SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł pj., na póśe a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a ćišć Smolerjec knihiśišćerња, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 50 **Budyšin — pónd'ela, 1. měrca 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Dawk na kněžnu dań w Pruskej.

Nowy pruski sakoń wo kněžnej dani žo hakle 1. julija zawjedže. Dawk žo wot 28 na 36 procentow powyšchi. Se tehole powyšchenja 4 procenty na twarske dźěło, 2 procentaj na stat a 2 procentaj na gmejny wotpadnu. Po finanzjelnym wurunanju potom je 36 procentow stat 12 procentow, gmejny 6 procentow, twarske dźěło 18 procentow dóstanje.

Njeměry winicarjow při rěcy Mosel.

Pjatk popołdnju dyrbjesche wotdźělenje policistow we Gracnu pola Bernkastela někotrych dalšich napadnikow poslednich njemčerow w Bernkastelu sajeć. Wo tym słyšachu wobydlerjo w Graachu na wohenj pschebiwacy da žo z hnojowymi widlami a kołami wobroni a k sakhodej wšy cźehnjesche, so by policistam puć zalehnyło. So bu k rzeji pscheleću njedobšcho, dyrbjachu žo policistojo ničo njedokonjawšchi sawróćeć. Wokoło wječora sašo něhdže 1000 muži, kotrjž běchu žo wschech wšow blišcheje wokolnosće do Bernkastela zběželi, psched jastwo w Bernkastelu pschińcźeše a žebi žadachu, so bychu žo jeźi puschćili. Wyšchi statny rěčnik, kotrjž pschepytanje w Bernkastelu wodźesche, bě nusowany, žadanje dopjelnić, so by žo hišcze wjetsche njeboże njestało. Wobydlerjo žo jeźi wuprowodźili, jedyn z nich na jedyn automobil skoči a měješe rěcź, kotraž žo se słowami skónči: „Sšmy zwobodni a dźimy směrom domoj!“ Wječor bě w Bernkastelu sašo wschо směrom.

*

Wo poslednich njemčerach w Berukastelu Wolffez wječornonjemska provinzna słužba słoni, so je wobhonjenje wo žydom wozwobach dołcź porjeźowazeho materiala k sawjedženju wobšěrnžby bla skamania krajneho měra podało. Dokelž je lukanje wušamkł..a.z, so jeźi spytaju cźekmjeć, žu wschitkich se jastwa puschćili. Pjatk popołdnju běchu žo někotre sta winizarjow se žuźobnych wjow ješchc, tola policija a krajnoradźićelski haunt jich ź lohkej prózu jadźerješchesi. Nazhlnosće njeźu žo wjazy stale. Wokoło ¾6 hodźin bě žo ludowa cźrjóda rozešcha.

Mussolini za zwjazk romanskich a słowjanskich ludow.

Mussolini je ź dopisowarjom „Petit Parisiena“ dołhe rozrěčenje měł. Hnydom pschi spoczatku rozrěčenja wón **na „němski strach“** pokaza. Franzowski nowinar bě naspomnił, so je Mussolinowa rěcź pschećiwo Němskej we Franzowskej hluboki sacźišćej cźinika. Mussolini praji: „We Italskej tež! Rěcź bě nusna. Tam je strach — bjes dwěla. **Droženje wschoněmzowstwa dyrbi so źiwotej pokasać.** Spomjatkujcze žebi, człowjekow njeźmémy tajkich widźeć, kajkichž hdyžkuli jich rad widźeli, ale kazyš wopraudže su. Tale wěrnosć wobeźe ja Němzow płacźi. Woni so njeźu pschemčnili.“ Mussolini dopisarjej jene italske nowiny se **rozpraudu wo „jźesću swjatsku němskostatnoje chorhoje“ we Hamburgu pokasa.** „To bě republikanski źwjedźeń“, wón praji, „president němskeho žeźnca je pschi teźe skadnosći rěcźał, po tajkim zyle republikansźy. Njepschećeźelźo prjedawscheho knjeźerstwa stareho pruskeho militarisma, ludźo ź měrlubowazymi sałźadanmi w Hamburgu manifestuja, a tak? Se stami chorhojow nimo cźahnu, zyle kaž prjedy. Deputazija ź Awstriseje je pschischła a žo se sahorjenjom powita. Tuchi ludźo ničźo njeźadźiwaju. Nochźeźa žo ničźeho wotrjeź, źwój starý žón njepuschcźa. Tohodla bě moje zakročenje woprownjene. Wono njebě jedarschi ikuk, **jadyn** wuras hubjenych wawow, ale skutk samolwiteho **stabnoho** schesa, kotrjž jaźnje widźi, žo njeboji, rěcźeć hdźeź ma sa nusne, so bychu jeho kłyschcli. Nó, mje žu kłyschcli, a italski lud, kotrjž strach njesnajesche, je nětko powuczeny a w tutym praschenju pilnje žobu dźeła. Schto žu tuchi republikanojo w Hamburgu cźinili? Resoluzije žu pschijeli, kotrež žo sa wobnowjenje prjedawscheho němskeho bloka zentralnych statow wupraseja, kotrež chźeźa wschо sašo se Němskej sjednoćeć, schtož je žo wot Němskeje wotdźělilo. Ničźo njeje žo w Němskej pschemčniło. **Parady a revije dale du.** Pschibrotuja žo. Pomyślcze žebi jenoź na lětarstwo, tak mjenowane **zwilne lětarstwo.** Wono žo bajkowskeje rosšcherja, a ź najsćěžschim techniskim materialom dźeła, je ź najsćěžschimi apparatami a najsćěžschimi wjednikami lětadłow wuhotowane. 24 lětarskich cźarow ma swoje krjeźišćerschego w Barlinie. Nózne lěty ź Barlina do Norwegskeje žu něschto zyke wschédneho. Prjedy bě ź najmjeńscha měźacźk trěbny, so by žo lětadłowy wjednik we nozy reshladał. Dźensa žu hižo dale. Lětaju w nyhi, we kóždej hodźinje w nozy lětaju. Wy Franzowjo žo dźe wěcźe, schto tajke lěty wosnamjenjeja. A němske żelezniży? Hacź bołał žu nam potajiš, so je ko żelezniska milija sašo wuworiła. Saj wona je sašo organisowana jako napraua pschećiwo strajkej? Wjedźa, so w Němskej njebudže žaneho strajka, hdyž k wójnje pódźe. **Wojerska organisazija żeleznizy dopołkasuje, so na generalny stab sašo móz.** Teź pschi żelezniskim wobkhadźe. Knjeźerstwowe zdźelenja wšo směruja. Cźitam je jara zedźiwnje, kaž je to moja winowatosćź, kaž druhe wosjewjenja, kotrež žu jara powuczaze. Njesabudźmy tola, so je njeměrnych cźasach knjeźerstwowa wola njemóże pschezo cźišcźej sjawneho měnjenja napschećo stejeć. Tohodla je nusne, hnydom zakročeć, hdyž je to pschibližnjć widźimy. Tónle strach w połodnischej Tirolskej widźach. **Wschо bě tam němske: sastojnizy, wuczerjo, duchowni, pósta a żelezniza. Rěcźesche žo jenoź němski, spěwachu spěwy, kotrychž dla dychu w Romje spěwarjow saješi.** Se wobydlerstwa 250 000 cźłowjekow, do kotrychž žu Italcźenjo žobu licźene, **bě 24000 wobnjowych woborunikow.** Hdyž mi to powědachu, žymn žebi rjekł: w tutym kraju dyrbi žo wobmyślomnje paliceć. Ale wopraudže běsche hinak. **Wobnjowa wobora bě wobrenjena.** Tu žym porjad cźinił. Wobnjowa wobora je žo rospuschcźiła. Jezne tšelby žu je sebrałe. Jenoź zibilna wobnjowa wobora tam je, schtyri abo pjeć muzi w kóždej wšy, a kak spodźiwne, njepali žo wjazy dyšli pryjedy. Pschi awstrisźej mjezy žym 30 kilometrowske paźmo sawjedź, w kotrejž žmeźda jenoź ludźo bydlicź, kotrež maju wožebitu dowolnosćź. W zyłym kraju je nětko italska rěcź jako dyrbjeńska sawjedźena. Wschitcy pósizy sastojnizy, żelezniski personal žu Italcźenjo, italske žwódby žo wschudže sajźbluja. Cźežemy 1000 žwójbowy nětudschich wojakow do kraja póstacź, so bychu kraj kolonisowali a rolu dźełali. W Meranje, hdźeź je dużkowa fabrika, žmy 400 italskich žwójbowy sałudźili, dalsche sto we żużodstwje w zynkowym hórnistwje dźeła. Kraj dyrbi žo pscheitaliscźeć, kaž je žo w 7 gmejnach hižo stało. Wschonémske hroženje je stroschne. Se shromadnym strachom sa Italsku a Franzowsku. Pomyślcze žebi na němski blok 80 miliznowy cźłowjekow. Franzowska a Italska dyrbitej hromadźe dźerźeć. Wonej mózetej je žiwojej jenoścźu měr wunuswowacź. Mózetej tu, dokelž teź metaj naschej ludoj 80 miliznow. Ničźo njeźmé wjazy naschu jenoścź kaschcź. W Europje žu tři hromadźy ludowych rasow, hromada Laćanow (Italcźanow, Franzowsow, Schpaniźanow a Rumunow), hromada Germanow a hromada Słowjanow. Poslednjej hromadźe stej ź Pólšku dźelenej. Roskorinty-li žo my Laćenjo, potom je ź runowahu w Europje nimo, a strach hrožł.“ Tehole zkowa žo pschimnywźchi žo dopisowaź wopraschа, schto Mussolini wo pólškej kandidaturje sa Radu swjatska ludow měni. Na to bě Mussolini jenoź cźakał. Wón hnydom wotmołwi: **„Sźym kandidaturu Pólšcze wschelakich pschicźinow dla podpjerał. Pólšla žo njeźmé zhubicź**; to je ź geografiskej pschicźinu, je pak teź hišcze demografiska pschicźina: Kraj je 30 miliznami wobydlerjow, mjes kotrymiž je 24 miliznow Polakow, njeźmé žo połkóźcź. Pólška drje ma wulku sandźenoscź, tola wona je hišcze młody lud, kotryž je po wójnje snowa organisowany a ma wulke zajimy zakitacź. **Pólšcź złuscha zydło w Radze Swjatska Ludow a wona dyrbi hromadźe ź Němskej do Rady, niz podźiśicho.** Dopisowaź praschenje sałunny, hacź wopraudže tak pschińdźe. Mussolini wě, so budźa wobezneścze, tola ma za njeprawo, so Němska, hišcze prjedy hacź k swjatskej złuscha, wunemźenja cźini a to ź pohladom na pólšti lud, kotryž Swjatsej Ludow hižo wot jeho załoženja pschitłuscha. Mussolini praji: „Mózeje we tym pschepowědźeny byź, so žebi Němska podźiśicho swoje pschihotowanje k zastupjenju Pólšcze broho saptacźicź da, hdyž je nětkole zama do Rady pschijima. Schto potom wschо pschińdźe: „Wucźehnjenje wobžadźenskeho wójska ź wobžadźeneho kraja, mandaty na kolonije.“

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski

Najl. a najtuńša kupowarnja wobućow. Pódušowanje spěšnje a tuńje

Ninčič a Mussolini přeciwo přizamknjenju Awstriskeje k Němskej.

Pschi rosrěčenju mjes Ninčičom a Mussolinom žu žo po Romskich nowinach rospraite: **1. praschenje italsko-južnosłowjanskeho rukowasłeho pakta; 2. praschenje pschistamknjenja Awstriskeje k Němskej; 3. praschenje ludowych mjenšinskich.**

W rosrěčenju se zastupjerjont nowin „Tribuny“ je Ninčič rjekł, so by žo **pschistamknjenje Awstriskeje k Němskej pschećiwo měrowym sprěčenjam stało**, kotrež sa krutosći a měr Europy rukuja. **Hdyž halle zapoczinaju, žo niz krueze měrowych sprěčenjow dźerźeć, njeje žaneho łonza dowidźeć.** Na praschenje, hacź Južnosłowjanska diplomatiski wobkhad ź Ruskej nawjasa, je Ninčičź wotmołwił, so žo w tu chwilu poměrny Južnosłowjanskeje k Ruskej njepschemčnja.

Ninčičź je njedźelu do Parisa pschijeł, so by žo se Briandom rosrěčeł. Pariske rozrěčenja dyrbja, kaž „Petit Parisien“ słoni, Romske rosrěčenja ź Mussolinom wudopołnicź.

Pólšcźe wobhonjerja w Ruskej sajeli.

W měsće Charkowje žu pólšcźe wobhonjerja Mayera k satźelenju sałudźili, kotryž je žo k ruskemu wójsku pschićahnył, so by ta tajnymi dokumentami złędźił.

Locarnska debatta w Parižskej komorje.

Deputérska komora je žobotu dale wo potwjerdźenju Locarnskeho srěcźenja jednała. Prěni a jenicźki rěcźnik, wjednik opozizije, sapósłanz Louis Marin praji: Psched nětkrotymi létami je deputérska komora Briandej pschihłokuju kleschka, hdyž wón pschipowědźi, so Němzy sa chornar hrabnje, wežera fun jemu kleschali, hdyž je na wopak rěcźał. Snadź je pschetwotane, dobytkalakomne staty (Němzy) na tón žamy sthodźenk ź druhimi ludami stajicź, pryjedy hacź žu schkodu żarunali, kotruž žu nacźinili.

Marin dale roskoći, so žo wjazy wo Locarnske srěcźenje njesedna, ale wo powschitkowne rukowanje. Nowe rukowanje je thrjehe, dokelž może ja Franzowsku wupadnyć, ale teź pscheczíwo njej. S hłownym njedostatkom rukowanja je to, so njepotrjebuje njeskutkuje, ale so dyrbi žo najprjedźy wo tym jednacź. Briand je grichisko-katharski podawk naspomnił, tola won je na Korkrisći podawk sabył, hdźeź je Italska rosrihaju žud Swjatska Ludow wotpokasała a Mosulisti podawk, hdyž wobdźělenaj staraj nochźichtaj zofnyeź. Wón hystemej sakitanskeho swjatska ź krajemi jenakich interesow a jenakich strachow łśychinu dawa. Allianza ź Jendźelskej žo na žadyn pad ź Locarnskim srěcźenjom njepożhli, dokelž žo wona na jendźelske kolonije njepocźahuje. Locarnske srěcźenje Franzowskej rólu wulkeho dobyczerja bjerje; wona njesmėje žaneje mozy wjazy nad Němzy. We rosłudnym wokomiku wono njebudže sjednoczenju Awstriskeje ź Němskej sadźěwacź.

Spaniska hrozy ze Zwjazka Ludow wustupić.

W krakowskej akademiji prawnistwa je žo wustup schpaniskeho sjednoczenstwa sa Swjatk Ludow wotmołł. W žwojej wotewrjazej rěcźi hrabje **Romanones** praji: **Njedopjelnjenje žadanja Schpanskeje za stajnym žydom w Radze Swjatka Ludow mohło k rosmyślenju dowjesć, hacź narodna dostojnosć dowoła, dale w Swjatku Ludow wostacź.**

Univerzitny profesor **Gascon** praji, so je Schpaniska prěni lud była, kotryž je žo k załadnej myśli Swjatka Ludow twrnał. Dźakownosć wschech statow je žo je schésće króćnym sałożowanjom Schpanskeje jako Nadźineho žobustawa wobswědźiła a ź tym stajł sprjećenego prawa wutworiła.

Chamberlain je hotowy wróco stupić.

Kaž „Daily Graphic“ pisze, je w jendźelskim ministerstwje pschi jednanju wo praschenju, hacź ma žo Pólšcź stdźo w Radze Swjatka Ludow pschirjeź, njejasny frisa nastała. W delnim hejmje je žo žobotu powědało, so je Chamberlain, kotrehož nahladam jeho kollegojo njepschihłožuja, hotowy wróco stupić, jeli so jemu knjeźerstwo w Genfu tolmu žiwobodnosći rosšudźenja njewotpraji. Niedawno psched Paris puczujo, je Chamberlain nejźerje Briandej łeschelake głubił a nocźe žane wukasanje pschijeź, ź kotrymiž by psched Briandom słowo ślamał.

Nimale zyłe jendźelske nowinarstwo pscheczíwo temu protestuje, so by Pólšcź žydło w Radze Swjatka Ludow dobjała. Pscheczíwo Chamberlainowej politiźy w Swjatku Ludow žo nadźěwi cźinja, so bychu žo hišcze w poslednim wokomiku lustrukzije sa Genf pschemčnile. Pjatk je deputazija jendźelskeho parlamentneho komiteja sa Swjatk Ludow k ministerskemu pschedsydstwu pschińdła, so by wo njemérje rosprawiła, kotryž komitej wo wotmyślenym rosdźerjenju Rady Swjatka Ludow saczuwa. Deputazija wschе ši politiske strony pschedstaja. To dopołkasuje, so tole praschenje powschitkownje sajimuje. Bóndźelski budže ministerstwo prasheńje, hacź ma ko Rada Swjatka Ludow ros-

ſchérić, ſnowa pruhowacʼ. Sdobom ſtej ſo dwě wuprajeni wo tutej nałeżnoſći w delnim ſejmje pſchitwowjedźeli.

Nětnjuſchi minister lord Grey je pjatk w Newcaſtlu rěcʒ mět, w kotrejż praji, ſo je w njemérje dla prózowanja wětſchich kruhow, Pólſku do Rady Swjatſka Ludowa pſchijeʒ. Wón ſebi pſcheje, ſo bychu ſo Jendželiſka, Franzowſka a Němſka w Genfu ſeſchle, ſo prjedy teho na žane ſluby njeſwjaſawjachu.

*

Pólſki miniſterſki pſchedſyda Skrſynſki je w ſejmje rjekł, ſo na tym kruʒe wobſtawa, ſo Pólſka ſ bobom ſ Němſkej do Swjatſka Ludowa ſaſtupi. Tole ſdanje je ſ wumĕnjenjom ſa wupſĕſchne ſobudźĕło na rukowanju měra.

Bronjenje Zjednoćenych ſtatow połnócneje Ameriki.

Twarſki program wójnſkeho ſłódźiwa Sjednoćenych ſtatow, na kotrejż je namórſki wubjerk ſejmej ludowych repreſentantow 100 miljonow dollarow poporuchił, wopſchija mjes druhim też dwě zeppelinſkej powĕtrowej ſłódź. Wonej budźetej njepanzerowanej; pſchetož njerozbuchnyj helowy plun ſa jich ſchkitanje doſahła. Powĕtrowa ſłódź, ſ tutym plunom napjelnjena, mże wjele hodźin tež w tym pſchipadźe manewrowacʼ, byrnjež by jejny wodźeŋ khĕtro wobſchkodźeny był. Kóždy ſ tych powĕtrowju ſłóżow ſmĕje 500 muži wobſadźi a móże wulke hromady munizije donoſchowacʼ.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndźelu, 1. nałĕtnika.

Albina.

1457 założi ſo bratrowſka wosada na Morawje. Wo njej je D. theol. Józef Müller, nĕtſiši archivar Ochranowſkeje wosady, wubjerne ſtawizny we dwĕmaj zwjazkomaj ſpiſał. Morawſcy bratřa ſu prĕni byli, kiž ſu nabožnu wučbu wſitkim dźĕćom poſkićowali. Jich bratr Lukaš je prĕni katechismus ſpiſał, kiž je ſo wjacy króć do nĕmſćiny přełožił a do Lutherowcheho katechisma we evangelſkich wosadach trjebał. Ludowa zdźĕłanoſć bĕše w Morawſkich wosadach njewšĕdnje wulka. — Jich wučency přełożowachu najwutoſnjišo bibliju do ćeſkeje rĕče, ju zdobom też wukładnjo. — Nasta tak mjenowana „Kralicka biblija“. Socialny raz jich pobožnoſće — bratrowſka myſl — přeńdże po zaúdźenju tuteje wosady do Ochranowſkeje bratrowſkeje Jednoty a je přez nju też w ſerbſkem ludu žiwa była. — Najſławniši ſobuſtaw morawſkeje wosady bĕše jejny poſledni biſkop Amos Komenſky, kiž wšitku nutrnu pobožnoſć, bratrowſku myſl a wučerſku zahoritoſć we ſobi njeſeše.

Rapak ſo rapakej bóle lubi hač bĕły holbik.

Přiſłowo.

*

Mĕrc abo nałĕtnik.

S dźenſnišim dnjom ſaſtupimy do nałĕtnika. Njeſaczuwamy, hdyž ſaſtupimy ſtowo „nałĕtnik“, kak ſo nam wutroba pojĕbuje, kak radoſtniſcho bije. Nałĕćo ſo bliži. Po protyzy ſ 21. mĕrzom ſaſtupi. Wſchelazy nałĕtni poſoſło tu hižo ſu. Skórʒy ſu ſ ćopłych kraſow pſchilećałe, ſnĕhowki tykaja ſwoje wćipne błójćki ſe ſymnieje ſemje a ſwonja nałĕćo do kraja. Stari a młodźi raduja ſo, ſo ſo ſyma poſhubuje, ſo ſtónćko wyſche ſtupa. So ſćele jaſniche a móźniſche a ćopłiſche pruhi. Nowa nadźija bydli we wutrobach. Dźeń 1. mĕrza ſrjedźi ſtónćko 10 hodźin 46 mjeńſchinow. A 31. mĕrza traje dźeń hižo 12 hodźin 48 mjeńſchinow. S thwatkom dźe do předa. Dny bywaju hładajſy dlĕſche. Bur w mĕrzu rad ſtónćne dny wita. Stare pſchiſłowo praji: Hdyž dźe w mĕrzu ſnĕh, dha je ſa ſyzwy ſlĕ, ſu pak w mĕrzu ſuche dny, dha budźe bur wješoły. Nadźijomnje wobradźi nam nałĕtnik prawje wjele rjanych, ſtónćnych, ćopłych, nałĕtnich dnjow.

— Wo wjedrje. Djenſa rano we 8 hodź. barometer 750, hygrometer +3°, thermometer w nozy —1. — **Wjedrannje dale rjane wjedro ſtajeja. W połnozy je wćera nižina nimo ćahnyła a połnóz. Němſkej deſchćowanje pſchinjeſła. Pola naſ pak ſmy rjane wjedro ſakhowali. Wćera rano leżeſche wyſchina nad ſaſtſchej Europu a nad Jendželſkej. Ssylna nižina pola kupy Island naſche wjedro, tak wjedra.nje mĕnja, njewobroźuje. Schlĕkeja je djenſa rano dale na rjane ſchła. — Jutſje wutoru ſtónćko 6,48 hodźin ſhładźa a ſo 5,38 hodźin ſhowa. Mĕſacʒk wjećor 8,36 hodźin ſhładźa a ſo dop. 8,09 hodźin ſhowa.**

— Schtrowa powĕſcʒ wo wjedrje ſa julije wutoru: W ranju Němſkeje dale ſuchо ſ nóznym mjerſinjenjom, w ſrjedźnej, wjećornej a połodnjſchej Němſkej je ſ wjetſcha pomrocʒene, temperatura wyſchſche 0.

— Ephorialna wuſtawa ſa Hornju Łužyzu 1. haprĕleje do mozy njeſtupi. Dla nowych wobſtejnoſćow, kiž ſu njewoćakane wuſchłe ſ jednanjow mjes zyrkwju a ſtatom, nowa ſakſka zyrkwinſka wuſtawa 1. haprĕleje do mozy njeſtupi, ale ſo na njewĕſty ćaſ wotſtorći. S tym wotſtorći ſo tež ephorialna wuſtawa, kotraż mĕjeſche też 1. haprĕleje do mozy ſtupiće. Superintendenća w Budyſchinje, Kamjenc, Lubiju a Zitawje ſo hiſchće njepoſtara. Konſiſtorialne dźĕła wukonja na dalſche hiſchće Budyſchſke wokrjeſne heſtmanſtwo. Tajny zyrkw. radźićel Roſenkranz ma dalewon duchowny doſtał.

— Pćelarſke towaŕſtwo „W delnim Spjewinym dole“ w Budyſchinje. Wyſoke wuſnamjenjenja ſa pćelarſke wudkonjenje pſchi mytowanſkej wuſtajenju, kiž ſo w lĕće 1925 pſchewjedźe, ſo pſcheď krótkim ſobuſtawowaj pćelarſkeho towaŕſtwa „W delnim Sprewinym dole“ w Budyſchinje ſpodjećichnej. K. kantor na wotpoćinku Jan Suſchka, kotrehož pćelarſke dźĕła ſu ho hižo ſe wſchelakimi ſtatnymi wuſnamjenjenji pſchipóſnałe, doſta ſlĕbornu medaillu ſakſkeho holpodaŕſkeho miniſterſtwa, a k. kantorej na wotpoćinku Robertej Schenkej w ſkeſtlizach ſakſka kataŕſka komora ſlĕbornu medaillu ſa pćelarſtwo ſpodźeli. Wobej wuſnamjenjeni mjenowanymaj knjeſomaj wokrjeſnyj pſchedſtejićeŕ, k. prof. dr. Leućhel w Budyſchinje ſ najſćipſchimi pochwalenjemi krajneho ſwjaſka ſakſkich pćelarſkich towaŕſtwow pſchepoda. Njech teſle cżeſćowanej pſchipóſnaći pćelarſkeje dźĕławoſće prawje wjele pćelarjow k jenajkemu wuſpĕſchnemu prózowanju we ſwojich kołćach pohnuwatej.

— Njeſhoże nowe hu autowehu omnibuſa Budyſchſko-Kamjenſkeje cżary. Ssobotu dopołdnja wokoło 10 hodź. autowy omnibuſ ſtatneje autoweje cżary ſ Budyſchina do Kamjenca w Budyſchinje na ſchiſchnišchcżu Tſchaſkeje a Stieberoweje dróhi ſ wożobinſkim autom kubleŕa Arnoſcha Helſcha ſ Kortnizy hromadźe ſraſy. Helſch ſe ſwojim autom woſt tworowſkeho dwórniſcheja pſchijĕdże. Jemu omnibuſ do boka ſajĕdże. Dokelž omnibuſ khĕtro ſpĕſchnje pſchijĕdże, bĕ ſrażenje ſymne. Helſchowy auto ſo powróći a ſo pſches dróhu na khodnik wjerchny, hdyž pſched wrotami Zimmereŕa wokrowje dźĕławſke ležo wosſta. Tole móże ſo hiſchće ſpodźiwny pſchipad njeſmĕnowacʒ. Byłoby ſo auto wo wulke żelezne wrota wjerchnył, mohło ſo wulke njeſhoże ſtacʒ. Tak pak nutkażdźanzaj, wobſtejeŕ a jeho wjedniŕ, ſe ſtróżelemi wotdźĕlſchtaj. Wóſ pak je ſo wobſchkodźił. Też omnibuſ ſo ſchkody pſchińdże, wołoże ſe błótowych ſchkitakach. Policaja bĕ hyndom na mĕſtnje ſnjeſbożenja. Wona nuſne ſapiſy cżinjeſche. Srażenje, kiž ſo ſe ſakoſtnym wrjeſkom ſta, bĕ wjele wćipnych pſchiwinyło. K temu poda policaja tule roſprawu: Ssobotu dopołdnja njewobſtajeny autobuſ na ſchiſchnišchcżu Tſchaſkeje a Stieberoweje dróhi ſ lohkim wożobinſkim autom hromadźe ſraſy. Wożobinſki wóſ chżyſche dróhowe ſchiſchnišchcżo k połnozy pſcheješe a pſchi tym jeho autobuſ, kiž k ranju jĕdżeſche, ſhrabny a na bok cżiſny. Wożobinſkemu autej ſo prawe prĕdne koło a błótowy ſchkitak wottſemi. Pola omnibuſa dźĕſche lampa a błótowy ſchkitak do kruchowe. Wobohu na ſhoże do ſchkody njepſchińdźechu. Wina na njeſhożu nikoho njetrjechi.

— S njekhĕbźnoſću ſchofera cżeſiły auto ſobotu wjećor na dwórniſchćowej dróhy dróhownu latarnju powali a żyle rosbi. Sawołani ſaſtojniſy plunarinje naſtaty wobſtejny ſadźĕwk wotſtronichu.

— Khadnyki ſu tudy: 24. 2. 26. wotwu aktowu toſchu ſe bruneje howjaceje kože, w njej bĕ bruny muʒaty filzowy kłobuk, płatowa twjelka, bĕła ſ cżerwjenymi ſtuniʒkami a kuſk mydła. — 27. 2. 26 muʒaty remontoŕſki cżaſnik, ſlĕborny, ſ jednorej ſtotej ſrómu, do ſadnjeho wĕka ſnutſkach bĕ mjeno „Maks Kiſchmüller“ ſaryte, ſlĕborny cżaſnikowy reżaz, żołtu kożanu liſtowniju, ſnutſkach ſe ſamnjenym mjenom, ſaſnoſchĕry ſakeſkowy woblek, bĕło-módru ſwjeſćanu koſchlu a por cżornych niſkich muʒazych ſtupnjow. — We nozy k 27. 2. 26 bĕłeho thahona, 2 ſchérej, 2 cżornej a 1 bĕłu a ſchéru ſchepjerkatu kokoſch, każ też 27. 2. 26 muʒaze jĕdne koło (Halbrenner) ſnamki „Allright“ ſo. 210 520. Wo wĕſowne ſdźĕlenja proſhy kriminalna policija w Budyſchinje.

— Wukroſnika, kiž ho hižo dĕſchi cżaſ w ſalſkim ſwobodnym ſtaće a wołoże też w naſchim mĕſće bjes pjenjes a bjes ſapaſowanſkeje dowoſnoſće mokło bruchżeſche, policaja dla paſowneho pſchenóſenja ſaja a ſudniſtwu pſchepoda.

— Małe motoriſke jĕdne kola. We ſajimje wołoże-ſkow małych motoriſkich kołow ho hiſchće raz na to pokaże, ſo maʒa małe motoriſke kola wot 1. mĕrza mĕcʒ ſpójnowanſke ſnamjo. Dale njeſmĕ kóʒdy wuvuchańſkeje rolki wjazy dĕleſhibnjeny być. Tohorunja maja ſo wuvuchańſke ſapadowaki a druhe pſchiprawy, kiž zmóžnjeja, ſo ho ſwukowy duſchaſ we ſwojim ſkutkowanju wołabi abo wuſamknje, wobſtronichu.

— Njewĕrnu a ſehlałnu powĕſcʒ roſcżerjachu ſandźeny tydźeń wſchelake němſke nowiny, mjenujcy, ſo je we jenej pólſkej wſy nan ſwojeho dźĕćaka ruċżny wotrubnył, dokelž je 200 ſłotych roſtorhało, kiž bĕ wot rĕźnika ſa ſwinje dóſtał. „Sserbſke Nowiny“ tule powĕſcʒ ſwojim cżitarjam podale njeſmu, dokelž redakʒija hnydom ſpóźna, ſo ho wo masanu łžu jedna. Nětk ſo temu ſ němſkeje ſtrony take napiſchecżo pſiche: „Je niechłyſchany ſkandal, ſo ſo tale ſłóźniſka łża po tſjoch letach wotpeće tuje, — tón króć „ſ Pólſkeje“. Kuſk wjazy ponjatka a ſawdomja w takich padach niżo ſchkodźało njeby, wołoże bje je tale powĕſcʒ ſa tyhdźeń cżitarjow wopraſhiła cżiſla. Wobobnje ma ſo też ſ powĕſcżu, ſo ſu cżłowjeka ſ Pólſkeje ſazeli, kiž je 53 morduarſtwow ſkućił. Wſchelake němſke nowiny, kiž tule powĕſcʒ pſchinjeſchu, hižo na druhi dźeń wuſhĕbnychu, ſo je powĕſcʒ njewĕrna. Cżehodźa tele kaćżi, wćo wonе dyrbja „ſtimmunku“ cżinicʒ, wo kotrejż wſchelazy mĕnja, ſo je dźenſnjiſchi dźeń nuſna. Sa cżaſ wójny ho też podobne njewĕrne kaćżi wołoże wo ranſchej Pruſkej roſcżerjachu.

S Małeſchcż. Wćera njedźelu wjećor wokoło 8 hodźin **w ſtatoku łukowſkeho Lorenza ſa drabom woheń wudyri.** Hródʒ ſo docżiſła wotpali, też maſchiny ſo ſe wohnjom niećiſchu. **K haſchenju pſchikhwata wjeſna žykawa a jako prénja ſtużobnych woborow pſchijĕdże Klukſchanſka, dale hiſchcże Sdzarowſka a Budyſchinſka. Wobſtejdźeſ ſa cżaſ wohnja doma njebě, ma pak ſawĕſcżene. Woheń je nĕchtó ſakoſził.**

S Budyſchinka. Wobſtejdźeſ tudomneho hoſcżenza Hermann Nowak ſwjećeſcże ſandźenu ſobotu ſe ſwojeſ mandźelſkeſ ſlĕborny ſwatʒ. Je też runje 25 lĕt, ſo Nowak nanowy hoſcżenz pſchewsa. Wóh ſpożcż jubilaroma hiſchcże dołhu ſtrowoſcż a derjemĕcże ſa dalſchi ſhromadny puċż ſiwjenja.

S Rachlowa pod Cżarnobohom. Pſchi wotnoſchenju hórti ſa roſcżerjenje puċża puċża do Miješcżi namakachu bżĕkaćerjo meter hluboko kruch kanonoweje kule a derje ſdżerżane ſbytki koſcżow. Sacż bĕchu koſcże cżłowjeże abo wot ſwĕrżeża, njeje ho hiſchcż ſwĕſcżiło. Kruch kanonſkeje kule a koſcże leżachu hromadże jenak hluboko.

S Nakojd. Mjes ſkotom ſiwnoſcżerja **Augusta Sendy w Nakojdach** cżo. 7 je pokhroma wudnyła a ſo hamtiżu ſwĕſcżiła. Sawjeranſti wokrjeż je dwór pokhromy, ſchkitanſti wokrjeż ſbytka wjeſ.

W kralowej kaleſi.

Hiſtoriſke powĕdanczżo ſ franzowſkeho.

3] (Pokraczowanje.)

„Waſcha majeſtoſcż proſchu, ſo njebyſchcże ſa ſto wſak, hdyž ſo twaju. Waż ſ tajkej nałeżnoſću wobcżežowacʒ. Jedna ſo wo wĕſtu Eugeniju Manſard . . .“

„Haj, to drje wo dźowku mojeho prĕnjeho twarſkeho miſchtra?“

„Jyle prawje, ſire. Ta holcżka lubuje mje ſ zyłeje wutrobу a naju ſiwjenjeſke ſwoju wotwiżuje wot naju ſjednoćenja, tola knjeſ Manſard je bohużel druheho mĕnjenja.“

„Hm, miſchtr Manſard je ženialny twarſki miſchtr, ale ma ſwoju hłowcżku a je wumyſlený każ ſobuſtaw parlamenta“, praji Ludwik, ſo wuſmĕwajo.

„Sire,“ ſapocża ſtary Lenotre ſaſo rĕcżeć, „mjes knjeſom Manſardom a mjeſe mnu knježi bohużeł ſ dawneho cżaſa wĕſta napjatoſcż — ſmĕm drje tola prajicʒ, ſo wina na nu nji njeleżi. Knjeſ Maſard je ſebi cżaſto dowolił, też ſchtož rjadowanje ſahrodow naſtupa, ſobu do toho rĕcżeć, a wſo ſym ſo tajkemu mĕſchenju do mojich należnoſćow pſchećiwjeċż dyrbjał, dokelž wón nicżo wo tom njerozumi. Wón je też nĕkotry króć ſpytał, pola Waſcheje majeſtoſcże na nuże ſo pſchiſłużeċż, ale Waſcha majeſtoſcż je mi ſtajnje miłoſcżiwje prawo nĕcż dała. Tohodła njemóże mje wucżicʒ.“

„Derje“, prajeſche Ludwik, „dajcże jenoż ſwojemu wnukej to cżiniċż, ſchtoż jemu wutroba każa, a njedyrbjał-li Manſard ſwoju dowolnoſcż na żadyn pad dacʒ chżyċż, potom ſym tu też ja hiſchcże, ſo by ſkowcżko ſoburĕcżał.“

Dźeń a wnuk ſpohladnyſchtaj pſchijomnje prĕkwapjenaj na ſo. Kralowe dźĕłbracże a dobre ſłowo w tutej wĕży bĕſche wjazy, hacż bĕſchtaj we ſwojich najrjeńſchich ſonach ſo nadżałoj.

„A nĕtko chżemy ras trochu dale hicʒ k lĕſkej Latonу!“ ſawoła Ludwik. „To je nimale daloko wottud, a wy ſcże wuſtał, miſchtrje. Poſſyńcże ſo pſchi mni do woſa, na marquiſyne mĕſto.“

Tale pſchikhilnoſcż bĕſche tak njewſchĕdna, ſo wyſchſchi ſahrodniſki miſchtr mĕnjeſche, ſo dyrbi ſo ſa to podżakowacʒ, wobkreċżejo, ſo ſzyła muċżny njeże.

Ale kral porucżi: „Poſſyńcże ſo pſchi mni, ſtary knjeże. Tak je to chżu!“

A tuż dyrbjeſche wſchak Lenotre poſſuchacʒ. Lakajowje cżiſchcżachu kaleſchu, kotruż Jeho majeſtoſcż wożobinſky naprawjowſche, do ſĕżika Latony. Hſchcże na ſamżnem dnju bu ſnate, każka zyle wurjadna cżeſcż bĕ ſo ſtarenmu wyſchſchemu ſahrodniſſemu miſchtrej Handrijej Lenotrej doſtała. Kral bĕſche jeho do ſemjanſtwa pſchijał a rjad ſwj. Michaka ſpożcżił, hižo to mĕjeſche wjele rĕcżacʒ. Ale wón bĕſche też ſmĕł na mĕſtnje knjeni ſ Maintenon w kralowej kaleſchi ſedżeċż. Nad taſkim njewſchĕdnym wuſnamjenjenju njebuchu ſebi tola wſchitcżi prynjożo, wójnowdża, hrabjowje, marquiſowje, miniſtrowje, komornicy a druſy wulkomoży pſchi dworje rady wobſedżeli.

Schtóż pak je ſameje żarliwojcże a ſawiſcże nimale ſ koże wujedże, to bĕſche prĕni kralowſki twarſki miſchtr, pod kotrehož nawjedowanjom bĕ był palaiſ (hród) we Verſailleſkim natwarjeny, Jules Hardouin Manſard. A tola mĕjeſche k tomu małe pſchiċżiny, pſchetož jako ſkowny bobladowar kralowſkich hrodow dóſtawaſche wot Ludwika XIV. lĕtnje 52 000 livreſ'ow dokhodow a nimo toho jako prĕni twarſki miſchtr hiſchcże kóżdolĕtnje 18 000 livreſ'ow. Wón mĕjeſche wobſchĕrne wobydlenje w pobocżnem dźĕle hobrjeſkeho hrodu a bliſko pſchi tom ſwój twarſki bĕrowy ſe żurlu, ku kotrejż móżeſche ſwoje rychłowanja ſchtorkowacʒ.

Wobdarjeny twarſki miſchtr bĕſche, każ bu hižo naſpomnjene, wumyſlený cżłowjeſ, muż ſwojeje hłowy a cżaſto jara nahły. Hdyż tule nowinku wutřyſchcża — a tu jemu wſo hnydom hdżelichu — ſo ſtej ſo Lenotre ſemjanſtwo a rjad ſpożcżiſej, a ſo bĕ wulku cżeſcż twujił, we kralowej kaleſchi pożedżeċż, hanjeſche roſkłobjeny po jſtwje wokoło, tohaſche ſebi mokhu ſ bobrjeſke paruki a ſhładźe ſaſtrakowa.

— **S njekhĕbźnoſću ſchofera** cżeſiły auto ſobotu wjećor na dwórniſchćowej dróhy dróhownu latarnju powali a żyle rosbi. Sawołani ſaſtojniſy plunarinje naſtaty wobſtejny ſadźĕwk wotſtronichu.

— **Khadnyki ſu tudy:** 24. 2. 26. wotwu aktowu toſchu ſe bruneje howjaceje kože, w njej bĕ bruny muʒaty filzowy kłobuk, płatowa twjelka, bĕła ſ cżerwjenymi ſtuniʒkami a kuſk mydła. — 27. 2. 26 muʒaty remontoŕſki cżaſnik, ſlĕborny, ſ jednorej ſtotej ſrómu, do ſadnjeho wĕka ſnutſkach bĕ mjeno „Maks Kiſchmüller“ ſaryte, ſlĕborny cżaſnikowy reżaz, żołtu kożanu liſtowniju, ſnutſkach ſe ſamnjenym mjenom, ſaſnoſchĕry ſakeſkowy woblek, bĕło-módru ſwjeſćanu koſchlu a por cżornych niſkich muʒazych ſtupnjow. — We nozy k 27. 2. 26 bĕłeho thahona, 2 ſchérej, 2 cżornej a 1 bĕłu a ſchéru ſchepjerkatu kokoſch, każ też 27. 2. 26 muʒaze jĕdne koło (Halbrenner) ſnamki „Allright“ ſo. 210 520. Wo wĕſowne ſdźĕlenja proſhy kriminalna policija w Budyſchinje.

— **Wukroſnika,** kiž ho hižo dĕſchi cżaſ w ſalſkim ſwobodnym ſtaće a wołoże też w naſchim mĕſće bjes pjenjes a bjes ſapaſowanſkeje dowoſnoſće mokło bruchżeſche, policaja dla paſowneho pſchenóſenja ſaja a ſudniſtwu pſchepoda.

— **Małe motoriſke jĕdne kola.** We ſajimje wołoże-ſkow małych motoriſkich kołow ho hiſchcże raz na to pokaże, ſo maʒa małe motoriſke kola wot 1. mĕrza mĕcʒ ſpójnowanſke ſnamjo. Dale njeſmĕ kóʒdy wuvuchańſkeje rolki wjazy dĕleſhibnjeny być. Tohorunja maja ſo wuvuchańſke ſapadowaki a druhe pſchiprawy, kiž zmóžnjeja, ſo ho ſwukowy duſchaſ we ſwojim ſkutkowanju wołabi abo wuſamknje, wobſtronichu.

— **Njewĕrnu a ſehlałnu powĕſcʒ** roſcżerjachu ſandźeny tydźeń wſchelake němſke nowiny, mjenujcy, ſo je we jenej pólſkej wſy nan ſwojeho dźĕćaka ruċżny wotrubnył, dokelž je 200 ſłotych roſtorhało, kiž bĕ wot rĕźnika ſa ſwinje dóſtał. „Sserbſke Nowiny“ tule powĕſcʒ ſwojim cżitarjam podale njeſmu, dokelž redakʒija hnydom ſpóźna, ſo ho wo masanu łžu jedna. Nětk ſo temu ſ němſkeje ſtrony take napiſchecżo pſiche: „Je niechłyſchany ſkandal, ſo ſo tale ſłóźniſka łża po tſjoch letach wotpeće tuje, — tón króć „ſ Pólſkeje“. Kuſk wjazy ponjatka a ſawdomja w takich padach niżo ſchkodźało njeby, wołoże bje je tale powĕſcʒ ſa tyhdźeń cżitarjow wopraſhiła cżiſla. Wobobnje ma ſo też ſ powĕſcżu, ſo ſu cżłowjeka ſ Pólſkeje ſazeli, kiž je 53 morduarſtwow ſkućił. Wſchelake němſke nowiny, kiž tule powĕſcʒ pſchinjeſchu, hižo na druhi dźeń wuſhĕbnychu, ſo je powĕſcʒ njewĕrna. Cżehodźa tele kaćżi, wćo wonе dyrbja „ſtimmunku“ cżinicʒ, wo kotrejż wſchelazy mĕnja, ſo je dźenſnjiſchi dźeń nuſna. Sa cżaſ wójny ho też podobne njewĕrne kaćżi wołoże wo ranſchej Pruſkej roſcżerjachu.

S Małeſchcż. Wćera njedźelu wjećor wokoło 8 hodźin **w ſtatoku łukowſkeho Lorenza ſa drabom woheń wudyri.** Hródʒ ſo docżiſła wotpali, też maſchiny ſo ſe wohnjom niećiſchu. **K haſchenju pſchikhwata wjeſna žykawa a jako prénja ſtużobnych woborow pſchijĕdże Klukſchanſka, dale hiſchcże Sdzarowſka a Budyſchinſka. Wobſtejdźeſ ſa cżaſ wohnja doma njebě, ma pak ſawĕſcżene. Woheń je nĕchtó ſakoſził.**

S Budyſchinka. Wobſtejdźeſ tudomneho hoſcżenza Hermann Nowak ſwjećeſcże ſandźenu ſobotu ſe ſwojeſ mandźelſkeſ ſlĕborny ſwatʒ. Je też runje 25 lĕt, ſo Nowak nanowy hoſcżenz pſchewsa. Wóh ſpożcż jubilaroma hiſchcże dołhu ſtrowoſcż a derjemĕcże ſa dalſchi ſhromadny puċż ſiwjenja.

S Rachlowa pod Cżarnobohom. Pſchi wotnoſchenju hórti ſa roſcżerjenje puċża puċża do Miješcżi namakachu bżĕkaćerjo meter hluboko kruch kanonoweje kule a derje ſdżerżane ſbytki koſcżow. Sacż bĕchu koſcże cżłowjeże abo wot ſwĕrżeża, njeje ho hiſchcż ſwĕſcżiło. Kruch kanonſkeje kule a koſcże leżachu hromadże jenak hluboko.

S Nakojd. Mjes ſkotom ſiwnoſcżerja **Augusta Sendy w Nakojdach** cżo. 7 je pokhroma wudnyła a ſo hamtiżu ſwĕſcżiła. Sawjeranſti wokrjeż je dwór pokhromy, ſchkitanſti wokrjeż ſbytka wjeſ.

Jeho żona a jeho najmłódſcha dźowka Eugenija — druhej jeho dźowaj bĕſchtej ſo hižo wudałej — prózowachtej ſo podarmo, jeho ſaſo ſmĕrowacʒ.

„Mjeleżcże tola!“ wón ſaſantori. „Schto dha wy we tom rozumiejcże? To je potajkim mytowanje genija (wulkeho ducha) w Franzowſkej — njedźał krala!“

„Kał mójeſch ty jenoż takle rĕcżeċż, Juliuſo?“ woprascha ſo jeho żona ſ porokom. „Kral płaczi cżi lĕtnje żydomyſłny liures'ow a potom dóſtawaſch ty hiſchcże hdyż a hdyż rjane ſarunanje. Kajſi druhi twarſki miſchtr je hdy był tak bohaċże mytowany? A rjadowu maſch też doċża a nadżeju!“

„Haj, ale niż hiſchcże rjad ſwj. Michaka.!“

„Tón wſchak też hiſchcże ty doſtanjeſch.“

„Lenotrej je jo ſemjanſtwo ſpożcżiło!“

„Tón je też wjele ſtarſchi hacż ty a bórſy ſwoje ſaſtojnſtwo kłoji. Mĕj jenoż khwilku ſcżerpnoſcże, Juliuſo. Też tole wuſnamjenjenje ſo tebi raſo doſtanje.“

„A potom we kaleſchi ſedżeċż ſmĕċż, pſchipódła krala, a tak po parku ſo pſchejeżdżowacʒ! Hdyż na to myſlu, mohł ſ koże wujeċż.“

Wboha knjeni Manſardowa njewĕdżeſche nicżo wjazy praji, ſo by ſwojeho muża ſmĕrowała; pſchetož ſo by jeje genialny mandźelſki hiſchcże hdy uwhladły mĕł na to, ſo ſo ſ kralom w kaleſchi powjeże, to pſchetrjechi ſamo też jeje najwjetſche wożakowanja.

Runje hdyż ſo Manſardezy doma takle roſrĕcżowachu, ſaſtupi ſłużobnik a pſchipowĕdże jim, ſo knjeſ Dagobert de Lenotre w pſchedwjerli ſtojo cżaka a ſebi pſcheje, ſ knjeſom Manſardom poreċżeċż.

Eugenie ſpohladny na ſwoju macʒ, a wobĕ ſhładowaſchtej ſtaroſcżiwje na jo.

„Schto też to tón młody cżłowjeſ chże?“ bóreċżeſche miſchtr. „Tón chże ſo ſawĕſcże ras żako notwopjeċżany ſemjan pokaċż. Ale najſkerſcho jedna ſo wo dźeła we ſahrodże. Njech ſaſtupi, Jano.“

Dagobert ſaſtupi.

(Pokraczowanje ſcżehuje.)

S **Jeschig. Mjes** skotom kublerja Pohrischa je pokhroma wudyrika a je hamtšay swješćika. Sawjeranški wokrjeß je dwór pokhromy, schkitanšti wokrjeß je zbytka wjeß.

S **Noweje Wßy** pola Rakez. Pokhroma je saschka mjes skotom kublerja Jana Nëmza a žiwnoscjerja Pawoła Syndy. Sawjeranske a schkitanske naprawy sa Nowu Wjeß je zbehnu.

S **Kulowa.** Do jeneho tudomneho wobkhoda pschiñdże zuby a chzyche zebi wotmjanu spódnju jaku kupicł, kotruż je tež hnydom na pruhu wobleże. Wobkhodnik bu pschi wikowanju runje wotmołany, tohodla pósła swoju mandżelsku do pschedawarnje. Zuby da zebi wot njeje druhu jaku sawalicł, saplaczi pak jenoż jenu a zbuht je.

Se **Ssullschez** pola Kulowa. Njesnata žónska kupi pola dweju burowkow nëhdże 10 puntow wudrjeneho pjerja, punt po 12 hr. a wudawasche, so budże pjerjo jedyn Kulowski wobkhodnik saplaczicł. Tola bórzy burowzy nasphonischtez, so bëschtez jebarzy do rukow padez. Jebarku, žonu s Mistalkow, bórzy wusłëdżichu. Hacz pschedawarzy wjazy wjele swjeseho pjerja wohladatej, je jara prasche.

S **Kamjenza.** Wot 1. měrza pósłowy saschah s Kamjenza do Pančiz a Worklez saße jëdżi. Wotjëdże rano 8,10 hodżin w pósłowym dworje a wróćzi je popołdnju 2,15 hodżin.

S **Kamjenza.** Sa wupißane městno liczerja pschi worcjeßnym swjastu bë je 110 wosobow samolwiko. Sa tole městno wulwoli je sarjadniški sekretar Schorr, kiż bë dotal sliczbowar pschi mëschczanskej radże w Bischofzach.

S **Klëtneho.** Na wjeßely wjeczor bë dobrowólna wohnjowa wobora sadżenu zjobotu swoje zobuštawy s pschiwußnymi pscheprošyła. Pschi dołhich blidach seżendachu je wopytowarjo, kiż bëchu je w bohatej liczbje sešli. Zym porjedżesche je darmo piwo. Shromadna zwjedżenišća hoczina szëżëwaische. Sa 20lëtnu zwërny cżaß službu pschi woborje wußnamjeni woborny hejtman wobornikow Wuiza, Polanka, Kaschpora, Janeza, Schuberta, a Schmidta, sa 15lëtnu službu wobornika Schustera a sa 10lëtnu službu wobornika Jencza. Pschi rejach a wjeßekej sabawje pominychu je rjane hodżinki a kóżdy je spokojny domoj wróćzi.

S **Bëleje Wody.** Swój złëborny kwaß zwjeczi dżenża pónđżelu k. dżełnoscha Wylem Kreikel se zwojej mandżelskej. Jubilar je 25 lët dołho dżełnoscha w Arnimskim rëzaku, hdżež hižo 34 lët dżeła.

S **Bëleje Wody.** Swój 25lëtny sastojński jubilej zwjeczi 1. měrza k. pisarński inspektor Gustav Droth. Je to prěni sastojński jubilej, kotruż jedyn sastojnik naschego gmejnskeho zarjadnistwa zwjeczi.

S **Barischcza.** Po dołhej cżeżkej khorosczi je tu kommerzijski radżicżel Bergami wumrël. Dożył 73. lëto zjiwjenja.

S **Hródka.** Pjatk popołdnju je wohnjowa wobora na hłownu dróhu sawoka. Tam bë w jenej zjitwje woheń wudyrił. Wobydlerjam pak je poradżi, jón podużyczi, prjedy hacz wobora pschikhwata.

S **Khoczebuza.** Sandżeny pjatk wjeczor w tudomnej waggonowej fabrizy dżełarzez Kuchaz zmjertnje snjeshoż. Wón bë jedojty wuhlowy pkun do zo rżebak. Towarsch chzyche snjeshożeneho wukhowacz, tola tez wón zo s pkunom pohłuschi. Snjeshożeny Huchac je 62 lët stary a sawostaji wudowu. Jeho pjecz dżeczi je jemu hižo wschitke wumrëte.

Zhromadżizna mjeńšich burow w Budyšinje.

Sandżenu zobotu bë komitej dżeławych rataržow zjawnu zhromadżizu do „Tëlerńje“ w Budyschinje zwołał, na kotruż bë je nëhdże 150 wosobow seschło. Pschischli bëchu tež sastupjerjo Landbunda. K. kubler Wagner s Rachlowa nawjedowasche zhromadżizu a wobarasche zo pscheczinowo wudawanjam, so je zhromadżizna 9. januara na „Tëlerni“ kommunistiska była. Wotnajeł gmejnskeho kubła Hübschmann s Rudnych horow pschednoschowasche. Rëczesche najprjedy wo samërach burskeho hibanja a rosprawjesche na to wo jednanjach je sastupjerjemi politiskich stronow a knjezerstwa w sakschim sejmje. Burżuj sastupjerjo su najprjedy s němskonazionalnymi jednali. Na praschenje, czehodła w krajnej kulturnej radże pscheczinowo stórplahowanskemu sasonjej wustupowali njeju, su wotmolwili, so s krajnej kulturnej radu niczo cżiniez nimaju. Němskonazionalni njeju srokumili, kak maja pscheczinowo nowemu sakonjej wustupowacz. Niedożahaja, so jo sakoń wotstorczi. Skónczinje tola do mozu stupi, żnadj je lëczu, żdyż ma ratarz wot ranja hacz do wjeczora dżełacz a nima khwile, so je sakonjom sabëracz. Rëczniк sażnudżi sadżerżenje nëmzkonazionalnych.

Pschesidże na to t dalkowenu praschenju. Pschirunasche wożnuż burskeho luda s tym w cżaßu wokoło lëta 1500. Tehdy burow i mozu podëlócżowachu, jim zich wobżędżenstwa rubjachu. Dżenżnischi dżeń wëjo bur njetrjeba na robotu khodzicz, dżenża jemu jeho wobżędżenstwo tak zjawnje njekraduje, ale s cżeżkimi dawkami. Ratarz dżenża njemóże na wuporjedżenje zwojich twarjenjow myslicz, wjele mjenje nowowarb, so by mohł ratarske maschiny pod żuche stajicz. Dżeża zyke lëto jenoż, so by dawk wotrjedł. Landbund maleho ratarja dożała njepodpjera, wutrjeba jeho jenoż na lëpsche wulkich. S dawkowej politiki chżeża we Němskej małe burstwa sniczicz. — Dale rëczesche Hübschmann wo rosrunanju s wjerchami. Mjenowasche to naiesnoscej, kiż mohła w Němskej dawno dosrjadowana być. Wilhelm żada zebi letnje 600 000 hriwnow, potom pschichibu wschitzy druhy wjerchowje, se zadarkami sa zebje a wschelazy sa zjiwoje lubki. Wschu hromadże zebi wjerchowje 2,6 miliardowow hriwnow żadaja. Lud, dżeławy lud dyrbi tele njeniesz s dawkami zwjesch, fabrikpy dżełacżerjo o mali ratarjo. Wot 4.—17. měrza wupokoży je w kóżdej gmejnje liczina, do kotrejež dyrbi je kóżdy sapisacz, kiż je pschecżinu tomu, so je wjerchem telko pjenjes dawa.

Nahodnoscejenski dawk (Mieżingßteuer) budża ratarje w pschichodze na wschë zwarjenja dawacz dyrbjecz, dotal dawaju jón jenoż na domske twarjenja.

Wot Landbunda ratarjam jene pomoży wocżakacz njemóże, tohodla dyrbi je forganisowacz do swjatka małych ratarjow. Swjaczi hižo wobsjedz. Ma 50 000 zwołnowow. — Wo zjiwej rosrunanje zkonczi je zhromadżizna ½? hodż.

Z Łužicy.

S **Djibrachczicz.** Mjes skotom kublerja Arnoschta Kunatha w Djibrachczizach cżo. 52 je pothroma wudyrila a je hamtšay swješćika. Sawjeranski wokrjeß je dwór pothromy, schkitanski wokrjeß zbytka wjeß.

* S **Meickersdorfa.** Mjes skotom kublerja Arnoschta Hebera we Meickersdorfje je pokhroma wudyrika a je hamtšay swješćika.

* S **Biskopiz** p. Łuždcu. Na tudomnym statnym kuble pschisłuschazeny pohonez Arthur Schida do cżeżkeho njeschoża pschichże. Jeho konez je na jenym dróhowym schczinnišcu spłódschischtaj. Schida bo s swoja cżiżny a pod kola pschichże. Snjeshożeny stemi żebi nohu a wołschkodzi żebi mjeschoczo a ruku. Jeho dyrbjachu do Lubischeje khorownje dowjesch. Wotrocżk Witwer konjez njedaloko městna njeschoża sadżerża.

* S **Biskopiz** pola Łuždca. Jena s naschich najstarschich wobydlerkow, Ernestina swob. Gudzina, mandżelska mëschczanosty Augusta Guby, kiż je tu hižo pschez wjesa lëtami semrël, semrë sandżenu wutoru po dlischim cżeżkim cżeżenju 76 lët stara. Semrëła bydlesche nimale 50 lët w naschej wjsy.

* S **Rychbachu.** Poschednje duy su na ryczerskuble w Hornim Rychbachu jako padnschi pobysi a wjele schatow kradnyli. Dotal hischcże zaneho skëda za nimi nima'u. — Wobschodżeł ryczerskubła Treßl poczerpi hischcże druhu schkodu. Dwe rjanej jakożay zo we zwojim powjasu saschmjatachtej a sadajischtej.

Hospodarski rozhlad.

Pónđżelu, 1. měrza 1926.

Wežerawsche kursy w Barlinje:

1 Dollar	4,195	100 franzowsk. frank.	15,30
1 jendżelski punt	20,38	100 czëchosł. krónow	12,41
100 schwajz. frankow	80,71	100 półsk. markow	52,78

Efekty měachu sandżenu zobotu na Barlinskej burzy żnadny wobrot. Kursy chżychu so skerje jesłabjowacz. Wójnska pożeżoika tonu napischeczjowo po skruczowasche a stupi hacz na 3,90 hr. sa 1000 hr.

Produktowe wiki sandżenu zobotu pschinjeżechu sa pschenżan skruczene placżisny. Rożka a żecżmjeń nëschto mało pschihżadżischtaj. Wowsż na swojej dotalnej placżisnje wobsta. Sandżenu zobotu placżesche zentnar we Berlinje:

pschenży 12,40—12,60 hr., rożki 7—7,35 hr., jeczmjenja nałetnjeho 8,15—9,35 hr., nałymneho 6,80—7,50 hr., wowsża 7,60 hr. hacz 8,10 hr.,

w termińowym wikowanju:

sa měrz: pschenży 13,20 hr., rożki 7,90 hr. hacz 7,80 hr., wowsża 8,30 hriwnow,
sa mezu: pschenży 13,45—13,42 hr., rożki 8,55—8,50 hriwnow.

Wuhuch njespokojnosche winizarjow we stronach rëki Mosese njech je sa nasche knjeżeństwo tola s khutnym znamjenjom. Naschu dawkown politiku burischemu a żrënjemu we poczo swojeho wobtiża dżeławemu stawi napschecżo dyrbiwej njesprawnu, snajmjenischa njerunu, djelowacz. Sëu nam teże dwe dowiży pschehpokażili, so knjeżim dworam 50% leżownostneho dawka spuschcza. Daże dyrbjał je finanzny hamt wo tym wuprajicz, hacz je to wërno, schtoż so powschitkownje powëda, so knjeże dwory na sakładże swojeho knihowjednistwa dopokazuja, so dołkodowy, dawkowej winowatosczi podczażunjenych nimaja, a tohodła njetrjebaja dołkóbuchu dawka placżicz a żanych tych so słożowazych po dołkóbnem dawku. So burow s trochu hinaschej měru měrja, prasa nam wosżewjenja wo żudnischich a finanznego hamta pschkhadżowanjach na burskich statkach. Trjeba jenoż schkrickli a może je te jame, schtoż je żo w Bernkastelu stało, kej druhdże wotpżetowarz. Żadamy pschedewschëm runosch we dawkach a to prjedy, hacz by pschepożdże było.

Na pschedań.

Kruwa sywna do cżahanja w Hlinje cżo. 22.

Kóń spschezny we Sdżaru cżo. 1.

Srëbz 2-lëtny we Wężelu cżo. 2.

Walach 5-lëtny sywy, tež na wola wumëni w Dżiwocżizach cżo. 6.

Kolo motorske, Erich Zur w Jödlizach.

Mużazy złëborny a double-sloty cżasnik, harmoninm, pißanski stroj, w Kuśsichizach cżo. 27 b.

Kruna młoda wysokoßuczelna w Khrosczi cżo. 20 a jałowza w Hajnitzach cżo. 15.

Jałowza wysokoßuczelna w Jatschobju cżo. 18.

Prosata we Wulkich Debżezach cżo. 27 b, w Czelchowje cżo. 3.

Kury stadło młodych w Hajnizach cżo. 16, w Budyschinje na Drjezdżanskej dróży 278 b.

Sswinja rżetwjeneho dżeczela w Brëschowje cżo. 5.

Wós kryty w Minakale cżo. 12.

Kożanej komotaj za kruwy, łożo, bërnymjeczak, butrowanż w Małych Debżezach 19 b.

Wós rëbowany ruczny, 2—3-zent. w Budyschinje pschi wulkej zyrkwi cżo. 2 belka.

Khëża sa 8500 hr., 5000 hr. napłaczicz, Jeremias we Wulkej Dubrawje cżo. 15.

Sso pytaja:

Holza do domu knjezi dwór w Debischkowje pola Hodżija. — Pjetar Bendetka w Budyschinje napschecżo Sserbskemu Domej.

Drjewowe aukzije.

Na **Lëpkarjerjanskim rewerje** sobotu 6. 3., pop. w 4 hodż. w korczmje k „Czornemu mlynej“ w Lëpkarjezach 12 mtr. schczëpow, 13 mtr. kuluchow, 56 mtr. pjenkow, 135 mtr. walczinu, rjscho schmrżk abo khója. Drjewo leży w holi Kamjenczańskeje rady.

Schlwórik 4. 3., dop. w 9 hodż. w hajnikowni sa Zymplo-Turjowski hoin: palne kuluchi, nëschto twerdeho drjewa.

Škrowe depeše.

Berlinske produktowe witi dżenża dop. ½11 hodżin Witi żo hischcże rosmile njeżiu a żu jara mërne. Tendenza: wocżakowaza.

Dopołdnja ½12 hodżin: Położenje żo njeje schemëniło. Tendenza: jara mërna.

Placżiny na Barlinskich produktowych witkach.

Żito a wotżiowe żymja po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg, placżiny po Korej hriwnje.

	27. 2.	26. 2.		27. 2.	26. 2.
Pschenża	248-252	247-251	rapš. wotżiwch	14,50	14-14,50
rożka	142-147	141-145	wotż. melasa	8,10	8,00
nałet. jeczmjen	163-187	164-188	lerabeska	27,00	—
naj. jeczmjen	136-150	136-150	bërnjaze krużki	14-14,60	14-14,60
wowsż	152-162	152-161	bumy	20-21,00	20-21,00
kukurjza (Mais)	189	—	wola	25,00	25,00
pschenczn. mutka	32-35,75	33-35,75	lany wotżiwch	19-19,50	19-19,50
rjana mutka	22-23,00	23-23,00	mórer lupiny	12-12,50	12-12,50
pschenczn. wotr.	10,00	10,00	zolte lupiny	14-14,50	14-14,50
rjane wotruby	9,00	9,00	żyno, 50 kg	3,50-4,00	3,50-4,00
rapż	340	340	słoma, rżana	0,75-1,35	0,75-1,35
lane żymje	—	—	„ pschenc.	0,70-1,20	0,70-1,20
hroch	22-25,00	22-25,00	„ wowsżna	0,80-1,35	0,80-1,35
vielućki	20-21,50	20-21,50	„ jeczna	0,80-1,25	0,80-1,25

Placżiny rësneho skotu na Barlinskich skótnych witkach.

27. februara 1926. Po zentn. a sł. hr.

516 bykow, 767 wokow, 1241 krunow a jałojzow, 2100 cżelatow, 2425 wowsow, 7088 swinj.

Woły: 1. drużina 49—52 hr., 2. 43—47, 3. 38—42, 4. 30—35.

Byki: 1. druż. 46—49, 2. 43—45, 3. 38—41.

Jałojzy a krumy: 1. druż. 46—50, 2. 38—43, 3. 30 hacz 35, 4. 24—28, 5. 19—22.

Cżelata: 2. druż. 67—73, 3. 57—65, 4. 48—55, 5. 38—45.

Wowzy: 1. 48—52, 2. 38—45, 3. 27—32.

Sswinje: 1. druż. —, 2. 79—80, 3. 76—79, 4. 74—76, 5. 70—73, 6. — ranzy a kundroby 70—74.

Protyka za dawkowe termije.

Měrza měrz 1926.

Saplaczicz ma żo:

5. **měrza:** Dawkowy wotczah wot dżełacżerskeje nisdy sa w cżaßu wot 21.—28. februara 1926 wuplaczene nisdy. (Zadyn cżakański cżaß.)

10. **měrza:** Bursowy wobrotny dawk. (Zadyn cżakański cżaß.)

10. **měrza:** Dopręne samolwjenje wobrotneho dawka a dopręhne nahlaczenje taßkich, kotrejż mëschczanje placża, sa mëżaz februar 1926. Dawkowa żadżba: Wobrotny dawk 1 proz., luxußowy dawk 7,5 proz. (Cżakański cżaß hacz do 17. měrza.)

15. **měrza:** Dawkowy wotczah wot dżełacżerskeje nisdy sa w cżaßu wot 1. hacz do 10. měrza 1926 wuplaczene nisdy. (Zadyn cżakański cżaß.)

25. **měrza:** Dawkowy wotczah wot dżełacżerskeje nisdy sa w cżaßu wot 11.—20. měrza 1926 wuplaczene nisdy. (Zadyn cżakański cżaß.)

Najnowiše z cyłeho świata.

W Pójnanje je żo prunowy kotel puknył. Khcza we blischcżej je wupuścżi. Schkoda je wulka. Nadrobnosche njeżsu hischcże znate.

*

W hëcże w Michelwille w Belgiskej je żo 80 metrow wysoki wuheń powalił, hdyż jón schtyrjo dżełacżerjo runje pocżinjachu. 20 dżełacżerjow bë runje s cżëchi lijenje wotcżischło, kotrejż je żo je saßzynnjenjom sniczißa. Liczba wopor nje njeje hischcże znata, tola żo s 19 morwymi a wjele ranjenymi liczi.

*

Pschi zwuczowanju franzowskich lëtarjow pola Mainza dwë lëtadle do żo krasnyschcej. Jena s lëtadłom s wysokosczu 1000 metrow i semi padże. Dwaj muschła żedżaczej wozobje żo żarasnyschcej.

*

Litwa pjecża na pólskej njesch prawidłowne wójsko schromadżuje, wuzżywuje pscherowy a machinske ißelby postaja. Połazy na Němsku tukaju, so Litwu nadpjeruje.

Přilopk.

* **Kukirol pod wobchodnym dohladom.** Firma Kukirol, Kurt Krisp w Großsalza w Magdeburga, je do pjenjezmych wusłokżow pschischła a je żo pod wobchodnym dohlad stajicz dała. Firma ma nëhdże 1 100 000 hriwnow dołga.

* **Krmawne nożne hewrjekanje** w Beirinje. We blischcżej schpitalskej dwórnischcża nadcżeże policija schromadżisnu, nëhdże 20 muży zymnu. Tuczi bëchu żo do bicża dali. Policija zabschtimny, so by wadżazych wujednała. Jako chzyche policija jeneho s hewrjekarjow zobu na straży wzaczi, dachu żo tuczi do sastojnikow. Pschi nastatej bëdżenżu chzyche jedyn s hewrjekarjow sastojnikej tżëlbu wotewzacz, tuta wutżëli na kulka trzechi młodscho 21-lëtneho cżłowjeka z mjenom Ruthmann. Ruthmann semrë hižo pschi pschewożenju do khorownje. Posłizili so poradżi, złownych winikow herjekanży posdżischy sajecz.

* **Wón spuschcži karnevalske** [illegible]. W Heiligenhaufu pschinidże poslednje dny do póstnitj do nischekakich korcžmow derježdrascženy knjes, blizšesche žo stajnje k bibu, pschi kotrymž pschekmuju žedžachu a praschesche žo jich, hač žu mjes jich wotebranjemi khudšchi ludžo. Dźiwnje kóžby króz na njeho shladowachu a jemu wšo švedžichu, so žu khudši ludžo mjes jich kupzami. Njewědžachu zyle prawje, schto zuły knjes z tymle praschenjom po prawom dyrjsche. To pak dyrbjachu bórzy shonicž. Zuły wuczeže žiwoju kiłowanju a pschepoda kóždemu pschekupzej rjany pjenjes wrażiw: „Kóžde léto žym z wowtowanjom sadwješčenjow wjele pjenjes rosnjetal. Tola kčiža chzu sadwješčenja parowacž. Daježe proschu tele pjenjesy khudšchim ludžom mjes wašchimi kupzami.“ Na to woteńdže, njemjenowawschi žiwoje njeno.

* **Samoženje w rowje.** W Breschce w Frauzowskej bě psched krótkim cžasom itarz semrěł. Njewědžu běchu jemu jeho zyle samoženje žiwu do rowa dali. Podarmo běchu herbio dom zemrěteho pschepytali. Skónčnje žo dopomnichu, so je starz, kiž žanenu cžłowjeckej njewěrjesche, žebi stajnje žiwoje statne papjery do žiwjeho kabata sašchiwak. Morweho dachu sažo wuhrjebacž. Pola njeho 40 000 frankow namakachu.

* **Rubježnu zwólbu sajeli.** Italiske nowiny „Tribuna“ pschinjeżu powěsć, so žu we wokolinje Palerma žyłnu rubježnu zwólbu wuśledžili. 164 muži z njeje žu sajeli. 45 rubježnikow je cžeklo. Zwólba ma wjazy hač 30 mordarstwow na žwědomju.

* **Želesniste njesboże w Schpanisku.** Blisko Madrida ludzy cžah do tworowcho cžacha sraty. Někotre wozy žo dospokuje rozbichu. Njesboże sta žo w tunnelu. Wulkowanske dźeła w satykanym tunelu žu jara wobcžežne. Dotal žu 70 franjenych wucžahnyli, boja pak žo, so hišcže wjazy ludzi w rozbitych wosach cži. 31 wozowow je žo cžežko franko.

* **„Bubi“-hłowy w Jendželskej.** Jendželsky sriežerjo žu w lecže 1925 22 milijonow puntow sterlingow wjazy sabłužili hač w prjedawšnich létach. Tele wjetsche dokhody maja žo jenož na konto holcžkazych hłowow sapisacž. Po sdźelenju pschedstydy sjednoczenstwa jendželskich sriežerow je w Jendželskej z najnjecžka 7 milijonow kusenjow, kotrež žu žebi wotbazu cžežu z hłowy wotsihacž dake. We bohatych hornich ludowych wotrschtach wucžinjeja „bubi“-hłowy nimale 90 prozentow wschech hłowow dozyła.

* **Schto może žo za sekundu nalutowacž.** Wjednistwo Londonskich dróhowych železnizow napomina ludzi, so bychu kuss spěchnischo do wotow nuts a z nich sažo won khodźili. Hdyž wóz na kóždym sastanischcžu jenoż 1 sekundu njenje cžaka, może dróhowa železniza wob léto 20 000 puntow, potajkim wjazy hač 400 000 hrivnow nalutowacž.

* **Raddźh na radnizu w Bukarescže.** Dokelž Bukarestšti měschczanoste wólbne kusiny za gmejnske wólby wotjewicž nochzyche, dobu žo 2000 ludzi, kiž měnjachu, so kusiny we porjedże njejžu, do radnizy. Rosnjemdrjeni wobschkodźichu meble a snicžichu wjele hamtskich pižmow. Sastojnizy cžekuchu a měschczanostu zamjeno wotstaschu. Dakle pot hodźiny poldźisko móżesche polizija nabdźerjow z radnizy wuhnacž.

* **Drohotne sastatske namakanki pola Moskwy.** We wokolinje rěki Oka pola Serpuchowa, 70 milow k polduju wot Moskwy, žu pomjenjecžahodne archeologiske wězy namakali, kiž pochadźeja z 4. a 5. lětstotka psched Khrystom. We jenom rowje namakachu schkleńcžane kamjenje, naručnizy, želene stolpy a cžežaki z kosci. Nimo toho wurychi pschi tom pschedstawischnike wobydlenja w próhonjenzach z kamjentnymi wohnischcžemi. Dale wotkrychu rospadanki wobtwjerdzeneho města Cžežilowa, kotrež je pjecža po powěsći z poranikom (rivalom) Moskwy było, ale we 12. lětstotku po Khrystce počalo rospadowacž.

* **Presidentski cžapnik w Chicago — dźeło Cžecha.** Cžapnikar Franz Bohaczek, kiž je žo w Pazonje pola Tabora narodźił, a je w Chicago žiwy, je z 20-lětnym dźełom jedyn z najbóle pomjenjecžahodnych cžapnikow zhłeho świeta nahonił. Tutón wobstoji z wjazy hač 1000 dźełow a haža do wyšokosce diwju pokhodow. Ma pjecž zapfernikow. Prěnischi z nich je prosty cžapnik, druhi je rozdźelany na 24 hodźinow, tśeci pokazuje mjeno dnja a měsnza a cžisło (datum). Na schtwórtem pschedstoja žo hłónczny sestaw (system). Pjaty pokazuje prawy astronomiski cžas. Nimo toho wobsedźi tutón cžapnik hischcže zuły rjad dalschich zamownoscžow, mjes nimi postawy, kotrež pschedstajeja wschech dotalnych presidentow Sjednoczenych Statow Ameriki.

Přirunanje němskich a łacanskich Pschirunanje němskich a łacjanskich pismikow za pisanje a čitanje: pißmikow ša pißanje a cžitanje:

c=ć, z=ś, s=ź, č=cž, ć=cź, š=sch, ř=sch.

Swójbne powěsće.

Sślubjenaj: Johanna Jenčźej a Kurt Hochauf we Budyschinje.

Semrěli: Hermann Schwarz, schewski mischtr w Budyschinje, 62 lět. — Jan Arnoscht Freiberg w Budyschinje, 62 lět. — Hana Sachsowa w Budyschinje, 53 lět. Robert Mrěschčk w Kamjenzu, 48 lět.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Sšudnišzy žo pschesłażdźe sa hotowy pjenjes:

Sšrjedu 3. měrza 1926, dop. ½11 hodź. w Njeswačidle: lehańši sosa, schćery, pißanska maschina, pißanske blido, žołte, aparat k pschejimowanju kolijow. Na kupjenje smyslene sejdu žo na gmejnskim hamcže.

Sšrjedu 3. měrza 1926, dop. ½12 hodź. w Hnaschczach universalna maschina sa klampnarski wobkhod. Na kupjenje smyslene sejdu žo w kantinje w industrijowym dworje.

*

Pschekhodny puć mjes Schuńskimi wrotami a Miłarschkom, tak mjenowany „Zwinger“ žo dla nasnych wuporjadźenskich dźełow na měschczanskej muri a puća sa cžaš dźełow sa wschón wobkhad warje.

W Budyschinje, 26. februara 1926.

Měschczańska rada. Policajski hamt.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Serb. towarstwo „Nadźija“ změje wutoru, 2. měrca, wječor z dypkom we 8 hodź. w „Kat. towaršowni“ (na Garbarskej hasy) generalnu zhromadźiznu. Dujowy porjad: 1. Rozprawy. 2. Towarstwowe należnosće. 3. Wólby. 4. Namjety. Prosymy wo přitomnosć wšěch stow a bratrow, kaž też druhich Serbow. Předsydstwo a wuběrk.

Bukecy. Spěw. tow. „Radosć“ změje srjedu, 3. nalětnika, wječor we 8 hodź. spěwanje. Wšitcy njech cyle wěsće přińdu. Nowe sobustawy su nam lubje witane. Předsyda.

Haslow. Kołoježdne tow. „Błysk“ změje srjedu, 3 měrca, wječor we 8 hodź. měsačnu zhromadźiznu. Přednošk je přilubjeny. Předsydstwo.

Hornja Hórka. Sobustawy tow. „Łužicy“ zhromadźa so wutoru, 2. III., pop. ½3 hodź. w połnej ličbje při Henzlec hosćencu, zo bychu swojemu lubemu bratrej Janej Mohsichej posledniu česć wopokazali Dowěrnicy maju wšěch na to kedźbnych činić. Předsydstwo.

Hrodźišco. Spěwny wotrjad „Zerja“ změje tón tydźeń srjedu spěwanje w Njechornju.

Khrósćicy. „Zwj. Serb. Rat. Dorosta.“ Srjedu, 3. III., pop. w 4 hodź. je w Khrósćicach pola Wenkec posedźenje z přednoškom knjeza dra. Bruchholca, krajn. škótplah. insp. z Drježdźan. Wón budże wo ważnych prašenjach plahowanja skotu rěčeć. Njech wšitcy přińdu. Sekretariat.

Radwoř. „Serbski Ratafski Dorost“ wobdźěli so na zhromadźiznje Zwjazka Serb. Rat. Dorosta a to srjedu, 3. III., pop. w 4 hodź. w Khrósćicach pola Wjeńkec. Tam je jara ważny přednošk knjeza dr. Bruchholca z Drježdźan wo ratafskich prašenjach. — Hłowna zhromadźizna tow. budże hakle 10. III. wječor w 6 hodź. pola Šmitkec. Předsyda.

Ralbicy. Jednota „Sokoł“ zwučuje wutoru wječor we 8 hodź. Po tym je zhromadźizna. Načolnik.

Sowrjecy. Tow. „Pod Čornoboh“ změje přich. njedźelu 7. měrca, w 3 hodź. zhromadźiznu w Sowrjecach. — Přednošk so hišće wozjewi. Předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerjec w Budyšinje. — Zamołwity za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brěžcy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Swobodne městno za

Welsec kupny dom w Kulowje

Założeny 1868. Telefon 12.

„Złoty Worjow“
na Hłownem torhošću 4.
Předpowěsć!
Stwórtk, 3. a pjatk, 5. měrca 1926
winicarski swjedźeń
(wino ze suda po měrkach)
zjednoćeny ze
swinjorčzanjom
Na woběmaj dnjomaj wot 5 hodź. pop.
hudźbna zabawa
Přečelnje přeprošuje **Edmund Hopf.**

Rumowanske předawanje dla małe městna.
Sujace mašiny

2 m z 19 rynkami	390.— hr.
1.75 m z 17 rynkami	340.— hr.
1.50 m z 15 rynkami	290.— hr.

Najlěpje wuhotowane nowe mašiny z fabriki! Nimo teho elektromotory, rjedźeńske mašiny, rěpukrajace mašiny, centrifugi, butrowe mašiny, kótlinki, decimal-wahi atd. wo wjele niže płacizny.

Karl Gast w Budyšinje
na Drjewowych wikach 27. Telefon 1299.
Ratafske mašiny a motory.

Frauen
Poručam swój wulki skład
přepaskow, měsačnych a předpadowych powjazow, podpołožkow. Sym radlubje k radže.
Wagnerowa w Budyšinje
před Suleńskimi wrotami čo. 9.

Meble
Poručam meble kajkežkuli družiny
Jara wulki skład!
Jstwy za knjezow, jédźne jstwy a spanske jstwy z duba a barbjene. Wulki wubjerk kuch. nadobow. atd.
Polstrowane meble
Plišowe sofy wot 120.— hr. sem. lehanki w. 38 hr., matracy w. 38 hr. s.
— Přihódne podźělbne płaćenje.—
Otto Petschik
we Wulkich Zdźarach pola Wojerec.

Starša knjeżna
pyta službu za znutřkowne dźěła w ratafstwje, najradšo z přizamknjenjom k swójbje, za nisku mzdu. Bliše zhoniče pod „C 61“ we wudawarni „Serbskich Nowin“.

MERSIDYSKU
Salonske časniki
Wupjerki, łož. čahy, běła a pis. W. Köhlerjowa, Hłow. korbo. 9.

Ruby na blida
zofy, přikrywy na blida, płachty k wodźewanju ložow a trublow najnowše přikłady, tunjo
K. Erler, w Budyšinje
na Žitnych wikach 11

Wósk
čisty pčołacy wósk, kóždu dźělbu kupuje kofejownik
Jan Hajnca w Budyšinje
w Serbskem Domje.

Visitne khartki
zhotowja
Smolerjec knihičišćernja
w Budyšinje — na Lawsk. hrjebjach.

„Sokołske Listy“
Časopis Serbskeho Sokolstwa
njech sebi kóždy w „Serbskej knihańi“ w Budyšinje skaza. Wukhadźeja měsačnje a płaća: na lěto za sobustawy 1.— hr., za druhich 2.50 hr., do wukraja 3.— hr.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowóznikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde so. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźiśi Smolerjec knihićišćerja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšśi, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobsteje so stajace nawěšśi a tabele so wyšše wobliśuja. :: :: Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 51 **Budyšin — wutoru, 2. měrca 1926 — Bautzen** **Létnik 85**

Ćeža penzijow němskeje republiki.

Hospodarśi wubjerk němskeho rejma je nanijet sa **rozšaršenjom wo nałoženju 3½ milijona hriwnow** wotpokazał, kotrejž žu žo němskemu presidentej k poruczenjeśi dał.

Wo powschitkownym penzijowym fondźe sozialdemokrat Roitmann rospravjeśe. Penzijowa ćeža němskeje republiki sa 1926 nětko dźe k 1 55 485 000 wucźinja. Pórnjo prjedawšenemu létu je žo wona wo 198½ milijona powjetšiła. Pódla teho němska železnica 400 milijonow a pósta 200 milijonow hriwnow sa penzije wuplaćuje, tak so zyła ćeža penzijow 2 155 000 000 hriwnow wucźinja. W lěśe 1914 je žo sa penzije jenož 145 milijonow hriwnow wudało, šćitož žo 6 prozentam tehdomnišćich dokhodow Němskeje runaše, mjes tym so ćeža penzijow nětkole 42 prozentow woprawdźitych dokhodow Němskeje wucźinja. Penzijowa ćeža mohła so lićiś, hdy bychu so sastojnizy w ćakanstwje soho do słužby wsali.

Pschihbywanje penzijoweje ćeže ma so wobźebje sćežkow źiwśowoje wójny pschipisaś. Statnyžady offizerow, kotśi žu so ja jeje ćaju pomjenowali, dźensa wyšoku pensiju dostawaju. Offizerka pschereśkowa pensija 4748 hriwnow, pschereśkowa pensija sa offizerstwu wudowu 2957 hriwnow sa léto wucźinja, mjes tym so je p'chereśkowa renta wójnstwu wobschkodźenego na 364 hriwnow, wojeśka renta wojakoweje wudowy we wójnje padnjeneho na 448 hriwnow létnje wobmérjena.

4330 offizerow penzije pśes 6000 hriwnow sa léto, 80 757 tajku niže 6000 hriwnow dostawa.

Sympathija sa penzijowy fond je hišće bóle wotebrała, hdyž je žo sbonika, so žo **17 wjeśchowskim dostawarjam penzija runja 90 000 hriwnow** létnje wuplaćuje. **Sozialdemokratojo chcedźa nanijetowaś, so bychu so wyšoke offizerske penzije snižiłe.**

Přepytanje přećiwo direktorej krajneho suda Jürgensej a jeho žonje.

Statne rěźnistwo w Stargardźe je poruczyło, direktora krajneho žuda Jürgensa a jeho žonu jebanstwa dla fajeć. Mobaj mandźelskaj staj spokna žiwaj byłoj a w Stargardźe ßamym nětkle 25 000 hriwnow dołha napraškałoj. Swoju domjazu nadobu staj sastajiłoj abo pschedałoj a potom na policiji wosjewiłoj, so žu ju padnyłi kradnyli.

Sajeźe žudniłskeho direktora ma teź politiku doheru. W pruškim krajnym ßejmje je **kommunistiski sapóśłanc Piec** žadał, so by žo nětnše knježerstwo nanowkniło, so bychu žo wšyśe prozeły pśed statnym žudom k schkitanju republiki, pśi kotrychž je Jürgens žobu skutkował, znowa wjedle a žo pschepruhowake. Piec žadaśe, so by žo jeho namjet jako prěni dypk na dnjowy porjad stajił. Tónle namjet je wobźebje nusny, dokelž wo to dźe, ludźom pomhaś, kotśi žu ł Jürgensowej słóstniśkej dźeławoseću do thkotańe pschišli.

Kommunistiśkemu namjetej žo na pschećo njerěźeśe.

Piec Jürgensa winowaśe, so je žo k demagogiśkej a słóstniśkej schćežowańy pschećiwo kommunistam frjewužiś dał. W Hannoweru je jemu statne rěźnistwo sa ćas wójny 60 padow jebanstwa, rubjenja žwobody a frjewužiwanja wyschnoseśineje mozy porokowało. Jako pschepytowańki žudnik w statnym žudźe w Lipšku je wón žwédkow satrachał a jich pod žwój wliw stajił.

Piecowy namjet je prawnemu wubjerkej pschipokasa.

Hibanje winicarjow.

Winizarjo nad rěku Ahru w Porheinskej žu njedźelu hromadnu ßhromadźiśnu wotmělí, pśi kotrejž žo knježerstwowy president, sastupjeŕ knježerstwoweho presidenta a krajny radźiśel wobdźělichu. Shromadźiśna směrom wotbéża. Winizarjo žwoje žadanja w resoluciji wuprajichu, we kotrejž žo wobźebje p'chećiwo **němsko-schpanskemu** a němsko-italskemu wikowarśtwu frećenju wobrocźichu. Winizarjo pod dowosom wina se Schpanskeje a Italskeje cźerpja. W Němskej jim wobžedźerjo schrodow konkurrenzu cźinja, kotśi žebi se žada a jahodkow wino žamł dźełaju.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěći serbski.
Najš. a najtuńša kupowarńja wobućow. Pódušowanje spěšnje a tuńjo

W Karlowych Warach němsko-nacionalny zbĕžk spytali.

Polizajne kommižariatstwo w Karlowych Warach (Karlsbadźe) powě: Tiwarz Rudolf Rößler, w Karlowych Warach blišo hotela Imperial dom sa kupjelnych hosći twari. Sobotu we 9 hodźinach na twar pschińdże a žwojim dźełaćerjam kasaśe, so bychu dźełacy pschestali a ł nim na podkrjeźne politike sarjadnistwo schći. Dźełacerjo jemu pohłuchachu a nadeńdże 60 ł nich ł nim pśed twarjenje politiskeho podkrjeźneho sarjadnistwa dźechu. Tam Rößler dweju wotpósłancow wubra, ł kotrymajž do sarjadowarńje p'chedbydły knježerstwoweho radźiśela dr. Fiedlera dźeśe. Tutemu wosjewi, so jeho jima a wot sastojnitwa wotsłaju. Dr. Fiedler chcyśe piśarńskemu sastojnikej Mikschej poruciś, so by na polizajski kommižariat telefonował, dokelž mĕni, so ma duchakhoreho pśed žobu. Rößler tónle wotpohlad žłuda a na Mikscha zawoła, so njeźmě telefonowaś. Tu žo dr. Fiedler do žwojeje sarjadowarńje wrócźi a chcyśe wot tam polizajske kommižariatstwo zawołaś, cźemuž pak Rößler sadźiwa, hwjo, so budźe naśwlnosći wuźiwaś. Dr. Fiedler žo bojeśe, so ł naśwlnosćam woprawdźe dóńdże, dokelž mějeśe Rößler ruzy w sakonaj, a dokelž žebi dr. Fiedler myślesće, so ma pistoliju pśi žebi. Tohodla do žuśodneje śiwy dźeśe. Dyž Rößler sa nim pśińdźe, jeho sastojnik sadźerża. Mjes tym do piśarńe nĕkotśi Rößlerowi ludźo pśikhńdźechu a tuźi sastojnika ponuśiśhu, so by Rößlera puschełił.

Rößler potom dźesaś ludźom poruči, so bychu pśed twarjenjom na straži wostali a ł druhimi na hłownu póstu wotcźeje. Tam pósłkeho direktora pytajśe a hdyž jeho njenadeńdże, postaji tśioch mužow jako stražu pśed pósłke twarjenje a poruči jim, so njeźmědža nikoho pschepuśćiś. Na to so ł nĕkdaž 40 mužemi ł polizajskemu kommižariatstwu poda. W pschedsali so sa sarjadnikom polizajskeho kommižariatstwa ł polizajskim radźićelom Wolawu śetka a jemu spóźeli, so jeho wot sastojnstwa wotsłaju. Dr. Wolawa pak Rößlera sadźerża a poruči polizajskemu sastojnikej, so by jeho sajał, potom wschitkich druhich ludźi Rößlerowoho pschewoda sajeć da. Sabjerjeni žo wobarachu a ł bitwicźky ł polizajskimi sastojnikami dóńdże. Pśichi tym buchstaj jedyn polizajski a jedyn zywilny stražnik lohko sranjenaj. Nawalnikow pschomóžachu, sajachu a wjeźor jich potom ł thkośtańkim wośnamjenjonym wotrjeźnjenu žudej w Karlowych Waracy pschepodachu. Wšyćo hromadźe je žo 18 wołźobow sajało. Polizajski lékaŕ Rößlera pśeheyta, hacź je duchakhory, tola wuprajeneje duchownje khorośeje njenamaka.

Demonstracije Němcow přećiwo rěčowym wukazam w Čechach.

Rěčowe wukazy, ł kotrymiž je cźeśła rěcź w pśenenńcejchych Čechach cunoprawosći ł nĕmskej rěcźu we wšyćich statnych a gmejnskich wyschnoścach dostała, je Němcam we połnośnych Čechach ł wulkim pohorschkom. Jadaju žebi, so by wołźobje w gmejnskich wyschnośach sałso jenož nĕmśka rěcź knježiła. Dokelž maju Sokowjenjo w kraju wulku wjetschinu, na tym wobstawaju, so by jich rěcź po zyłym kraju cunoprawosći ł nĕmskej nĕka. Na tym protestne zhromadźiny, kotrejž žu so njedźelu we 68 nĕmskich gmejnach wotmĕłe, wjeźo njepschemĕnja. Policija je tele zhromadźiny załakała, njeźdźiwajcy teho žu so wone wotmĕłe. We Cźaplizach po zhromadźinje w hotelu wobdźĕłniźy na torhoschćo pschicźejechu. Tam pósłanc Kalina ł ludej rěcźeśe, hacź runje jeho nĕmski nĕśechćanosta nanowtwjeśeše, so by njeśećał. Skónčnje žandarmoju zhromadźinu rozehnachu.

Briand a jeho přećiwnicy w Francowskej.

Briand je žobotu w deputérskej komorje Locarnjske frećenja załtał. Jeho rěcź je mózny saćišćowy cźinik. Komora je wobśamka, ju we wšyćich franzowskich městach sławnje pschibiću dach.

Briandej na njesłoże žu nowiny „Petit Parisien" rozrěcźenje žiwjeho dopitarja ł italskim ministerskim pschedsydu **Mussolinom** wosjewiłe. W tejśe rěći Mussolini na strach pokazuje, kotryž Italskej, Francowskej a wšyćkim mjeńšim khowjanskim statam se strony Němskeje hrozy. Mussolinowa rěcź je w Franzowskej žłuty wothlóž namakała a Briandowu rěcź załtóćiła. Franzowskiju nazionalistiju zapósłanju žu ju njedźelu w žwojich wólbnych wokrjeźach k agitaciji **za łacjańsko-słowjansku europsku politiku łuźili.** S pkonjenjasej zahorjenoseźu wo wulkej nastorkowajej mozu italiskeho ministerskeho pschedsydy rěćachu a cźicho wobzarowachu, so franzowskej diplomatiji njeje spožcźene bylo, žyłtu rólu pśi pśichotach tak njerowanjeje rańscheeuropskeje mozowskeje politiki Italskeje, pśeciwo Němskej hrajcź. Tola schłoż hischcźe njeje, móże žo staś, zapóśłancy w žwojich njedźelskich rěćach prajichu. Po jich měnjenju dyrbja Franzowscy, Italscy a staty Makeje ententy **pschećiwo Němskej zawěranju politiku wjesć.** Ważnosć rozrěcźenja a dojednanja južnoslowjanskeho ministerskeho pschedsydy Ninčića ł Mussolinom žo wyšoko hódnoscźeše. Italscy chcu žebi najprjódy ł Makej entenu a Pólsku zrosumiś. Pśicheśeljo Pólskeje w Franzowskej wokomik blišći widźa, hdyž Italska sjednoćena ł Makej ententu bróńe pólskej republiku sa mjeźy, ł Versajskim mĕrowym frećenjom postajene, rutowaca, so by sa to ponuź Makeje ententy namakała, hdy by ju Awstrika chyła ł Němskej sjednoćiś.

Mussolini łacjańske (romańske) a słowjańske ludy nanołnja, so bychu ł cźasom po pschećiwo nĕmskemu strachej bronike. Franzowske nowiny jemu ł wuwjacźom sozialistiskeho „Oeuvra" pschihłosuja. „Temps" kóždu žadu Mussolinoweje rěcźe podpiśuje. Wón wospjetuje wudawanje, so Němska tajnje dale broni, so by Awstriku anneckowała a Pólsku rostuskowała.

W swóju ł Mussolinowym wustupowanjom pschećiwo Němskej stej pomjenowanaje **Aldibranda fa italskeho pósłanca** w Barlinje. Aldibrandowe pschełožbanje do Barlina nowu italsku politiku pschećiwo Němskej wośnamnjenja. To Němska bórzy pytnje. Wona spómaje, so ju jej njeporadźi, ł pomocu Locarnskeho pakta mĕrowe frećenja, po słónczenju žwětowoje wójny wobśamknjene, podnuźeź a śiśiś. Italska žebi njeźada internazionalne postajenja, ale sakhowanje Versajskeho mĕra, runje kaž St. Germainskeho a St. Trianonskeho mĕrowego frećenja. Italska do nowych internazionalnych frećenjow dowĕrjenja nima, ł kotrymiž **by** žo jej Brennerska mjeja pschećiwo Němskej sarućiła. Jako jenički schkit pschećiwo wschěm tracham wona **swjasć łacjańskich a słowjańskich ludow** wobhładuje. Wona na Němsku tuka, so žo tajnje k wjeźeśiśej wójnje broni abo so ju, hdy by ł tomu dochło, jedyn druhi stat ł trĕbnymi bróńenji a wójnskej nadobu sastara.

Italska pśedy wulke pożadanje sa wupschestrjenje žwoje mozy na dalmazišći kraj pschećadźowscheje. Jeje prózowenja na to dźechu, žo wschitkich brjohow adriatiskeho morja smozowaś. Appetit sa Dalmazišći, kotraž je wschа ł južnoslowjanskim ludom wobydlena, je pak Italskej saschoł, hdyž strach ł žóždym dnjom bóle pschibywaśe, so je Němska hač k Brennerej wupschestrje. Ani němšyj ani awstrišyj politikoju njo njetaja, so je pschijamkanjenje Awstrikeje ł Němskej ł jich idealom. Hdy by to stało, by žo wschak nĕtcźiske politike trejśiśego Italskeje jara pobłažiło. Italska strach widźeśe, so Gorizu, Istriku, Triest a Fiumu sałso lubi. Tohodla je wschе žwoje wotpohlady na Dalmazišći spuschćała a pyta nĕkto swjask ł Južnoslowjanskej, Rumunskej, Cźeskoslowakskej, Pólskej, Francowskej a Schpanskej pschećiwno wobnowjenju Nĕmskeje a Awstrikeje wobśamknjeź.

Sapŕeć žo njehodźi, so je Mussolini se žwojim namołwjenjom ł sjednoćenju Sokowjanow a Łacjanow niz jenož pola Franzowsow, ale teź pola Sokowjanow kedźbliwe wuchjo a srosumjenje nadeschół. Woni wschitcy Locarnske frećenje do cźapora cźitaju, jelit so žo wupokaże, so maja žo ł nimi postajenja mĕrowych frećenjow a nĕkcźiske krajne mjeńy pschemĕniś.

Francowski senat dawkowy zakoń přijał.

Franzowski senat je žobotu w **nóźnuru** połoženju se 268 pschećiwo 21 hłosam po njewažnych pschemĕnjenjach dawkowy sakoń pschijał, kajkiž je žo w finanznym wubjerku w pschesśejenosći ł knježerstwom wudźełał.

Połtočowanje zbĕžka w Syriskej.

Hawaska powĕśćenja ł Beirута dźełuje: Wšyćke połputy rewolucijskeho wubjerka w Aintabu, hłownym mĕśe sandźaka w Syriskej w Alepskim wilajetu, wo sbudźenje zbĕžka w połnócnej Syriskej žu so njeporadźiłe.

Franzowske wotdźĕlenja ł połnym wuśpĕchom w offensiwje połpuchu, kotraž je žo 24. februara na Hermonskich horach zaporałała. Tam žu tśi franzowske wotdźĕlenja postupiwšy ł tśioch wschelakich sirok zbĕžkarjow wuhnali a jim wjele schkodow nacźinili.

Kommunistow w Egiptowskej sajeli.

Po powěsći ſ Kaira, ſtu w Alexandriji 30 podhladnych kommunistow sajeli. Tam ſu ſtydlo zentralneho agitaciſkeho wotdźelenja wuſtajiłe.

Wojowanje w połnocnej Chinje so zaso započało.

Fengwuchian, tak mjenowany kſchesćijanſki general a ſyjuſtar ruſkich bolſchewikow, kotryż chcyſche ſo pjeſo ſ politiki wobcźo ſeſadnyć a ſo do Europy podać, je w Kalgan je ſwoje prjedawſche ſaſtojnſtwo pſchewſał. Město je polne wojakow, kotreż ſdźela ſ Mongolow wobſtejí. General Liczingling, pſchiwiſowaŕ marſchalla Czangtſolina, blizko Tientſina ſteji. Jene ſtchidło jeho wójſka jeſeſniza mjes Tientſinom a Pekingom wobroniſe. Powěda ſo, ſo ſu pſchecźiwniſy kuomincuna (kommuniſtiſkeho wójſka) Kaj-fengju, Liaujang a Pautingfu wobſadźili. Muſkenſke (Czangtſolinowe) wójſko w połnocy poſtupuje. Ludowe wójſko po możnoſći wiele wojakow do Tientſina pſchecźiwo Liczinglingej ſcźele.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutoru, 2. nalětnik,
Semplicija, biskopa.

1438 wuzwoli ſo Jurij Poděbradſki za ćeſkeho krala a knjeza nad Łužicomaj. Dyrbješe pak sebi Łužicy hakle we ćežkej wójnje dobyć, dokelž němſcy zemjenjo žaneho Cecha za ſwojeho krala pſchiznać nochcychu a ſo z bramborſkim wolefſkim wjerchom Bjedrichom zwjazowachu. — Jich pródowanja wostachu bjez wuſpěcha. Jurij móžeše ſebi 1463 w Budyšinje hołdowanć dać. Ale njeſpoži ſo jemu pokojne knježenje. Bamž Pius II. a po nim Pawoł II. wuzamknyštaj jeho z cyrkwje, dokelž Jurij ſo pſchećiwo wućbam Husitow pſchećolniwy pokazowaše. — Wotwjazowaštaj jeho poddanow wot pſiſahi a poſkićowaštaj ćeſke kralestwo najprjedy pólſkemu kralej Maćijoj Kowacej. Nasta nowa wójna, kiž njerozſudna wostawa. — We wójnje zemrě Jurij 1471. Maćij bu z jeho naſlědnikom. Jeho pomnik ruku košić, dyžli ſwojich dźěćimſkolkhy wpwyeya ſteji w Budyšinje na hrodowej wěži.

Radšo cuzu ruku košić, dyžli ſwojich dźěći ſmady hladać. Přiſłowo.

*

— **Wa wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 749, hygrometer +6, thermometer +8. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 747, hygrometer —2, thermometer w nozy +2. Wuhladny na malo ſo pſcheměnjuje wjedro. Wjedrajne mjenja, ſo ſmějemy bóle ſamrókzene wjedro. Wyſchina lejſeſke wječera rano w ran'u Europy a druha nad krótkoroušſchej Europu. Tuto położenje dawa wſchak naſchemu wjedrej bóle ſuchi a wobſtajny ras. Ale w połnozy nimocźahaje niżiny pſchiwětru ſ thwilemi ſe ſwojimi wibźějacymi dyſnyſche ſamrókzenje abo kaž wječera wotčatu kwarwu. — Kuſk ſrjedu błóžcźo 6,46 hodź. ſtwadna a ſo 5,40 hodź. ſkowa. Měſacźk ſtwadna wjeczor 8,36 hodź. a ſo dop. 8,09 hodź. ſkowa.

— **Schkrowa powěſć wo wjedrje ſa jutiſchu ſrjedu:** Mutno, miliſchu, dešcźe hroźa. We wjeczornej Europie mile mazace wjedro, w Pólſkej a Ruſkej dale mjerſne. We połnocnej Europie njepſcheměnjeno.

— **Sa ſapoſawjedzenje lećzneho cźaſa.** Drjezdźanſka wikowaniſka komora podpěra ſnowa namjet, ſo ma ſo lětſa ſaſo lećzny cźaſ ſawješeć. Lećzny cźaſ je ſo ſa wikowaſtwo a pſchemyſłny ſara pſchihódny wupokaſał. Sčitanje ſo tež wiele wuhla. Wobmyſlenja pſchecźiwo lećzenemu cźaſej ſu błabe. Schulſke hodźiny muža ſo, jeli mózne, hodźinu poſdźiſcho ſapoczeć. Nataſtwo może ſwoje dotalne dr'owe hodźiny wobſtwowaſ a tak po cźaſniku hodźinu poſdźiſcho dźelacź ſapoczeć. Jenož mjokowe cźahi na żelezniſy ma'u poſdźiſcho wodkhadźeć. Lećzny cźaſ

mohł hižo 1. haprlese do mozy ſtupić, najpoſdźiſcho pak ſ nowym jeſdnym planom ſrjedź meje.

— S **hamtſkeho ſudniſtwa.** Do ſaſtojniſtwa ſapokaſa wječera na ſwjatoczne waſchnje k. preſident kraineho ſudniſtwa dr. Stavenhagen ſa direktora hamtſkeho ſudniſtwa pomjenowaneho k. Kothu ſ Drjezdźan w pſchitomnoſći wſchech ſaſtojnikow a pſchiſtajenych hamtſkeho ſudniſtwa, ſaſtupjerjow tudomnych ſarjadniſtich wyſchnoſcow kaž tež kt. ſmjerzow, měſchćanoſtow a měſchćanſkich a wjeſnych ſudniſtich wozbow we wokrjeſu.

— **Sawěrny ſobudźěłaćeł.** Prokuriſta k. Willibald Rosencrontz 25 lět bjez pſchetorhnjenja w Münchnerej maſchinowej fabriju dźěła. Na radźinem měſtnje jeho wječera k. wyſchſchi měſchćanoſta Niedner ſ pſchewodnacźom měſchćanſkeho cźeſneho wopiſma ſa dolhoklimu ſłužbu poczeſći a jemu k jeho jubilejej ſbožo pſchejeſche. Na ſwjatoczným aktu wobdźěli ſo k. fabriſki direktar Sinram jako ſaſtupjeć dźělodawaŕſkeje firmy.

— **Pożedjenje wokrjeſneho wuběrka** w pożedjeńſkej ſali hamtſkeho heſtmanſtwa w Budyſchinje na Bismarkowej dróży 21 wudże wutoru, 9. měrza 1926, dop. we 10 hodź. Dnjowy porjad (ſjawny): 1. Wólby wuběrka k rozrißanju pſchecźiwenju pſchi ludowym pożadanju; 2. Nowowólby wuſtawoweho direktora a jeho ſaſtupjerja (we wothladaćni na Židowje). 3. Wólby pruhowarjow ſlicźbowanjow. 4. Podpjerowe ſadźby. 5. Wurunanſki fond ſa ſamójne gmejny (Sarunanje gmejniſkeho podźěła w podpjeranſkich wězach). 6. Namjet hoſpodarſkeho plana 1926/27. Podkoła ſa wokrjeſny dawk 1926/27. 7. Wothladaſki porjad ſa njemandźelſke dźěći. 8. Pſchewſacźe wudźerżenja ſjawnych puczow ſ wurjadnym pſchikhodnym wobthadom ſe ſtrony ſtata. 9. Namjet Bolborczanſkeje gmejny, ſo bychtaj wujeſnaj dźělaj Debjerkeju a Janeju ſ Hodźijſkeho wobeńhaſchenſkeho ſwjaſka do Bolborczanſkeho pſcheſchkoł. 10. Rozdźělenje ſ wurunanſkeho ſonda. 11. Dowolnoſcź k pſchedacźu Kellerej leżownoſcze na kopjenu 70 ſa Kakeju a na kopjenu 107 a 84 ſa Nowu Wjeſ pola Kakeju po wojeſjenju němſkoſtatneho kanzlera w lěcze 1918, po ſakonju wo ſamſojowanju ſemje a po dismembrazijſkim ſakonju. 12. Sběhnjenje wjeſneho ſakonja wo darmotnych pohrjebach w Brěſynju. 13. 9. bodawk k wjeſnemu ſakonjeſ wo pſchiſtajeńſke, mſdowe a prawne wobſtejnoſcze ſaſtojnikow atd. Sohlandſkeje gmejny. 14. Dodawk k porjadej gmejniſkeho dawka Wadeczanſkeje gmejny (pſchibykkowy dawk a dawk na kupjenje leżownoſczow). 15. Měſchćanſki ſakoń wo wotběranju mody ſa Schćerachowſku měſchćanſku gmejnu. 16. Wobcźežowanje gmejniſkeho ſaſtupjerja Kricźmarja w Minakole, dokelž ſu gmejnſku ſaſtupjerjo wobſamkli, ſo nochcźeda pſchedkupne prawo leżownoſcze na kopjenu 9 ſa Minakat wužiwacź. 17. Wukonjenje pſchedkupneho prawa Grośharthawſkeje gmejny pſchi mjnyſkej leżownoſczi na ſtronje cźo. 15 ſa Harthawu (pſchedawaŕ: Julius Richard Tietze). 18. 2. bodawk k gmejniſkej wuſtawje we Wulkej Dubrawje. 19. Powyſchenje ſobuſtawkeho pſchinoſchka zentralneho wubjerka ſa wjeſne kluſtawje w Barlinje ſa 1926 na 100 hriwnow. 20. Wupſejnjenſke wólby wězowyſtojnych ſa wuliczenje wotſchkodźenja ſa morjene a ſpadane ſkocźata. 21. Auguſt Werner we Soblandje nad Sprewju ſpomnju cźo. 708. Pſchenjeſzenje korczmaŕſkeje dowolnoſcze w leżownoſczi cźo. 708 w Sohlandje a rosſchěrjenje dowolnoſcze na porjedzenje wina a wotměwanje ſpěwnych hrow atd. 22. Hańża Bjedrichowa, hoſcźenzaŕka w Delnich Pózkowach cźo. 38. Pſchenjeſzenje korczmaŕſkeje dowolnoſcze atd. w leżownoſczi cźo. 38 tam. 23. Pawoł Schubert, hoſcźenzaŕ we Łahowje cźo. 1. Pſchenjeſzenje korczmaŕſkeje dowolnoſcze we leżownoſczi cźo. 1 tam. 24. Guſtav Küchler, hoſcźenzaŕ w Motydle cźo. 30. Powſerſchenje korczmaŕſkeje dowolnoſcze na dalſchu hójnu ſtwu. 25. Pawoł Jänichen, fabriſki durnik w Schćerachowje. Dowolnoſcź ke korczmarjenju w fabriſkej kantinje firmy Wünſchej herdowa w Schćerachowje. 26. Frieda Wierſchowa we Wětrowje. Dowolnoſcź korczmarjenja we fabriſkej kantinje Rólandej tonowanje a ſchamotownje we Wětrowje. 27. Hulda Weberowa we Hajnjach.

Podkſchenje powjetſchenje korczmaŕſkeje dowolnoſcze, doniż wotmyſłeny towaŕſchny pſchitwaŕk natwarjeny njebudźe. 28. Konſumſke towaŕſtwo we Wjednarjezach. Dowolnoſcź k drobnemu wikowanju ſ palenzom we woběmaj pſchedawaŕnjomaj we Wjednarjezach jenoż towaŕſtwowym ſobuſtawam. 29. Edwin Heyder we Wjednarjezach. Dowolnoſcź k drobnemu wikowanju ſe palenzom w leżownoſczi cźo. 275 we Wjednarjezach. 30. Arnoſcht Kurt Hübner, měſaczek wobthoda we Wjeleczyſinje cźo. 169. Dowolnoſcź k porjedzenju piwa a njealkoholitſich napojidłow w leżownoſczi cźo. 169 tam. (Nowa dowolnoſcź). 31. Wicźelczyſiny.

— **Do měſchćańſkich ſchulow w Budyſchinje** ſo lětſa wurjadnje wjele ſchulſkich dźeći pſchijimja. Licźa dźeći, kotreż blížſche jutry do ſchule ſaſtupja, je njehdże dwójzy tak wyſoka, kaž loni.

— **Nataſtka ſchula w Kamjenzu,** ſjednoczena ſ nataſtkej a hoſpodaŕſkej ſchulu ſa hołzy, dawa młodym žonam a dźowkam nataŕjow kładnoſcź, ſo bychu ſo potrěbnoſcźam cźaſa pſchimjerniſe pſches letny kurſus na powołanje, w kotrymž ſo ſtajnje wjazy žada, pſchihotowali. Wucźba ſapoczyna ſo 1. winowca kożdeho lěta. Wopyt ſchule wuſwobodźi wot pokraczowaniſkeje ſchule; po podatym ſamokwjenju tohorunja lećzne pok lěta, kotreż wopyſej wucźerńje pſchekhadźa. Schuſſki pjenjes wucźini ſa ſchulerjow měſacźnje 10 hr., ſa holzy 12,50 hr., k tomu ma ſo junkrócźny ſaſtupny pjenjes, wucźinjacy 20 hr., ſapłacźicź. Samokwjenja pſchijimuje direkzija ſchule, kotraż ſajimanzam wucźbny porjad darmo ſobudźěli.

— **K nahódnoſcźam** ſiwjeńſkich ſawješcźenjow! Schkataſki ſwjaſk ſa ſtarych ſawješcźenych w Berlinje N 24, na Oranienburgſkej dróży 91 ſe wola pſchiſtojneje wuſchnoſcze namjet ſtajił, ſo ma ſo pola ſiwjeńſkich ſawješcźenjow, kotreż ſu hižo wuběrale, hnydom wotplacźenje ſtacź, ſo by ſo muſy wotpomhała, w kotrejž wulka ſchła ſtarych ſawješcźenych tcźi. Dale je ſwjaſk namjet ſtajił, ſo maja ſo ſa wſche ſiwjeńſke ſawješcźenja, kiž hacź do lěta 1932 wuběhnu, nahódnoſcźenſke bondy na niſſcźe hódnoſcze (Mindeſtanſwertungsbonds) wupiſacź jako podłoż ſa kredity ſa ſtarych ſawješcźenych. S tym ſo kreditna nuſa, wotkeſe wjes ſjemjeſkikami a we ſrjedźnym ſtawje, chěrzo wołoži.

— **Nowe pjecźdźeſacźnowarje ſ nikela.** Němſkoſtatne finanzne ſarjadniſtwo chce tucźajne 50pjenjezkowe pjenjezy ſ wokhoda ſcźahnyncź a je ſ nikłowymi pjenjezami narunacź, dokelž ſo nětcźiſche bronzo-aluminijowe pjenjezy pſchejara falſchuja.

— **Licźba měſcźeſlow pöſtiſkich ſchekowych kontow** wucźinjeſche kónz januara 1926 859 818. To je 2839 kontow wjazy hacź měſaz pſredy. Na dobropiſach a wobcźeżeńſkich ſapiſach je ſo w měſazu januaru 45 214 000 ſapiſow ſtako, wo 9 245 615 000 hriwnow. Dobromócźe měſcźeſlow pöſtiſkeho ſchekoweho konta wucźinjeſche w pſchereſtu 579 649 000 hriwnow.

S Hodźina. Sańdźenu njedźelu wotmě ſo w naſchim Bożim domje wulki zyrkwiniſki koncźert, kiž bě wěnowany „k boponunjecźu na padnjenych a ke ſawoſtajeńſtwu ſiwych“. Koncźert wumjeźeše organiſt a kapalny miſchtr Müller ſ Budyſchina, ſhromadnje ſ naſchim muzikiſtu ſpěwnym towaŕſtwom pod nawjedowanjom knjeſa wucźerja Wachſa. Jako ſoliſtaj ſkutkowaſchtaj kn. Margaretha Dreßlerej (ſopran) a k. Kurt Sommer (na hubiach). Program bě khutny a ſynk hudźby a ſpěwa pſcheſahdźichu a ſandrichu poſłuchaŕjow do khutnych a hłubokich ſacźuwanjow. Wěſele łóžeju je ſpokojeny, we wutrobje hnuty a natwarjeny ſ Hodźinu domu ſchoł.

S Lubija. Sańdźenu pjatk ſo pſched hamtſkim ſudom ſ wusſamknjenjom ſjawnoſcze pſchećiwo podwyſchkej Adolfej Albertej Hilbigej pola Lubijſkeho wunowoſawiſkeho bataillona w 31½-hodźinſkim pożedźenju jednaſche. Wobſkorżeny je ſo w lěcze 1930 w Drjezdźanach narodźił. Sud ſańdźi jeho k jaſtwu na 5 niedźel a ſańdźenu na ſo ſ wojeńſkeje ſłužby puſchći. S njewuſcźiwom ſwojeje ſpodźiwanje mjeſ k wobſudnikowi ſmějeſche ſo wobmaj domaj 24. 11. 25 a w ſylweſterſkej nozy nad na ſwoju ſtwu poruczenym młodoſtnym tiežu Brückneru je ſo ninu §§ 114 a 123 woječeſkeho khłoſtańſkeho prozeńkho

W kralowej kaleſi.

Hiſtoriſke powědanćko ſ franzoſkeho.

4] (Pokracźowanje.)

„Nó, knjes de Lenotre, ſchto hebi pſchejeſcźe? Njeje něſchto w porjedźe? Je ſnadź klóńczny bóh w ſtraſche, ſo ſo tkwinje, abo leži traſch Thetis hižo w njedźenzy Apollona? Dyrbju wam dźěłacźerjow k wupomocy połłacź?“

Młody cźłowjek hladaſche na Eugeniu ſ wjeleprajazym ſpokhadnjenjom.

„Niczo tajkeho ſo ſtako njeje, knjes Manſard. Pſchiſudu, ſo bych wam dołżił, ſo je mje Jeho majeſtoſcź najmiloſcźiwiſcho ſa naſłednika mojeho dźěda pomjenowała a mi titul „wy chcźeho dohladowarja nad ſahrodami we Verſailleſu“ ſpożcźika.

„To wſchak ſym hižo błyſchał, knjeże. A ſchto ſebi biſchcźe ſ chcźerje?“

„Pohonjeny ſ tutym wuſnamjenjom a dowěrjo ſo w tutu cźeſcźonmu ſłužbu a ſłoſkaju ſo na wyſoke poſtajenje, kotreż je mi wěſte, ſwaju ſebi, tudy pſched Waſ ſ pröſtym pſchińcź, wot kotrejež dopjelnjenja wotwiſuje moje ſiwjenjeſke ſbožo.“

„Potom ſym wopraſwdźe wežiny ſhonicź, kajki macźe pröſtwa ke mni?“

„Hižo dawno lubuju waſchu dźowku Eugeniju, a też knjeżna je mi derje ſmyſlena.“

Manſard ſo ſpěchnje wobroczi. „Je to wěrno?“

„Haj, nano,“ ſaſchepta holcźka ſcźicha a bojaſliwje.

„A wo tom ja niczo wědźał njeſym! Sa mojim kribjetom ſo potajſkim tajke potajenja cźinja!“

„Ja wo tom wědźach“, prajeſche jeho żona ſbožne, „ale dokelž ſy ty ſtajnje tajki nahły, njeſymoj ſebi ſwajikoi wo tom rěcźeć.“

Manſard wobroczi ſo na to ſaſo k wopytowarjej.

„Knjes de Lenotre, ja waſche pſchecźe dopjelnicź njemóżu“, prajł wón ſymnje. „Wo ſwojaſku ſ mojej dźowku njemóże rěcźe bycź. Wona ſtuſcźha k ſnamjenitej ſtrodźbje

twarſkeho miſchtra. Mojej druhej dźowju ſtej ſo na architektow wudaſej; też Eugenija wuda ſo na twarſkeho miſchtra.“

„Ja nochzu żaneho architekta ſa muża mjeć!“ ſawoła Eugenija ſ płaczkom.

„Budź ty ſměrom!“

„Ja lubuju Dagoberta a . . .“

„Ty njeſmješch ſebi żaneho ſahrodnika bracź, to by pſchehłuboko po dołżitoſnoſći ſwójmy było . . . Hdy by tón łuzes tuſe hiſchcźe ras wot ſpoczatka ſapoczecź chcył, to by ſo je ſchtwarnym twarſkim miſchtrom ſtał, potom traſch by ſo wo tej wěſy hiſchcźe ras ſo nmu rěcźecź hodźało.“

„Wy deje tola rozumiesće“, prajeſche młody cźłowjek ſe wopraſwjenej hordoſcźu, „ſo kralowſki wyſchi ſahrodniſki dohladowaŕ wjazy k wam do wuczby njepóńdźe.“

„To wſchak jara derje ſapſchijam“, a tohodła waſ poſrowjam, knjeſ de Lenotre.“

„Njeplacź jenoż Eugenija“, pſchiwoła Dagobert hołczy pokojejo. „Ja porěcźu ſ kralom a tón budźe, kaž ſo nadźijam, twojeho nana na hinaſche myſle dowjeſcź wědźecź, tak ſo wón lépſcheho měnjenja wo poſtajenju wyſchſcheho ſahrodniſkeho dohladowarja nadobudźe.“

„Ha ha ha!“ woſchcźerjeſche ſo ſtary Manſard ſłoſnje. „To cźasemy tola hiſchcźe widźeć.“

Młody cźłowjek wotſali ſo po łohlim pokłonjenju pſchecźiwo naſtarnemu twarſkemu miſchtrej, kiž ſo na tutón poſtrow ſymnje ſaſo pokłoni.

Hiſchcźe na ſamſnem dnju měješe młody Lenotre pſchileſnoſcź, kralej ſwoje horjo wuſkorżicź, hdyž tón ſnowa ſebi ſahrodu a ſchtomownju wobſladowaſche.

Ludwik ſo ſunjeło prajeſche: „Miſchtr Manſard, kaž ſo bycź ſda, je też ſe ſwójbnym tyranom. Ja chcu nmu tu wěſ prawje roſpowědacź. Njeſhbwajeże ſwojeje robiſtoſcze a dobreje wuſle, młody cźłowjeże!“

Najſatſa ſkała kral Manſarda na wěſtu hodźinu k ſebi.

„Miſchtrje Manſardo“, prajeſche Ludwik, „rad bych

Podkſchenje powjetſchenje korczmaŕſkeje dowolnoſcze, doniż wotmyſłeny towaŕſchny pſchitwaŕk natwarjeny njebudźe. 28. Konſumſke towaŕſtwo we Wjednarjezach. Dowolnoſcź k drobnemu wikowanju ſ palenzom we woběmaj pſchedawaŕnjomaj we Wjednarjezach jenoż towaŕſtwowym ſobuſtawam. 29. Edwin Heyder we Wjednarjezach. Dowolnoſcź k drobnemu wikowanju ſe palenzom w leżownoſczi cźo. 275 we Wjednarjezach. 30. Arnoſcht Kurt Hübner, měſaczek wobthoda we Wjeleczyſinje cźo. 169. Dowolnoſcź k porjedzenju piwa a njealkoholitſich napojidłow w leżownoſczi cźo. 169 tam. (Nowa dowolnoſcź). 31. Wicźelczyſiny.

— **Do měſchćańſkich ſchulow w Budyſchinje** ſo lětſa wurjadnje wjele ſchulſkich dźeći pſchijimja. Licźa dźeći, kotreż blížſche jutry do ſchule ſaſtupja, je njehdże dwójzy tak wyſoka, kaž loni.

— **Nataſtka ſchula w Kamjenzu,** ſjednoczena ſ nataſtkej a hoſpodaŕſkej ſchulu ſa hołzy, dawa młodym žonam a dźowkam nataŕjow kładnoſcź, ſo bychu ſo potrěbnoſcźam cźaſa pſchimjerniſe pſches letny kurſus na powołanje, w kotrymž ſo ſtajnje wjazy žada, pſchihotowali. Wucźba ſapoczyna ſo 1. winowca kożdeho lěta. Wopyt ſchule wuſwobodźi wot pokraczowaniſkeje ſchule; po podatym ſamokwjenju tohorunja lećzne pok lěta, kotreż wopyſej wucźerńje pſchekhadźa. Schuſſki pjenjes wucźini ſa ſchulerjow měſacźnje 10 hr., ſa holzy 12,50 hr., k tomu ma ſo junkrócźny ſaſtupny pjenjes, wucźinjacy 20 hr., ſapłacźicź. Samokwjenja pſchijimuje direkzija ſchule, kotraż ſajimanzam wucźbny porjad darmo ſobudźěli.

— **K nahódnoſcźam** ſiwjeńſkich ſawješcźenjow! Schkataſki ſwjaſk ſa ſtarych ſawješcźenych w Berlinje N 24, na Oranienburgſkej dróży 91 ſe wola pſchiſtojneje wuſchnoſcze namjet ſtajił, ſo ma ſo pola ſiwjeńſkich ſawješcźenjow, kotreż ſu hižo wuběrale, hnydom wotplacźenje ſtacź, ſo by ſo muſy wotpomhała, w kotrejž wulka ſchła ſtarych ſawješcźenych tcźi. Dale je ſwjaſk namjet ſtajił, ſo maja ſo ſa wſche ſiwjeńſke ſawješcźenja, kiž hacź do lěta 1932 wuběhnu, nahódnoſcźenſke bondy na niſſcźe hódnoſcze (Mindeſtanſwertungsbonds) wupiſacź jako podłoż ſa kredity ſa ſtarych ſawješcźenych. S tym ſo kreditna nuſa, wotkeſe wjes ſjemjeſkikami a we ſrjedźnym ſtawje, chěrzo wołoži.

— **Nowe pjecźdźeſacźnowarje ſ nikela.** Němſkoſtatne finanzne ſarjadniſtwo chce tucźajne 50pjenjezkowe pjenjezy ſ wokhoda ſcźahnyncź a je ſ nikłowymi pjenjezami narunacź, dokelž ſo nětcźiſche bronzo-aluminijowe pjenjezy pſchejara falſchuja.

— **Licźba měſcźeſlow pöſtiſkich ſchekowych kontow** wucźinjeſche kónz januara 1926 859 818. To je 2839 kontow wjazy hacź měſaz pſredy. Na dobropiſach a wobcźeżeńſkich ſapiſach je ſo w měſazu januaru 45 214 000 ſapiſow ſtako, wo 9 245 615 000 hriwnow. Dobromócźe měſcźeſlow pöſtiſkeho ſchekoweho konta wucźinjeſche w pſchereſtu 579 649 000 hriwnow.

S Hodźina. Sańdźenu njedźelu wotmě ſo w naſchim Bożim domje wulki zyrkwiniſki koncźert, kiž bě wěnowany „k boponunjecźu na padnjenych a ke ſawoſtajeńſtwu ſiwych“. Koncźert wumjeźeše organiſt a kapalny miſchtr Müller ſ Budyſchina, ſhromadnje ſ naſchim muzikiſtu ſpěwnym towaŕſtwom pod nawjedowanjom knjeſa wucźerja Wachſa. Jako ſoliſtaj ſkutkowaſchtaj kn. Margaretha Dreßlerej (ſopran) a k. Kurt Sommer (na hubiach). Program bě khutny a ſynk hudźby a ſpěwa pſcheſahdźichu a ſandrichu poſłuchaŕjow do khutnych a hłubokich ſacźuwanjow. Wěſele łóžeju je ſpokojeny, we wutrobje hnuty a natwarjeny ſ Hodźinu domu ſchoł.

S Lubija. Sańdźenu pjatk ſo pſched hamtſkim ſudom ſ wusſamknjenjom ſjawnoſcze pſchećiwo podwyſchkej Adolfej Albertej Hilbigej pola Lubijſkeho wunowoſawiſkeho bataillona w 31½-hodźinſkim pożedźenju jednaſche. Wobſkorżeny je ſo w lěcze 1930 w Drjezdźanach narodźił. Sud ſańdźi jeho k jaſtwu na 5 niedźel a ſańdźenu na ſo ſ wojeńſkeje ſłužby puſchći. S njewuſcźiwom ſwojeje ſpodźiwanje mjeſ k wobſudnikowi ſmějeſche ſo wobmaj domaj 24. 11. 25 a w ſylweſterſkej nozy nad na ſwoju ſtwu poruczenym młodoſtnym tiežu Brückneru je ſo ninu §§ 114 a 123 woječeſkeho khłoſtańſkeho prozeńkho

W kralowej kaleſi.

Hiſtoriſke powědanćko ſ franzoſkeho.

4] (Pokracźowanje.)

„Nó, knjes de Lenotre, ſchto hebi pſchejeſcźe? Njeje něſchto w porjedźe? Je ſnadź klóńczny bóh w ſtraſche, ſo ſo tkwinje, abo leži traſch Thetis hižo w njedźenzy Apollona? Dyrbju wam dźěłacźerjow k wupomocy połłacź?“

Młody cźłowjek hladaſche na Eugeniu ſ wjeleprajazym ſpokhadnjenjom.

„Niczo tajkeho ſo ſtako njeje, knjes Manſard. Pſchiſudu, ſo bych wam dołżił, ſo je mje Jeho majeſtoſcź najmiloſcźiwiſcho ſa naſłednika mojeho dźěda pomjenowała a mi titul „wy chcźeho dohladowarja nad ſahrodami we Verſailleſu“ ſpożcźika.

„To wſchak ſym hižo błyſchał, knjeże. A ſchto ſebi biſchcźe ſ chcźerje?“

„Pohonjeny ſ tutym wuſnamjenjom a dowěrjo ſo w tutu cźeſcźonmu ſłužbu a ſłoſkaju ſo na wyſoke poſtajenje, kotreż je mi wěſte, ſwaju ſebi, tudy pſched Waſ ſ pröſtym pſchińcź, wot kotrejež dopjelnjenja wotwiſuje moje ſiwjenjeſke ſbožo.“

„Potom ſym wopraſwdźe wežiny ſhonicź, kajki macźe pröſtwa ke mni?“

„Hižo dawno lubuju waſchu dźowku Eugeniju, a też knjeżna je mi derje ſmyſlena.“

Manſard ſo ſpěchnje wobroczi. „Je to wěrno?“

„Haj, nano,“ ſaſchepta holcźka ſcźicha a bojaſliwje.

„A wo tom ja niczo wědźał njeſym! Sa mojim kribjetom ſo potajſkim tajke potajenja cźinja!“

„Ja wo tom wědźach“, prajeſche jeho żona ſbožne, „ale dokelž ſy ty ſtajnje tajki nahły, njeſymoj ſebi ſwajikoi wo tom rěcźeć.“

Manſard wobroczi ſo na to ſaſo k wopytowarjej.

„Knjes de Lenotre, ja waſche pſchecźe dopjelnicź njemóżu“, prajł wón ſymnje. „Wo ſwojaſku ſ mojej dźowku njemóże rěcźe bycź. Wona ſtuſcźha k ſnamjenitej ſtrodźbje

twarſkeho miſchtra. Mojej druhej dźowju ſtej ſo na architektow wudaſej; też Eugenija wuda ſo na twarſkeho miſchtra.“

„Ja nochzu żaneho architekta ſa muża mjeć!“ ſawoła Eugenija ſ płaczkom.

„Budź ty ſměrom!“

„Ja lubuju Dagoberta a . . .“

„Ty njeſmješch ſebi żaneho ſahrodnika bracź, to by pſchehłuboko po dołżitoſnoſći ſwójmy było . . . Hdy by tón łuzes tuſe hiſchcźe ras wot ſpoczatka ſapoczecź chcył, to by ſo je ſchtwarnym twarſkim miſchtrom ſtał, potom traſch by ſo wo tej wěſy hiſchcźe ras ſo nmu rěcźecź hodźało.“

„Wy deje tola rozumiesće“, prajeſche młody cźłowjek ſe wopraſwjenej hordoſcźu, „ſo kralowſki wyſchi ſahrodniſki dohladowaŕ wjazy k wam do wuczby njepóńdźe.“

„To wſchak jara derje ſapſchijam“, a tohodła waſ poſrowjam, knjeſ de Lenotre.“

„Njeplacź jenoż Eugenija“, pſchiwoła Dagobert hołczy pokojejo. „Ja porěcźu ſ kralom a tón budźe, kaž ſo nadźijam, twojeho nana na hinaſche myſle dowjeſcź wědźecź, tak ſo wón lépſcheho měnjenja wo poſtajenju wyſchſcheho ſahrodniſkeho dohladowarja nadobudźe.“

„Ha ha ha!“ woſchcźerjeſche ſo ſtary Manſard ſłoſnje. „To cźasemy tola hiſchcźe widźeć.“

Młody cźłowjek wotſali ſo po łohlim pokłonjenju pſchecźiwo naſtarnemu twarſkemu miſchtrej, kiž ſo na tutón poſtrow ſymnje ſaſo pokłoni.

Hiſchcźe na ſamſnem dnju měješe młody Lenotre pſchileſnoſcź, kralej ſwoje horjo wuſkorżicź, hdyž tón ſnowa ſebi ſahrodu a ſchtomownju wobſladowaſche.

Ludwik ſo ſunjeło prajeſche: „Miſchtr Manſard, kaž ſo bycź ſda, je też ſe ſwójbnym tyranom. Ja chcu nmu tu wěſ prawje roſpowědacź. Njeſhbwajeże ſwojeje robiſtoſcze a dobreje wuſle, młody cźłowjeże!“

Najſatſa ſkała kral Manſarda na wěſtu hodźinu k ſebi.

„Miſchtrje Manſardo“, prajeſche Ludwik, „rad bych

(Pokracźowanje ſcźehuje.)

porjada też we pschistoſnoſtnym nastupanju po §§ 73 a 74 khoſtanſkich sakonſkich knihow pscheſchoł. Hilbig, kotrehoż ſ pschepytowanſkeje jatby pschiwjedżechu, twudawaſche, so je swoje njeſchwarne ſkutki w pjanoſcy ſtarkił. To pak ſo njechodżeſche dopokaſacź. Pschepytowanſku jatbu ſasudżenemu ke khoſtanju pschiliczichu. Wupruhowanſki cłaſk pak jemu ſnud dźiwaju na cżeſtkoſć ſkótnistwa pschiſwoliċ njemóżeſche. Podwyſchł Hilbig źiwy wopor jenoż ſnjewuſi, ale bě jón też bił.

S **Lubija.** Snamjo njewěrſomneje njehańbitoſcje a hruboścje je ſłóſtnistwo, kotrež ſu pſched nékotrymi dnjemi zyle ſe ſmuhleni ludźo na Budyſchſkej ſtaniej drośy ſkaſiti. Wot Lubija hacź do Njeſnarow ſu małane ruzy nébdże 40 ſadownym ſchtomikam halożki i pilu ſwotrjeſali. Je ſtrach, ſo ſchtomiki ſandu. Dźeńmaj ſchtomikmaj ſu hrube ruzy hiſcheże wjetſchi wotlemiłe. Nadźijomnje żandarm hrubych ludźi wuſłédźi, ſo bydźu derje ſaſkużene khoſtanje dóſtali, kotrež je bohużel ſa taſke njeſkiczomnitwo pyſchego pſchenjeſke.

S **Nakez.** Siwany pucź ſ Nakez do Kaczeje korczmy *ma ſo dla wuporjedżenja na Nakeczańſkich leżownoſczach* wot 2. hacź do 10. měrza 1926 ſawrjeczi. Jędźny wobkhad ſo na Truvin pokaże.

S **Pancźiz.** Sſobuſtawy Budyſchſkeho dźiwadła pſchedwjedżechu ſobotu wjeczor ſnatu operetu „Grabinka Marizza“ wot wuherſkeho komponiſty Kalmana. Jara żortny tekſt ſtej k tomu Julius Brammer a Alfred Grünwald podakoł. Wěz hraje we Wuherſkej a na jako pſchedmjet hrabinku, kotraż hižiſche ſo muſi wobruċ ſ tym, ſo ſo ſlubi a to ſ jenom cżłowjekom, kotrehoż ſtyka njeſnajeſche a wſa k tomu nékajke njeſnate mjeno. A tola ſo ſłóncżnje jedyn župan ſ tutym mjenom namaka w daloſkej Bothariſkej a pſchijędże na „ſlub“, ſchtoż wěſo jara żortne a komiſke ſcény wubudźi.

Naſc nowe telefonowe cisło je

2687

Taſke wjetſche pſchedſtajenja ſmóżna jenoż powjeſchene rumnoſce ſtareje ſurle a jewiſcheża. Też ſa nje pſchipraſowane kuliſy a dalſche dekoracije. — Każ ſtyłychimy, pſchihotuje „Lipa Sserbſka“ po jutrach wulki dramatiſki kruch „Gero“, ſtiż ſo ſwédła w Sserbach hdy hrat je. Sserbja ſo hižo na to wjeſela. Sſobotniſchi dźiwadłowy wjeczor běſche powěrnje jara derje wopytany. Jenoż cżiſłowane mějſna běchu khětro próżne, ſa to pak tamne měſtna pſchepjelnjene, ſtanto galerija. S napjatoſcyu ludźo pſchipoſłuchachu. Opereta bě hiſe ſa mnohich néſchto nowe. Spéwa a hraje ſo nadobo, wěſo ſo też pſchi tymi wjele rěcży. Jenoż wupruhowane mogu móża taſke néſchto bjeſpotrożne wuwjeſeċ, kotrejż je Budyſchſke dźiwadło wopraudźe ma. Wſchitcy ſu ſwoju wěz nanajlépje cżinili, ſtanto cżſt małi a ta najmjenſcha. A żortow je w operecże — hyrnjeż ſtare pſchihrdźene w nowem kabaczu byłe, — ſo mohł ſo na ſmjeże ſłożeny pſchipoſłuchaċ ſe ſmécżami pukneċ. Tohodła ſo wſcho dźakuje pſchiwſa. Jenoż troſchu wjazy měra móżeſche pſchi hudźbnych poſtiżenjach bycź. Też runje rjany ſaſtiżeċ njeżinjeſche, ſo dyrbjeſche nawjedeċ wjazy króċ napomináċ, ſo na hodźinki kurjenja wdaċ. To dyrbi ſo też na herbſkich ſpéwnych ſwjedżenjach wobkedźbowaċ, dokelż ſpéw a kur ſo njeſnjeſetaj. Se ſtyłneho wopyta móżeſche ſo budźiċ, ſo je w Slóſchtrſkej wokolinje wjele ſajima ſa němſke pſchedſtajenje, ſchtoż dźe wſchelake ródne towaſtwa tu pěſnja. Sſobotny němſki lud na wěſo wo wjele wjazy pſchihótowaje maċźiſny ja dramatiku a hudźbu. Sserbja njejſu tak żohnowani. Tola mohłe ſo wjetſche hudźbne wjeſy (operety a podobne) wot Kozora, Kraiwza a Pawoła Hodźiſkeho (Sſmjertnika) hnadź ſ pokrej hudźbu a ſtyłnym chórom pſchewjeſeċ. To nejże lohko, dokelż ludźi nimamy, kotſiż ſu jenoż na to ſtudowali, ku wudoſpokolili a to jako ſwoje żiwjenſke powołanje ſwej wuſwolili. S tehe rěcży kultura. A teje hiſcheże tej mamy, hyrnjeż w njeńſchim wobſahu hacź druhe ſtyłne narody.

S **Kamjenza.** Kóżdy pręni ſchtwórtk w měſazu ſo na tudomnym hamtiſkim hejtmanſtwje rada wo ſadaſtwje a ſahrodnitſtwje podawa. Tele hodźiny ſajimanzy rad wopytuja. Blížiſcha hodźina budże ſchtwórtk 4. měrza dopołdnja wot 8—11 hodźin w hamtiſkim hejtmanſtwje wo ſtwje cżo. 22. Wo ſadżenju ſadowych ſchtomikow dobrych druſinow, wo wobſtaranju hódnotnych ſchcżépkow k ſchcżépjenju ſchtomow, wo hnojenju w ſadowej a ſeleninowej ſahrodze a wo wſchéch podobnych praſchenjach ſo darmo rada podawa.

S **Jaunecho.** Najſtarſcha wobydlerka naſcheje wſy, Khéżkarka Rozina Rowowa, je po dokonjanem 93. lecżu ſwojeho żiwjenja wumrěła. Ju jako pręnju Jaunowſku *wobydlerku ſ nowem cżełowym wotſom k poſlednjemu* wotwoczińkej powjeſu.

Se **Spikałow.** Grudźaſy podawk je naſchu wjeſ a wokolinu roſtorił. Pola tudomneho kubleża Münſche ſłużaſy pohonċk je ſo ſatſélił. Każ praja, je nſekłożowna luboſcź wohoho cżłowjeka do ſmjerċe hnała.

S **Hródka.** Pjatk wjeczor wotmċchu dźéſkoruženſerjo we Kobelicy konzernowni ſyłnje wopytanu ſhromadźiznu. Po ſhromadźiznje cżehnjeche nékhże 500 dźéſkonjenérjow we porjadnem cżahu na torhoſchcżo. Tam kommuniſtiſki ſopoſłanz Maaß k ſhromadźenym rěcżeſche, napominajcże jich, ſo ho njebywżu na niczem pſchepyſchinyli. Woſtdżenje poda ſo k méſchcżanoſcże a jednaſche ſ nimi dla pſchihotowanja nowonaſtejenje kommuniſtiſkeje rady dźéſkonjenérjow. Demonſtrazija ſo mérnje ſtónczi.

S **Brěſowki.** Tudomny wumjeńſar Jurk ſwjeczejeſche ſwoje 87. narodniny. Wu-li dźéko ſiwjenje cżłowjeka pſchikkótſchkło, njeby Jurk dawno wjazy mjes ſiwymi buk. We ſwojich młodych létach je dźéſał jako kóń, alż jako cżłowjek. Hacżrunjeż mějeſche thětro wulku ſiwnoſcź, je pódla ſwojeho ratarſkeho dźéła hiſcheże poch plazał a jón ſ wulkim ruczným wojom do Hródka na wiki wojył. Jeho duchowne mozy ſu hacź do dźeſnjiſcheho dnja cżerſtwe woſtałe. Jurk ſłuſcha do najſtarſchich wobydlerjow w naſchej a we wokolnych wſach. Njech wużiwa hiſcheże ſtrowy wjeczor ſiwjenja!

S **Drjeżwiz pola Khoſcżbuſa.** Njedźelu wjeczor wokolo 9 hodź. w domſkim ratarja Bjedricha Mjatki woheń wudyri. Hacżrunjeż wohnjowa wobora hnydom na pomoz pſchiſchkoċa, ſo dom zyle wotpali. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate. Naſtata ſchkoda ſo je ſawjeſczenjom wurnna.

Hospodarſki rozhlad.

Wutoru, 2. měrza 1926.

Wczerawſche kurſy w Barlinje:

1 Dollar	4,195	100 franzowſk. frank.	15,52
1 jendżelſki punt	20,38	100 cżeſkoſk. krónow	12,41
100 ſchwajz. frankow	80.72	100 półſk. markow	54,22

Efekty wczera na Berlinſkej burſy pſchihadżowachu. Też wónſka pożczońka ſo na 3,67 hr. ſa 1000 hr. ſniži.

Produktowe wiki pſchiniesechu wczera woſebje ſa rożk, pſchenicżu a wowſ trochu powyſchene placżiſny. Powyſeże ſ wukrajnych wikow wo horjeſbijazych pſchenicżnych placżiſnach a żadnoſcź pſchenicży na naſchich wikach *dopomhachu k feſthnjenju placżiſnow.* Rożk ſo na naſchich wikach żadna, thorunja wowſ. Tak ſamóżeſchtaj ſwoje placżiſny poſtéhnyċ. Wczera placżeſche zentnar

w Drježdżanach:

pſchenicży 12,05—12,30 hr., rożki 7,25 hacź
7,50 hr., jecżmjenja naſétnjeho 9,10 hacź
9,60 hr., wowſa I. 8,90—9,10 hr., wowſ
II. 8—8,75 ſt. hriwnow.

w Berlinje:

pſchenicży 12,50—12,70 hr., rożki 7,10 hr.
hacź 7,40 hr., jecżmjenja naſétnjeho 8,15
hacź 9,35 hr., naſpmneho 6,80—7,50 hr.,
wowſa 7,70—8,20 hr.,

w termińowym wikowanju:

ſa měrz: pſchenicży 13,35—13,32 hr., rożki
7,92 hr., wowſa 8,50—8,55 hr.,
ſa meru: pſchenicży 13,35—13,37 hr., rożki
8,52 hriwnow,
ſa julij: pſchenicży 13,80 hr., rożki 8,57 hr.

Na pſchedań.

Zimnoſcź pſchi drośy, 10 jutrow a 10 jutrow ł pſchinaſeżu, *nowe twarjenja. Dalſche wukaſuje Wawer,* hoſcżenż w Delnim Wujeżdże.

Hoſcżeńż ſe ſatu a wulkej ſahrodu, 11 jutrow pola. Dalſche wukaſuje Pawoł Funka w Delnim Wujeżdże.

Kruwa wyſokoſmjeżena we Wojerezach, Seſena haſa 16, w Rodezach 26.

Jałowja ſtyłna we Wojerezach, Groſchowa haſa cżo. 18.

Jałowja wyſokoſmjeżena w Holeſchowſkej Dubrawy 11, w Jaſchobu 18.

Jeſa, kurjaże a kacże, młyn we Wulkej Nydeji.

Proſnatu ſtyłne w Bosankezach 5, też pſches telef. cżo. 3861 pſchiſłéżinu.

Koło mużaże w Budyſchſkim, Nonarſka haſa 4 deſka.

Runkliza, Zimmer w Budyſchſkim, Hornjeżeſka haſa 15.

Són pytaja:

Holza do domu, Fiſka w Niſkej, Schorjeſſka dróha. — Léterka w Budyſchſkim, Swonk. jawſka haſa 16, domſke w ſahrodże.

Młynſki warżoſnik, młyn we Stycżiwe.

Diſtarżeł a pohońeż, Knoch we Luſku.

Pohoneż, Zimmer w Budyſchſkim, Hornjeżeſka haſa 15. Rabowſky w Niechornju.

Drjewowe amtzile.

Lésarſki hamt (Forſtamt) Lubiſſeje radźi na na pſchedań: 312 ſdonkow 1½ hacź 12 mtr. dołhe, kloſ, jaſeń, buk a wiſchnjo na Lubiſſkej horje. 617 ſchmerkowych żerdżow, 2610 żerdżow na kruwjazej horje. 168 dubowych ſdonkow wſchelakeje tołſtoſcże, 1,6 hacź 12 mtr. dołhe.

We Laſowſkim reverje ſrjedu 10. 3., dop. w 11 hodź. we dwórniſchczowej korczmje we Laſu: 1500 ſdonkow dołſeho khójnowcho drjewa.

We Lubnjowſkim reverje ſobotu 6. 3., pop. ½5 hodź. we hoſcżeńżu w Lubnowe pola Kamjenza: 33 m. wóſchowych a bréżowych kuluchow, 1½ mtr. dołhich bréżowych hromadow, 30 mtr. twjerdeje walżiny, 120 mtr. khójnowych kuluchow, 130 mtr. ſpeżiłow, 660 mtr. khójnoweje walżiny, 40 dołhich khójnowych hromadow.

Sſóndźiny na pſchepadżowanje:

Sſrjedu 3. měrza 1926

na ſyndnistwje w Niſkej: 26 łéżnych muż. koſchlow, 12 dźéżazych, 16 ſchórzuchow, 20 wſchelakich khołowow.

Schtwórtk 4. měrza 1926:

1. **Dop. w 9 hodź. w Delnim Wujeżdże** w Hajchkez hoſcżeńżu: piano, kożany wóblek, 2 ſchijazej maſchinje, mużazej koli, wſchelaki koleſaiſki cżapr.
2. **Dop. w 11 hodź. we Luczu** w hoſcżeńżu: mużazej ſtarej koli, hobanka.
3. **Pſchipoldnju w 1 hodź. w Hermanezach:** mużaże koło, żonjazej koli, meble a kowańſki aparat.
4. **Popoldnju w 4 hodź. w Tſjoch Zonach** w korczmje: cżorny walach.
5. **Popoldnju w 5 hodź. w Bělym Khołmzu** w Grundmannez hoſcżeńżu: kożuch, mużaże koło, hoſpodarſki wóz, wóz ſa ſłót, kryty wóz.

Skrowe depeże.

Produktowe wiki w Barlinje dźenſo dop. ¾11 hodź.: Sſmadny wobrot, placżiſny ſażo popuſchczuja. Tendenza: ſeſlabjena.

Dop. ¾12 hodź.: Każ pſched hodźinu.

Placżiſny na Barlinſkich produktowych wikach.

Żito a wotſowe ſymnio po tuni abo 1000 kg, ſewał 100 kg, placżiſny we Rotej ſrjeżnje.

	1. 3.	27. 2.		1. 3.	27. 2.
Pſchenicża	250-254	248-252	rapſ. wożuſchi	14,50	14-14,50
rożka	143-143	142-147	poch. melaſka	8,00	8,00
naſét. jecżmjen	163-187	165-187	ſerabella	27,00	—
nal. jecżmjen	136-150	136-150	*bérnaże knjſi*	14-14,60	14-14,80
wowſ	154-164	152-161	kurjy	20-21,00	20-21,00
kukuriza (Mais)	139	—	wola	25,00	25,00
pſchenicżna muka	32-36,00	33-35,75	lany wożuſchi	19-19,50	19-19,90
rjana muka	22-23,00	23-23,00	módre knjſny	12-12,50	12-12,50
pſchenicż. wotr.	10.00	10,00	ſołte knjſny	14-14,50	14-14,50
rjane wotruby	9,00	9,00	ſyno, 50 kg	3,50-4,00	3,50-4,00
rapſ	340	340	ſloma, rjana	0,75-1,35	0,75-1,35
rane ſymnja	—	—	„ pſchenicż.	0,70-1,20	0,70-1,20
hroch	22-25,00	22-25,00	„ wowſowa	0,80-1,35	0,80-1,35
pjeluſchki	20-21,50	20-21,50	„ jecżna	0,80-1,25	0,80-1,25

Drježdżanſka burſa.

Pſchenicża	241-246	*bérnaże knjſi*	*16.00-16,50*
rożka	145-150	pſchenicż. wotruby	10,00-10.90
naſétnt jecżmjeń	182-192	rjane wotruby	9,60-10 80
naſpmſki jecżmjeń	—	pſchenicżna muka	37.00-38 50
wowſ	160-175	rjana muka	25,00-27,00
cżekwjeny Hęckel	220-250	woka	27,00-28,50
rapſ	330-340	pjeluſchki	25.00-26.00
kukuriza (Mais)	190-195	hróch	27,00-28-50
ſuche truhuncżki	10-10,25	ſotrowe truh.	17,00-19,00

Placżiſny rěſneho ſkotu na Barlinſkich ſkótnych wikach.

1. měrza 1926. **Placżiſny po zentn. a ſt. hriwnach.**

Ględne druzyny a woſnamjenjenje.

Woły: 187.

Polnomłaſne, wukormjene, najwjetſchoſe rěſneje hódnoſcże hacź do 6 lét	49—52
Młode mſaſne, njewukormjene, ſtarſche wukormjene	44—47
Mjenje wukormjene młode, derje pizowane ſtarſche	35—39
Mjenje pizowane wſchelſch ſtarobow	27—32

Byki: 206.

Polnomłaſne, wukormjene, najwjetſchoſe rěſneje hódnoſcże	50—52
Pjetnowołaſne, młódſche	46—49
Mjenje wukormjene młódſche a derje pizowane ſtarſche	40—44
Schwatne	35—38

Jałowy a kruwy: 275.

Polnomłaſne, wukormjene kruwy najwjetſchoſe rěſneje hódnoſcże	47—49
Polnomłaſne, wukormjene jałowy najwjetſch. rěſneje hódnoſcże hacź do 7 lét	40—45
Starſche wukormjene kruwy a derje wuwite młódſche kruwy a jałowy	34—38
Derje pizowane kruwy a mjenje pizowane jałowy	27—30
Mjenje a ſchkałnje pizowane	20—25

Cżelata: 850.

Najlépſche wukormjene	66—69
Mjenje wukormjene a taſke wot zyła	60—64
Schpatne	44—54

Wowzy: 638.

Młódſche a ſtarſche wukormjene	54—58
Starſche wukormjene	45—50
Mjenje wukormjene (Mezaſchafe)	34—40

Swinje: 2120.

Polnomłaſne, wotleſtych rażow a jich ſchćżenjow, hacź do 1½ lét ſtara	76—78
	80—81
Butermilena	73—75
Mſchne	70—72
Schpatne	60—70
Maſaty 6 kundroſk	

Z Łużicy.

* S **Biſkopiz.** Cżeſki dóſt potrjechi jeneho wobydlerja w ſuſodnej wſy B. Jeho mandżelſka cżerpjeſche hižo dłéżſchi cżaſ pod ſcżéhowkami khripy, wopyta pak tola towaríſtwowe ſwjeſelenże. Hižo duzy domoj ſtorżeſche, ſo je ji ſlé, a na druhe ranje hižo wumrě. Mandżelſka bě hakle 27 lét ſtara. Mona jawoſtaji mandżelſkeho i nékotrymi małymi dźéżimi.

* S**Wjaſowzy.** Pjatk wjeczor a ſobotu rano ho tu ſtowmej ſajmje wo ſamiſchtej. Bjes dwéla je wohnjej ſłóżmiſła ruka ſatoſita. Pjatk wjeczor ½9 hodźin wotpali ſo ſajma ratarja Bjedricha Wicżaſa w delnjej wſy cżo. 67 a ſobotu rano ½6 hodźin ſajma ratarja Alfreda Seiferia. Jenoż jedyn ma ſawěſcżene. Pſchi wjeczornym wohnju ſyłnawa Delnjo-Wjaſoſſke dobrowólniże wohnjoweje wobory ſ wuſpěchom woheń haſcżeſche.

* Se **Schłanda n. Spr.** Sſmjertne njeſbożo ſ *autom ſta ſo na ſtatnej dróży ſ Bitkopiz do Zitawy wyſche* Sserbſkeho Schłanda. Twarſki miſchtr **Hermann Menzel** ſe Sserbſkeho Schłanda, ſobumjeżecżel twarſceje firmy K. G. Menzel a ſyn, ſe ſwojim autom na pruhu jédżeſche. Po nahle ſpadowajcej dróży ſhubi knjeżiſwo nad ſwojim wojom, tutón cżſiny ſo do pſchkrowa a padże na Menzla a jeho hnydom mori. Snjeſbożeny bě pſches 30 lét ſtary a ſawoſtaji wudowu ſ dżéżcżom. Mějeczel autowoje wuporjedżerſke Max Schöne ſ Wjeda-rowza, kiż ſ Menzlom ſobu jédżeſche, ſo ſ woſa wjerhny a ſo lehko ſrani.

* S **Walddorfa** pola Zitawy. Sſobotu rano wokolo 8 hodź. ſo w tudomnej Rudolfez kſajerni 47-letny italſki Oswald Müller pſchi ſwojich kroſnach ſmjeże. Sawolany lékar dr. Dellmann ſwjeżi, ſo bě Müllera Boża ruċka ſajała a morila.

* Se **Shorjelza.** Djéżo wukthowa żiwjenje ſtarſcheje ju w domje na dróży Bożeho rowa cżo. 73. Paulez man

dźelskaj běšchtaj žo k měru podałoš. Mjes tym sa spaschtaj, je na njewujašnjene waschnje w pódlańskej městnosći płun wustupował. Swužodźa, kotliž pódla bydlacu, ktschschachu nadobo Paulez dźěćo płakacź. Starschej na dźěšćowe płakanje njekedźkowaschtaj. Dokelž też na wołanje žnuškodom njewotmołwischtaj, sawołachu wobydlerjo wobšedźerja domu, kiž wobydlenje wotamknu. Wichž ći wozoby bjes wědomja nadeńdźechu. Dźěćo pschi jitwinych durjach ležeschce. Hnydom sawołana wojnjowa wobora spyta žiwotnja wróćiś. Jeje prózowanje mjesche wuspěcha. Nětkle sa hodźinu wschitzy tšo sašo k žiwi pschińdźechu.

Zapósłane.

Założenje burskeho zwjazka za rańšu Saksku.

W shromadźišnje 27. februara w „Tšeleńi" w Budyšchinje wuprajichu žo pschitomni k wotpokazowazemu sadźerjenju krajneho žejma dla šdźenjenja stótplahowazeho šakonja. Kaž je žo hižo pišało, je „komitej k šachowanju burskich šajimow" w pschisamkowazym poměrjenju s najeńkom gmejnskeho kubła E. Hübschmannom s Auerbacha, jako šaitupierja burow w Rudnych horach wobšamknył žo sepjerajo na žlubjenja knježeŕstwowych šaitupjerjow pschi jednanjach w krajnym žejmje, so chże porjedźeńše namjety k wotstronjenju wótrych cźežow šapodacź. Tele namjety žo blížšche dny hospodaŕskemu ministerstwu pschipóšczelu. Dale w poměrjenju wuczinichu, so ma žo wojowacź pschećiwo nuzy burstwa a jeje pschiczinam. Pschećiwo nowym cźežam namjetowanym leżownostneho a nahódnoscźenšeho dawka pola knježeŕstwa wobej organisaziji wojujetej. Burśi šwjaśk sa raišku Sakšku se žydkom w Budyšchinje ma žo nětko woprawdźe šakoźicź. Program, kiž žo s dźěławymi burami we wječorownej Sakšej wuczini, a kiž žo sa zyku Sakšku jenaki postaji, budźe žo w blížšchim cźašu kóždemu ratarjej, rjemjeślnikej, burjay smyślenemu dźěłacźerjej a žydlerjej pschipóšłacź. Tohodla dyrbja žo wschitzy woprawdźici burja a rjemjeślnizy, kiž chcźedža sprawnje sa sajimy burstwa wustupowacź, sjednoczicź, so bychu dom a semju s dawkami pocźeženeho ratarstwa a pschemysła wumožili. Woni žo prošcha, so bychu swoje adrešy na kublerja Szykoru w Delnjej Hórzy abo na ratarja R. Zimmera w Budyšchinje pózłali, so by žo pschedźhotowanje a dowěrnizy ruce wuswolicź mohli. Tole sjednoczenje ma žo němškostatnemu swjašku małych a šrjenich ratarstwow, němšcemu burstwu swjašku a druhim němškim burstwam sjednoczenstwam pschisamknycź, so by w cźašach nuzy hospodaŕsku jenotliwu frontu burow tworiłe. Městna, hdźež žo rada wo dawkach podawa, rada wo prawje a našchu nowinu dyrbjeli burjo prawje wuzitwacź.

Szykora w Delnjej Hórzy.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* **S Lipšta.** Cźežke nješčo bože sta žo sańdźeny pjatk na dróšy s Bitterfelda do Lipšta. Motorišce kolo s dwěmaj wožobomaj dźiwje honjo k Lipšej cźerpjesche. We jenym sawinjenju žo kolo šuwasche a do šchtoma saješe. Wobaj jěchnaj žo s kola cźišnychtaj a cźežkosrazjenaj na dróšy ležo wostaschtaj. Automobil jeju do chorownje šwj. Jurja w Lipšu šobu wša. Wjednik motorskeho kola šemře bórzy, hdyž běchu jeho do chorownje pschinjesli. Jeho pschewodźeŕ s cźežkimi ranami na hłowje bjes wědomja thory leži.

* **S Plawena.** Pónd'želu popołdnju pola Königswaldy schtyrilětny hólz s cźahoweho wotdźelenja padźe. Cźah hnydom sastajichu. Dźěćeu žo nicžo njesta, na šboże jenoš do luže padny.

Najnowiše z cyłeho swěta.

W pósćiwu twarjenju we Wollinje pola Swinemünde žu rubježniży s cźišlikowym apparatom pjenjezny khamor wotewrěli a s njeho 20 000 hriwnow hotowych pjenjes a sa tu samu pósłke hnamki rubili.

*

Powěsće žu rošschěrjene wo nastawazym wobšamknjenju franzowsko-italskeho swjaška, kiž wjazomnje sa krajne mjeły w Europje a w kolonijach cźuknje. Do swjaška też Južnoslowjanska šaštupi, kotrejž žo tehorunja mjeły sarucźa, wobeběe s pohladom k Grichiskej.

*

Też Južnoslowjanska je, kaž žo s Barlina sdźěluje, žadanja sa městom w Radże Swjaška Ludow pschipowědźiła.

*

Hdyž automobil blisko Amsterdama pśches żelesniski pschechod sdźěsche, cźah pschijědże a jón dospołnje suicźi. Nutrna žedźaze wobeběe žo jako žałožnje smjerćenej cźele wotnjeseschej.

*

Wjeczoruy brjoh Sjednoczenych statow wot kanadskeje mjeły hacź k merikanskemu golfej je žo s wichorom potrjechił. Hacź dotal žu 12 morjowych nadeschli, tola je najskerje wjazy ludźi we wichorje žmjerćej pocźerpiło. Někotre sta wožłowom žu žo šranite. Wjelowna schkoda někotre sta milijonow dollarow wucźinja. Najwjazy telefonowych a telegrafowych žerdźjow je spowalenych. Wjele městow je tohodla bjes elektrisneje mozy. S Pennsylwanskeje wo powodźenjach pischu. Alleghany je pśches brjohi stupił a je we Franklinje šamym na milijon schkody naczinił.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Lina Frieda Schubertowa rodź. Umlaufez w Budyšchinje, 44 lět. — Johanna Khrysta šwid. Scholcźina rodź. Nychtarjez w Budyšchinje, 81 lět. — Helena Jurkaez w Maleschcźach. — Arthur Eckart, klobukaŕski mischtr w Kamjenzu, 60 lět. — Johanna Elsbetha Poldrakez w Starej Lubiju, 20 lět. — Friederika Schröterowa rodź. Schmidtez we Wojerecach, 74 lět. — Lina Sörnerowa rodź. Daßlerez w šamje Erika, 40 lět.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Schtwórtk, 4. měrza 1926, dop. w 10 hodź. maja žo we pschebadźowańi w šudnistwowym twarjenju šcźěhowaze wězy sa hotowe pjenjesy na pschebadźowanje pschedawacź. Dźěcźaze łožo (njebarbjene), terrakottowa figura, 20 twjelkhudźerzakow, 30 metrow autoweho šawodźeńskeho kópera, 2 balikaj cźerwjeneho a balik šeleneho jutoweho płatu, 24 konjazych pschikrywołow, pschikrywo s twjelkhudowych kožmow, 2 wołmjanej pschikrywaj, puczowaŕski pschikrywo, 11 połykatowych měchow, 25 jutowych žlomnikow, wulka dźełna wołnj. mułlinow wschel. barbow, žonjaca šukna, žibdane tkaniny, tkaniny sa žonjace drasty wschelakich barbow, welór, wołmjany krep, eoliena, kuštumowe tkaniny, 25 porow sportiskich mužazych a žonjazych nišich stupnjow, pianoforta, kredenza, buset, bertiko, 2 tworowaj khamoraj, 4 pišanske blida, 40 wěstotnych šamkow, 6 wohenšpaschakow, 12 bleschow špejdowego wolika, 3 powětrowe plumpy s stupanju, 6 pišaŕskich maschinow wschelakich šystemow, 4 płyschowe šoby, stejazy schpihel, żelesne nožizy, dźerkowa maschina, 6 wotpadowych rólow, 10 metrow dołhich, stólcźk sa pišaŕske blido, židžany gobelin, 6 pišaŕskich garniturow (cźerwjeny marmor), 8 elektr. lampow, 12 elektrodow, stejazy cźahnik, pišaŕski khamor, wschelake regale, žonjace a dźěcźaze filzowe klobuki, brunj walach, stólzy, wschelake druzjiny běłeho wina, klamowa pokladnja, wschelake radiowe aparaty, 2 draštowaj khamoraj, klawěr, 2 šukowaj łajaj, měch žyreba kofeja, 2 nóšnaj kamorcźkaj, 5 dźěłaŕskich kholowow, 5500 palakow sa karbidowe wobšwérlenje, 2 knihowaj kamoraj (dubowej), garnitura korbaŕskich medłow, bowlowe blido, klubowy stólcźk, 2 podokłotaj schpihelaj, klamowe blido, cźichidło, 16 hólcźazych pótnikowych wobleków, nětkle 200 iecźkow sa cźěłne dźěcźi, cźorny frak, cźorny laz, kutawaŕski wobleź, dźełna štołcźa a błěbornych tworow, „National"-pokladnja, apolloški wós, trjebazy 8/20, 528 elektriskich žehlakołow.

Ssudnistwo wukonjeŕ w Budyšchinje.

*

Ssudnistwo žo pschepodawje sa hotowy pjenjes:
schtwórtk 4. měrza 1926, dop. 1/2 11 hodź. w Jenkezach cźo. 11 šynowobrocźak a
pschipołdnju w 12 hodź. w Mjerschcźach p. Pomorz cźo. 12/13: tramwajneńakaj, bérnyhrjebak, kułoša pika, kultivator, žanje, šynowobrocźak, dospołnaj kucźowaj gretaj, bjecźeńšnjak, kalowy schrub a lucźna šbróna.

Ssudnistwo wukonjeŕ hamtskeho žudnistwa w Budyšchinje.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšku. Serb. towaŕstwo „Nadźija" změje dźensa wutoru, wječor z dypkom we 8 hodź. w „Kat. towaŕšowni" (na Garbaŕskej hasy) generalnu zhromadźiznu. Dujowy porjad: 1. Rozprawy. 2. Towaŕstwowe naležnosće. 3. Wólby. 4. Namjety. Prosymy wo přitomnosć wšěch sotrow a bratrow, kaž też druhich Serbow. Předsydstwo a wubéŕk.

Bukecy. Spěw. tow. „Radosć" změje srjedu, 3. nałětnika, wječor we 8 hodź. spěwanje. Wšitcy njech cyle wěsće přińdu. Nowe sobustawy su nam lubje witane. Předsyda.

Haslow. Kołojeżdźne tow. „Błysk" změje srjedu 3. měrca, wječor we 8 hodź. měsačnu zhromadźiznu. Přednošk je přilubjeny. Předsydstwo.

Hrodźišćo. Spěwny wotrjad „Zerja" změje tón tydźeń srjedu spěwanje w Njechornju.

Khrósćicy. „Zwj. Serb. Rat. Dorosta." Jutře srjedu pop. w 4 hodź. je w Khrósćicach pola Wenkec posedźenje z přednoškom knjeza dra. Bruchholca, krajn. šktplah. insp. z Drježdźan. Wón budźe wo ważnych prašenjach plahowanja skotu rěčeć. Njech wšitcy přińdu. Sekretariat.

Radwoŕ. „Serbski Ratański Dorost" wobdźěli so na zhromadźiznje Zwjazka Serb. Rat. Dorosta a to srjedu, 3. III., pop. w 4 hodź. w Khrósćicach pola Wjeńkec. Tam je jara ważny přednošk knjeza dr. Bruchholca z Drježdźan wo ratańskich prašenjach. — Hłowna zhromadźizna tow. budźe hakle 10. III. wječor w 6 hodź. pola Šmitkec. Předsyda.

Ralbicy. Jednota „Sokol" zwučuje wutoru wječor we 8 hodź. Po tym je zhromadźizna. Načolnik.

Sowrjecy. Tow. „Pod Cornoboh" změje přich. njedźelu, 7. měrca, w 3 hodź. zhromadźiznu w Sowrjecach. — Přednošk so hišće wozjewi. Předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Zamolwity za hospodaŕski dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěšćki: G. Janak w Budyšinje.

Ratańska šula w Kamjencu,

sjednoćena z ratańskej hospodaŕskej šulu za hólcy, dawa młodym rynam a dźowkam ratarjow składnosć, zo bychu so potrěbnoćam časa přimjerje přez lětny kurzus na powołanje, w kotremž so stajnje wjacy žada, přihotowali. Wučba započina so 1. winowca kóždeho lěta. Wopyt šule wuswobodźi wot pokračowanskeje šule; po podatem zamołwjenju tehorunja lětne pol lěta, kotrež wopytej wučerje předkhadźa. Šulski pjenjez wučini za šulerjow měsacźnje 10,— hr., za hólcy 12,50 hr., k tomu ma so jónkróćny zastupny pjenjez, wučinjacy 20,— hr., zapłaćić. Zamołwjenja přijimuje direkcija šule, kotraž zajimancam wučbny porjad darmo sobuzdźěli.

Ratańska šula z hólcźacym wotrjadom w Kamjencu.

Zastaranje hródźow z wodu

je w kóždem hospodaŕstwje nuzne. Trjebaće jenoš — poł čeledźe, maće čiste hródźe, a ztrowy skót — **Automatiske připrawy k napojenju skotu; twarjenje připrawow k čistozdźerženju, wotwodźadłow a kanalizacije.**

Dawam technisku a praktisku radu. Wuwjedu dźěła ke kóždemu časej

P. Rademacher, železniczny wikowaŕ w Kulowje, při cyrkwi.

Emil Jurack

twornja masinow, tow. z wobmj. r.

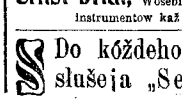
w Njeswačidle

twari jako wosebitosć

zatwarjomne šćroke a zubłkate młócace mašiny, šłomowe prasy a walcowe šrótowanske młyny

Předawanje wšěch ratańskich mašinow a nastrojow.

Najspěšniše wěcywustojne wuporjedźenje po najtuńšem wobličenju.

Kupujće

PreiBer

kofej!

Wón je

słódny spary tuni!

K blizkemu jutrownemu swjedźenjej poručam

mjedowe poprjancy

z napismom (K zelenemu štwórtkej wot 1,— hr. sem, tehorunja

forty

ze samsnym napismom wot 3,— hr. sem.

Konditorija a fabrika mjed. poprjancow

Jurij Wolf w Kamjencu

na Budyšskej drózy 8.

Britwje, truhanske aparaty a nožiki,

:: wótřeńske rjemjenje ::

poruča w najlěpšim wuwjedźenju

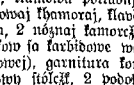
Ernst Frick, britwjowa točerńja na Třešlanskej drózy 4

Wosebita točerńja britwjow a chirurgiskich instrumentow kaž też wšeho krawskeho wótra.

Do kóždeho serbskeho doma słušeja „Serbske Nowiny"

Strykowanska wołma

tunjo. K. Erler Zitne wiki 11

Lohkobžeže, wobstajne a krute su moje

Pfadfinder-koła

z dwě lětnem rukowanjom wot 68 hr. sem

Šijace mašiny, rěcadła, gumije, latarnje atd. — Tuńše płaćizny!

Ill. katalog darmo.

Emil Levy

w Hildesheimje.

Najlěpše kupne žórło za dalepředawarjow.

Gardiny, šaty

tunjo. K. Erler, Zitne wiki 11.

Wósk

čisty pčołazy wósk, kóždu dźělbu kupuje kolejownik

Jan Hajnca w Budyšinje

w Serbskem Domje.

Bělosmuhate počehnjenja 27.-hr.

z 2 zychomaj, 4 khowakami damasć, pisane cychi, wołm. płachty, trjenja, trjenčka, ruby, serwiety ma jara tunjo

J. Erler, na Zwonk. Lawskej hasy 10 róžk króńpriwe. mosta.

Staršu khmanu

holcu za dom,

kotraž może derje warić, pyta k 15. měrcej abo pozdźišo, dokelž je so nětčiša šenitka **knj. just. radź. Wesserowa na Nowych hrjebjach 16.**

Holcu za dom

16—18 lět staru, pyta k 15. měrcej

Měršec hoščenc na Židowje.

Starša knježna

pyta službu za znutřkowne dźěła w ratańtwje, najradšo z přizamknjenjom k swójbje, za nizku mzdu. Bliše shonišće pod „C 61" we wudawarni „Serbskich Nowin".

Blidowe ruby, kuchinske šaty W. Köhlerowa, Hłow. torhošco 9.

Jutře srjedu 3. měrca so

mjaso předawa

wołace mjaso punt —,75 hr. hač —,85 hr. kaž też kałdony, jatra a płuca na **Hórnčefskej hasy 29**

Półne a zahrodne symjenja

cyblu k sadźenju

poruča

E. Ruben w Kamjencu

Pulsnitzer Str.

Štwórtk steju při Butrowych wikach w Kamjencu.

Přiloha k číslu 51 **SERBSKE NOWINY** Wuloru, 2. měrca 1926

Zajimawki z rěče pólsk. zapósłanca dr. Dziembowskeho w němskim sejmje w lěče 1903.

Wołoběje je pola naš sajatka wójna pšečeźiwo pólšćej rěčźi. A tola je rěč najwjetšća žwjatosć kóždeho naroda. S toho móžeše źrozumić, so pola naš bohaty a khudy, starý a młody, so my wšitcy zamje pichi zamjejnu wojujemy wobarajźy tuto naše najžwjezćišše kubło. So je naša rěč je šchule wuknata, to je pruše schulske hospodarjenje njedźiwajźy na naše sajaone knježćtwowe prawa (Pruska je Polakam na Winšim kongresu prawa pólšćeje rěče sawěrčiła) njedźiwajźy na wukubłanje młodoscze dokonjało. Pšchi tym je šo prajiło, so šo šwonka sastojnišćwa nitomu njesadźewa, pólšći rěčźeć. Sam knjes pšchedsydu pruskeho ministerstwa (Bülow) wjele płaći, w minjenym lěče „klawne“ wusnaće złoži, so šmě šwonka sastojnišćwa kóždy rěčźeć, kaž je jemu pyšk srošći.

Podam wam dopokas, so njebě pšchedsydu pruskich ministrow dosć wobhonjeny abo so je łohkomyślnje klowo wuprajił.

Naspomnjene klowo wupraji Bülow w małym rózku — a w haprleji dopomina żelesnika direktzija w Bydgoschczi žwojich sastojnikow krucze na to, so njeje jim dowolene, šwonka sastojnišce službu pólšći rěčźeć, pšchetož to je sakasane. Sławny je podawk i wuczerjom Jerkewiczom. Tón bě šwonka službu i Polakami, kotříž němšći rozumjachu, pólšći rěčźał. Sa to puščźichu jeho se službu, a prózdnu, so bychu joho pschežadźili do němšćich krajin, saczišnychu. Potajkim człowjek, kotryž privatnje i Polakom pólšći porěča, njeje hódny sa wuczerja służić. — Ale niz jeno pólšći rěčźeć je njeklut, też pošłuchać na pólšću rěč je sakalane. Wěšeho Buchholza puschczichu se službu, dokelž bě žebi do Gdańska (Danzig) na pólšću dźiwadłowu hru bóschoł.

S kónz měrza 1902, potajtim też po kanzlerowym „klawnym“ klowje, wupowě kralowska direktzija Inowrótsławskich kupielow dwěmaj dźěłaczerjomaj służbu, dokelž běschtaj mjes sobu pólšći rěčźałoj. Jenoho sašy i hnady pschijachu, hdyž bě žwjatočnje jim pschijěchał, so hižo jenje njebudźe pólšći rěčźeć. Podobny njeklut sta šo pola dobrowólnika. (Snadź budźe to ministra wójny sajimowacź.) Tón bě žebi w piwarni wot šnateho pólšćeho pinczinika po pólšću karanczk piwa zadak. Sa to bóšta šo jemu krutny porok, so je šo šwaźił jako dobrowólnik i pinczinikom pólšći rěčźeć, so je to zyle njedowolena wěc.

Kajša hida pschečźiwo pólšćej rěčźi je šo pola němšćich sastojnikow sahnjeźdźiła, dopokasuje sčźěhowazy klasnišći pschikład. Hrabja Szołdrski se Židowa pókla bětnarjej Badkiewiczej w Pósnanju list i pólšćim napiśmom. Na tym liśce bě sastojnikowa ruka pschipiśała: „Wy pólšy njeduschniczy pischcze po němšku. Ladislánje!“

Dale wjedu tule „nadobnu“ wójnu pschečźiwo pólšćej pěšni. Pěšnje, kotrež šu pruske wojerške kapały pólšćim reserwistam na franzowšćich bitwischczach hrale, šu dźenża za šběžkarške wuwołane — a runje tak wjedźe šo pólšćim klažišćim bažnjam, kotrež pšched 50 létami nastachu.

We wěšćej dobje bě waschnjo, pólše šwójby i kraja wrpokasowacź. Na 40 000 Polakow dyrbješche kraj wopuschczicź. Tohole šrédka šnadź šo w tu thwilu w tajšich rozmerach njewuźiwa. Ale jenotlíwe tajke podawki šo teź dźenża hišchże stawaju a šu jara sajimawe. We tśicetych létach saidźeneho létstotka pschicżeže do Prus i Ruskeje wěšty Smulsti. Hdyž pšeni trócź Polakow wupokasowachu, ani „landrat“ jeho njewuhna, ale dźesche: „Hižo ješe tu 50 lét a prawo, do Ruskeje šo wróćicź, ješe wo tón czaš pschišładźił. Tuž njewupokasamy waž.“ Jeho šyn bu krawz, kluźeše w 5. polku pěschkow, a w poślednim czašu dóidże roskas, so ma i kraja wuczahnucź. Léta 1856 šo narodźiwschi poda šo někto do Galizišeje, njenamaka pak tam dźěła. Wróćźiwschi šo do Prus, šłoži próšwu na thèžora — a schto šo sta? Nasajtra sajachu toho człowjeka a dowjesechu jeho do kłody do Tornja (Thorn) a tuthwilu žedźi tam hišchże schesty měšaz. A sa cžo — phe cžo? Tohodla, dokelž Ruska jeho bracź njecha, — pschetož ruščeho poddanstwa nima — a tuž šu jeho tykli, doniž i ruščim knježeršćwom njewujehnaja, so šmě šo njelbožownu do Ruskeje sczahnucź. Ale hdže wostanje prawo? Schto je wbohi człowjek sarwinowal, so jeho šadza, hdyž do Ruskeje njeśmě?

Ani na kralowšće pschedpišy šo njedźiwa, hdyž šo wo Polakow jedna. Wěšty Leopold Fromm ma dźowku Pelagiu. Jako 13lětna holczka wukhowa Pelagia, podawschi šo šama do šmjerznehe stracha, holczeza Grošmanna pšched šmjerczu. Po kralowskim wukasu i 21. meje 1898 wosšewi šo holczy wot wyschnoscze, so dostanje khežorsku medalju sa rjetowńi skutk, ale hakle po 8lónczenym 18. lěcze. Hdyž bě holczka 18. léto dołonczika, poda šo nan t „landratej“ po šlubjene myto sa šwoju dźowku. Ale spodźiwna wotmołwa šo jemu bosta: „Ssebi šamomu maće šo dźakowacź, so wašcha dźowka šlubjeneho myta njedostanje, pschetož hłoššujecze i Polakami hromadze.“

Pšchečźiwo wšchemu prawu wustupuje šo pschečźiwo pólšćim towaršwam a hromadźinam. W minjenym lěcze sakasachu 30 pólšćich hromadźiznow. Dźiwadłowe pschedstajenja, hromadne wulety šu pólšćim towaršwam sakasane, němšćim woboje dowolene.

Towaršwo šwj. Winzenza mějesche łkhow sa małe dźěcźi, kotrychž starschi šu pšches zyły dźeń na dźele. To jo jemu sakasa — cžehodła? „Dołelž“ — tak dostawnje w sakonju steji — „je se schulskej młodoscźu jenož němšći rěčźeć dowolene.“ A potajtkim niz po pólšku.

Tola pschedsydnde pruskich ministrow khroble wobkrucźa, so Polakam nichtó njesadźewa rěčźeć, kaž je jim pyšk rošć.

Ale niz jeno pólska rěcź a pólska pěšeń stej sakasanej, ale teź pólska drasta. Wěšty gmejnski pschedsyda, i mjenom Szczepański, w Borucinje pokasa šo pschi wólbach do žejma w pólšćim kabacże: w schérokich kholowach a w cžamarzu. Dnja 10. meje dosta pšmo: „Jenož dźiwajo na dotalne bjes poroka sadźerżenje njewotkazu waš i waschcho sastojnišćwa; ale stanje-li šo to hišchże raz, so w tajšej drasce wolicź pschihódżeże, wotkazu waš bjese wschcje šmilnosće je sastojnišćwa.“

So Polazy hižo žaneho sastojnišćwa njedostanu, je k. Lühning sjawnje wuprajił. Dotalni pólazy sastojniźy njebudźa avansowacź (wyšche stupacź). To wschak njeje nowinka. Teź do toho czaša hižo Polazy i rědka hdy sastojnišćwa dostachu. Jene sastojnišćwo hač dotal Polakam dowěrichu — sastojnišćwo nózneho straźnika w Pruskach na poliziju pschechiło, je šo sa Polakow tele pošlednje sastojnišćwo pominyło.

Rěcźi šo teź wjele wo němškej šwerje. Napschecźo Polakam šo njewopokasuje. Jedyn i hrabjow Raczynšti sapiša šwoju nahladnu knihownju i dobom i kraźnym hrodom měšej Pósnanju. We wustawtkach sapnje šteji: „Knihownik ma rodźeny i Pósnaństeje bycź a dospolnje pólšći móz. Knihownika wolicź ma sjednoczene wuczerstwo Pósnańskich gymnasijow.“ Wě tu pschihódny kandidat, ale bohužel bě Polak, a tuž wuswolichu knjesa, kiž njeje w Pósnańskej rodźeny a mało pólšći może.

Teź w nabožnistwje nimaju Polazy žwobodu. Snaty je podawk w Dobrzycu. Hdyž knjes w zyrkwi nabožnu wucźbu wudźelesche, sjewischtaj so wobrónjeny žandarm a měschczanoša Brandenburger w zyrkwi. Hdyž bo knjes wopraschа, cžehodła siaj pschischkoj, wotmołwischtaj: „Pschiźdźechmoj, so bychmoj wudźělźikoj, hač duchowni w zyrkwi pólšći cźitacź a pišacź njewucźa.“ A to šo sta po „landratowym“ roskasu, kiž ani prawa nima k tomu, pschetož tajke pschepytanje šmě jenož šudnik pschikasacź.

(Skónczenje pschichodnje.)

Serbske a němske spěwarske a šulske knihi

ma w bohatem wubjerku

Serbska kniharnja w Budyšinje

na Lawskich hrjebjach.

Pčolarjowe winowatosće w měrcu.

Syčwarjo w šahrodźe a kerku fifola a jažno dźěźaze hłoźy wujšaja: „Nětk wuczerinny šynu, starcho šynuneho rapaka!“ A pczołka je teź hižo dawno šwoje horšeslacze šwjerzića. Ale pczołar hišchże hobu njenyka, pschetož nałetnik žebi wot njeho mischtrik kruch žada, njeunijzy jo ho šwoje pczołki pšches měrz pschewjedź. Pschetož pczołki, kiž šu je šymšeho šparа wozuczeše, hižo thěrzo zyrnja a matka jejka kładźe. Strach hloda hrozy! Nasčopytische měšino nad lehnjejšnju pokasuje na šydło lehnjejšnich pczołkow. Tam jo dešła i pizu położi a měšnoscź ho kruczišcho a czołplischo šaczini. Nannaka-li pczołar delkach hižo njedowe a gorkowe krystale, bha ma pczołki i horzej njedowej wodu pizowacź. Tale woda jich laczinoscźi wotpomha. Na mitych dnjach njech jenoš małe dźělby dawa! Se štabuschčanni i mjes pczołkami někto tak mjenowane rubjesne pczoły du; njepomha tu nicźo, hdyž jo wulctowańka dźerka šwuščhi, dha ma pczołar i šnatym wobaradkam pschimacź. Sšłabe kolcze a tajke, kiž šu bjes matki, móza jo někto hišchże ta wulčt wukhowacź, hdyž je pczołar šymym kolczam i matki pschidreuži. Sjednoczenje šo w nałeczu hładzy stanje, hdyž pczołar pizowanske płaśeje pschida. Pyškowinšte płaśeje na kurjawotych dnjach rad płěšniwja; šluschcja, je-li je hišchże mnohe kwasy hodźa, někto do kolcza. Mawne pczołki a kapki se cźiščenja maja šo wschędnje wotstronicź, so by šo thorošcźam ładźewało. K potrjepjenju šrjedźnych šcźenow je we nětcu hišchże cźaš; jako dobre rošpuschczadło šo woda porucźa, kiž pschi rošběženju płastow nastanje. Pczołarše, schtitajeze pršnich podawaczelow pyškowiny, iwjerbu, lěschnu worzeschinu, wólschu, a pomhajeze postawu ja pczołki pobleschcźa. Na šboje! „Tak wuczěrniy šmjerca, tak wuczěrniy šynu a muju!“

Za pisanskim bilděm.

(Hłóš je wšo.)

Pschebywam w šwojej šćiwiczy, šedźu ja pišanskim bilděm, do pschedležaceho dźěła šamurjeny. Spěham. Pjero šo po papjeze jenož tak šuwa, twori a šidwarschi žadu k šadze. Wospjet a šaso hłoźu wocźi k wokнам, wodychnywschi na někotre wokomiki wot cźiwoh napinazeho dźěła, šo bych mohł šwěžšcźi, hač lubemu błonczku šo skónczuje njeporadźi, jěru šymnu kurjatwu do wschčich štron rošehnjacź. Mamy pak mało nadźije k tomu, hdyž wuhladam do ulohojeho, šoro njepschewidźeneho šcźelewjerja šawalene, haj zyle šakryte hora, holu a k horźy šo pschikłonjaze šuhodnu wjesku. Tak njepschemjenjeny wobraš pšches wokna šiwa, dawajo k wědźenju, so moja myślicźka je jebawa tón ras. Myšle ludźi jebaju. Wopraudźe!

Pokhmurjeny a mjerkaj krocźu hnydom na pjedawšich měšmo. Hišchże mnoho prózy a fkutkowanja cźaka na wuwjedźenje. S tejleje pschicźiwy posabudu po krótkim cźaźu wšche jérke atyschcze myšle. Niczo nje wjaźy njesajima, jenož bźělo samóže moju zylu kedźbliwosć na šo sczahnucź. Lohzy a khwatnje je wschitko bóle wot rukow, mašch-li tón jara nušnje požadany měr popschahy. Cźasto majch wěrmu nuźu — jažnisko wuprajene — wobšerjnosć k pschihotowanju se strony naschich dźěći. Wschudźom cźinja haru a ropot. Byrnjeź šo nastajnje puščił, mojedla teź huntorił dla tuteje wěšy, wuhrak tola napośled wjele njebych. Najjednoríšho šda šo wez: pschewostajmy tutym jich radošć a sawješelenja, spomnimajo šami wróćo na rjany njewinowaty cźaš dźěćatstwa. — Srudoba wobšimna njesajźy moju mutrobu. Sšamotnosć mje tyschi. Wobsamocźeny, bjes wšcheho pschimwuslitwa puczźaju tu po šwěcze. Pšched dlešćim cźašom pschepodachu drohu, horzo lubowanu mandželsku chłódnjej jemi. S dźěcźimi naju Bóh lubh Knjez njezhonowalsche. —

Postrózich šo . . . Cźažnik saschczérkwy a jédnacze rasow klinczi hłóš kokle pšches wobšérne runinoscze, wotkliwazy šo wot murjow, jako pschi wothłosu w lěsu. We šwjeczenym wačźinu pokračowalche jeho pokasowar njemyslnje we porjedźe do prédka. Hodźinka bě šo pominyła. Dokelž pschewostajich mojim myślam raš šwobodny běh do dawno jaschleze šaidźenoscze, to njepytnych.

Sačźuwam špodźiwne mozy w šebi, pohonjenje k dalschemu wutrajnemu skutkowanju. Tak dokonjach še šnadnej mozu šwój dźenźnischi nadawk. Maličkoscze, kaž na pšh. hromadliczenje gmejnšteho dawka, ještoš mam jako běrz pschipódła šobu wobstaracź, wotstorczju na bliščhi dźeń. Pschewojele je nješirowe, praji šnaje pschiłłowe, wobjebje sa naš kościatych starušchkow. Dolho, njeśmjerznje dołhe traje, hacź šlabuschče nošy do porjadu pschinihu a wudźerża cźeju cźłowjeka. Sdynije šo na kij sepjerajo, wunidu i durjemi, je šady šo šamkujo. Du po šchczépki, potom wobrěju i nimi štare khachle, hdźeš šo teź sa khwilu šynu. Stušam twjerdy kuš khléba a wupiju nopaschi czopleho khoseja k temu. Moje šprózne štawy žadaju sa mérom. Rich pčhecźo šo dopjelni.

Wjetša Južnoslowjanska.

Podał. J. Hrodźišchczanski.

Dwaj podawkaj saidźeneho léta, najprjedy šwjedenje mjes južnoslowjanskim prezidentom ministrom Paschicźom a njedenskom chorwatskich burow Radicźom, potom konferenza w Locarno, sčinischtej, so bu wo sbliżenju mjes Južnoslowjanšej a Bolharšej wěcźicźo rěcźane, hač dużkuliš wot léta 1918. Po tónzu khromolnieje pschekory južnoslowjanskich syłahow bu šebi mkode kraleschwo SHS (Serbow, Khorwatow a Sslowinzow) pschezo bóle šwojeho historiskeho pólanstwa wědomne, kotrež je k wjednikej dospolnoho sjednoczenja wschitkich južnych Sslowjanow wuweka. Na druhej stronje pschinješe stabilisazija Europy pšches konferenzu w Locarno, so bolharšky chowinistojo (sojuzarzy) jich nadźiju na špěšne šmjenjenje wobstejnoscźow na Balkanje pches wójnu zahubichu. Tak wuchabža i nuczasez wozu še šnutkowanym spokojenjom Južnoslowjanjeze a še šwonkownym dowěrcźenjom Europy myšl na wujednanje mjes Belgradom a Sofijn, haj hišchże wjazy, šamo na sjednoczenje šwojašowanje južnjeu krajow.

Hižo w junniju saidźeneho léta poda šerbski wjednik burkeje strowy Moskowskowicz šwój chwinje (šjemej) rešolucijn, wutkadźejo i toho, „so na Balkanje měr a poštup tak dołho możny njeje, hacź twjchitkim južni Sslowjenjo w możnej Južnoslowjanšej, wot Triglawy hacź do Konštantinopla, sjednoczenje nještu“, a radikalnu šapóštanu i juha, Jovan Cirkowicź, šterý wojowaš we wuswobodźenje Mazedonšeje i turkowskich rukow, bě, šo swjašanjenje bratrolwstwa mjes Šerbanti a Bolharjenni parlamentej pschedpołoji. Sšamżny Cirkowicź dopokasa w hodownym cźitke Sagrebšeje nowiny „Nowosti“ wjeješe, so mnohi šerbo-bolharšeho sbliżenja hobrjej postupuje, dokelž šo bóle a bóle do ludu dobywa. A w ramej nowinje šatupuje demokrat dr. Bosa Marinkowicź wurunanje i Bolharšeje, kiž dyrbi wróćenje bjesbožnych podawkow i léta 1915 njemożne šcźinicź. Hišchże bóle bibity je teź Radicź jako minister. Na dnju šwojich narodninow wuprajł i šamżu, jwonkownje politiki Belgrada „jednotu ludow burskich Šserbow, Khorwatow, Sslowinzow a Bolharjow“. Pschi kóždej šitkanoscźi wobkrucźa i nowa, so bjes bolharšeho luda njeje južnoslowjanska jednota dospokna, a njedawno pišaše bo we holownym naštawku Radicźowieje nowiny „Dom“ wo „krucze zajadowantym a njeniczomnym štatnym špolku Šserbow, Khorwatow a Sslowinzow, kiž je dalsko rošcźehnjeny a może hišchże dale rošcźehnjeny bycź a dyrbi, je-li šo Bolharjo jemu pschidawda.“

Teź Bolharjow wabi lale myšl nóżnje. Stambolijšli wuprajł hižo dawno hordźinje w šobrani, so njeje ani Bolhar ani Šserb, ale Južnoslowjan, a je krofumliwe, so pschiwitnjugu bratrje strony, kiž we wupucźowanju, hanibnje samorodnowancho Stambolijšeje cźeščźaju, frędźnjuje za „wulki južnoslowjanški kraj Šserbow, Khorwatow Sslowinzow a Bolharjow“ najmnja. Smutkowanu krijn, kiž bo wot 9. junija 1923, dnja štatneho powrota Caukowa, jich kraj tłóči, wobkladuja wěcźe jako prěni khodźeńt w roswiću južnoslowjanšeho nadawka. Tale krija ma i pschewinjenjom bolharšeho separatizma šo skónczicź. Kosta Todorow wuzmělcźa w Belgradšej nowinje „Politika“ šastojnšte kruhi města Sofije, kiž i tanneje strony štatnych

mjesow jenoj Sskowjensow ſ Wazedonskeje jako krejnych bratrow pschipóſnatwaja, wuſtupujo pschecźiwo tomu: „Bratija ſmy my wschitzy wot Barnh hacź do Triglawa!“ Ale teź jenoj mudrosćź knjeźetwa, pißaza „Bulgarie“ wobkrucźi, ſo ſerbo-bolharſke ſbliżenje na cźole programa ſtoji, kotryż ſo ſtatniki Sofije pschewjesćź prózuja, wopomináju puć južnoſkowjanskeje mißle k logiſkemu dopjelnjenju. Tak ſu po prawoom wschitzych, kiż ſu dozwa ſtyſchecź dadźa, za ſrosumjenje krajowo a ſplahowo a nichtó njeje pschecźiwo tomu.

Tola teź tu je hiſchcźe wulki ſadźewk, mjenujo Wazedonſka, ſa cźoſ ſo Belgrad a Sofia runoczaſnje ſaſwitnje ſajimujetej, tak rucźe, hacź ſo wo ſerbobolharſkim wujednanju rźeźi. Schtóż w Bolharſkej wótcźinitu potwjeſći hiſchcźe ſabjeź njemóże, wostanje teź dźenża krucźe a wećźe pschi tym, ſo je Wazedonſka cźiſty bolharſki kraj, wobkaruju ju jako wumozowanu, dokelż kraleſtwo SHS. je tamne pſches bohlatkſku propagandu ſalożene ſchule a zyrkwje ſejamkało. Dyż njeprédnje ani V. M. R. O., Snutſkowna Wazedonſka, Revoluzionarna Organiſazija, wjazy wo pschißuſchnoſći toho kraja ź Bolharſkej. Zada pak ſebi autonomnu Wazedoniku, pschißuſchazu pak Južnoſkowjanſkej, pak ſvojaſkowuje ſarjadowanemu ſpokjej balkanſkich krajow, ale pschezo ſ tym wumeńenjonm, ſo ſo lud a rźeź jako bolharſtej pschipóſnajetej. Pschißwoli-li Južnoſkowjanſka tole, wobſtima ſu Bolharſka hnydom krucźe. Naiwopak ſaprèja nje-ſpjeſliwi mjes Sſerbami eſiſtenzu wazedonſkeho praſcheńa a bychu najradscho njeno Wazedonija ſniczili. Pola nich réka krajina mjes Schardagh a greſkiſej mjeſu jenoż južna Sſerbiſka a je ſtarodawny ſerbſki kraj, w kotrymż by mér knjeźił a poſtup a bohatſtwo byſchtej ſcźěkoj, je-li tam Bolharſka njemérzy ſ wotpohladom naſchkarala njeby. Je-li ſo Sofija toho wotrjeknje a pschipóſnaje ſerbſti tharakter Wazedonſkeje, potom wyſka Belgrad: Pój bliże, luby ſvatuje!

S tym tam a ſem pak nihdy dale njeidźe. Tak dołho hacź ſo Belgrad a Sofija wo to torhatej, mjenujo hacź je Wazedonſka ſerbſti abo bolharſti kraj, rozdźeli jeju tónle njepokoj. Ale w ſamym wokomiku, hdyż ſo psches zyłu njepschejbudnu wędu wobtwjerdzenemu ſpóſnaczu pschikłuſitej, ſo njeſbu wazedonſky Sſkowjenjo ani Bolharjo ani Sſerbjo, ale zyłe wećźe Južnoſkowjenjo, każ teź Sſerbja a Bolharjo, budźe Wazedonſka ſ wjaſawu mjes Belgradom a Sofiju. Wujednanje wobeju je tón wulki wukóńz, kotryż niż pschekłepanoſći njeſachmjata, ale k cźonuż jenoż njebojaſny ſamnyſt pomha: Sſerbjo a Bolharjo, Khorwatojo a Sſkowinzy ſu ſamtſny lud, Sſerb a Bołhar ſtaj mjenje ſplahowe, ſerbſka a bołharſka narécźi ſamtſneho luda — tohodła ſu zyła, njerozdźélna jednota južnoſkowjanſkeho noroda „wot Barna hacź do Triglav“!

Byrnjež teź dźnyła druhdy błeſye ſo palaza chowinißma tule jednotu ſerbſkeho a bołharſkeho naroda zaſo padźiwu nowu ſaſadu ſabjeź wucźi naſ tola hiſtorija zyłe hinak! Hižo bdyż Ljudewit Gaj, khorhoj iliraku roſwiſ, wuhlada w bołharſkim ludźe ſtaw ſamtſneho pſchinarodſeneho ſpoka, komuż teź Khorwatojo, Sſkowinzy a Sſerbjo pschißluſcheja. Teź runje tak mußeſche wulki wutwjerdź južnoſkowjanſkeje ideologije Joſip Juraj Stroßmayer. Nas bé ſkoro tale mysl ſo wuſtatkowała, mjenujo 14. januara 1867, bdyż ſerbſti wjerch Mihailo ſwjaſł ſ bołharſtim wubjerkom we Bukareſcźe wo ſjednoczenju ſerbſkeho a bołharſkeho luda do južnoſkowjanſkeho zarſtwa ſcźini. A hiſchcźe poſlédnje ſawoſtaji jaßnowidny revoluzionaŕ Sveto'ar Markovicź ſtwoje pschewjedźenje radikalnej ſtronje, ſo ſo Sſerbja a Bołharjo w nowym ſtacźe ſjednocźa. Nětko je to ſameŕ, hódny poła tamnych nadobnych muſi:

Natwrót k programej léta 1867! Je to tak trébne, ſo tomu ſamo praſcheńe wo knjeźeńſkej ſwójbje ſchkhone być njemóże. Pschetoj narodne ſjednanje Sſerbow, Khorwatow a Sſkowinzow w lécźe 1918 bé ważna revolucija, kiż pak nicźo dołpołne być njemóże a méŕ na Balkanje njepschińeſe, je-li Bołharſka a ſ tym Wazedonſka k nowej, wjetſchej Južnoſkowjanſkej njepſchiſtupitej.

Přilopk.

*** Cźeźka operazija wutroby ſo poradźiła.** Hacź dotal mèjeſche ſo bjes wuwjaca ſa njemóżne, ſo **by ſo** **nětkaſa** operazija **wutroby** wuwjeſeŕ hodźała. **Winſle-mu chirurgej, dr. Natheŕej** je ſo **nětko poradźiło**, tajku **operaziju** dokonjeć. Jedna ſo wo jónſku, kotraż bèſche **jeje muż** dwójzy do **wutroby** kół, a kotraż njemèjeſche **hidkow**. Winſle wumóżeſte towaŕſtwo pschiwjeſe ſnjeſbożenu jónſku hnydom do kliniki, hdźeż **poł** hodźiny po njeſbożu ſo **operazija wotmé**. To ſta ſo na **tajke** waſchnje, ſo **nětkotre** rźebła nad **wutrobu** pſcheréſachu, ſ cźimż **wutroba** na ſtawne **wuſtupi** a rana bu ſaſchi-ta. Potom dóſta ſona **transfuſiju** (pſchemèſchenje) **krwe** **a w pſchichodnych** dnjach **infuſiju** (naliw) ſ **rospuſchcźe-nej** ſoli. Dźenża je dospołnje **wuſtrowjena**. Sa ſwoje **żiwjenje** ma ſo **rosſudnemu** jednanju ſwaźliweho lé-karja dźakowacź a tohorunja ſwédomitemu a ſpéſchne-mu dźéłu Winſleho wumóżeſkeho towaŕſtwa.

*** Kak ma ſo żona ſadźerjeć, ſo ji muż dowoli bu-bihkowu nożnyć.** Mòdnymaj mandźelſkimaj pſchińeſe **bacźon** pſched krótkem cźaſom ſtroweho hólcźa. We ſwojim nanowſtim wjeſelu dowoli mandźelſki ſwojej żonje, ſo ſmé ſebi hólcźakowu hłowu ſtśihacź dacź. — Wſche żony, kotrymż muſozo tule praktiſku, nowocźaſnu a pſchihodnu wkoſowu pychu ſapowéďża, nětko prawy puć ſnaja.

*** Auto a ſchofeŕ ho ſpalikoj.** Hróſbne wobnjowe nje-ſbożе ſta ſo w Kralowzu w ranſchej Ruſſej. Schofeŕ Sablonſki ſawjertny motor auta a cźahyſche ſ nim ſ kólnje wujéźź, kotrejež drjewjana podłoha bé ſ **benzinom** pobéżna a ſo benzinowemu ſchwampej runaſche. Se **autowym** wupuchadkom ſchkriczka wupadże a ſapati benzinowu podłohu. We wokomiku ſtejeſche zyła kólnja automobil a njeſbożowny ſchofeŕ w płonjenjach. Nèko-trym **wutrobitym** muſam ſo poradźi, ſo **jako wohnjo-wy** ſtołp palażeho ſchofeŕa k ſemi cźiſnyć a płomjo pa-dużyć. Tola **wbohi** bé ſo hižo pschecźeſko wopaliŕ. Sa krótti cźaſ w thorowni wumŕe.

*** Pschi ſrażenju porodźiła.** Młoda żona w jenej **rumuniſej wſy** poda ſo po lékaŕſkej radże ſ automobi-lom do kliniki w Kaſchowje. Automobil do cźeźiteho **automobila** ſraży a do pſchérowa ſajéde. Nèkotre wo-ſoby ſo ſranichu, **mjes tym** ſo żona, kiż bé żylneho ſa-tſchażenjenja dla porodźiła, njewobſchkodźena woſta. Też dźéćo ſtrowe na ſwét pſchińdże.

*** Luboſcźinſka ſtruchlohra.** W jenym hoſcźenzu we Innsbrucku ſta ſo luboſcźinſka ſtruchlohra. 26 létny ſkót-plahowański inſpektor Penning ſ Khocźebuſa nèhdże 6 lét ſtaréjſchu Gertrudu Töpſerez a na to ſebje ſameho ſaſtéli we wokomiku, hdyż dyżſche po polizija do jeju ſtwu dobjeź. Pschicźinny njeſkutka w jenotlinym hiſchcźe wujaſnjene njeſbu.

*** 2¼ milijona jéſdnych kołow w Hollandſkej.** Se dawka ſa jéſdne koła ſa lèto 1925 wobliczicźu, ſo ſo w Hol-landſkej nèhdże 2¼ milijona jéſdnych kołow tżeba. Te ſtatej ſa lèto nèhdże 6½ milijona ſchéńnakow dawka pſchi-njeſu. Statni ſaſtojniſy a wojeſke wołozby ſobu njeliczа, dokelż njetrjebaja dawk płacźiś. Po ſtatiſtiſy pſchińdże na kóżdeho tſeceho wobwdlerja jéſdne koło.

*** Pżez lét bjes zyroby.** S Madrida ſo pißa, ſo me-dizińſka fakulta w Saragoßy krucźe wèdomoſtnje pſche-pytuje wéſtu Amaſiju Baratu Bacuen w provinzy Bur-goſu, kotraż je pjeża **wſjedy hacź pżez lét żiwa**, ani ſo by picźa a jédże wuzíwała, ani ſo by maſotneho wumènjen-ja (Stoffwechſelvorgang) méła. Tutón pſchiwad pſchedeł-ſoli ſo pſchichodnemu mediziñſkemu kongrèſej w Stock-holmje. — Wschu-li wſchitzy lubżo tajke dźiwne ſtworje-nja byli, kajke rjane wuhladу do tunjeho żiwjenja bychmy tola bórſy méli!

*** Semjerjenje na kupje Chios.** Po powédźach ſe Athena je żylne ſemjerjenje wjes Antimakia na kupje Chios w Egejiſkim morju dospołnje ſapuſcźiło. Dotal ſu 2 morweju a 60 ſranjenych ſ rospadankow wucźa-hnyli. 600 twarjenjow je ſo ſe ſemjerjenjom ſaſpnło.

*** Mandźelſtwotamarjo njeſmèdża do Ameriki.** K na-leżnoſći knjenje Counteß Cathcart, kotrejž amerikanſke wſchmoſnoſće do żiwoſeho kraja ſapuſcźowacź njedachu, dokelż bèchu ji w jeje progezu dźélenja mandźelſtwa dopokaſali, ſo je mandźelſtwo łamała, dóſtanja amerikanſke ſapuſcźowanſke wſchmoſnoſće, ſo ſo ſapowédźenje dowolnoſće k ſapuſcźowanju zyłe po ſakonju ſtanje. Hdyż nèchto amerikanſke wſchmoſnoſće na to kóżdżne ſcźini, ſo bé żuła, na każ traj ſtupi, do dźéleń-ſeho progeza ſapleczena, w kotrymż bu mandźelſtwotamarje dopokaſane, je ſtajnje-nujne, ſo ſo tale wołozba pſche-hłyſchi. Wuſnaje pak potom, ſo je winowata była dha dyrbi ſo po amerikanſkich ſakonjach ſ kraja wupokaſacź.

Listowanje.

W. R. W lécźe 1923 wrócźopłaczena hypotheka ma prawo na pohódnoſćenje, jeli je wérićzeł prawo na nju w prawym cźaſu wojſewiſ a to do 1. jan. 1926 pola nahódnoſtneho mèſtna (ſudniſtwa).

M. B. Dożiniſt je ſaniechał, wo cźaſanju w prawym cźaſu ſobu łdźeliś. Tak byſchcźe Waſche żadanja mohł wojſewiſa a pſchepradżowanje wotwobroczicź. Dożiniſt je Wam ſamołwity.

Do Pruſkeje. Tworjeŕ zementa njeje żadyn rjemjeſlnik a tuż njeſmé rjemjeſlniſka komora wot Waſ pſchi-noſchći ſa tutu komoru żadaś. Jeli ſnadź je ſej gmejna takſe pſchinoſchći na rjemjeſlniſku komoru żadała, a na Waſchu reklamaziju je njeje wróciła, dha możeże ſo pola knjeżeŕſkeho preſidenty w Lèhnizach (Liegnitz) hórſcźicź.

J. D. Sa dóſtawarja muſy ſu wot 1. januara mèſaczne 100 hriwnow wot dawka ſwobodne. Swójſona wo-ložnoſcź wucźini ſa żonu 10 hr. a ſa prènje dźéćo toho-runja 10 hr. Po Waſchich roſſajnenjach ma Waſcha żona też ſaſłużby a ma tak ſama dokhodneho dawka płacźicź. Tuż macże ſa Waż a ſa jene dźéćo 110 hriw-now mèſaczne ſwobodne. Hdyż mèſaczne 116,68 hr. ſaſłużicże, macże wot 6,68 hr. dawka płacźicź, potajkim 67 pjenjezkow. Dokelż ſo dawki, kotreż mèſaczne 80 pf. njeſpſchekrocźa, njeſbéraja, tak też żanych płacźicź njetrjebaċże.

H. J. Jeli ſamorucźnje pißany a podpiſany teſtament ſakonſke żadanja dopjelni, ma połneje płacźiwoſće a móże ſo też doma ſkhowacź. Wéſtych ſrédkow te-mu trjeba njeje. To by jenoż ſmyſł mélo, hdyż tute wołozby bychu pſchi pißanjuw teſtamenta pódła byłe a po potrèbnoſći wobkrucźicź mohłe, ſo je teſtatorka (ſawo-ſtajerka) w jich pſchitomnoſći teſtament ſpiſała. My-ſliże pak ſebi, ſo mohłe nèkajke wuſkoſće dla wuſam-njenja ſtrowſkich dźéćzi naſtaċ, dha je lépje, teſta-ment ſudniſtwu abo notarielnje wobkrucźicź.

F. P. W běhu mèſaza po tym, hdyż ſcźe ſudniſtwo roſ-ſud dóſtał, możeże pola krajneho ſuda pſches jeneho pra-wiſnika, kiż je tam pſchipiſuſchcźeny, powołanje ſapokoji-cź. Tuto ſmèje pak jenoż wulpécźa, hdyż możeże pſches dru-hich dopokaſacź, ſo je wèzywnoſtojny w prènjej inſtanzy wo-paki méł.

G. N. Puczowaŕ (w tym padże pſchekupz) nima prawo, pjenjezy pſchijimnacź, je-li nima dożahażeho połnomócnjeho wupokała. — Starſchi njerukuja ſa dołhy ſwojeho ſyna. Byrnjež wonaj winowataj bykoj, małolétne (minderjährig) dźéćo ſaſtaraċ, dha ſo tola po noſchim méńenju tuta wi-nowatoſcź na napraſkany dołh njepowéżahuje.

K. G. Na wobſłokżbu dóſtanje wón thłoſtanſti wukas (Strafbefehl) a wobſkorżenemu ſo potom pſchewoſtaji, hacź chże pſchecźiwo njemu ſo powołacź. Sſwédk ſmé jenoż ſo wo tym pſchesłyſchcźeċ, ſchtóż je ſam widźał a ſłyſchał.

B. H. Po §§ 1602 wotréſ 2 a 1610 ſtacźanſkeho ſa-kona (Bürgerl. Geſetzbuch — BGB.) na nan napiſchećo ſwojemu dźéćeſu wéſte winowatoſće. Po tych możeże je-dyż je ſaſtaranje dźéćeża hacź do ſkóńcźenja jeho wucźby ża-dacź. Traje to ſnadź hacź do ſónża 17. léta.

Jan R. w D. Możeżonki (Darlehn) maja ſo ſ 25 pro-zentami nahódnoſćicź, jeli ſo ſo njeżłu w ſwojim cźaſu nè-komu k woli pożcźiże. Mjes pſchecźelemi a ſnatymi może ſo ſ dobrym wėſta nahódnoſćeńſka ſadźba wucźinicź. — Pola ſawèſcźeńſkeho towaŕſtwa ſo nahódnoſćeńſki korjeń pod dohladom (Treuhänder) k roſdźélenju na ſawèſcźenych ſtwori. Sawèſcźeni, kiż ſu ſwoje pjenjezy hižo wupłaċźene doſtali, na nahódnoſćenju jenoż dźélbjeru, hdyż ſu ſebi pſchi dóſtaczu pjenjez wumèńenje (Vorbehalt) wucźiniłi, abo hdyż ſu ſo jim pjenjezy w cźaſu wot 15. junija 1922 hacź do 14. februara 1924 wupłaċźile.

G. S. 1. Sstym w „Sſerbſkich Nowinach“ cźitał, ſo maju dźéćaċerjo, kotriż mèſaczne 250—600 hriwnow ſa-łkuża, 3 prozenty ſwojeje ſaſłużby ſa podpjeru dźélonjemèjerjow wotedacź. Kelko maju nètko taiſy dźéćaċerjo ſa pod-pjeru dźélonjemèjerjow wotedacź, kotriż mjenje dhali 250 hriwnow mèſaczne ſaſłuża? 2. Kelko dźéćaċerjoweje muſy je wot dokhodneho dawka wuſwobodźene? 3. Stupi nje-wumaſnjena hypotheka też tehdy do mozy, hdyż ſo k nahód-noſćenju ſamołwita njeje?

Wotmołwa: 1. Dźéćaċerjo, kotriż mjenje dhali 250 hriwnow mèſaczne ſaſłuża, maja też 3 prozenty ſwo-jeje ſaſłużby ſa podpjeru dźélonjemèjerjow wotedacź. Tale żadżba płaċźi ſa wſchech. 2. Hdyż dźéćaċer mèſaczne mje-njeje hacź 100 hr. ſaſłuži, njetrjeba dokhodny dawk płaċźicź. 3. Kóżda njewumaſnjena hypotheka ſo nahódnoſćeji. To ſtanje ſo po ſakonju też bjes pſchiſłuſewjenja.

J. M. Te 500 hriwnow, kiż je Wam kupz dołżny, maja ſo po ſakonju ſ 25 prozentami nahódnoſćicź.

J. M. w R. Hdyż ſeże wobkhodny pjenjeż na jene to-waŕſtwo płaċźili, naſtanje ſ jeho żadanka, kotraż móże ſo ſ wjaſy hacź 25 prozentami nahódnoſćeċ. To pak ma ſo na ſudniſtwje roſſudźicź. 800 000 papjerjanych hriwnow wucźinjeſche 12. februara 1923 149,60 ſt. hriwnow.

Směški.

**** Bjeſſparnoſcź.** „Knjes doktor, ja njemóżu zyłe dny wuſpnyć. — Hdy woſtejeſe niż? Wě połnozy abo po połnozy? — Hłownje niż we kenzliji.

**** Podhlad.** Nan: „Każ łżyſchaſ, ſu ſo ty na bróſy ſ druhimi hótzami bił, ty rèlpuſo! Njerwéſch ty, ſo ho kmanſcheże ſwójeho a pſchiſtojnych ſudźi dźéćo?“ — Sſynk: „Wo tom hiſchcźe niczo praſił njejſu, nano!“

**** Niż pſchetrjeſchnje.** Hłóſy pſchi telefonje: „Knjes doktorje, mojej żonje je ſo nèſchto hróſbne ſtało. Je ji, każ bychu dźaſna ſproſtnjle a njemóże ani ſłowoċka rjec.“ — „Najſkerje jedna ſo tu wo nèkajki ſpink?“ — „Mysliċe ſej, knjes doktor? Jeli macże w běhu tydźenja ſnadź tżiwe, pſchińdźéże ſobu k nam.“

Hamtſke wozjewjenja z Budyſina.

Do wikowanſkeho regiſtra je ſo dźenża ſapiſało: 1. Na kopjeno 589 Drjeżdżanſka banka ſilialka w Budy-ſchinje, wotnoſku Drjeżdżanſkeho hłownego wobkhoda, naſtupajo: Bruno Theußner njeje wjazy ſaſtupowazy ſobuſtaw pſchedſtejiczeŕſtwa. Pawoł Schmidt-Branden a Jurij Mołler njeſtaj wjazy ſaſtupowazaj, ale po-rjadnaj ſobuſtawaj pſchedſtejiczeŕſtwa. Sa ſaſtupowa-żeho ſobuſtawa pſchedſtejiczeŕſtwa je poſtajeny bankowy direktor dr. jur. Fritz Belitz ſ Barlina. 2. Na kopjeno 800 wikowanſke towaŕſtwo „Merkur“ ſ wob. ruk., che-miſkotechniſke wudźélki a hoſpodaſke potrébne wėży, we Budyſchinje naſtupajo: Max Schneider njeje wjazy wobkhodny wjednik, ale likwidator. 3. Na kopjeno 888 ſjednoczenej jutowej pſchadowni a tkaleŕni akt. tow. wotnoſka w Budyſchinje, prjedy pſchadowniża a tkaleŕnja w Barlinje-Budyſchinje w Budyſchinje, wot-noſka Hamburgſkeho hłownego wobkhoda pod firmu Sjednoczene jutowe pſchadownje a tkaleŕnje akt. tow. naſtupajo: Emil Kappelmann a Jan Nickel ſtaj jako ſobuſtawaj pſchedſtejiczeŕſtwa wuſtupiłoj. 4. Na kopje-no 958 Towaŕſtwo ſa mjaſowy a tukowy dowoſ ſ wob. ruk. w Budyſchinje naſtupajo: Prokura Fryga Mauera je ſaſchła. 5. Na kopjeno 971 firmu Mathias Eder, wa-howa dźélaŕnja w Cźornych Noſlicach naſtupajo: Pro-kura je ſpodcźena pſchekupcźej Janej Jungej w Budyſchi-nje. 6. Na kopjeno 1022 firma Palaſtowa kofejownja, towaŕſtwo ſ wótmj. ruk. w Budyſchinje a dale ſcźeho-waże: Towaŕſtwowe ſrèczenje je ſo 9. 1. 26. wobſamkło. Pſchedmjet pſchedewjacża je wobkhod pod mjenom „pa-laſtowa kofejownja“ każ też pſchenajecże a wotnajecże, kupowanje a pſchedawanje tohole a podobnych pſchede-wjacźow. Saſkadny kapital wucźinja 5 000 hriwnow. Sa wobkhodneju wjednikow ſtaj poſtajenaj pſchekupz Hermann Florenz Gerbert w Drjeżdżanach-Loſchwizach a wobkhodny wjednik Paul Erich George we Budyſchi-nje. S towaŕſtwowho ſrèczenja ſo wotſtupi: Towaŕſch-niży Alexander Frantz, Klimant Steuer, Bjarnat Gielsdorf, Florenz Gerbert, wſchitzy w Drjeżdżanach, Hugo Mirla, Alexander Trepte, Max Eckhardt, Erich George, Karla Heinlein, Moriz Schmidt, Rudolf Sa-zeck, Arnoſcht Kranz, Franz Nychtaŕ, Jurij Hauſer, Korla Bauer, Rudolf Bogt, Hans Eckhardt, Willy Hoppe, Albert Schumann, Max Schtrympa, Reinhold Marſchner, Bjedrich Rother, Woldemar Walther a Hermann Jeremias, wſchitzy w Budyſchinje wobliczа na ſwój ſaſkadny pjenjez 200 hriwnow wina a ſpiritu-oſy w hódnoſći 200 hriwnow na ſóżdeho. 7. Na kopje-no 1023 firma Otto Käppler w Budyſchinje, wotnoſka Połcźnicźanſkeho hłownego wobkhoda, kotrejež mèjicźe-la fabrikanta Arnoſchta Otu Käpplera we Połcźnicźu (Wobkhodna wotnoſka. Shotowjenje a pſchedawanje maſchinow, gratow, drjewjanych rjemjenjowych tar-cźow a podobnych wėżow. Wobkhodna mèſtnoſcź na Hoſchtż haży 23.)

W Budyſchinje, 26. februara 1926.

Hamtſke ſudniſtwo.

*

Wutoru, 9. mèrza, dopołdnja w 10 hodź. **poſtedże-djenje wokrſejneho wubjerka** w poſtedżerni hamt-ſkeho hejtmanſtwa w Budyſchinje na Bismarckſej droſy 21.

W Budyſchinje, 27. februara 1926.

Hamtſke ſudniſtwo.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na póčće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihtišćarnja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2887.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajnoe nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 52 **Budyšin — srjedu, 3. měrca 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Prěni Ebertowy pomnik w Sakskej.

Pšichi wurjadnje žyłnym wobdźělenju wobydlerstwa je žo njedźelu w Freitalu pola Drježdźan pomnik prěnjeho presidenta němskeje republiki Bjedricha Eberta poswjećił.

Wliw němskostatneje wobory na wólby.

Wjednik němskich ludowych, Arthur Diner w Durinskej, kotryž „Nationalsozialist“ wudawa, **dwělětne wobstacze durinskeho knježerstwa prawizy** žłakwi a pšichi tym na to pokazuje, kak je němskostatna wobora do smutkowopolitiskich wobstejnosćow Durinskeje sapšichmała. W nastawku žo mjes druhim praji: Bjes dwěla je nješto wěrneho na tym, so je kaž nowiny lětnjeje pšichi, němskostatna wobora do Durinskeje pšicžahowyšchi nětčišče knježerstwo poprawom na konja žadźita. Hišćeze prawišco: **Nowy žejm možeše žo jenož pod schkitom wojakow knjeza se Seeckta wustworić.** Hdyž budźa ludźo spratwni, rjekuu, so je jim **němskostatna wobora tschmjeń dżerżała,** a so žu němscy ludowcy konja wot Marxistiskeho wowisa wuswobodźili. Pšichi tejle składnosći dźemy na tutym městnje zyle offizialnje swěsćić, so je tehdomnischi wjednik němskostatneje wobory wšitke popytny činił, němskoludowsku liseżinu njemóžnu sežinić, so bychu žo ſ wobsebitej němskoludowskej liseżinu strony prawizy njerozlisćełake.

Pruski sejm wo winicarskich njemčrach w Bernkastelu.

Pruski žejm je žo wutoru ſ **podawkami w Bernkastelu a ſ nuſu winizarjow** saběrał.

Demokratiski sapołožaz **Goll** wo nuſy winizarjow pšichi Moseli a w druhich winowych stronach rěkeše. Sniženje dawkow a požčonki njemóža trajnje ponthać. Nosborjenje je tak wulke dla kruthych naprawow pšichi iberanju dawkow.

Barkemeyer ſ němskeje ludoweje strony pšchedrěčnikej pšichihłosowałe, so žu finanzne hamty, kotrež też najnjerjesische wězy cżasaja, winizarjow najbłubje rozcżerezźile. Žadacż žo dyrbi, so žo cżasane wězy njeznjedża pšchedacż, ale so žo winizarjam najprjedy pjenjezy požcża. Wožebje dyrbi taj žo winowy dawk a napitkowy dawk, kotrajž pšchetrjebanju wina schkodźitaj, wotstronicż. Niż jenoż schpanske a italske wikowańske rěkeńe, ale też Versailleske měrowe rěkeńe žu nuju winizarjow zbórschkle. Po požledńim dyrbi žo 60 000 hektolitrow franzowskeho wina bjes zła do Němskeje puschcżicż.

Zakoby-Raffauf ſ zentrumskeje strony cżežu datowok rosłoži, kotraž na winizarjow cżiſchcżi. Winizar nima niczo **zbiba** nahe žiwjenje.

Kommunist Kilian sawoła: Wobroczeże žo na ministra Severinga!

Namjety wo nuſy winizarjow žo hłownemu wubjerkej pšchipokasaju

Demokratojo a rozrunanje z wjerchami.

Demokratiska **frakzija** němskeho žejma je póndźelu popołdnju pożedźenje wo wurunanju wjerchow wotmeła. Sdźelenje, wo tym wudate, praji, so někto dospite połěpšenja prěnjeho kompromisnheho naczilka demokratiske žadanja hišćeze njedopjelnja. Jeli so ſ jednanjow, kotrež žo stawaju, wjesiske połěpšenja njedozpja, žo frakzija w jenym ſ bliſchich pożedźenjow rozsłuđi, hač na pšchiwótowarjam demokratiskeje strony poručicż, so bychu žo pšichi ludowym wothłosowanju wo rosrunanju ſ wjerchami wobdźělili.

Cychon w Drježdźanskim měšćanskim parlamenće.

W Drježdźanskim kollegiju měšćanskich zastupjerjow je póndźelu wjecżor dla zawjedźenja nowcho wobkhodnoho porjada ſ wulkej herjekażu dochło. Kommunistojo a sozialistojo žu pšchećiwo nowemu wobkhodnemu porjadej. Hdyž cżežiske pšchedsłuchowanje wo jeho zawjedźenju wothłosowacż dacż, łežiza kaž dźiwja zyphnowańe. Pšchiđožacżu ſ pšchedsydstwowemu blidu, hwidachu na kluczach a kommunistiski nowinſkimi dżerżakami na pulty pjerjechu. Skónczinje jedyn kommunist pšchedstejićerjej protyku do hłowy cżišny. Tón tohodła policijat na pomoz zawołacż da. Hdyž tójo policistojo w ziwilnej drasze do pożedźenje zastupichu, jich hnydom kommunistojo a sozialdemokratojo wobstupichu, so bychu jich ze sale wukhodźili. Pšchedstejićerjeſ skónczenje policistam poruczi, so bychu žo wothkalili. Herjetańza mjes tym dale trajesche. Hdyž cżežiske žo pšchedstejićerjeſ k zwonjenu hydu wróćeſej, běchu kommunistojo a sozialistojo pucż k njemu ſe stokami sarażili. Kommunistojo a sozialistojo žo sa pšchedsydstwowe blido sežnydachu. Jedyn kommunist žo sa pšchedsydu pounjesnuwa a jako tajfi wojſewi, so je thromadźizna skónczena. Woprawdźity pšchedsyda kommunistam a sozialistam tři krócż kasaſche, so dyrbja jemu pucż k jeho hydu wuprědnicż. Wošchcżerjachu žo na njeho. We 1 hodźinje w nozu pšchedstejićerjeſ wojſewi, so žu kommunistojo a sozialistojo domjazy měr kazyli a na to pożedźenje skónczi.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěši serbski

Naji a najtuńša kupowańska wobućow. Póduwośanje spěšnje a tunjo.

Kónc přeščěhanja dr. Luppy.

Najwyſchi krajny sud w Mnichowje je wobcżeženje statneho rěcżnistwa w prozeku pšcheciwo wyschschemu měšcżanoſcże dr. Luppje w Nürnbergu saczinjeny. Wyschi cżi měšcżanoſta dr. Luppe je wutoru žwoje zastojnſke dźeła zaso pschewsał. Dr. Luppe bě jenoho němskoludowskeho pšcheciwnika ſtschimdźenja dla wobſtorżił. Tuteho je žud k jastwu na **krótki cżaſ** zasudźił. Hnydom na to žu němskoludowzy dr. Luppu wobſkorżili, so je žo pšchi žwojim žwědcżenju wſchelako wuprajił a potajkim wopak žwědcził. Sud bě dr. Luppu wuwinował, a pšcheciwo tomu bě žo statne rěcżnistwo wobcżežowało.

Němski kancler přećiwo pólskemu sydłu w Radźe Zwjazka Ludow.

Němski kanzler dr. Luther je wutoru Hamburg wopytał a w senatu rěcż wo Locarnſkim sdźelenju měł. Po tymle sdźelenju Němska do Swjazka Ludow a sdobom do Rady Swjazka Ludow zastupi. S Locarnſkim sdźelenjom njeje žo Němſkej napokazało, kaniſche a wjecżorne wusety pschipójnacż, kotrež mamy za Němſku jako njemóżne. Locarnſke sdźelenje **halle do mozu stupi, hdyż je žo Němska Swjazkej Ludow pschijamka.** Pšchi wschém rospominanju wo zastupjenju Němskeje do Swjazka Ludow bě za naſ zyle žamosrosumliwe, so žo pšched naſchim zastupjenjom někaſke wažne pschemėnjenjeſe ſmuſka Swjazka Ludow njeżmě ſtacż. Hdyž zobuſtawy Swjazka Ludow namjetowachu, so by Němska do njeho zastupiła, njeje žo nicżo napomniło, ſ czehoż mohło žo něchto drujeho ſrosumicż. Runje tak bě ſe wschemo ſpocżatka jaſne, so ſtajne žydła w Swjazku Ludow dostanjeny. To žu też naju wſchě wobdźělene knježerſtwa wobkrucżili.

Francowska přijeće Pólskeje do Rady Zwjazka Ludow žada.

Kaž je žo póndźelu wjecżor ſ franzowſkeho knježerſtwa sdźelilo, je žo mjes franzowſkim a němſkim knježerſtwom wo praſchenju Pólskeje do Rady Swjazka Ludow jednako. Franzowſki pósłanz w Barlinje de Margerie je hižo póndźelu instrukzije ministerſkeho pschedsydy Brianda dostał. Wone na to dźeja, so Franzowſka na to cżiſchcży, so by žo Pólſka jako ſtajny Radźiny zobuſtaw pschijschkała, a so franzowſke knježerſtwo wſchě wudawanja, hacż dotal ſ němſkeje ſtrony žo cżinjaze, jako wěrne njemóże pschipóſnacż. Pschi ſakrocżenju, kotrež dyrbi franzowſki pósłanz pola němſkeho ſwonk. ministra cżinicż, ma žo ſlědowaze rjeż: Wumėnjenja, na kotrychż podłožku je Němſka ſastupjenje do Swjazka Ludow pschijała, běchu ſlědowaze: 1. Stajne Radźine žydła za Němſku, 2. wuprědnjenje Kólna, 3. ſpokojaze wulożenje ſtawa 16 wuſtawkow Swjazka Ludow, 4. ſłubjenje ſa możny kolonialny mandat. Franzowſka proji, so Němſka nětkole hiſchcże pjate wumėnjenje cżini, njemuſy to, ſo žo žama do Rady Swjazka Ludow pschijima. Tajke wulożenje njemóże pak Franzowſka pschijeć. Jeli ſo Němſka njeby žwoje ſtejiſchcżo ſpuſchcżiła, potom by Franzowſka nuſowana była, žwoju pokuſ žwobodnoſcż ſkutkowanja ſa žebje žadacż. To rěka, ſo by Franzowſka w tutym padźe pšcheciwo pschijeczu Němſkeje do Swjazka Ludow hłoſowała. Jeli ſo by dale, tak franzowſka inſtrukzija dale praji, němſki ſwonkowny minister Stresemann na ſtejiſchcżo Schwedſkeje pokaſował, je žo pózłanzej poručiło, wotmołwicż: „Prajcże knjeſej Undenej, ſchwedſkemu ſwonkownemu ministrej, ſo je Němſka žwoje wobmyſlenja pschecżiwo kandidaturje Pólſkeje ſa Radu Swjazka Ludow wróćiła.“ Potom by też ſchwedſke žadanje padło, kaž žebi we Parizu myſlili.

Tele informazije žu žo póndźelu wjecżor jendźelſkim a amerikanſkim nowinarjam sdźelile, dźenſniſche Parizſke ranſche nowiny je njewopſchijeja. Město teho „New York Herald“ wjeſchi nadawſt woſſewjeja, je kotrymż žo horka ſpomnjene nahłady jako měnjenje franzowſkeho ministerſkeho pschedsydy podawaju. „Matin“ praji, ſo ſo roſkoſanje „New-York Heralda“ na prawoſci ſakoſuje a pſche: Němſka by žo jara mylika, hdy by měniła, ſo Briandowa rěcż w komorje nětkaſ wot prawidkow wotkhila, po kotrychż je žo miniſterſki preſident wot wſchego ſpocżatka w praſchenju Radźineho žydła za Pólſku ſtojił. S Londona ſo hiſchcże powje, ſo je Briand Chamberlainej powěſcż wot kroczeli, kotrużje porucził w Barlinje pſchewjeſcż, powěſcż dak.

Kónc revolucije w Karlowych Waradach w Cechach.

Pola wokrjeżneho žuda w Karlowych Waradach (Karlsbadu) žu njedźelu wołonmacze wołoſowu pschekhłoſicheli, kotrež žu žobotu dla ſpytanego pucża ſajeli. Po pschejtyſchenju žu dźewjecż wołoſowu ſ jatby puſchcżili a ſtyrnych dźewjecż muži, mjes nimi też wjednika zyłeho „bježża“, iwarza Röślera, do wokrjeżneho žuda w Thebu (Egeru) dowjeſli. Pſchepytanje žo dale wjedże.

Sbėżk iwarza Röślera ma žo k požledńim němſkim demonſtrazijam pschecżiwo rěcżowym wukaſam pschiliczicż. Sſoro wſchė němſke nowiny žu jón ſamjelczałe. Sozialdemokratiſke nowiny „Volkswille“, piſchu, ſo je to cżin njenormalneho cżłowjeka, haczrunje je poliſajſki lekaŕ rjekł, ſo je Röśler w duchownej runowaſy był, hdyż je ſwój cżin ſkucził. S druheje ſtrony žo na to kedźbne cżini, ſo je Röśler psched ſkłami ſe žwojimi pſchiwuſnymi we wuſtawje ſa duchakhorych ſamješcżeny był.

Nowe francowske zakročenje w Budapeſtu.

Franzowſki pósłanz Clinchant w Budapeſtu je póndźelu k miniſterſkemu pschedsydu hrabi Bethlenej pschiſchoł a je žebi žadał, ſo by jemu wo nėkotrych dypkach rosprawy parlamenteho pschepytowazeho wubjerka wo falſchowanju bankowkow wujaſnjenje dał. Wožebje je žadał, ſo by žo pschepytanje wo žobuwinje hrabje Telekia dale wjedło a ſo by žo pschepytanje pschecżiwo madźarſkemu pósłanzej we Barlinje, kotryż je teſhomnja do falſchowanja bankowkow ſapleteny, ſaſtajedło. Sozialdemokratiſka ſtroua je proteſt pschecżiwo tomu ſapodała, ſo by nėczejſke knježerſtwo Madźarſku w Genfje zastupowało. Hrabja Apponyi je póndźelu tſihodźinſke roſrėczenje ſ hrabju Telekim mėł a rjekł, ſo je zyła naležnoſcż dźenża njejaſnjicha dyžli je w ſpocżatku była. Apponyi je pjeża ſapowėdźi, Madźarſki w nėczejſchim pożedźenju Swjazka Ludow zastupowacż.

Politikarjo mėnja, ſo Clinchantowe zakročenje ſe žobotnym wopraſchenjom Leona Bluma w franzowſkim žejmje ſwiſuje, na kotrež je miniſterſki pſchedsyda Briand wutoru wotmołwicż dyžł. Clinchant je pjeża wot Bethlena ſa Brianda wſchelake wujaſnjenja žadał.

Mussolinowe srjedźoeuropiske plany.

Parizſke wjecżorne nowiny „Information“ žu wot jeneho južnoſłowjanſkeho diplomata ſhonike, ſo italſki južnoſłowjanſki ſwjaſk, kotrehoż ſaklad je žo w Romje na cżiſchu, wobſtejnoſcże ranſcheje a južnoranſcheje Europy dokładnje pſchemėni. Muſſolini je ſtłowo rjekł, ſo budże ranſcha Europa w ſnamjenju kyhneho ranſcheho mėra żiwa. Swjaſkowa hłowna myſl na to dże, ſo maja žo wobſtejace mėrowe rėczenja kruczje ſaſkowacż, a ſo ſo ſwjaſkowi wobdźelniży pſchi wſchėch politiſkich napraſchach, kotrež bychu pſchecżiwo porjadkażażym elementam miſne byłe, mjes druhe podpjerżaju. W Genfje budże italſki hłowny wotpóſłanz Grandi ſ cżeſkoſłowakiſkim ſwonkownym miniſtrom Benecſchom a ſ pólſkim ſwonkownym miniſtrom Skrſynſkim radu ſkładowacż.

Militarizowanje Ruskeje.

Pšchi ſkładnoſći wotſomėłeho wobſtacża cżerwjeneho wójſka jejny general **Tucharczewſki namjetuje, ſo by ſo** ſyſ

muzike wobydleŕstwo Ruskeje wojeńszy wulwuczilo. To dyrbjało **so ſ najmjeńſcha w tej mĕrje ſtacź, ſo mohło so** w muły ruce reſerwne wójſko ſ pomĕrnje derje pſchihotowanych muzikowych ſestajecź. Pódla teho dyrbjało so ruska industrija na tajki ſkhodźenk ſchonyć, ſo by hospodarſtwo wot wukraja njewotwiſnu była, so mohła wójſko je wſchej potrjebu ſaſtarać. Němſka je so w ſwĕtowej wójnje ſtwjeſka, dokelž njeje doſć ſamnych ſyrowinow mĕła.

Wojowanje wo Mandźursku.

Pod wulkimi napiſmami ſo japanſke nowiny w Tokiu **ſ możnoſću wójny ſ Ruſkej** dla agitazije bolſchewikow we Mandźurſkej a Chinje ſabĕraju. Na prawiſy ſlejaze nowiny zyle jſonwje praja: **„Dokelž ſo wobrouženy konflikt na dlĕſchi czaſ njehodźi wobeńcź**, je lĕpje, ſo k rosſudźenju po możnoſći bórzy bóndže.“ Tele nowiny na ruſke plećiny w Mandźurſkej pokazuja a praja, ſo bolſchewiſka propaganda w pokonſkich Mandźurſkej, woſebje pſchi ranſchej chineſkej żelesnizy dźeń a bóle wuſtupuje. Hacź runje knjeżerſtwo wſcho cźini, ſo by mużle ſmĕrowało, a praji, ſo je powĕdanje wo wójnje ſmĕſchne, je ſo ľud tola do wulkeho njeměra dak. Knjeżerſtwo a ſjawnoſć ſtej ſjena wo tym, ſo je japanſka nadwjeſnoſtwo w Mandźurſkej ſa wobſtacze Japanſkeje nuſne a ſo je Japanſka tohodla njemóże ſpuſchcźicź. Wobſtojnoſći ľudźo mĕnja, ſo tež w Moſkwje wobſtejnoſcze ſnaja, a ſo ruſke knjeżerſtwo pſchi pſchihodnej ſkhadnoſći ſwoje koliki wróćo ſtaji, kaž runje budże to bjes ſchkodowanja jeho nahladnoſcze móżno.

Riſcy Kabylojo su njepřećelnoſce znowa započeli.

Hawaſka powĕſćenja ſ Rabata powĕ: Riſſzy Kabylojo cźahdża ſo po ſdaću do M'Tingſkeho kraja naiwalicź, kotrež bĕchu Franzowſojo pſchi ſwojim pożledniim potłapanju wobſadźili. W tu khwilu dwě wotdźĕleni riſſkich Kabylow ſo do tamniſchich ſyłnohow dobyć pytatej. Franzowſke lĕtadła a wojazy ſylaham pomhaju, Riſſowe wotrałeńcź. Wjetſche franzowſke wotdźĕlenje w kraſinje Erenat—Aimatſcha—Uezpiat leża.

Ze Serbow.

Pućowanſcha.

Srjeda, 3. nałětnika.
Kunigundy, khĕžorki.

† 1039 w Klóſtrje Kaufungen, kotrež bĕše założiła, khĕžorka wudowa Kunigunda, kotraž je ſo z nutrnej woprawdźe kreſćijanſkej luboſću wo pohanſkich Serbow ſtarała, cyrkwje a klóſtry założiwši, ſo tež wo jich cźełnu nuzu ſtarajo. — Při jejnym rowje we Babinje ſtawachu ſo dźiwy. —

† 1910 w Popojcach kantor Hendrich Jordan, kiž je ſo narodźił w Cźełnom 20. 2. 1841 a wſitke ſwoje mocy do ſłużby delnjoſerbſkeho a hornjoſerbſkeho luda ſtajił, pisajo ſitanki, pĕſnje, nastawki, zbĕrajo narodne pĕſnje a hłoſy, wſitke ſerbſke pŕocowanja ze wſej ſwĕru podpjerujo. — Najnadobniši człowjek, wſitkim z pŕećelom, kiž za Serbowſtwo dźĕłachu, najporjadniši hoſć Maćicy Serbſkeje, — nam wſitkim ze ſwojej luboſću njezapomniły. — We delnjej Łužicy pak jeho hiſće dźensa wyſoko česća. Jeho row je na pohrjebniſću we Popojcach.

* 1817 we Łuću naš wulki zbudźeŕ wótc Jan Arnošt Smolerſ. —

Po kwasu ſpóznaješ hakle, kajke zelko ſy ſebi ſćipnył.
Přiſłowo.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 743, hygrometer +4 %, thermometer we dnju +8. **Dźeńſa rano we 8 hodź. barometer 741, hygrometer 0, thermometer w nozy +5. — Wjedraŕnje ſtajeja nje-wobſtatne wjedro. Wyſchina nadeńdźe ſo wczera nad krótkoraŕiſchej a wjeczornej Europu. Ale nad połnoćnej leżeſche ſylna niżina. Teje wubĕžki ſahuja hacź k nam, nam ſ khwilemi ſamrócźenje haj pſchekapowanje pſchinoſchuju. Dalſcha niżina bĕ nad adriatiſkim a ſrjedźoſemiſkim morju. Tak je wjedro wĕſcze jara wiſkate. Teſ ſchlerieża pomaku na hroſne kſe. — Jutſje ſchtwórtk ſtónczko 6,44 hodźin ſtkhadźa a ſo 5,41 hodźin thowa. Mĕſaczk wjeczor 10,53 hodźin ſtkhadźa a ſo dopołdnja 8,50 hodźin thowa.**

— **Schkrowa powĕſć wo wjedrje ſe jutſiſchi ſchtwórtk:** Ssylne wĕtry, njewobſtajne, deſchćowate. W raiſkej Europie ſmjerſ a ſyma popuſchćajetaj.

— **Sſerbſke towaŕſtwo „Maćija“ w Budyſchinje** wolmě wczera wutoru, 2. nałětnika, w Katolſkej towaŕſchownji ſwoju lĕtnu hłownu ſchromadźiznu, na kotruż bě ſo nahladna liczba hoſpodarſtwow ſeſchła. Krótko po 9 hodź. 1. pſchedſydda knjes Krjeczmaŕ ſchromadźiznu wotewri a powita wutrobnje wſchĕch pſchitomnych. Na to wuſpĕwachmy ſtejo prĕnjeſ ſchtwórcy narodneje hymny „Rjana Łužiza“. Sćĕhowachu rozprawy pihmawjedźerja wo poſłednjej mĕſaczнej ſchromadźiznje, wo poſpjedźenju pſchedſydſtwa a wuběrka a rozprawa wo ſaſtdźenem dźĕłowem ĕerle. Pokładnik poda pſchechad wo prinjeſenych wospjetnoſcach towaŕſtwa. Dóńdźechmy k wuradźowanjam. Mĕſachmy doſeć dyrbjało k rozſtrojenju. Towaŕſtwo woſamknu, ſo dweju ſaſtupjerjow na generalnu ſchromadźiznu „Domowiny“ 14. nałětnika w Kulowje pośćele. Po wotbywcu tułoho prĕnjeho dźĕła dnjowneho porjada dźakowaſche ſo pſchedſydda wſchĕm ſobuſtawam pſchedſydſtwa a wuběrka. Kaž też wſchĕm bratram a ſotram ſa ſpomożne ſobuſtukowanje w ſaſchłem towaŕſchowſkem lĕće. Hacźrunjeſch njeje ſaſtadnje po ſrjedź postajenem programje dźĕłacź mohł dla mnohich ſadźĕłkow, ſmĕmy tola ſpokojom bycź ſ tym, ſchtoż ſmy dokonjeli a wukonjeli ſa naſch ſerbſki ľud. Pſchenjeſchmy nĕtko k naiwożiwjacemu dypkej dnjowneho porjada generalneje ſchromadźiznu, k nowowólbam pſchedſydſtwa a wuběrka. Wunoſchi lĕtuſchich wólbow ſu tele: Sa prĕnjeho pſchedſydu ſo dotalny prĕni pſchedſydda, knjes Pawoł Krjeńmaŕ jenohłoſnje ſaſo wuſwoli; ſ druhim pſchedſydu ſu ſo knjes Duczmann. Sa pijmawjedźerja poſtaji ſo jenohłoſnje knjeſna Lebjeż. S pokładnikom woſtanje dale k. Krawż. Schtož dirigentu naſtupa, towaŕſtwo pſchaja, ſchtož je pſchedſydſtwo we ſwojom poſpjedźenju hižo wospjetnika. Witamy wutrobnje knjeſa kantora Scholtu jako naſcheho hłownehо dirigentu. S jeho ſaſtupjerkom je dale knjes Krawż. Dźiwadłowy ſarjadnik woſtanje dale knjes Schajba, kotrehoż towaŕſtwo jenohłoſnje ſaſo wuſwoli. Sa knihownika wuſwoli ſo ſ wjeſelſkim hłoſom knjes Worak. Sa wuběrkowinka ſa muzikiſchi ny knjeſna Hajnez. — Po ſeſtajenju nowcheho pſchedſydſtwoſ ſo knjes Wojnaŕ a ſa wuběrkowinju ſa knjeſpſydſtwa a wuběrka pſchehłoſowachu

blišćehemu cźasu wudadźa. Skasanki wšitke póstwy pśichitmuja a wo płacźišnach wutkasuja. Mějeceljo jich kontowych kontow dostanu sapiśki na žywe pśechecźe wot jich šchekowych Lanitow, hdyž ga płacźišna wot jich konta wotpiśche.

S **Khwaczig.** Wohnjowa wobora smějo žobotu swój šałogeńšći źiwjeńcźi. — Słowna zhromadźizna dnja 18. t. m. Dnjowny porjad je jara wažny. Njech je kóždy wobornik sa tutu zhromadźiznu źiwobodny.

S **Khwaczig.** Naše žerbśke towarśtwo nječejche njedźelu źiwoju pśenju letnu zhromadźiznu. Schpatny wopyt dawa nam rosumyślowacź. K. Njeczka mějeche žiwoje stare žobuśtawy, tiž ga pśicheza na zhromadźiznach wobdźela, powitacź. Pśichedźyda Njeczka wuprajt śiawny dźak towarśtwa k. cźešnemu pśichedźidźe Henzy sa jeho dolholetne, njeprózniwe dźeło w towarśtwoje. Nanowkjeche žobuśtawy, so bychu dale śwěru a źwěrnišcho wopytake naše zhromadźizny. Dnjowny porjad ga bjes wulkeje rozmowy pśechedźeła. Towarśtwo słhadujo ga jónu w měźazu, pśichoz pośledneju njedźelu, ras pola Schołcźiź a ras pola Nowakez. Njech žebi to žobuśtawy derje śponjatkuja.

S **Jeschig.** Hižo ras ga tudomnej Leschawiz źwójbje wulka cźešca dośta. Tak bě tele dny sapo. Wótrjeśnjeny **burśki šusjak** ga **Hornju Lužizu** šponcźi Leschawi a jeho **mandźelśkej diplom sa 25lětne** śwérne dźeło a śynej sa **121ětne** śwérne dźeło. Sbožopśecźa maly śwjedźeń porjeńchichu.

S **Wulkeje Dubrawy.** Sandźenu njedźelu źiwjeńcźe tudomnej źiwnoscźi Libšch je śwojej mandźelśkej źlěborny kwas. Mnoho šbožopśecźow a darow śwědcźeše wo cźešcźowanoscźi a nahladnoscźi, kotryž jubilaraj wobžěgaštaj.

S **Wulkeje Dubrawy.** Naicha gmejnska rada wošjewja, so liścźiny za ludowe požadanje za wuśiwowanje wjerchowniśkich šamoženjow wot schtwórtka 4. měrza hacź do śrjedy, 17. měrza na gmejnśkim hamcźe wuleža. Sapśijacź śmě ga w cźasu dop. wot 8—1 hodź. a pop. wot 3—7 hodź. a njedźelu wot 9—1 hodź. kóždy, tiž na wólbnej liścźinje k presidentšknim wólbam śteji a schóź może šapśijanše wopśimna pśichedpokazacź.

S **Lutobeja.** Wobrjedźej śwojich dźeći a dźěcźidźeći śwjeceśeschtaj šandźenu njedźelu tudomnaj Schmidtez mandźelśkaj śwój śloty kwas. Wobaj jubilaraj staj hišchcze cźiłaj a śrowaj. K. farać Sarjenk śimaj śwjedźeńšku rěcź dźerśeśche. Wjele šbožopśecźow ga jubilaroma pśichedńeše.

S **Radworja.** Njedźelu, 14. měrza, pop. ½3 hodź. wotmě̌je šanitetna kolonna cźešiwjeneho tśěcźa w Radworju w škale pola Radworja šwjeczowanje. Po tym budźe we Herbśkej grychcźe w Radworju letna hłowna zhromadźizna. Sbanźeny dźeń šapocźnje ga po hłownej zhromadźiźnje pod namjedowanjom k. dr. med. Kralwja nowy kursus. Wšchitzy muzjo a wšchitke žony, tiž maja šajim na tejle powschitkowniscźi wužitnej wěźu, dyžli do Herbśkeje grychcźy pśichicź. Samohnjenja pśichijimnje tej hižo pśedy wjednik kolonny k. Maks Jaenisch we Wulkej Dubrawje-Margareciźnej hěrcźe. Hdźe ga šwjeczowaniśke wjeczory po dźiśicho wotmiwaju, ga hakle po šwěźcźenju bydlenjow wobdźělnikow pośtaji.

S **Porschizh.** Sjawny pucź w Porschizach, tiž do Nowych Porschiz a Létonja wjedźe, ga dla nałpzpowanja na Porschiśkich leźownoscźach wot 2. hacź 25. měrza šawrě. Jésdny wobkhad pokasuje ga na Krakezy a Budyšchink.

S **Lubija.** Wcźera rano šemrě w tudomnej hospodźe 50 létny błidaŕśki Westphal ſ Dannsiedła pola Halby. Jeho bě Boža ruckźa sajała.

Se **Sserbšich Pasliz.** Mjes śkotom kubleŕja Pětra Kramźcźika je pokhroma wudyrika. Sawěranśki wokšejeł je dwór pokhromy, schkitanśki wokšejeł śłyšeła wješ. Sawěranśke a schkitanśke naprawy maju ga wobkedźbowacź.

Se **Semiz-Lumiz.** Cźeźke njeśboże śta ga w tudomnej Sparmannez škale Winzentius. Někotre tydźenje zentnarjowe cźešća šeźena ga nadobo pušchcźi a pohrjeba 19 létneho šcakarja Hanźa Schuberta se Semiz. Jako běchu hromady kanijenjow wotmjetalt, namakachu Schuberta ſ kwoju polateho leźo. Snjeźboženy bě ga šmutškach cźeźko šcankt.

S **Rěcźiz.** Tudomnaj dolholetnaj rjemješlnikaj mišchtraj, hornjeźerśki mišchtr Robert Womneberger a błidaŕśki mišchtr Jurij Meyer śwjeczitaj dźeńa śrjedu ga śwojimaj mandźelśkimaj śwjedźeń źlěborneho twaža. Běchtaj žobu prěnjej wobkhodaj w naschej wěźu, kotrajž jubilaraj tu pśihprawišchtaj. S jeju prózowanjom staj žebi wobkhodaj dobre mjeno dobyłoj. Jako wobkhodnikaj staj wobaj teź we wokolinje derje šnataj a cźešćenaj. Ale teź we towarśtwowem žiwjenju wobaj wošejbe šłužnjetaj a jeju šaśłužba je wošejbe, so ga pola naschece wohnjowoje wobory wschelake pórowi a nowe wobśtara.

S **Brigittenhofa** p. Hródka. W naschej wěźy ga mandźelśkaj śwadźišchtaj. Žona bě tak roshori, so dyrbješche je we wójnje wobschkodźeny muž ga ruce ſ procha měcź. Potom wša žebi mandźelśka śeśera a pocźa domjazu nadobu rosbiwacź. Talerje, šchkleizy, błešche dyrbjachu do kruchow. Nimoduzy ludźo a žuhodźa, kotrymž bě wolanje dźeći ſel a kotiſ mějachu ja jich žiwjenje śtrach, chapchu dźeći ſ bydlenja wunjeśeſ. Tola žona jim šaśtupicź njedowoli. Žony do wońa klepachu. W žiwjej roshorjenoscźi cźišnu elektrišk platu do nich. Płota jenu žonu tak śtraschnje na hłowje śrani, so dyrbješche ga k lěkarjej podacź. Nimo wudawkow sa lěkarja, wupadnjenja mšdy a bolostnych pjenjes šmě̌je ja śtutkami lacźna žona hišchcze to wjeśele, so budźe nowu nadobu kupicź dyrbjeć.

S **Hródka.** Póndźelu rano wokolo 5 hodź. nadobo na woheń pśikaźu. Na Jurjowej horje šo Lebyź bróšeń paleśche. Dokelź bě hacź pod tśěchu še ſłomu napjelnjena, mějeśche woheń wjele zyrobu. Tudomna motorška gyrkawa bórźy nad wohnjom dobu. Dokelź je woheń ſłóśniśka ruka šakožiła, je mě̌śchcźanśka rada 1000 hriwnow mytja wustajiła tomu, tiž ſłóśniśka wuśłědźicź pomha. Sandźene léto je woheń ſłóśniśka ruka w 7 bróžnjach a dwěmaj druhimaj twarjenjomaj šakožiła.

S **Khoczebuša.** Pśichi pośpyśe, so by auto na Awuśkej horjeńni w Barlinje wuprowhoał, ho wóš, w kotrenj pśichekuju Hofter ſ Khoczebuša hedźeśe, śmuwaśche a ga powrócź. Hofter bo tak cźeźky śrani, so bórźy w thorownni na śwoje rany wumrě. Jeho bratr, tiž ſ nim jědźeśe, ho lohko śrani.

Z Łužicy.

S **Kunwalda.** Njerunnaj žłubjenaj pśichiźdźeśchtaj tele dny na naśche šławniśtwo, so byśchtaj wérowanje šakałoj. Nawożenja je 75, njewjeśta, tiž ſ naschece wšy njeje, 23 lět.

Se **Zitawy.** Cźeźki dóńt potrjechi tudomneju Mülterez **mandźelśkeju.** Pośledni cźaš jimaj doroscźenaj šynaj šemrěchtaj, a někto je teź tśeći šyn Marcźin krótko pśched šwójimi 17. narodninami šemrě̌. Bě jenoź krótki cźaš khory był. W běhu 10 měźazow wšchitzy tśi bratśja wumrěchu.

Ze susednych a dalšich krajow.

* S **Drježdźan.** Drježdźańska „Ptacźa kuka“ wotmě̌je šo létša wot 3.—11. julija.

* S **Kamjenicy.** Schtyrnaceletny šchulški hólc ſ Hartmannsdorfa bě wschelake njethmanoscźe šłucźił. Sobotu da šo cźahej, tiž ſ Limbacha do Kamjenicy jědźeśche, pśheješcź. Hólc bě hnydom morowy. W tuzy měješche papjerku, na kotruž bě napiśał, so je ſ bojoscźu pśhed thótsinanom šmjercź pytał.

* S **Markneukirchena.** 73 létneho cźešcźu Starka we Rubabrunnje, na kotrehož tukachu, so je šo na morduršwje na šchulšej holzy Meimelez wobdźelił, šu šašo ſ jaroy pušchcźili.

* See **Zahanja.** So by wjerbowe mizki lemił, dźeśche 4létny Kurt Hoppa je šwojim bratrom ſ Cźornej. Wón šo wobšunu a padźe do napiateje rěki. Dokelź nichtó njeśłoże njepytny, šo hólcźł šateje. Jeho cźeko hišchcze namakali njeśju. — Wšitko moła pśhes Cźornu pola Rödela najmótódichemu šynkej thězarja Schołty łiścźa do rěki padny. Hólcźł šnyła łiścźu šašo ſ wody wucźahnjeć. Pśchi tym padźe do Cźorneje a šo šatepi. Njedźiwajcy wšheje próšy hólcźła do žiwjenja wrócźicź njemóžachu.

* See **Steigarwy.** Na wuhlowej dróży powali šo štokp wrotow a šašypny tši dźeći jeneje wudowy, kotraž je mała wšyom dźeći. Kamjenje pścźěłetnej holcźy nop pukneným a ju morichu. Tamnej dźeći šo cźežšy śranijchtej, tola nic šmjertnje.

* S **Walkenburga** w Schlesyjskej. Hróšbnu wěź naśhoni tu wuhnunjemjeczeŕ, tiž dźaśyche w jenym měśchcźanśkim dźěłu šwoje powokanje wukonjecź a ludźom wo tom powěźcź dawašyše. Tak pśchińdźe teź k śtarej žonje, kotraž wušoko pod tśěchu horkach hydleśche. Po króttkim šaklapanju wotewri durje k jeje hydlenju a namaka mějeczelku hydlenja šmjertnu drastu wobleczenu we kaschcźu leżo, tiž wošrjedź jśtwy śtejeśche. Stróżele cźornego muža buchu pak cźim wjetśche, jako bo žona we kaschcźu šydny. To bě teź šamo „cźornemu muźej“ pśheśwjele. Wón thětše cźekny. Wobydlerjo domu běchu na tónle podawk ledźbliwi a njedośaśni muźojo šwérichu šebi do hydlenja śtareje žony. Namakachu pak nětk žyle pśchemcźenjeny wobras. Horjeśanjena morwa šo runje próżowaśche, so by kaschcź do kuta śtajiła. Teź šmjertnu drastu bě šo mjes tym šašo wušłékła. Podawk šo nětko jako žyle njeśtraschny wušajmi. Śtara žona bě žebi ša šwoje nalutowane pjenjeśy kaschcź kupiła a bě jo ras na pruhu do njeho lehnyła. Dokelź pak bě šapomnika durje šamknyć, bu wuhnijemjeczeŕ še šwědkom jeje ſ morwych śtanjenja.

* S **Barlina.** W Charlottenburgu šu dźěłakarju wopacźnych pjenjes wotkrył. W Potśdamje šu w pośledním cźašu wopacźne hriwnarje wudawali. Potśdamśka kriminalna policija je nětk falšchowarja šajała. Wón je ſłóśnit a rěka Espreśter, tiž bě dźěłakarju wopacźnych pjenjes šady šwojich klamow w Charlottenburgu pśchipramił. Espreśter mějeśche šmjerśtwo ſ wěśtej Sahinu Raakez w Potśdamje, tiž wopacźne pjenjeśy do ludźi pśchinjeśe.

* S **Dortmunda.** Wutoru popołdnju ¾5 hodź. na dwórnišchcźu w Kamenje ranźerowanjśka lokomotiwa do pśchihdźadźeneho tworoweho cźaha šajeźe. Někotre wošy šo do jeśtorkachu, 12 wołow ſ kólijow wujeźe. Kolije šu hnydom šawrěli. Wobthad mjes Dortmundom a Kamenom wotwi šo na jenej koliji.

* S **Braunschweiga.** W pśchedmějeśe Oliver pónděln rano 60-létneho ratarja a łkónchu wikowanja we šwojim domje wobwěźnjeneho namakachu. Jeho 22-létna dźowka ſ rosbitym nopom morwa we łożu leżo namakachu. Mě̌ła, so je ratař šwoju dźowku šaraził. Wo pśchicźinje njeśkuła hišchcze nicźo šnate njeje.

* S **Rumburka.** S rejow du šmjercźe šchol je 19-létny pohonc Alfred Schermert we wšy Khaa. Sto ſ rejow wrócźiwšchi šaśtěli šo w khlěwi šwojeho knjeza ſ jeho łśelom. Młody cźłowjek płacźeśche ša wošejbe dobreho a šwěrnego śłužobnika. S pśchicźinu ſ hanowniscźa-rišu je šnadź nětkajše roshorjenje abo łubošcźiwje hněwanje było.

* S **Oiberga.** Sšyn ratarja Barta w Storowizach šcźi ſ tśicźnjeje lubje na hromadu šyna dele. W šynje pak widły trjachu. Te šo młodenu cźłowjekej hłuboko do žiwota šaklóchu a jeho tak cźežšy śranichu, so krótko po tym wumrě.

Najnowiše z cyłeho świeta.

Nimški president ſ Hindenburg, nimški ſuštizny minister dr. Marx, nimški hospodarśki minister dr. Curtius a nimški finanzny minister dr. Reinhold ſu wutoru Ulyšcźanu našu wopytaſ pśhijeli. Wobydlerśtwo nimšteho presidenta je žiwym ſławawokanjom powita.

*

Komunizija ša ſwonkowne nałeſnoscźe w pólźim žejuje je wobſankła. Locarnške śrěcźenje potwerdźiła. Komunistiske žobuśtawy najwonkowniśkeje prawizy pśheceźiwo potwerdźenju Locarnšteho śrěcźenja błoſowachu.

*

Jendźelśka ga twar nowych wójnſkich łódźow 9 milijonow puntow (180 milijonow hriwnow) wuda.

*

Wulkobitwiśke łódźe wójnſkeho łódźiſtwa Sjeduocźenych ſtatow połnocźneje Ameriki dyrbja šo ſ kanonami k wobaranju pśheciźiwo lětadłam wuhotowacź. Wone budźa śchéšcź jendźelśkich mil wyšoko śtrělcź móz. Pjecź łódźow je hižo ſ taſtimi kanonami wuhotowanych.

Hospodarśki rozhlad.

Sšrjedu, 3. měrza 1926.

Wcźerajśke kurſy w Barlinje:

1 Dollar	4,195	100 franzowſk. frank.	15,37
1 jendźelśki hunt	20,37	100 cźeśkoſł. krónow	12,41
100 schwajz. frankow	80,74	100 pólſk. markow	54,27

Efekty šo wcźera na Berlinſke burhi šnowa ſtrucźiłu. Wobkhad měrny wošta. Wójnſka pożcźonka šwóji kurs šmadnje pośtorhu.

Produktowe wiki pośtajenich dnjow wcźera šašo nimale pśchihdźicźu. Amerika powe šnižene płacźišny, wošejbe w pśchesiju. Réka, so budźa pśchichodne žně šašo žara bohate. Rožka šwoju płacźišnu tehrunja šniži. Wowšy bě žadniſchi a šamó šwo'u płacźišnu wo něſchto malo powyšicź. Wcźera płacźeśche zentnaŕ

w Berlinje:

pśchesiju 12,40—12,60 hr., rožki 7,05 hacź 7,30 hr., jecźmjenja nałetnjejšo 8,15 hacź 9,35 hr., nałumneho 6,80—7,50 hr., wowsa ja 7,80—8,25 ſt. hr.,

w termińowym wikowanju:

ša měrz: pśchesiju 13,20—13,17 hr., rožki 7,85—7,80 hr., wowša 8,57 hriwnow,
ša meju: pśchesiju 13,40—13,38 hr., rožki 8,45 hr., wowša 8,80 hr.,
ša julij: pśchesiju 13,60—13,57 hr., rožki 8,50 hriwnow.

Na pśchedań.

Hiwnoſcź w Dźuwoccźiach cźo. 9, 20 kórzow, rjana šahrjeda, wiśchniowa haleja, wodowód, rjane twarjenja. Dalšche wukaźe Kobanja w Budyšchinje, Kaubšerowa haja 6, telefon 2814.

Kołcźe pcźołow, 10, w Budyšchinje na Hojchiz haju 251V. na prawo.

Rjane prohata w Kamjenicy, Anger 10.

Wáš 2-łoſcźowy, w Budyšchinje na Mužakowſkej dróży 4, šadni dom.

Dźerźazy wóš w Budyšchinje, na Korlowej haju 10 na lěwo, na Sebanškej haju 22 III.

Kury 8 a **kapon** w Kamjenicy na Połnoźnej haju 28.

Bycki 3 **mlode,** tachantške khlěwo w Hendźeźicach.

Krowa šmjeśana podobna we Wuſcźuchu 37 p. Bukez.

Konjeź, 6-lětn. kujeźłaj, kujeźi dwór w Minakale.

Walachaj hrěnjołcźn. w Budyšchinje, Khěžor Huntiołdowa haja.

Kóń 5-lětn. w Trupinje cźo. 4.

Holza do domu, Friesowa w Korjynju, Bekarška w Lubiju, Stare torhoschcźo 12, Morawizowa w Bělej Wodźe, ſ Heinitzowa w Kamjenicy na Lessingowej haju 31, pjekaŕ Kral w Krječi, Wesserka w Budyšchinje na Nowohrjebjach 16, direktorka Meschingowa w Budyšchinje na Jurjowej haju 29, hoſcźeńz „Poł měźaz“ w Budyšchinje a thoſejownja Stiller.

Pjekaŕśki, Geriſchka w Bórkhanowach.

Dźěłacześtwo twójtwa a pizowarja, kujeźi dwór w Jannom.

Šóndźišny na pśchedhładowanje:

Schtwórtk 4. 3., dop. w 10 hodź. w Kamjenicy: lampy, pišańśki ſtrój, kolo, šchijaza maschina, jédźne šervis, drastne khantory, šalonśki khamor, žonjazy cźahanik ſe rjeźakom, muźazy cźahanik ſ rjeźakom, pokładniza, kamaŕśki błidaj, wóśne koła, młóźaza maschina, 3 kóše, gramofon, 35 kaschcźikow, friśeŕśke toiletа. Kupzy šoldu šo w hoſcźeńzu ke „Śwětłowej ſahrodźe“.

Schtwórtk 4. 3. na ſtudnišnym w Lubiju dop. w 10 hodź.: komoda, tworowa polza, Radioapparat, pišańśki ſtrój, elektriſka pśchiprawa ſ motorej (Anlaſſer).

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźeńa dop. ¾11 hodź.: Poſtrjeżenje dale žnadne, malo łupzow. Płacźišny šnižene, podźišche termińe na płacźišnje wobſtawaja. Tendenza: cźicha.

Dop. ¾12 hodź.: Kaž pśched hodźinu.

Płacźišny na Barlinſkich produktowych wikach.

Žito a wołijowe žymje po tuni abo 1000 kg, šemſ 100 kg, płacźišny po šotej hriwnje.

	2. 3.	1. 3.		2. 3.	1. 3.
Pšchenica	248-252	250-254	rapš, wošejbi	14,50	14-14,50
rožka	142-146	143-148	pocź. melaſo	8,70	8,60
nałet. jecźmjen	163-167	163-167	šeradella	28,00	—
nał. jecźmjen	136-150	136-150	čźerwjana kružki	14-14,40	14-14,60
wowša	156-165	154-164	bunq	20-21,00	20-21,00
kukuriza (Mais)	159	—	woka	25,00	25,00
pšchesiju. muka	22-35,75	33-36,00	lany wošejšk	19-19,70	19-19,30
rjana muka	22-23,00	23-23,00	modre łupiny	12-12,50	12-12,50
pšchesk. wotr.	10,00	10,00	žołte łupiny	14-14,50	14-14,50
rjane wotruby	9,00	9,00	žymo, 50 kg	3,40-3,90	3,50-4,00
rapš	340	340	ſłonca, rjana	0,75-1,35	0,75-1,35
lane žymje	—	—	„ pšchenck.	0,75-1,20	0,70-1,20
hróch	22-25,00	22-25,00	„ wowšna	0,80-1,30	0,80-1,35
viktušk.	20-21,50	20-21,50	„ jecźma	0,80-1,25	0,80-1,25

Přilopk.

*** Na žmjertnym duju Bjedricha Eberta,** prěnjeho presidenta němskeho stata, 28. februara, městne skupiny sjednoćenstwa němskotatniže cžorno-cžerwjeneje-kholeje khorhoje z Mannheima a Heidelberga pyši jeho rowje we Heidelbergu. Zo k dopominjenišej swjatoćžnosći seidu, kiž na žo k cžesćowanju Eberta a wójnišćich padnjenych wotnuđeć.

*** Cžeło na pjekarišim wosu.** Srjedu dónt potrjechi žiwótbu pjekarskeho mišćerja Jenki we Wyšokej poka Strigatoy. Mišćerje bě po žnjuczenym wošchnuju rano strowy a wjeselny z khlěbom wotjěł. Sapychaš pak žo do cžaša domoj wrócži. Jako po mišćerowa mandželka dźiwaše, so nichtó z wosa njeslyšy a sa tym hladaczy dźěšche, wuhlada mandželskeho jako cžeło na wosu žedžo, kiž wotcžku hischcze w ruzy dźerješe. Po pucžu bě jeho Boža ruczka sajała a jeho žiwjenju nahle kónz cžinila. Wón je žo najskerje do cžasa domojwurócžił, dokelž je jemu hubjenje bjko. Krótko pschede wosu je hischcze nimoduzyny strowił.

*** Bratra a žotru k žmjerczi sažudźili.** Pschiščažny žud we Lehnizy wutoru popołdnju po dwajadnjowym jednanju pjekarskeho pomocznika Kurta Jencza z Hamburka a jeho žotru, swudowjenu žiwnoscerku Hanu Jäckelowu z Leschwizy pola Lehnizy dla zhromadneho mordarstwa k žmjerczi sažudźi a brodutruharja Paiwola Binnera, žiwna z Jäckelowej prěnjeho mandželstwa, dla pschipomozy k mordarstwu ke khłostarni na 10 lět a wotrjekny jonu cžestne prawa na 10 lět. Wschitzy tyjo su zhromadnje na ranju 6. septembra 1925 mandželskeho sažudzenje, 62 lětneho murjerja Jäckela z pjeczomi wulsělemi morili. Ssu jeho wotstronicy dźěli, dokelž je žwojej jonje a pschirodnym dźěcom žiwjenje k heli cžinił.

*** Sažo wulki woheń w Pomorskej.** Na ryczerskuble we Merzinje pola Kósslina wulki woheń wulke hródże a wulku brózeń snieli. Stót wulkhowachu. Tola zyły inventar we dróżni a 1500 zentnarjow rožti žo spali.

*** Dwanaczlětna macz.** We wokrjesnej khorowni we Greizu 12lětna dźowka žwójbje, kiž mjedwjedźe wokolo wodźesche a žo proscho po kraju bruczesche, dźěcžo porodźi, kiž bě schtyri puntły cžežke. Macz a dźěcžo stej strowej. Jako „dźěsću" wononarodzene dźěcžo pokasachu, sawoła mkoda macz roshorjena: „Cžišnicze jo se woknom dele!" Macz „maczerje" cžehnjesche z wodźerjom mjedwjedźom dale a wostaji dźěcžo a wnuczku we khorowni.

*** Pólstowy automobil žo z wichorom powrócził.** Na pólstowej cžarje mjes St. Georgentom a Schraambergom we rańšchim Cžornym lěsu, kiž Badensku z Württembergskej swjasuje, je wichor pólslednich dnjow wobkhodne njesłoże sawinował, kiž pak wjetschich słuch sčežhykkow njeměješche. Dróha zyły kónz po wyšokej runinje wjedże. Wichor sthrabny tam pólstowy wós, w kotrymž 24 wožobow jedżeše.

*** Prawe khłostanje.** Dokelž njebě pokraczowanski schulu wopytał, napokoji knježeństwo w Hornich Frankach jenemu schulerjej w Neustaczu, jo ma lěto bléje pokraczowanšku schulu wopytowaczą. Dla žamžnuje winy měsesche schuler njedawno tydzeń jastwa wotsedżeć.

*** Njesboże z automobilom.** Blisko Kólna-Lindenthala žo pola automobila wobrnecz puknu. Automobil žo pschecžišny. Schofer žo žnjertnje hrani a bórzy wumrě.

*** Sswoju hospodu satsélił.** We žiwojim bydlenju we Frankfurcze n. M. satsélí 48 létny Anton Odenwäller 19lětnu kojicu, kiž bě pola njeho za hospodu, z dwěmaj kulkomaj do delnjeho žiwota. Mordaŕ na to cžekny. Pschicžiny njeskutka hischcze wužlědźili njeżu.

*** Sažedowjenje z methylowym alkoholom.** We Werdahlu we Westfalskej kupowasche jedyn hosćenzaŕ 40 prozentiski palenz z jeneje palerńje w badenskim Cžornem lěsu. Psched nekotrymi dnjemi palenz pschedawasche. Jedyn wójnik je na sajedowjenje z alkoholom wumrěł, jedyn dźěłacžer bo pschi dźěle bjes wědomja swjese a na wobej woczi woslepi, druhi zhori pod wobsebitymi znamjenjemi, dalschi duzy na dźěło po nażnjdze dele padże a bě na měsece morwy.

*** Mordarstwo.** We moranskim městaczku Eibenichizach 75lětnu žónsku skónzowanu namakachu. Jako mordarjow wužlědźichu mlodeju cžłowjekow, kotrajž běschtaj se samožitej a jara strowej starej žónjej luboscžiništi wobhad mělo;.

*** Wurubjeny pósełnik pokładnizy.** Mjes Erdinkom a Aufkirchenom w Bayerskej nadpadnychu schtwórtk wjeczor pósełnika krjedźneho Hjarskeho podsélneho towarstwa, kiž dyrbjesche pjenjesy sa mjdu do Aufkirchena pschinjesecz, a rubichu jemu nehdże 12 000 hriwnow. Pósełnika pschebichu a skakachu jeho na hłowje, tak so bjes wědomja leżo wosta. Tajkeho jeho stónczinje namakachu. Njedocžinkow hischcze wužlědźili njeżu.

*** Létarske njesboże.** Wichi žiwucžowanjach franzowskich wojerskich létarjow blisko Mainza létadle do žo krasnyschtej. Jene z njeju pisches 1000 metrow wyšoko dele padże. Létarjej, kiž w nim jedżesćhtaj, žo na městnje mortschtaj.

wot boka a powali jón, dokelž žo wós na z deschczom rosmaczanej dróšy dźerjecz njemóžesche. Na žbuże žo jana wozgoba njesrani. Ludźo z wokrjom wulěschychu. Auto bě žo jenož słabje wobschkodźił.

*** Sswinje dźesći sakuzale.** Na jenym kuble w Gornjej Awstrifej wostaji mandželska dohladowarja swojej dźesći, schtyrilěteho hólza a cžesćne dźěcžo na krótki cžaš žamej w kuchinji. Sswinje, kiž po dworje běhachu, dobuchu žo do kuchinje. Cžesćne dźěcžo sakuzachu a hólza tak strasćhnje skuzachu, so sa krótki cžaš wumrě.

Swójbne powěsće.

Sslubjenaj: Margareta Seyfriedez a Erich Mjeńwa w Budyšinje.

Semrěli: Jan Mosig w Hornjej Hóraj, 63 l. — Jan Gustav Wobser, wumjeńkaŕ w Běłej Wodźe pola Kamjenza, 66 l. — August Pobig w Lubiju, 86 l.

Towarstwowski powěstnik.

Khrósćicy. „Zwj. Serb. Rat. Dorosta." Njedźelu, 7. III., pop. 1/2 4 hodź. je w Khrósćicach pola Weńkec zhromadźizna wotrjada knježnow. Po zhromadźiznje je posedźenje jenož za předsydstwo a wubjerk. Předsydstwo.

Lichań. Tow. „Zernička" změje štwórtk wječor 1/8 h. dźiwadłowu pruhu a 1/9 h. spěwanje. Wšitcy dyrbja cyle wěsce přińć. Předsydstwo.

Radwoŕ. „Hudźbna Jednota" njezmėje štwórtk spěwanjo. Khory je M. N.

Sowrjecy. Tow. „Pod Čornoboh" změje přich. njedźelu, 7. měrca, w 3 hodź. zhromadźiznu w Sowrjecach. — Přednošk so hišće wozjewi. Předsydstwo.

Wulki Cisk pola Wojerec. „Jednota Sokol" wuhotuje njedźelu, 7. měrca, swój prěni sokolski swjedźeń z bohatym programom. Wšěch přećelow Serbskeho Sokoła a Serbow z blizka a z daloka, wosebje pak bratrowske Sokołske Jednoty, z tutym nanajwutrobniśo přeprošujemy. Započatk w 7 hodź. — Sobotu, 6. III., wječor ma Jednota hłownu zwučowańsku pruhu z hudźbu. Předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolef w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžnycy. — Za nawěšćki: G. Janak w Budyšinje.

Swobodne městno za

Welsec kupny dom w Kulowje

Założeny 1868. Telefon 12.

Hosćenc „Złoty Worjow"

na Hłownym torhošću 4

Štwórtk 4. měrca 1926 a přichodne dny

winicarski swjedźeń

(wino ze suda po měrkach)

zjednočeny ze

swinjorčzanjom

Štwórtk wječor: połčik
pjatk rano: hejdudne a jatrowe kolbasy
pjatk wječor: čerstwa kolbasa, pječna kolbasa, šklička połdika

K temu točł so naše znate wosebite piwo.

Wot 5 hodź. sem hudźbna zabawa!

Přećelnje přeprošujetaj

Edm. Hopi a mandželska.

Nowe! Wupósłanske sykawkowe piwo.

Swobodne městna | **Přemėnjenje městna**

Přistajenja

za wšě khmanše žónske połowanja do domu, swójby a šule (też za mužske powołanja).

Nawěšćki za znaty swójbny tydźeńnik

„Daheim"

kotryž je přez cyłu Němsku a susodne krajnosće sylnje rozšěrjeny a poskićenja a doprašowanja wuspěšnje a wěsće zmóžni, přijmuje naša

předawarnja

na Lawskich krjebjach čo. 4.

Poskićenja, doprašowanja dla městna atd. trjebaju so jenóž pola nas zapodać a wudawki (bjez přirazka) zapłaćić. Kóždy so z dypkom a dowěrliwje postuži, bjez někajkich wudawkow za naprašowarja, kotremuž so z tym kóžde dalše dźěło zalutuje.

Płaćizny nawěšćka w „Daheim" su porno wulkemu nakładej tunje a wučinja tukhwilu za čišćany rynčk rjadowca (7 złótkow) za poskićenja 80 pj., doprašowanja 60 pj., dalše male nawěšćki 1 hr.

Prosymy, zo chcyli so nawěšćki po móžnosći z čas. zapodać.

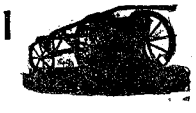
Nawěšćki přinjesu wužitk!

Jurij Hänsel

w Budyšinje

na Łukelnjskej haji 34.

Telefon 736.

Hłowna pschedawarnja Rud. Sacka z Lipska w Budyschim hamtiskim hejtmanstwje.

Skład ratarskich mašinow a gratu wšěch družin.

Rjanc a tunje wěncy

na row zhotowja

Hiłża Breyer w Kulowje

(prjedy Zwiebel-Wenk).

MERSIOVSKY

Salonske časniki

Wołmu kěrykowanju a wušiwanju ručneho dźěła

W. Köhlerowa, Hłow. torhošco 9.

Bělosmuhate počehnjenja 27.-hr.

z 2 zychomaj, 4 hłowkami damast, pisane cychi, wołm. płachty, trjenja, trjenčka, ruby, serwiety ma jura tunjo

J. Erler, na Zwonk. Lawskej hasy 10 rózk krónprinc. mosta.

Transmisije

kóždeje družiny

wollje, bencin atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje

na drjewowych wikach čo. 27

Přikrywy za sofy a diwany

najnowše pokazki, wulki wubjerk

K. Erler, na Žitn. wikach 11

Automatiske připrawy

k napojenju skotu,

patentowane, podawa tunjo a je radlubje k radźi, też štož płaćenje nastupa. Dopisnica dosahs.

Gustav Wenke w Zhorjelcu

Konsulska dróha 36, telef. 2268

Półne a zahrodne symjenja

cyblu k sadźenju

poruča

E. Ruben w Kamjencu

Pulsnitzer Str.

Štwórtk stoju při Butrowych wikach w Kamjencu.

Staršu khmanu

holcu za dom,

kotraž móže derje warić, pyta k 15. měrcej abo pozdźišo, dokelž je so nětčiša žonka **knj. just. radź. Wesserowa na Nowych hrjebjach 16.**

Wysokosudna čehniwa

krawa

je na předań w Jitku čo. 23 pola Rakec.

Holcu za dom

16—18lět staru, pyta k 15. měrcej

Měršec hosćenc na Zidowje.

Přezmórske jězby

Porjadne

woženje wosobow a tworow

do wšěch dźělow swěta

Do New Yorka a Bostona zhromadnje z

United American Lines

Składnosć

k zabawnym a wokřewjeńskim jězbam na morju

z porjadnje służbu wukonjacemi parnikami.

Wobhonjenja a čišćeńske pisma přez

Hamburg-Amerika Linie

Hamburg / Alsterdamm 25

a wšěch zastupnikow w kóždem wješem měsće

fukraja a wukraja.

Ernst Sembdner w Budyšinje,

na Hórnčeńskej hasy 21.

Do kóždeho serbskeho doma słušeja „Serbske Nowiny"

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawańi 90 xl. pj., na pósća a pola dowěrnikow 1,80 xl. hr. Do wukraja 18 Kč. Kózde do. płaći 10 xl. pj. Wudawa a ćišći Smolerjec knihiśišćerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hódź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłanje so stajace nawěšći a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 53 **Budyšin — štwórtk, 4. měrca 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Sozialdemokratojo nimaju ke Geßlerej dowěrjenje.

W němskim žejmje je žo ſchtwórtk wo wudawkach ſa němſkoſtatnu woboru jednało. Hrabja **Schulenburg** wobžarowaſche, ſo je wubjerk 9 miljonow hriwnow ſe ſunmow, ſa potrjebu wójſka a wójnſkeho łódźiwa žo žadawſchi, wuſchmórnyk. W dołhej rěći žo wón ſ „wojeſkimi organiſazijemi“ ſaběraſche, w kotrychž žo młodźina k ſwobodnym němſkim muſam woczehnje a němſka myſl wyſoko dźerži. Khěžora a ſtare wójſko wukhwalowſchi měnjeſche rěčnik, ſo pſcht wotpolitikowanju wójſka miniſter Geßler widźomnje ſ prawym wóčkom wótriſcho dźěli ſ lewym hlada.

Sozialdemokrat **Künſtler** ſłowa hrabje Schulenburga wo khěžorje žo pſchimnywſchi wotmołwi, ſo je najwyſchſchi wójnſki knjeſ Wilhelm II. hanibnje do wukraja cźekнył. Na to němſkonazionalni hač na malu ličbu ſe ſale wuńdźechu. Künſtler němſku woboru wótro kritiſowaſche. Wón měnjeſche, ſo žu wudawki ſa nju pſchewulke, dokelž žu dwójzy tak wulke kaž wudawki dźěłoweho miniſterſtwa. Potom na jenotliwe pady pſcheńdże. Miniſterſtwo němſkoſtatneje woboty je ſtamo ſwójak němſkich wójnſkich wołſchkodźenych ſa politiſke ſpórnako. Nadrobnje wón wo wobdźělenju němſkoſtatneje woboty pſchi pohrjebach ſtarych kralowſkich generalow a pſchi poſwjeczenju pomnikow rěčeſche, pſchi čimž wołoſche na pad w Auguſtanſkich kaſarnach **a na** rěcź generala Sixta ſ Arnima dopominaſche. Dale wo cźornej němſkoſtatnej woborje rěčeſche **a miniſterſtwo** němſkoſtatneje woboty winowaſche, ſo pyta němſki ſejm ſa nóž wobžić. **Sozialdemokratojo nimaju k Geßlerej dowěru** a dyrbja jenu tohodła mſdu ſapowědźić.

Hdyž běchu hiſcheże zentrumſki ſapósłanz **Erſing, Breininghaus** ſ němſkoluđ. ſtrony, komunniſt **Schneller a Bredt** ſ hoſpodarſkeho ſjednoczenſtwa rěčeli, bu miniſter němſkoſtatneje woboty dr. **Geßler** ſłowa jimaſche. Wón wótru kritiku na wjeſchich žadanjach ſa němſkoſtatnu woboru wotpokaſa. Sſamo ſwjaſkaŕeſkej kontrollowajeſ kommiſiji wone njeſłu ſ pohorſchkom byłe. Teſ we wukrajnych wójſkach žu ſo wudawki powjeſchiſche, tak wudawki ſa jendźelſke wójſko w Indiſkej ſ 28 miljonow puntow na 48 miljonow puntow. Nětčiſchi ſyſtem němſkoſtatneje woboty ſo na dołhi cźaſ njehodźi dźerżeć, na jeho měſto dyrbi ludowe wójſko ſtupić. Kěwża jemu na pſcheczo rěčeſche, hdyž praji, ſo ſtare wójſko njeje pod politiſkim wliwom ſtało. Po Geßlerowym měnjenju je jara cźežko, wot nětčiſcheho wójſka politiſke wliwy wotbžerżowacź. Jemu pak je *žo to poradźiło. Wulke hihonje w ſejmje naſta*, hdyž Geßler praji, **ſo dyrbi ſjawnje wuznać, ſo je wjeſtki dźeł offizjerſkeho korpſa pſredy nowemu ſtatej ſ najwjeſelſchim njebožerżenjom na pſchecžo ſtał. To pak je ſo nětko zyle pſchemėniło.**

Wusud w procesu pſećiwo Bartelzej.

W prozeßu pſcheczſtwo knjeżerſtwowemu radźičelej Bartelſej ſu wobſkorżenebo dla njepſchestawazeho pſchetrjebżenja pſcheczſtwo § 332 (dla pokupliwoſcze) a dla njepſchestawazeho falſchowanja liſcinow k jaſtwu na lěto a ſchtyri měſazy ſaſudźili. Pjeć měſazow a tſi njedźele žo na pſchepytowanſku jatbu wollicźa. Dale žo wobſkorżenemu ſudniſke thoſty napokoja a žo jemu khmano'cź k ſaſtawanju ſjawnych ſaſtojnſtwow na 5 lět wotpóſnaje. 24 000 hriwnow, ſ kotrymiž je žo wobſkorżeny pokupicź dał, ſtatnej kaſy pſchipadnje.

Briand wo politicy w Radze Zwjazka Ludow.

W franzowſkej deputěrſtkej komorje je žo debatta wo potwierdźenju Locarnſkeho rěčenja dale wjeſła. Radikalny ſapósłanz **Millaud** wo Locarnſkej politiſy praji, ſo je wona politika měra, kotruž dyrbi Franzowſka dale wjeſcź.

Sozialiſt **Uhry** ſ wótrymi ſłowami porheinſku politiku generala Tixarda ſchmikaſche a ſo nadźijeſche, ſo ſo po Locarnſkim rěčenju ſarjadniſtwo w Porheinſkej zyle pſchemėni.

Na druhej piſchcźeli Franklin Bouillon dujeſche. Wón ſkorżeſche, ſo je **Verſailleſke rěčenje Franzowſkej dwojake ſjebanje pſchinjeſło, finanzne we wotſchkodźenſkim praſchenju a politiſke w bjeſtrachowanym praſchenju.** Dyrbi ſo ja-dacź, ſo ſo wotmilitariſowane paſmo w Porheinſkej ſtajnje

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na ſeminarſkej haſy 6. Rěči ſerbſki.
Najl a najtuńſa kupowańja wobućow. Pódźowańje ſpěšnje a tunjo.

dohladuje, a ſo žo ſa cźaſ jednanjow rosrišażeho žuda mobiliſazija kontrolluje. Wón žo tu **Brianda** wopraſcha, kak žo roſſchěrjenju Rady Zwjaſka Ludow ſtaji.

Miniſterſki pſchedſydża **Briand** wotmołwi, ſo žu w namjeczje Franzowſkeje na pomjenowanje nowych žoboſtajowow Rady Zwjaſka Ludow njepſchecźeliſku kroczeł pſchecźiwo Němſkej dźiwli widźeć, kotraž je žo we wokomiku cźiniła, w kotrymž Němſka do Zwjaſka Ludow ſaſtupi. Woprawdźe pak žo tu wo ſtare praſchenje jedna. We Locarnie njeje ſo žanych winowatoſczow w tutym naſtupanju pſchetwarjało. Ludy, kotrejž žu ſa ſtajnym žydłom w Radźe Zwjaſka Ludow žadałe, pu pſchihodne ſenđżenje Zwjaſka Ludow k tomu wužiłe, ſo bychu ſwoje žadanje ſamolwiłe. To je zyle naturliſe. **Franzowſke knjeżerſtwo ma ſa wužiłne, Radu Zwjaſka Ludow roſſchěrić, a to dla pſchiběranja dźeła, kotrejž ma wona dokonjeć. Hdy by žo Rada roſſchěrita, by Franzowſka rad widźała, hdy mohła Pólſka ſaſtupić. Wón žo nadźija, ſo Němſka roſumi, ſo je to w jejnym ſajtnje, dokelž je Zwjaſk Ludow organ, kotryž ſwoje roſtrjebanje jenoſtajnje wupraja.**

We wſchěm tym njeſmě žo ani nicžo marchiavillikiſtiſkeho ani njeſpratneho widźeć. Wón tohodła wótru nowinſku wójnu njewopſchija, a hdy měł wón němſke ſtejiſchcźo ſaſtupowacź, by ſo wón pſchicźinam pſchiſamknył, kotrejž žo ſa roſſchěrjenje mjenuja.

Bouillon na to dale rěčeſche. Po jeho měnjenju dyrbjało žo Locarnſke ſrěčenje wupſchestrěć. **Sa zyłu diplomatiſku frontu dyrbi žo rukowacź.** Jendźelſka dże ſtajnoſcź w politiſy, tola tam žo měnjenja pomałſcho tworja dyšli druhdże. **Halle hdyž běchu žo ſta tyſacź cźłowjekow woprowałe, je Jendźelſka wopſchijała, ſo jejna mjeſa pſchi Rheinje leži. Dyrbi tomu ſaſo tak być, ſo jeje mjeſa pſchi Wißle leži.** Smějeny bjeſtrach ſa Europu halle potom, hdyž budźe dozpite rukowanje powſchitkowne. Druhi ſtrach Locarnſkeho ſrěčenja je tym leži, ſo móże jenoż ſ dobrej wolu Němſkeje wobſtacź. Němſka pak žo ſ nuzžent a myſlenu wodźi kaž pſched ſwětowej wójnu. **Žadyn Němc myſły Verſailleſkeho měrowego ſrěčenja njepſchipóſnawa,** a wſchitcźy Němcy, pſchedże wſchěm demokratojo žu ſa pſchiſamknjenje Auſtriſkeje ſ Němſkej, ſchtož ma Muſſolini ſa pſchicźinu ſ wójnje. Sjena ſu Němcy też we tym, ſo wotewiſacze kolonijow jako rubježniſtwo wobhładuja a ſo raiſchu mjeſu njepſchipóſnawaju. **Kelko Němcow je, kotſiž wróczenje Elſaża a Lothringiskeje ſ Franzowſkej pſchipóſnawaju?** Franzowſka ma dobru wolu, ta pak budże halle wopraſcha-njena na dnju, na kotrymž žo w němſkim ſejmje rěcź pſchednjeſe, každy je Briand w deputěrtſkej komorje měł.

Miniſterſki pſchedſydża Briand praji: Pſchedſydża wukrajneho wubjerka dyrbi tola pſchipóſnacź, ſo mamy pſchicźiny ſa dobre nadźije. Jendźelſka nětkole ſwój mjecź bo wabi połoži. Duchowny ſtaw dobyczerjow a pſchewierjenych njemóże jenaki być. So by žo hórſkeje pſchewinyła, dyrbja žo napinanja cźiniċ. Dobyczeć, kotryž je je ſwojeho ducha łódu njecźiſtu myſl wotſtronił a ehże měr, móże nětkuſchim njepſchecźelam pſchiwołacź: Tale pohlednja wójna dyrbi wam dopokaſacź, ſo dyrbi ſo wojowanje ſkónczić. Franzowſka je ſtyłna dojeć, ſo by druhe ludy k měrej namołwiła.

Sapósłanz **Maginot** po Franklinje Bouillonje praji, ſo žo jeſno pſchi wothłoſowanju njewobſtała. K Němſkej nimaju dowěrjenja a też njewopſchijeja, ſo chże nětcźiſche miniſter wojeſku ſłużbu pſchiwołcźeſ. **Směrowaze je, ſo Porheinſka hiſcheże dżeſacź lět wobſadżena woſtanje.** S tym ma Franzowſka rukowanje.

Amerikanſka kacźka wo „pſchecźiwnym ſwjaſku ludow“, kotryž Němſka pſchihotuje.

W Ameriży powěſcź Barkinſkeho ſaſtupjerja Hearſtiſkich nowin, Tokiſchma, bźiwanje ſbudźuje, po kotrejž němſke knjeżerſtwo myſłi, „nayſcheżiwny ſwjaſk ludow“ ſa tón pad ſakoježi, jelk ſo by žo žadanje Němſkeje, ſo ma žo wona jenicźka do Radźineho Zwjaſka pſchijeć, wotpokaſało. Tón nayſcheżiwny ſwjaſk ludow by Němſku, Ruſku, Hollandſku, ſtandinawiſke kraje, Awſtriſku, Madźarſku a ſnadź Turkowſku wopſchijał.

Locarno a zwjazk romanskich a słowjanskich ludow.

Mjes tym ſo Němſka a jejnż pſchecźelja Pólſkej ſaſtupu do Rady Zwjaſka Ludow wobaraczi pytaju, ſo w Romje, Pariſu, Belgradże. Prahy a Warſchawſke pilnje wo ſakoženju ſwjaſka romańſko-ſłowjanſkich ludow wuradźuje. W Romje, w ſtatach Makeje ententy a w Franzowſkej na tym dźěłuja, ſo mohłe Locarnſke ſrěczenja ſa njeſtanliwoſcź nětcźiſchich krajnych mjeſow rukowacź. Wot teho cźaſa, ſo je wěſte, ſo Němſka do Swjaſka Ludow a do jeho Rady ſaſtupi ſu ſo Italſka, ſtaty Makeje ententy a Pólſka do njemėra dale, kotryż je ſo nětko też na Franzowſku wupſcheſtrěł. Woſebje pſchecźiwjenje Němſkeje pſchecźiwo pſchijecźu Pólſkeje do Rady Swjaſka Ludow je jich njedowěrjenje ſwjdźiło. Praja ſebi, ſo tajne žadanja Němſkeje na to du, ſo Wjeczorneje Prujſkeje, Pózńańſkeje a Hornjeje Schleſyſkeje ſaſo ſmjerowacź. So ſu Pólſka njemohła pſchecźiwo tomu wobaracź, tohodła dyrbi ſo jej žydło w Radźe Zwjaſka Ludow ſapowědźić. Poſdźiſcho, hdy by ſo Němſka ſebjnika, by ſo ſ njej Awſtriſka zjednoczíła, a ſtónczinje by Němſka też ruku ſa Elſaſom a Lothringen ſ wupſcheſtrěła. Tak by ſo Verſailleſke měrowe ſrěczenje po nječim roſpuſchczíło a roſtyhnyłoſo. To ſu ſchcerjenja, ſ kotrymiž ſo Italſka, Franzowſka a ſtaty, kotrejž ſu po ſwětowej wójnje naſtałe, twaſcha. Wſchě ſo pſchihodnieje žyłneje Němſkeje boja. Jendźelſka tón tročź w lěhnje pſchecźiwnikow Němſkeje njeje. Wot teho cźaża, ſo je ho nětdy žyłne němſke wójnſke łódźiwo rosbiło, ho wona wjazy Němſkeje bojecź njetrjeba. Na wopak, wona ju k ſamjeſowanju ſo wupinaczeje mogły Franzowſkeje trjeba. Franzowſka w Afrizy a Aſiſkej wſchudże jako konkurrenika Jendźelſkeje wuſtupuje. Tohodła Jendźelſka Franzowſku a ſtaty, kotrejž ſu ſ njej w Europje ſwjaſane, ſ pomocu Němſkeje ſeſłabicź hlada. Sajmy Němſkeje a Jendźelſkeje ſu nětkole w Europje zyle jenake.

Rólu, kotruż je do ſwětowe wójny jendźelſki kral Eduard hrał, je nětko italſki miniſterſki pſchedſydża Muſſolini pſchewſał. Wón na romańſke a ſłowjanſke ludy woła, ſo bychu ſo pſchecźiwo hrožazemu němſkemu ſtrachej ſjednoczíle. Jeho błóſ njeje njeſłyſchany woſtał. Romańſke a ſłowjanſke ludy ſu po ſdacźu hotowe, ſo k wobaranju pſchecźiwo pſchichodnemu němſkemu nadwiſnjeſtwu w Europje ſwjaſacź. *Na tym* Swjaſk Ludow a jeho Rada nicžo njepſchemėniteſ.

Njeměry w Karlowych Warach w Čechach.

Němſka ſozialdemokratiſka ſtrona bě wuloru w Karlowych Warach proteſtowanſku ſhromadźiznu pſchecźiwo ludowym wukaſam, dawkowym planam, bjesbožkoſczi a bohoſczi wojeńſkeje ſłużby powołała. Jena ſo w kupjelnej ſali wotmě, druha pſched kupjelemi a ſtejsa na torhoſchczu. Po *ſhromadźiznach ſo wobdźělniży do cźaſa feſtwupanju a pſched* twarjenje wokrejżeneho ſahrodniſtwa pſchicźejechu. Dokelž cźuchu ſo do twarjenja dobyczeć, jim ſtražniży wobaraczu. Ludowa cźejóda do ſtražnikow ſ kamjenjemi mjetaſche. Policajſkeho inſpektora a jeneho policiſta nadpadżechu. Inſpektora ſe żerdźu do hłowy dyrichu. Policiſtej helmi ſ hłowy ſtorhnychu a jón do rěki cźiſnychu. Stražniży na to bronje wužiłu a ſa krótki cźaſ ho jim poradźi, nażiwnikow roſehnacź. Jenu wożobu dla ſjawneje nażiwnoſcże ſajachu, też pjecź druhich wożobow ho do jatby wſa. Wjeczor we měſeże ſaſo měr knježeſche.

Markhrabja Pallavicini pſećiwo hrabi Bethlenej.

Markhrabja Pallavicini je ſrjedu w Budapeſtiſkich wjeczornych nowinach ſtłodowazu ſdżeleńku wojſewi: „Wo naſtupanju ſwojeho wcżeraſchceho ſłubjenja w parlamenczu wopſpjetuju tu wobſtórżbu, kotrejž ſym pſchecźiwo knjeżerſtwu cźinił. **Praju, ſo je miniſterſki preſident hrabja Bethlen hižo wjele měſazow dołho wo pſchihotach k falſchowanju bankowkow wědźał.** Wón wobdźeſche, ſo ho ſchef kranjeje policiſje pſchi falſchowanju wobdźěłuje, tola miniſterſki preſident njeje dla ni njeſmatych pſchicźinow ſwoju ſaſtojnſku winowatoſcź dopjelnił a njeje falſchowanju frankow w prawym cźaſu ſadźěwał. S najlepſchim wědomjom praju, ſo je, hdyż falſchowanſka nałeżnoſcź Fankowicza a towaricſchow do ſjawnoſcże pſchińdże, **miniſterſki pſchedſydża wiſcho typtał, ſo by winikow a wobdźělnikow pſchi falſchowanju frankow potajił.**“ Po poruczeńoſczi ſtatneho rěcznika ſu markhrabju Pallavicina na policiju ſkałali, tola wón tam njeje pſchiſchoł.

Italsko-grichiske zbliżenje.

Minuczij je ličbna wotpuczowaſ a hižo w Romje druheho ſtatnika, grichiſkeho ſwonkowneho miniſtra Ruſſa, wjeſcź łuła. Do Genfa puczuje cże w Romje ſaſtacź. Teſ Ruſſow

wennu wopytej žo w politiskich kruhach ważnosć pschipstuje, dokelž je žo Grichiska pa žwojich njeiwupschachach we Angorje a Belgradže wožamoczena a najskerje pschibliženje w Romje pyta. To je, tak žo žudži, ſ nowym dopokasom sešwinjenja italskeho wiswa. „Messagero“ na „balkanski žwjatk“, dopomina, kotryž je Grichiska hižo pschejdu nanjetowaka. Wón dyrbješe, kaž Locarnjske sprečenje žwjedżu Europu, położenje balkanskich wobstejnoscow skruczicz. Też Italiju wón jara sajimuje. Politiske pschečelstwo njes Italskej a Grichiskej, kotreż by žo ſ wikowanišim dojednanjom podpjerał, žo po sdacju pschihotuje.

Nowe wojowanje w Marokkowskej.

„Daily Mail“ ſ Tangera powě: Schpanjska offensiva o Marokkowskej žo wobcžuje w pschimórskim kraju pschihotuje, so bychu žo kanony Kabylow na riffskich horach, kotreż wschednje městu Tetuanej še strachom hroža, njeschkodne sežinke. Sa tutón samyšt žo wjetšche schpanjske wojerške mozy nałoža. Schkoda, kotraž je žo hacž dotl ſ bombardementom na Tetuan naczinila, je tak wulka, so wjetšche wojerške wotdželenje sa to postaja, so bychu žo kanony na Riffje Rifanam wotewsałe.

Też Franzowšojo chzedža po sdacju wojowanje pschecziwo Kabylam saso sapoczecz. Kaž „Daily Mail“ sjonu, žu žo wjetšche franzowske wojerške mozy do Marokkowskeje wotwjesče.

Wojowanje we wokolnosći Damaska

Reuterez powěsčerija ſ Beyreuta powě: Po poželednich powěsčach je Damaskus wschón ſ kakaczkatym grotom wobczehnjeny. Franzowska artillerija 28. februara do wotdželenja Druſow pola Yaldy ſtelesche. Powě žo też, so žu sbežkarjo kolije na hedžaskej želesniży blisko Damaska wutorhali a do czjaha ſtelesli.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 4. nalětnika.
Kaziměra.

† 1788 biskop bratrowskeje wosady w Gnadenbergu **Jan Bohumil Clemens**, běše rodżeny Němc z Barlina. — Jeho nutrna pobožnosć namaka swoje spokojenje w Ochranowskej wosadže, ke kotrejž wón zahe přistupi. Jeho nan běše wyšši pjekafski mištr. — Přebywaše najprjedy w Nizkej, hdyž bórzy čescy nawukny, jako běše so do Małeho Wjelkowa přesydlił, kiž tehdy „Serbska Nizka“ rěkaše, dokelž woprawdže ze samych Serbow wobstoješe a běše so też wot Serba Mateja Dolheho z Ochranje założiła, nawukny za krótki čas z lubosću k nam Serbam serbsku rěč. — We Wjelkowje přełoži wšelako rěče hrabje Mikławša Zinzendorfa do serbskeje rěče. Tuto je pozdžišo Minakalski farař Jan Bjenada pod swojim mjenom wudał.

Mudrosć našich wótcow::

Stóž dźórki z časom zašiwa, sej dźćerow płatać njetrjeba.

*

— **Wo wjedrje.** Wčzera wjeczor w 7 hodź. barometer 786, hygrometer —2, thermometer wo dnjo +8. Dženja rano we 8 hodź. barometer 732, hygrometer —1½, thermometer w nozy +5. Nad połnóžnej Europu nižina se desčacowatym wjedrom leži. Nad krótkorauſcej a krótkowjeczornej Europu ležitej wyschinje ſ rjanym wjedrom, kiž stej ſ wuſkim mostom wyschiny suſajanej. Nad południschej Europu (nad Alpami, Adriatiſkem morju a Italskej leži tehorunja nižina. Kaž žo sda, po tónle wobras wjedra hischcze njepschemjenji. Ś khwilemi fmikemy wjetſche wětry a klabe deschcze. Jutſe pjatk klóncza žo 6,41 hodź. ſkhadża a žo 5,43 hodź. khowa. Mjerjacz w połnozy ſkhadża a žo jutſe dopołonja 9,13 hodź. khowa.

— **Ludowe požadanje.** (Volksbegehren). Wot 4. hacž 17. měrza dżeži czaſ, w kotrymž dyrbja žo wschitzy czi do liſczinow sapiſacz, kotiž chzedża, so by žo njebnuſchim wjerčham jich wobſtejenſtwo wuſwoſtiko. Liſcziny na kóždym gmejnſkim hamcze wuleža. Kóždy tiž ma wólbne prawo, njech muſzki abo žónſka, fmě žo sapiſacz. Też ſchtóž žo na poſlednjej wólbje nemſkoſtatneho prefidenta wobdżelicz njeſmědżeſche, dokelž njeběſchiſche 20 lět ſtary, fmě žo nětk ſapiſacz, hdyž hacž do 17. měrza 20. leto žiwjenja dokonja. Tele wobſoby njech ſwoje legitimazilke papjery ſobu pſchinjeſu, ſo bychu žo wupokaſacz mohle.

— **Snanjo czejkeho czaſa!** Budyſchſka mechaniſka khajerija je hoſpodarſkemu miniſterſtwu pſchipowědżika, ſ 28. měrzom ſwojim dżěłacżerjam a dżěłacżerkam da dżěłacz wupowědacz. Tónle namjet ma žo jako ſtaroſczinu kroczel wobhładowacz, kiž ſ wuwoſtacżom khaſankow ſ wutkaja ſwižuje. W mechaniſkej khajerni tkajerni wobhada 950 dżěłacżerjow a 50 pſchijatejnych dżěła. Buſ-li žo dżěłarnja ſamknjecz dyrbjała, by žo liczba dżěłakonjemježerjow w Budyſchinje ſamo wo 1000 pſchijporika.

— **Myta na wuſkiſchenje ſapalerjow.** W měſazomaj januaru a februaru je Budyſchſka kriminalna polizija, kaž też pſchiſłuſchna zandarmerija ſamo w Budyſchkem a Kamjenſkem wokrjeſu wſcho hromadże 13 wožobow ſajała a ſ̀udniſkim wyſchnoſczam pſchepodała, dokelž na nje tukachu, ſo žu ſwoje ſtatoki atd. ſame ſapalike, ſo žu ſawdżeſcziſke jebanſtwo ſtruczike abo k tomu namolwike. Dokelž je w poſledninaj měſazomaj wožeje we wokrjeſu Budyſchſkeho hamtiſkeho hejtmanſtwa wjele wohnjow było, kotreż žu ſo ſ̀yle makymi wuwiſaczemi ſ wotpohladom ſakoſzike, kriminalne wotdżelenje w Budyſchinje na to pokaže, ſo ſnutſkowne miniſterſtwo ſa wuſkiſchenje ſapalerja myto ſtacz, kotreż je po ważnoſczi ſdżelenja wſchelake a je žo někto na 500 hr. powyſchiło. — Schtóž może tohodla ważne a trjebajomne wěży wuprajicz, kiž k bowjedżenju ſapalerja dowjedu, njech ſwoje naſhonjenja hnydom kriminalnej abo druhej poliziji ſdżeli. Sdżělenja žo tajne dżerža.

— **Porjedżenka.** S wczerawſcheje rosprawy žerbſkeho towaſtwa „Nadźija“ podamy hiſchcze ras tule ſadu: Sa wuběrkownika ſa muzikich wuſwoli žo knjes Wojnar a ſa wuběrkownizu ſa knjeżny kn. Hajneż.

— **Schkolſki pjenjes na jaſkliſch wyſchſchich ſchulach žo njepowyſchi.** W Pruſkej ju ſchkolſki pjenjes na wyſchſchich ſchulach wot 120 na 200 hriwnow kleinje powyſchili. W ſaſkim miniſterſtwje ſa ludowe wukubkanje žo wo powyſchenju ſchulſkeho pjenjesa niczo rěczało njeje, ſchtož je jara ſwjeſelaze. Sméwny ſo tohodla nadżerja, jo w Saſkej ſchulſki pjenjes na wyſchſchich ſchulach daleſon ſamžny woſtanje.

— **Tworzykupowaze towaſtwo w Budyſchinje** wotewri ſandżenu wutoru we **Werminghofje** ſwoju 16. pſchedawarnju. Wotnoſka poſticza dobru kupowanſku kladnoſcz niz jenoż ſa Werminghoff, ale też ſa wokolne wěży, ſa Muczow, Bukowu, Kulow a Koblizy. Popotdnju pſchedwjedże žo dżěłacom film, kiž žu w ſwojim czaſu w Budyſchſkem Zentralnem dżiwadle pokaſowaſche. Wjeczor wotmě žo wotewrjenſka ſwjatoczcznoſcz. K. wobkhodnu wjednik Hirſchmann powita pſchitomnych knjezich a roſkoſi ſtawiſnu naſtacza noweje pſchedawarnje. Towaſtwo mjeſeche žo hižo pſched ſwojom klitami ſ wulkimi wobczežnoſczemi bědżicz, ale ſ njewuſtawazym prožowanjom a ſ pomozu tamniſchich dżěłacerjow tola ſkónczne tola tak daleko pſchiſtdże, so žebi towaſtwo ſandżenu pſchedawarnju natwari. W pſchepjeſnjenej ſali pſchedwjedże žo hiſchcze ras produkzijowy film, někto ſa doroſczenych. Wjeſeła rejka porađżeny dżeń wobſamknu.

— **Firma Thams & Garfs**, Hamburgſki koſejowy ſklad w Budyſchinje, wotměwa ſwój wulki koſejowy wabjeńſki tydżeń hiſchcze hacž do ſoboty, na czoż na tutem měſtnje naſchich czitarjow hiſchcze ras kedżbliwych czinimy.

S **Bukez.** Też létża mějeſche naſcha ſchkulſka wuſtajenja poſny wuſpech. Wopyt pſchewobroczi žo ſ czaſanmi do czſiſchczenży. Schula bě ryžowanki dżěcži wot 2. hacž 8. léta wuſtajiła. Mjes nimi bě wjele dobrych. Widżecz bě, ſo běchu dżěcži wſchu próżu na ſwoje dżela nałożowake. Wokoło wuſtajenych ruczných dżěłow hoſzom mějachu wožeſbe naſche hoſpoſy nuſne. Huſto běchu ſkowa khwalby žinyſchecz. Warjenja a pjeczenja ſkudżichu powſchitkowne wobdżiwanja a wjeſele. Schula może ſe ſwojim wuſpěchom ſpokojom byc.

S **Hodżija.** Sandżenu póndżelu popoldnju wokoło 5 hodź. auto jenoho Budyſchſkeho autoweho wobkhodnika ſ Biſkopiż do Budyſchina jědżeſche. Auto, kiž ſe ſ̀rěnjej ſpěchnoſczu jědżeſche, dyrbješe ſo rěbłowanemur woſej ryczerkubla jeneje ſtużdneje wěży, kiž mějeſche pſchečažowarſku nadobu nakładženy, wuwinyc. We ſamem wokomiku pſchiběża dżěcżo ſ wobruczu hrajżao a bě ſtrach, ſo mjes wós a auto pſchiběże. Schofer auto rucze wokolo ſtorhny. Pſicht tym bo jabłuczinu ſajédze a ju powali. Wobjichkodżeny auto mózeſche pomaku do Budyſchina dojecz. S wobhładnimym ſadżerjenjom ſchofera ſo wjetſche njeſbože wotwobroczi. Tónle pad ſako pokaże, ſo ſtatna dróha njeje měſtno k hrajkanju ſa dżěcżi.

S **Nakez.** Mamy wo wěży hižo tójſchto dżěłakonjemježerjow. Gmejna jim ſamóże dżěło dacz. Da wſche dróhi hacž k wjeſnym mjeſam ſwuporjedżecz, ſ dżela też ſnowa naſypowacz. Pſicht wěży twarja nowu dróhu. Někotre ſta ſadowych ſchtomow dżěłakonjemježerjo cżiſcza a ſ wapnowym mlokom namaſuja. Tola hroſy hiſchcze ſtrach, ſo ſo liczba dżěłakonjemježerjow powyſchi, je-li we kaolinowej dżěłarni w Kamjenej dalſich dżěłacżerjow puſchcza.

S **Toroižu.** Sjawny pucz ſ Rabroz do Toroižu žo na Toroižanſkich honach wot 4. hacž do 9. měrza dla naſypowanja ſawrě. Jědnu wobkhad žo na Jenkezy pokaże.

S **Kamjenza.** Sjawna dróha ſ Kamjenza do Njebjelczan žo na Njebjelczanſkich leżownoſczach wot 4. měrza hacž na dalſche ſawrěje. Wobkhad pokaże žo na Jěżow abo na Thonberg.

S **Wósborka.** W měſtowem dżele „pólnemu khějoru“ poſlaja 36-létnu ſłużobnu holan ſaja. Ju winuja, ſo je dżěcżo, kotreż je tajnje porodiła, ſ wotpohladom ſkónzowała. Holza pak ſamake prěje. Sandżene léta pak je hižo podobne ſkótſnitwa ſkucżika. Tſjom dżěcżom je hižo na podobne waſchnje žiwjenje wſala. W Tharandzie w lěcze 1914 dwě dżěcżi do žitneho pola žadži a jimaj hlodu wumrěcz da. Po wójnje porodži we Witzdruffe dżěcżo, kotreż ſkónzowa ſ wotpohladom, ſo by jo wotbyła. Też nětk żebi myſzła, ſo je dżěcżo, kiž je tajnje porodżika, ſkónzowała, dokelž je morwe namakachu. Wona prěje, ſo je ſ morbatku a wudawa, ſo je dżěcżo ſpitzy ſamjatka. Pſchepytanje dżěſcowego cżeſka dopokaże, hacž holza też prawdu rěcži.

S **Klétnjcho.** K cżeſczi we wójnje padnjenych wotmě žo njedżelu nicza a żerbſka Boża ſłużba. Wojerſke towaſtwo wobdżěli žo na Bożej ſłużbje a poda žo potom k dubej na pohrjebniſchczo, hdżež pſchedbyła rěcz dżerjeſche. Turnerſke towaſtwo pſched pomnikom turnarjow wěnz położi. Jamnowzy wobſadni ſhromadżichu ſo pſchi Jamnowſkem wojerſkem pomniku, kiž běchu ſmjertnu njedżelu poſwjeczili. Gmejniſki pſchebſtejicżer ſpominſke na woporu wójny. Wjeczor wotmě žo w Tautſchez hoſcżenzu wopomnjeńſka ſwjatoczcznoſcz, na kotreż duchowny Malink ſ Laſa wutrobu hnjuze ſłowa porecza.

S **Wukranczu.** Pokhroma ſo w naſchej wěży pſchezo bóle roſcżerja. Poſlednje dny je w dalſich ſtatokach wudrila.

S **Horſchowa.** W nozy k ſtrjedże wumrě po krótkej khoroſczi njezabyty murjerſki polěr Pawoł Birnbaum. Sermety pſchiſłuſchesche wot léta 1921 k pſchedbydławu Niſczanſkeje khorobnje pokładnje jako ſaſtupjer dżěłacżerjow. Njebohi je ſ wulkej ſwércu a ſwědomiczitoſczu pokładnju wutwarjcz a poſtrowjcz pomhał. Mějeſche wulke roſumjenjenje ſa naležnoſcze khorobnych pokładnjow. Niz jenoż pſchedbydławſtwo pokładnje, ale wobježe też dżěłacżerjo ſmu jeſza poſny wuſpech. Wopyt pſchewobroczi ſo ſ czaſanmi do czſiſchczenży. Schula bě ryžowanki dżěcži wot 2. hacž 8. léta wuſtajiła. Mjes nimi bě wjele dobrych. Widżecz bě, ſo běchu dżěcži wſchu próżu na ſwoje dżela nałożowake. Wokoło wuſtajenych ruczných dżěłow hoſzom mějachu wožeſbe naſche hoſpoſy nuſne. Huſto běchu ſkowa khwalby žinyſchecz. Warjenja a pjeczenja ſkudżichu powſchitkowne wobdżiwanja a wjeſele. Schula może ſe ſwojim wuſpěchom ſpokojom byc.

S **Hodżija.** Sandżenu póndżelu popoldnju wokoło 5 hodź. auto jenoho Budyſchſkeho autoweho wobkhodnika ſ Biſkopiż do Budyſchina jědżeſche. Auto, kiž ſe ſ̀rěnjej ſpěchnoſczu jědżeſche, dyrbješe ſo rěbłowanemur woſej ryczerkubla jeneje ſtużdneje wěży, kiž mějeſche pſchečažowarſku nadobu nakładženy, wuwinyc. We ſamem wokomiku pſchiběża dżěcżo ſ wobruczu hrajżao a bě ſtrach, ſo mjes wós a auto pſchiběże. Schofer auto rucze wokolo ſtorhny. Pſicht tym bo jabłuczinu ſajédze a ju powali. Wobjichkodżeny auto mózeſche pomaku do Budyſchina dojecz. S wobhładnimym ſadżerjenjom ſchofera ſo wjetſche njeſbože wotwobroczi. Tónle pad ſako pokaże, ſo ſtatna dróha njeje měſtno k hrajkanju ſa dżěcżi.

S **Nakez.** Mamy wo wěży hižo tójſchto dżěłakonjemježerjow. Gmejna jim ſamóże dżěło dacz. Da wſche dróhi hacž k wjeſnym mjeſam ſwuporjedżecz, ſ dżela też ſnowa naſypowacz. Pſicht wěży twarja nowu dróhu. Někotre ſta ſadowych ſchtomow dżěłakonjemježerjo cżiſcza a ſ wapnowym mlokom namaſuja. Tola hroſy hiſchcze ſtrach, ſo ſo liczba dżěłakonjemježerjow powyſchi, je-li we kaolinowej dżěłarni w Kamjenej dalſich dżěłacżerjow puſchcza.

S **Toroižu.** Sjawny pucz ſ Rabroz do Toroižu žo na Toroižanſkich honach wot 4. hacž do 9. měrza dla naſypowanja ſawrě. Jědnu wobkhad žo na Jenkezy pokaże.

S **Kamjenza.** Sjawna dróha ſ Kamjenza do Njebjelczan žo na Njebjelczanſkich leżownoſczach wot 4. měrza hacž na dalſche ſawrěje. Wobkhad pokaże žo na Jěżow abo na Thonberg.

S **Wósborka.** W měſtowem dżele „pólnemu khějoru“ poſlaja 36-létnu ſłużobnu holan ſaja. Ju winuja, ſo je dżěcżo, kotreż je tajnje porodiła, ſ wotpohladom ſkónzowała. Holza pak ſamake prěje. Sandżene léta pak je hižo podobne ſkótſnitwa ſkucżika. Tſjom dżěcżom je hižo na podobne waſchnje žiwjenje wſala. W Tharandzie w lěcze 1914 dwě dżěcżi do žitneho pola žadži a jimaj hlodu wumrěcz da. Po wójnje porodži we Witzdruffe dżěcżo, kotreż ſkónzowa ſ wotpohladom, ſo by jo wotbyła. Też nětk żebi myſzła, ſo je dżěcżo, kiž je tajnje porodżika, ſkónzowała, dokelž je morwe namakachu. Wona prěje, ſo je ſ morbatku a wudawa, ſo je dżěcżo ſpitzy ſamjatka. Pſchepytanje dżěſcowego cżeſka dopokaże, hacž holza też prawdu rěcži.

S **Klétnjcho.** K cżeſczi we wójnje padnjenych wotmě žo njedżelu nicza a żerbſka Boża ſłużba. Wojerſke towaſtwo wobdżěli žo na Bożej ſłużbje a poda žo potom k dubej na pohrjebniſchczo, hdżež pſchedbyła rěcz dżerjeſche. Turnerſke towaſtwo pſched pomnikom turnarjow wěnz położi. Jamnowzy wobſadni ſhromadżichu ſo pſchi Jamnowſkem wojerſkem pomniku, kiž běchu ſmjertnu njedżelu poſwjeczili. Gmejniſki pſchebſtejicżer ſpominſke na woporu wójny. Wjeczor wotmě žo w Tautſchez hoſcżenzu wopomnjeńſka ſwjatoczcznoſcz, na kotreż duchowny Malink ſ Laſa wutrobu hnjuze ſłowa porecza.

S **Wukranczu.** Pokhroma ſo w naſchej wěży pſchezo bóle roſcżerja. Poſlednje dny je w dalſich ſtatokach wudrila.

S **Horſchowa.** W nozy k ſtrjedże wumrě po krótkej khoroſczi njezabyty murjerſki polěr Pawoł Birnbaum. Sermety pſchiſłuſchesche wot léta 1921 k pſchedbydławu Niſczanſkeje khorobnje pokładnje jako ſaſtupjer dżěłacżerjow. Njebohi je ſ wulkej ſwércu a ſwědomiczitoſczu pokładnju wutwarjcz a poſtrowjcz pomhał. Mějeſche wulke roſumjenjenje ſa naležnoſcze khorobnych pokładnjow. Niz jenoż pſchedbydławſtwo pokładnje, ale wobježe też dżěłacżerjo ſmu

Bratrowy mordar.

Kriminalna novella

I.

W přeničh dnjach měżaza winowza léta 1833 ſaja fakſtny njeſtuſk zyle brabinſtwo Lancaſter ſ hróbu a bojeſcu. Jednake žo wo mordarſtwo, kiž běſche žo pod runje tak potajnymi kaž ſtrachownymi wobſtojnoſczemi we New Dolgelly, małemu městaczku, nětotre mile wot Liverpoola wotležanem, ſtako. Pola kublerja běchu cżeſko jeneho njekrażnje roſkuſkowaneho a na pol ſpaleneho, zyle njeſnateho muża namakali. Pſchepytowanje dě žo ſapoczało a coroner (wobhladowar cżeſka) dyrbjeſche hnydom tuteje naležnoſcze dla do prěnjeje měſtneje korczmy hicz. Wotko pſchipołdnja njemějachu cżrjódy ludu, kiž běchu žem po ſběżale, we taverni „k ſtotemu konjej“ wjazy městna, haczrunjež běſche žo powěſcz wo mordarſtwie hakle pſched połdra hodżinu roſſchěrila; ledy běſche możno było, so bychu žo ſa ſaſtojnikow a pſchiſłuſchnych pſchiſtojne města ſakhowale.

Wožrjedż żurle běchu nimale hruble wobczežene blido ſ dubowego dżewa poſtajili, na kotremž cżeło leżeſche. Wulki běły rub pokrywaſche cżeło a wuſdżehowaſche ſproſtnjene formy (tworby) morwego. Hižo wjazy krócz běchu tónle rub, njedżiwazujo żiwego ſnapſchecziwjenja poliziſkeho ſłużobnika nětoſti wcżiſni ludżo wotwodżecz ſpitali. Mużojo, jony a dżeci cżiſcheczachu jo wokolo, wſchitzy poſběhowachu cżeſku płachtu, a kóżdy woſtupi naſtróżany, hdyż na cżeło ſpohladny.

Trochu woſtał běchu eſtradu (potwyſchenku) ſa coronera a dwanaczoch pſchiſtyhnikow pſchipraviti, a runje w tom kwokomiku, hdyż cżahnik jenej biješche, pſchiſtyhneſchtaj dwaj ſtrażnikaj a cżiſcheczeſchtaj lud wróżo; jimaj ſzeſhowachu pſchiſtażni, kotiž ſ wiſokeho dżela ſ najwożebniſchich města Wa ſ mnohich wobdżedżerjow leżownoſczow wokolnu woſe ſtojachu. Na jich czele kroczeſche nimale ſydomdżeſczacżlětny, ale njedżiwajzy jeho wyſokeje ſtarobny hiſchcze żylny muż, kiž běſche, kaž ſo hnydom bycz ſda, ſ jich preſidentom.

Tutón preſident běſche Mr. Franzis Barrett, nětkuſchi wobdżedżer pławarnje ſ Liverpoola, kiž běſche rozumił, ſe dołholetnym wikowanjom ſwebi wulke ſamożenje dobyczk, kotrehož renty wužiwacz a pſchetrjebacz pomhachu jemu bratrowz, cżeſka a nětotre ſłużowne. Wón bydleſche w Dolgelly a njepſcheſtawajzy pytaſche żebi ſe ſaderanſtwo ſe gmejniſkimi naležnoſczemi makeje wožady dołhu khwilu ſacżerjecz. Wot ſwojich ſobuměſchczanow cżeſczowany běſche žo pſched dwaczecz létami wſcheho wikowanja wotſtrjeſł; wón běſche ſtajnje ſ pſchiſłuſchnym ſudnikom pſchi pſchiſłuſchnych ſudniſich jednanjach, pſchedſtojiczer khudych a dołhodwar fabrik, tjoje ſaſtojniſtwo, na kotreż żebi jako cżeſczeſkalomny cżłowjek nětcżo bycz ſda.

Podarmo ſtaroba pſchecza bóle pokracżowaſche, podarmo prożowachu jo mnohi pſchecżeljo a też Jurij Barrett, jeho bratrowz, kiž běſche tola też ſmjerczcz radu nětajke ſaſtojnſtwo mět, ſtarcżej roſumicz dacz, ſo pſchezo bóle pod cżeſkim dżekom hromadu pada; wuhjerchny muż, kiž běſche trochu ſwojeje khłowy, njeda ſo tajkich maliczkoſczow dla ſamylicz — a budżeſche hiſchcze k tomu ſ radoſczu brube cżełne ſaſtojniſtwa na ſo wſak.

Njeběſ ſo ani pjecz njeniſchinow pominyło, ſo běſche cżeſczeſowy miſter Barrett na eſtradu ſtupik. Jeho towarſchejo, kotiž běchu ſo pódla njeho poſtyngli, rozmołwjachu ſo pilnje wo podawku, kiž běſche wſchitzy duſche mężeſchczanow roſhorił.

„Cżakamy jenoż hiſchcze na coronera, moji knjeża, praješche w tutom wokomiku jedyn ſe ſtrażnikow. Nimale we ſamżnej khwili wojſewi ſo ſ bórbotanjom pſchitommeho ludu pſchichłab tohole ſaſtojnika. Miſter Gisborne, coroner, ſ napudrowanej pokrežnju (paruku), běſche tołſty muſkt, kiž ſara wažnje wuſtupowaſche a ſo kaž cżłowiek ſadżerjeſche. Na ſwojim cżole nošeſche ſwětłu, ſ cżornymi kłokami wobſadnu parukowu kapu, kotraž ſo jomu pſchi ſtupjenju na eſtradu ſkoſi. Wón ſo ſ̀ydomdżeſczacżlětny muż, kiž běſche ſo ſ̀

pja w šemrětym pschećešcu a šaradźerja, ma na hamsu k pomoży hotowy.

S Dźěžow. Wowrjesch dźěła nětkuschego 57-lětneho Žiwnoschćerja Gustava Kiehlu šmjerć pschekwatał. Jeho Boża ruchla saja, so hnydom wumrě. Někotre lěta bě šemrěty šobustaw towarstwa kokoljesnych.

S Běłoje Wody. Dźenja schtwórtk šmjezi wudowu Ernestina Błažiowa na Luźiskej dróhy 25 hwoje 85. narodnin. Wona je jena z najstarschich wospowow w Běłej Wodze a je hischće pschi dobrej strowosći. Jeje hischće šćažkešcho do lěta, so by jej Bóh drjewa naspěwał. Bóh jej poća ji strowy wječor žiwjenja.

S Khorczebuza. Bližšche słótne a konjace wiki budu we naschem měsnje schtwórtk 11. měrza.

— **Schtrowa powěsć wo wjedrje sa jutrischi pjat:** Po zyłej Němskej trochu chłodnischo, wětrojte ł pschećasowa-zymi mróčelemi, pokhila so k deschćowanju.

Z Łužicy.

* **Se Starych Bjarnećej.** Duchapschitomnosć, wo kajšej porędka błyschimy, pokasa tu hólčk, kiž hischće 6 lět stary njeje. Jeho krajnikuša towarschka bě jemu do hłuboseje torhajeze mlynšeje rěki padnyła. Hólčk 4-lětnu holčku šapschimnu a ju tak dołho dźerješche, dańž holčazna mać, kiž ju pytasche, njepschińdże a wobej dźěćeći ł jeju straschneho połoženja njewowmóž.

Ze susednych a dalšich krajow.

* **S Kamjenicy.** Ssobotu na Cźopawskej dróhy na městnje, hdźež ł Lutherowej dróhu kschižuje, automobil trěchże 50 letnu žonu pschejedże. Auto ł města pschijědże. Žona, kiž najšerje signale błyschała njeje, runu šmuhu do kuta sadża. Wobcha hnydom wumrě. Schofera wina njetrjechi.

* **S Frankenberga.** Schtwórtk popoldnju blizko pschahownje cźěło 13—14 lětneje holzy ł Cźopawy wuczejechu. Najšerje je morwa 13 lětna holza, kotraž je so psched někotrymi njedźelemi w Złóhi thubiła.

* **S Lipska.** Sundźenu šobotu jadźeše **motorski kolešaŕ do konjow** cźěkoweho wosa. **Kolešaŕ** so wo šemju cźišny. Jeho do khorownje dowjesechu. Snjesdoženy bě žebi mošny sschkažk.

Přilopk.

***Knutkrow šwrješćli.** Njedźelu 28. februara šwjezeschese **železnišaŕ** w Bukowje šschcźišnu šwojeho šynka. Dokelž pak je pucź ł Bukowa do zyrkwje w Huschiku nětkaže 1½ kilometra daloki, wuźišu kmótrja sacźinjenu płachtowu kuczu. Kmótrja wróćichu so ł zyrkwje a sejdu chu so sajo do kucze. Pscheproženu hischće **někotre** nate wozoby, kiž pschi zyrkwi stejachu, so bychu sobu jěte. Wschitko hromadźe so dźewjeć wozowbow do kucze sešnda. Tola běchu so njesbožownje pschewjele na jednu bok sešundli. Kucza hubjenych pjerow dla khabkowacź počza a powrócił so, hdyž bě hakle **někotre** metry po runej dróhy jěła. Wobydlerjo ruče na pomoz khwatachu. Na šboże so ničtó straschnje njestrani. Ssamo dźěćco, kiž so psches rostorhanu płachtu na dróhu kuli, wosta njeranjene.

* **2000 pabuschitšowow sa 5 lět.** Wulki powjetschenu sawnišći žud we Wrótskawju jednasche pschećiwo kowarjej Josefej Barbje a jeho towarschej Reichmannej. Barba je sa poźlednje pjeć lět 2 000 króć kradnył. 23. novembra 1923 ł Reichmannowej pomozu ł pacźeršche sale Lutheroweje zyrkwje klawěr kradny, kotrejž Reichmann, kiž bě tehdy feldwebl w Kralowizach, do jowjeho bydlenja dowjesł a poslužišcho pscheda. Lawnišći žud Barbu k jastwu na 6 měsacow a Reichmanna na 8 měsacow sajudźi.

* **Wulki woheń w Pomorschi.** W Nowem Schćežcźinje w Laagzenej pensionarze wulki woheń wudyri, kaž zyłu tšechu šnicźi. S wulkim rěblom wohnjowneje wobory móžesche so schtyri wozoby šnina kwójba wuchowacź. 231ćenu holzu, kiž w pensiji warićź wukneschе, jako cźěło wucźejechu.

* **Tučne žwinjo.** Jara tučne žwinjo šarěšachu tele dny w rycźerkhubje we Wallu pola Beetza w Braniborschi. Nětnik hischće tak cźežke žwinjo rěšał njebě, pschetoš wone važeschе 9 zentnarjow a 46 puntow a bě hakle 3½ lěta šare. Wopuschi žwinjeca wažeschе šama 5 puntow, na cźimž so pizowaŕ žwinl, kiž bě na rycźerkhubje pschitajenu, najbóše wješeleschе. Bě waschnje, so jako dźak sa dobre kornjenje šnajnje wopuschku dostawascheе.

* **S cźaha padnył.** Duzy ł Treuchtlingena do Würzburga ko durje železniškeho wosa wotekwiršu. Tworowy cźah, kiž ludźaj cźah sełka, je šwojim powětrom 70-lětneho tkalza, kiž bě ł wokmom won hladał, ł cźaha sćahnu. Cźah tkalza pschejedże a mori.

* **Nutskamarjo pola wjedrawuštojnich.** Do šjawneje wjedrarnje meteorologiskeho wuštawa pschi Schickelowem namješće w Barlinje so w nozy paduschi dobuchu a radiowy aparat, kiž bě 5 000 hriwnow hódny, kradnychu.

* **Wopor šwojeje šwajbowšcze.** Wojerški lětaŕ bu wozjedź Parisa ł woporom šwojeje šwajbowšcze. Na Orlejskim lětanišchcźu pola Parisa so ł jenotšelschnikom do powětra puschći, so by mjes štolpomaj Eifelskeje wježe pschelećał. To so jomu też poradźi, ale lětadło bě lědma wěcu wopnischćiło, dha so do grotow antenny sa bjesgrotnu telegrafiju saschmjata. Parašut padże dele a so špalt. Letarja zyle šwuhleneho ł rosbitkow wucźejechu.

* **Město w narańskej Afriki so ł wohnjom sapuščilo.** Město Nairobi, najwažnišche a najwjetšche město w jendźelskej narańskej Afriki je wulki woheń nimale zyle šnjeli. Skoro wšche europšte wobstwody a twarjenja jendźelskich jaradowanskich wyschnoschow su so wotpalile.

Najnowiše z cyłeho šwěta.

W Gerkez rěšału w Hammerštejnu pola Schćežcźina žyna rěšakowego wobdźerja žyle rosrubaneho w rěsu na makachu. Najšerje je so ł transmišiju šobu storhnył a so do maschiny šobu sćahnył.

*

W Kladškom (Glatzu) su rěšnika Eduarda Trautmanna ł Rychnowa w Schlešyšku, kotrehož bě w lěcze 1911 pschihožny žud dla mordarstwa ł khłostarni na 12 lět sadudźił, wuwinowali, dokelž je sapjšowu Münsterbergerskeho mordarja Denki špośnaczź, so je Denka mordarstwo skueził, ł kotrymž běchu Trautmanna pocźeźili.

*

Franzowska deputértška komera je Locarnske šrěcźenje se 419 pschećiwo 71 hłosam pschijała.

*

Někotre Parišše nowiny žadaju, so by Franzowska wošwětła, so jeje šastupjerjo w Šwjatku Ludow njebudźa pódła madźarskeho ministerskeho pschedsydy Bethlena kedźeź.

*

Minister Radicź je wojšewił, so žo sa němške mješischiny w Južnoslowjanškej němške gmejnske schule ł němskimi wucźerjemi šałoja.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Jan Drósla, nětkuschi ratař we Wojerezach, 56 lět. — Pawoł Birnbaum, murjerski połěr w Horschowje p. Niskeje, 57 lět. — Gustaw Khtela, nětkuschi žiwnoschćerjeŕ w Dźěžach, 57 lět. — Korla Schmeja, frišer w Hórzy p. Niskeje, 63 lět.

Hamiske wozjewjenja z Budyšina.

W měšchćanškej khownej kenzlizji (na radnizy po 1 schodźe) wuješa cźo. 7—10 1. dźěła a cźěła 4—9 2. dźěła němskotatarskeho šakuskeho kopjena kaž też cźěła 3—5 šakiskeho šakuskeho kopjena w běhu 2 njedźeli k nutspohładnjenju sa kózbeho.

W Budyschinje, 3. měrza 1926.

Měšchćanska rada.

*

Sšudnizy šo pschepadźuje sa hotowy pjenjes:

Pjatk 5. měrza, dop. w 11 hodź. w Nowej Bronju — w šale — 8 schćežorow, gratowe tošche, brjewjany šchłód, 1 M. G. wós, 3 žerdže a dźěła wobhwinańskeho želesa, 10 lamadłow, stare šćěbne kolo, 15 wschelakich łopaćowich a hamorowych toporow, 14 kamjenjowscźakow, 27 kamjenjowych hamorow, 10 wulkich hamorow alb., elektriska tafla, khćižna motyka, drastowy hamor, 3 stołzy, štólčk, šeśništ cźažnik, wjercakny štólčź a 2 starej błidže, pila, mały cźažnik, 10 kamjenjowych widłow, tschaženski móst, 150 m. ejektriskeho groła.

Pjatk 5. měrza, dop. w 10 hodź. w Lutobezu cźo. 20 pjanlska maschina „Ideal“, nimale nowa, pjenjezny hamor, 11 turnow drobnych plestrowych kamjenjow, 160 tkm. twarskich kamjenjow.

Ssudniši wukonjeŕ hamišć. šudnišiwa we Budyschinje.

Towarstwowski powěsćnik.

Njeswačidło. Serb. tow. „Jutrnica“ změje příchodnu njedźelu popołd. 1/4 hodź. w „Knježim hosćencu“ swoje měšaćne posedźenje. Přednošk je přilubjeny. Dla ważnych wuradźowanjow a wobzamknjenjow je winowatosć sobustawow, so na posedźenju wobdźělić. Předsydstwo.

Radwoŕ. Dźěći zwučuja sobotu, 6. měrca, popoldnju 1/3 hodź. Načolnik.

Sowrjecy. Tow. „Pod Čornobóh“ změje přich. njedźelu, 7. měrca, w 3 hodź. zhromadźiznu w Sowrjecach. — Přednošk so hišće wozjewi. Předsydstwo.

Sowrjecy. Spěw. tow. „Sołobik“ a jeho „čěłozwučowanski wotrjad“ wobdźělitaj so přich. njedźelu popoldnju w 3 hodź. při přednošku k. inspektora Kubjenca pola towarstwa „Pod Čornobóh“. Prošu wo polnoličbny wopyt. „Towaršny spěwnik“ sobu přinjeść. Prajće to jedyn tom' druhom! Hosćo su też lubje witani! Předsyda.

Wulki Cisk pola Wojerec. „Jednota Sokol“ wuhotuje njedźelu, 7. měrca, swój prěni sokolski swjedźeń z bohatym programom. Wšěch přećelow Serbskeho Sokola a Serbow z blizka a z daloka, wosebje pak bratrowske Sokolske Jednoty, z tutym nanajwutrobniše přeprošujemy. Započatk w 7 hodź. — Sobotu, 6. III., wječor ma Jednota hłownu zwučowańsku pruhu z hudźbu. Předsydstwo.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk, 4. nałetnika 1925.

Wječerawiske kursy w Barlinje:

1 Dollar	4,195	100 franzowšk. frank.	15,63
1 jendźelški punt	20,38	100 cźěškosk. krónow	12,41
100 schwajz. frankow	80,73	100 pólšk. markow	54,27

W efektach bě wobchad wječera živischi. Kursy powschitkownje pospinowachu. Też na rentowych wikach bě tendenza pschećelelnischa. Wójnska pożćonka je wot 3.75 na 3.80 hr. sa 1000 hriwnow powyschi.

Produktowe wiki w Berlinje. S wukraja njeběchu powěsće wo pscheměnjenju płacźinow dóschle. Tukrajneje pschenzy bě so wurjadnje malo na wiki pschiwjesło. Pokazowasche so wjazy sajima sa argentinsku pschenzu. Sda so, so budźe so pschichodnje wjazy wukrajneje pschenizy dowożowacź. Wiki w rožy běchu stajne a měrne. Jećźmjenja wotkrjeźeche so jara malo. Dobryj wowš namaka kupzow, šymjetniny wowš bě jara drohi. Muka na šwjetscha měrny wobkhad, tehorunja pizowadła. Wječera płacźeše zentnaŕ

w Berlinje:

pschenzy 12,45—12,65 hr., rožki 7,15 hacź 7,35 hr., jećźmjenja naschtnjeho 8,15 hacź 9,35 hr., najmjenšeho 6,80—7,50 hr., sa wowš 7,85—8,30 hr.,

w termińowym wikowanju:

sa měrz: pschenzy 13,20—13,22 hr., rožki 7,88—7,89 hr., wowša 8,62 hr.,
sa meju: pschenzy 13,50—13,45 hr., rožki 8,45 hacź 8,48 hr., wowša 8,87 hr.,
sa julij: pschenzy 13,57—13,50 hr., rožki 8,55—8,57 hr.

Šćwinjace wiki w Berlinje wječera štrjedu (Magerviehhof-Friedrichsfelde). Pschihnali běchu 646 khabkow a 537 prošatow. Te płacźachu:

Běhaki wulke 90—105 hr., štrjenje 70 hr. hacź 80 hr., małe 45—60 hr.
Prošata wulke 35—42 hr., štrjenje 28 hr. hacź 35 hriwnow.

Na pschedań.

Runkliza. R. Zimmer w Budyschinje na Hornježelskej haśy 15.

6 byli, mlode k płahowanju na rustawnem kuble we Hrubjelcźizach.

Prošata, Dupolinski w Radworju.

Běhaki w Pšowjach cźo. 3.

Koły w Małych Bobozach cźo. 2.

Wěrny k jěźi, knježi dwór we Wownjowje.

Rundrow k płahowanju a běhakaj, Unger w Dažlinje cźo. 14.

Sso pytaja:

Holza, šarscha, kiž może warićź, justizny rada Wesser w Budyschinje na Nowych hrjebjach 16.

Mólny pohońeŕ, njeźenjeny, knježi dwór we Wulkim Wjelkowje.

Sšudnizy na pschehladowanje:

Pjatk 5. měrza dop. w 9 hodź. w Njebjelcźizach: rólny wós, pišanske blido, hosćowinski wós, šlejzy cźažnik. (Na kupjenje šmjatleni seidu šo w hoscźenzu.)

Pjatk 5. měrza, pop. w 1 hodź. w Khrósćizach: motorske kolo 4½ konj. moz. šmartki Wanderer. (Na kupjenje šmjatleni seidu šo w Herbšcej grychcźe.)

Škarowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje, dźenja dop. 3/11 hodź.: Pschi mjenšich poslicźenjach a jara błabych wobrotach **bu wiki** stajnische. **Tendenza:** wěsta.

Dop. 3/12 hodź.: Pschi dalšich błabych wobrotach rožla **kruczišcha,** pschenza **stajna. Tendenza:** njepscheměnjena.

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolšowe šymjo po tuni abo 1000 kg, powšal 100 kg, płacźizny we Koiej hriwnje.

	3. 3.	2. 3.		3. 2.	2. 3.
Pschenza	249-253	248-252	rajbš. wošuschi	14,50	14-14,50
rožla	148-147	142-146	pošk. melnja	8,00	8,00
nałšt. jećźmjen	163-187	163-187	šerabella	28,00	—
naš. jećźmjen	138-150	136-150	běrnjaze krmjeń	14-14,40	14-14,40
wowš	157-166	156-165	bunty	20-21,00	20-21,00
kukurica(Maisch)	189	—	wuka	25,00	25,00
pschenzn. muka	32-35,75	33-35,75	lamy wošuschi	19-19,70	19-19,80
rjana muka	22-23,00	23-23,00	módre łupiny	12-12,50	12-12,50
pschenicź. rozt.	10,00	10,00	žołte łupiny	14-14,50	14-14,50
rjane wotruby	9,00	9,00	žyno, 50 kg	3,40-3,90	3,50-4,00
rapš	340	340	šrjoma, rjana	0,75-1,25	0,75-1,25
lane šymja	—	—	" pschenicź.	0,75-1,25	0,70-1,20
hrócź	22-25,00	22-25,00	" wowšina	0,80-1,30	0,80-1,35
pielušchi	20-21,50	20-21,50	" jećźmjena	0,80-1,25	0,80-1,25

Płacźizny rěsneho skotu na Drjezdźanskich skotnych wikach.

3. měrza 1926. Płacźizny po zenim. a št. hriwnach.

Skótne druziny a wojnamjenjenje.

Woły: 441.

Polnomłodne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće	49—51
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	43—47
Mjenje wukormjene młode, derje pizowane starše	38—42
Mjenje pizowane wšěch starobow	30—35

Byli: 487.

Polnomłodne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće	46—49
Polnomłodne, młódše	42—45
Mjenje wukormjene młódše a derje pizowane starše	37—40
Schpatne	—

Jałowjy a krowy: 203.

Polnomłodne, wukormjene krowy najwjetšeje rěsneje hódnosće	45—50
Polnomłodne, wukormjene jałowy najwjetšeje, rěsneje hódnosće hacź do 7 lět	38—43
Starše wukormjene krowy a derje wumłóte młódše krowy a jałowy	30—35
Derje pizowane krowy a mjenje pizowane jałowy	28—28
Mjenje a schpatnje pizowane	18—20

Cźelata: 3350.

Najlepschi, wukormjene	68—75
Mjenje wukormjene a tajle wot zyła	58—65
Schpatne	45—55

Mowzy: 5715.

Młódše a starše wukormjene	50—53
Starše wukormjene	43—48
Mjenje wukormjene (Mezgrischafe)	30—38

Šćwinje: 5756.

Polnomłodne, wobešłych rašow a ich pschikrjestowy, hacź do 1½ lět tara	82—83 79—81
Wukormjene	78—78
Mjasne	72—75
Schpatne	71—76
Ranaj a kubrowki	

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolerj w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěšći: O. Janak w Budyšinje.

Lehmannec konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hósćne městnosće - Konditorske pječiwa přenjesle sjadownje.

Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert.

Wosebitosć: TORTY so jako dar při kóždej składnosći hodźace.

Łódź k jěźi. Fürst Pückler.

Hosćenc „Złoty Worjoł“

na Hłownem torhošću 4

Stwórtk 4. měrca 1926 a přichodne dny

winicarski swjedźeń

(wino ze suda po měrkach)

zjednoćeny ze

swinjorčzanjom

Stwórtk wječor: połćik

pjatk rano: hejdušne a jatrowe kołbasy

pjatk wječor: čerstwa kołbasa, pječna kołbasa, šklička połćika

K temu toči so naše znate wosebite piwo.

Wot 5 hodź. sem hudźbna zabawa!

Přećelnje přeprošujetaj

Edm. Hopi a mandźelska.

Nowe! Wupósłanske sykawkowe piwo.

To je woprawdže tunje!

— Hišće dale zniżene —

Žonjaca drasta

překhodne mantle	16.90, 22.90, 11.90,	**3⁷⁵**
flawšowe mantle	14.50, 11.50, 9.50,	**5⁷⁵**
velour de leine-mantle	28.50, 23.50,	**14⁵⁰**
kostumy	praktiske tkaniny 29.50, 17.50,	**11⁵⁰**
drasty	mod. šotske, 5.75, 4.75,	**3⁷⁵**
suknje	4.75, 3.95, 2.50,	**1⁴⁵**
bluzy	4.75, 3.75, 2.75, 1.75,	**75** pj.

mužaca drasta

wobleki	z dobrych krutych tkaninow 49.50, 34.50, 27.50, 23.50,	**18⁵⁰**
ulstry,	dwě rynkate, dobre tkaniny, 39.50, 34.50, 29.50, 21.50,	**18⁵⁰**
jupy	čopte podšite . . . 22.50, 18.50,	**13⁹⁰**
kholowy,	wšelko smužkowane 8.75, 7.50, 6.75, 4.90,	**3⁹⁰**
sukniowy wobleĸ	85.00	**70⁰⁰**
sportski wobleĸ		**24⁵⁰**
překhodne mantle		**36⁵⁰**
mantle do dešća	w.	**19⁵⁰** s.

Hólčaca a holćaca drasta wo wjele zniżena

Drježdźanski konfekcijowy dom

w Budyšinje **Birnberg & Co.** **při Mjasowych jětkach**

Stajnje dóndu pruhowanske, konfirmaciske wobleki a drasty

Alfa Laval

Separatoren ist der beste der Welt

Original-Alfa Separatoren

60-600 Liter Stundenleistung

Perfekt-Separatoren

60-130 Liter Stundenleistung

Original-Alfa-Ersatzteile und Oel liefert zu Original-Fabrikpreisen

Alfa-wolije a wšě narunanske dźěle

Zastupjef:

Hans Ruppert w Budyšinje

před Šuleńskimi wrotami 1a (po 1. poskhodźe).

Kupujće K. S. B. motorske koła

kotrež měrja so na kajkosći a zamóžnosći z kóždym dobrym fabrikatom a přez přijomne a wěste jězdźenje nimale wšo přetrjechja.

K. S. B. = mašina spuščomnosće

K. S. B. = mytowany při jězbje po Němskej přez 3000 km a kiž wupokaza wjele druhich přenich dobyćow

K. S. B. = rozšěrja a dźerži so

Žadajće sebi darmotne poskićenja a předwjedźenje. So bliźaceho počasa dla zapodajće hnydom skazanku.

K. S. B.-twarnja kołow Kurt Schieback w Budyšinje

na Drježdźanskej drózy 18

Walter Rinnelt

wosebny frizěr za knjezow, knjeżny a knjenje

zhotowja wšě włosowe dźěła.

Najwjetši skład wšěch toiletowych tworow, woffihanje po wašnju bubiskem a paźskem (Bubi und Pagenköpfe).

Připrawjenje towafstw. a dźiwadłowych frizurow.

Najspěšniše a porjadne poskuženje

Wosebity dom cigarow a cigaretow w Budyšinje, na Kamjentnej hasy čo. 17 při hotelu „Krone“.

Copje spódne woblečenja W. Köhlerowa, Hłow. torhošćo 9

Jurij Fuhrmann w Budyšinje na hornčerskej hasy čo. 10 poruča jězdne kola, šijace maśiny, mantle a śiawchi. Samsna wuporjedź.

MERSIOVSKI Salonske časniki

Krawski pyta pola

mišra dźěło

Jan Nowotny

w Lemišowje pola Hućiny.

Předawanje mjasa

na Hornčerskej hasy 29

wot pjatk připołdnja a sobotu dopołdnja

howjaze a swinjace mjaso

Kóždu sobotu wot 8—6 hodź.

kozace kože

a wšě druhe družiny kožow a kóžkow kupujetaj stajnje

Kleßling & Erdenberger

w „Połměsacu“ na Zwonkownej Lawskej hasy.

Runklicy

800—1000 ctr. předawa tunjo

Knježi dwór w Bóšicach pola Njeswačiła.

Wysokosudźena dohniwa

krowa

je na předań w Jitku čo. 23 pola Rakec.

Nawěstki přinjesu wužitk!

C. E. Rinke

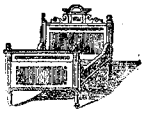
mějićel: **Kurt Rinke, kóžkarski mištr w Budyšinje, na Bohatej hasy 5**

Klobuki čapki pjelsćiny

na bohatem wubjerku. Sprawne płaćizny. Samsna zhotowjeńnja.

Trjebane a nowe

meble

kaž tež **wuhotowanja stwow** poruča tunjo

Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 41

Podźělnje płaćić dowolam.

Hobrscy wulki

je wubjerk

— rólkatych tobakow —

kaž tež

cigarow, cigaretow, shägowych, rjepikatych a žwańsk. tobakow

pola

Herm. Gerlicha w Budyšinje

cigaroweje a tobakoweje fabriki **na Sukelnskej hasy 7**

— zasopředawarjo dostanu wysoke rabaty. —

Budyšski institut z wysokej frequencu za hojenje a masažu

w Budyšinje, na Kamjeńt. hasy 18II.

Wosebity wobkhad z wysokej frequencu, prudźinu a ultrafijałkowymi pruhami přećiwo rheumatismej, wići, ischias, podklóću, słabočuwnosći a wupadanju włosow. — Masaža hłowy, wotstronjenje brjodawkow atd.— **Rěčne hodźiny: wot 9—12 a 2—5 hodźin.**

Ewald Veit.

Jara važne za woteběrarjow „Serbskich Nowin“

(Tu wutřihać).

Měrc 1926.

50 pj.

(Podpismo woteběrarja „Serbskich Nowin“.

Tónle wotrězk płaći w měsacu měrcu 1926.

Zo bychmy wšěm našim dosahnym čitarjam składnosć dali, so móhli wšo, štož maju na předań, abo jeli chcedźa sebi něšto kupić, abo maja někajku druhu należnosć,

z nawěstkom w „Serb. Nowinach“

wozjewili, smy jako něšto cyle nowe, wotrězki zawjedli. Kóždy čitaŕ „Serbskich Nowin“, kotryž při skazanju abo připósłanju nawěstka wotrězk předpołoži, dostanje nawěstk wo 50 pj. tuńšo hač hewak płaći. Wotrězk smě so jenož w postajenym měsacu wužić. Skazaŕ nawěstka ma swoju połne mjeno a wjes podpisać. Nowy wotrězk so kóždy měsac wočišći

Nakład. „Serb. Nowin“.

Nowe hrónčka na scénu

su zaso dostać

w Serbskej knihařni w Budyšinje.

Za wšitke ertne wopokazma sobuželenja, za wěncowu rychu a k rowu přewodźenje při smjerći a khowanju našeho lubeho zemrětšeho

Jana Mosiga

wuprajamy z tutym wšěm swój

najwutrobniši dźak

Wosebity dźak pak knj. fararjej Domašcy a serbskemu towafstwu w Hornjej Hórcy.

W Hornjej Hórcy, 4. měrca 1926.

Zrudni zawostajeni.

Přiloha k čisłu 53 **SERBSKE NOWINY** Štwórtk, 4. měrca 1926

Zajimawki z rěče pólsk. zapósłanca dr. Dzicmbowskcho w němskim sejmje w lěče 1903.

(Stónčenje.)

Mamy katolske žotry, kotrejž žo poßwjeczejża ßłużbje khorych. Na wěßtym knježim dworje wothladowaße tajka žotra hižo dleßchi czaß khorych. Nadobo žadaße pruska wyschnosć, so bychu je — a bęße to hižo ßtarscha wožoba — wotpußchczili, dokelž njeje doscź nęmßkeje rěcże žwędoma; thiba so by pruhowanje w tej rěczi ßkožiła, to by mohła wostacź. Je to woprawdże hißchcze nabožna wožoba?

Pßchi tej ßkładnosći dyrbju ßpomnicź, so pola naß zyłe wožady, ßchtož nabožnißtwo naßtupa, cząßcze hinaßchi wobras pólskiczeju hačź ś dawna. W mnohich wožadach je ticzba katolikow wotebęraka wo 50 proz. S hißchcze njedosłopnych ßtatißtißkich ßapißow je widzeć, so je we katolßkich wožadach wjazy hačź 7000 duschow mjenje, hačrunjeż žo Polazy nadobnje rosmnožuja. A komu mamy žo ßa to dźakowacź? Kolonißazii, ś kotrejž žo nęmczi a lutherßchczi.

Wjele žo też hrßchi pßchi ßapißowanju pólßkich mjenow. Hdyž žejnt jednaßche wo zivilnym ßakonju, pßchija žo namjet, so maja žo pólßke mjena tak ßapißowacź, kaž w excze ludu klincza, na pßch.: „Rejewßki (je-li mużßki) — Rejewßka (je-li żonßka). Knjeżeßtwo pak porucźi żwojim ßaßtojnikam pßchecźiwo ßakonjej a woli nęmßkeho żeßma, so ma žo ßa muże a żony ßamßna kónzowka „ki" ßapißowacź. Ssmißchne węży žo druhdy pßchi tym ßtawaju. W SStirum żadachu, so by ßaßtojnik ßapißak pólßke mjeno „Salomea"; ale żwędomity ßaßtojnik mężeßche, so toho mjena w nęmczinje njeje a ßapiża „Salomon".

Truhaŕ Zcanoczynßki ś Pósnanja żadaßche, so bychu jako mjeno jeho żynka „Wjaźźkaw" ßapißali. SSaßtojnik wotmolwi: „Nę, to njemóża, thiba napißchu „Wenzeßlaus". Temu żo ßaßo nan ßtaji. SStónczńje rjekny ßaßtojnik: „Węßcze ßchto, ßczinimoj kompromiß! Wośmętnoj mjeno, kotrejž pólßki a nęmßki jenak klinczi a nadobo naßta ś Wjaźźkawa: Heliodor.

K czomu to wjedźe, dopokakuje ßcźehowazy podawk, jara ßajimawy ßa prawißnarjow. Pólßki bankowy ßaßtojnik pßchijidźe na zivilny hamt w Pósnanju, ßo by dał pólßke mjena żwojeho dźeßca ßapißacź. SSaßtojnik napißa protokol a pßchecźita jón bara rjenje ś tamnymi pólßkimi mjenami. Ale hdyž chżyßche nan protokol podpißacź, dohlada żo, ßo bę zivilny ßaßtojnik drje mjeno pólßki cźitał, ale po nęmßku ßapißał. To bę falßchowanje dokumenta, hdyž protokol hinak pßchecźita, hačź jón k podpißej pßchedpokłoji. Hdźe bóßdźeny, hdyż ßo ani na prußkich ßaßtojnikow njebohdy ßpußchcźeć móhli?

Hinaßchi ßrędk wużiwa żo pola proßtych ludźi. Lokomotivny kondukter SSzmyttkiewicz żadaße japiż żwojeho noworodźeneho żynka. Mężchczanoßta wotmolwi: „Ach węßcze, knježeßtwo dhże, ßo bychu żo mjena pßchezo pßchiwróthcźake, hdyż wam radźił, wumażcże „kiewicz" a pßchcze jenoż „Schmidt". SSzmyttkiewicz na tule radu njedźiwaße. Mężchto njedźeł poßłużiło żadaßhu jeho na termiju a powęcźu jemu: „Knježeßtwo wojewja, ßo ßcźe Schmidt a ßo macze też dale Schmidt rękacź; jeli na to dźenja protokolakńje njeßwoliczе, napokoźi żo wam 50 hr. thłoßtanja. Bojo żo thłoßtanja, ßwoli muż do toho.

So żebi pruße knježeßtwo pßcheße, ßo bychu pólßke mjena żo pßchemęnjale na nęmßke, je ś toho widźecź, ßo njedawno prußay minißtrojo ßcźehowazy wukas wojßewißchu: „Jeli ßchto żwoje pólßke mjeno na nęmßki pßchemęni, njetrjeba ßa ßchtemplowanje niczo płacźicź."

Wośębje żurowje wobthładeja ś pólßkimi redaktorami. Redaktora Hofmanna do rjeczaßow ßtowachu a kaž ßłótnika ś druhimi thłoßtanzami cźerkachu, dokelž bę we żwojej nowinje na knježeßtwo ripnyk. Też w thłużbi ßamej ś pólßtimi redaktorami cźinja, każ ś hrubymi njeßłużnymi. Redaktora Korßanteho ßwohlekachu ś mozu thłoßtanßku draßtu a wotßthachu jemu włożny na trótko, każ wßchędnemu thłoßtanzej. W Pósnanju je w któżde żyroba tajka, ßo najßterje redaktor, w njej ßajaty, ßa to ße żiwjenjom ßapiacźi. Dyrbjachu joho ś ßłódy pußchcźicź, ßo by ßo lękował w łazarecze. W trótkim cźaßu, we nęßchto mężazach, ßhubt 30 puntow. Cźężko je ßthorił na żerchenje, a lękarjo ßo lędma hißchcze nadźijeja, ßo wotthori.

Najßprawniße pßchecźiwo Polakam bę hačź dotal wojeźiwo. W nowißchim cźaßu pak też ś teje ßtrony ßo bojkotowanje Polakow ßapoczińa. Wobßędźejeż knježeho dwora Lucźyńßki ś Kawiar pod Gnęßnom bę wjele lęt ża 300 hriwnownjoj ś dragunßkich kßarnow wuwożowak. Nękko jemu wupowęchu a pßchepodachu to Nęmcej, kotremuż ża te żame dźęło płacźa 700 hriwnow.

Wośębje bojkotuja też pólßkich korczmarjow. Njedawno ßakalachu wojßakam thodźłacź do zyle pßchißtojneje korczmy, hačrunjeż je korczmar wukżuenу wojak, debjeny ś medaillu ś chińßkeje wójny. Do najwośębnißcheho hotela w Pósnanju, do Bażara, njeßmędża wojazy thodźicź. Winarnja Robinßkeho je żo wojßkam ßakßała, hdyż bę polizja komandantej wojßewißa, ßo ta winarnja roßżwętlena bhła njeje, hdyż bę khężor w Pósnanju.

W każarnach w SStarogrodźe dyrbi kóżdy wojak we żwojim kaßchcźiku ßapiż wßchich pólßkich rjemjeßlnikow a pßchekupzow męcź, ßo by wędźał, hdźe kupowacź njeżmę.

A wßchitko to ßława żo w mjenje podtlócźeneho nęmżowißtwa. Pożlynicźe żnadź nęmżowißtwo a wobrónicźe je, hdyż pólßke mjena do nęmßkich pßchewobrocźecźe a pólßku rękź trocźel ßa krocźelu pßcheßcźahacźe? „Wojujcźe pßchecźiwo pólßcźinje ś najmjeńßcha loyalnje a njerękcźe, ßo wobaracźe podtlócźene nęmżowißtwo," pißaße njeboh Hanßemann, żobußałożeŕ hakatißtow, we węßtej Pósnańßkej nowinje, „ale prajcze runje won: Dobro tralesťwa żada tajku politiku pßchecźiwo Polakam." We tom ßnajmjeńßcha njebę tajenßtwa. Runje won wußna żo njemóże żo pßchezo na prawo dźiwacź, ßo dyrbiß ße cźaßami po cźękach Polakow pßhenecź, ßo by ßtworił kraleßtwo ś jeneje myßle ludnoßcźu, hdźeż by kóżdy cźuł a myßlił po nęmßku. Tola njemóżecźe wot naß żadacź, ßo bychmy żo ßa tajke ideale ßhrěli a żwoje najßwjecźißche ßacźucza ßmęnjowali każ rukajcy. Ssami bychcźe naß ßazpęwali, hdy bychmy żo tak żnadno narodnoßcźe zlękali.

Tola waßcha wutupjerßka wójna pßhecźiwo pólßkej narodnoßcźi je bjeßbóżna, njemoralna a njeßhcheßcźanßka.

Snęmcźowanje, kotrejž ma na cźole ßa hęßko wupißanu „hidu pßhecźiwo pólßkej narodnoßcźi", je njekßhcheßcźanßke, njemoralne. Ale zyłe pocźinanje je njemudre, njepolitiłße. Serjerajo żo na żłowa prußkich minißtrow móżu wobkruczecź, ßo je antipólßka politika tajka ßcźinika, ßo ßteji pßched bankroßtßtwom. Tale politika ßapocza żo hižo pßched 100 lętami, a pożlednje 30 lęt wjedźeße żo ś wjetßchim wotmachom. A ßchto dożpęwaße? Hißchcze pßched 30 lętami wjeßch Bißmarck ś tohole męßta pólßkim ßapółkanzam djeßche: „Nimacże ża żadu pólßkeho ludu. Scże jenoż ßaßtupjerjo pólßkeho ßemjanßtwa, duchownßtwa a ßzędźanych, ale ßcźerka bnła ludu żo ßtźerje k nam bźerźi." A kak węź djeńża ßtoji? Pólßkeho ludu w tej 30-lętnej wójnje njejcze ßłamali, ale tón je żo ßmóżnik wßchudże a we wßchém hoßpodarßtwu, pjenjeżnje, duchownje. Jeli 30 lęt tajkeje politiki pólßki narod njeßabichu, ale poßłynichu, by knježeßtwo teje politiki żo wośtajicź mękło. A nawopak cźini każ hracźk, kotryż hru pßchęhrawßchi, dwójżn tak wjele ßadża. Schtwórcź miliardy roßtórmanimßchi żadża knježeßtwo druhi ßchtwórcź miliardy. Ale — to móżu wam prajicź: So byßchcze nas ße milijonami pßchenęmczili, k tomu ßcze pßchejara thudźi. Sa to byßchcze miljardy trjebali, a hißchcze to njedożahnuje.

A cźehodża je lud pólßki tajke poßtupy dokonjal? Runje tohodła, dokelž je w tom cźaßu ße ßtrony knježeßtwa tak podtlócźowany był. Njeje to potajtim ßcźehnył naßcheje agitazije. Pólßki lud żo ßtónczńje dohlada, kak knježeßtwo a żudnißtwo pomału pólßku rękź ßahanjeja, tak pólße dźęcźi nucza, do nęmßkeje nabożneje wucźbn. Tuż rosbudźi żo dußcha pólßkeho ludu też w najnitßich worßthach a lud żebjeßwędomi. Ale też hoßpodarßaż pożlynichmy żo a pokraczowachmy ßpußchczejuż żo na żamßne mozy, a tuż też ßepjerajap żo żami na żebje wójnu, kotruż żu na naß ßwjedli, pßchętrajemy; pßchetoż naßchi męßchczenjo a wjeßnjenjo żu ßwucźeni, żami na żebje żo ßpußchczećź, doniż Nęmcź żo pßchezy ża knježeßtwom wobbladuje a knježeßtwo na pomoż woła.

A ßtónczńje hißchcze nękchto naßpomnju. Podtlócźena nęmczißna woła ßtajnje wo pjenjeży. Cźitajcże naßze nęmßke nowiny, a pßcheßwędócźeje żo. Dale wótßlicźe wożaju wo pjenjeży, a pßchi tom ßtajnje wo nowe dźiwadła, domy ża towaŕßwa atd. To dopomina nas żławne cźaßy, hdyż (w Romje) wołachu: panem et circenses (khlęb a hry.) Ale hdyż żu tajke khłoßy w kraju ßtyßchcź, ßwędcźi to wo ßnutßkownej ßhnilißnje.

(A wójna tu ßhnilißnu njeje wuhojiła. Też djeńża hißchcze woni pßcheczíwo Polakam a SSzerbam tak ßakhadjeja! A hdyż jim Italjzy ża żamżnej męru mérja, chżeża ś kóże wujećź a żo pódła njeje żydnycź!)

Pěsń po póstnicach.

(Hłóż: Dobry wjeczor maczerka)

„Dobre ranjo, mółcheniczka!
Hdże je hriwna pożlednja?" —

Trudlaj du, tralala
Hdże je hriwna pożlednja?"

„Tale hriwna doma njej',
Ta je w korcźmje wośtała".

Bur żo w hłowje drapaße,
Na póßtnjay ßkorżeße.

Tßi krócź mółcheń pichepyta,
Niczo we njej njenam'ka.

Schto ży, hriwna, cźinika,
So ży żo mi ßhubika?"

„Schto dha w twojej kapży cźu,
Wßchitczy hraczży ßa mnu du."

„Njech du wßchitczy ßa tobu,
Wßchak żym ja knjes nad tobu."

Burej mółcheń wupadże,
SSswędomjo joh' hrjebaße.

Korcźmar wjeße ßałkaka,
Burik ßrudnje ßapłaka.

„Njeplacź, njeplacź, buro mój!
Wßchak je w żwęcźe pjenjes doßcź." —

„Pjenjes drje je w żwęcźe doßcź,
Ale żane pola mje.

Reje, bole, póßtnizy
Ssu je wßchitke ßchlapnyłe." J. R.

docźinkami. Redaktora Korßanteho ßwohlekachu ś mozu thłoßtanßku draßtu a wotßthachu jemu włożny na trótko, każ wßchędnemu thłoßtanzej. W Pósnanju je w któżde żyroba tajka, ßo najßterje redaktor, w njej ßajaty, ßa to ße żiwjenjom ßapiacźi. Dyrbjachu joho ś ßłódy pußchcźicź, ßo by żo łękował w łazarecze. W trótkim cźaßu, we nęßchto mężazach, ßhubt 30 puntow. Cźężko je ßthorił na żerchenje, a lękarjo ßo lędma hißchcze nadźijeja, ßo wotthori.

Najßprawniße pßchecźiwo Polakam bę hačź dotal wojeźiwo. W nowißchim cźaßu pak też ś teje ßtrony żo bojkotowanje Polakow ßapocźina. Wobßędźejeż knježeho dwora Lucźyńßki ś Kawiar pod Gnęßnom bę wjele lęt ża 300 hriwnownjoj ś dragunßkich kßarnow wuwożowak. Nękko jemu wupowęchu a pßchepodachu to Nęmcej, kotremuż ża te żame dźęło płacźa 700 hriwnow.

Wośębje bojkotuja też pólßkich korczmarjow. Njedawno ßakalachu wojakam thodźłacź do zyle pßchißtojneje korczmy, hačrunjeż je korczmar wukżuenу wojak, debjeny ś medaillu ś chińßkeje wójny. Do najwośębnißcheho hotela w Pósnanju, do Bażara, njeßmędża wojazy thodźicź. Winarnja Robinßkeho je żo wojßkam ßakßała, hdyż bę polizja komandantej wojßewißa, ßo ta winarnja roßżwętlena bhła njeje, hdyż bę khężor w Pósnanju.

W każarnach w SStarogrodźe dyrbi kóżdy wojak we żwojim kaßchcźiku ßapiż wßchich pólßkich rjemjeßlnikow a pßchekupzow męcź, ßo by wędźał, hdźe kupowacź njeżmę.

A wßchitko to ßława żo w mjenje podtlócźeneho nęmżowißtwa. Pożlynicźe żnadź nęmżowißtwo a wobrónicźe je, hdyż pólßke mjena do nęmßkich pßchewobrocźecźe a pólßku rękź trocźel ßa krocźelu pßcheßcźahacźe? „Wojujcźe pßchecźiwo pólßcźinje ś najmjeńßcha loyalnje a njerękcźe, ßo wobaracźe podtlócźene nęmżowißtwo," pißaße njeboh Hanßemann, żobußałożeŕ hakatißtow, we węßtej Pósnańßkej nowinje, „ale prajcze runje won: Dobro tralesťwa żada tajku politiku pßchecźiwo Polakam." We tom ßnajmjeńßcha njebę tajenßtwa. Runje won wußna żo njemóże żo pßchezo na prawo dźiwacź, ßo dyrbiß ße cźaßami po cźękach Polakow pßhenecź, ßo by ßtworił kraleßtwo ś jeneje myßle ludnoßcźu, hdźeż by kóżdy cźuł a myßlił po nęmßku. Tola njemóżecźe wot naß żadacź, ßo bychmy żo ßa tajke ideale ßhrěli a żwoje najßwjecźißche ßacźucza ßmęnjowali każ rukajcy. Ssami bychcźe naß ßazpęwali, hdy bychmy żo tak żnadno narodnoßcźe zlękali.

Tola waßcha wutupjerßka wójna pßhecźiwo pólßkej narodnoßcźi je bjeßbóżna, njemoralna a njeßhcheßcźanßka.

Snęmcźowanje, kotrejž ma na cźole ßa hęßko wupißanu „hidu pßhecźiwo pólßkej narodnoßcźi", je njekßhcheßcźanßke, njemoralne. Ale zyłe pocźinanje je njemudre, njepolitiłße. Serjerajo żo na żłowa prußkich minißtrow móżu wobkruczecź, ßo je antipólßka politika tajka ßcźinika, ßo ßteji pßched bankroßtßtwom. Tale politika ßapocza żo hižo pßched 100 lętami, a pożlednje 30 lęt wjedźeße żo ś wjetßchim wotmachom. A ßchto dożpęwaße? Hißchcze pßched 30 lętami wjeßch Bißmarck ś tohole męßta pólßkim ßapółkanzam djeßche: „Nimacże ża żadu pólßkeho ludu. Scże jenoż ßaßtupjerjo pólßkeho ßemjanßtwa, duchownßtwa a ßzędźanych, ale ßcźerka bnła ludu żo ßtźerje k nam bźerźi." A kak węź djeńża ßtoji? Pólßkeho ludu w tej 30-lętnej wójnje njejcze ßłamali, ale tón je żo ßmóżnik wßchudże a we wßchém hoßpodarßtwu, pjenjeżnje, duchownje. Jeli 30 lęt tajkeje politiki pólßki narod njeßabichu, ale poßłynichu, by knježeßtwo teje politiki żo wośtajicź mękło. A nawopak cźini każ hracźk, kotryż hru pßchęhrawßchi, dwójżn tak wjele ßadża. Schtwórcź miliardy roßtórmanimßchi żadża knježeßtwo druhi ßchtwórcź miliardy. Ale — to móżu wam prajicź: So byßchcze nas ße milijonami pßchenęmczili, k tomu ßcze pßchejara thudźi. Sa to byßchcze miljardy trjebali, a hißchcze to njedożahnuje.

A cźehodża je lud pólßki tajke poßtupy dokonjal? Runje tohodła, dokelž je w tom cźaßu ße ßtrony knježeßtwa tak podtlócźowany był. Njeje to potajtim ßcźehnył naßcheje agitazije. Pólßki lud żo ßtónczńje dohlada, kak knježeßtwo a żudnißtwo pomału pólßku rękź ßahanjeja, tak pólße dźęcźi nucza, do nęmßkeje nabożneje wucźbn. Tuż rosbudźi żo dußcha pólßkeho ludu też w najnitßich worßthach a lud żebjeßwędomi. Ale też hoßpodarßaż pożlynichmy żo a pokraczowachmy ßpußchczejuż żo na żamßne mozy, a tuż też ßepjerajap żo żami na żebje wójnu, kotruż żu na naß ßwjedli, pßchętrajemy; pßchetoż naßchi męßchczenjo a wjeßnjenjo żu ßwucźeni, żami na żebje żo ßpußchczećź, doniż Nęmcź żo pßchezy ża knježeßtwom wobbladuje a knježeßtwo na pomoż woła.

A ßtónczńje hißchcze nękchto naßpomnju. Podtlócźena nęmczißna woła ßtajnje wo pjenjeży. Cźitajcże naßze nęmßke nowiny, a pßcheßwędócźeje żo. Dale wótßlicźe wożaju wo pjenjeży, a pßchi tom ßtajnje wo nowe dźiwadła, domy ża towaŕßwa atd. To dopomina nas żławne cźaßy, hdyż (w Romje) wołachu: panem et circenses (khlęb a hry.) Ale hdyż żu tajke khłoßy w kraju ßtyßchcź, ßwędcźi to wo ßnutßkownej ßhnilißnje.

(A wójna tu ßhnilißnu njeje wuhojiła. Też djeńża hißchcze woni pßcheczíwo Polakam a SSzerbam tak ßakhadjeja! A hdyż jim Italjzy ża żamżnej męru mérja, chżeża ś kóże wujećź a żo pódła njeje żydnycź!)

Lěkarska rozprawa wo wothladańskich dźěćoch spomožerskeho hamta města Budyšina.

W lěče 1925 wucźinjeßche ticzba wothladańßkich dźěcźi, kiż hißchcze do ßchuleje njekhodźachu, w Budyßchinie 261. Pomęrnje wułki pßchirost tutych dźěcźi pornjo pßjedawßchim lętam ma ßwoju hłowmu pßchicźinu w tym, ßo maja żo po nowych ßakońßkich poßtajenjach nęmßkoßtatneho mlodßtneho ßpomoźeŕßkeho ßakonja też dźěcźi, kiż bjeß ßapłaczenja pola ßwojeho dźěda a wowki pßchebywaja, do liczinow jako wothladańße dźěcźi ßapißacź. Je to żadanje,

Pokraczowanje ßcźehuje.)

Serbski wumělkar.

Powědańcźo ś pßchedwójnjeho a wójnßkeho cźaßa.

„Kajke kraßne Bożе żohnowanje je lętża wßchudże na polach. Dołhe rynki njeliczomnych pópow cźahnu żo wot jenoho końza pola k druhemu. Bóh je naß lętża jako bu-hacże ś dobrymi żnjani żohnował." Tak rěcźeße żeŕ Natußchkez nan na polu mjes dołhimi rynkami popow. SStónczo bliżeße żo k japadej. Horzy a tużny bęße hył dźeń, kotryż ßo nękko nakpileße. SSpróżni żnjeńzarjo ś polow khwatachu. Wujeßchez bęchu dźeńża pßcheriżu ßapyßkowali. Jutże dyzhu dale żito donoj wożyeź. Natußchkez dyzhu jutże hižom pożledńje dowożyeź. Bęchu też dźeń pßjedy ßapyßkowali hačź Wujeßchez. Natußchkez bęchu żyła ße ßchchem wo wżyy pręni. Mężjachu dże ludźi doßcź, każ wo wżyy rękacße. Ś tym pak też runje tak łię njebę. Natußchkez nan bę hižo 59 lęt a pßchi tutej żwojej ßtarobje hißchcze mużne żadu pßchimiache. Mężeße wßchak 25 lętneho, ßrótneho a żyłneho żynna. Tuż dreje jemu njebę trjeba, żo dźeń wote dnja tak dręcź. Njemóżeße pak żebi hinak pomhacź, ale dyzhße polneho wotrocźka ßaßtacź. Jeho żym jędźeße ś konini. Ninto toho mężachu Natußchkez hißchcze dwaj ßłużobnej thadli a tři ßłużobne hołzy. Potajtim, Natußchkez nan ßtajeße hißchcze mjes pópami na polu, jako Wujeßchez ś pola dźechu. Wocźakowaße żwojeho żynna Jurja, kotryż mężeße kóżdy wokomik po pożledni wóś żita pßchijećź. — „Dobry wjeczor, Jakubje, nó, njechaßch hißchcze żwjatok cźinicź." Tak pßchiwoła jemu Wujeßchez nan. Wón je nękotre lęta młódßchi hačź Natußchka. SStaj bąź żużobaj a jara dobraj pßcheczelej. „Wjeßch womaßy, Michale", wotmolwi Natußchka. „Hdyż ßo żo ßnadź, ßo ßym ja żo ßtarß, ßo ßym ja żo ßtarß, ßo ßym ja żo ßtarß

kotrež přjedy hač mjenowany zakoń do mozy stupi, hišče je njeby. S tychle 261 džěći narodźi so w lěče 1919, 12, 1920 25, 1921 21, 1922 41, 1923 59, 1924 52 1925 51. S nich bě 112 jenož wodnjo we wothladanju a 149 w polnem wothladanju.

W běhu léta 40 džěći maćerje abo starschi do šamfineho wothladanja wsachu, tak so 221 džěći mjez 6 lět hač do konca léta w zusym wothladanju swosta. Wumrěše žane z nich njeje.

Kontrolla nad wothladańskimi džěćimi měješe tež takle: Wothladowaze maćerje skakachu so hdyž a hdyž je swojimi wothladańskimi džěćimi, za tym, hač bě strowosće džěći dla mišne, do sastarańje za ćěšchne a male džěći. Džěći so lěkarjej pschepytowachu a maćerjam so wo wothladanju a ježiwjenju džěći rada poda. Nimo toho spomožerstwowe fotry a zdźela też k. měšćanski lěkar dr. Traeger wothladowaze maćerje w jich wobhdźenjach wopyta.

Saměšćenje džěći cžinješche pola kóždeho džěćeza cžerkoty, dokeł pschihódnych wothladańskich městnościow dosć njebě. Někotre džěći dyrbjachu so tamo nakwolnje we khorowni saměšćeć. Tele wobstejnosće móža so wotstronić, hdyž so dom sa ćěšchne a male džěći natwari. Tole prašenje pak je so stajnje dla njedostatka pjenjes wotkorzyło. Bydlenske wobstejnosće wothladańskich starschich móža so hač na jenotliwe pady tak někak dobre mjenować. Dla nětčišchnje nusy na wothladanych dyrbjachu so žadanja jara pomjenschić. W tych padach, hdyž bydlenja tež skromnym žadanjam njedostajachu, spyta spomožerski hamt wotpomhać, tola zwjetscha bjes wuspěcha, dokeż po zdźelenju bydlenskeho hamta druhich pschihódnischi bydlenjow dostać njebě.

Jako njedostatk so dale sačuwasche, so so pola jenotliwych džěći wothladańska městnosć cžasto pscheměni, schtož k lěpschemu sa džěći njeje.

Porjadnosć a cžistosć wothladańskich maćerjow běschtej powschitkownje tajkej, kajkej so žadaschtej. W někotrych padach běschtej tamo jara pschihódnej, w druhich pak sa jara njedostatkajej. Strowotne wobstejnosće wothladańskich běchu dobre; jenož w 2 padomaj so džěći starschimaj khorosće dla dać njemóžeschtej.

We strowotnych wobstejnosćach džěći šamych so njemóže nicžo njepschihódneho powědźić. Straschne natykwe khorosće so mjez nimi husto njewobkedźbowachu. Samjesowachu so na někotre pady wošypizow, duschaceho kaschela a khripy. Khorosću z natynmjenja a cžerjowe katarrhy, tuž so cžasećišcho wobkedźbowaše. Na jenotlym džěćeju dyrbjesche so dla stłuczabloweho pschekłuska operazija wumjesć.

Džěći, kiž bychu duchownje jara wróćo wostałe abo dospołnje bjesrosomne džěći njejsu so nadeschle.

Tak daloko hač hospodarśtwa nusa pschimasche, měšćanska rada lěkarsku pomoz posćiži.

Sčežiwjeński staw džěći bě nimo někotrych wuwisaczow spokojazy. Napadnje rožšěrjena je mjez džěćimi jenbzelska khorosć, niz jenož mjez wothladańskimi džěćimi ale też mjez tajkimi, kiž su w starschiftkim domje. Wšche skhodźenki khorosće mózachu so wobkedźbowaćz. Khorosću nima žaneje jenotneje pschicžiny. Dokelž też derje sešiwjene džěći na jendźelsku khorosć czerwjachu, jeje pschicžiny wšesče bóse w hubjenych bydlenskich wobstejnosćach leža.

Płuzna tuchoczina (Lungentuberkulosa) so mjez džěćimi njeje wobkedźbowała, cžasećišcho pak tkrowulosa. Pola někotrych džěći namaka lěkař pschikhilenje k widlischczowym napadam.

Wobstejnosće schatkow a drastow tu so pornjo prěnim powójnskim létam polepschile. W nusnych padach je město pomhało.

Samjerodźenja a cžiwkowanja džěći njejsu znate.

Wschelake wothladańske maćerje skorzachu, so maju džěcze maćerje malo sajima na swojich džěćach. To je jara krudźaze. Skorzachu też, so wothladańske pjenjezny hubjenje abo dozuka njeplacza.

Sa swoje pschijačhu w běhu léta dwojej starschej 2 džěći. Powschitkownje běchu wobstejnosće wothladańskich džěći dźiwajo na nětčišchi cžěrki cžas spokojaze. Lěkarska rozprawa wo wothladańskich džěćach

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Ludowe požadanje.

Cžaj, w kotrymž móže so kóždy sapiśaćz, sa ludowe požadanje „wuzwolenje samójenja wjerchow“, je so wot 4. měrza hač do 17. měrza 1926 postajił. Sapiśowańske lisćiny wuleža wschědne dny wot dop. we 8 hodź. hač do 1 hodź. a popołdnju wot 3 hodź. hač do 6 hodź. w kupnizy (Gewandhaus) w 2. posthodźe (w sali měšćanow). Njedźelu móža so sapiśowanja wot dopołdnja w 10 hodź. hač do 3 hodź. popołdnju stacź.

Nimo toho postaja so sa njedźelu, 7. a 14. měrza 1926 wot dopołdnja w 10 hodź. hač do 3 hodź. popołdnju jako sapiśowańske městnosće sa tych, kiž maju prawo, so so sapiśaju, kiž pschi wólbach němčiskatneho presidenty 26. haprleje 1925 w mjenowanych wokrjesach hłosowachu:

Hosćenj „Brauhausgarten“ na Nowosalzikej drózy 4 sa tych, kiž maju prawo, so so sapiśchu, we hłosowańskimaj wokrjesomaj „Tjoch Lipow“ a „Brauhausgarten“; ratarska schula na Mättigowej drózy 31, sa tych, kiž maju prawo, so so sapiśchu, we hłosowanskimaj wokrjesomaj „ratarskeje schule“ a „Lusajsje“; w hosćenzu „Albertsgarten“ na Tišlanskej drózy 37, sa tych, kiž maju prawo, so so sapiśchu we hłosowanskimaj wokrjesomaj „Ložoweho twarjenja“ a „Albertsgarten“; we hosćenzu „Zum Schwan“ na Židowje 202 sa tych, kiž maju prawo, so so sapiśchu, na Židowje.

K sapiśanju woprawnjeni, kotriž su wot wólbow němšiskatneho prezidenty 26. haprleje 1925 w měšcze sapiśaća, maju so w pitanu tutoho wuśitawa wschědnje wot 10 hač 12 hodź. dopołdnja, k sapiśanju woprawnjene wobsoby we wothladarni na Židowje w pitanu wothladarnje wschědnje wot ½9 hač ½11 hodź. dopołdnja do tam wupołoženych sapiśowańskich lisćinow sapiśaćz.

Sapiśowanja šmědźa so jenoź stacź w městnosćach, kiž su sa to postajene. Lisćiny pak so nješmědźa wot jeneho druhemu dawaćz a nješmědźa bycź wupołożene w městnosćach, kiž njejsu hamtsky sa to postajene. Kóždy k sapiśanju woprawnjeny njesmě pak mjena jeho źiwótnych abo druhich wosobow do sapiśowańskich lisćinow sapiśaćz. Woženjene žony, abo takle kiž su woženjene byle, dyrbja też swoje róbne mjeno žonu sapiśaćz. K sapiśanju woprawnjeni maju wschě šmuhi sapiśowańskeje lisćiny dospołnje wupjelnicź a tak, so so cžitaćz hodźi.

Sapiśaćz šmědźa so:

a) Muzlzy a žonzy hłosowarjo, kotriž su sapiśani do běžneje hłosowanskeho sapiśa, khiba so su swoje hłosowańske prawo mjes tym zhubili abo so w sapiśowańskem cžasu wotpocžuje;

b) cži hłosowarjo, kotriž su sapiśanske wopiśmo dóstali.

Sapiśańske wopiśmo dostanje na prośtwu: k sapiśanju woprawnjeny, kiž je do hłosowańskeho sapiśa sapiśany,

1. hdyž sa zyły sapiśowaństi cžaś z nusnych pschicžinow swonka města, w kotremž ma swoje bydlenje pschebyła;
2. hdyž je dla khorosće abo bědnosće w hibanju sadźěwany a še sapiśańskim wopiśmom smóžni, so sa njeho pichthódnischo leżanu sapiśowańsku městnosć wopyta.

Namjetu na wustajenje sapiśańskich wopiśmow sa tych, kotriž su do hłosowańskeje lisćiny města Budyschina sapiśani, maju so we wólbnem hamcze w kupnizy na Snutskownej sawškej haśy 1 po 2 sthodomaj wschědne dny dopołdnja wot 8 hač 1 hodź a popołdnju wot 3 hač 6 hodź. pišomnje abo ertnje staźi.

Wotpokaje-li pak a njeda so sapiśańske wopiśmo, je wobcžežowacź dowolene. Wobcžežowanje ma so tohorunja w na konzu napiśaneje pitarni pišomnje abo ertnje cžinicź. Tak daloko hač so tele wobcžežowanja hnydom wtbycź njemóža, rozsudźi nad tym w běhu tydźenja wokrjesne hejtmanstwo.

K sapiśanju woprawnjeni maja so wo swojej wosobje sami pschedpołożenjom wobydlerskeho pschijewjeńskeho wopiśma, sami wopiśmom wo narodźe a se swójbnej rodnej knihu wupokazaćz.

So by so sapiśowanje rucže stacź mohle a so by so cžiščzenja wobešcha, prošmy k sapiśanju woprawnjenych, so bychu so po możnosći prěnjše dny sapiśali, a niz hakle na konzu postajeneho cžasa.

W Budyschinje, 3. měrza 1926.

Měšchczańska rada. Wólbny hamt.

*

Schkitajcze wjerbowe mizki.

Schtóž wjerbowe mizki w lěsach abo w sahrodach semi, wo khłostu. S sašiwom so khłosta, schtóž mizki semi, so by je sa pjenjezy pschedawał.

Wjerbowe mizki w pischekupskim smyśle poručeja, prjecz šlaćz, pschedawaćz atd. je šmutskowne ministerstwo sakasało a pod khłostanje stajilo. Tónle sakas pak njenastupa wikowańskich sahrodnikow, kiž jedi wjerby da rězanja mizkow žadźeja a pjahuja. Sa tajke mizki pak dyrbi pschedawaś jich potomk z pokhadnym wopiśmom, kiž je wyschnosć wobtrudźiła, dopokazaćz.

Polizajski sastojnizy maju poručnosć, so bychu šwsche njewobkedźbowanja tuteho postajenja bjesze wschcho napisali.

W Budyschinje, 1. měrza 1926.

Měšchczańska rada. Polizajski hamt.

*

Nad šamoženjom pschekupza Alfreda Rudolfa Hermanna,

jenicžkeho měšcžiczela firmy dr. Teich u. Co. we Budyschinje na Sserbskej haśy 1 so dźensa 1. měrza 1926 dop. w 11 hodź. konkursne jeonanje wotewri. Měcznik Büttner w Budyschinje so sa konkursowego sarjadnika pomjenuje. Konkurske žadanja maja so hač do 1. haprleje 1926 pola šudnisiwa samolwicź. K wobšamknjenju wo sdźerżenju pomjenowaneho abo wo wuwisenju druheho sarjadnika kaž też wo sšasanju wěricželskeho wuběrka a jeśi nusne, wo wožach, kiž so w § 132 konkurskeho porjada mjenuja, so na 31. měrza 1926, dop. w 11 hodź. a k pruhowanju pschijerzenych žadanjow na 5. meju 1926, dop. w 11 hodź. pšched podpišanym šudnišwom — w sali 141 — termin postaji. Schtóž wobsedźi wjeź, kiž do konkurskeho zapka hłuscha, abo schtóž je konkurskemu zapkej něschto dołny, njesmě nicžo powschitkownemu dołžnikej wotcekacź abo sapłacicź, dyrbi też wobsedźerstwo wjeźy a žadanja, za kotrež sebi z wjeza sapłaczenje žada, konkursnemu sarjadnikej hač do 1. haprleje 1926 wošwjeźeć.

Hamtske šudnistwo w Budyschinje.

*

Warnowcžiczańska gmejna je wo dowolnosć prošyła, so by wodsenku wodu z leżowonosće na sahonjkim kruchu cžo. 90 sahonjkich knihow sa Warnowcžizy k sastaranju gmejny z wodu wuźila.

Tónle namjet je wo § 33 wodowego sakonja z nawohwjenjom wošjewi, jo bychu so pschecžiwjenja pschecžiwo požadanemu wuźiwanju wody w běhu 2 njedźel wot dnja, hdyž so tole wošjewjenje wocžišchczi, na hamtiše hejtmanstwo sapodaśe, hdyž też plany k nutsnohladnjenju wuleža.

Wobdźělnizy, kotriž so w tymle cžasu njesamołwja, šhubja prawo pschecžiwjenja pschecžiwo naprawam wobsahnosće.

W Budyschinje, 1. měrza 1926.

Hamtske hejtmanstwo.

Kućik radosće za pěkne serbske dźěći.

Dźědowe zabawki wot Radyserba-Wjele. — Wozjewja Serbomił Tuchorski.

A) Človjek a přiroda.

18. Hajnik a liška.

Liška čepi za kerkom;
Njedaloko huso khodźi;
Khlóšća liška mysli sej:
Tajke mjaso pěknje słodźi.
Zo so libjo přibliži,
Potulena wočakuje,
Žadna mjaska libjećoh'
Hižo so tak woblizuje.
Njewě wbohe husatko
Kajke njezbože to łaka,
Kajka zakusarka so
Na nju hotuje do skaka. —
Hajnik stejo za dubom
Z mjelčom na lišku so jěri,
Čicho z dolhej třělbu so
Na tu rubjeżnicu měri. —
Buškej prisnje. — Liška so
Wali z přetřělenej hłowu.
Morwa je, zo mohłe hić
Rapaki a wjelki k rowu.
Hajnik smějo přiskoči,
Ju sej tyknje do wačoka.
Ze swarjemi šćekota
Z duba na njoh' stara sroka. —
„Skerjedźica nikajka,
Što to činiš tajkej hary?
Z njej' mi lišće rukajcy
W sněbach b'dźa so hodźić jary.
Jankej lišču čapku też
Žešić dam, hdyž zyma budźe.
Hdyž w njej póńdźe na sanki,
Dźiwać budźeja so wšudźe.“

19. Z hólčiska, kiž skoćik drje, zwjetša złóstnik narosće.

Pachołkojo přede wsu
Lišću honjtwu hrajachu;
To bě hołk a juskanje,
Hač tak do wsy klinčeše.
Hruby Hans tam přiběhny,
Rady z nimi hrał sej by.
Njedachu jom' sobu hrać,
Rěkachu jom' psyči drać.
Wšitcy wo wsy znajachu
Jeho dušu njesmilnu:
Doma wón poł slepoh' psa
Přahaše do wozyka,
Synuwši so do njeho
Ridrowaše wokoło,
Stare skoćo jachleše
Sun'ši jazyk ze šije.
Hans, tón hepjel dračowski
Pohonješe z pukami,
A hdyž ludźo swarjachu,
Wusmja so jim z njehanbu. —
Dźěćom wšem bě wohidno
Tajke hrube hólčisko;
Prajachu sej: „Psyči drać
Njesmě sebi z nami hrać.
Kiž so na psu njesmili,
Towafstwo měj z wjelkami!“
Wowki z hłowu wijachu;
„Zwarnuj Bóh před šibjencu!
Njej-li žel 'mu skoćeća,
Dha tež ani človjeka.
Z hólčiska, kiž skoćik drje,
Zwjetša złóstnik narosće.“

20. Hordy kłóš.

Jónu dźěše na Jana
Měšćan z hólčkom přez pola;
Synk bě, hišće ćelacy,
W polach pobył małohdy.
Dźens bě nan joh' sobu wzał,
Aby synkej zhonić dał,
Kak wo Božej dobroće
Žito w honach předuje.
Wětřik dźěše přez polo,
Stwjelca zmahowachu so;
Rožki běchu kłósate,
Połne zornow nadobne.
Zohnowanje njebjeske
Z kóždoh' kłóska hladaše;
Wutrobna to radosć bě
Hladać na te blizke žně.
Klóski powědachu sej
Wo dobroće wótcowskej. —
Poča nan: „Hlej Marko tu
Božu ruku šćedriwu!
Dodźakować Bohu so
Človjekam je njemóžno.
Kóždy kłós tak ličkaty
Z nasytkom je pjelnjeny,
Přiwoła nam z radoseu:
„„Khwalće Bożu wobradu!““ —
„„Ale nanko, hladajće““ —
— Z dobom Marko zazběže —
„„Tamle jedyn wysoko
Ze wšěch prosty zběła so!
Hlejće, rjany runy wšón,
Njeje kłosow kral drje wón?
Njej tón wjele hódniši
Dyžli žadyn mjez nimi?
A te ćežke skhilene
Njejsu to drje špatniše?““ —
Nan so směwknje na synka:
„Myslički to jebaja!“
Z tym wón ruku wupřestrje,
Kłós tón prosty wottorhnje,
Hólčkej hnydom pokaza:
„!Hej tu njej nic zornješka!
Widźiš wuley činić so
Hłuche hole próždnistwo?
Jomu drje so wjele zda,
K ničom njej pak docyła.
Hubjeny je tajki kłós,
Kiž tak zběha hordy nós!
Tak też hóle je knićomny,
Kiž so prosći hordźity!“

21. Bitwa wo kibiče jejka.

Pachołkaj dundajo po łukach
Namakašataj kibiči dółčk.
„Hlej dźě hlej, blakate jejka!“
Zjuskota kóždy to hólčk.

„Januško“, zanjese Jura,
„Te wšak wšě štyri su mi!
Pytajmoj hnězdo 'će jene;
Z toho sej potom ty wzmi.“

„„Juraško, što ći so dźije?
Trochu drje cybnjeny sy?
Wjetši sym! Tři sebi wozmuł
Z jenym to poběhnješ ty.““

Kibiče lětajo křika:
„Subtaj so pješcy mi dwě!
Božedla wostajtaj jejka,
Abo sej zwoataj zlě!“

Do so pak dawši so hólčkaj
Złoćestaj do hnězda tuž —
Zdobom su na plane te jejka —
Strowo to wamaj, čuš, čuš!

pschecžahnyli, maju so njedźelu na sapiśowańskim měśne sapiśaćz, w kotrehoż wokrjesu někto bydla.

K sapiśanju woprawnjeni khori w měšchczańskej khorowni móža so w pitarni tutoho wuśitawa wschědnje wot 10 hač 12 hodź. dopołdnja, k sapiśanju woprawnjene wobsoby we wothladarni na Židowje w pitarni wothladarnje wschědnje wot ½9 hač ½11 hodź. dopołdnja do tam wupołożenych sapiśowańskich lisćinow sapiśaćz.

Sapiśowanja šmědźa so jenoź stacź w městnosćach, kiž su sa to postajene. Lisćiny pak so nješmědźa wot jeneho druheho dawaćz a nješmědźa bycź wupołożene w městnosćach, kiž njejsu hamtsky sa to postajene. Kóždy k sapiśanju woprawnjeny njesmě pak mjena jeho źiwótnych abo druhich wosobow do sapiśowańskich lisćinow sapiśaćz. Woženjene žony, abo takle kiž su woženjene byle, dyrbja też swoje róbne mjeno žonu sapiśaćz. K sapiśanju woprawnjeni maju wschě šmuhi sapiśowańskeje lisćiny dospołnje wupjelnicź a tak, so so cžitaćz hodźi.

Sapiśaćz šmědźa so:

a) Muzlzy a žonzy hłosowarjo, kotriž su sapiśani do běžneje hłosowanskeho sapiśa, khiba so su swoje hłosowańske prawo mjes tym zhubili abo so w sapiśowańskem cžasu wotpocžuje;

b) cži hłosowarjo, kotriž su sapiśanske wopiśmo dóstali.

Sapiśańske wopiśmo dostanje na prośtwu: k sapiśanju woprawnjeny, kiž je do hłosowańskeho sapiśa sapiśany,

1. hdyž sa zyły sapiśowaństi cžaś z nusnych pschicžinow swonka města, w kotremž ma swoje bydlenje pschebyła;
2. hdyž je dla khorosće abo bědnosće w hibanju sadźěwany a še sapiśańskim wopiśmom smóžni, so sa njeho pichthódnischo leżanu sapiśowańsku městnosć wopyta.

Namjetu na wustajenje sapiśańskich wopiśmow sa tych, kotriž su do hłosowańskeje lisćiny města Budyschina sapiśani, maju so we wólbnem hamcze w kupnizy na Snutskownej sawškej haśy 1 po 2 sthodomaj wschědne dny dopołdnja wot 8 hač 1 hodź a popołdnju wot 3 hač 6 hodź. pišomnje abo ertnje staźi.

Wotpokaje-li pak a njeda so sapiśańske wopiśmo, je wobcžežowacź dowolene. Wobcžežowanje ma so tohorunja w na konzu napiśaneje pitarni pišomnje abo ertnje cžinicź. Tak daloko hač so tele wobcžežowanja hnydom wtbycź njemóža, rozsudźi nad tym w běhu tydźenja wokrjesne hejtmanstwo.

K sapiśanju woprawnjeni maja so wo swojej wosobje sami pschedpołożenjom wobydlerskeho pschijewjeńskeho wopiśma, sami wopiśmom wo narodźe a se swójbnej rodnej knihu wupokazaćz.

So by so sapiśowanje rucže stacź mohle a so by so cžiščzenja wobešcha, prošmy k sapiśanju woprawnjenych, so bychu so po możnosći prěnjše dny sapiśali, a niz hakle na konzu postajeneho cžasa.

W Budyschinje, 3. měrza 1926.

Měšchczańska rada. Wólbny hamt.

*

Schkitajcze wjerbowe mizki.

Schtóž wjerbowe mizki w lěsach abo w sahrodach semi, wo khłostu. S sašiwom so khłosta, schtóž mizki semi, so by je sa pjenjezy pschedawał.

Wjerbowe mizki w pischekupskim smyśle poručeja, prjecz šlaćz, pschedawaćz atd. je šmutskowne ministerstwo sakasało a pod khłostanje stajilo. Tónle sakas pak njenastupa wikowańskich sahrodnikow, kiž jedi wjerby da rězanja mizkow žadźeja a pjahuja. Sa tajke mizki pak dyrbi pschedawaś jich potomk z pokhadnym wopiśmom, kiž je wyschnosć wobtrudźiła, dopokazaćz.

Polizajski sastojnizy maju poručnosć, so bychu šwsche njewobkedźbowanja tuteho postajenja bjesze wschcho napisali.

W Budyschinje, 1. měrza 1926.

Měšchczańska rada. Polizajski hamt.

*

Nad šamoženjom pschekupza Alfreda Rudolfa Hermanna,

jenicžkeho měšcžiczela firmy dr. Teich u. Co. we Budyschinje na Sserbskej haśy 1 so dźensa 1. měrza 1926 dop. w 11 hodź. konkursne jeonanje wotewri. Měcznik Büttner w Budyschinje so sa konkursowego sarjadnika pomjenuje. Konkurske žadanja maja so hač do 1. haprleje 1926 pola šudnisiwa samolwicź. K wobšamknjenju wo sdźerżenju pomjenowaneho abo wo wuwisenju druheho sarjadnika kaž też wo sšasanju wěricželskeho wuběrka a jeśi nusne, wo wožach, kiž so w § 132 konkurskeho porjada mjenuja, so na 31. měrza 1926, dop. w 11 hodź. a k pruhowanju pschijerzenych žadanjow na 5. meju 1926, dop. w 11 hodź. pšched podpišanym šudnišwom — w sali 141 — termin postaji. Schtóž wobsedźi wjeź, kiž do konkurskeho zapka hłuscha, abo schtóž je konkurskemu zapkej něschto dołny, njesmě nicžo powschitkownemu dołžnikej wotcekacź abo sapłacicź, dyrbi też wobsedźerstwo wjeźy a žadanja, za kotrež sebi z wjeza sapłaczenje žada, konkursnemu sarjadnikej hač do 1. haprleje 1926 wošwjeźeć.

Hamtske šudnistwo w Budyschinje.

*

Warnowcžiczańska gmejna je wo dowolnosć prošyła, so by wodsenku wodu z leżowonosće na sahonjkim kruchu cžo. 90 sahonjkich knihow sa Warnowcžizy k sastaranju gmejny z wodu wuźila.

Tónle namjet je wo § 33 wodowego sakonja z nawohwjenjom wošjewi, jo bychu so pschecžiwjenja pschecžiwo požadanemu wuźiwanju wody w běhu 2 njedźel wot dnja, hdyž so tole wošjewjenje wocžišchczi, na hamtiše hejtmanstwo sapodaśe, hdyž też plany k nutsnohladnjenju wuleža.

Wobdźělnizy, kotriž so w tymle cžasu njesamołwja, šhubja prawo pschecžiwjenja pschecžiwo naprawam wobsahnosće.

W Budyschinje, 1. měrza 1926.

Hamtske hejtmanstwo.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihtišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowny :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Cisło (Nr.) 54 **Budyšin — pjatk, 5. měrca 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Němskostatna rada położenje dawkow přijała.

W poslednym pożedźenju němskostatneje rady je so frjedu zakonjowy nacrjł wo położenju dawkow k wuwożenju hospodarskeho położenja pyšćerstwow hłosam Bayerskeje a Mecklenburgskeje pyšnjał. Badenska a Durinska so wothłosowanja wostajiłoj. Zakonjowy nacrjł **wobrotny dawk** wot 1. hapreje 1926 na **0,6 prozenta sniži. Luxusowy dawk** so zyle wotstroni. Dalše zakonjowe stawy dawkowe wołożenje pyši sjednoćenju dźěłarskeje pyšnjeżu. S hłownym postajenjom je, so so pyši sjednoćenju kapitalnych towarstwow towarstwowy dawk na 1 prozent sniži. Pyšnizarki k dawkej na kupjenje lězownosćow abo dawk na pyšnihowanje hódnosće njeruchomosće so bracy. Samożenjowy dawk so na lěto 1926 wobžeje njewobliči. Wón so we wyšokosći ¾ lětneje dawkoweje sumy protyčeneho lěta 1925 sběra. Na 15. meju 1926 postajene zapłacenje samożenjoweho dawka 1926 njetrjeba so zaplaćić.

Powyšenje sadźbow podpjery za dźěłonjemějerjow.

Sakske dźěłowe a spomožerske ministerstwo je na podkładu němskeho dźěłowoho ministerstwa wo nakhwatlnym powyšenju najwyšćichich sadźbow w sastaranju dźěłonjemějerjow wukaz wudało, po kotrymž so najwyšćiche sadźby nakhwilnje na złědowaze waršnje postajeja:

a) Za dźěłonjemějerjow, kotrjiž žanych žiwnostnych pyšnihowanjow abo bonyzarnu hospodarstwu druheho njeyšćitkućiseja: 1. za wożeby pyšes 21 lět w městnych klasach A, B, C 178, 166, 154 pjenježkow; 2. za wożeby niže 21 lět w městnych klasach A, B, C 118, 110, 102 pjenježkaj.

b) Za wšitkich druhich hłownu podpjeru dostawazych *wot spočatka dźewjatoho podpjerańskeho tydźenja, hdyž* so za cząš wožom pyrjedawšich njedźel njepyšćestawajsy podpjerali: 1. za wożeby wyše 21 lět w městnych klasach A, B, C 178, 166, 154 pjenježkow; 2. za wożeby niže 21 lět w městnych klasach A, B, C 108, 101, 94 pjenježkow.

Po napominanju němskeho dźěłoweho ministra so z tuteje pyšćicimi gmejny znowa na to dopominaju, so so najwyšćiche sadźby je frjedku z rosrumanjom wo samożenju němskich wjerchow sahěrak. Sapójtanz němskeho žejma ministra hr. žłužby Dietrich pyšeli, so so demokratiska frakcija němskeho žejma tón žamy dźeń wo zwozim stejišću k tutomu prašenju rozsudźi. Po zimym **rosrěčenju** so pyšćerstwo **nětkrotym** hłosam wobsamknu, so so **kompromisny** namjet němskeho žejma w jeho nětčišćej formje njeh**odźi** pyšćijeć. Jeli so njedy **možno** bylo, prenjotny demokratiski namjet pyšćerstwo, poiom **mě** so za wuwożenje bjes wotpyšćodženja hłosowacz.

Wuswojenje němskich wjerchow.

Sjeźd demokratiskeje stronu Barlinskeho wólboneho wokrjesa je so frjedu z rosrumanjom wo samożenju němskich wjerchow sahěrak. Sapójtanz němskeho žejma minister hr. žłužby Dietrich pyšeli, so so demokratiska frakcija němskeho žejma tón žamy dźeń wo zwozim stejišću k tutomu prašenju rozsudźi. Po zimym **rosrěčenju** so pyšćerstwo **nětkrotym** hłosam wobsamknu, so so **kompromisny** namjet němskeho žejma w jeho nětčišćej formje njeh**odźi** pyšćijeć. Jeli so njedy **možno** bylo, prenjotny demokratiski namjet pyšćerstwo, poiom **mě** so za wuwożenje bjes wotpyšćodženja hłosowacz.

Spytane feminc mordarstwo pola Küstrina.

S rosjaśnjenjom jeneho femineho mordarstwa so we tu khwilu staine rěčnistwo w Landsbergu sabéra. Feldwebel Gädike z cjornieje němskostatneje wobory, kotryž we małej wjsy pola Küstrina bydli, je so hakle nětko na wyšchnosć wobroćił a zdźěłił, so je so pyšći zamym wopor femineho mordarstwa zejinik. Sšo dalšich wjeczerišich stukkow bojo, je so won hač dotal wotjaził, poliziji wěs zdźěłeja.

Gädicke bě leutnanet Dittkowskemu na Seebzigskim fortu pola Küstrina podtajeny, hdyž je cjorna němskostatna wobora dołhi cząš hydlika. Do jeho dźěła złuščiskeje tež, munizyju a uniformy do druhich garnisonskich městnow cjorneje němskostatneje wobory wotjeż. Pyšći tym pyšćerstwo Gädizy tukanje nasta, so je njeswěrny. Tukachu na njeho, so je uniformy pyšćedawał a pjenjezy zam za žebje pyšchertjebał. Wórzy po tym Gädicu na fort Czernowitz pózłachu, so by tam za muśiwa cjorneje němskostatneje kwartéry pyšihotował. Hdyž bě feldwebel lědma z tutym dźěłom zapoczał, 24. hapreje 1923 nětkotsi offizjerozo cjorneje němskostatneje wobory z feldweblom Klappróthom na fort Czernowitz pyšchindźechu a jemu kaśahu, so by jim kwartéry pokazał. Hdyž bě Gädicke z offizjerami do forto-

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski.

Najl a najtuńša kupowańnja wobuća. Fóduowańnje spěšne a tunjo.

weho wotsamknjeneho městna pyšihoł, jeho **na dobo wot sady z cjeźkim pyšhedmjetom z mozu na hłowu dyrchu, a bórzy po tym druhi krócej, tak so so bjes wědomja swjese.** Feldwebel Klappróth a leutnant Heim bjeswědomneho do zobrapyšinjeseneje stanoweje płachty położychtaj a jeho na automobil, pyšeh fortom stejazu, donjeseechtaj. S puću rsanjeny hłowa złyšeschesche: „Sćerba dyrbjeli po pravom satsělicz, wón žedi to sajtnjż, tola dźiwamy na jeho zonu a dźěći." Cźekłosranjeneho do Landsbergskeho lazareta dowjeseechu, hdyž dołho na pocźerpjene cźeźke rsanjene hłowy leżesche. S mózmymaj rozomaj je so Gädicke położa woblicja trajnje hač do dźenźnjscheho dnja shromila.

Němski protest we Waršawje přeciwo pólskim nowinam.

Wolfej telegrafna powěsćenja powě, so je němski pósłanz we Warschawje 1. měrca po porucznosći němskeho knjezerstwa pólskemu ministerstwu pyšehdźyboze notu pyšeh-podał, w kotrejž so pyšeczerstwo rospuschczenemu pitanju pólskich nowin najwótrischo protestuje, kotrež je so pyšći sdźelenosći pożledniego sajeca Němcow w pólskej Hornjej Schlesyskej, wożeże też pyšeczerstwo němskemu generalnemu konsulatej rosputało.

Pólski justizny minister wo podawkach w Hornjej Schlesyskej.

W pólskim senatu justizny minister na napraschenje němskeho sjednoćenstwa, sajeceje Němcow dla spionaje nastupaje, wotmolwił. 12 februara su 13 wożobow sajeli, kotrež winuja, so su wojerske potajnosće, kotrež dyrbja we sajinje pólskeho stata potajne wostacź, zusenu statej pyšeradźile. Pischepytanje so z wożebitym spěchom pyšehwjedże, tak so budże sa schtyri njedźele skónczene.

Jaspar přeciwo Vanderwelde.

Na rěcź belgiskeho ministerskeho pyšehdźydy Vanderwelde w žejmje wo Locarnskim rsečenju, kotrejž so pyšeczerstwo pólskemu žydu w Radźe wupraji, su katolik Fieullen, pyrjedawšci liberalny minister Frank a wożeże pyrjedawšci swonkowny minister Jaspar wotmolwili. Fieullien wobžarowaschе, so Vanderwelde pyšeżo hłubje do Locarnskeho ducha stupa, kotryż Němska jako bróń wužije. Frank stajne Radźine žydo sa Belgiski žadasche, kotrejž je duzy po puću, ze w hospodarskim nastupanju na schestu móz stiźeć. Jaspar so boji, so njebudże runje duch měra a sjednanja, z kotrymž Němska do Swjasla Ludow sastupi. Němska žebi wjele bole nowy swjatskowy sapschadk wumyzli. Se zuwym pyšihłosowanjom nětkotrych sapóstanzow so won **sa žadanje Pólskeje sa stajnym Radźinym žydom wupraji.** Won wobžarowaschе, so Paul Hymans Belgiski wjazy we Swjatku Ludow njesastupuje a warnowaschе pyšeh tym, pyšeneuże diplomatiki wobkhad z bolschewiskej Ruskej nawjasacz.

Strajk předawarnjow a korčmow w Parizu.

So bychu pyšeczerstwo nowym dawkam protestowali, zu w Parisu wobžedźerjo pyšehdawarnjow a korčmow durje samkli. Na wulkich bulewardach wot Madelainy hač k mejnu republiki běchu zrjedu wot 2 hač do 4 hodźin sloro wyšće klamy a kosejowanje sajwrjene. Wożebje nadpadne bě próspnosć terrassow pyšeh wulkimi bulewardowymi restaurantami. W khojesownjach „de la Paix" krótko do 2 hodźin hoscźi zdworlinje proschachu, so bychu swoje městno wopuscheźili. Runje tak so w druhich restauracach a khojesownjach sta, w kotrychž w tutym cząšu zusy rad pyšehbywaju. Jenož wulke pyšehdawarnsche domy wotewrjene wostachu a wjele rospyšehdachu. Na nekotrych městnach so małe cząhi sesinpachu, tola porjad njeje so hač dotal nihdże kasyk.

Stejišćo Jendźelskeje k Radźinemu prašenju.

„Morning Post" powě, so so wočakuje, so budże Chamberlainowe rosrołoženje tajke, so žamo krtikojo w ministerstwje wobsamknu, so je lěpje sa jendźelski lud, so so wot rospominanja wothlada.

„Daily News" pischu: Ministerstwo je wobsamkło, so budże Jendźelska sa to hłosowacz, so by so Němska hnydom do Rady Swjatska Ludow pyšihjała, a so bychu so žadanja druhich ludow po sastupjenju Němskeje rospominałe. Ministerstwowa politika žada, so so w nětčišćim wokomiku **njeznjmě nicžo stacź, schtož mohło sastupej Němskeje do Swjasła Ludow sadźewacź.** S tutym wumělenjenjom je so Chamberlainej w prašenju, hač je pyšihradźiće abo niź, so **ga** Rada w pyšichodże rosćerći, zwobodna wola wostajiła.

Falšowanje bankowkow w Madźarskej.

Bethlen pyšeżo bóle pocźerpjeny.

„Kaž „Bocwärts" z Budapesta zhoni, je prynz Windischgrätz po zhlinym naczišchczu zwoje zwózby to słožujo, zwojemu faktiarjej Ulatnej stawiznu wo falschowanju frankow pyšepodał. We njej prynz powěda, so je so wo tyšćem, schtož je so w naležnosći falschowanja frankow stało, **hrabi Bethlenej z cząšom powěsći dała a so so žaneje jenicžeje krocźele bjes przedawšeho Bethlenowego pyšihłokowanja njeje stało. Hdyž pak bě telegramm z Haaga wo sajecju Jankowicha doschoł, stej so won, Windischgrätz, z Bethlenom a Nadožtym srěcźał, wschо sapréj.** Hakle posdźišcho, hdyž so to jako njemožne wupokaja, staj Windischgrätz a Nadožy nakhwilnje samołwitosći pyšehwołaj.

Podobne je we wczerańschim wjeczornym pożedźenju madźarskeho parlamenta markhrabje Pallavicini wuprajił. Bethlen je tole wuprajenje jako zyle „bjes podłožka" wotpokasał. Posdźišcho pak je so, kaž „Bossische Zeitung" powě, k nowej senjazji doschło. Nětdyschi ministerski president Schcźepan Friedrich, je rjekł, so pyšihtomnemu justizjemu ministrej potnomóz da, so by nadrobnosće z rosrěcźenja wosjerwik, kotrež je z nim wo falschowanju bankowkow měł. Na to hnydom justizny minister Pešthy stany, so by prajił: „Po wuprajenju profesora Mazarosa, pyšeh někotrymi létami ma falschowanja cźěskosłowakiskich bankowkow sajateho, je so najmu 1921 (hdyž bě Bethlen hižo z ministerskim presidentom) dźělo pyšehdewsało, kotrež měsjesche samyst, Cźěskosłowakisku nadpadnycź. Knjezerstwo njemóžeschе pak trěbne pjenjezy saradźić. Tohodla je so wołsamkło, cźeźke króny falschowacź." Presydent ministra frjedź rěcźe pyšehtorhny a pożedźenje skónczi. Hdyž bě so pożedźenje sabo wotewrilo, so minister k themje wjazy njewróći, a na pożled so wobsakumny, pożedźenja do 16. měrca wotstorczi.

Wojowanje w Marokkowskej.

S Rabata so powě, so je so Abd-el-Krimowy nadběh wotrasył. Kabylowe zu z Maigualeskeho kraja, kotryż běchu nakhwilnje wobžadźili, wuhnali. Abd-el-Krimowe porażenje, kotryż bě zwojich najlěpšich ludźi do wojowanja pózłał, je na spłahi, kotrež zu jemu zwérne wostake abo kotrychž stejišćo je dwélne, hubjeny sacźišćej cźinilo.

Dalšna powěsć z franzowskeje strony praji: Abd-el-Krimowy nawal móże so jako wotrazeny wobhladacź. Nadpad so z njeběžnej dźiwjosći sta. So by so nowym nadpadam sadźewało, zu franzowszy wojazy pjeć kilometrow dale pyšeh pożlednje namjesće strašćišcho do njepyšcherjelskeho kraja postupili a zu so tam wobwjerdźili. Hłowny kommando mèni, so so pyšichodna offensiwa hakle zrjedź hapreje sapocźnje, tola je na wšitko możnosće pyšihotowane. Marschalla Petaina general Georges sastupuje, dóniż so Petain njeje do Marokkowskeje wróćił.

Nowe wojowanje w Chinje.

Knjezerstwo Sjednoćenych statow połnocznje Ameriki wojewja, so je so po powěsćach, kotrež je dostało, nowa wobydlerska wójna w Chinje sapocźała. Wójskam, kotrež maju nětkole w Pekingu a Tjentsinje mózy w ruzy, sjednoćene mogu Wupeifua, Czangtsolina a znadź też Sunczuanfanga na pyšećo stejа. Wupeifuowe wójsko nadběh podłu żelesnizy Peking-Hankau pyšihotuje. Ssylne wojowanje a sastajenje wobthada na żelesnizy Peking—Tientsin ma so wočakacź.

S **Londona** so 3. měrca powě: Po pożlednich powěsćach, kotrež zu z Chiny doschče, tam pyšeh rosžuwnymi bitwami stejа. Wupeifuowi wojazy zu dukumincźangske (bolschewiske ludowe) wójsko sbili a hižo Cźengcźau wobžadźili. General Fühweicźun, jedyn z Wupeifuowych nyschich generalow, je hižo Joktu rěkn pyšehkrocźił a pyšehmóst važneje żelesnizy do Pekinga wobžadźił. Tsecźe knomin-

čanjske wójsko hić poka Tientsina zbilt. General, kotryž je wo zdaču hłowny kommando nad wójskom zaso pschewzał, je pječa nowu bitwu wu fruntu pola Manchanga k połodnju wot Tientsina z wojakami prenjeho wójska zrjadował.

Falšowanje bankowkow w Argentinskej.

„New York Herald“ z Buenos Aires powě, so tu we Argentinskej z wulka falošene falschowanje bankowkow wotkryli. We Mendozaskej provinzy stej dwě drujinje bankowkow we wobchadze, mjenujzy bankowki, kotrejž stat wudawa, a bankowki, kotrejž je provinca wudała (tak mjenowane zastawne listy). Tajnu cyšicžerjnju su wuslědzili, w kotrejž je zo wjazy dyšli 3600 bankowkow po 500 dollarach nazličenzaku, kotrejž su zo z wulkeho dźela do wobdźela pschinjesle.

Amerika 2200 nowych lětadłow twari.

Kaž zo z Newyorka powě, nas zo po runje wosjewjenym amerikanskim bronjeńskim programje za blizschich pjeć lět 2200 nowych lětadłow natwarjeć a zo 1650 offizěrow a 15 000 muzikantow zwerka pschijimajcy. Wudatki nětdže 130 miljonow dollarow wuneznja. Wudawki za twar zeppelinich powětrownych łódzow njejsu pschi tym zobu ličene.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 5. nalětnika.
Gerasima, pustnika.

† 1785 Marćin Balcar jako faraf w Grunawje, wulki dobročel nasoho serbskeho ludu, kiž je ze swojimi pjenjezny mi darami Radworšzej, Njebjelčanskej a Ralbičanskej cyrkwi założenje serbskich kaplanstwow zmóžnił, kóždej cyrkwi 1000 tolerjow, docyła za podobne zaměry 8000 tolerjow rozdawajo. Kajki rjany pjenjez to tehdy běše, dźensa derje rozumimy.

Přisłowo ći dźensa radźi: Prjedy w nopje rozpomnić — potom hubu wotewrić. —

*

— **We wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 728, hygrometer —4· thermometer we dwoju +12. — Dźensa rano we 8 hodź. barometer 728, hygrometer 0, thermometer w nozy —1. Wuhladny na dalsche njestajne wjedro. — Wječera popołdnju cźehnjenjesche fyzine njemjerodro z howrjazym wětrom a krupowym mjeńcźelom psches Bertin. Błysk nětkotre raty do schtomow a błyskowdow dyri. Też w druhich stronach nascheho kraja a nascheje serbskeje wótczizny smy měli fyzine wětry a njewjedro. Hdyž zo na nahe drjewo hrima, snowa syma zastupi. Tuto stare burske wobkedźbowanje je zo zaso wobtwrdźiło. Dźensa rano sněhowy rub nascheje hona pschikrywa. Hdyž teje rjadki pisamy, nowy sněh pschesčinje. Po powěsćach wjedrarjowy wječera rano nad krótkorańskej Europu wyschina ležesche, nižina pak na wołnoju. Ta sezese wuběrki hač k nam. Te zu nam njewjedro, wětry, deschcź a sněh pschinjesše. Wjedro budże w blížschich dnjach symniche. — Jutse zobotu zlóncźko 6,39 hodź. schadża a zo 5,45 hodź. khowa. Měrzacź schadża w połnozy a zo dopołdnja 9,10 hodź. khowa.

— **Sserbska Boża słužba w Drjezdźanach.** Njedźelu Laetare popołdnju 1/4 4 hodź. smeje farar Domaschka z Budestez w kschižnej zyrkwi w Drjezdźanach serbsku Bożu słužbu z předowanjom. Wschitzy Sserbjo w Drjezdźanach a z wokoliny zo do tuteje Bożeje słužby hacź na nazwutrobnischo pschecrosschuja.

— **Prozejšon do Rózanta katolskich žokolskich jednotow** wotendże njedźelu 7. měrza 1926 rano 3/4 7 hodź. z Wotrowa (po schezežkach do Klóschtra), 1/8 hodź. z Klóschtra, tam zo Wotrowiske pschilamkuja, po 1/8 hodź. z Wudworja. Se Khróšczij w 7 hodź. psches Wudwor. Kóždy może a dyrbi so wobdźelić.

— Wječera wjeczor wotmě so wulka sjawna ludowa shromadźizna w „Krónje“, kotruž běsche Budyschka měšna skupina socialdemokratiskeje strony powołała. Wulka žurla a wschitke póblanke městnosče běchu z ludom pschepjelnjene, kotryž z wulkej kedźbliwosću psches pokdra hodźiny trajazy pschednoschi němskostatneho zejmskeho sapósłanza Mara Seydewitza sćěchowasche. Wón rěčeše wo „spadowanju hospodarstwa, ludowej nuzy w Němskej a wo nahrabnosći wjerchow“. Podrobnu rosprawu pschinjesemy w jutrischim cźisle.

— **Burska shromadźizna w „Krónje“.** Němkonzakonalna ludowa strona wotmeje jutrje zobotu, dop. we 10 hodź. w Krónje w Budyschinje sjawnu shromadźizu burow. Sakski zejmski sapósłanz Grollmann budże wěcźerj wo programje komiteja k sałkowanju burstich sajimow, wo wobsamknjenych krajneho zejma, wo sawjedženju stótplahowanskeho sakonja, wo nowych sakskich krajnych dawkach, wo ludowym požadanju.

— **Swobodne mjazowe jětki (Freibank) w Budyschinje.** Ssobotu, 6. měrza, dopołdnja wot 8—10 hodź. wotedawa so zyre howjaze mjaso, punt po 60 a 40 pf., zwinjaze mjaso, punt po 60 pf. Sswinjaze mjaso wotedawa so jenoź na cźišća 71—120. Dźěkonjemějerjam wotedawa so mjaso dopołdnja wot 11—12 hodź.

— Statistiske wotdźelenje pschi policajskim hamtstwe města Budyschina nam dźeli: Po nowej (wobschěrnischej) methodźe wobstrožena licźba němskostatneho indeksa za sćežowiske wudawki (žiwnosć, bydlenje, tepjenje a wobšwětlenje, drasćenje, wobchad a druhu potrjebu) wuschinješche w pscherěšku měsaza februara t. l. 138,8 (1913/14 = 100).

— **Rosprawa policije.** W nowischim cźasu dźěcźi jasno jara je swojimi kolečkowymi jězdźakami po thodnikach znutskowneho města jězdźa. Njedźiwajcy najwjetschemu wobkhadu jězdźa mjes ludźi a pschinjesgu jich a sami zebje do straca. Dźěcźom, kotrejž policija pschichodnje z jich jězdźakami pschi taksej njeknicźomnosći nadeńdże, jězdźaki hnydom wotewsa. Nimo toho so starschi a wocźehnjerjo za njeknicźomnosće swojich dźěcźi samolkwicźi cźinja. — Posledni cźas je policija wobkedźbowała, so tu ludźo popjet a druhi njerjad z boka sjawnych dróhow a naměstow wuzypowali, schtož je zakasane. Wosebje stanje so to pschi Lubijskej dróze. Policija z tutym hischcze ras na to pokaže, so ma so popjet na tak mjenowanu mtynkowu luku wosyca a so so tóždy tkkosta, kiž to njecźini.

— **Paducha sajeli.** Pschi pruhowanju zujych na hospodze połajija brjeza 28letneho posonca saja, kotrehož z kojeršim listom paduschstwa dla pytasche. Paducha pschepoda zudnistwu.

— **Kradnyli su we wokolinje** wot pjećdź februara hacź do 3. 3. 26 wobrus z wosćiowym molowanjom, 38×32 wutki, z cźornym 1—1/— zentimetra schěrokim woblukom. Wobraz pschedstaja rosbitu lódź, z kotrejž so ludźo na brjóh wukhowacź spytaju. — Dale su kradnyli 4. 3. 26 wosomsetlenego bruneho walacha, 1,76 m. wulkeho, bjes znamjenja, derje pizowaneho, z rónym gratcun. Wo nowenje jatzen a prózy kriminalne wotdźelenje w Budyschinje.

S **Bórka.** Sjawny pucź z **Bórka do Hněwšcź** zo dla nałypowanja na Bórkecźanskich honach wot 4. hacź 17. měrza sawrě. Jězdny wobkhad pokaže zo na Malšecź.

S **Malšecź.** Sjawny pucź z **Malšcź** do Bórka zo dla nałypowanja na Malšecźanskich honach wot 5. hacź 9. měrza sawrě. Jězdny wobkhad pokaže zo na Wowjnjow.

S **Malešecź.** Wječera popołdnju cźehnjenjesche psches nascha wješ a wokolinu fyzíny njewjedrowny wětr, hrosnje w schtomach howrjo. Pschi tym wotwjerchny jednu z tych wulkich, nješchto stow lět starych lipow delnjeho dwora, kotraž z wulkim wrjeskotom pódla Mehnertez statoka padże, pschi tym Sendźiž dwě jablucźinje rosbijo. Wu-li schtom nješchto dale, znano 3 m. k połodnju padnył, by Mehnertez khěžku do zyka rosbił. Też na šćechach je wětr wjetschu schkodu nacźinił z tym, so je zyhele dele smjetak.

S **Bělšecź.** Mjes zkotom kublerja Rudolfa Wagnera cźo. 8 je pokhroma wudyrika a zo hamtsej swěšcźita. Sawěrańši wokrjeź je dwór pokhromy, schkitańši wokrjeź zbytka wjeź.

S **Bulez.** Dokelź w naschej wsy krwawu haźu plestruja, je so na někotre dny zawrěka. Tak dyrbja lapschuhi po pódlanskich puczach na zlatnu dróhu jesdźicź. Tola městno, hdźež na dróhu jěchać, njeje derje pschewidne. Ssrjedu popołdnju zkoro k cźežkemu frajenju dóndże. S zhwatkom dźensche zapschah dróhu pschejeźe. Ssamsny cźaš pschijědże z pschedpisanej spěchnosću wot Lubija automobil. Konjej zo z přednimaj nohomaj sběhnyschtaj a storhnyschtaj wojo zobu horje. Wjednik automobila měješche pak duchapschitomnosć, kotraž dyrbi so pschipóńnacź. Storhny wójoj auto na lěwo a je zwažliwym zawinjenjom sajedże na Mujeschcźanski puć. Tak wulke njesbože wotwobroćli.

S **Rakojb.** Mjes zkotom kublerja Jana Zachmanna cźo. 35 je pokhroma wudyrika a zo hamtsej swěšcźita. Sawěrańši wokrjeź je dwór pokhromy, schkitańši wokrjeź zbytka wjeź.

S **Lubija.** Gmejnszy zastupjerjo Stareho Lubija wobsamknychu w zwojim posedźenju zaschadzu pondźelu, so ma so wjeźny wodowod twaricź. S tym może so dźěkonjemějerjam dosć dźěła dacź. Twar budże nětdže 60 000 hriwnow płacźicź.

S **Hodźija.** Hodźijske hołtwinske towaršstwo wotmě pondźelu shromadźiznu, w kotrejž so dotalny hołtwinski pschedsydu, k. wobsedźer hoschenza a rěznik mischtr Bräuer a jeho zastupjer k. kubler Pětschka z Bóscheriz na dalsche 6 lět jenohłósnje zaso wuzwolischtaj.

S **Panezij.** Pjatk, 12. měrza, popołdnju w 2 hodź. so w sudnimom hoschenzu macźerjam rada podawa. Lěkar budże pschitomny.

S **Khrósczij.** Spěwarske towaršstwo „Jednota“ wotmě zaschadzu zobotu swoju bohacze wopytanu hownu shromadźiznu. Pschedsydu zpominasche we zwojich zasadownych złowach na zaschły cźaš a pschichodne dźěło towaršstwa. S jeho rasnych a wutrobnych złowow běsche zlyschećź, kak jemu na wutrobje leži, so by „Jednota“ zywe dźěłała a zkwitkowała a spěwne wumělstwo je wschej mozu hajila a wikasche k. wucźerja Lipicźa, stareho pilneho zobuzłowa, po 17lětnym pschebywanju w zulbie, zaso do klina towaršstwa. Na to zapisowarjej zyle protokole minjeneho léta pschećźita, kotrejž běchu w běznej a zajimawej formje jako krasna létna rosprawa spisane a zwjedźachu wo tym, kak wjele drobneho a wažneho dźěła je zo za cźaš stareho léta wukonjało. Połkadnik poda krótku rosprawu, kotraž zaso do lépschich cźasow wjedźe. We wólbach su nimale jenohłósnje zaso woleni kk.: jako pschedsydu dr. F. Wjenka, měšterschedźyda M. Jenčź (do 41. zobustawskeho léta), zapisowar J. Skala, přeni dirigenta wjeselskluźbny k. wyschći wucźer kantor Hila, jeho zastupjer k. wucźer Lipicź a też dalsche zastojniske wostachu w starychdobrych rukach. Knjez kantor Hila jimasche po dale złowa, zadajo krutu disziplinu, porjadnosć a woporniwosć, hewak njeje spokojazeho a pódneho dźěła móżno. Paźiwny zobustaw wucźer M. Hajna spominasche na dołhu a wulku zasłužensć „Jednoty“ a namolwjesche, so bychu wschitzy zwěrni stali w dźěle pod nahladnym zwojim pschedchadnikom a hdyž su zyle wobsitnejsche tak zbožowne, kaž sredźu druhdźe. Po tutych zyanych hodźinkach rospominanja z dobrej nadźiju a z wotmachom do noweho 57. léta! sch.

S **Protez.** Jako khižbowa dźowka jenoho tudomneho kublerja w pěskowej jamje pěsk na wós njetasche, bo horjekach nadobo pěsk wotwali, zo na dźowku zypny a ju pohrjeba. Pschitomni zobudźtkaczerjo ju wuhrjebachu. Holza bě wedomoju zhubika, hewak do dalscheje schkody pschischła njeje.

Bratrowy mordar.

Kriminalna novella.

2] (Pokračowanje.)

„Je dha to tola możno?“ zawoła stary pschiśažny sudnik z wutkym błosom, „ně, ně, ja žo njemyslu, to je zyle wuwisate, ja juaju tute podhladne blaki. To žu tajke zantzne zmuhi, kaž běchu pjed pjeczadwacezi lětami na cźełe jadźejcźeneho zyna lorda Throna widźeli.

Na estradźe schepiachu tute złowa a napadnu blědnosć mr. Barreto wukojowachu žebi na wschelake waschnje. Staroba, bojosć, njerosum, to běchu winy, kotrymž jeho rosharjenje pschipisowachu. Tola nětkajke dalsche scźehwiki njenastachu z tohole samnjenja, a bórzy bě kónz wschém rěcźam, hdyž mr. Gisborne, kiž pschepytowanje dale wjedźeše, pschikasa, zo bychu prenjeho zwědka w tutej naležnosći pschedwjedli.

S tutym prenim zwědkom běsche zórnika wyšokich lět. Wulka, kulowata, nimale tolsta hłowa, schedźiwe kaž pojsel, wołrjezbja do runej haješi rosrjeźane włosy, na hornjej hubje zajnje widźomny móschk, schérej wocźi a pschezo hibliwy jazyk, to běsche z krótkimi złowami wobras Jany Coburn.

Słožiwschi ruku k pschisłažowanju na bibliju wupraješche, so je schěsć měšazy dołho była w słužbje sira Richarda Cockerilla, gentlemana, kotryž po wschém sdadźu najbohadne zamoženje wobsedźi, běšche w létnem pschebytku, nětkaže mału wot New-Dolgelly zdalenem, jara měrnitwje žiwy a měješche jenoź hischcze słužobnika z mjenom Peterja. Jane pschidu, so je jeje knjes cźasto khory a z łohka na duchakhorosći cźerpi. Tole ménjenje słožowasche žo na někotre dźiwnosće a wołebje na zyle wurjadnu luboscź gentlemena, kotruž měwasche k žiwojim parlawam (krjepjenym kokoschanu) a bažantam. Strej Richardej njeběšche na tom dosć, so tute zwérjatka z khłóschcźenkami pizowasche, wón běsche jim też hischcze we wotkasańskim dohonku cźesći dźeł žiwojeho zamoženja wotkasał.

Szyła widźeschе jeho Jane jara malu, pschetoż měješche dosć dźěła z tym, so domjaznosć derje sastara. Schtož Petersa nastupa, to měwasche pola jtareho knjeza sastojnistwo komornika a pschewodnika z małej zitnicźky pschipódła žiwojeho knjeza, so by hnydom k ruky był, hdyż tutón jeho zawoła.

„Wostanmy pschi wjcy“, pschitsponni mr. Gisborne.

„Prajcźe nam, nicźo njewuwostajo, schto je žo pola sira Richarda w nozy druheho oktobra stało.“

„Njemějcźe starosće, ja na nicźo njezabudu“, snapjescheźi Jane z wurjadnej srěcźiwosću. „Ně, sawěsće nic, Jane Coborn njeje ta žónika, kotraž by dyrbjała najmjenschcźe podrobnosće pošabyła; tola prjedy hacź sapoczmu wo tamnej nozy wěcźerj, dyrbju hischcze trochu dale wuschinnycź. Wječera dopołdnja pschińdże Peters ke mni do kuchinje. — Ssnadź wy jeho znajesće, mojí knjeza? Dobry pachoł, stajnje pschecźelny, pschezo wjesoły, kiž budże žo na kóždy pad jara dźiwacź, hdyż wo zakožent podawku zhoni.“

„Rěcźcźe nož wo wězy tamej“, pschetorhny coroner njecźerpliwje staruschku zlekkawu.

„Ja wschak žom pschi tom, mój knjeże! Tola ja wospjetuju, dokelž žom tudy, so bych wschitko prajika, tola też to wschitko wupowedam.“

„Derje! Rěcźcźe tuž, schtož k wěcźy žluscha.“

„Nó, Peterjo, schto pak je nowscho?“ wopraschach žo, tak ruce hacź do kuchinje sajtnji.

„Njěchto jara dobre“, snapjescheźiwi. „Wy wješće, so mi hižo dawno myšle za tym dźeja, do Irlandskeje zebi wutecźeć, hdźež moja zwójźba bydli; tuto pschecźe dopjelnił so mi za tři dny. Bischcźe dźesatka wjeczor, tak bórzy hacź šmérk padnu, wotpucźuju.“

„Wy sapuczujesće, Peterjo, to wschak je prawje, ale kak knjes na tole puczowanje hlada?“

„Sir Richard je z tym pschesjedny; wón je zyle zrowny a je mi nadawił, mjenjm dowérił, kiž ma wěstu wažnosć.“

„Mjenjm dowérił?“ žo ja wopraschach.

„Haj, Jane“, wón snapjescheźiwi. „Hołbje we hrabinstwje Kilkenny žu wuwołane, a ja žym tir Richardej na cźesne złowo zlubił, so jemu dwě dwójzy zobuzłowólnu. Sa to je mi knjes prajił, so maeje mje wu zyły cźaš, dónlj budu wotsał, sastupowacź. Smérnutjesće žo njesmějesće wjele dźěła, nanajwjazy dwójzy wob dźeń parlawam pizu dawacź a zitnu w porjadze dźerżecź. Hdyž a hdyž dyrbicźe jemu, hdyż na njeho cźežke myšle pschihladseja, polěwk pobźěłbelneho sela ześitnicź a podacź. Traje-li pschedołho, so njemóże wurhnjeź, to śmějschejesće selowy polěw z tśjomi kapkami opija. Je wam tak prawje, Jane? Sćinicźe to wschitko tak?“

„Mózejcźe wo nětcźe cźahnyeź, Peterjo“, ja prajach, ja to zwědomnicźe wobstaram; moje cźesne złowo na to. Bożenje, Peterjo! Sbožowne puczowanje!“ Wón džěsche wotemnje, a ja njeżyhnu jeho hižo wjazy widźała.

Dźeń zo minu. Hdyż zo zaczini wotenidźech też žana nješchto nakupowacź. Wrócźiwschi žo domoj sastupich do zakona. Mój knjes w lenoschcźe žedźo mi praji, so Peters zebi žiwój kofr pakuje, a chże sa hodźinu wotjěcź. Potom džěsche žam do zwojeje zjiwy wrócźo.

„Buschcźe Tonna — naschcźo newjundlanskeho rjecźanika!“ prajesche ke mni, „a potom dźicźe spacź; ja waš wjazy njetrjebam, Jane.“

Ja poškinchach na tole pschikasanje. Ale wokolo polnozy rosbudźichu mje wótre tschiki. Sir Richarda zpósnach žnadnje po błokje. Dokelž ménjach, so je skhorjel, dobrzach jemu na pomoz. Ale durje jeho zjiwy běchu zawrjene. Hdyž wuchu ke klucźowej dźerży pschikłóźich, złyschach, kak mój knjes spěšnje po zjitnje khodźeschе a wótrje rěcźeschе, wón, kaž ko bych sebja, zdobom też zalosćeschе a hrozeschе. Cźasto wupraješche jnjes zyle konfusnymi złowami też to złowo „morduwanje“ a rejeschе wobsit z hróšnym błosom: „Prjecź, prjecź!“

(Pokračowanje.)

S **Kamjenza.** We wokrjesu Kamjenskeho hamtskeho hejtmanstwa žo 28. februara tejle skotne khorosche zapisachu: Skazenosć w 5 gmejnach ſ 11 statokami, pokhroma w 5 gmejnach ſe 6 statokami, pjerstnowa tholera w 1 gmejnje ſ 1 statokom a tuberkulosa howjaseho skotu w 2 gmejnomaj ſ 2 statokomaj.

S **Kulowa.** Hamtske ſudnistwo we Wojerezach wosjesłuja, ſo je žo nad zamoženjom Welšeż kupneho domu, kotreżo mjezeżel je Maks Wels w Kulowje, 1. merza pschipatdnju w 1 hodż. konkurs wotewrił. Sa zarjadnika konkursa je žo Pschekitzy Domanc we Wojerezach na Wyšemostwej dróży 5 pomjenowak. Zadanki ſ konkursa dyrbja žo hacż do 1. meje 1926 pola hamtskeho ſudnistwa we Wojerezach pschijesłewicz. Prenja zhromadżizna wjerizelowa je 26. merza 1926, dop. w 10 hodż. Pruhowanska termija budże 2. junija 1926, dop. ½11 hodż. wo ſtiwje 85 na Wojerowskim hamtskem ſudnistwje.

S **Wulkeho Cžiska** pola Wojerez. Nasche Serbstwo ſ procha ſtawa, ſtawa zhwa narodnosć. Tele ſtowa płacza też za Wulki Cžiſk. Wech zyle pschekkapjeny, hdyż ſtuchachu, ſo je žo we Wulkem Cžiſu herbišt „Sokół“ ſatoſił a nekotre njewotworił. Liczba ſobuſtowow je na 20 ſrosłla. Sswéru žo prózuja a ſobuſtwarja, ſo bychu ſdżerżeli nacżekenu wéż a narodnosć. Pschichodnu njedżelu wjeczor we 7 hodż. ſwjeżeſ titu mloda ſokolika Jednota ſwój prenj ſakoſenjſi ſwjedżeń w Gorſchiż hoſczenzu. Pschedstaja nam rjane, derje nawinkujene hry. Taż je unſno, ſo ſo wſchitzy ſwedni Serbjo na ſwjedżenju wobdżeli. Njeſtrożcze žo njedża, wy lubi Serbjo ſe Horow, Zidſinehu, Malcho Cžiſka, Kynajchta, Wojerez, Spal, Kulowa, Mnežowa Sdżarow atd., budżecze wjesce ſpokojeni.

S **Jeniſchez.** Mjes ſkotom zimnoſczerja Pawoła Sporki cżo. 9 je pokhroma wudyrika a žo hamtſky ſwješcżika. Sawéranſki wokrjeſ je dwór pokhromy, ſchkitanſki wokrjeſ ſbytkna wjeſ.

S **Kobjelnja.** Sjawny pucż ſ Kobjelnja do Pokpizu žo dla nahpowonanja na Kobjelnjanſkich honach wot 8. hacż 11. merza ſawréż. Jesdny wobkhad pokaże žo na Lichań.

Z Łužicy.

* S **Wowakeje.** Se ſwojim motorſkim kokom ſujesłoži ſandżenu pondżelu wikowaċ Arthur Dammert. Srasy do koleżarja. Dammert je ſrenjeſ ſpechnoſczu po dróży ſ Budyſchina pſchijédże. Sady Budeſtez pſchijédże jemu ſapſchah napſchecżo. Sadu ſapſchaha nadobo 12letny hólczeż ſ koleżom motukuju wujédże, ſ kotrymż Dammert hromadże ſrasy. Wobaj na dróhu padnyſchtaj. Bé derje, ſo Dammert pomałku ſ motorſkim kokom pſchijédże, tak ſo wobaj jenoż we wobliczu lózko franſchtaj.

* S **Nowoſalza-Spremberga.** Nałétni hermank ſandżenu njedżelu mésesche rjane wjedro. Wjele wonkownych wobkhodnikow a wikowarjow ſwoje twory poruczesche. Też wopytowarjow hermanka bé zara wjele. Tola nichtó wjele njekupowaſche, bé wjele béharjow a mało kupzow.

* S **Habrachczig.** Khroble paduſchtwo ſkuczi tu proſchcż. W jenym domje w prénim poſthodże, hdżeż nichtó doma njebé, mużazemu wobleżeł, kiż bé nehdże 100 hriwnow hódny, ſobukaſaſche. Pola wobſedżerja domu, kiż delkach bydleſche, proſchesche wo kuſk jédże a por ſtarych cżrijow. Woboje jemu dachu. Hdyż bé ſo proſchcż dawno ſ wobleżom ſhubił, ſo halle paduſchtwa dobladachu.

* S **Weickersdorfa.** Mjes ſkotom zimnoſczerja Henczela je pokhroma wudyrika a ſo hamtſky ſwješcżika. Sawéranſki wokrjeſ je dwór pokhromy, ſchkitanſki wokrjeſ je ſbytkna wjeſ.

* S **Djibrachczig.** Mjes ſkotom kubleria Maksa Magera cżo. 50 je pokhroma wudyrika a ſo hamtſky ſwješcżika. Sawéranſki wokrjeſ je dwór pokhromy, ſchkitanſki wokrjeſ ſbytkna wjeſ.

Ze ſusodnych a dalſich krajow.

* S **Groitzſcha.** Toczeż bé na ſahorjenje pluzow ſhorił. Cżujeſche ſo ſo ſmjerzi bliżi a chżyſche teſtament napiſaċ. Jako bé teſtament ſam napiſał a chżyſche jón w pſchitomnoſczi miloſcziweje ſtarny podpiſaċ, jeho nadobo Boża ruczka ſaja a jeho zíwjenju kónz ſczini. Wo płaczíwoſczi teſtamenta ſmjeże ſawoſtajeńſtwowe ſudniſtwo rozſudżiċ.

* S **Kamjenzu.** Tu ſu wurjadnje drohotnu Lutherowu bibliju nadeſchli. Bibliju je Hanſ Luſit we Wittenbergu w léże 1534 cżiſchcżak. W njej ſteji wjele pſchiſpomnjeńſjow, kotrejż je Luther ſam do njeje ſapiſał; nimo toho je Luther na hłownym kopjemu w léże 1534 ſapiſ ſczinił.

* **Se Zobłena.** Pſched nékotrymi dnjemi cżekanku wudowu Greulichowu hoſtwinſki poſ nadpadże a ſkuża. Kuſnjenje mjesesche ſe ſcżehwki, pschetoż w nozu k njedżeli żona njesabyz na kżaſenoſcż ſthori. Wobžarowanu do Wrótſtawja dowjesechu. S njej dyrbjachu ſo nékotre. domjazu, kotrychż bé njesbożowna ſdrapaka, k ſchczépjenju do Wrótſtawja podacż.

* S **Barlina.** Pondżelu w Barlinje 51létneho ſchulſkeho direktora ſajachu, kiż w Adlershofje ſchulu ſa głabomyſlne dżéczi nawjedowaſche. Jena macż bé direktora wpſchinoſczi woſjewiła. Na njeho jara tukaju, ſo je žo na ſwojich ſchuleżkach njepózcżiwje pſchejchoł. Rektor rańſe prejeſche. Se chemiſko-mikroſkopiſkim pſchepytanjom nóżaju jemu dopokażaċ, ſo je žo na jenej ſchuleżcy woprawdże njepſchiſtojnje pſchejchoł. Mjes tym ſu žo iſi daſche ſchuleżki ſamokwitże, kiż jeho wituja. Rektor ſtejeſche pſches 30 lét w ſchuſſkej ſłużbje.

Najnowiſa powėſć wo wjedrje.

— Skhrowa powėſć wo wjedrje ſa jutſiſchu hodowu: Njewobſtajne ſymne, druhdy pak ſuhi pak dejſchczik. Wjeſorna Europa wiwjedrjenje, w polnóznej a rańſchej dale ſymna.

Najnowiſe z cyłeho ſwėta.

Nėmſke dżéżowe miniſterſtwo je rosrisnyło wuſnuſ w knihiczińſchczejſtwje, kotrejż bé ſu dżéżodawarjo wotpokaſali, ſa wjaſazy wuprajito.

*

W nėmſtim ſejmje ſu ſo winizariſke njemėry pſchi Moſeli rospomnjnake. Nėcżnjzy na to pokaſachu, ſo ſu ſo njemėry wojeńſke je ſurowym wuſtupanjom finanzowych hauſow ſtudżiſe. Winizarjam dyrbi ſo ſ pożczonkami ſ nuſy wupomhaċ. Miniſter Marx wojſewi, ſo je ſo ſa to hižo 30 miljonow hriwnow poſtajito

*

700 dżéłonjemėrjerjow ſchiwórſtk pſched miniſterſtwo ludoſnego ſpomożeńſtwa pſchicżeje, ſo bychu tam ſwoju nuſu wuſkorżili. Dokelż pſched nimi wroża ſawrżchu, dżéłonjemėrjerja herjekacż a ſantoricż poczachu. Sawolana policija ekrżodu roſeſna a iſi wożoby ſaja.

*

Żelejnizarjo ſu ſo ſe ſwojej ſtórżbu pſchecżiſtwo ſwjatej nėmſkeje żeleſnizy, kotruż bé dla njeſpchipóſnacża rosrizazeho wożuda w naſtupanju powyſchenja mjdy wobſtorżili, wotpokaſali.

*

Južnoſłowjanſki miniſter Ninczicż je do Parisa pſchijeł a je prénje rosrėczenje ſ Briandom mėł.

*

Sjednoczene ſtaty połnóżneje Ameriki ſu Mexiku hroſyle, ſo ſ nim diplomatiſki wobkhad ſaſtaja, jeli ſo ſo wrócżo płaczaju ſaſoń wo wuſamknjenju wukrajanow ſ wobſedżenſtwa mexikſkich petrolejowych żórłow naloži.

Swójbne powėſće.

Swėrowanaj: Erich Hoffmann ſ Hilżbjetu ſwob. Rotherowej w Budyſchinje.

Semrėli: Hermann Khéżor, krajnz w Kamjenzu, 56 l. Pawlina Sahrodnikowa rodż. Wowczėrkez w Buleriach, 66 lėt. — Maria Auguſta Stopperkowa w Brėżni pola Kamjenza, 77 l. — Karolina Kühnelowa we Sobodſchu, 82 l. — Madlena ſwob. Gruiſkowa rodż. Mlynkez w Kromlowje pola Bėleje Wody, 70 lėt.

Towarſtwowski powėſtnik.

Malešecy-Porſicy. Jutże ſobotu je w Plusnikecach pruha za hwizdarjow a bubnarjow. Zhromadżimy ſo pola br. Maiwalda z dypkom ⅛ hodż.

Njeswačidło. Serb. tow. „Jutrnica“ zméje pſchichodnu njedżelu popołd. ¼4 hodż. w „Knježim hoſcenzu“ ſwoje mósane poſedżenje. Přednoſk je přilubjeny. Dla ważnych wuradżowanjow a wobzamknjenjow je winowatoſć ſobuſtawow, ſo na poſedżenju wobdżélić. Předſydſtwo.

Radwoſ. Dżéżi zwučuja ſobotu, 6. měrca, popołdnju ½3 hodż. Načolnik.

Sowrjecy. Tow. „Pod Čornoböh“ zméje přich. njedżelu, 7. měrca, w 3 hodż. w Palerjec hoſcenzu w Sowrjecach hłownu zhromadżiznu. Přednoſk ſo hiſče wozjewi. Wo bohaty wopyt wſčech lubych Serbow proſy Předſydſtwo.

Sowrjecy. Spěw. tow. „Sołobik“ a jeho „čłowječnuczowanſki wotrjad“ wobdżélitaj ſo přich. njedżelu popołdnju w 3 hodż. při zhromadżiznje pola towarſtwa „Pod Čornoböh“. Prošu wo połnoličny wopyt. „Towařſny ſpěwnik“ ſobu přinjeſ. Prajče to jedyn tom' druhom! Hoſco ſu też lubje witani! Předſyda.

Sowrjecy. Spěwne tow. „Sołobik“ zméje ſtwórtk, 11. měrca, wječor ⅜8 hodż. pola Palerjec w Sowrjecach ważnu zhromadżiznu. Prosymy wſitke ſobuſtawy, zo bychu wěſče přiſli. Dokelż nia ſo nowe předſydſtwo wolić. Zarjadniſtwo.

Wulki Cisk pola Wojerec. „Jednota Sokol“ wuhotuje njedżelu, 7. měrca, ſwój prěni ſokolſki ſwjedżeń z bohatym programom. Wſěch přećelow Serbſkeho Sokola a Serbow z blizka a z daloka, wosobje pak bratrowſke Sokolſke Jednoty, z tutym nanajwutrobniſo přeproſujemy. Započatk w 7 hodż. — Sobotu, 6. III., wjeċor ma Jednota hłownu zwučowańſku pruhu z hudźbu. Předſydſtwo.

Hospodarſki rozhlad.

Pjatk, 5. nałetnika 1926.

Wežerawſche kurſy w Barlinje:

1 Dollar	4,195	100 franzowſk. frank.	15,62
1 jendżelſki punt	20,38	100 cżeſkoſł. krónow	12,41
100 ſchwajz. frankow	80,74	100 półſk. markow	54,20

Efekty wežera na Berlinſkej burſy ſwoje burſy ſtrucżowachu. Wobſtejsche krute běchu akzije łódźnſkich dreuſſnow. Wójnſka požeżońka wotdrjechi ſo hacż na 3,75 hr. ſa 1000 hriwnow.

Na produktowych wikach ſamó żito ſwoje płaciſny ſathowaċ, ſ dżéła je powyſchicż. Nożka a wowſ běſchtej nimale żadnej. Wežera płaczejſche zeutnaċ

w Lubiju:

pſchenicży 10,60—11,60 hr., rożki 6,80 hacż 7,20 hr., jeczmjenja naſétnjeho 8—8,75 hr., wowſa 8—8,50 ſt. hriwnow,

w Berlinje:

pſchenicży 12,45—12,65 hr., rożki 7,20 hacż 7,45 hr., jeczmjenja naſétnjeho 8,15 hacż 8,35 hr., nałomneho 6,80—7,50 hr., wowſa 7,85—8,35 ſt. hriwnow,

w termijowym wikowanju:

ſa měrz: pſchenicży 13,15—13,13 hr., rożki 7.97 hr., wowſa 8,55 hriwnow,

ſa meju: pſchenicży 13,32—13,30 hr., rożki 8.07—8,03 hr., wowſa 8,80 hriwnow,

ſa julij: pſchenicży 13,40—13,32 hr., rożki 8,70—8,65 hriwnow.

Wiki wežera w Lubiju. Butra 1,15 hr., jeja 10 hacż 12 np., kſtrėpa 10 np., běły kał 13—15 np., kolrabi (ſchtuka) 15 np., zybła 15 np., retchej 20 np., cżerwjena rėpa 15 np., měrnik (ſelerij) 30 np., jabluka 25—40 np., běrny 5 np., twaroh 25 np., łany wołij (litr) 1,80 hriwnow.

Wiki wežera w Shorjelzu. Butra 95—100 np., jeja 10—11 np., twaroh 20—25 np., měd 1,70 hr., zybła 10—15 np., měrnik (ſelerij) ſchtuka 25—50 np., běrny 5 nowych pjenjeſkow.

Wiki wežera w Khożebuzu. Howjaſe mjaſo 0,80 hacż 1,10 hr., cżelaże 0,90—1,20 hr., ſkopjaze 1—1,10 hr., ſwinjaze 1,10—1,30 hr., płeczina (Schinken) ſyra 1,60—2 hr., połcż ſuſchenc 1,40—1,60 hr., jeja 10 np., butra 1,80—2 hr., twaroh 25—30 np., łany wołij 1,60 hr., hlimy 1,80 hr., ſchczukl 1,20 hr., karpy 1,60 hacż 2 hr., holoje 0,80—1 hr., kury żiwe (ſchtuka) 2,50 hr. hacż 4 hr., tohornika khapony 2,50—4 hr., huſy (ſaſołane) 1,60 hr., karnikle (ſchtuka) 2.50—2.70 hr., kólrabi 10 np., morchej 10 np., jedżna loboda (ſpinat) 50 hacż 60 np., cżerwjeny kał 13—20 np., běły 8—15 np., zybła 15—30 np., běrny zentnaċ 3 hr., jabluka 25 hacż 50 np.

Sswinjaze wiki tam. Na nje běchu pſchihnali 1252 proſjatow a 179 běhakow. Te płaczachu

mrocżata: małe 20—25 hr., ſrjenje 25 hr. hacż 30 hr., wulke 30—35 hr.,

běhaki: małe 35—55 hr., ſrjenje 55—80 hr., wulke 80—110 hr. Wiki derje dżéchu.

Tydżenſki rosprawa wulkohmjenjatnje Metz a Co. w Berlin-Steglitzach. Sſymnjene jara ſhjnje dżéchu, cżerwjenym cżerwjeny dżéżeł. Zentnaċ płaczeſche

cżerwjeny dżéżeł	85—110 hr.
běły	70—120 hr.
ſchwediki	65—90 hr.
Żołty	28—35 hr.
inkarnatiki	20—29 hr.
heduſchka	14—17 hr.
lupiny	9—10 hr.
woka	11—13 hr.
hroch	14—15 hr.

Na pſchedań.

Mloda pyzna kruwa, wyſokoſuſcżelna, w Kamjenzu, Wjeſczorna haſa 5.

Woł do cżahanja a pchijpuſchczena koſa we Worklezach cżiſło 54.

Wołaj w Kſchidole 7, we Lukzach, „Herbſka gruchta“.

Wałach Zelény brunc w Brėżnjze 80 pola Kamjenza.

Wałachaj 6-létnjej liſchaj, kiżeji dwór w Minakale.

Kóń ſtarſchi w Rodżezach cżo. 9.

Runkliza a plomu, Zółtaċ w Starym Lubiju.

Runkliza, kiżeji dwór w Bóſchczach.

Lożo ſ matrazu w Budyſchinje, Hauenſteinſka haſa 2, 1½ ſkhoda na prawo.

Lożo ſ matrazu a kola, w Budyſchinje, mjaſowe torhoſchczo 81 na lėwo.

Koſy blisko ke kóſlatam w Budyſchinje, „Stota Hrėdża“.

Sso pytaja:

Pohonczaj, „Herbſka gruchta“ we Wětrowje.

Skrowe depeſe.

Produktowe witi w Barlinje dżenſa dop. ¾11 hodż.:

Wiki ſu hiſchcże mało wotwite, trochċu požadanja ſa żitom. Tendenza: ſtajna.

Dop. ¾12 hodż.: Nożka ma znadny wobroi, pſchenża nėſchto wołe twiſcha. Tendenza: mėrna.

Płaczizny na Barliniſkich produktowych wikach.

Żito a wołiſowe żyrnjo po tuni abo 1000 kg, ſawoſ 100 kg, płaczizny ſu ſtotej ſtrowje.

	4. 3.	3. 3.		4. 2.	3. 3.
Pſchenża	249-253	249-253	rapſ. wołjuſchi	14,50	14-14,50
rożka	145-149	143-147	poch. nuclaſa	8,00	8,00
naſét. jeczmjen	163-187	165-187	ieradeka	28,00	—
nat. jeczmjen	136-150	136-150	ſérnjaze kruſki	14-14,35	14-14,40
wowſ	157-167	157-166	bury	20-21,00	20 21,00
kukuriza (Mais)	139	—	woka	25,00	25,00
pſchenicżn. muka	32-35,75	33-35,75	łany wołjuſchi	18-19,00	19-19,70
rjana muka	22-23,00	23-23,00	mėdre łupiny	12-12,50	12-12,50
pſchenicż. wotr.	10,00	10,00	zolte łupiny	14-14,50	14-14,50
rjane wotrudy	9,00	9,00	ſyno, 50 kg	3,40-3,90	3,40-3,90
rapſ	340	340	ſtonia, rjana	0,75-1,35	0,75-1,35
łane ſyrnjo	—	—	„ pſchenicż.	0,75-1,25	0,70-1,25
hroch	22-25,00	22-25,00	„ wowſina	0,80-1,30	0,80-1,30
pjelušchki	20-21,50	20-21,60	„ jeczma	0,80-1,25	0,80-1,25

Płaczizny rėſneho ſkotu na Drjezdżanſkich ſkotnych wikach.

4. měrca:

— **wołow,** 10 bykow, 15 jałowzow a kruwow. 588 cżelatow, 102 **wowzow,** 476 **ſwinjow.**

Woły, bytk, kruwy a wowzy běchu we wikowanju ſkabe tołoble ſo wėſte płaczizny njepohtajichu.

Płaczizny ſa

cżelata: 2. 72—76, 3. 66—70, 4. 50—60;

wowzy: 1. 48—52, 2. 40—44,

ſwinje: 1. 75—77, 2. 79—80, 3. 73—74, 4. 70—72.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smole w Budyſinje. — Zamołwity za hospodarſki dżél: Arnošt Bart w Brėżnicy. — Za nawėſtk: O. Janak w Budyſinje.

Naléto 1926! Wšědnje dóndu wšě nowosće drastowych tkaninow, žonjaceje drasty a tkaninow za konfirmandow, drastow za konfirmandow, mantlow za konfirmandow :-: :-:

na Hłownem torhošću **Jan Jurij Pahn w Budyšinje** rózk Žitneje hasy

Wulki serbski wječor

ze spěwami, dźiwadłom a rejemi

wuhotuje **Serb. towarstwo „Zernička"**

njedźelu 7. měrca t. l.

w Rudolfec hosćencu w Lichanju

Započatk wječor w 7 hodź.

Wšěch lubowarjow serbskeho spěwa a dźiwadła, kaž wšitke bratrowske towarstwa wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Lusk pola Pomorc.

Centralny zwjazk krajnych dźěłaćerjow (křesć. dźěłarnst.) **wjes. tow. za Lusk a wokol.** **wotměwa jutře sobotu 6. měrca wječor we 8 hodź.**

w hosćencu we Lusku

swójbny wječor

wobstejacy z dźiwadła a rejow.

Sekretar Scheffel ma swjedźeńsku rěč.

Wutrobnje přeprošuje **předsyda.**

Hosćenc na Horje.

Sobotu, 6., njedźelu, 7. a póndźelu, 8. měrca

so kózłopiwo toči

najl. kózłokołbaski a pječne kołbasy

najl. pampuchi.

Přećelnje přeprošujetaj

Rich. Völkel a mandźelska.

Hosćenc w Pěskecach.

Sobotu 6. měrca

swinjorězanje

Njedźelu a sćěhowace dny so

kózłopiwo toči

Přećelnje přeprošujetaj

Aug. Riemer a mandźelska.

Symjeńtne běrny

z lohkeje pěskojeneje zemje, wot ratařskeje komory připóznate

Original Trebitschske wunošne, najkrobjćiše čefwjene zymske běrny	po	3.00
Richters Jubel na piah., twjerde přećiwo rakej	„	2.30
Böhmowa „Nobel a I." na piah.	„	2.40
Thielowe běłe hobry I.	„	2.30
Thielowu kokulu, sažna běrna, twjerda přećiwo rakej	„	3.00
runklicu	„	0.80

předawa tak dołho hač skład dosaha

Knježi dwór w Delnjej Wólšinje, Rózborski

wokrjes. p. Mal. Zaborničći.

Mužace koła

z **Torpedo-samoběhom,**

žołte zwjena, najl. Exelsior-wobručenje

jenož 105.— hr.

Žonjace koła płaća 10 hr. wjacy.

Předawam tute koła hižo na 20 lět. Wuznaće jeneho z mojich wobkhodnikow: Léta 1910 kupjene žonjace koło je jara dobre, jězdźu z nim hižo 6 lět wšědnje na 26 km zdaleno dźěło. C. S. w Běčicach.

Nowe jězdne koła podawam hižo w. 80hr. sem

Njetrjebaće sebi koła wot zwonka słać dać, pola mje maće cyłe lěto sprawne rukowanje.

250 štuk jězdnych kołow. kaž Opel, Janko a Mundos na składže

J. Schieback w Budyšinje na Mužakowsk. drózy čo. 4.

Žane klamy. Dźělbne płaćenje dowolu. Prošu wo wobhładanje bjez nućenja ke kupjenju.

Ke konfirmaciji

hólčace a holčace

črije

a šnórow. stupnje.

Tunjo a dobre!

Črijowy dom August Fähle

črijowa wuporjedźerńja w Budyšinje na Zwonkownej Lawskej hasy čisło 8.

+ Frauen +

Poručam swój wulki skład přepaskow, mésačnych a předpadowych powjazow, podpołožkow. Sym radłubje k radźe.

Wagnerowa w Budyšinje

před Sulerskimi wrotami čo. 6.

---

w Budyšinje — Hłowne torh. 2

Juwelěr

Guido Reiche

Dary ke konfirmaciji :: Kmotřace dary we wšěch płaćiznach

Tak dołho hač skład dosaha

Škórnje z woprawdźiteje howjazeje kože

ručne dźěło jenož **18.— hr.**

črije do dźěła, z wopr. howjazeje kože

jenož **10.50 hr.**

kaž wšě druhe

črijowe twory

Kóždy kupc škórnjow a črijow dostanje

por podušow darmo

Axmanec črijowy dom

w Khróšćicach.

Najl. tučne jer e 10 štuk	jenož	—.60 hr.
Najl. pražene jerje litrska tyza (12—16 štuk	jenož	—.95 hr.
Najl. jerje w želcu litrska tyza	jenož	1.— hr.
Najl. sardiny, litrska tyza	jenož	—.90 hr.
margarina, stódka, punt	jenož	—.58 hr.
briušny połć, urjeny, punt	jenož	1.— hr.

Paul Noack w Budyšinje

na Sulskej hasy při Lawskej wěži. Telefon 3089

Po cyle wurjadnje tunich płaćiznach

poručam w jara bohatem wubjerku:

Mužace wobleki, sportske wobleki, wobleki ze sukna a ševiota, najl. cordowe a manchestrske wobleki, wobleki za młodźencow, pacholow, hólcow a dźěći, wobleki z tkaniny a z manchestra; najl. zymske jupy (najtuńšo) krute manchestrske kholowy, kholowy do dźěła; kholowy z tkaniny, breeches-kholowy; módre Cöperowe jaki; płatowe kholowy; jaki do dźěła, lacy; šěroke kholowy; jaki do wětra; gumijowe mantle; šwedske mantle, krótke kholowy a tajke z lackom. kholowy za młodźencow, hólcow atd.

Konfirmandske wobleki!

20; 22; 28; 30; 32; 36 hriwnow

Wulki wubjerk! Wulki wubjerk!

Wold. Menger w Budyšinje

(přjedy: A. zwud. Mengerowa)

na Serbskich hrjebjach čo. 6

staroznaty, krutozasadny a sprawny wosebity wobkhod z garderobu.

König

Konfirmaciske a pruhowanske wobleki

König — König

na hobrskem wubjerku — Kajkosće, kiž su so kóžde lěto najlěpje wuznamjeniłe, dokelž su derje wuwjedźene a sedźa, jako bychu dźěłane byłe po měrje.

Konfirmaciske wobleki we wulkosći 7—9 wot **20 hr.** sem.

Konfirmaciske wobleki we wulk. 10—12 wot 24, 27, 30 35, 45 hr.

Konfirmaciske wobleki we wulk. 38—43 wot 29, 35, 40, 56 hr.

Konfirmaciske wobleki za tajkich, kotřiž trjebaju wulkosć dorosćenych wot 42 hr. sem hač k najlěpšemu **pruhowanskemu wobleki** po samsnej płaćiznje.

Jakety a mantle za konfirmandki wot **15** hr. sem hač k mantlam z najlěpšeje tkaniny.

Žonjace, mužace a dźěćace konfekcija

we najwjetšem wubjerku a po znatych tunich płaćiznach.

Gumijowe a Bozenske mantle kaž tež jaki do wětra z 10% spuščenja.

Moja wobkhodna zasada je tež we nowem lěće:

wulki wobrot **mały wužitk.**

Zhotowjenje po měrje za najkrótši čas.

Konfekcijowy dom Karl König

w Budyšinje, na Žitnej hasy 4.

König

Willy Köhler

wustojny na lěkarjenje,

w Liśej horje

pola Njeswačidła

je hač na dalše

zapućował

Sedła za křižerjow

poruče tunjo **G. Lodny,** sedłarski mištr w Budyšinje na Bismarkowej drózy 7.

K poskićenju

khójnoweho a šmrjokoweho drjewa

za kromy, česanki, špóndowanje, kisty, zdonkoweho drjewa dtd. k twarjenju a blidarstwu kaž tež k deskam rězanju a podobnym dźěłam poruča so

Dampfsäge & Hobelwerk

w Del. Wujezdźe p. Wojerec.

Sofy matracy

poruča

August Pietsch

w Budyšinje

na Kamjenitnej hasy 19

pódła Krony

Na předań

trjebany, hłóče derje zdźeržany **juchowy sud** (50 litrski) **čěstowe korto** (str. muki wopř.) **15 kulojtych khlěbowych korbjatkow, radło** za jeneho konja, **pluh z koleskami** za jeneho konja, **pluh** (Wendepflug) za jeneho konja, **zahrabowace hrabje** za jeneho konja. **We Worklecach čo. 10.**

Sobotu, 6. t. m. dóndźe **wulki transport** młodych, sylnych, orig. raňšo-pruskich

kruwow

někotre z **čelatami** a steji po wotběženju kwaranteny w mojich hródźach w **„Hotel Kurfürst" w Budyšinje** na Drjewowych wikach tunjo na předań.

Emil Gräfe, skótny wikowar.

Tel. 2063 a 2418. NB. Skazanki so přijimuja. Rózny skót so zaměnja.

Janske kupiele w Smječkecach

Kupjelowy čas je so z 1 měrcom započał.

Čas kupanja tukhwilnje wot 1 hodźin připołdnju sem.

Přiloha k čisłu 34 **SERBSKE NOWINY** Pjatk, 5. měrca 1926

Cyrkwinske powěsće.

S Budyschina.

— W Michałskej zerkwi w Budyschinje směje njedź. Ocuki rano we 8 hodź. serbsku spowědź a ewj. wotkasanje: farar Tischer, dop. w 9 hodź. serbsku Božu słužbu a 1/11 hodź. dźěćikemschenje, farar Rjeda.

Wutoru wječor 1/2 7 hodź. w Brězowje pola Dukcy serbska a wječor we 7 hodź. w Sslonej Borschczi pola Schubcy němska póstna nutrnosć.

— **Krajnoserbske shromadźeństwo w Budyschinje na Rózowej haju 31.** Njedźelu dop. 1/2 11 hodź. njedźelska schula, pop. **w 4 hodź.** Boże wotkasanje na Rózowej haju 31; wječor 1/8 hodź. shromadźizna. Rěčnik farar dr. Rěbark. Wutoru wječor we 8 hodź. **zwjazk młodźiny** za rosnudź. kschesćanstwo za młodźenzow a młode holcy. Rěčnik k. puczowanski sekretar dr. jur. Wiesing z Wernigerody. Thema: „Sso palaze wutrohy". Schtwórtk wječor we 8 hodź. biblijska hodźina. — K. shromadźeństwowy wothladar Zimmermann směje biblijske hodźiny: Wutoru w Korsnjuju, srjedu w Hornjej Hórzy, schtwórtk we Wjelećinje a pjatk w Tuczjanach. — K. shromadźeństwowy wothladar Kschižan směje tele shromadźizny. Njedźelu pop. 1/2 2 hodź. njedźelsku schulu a w 3 hodź. biblijsku hodźinu w Bělej Horje, njedźelu wječor w Nowych Porschćizach, póndźelu w Kumwałdźe, wutoru w Suborničzy, srjedu w Semiczach, schtwórtk w Budyschinje a pjatk w Trjebjeńzy, pschezo we 8 hodź. wječor.

S Bndeitez.

Njedźelu Ocuki směje farar Domaschka rano 1/8 hodź. němsku spowědź, farar Wórz dop. 1/2 9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske předowanje. Popoldnju w 4 hodź. serbska spowědź: farar Domaschka.

Sdrjedu wječor 3/8 hodź. shromadźizna jónscheje mlećbźiny.

Pjatk dop. w 9 hodź. němska póstna nutrnosć, farar Domaschka.

S Bukez.

Njedźelu Ocuki rano w 7 hodź. němska spowědź, dop. 1/2 9 hodź. němska a w 10 hodź. serbska Boża słužba. — Pop. w 2 hodź. dźěćikemschenje, w 3 hodź. tschechenska Boża słužba.

Pjatk dop. w 9 hodź. póstne předowanje.

Wumrěli: Jan August Hencl, wumělkar w Bukezach, 71 l. 1 m. 23 dn. stary. — Johanna Hilża Poldrackez, domj. dźowka w Błóganach, 19 l. 6 m. 15 dn. stara.

S Budyschinka.

Njedźelu Ocuki rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemschenje. Sběrka za skutk luboscze we Luźizy. — Pop. w 4 hodź. serbska póstna nutrnosć.

S Burta.

Njedźelu Ocuki rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske a 1/11 hodź. serbske kemschenje. Pjatk wječor w 6 hodź. serbske póstne kemschenje.

S Czětnego.

Njedźelu Okuki dop. w 9 hodź. němska a w 10 hodź. serbska Boża słužba.

Pjatk 12. měrza, wječor we 8 hodź. serbska bibl. hodźina pola Pitschnikez.

S Hodtsja.

Njedźelu Okuki směje farar Voigt rano 1/8 hodź. němsku spowědź, farar Wjesak 1/9 hodź. němske a we 10 hodź. serbske kemschenje. — Pop. w 2 hodź. je zyrkowo-rosrěčenje z muzikej serbskej a němskej młodźinu. Pjatk pop. 1/5 hodź. je němska spowědź a w 5 hodź. *němska póstna nutrnosć.*

S Husti.

Njedźelu Okuki rano 1/8 hodź. serbska spowědź, dop. 1/9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boża słužba. Pjatk dop. 1/9 hodź. serbska póstna nutrnosć. Sdrjedu žónske towarstwo.

S Horuzeho Wujesda.

Njedźelu Okuki dop. 1/9 hodź. němske kemschenje. Kaschczizki. Pop. w 2 hodź. Boża słužba za dźěći.

Sdrjedu 10. měrza, pop. w 4 hodź. póstna nutrnosć w packerskej jsnoje. Wječor we 8 hodź. biblijska hodźina (kuhi Hiobowe 4. 5.).

S Hucźiny.

Njedźelu Ocuki dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boża słužba. Pop. w 2 hodź. kemschenje za dźěći.

S Hrodźischcza.

Njedźelu Okuki rano 1/8 hodź. serbski hamt, dop. 1/9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boża słužba. Pop. w 2 hodź. dźěćikemschenje.

Pjatk 12. měrza, wječor w 7 hodź. serbska póstna nutrnosć.

Serbske a němske spěwarske a šulske knihi

ma w bohatem wubjerku

Serbska kulkarnja w Budyšinje na Lawskich hrjebjach.

S Khwaczicz.

Njedźelu Okuki rano 1/8 hodź. němska spowědź, dop. 1/9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemschenje. Sdrjedu wječor we 7 hodź. serbska póstna nutrnosć.

S Klukscha.

Njedźelu Okuki rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němska a 1/11 hodź. serbska Boża słužba. Pop. 1/3 hodź. shromadźizna mlodych holzow na fari. Wutoru dop. w 9 hodź. **němska** pašijónska nutrnosć z spowědźu pola Pötschkez w Brěmjenju.

Schtwórtk wječor we 8 hodź. serbska pašijónska nutrnosć pola rybaka Jurka w Jatschobju.

Sm r ě ł i: Arnosćt Wilhelm Kunta, wobydlerc we Jatschobju, 69 l. 8 m. 17 dn.

S Lupoje.

Njedźelu Okuki dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba. **Dop. 1/11** hodź. dźěćikemschenje.

S Malejschez.

Njedźelu Okuki rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemschenje. **Pop.** w 3 hodź. pola Lipiczej **pschednoschi kuzinu** Nageiez wot „fischerzij. žonj. słužby" z Drježdźan.

Sdrjedu wječor w 7 hodź. serbska póstna nutrnosć za farje.

Sm r ě ł i: Jan Bohuměr Dučzmann, žiwnoscherski wumělkar w Desnej Hórzy, 72 l. — Marja Helena Juracz, njewoženjena hospodarska pomocznica w Malejschczach, *34 l. 5 m.*

S Minakala.

Njedźelu Okuki rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske a 1/11 hodź. serbske kemschenje. Pop. 1/5 hodź. němska nutrnosć a spowědź we Khrósćańskej schuli.

Pjatk wječor 1/8 hodź. serbska póstna nutrnosć w Božim domje.

Sm r ě ł a: Margareta Hilżbjeta Förstereź z Lomska, 9 dnjow.

S Rožaczicz.

Njedźelu Ocuki rano 1/8 hodź. serbska spowědź, dop. 1/9 hodź. serbska a 3/10 hodź. němska Boża słužba. — Pop. w 2 hodź. na mušku młodźinu zwjesc wosady shromadźizny z wokrjesnym dohladowarkom.

Pjatk rano we 8 hodź. němska póstna nutrnosć.

S Njeswaczidła.

Njedźelu Okuki rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němska a 1/11 hodź. serbska Boża słužba. — (Na němskej **sw** nowy **sa** Nowu Wjeś, Holschowu a Holschansku Dubrawku wusnoweny zyrkw. **zastupjeź k.** Miłtasch z Noweje Wsy zapołaje).

Towarstwo młodych holzow ma pschip. 1/12 hodź. wulet, pschi hubjenym wjedrje pop. w 2 hodź. shromadźenje na farje.

Pop. w 5 hodź. póstna nutrnosć **se** spowědźu pola Schneidereź we Wulkim Pschěsdrjenju.

Pjatk w 9 hodź. póstne předowanje w Njeswu. Božim domje. — Pop. w 5 hodź. **póstna** nutrnosć w Holeschowskej Dubrawuzy pola Schczeźez.

S Norschicz.

Njedźelu Okuli dop. 1/9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska konfirmazija. — Pop. w 2 hodź. w Boschczach dźěćikemschenje: wyschschi wuczeł Hämich. — Pop. we 2 hodź. ev. towarstwo jónskeje młodźiny pola wozadnje Sxtry. — Wječor 1/8 hodź. biblijska hodźina w Nowych Porschczach: bratr Kschižan. — Wunoschk zběrki za smutskowne mišijonstwo 60 hr.

Sdrjedu pop. w 4 hodź. serbska póstna Boża słužba.

S Rakez.

S Rakez. Njedźelu Okuki rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němska a 1/11 hodź. serbska Boża słužba. Popoldnju w 2 hodź. němske dźěćikemschenje.

Se Sslepeho.

Njedźelu Okuli němska Boża słužba dop. w 9 hodź. serbska 1/11 hodź. — Sběrka za domapytane kraje we wotmišnjenych rańskich provinzach.

Sw ě r o w a n a j: Korla Wilhelm Nakoź se Sxita z Marju Cžernikez w Sslepom.

S Wóskinka.

Njedźelu Okuli rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske a 1/11 hodź. serbske kemschenje. Sběrka. Pop. w 2 hodź. dźěćikemschenje. Pop. **w 4** hodź. towarstwo młodych holzow.

Pjatk 12. měrza dop. w 9 hodź. serbske póstne předowanje.

S Ruchnwalda.

Njedźelu Okuli dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boża słužba.

Zapóslane.

W jenym sławnym lokalu je njedawno **kampanjski** wuschtr. M. w Pančicach **sw** wuprajł, **so hu w** Sserbskim Sokole jenoź kruwarjo. Tak tuton wotrodźenz cžeskeh**ó**bnych Sserbow **s**awnje schkhódźi. Khiba chcyschce z tym Pančicžanšce němske inrnarske towarstwo wuschěnjeć, *kotrehoź towarstwowa pycha a zjanoscź je a w to-*

Serbski wumělkar.

Powuczenčko z pschedwójnskeho a wójnskeho cžasa.

2] (Pokračowanje.)

Tak minjschtaj **sw** prěnjej dwě njedźeli thorosće Natuschkez nama. Druhdy **so** z nim porjedźesće, denjdy hu sa**so** nješchto hórze a tak **so to** z nim wotměnjesće. Jenezo dnja sawoła Natuschkez nan swojeho **synu** a praješche: „Luby Jurjo! Ty widźeš, so **su** moje mozy sležnjene. Budu drje z cžeźka wjazy hdy z tohole koža stahnyć! A jeli budu po dźěćchim cžasu, dali Bóh, k dźěłu tola wjazy khmany njebudu. Tuž ftyfch, Jurjo, Sswoje kubło, kotrež **sy**m wot swojeho nana po cžełcźi namrěł, budu dyrbjeć někto tebi pschepodaćz. Wobdźěłaj je teź ty tak dale, kaž **sy**m je ja wobdźěłał, so by je teź mohł njepomjeńschene a njewobschkodźene jónu po dothich kěach dale dacź **sw**ojim potomnikam, kaž je ja tebi njepomjeńschene, ale polepschene pschepodawam. Wěm drje teź, so njebudźesch móz **sy**m dołho dale hospodaricź, ale so trjebasch k tomu pomoznizu a towarschku žiwjenja. Tuž dźi a namakaj sebi dobru cžestnu **s**erbsku mandźelsku. Mózesch drje wolicź, kaž **so** cži spodoba. Teź, hdyž sebi jenu z thudscheje **s**wójby wuběrjesch, nimam niczo pschecźiwo tomu. Tak wjele pak cži praju: Dobru Sserbowku, pěknu, bohabojajnu a cžistu mandźelsku maschi mi z njej do domu pschinjesćz. Na pjenjezy dźe njetrjebasch dale dźiwaćz. Tych, kaž wěsch, pola naš njepobrachuje. Wschak njetrjebasch žanych wupłaczicź, dokelž **sy** mój jeničzki **sy**n. Tuž dźi w Božim mjenje."

„Ja **so** cži najwutrohnischo dźakuju, luby nano," wotmołwjesche Jurij wschón słužowny. „Dołtanjesch tajtu pschichodnu dźowku, kotraž budźe tebje, wohł rjeź, na rukomaj nošyć. Sstónčne pruhi jeje luboscze pschecźiwo tebi njech **s** mojej dźěćezowskej luboscźu a dźakom tebi twój wječor žiwjenjski rosćwěcza. Sso hischcze jónu podźakowawschi, wotbałi **so sy**n.

Minu**y** **so** sajšo tydźeń. Natuschkez nan **s**hdyžesche we **s**wojim ložu do połleschczow sawaleny a cžitasche we bibliji. Cžitasche runje stawisnu wu Ruce, kotraž je nam jako pilna klóski sběrarka znata a kotraž **s**woju pschichodnu macź, jako młoda mandźelska **s** horzej, dźěćezowskej luboscźu lubowasche. Tajtu pschichodnu dźowku žebi Natuschkez nan teź pschejesche. „To bych byl dezje sastarany", won pschi sebi myślesche..

Tu wotewrichu **so** niske durje komorti. Jurij sastupi. Radosćz błyschcheżesche **so** jemu **s** wocžow. Kóždy możesche jemu **s** wobliczа wucźitacź, so je wschón **s**wožowny. „Pomhaj Bóh, nano!" postrowi, „wěz bě postajtim była tak daloko do rjadu: „njewjestu **sy**m sebi wupytał."

„Tak, tak!" dźesche nan, „maschi doscź nusno. Schtó pak to je?"

„Jara rjana a cžista holza, nano", wotmołwi jemu Jurij. Lukaschez Khata. Ta ma sa diwjoch ruzy nano, je dźe doma dźełacz nawutka. Ta **so** sawěsće na nasche kubło najšepje pschihodźi. A połluchaj jeno, 1500 toleri **s** domu **s**obu dóstanje. —"

Starý nan morschczeżesche cžoko. „Tak — tak" měnjesche wón: „Lukaschez Khata ma potajtim pschichodnje **s** mojej pschichodnej dźowku **sy**cź. Je wschak, kaž **so** mi sda, doscź **s**ylna a hewak zyle dobra holza. Praja jeno, so ma trochu wótry jasyk a je teź trochu skupa. Ta radscźi thudemu jeno stórku dari, hacź zyłu pomasłu. Ssnadź mohło **so** mi podobnje sećź. Pschekkadź **s**ebi hischcze ras, Jurjo!"

„Ale nano," sawoła Jurij. „Tu wschak **so** wjele wjazy pscheměnicź njehodźi. Mój **sy**mój wobaj pschesajene. *Najmu ma* bycź kwaš."

„Tak tak — nasymu hižo... Maschi pak ty nusne, Jurjo. Połluchaj ras: ženitwa runja **so** loterija. Tam

tež kóždy prawe cžišło njewuczehnje", kotrež jemu myto sarucźi. Woženitsch drje **so** bórzy, ake mandźelstwo traje potom zyle žiwjenje. — A **sy**n-li ty trjechik, maschi zyle žiwjenje helu na semi. Na błódte **sy**mětki, hładte błowa, rjane wobliczа a pjenjezy wjele njetwaŕ. Cžim wjazy pak na **s**nutskownosćz, na wutrobu a dobre pocźinki. S tym maschi pożdźišcho najwjesche bohatstwo w domje. A ta Khata... na, ja njewěm, ludźo praja, so je wona teź tróchu njepěkna pschecźiwo **s**wojimaj starschimaj —." Jurij **so** sacźewjeni a **s**pytaše **s**wojeho nana wobrěcźeczj prajiząz: „Ach nano! Tak sle wschak z tej wězu runje njeje. Psched twaŕom nikoho njetbwała. S tym **so** nam pschežwědźišch, hdyž budźe Khata jako młoda žona na naschim kuble hospodaricź! Mjes tym cžakasche Khata pod woknami psched dwórom. Bě wschém błowam stareho Natuschkez nana kedźbliwje pschipowěduchała. Tuž **so** wscha **s** hnéwom pyrjesche a mórcźesche pschi sebi: „Dočzakaj jenž, stary, tebi hižom wotplacžu. Njech jeno **sy**m tu najprjedy knjeni na kuble, potom maschi **s**woje błowa cžežko wotpokucźicź. Jurij pschiźidże psched dwór a kasasche jej, so by **s**astupiła. Jako ju Jurij někto k nanej pschimjedże, wona **s**woje wobliczo a waschnje nadobo pschemění. Wěsche jako najpschecźelnischi cžłowjek na semi a praschesche **so** stajnje: „Kak **so** Wam wjedźe, luby nano? Ach, ja pak mam woprawdźitu dobuželnosć **s** wami! Je wprawdźe nješchto žurowe, takle cžežko khorn leżeć. Ale na to **so** spuschcže, ja waš hórzy wustrowju. Cžakajcže, ja chcu wam trochu khowaki pschinjesć, so njebyschcže tak twjerdże leżał! Ach, psche tajcheho cžłowjeka pak mohł nasch jedyn woprawdźe płakacź!" A jej kulachu **so** woprawdźe **s**hlsy po lizomaj. Natuschkez nan njemóžesche **so** wjazy wobkuježicź a płakasche **s**obu. S dobom bě tajka jednota a wutrobitosć w Natuschkez komorzy, so mózachu jandźeljo mjes nimi pschebywaćz.

(Pokračowanje.)

krjunk je najfterje zyla klóschterska „nobleßa“ a „elita“ fschnoczena. Klizo jeho fobustawstwo sa to rjeki. Zeli turnaffke towarschtwo trochu na cfistoßcj a pschistoinoßcj dzer zi, bha drje bndje se fadjerzenja tajkeho mischtra trchne konfekwenzy fcjahnyeß. Sserbsjy Ssokolfo a fawdfcje tej druhy Sserbja budu w pschichodnje wodjerci, kak maja fo pschecfiwo tutemu fchindowerjej a hanjerjej herbstkho mjena pschichodnje fadjerzecj. Won tej jenemu rejtujej je „Lepolda“ jara pschikloßowatfche, hdyj tuton hej pschecfiwo pschitommemu herbstkemu wuczerjej njebanbite wupadly dowolfche. Snaty howorjeßal a mjerkujer derje wo, fo - fo fdjelany czlowjek f nim napadajowacj a womafacj nechze. W takich padach by tij a pjatej najlepfcha wotmolwa bhla fa czlowjeka, kij ani najfmadnischeje pschijotnoßcje napfcheczo fwojemu blifchemu njewobkedbnje. To djerdja polom tschefcijenjo bjeß. So fo hischefe polom mala zwolha pschikloßowarfkow namaka, je dopotkas, fo tuczi ani nikt kmanfche njejfu hacj fchindwder. Kak nisko tola nekotfi ludjo w pschifto inoßcji a fmyflenju ftoja! Tu wotwori fo nekotremuzkuli moralna kloaka, f kotrejej jenoz hida a fmjerd wunfupuje. To fu fczehwoki njepomerazho wuzywanja kofslopiwa we fmyflnym poßcje.

Přilopk.

* **Skaženy kóń.** Na jenem kuble w Zündelu pola Wolawy w Schleyfzkej kóń nadobo wodjiwi. Roskuſa wſchu drjewianu pſchiprawu w konjezu, djeſche na luđſi a bě pſcheźiwo nim jara kuźaty. Sawołany ſtótny lěkař ſpóſna, ſo je kóń na ſkaženoſcj ſtworił. Jeho dyrbjachu dorězać.

* **Se ſpěſcheneho czaha padła.** Mjes Stallupönenom a Trakehnom w rauſchej Pruſkej je njehdże 20letna holza ſ Kralowſkkeho ſpěſchnika padła. Hakle w Stallupönenje ſobupuczowazy wojſchej, ſo je ſo holza ſhubiła. Hnydom czaru ſa njej pſchepytachu a ju czeſkokrajnjenu pſchi kolijach namakachu. Dowjeſchu ju do khorownje. Maja mało nadźije, ſo je ſo holza ſhraba. Snjeſhoſzena je ſtudentka ſ Litawy. Pſchiczina njeſbożа njeje hiſchcze fnata, tola mjenja, ſo je ſo holza na hubjene ſaczinjene durje ſlehnyła a ſ nimi ſ czaha padła.

* **Zakotina ſmjerc w rěſaku.** Po powěſczi ſe Schrjeczina we Gerkez rěſaku w Hammerſteinje ſtyna wobſchedzerja rěſaka zyle roskuſkowaneho w rěſu namakachu. Jeho je najſtěrje transmiſija ſhrabła a do maſchiny ſtorhła.

* **Spizy khodźo ſnjeſbożika.** W badiſkem měſtaczku Eppringen ſaſtoe 22letna naměſtaczna dźowka jenoho żelezniſkeho ſaſtojnika ſpizy na tſěchu doma. Leje bratr ju ſawoła. Holza na tſěſche wozuczi a dele padże. Czeżko ſranjena wołta leżo. Wbohu dyrbjachu do khorownje dowjeſcz.

* **Schesta kaſa.** Pomozneho duchowneho Hucharda w Neunhofenje pola Straßburga żud w jeho njepſchitomnoſczi k dyrbjenſtemu dźełu na 20 lět ſaſudźi, dokelż bě żo na 12letnych ſchuſtlich holzach, kiż k njemu na paczeriku wuczbu khodźachu, njepózcziwje pſchelſchok. Hdyż jeho pſcheſtupenja wotkrychu, winowaty czełny.

Jězdny plan automobila mjez Budyšinom a Kamjencom

płaćacy wot 23. januara 1926.

	6,10	6,20	10,05	12,45	7,05	z Budyšina, z autowoje haly	přijědźo	8,19	9,29	1,17	3,56	10,12
	6,13	6,23	10,07	12,47	7,07	do Budyšina, na dwórnišco	wotjědźo	8,17	9,27	1,15	3,54	10,10
						Zwizki k ćaham:						
wot Biskopic	wš. 5,44*	*5,44	8,48	11,22	4,58	z Drježdźan, hł. dwórnišco	přijědźo	11,05	10,30	—	5,33	11,49
	wš. 6,12	6,12	10,01	12,26	6,47	do Budyšina - - - - -	wotjědźo	9,08	9,29	—	3,55	10,12
	4,15	4,15	8,42	11,05	6,30	zo Zhorjelca - - - - -	přijědźo	—	10,58	3,24	5,44	12,16
	5,31	5,31	9,28	12,14	7,06	do Budyšina - - - - -	wotjědźo	—	10,03	2,10	4,31	10,55
*	—	wš. 5,57	—	11,48	6,13	z Wjelećina - - - - -	přijědźo	—	—	—	—	nj. 11,24
km	—	wš. 6,23	—	12,08	6,39	do Budyšina - - - - -	wotjědźo	—	—	—	—	nj. 10,56

Auto wotjědźe z Budyšina do Kamjenca							Auto wotjědźe z Kamjenca do Budyšina					
1	6,15	6,25	10,10	12,50	7,10	z Budyšina, dwórniśća - - - - -	8,15	9,25	1,13	3,52	10,08	
1	6,17	6,27	10,12	12,52	7,12	† Budyšina, pósta - - - - - - -	8,13	9,23	1,11	3,50	10,06	
2	6,20	6,30	10,14	12,55	7,14	Budyšina, „Serbskeho Doma“ - -	8,11	9,21	1,07	3,47	10,03	
3	6,23	6,33	10,15	12,58	7,15	† Budyšina „Hosćenca Kronprynca“ -	8,08	9,18	1,04	3,44	10,00	
4	6,26	6,36	10,20	1,01	7,20	† Ratarjec - - - - - - - -	8,04	9,15	1,01	3,41	9,57	
6	6,32	6,42	10,26	1,07	7,26	† Tśjoch Hwězdow - - - - -	7,56	9,09	12,56	3,35	9,51	
8	6,38	6,48	10,32	1,13	7,32	† Błohašcy - - - - - - - -	7,50	9,03	12,50	3,29	9,45	
10	6,44	6,54	10,38	1,19	7,38	† Dobšćanskeho puća - - - - -	7,44	8,57	12,44	3,23	9,39	
11	6,47	6,57	10,41	1,22	7,41	Prěšce - - - - - - - - -	7,41	8,54	12,41	3,20	9,36	
13	6,50	7,03	10,47	1,28	7,47	† Libonja-Čornecy - - - - -	7,35	8,48	12,35	3,14	9,30	
14	6,52	7,06	10,50	1,31	7,50	† Puć do Pozdeo - - - - - -	7,32	8,45	12,32	3,11	9,27	
15	6,55	7,09	10,53	1,34	7,53	† Lejna - - - - - - - - -	7,29	8,42	12,29	3,08	9,24	
16	6,58	7,12	10,56	1,37	7,56	Lejna, hosćenc - - - - - -	7,26	8,39	12,26	3,05	9,21	
17	7,00	7,15	10,59	1,40	7,59	Zywic, hosćenc - - - - - -	7,23	8,36	12,23	3,02	9,18	
18	7,05	7,18	11,02	1,43	8,03	† Swinafnje - - - - - - -	7,20	8,33	12,20	2,59	9,15	
20	7,10	7,24	11,08	1,49	8,08	Klóštra Marijneje Hwězdy - - -	7,15	8,27	12,14	2,53	9,09	
22		7,30	11,14	1,55	8,14	† Milośe (puć do Halštrowa) - - -		8,21	12,08	2,47	9,03	
24		7,36	11,20	2,01	8,20	† Thonberga, hosćenca - - - - -		8,15	12,02	2,41	8,57	
26		7,42	11,26	2,07	8,26	† Brěžnjo (puć k dwórniśću) - - -		8,09	11,56	2,35	8,51	
27		7,45	11,29	2,10	8,29	† Brěžnje (hosćenc „Krónprync“ - -		8,06	11,53	2,32	8,48	
28		7,48	11,32	2,13	8,32	Kamjenca, „Słónca“ - - - - -		8,03	11,50	2,29	8,45	
29		7,51	11,35	2,16	8,35	† Kamjenca, płunarnje - - - - -		8,00	11,47	2,26	8,42	
29		7,53	11,38	2,18	8,38	Kamjenca, dwórniśća - - - - -		7,58	11,45	2,24	8,40	
						Zwizki ze żeleznicu:						
	—	8,03	12,19	—	—	z Kamjenca - - - - - - -	přijědźo	—	7,46	11,13	2,22	—
	—	9,48	1,53	—	—	do Drježdźan, hł. dwórniśćo	wotjědźo	—	6,03	9,35	12,19	—
	—	—	—	—	—	z Kamjenca - - - - - - -	přijědźo	—	7,56	—	—	8,23
	—	—	—	—	—	do Biskopic wotjědźe - -	wotjědźo	—	6,50	—	—	6,40
	—	8,01	—	—	9,27	z Kamjenca - - - - - - -	přijědźo	—	—	—	—	7,09
	—	8,41	—	—	10,32	do Złeho Komorowa - - -	wotjědźo	—	—	—	—	6,17

Powěsće podawa zarjadnistwo za swty, wobkhad w Budyšinjo na Tšelanskej drózy 45, dalokorěcak 561
Za krótke jězby hać do 2 km płaći 15 pj. = † Tu dźerži jenoż po potrěbnosći.

* **Epidemija trabanſtich wumětkow.** Hižo wjazy wołhowm w Němſkej ſpyta w pożledniem czaſu rekord we tym poſtajicj, kak dołho człowjek bjes jědże wutraje. Nětk pſchikhadża powěſcj ſ Duisburga, ſo dże tam knjeża Burghardtez němſki żonſki trabanſki rekord powalicj. Pſchi żwojim pożledniem trabanju w Krefeldje je 29 dujow bjes jědże wutraka a pſchi tym 34 puntow ſhubiła.

* Hdyż ſo broda ſapali. W Mannheimſkim pſchemjeſcze Rheinau ſo 20letny dźełaczer cżeżky wopali. Bě w maſzy a mjeſeſche wumětkku brodu. Druhi hójeſ ſe ſapałku jeho brodże pſchebliſko pſchihódże, ſo ſo broda ſapali. Prjedy hać mójeſche jeho wożeny człowjek maſku ſ mjeſowocza ſczahnyć, bě ſo hižo cżeżko wopalił. Sa ſanitetnym autom dyrbjachu jeho do khorownje dowjeſcz.

Konfirmandske a **pruhowanske drasty** kaž też **črijowe twory** po najtuńſich płaćiznach a w najlěpſich kajkoſcach na **dźělbne płaćenje** za małe napłaćenje a płaćenje po nizkich dźělbach dostanjeće w **Meblowem a tworowem kreditnem domje Carl Horn nasl.** w Budyšinje, na Hłownem torhošću nutrkhód na Jerjowej hasy 21. Sobustaw krajneho Zwjazka kredit dawacych małych wikowarjow zap. zjednoćeństwo.

za hólcow a **holcy** we najbohatšem wubjerku

Makulaturu ma na předań **Smolerjec knihićišćerńa** w Budyšinje.

Żiwnosć z 1500 hr. napłaćenjom je na předań. Blizko pola Měrša w Jenšecach pola Rakec.

Strympy, rukajcy, šatki za cěłne dźěći. W. Köhlerowa, Hłow. torhošco 9

Ruby na blida zofy, přikrywy na blida, płachty k wodźewanju ložow a truhłow najnowše přikłady, tunjo **K. Erler, w Budyšinje** na Žitnych wikach 11

Grońane pletwa kalaty grót rozsywadła hnójne widły motyki atd. poruća **M. Voigt w Budyšinje** wik. ze żelezom, na Jerj. hasy 3

Półne a zahrodne symjenja cyblu k sadźenju poruća **E. Ruben w Kamjencu** Pulsnitzer Str. Stwórtk stoju při Butrowych wikach w Kamjencu.

Vogtl. Gardiny mtr. 45 pj. wumjelske gardiny 3 m Madrasowe gardiny 3.50 tkaniny za witraže wot 65 pj. sem Erler, na Zw. Lawskej hasy 10.

MERSINSKI Domjace šasniki

Zawěſkowe żerdki, připrawy k zaćahanju vitražowe żerdki - roulcauowe żerdki - kupujeće tunjo pola **W. Voigt** wikowarnja ze żelezom **na Jerjowej hasy 3.**

podawa hnydom ze składa při 12měsačnem podźělbnem wotpłaćowanju bjez přirażka k płaćiznje. — **Wustajene kóždu sobotu w Budyšinje při Žitnych wikach.** — Na přeće wopytam Was hnydom a předwjedu a rozjasnju Wam.

Hermann Künzel fabr. ratarskich mašinow w Budestecach Telefon: Hamt w Budestecach čo. 19.

Trěbne wěcy za bildarjow, żelezne twory materialije k polstrowanju kupujeće najtuńšo pola **Walter Voigt,** wikowar ze żelezom, w Budyšinje na Jerjowej hasy 3.

Khorosće włosow

kaž wupadanje włosow, rozšćěpjenje włosow, skhorjenje włosoweho žra, skřiwjenje włosowych korjenjow, šupizny, liśawy, so započace płěchi, wosebje **wupadanje włosow** kotjuje wupadanje włosow so z dopokazomnym wuspěchom hoja. Porućenja su w bohatej liśbje k rukam. **Włosy su darmo** přepytuja. **Zapósćelće nam hnydom pokazku Waših włosow.** Wosebitosć: Włosowe žołmy (bubiska hłowa).

Richard Hässler na Hórnčerskej hasy 41 dom w zahrodźe, też nutrkhód na kralowskem wałe specialist za pěstowanje włosow ręćne hódź. wot 9 h. dop. hać 6 h. pop.

Swobodne městno za

Welsec kupny dom w Kulowje

Założeny 1868. Telefon 12.

swoje płody njeże. Ssu wschak też ſ měřinami starſche schtomy, kotrež hišchće doſcź derje njeju, tola jara srěda. Potajkim woſchczěpimy-li na zyle dźiwi schtomik jabłuka, dha minje žo ſnadź 10—15 lět, prjedy hač mamy ſ njeho nješto hódnje ſadu. Chzemy-li pak nětko nješto cźaża prjedy ſe schtomika nješto hódnje płodow ſchczipacź, dyrbimy wěſo wědźecź, ſ kajkeje druźiny schtomik poſhadźa.

W schtomje běžitej dwě prusy mjeſowiny. (Saftſtrömungen). Po schtomowym bělu (Splint) cźehnje žo woda k wjerſchkej, kotruž schtom ſ korjenjemi pichtijima. W tutej wodże žu wſchelake žóle a źiwiny rospuſchczene, kotrež schtom k źiwjenju trjeba.

Dalſcha mjeſowina je w ſkorje. W njej žu pſchetrjebane žóle a zokory. Wone běža ſ mjeſowinu do prucźikow, wubiwankow a koruźkow, hdźež je schtom pſchetrjeba.

W tutej mjeſowinje žu potajkim te maczińy, kotrež žu žo do schtoma ſ aſſimilazeju kopjeſchkow doſtali. (Aſſimilazija je pichtijimanje źiwin roſtlinow ſ powětra.) S tutych maczińow tworja žo w schtomje běłkowiny (Eiweißſtoffe) a zokor. Schtomy, kotrež ſpěchnje roſtu, pſchetrjebaju nimo měry wjele tutych wutkow. Tuto pſchetrjebanje pak je też w běhu lěta wſchelake. Schtom dźěła pak w cźaſu žwojeho poſcźenja nimale ſtajnje. Wſchě wutki, kotrež ſchtom njepſchetrjeba, woſtanu pak w halosach a žłuža potom jako zyroba k tworjenju płodow.

Schtom, kotryž nětko ſpěchnje roſcze, pſchetrjeba nimale wſchě wutki, ſchtož je potom ſ winu, ſo mało płodow abo ſpyła žane płody njenjeże. Schtomy, kotrež jara ſpěchnje roſtu, žu potajkim njeplódne. Njemyſlicze pak žebi, ſo žu ſchtomy, kotrež pomału roſtu, hižom doſcź płódne. Na tom ſpyła njeſaleźi. Saleźi jenož na ſeſtaſbje tworjaceje maczińy w schtomje (ſtickſtoffhaltiges Eiweiß).

Je-li w schtomje pſchewjele dušykatych běłkowin, roſcze schtom jara ſpěchnje. Je-li pak tam wjele zokora, potom schtom płody njeże. Chzemy-li potajkim, ſo by schtom cźim wjazy płodow njeź, dyrbimy tworjaceje maczińy pſcheměnicź. Njeſmémy pak na žadyn pad roſcźenje schtoma ſadźěwacź.

Chzemy-li, ſo by schtom płody njeźł, dyrbimy prusy mjeſowiny (Saftbahn) ſadźěwacź, kotraž do prucźikow a wjerſchkow běži. S tym dozpějemy najlěpſchu płódnoſcź ſadoweho schtoma. Dyrbimy potajkim schtomiti prawje ſahe ſchcźěpicź, chzemy-li, ſo bychu ſahe njeſłe. S tym ſamjeſujemy trochu prusy mjeſowiny, to rěka, jeże běh je trochu pſchetorhnjeny. Tej mjeſowinje, kotraž ſ korjeni k wjerſchkej běži, a ſ kotrejež schtom zyrobu pſchijima, ſchcźěpjenje nicźo njeſchkodźi. Tam hdźež je schtom roſchczěpjeny, nahromadźi ſo wjele zokora a druheje maczińy, kotruž schtom k tworjenju płodow trjeba. Tak schtom po nětkotrych lětach, hdyž je woſchczěpjeny, ſapoczinje njeſcź.

Mjeſowina, kotraž je dotal mjes ſkoru a bělu (Splint) do koruſchkow pichtkhadźała a jim tak ſbytne wutki pchinoſchowała, běži nětko do płodow. S tym koruſchki ſ njeje pſchemało doſtanu a tak je też jich cźinoſcź wobmjeſowana a ſtrótſchena. Pſchestanje-li schtom dźěłacź, potom ſahinje. Schtom, kotryž je ſahe woſchczěpjeny, jenož tleczinu teje ſtaroby dozpěje, kaž schtom, kotryž je poſdźiſcho ſchcźěpjeny.

Nětkotſi płahowarjo ſadu też ſchtomy ſ grotom wobwjaſuja, ako pod krónu prěti ſkoru dokoła wokoło pſchereźnu. Wěſo też tajke schtomy derje njeźu, tola pak bórzy ſahinu, dokelž ſ tym koruſchki hiſchcźe dale mjenje zyrobu doſtanu. Też je wſchelakim ſhibowanjom, łamanjom, wjerczenjom, formowanjom, pſchikłakanjom koruſchkow atd. ſhubi schtom na dušykatych wutkach a wjazy tak njeroſcze. Tak móże žo cźim wjazy zokora we schtomje wutworicź a ſcźěhmk toho je, ſo schtom ſahe njeſcź ſapoczinje, ale też wjele prjedy ſahinje. Ssmy nětko naſchim cźitarjam doſcź na drobne rospiſgali, cźehodła nětkotre schtomy ſahe njeźu a cźohodła nětkotre poſdźiſcho. To potajkim ſwjetſcha na jeho płahowanju zamym saleźi. Chzeſch-li, ſo by cźi schtom ſahe płody njeźł, wobtkadźej ſ nim tak, kaž žmy to horjeka rospiſali. Sa to pak cźi prjedy ſahinje. Tuž ſ tym pſchewjele njedozpěješch.

Wurjadny srědk přećiwo wulkim myšam.

Wulke myſche žu ſ woprawdźitej cźwilu ſa ratarſtwo. Woßebje po ſwětowej wójnje žu žo wone nimo měry pſchiſporjake. Kelko žu žo naſchi ratarjo hižo prózowali je ſahubicź a ſniczicź, tola żadyn srědk hacź dotal njepomhaſche, ſo by je zyle ſanicził. Někotſi ſpytachu je ſ jědojtej pſcheńcu ſniczicź, tola to druhdy wjazy ſchkodźi hacź pomha. Wulke myſche pſchenzu dale rosnoſcha a to cźaſto do wſchelakich pizowadłow, na pich. wotrubow, wowża atd. Też ludźo žu žo hižo cźaſto na tajke waſchnje ſajedoſcźili.

Tu pak žo nam ſ Mnichowa piſa, ſo žu w tamnym ratarſkim wuſtawje ſa płahowanje a ſchkitanje roſtlinow dobry srědk pſcheńcźiwo wulkim myſcham wunamakali. S tutym srědkom žu poczeli nětkdże pſched dwěmaj lětomaj wulke myſche niczicź. Sſrědk nałożowachu ſnadź w 10 000 padach, hdźež žo wſchudże jako najlěpſchi wupokaſa.

Woßebje w nětkotrych ſtronach mějachu ſ tym wulki wuſpěch. Je to wuſmuſch, kotryž žo jako pjeczwo ſhotowi a na nós tam nałkadże, hdźež je najwjazy wulkich myſchi.

Nětkotſi hoſpodarjo ſniczichu w jenej nozy ſ tym na 26, 45 a ſamo na 73 wulkich myſchow. Sſrědk je zyle jednory a myſche jón też nimo měry radu żeru. Hoſpodarjo žu ſ naſhonjenja pſchećiwdźenji, ſo ſrědk żanym druhim domjazym ſwěrjatam ani ludźom nicźo njeſchkodźi. Stót ſamo taike wupokoſene pjeczwo ani njewopta, dokelž thětro hórko žłodźi a trochu pali.

Hoſpodarjo, kotſiž maju tak mjenowane pucźowaze wulke myſche, (Wanderratten) dyrbjeli žo ſjednocźicź a wſchitzy tutón srědk nałożowacź. Hdyž jedyn abo dwaj jenoż srědk nałożujetaj, dha to wjele njepomha, dokelž k nimaj ſaſo wulke myſche ſe žuſodnych twarjenjow pſchidźechu. Najlěpje je, hdyž tajke nicźenje myſchi hnydom zyła gmejna pſchewoſmje. Tak by wuſpěch ſnajmjenſcha wěſty był.

Je-li by žebi chcył nětko tajki srědk ſkaſacź, njech napiſa na adreźu:

Landesanſtallt für Pflanzenbau und Pflanzenſchutz in München 22.

Kak ma žo srědk nałożowacź, pſchipoſcźele tamne firma hnydom ſ łopjenom. Potom hakle mózeſch žebi srědk ſkaſacź.

Też żwiſchcźe (Mühlmäuſe) (Hypodeus glaveolus) w ſadowej ſahrodźe cźaſto nimo měry wulku ſchkodu naczinja a to woßebje w ſymje, dokelž żej żwiſchcź mjes ſchtomowymi korjenjemi żwoje hnězdo twari. Mnoſy ſahrodnicy to ſ zyła pryedy njepytnu.

Sswiſchcź koruſchki ſchtomikam zyle wotrymſa a ſe tym wulku ſchkodu naczini. Sahrodnik hakle ſo nałeto na ſchkodu dohlada, hdyž ſchtomik ſahinje. Potom pak je żwiſchcź hižo dawno prjecź. Schtom ſ wotrymjanymi koruſchkami pak je ſhubjeny. Tuž dyrbjał ſahrodnik a hoſpodaŕ hižo nětkle pſcheńcźiwo nim ſatrocźicź. Ssamżny ratarſki wuſtaw ma też dobry srědk pſcheńcźiwo żwiſchcźam. Poſtiźa nam po tunich płacźiinach kadźazy apparat pod mjenom „Flurſchutz“ a myſchaze bazille. Też pſchi tutym nałożowanju maju žo jich wjazy hoſpodarjow ſjednocźicź, chzeđża-li žo dobreho wuſpěcha nadźijecź.

Spomnjeny wuſław też na żadanje rady darmo wſchelake roſwuczenja naſchim cźitarjam pſchipoſcźele.

Časopis za Serbskich ratarjow

Čisło 10. Budyšin, 5. měrca 1926. Lětnik 33

Sleierske wjesne kury.

(S wobrazom.)

Schtyrſka (Steiermark), tuta horata kraſina ſtareje Awſtriſeje, ma wot ſtarodawna žem kłwołbu, kotraž ſ pjerſinatźiwom na wyſokim ſtłodźenju. Tak žebi ſchtyrske kapony a koſoſche hižo dawno wyſoko waża. Tuta druźina je dobra, miaßna raßa. Też jeje koſoſche žu žo jako dobre njeßełki wuſnamjenike. Pſchi jenym na pſchemoh njeßenju kur w Kloſterneuburgu žo wone też jako dobre njeßełki wupokaſachu.

Tehodła žo dźiwacź njetrjebamy, ſo je tuta druźina niz jenoż we ſwojej domiſnje, ale też daloko pſches jeje mjeſu roſcherjena.

We Schtyrſkej žu ſ domjazeje raſſy dwě druźinje wuplahowali. Jena druźina je cźeßła a mjaßna. Pódla teho žebi ſeźiwjenje ſama pilnje pyta. To je tak mjenowana Sulmtalſka (hl. wobras). Pjerjo na cźerwjeń pſcheßhadźuje. Druha druźina je žrěnjeje cźeße. Tuta koſoſch je wuſkocźna, żiwa a jara ſkudna. Barba je na kurtwotwu ſapodobna, abo też běła a derje wuplahowana. Tutu druźinu mjenuja ſtaroſchtyrſku.

Sulmtalske kury.

Wuſnamne ſnamjo ſa wobej koſoſchi je kopik, ſahy žrěnjo-wulkeho hrjebjenja. Dale ma běłej nóżgu, běłu kožu a jara nežne (zart) mjaßo. We wulkomēſchczańſkich klomach ſa běłonohate a běłomjaßne koſoſche ſtajnje najwjaſchſche płacźiiny dawaja. Wobej druźinje ſtej krutej, ſtrowej a lóhgu njethypritej. Doſtatu pizu mytnja ſ wyßokim wunoſchkom. Kurjatka ruče ſ pjerjom wobroſtu a ſpěchne pſchibywaju. Pola mkodych kaponkow je mutrobno ruče mjaßne a tehodła žu bórzy ſ reju. Staroſtyrſkich koſoſchow dße wjele do Wina. Tu žu jako pječene kaponki ßławnje wutwokane. Sulmtalſkich kaponkow do wójny lětnje 200 000 jenicźay do Wina pſchedachu. Ale też ſa mkodźiczki na winſkich witach dwójzy telko kaž ſa druhe płacźachu.

Sulmtalſka koſoſch rady njeſoka, ſtaroſchtyrſka pak hiſchcźe mjenja. Wobej druźinje też w ſymje jara derje njeßetej. Pſchi na pſchemohnjeßenju w Kloſterneuburgu pſchetrjechiſchtej tutej Schtyrſkej druźinje wſchě druhe druźiny. Sulmtalſke ſnjeßu wob lěto 120—160 żołtoſchkorpawatych jejow. Jena koſoſch na pſchemohnjeßenju w Kloſterneuburg njeße ſamo 223 jejo, jena druha na jenym kuble 201 jejow. Staroſchtyrſka ſnjeße 150—220 běłoſchkorpawatych jejow wob lěto. — W jenej pomorſkej płahowarni ſnjeße ſtaroſchtyrſka koſoſch 334 jejow.

Wobej druźinje we Schtyrſkej a Němſkej jeniczay na wunoſchki płahuje. Na pohnuwanje Pomorſkeje ratarſkeje komory je žo pomorſka kraſina abo wjeßina pomorſka koſoſch wuplahowała. Woßebite towaŕſtwa žo prózuja tutu krutu ſtrowu a jara dźałowmu koſoſch woßebje w polnoſnej Němſkej roſcherić a jej tu wſchudźom domjaze prawo wudobyć. Tute naſche ſtare wjeßne a domjaze koſoſche ſ wjetſcha wjazy wunjeßu, ſu ſtrowiſche a ſpokojniſche hacź ſapſenzjene a tohodła thipre wukrajne raſſy.

Wo dźećelowem symjenju.

(S dwěmaj wobrazomaj.)

We ſamom wikowanju njeje dowěra, ſprawnoſcź a żwědomitoſcź tak nuſna kaž pſchi wikowanju ſe ſymjenjemi.

Najwobuzńiſche ſu wiſi w ſymjentnem dżeczelu. To ma ſwoju winu we wſchelakich woſebitoſcjach dżeczelowego ſymjenja.

Dżeczelowe ſymjo jenoż weſte prènje a druhe lèto twiſchcże ſthadża. Po dwejoch lètach je ſo jeho ſthadżanja móż hižo pominyła. Stare ſymjo ſo wjazy tak rjenje zjebkiſchcżi, każ nowe. Wone je tupe. Jebawy wikowar s pomozu wolija ſymjenju ſpyta prjedawſchi błyſchcż ſwożcjcż. Po woliju ſo ſaſo rjenje błyſchcżi, ale nicjo lèpje njeſthadża. Runje nawopak. Wolijowanje wobara pichiſtupej mloži a ſymjo piſches to hiſchcże hubjeńſcho ſthadża.

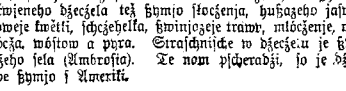
Ale też nowe dżeczelowe ſymjo druhdy ſchpatnje ſthadża, dokelż ma druhdy tołſtu bèliſnu. Bèliſna je nèktre lèta tołſcha hacż druhe. Tołſtu bèliſnu dyrbiſch tohodla rospukowacż. To dozpjejeſch ſ tym, ſo ſymjo hromadże ſ wótrym pèſtom do mécha ſymjeſch a potom jón mlócjeſch. We ſymjenjarnjach ſymjo ſ tołſtej bèliſnu pſches wożebiły, kèliwu napukowaze młyny pſchewjerczuja. Potom tajke ſymjo lóżicho ſthadża.

čerwjeny dżeċe zsparseta, dèły dżeċel

Cżeżko ſthadżaze ſymjo je wèſcże njeluby njedoſtatk. ale dżeczelowe ſymjo je druhdy ſanjeſchwarnjene ſe wſchelakim njerjadom, podobnym na ſornjatko dżeczeloweho ſymjenja. Straſchny njerjad je żida a ſhmjelowa luzerna. Druhdy też barbjene pèſtowe ſornjatka na dżeczelowe ſornjatka podobne barbja a ſymjenju pſchimèſcheja a pak ſornjatka druheho turiſcheho dżeċeła. Pſchedſtejazy wobroſ nam potaje, ſo je ſ holkymi woczemi cżeżko ſymjo druhich dżeczelow wot tehо cżerwjeneho roſjenawacż. Wone drje ſu w podobnjnje a wulkoſcżi wſchelake, tola roſenawacż ſamożeſch jenoż ſ pomozu powjetſchowazeje ſchlenży.

Toſame możemy też wo wſchelakim njerjadu prajicż, ſo rady mjes dżeżelowym ſymjemjom thowazom. Do tajkeho, każ pròſchk makeho ſymjenja ſtuſcha hubinka. Ta jeſthadża ſ koruſchla dżeczeła. Jeje ſmjelzo runje ſiejo roſcże a debi je błeḃolila kwètka. Stmjelzo, każ też kopjeſchka ſu błède, potajkim niż ſelene. Dale nadeńdżemy w ſymjenju cżerwjeneho dżeczeła też ſymjo ſtoczenja, huſazeho jaſnczka, pſoweje kwètki, ſchcjeheлka, ſwinjozeje traww, mlócjenje, maka, mlócża, wóſtow a pyra. Straſchniſche w dżeczelu je ſymjo kocżeho ſela (Ambroſia). Te nom pſcheradżi, ſo je dżeczelowe ſymjo ſ Ameriki.

hubinka złoċeń psowja kwètka koče zelo

Radno njeje, dżeczelowe ſymjo ſ dalokich zuſnych krajow kupowacż. Tehodla żadaj ſebi pſchi kupowanju dżeczeloweho ſymja rukowanje, jo je cżiſte a ſo ſthadża. Sprawni wikowarjo podawaja je pichepytowarjam, ſo bychu ſo pſchepokajali. Wużywoſch-li ſchpatne ſymjo, ſy na nèktore lèta bity.

Dżeczel chże na podnjebjo ſwuczeny bycż. Tehodla ſo jenoż tajki dżeczel pola naż radżi, kotryż je ſwuczeny na naſche podnjebjo. Jeli cżi ſ Franzowiſkeje abo Italiſkeje dowożene ſymjo napowjetnu, może ſo ſtacż, ſo dyrbiſch ſ nim wobżtnte polo horjeſworacż. Tehodla naſchi ratarjo najradiche ſwoje trèbne ſymjo ſami plahuju, w ſymje mlócża a cżiſcża.

Rólniſtwo.

Hdyż ſ cżaſom hnojiſch, ſy ſwoje polo dwójzy pohnojił.

Mnoſy ratarjo, kotrìż ſu w naſymje hnój ſaworacż ſakomdżili, cżeḋża nalèto ſwoju pſcheżcu ako roſtu, njewjdali jim ſo doſcż rjana abo ſtajna, ſ pſchikupnym hnojom ſwjerċha pohnojicż. To pak je druhdy jenoż tajke pohnojenje k nuji. W nèktorych padach ſamo jwjerċha pohnojenje powadżi. Hdyż na pſch. na mlòdne łopjeſchka wapnowy duſyk abo kainit namjetaſch, ſpaliſch ſ tym mlode łopjeſchka. Mnoſy ratarjo tohodla naſymu doſcż njeḧnoja, dokelż hnój nimaja. Druhi żebi ſaſo njemóża doſcż pſchikupneho hnoja kupicż, dokelż nimaju thwile żita na pſchedań mlócżicż a tak pjenjezy nimaju. Wapnowy duſyk a kainit dyrbja pak ſo na tóżdy pod naſymu roſmjetacż, dokelż ſo hnojidło w ſemi roſpuſchcżi, k cżemuż je dlèſchi cżaż trèbny. Hinak k żitam wjele njepomża, dokelż je roſtliny wużiż njemóża. Njeſależi jeno na tym, ſo ſwoje polo pohnoſjiſch, wjele ważniſche je, kak a hdy je pohnoſjiſch.

Nètko w ſymje abo w ſaſnym naléżu ſo hoſpodarċ na ſchkodu dohlada, ſo jeho żita tajke njeſiżu, kajteż cżże je hewak w tutym cżaſu widżecż. Tu cżże ſpèſchnje hiſchcże ſ nèżim pohnojicż, ſo bychu ſo nèkak ſhrabate. Tu pak nètko wjele na tym ſależy, kajke hnojidło naſażujeſch, cżeſch-li, jo by ſ tym ſkomdżene narunał.

Potrjebuje-li roſtlina, kotruż cżżeſch pohnojicż, duſyk, to rèka, je-li ſlaba dha je najlèpſche hnojidło ja nju ſalpeter. Tutón pchihnój wona hnydom pſchiwoſmje a jón najlèpje aſimiluje (na ſiwiny pſchetwori). Se draḃelnych hnojidłom (Kalidünger) pak ſenje kainit ſwjerċha njemjetaj. Póda pod nim na ſmèrſchinje ſtwjerdnje. Dokelż pak kainit wjele chlora wopſchija, by tón roſtlinje ſeſchkodżał. Chżeſch-li nètko ſ draḃlom hnojicż, dha naložuj 40prozentnu draḃelnu ſel (40% Kaliſalz).

S hnojidłom, kotreż w ſebi ſoſſorowu kiżalinu woḃſahuja, naložuj ſuperphoſphat jako ſwjerċha k hnojenju. Na żadnym pad Domaſchowu rudu. Domaſchowa ruda drje je ſara dobre hnojidło na łuki a naſymu na pola k ſaworanju, ale niż pak na ſelene żita ſwjerċha. Tam Domaſchowa ruda niczo njepomha. Wutki, ſ Domaſchowje rudy jenoż tehdom roſtlina wużije, hdyż je ſwojimi koruſchkami na nje ſtorcżi. Roſtlina ſ koruſchkom wèſtu kiżalinu puſchcża, kotraż wutki Domaſchowje rudy tak roſpuſchcżi, jo mòże je roſtlina pchijimacż. Te dżèle, kotreż roſtliny ſe ſwojimi koruſchkami njedoḃażhu, ſwoſtanu nathwilnje w ſemi njewużitne. Jich wutki hałle jaſo pſchihladna roſtlina wużije. Hdyż by nètko Domaſchowu rudu na twjerdſchu pódu na ſelene żita roſmjetał a ju potom ſnajmjeńſcha njeſawłocżił, njebychu ju żita doḃyła wużile. Hinak pak je to pola ſuperphoſphatu. Superphoſphatowa ſoſſorowa kiżalina ſo we wodże roſpuſchcżi. Hdyż ſy nètko ſuperphoſphat na ſelene żita roſmjetał, roſpuſchcżi pódżina ſyrċina abo deſchcż bórſy foſſorowu kiżalinu. Roſpuſchcżena kiżalina ſaſaknje ſo potom do ſemje a roſtliny mòża jeje lohko roſpuſchcżomne wutki pchijimacż. Nètoſi je cżitarjow drje to njechadża wopſchimnycż a praja: „wſchako my Domaſchowu rudu na łuki mjetamy a tam wona ſynam nimo mèry howi. Na łukach pak Domaſchowa ruda ako wſchè druhe hnojidła też wjele lepje do ſemje ſaſaknje. Kóżdoletnje nèktore roſtlinny na łukach ſahinu a tak ſwoſtanu po nimi małe trubicżki abo dżerti w ſemi. S tymi mòża potom hnojidła do ſpody. Nimo toho ſo hiſchcże rybjaze wati a druhe pſchekaſanzy ſa to poſtaraju, ſo ma ſemja mjes dżeḋnami doſcż ſchtałobow a dżerkow. Trawy a roſtliny mòża potom wutki Domaſchowje rudy cżim lèpje pchijimacż. Cżużne trawy a roſtliny maju ſwoje korjenje hnydom pod dornami w prènjej worſchcże ſemje, ſchtoż żita nimaju. Żitne koruſchki bóle w hłubiſchich worſchtach ſwoje żiwiny pytaju. Nimo toho na łuki też hiſchcże kainit mjetamy. S roſpuſchcżenjom kainita też wèſty dżèl Domaſchoweje rudy żobu do ſemje ſaſaknje. Naſchi ratarjo njech tohodła wobkedżbuja, kajti roſdżèl je mjes hnojenjom na ſelene żita a na łuki.

Dołho njebudże wjazy tracż, a ſaſo budżemy ſ prènimi dżèlami wonka na polach ſapocżinacż. Mnoſy ratarjo drje bychu żebi też rady wobliczili, kelko hnojidłow budu ſnadż nałèto potrjebowacż, ſo bychu żebi je mohli w prawym cżaſu nakupicż. Mnoſy wſchak hakle pòcżnu tak prawje ſa tym hladacż, hdyż je hižo cżaż ſwocż. Tola to je wopaki. Potom njeje druhdy ani cżaż k wobſtaranju abo k woženju hnojidłow. Druhdy ſamo wobthodnizy wjazy wſchè pożadane hnojidła nimaju a tak dyrbiſch potom bracż, ſchtoż dóſtanjeſch.

Pichirunamy-li płacżiſny hnojidłow ſ nètcżiſchimi płacżiſnami żitow, możemy żebi wobliczicż, ſo ſu płacżiſny hnojidłow ſ płacżiſnami pſched wójnu wo nèſchto ſpadnyli.

Tuż bychmy naſchim ratarjam radżili, ſo bychu ſo po możnoſcżi ſe wſchèmi trèbnymi hnojidłami ſaſarali. S tym ſo wunoſchk żnjow wo wjele pchiſpori. Na pſch. bychmy-li 1 zentnar Cżilſkeho ſalpetra na 1 ſahoń rosmjetali, bychmy na ſamym polu 3 zentnarje ſtomy a 5 zentnari jorna wjazy naſneli. Tajki ratar, kotryż ma dżeḋża pſche mały wunoſchk ſe ſwojich żnjow, może ſ cżeżka wobſtacż. Próża a dżèło je na wulkim ſahonu jena a tahama. Tu jenoż hiſchcże na tym ſależy, ſo by ſ pomozu hnojidłow wunoſchk ſwojich wupkodow powyſchił a poḃèhnył. Sa wſchè hoſpodarſke wudawki płacżiſny ſa hnojidła ſmèḋża jenoż 1/6 wucżinicż. Chżemyli pokajtim na tutej 1/10 lutowacż, ſwoſtanu wudawki ſa tamne 6/10 teżame. To, ſchtoż pak ſmy na tutej 2/10 naluowali, ſhubimy na wunoſchku żnjow. Tu by ſo kóżdy ratar najbóle ſam ſjebak. Tohodła ſwoſtanje ſtare prawidło: „Schtóż ſ cżaſom hnoji, pohnoji ſ tym ſwoje polo dwójzy, dokelż ſ tym roſtlinam we prawym cżaſu trèbne żiwiny poſkicżi.

Alkaliſke a kiżałe póḋy.

Alkaliſke póḋy ſu tajke, w kotrychż je doſcż wapna a druhich doḃażanych żiwin. S rèdka drje nadeńdżemy druhdy ratarja, kotryż by póḋu ſwojich polow dokładnje ſnał, to rèka, kak je póḋa chemiiży abo fiſiiży ſkojena, kak płódna je, kajke hnojidła potrjebuje abo kak ma ſo wobḃèlacż. Hdyż na pſch. na jene polo, w kotrymż je pichemalo kalija, doſcż duḃżkatych hnojidłow mjetaſch, njepomża cżi to niczo. Roſtliny tohodła bóle njeroſtu, dokelż jim ważne hnojidło pobrachuje. Roſtliny chżedża w tóżdej póḋże doḃahaze żiwiny nècż. Tohodła dyrbiſch roli tajke żiwiny pchidawacż, kotreż w njej njejeḃu. Schtó cżi pomże, jo na polo, kotreż wjele foſſora wopſchija, hiſchcże wjazy foſſorowych hnojidłow mjetaſch, na pſch. ſuperfoſphat abo Domaſchowu rudu.

Kóżdy ratar móże ſo na wſchelake waſchnje pſchezwèdcżicż, ſ kajkeje żiwiny abo pſcherodne hnojidła jeho rola wopſchija. Chżeſch-li wèdżecż, kak je póḋa fiſikalnje tworjena, wjmi żebi ſchdu a pjaſepaj nètokre horſchcże pjerſchcże. Je-li póḋa pèſtojczna, doſtanjeſch wſchelake drużiny kamjenjow po wulkoſcżi. Pſchepajeſch nètko najdrobniſchi pèſk, wużajeſch ſ njeho ſtónczńje najdrobniſchi proch. Tón mòjeſch jako dale chemiiży pſchepytacż a budżeſch widżecż, kajke dżèle a żiwiny (Nährſtoffe) wopſchija. Haczrunjeż w tutym pròchku wſchelake żiwiny, każ kali, duḃżyk, foſſorowu kiżalinu atd. wużiédżiſch, njemòżeſch ſ tym hiſchcże wobſtrucżicż, kajke hnojidła rola potrjebuje. Móże ſo cżi ſdacż, jo je w póḋże doſcż kalija, roſtliny pak ḃychu dale na njedoſtatk kalija cżerpjele.

Tudy żobu najwjazy na ażimilaziji ſależy, to rèka kak roſtlina tute żiwiny ſ póḋy do njeſmènjennych a njeſpuſchcżomnych żiwin we żebi pſchetwori. Khmanoſcż pchijimanja żiwin roſtliny ſ póḋy njeſależy jenoż na mnohoſcżi tych maczżiſnow w póḋże, ale na póḋże ſamej a woſebje na tym, kak ſo żiwiny w póḋże roſpuſchcża. Jedyn ratar mèjeſche dwoju póḋu. Hnojenje je kajżom pak bè w kóżdej hinaſche. Na jenej póḋże kaži roſtlinam howjeſche, mjes tym ſo jim na druhej ſamżna dżèlba niczo njepomhaſche. Druhdy ſu też kiżałe pizy ſ winu, ſo je wſchelake hnojenje bjes wuſpeha. Mamy kiżałe, neutralne a alkaliſke póḋy. Mokre póḋy, abo tajke, w kotrychż je pſchewjele humuſa, ſu ſwjetſcha kiżałe. Póḋa pak móże cżi też druhdy ſ njeſtajnym hnojenjom wokiſnycż, na pſch. hnojiſch-li wjele żiwidło-kiżałeho (Schwefelſauer) amoniaka a ſuperfoſphatu, njeje-li w póḋże doſcż wapna. Ratar dyrbjał ſo najprjedy pſchewèdcżicż, hacż je póḋa kiżałe abo alkaliſka. K tomu możeſch żebi ſ łakmoßowej papjeru pomhacż, kotruż we wiſchich haptykach a drogowniach dóſtanjeſch. Woſmi żebi kuſt pjerſchcże ſ tajkeje póḋy, namlóż ju a ſtłóż papjeru do njeje. Wobarbi-li ſo mòdra łakmoßowa papjera cżerwjena, je póḋa kiżałe. Wobarbi-li ſo cżerwjena łakmoßowa papjera mòdra, je póḋa alkaliſka (żkłoda, to rèka w njej je doſcż wapna druhich żiwin).

Możeſch pak żo też hiſchcże na druhe waſchnje wo ḃmanoſjci abo kajkoſcżi póḋy pſchezwèdcżicż. Liń do 1 punta póḋy kuſt żeloweje kiżałiny (Salzſäure) abo hornczż żylneho kiżała. Je-li póḋa alkaliſka, dha żylnje ſaſchumi, njeje-li alkaliſka ani jeno mało, abo je-li kiżała, ſaſchumi jenoż żkabje, abo ſ żyła njeſchumi. Na kiżałe póḋy dyrbiſch nèſchto hòdnje wapna namjetacż. Hdyż kuſt kajkeje póḋy, kotruż ḃy je żelowej kiżałiny (Salzſäure) polał, żylnje ſaſchumi, dyrbiſch na tajku rolu nèſchto ſuperphoſphata roſmjetacż. Mnohemu ratarjej pak by to wobcżeżne ḃyło, hdyż by dyrbjał póḋu tajnje na tajke waſchnje pruhowacż. Haczrunje je tajke pſchezwèdcżenje doſcż łajimawe, dha tola mnohi ratar mèni, ſo je prjedy też bjes toho ſchło. Schtóż tak rècżi, abo kotryż njecha ſwoju póḋu do cżaża pruhowacż, móże ſo też wo roſtlinach pſchepokaſacż, kotreż na tajkich póḋach roſtu. Wſchelaka njerodż roſcże na wſchelakich póḋach, a to ja tym, kajka je póḋa ſ nutſka. Tak na pſch. wużniſchcżo na tonowej póḋże (kotraż lohko ſaciżnje), roſcże, mjes tym ſo wóſty jenoż na hlinjanych póḋach najradżcho roſtu. (Pſchirunajmy ſ tym Kopſchin a Nuknizu). Tak widżimy, ſo też wèſta njerodż na kóżdym polu njeroſcże. Pſchirunajmy ras łuki. Na nich najlèpje widżimy, kajku póḋu żebi wèſte trawy a ſela pſcheja. Hdyż je w póḋże pjechwjele duḃżka, roſtu na tajkich polach rady kopſchiwy a łoboda. Scżéhel a pleżawa roſcże na tajkich póḋach, hdżej je mało wapna. Na póḋach, kotreż ſapocżnu kiżnycż, ſaſaymjenja ſo wſchelake trawy, każ na pſch. kiżnkak, ſpcżiſinny, mółti, ſchmiża atd. Kóżdy naſhonity ratar wichat hnydom po wſchelakich roſtlinach ſpóznaje, kajka je póḋa a kajke hnoje najnuſniſcho potrjebuje. Druhdy pak też niczo njeſchkodżi, ſo ratar ras ſwoju póḋu na ſwojich polach wupruhuje. S tym móże ſwèſcżicż, kajke hnojidła ſu ſa póḋu najlèpſche.

Sadarſtwo.

Na cżim ſależy, ſo ſadowe ſchtomy derje njeżu.

Sahrodnik abo mnohi płahowar żadu, każ też wſchèdny ratar drje je cżaſto wobkedżbował, ſo nèktore ſchtomy w nèktorych lètach wjele wjazy njeżu hacż druhe. Na pſchikład: Sahrodnik żadżi dwaj ſchromaj porno żebi. Jedyn ſ njeju njeże bohate płody, druhi pak ſkoro żane. Wobaj pak roſcżetaj w jenej a też ſamżnej póḋże. Kak to pſchindże? mużli mnohi pſchi tym. Mnoſy mènja, ſo je ſchtom pſchepłakje wuwity. Druhdy wſchak je to też możno, tola ſ błowej winu to njeje. Na żłakowych a małych ſchtomikach narożcże cżaſto wjazy jabkukow, hacż na żylnych a derje wuwitych. Schtom, kotremuż derje hnójiſch, njeże najlèpſche a najſtrowſche płody. S dopakjom je nam cżaż ſwètoweje wójny, hdyż bèchu pſchikupne hnoje tak żadne. Kóżdy ſchtom ſwój cżaż roſcże, ſwój cżaż płody njeże a w ſwojim cżaſu hinje.

Woſchcżèpimy-li na ſtarſchi zpże dżiwi ſchtomik jabkuka, dha tutón ſchtom w pſcherèżku 90—100 lèt dołha

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóždo čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihćišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaŕ, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobćežnje so stajace nawěšći a tabele so wyšše wobliczeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisto (Nr.) 55 **Budyšin — sobotu, 6. měrca 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Rozrisacy sud mjez Awstriskej a Čěskosłowakskej so wobzamknył.

Dyše njenadźiwy je k politiskemu sbližењu mjes Awstriskej a Čěskosłowakskej doszło. Čěskosłowacki swonkowny minister dr. Beneš je sćitworił do Wina pśišeł, so by s awstriskim knjezerstwom cełkosłowacko-awstriski rozrisowacy sud dojednał. Tuton sud dyrbi wšykne swady, kotrejž bychu wobeśmaj statomaj w pśichodze nastałe, po dobrym wurunaś. We Winje su dr. Beneša a wulkimi cełejemi wutśimanjenjeli. Popołdnju jeho swjatkowy prezident dr. Hainisch pśijeła, kotrejž jemu **republiznje wulke słote cełeńe namaju ja bantom** p'chepoda. Wjeczor swjatkowy kanzler dr. Ramek dr. Beneša k cełeńi hościnu wuhotowa. Pśi njej dr. Ramek w franzowskej rěcži pśichwalił wunjeże, we **kotrejž** mjes druhim praji:

Dowoleże mi, ezzellenza, so bych Wam k wašomu a swojeho knjezerstwa radośeu wuprajił, kotruž sacuwanemu, widźizy Waš we Winje mjes nami. Postrowjowany we Waškej wołozbe statnika, kotryž je wot spočatka jara prawe pśichadźanje wo naśim cełem położenju mał a so tohodla wo nas jara źiwje a z najwjetšimi sympathijami sajimował. Dawno pśched tym, hač su so Genfske protokolle narodnje, śeże nam swoju hódnu kedźbliwosć pokazeli a we najbóle kritiskim cźasu naśeho byća, hdyž nasymu léta 1922 awstrijsy statnizy w Genfje pśched wyšokej radu źiwotowych móznoścow stejachu, śeże Wy tón byli, **na kotrejž so jenże njejsmy pobarmo wobrozili a kotryž nam jenże njeje ani dobreje rady ani móznje podpjery sapowědźił.** Nadźijamy so krucze, so budźe tomu tak też w pśichodnje. Waša politika, wo kotrejž tym runje porěcał, je na dwě fakladnej myśli założena — jena druhu wopśichija — kotrejž śeże husto sréćźniwje pśichipowědali. Śeże pśecpśeźiwědźeny, **kajes ministru, su może jenož spravne a mutrobne zobudźelo** naśhej stataj, kotrejž staj **z** europiskeho pśicewróta wuśchoj, k lépśemu pśichodnej dowjerjej, a śeże pśecpśeźiwědźeny, so dźelo europiskeho znowatwara, kotremuž wšykne **swoje mozy** wěnujeże, so jenoż potom poradźi, jeli so budźe zbožodawcy nětr knježiś. Prózowanje, wykotej myśli měra a europiskemu znowatwarej słužiś, swoja, k mjes wobeśmaj krajomaj twari, kotryž, wo tym tym pśecpśeźiwědźeny, budźe dźeń a krucźišći. Arbitražne śrěcenje (rosrišazy sud), kotryž jutśje podpiśćeny, je zdobom **z** drohotnym płodom dowěrneho zobudźeła, kotrejž awstrisko-cźeśkosłowakske styki charakteriśuje a je **z** wětšym rukowanjom, so budźa tele styki w zbožowniśim pśichodze pokraczowacz."

Minister Beneš takle wotmołwi:

„Knješ kanzlero, **z** wopraudźitej radośeu a hnutośeu so **z**towa jimam, so bych so podakował za spravne a pśecejelne pśijeće, kotrejž śeże mi pśichipołowali w **z**wojim hłownym měśeze a za lube słowa, wěnowane mojemu krajej a mojej wołozbe. Mój pśijśejd do Wina je se **z**jawnym znamjenjom jara dobrych stykow mjes naśimaj wobeśmaj krajomaj. Sa pozledních 7 lét mějescheju naśhej krajej ważne styki. Běchu bóle dyžli pśchirodźene; pśchetoš **z** dawnych cźasow so wušło stykowachu, politiziy, hospodarjay a kulturnje wjasomnje na žebje skitkowachu. Jeju semjepiżne położenje jimaj postaja a źodom jej nuceli, so byschtaj **w** pśichodze wuške a stajne styki pěstowałoj. Naśhej krajej njemóżetaj pśichrodźeny charakter powcikownych wumeńenjow pśchemeńicz, w kotrychž staj źiwaj. Nawopak, winowatosć naš wšitkich je, je wunužicz, **z** nich dobyć bracz a žebi wjasomnje pomhacz, žebi se **z**prawnym pśchecejelnym žobudźełom cźeku existenzu położicz, w kotrejž su **w** cźe europiske staty po wulkej europiskej katastrofje źiwe. Tale wěrnosć, jednora ale jara mózna, je stajnje moju politiku wjedła a tale ideja dyrbi pśchezo wodźicz realistiskich politikarjow wobeju krajow. Arbitražne śrěcenje, kotrejž jutśje podpiśćemy, budźe samožesne **z** nowej a wulkej etappu **w** naśhej awstrisko-cźeśkosłowakskej politiziy, **z** nowym dopokazom pokraczowazeje konsolidazije."

Wurjadnje wutrobnaj pśichitkaj staj se Winjiskich nowinach powschitkownje sympathijiśt wothłoś namakałoj. Jenož wschonešnje a sozialdemokratiske nowiny powschitkownje **z** narodnych pśichcinkow fu njelpokojom, dokeła połitjenje mjes Awstriskej a Cźeśkosłowakskej jich politiske plany skase. Wulkoněšnje „Wiener Neuesten Nachrichten" fo pśecejiwo rozłożenjam „Prager Presse" słobja, po kotrychž fo **z** podpiżanjom śrěcenja rosrišazeho fuda mjes Cźeśkosłowakskej a Awstriskej měrowe śrěcenja snowa potwierdźeja, a po kotrychž sastupjenje Němskeje do Swjatka Ludowa winowatosć sapśichtja, fo awstriskeho prajchenja niz dale dótkacz.

Chamberlain so na žanu stronu njewjaza.

Chamberlain je wczera w jendźelskim delnim žejnje rěcz wo stejiśchcu jendźelskeho knjezerstwa k praschenju rosschérjenja Rady Swjatka Ludowa wo dalsche Radźine žydła mél. Tale rěcz, na kotruž su po cyłej Europje **z** napjatosću cźakali, njeje ani w Jendźelskej ani w Němskej spokojiła. Chamberlain njeje so ani sa žadanje Němskeje ani sa žadanje Pólskeje jažnje wuprajił. Wón rozłoži, so dyrbi so **jendźelski sastupjeŕ w Genfje se sažadu wodźicz dacz, so so tam pśchi niczim njewobstejeŕ, schtoż mohło Locarnskemu śrěcenju seschkodźicz abo Němskej w pożlednim wokomiku sastupjenje do Swjatka Ludowa znjemożnicz.** Ničo njeźmě Němscy sadźewacz, so by womwyślenje, kotrejž je we Locarnje wuprajika, pśchewjedła.

Chamberlain dale praji, so je němskemu namjetej pśchiłoźował, so bychu so pśiedy Radźineho pośedźenja we Genfje rospominanje **z** nim a druhimi sastupjerjemi wotmeke.

Njemóże drje so myślicz, so so prěnjotna forma Rady Swjatka Ludowa ženje njepśchemeni. Jendźelska je žebi wotmyślika, Radźine žobustawy w taźkich mjesach dźerżeć, so je Rada sa **z**woje nadawki k dźełu khmana. Na druhej stronje je ważne, so ma wona dosć žobustawow, so by zyłk statow w Swjatku Ludowu pśchedstajała a jemu nahladnosć dała, kotruž wón trjeba. Kóżde rosmnożenje stajnych žydłow dyrbi so wě'o **z** wožebitej staroscźiwosću pruhowacz. **Jendźelska njeje so na stejiśchco stajiła, so, wothładane wot sastupjenja Němskeje, Ameriki abo Ruske, so liczba stajnych žydłow njebuź rosmnožicz.** Tole praschenje je so hižo pśiedy rospominało.

Pśiched schtyrjomi lětami je jendźelske knjezerstwo žadanje Schpaniskeje podpjerało. Wón niczo njewidźi, schtoż **mohło jendźelske knjezerstwo pohnucz, swoje stejiśchcizo snapśchecza tuteho žadanja po sažadze p'chemeniczz.** Wón pak so **nětkole z** praschenjom njesabéra, hdy ma so tole žadanje dopjelnicz. **Ssu też nětkotre staty, kotrejž so sa stajne žydła njechcedźa, kotrychž pśchilomnosć pak so w Radźe śpiecze.**

S wodźagej sažadu jendźelskeho knjezerstwa je, niczo cźinicz, schtoż mohło wunoschk Locarnskeho śrěcenja wohrožowacz, abo schtoż by někajkežkuli mogo prawo dało, rjez, so je so **z** njej njespravnje wobthadźało abo so je so do położenja pschinjeżła, kotrehoż scźehwki njeje mohła do prédka widźecz.

Pódła teho k wodźazym sažadam Jendźelskeje žluscha, so so postajenje nowych Radźinych žydłow starosćiwje rosmyślli, a so może so to jenoż stacz, hdyż zyła Rada tenu pśichłośuje.

Jendźelskemu knjezerstwu budźiśche lubśeho było, hdy by so tole praschenje runje nětkole k rospominanju njeschło. **Wono może so jenoż z wothłoźowanjom w Radźe Swjatka Ludowa rosrišacz.** Hdyż pak so w dojednanju zykeje Rady Swjatka Ludowa sa wěsty lud pucz namaka, Jendźelska wšěcze pśchijeeze njesaćišnje abo so jemu njepśchecźiwi, so na to powołaco, so by Jendźelska sa lépśe měła, tole praschenje w bliźśchim septembrje rospominacz.

W rosprajenju

so po Chamberlainu **Macdonald** z'owa jimasche. S pśchiłoźowanjom dźakacześe strony wón wobzarowasche, so je njemózno, Chamberlainowej rěcži pśichłoźowacz. Macdonald wuběhny, so jenże w swojim žiwjenju njeje praschenje widźał, w kotrymž by lud tak sjena był, kaž w praschenju rosćerjenja Rady Swjatka Ludowa.

Ministerstwowy pśchedźyda Baldwin

prajt, so wjes Chamberlainom a druhimi knjezerstwownymi žobustawani njeje žaneho rosdźela ménjenja. Maju dospokne dowerjenje k sebi. Hdyż Chamberlain a lord Cecil do Genfa dźetaj, mataj najpśiódy swoju kedźbliwosć na to stożicz, so Němska do Swjatka Ludowa sastupi a žydło we Radźe dostanje. To je **z** jeju błownym nadawkom a **to** so nadźijetaj dozpicz.

Vanderwelde je so jažnjischo wuprajił.

Belgi'ti ministerski pśchedźyda Vanderwelde je w debacze wo hospodarstwje swonkownego ministerstwa hiścheze źiwowacz: **Myślu žebi, so staj dwaj krajej, kotrajž dyrbitaj so w Radźe Swjatka Ludowa sastupowacz: Belgisa, kotraj hižo w Radźe žedźi a Pólska, kotraj w njej hiścheze nima žydło.** Wczera žym swoje myśle je wróćodźerjenjom natpomnił, kotreż mějach sa nutne. Dźensa žebi žadaju, so dyrbiu swoje myśle jažnischo wuprajicz. Derje, praju nětko, so by **z pohórschkom było, hdy by Belgi'ka z Radu w tym wokomiku wustupiła, w kotrymż by Němska sastupiła, a so njemohła swoje sastiny wjazy sakitacz, hdy by jeho rańschemu žuźodej możno było, to cźinicz.** Njerwérno je, so je so nowin ka wójna, na kotruž žym z'orźiś, w Němskej sapoczała. Wona je so druhdźe sapoczała a je wobzarujomneho charaktera nabyła. Dyrbimy Locarnskemu duchej žiwérni wostacz a budźemy so prózowacz, so bychmy jemu k dobywczu dopomhali.

Dźeń pśiedy bé so Vanderwelde pśchecźiwo rosschérjenju Rady wuprajił.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski

Kaj a najtuńša kupowańja wobućow. Póduowšanje spěšnje a tunjo.

Rozbuchnjeńska katastrofa w Prazy.

Město Praha je so pjatk **z** rosbuchnjeńšej katastrofu podeschło. S ruczńymi granatami nakładźeny wóz, kotryž dwaj wojakaj pśchewodźeschtaj, pśches město k Karlinskim kasarnam jédźeśche. Na Truhlarskej dróży granaty njesnateje pśchicźiny dla rosbuchnychu. Polizija je wo njeboh ślědowazu rosprawu podała: Dźensa wu 11 hodźinach 10 minutach so w Truhlarskej dróży w Prazy mózne, dałoko słyschane rosbuchnjenje sta, **z** kotrymż so so žuźodne domy wobschkodźiše, wožeże je so wulka schkoda na domach cźiniło 12, 14, 17 a 19 nacźinika. W tychle domach su so woknowe schkleńcy **z** wobłukami wuraśhe, tśěchi su so wobschkodźiše a w nětkotrych domach naboda spowróćała a so khétro wobschkodźiła. Po rosbuchnjenju na Pětrowskim nameśe su konjow sabjerjachu, kotrajž **z** dźelom roskamaneho wosa pśchihnachu. Konjej **z** nóžrow krwawjeschtaj, jeju sadni dźeł cźeka bé wobžmudźeny. Spóhna so, so konjej wojerskemu munizijskemu wobdźelenju w Hostivicach pśchiślušescheju. S munizijskeje składowanje w Hostivicach běchu dźensa rano 31 małych kasćežow **z** ruczńymi granatami do Prahi wotwjesli, so bychu so składy jenotliwych wojerskich formazijow twudospołnile.

Granaty so do kasćežow składachu, kotreż so po pśchedpiżanje plombowachu a pśchepruhowachu. 9 kasćežow je so do składownje wójskoweho wobdźelenja pśchi Pohorjelza wotedało. Na wosu, na kotrymż bé 22 kasćežow wostało, so rosbuchnjenje sta, hdyż wós po Truhlarskej dróży jédźeśche. Wojakaj Hlaweček a Grubý so pśchi tym morischtaj. Pódła teho so 16 wožobow na dróży skani. Woni so hnydom **z** automobilom do khorownje dowjesechu. — Powěźi, so je so 9 wožobow morilo a 112 so skaniło, je njewérna.

Foch pola Brianda.

Briand je schwórk Focha pśchijał a **z** nim, kaž so **z** knjezerstwa sdźěluje, nětkotre praschenja rospraji, kotreż su w konferency swjatkarskich póź anzow w Parizu k rěcźam pśchinjeźli. W konferency je so pśechetworjene němske schkitańeje polizije rospominało.

Carolowa prěnja žona.

Prěnja žona rumunskeho kronprynza Carola, knjent Zizi Lambrino, je pśecźiwo prynzej, kotryž w tu khwili w Parizu pśchebywa, **z** Parizskimi notarom sdóržbu na saruanje 10 miljonowych frankow schkody sapodała. Zizi Lambrino, kotraž so w hudnjiskim pišmje „**z** Hohenzollernowa" mjenuje, praji, so je dla dynastiskich a patriotiskich pschicźinow do dźelenja wot **z**wojeho mandźelskeho swólka a so pśecźiwo jeho druhemu mandźelstwu **z** grichiskej prynzeßu Helenu njeje so pśecźiwiła. Hdyż pak je prynz so trona wotrjekł, je jeho mandźelstwo **z** grichiskej prynzeßu pśchestało. Prynz Carol je winowaty, **z**woju prěnju žonu a **z**wojeho prěnjonarodźeneho žyna Mirceu po **z**wojim stajwje sastaracz. Knjeni Lambrino je k aktam list pśichipołoźiła, kotryž je jej prynz 1. augusta 1919 napiśał. W tutym liścze wón pśicze: Dyrbiu wotpuczowacz, so bych kommando nad **z**wojim regimentom pschewzał a nichtó njewě, schto może so stacz. Tohodla žebi pścheju, so dyrbi Tebi tutón liśt jako pśchipósnacze, wote mnje podpiżane, sawostacz, še kotrehoż je widźecz, so žym **z** nanom dźěcza, kotreż wozzakujesch, a so ženje njejsym pschestał, žebje jako Twojeho mandźelskeho wobhladacz, też niz, hdyż je so naju mandźelstwo njeplaczijwe sejiniko. Postrowjam Tebje. **Carol rumunski prynz.**

Prozeß pśched Parišśkim civilnym ľudom ſa krótki cźaß k jednaniu dóšdże.

Pangalowe plany.

Dopišowaŕ Belgradſkeho „Vremena“ ſe Sśolunja powiź, ſo w Grichiſkej ſtawnje wo tym rěcźa, ſo Pangalos zhły rjad ſtatnych pśchewrotow pśchihotuje. Najprjódy wón republikoweho presidenta woſtroni, ſo by ſo, kaž nźdy Napoleon I., ſam prěni konſul ſeźinił a pódjśicho jeneho jendźelſkeho prynza ſa grichiſkeho kŕala wubraŕ. To wſcho ſo ſ bojoſcu pśched Sśowjanſtwom ſtawa, kotreź cźe Sśoluń dobyć. Pangalos cźe ſamo kńeźeſtwowe ſydło do Sśolunja pśchepołoźić. Hakle jendźelſki prynz jako kŕal a ſvjaſanje ſ jendźelſkej politiku Grichiſku wot Sśowjanow wumóźe.

Plaſtikas, kotreho w Sśoplu ſtrašuja, je ſ njeporadźenjom ſwojeje cźekańy ſiebany a praji, ſo je chyſt Pangalowu diktaturu powróćźić a parlamentu diktaturu ſawjeźeć. Wón Pangalej porokuje, ſo ſtatne pjenjeſy we wulkej měrje roſbroja, teź k woſobiniſkemu wuźitkej.

Španiſka offenſiva w Marokkowſkej ſo njeporadźiła.

Schpaniſki nadběh pścheśiwo Beni-Hozmarſkim horam, 10 kilometrow wot Tetuana leźazym, ſ wotkaŕ Abd-el-Krimowe kanony do Tetuana ſkoro wſchędnje tśeľeja, njeje ſo poradźił. Nadběhowańſka kolonna, ſ zuſobniſkich legionarow a pśikazanych wojakow wobſteźaja, njemóźeſche riſiſkich Kabyłow ſe ſaroſcźenych ſkałiſkow wuſmaćź. Schpaniſke wójſko je po ſdaćźu cźežko ſchkodowało.

Wojowanje w Chinje.

Wójſko Wupeifua je ſeźeniju Hanćan-Kojang ſ najnjeſćicha k wjeſoru haćź do Cźengcźana wobſtaźiło. Kmominćanſke (ľudowe kommuniſtiſke) wójſko móźe ſnadź ſo pola Pautingfua Wupeifuowemu wójſku napſcheśiwo ſtajiś. Měſto Tientſin je połne wojakow ſhiteho ſcheśkeho kuomińanſkeho wójſka. Boja ſo, ſo ſapoczmu rubiś. Pśekńe kuomińanſke wójſko ſkrobe 80 kilometrow k pokońju wot Tientſina wojuje.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobota, 6. nalětnika.
Perpetuy a Felicity.

* 1825 w Zywiecach Jakub Buk, kiž w lěće 1895 jako preſes katholſkeho konſiſtorija w Drjezdźanach wyſokoćeſćeny wotk ralowſkeho doma zemrě. Tutón wyſoki knjez běšo ſyn ſerbſkeho źiwnoſćerja, wobſedźeſe njewšźednu zdźělanoſć. Wobknježeše na pśikład dospołaje teź francowſku a pólſku rěć, zo móžeše we rěćowanj teź pśedowaś. Pśedowaŕ potajkim we šěſć rěćach, hdyž k tomu hišće nźmſku, ſerbſku, ćeſku a łacańſku liźimy. — Kak jara ſo jeho dary ważachu, widźimy z toho, zo ſo na arcybiſkopſki ſtoł we Hněžnju žadaše. — Z nutrnej luboſću lubowaše ſwój ſerbſki lud a wěnowaše jemu ſwoje mocy. — Hačrunjeź je nimale ſwoje cyłe źiwjenje zwonkach Serbow pśebywaŕ, njeje tola nicźo tutu luboſć woſtaśić zamóhło. 14 lět dołho je Caſopis Maćicy redigowaŕ, knihi za lud ſpiſaŕ, rěćeſpytne dźěła a wulcy ważnu dwójnu zběrku pśiſłowow wudaŕ. Běše ſćedriwy dobrośel za wſitke narodne dźěło. Jako ſo w Baćonju cyrkeŵ natwari, wotkaza k załoženju farſkeho měſtna cyły zbytk ſwojeho zamóźenja. Pśi zakładnym kamjenju tuteje kraſneje cyrkwje, kiž daloko zhladuje do ſerbſkeho kraja, wosrjedź ſwojeho ľuda bu wón po ſwojej woli pohrjebany. — Pśikład tutoho wótćinoſa ſkutkuje móćniſo kaž žane pśiſłowo.

Njedźela, 7. nalětnika.
Oculi, 3. njedźela posta.

† 1726 knjeni Hendriška Kata z Gerzdorf nad Barćom, kotraž je nowy tſtament, pſalmy a liſty ſwjateho Pawoła za ſwoje pjenjezy ćiśćeć dała. — Stóž je nam Serbam žaneje luboſće wopokazaŕ. toho njezabudźemy. —

Pod lipu moje jaudźel kolebowaŕ,
jako bywach małe dźěćatko,
pod njej ſym — o ſłódki pomjatko —
jako hólčec ſo najradšo khowaŕ.

Pod lipu teź ſym ſo zalubowaŕ —
wobhladaŕ najrjeńše hólčatko,
pod njej ſym — o wbohe njeboźatko! —
z wulkim horjom z njej ſo rozźohnowaŕ.

Podl ipu mi Muzy ľěru dachu,
z jejnych hałozow mi ſpěwy z wyſoka
z liſćom na klin mój tam ſpadowachu.

Pod lipku moje teź nětk pohrjebaće,
ale na row měſto pomnika
z marmora mi ſerbſku lipu ſtajće.
Jan Kollar, Dźowka Sławy III, 121.

Pśiſłowo radźi: Puki z mudrej ruki ſu teź Bože dary!

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 734, hygrometer +1, thermometer wo dnju +8. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 737, hygrometer —5, thermometer w nozdy —2. Wuhladny na khłodne a ſuche wjedro. Wjedrańſke ſtajenja ſa bliſćſche dny ſymu a ſněhowanje. Wječera rano bě wyſchina nad Biſkajſkim ſajmom a niźiny nad raniſchej Europu, nad hornjej Italſkej a pola kupy Island. Saźdźeny ſchwórńk ſu po ſyrej wjeſornej Europie ſyhłe wětry, ſněhowe mjeńcźele a njewjedra měli. Horaty Cźorny lěž ſaźo nowy ſněh pśihrinył. W horatej Bayerſkej je tehorunja ſněh tołſcho padnył. W Düſſeldorfie a Frankfurcźe nad Majnom mějachu njewjedra. Pódła ſo ſněh dźiſche. Podobne wjedro mějachu w Duringſkej (Thüringen). We Jendźelſkej ſakhadźachu ſyhłe wětry. We Schottiſkej je ſo ſněh wyſoko naſchoł. W Geiſlersdorfie pola Schcźećina je wětr 30 mtr. dołhu a 10 mtr. ſćeroku bróźeń powaliŕ. Sſo powalaja bróźeń padny na domcźk dźěłacerja Nowaka a jón roſbi. Teź w Lipſku ſu wětry, ſněhowe mjeńcźele a njewjedra ſakhadźale. Wětr wotorźe khorhojowu ſerdźku. Ta padny jenej holźy na hłowu, ju tak ſtrašnje ſranje, ſo dyrbjachu ju bjes wědomja wotnjeſć. — Jutſe njedźelu Okuli ſłónźko 6,37 hodź. ſkhadźa a ſo 5,47 hodź. khowa. Měſaźk ſkhadźa po połnozu 1,16 hodź. a ſo dop. 10,14 hodź. khowa.

— **Wokrjeźny hejtman Rychtaŕ woſtanje w Budyſchinje.** Snutſkowne miniſterſtwo bě k. wokrjeźnemu hejtmanej Rychtarjej w Budyſchinje měſtno wokrjeźneho hejtmana w Kamjenicy poſćiłko. Tole měſtno je hižo zyłe lěto woſtrojene. Tola k. wokrjeźny hejtman Rychtaŕ je ſo roſhodźił, ſo w Budyſchinje woſtaśe.

— **Poſćedźenje měſchćanſkich ſaſtupjerjow** ſaźdźeny ſchtwórtk trajeſche nźhdźe poł hodźiny. To bě ſaźo pśeńe króće poſćedźenje po wójnje. To wójny běchu króće wěźowne poſćedźenja cźaſcźiſchcźo. Na jenej ſtronje ſnadź je do Króny powołana ſhromadźizna wo wuſwojenju wjerchow wotwicźe dnjoweho porjada poſpěſchiła, na druhej ſtronje pak porjad ſam mało roſmołwy poſkićźeſche. Sdźěli ſo, ſo je měſchćanſka rada podpjeraŕ dźěćy, kiž ſo ſchule a ſe ſchule du, ſ potrěbnych ſwójbow ſpomoźerſkemu ſaſtaranju pśchepokaſała. Wotpokaſała je nam jet dźěkonjemějerjow na jutrownu podpjeru, dokelž ſu to měźu 70 000 hrźwnow płaćiłko. Saſtupjerjo pśchiſwolichu, ſo ma ſo pśhi Hauſenſkej dróży dom ſa 12 ſwójbow natwariś, kiž budźe 112 000 hrźwnow płaćiś. Dale pśchiſwolichu, ſo ma měſto ſtaru Langeź ſchtrympowu fabriku pśchi Schprewinej dróży kupiś, ju ſa 53 500 hrźwnow ſa dom tajkich, kiž hyđenja nimaju, wutwaricź. Pśchiſwolichu dale, ſo ma ſo Rasdałakeź leźownoſć wrócźo kupiś a ſo ma płoć wokoło thoronje wobnowiś, ſchtož budźe nźhdźe 20 000 hrźwnow płaćiś.

— **Biochemiſke towaŕſtwo w Budyſchinje.** Měſaźk na ſhromadźiśnu ſobuſtawow ſaźdźenu ſchtwórtk w „Bě-tym Konju“ bě wurjadnje ſhłuje wopytana. K. pśchedźyda Oppermann rěćeſche po ſwojim powitanju wo wſchelakich ſwjaſkowych naleźnoſćach. Mučeźiſke wjeczory, kiž ſo kóždoletnje wotměwaja, budźa ſo teź letźa ſaźo wotměwaś. Prěni budźe 11. měrźa w „Sśónzu“. Schtyri wjeczory ſmeja tele napiſma: 1. Sawod do biochemije. 2. Sawod do biologije, anatomije a pſychologije. 3. Sawod do nowoczaſnych pſchepytowańſkich waſchnjow k ſwěźcźenju thoroſcźow. 4. Sawod do naturſkeho ſeźiwjenja a waſchnja źiwjenja ſ woptowanjemi jědźow. Wſchelake biochemiſke organiſazije w Němſkej ſu ſo k ſhromadnemu dźěłu ſjednoćiłe, ſo bychu ľudowej ſtrowoće ſłužiłe. Rěčnik k. hoſeć Thomas dźeli ſwój pſchednoſchi do dweju dźělow. Prěnjemu dźělej pſchedſtaji někotre hłowa wopomnjeća ja khłoben a 27 lětami ſemrěteho dr. med. Schüßlera, ſałoźerja biochemiſkich towaŕſtwow. Potom roſkładźe pſchiźinu, naſtaźe a ſtukkowanje khripy a ſdźěli, kak ma ſo je wſchelakimi ſyntnymi ſelemi ſeźowaś, ſo by ſo thoroſcź hnydom pſchi ſapoczatku podtłóćiła, ſo by ſo wotwobroćiła abo ſo by ſo bjes ſcźěhowkow wuhoiła. Druhi dźeł pſchednoſchka bě wěnowany roſumnemu źiwjenju, prawemu wothładanju cźerjewowych a ſapłódnych ſaſtow, kaž teź někotrym ſeźiwjenſkim ſrědkam.

— **Budyſchſke haptyki** ſu wſchędne dny hač do 7 hodź. wječor wotewrjene, njedźelu pak ſamknjene. Nóźny ſłužbu a njedźelu wotewrjene na jenoź fenu hwotyka ſ mešaćźnym wotmětnjenjom. W měrźu je to Měſchćańſka haptyka na Hłownem thorhoſchću.

— **Policajſka woſſewja:** Tśechirhelarja ſe ſmužodnjeje nuſy, kiž bě ſaźdźenu nóź w jenej korćźinje na Zidowſkej nimale wulku worćźinu naćźiŕ, a ſkónźenje ſ wotkom wwochny, njeſaſpłaćźiwſchi worćźinu, ſaſtawi policija, kotrejž bě ſo wo tom powěſći dała. Wona jeho ſaja a dowjeźe jeho na kriminalne ſtražniſtwo.

— **Zyrkuſ Barum pſchińdźe do Budyſchina.** Kśinoźi tola jako hajka, a tola je wěrno. Wón pſchińdźe, hobr njes hobrami, wuſtajeńja wſchěch zwěrjatow a ſtatnych ľudźi ſobu. Hobrſki zyrkuſ Barum pſchińdźe do Budyſchina na Tśišnik, kotruž ſu powjeſćiſchi, ſchtomy połili aſi. Barum pſchinjeſe najjaſnjawſchu ſwěźotnu attrakśiju, ſnate 65 Duo badis? Lawy, najwjeſćiſke ſtabla lawow zyłeho ſwěta, kiž ſu ſnate ſ filma Duo badis, nimo toho hiſchcźe 200 ſwěrjatow wſchěch kŕajow a cźłowjekow wſchěch rasow, najwjeſćiſche ſajimawoſće po wſchěch kŕajow. Dźiwajo na hojſwadźiſke połoźenje budźa ſaſtupne płaćiźiny ſpodźiwnje niſke, ſměje tohodła kóždy ſkładnoſć, ſo mohł ſwój wobhladaś wulzy ſajimawe pſchedſtajenja. Dalſche hiſchcźe woſjewimy.

— **Sakas nóźneho pjerźenja.** Na namjet nźmſkeho indußtrijowego a wikowańſkeho ſjeźda ſu ſo pola pickaſtiſch jednotow a pola towaŕſtwowych pjerźakrjow we wokrjeſu Zitawſkeje wikowańſkeje komory napraſchowali, hač by był khćeł tuniſchi, by-li ſo ſakas nóźneho pjerźenja ſkěhnył. S pſchiźinu tehoſe napraſchowanja bě, ſo běchu wódawali, ſo ſo ſ pſchikrótſchenjom dźeſaćźſkeho

Albert Rager fotograf. atelej **w Kamjencu**

na rańſej dróży Telefon ćo. 239 na rańſej dróży

podawa Wam najlěpše fotografije kóždeje družiny we wobkhodźe a zwonka wobkhoda

Skazanki za fotografowanja pśijimuje zwonka wobkhoda za mnjo teź knjez friźer Jupt w Paněcźanach

Bratrowy mordaŕ.

Kriminalna novella.

3] (Pokraćźowanje.)

Sa nješchto cźaſa tutón dźiwny ropot pſcheſta. Ja ſnowa ſapoćźach wo durje klepaś. Podarmotne pŕozowanje! Zaneje wotmołwy njeboſtach! Pſchezo bóle ſnjemérnjena, běch jo ſkónźnje roſſłuchźiła, najeſła na pomoz ſawołaŕ, kiž bychł dwě ſćě krocźeli ſdaleny, hdyž ſir Richard ſo w toflach a županje na prjeſoh nutſkhoda pokaſa. Wšědy bě kaž ſnjerźcź. Wón da mi ſnamjo, ſo bych bliže pſchiſtupiła, ſamkny durje ſelady mje, pohladny mi do wocźow a prajeſće ſ hłoſom, kiž ſłahobnicź ſo podarmo pŕozowaſche: „S toho cźaſa, ſo ſcźe ſo lehnyła, Jane, je wopyt ke mni pſchiſchoł.“

„Wopyt, ſir? Ja tſchepotam! Rěcźi ſo ſ někotreho cźaſa wo rubježnikach, kiž w tutej wokolinije wokoło bundaja.“

Jeho wocźi poćeſchtej we wocźizach khodźićz, a jeho ſuby dyrkotachu. „Njeboźcźe ſo, Jane“, wón pokraćźowaſche, „tutón wopytowaŕ njeběſće je ſakećźnikom ant rubježnikom, kaž ſrěbi wy myſliſće; ſzyła njetrjebaćźe jeho dla žadyn ſtrach měćź. Wón chžyſche mje napadnyćź, ale je mortwy... je ſo ſam ſajěźojeźił.“

Dokelž wědźach, ſo běſche naſch knjes trochu duchakhory, to pytnych ſ jeho ſłowow, ſo je do tajkeho ſtawa ſapadnył, wo kajkimž běſche mi komornik rěćaŕ, a měźach wokomik ſa pſchihódny, jemu wołóźaźy napoj podaćź.

„Wupiśće tule ſchalku, ſir“, prajach jemu. „Dwě abo nanajwjaźy ſi ſrěbnjeńcźa waſ ſmérwja.“

„To mam ja pić?“ wón ſawoła a wrjeſny ſchalku wo ſcźeńu, ſo ſo bo wjele ſakrašnych kruchow roſdrjebi. „Nź, Bóh ſtwarnuj mje pſched tym, Jane, to je jěd, jěd, jěd!“

Krucźe pſchepśeſtrašćźena, ſo knjes bludaje rěćźi, proſchach jeho, ſo by ſo ſaźo lehnyć ſchoł; ale wón rjekny ſ někajkim tſchepotaźym hłoſom:

„Nź, nź, Jane! Dźicźe do tuteje jſtwy nuts, je-li ſo ſwaźićźe; ſaſtupeźe ſcźicha, bjeſſchnnmo do jſtwy nuts a ſawrźeźe mowwemu wocźi!“

S tutymi hłowami hiſchcźe bóle roſbudźena a ſ pſchećźom pohonjena ſhonićź, hač njeje mój knjes wot ſona hołajnje ſeſcherjeny, roſſłuchźich ſo ſkónźnje, do lěharnje ſaſtupićź ... a nańdźech tam na koži ſir Richarda toſamnje cźeło, kotreź ſo nětko tudy w ſörli namaka. Cźeło leźeſche wot hłowaka hač do pokrywadła nohow wupſcheſtrěte; wocźi wuſtupowaſchtej kwawnje ſ wocźizow, wobliczo a kforo zyłe wutrobnjo běſche ſpalene. Wdyž ſo mi tajkile njewocźakany, ſakoſtny napohlad poſtiśi, njeſwědźach ſebi je ſtrachom rady a tuž cźerjach ſ zyłej ſchiju rejo je ſjnowy won. Knjes ſpyta nětko, mje ſa draſtu hrabnyć a mje wrócźo dźerjeć, ale ja jemu tola twochnyć. W ſkoku bějach do ſuſodneho najeńſkeho dwora; tam wupowědach wſchitko, ſchtož ſcźe runje ſłyſcheli, a na ranjo bu ſir Richard wobſtarkowany w mordarſtwje a ſajaty, a to runje w tom wokomiku, hdyž běſche ſo ſaſo zyłe wobkrutjeźił a kaž wſchędnje pſchikaſa, ſo bychu jemu cźaj pſchinjeſli.“

„Jane“, prajeſche miſchtr Gisborne w tutom wokomiku, „możeźe-li wy we cźěłe pſched waſchimaj wocźomaj leźazem, komornika Peterſa pośnaćź?“

„Nź, knjes coroner, to njemóžu. Chžu hiſchcźe wjazy rjeź: w tutych ſ wohnjom wohidźenych ryńach, by mi njemóžno było, ſwojeho ſamtźneho nana ſaſo ſpośnaćź, hdy by jeho cźeło pſchede mnu leźało.“

„Na kajſe waſchnje wobkhadźeſche ſir Richard Cockerill ſwjeſćicha ſe ſwojim ſłužobnikom?“

Na zyłe pſchećźelne waſchnje, nimale runje tak bratrowſky kaž ſe ſwojimi parlawami. Jenje jemu niź to najmjeńſche njeporokowaſche. Tole wobkhadźenje a hiſchcźe tyhazore pſchićźiwny ſadźěwaju mi myſlićź, ſo by tole cźeło było Peterſowe. We wokomiku, hdyž wobi potnuź, a tſchićźenje ſo wo ſjnowe mojeho knjeſa ſłyſchećź da, je dźe Peters tola hižo nekotre hodźiny buły po puću był, a ja ſym pſchebudźena, ſo wrócźi ſo ja wóſom abo dźeſaćź dnjow, ſo by wſche dwěłowanja roſejhnał.“ —

*

Take běſche ſwědk ſwprajał. Coroner, jury a pſchitomny ľud běchu ſ tajkej wulkej kedźbliwoſću pſchipośłuchali, ſo hłuboke pohnuće ſzyła njepytnychu, ſ kotrymž běſche cźeſćejowny Franzjś Barrett na kóžde ſłowo poſłuchał, kotreż běſche ſ Janineje horta wuſchło. Wobe ruce wo ſtoły knefl ſwojeho kija ſeprětej a bredu na ruce ſłoźo, běſche ſtary pćišćažny njepjeſtawajźy na ſónźku wótrje hladaŕ, ſamo potom, hdyž běſche rěćeć pſcheſtała. Potom wuronowſchi ſhchonawańcźko, kiž běſche ſtonanju runja, bě ſo do ſwojeho ſydła wrócźo lehnył a nětchto krótcź ſ hłowu ſchaźo rjekł: „To ſaźa pſches mój wobſor (horizont)!“

Jane běcźe ſo na kaſanje coronera poſtyda, a na jeje měſtno ſtupi ſo nětko ſtražnik, kotryž běcźe ſir Richarda Cockerilla ſamſkne rantje we jeho wobhdlenju ſajał. Tutón druhi ſwědk wuprajeſche, ſo je gentleman wot toho wokomika, hdyž je juſtiźa ſwoju [illegible] na njeho ſłožiła, tak tjeſ woněmił a ſo ſtanje ſtajał, na nékajke praſchenje wotmołwić. Wot wobeju ſtražowarjow ſo wokrucźeſche, ſo je wobkorjeny pokaſował ſjnnne ſazpěwanje, pak tohodła, ſo běſche roſſłuchźeny, ſo ſwojemu wobuźej ſpjeczowarjej, ako tohodła, ſo běſche wo ſwojej njewinowatoſći zyłe krucźe pſchedźwědčeny. Wſchu ſwoju ſtaroſć wěnowaſche ſwojimu bajantam a parlawam a wotewrí ſwój ert jenoź, ſo by proſtyl, ſo bychu ſo wo doſahazu nicźo ja nje ſtaraŕi. Jane Coburn je była jenicźka wobſoba, kotraž je jeho roſbudźeneho widźała.

Wdyž cźaſnik w korećźnje dwóma bjeſeſe, mějachu ſa prawy cźaſ, ſo bychu poſdatneho ſawinowarja njeſłutka pſchedwjeſeć dali a wot njeho ſhoulli, na cźo ſłožuje wón ſwoje ſaſitowanje. — Mjſchtr Gisborne poſłyſchny tohodła někto hiſchcźe wjele bóle ſwjatoczniſcho ſwój hłóſ jako pſchi pſchećźyſchowanju, kotreż běſche nawjedowaŕ, a wuprajł, mjes tym ſo wſchitkim mjelcźacym ſłowa: „Wobſkorjeneho njech hnydom hem pſchiwjedu!“

(Pokraćźowanje ſćěhuje.)

Płaśa, se schkodowanjom na wulku a muzy, kaž też se wjetschim załoženym kapitalom, kiž je wot toho czasa wuńsny, hacž je ho w nozy pjez zakasało, chleba podroża. We wulkich wobchodach to nětkle 6—8 wroz. wuczini. Towarstwowe pjekarnje su so k temu wuprajile, so by so se schńenjenjom zakasa nóznego pjeczenja chleb bjes dwěla potuńschił. Pschjeczińo tomu pak su druhe zamostatni pjekarje rasnje wustupili. Tak so jara na tym dwěrnje, hacž by so chleb wopraudze potuńschił, hdyž by so zakas nóznego pjeczenja schńnył.

— Pczołarstwo woteběra. Po dotalnych wuniosckach skólticzenja 1. dezembra 1925 bě w Sakksej jenoż hischcze 52 558 kolczow. Pischi pschedwobsedujcym liczenju pak běchu hischcze nětkle 90 000 naliczili. Kolcze su potajkim straschnje woteběrale, jich liczba je so nětkle tón 90 prozentow smiśila. Ale też we zyłej Němskej pczołarstwo napadnje woteběra. W lecze 1925 su w Němskej 1 530 000 kolczow naliczili, w lecze 1922 pak 1830000. Po nowischem liczenju bě potajkim w Němskej na 300000 kolczow mjenje. W pschereźku je pczołarstwo w Němskej kóżde leto 100 000 kolczow zhubiło. Jeli kolcze dale tak woteběraju, za nětkotre letdzesatki tu w Němskej žanych pczełarjow wjacy njezniezimy!

— Wo wobchadze z rataristimi leżownosjemi je hamtsay zdżeli: Po § 1 wosjewjenja němskostatneho kanzlerja 15. měrza 1918 njepotrjeba, jenoż pschedacze leżownosce k płaczliwosczi dowolnosce pschiskuschnje wyschnosce, ale też kóżde sreczenje, pschi kotrymż je wo wuzicu wuplodow jedna, potajstim też kóżde najeńke swuczinjenje (Pachtvertrag). Po postajenju hospodarskeho ministerstwa maja sarjadnike wyschnosce na kóżdy pad na to dzeławcy, so je ludzo tychle postajenjow dzerża. S tym, so je najeńke sreczenja do spomnjeneho wosjewjenja 15. 3. 18 sczahnu, je w nim prosonjenja wupjelni a njeje mózno, pschedpisimo wosjewjenja mjenje abo bóle wobesci. Dokelż może so z tym liczicz, so je zakoń z leta 1843 wo możnosczi dzelenja leżownosczow zbehnje, je radno, so na so kóżdy po postajenjach wjacy krocz naspomnjeneho wosjewjenja. S tym może so też rozschafkowanju leżownosczow naspeczesco dzeławcy.

S Mjeschicz. Knjes murjerski mischtr Arnoscht Neumann zwjeczesche 3. měrza ze zwojej mandzelskej sylebornu zwaz. Se wschech stron so jubilaromaj wutrobne zbożopschecza dostachu.

S Huczinu. Tudomna dobrowólna wohnjowa woboru zwjeczesche sandzenu njedzelu zwój 24. zakoleiski zwjedzeń. Wiele wopytowarjow bě so leschko, mjes nimi Dubjanska a Polpiczanska wobora. W zwojej narecźi powita heztman wobory Hoffmann hosczi a podaj krótki pschehlad wo dźeławosczi sandzeneho leta. Spomni na wjele wohnjow, hdyż bě wobora k pomozy khwataka, to je wesce najwyschischi sthodzeńk w Budyschen, wokrejownym zwjasku. Dokelż dyrbjesche so nowa zypka kupicz, nastachu wschelake ménjenja w Huczinjanskim wobornem zwjasku. Zwjask hrosy so tohodla rospuschczicz. Wrjesnjanska gmejna je zebi hizo samom zypkawu kupiła. Ssu tam hizo na tym, so buchu dobrowólnu wohnjowu woboru sestajeli. Stróża, Lemiłchow a Hlina zebi też bórsy zamknu zypkawu kupja. Tak jara hacź so Huczinjanska wobora z tym wołoži, dyrbimy pak na druhej stronje wobjarowacz, so so wscho dźełeło wot wójny sem z rasom sniczi. Wobora njemjeschene hischcze zenje telko kobuśtawow, wuhotowanjow atd. kaž lětsa. Schtož dyrbjesche być wjesely zwjedzeń, by zwjedzeń dźelenja. Wjeselc so mjes towarischemi njemóżesche prawje pschedobyczi. Tśi hry sbudźichu podobaja, nje a pyschne reje wobsamknychu zwjedzeń.

S Njeswaczidła. Jutse njedzelu Okuli, 7. měrza zmeje tudomne serbske towarstwo „Zutrnitza“ swoju mechacznu zhromadźiznu w „Kuczim hoiczeiku“. Ma to wo wschelakich wažnych należnosczach wuradźowacz a wobsamknycz, tohodla je narodna pschijimliwosczi kóżdeho kobustawa, so je zhromadźiznu wobsedźi. Wobsebje so na to kedźbliwe zini, a ho prozy, so bychu so czesczene kobustawy z dymkom w 3 hodź. zeschle. Sajimawy pschednoschk wo „Zutrnitzy“ budze nam dzerżeca knes Krawczik z Wulkich Sozarow. Wsche hotry a wschich bratrow, mlodych a starych, kaž też hosczi, kiž su wutrobnje witani, wocakajcemy we bohatej liczbje jutse njedzelu, z dymkom 3 hodź. na serbsku zhromadźiznu w Njeswaczidle.

S Gersdorfa pola Kamjenza. Na knježim dworje we Niedergersdorfe je wotoru dopołdnja njeboże 16. letna służobna Wejnerez z Gersdorfa na polu runkliga se hromady na wós mjetasche. Holza chyzsche hischcze rucz, nekotre runkliga sbehnuwcz, kiž pod wosom leżachu. Konjej hamtsnu wokomik zaczepschichaj a sadne koło so holzownyh delnjeho zliwota schmórknu. Dokelż so na zboże runje jedyn z konjow zakopny a padże, so holza psched wjetschim njeboż, zom zwarnowa. Snjesbożenu hnydom do starschiskeho domu dowjesechu, hdyż so ji lekarska pomoz dosta. Sranjenje njeje straschne.

S Kulowa. Wohnjowe trubjenje zaklinca sandzenu, njedzelu pschipołdnju w 1 hodź. w naschim mjesce. Bě pak to jenoz alarm na pruhu. Sa mesto wohnja běchu zebi dwórnischczo wuswolili. Sa zhdom mjeńschinow běchu wschě zobustawy dobrowólneje wohnjoweje woboty na dwórnischczu a sa dwě dalschej mjeńschinje hizo wodu dawachu. Sdobom pschikhwatachu muzikowe dyrbjeńskeje wohnjoweje woboty z 2 zykawomaj. Wokoło 2 hodź. bě zajimawe zwuczowanje nimo a wobdźelnizy wróczichu so je zykawami pschez mesto k zykawowej thézi.

S Kulowa. Kokoszdnych njemóżemy dosez napomnuracz, so njebychu zwoje koło bjes dohlada stejo wostajeli. Tak mandzelskej Khaeze Mucźinkowej z Noweje Bukojnh pondźelu popołdnju jeje koko psched tudomnym póstom kradnychu. Tudomna żandarmerija hnydom za paduchom sthdźesche. Tak so poradźi, so jeho sady Noweje Wży doscze, zechu a jemu koko wotewsachu. Paduch je schewichi wuczob, nit S. z Wojerez. Jeho Wojerowskemu hamtskemu sudnistwu pschepodachu.

S Lutow. Jena tudomna zwójba so z cześtkim njeboż, som potrjechi. Jako starschej domu njeběschtaj, zeje 3½ letne dźecźo do juchoweje jamy padże, kotrejež krowy porjadnje njekowdźesche. Nekotsi smuzicźi muzojo wukhowachu dźecźo po dźeschim czasu se zwojeho hrósneho pokojenja. Posphyti k wojiwjenju mjezachu dobry wuspech. Tola dźecźo je pschezo hischcze cześko khore.

Do Wulkeho Czisla pola Wojerez. Ssokolske zotry a bratrja z blizka a z dalka, njesabudźcze, so ma Ssokolska jednota we Wulkim Czisku jutsje njedzelu 7. 3. zwój pżeni zakoleiski zwjedzeń, a z tym pżeni ras we schérchej zlawnosczi wustupi. Tuq je to wascha narodna pschikluschnosczi, so go tuto mlode pschedewsacze z prawje bohatym wopytom podpjera. Tohodla sebjadacze go na zwoje worzlowe koniki, kotrez waż tam zwatajcz dowjesu, ani so budze trjeba, zim maśku wowsza nażwjacz. Njesabudźcze zebi latarnicźku buzo wsacz, so waż njeby wjecsor „blachowy Jurij“ hrabnuł! — K. Gotticha jako wustojny stary hosczenzar budze wam dobre Wojerowske piwo posticzowacz a jeho kn. mandzelska, kotraż je jako pilna hosposa znata, postara go w kuchini za dobry kofej a za zoldt spokojace pjeczuwa. Sapoczatk budze w 7 hodźinach.

S Dżewina. W nozy k pjatkej wokoło 12 hodź. go ludzo z pisanjom se spanja zbudźichu. Zajnje widzachu na dolkhowjeczownym njebju pkonjenja z njebu zapacz. Palesche go nětkle 3 kilometry zdaleny statok wobsedzerja Droberta we Horlizy w Hródkowskim wokrejeju. Dokelż go tudomny nóżny straznik hnydom wohnja dohlada a alarmowasche, bě mózno, so nascha wjesna zykawa prenja k wohnju pschijedże. Posbżisko z wokolinh pjecz dalschich zykawow pschijedże. Każ husto zkyschiny, zu twarjenja zichenisko zawjesczene.

Se Sślepeho. Hosczenz „k żelejnizy“ go 7. a 8. měrza poswjeczi.

S Běłeje Hory w Delnjej Luzizy. Pola tudomneho tatarja Friedersdorfa zta go schtwórtk dopołdnja wobzarujomne njesboże. Jako wobsedzerjowa macz bliska brózniże nekotsi dźekatsche, go nadobo hubjena sczéna stareje brózniże zasyzny a njesbożownu tak straschnje trjeczi, so dyrbjachu zu bjes wédomja do wobydlenja donjesez. Wdoba bórsy wumrě.

S Drjewoji pola Khorczebuza. Schtwórtk wjecsor wokolo ½9 hodź. na dworje khżatarja Korle Dabowa woheń wudyri. Dokelż zyzny wétre dujesche, dyrbjesche wohnjowa wobora blisku hródż zchkitacz. Domiże go zyle spali. Ménja, so je woheń se zażarnjenjom miliny nastał. Ssobu spalika je zo rozża, kiż na kubi leżesche, a wsza domjaza nadoba. Schkoda go zdżela se zawěsczenjom narina.

Njeczedalna sulska politika w Pruskej.

S wuczerskich stron go nam pische:

Wo czoż go hizo w sandzenym lecze bojachmy, je nětko wopraudżitosć: Pruske statne ministerstwo je z 1. haprleju 1926 schulsti pjenjes za wyschische schule na 250 hr. létnje powyschiło. S tym pruske knježerstwo pucz nastupuje, kotryż wocakowali njeběchmy. Běchu tola wobzedzicje sozialistiske kruhi, kotrež wyschischu schulu rad jako „stawnu schulu“ (Standesschule) wosnamjenjachu a tohodla pschecziwo njej wojowachu, dyrnjež statistiku dopokazane bjło, so wulka wjetschina jich schulerjow se žrenich a nizschich lud. worschtow wukhadza. Tuto knježerstwo postajenje wjedze na kóżdy pad k tomu, so wyschischa schula go woprawdże domana bohatych, tych „naikhmatrischich“ wurosce. S wotkel może runje w nětczischim czażu nizschi abo žrěni sastojnik, rjemjeźnik, zinowsczer, bur, dźełacźer trébne pjenjezy wsacź? 200 hr. je djenża hizo rjany pjenjes, kotryż może jenoż bohatschi swjesch. „Sswobodne měrna“ wosnamjenjeja pschi powschitkownym wokhudżenju jenoż kapku na horzy kamjeń. Jeli měto go na nětczim tutowacz, na polu ludoweje sdźełanosće to na żadyn pad stacź njedyrbjało. To go prjedy abo poździsko jara wjecźi. Tuto knježerstwo *konjekomanje wulomnje khwatke wozmihy* ludu wot dospolnischeje wsdźełanosće. A to je w mnohim nastupanju njesocialne a ke kulturje njepschecźelski czink.

Też nam Sserbam poczeżuje tuto postajenje wukhlanje naschich zynnow a dzowkow na wyschischi sthodźeńk sdźełanosće. Trjebamy na wschéch polach wuczeny dorost. Na to waschnje go tutón wotpohlad jara poczeżuje. Wschezo go rěcźi a piża, mamo se strony wyschischich instanzow, so bychu go Sserbja wo duchowny awuczerski dorost, wozebje w Pruskej, starali. Ale tajka schulska politika to mnohim sandźewa. Nadźijomnje tutón wotmyśl do mozy njestupi, ale politiske strony (pruski ljem) zwój veto sapokoża.

Němskonazionalna zhromadźizna w Krónje.

Dźenża dopołdnja wotmě go w „Krónje“ zjawna zhromadźizna burow. S rěcźnikom bě němskonazionalny ljemski sapódlanz Grellmann. Najprjedy rěcźeśche wo „komitieju k zakhowanju burskich zajimow“. Wobroczi go pschecźiwo njemu a njenowasche jón komunistiskeje komitej. Ménjesche, so program nicźo nowsheho njepschinjeże, a so go prawiża se zjanżnym programom sabéra. Prajś, so njeje wérno, so je kraina kulturna rada za to była, so by go słotplahowazy zakoń pschijał. Je była ménjenja, so cźaż k pozstajenju njeje pschidżiboły. Wobroczi go pschecźiwo sczehowanju, kiż go pschecźiwo němskonazionalnym cźinja se strony burow. Němskonazionalni su byli sa to, so ma go zakoń wotstorcźicz. Też demokratoju a komunistoju su sa to hłosowali. Knježeństwo budże ſ wobkedźbowanjom tehole zakonja łahodnje zakhadżecz. — Rěcźnik pschinże dale k dawkowym zakonjam. Dawk na cźehnuwy stót, kiż je 2½ milijona létnje pschinjeśeł, go wotstroni. Lezownostny dawk ma go spuschczicz na wyschi zhdobjenskich placzicz. Ratarstwo w pschichodże njebudże trjebacz wjacy pschemysłowy dawk (Gewerbesteuer) placzicz. Tale wopraudżitosć może go powitacz. Mézjachmy nětkły dawk wo nahódnoscźenstkim wurunanju satwarjenych leżownosczow. Nětko pak pschinże, so maja ratarjo też na zywoje brużnje, hródże a druhe hospodarstwa wotedawacź. S tymle dawkom dyrbi zaslke ratarstwo 39 milijonow hrywnow dawka wjesele. Sskitki ratarjow budże tónle zakoń wożebje podczischczowacź. Nécźnik žadasche zebi, so maja go pschi nétczischich cźeżkich wobstejnoscźach aparaty sastojnikow wottwaricź. Nécźeśche pschecźiwo spomnjeżerskim hanikam. Njech go radżcho pjenjesy za twarjenje hubjenych puczow wuzija.

Stónczenje pschinżeśe rěcźnik a ludowemu zadanju. Mjenowasche to politiku należnosci a rubjeństwo (!?). Pschi stónczenju redakzije zhromadźizna dale traje. -a

Z Łużicy.

S Grosszchónawy. Slowy kważ zwjeczesche tele dny dźełacźer zigarow Tischer ze zwojej mandzelskej. Dźeczi, dźecźidźecźi a druhy pschiwuzni go wokolo jubilarow zhromadźichu. *Jubilarej daj hóspodyn bogate zbożowe a cźerstwe!* Dźewjecz dźecźi je hischcze zywych, pjecz je wumrélo.

* Se Sborjelza. Mlodostny dźełacźer Kurt Förster je go psched nékotrymi dnjemi se starschiskeho doma zhubił. Starschej każ też lékarjo ménja, so je mlody cźłowjek dalokosnej hypnosy k woporu padnył. Psched nékotrymi dnjemi jeho duzy na dźeło muzikli sadżerka, kiż jeho namokwjesche, so by jeho wacźoki na dwórnischczo donjesł. Hdyż mlody muzikli sahło k zebi pschihnże, bě w Drjeżdżanach. Tam bě jemu jako by je zwonjenja wojucził. Wot teho cźasa je zyle pschemenjeneho waschnja. Jeho hotra je zhlychała, so je zyle pschemenjeneho waschnja. Jeho hotra je zhlychała, so je bratr, kótrż prjedy hacź je go zhubił, spizy sawołak: „Du wschak hizo!“ Na to je dom wopuschcził.

Najnowiša powčść wo wjedrje.

— Schkrowa, powěsć wo wjedrje sa jutterschu njedzelu: Mitiścho, wiśtate wjedro, dešcheze jua mózne, wożebje we wjeczornej Němskej, w rasischcej zrjedy.

Najnowiše z cyleho swěta.

W Berunje Gólétnuy krawski mischtr zwoju 13 lét młodschu zonu, kotraj na dźelenje mandzelstwa skorjesche, do schije tjeli, hdyż chzusche go k termiji dźelenja wotesc. Ludzo dwě druhej holuj, kotrejž mjeschtej tohorunja zamomordarske wotpohlady, w poslednim wokomiku wot jeju wotmyślenja wokhorzachu. Pschicziny srudżazeho podawka njeju znate.

*

W Koblenzu w shormadżijnj němskich ludowzow, w kotrejž sapóżlanj němskeho jezima Feder rěcźeśe, go němscy ludowzy a dźelonjemjerzo do pukow dachu. Dwaj němskaj ludowzaj go straschnje sstaschtaj, jenemu kommunistej go nop rosbi.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Hana swnd. Langowa rodź. Miklez, 43 l. na Zidowje. — Helena swnd. Litmianska rodź. Mjenez, 56 l., na Zidowje. — Ottilija Klau- 80 l., w Khożeboru. — Martha Lehmanowa rodź. Otto, 27 l., we Khożebuzu.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Tow. „Nadźija“ zeńdże so wutoru, 9. III. wječor ½9 hodź. w „Kat. towarsowni“ na Garbarskej hasy. Předsydstwo.

Bukecy. Spěw. tow. „Radosć“ zmeje srjedu, 10. nałótnika, we 8 hodź. spěwanje. Wšitke spěwarki a spěwarjo njech wšéze přińdu. Dirigent.

Domowina. Generalna zhromadźizna Domowiny Zwjazka serbsk. towarstwow wotměwa so njedźelu, 14. měrca, pkip. w 12 hodź. w Kulowje w „Khéžoru“. Dnjowy porjad: Rozprawy, wólby, namjety. Wšo dešcene towarstwa so z tutym po rjadu wustawkow naležnje přeprošuje. Njech sebi tutu njedźelu wšudźom swobodnu dźerża. Předsydstwo

Hrodźišćo. Spěw. wotrjad „Zerja“ spěwa přichodny štwórtk, 11. měrca, w Njechornju. Dirigent.

Khróšćicy. „Zwj. Serb. Rat. Dorosta.“ Njedźelu, 7. III., pop. ¼4 hodź. je w Khróšćicach pola Wenkee zhromadźizna wotrjada knježnow. Po zhromadźiznje je posedźenje jenoż za předsydstwo a wubjerk. Předsydstwo.

Kalbicy. „Tow. katol. serb. młodźiny.“ Předsydstwo a swjedženski wubjerk zeńdźetej so přich. pondźelu wječor we 8 hodź. na farje k ważnemu wuradowanju. Wšitcy maja přińć. Předsydstwo.

Sowrjecy. Tow. „Pod Čornobóh“ zmeje přich. njedźelu, 7. měrca, w 3 hodź. w Palerjec hošcencu w Sowrjecach hłownu zhromadźiznu. Přednošk so hišće wozjewi. Wo bohaty wopyt wšěch lubych Serbow prosy Předsydstwo.

Sowrjecy. Spěw. tow. „Sołobik“ a jeho „čełozwučowanski wotrjad“ wobdźěla so přich. njedźelu popołdnju w 3 hodź. při zhromadźizne pola towarstwa „Pod Čornobóh“. Prošu wo połnoličny wopyt. „Towaršny spěwnik“ sobu přinjeś. Prajśe to jedyn tom' druhemu! Hosćo su też lubje witani!

Předsyda.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźeł: Arnošt Barth w Brězyncy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Filialcy we Wojerecach a w Khoćebuzu.

Agentury: w Khróšćicach pola knjeza **M. Čornaka** — w Bukecach pola knjeza **stolarja Rjenča**
w Kulowje pola knjeza **Oty Bulanga** — w Hrodźišću pola knjeza **M. Pawlika**
w Rakecach pola knjeza kantora **I. Rjelki** (na šuli) — we Łazu pola knjeza **J. Haješa**

Pola tutych mienowanych knjezow hodźa so pjenjezy na knižku zapołožować a po potrjebnosći zbožnać.

Telefon 3506 a 3507 — **Zadanja pjenjezy tu khwilu hač do 10 procentow.** — Telefon 3506 a 3507

Hosćenc we Łomsku

pola Njeswačit.ła.
Sobotu, njedźelu a pónjdźelu,
6., 7. a 8. měrca
so kózłopiwo toči.
Pječna kołbasa - kózło-kołbaski - najl. pampuchi
Wšěch přećelow a znatych přeprošuje přećelnje
August Felster a mandźelska.

Leopoldec korčma we Worklecach.

Niedźelu 7. a pónjdźelu 8. měrca
so kózłopiwo toči
Wšitkich wutrobnje přeprošuja
Ma.ja Opicowa. **Jurij Brankačk a mandźelska.**

Hosćenc w Nowem Bronju.

Dźensa **sobotu, njedźelu a pónjdźelu** so
kózłopiwo toči.
Přećelnje přeprošuje **Bjedrich Franka.**

Lehmannec konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8
Najprijomniše hóstne městnosće - Konditorske pječwa prenjeje rjadownje.
Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert.
Wosebitosć: TORTY
so jako dar při kóždej składnosći hodźace.
Łódź k jědźi. **Fürst Pückler.**

K Łazowskemu hermankej

10. měrca t. l.
porućam swój skład
ratařskich pługow, bróonow, jěžow, bróonow
ze zhibnj. zubami (krimař), **kružnych pilow,**
kruwjecych a rjeblowanych wozow
kóždeje družiny
Kurt Leinert, kowarski mištr
we Łazu H. Ł.

Susodźinka!

Wy kupujeće derje a tunjo
we Viktorija-drogeriji apothekar E. O. Hennig
w Budyšinje na Sukelnskej hasy 7.

Kupowanje a předawanje
ležomnosćow,

wobdźělanje wotnajeńskich a nahódnosćeńskich žadanjow, zběranje žadankow. — Wuwjedźe pod najprijomnišimi wuměnjenjemi
Reinh. Jeremias
we Wulkej Dubrawje čo. 15b

Česćenemu wjesnemu wobydlerstwu poručam wše
kolonijalne twory

kaž: najl. kofej, drobny cokor, kuskaty cokor běłe nudle, šěroke dołhe nudle, jejowe krupy cigori, narunanje za kofej, kofejowy jačmjeń palenu rožku, mydło kaž tež wše druhe myjadła atd.
Drjewjancy we wšěch wulkosćach.
Wšo, štož je k pječenju třebne.
Za póstne dny wosebje dobre jerje a twarožk po najtuńšich płaćiznach.
Při potrjebnosći prosy wo dobroćiwu podpjeru
Hilža Breyer w Kulowje
(prjedy Zwiebel-Wenk).

Wulka dźělba kołow. mantlow

město 6.50 hr. **jenož 4.80 hr.**
hadźicy (šlawchi) **2.20** hr.
J. Schieback w Budyšinje *na Mužskowskej dróze 4*

Fotografijowy Meister
atelej w Budyšinje na Kejorsh. dr. 15
kóždu njedźelu wotewrjene
Zhotowjenje portrétow, wobrazow do pućowańsk. pasow, wobrazow za industrilu, kwasnych a niewšědnišnich wobrazow, też na wsach. Tel čo. 2438.

Wšě nowosće su dóšle!

šórcuchi a rubišća
čorne tkaniny za khuty
brune a čorne kašměrowe rubišća.
Wosebje přijomne składnostne kupy
k zelenemu štwórtkej

Alphons Schauseil w Budyšinje

Wuporjedźenja časnikow

wuwjeduje najlěpje po najtuńšich płaćiznach
Fritz Nerlich
we Wojerecach
na dwórniščowej dróze 40.

Lobkoběžaće, wobstajne a kruta su moje
Pfadfinder-kola
z dwě létnem rukowanjom
wot **68** hr. sem
Šijace mašiny, rěčadła, gumije, latarnje atd. — Tuńše płaćizny!
III. katalog darmo.
Emil Levy
w Hildesheimje.
Najlěpše kupne žórło za dalopředawarjow.

Wot soboty, 6. měrca sem je transport młodych wysokosućelnych
kruwow a jałojcow

w Herbskej grychće w Konjecach na předań.
Hermann Priemel **Heinrich Jakubetz.**
Telefon Wóslink čo 27.

Wot njedźele 7. měrca přip. je w mojich hródźach wulki transport rańšoprusk., wysokosućeln. młodych
kruwow a jałojcow

tunjo na předań.
Hermann Priemel w Kulowje
wikowań z plah. skotom. Telefon čo. 4.

Za runafku

poruča so
wot soboty hač do wutory
doma, wot srjedy hač do sobo ty zwonka.
Lěk. pruhow. masseuza **Hańža Cyžowa** w Kortnicy p. Barta

Specialist nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje
na seminarskej hasy 5.

Nowinař-Polak, 36 lět stary, wulki přećel łužiskich Serbow, kiž přeje sebi wobkrućić zwjazki mjez Polakami a Łužiskimi Serbami, pyta po tutom puću znajomstwo
knježnow

ze zamérom pichodneho **manželstwa.** Knježniški wot 22 hač do 28 lět chcyše z dospołnej dowěru swoje přećelne poskićenja připósłać, přiłožo swoju fotografiju do **Gdańska** (Danzig), Stadtgraben 12 bei Brockmüller — Jan Witczak. — Lěpšiny maja knježny rjaneho zrostu a wustojne na hudźbu. Diskrjetnosć je čestna należnosć. Fotografije so wróća.

Hdyž chcećе woprawdźe dobry wobraz měć,
dha dźićе do
fotografiskeho atelijeja
Rich. Hutha
měrjećel **Arno Lehnert**
w **Budyšinje** na Serbskej hasy 13
Kóžde njedźelu wot ½11—3 hodź. wotewr. ćas.

KELLING

barbi a čiści chemiscy pod ruk. z benzinom
durjowe zawěški, tkaniny k počehnjenju meblow, tepichi, přikrywy, kože, kožuchi, pjerja atd.
Samsne klamy:
w Budyšinje na Kóžorskej dróze 6 na Přiščańskej dróze 15 telef. 3638
w Khoćebuzu na Hródkowskej dróze 4, telefon 1774
we Wojerecach na Cyrkwinskej dróze 22
w Běłej Wodźe na Bismarckowej dróze 26

Po cyle tunich płaćiznach

porućam w jara bohatem wubjerku:
Žonjace, mužace a dźěćace předešćniki
Kije na polo, wuku a do lěsa wot 75 pj. sem.
Studentske trubki, połdołhe a strowotne trubki, Shägowe a Ulmeńske trubki kaž wše **narunanske dźěle** za trubki.
Samokupstwo **woprawdźitych** „Zibeller" trubkow.
Najbohatši wubjerk! **Předešćniki za konfirmandow** Założene 1847.
wot 3.75 hr. sem.
Předešćniki, kije a trubki so derje a tunjo wuporjedźeja.
Albin Rudert w Budyšinje, **na Bohatej hasy čo. 26.**
(prjedy **Šołtowy naslědnik**).

Rudolf Liebold

pruh. lěkarski pomocnik a masseur
Bastusowy hojeński system
w Budyšinje na Sedanskej dróze 15 II
Rěčne hodźiny:
Pónjdźelu a sobotu wot 9—12 dop. a 2—6 pop.
wutoru a pjatk wot 6—8 popołdnja.

Přiloha k číslu 55

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 6. měrca 1926

Jubilejna zahrodna wustajeńca 1926.

Kaž žiwy hižo wojźewili, wotewrì so „jubilejna sadowa wustajeńca“ lětneho rosćenja 1926 23. haprelje z wulkej pokazku nałětnych kwětkow, kotraž bo 2. meje traje. Mimo acalejow, rhododendrow, kamelijow, hortensijow a druhich w nałožu kčežatych a w skhlenčenišćach sehnatych rostlinow budźa palmy, arawkarije a druhe kopjenowe rostliny wustajeńcu žiwši nas dawać. Sehnata jelenina a sehnaty žad budźe tež widźeć. Tuton prěni wožebity pokas budźe w městnosćach wulkeho wustajeńskeho palasta sameńčeny. Na žamžnym dnju budźa wšitke pschedźěła we wulkej sahrodze, kotrejž dźěl je do wustajeńcy nawjedowany, hotowe. So by zarjadny wobkhod w hobrišej ležomnosći wustajeńcy kaž tež dźiwadło na sjawnym ječarišći, jedny a pěšči wobkhod smóžnjeny był, je hłowna aleja, kotraž psches wulku sahrodu wjedźe, wot konzertneho městna hač k jelenemu domej pschemoščena. Tutón móst wobsteji z dweju wožebiteju městneju cžarow, kóždu 3 mtery schěroka. Po jenej móža ludźo k jelenemu domej a po druhej wróćo chodźić. Kóždy z tuteju mostow je 50 metrow dołhi a spody je 12 metrow schěroki hłowny a dwě pódlanšej po 9,50 metra schěrokaj pokhodaj, z debłowanymi hrjadami sakkadźene. Na kražne stare schtomy hłowneje aleje je žo pichi twarje mostow dźiwało, hdyž je architekt Ota Wilhelm Wulle nacźišk ryžował a mosty twarił. Mostaj kaž i nimi swižowaze twary žu je žołtoselenym dolomitowym rysy wobmjetkom łakrute, tak so je też w barbje hižo jara rjenje skutkowazu wobkhodny twar nastał, kotrejž parjej kaž drósy derje pschisteji. — Swježelace je, so žo krajne tkarki (psches zyły cžas wustajeńcy hač do oktobra płacžaze) hižo žyłnje kupuja, kotrež maja napišk „bjes pschirazki“, wujnam to, kotrejž žo bórzy sdóhnje. Dostaćej žu w Drježdźanskim wobkhodnym towarstwje we hłownym dwórnischcu a jeho filiałzy we wobkhodnym twarje pichi starych wikach (Altmarkt), w hudźobnym wobkhodźe F. Ries a w zarjadnym twarje lětneho rosćenja na Lennejowej drósy 3. D.

Ludowa zhromadźizna přećiwo wotrunanju wjerchow.

Schtwórtk wječor běchu žo na Mjažnych wikach pschihotowali zhromadźizny wobeju skupinow sozialdemokratiskeje a kommunistiskeje strony Němskeje zhromadźili a sešwarchu žo do cžaha. Wokoło ½7 hodź. hibasche žo tutón cžah, na kotrehož cžole cžehnjechu hrajerjo cžerwjeneho wojowarstwa swjasta, wožrjedźa pak mjes 1000 hač do 1200 ludźi stupachu hrajerjo Budyschskeho dźěłačerskeho, turnarskeho a sportowego towarstwa, psches město a to po Žitnej haźy, Bohatej abo Rychbanskej drósy, psches Zitne wiki, Lawšku, Hoschcu, Bismarckowu drósy hač k dwórnischcej a sahjo wróćo po nětkotrych druhich haźach hač na Drjewowe, štóncžnje na Zitne wiki.

Pschedźyndża namětnieje skupiny sozialdemokratiskeje strony Němskeje, knjes Kirchner, porěcža z krótka manifestantam, žo pschećiwo wotrunanju wjerchow wobroćimischi. Hdyž běsche žo cžah roswjasał, thwatasche wschitko do Króny a bórzy su zyła wulka žorła z pobocžnymi žorłemi hač do poślednjeho městačka napjelnjena. Tu wustupi jako hłowny rěčnik němskokjemiski sapósłanc Max Seidewitz, redaktor Zwikawskeho „Volksblatt“, wumjedowasche w jara sajimawem a wježownem pschedmjetnosći wo „spadowanju hospodarstwa, wo ludowej nuzy w Němskej a wo nagrašnosći wjerchow.“

Rěčnik rostoži najprjedy, wo cžo žo pschi ludowem žadanju a rosćudźenju abo wothłokowanju jedna. Ke prěnjemu rasej z lěta 1919 dhe němski lud tule formy wothłokowanja wužiwacź. Pschi tom ma žo na to kóždy dźiwacź: ludowe žadanje; na to žo sakonjowy nacźišk wo kotrejž je žo ludowe qadanje prózowało, w němskostatnem žejmje pschijima a skónčnje ludowe rosćudźenje. S 4. měrzom bu lisćiny byke wupołożene, kaž je žo to hižo nam wojźewiło. Pschi tom jedna žo wo to, so žo kóždy z mjenom sapišza, ale tutón sapiš njeje nusowany, a njestawa žo tak, kaž pola wólbow. Sa ludowe žadanje abo wothłokowanje žu 4 miljony mjenow trěbnych. Swjedže-li žo jich tekko, potom dóndže wožrjedź meje lokko ludowemu rosćudźenju. Hdy bychu wschitcy Němzy sajnje wedźeli, cžehodła ma žo ludowe rosćudźenje stacź, to drje jeho sajda njeby trjeba było, a potom njebychu žebi też wjerchojo ani dowoleli, tajke žadanja stajecź. Wšicho hromadźe, schtož žebi w hotowych pjenjesach a wježownych hódnosćach žadaja, wucźini 2,6 miljardow stotych hriwnow. Pschi tom jedna žo też wo wjerchow, kotrež njeżu żenje knježili. Krajny hrabja Bjedrich z Hessen-Rumbenheima žada žebi lětnu rentu 612 000 hriwnow, jeho wujowz, prynz Bjedrich Karl, lětnje 96 000 hriwnow, dwaj druhej pschiwuznaj po 150 000 hriwnach, Albert Ludwik se Schleswiga 181 000 hriwnow atd. K tomu pschipomni rěčnik na dobu rudźenych ryčerjow a rospowęda, kak žu wjerchowske domy žebi swoje wobžiwdźiwe dobywali. „A ta to, so žu naschich prjedownikow wurubjeli, chježdża naš dźenża hischcze wuzywacź.“ Bratr wulkeho wójwody z Mecklenburka-Strelitz, wójwoda Michał, je žwoje statne pschiležnischtwo l. 1914 spuschcził a potom jako general we ruskim wójsku pschećiwo Němskej wojował. Hdyž žo zarjstwo hromadu zypny, žo sažo do Němskeje wróćił a žada žebi nětko 6 miljonow słotych hriwnow. Němski měschčan pak, kiž je we wukraju žiwy był, a kotrehož žu pschi spočzatku wójny na mjesach sajeli, a do zusobnischeje legije sastupicź nuzili, žu pschi jeho nawróčenju jako krajneho pschecradnika k khłostarni na 5 lět sažudźili. Pschiwuzna Michała, Mariza z Cžorneje Hory (Montenegro) je też na stronje njepschećelow była. Wójwoda Karl Eduard z Koburg Gotha žada žebi nimale dwójzy tak wjele, kaž Wettinzy wjerchojo. Maitreja Adolfa Bjedricha, hrabinka Matzinaw, z měsczanskim mjenom Urbanez, žada 20 000 hriwnow létneje renty; jej pak je Barlinski žud jenoż 6000 hriwnow pschipózpě.

Łódźnika Scheigara 1. łódźniskeje divisije, kotryž běsche schtyri lěta w Flanderskej w froncze stał a wojował, žu 9. nowembra 1918 dla cźekanja z wójska sasćelili, mjes tym so je jeho thežor w žamžnym cžasu też wot khorhowje cźeknył, a nětko w Hollandskej kražne žiwjenje wjedże a nimo toho žebi hischcze wot němskeho ludu sarunanje žada. To budźesche dyrbjał 9. nowembra 1918 cźinicź. So pak je wschitko stojo a leżo wostajił, je tola z dopokasom sa to, so běsche jemu žamomu jažne, so nima žyła prawa, žebi nješchto žadacź. W tom cžasu, hdyž němske hospodarstwo tajku kriżu pschětrawa, sta a sta konkursow žo wschędnje pschipowěduja a tyżazy dźěłacerjow dźěła nimaju, wjerchojo maju tajke žadanja. Mjes mnohimi žamomordarstwami, wo kotrychž nowiny wschędnje pišaja, njeje ani jenicźkeho wjercha. Tola jedyn sakki wjerch je Schönburg-Waldenburga, kiž ma w Italskej wobšyrnostwa, samohł Mussoliniheho pschecźelej, Gabriele d' Annunzio, jedyn z jeho hrodow dariczź, a sa to je džatne wopismo wot Mussoliniho dostak. W Němskej by z tym nětkotremužkuli hubjenstwu a wschelakej nuzy wotpomhacź mohł.

S cźežka by žo pschećiwo wjercham tajki wichor posbehnył, hdy bychu žo z tajkim nadhódnosćenjom spokojił, z kajkimž je žo kóždy měsczan spokojicź dyrbjał, tak pak žadaju žebi 700 prozentow nadhódnosćenja.

Wobšebje wušbehowasche, kak žu němzy wjerchoju we prjedawschich cžasach, hdyž je Jendželika z Ameriku wójnu wjedła, dźěcźi swojeho kraja Jendželsku na žiwjenje a žmjercź wudawali a z tym wo wobohacźili. Na tónzu wupraji, so njedyna žo wo nałeżnosć jednotliweje strony, tu jedna žo wo wež zyłeho němskeho ludu. Njech žo kóždy wo to postara, so by ludowe rosćudźenje žo se dobrjecźom němskeho ludu skónčiło.

Bohaty pschikład mytowasche rěčnik sa jeho wuwjedźenja. Po tutom pschednoschku běsche kóždemu pschecźiwnikej wušmjewenja wjerchow pschiležnosćy politiczena, žwoje mjenjenja wupraji. Tola wjednik zhromadźizny, knjes Kirchner, běsche podarmo namołwjał: nichtó žo z tkowu njesamołwi a tohodła žo zhromadźizna wokoło 10 hodź. stónczi.

Spjećenccy na morju.

Psched nješchto njedźelemi pschedwjedźechu žo w Němskej parlamentariske pschepytowanja spjećenzow we němskem łódźnistwje za cźaš wójny a z tym žo na nich znowa sjawnosć dopomina. Hdyž po nětčim němska wosborna móz rospadowacź počza, wudyrichu w němskem łódźstwje, kotrež běsche z lubownikim sakoženjom khežora Wilhelma II., spjećowanja, a to niz jenoż we Kielu, ale też we Wilhelmshafenje. Hubjene žeživjenje muzstwa, pornjo dobremu sawobstaranju offizierow, běsche jena z pschicźinow; rěcźesche žo też wo tak mjenowanej „Hjećezinzy admiralow“, kiž je pjeza wo tom salcźała, so by wójnske łódźe, pschecźiwo wotpohladam statneho nawjednistwa, dyrbjale na morjo wujeźi, so bychu jendżelske wójnske łódźstwo nadpadle a je tym thabłowaze prawe schidło němskeho wójska podpjerale. Tola tutón plan so hižo wjazy njewuwjedże.

Historija spjećenżow na morju žaha dałeko wróćo, ale ropotej muzstwu na łódźach abo na wschěch wójnskich łódźach, žu hakle wažnosće nadobywake, hdyž we wěku a po wěku wotkrycźow dałeko po žwětowych morjach z łódźemi so sjeżdźowachu. Tradanja wschelakich waschnow, kotrejž kruta mórska skužba za cźaš puczowanjow sobu pschinješe, běchu cźasto i pschicźinow spjećenzow. Dokelž njeběchu łódźniz, jwjescheho dźela i dyrdomdejnikow a sadwělowanzow (desperados) wobstejazy, spuschcźomni ludźo, to dyrbjesche mjes nimi żelezna, se žurowoscźemi a hrubosćemi namęschana disjiplina knjezicź; ta pak běsche njerdko z pschicźinu i spjećenzam. Tohodła cźitamy wo spjećowanjach a ropotach pschecźiwo łódźnym roskajowarjom a jich pomognikam we wschěch cźasach a na wschěch morjach. Jenemu njedorsumjenju mjes pschedstajenym a poddanym mamy žo dźakowacź sa najkrasnischu twórbu žwětoweho pismowstwa, Robinson Cruźoe. Dešoe wsa běsche stotkeho łódźnika Alexandra Selkirka, kotrehož běchu na wosamocźenu kupu Juan Fernandes wubadźili, sa pschedmjet

Serbski wumĕnkar.

Powĕdańcźko z pschedwójnjeho a wójnjeho cźasa.

3] (Pokrazowanje.)

„Haj, derje dyrbjesch so mĕcź nana!“ wobkrucźesche Jurij w žwojim žbožu. Na nicźim njejsmĕ cźi pobrachowacź a ani porska njetrjebasch wjazy na tichiž pokojicź. Smĕjesch žwój mĕr a rjane Žiwjenjo. Mój z Kathu wschĕ dźĕło wobstaramoj. „Njewĕrno Khata?“

„To je zyle moje mĕnjenje!“ wotmołwi Khata wobkrucźujo.

„Budźecźe žiwy kaž baron. A jĕdź wam nawarju, so smĕjecźe radosćj nad njej. Ssym w Budyschinje we Bĕrym tonju waricź mutka, a kaž je snale, je w Bĕrym konju jena z najlĕpschich kuchaŕkow w zyłym Budyschinje. Pschi tajtim wobkrucźenju staremu burej wutroba rosta, pschetoż na dobre jĕźcź won wjele twarjesche. Tuž njemĕjesche nicźo wjazy pschecźiwo jeju ženitwje, ale wudźĕli wobĕmaj žwoje wótzowske žohnowanje. —

Nasymu, krótko psched twaßom dhzsche Natuschku prawišnika k žebi skasacź, so by wumĕnk sarjadował.

Tu pak žo Khata njemako roshnĕta.

„Schto — prawišnika?“ wołasche wona.

„Schkoda tola, telko pjenjes njetrjebawschi wudacź! My tola k sarjadowanju wumĕnka žaneho prawišnika njetrjebamy. Njedajmy žo tola wohanbicź. Nan žwaje po prawdże dojtanje, kaž žo pschijĕtkuscha. My chjemy nanej žami jeho wjecźor žiwjenja jako nanajrjeńšeho sarjadowacź.“ Jurij jej pschihłoßowasche a stary nan mjelczeschje, so by žwada njenastała. Sa dwĕ njedźeli bĕ kwaß. Wo wumĕńku starcho nana nichtó nicźo wjazy njespomni. Natuschkej nan łubło žwojemu žynej Jurjej pschewostaji a bĕchu zyle derje hromadźe žiwi.

Natuschkej nan wjeßelesche žo nad žobzom młodeju mandźelskeju. Jeno i cźaßami, jako wótry hłóß młodeje mandźelskeje pisches dwór klincźesche, hdyž wona na kłušobnych hewrjekasche, tehdom dopomni žo won sašo na to, schtož ludźo wo wßu wo njej mĕnjachu. Wjeßny wucźeŕ Kral pschichthadźesche k njemu leždy dźeń na wopyt. Tón sdźĕli jemu wschelake žwětne podawki a wjesne nowinki. Rosumjesche jeho też derje troschtowacź a roswjeselicź. Temu dźĕli Natuschka też wschо, schtož žo w domje a na dworje stawasche, wĕso też tajomitwo, kak wo Khacźe žudźi.

Jako wucźeŕ žhoni, so i jeho wumĕńkom pschezo hischcze dorjadowane njeje, prajesche: „Ludy pschecźelu! nimam drje na žadyn pad nicźo pschecźiwo Khacźe, tola prawo njech prawo wostawa.“ Stare pschikłowo praji: „jedyn nan prjedy 6 dźĕcźi sejiwi, hacź 6 dźĕcźi jenoho nana.“

„Ach, to žu stare powĕdańcźka,“ wotmołwi Natuschka. „K cźomu dha mamy nasche nowe sakonje? Tych žo ja dźerżu.“

„Sakonje mózemy wschelako wjercźecź, luby Natuschka, ale ludźo ludźo wostanu.“

Ras je wĕsty starh bur wschĕe duri žwojeho nowehо domsteho napisacź dał: Jeli žynej khlĕba dawasch — sa to pak žam hłodu tradasch, to cźe sa to saraży! —

To drje žu žurowe žłowa, ale trochu wĕrnosće pak tola w nich tczi, kaž w muohich starych burskich pschikładach. Mnohy nanojo žu to na žwojich žamžnych dźĕcźoch doživilił. Pschi tutych žłowach žo stary wucźeŕ se Natuschkej nanom rosžohnowa a wotcźeńže.

Tola, Bóh wĕ, hdźe Khata wschudźom wocźi a hwuschi njetykasche. Ssamžny dźeń hižom wędźesche, schto bĕ wucźeŕ Kral prajił. Nasałtra pósła kłušobnu k njemu i pożelstwom, so njetrjeba wjazy k nim khodźicź, dokelž stareho nana jeno pschecźiwo njej schcźuwa. Tuž wopyty wucźerja zyle wuwostachu. Natuschkej nan leżesche žam zyle wopuschcźeny we žwojej komorzy. S tym pak wschо hischcźe zyle na starych kolijach žwoła. Khata sastara jeho dospołnje j jĕdźu, jeno, so jemu wobjed žama wjazy do komorki njenjeshesche. Won też pytny, so žo jemu i kóždym dnjom njenje jĕdźe dawa. Njepórschesche pak žo ženje, ale wosta šmĕrom. Druhdy pak, jako tak zyle wopuschcźeny a žam w žwojej komorzy leżesche a hdyž jeho počźinaschе pomalu hłód cźuwstowacź, prajesche pschi žebi: „Ach, tak twjerdy je tola khlĕb na stare dny.“ Pschi tym kapachu jemu nĕkotre tas žylny do jeho polimki!

„Haj,“ prajesche wón, „twjerdy kaž kamjeń a hórki kaž žołcź je khlĕb na stary dżeń. Se žylsami je macźany, tak bórzy, hacź dźĕcźi knjeżstwo nastupja. Khlĕb starych dnjow nihdy njeżycź a njeroswjesheli, dokelž jemu najlĕpschi korjeń (Gewürz) pobrachuje a tutón korjeńk je lubosćej! Dar jbes lubosće je kaž kamjeń, kotryž by prosscherjej mĕło khlĕba dał.“ Tak miny žo dźeń po dnju, kotrejž zyle wošamocźeny w žwojej komorzy leżesche. W nozy mĕjesche cźasto wjele cźerpjecź, dokelž druhdy ža zyku nóz ani wócźka njesaždźeli. Kelko rasow žo w tajkich bjesspamnych nozach we wotcźenaschu moblesche: „nasch wschĕdny khlĕb daj nam dźenż!“ S tym njemĕnjesche jeno khlĕb, kotryž ža žwoje cźĕło trjebasche, ale khlĕb wutrohy: wotschewjazu lubosć! —

(Pokrazowanje sćĕhuje.)

a pschikład, kotrehoż dźenk wón pschi spišanju žwojeho dźela wušł.

Kaž je znate, mějesche hižo Magalhaes pschi žwojem jedźenju wokoło žwěta, kotrež pak dokonczicz jemu njebě spojźene było, pschećiwo spiecźenźam wojowacz; tute wjchak njeběchu mjenje straschne, kaž wojowanja pschećiwo živjolam a budźechu bjesmała wušpech zukeje ekspedizije skónje. Spiecźenźa někotrych jeho kapitanow sapocźachu žo hórsy potom, hacź běsche žebi na morjo wušeł. W Južnej Amerizy da Magalhaes jenoho ſ łódźnych wjcednikow spiecźowanja dla wotprawicz, druheho na žamotny brjóh wušadźicz. Jena ſ jeho łódźi zofny žamowólnje, dokelž nochanjche jeho roskasam pošłuchacz, a jedźesche do domizny wróco. Wobcźežnjasche ſe žwojim mužstwom wěwachu skoro wschitkjm swaliwi wušłědźerjo njesuatych dźelow semje pschětracz a někotremužkuli poradźi žo, jenož ſ lešnej prećźiwnosczu a ſe žlubjenjemi, so dóstanu bohaty dobytk, žwojich ludźi pohnucz k wutracźu.

Sajimawa po žwojim waschnju, kaž tež w dalschich žwojich scźehnkach, běsche spiecźenźa na jendźelskej wójnskej łódźi „Bonnty“ we polynesskich wodach na łonzu wóžmnatcho stolka. Łódź dósta poruczność, so ma chlebowy schtom ſ Tahiti do nawsećźorneje Indiskeje pschesadźicz. Dźel mužstwa spiecźowasche žo pschećiwo komandantej, tehdyschemu łódźinemu leutnantej Bligbej, kiž běsche žwojeje krutosće dla hidźeny, a wušadźi jeho ſ jeho žwěrnymi poddanymi do wotewrjeneho czolma, kotryž pschewostajichu wožrjedź schérokeho wulkeho morja žwojemu wožudej. Wušadźeni jedźechu w žwojej schkorpišnje pschi dźela wichorojtym wjedrje, hłodu a picźa nimale stradaźay, puecź wjazy tyšaz mórskich mil wróczo, doniž do hollandskeje Indisteje njedozpěchu. Bligh wróci žo do Jendźelskeje, wušnamjenjeschе žo posdźišcho cźasczišcho, kat jako łódźny kommandant pod Nelsonom, potom jako gouverneur Nowo-južno-Walleskeje, a wumrě jako vizeadmiral w lěcźe 1817. Jeho njedožo na „Bonnty“ njeběsche wschak jeho poležschišo. Wón běsche też dale žwojeje krutosće dla wuwołany.

Spiecźowarjo jedźechu ſe žwojej łódźu najprjedy do Tohiti, hdźež dźél swosta a bu posdźišcho wot jendźelskeho žuda sasthapnjeny. Shtk pluwaschе wot dwanacze Tahitijankow pschewodźany na kupu Pitcairn, kotraž běsche jenoż wokoło žydom lokmych kilometrow wulka a tehdy njewobydlena; tam žo sasydlichu a jich potomnizy žu dźenża hischcze žiwi.

S cźěmnym wotrěskom w jendźelskej historiji łódźnistwa je wulka spiecźenza na wójnskich łódźach w Spithead a w Nore pschi wulkiwje Themži do morja w lěcźe 1797. Tale spiecźenza běsche cźim bolosnischa, dokelž Jendźelska tehdy runje wójnu ſ Franzowskej, Schpanskej a Hollandskej wjedźeschе; spiecźeńa wotmě žo potajsim pshed wobliczom njepschecźela. Wyschnoscze njeběchu zyle bjes winy na tom, so rostocźenje nasta, kotrež žo spschinje rosschěri a stónczinje něhdże schtyrzecźi tyšaz łódźnikow žobutothnu. Zjiwjesiše wumělenja tehdyschich łódźnikow běchu žurowe a w jendźelskim wójnskim łódźstwje, kotrež pschi žwojej wulkej liczbje pschiprawjenych łódźow měwasche stajnje njedostatk mužstwa, bywasche dźél tutych ludźi ſ namozu abo ſ lešcźu k mórskej słužbje pschinucženy. S wěstej mudrosću a pschewidźiwosću budźeschе žo tale spiecźenza žnadź wobeńcz daka abo w sarodku podubnyz hodźała. Szyła žo wona búrzy kónczi, dokelž knjecźeschе mjese spiecźowarjemi njepschesjednosć, pschetož lóžo bywa ropot nacźinicz, hacź rozwjasane cźerjódy prawje nawjedowacz. Njedožahaza organizazija a njekhmane wjednišwo porazyschcej rebeliju a hłowni nawjedowarjo buchu na „ranokach“ łódźow žwobwěschcheni.

Na łonzu rusko-japanskeje wójnu wudyri ſ dabom ſ revoluziju w zarstwje, też na ruskich wójnskich łódźach, spiecźeńza. Krwawnje pak bu potłoczena. Sa cźaž žwětowoje wójnu na ruskich wójnskich łódźach sakhadźaze ropoty běchu ſ dźélom tych sjewjenjow wulkeje revoluzije. Hdyž žo wschitko pschecźiwo wobstejacemu spiecźowasche, sta žo to runje tak też we łódźstwu. Spiecźowarjo žo łódźnizy nadpadowachu oficźerow a nacźinichu mjes nimi žałostne krejpschelecźe. Podźišcho pschescźehowachu a morichu też na kraju pschebywajcych łódźnych oficźerow, ſ kotrychž móžeschе jenoż dźél ſ wulkej nusu žmjerczi wucźekнycz.

W februaru poslednjeho wójnskeho léta wudyri we rakuskim łódźnym wotdźělu w Cattarskem jaliwje spiecźeńza, mjes tym so běchu žo prjedy toho hižo na łódźach w Pole ropocźenja sapocźałe. Hižo běsche wulki njedostatk na wschém, jeźiwjenje běsche žmjercz hubjene, zyle mužstwo mějesche wójnu hacź do schije žytu. Pschedewschém běchu to cźežzy łódźnizy a podwyschcy, kotrišj, pobudźeni je skutkami cźěškoślowaskich legionarow w Ruskej a druhich žwjasarskich krajach, dyzychu też žwój podźel měcź pschi wojowanju pschecźiwo Rakuskej-Muheriskej. Revolutionarojo mějachu žwopředka wulpech, podcźišnuchu někotre łódźe žwojej mozu a dźerżachu oficźerow nimale wošomaschtwrzecźi hodźin dołho jatych. Tola też tu sačzuwasche žo njedostatk schwarneho pschihotowanja a organijowanja, kaž też pobrachowanje jenotneho, kruteho a samérneho nawjedowanja. Snadź njeběchu žo spiecźowarjo dohladali abo njewažichu žebi dosćz pschitomnosće němšskich podwódnych cźołnow, ani wójska na kraju. Hdy budźechu ruce jednali a prénje pschekwapnjenje a samucźenje wužili, budźechu žnadź móhli na morjo wušćz a žo k njepschecźelej pschidaz. Tola sapasčhu hódny wokomik, pschihěraza njepschesjednosć saracźeńche, tóždy hubi energiski skutk a skónczinje poddachu žo na tśeźi dźeń, dokelž widźachu, so by zyle bjes wupěcha było, pschećiwo namozy wojowacz, kotraž žo pschecźiwo nim wupóšła. Schtyrjo spiecźowarjo buchu satšélení, mnoży druhi do jastwa cźišnjeni.

S tutymi krótkimi wuwjedźenjemi njeišu wěso stawišny wo spiecźeńzach na morju dowuczerpane; wo nich bychu žo zyle knihi napisacz hodźake.

Naš listowy.

(Wobras je wšy.)

Schtó njeby jeho znał, tamneho muža w cźapzy ſe dwójzy cźerwjenej tromu a też ſ tajtim thornarjom a prédku na pékeschi ſ dwěmaj rynkomaj žwětłych knešli. A jadny hischcze něchto tajkich. Tamneho muža ſ tolstym kjjom a ſ wulkej, tolstej, natykanej toschu, kotruž na žylnym pažu na khribjecźe abo na boku nošy. Schtóha njedyrbjał jeho znaca, kiž dźeń wote dnja dom wot domu khodźi a kotrehož łódźy rad pschihnucz widźi. To je listowy (listynoscheŕ), teho znaje kóždе dźećco. Haj, listowy to je, kiž wschędnje Ssorbske Nowiny nam do domu nošy a wultu kožanu toschu pod brodu sapreje, hdyž listy, khartу abo nowiny ſ njeje pyta. Pola njeho je pjeſt na tym blaku, hdźež kožowy rjemjen nastajnje schudruje, hižo zyły žwěcźaty. Na listoweho hižo kóždy najecźe cźaka, hdyž do dwora cźehnje. S wjetscha pschecźo w postajenym cźažu, takle na popoldnjo wokoło na pół tśech.

Ma to waschnje, so hižo pschi hicźu do tosche hraba. Na to žmy žo hižo žwuczili a dawamy kedźbu, kak to cźini. Pyta jenož ſa Nowinu a sacźini žwoju toschu, dha nicžo dale nima. Wosmje pak wón tolstu papu je dwěmaj delkomaj, hdźež žu listy nutska, hurra, to ſschcze je djenża něschto druheho. Jena tharta, jedyn list abo schtó wě, schto hischcze budźe. A hdyž do jstwy stupi a hnydom k blidej dźe, wot podpisanja rěcźi a tuźku (wołojnik) hižo pschihotuje, kiž tak rjenje módrje piša, a cźi do ruki tyka a ſ porstom blecźk pokasuje, hdźež masch žwoje mjeno podpisacz a wulki pjenježny měschk wocźina, to žmy dwójzy pschecźelny napschecźo njemu. Haj, to tóždy praji, tajki muž žo jenomu lubi. A hyrnjeż kóždy róczny cźaž žnadź pjenjesy pschinjeſk, to nicžo njewadźi, listoweho widźi kóždy rad pschihócz. Tak abo snak, něschto noweho pschinjeże pschezo. A hyrnjeż pokracźowanje powědanićka w Ssorbskich Nowinach było. Też druhe ſ nich na psch., hdźe je pschichodnu njedźelu tólstopiwo abo něcźake sawjeselenje w žwjatym pósce.

Wobhladasch-li žebi wězku bliže, žane lohke sastojnstwo nasch wjcznyj listowy nima. Měschcźanski ma žo lépje. Hacź je wjedro tajke abo hinajsche, wón dyrbi žwoju „turu“ cźinicz. W lécźe wschak njech hischcze dže, to móže ſ koleżom jeździcz. Kak žo druhdy dźiwasch, hdyž ma prédku a sady wulku kopizu paketow pschiwjasanych a tak wuschiknje móže na wusthm wuteptanym pólnym puczku ako lohcźejźy jecź. A schto hakle potom, hdyž ſtónczko pali a žmali. My žej wulki skomjany kłobuk kaž deschcznik stajimy. To žebi listowy žwěrcź njeżmě. Kajki napohlad by tola měł. Kóždе dźećco by ſtejo wošlało a žo wušmjnjało. Listowy dyrbi wudźerjecz w cźopfej cźapzy a tolstym pjeſu, hdźež ani ſ jenej dźerku prisa powětra nuts njemóże. A hakle w ſymje! Byrnjež ſoma wjetscha była a žněh wschitko leżał, dyrbi wón do žwěta, žwój wokrjeż wobeńcz. Njech dže kaž chce, to wscho nicžo njepomtha, dyrbi ſo już staracź. A potom dyrbi ſaſy w prawym cźažu domoj bycź dła pósta, kiž hischcze psched wjeczorom do města jedźe. To njeindźe, ſo by tón skomdźił.

Ale cźini žwoju słužbu žwérnje a pilnje, njewobuźa a pschezo wjeselecze myšle. Stajnje je pschecźelny a ma husto žortne pschišpomnjenja wošzebje holzam, hdyž list abo dopišnizu wot lubeho dostanu. Może-li někomu něschto k woli cźinicz, to rad wobstara. Hižo to a tamne je w žušednych wšach „wurychtowat“. Mnohe je ludźom wujašnił, někotrużkuli dóżrjo napisał, liczbnu kartu wupjelnił abo druhe wězti k woli ſcźinił, jeli we to proschachu. Alle mjes žwojimi wotcběrarjemi je por tolstych hcjow, kotrež maja ſlajnje a wécźnje něschto wusstajecź, hdyž pschijndże. Wěso moh pótowy cźaž trochu hinak ſo zarjadowacź, ale to na listowym njesaleźi, je wěz měschcźanskeho pótoweho hamta. A tón ma žwoju hlowu. Ale pschecźiwo tajtim bratram je ſ krótka a powoła žo jenoż na žwoje słužbne pschedpišma. Haj, wón znaje žwojich kuntkow!

Snaje žwoje pjecź wjeskow kaž žwój prawy łazowy ſak. Hdyž něchtó léta dołho jenu a tu žamu turu cźini, potom to tak je. Kóždе thężne pschimadło, kóždeho pża ſnaje a we zyle wěcźe, kat ma že pola toho abo tamneho sadźerjecź, so jemu dobrowólnje do domskeho da a žo ſ nim ſnjeże. Kóždе sadnje durcźka a tóždu pośleźu a wrótka ſnaje. Jemu na tym saleźi, hdźe najbliže a najkhetšischo pschidźe. A też w druhich wězach, kotrej ludźi potrjebuja, jara wjele wě. Ach, mój božicźko, to něchtóžkuli njeměri, schto hakle listowy wot ludźi ſhoni, kajke listy pyches jeho ruzy du. A něktoruzkuli wězku sczěhuje w duchu žobu po listach. Njewě drje, schto w nich stejі, ale ale myšlicź hej móże a ſ wjetscha też prawje myšli. Kóždе tucźne pismo ſnaje. A pschi mnohich žołtnych kartach, kotrež hej wošebje młodźina sczele, wě wotpóstarja, hyrnjeż na njej njestako, schtó je ju pisał, a pschi kotrejż hej tajta holza hłowu łama, wot koho ta bycź mohła. Listowy žo pośmějkuje a dże dale. Hahaha, wě wscho! Kaž zyły listowy wobkhod mjes žalubowanymi. Někotrażkuli holza ma něhdże potajneho łubuschka a nawopak, wo kotrymż žadyn cźłowjek nicžo njewě a hej njemyšli — ſ wuwjacźom listowego. A hdyž žo liścźit pschinjeże, rěcźi jej klubu a pschišpomni: „Nó, knježniczka, wješelecźe žo jeno, je hischcze wam žwérny!“ Holcźka žo sacźerwjeni a pośmějkuje žo dowěrliwje. Je tón jeniczki, kiž wo tym wě, a jemu napschecźo žo „njeschenéruje“, a pyches njeho nicžo do ludźi njepschidże. Khodźi, dawa a — mjelcźi. To je to schwarne — wscho wě, ſnajmjenjscha jara wjele, ale mjelcźi kaž row a nicžo njepjcheradźi. Njeżmě to też, je sastojnstwo na to ſwjasane. Sswój klub na ruku krucźe a žwědomicze dźerżi. Nó, nicžo njebudże — mjelcźi. To je jeho pschišłuschnoscź. A žwoju winowatkosć žwěru dopjelni. Wjeselecze a ſrudne powěsźe nošy do statokow, žwožo a radošć, staroscze a ſrudobu. Ale, cźjemy ſprawni bycź, wjeselnych powěsźow pschinjeże najwjazy. Kóždy žo raduje, hdyž tón abo tamny žaža piša. —

Tak khodźi dom wot domu, wješ wote wšy. Kóždy widźi jeho rady pschikhadźecź łóżdemu je hižo něchto k woli cźinił — listowy. Tu a tam wotpadnje jena zigara abo žo na potcźik a kofej pschepročuje.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyšcina.

— W Pětrowskej zyrkwi ma njedźelu Okuli farar Große rano 1/8 hodź. prédowanje, dop. 1/4 12 hodź. farar Eber dźěcźaze kemschenje ſ puschcźenjom paczerskich dźěcźi.

— W Marijnej-Marczinej zyrkwi ma farar Berg rano we 8 hodź. spowědź a žwj. wotkasanje, dop. w 9 hodź. farar Menda prédowanje, w 11 hodź. farar Große dźěcźaze kemschenje ſ puschcźenjom paczerskich dźěcźi. Wjecźor w 6 hodź. ma farar Berg póstne kemschenje. — Sbérka za tudomny towarschny dom.

Sérjedu popoldnju 3/4 3 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi modlerska hodźina sa njedźelnicze.

Schiwórik wjecźor we 8 hodź. w towarschnem domje wošadne žonše towarschstwo. Pschednoschk knj. Nagelez ſ Drježdźan wo „wschédnej nuzy a pomozy w žonjazym žiwjenju“.

Tydźenske sastojnstwo ma w Pětrowskej zyrkwi farar Menda, w Marijnej-Marczinej zyrkwi farar Berg.

Mots Tunka: Je éi tole dračina a žana swačina!

Hans Depla: Što dha so hnéwaš, luby Motso, jow při twojim pjenku stejo?

Mots Tunka: Ničo za zło, ale wšak widźiš, trjebam jenoż swojej starej na drjewowu awkeju hić dać, tajki korjenjaty njerjad je mi kupiła, zo mózu jón lédma rozbić.

Hans Depla: To je éi prawje, žony do tajkich wěcow njesłušeja, na drjewowu awkeju ma muž hić, hdyž ma strowej nozy.

Mots Tunka: Haj, hdyž ma, by-li wědźał, kak je so mi zaúdźenu srjedu zešło! Njemóžach so woprawdże na nohomaj zdźerżeć. Kaž praju, by-li tole wědźał, Hanso, by hinak rěcał, by mje sprawnje wobžarował.

Hans Depla: Snadź bych. Nó, Motso, dha powědaj mi wšo nadrobnje; sy snadź nahle skhorjeł, abo sy so duey domoj wobsunył abo što je éi to było.

Mots Tunka: Njejsym zeyła domoj běžeć mohł, mje su tola domoj přinjesli.

Hans Depla: Ty wbohi! To ée wobžaruju.

Mots Tunka: To mi derje čini. Tak łahoduje moja stara njeréči. Samo tehdy nic, hdyž wjacy běhać njemóžu.

Hans Depla: Sy snadź něhdże daloki puć činił, zo su će po puću mocy wopušćile?

Mots Tunka: Ach, wšak wěs, kak daloko hač k našemu wjesnemu korčmarjej je.

Hans Depla: Motso, Motso, nětk wšak wěm, z wotkel wětřik duje. Pjany sy był, kaž flinta. Přewjele kózłopiwa sy do so łał. Nětk so też wjacy njedźiwam.

Mots Tunka: Tam bě rjenje, mějachmy tam rjanu zabawu. Powědachu tam wšelake nowinki. Skótny lékař tam też bě. Tuž njetrjebachmy žanoho stracha mčć, hdy bychmy sebi dźěry do hłowy nabili.

Hans Depla: Kajke nowinki dha sy to słyšał, zo sy so tam cyle pozabył a zo njejsy na to myslił, zo maš domoj hić.

Mots Tunka: Skótny lékař wo swojem skutkowanju powědaše.

Hans Depla: Wo čelatach a wosolach a konjoch atd.

Mots Tunka: Haj wo konjoch też, derje Hanso, zo mje na tehole konja dopomni. Tónle kóń, Hanso tule stawiznu dyrbjał słyšeć, mi je so tak spodoba-la, zo so mi po tym scyła wjacy domoj hić njechaše.

Hans Depla: To drje bě wěsće někajki njewšědny hapl?

Mots Tunka: Je to něhdże w holi być dyrbjało, kaž mózu so dopomnić. Tam je jenemu wobsedźerjej kóń čežko skhorjeł, zo je dyrbjał po skótnoho lékarja póslać.

Hans Depla: Konja?

Mots Tunka: Ach ně wšak, wobsedźeř. Skótny lékař je přišoł, je spóznał, zo ma kóń wódnicu, a wobsedźeř je jemu dyrbjał žiwot mačeć. Tři króć za dźeń, —

Hans Depla: To je jeho trjebał jenoż do deščika stajić.

Mots Tunka: To pak činił njeje, daj mi jenoż powědać. Też mačał njeje. Je sebi myslił, přińdże kaž přińdże.

Hans Depla: Kak dha je potom přišło?

Mots Tunka: Přišło je strowe zrěbjatko, ale hakle na třeći dźeń. A pomysl sebi, wobsedźeř je skótnemu lékarjej wumjetował, zo je na tym wina.

Hans Depla: A, kak dha chce skótny lékař na tym wina być. To tola móżno njeje.

Mots Tunka: Wobsedźeř njeje prawje mačał.

Hans Depla: Pola tebje drje hišće kózłopiwo skutkuje?

Mots Tunka: Hanso, moja stara hnydom přińdże, chcu dale rubać, zo je też něšto widźeć, zo dźełam hewak....!

Hans Depla: Božemje, Motso, hewak hišće něšto syda.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Grošrěsdorfa.** Tu žo lětża hižo śmiśiży pokazuja. Hižo njedawno žu jenu sarafsku. Sańdźenu pondźelu tu sažo śchtyri sarafsch.

* **Se Stolpna.** Na njewśchźdne waschnje spyta žebi wobžedźeć wobuczownje w blišćim Lauterbachu puczj ſ pjenježnych wuśtokźow. Wudawasche, žo žu pola njeho paduśći pobył a wjele wobuża kradnył. Ale „Anni“, policajśki poš, śchpak bórśy wucżu. Namaka „rubjene“ twory na dwě hodźinje śdalnej wży a wuślědźi „paducha“, kiž bě wobžedźeł žam. Pod cżeju dopokasow dyrbjeśche žo wuśnacż.

* S **Kamjenicy.** Pśchi cżiśćenju woknow padże 36-lětna mandźelśka pśchekupza na Planizowej dróży ſ woknom prěnjeho poſthoda do ſahrodki dele. Mjehka pjerśchcż w ſahrodce bě ſa nju ſe ſbožom. Zona žebi kohżu mośhy śśchaże a žebi ruku niże kohża śtemi.

* S **Kamjenicy.** Śudnikźe jednanje pśchecżiwo wyśchemu ſtatnemu rěcżnikej Asmuſej, kiž je žo w januaru wośtkorcżiło, dokelž žu žo hiśchcże dalśche pśchesłuchanja wukonałe, žo pśched Kamjeniczańskim ſhromadnym kawnikim žudom bórśy po jutrach śażo wotewrí. Jednanje budże dwě hacż tśi njedźele tracż.

* S **Leisniga.** Tele dny žu w Leisnigśkim lěżu tak mjenowaneho „jamśkeho Arnoſchta“ pśched ſwojej jamu norweho namakali. Nětżo 40 lět je w jamje bydlił. S **poknym** mjenom rěkśche Arnośćt Tüchner a bě žo we Markranśtódże narodźił. „Jamki Arnoſcht“ bě cżełnje a duchownje trochu ſłabny, ale dobry cżłowjek. Zinjelsche žo ſ dobrowólnymi darami, kiž ſa małe ſłużby dóſtawaſche. Dożpě ſtarobu 69 lět.

* S **Lipſka.** Na jenem dróhowem ſśchiżu śśchežu ſajźdże wutoru **automobil na ſhódnik**, dokelž bě žo na hładkej dróży wobhunył. Pśchi tom žo jena žona na hłowje cżežko ſrani. Druha žona žebi mośhy śśchaże, ſo dyrbjachu ju do khorownje dowjeść. Młody wjednik automobila bě bjes nanoweje dowolnoſcże ſ autom jěł. Starſchej jeho tohodla naſwarcżichtaj. To žebi młody cżłowjek tak wutrobje wża, ſo do pinzy dźeśche a žo tam ſatśélí.

* S **Hirſchberga.** W Oberblasdorfje pola Libaduy ſrjedu rano wokoło 2 hodźin woheń wudyri a bróžeń a hródź korcżmarja Auguſta Konrada dopołnje śniżi. 2 krowje, ſoſa a 30 pjerliſnowych ſkorżatkow žo žohu ſpali. Tež mjśhě ratałśke maśchiny w bróżni a źnje bohate źně woheń śniżi. Woheń je ſłóſtnika ruka ſaložiła.

Přilopk.

* **Jeneho, kotrehaž žu njewinowaicho ſażudźili, žu ſ khłostarnje puſchcżili.** Rěſnika Eduarda Trautmanna ſe Reichenawa w Schleſiſkej, kotrehož bě pśchiſażnjny ſud we Glatzu 1911 mordarſtwa dla ke khłostarni na 12 lět ſażudźił, žu we wośpjetnem ſudnifkem jednanju wuwinowali, dokelž žu ſ Denkowych ſapjśow ſpóźnali, ſo je mordarſtwo, kotrehož dla ſu Trautmanna ſażudźili, wopraudźe Denka ſtucżił. Trautmann ſwoje rěſnifkwo ſażo dale wukonja a je ſa miśchtra we wulkej rěſarni w Hornjej Schleſiſkej pśchiſtajony, hdźež ma dobre mjeno.

* **Wulki woheń w Pomorſkej.** W Rummelsburgu we Pomorſkej w mośhcżańſkem dźelu bróżnjowy woheń wudyri. Sa krótki cżaſ ſu 12 bróżnjowe ſpali. Wulke ſtłady žyna a ſłomy žo śniżichu, tehorunja 1200 zentnarjow žita a ratałśke maſchiny. Dźiwarjenja žu ſ wjeſełſchego dźela ſamoſcżene, žně a maſchiny pak ſwjeſełſcha niż.

* **Dźiwne ſeſkanje wožuda.** W Neuhofenje pola Speyera pśchi hrajkanju na moſeże ſchtyrikrótny ſynk jeneho ratarja do napjateje rěśi badże. Dźerżeł bě po ſdaczu ſhubjene. Nadobo pak 21 lětny młody muſkl ſa dźerżcżom ſkocżi a wulkowa jo ſe ſžamżnym ſmjerśnym ſtrachom ſo żołmow. A to ſta žo runje na ſžamżnem mjeſtnje, hdźež bě pśched lětami nan dźeścża młodeho wutkowarja pśched ſmjerću w żołmach wutkował.

* **Lenin — ſako puczjnik do naranśchego kraja.** We Leninowskiej tworni Kraſnyj Wyborżcż žu ſ wotkiwanjom hobrśkeho Leninowcho pomnika ſaporżeli. Tutón budźe na ſtare pśchi Dar'alowej roſbrěżnjej poſtajeny tam na tom mjeſtnje, hdźež karawany ſ Kaukaſa do Perſiſkeje nimocżahaju. Tutón pomnik budźe najwjetſchi, kajkiž je žo hacż dotal hdy w Ruſkej ſtał. Wyſokoſcż Leninowcje poſtawy ſama wucżini 8 metrow.

* **W rejwaniſkej drajcże žu ſtali.** We Madridźe, hlownym mjeſe Schpaniſkeje, bě žo młody muſkl ſa maſkowy ſwjedźeń zole do papjerjanych hadow ſawalił. Duzy je ſwjedźenja ſemu ſchkrića wot jeneje zigarety na jeho papjerjanu draſtu padże. Papjerjane hady žo ſapalichu a jich noſcheł žo na pol ſwuhleny ſwjeſe a wumrě.

* **Bojoſcż pśched njedowmrěcżom.** Tele dny do jeneho Newyorkſkeho mauſoleja kaśchcż ſ cżi[illegible] bohateho pjenježnika pokhowachu. Semrěty bě w „wojim teſtamenće poſtajił, ſo ma žo mauſoleowy wjelb ſ elektriſkej ſwěžu a ſ telefonom wuhotowacż, ſo by měł ſkładnoſcż, ſe ſwonkownym ſwětom do ſwiſła ſtupicż, dyrbjał-li we rowje ſažo wotucżicż.

Hospodarſki rozhlad.

Sobotu, 6. měrża 1926.

Wożerawſche kurſy w Barlinje:

1 Dolar	4,195	100 franzowſk. frank.	15,60
1 jendźelſki punt	20,37	100 cźeſkoſł. krónow	12,41
100 ſchwajz. frankow	80,74	100 pólſk. markow	54,22

Efekty wożera na Berlinſkej burſy ſe ſłabymi kurſami ſapoczachu, poſdźiſcho ſo ſkruczowachu. Kurs wójnſkeje požcżonki powyſchi ſo na 3,82 hr. ſa 1000 hriwnow.

Produktowe wiki też wożera wjele noweho njepyſchnjeſchcżu. Wobrot wośta ſinadny. Rożża ſo troſchku ſkruczi. Wowż tchorunja nješchto malo dobu. Sa to naſětni jecżmjeń 5 np. pyſchpadźi. Zentnar płacżeſche

w Drježdźanach:

pſchenicżny 12,05—12,30 hr., rożki 7,25 hacż 7,50 hr., jecżmjenja naſětnjeho 9,10 hacż 9,60 hr., wowſa I. 8,90—9,10 hr., wowſa II. 8—8,75 ſt. hr.,

w Berlinje:

pſchenicżny 12,30—12,65 hr., rożki 7,25 hacż 7,50 hr., jecżmjenja naſětnjeho 8,10 hacż 9,30 hr., naſymneho 6,80—7,50 hr., wowſa 7,90—8,40 ſt. hr.,

ſchtwórtk w Kamjenzu:

pſchenicżny 11,20—11,60 hr., rożki 6,80 hacż 7,10 hr., jecżmjenja naſětnjeho 8—9 hr., wowſa 8—8,20 ſt. hr.,

w Shorjelzu:

pſchenicżny 10,50—11,80 hr., rożki 6,50 hacż 7,20 hr., jecżmjenja naſětnjeho 7—8,20 hr., wowſa 7—8,50 ſt. hriwnow,

w termijowym wikowanju:

ſa měrż: pſchenicżny 13,12 hr., rożki 7,97 hr. hacż 8,05 hr., wowſa 8,80 hr.,

ſa meju: pſchenicżny 13,20—13,15 hr., rożki 8,60—8,67 hr.,

ſa julij: pſchenicżny 13,20—13,15 hr., rożki 8,75—8,62 hriwnow.

Wiki wužitkowcho ſkotu wożera pjatk w Berlinje (Nayerwiehhof-Friedrichsfelde). Pśchihnachu běchu 732 młodych bokow a ſmjeſelnych krunow a jałojzow, 2 wołaj, 7 próſnikow a 143 cżelatow. Te płacżachu:

Młode bóiki a wyſokokuczelne krumy:

1. druzíny	360—500 hr.
2. druzíny	280—360 hr.
3. druzíny	200—300 hr.

Wyſokokuczelne jałojzy:

1. druzíny	250—390 hr.
2. druzíny	160—250 hr.

Próſdniki k wjaſanju 32—38 hr.

Wubrany rjany ſkót bě hiſchcże dróſchi. Wiki nźrnje dźěchu. Pozńo poſledniim wikam ſo płacżiny malo pſchemėnichu.

Konjaże wiki tam. Pſchihnali běchu 519 koni. Te płacżachu:

1. kaſkoſcże	900—1200 hr.
2. kaſkoſcże	600—900 hr.
3. kaſkoſcże	300—600 hr.
Dobjaki	50—300 hr.

Wubrane rjane konje běchu też dróſchе. Wiki běchu pśrenje.

Na pſchedań.

Zinwnoſcż, 24 kórzow, w Drjeczźinje, ſ mortym a żywym inventarom, Kaſtnar w Drjeczźinje.

Mloda wyſokokuczelna krowa, w Kraſkezach cżo. 24.

Byrźł w Korczezach cżo. 27.

Wós hoſpodaŕſki a kryty, rólny grat, we Wolcſchnizy cżo. 11 pola Lubija.

Dźerżazy wós, Uhlig w Kulowje na Kamjenſkej dróży

Kryty wós, Němz w Budyſchinje, Dornſchnabel 12.

Kolo muża**ze** w Lubiju, Fichtowa haża 191.

Kóń do dźela, twarz Müller we Wożerezach.

Woły 4 do cżahanja a kundroh, knježi dwór w Jitru.

Běhakej, ſylnej, Schotła w Kulowje, Hoſkowſka dróha.

Khěża w Kulowje. Dalśche wukaſuje Wittichenauer Wochenblatt.

Piano w Budyſchinje, Kamjentna haża 34 I.

Sšyno w Budyſchinje, Hornjeſtrſa haża 28.

Byk 1¼-lětne, w Jitożazach cżo. 9 ſ.

Proſzata ſiwine, Topoliſki w Radworju.

Kurzy 3 a khapon w Budyſchinje, pſchi Kroſowſkich naſypach cżo. 4.

Drjewowa awkzija.

Na Dubrinſkim rowježe pondźelu 10. 3., dop. w 10 hodź. nětotre łoſty bżěſowych a khójnowych pjeńkow a walcżiny.

Sſo pytaja:

Holza do domu (najradſcho Śćerbowſka), Brendelka we Wożerezach, na Sły-Komorowſkej dróży 9. — Schkomodowa, wołeńza we Wożerezach. — Philipowa we Riſkej, na Shorjelſkej dróży.

Sſudniży na pſchedźożowanje:

Pondźelu 8. 3., dop. w 10 hodź. w **Kamjenzu:** taſlaty wós, benzinowy motor, kolo, khołowy, jymſki ſławſch, jymſki ſoule, ſchewſka ſchižaga maſchina, elektr. lampa. Kupjeńy ſeſidu žo w hoſcżeńzu „Ke ſwětłowej ſahrodże“.

Pondźelu 8. 3., pſchiw. w 12 hodź. w **Kulowje** w hoſcżeńzu „K tſom kónam“: ſoſa,

Poſledźiu w 2 hodź. na ſžamżnym mjeſtnje: korcżmarſki bufet, kinoaparat, nabobo do 3 ſjiwow, bufetowaj ſhmoraj, 10 bidow, 200 ſtołow, 4 mjehke lawki, walach, ſłótnaj wośaj, hoſpodarſki wós, wſchelake meble, 35 mużazych mantlow, 8 pachołazych, 180 wobliekow, 330 mtr. żidźanych herbſtich ſchórzuchowych ſtaninow.

Pondźelu 8. 3., dop. w 10 hodź. we **Wulkich Sožarach** w hoſcżeńzu pſchi ſpyrkwi: 50 eſekr. żehlabow (Wulgeleiſen), walach, deſkowany a rěblowany wós, ſchižoża maſchina, połja, kamarſke blido, kuchiński bufet.

Wutoru 9. 3. we Wożerezach w hoſcżeńzu „K ſłotemu lawej“: wertiko, kuchiński bufet, nóżnej blidźy, ſtołaj, pižańſke blido (dubowe).

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Berlinje dźeńża dop. ¾11 hodź. Měrny wobthod, rożka nješchto malo dróżſcha. Tendenza: kruczíſcha.

Dop. ¾12 hodź.: Wiki njepyſchemėnjene. Tendenza: ſtajna.

Płacżiny na Barlinſkich produktowych wikach.

Kito a wołiſowe ſynjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg, płacżiny po ſłotej hriwnje.

	5. 3.	4. 3.		5. 2.	4. 3.
Pſchenża	249-253	249-253	rapſ, wołuſchi	14,50	14-14,50
rożka	146-150	145-149	doſt. melaſo	8'0	—
naſětn. jecżmjeń	162-186	163-187	ſerabella	28,00	—
naſ. jecżmjeń	136-150	136 150	běrnjaze kruſki	14-14,25	14-14,35
wowſ	158-168	157-167	bumy	20-21,00	20 21,00
kukurjza (Mais)	159	—	woſa	25,00	25,0
pſchenczn. muka	32-35,75	33-35,75	lany wołuſchi	18-19,00	19-19,00
rjana muka	22-23,00	23-23,00	mohre łupiny	12-12,50	12-12,50
pſchenczn. wotr.	10.00	10,00	olje łupin	14-14,50	14-14,50
rjane wotruby	9.00	9,00	ſuno, 50 kg	3,40-3,90	3,40-3,90
rapſ	340	340	ſłoma, rjana	0,75-1,35	0,75-1,35
lane ſynjo	—	—	„ pſchenc.	0,75-1,2[illegible]	0,70-1,75
hróch	22-25,00	22-25,00	„ wowſowa	0,80-1,3[illegible]	0,80-1,80
pjeluſchki	20-21,50	20-21,50	„ jecżma	0,80-1,25	0,80-1,25

	Drježdźanſka burſa.		
Pſchenża	241-246	**bérnaze kruſki**	16 00-16,50
rożka	145-150	**pſchenicż. wotruby**	9,50-10 60
naſětni jecżmjeń	182-192	**rjane wotruby**	9.50-10 60
naſymſki jecżmjeń	—	**pſchenicżna muka**	37,00-38 50
wowſ	160-175	**rjana muka**	25,00-27,00
cżerwjeny hjeſel	220-250	**woſa**	27,00-28,50
rapſ	330-340	**pjeluſchki**	25.00-26,00
kukurjza (Mais)	187-192	**hróch**	27,00-28-50
ſuche truhlańcżki	10-10,25	**zokrowe kruſ.**	17,00-19,00

Wiczne płacżiny wożera

Wjcho po ſłotej hriwnje

	w Kamjenzu ſa 1 zentn.	w Lubiju ſa 1 zentn.
Pſchenża	11,20—11,60	10.50—11.30
Rożka	6.80—7.10	6.80—7,20
Jecżmjeń	8,00—9,00	8,00—8.75
Wowſ	8,00—8,20	8.00—8 50
Sšyno	4,50—5,00	3,70—5,00
Sšloma, ſ maſch. młócż.	1,60—2,00	1,00—1,50
Sšloma, ſ ſaſtanja	—	—
Sšloma, ſ ruku młócżena	—	1,80—2,00
Běrny, pola ratarja	1,80—2,30	2,40—2,80
„ hacż na żelesnizu	—	—
Butra	1,90—2,00	1,00—1,15
Jeja	0,10—0,00	0,10—0,12
Pſchenicżne wotruby	—	5 50—5,80
Rżane wotruby	—	5 50—5,80
Pſchenicżna muka	—	18.00—19.00
Rżana muka	—	13.00—13,25
Proſzata, wulke	—	—
„ ſrjenże	—	—
„ małe	—	—

Wiczne płacżiny w Budyſchinje.

wot 6. měrża 1926.

Wſchě płacżiny ſo po ſłotej hriwnje ſrošmia.

Pſchedmjet		najniſcha płacżiny	najwyſch. płacżiny
Pſchenża	50 kilo	11,00	11,75
Rożka	50 „	6,80	7,20
Jecżmjeń, naſymſki	50 „	8,00	9,00
	50 „	—	0,00
Wowſ	50 „	8,00	8,75
„ nowy	50 „	—	—
Rapś	50 „	—	—
Běrny	50 „	1,80	2,20
Butra	1 „	4,20	4,60
Sšyno	50 „	4,00	5,00
Sšloma, ſ maſch. młócż., praż.	50 „	0,80	1,00
„ ſ maſch. „ ſ ſaſt.	50 „	1.00	1.10
„ ſ zypami młócżena	50 „	2,00	2.30
Pſchenicżna muka, 60 %	50 „	17,75	18,75
Rżana muka, 70 %	50 „	12,50	13,00
Pſchenicżne wotruby	50 „	5,25	5,50
Rżane wotruby	50 „	5,25	5.50
Jeja	1 ſcht.	00,10	00,12
Proſzata — ſchtuk	1 ſcht.	00,00	00,00

Drobnowikowanſke płacżiny w Budyſchinje.

6. měrża po hamtſkim poſtajenju

Wſchě płacżiny ſo po ſłot. hriwnje wroſmia.

Twora		najniſch. płacżiny hr.	najwyſch. płacżiny hr.
Homjaze mjaſo ſ koſcżemi	1 kg	1,40	2,00
Cżelaze mjaſo	1 „	1,80	2,40
Skopjaze mjaſo	1 „	2.00	2.60
Sšwinjaze mjaſo	1 „	2,00	2,60
Tukrajny ſwinjazy ſchmatz	1 „	2,40	3,20
Pſchenicżna muka	1 „	0,40	0,54
Rżana muka	1 „	0,32	0,40
Khlěb	1 „	0,25	0,28
Jedźne běrny, nowe	1 „	0,08	0,10
Raiß	1 „	0,40	1,20
Hróch	1 „	0,48	0,72
Sšoki	1 „	0,56	1,20
Amerik. ſwinjazy ſchmatz	1 „	1,90	2,10
Sšuſchony połcż	1 „	2'80	3,20
Dobre mloko	1 lit.	0,26	0.28
Jedźna butra	1 kg	4.40	4,80
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	1 ſcht.	0,10	0,14
Jedźne huny	1 kg	0,40	0,64
Zołor drobny	1 „	0,58	0,60
Petrolej	1 „	—	0,36
Kamjentne wuhlo (domj. ſepj.)	1 ztr.	—	1,90
Brunizowe briketu	1 „	—	1,25

***75létna žona dostanje léto khłostańe.** 75létna mandźelska F. ſ Barlta měſeſche ſo pſched ſudom ſamkowicź. Zu běchu wobkoſkili, ſo je w 81 padach wotecźerila a ſa to pjenjeſy braka. Wulki lawniſti ſud we Jtzehoe ju dla wotecźerjenja ſa mſdu w 15 padach ke khłoſtańi na jene léto ſaſudźi.

Připoručenje wo podpjerje krótkodźěłacych.

Sławna dźěłoma ſaradźenja w Budyſchinje nam piſche: Se płaćiwoſću wot 1. měrza 1926 je ſo ſ němſkoſtatnym pſchikłaſom podpjera ſa krótkodźěłacych ſawjedła, na kotrejž najwažniſche poſtajenja ſ tutym pokazeny:

1. Podpjeru ſa krótkodźěłazych dóſtawaju dźěłaćerjo tajkich wobkhodow, hdźež po prawidle ſmajmjeniſcha 10 dźěłaćerjow dźěła, hdyž ſmajmjeniſcha 3 dny wob tydźeń njedźěłaju a hdyž ſu w běhu poſlednich 12 měſazow ſmajmjeniſcha 3 měſazy w dźěle ſtali, w kotrymž běchu pſchećiwo khoroſći a po ſawěſćeńſkim ſakonju ſa pſchiſłuſajenych ſawěſćeni.
2. Namjet na podpjeru ſa krótkodźěłazych ma dźěłodawar abo wobkhódne ſaſtupjerſtwo ſtajiś, może pak też, hdźež tajkeho njeje, kóždy dźěłaćer wobkhoda ſam cźiniś.
3. Pſchedy hač podpjeru dóſtanu, ſu jako cźaſnikſki cźaſ ſmajmjeniſcha wiſcho hromadze 8 dźěłaniſkich dnjow, ſ nich ſmajmjeniſcha 2 w kóždem pſchedkhadźazem protyežnem tydźeńu, wupadnyć dyrbjałe. Wjazy hač 3 dny njeſmě ſo w jenym ſ pſchedkhadźazych tydźenjow ſa podpjeru wobličiś.
4. Podpjera ſapoczyńje ſo ſ protyežnem tydźenjom, kiž woſwobodźenju pola měſtnoſcje, kiž podpjeru wuplaćuje, ſćěhuje (w Budyſchinje pola měſchćańſkeje rady, we wotdźělenju ſaſtaranja dźěłonjemějerjow, na wjaſch pola měſchćańſtwa); wona wuplaćuje ſo jenoż najdźěſe na 6 njedźeli. W pſchekhodnem cźaſu móže cźaſnikſki cźaſ zyły abo ſ dźěła pſched 1. měrzom leźeć.
5. Wyſchnoſć móže dźěłodawarjej poruczić, ſo liſćiny krótkodźěłazych ſeſtaja a podpjeru wuplaćuje. Podpjeru wobſtarja měſtno, kiž ju wuplaćuje (hlej pod cźiſłom 4). Powiſchkowanje płaćenja też tu poſtajenja wo ſaſtaranju dźěłonjemějerjow.

Dalſche wukaze dźěłowa ſaradźenja a wotdźělenje ſa ſaſtaranje dźěłonjemějerjow pola měſchćańſkeje rady we Budyſchinje, wobcej na Hrodowſkej hali 10; pſchedłohi ſa liſćiny ja podpjeru maja ſo ſadaś, ſa měſto Budyſchin pola měſchćańſkeje rady we wotdźělenju ſa ſaſtaranje dźěłonjemějerjow, ſa wſy pola hamtſkeho hejtmanſtwa.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Do wikowańſkeho regiſtra je ſo dźenja ſapiſałe:

1. Na lopjeno 835 firmu Erich Bräuer w Budyſchinje-naſtupajo: Hermann Erich Bräuer je wuſtupił. Mandźelska pſchekupca Charlota Hilža Helena Bräuerowa rodź. Wittholzeź w Budyſchinje je mějiźelka. Nowa mějiźelka jeńerkuje ſa wobkhódny doły dotalneho mějiźela, teź ſtarc žadańki na nju njepſcheńdu.

2. Na lopjeno 949 fabriku grotowych a metalowych wurowow, tow. ſ wob. ruk, w Dźěſnikezach naſtupajo: Towaŕſtwo je roſpuſchćene. Alfred Aholłinger njeje wjazy wobkhódny wjedniś, ale likwidator.

3. Na lopjeno 939 „Luſazija“ textilne towaŕſtwo ſ wob ruk. w Budyſchinje naſtupajo: Towaŕſtwo je roſpuſchćene. Arthur Schreiber je jako wobkhódny wjednik wuſtupił. Sa likwidatora je poſtajeny pſchekupz Hendrich Lamberźa w Budyſchinje.

4. Na lopjeno 1023 firmu Ota Käppler w Budyſchinje, wotnoſka hłowneho wobkhoda ſe ſamſnej firmu we Połcźnizy naſtupajo: Wikowańſki wobkhódny ſo jako hł. wobkhód dalewjedźe. Arnoſcht Ota Käppler je wuſtupił. Pſchekupz Wylem Oskar Kelling w Budyſchinje je mějiźeł.

W Budyſchinje, 4. měrza 1926.

Hamtſke ſudniſtwo w Budyſchinje.

*

W leźownoſtnych knihach ſa Budyſchin na lopjeno 1285 na mjeno wobſedźerja hoſćenza Wylema Gandera w Budyſchinje ſapiſana leźownoſcź na ſo 21. haprleje 1926, dop. w 10 hodź. na ſudniſtwje — we ſali 186 — na dyrbjaceńke waſchnje na pſcheſadźowanje pſchedaci. Leźownoſcź je po ſahoſnińſkich knihach 2,9 arowa wuſka a je na 94015 hriwnow ſchazowana. Wopakeńſka kaſa 63150 hriwnow, ſ cźimuž łukhwilnje hiſchcźe 90 prozentow pſchiraźka pſchińdu. Na leźownoſcź je rózwone twarjenje ſtajene, rózł Kotoſtſcźe a Wrotowoje haſy. Kóždemu je dowolene, ſo pohladnje do ſdźěłanjow leźownoſtneho hamta a do druhich liſćinow, kiž leźownoſcź naſtupaju, woſobje ſchazowanjow. Schtóž ma prawo ſ leźownoſcźe něſchto dóſtaś, kaž dołko žadańki ſapiſane njeběchu, hdyž ſo 11. januara 1926 pſcheſadźowanje namjetowaſche, dyrbi to najpoſdźiſcho na termiji pſcheſadźowanja ſdźěliś, pſchedy hač kupzy ſadźeja; a hdyž wěriciel pſcheźiwo žadanjam rěcźi, dyrbja ſo dopokaſaś, hewak ſo pſchi naſtupiſchim poſtajenju žadanja njezwobſkedźuja a ſo na kóſz druhich žadankow ſapiſaja. Schtóž ma pſcheſadźowanje napſcheźne prawo, dyrbi, pſchedy hač ſo pſchiraźi poda, pſcheſadźowanje ſaſtajiś.

W Budyſchinje, 26. februara 1926.

Hamtſke ſudniſtwo.

*

Pod cźiſłom 68 towaŕſtwowego regiſtra je ſo dźenja towaŕſtwo „1. Budyſchſki bandonijowy orcheſtr we Budyſchinje“ ſapiſał.

W Budyſchinje, 4. měrza 1926.

Hamtſke ſudniſtwo w Budyſchinje.

*

Soudniſzy ſo pſcheſadźuje ſa hotowy pjenjez:

Póndźelu 8. měrza 1926, dop. w 10 hodź. w Nowej Broni — w dźěłańi ſelenych kamjenjow — něhdźe 500 tom. łamanych kamjenjow, 50 tom. kłepanych kamjenjow, 25 tunow drobnych płeſtrowych kamjenjow 2. družiny, ſelenj kamjeń ſchcźěpjeńſka maſchina;

póndźelu 8. měrza 1926, dop. 1/11 hodź. w Njeſwačźidźe wuczahańſke błido, dubowe, 5 żelezńych wjerchowych wokrowow bjes ſchlleńzow, 2 kluczijowej wale ſe 6 podwalzami, komorne cźerjenje ſa hłonowe praſty, 8 draſchłowanych kluczijowych walow;

wutoru 9. měrza 1926, dop. w 10 hodź. we Ssónkezach cźo. 115 ſoſa a ſtejacy cźaſnik;

wutoru 9. měrza 1926, dop. w 1 hodź. w Dźěſnikezach dezimalna waha, wunjeze 200 kg, kaćelowa ruczna pumpa, pisańſka maſchina „Ideal“ a liczeŕka maſchina „Glashütte“. (Na kupjenje ſmyſłeni ſeidu ju w kantinje induſtrijoweho dwora.)

Soudniſki wukonjeŕ hamtſk. ſudniſtwa we Budyſchinje.

Dla swojeho njepřeſćežneho dobreho **ſłodu** a dokelž je **spory** so

Klemm-kofej

wot wſěch złutniwych hospozow hižo na **50 lět dołho** najradšo kupuje

Kaffeeimport-Grossrösterei Alfred Klemm

Dresden-A. - Webergasse Ecke Wallstrasse.

Niederlage: S. Saring, Crostwitz.

Štóž chce přewzać **nowu předawarńu za Klemm-kofej**, njech wobroći so na knj. gener. zastup. **G. E. Heinick w Budyšinje, na Moltkowej hasy 9.** Telefon 2507.

Sadowe štomy, róže, jahodźiny, koniery, pyšne keŕki

atd. poruča

Emil Sperling,

Štomowe šule w Bad Heil pola Smječkec.

Post Workleey. Telef. Halštrow čo. 37.

Symjeńtne běrny

z lohkeje pěskojeneje zemje, wot ratarſkeje komory přepóznate

Original Trebitzſchake wunošne, najſkrobońiſche čerwjene zymske běrny	po	3.00
Richters Jubel na płah., twjerde přećiwo rakej	„	2.80
Böhmowa „Nobel a I.“ na płah.	„	2.40
Thielowe běłe hobry I.	„	2.20
Thielowu kokulu, rażna běrna, twjerda přećiwo rakej	„	3.00
runklicu	„	0.80

předawa tak dołho hač skład dosaha

Knježi dwór w Delnjej Wólšinje, Rózborski wokrjes, p. Mał. Zuborničći.

Džensa twarí

so jenož hišće z běłych cyhelow.

Čehodła?

Wone su wuwjedrjene, ſuche, znjesu wjetšu čežu a su tuńše hač čerwjene.

Wy dostanjeće je přeco pola zastupjerja wapno-pěſkowcowe fabriki we Łutach.

Arnošt Zschech a syn w Rakecach

kaž też pola ſnjezow twarſkich mištrow.

Wyše teho zhotowjamy a podawamy **cementowe twory kóždeje družiny,** kaž **ſkhodźenki, płikrywy, počoły, woknowe wobłuki, ambikamjenje, wobłoženja za ſtudnje, roły, rowne pomniki a rowne wobłoženja.**

Najlěpše cychi, wupjerki

běłe a pisane

trěnja a trěnčka košlace sukna

po poměrnych płaćiznach a we wulkim wubjerku

A. Bokelmann nasl.

Oswald Liebmann

hłowny zastupjeŕ w Budyšinje

Telefon 2321 **na Třełanskej drózy 42** Telefon 2321

Ratařska šula w Kamjencu,

zjednoćena z ratařskej hospodarskej šulu za holcy, dawa młodym synam a dźowkam ratarjow składnosć, zo bychu so potrěbnosćam časa přiměrnje přez lětny kurzus na powołanje, w kotremž so ſtajnje wjacy žada, přihotowali. Wučba započina so 1. winowca kóždeho lěta. Wopyt šule wuswobodźi wot pokračowanskeje šuło; po podatem zamołwjenju tehorunja lěčne poł lěta, kotrež wopytej wučerje předkhadźa. Šulski pjenjez wučini za šulerjow měsačnje 10,— hr., za holoy 12,50 hr., k temu ma so jónkróćny zastupny pjenjez, wučińacy 20,— hr., zaplaćić. Zamołwjenja přijimuje direkcija šule, kotraž zajimancam wučbny porjad darmo sobuzdźěli.

Ratařska šula z holćacym wotrjadom w Kamjencu.

Sofy matracy

poruča

August Pietsch w Budyšinje

na Kamjeńtnej hasy 19

pódła Krony

Sórcuchi z kožaneho sukna

tunjo. K. Erler Zitne wiki 11

Jupki 50 pj.

wutyk. šipaki, (Steckkissen) łacki, gummijowe podołki 50 pj., wóſkowany płat do dźěćac. wozyćka. J. Erler, na Zwonk. Lawskej hasy čo. 10.

Serbjo

podpjerajće ſwoje

Serbske Nowiny

ſ małymi nawěſćkami.

Mužace porchentowe košle 2,50, běłe porchent 80 šěr. 1.-, **płat za trjenja** m 40 pj. ma **J. Erler,** w Budyšinje Zwonk. Lawskej Lasy 10.

M. Mikel

časnikaŕ w Kukowje

poruča

dobre časniki, ſłubne pjerśćenje a nawoći

(bryle) po najtuńšich płaćiznach.

MERSIDYSKI

Domjace časniki

Bildowe rubły, kuchinske šaty

W. Köhlerowa, Hłow. torhošco 9.

Symjeńty jećmjeń

šlezyski I. wusywk

centnaŕ po 10 hr. předawa

knježi dwór w Debliškowje p. Hodźija.

Runklicy

800—1000 ctr. předawa tunjo

Knježi dwór w Bošicach pola Njeswačidła.

Jałojcu

blizko čeleću ma na předań

Šorš w Mješecach

Wysokoſućelna **kruwa** je na předań w **Komorowje** pola Kluksa čo. 10.

Wysokosućelna čehniwa kruwa na předań w **Cornem Hodlerju (Radwoſ) čo. 102.**

Wujki

kupuje ſtajnje,

přińdźe po nje sam

K. Polak, Oppach.

Za rumarja

poruča so **kóždu wutoru** wot ranja hač do wjećora **w Radworju w Smidtec** hoſćencu **Herm. Ziesche,** pruhow. masseur we Wichowach pola Wósporka.

Krätzurgan wotstroni spěchnje čiſco, mile, njeſkódnje zwjerbjenja a nim, wſě čoſp. kože 1000 000 krótk wopruh. paké. 1.50

Drog. Strauch & Kolde.

„Bolosće zadu,

spinanje a kałanje popuści, čuješ ſo swobodniši a jako z nowej mocu napjelnjeny“ tak posudźi bylša khora móc našeho

„Vitalis“-čaja

přećiwo drěnju a wlći.

Najzasališe čerpjenja ſo wuhoja. Pospyt přinjese Wam nowu radoſć k žiwjenju. Pakćik 2.— hr., bjez porta přez doběrku.

Dostanjeće nimale we wšěch apothekach Budyšina a wokoliny abo direktnje přez

Mediz. Kräuterhaus „Vitalis“ Brandis i. Sa. Nr. 64

Kupuju

nowiny, akty, knihi po **4.** pj.

papjerowy wotpady po **3** pj.

łapy, bleše běłeho wina

bleše čerwjeneho wina

ek towe bleše, wšě druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **żelezo a ſtare metale** jenož na wupokaz wyšnoſće

Popp na hornčerſk. hasy 18 telefon 3427.

Bolace nohi

— rany —

wšeje družiny

z wěſta a bjez mylenja w dźěle, bjez bolosćow hoji

direkt. Eichnerowa

„Wundenwohl“

Tyza płaći 2,— hr.

Na předań we **Wojerecach** Badergasse 1 pola dir. Eichnera.

Vogt'sdke gardiny tunjo. R. Erler, Zitne wiki 11.

Rozdobny dom znamjenitego cžěskego spisowarja Heritaža. Wón leži w městačku Vodnany na Schumawje (Böhmerwald). Heritaž je tu był z lěkarjom. Psched 75 lětami je ho w narodźił.

Dr. Ebermeyer, wyschschi statny ręčnik pschi statnym hudže w Lipsku (Oberreichsanwalt). Satupowasche wobskoržbu pschećiwo Bartej. Nětko dže na wotpoczink.

„Carneval“, wobraz z Romskich póstnistich sawježelenjow. Tón je hižo na połpjata sta lět stary a praji nam, kak su ho póstniži w Romje sabawjelk.

Spalena zokolownja w Hloubětinje pola Prahi. Wohenj wuńdže njedźelu 24. 1. 26 rano, kotryž wulke twarjenje dospołnje sapuści.

Bachtik, zobustaw „Sokola“ w Beneszki w Cžěskoslowakiskej, dobu na śrěhowkach (Schneeschuhen) prěnje myta pschi 50 meterskim napschećnom běhanju.

Calander zastupnik „Swjatka Ludowa“ w Hornjej Schlezyskej. Tu ma mjes Polakami a Němcami na prawo hladacz.

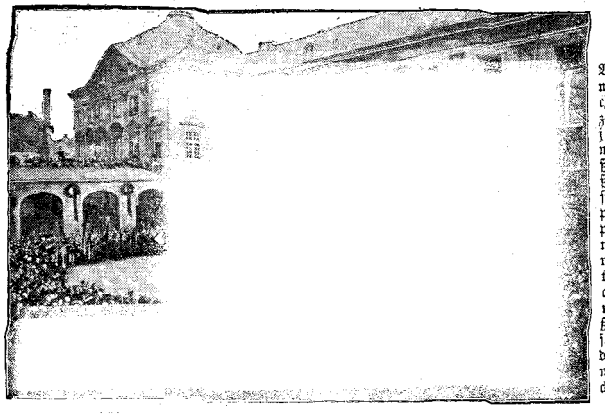

Hdže je mlokowa žona?

Wupytanje wobraza w tydźenskim cžišle:
Mjes rostlinami a mjes traw[illegible] na semi namakasch postawu farmarja.

Čo. 10 W Budyšinje, 6. měrca 1926 2. lětnik

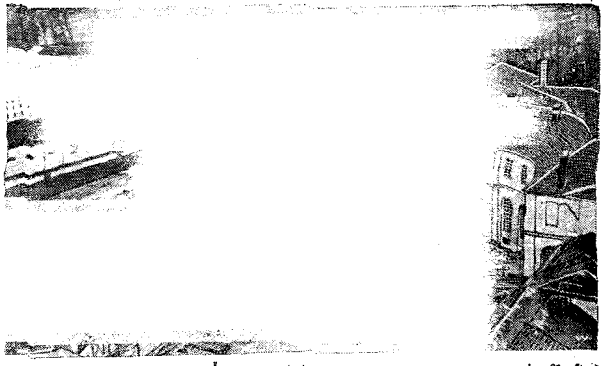

Poswjećenje pomnika uniwersity w Bonnje.

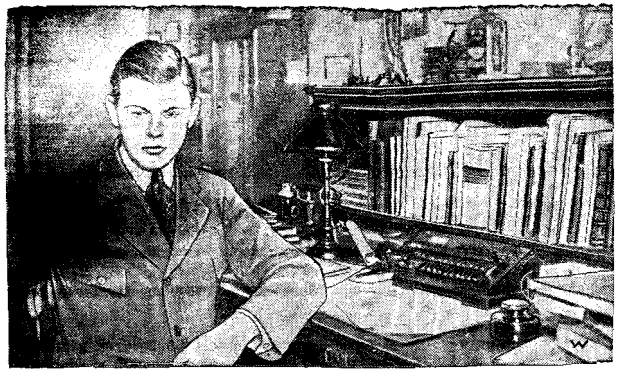
Bonn je město pschi Rheinje. Wono ma uniwersitu dobreho mjena. Hacž psched njedobrym cžasu bě wobhadźene z Franzowami. S 31. januarom su w opuschćili, dokelž do tak mjenowaneho prěnjeho pośmaka hluscha. W dworje uniwersity su za we wójnje padnjenych studentow a wucžerjow pomnik postajili. Tón su njedawno poswjećili. Minister swonkownych naležnosćow, dr. Stresemann, je ręč dźeržak. W swětowej wójnje je 820 studentow a wucžerjow jenicžzy z tuteje uniwersity padło. S dobom su też wucženjenje Franzowow poswjećili. Tutón swjedźeń tehodla „Befreiungsfeier“ mjenowachu, schtož wěsće trochu dźiwnje klinješi.

Verdun.

Verdun je kruta franzowska twjerdźizna na nehdo němskich mjezach. Wona leži w franzowskej Lothringiten. W swětowej wójnje je kwawrnje wo nju wojowało. Statyžkazy khrobkych němskich a franzowskich wojakow su tu swoju smjerć nadeschli. Krajina psched Verdunom je jenicžke wulke pohrjebnischcžo. Shromadne rowy po stach a strach tworjeja tu pohlednje powopstanki wěs[illegible] też wjele zbytkow zherbit[illegible] macžerjow. Wo tóždu fr[illegible] cželtu semje so tu trawam[illegible] z kurotwje bědźachu. Wě[illegible] Verdun bě na kónzu wojn[illegible] jenož hischcže hromada re[illegible] tšelanych, spalenych a wulk[illegible] nych rozpadank w. Nětko je [illegible] z wulkeho dźěła soho nje[illegible] rjeny. Nowy pódla stejazy wobraz wjedže naš do znowa na[illegible] twarjeneho města. Město je někto schérjcho a rjeńscho salo-

žene harć je do wójny było[illegible] pomni. Po stach lět budźa wo nim hischcže powědać.

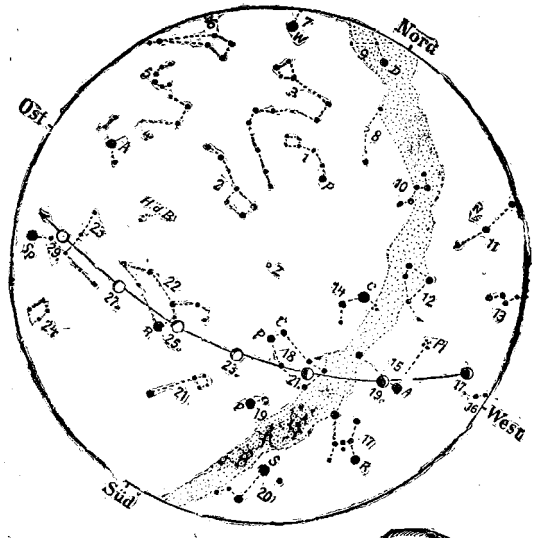

Benyt Stroemgren.

Nasch pódlanski wobras wjedże nas do studowanskeje stwórzki najmódscheho wuczeneho świeta. Wón je po rodże Dana a nimo měry wobdarjeny. Jeho nan je s proseßorom hwězdarstwa abo astronomije a wjedżer hwězdarnje abo observatorija we Kopenhagenje. Tuto město je hkowne město Danskeje. Mjedy człowjek je żebi s tym świetoßkawne mjeno wudobył, so je nowe a jednore pucże wunamakał, kak ßo hodźi běß hwězdom s lohkej prózu wobsliczić. Każ nam nasch wobras bjło proji, je hischcże jara młodußchi. Je tola hakle 16 lět stary a ma mjes wuczenym świetom ßkawne mjeno.

Kak ßteja hwězdy w měßazu měrzu na njebju.

Z Zenit, 1 mały mjedwjeoż, P poknózna hwězda, 2 wulki mjedwjeoż, 3 smij, 4 cypkm, A Arktur, 5 poknózna krona, 6 Herkules, 7 warnto, W Wega, 8 Cepheus, 9 kopka, D Deneb, 10 Caßiopeja, 11 Andromeda, N kurjawo, 12 Perseus, 13 boran, 14 wósmik, C Capella, 15 byk, A Aldeboran, Pl Plejady, 16 wjelrybo, 17 Orion, R Rigel, 18 dwójnikaj, C Caßtor, P Pollux, 19 mały poß, P Prokyon, S Sirius, 20 wulki poß, 21 wódny had, 22 law, R Regulus, 23 knjeżna, Sp Spika, 24 rapak, H d S wkoßu Vereniki. Kak měßaczk ßteji, je tóżdu druhi dżeń japißane, ßchip pokaßuje, do kotreje ßtrony żo hiba, pod nim je dżeń, hdyż tam ßteji.

Karla Jonaßch, hławny cżeßki wótczinz numrě pßched 30 létami we Krefelbje. Wě cże 1840 ßo narodźiwßchi napißa jako 19 létny ßtudent wo naßzinym pßchenémcżowanju Cżechow s pomozu ßchule w Awßtriße. Sa to chzychu jeho tuknucż. Wón pak twóchny do Ameriki.

Prof. Jaroßlaw Hetrobßky ßnamjenity proßeßor chemije na Londonßkej univerßicże.

Tad. Zielińßki, ßnamjenity proßeßor Warßchwßkeje univerßity, cżeßny ßobußtaw cżeßkeje akademiji wědowoßcżow.

Zerawz (Kran), wuhotowany na tuhowinej Lipßcanßkej maßy. Widźimy, kak wjele zentnarjow cżeżi ßwón hrajzy ßběha.

Cżeßkoßlowakißy wojazy na ßněhakach (Schneeschuhen) pßchi wobhonjerßkich ßwjeżowanjach w horatej, ße ßněhom potrytej krajinje.

Jan Scheba
cżeßkoßlowakißi wupóßłanz pßchi jużnoßłowjanßkim knjeżerßtwje w Běłohrodże

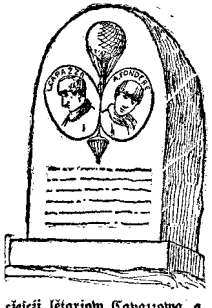
Bjarnat Krawz
kroßowßki hußbny direktar, ßnamjenity herbßti ßtkadbnik (komponiß), ßnatu po zyknm SSkowjanßkje a ważeny pola Němzow.

E. F. Burian,
młody a wobdar eny cżeßki **ßtkadbnik** (komp.). Jeho ßtkadba „Pßched ßtadżenjom ßkonza" bu 24. nov. 25 w narodnem dźiwadle w Prazy pßchedßtajena

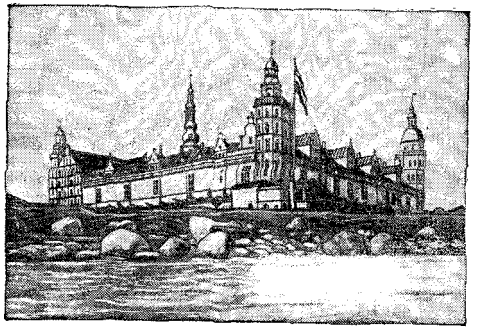
Stethoßkop je aparat ja lékarjow. S jeho pomozu je ßłyßchecz też na dalokoßcz pukot wutroby a ß ßłyßchecz dychanje thoreho. Nasch wobras wjedże naß do amerikanßkeje thorownje, hdżeż żo aparat wupruhuje.

Pomnik k cżeßczi lětarjow Capazzowa a Fondera na kupje Korßika. Tutaj franzowßkaj lětarjej pßched 40 létami prěni krócz ß powětronom wot Marßeilla na kupu Korßika dolecżeßchtaj.

Pomnik na belgiskej froneze
steji na městnje, hdžeż so 7. 11. 1918 jednanja wo pschiměr mjes Němzami a sjednoćenymi niepschećelemi zapoczachu.

Hród Kronberg pola Helsingöra w Danskej. Shakspearowy drama „Hamlet“ hraje w tutym hrodże.

Luigi Federzoni,
prawa ruka italskeho ministerskeho presidenty Mussolina, a generalny sekretar fascho-nacionalnej strony.

H. Vavrečka,
cžěskosłowakski wupósłanc pschi madžarskim knježerstwje w Budapešću.

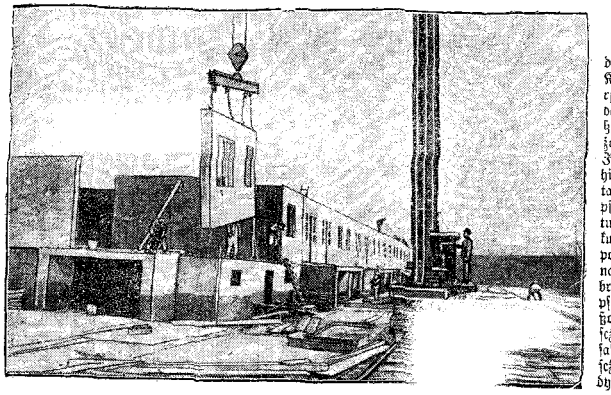
Postawa zebestatnosće
chże prajeć, so je tó ha ham knjes žiwjeho wožuda.

Maria Hübnerowa
znamjenita džiwadźelniza pschi cžěskim narodnym dźiwadle w Prazy, storjsche so maczerišy wo dźěći we wójnje padnjenych wojakow.

Wójnski pomnik
za americanskich wojakow we franzowskim pschimórskim městnje Saint Lasaire. Tu wo ciaß žiwětowoje wójny americanske wójska na kraj wusłupowachu.

Za ćzas natwarjenja wobydlenjska khěža.
Barlinsti twarski hant je dowolił, khěže z zementa lecź. Khěže lija so na městnje twarjenja z wotnami a durjemi do jeneho krucha. W Barlinje hu hižo zyły rynk tajkich khěžow za krotki ćzaß natwarili. Jenož z nutska dyrbja so hischcze wutwaricź. Dwarzy tajkich domow wudawaju, jo pschihódu wo 30—40 proz. turischo. Dom z 2—3 stwami, kuchinju, komorku, kupjelu a podlanskimi rumami pschihódże na 9500 hr. Na nałchim wobrazu twarej tajkeho doma pschihladujemy. Widźimy, kak so z pomozu sdźěhadła zyłka ścźena z wokrommoj do murje łażadźi. Wšitke so betonowe ścźěny jara poćża. Tehodla dyrbja je z deskami wubicź.

Sautibanez
je krażna mandželska mexikanskeho wupósłanca w Prasy.

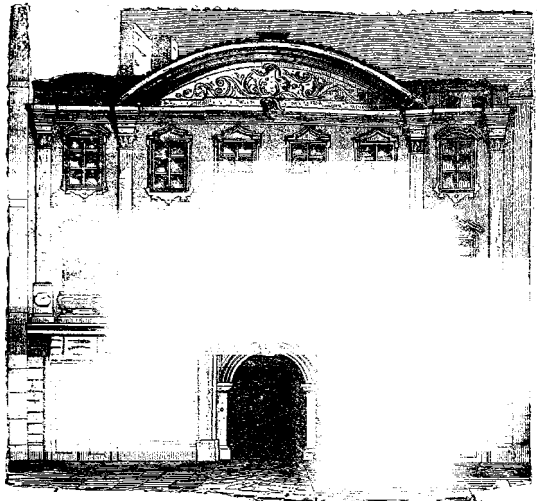
Horjekach:

Wotkrycze pomnika kcźeści italskich wótcźinzow na Spilberku pola Brna w Morawskej

Saschke rakuske knježerstwo tutych italskich wotcźinzow tu swobwjesćha. Loni 25. oktobra pomnik w pschitomnosći sastupjerjow italskeho a cžěskosłowanskeho knježerstwa wotkrychu.

Na lěwo:

Lipscźanska maßa.
Žiwjenje a hibot wo ćzaß maßy na Pekrowskej haßy. Wo ćzaß maßy je to hłowna haßa wobtkoda.

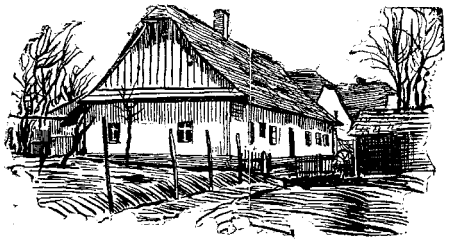
Dom w Prasy, w kotrymž je žławny cžěšći stawisnat Fr. Palozki žiwy był, dželał a pšched 50 lětami jemrěł. Palozki Łužiščich Serbow derje znajesche, je Budyšchin wopytał a bě ſ pšecželom naschich prěnich wótcžinzow Semolerja, Imischa, Hornika atd.

Dom a wobdlenje Julije we italskim měšcže Verona. Shekspear je snaty struchkohru „Romeo a Julija" spisał, jednazu wo wobeju njesbožownej lubosce.

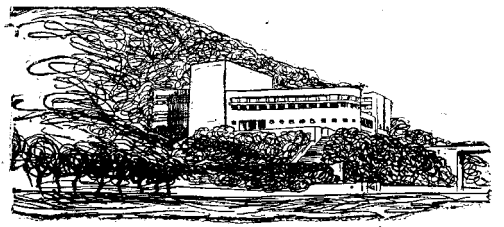
Bramwell Booth,
načolnik wumožesteje armeje, žiwn załožerja tuteje armeje. Němzy mjenuja ju „Heilsarmee".

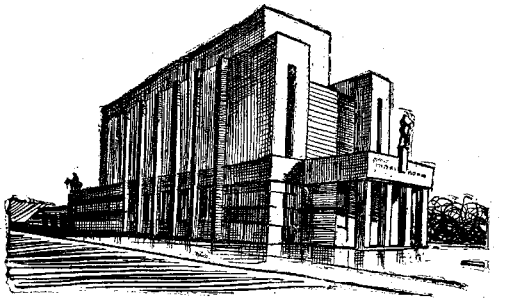
Narodny domčk Fr. Palozkeho, žławneho a najwjetschcho cžěšcheho stawisnarja. Wón narodži žo 14. junija 1798 we Hodbžtawizach.

Jan Arnold
załoži pšched 80 lětami cžěšku měšcžansku bjeßadu w Prasy. Wón jemrě 1872.

Dom k wopomnjenju narodn. wuńzwobodženja cžěško-złowakik. naroda.
To je mytowany načžiſk a dyrbi žo we Zižkowje Prasy natwarić. Dom ma jako muſej słužić a khowacz deymnjenki na žławnu załdženoscz Cžechow a Słowakow. (Hladaj tež prěni wobraz na pšichodnej stronje.)

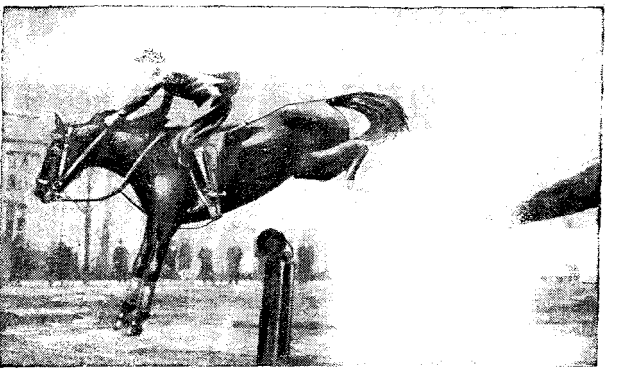
Dom k wopomnjenju narodneho wuńzwobodženja cžěško-žłowańkeho naroda.

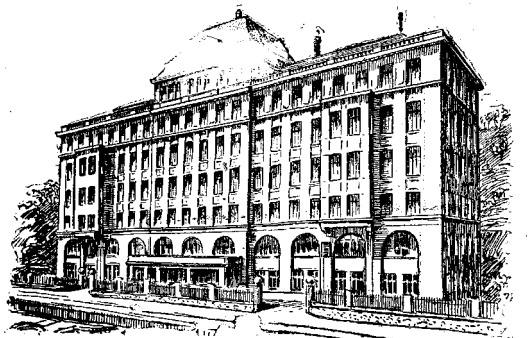
Lidija Lipkowska je žłowna ruska spěwarka. Do wójny bě je wuwolanej spěwarku na zarskej operje w Pětrohrodze. Njedawno je w narodnym dźiwadle w Prasy spěwała a wulku žławu žnjała.

Pomnik Kemala paſche we Konstantinoplu. Kemal paſcha žo prózowasche, Turkowsku ſ Europu sbližić.

Wo zichemóh jěchanje. Sańdżeny tydżeń wotměwachu w Barlinje tak mjenowany jeleny tydżeń. Mjes mschelakim druhim wuhotowachu też jěcharski a jězdżerski turnér. Turnér je žłowo ſ cžažow ryczerjow, jako cži na konjach žedžo ſ tčžakami a mjeczemi do žo prachu.

Zentralna ſtatna ſpožatna jawješczenja we Sčmichowje w Prasy. Cžěskožłowakſki ſtat kupi tutón dom wot Schkody, žwětłosnateje lijerńje kanonow a twarčnje lokomotiwow w Pilsnie.

Ludwik Schimek je znamjenity cžěški rězbar (Bildhauer). 25. januara bě 40 lět, ſo je wumrěł.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihidźićerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobćežnje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 56 **Budyšin — póndźelu, 8. měrca 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Briandowe ministerstwo wróćo stupiło.

Praschenje nowych dawkow je w Franzowskej hižo někotre knjeżerstwa powalilo. **Też Briandowe knjeżerstwo je pśiseś tole praschenje padło.**

Deputěrtska komora dla pjatk wjeczor ½10 hodźin nózne pożedźenje wotewrila a hač do soboty rano w 6 hodźinach dawkowy zakoń njedowmyslźila. W nozy běchu dawki na alkohol a zokor, kotrejž bě komora hižo raś wotpokasała, kotrejž pak bě senat znowa namjetnył, sažo zacyśili. Komora dale powyšenje tobakoweje płaćizny na 2½ franka, kotrejž bě senat namjetnył, wotpokasa. Finanzny wubjerk bě na to płaćizmu na 2,25 znižił. Też tale płaćizna žo ś 333 pśeśiwow 205 hłosam wotpokasa. Na to žo namjet **sa poda, płaćizmu na 2 franka powyšiś.** To žo 246 pśeśiwow 243 hłosam wotpokasa. Dla tuteho wothłosowanja jebi zapódźanz Molwy žadasche, so by žo pożedźenje skónčiło. Zapódźanzy žo do roshorjenja dachu a žo wo jeźerkach tutcho wotpokasanja wuměžowachu. Skónčnje žo Briand złowa jimasche, so by komoru namolwił, so by musne dawki pśiśiwolika; pśechetož wón nocnje Franzowsku ś parlamentnym měnjenjom zastupowaś, kaśrjež je w tutym pożedźenju sejnał. Pod cźišćejom tuteje rěcze komora potom tobakowa płaćizmu wot 1½ na 2,10 franka powyšiła.

Pśeśi dalšnim wuradźenju dawkow njewotwiśnjy kommunist Lafont wo płaćenśkim dawku namjetowasche, so by žo wobsamknjenje wo tym wotstorcźiło. Briand pśeśiwo wotstorcźenje rěcźeše a źebi wothłosowanje jako dowěrjenja žadasche. Komora pak pśeśiwo Briandej wotstorcźenje ś 274 pśeśiwo 221 hłosam wobsamknu. Ministerstwo je po tajkim ś 53 hłosami w mjenjšinje wostało. Hdyž bě žo wunoschł wothłosowanja źiwjećił, Briand stanyłoschi se wšchěmi ministrami pożedźerinju wopuśchećł.

Briand je žo hnydom k republikynemu presidentej Doumerquej podał a jemu pišmo wo wróćostupjenju zyłeho ministerstwa pśechepodał. Président je wróćostupjenje pśichjał. Wón žo ministram za dokonjane dźěło dźakowaśe a jich prośeśe, so bychu knjeżerstwowe dźěła dale wjedle, dónjž njebudźe nowe knjeżerstwo sestajene. W pśenich rańšich hodźinach měsjece Briand ś republikynym presidentom dołhe rozrěčenje. Dźěše wo zrjadowanju presidentowho pućowanja do Lyona a wo Briandowe pućowanje do Genfa.

Briand po rozrěčenju nowinarjam praji: **„Njedźiwajśo toho do Genfa póndu.** Wobdźelu wšchak žo pśeśi jutrjšim pśechedběžnym wuradźenju; pśechetož mi njebudźe mózno, w žywjatocznym póndźelnišćim pożedźenju, Franzowsku offizialnje zastupowaś. Myślu źebi ś najmjeńša, so mimam prawo, knjeżerstwo, kotrejž sa mnu pśichódźe, na někajke waschnje źiwsajaś. Směju pak dźenża pśichipołdnju ś někotrymi zastupjerjenymi wšchelakich mózarstwow, kotśij žu w Parisu pśichitomni, ważne rozrěčenje.

Briand sažo ś Genfa wotjěź.

Dźiwajśo na franzowsku ministerstku krisu je žo Briand njedźelu wjeczor do Parisa wróćiś. Wón žo nadźijeśe, so budźe žo móz wutoru dopołdnja do Genfa wróćiś. Druhi franzowski zastupjeŕ; Paul Boncour, w Genfu wostaje.

Ministerstwo Caillaux-Briand w Francowskej?

Kaž je ś Briandowych wuprajenjow źiśdźeć, žo wón zapowědźi, nowe ministerstwo stworiś. Jeli so by temu tak było, by pśedsadwshi finanzny minister Caillaux Briandowy nadawk pśechewźał, tola by Briand do jeho ministerstwa zastupił.

Republikynym président Doumergue je žo ś pśechewodom presidenta deputěrtskeje komory Herriota njedźelu wjeczor ś Lyona do Parisa wróćił. Wón budźe žo ś komornymi a senatowymi presidentami a wjednikami politiskich stronow wo knjeżerstwowej krisy rozrěčowaś. Sobotu pak też ministra de Monzia jako wožobu njenowali, kotraž mohła na lěwizu skóčene ministerstwo sestajeś.

Njech žo Monzijej abo Caillauxej poruczi, ministerstwo wutworiś, sa łóźby pad maja sa wěry podobne, so Briand w nowym ministerstwje swónkowne należnoscje pśechewsnje.

Wobućowy dom Ernsta Löberta
w **Budyšinje** na seminarskej hasy 6. Rěči serbski.
Najł a najtuńša kupowańja wobućow. Póduwańje spěšnje a tunjo.

Policija pśeśiwo kommunistam we Wrótsławju z gummijowymi klumpachami zakrocźiła.

Pśichi hromadnym wustupanju, kotrejž bě sozialdemokratija njedźelu popołdnju pśeśiwo wotnamakanju wjerchow złokała, žo tej kommunistojo bjes namolwjenja wobdźelichu. Mjes kommunistami a jakkuli polizaju, kotrejež bě wulka licźba pśichiśła, pśichi hromadźinje ś zrajenjam dóńdże, pśichi kotrejž polizistojo ś gummijowymi klumpachami do kommunistow pjerjechu. Jena wožoba žo cźežko zrani, někotre druhe lohka. Też jedyn polizist je žo pjecza lohko zranił. Polizija je njeměr politlóźiła.

Polizajiti president je na njedźelu złakanu hromadnu demonstraziju dźeśi na sjawnych městach a cźahanje po dróhach, kotruž běchu kommunistojo pśichipowědźili, zakasał.

Femini morbarjo k khłostańi wobhnadźeni

Kaž žo je Swérina (Schwerina) powě, je mecklenburgsko-swérinske statne ministerstwo dla seminych morbarstwow k žmjerći sazhudźenych seintnanta Schölera, feldwebla Liczku, Kallu, Rotzona, Boldta a Perterja wobhnadźiło a jimjerine khłostanje do khłostańśnego khłostanja pśemeniło.

Barmatej bratrow zajeli.

Julija a Jśaaka Barmata, dla pokupjenja a jebanstwa wobśkorźeneju, žu po poruczinoscji generalneho statneho rěcznika zajeli a do Moabit'skeho pśechepytowańskeho jastwa zawjeli. Mějachu pśechecźivo nimaj podhlad, so mohłoj žo, rumje kaž Holzmann, ś cźekanizu proseńa sminycź.

Pśechestchiwjenje w Barlinskim studentstwje.

We wubjerku Barlinskeho studentstwa žu fśeb za wobschérnym pśechestchiwjenjom namakali. Studentstwowy prjedawschi pokładnik stud. rer. pol. Lehmann je pjecza znajmjeńša 50 000 hrivnow pśechestchiwił. S podhladom falschowanja liśićinow a jebanstwa žu sa nim kojeńśi list wudali.

Poslednje powěśće wo rozbuchnjeńskej katastrofje w Prazy.

Zyły žobotniśki dźeń na wšelnje rosbuchnjenja zastupjerjo ministerstwa krajuchu sakitanja a smutkownoho ministerstwa pśechebywachu. Wojeńske pśechepytanje podawka, sa kotreż žu žo wežywustojni chemije rosbuchadkow skasali, žo zyle njewotwiśne wot pśechepytanja policajskeje direkzije stawa. Nastata skźoda njehodźi žo ani pśichibliznje śwěśćicź, dokelž bě pśeni sacźišćej njeboża wjele hórśi, hač wono wopraudźe je. Truhlarske dróha je dale ś policiju za wobtkad sawrjena. Wotnoschenje a wuporjedjenje dźeła ruce do pśedła du. Wuraźene wokrowe wobtkuki žu wobniwjene a sachkleńźowane, ta so budźe za někotre dny swónkowna schkoda na domach wotstronjena. Wo wojeńskich bjesstrachowych napravach po rosbuchnjenju žo źiśdźeć, dokelž bě pśeni sacźišćej njeboża wjele hórśi, hač wono wopraudźe je. Truhlarska

swojo jón se jahorjenjom powitachu. S pernanskej khorhoju po měsiowych hrobach cźahachu, so bychu s tym sa to wustupowali, so prowinzy Tacna a Arica k Perutskej žłuschatej. Pšcht tym k pukam s chilescinmi wobhdrżerjemi dóndże a dwaj Pernanaj so znamischtaj. Nětczischne podatki, kotrejž so často wotpjetuja, pokasuja, kajke njepschecźelstwo mjes Chilescźej a Peru wobstej. S wulkej starosću ludowemu wothłosowanju napschecźo hladaju, kotrejž budże so w haprelu. S nim ma so wotbudżicź, kotremu kraju wobej prowinzy pschihłuschataj. Boja so, so k wójnje mjes Chile a Peru dóndże.

Strajk w amerikanskej textilnej industriji.

Dźel textilnych dźełacźerjow w Sjednoczenych statach połnócznje Ameriki strajkuje. Wobdźełerjo khacźerjow a pschadowanjow chodża wschě fabriki w Passeiskim wokrjesu samknjeć, hacź strajk pschestanje. Strajkowarjo praja, so by jim jenož lubo było, hdy bychu so wschě fabriki samkle. Strajkowe wjednik je rjekł, so wón wotcźahuje, so so strajk *sa měsac na wschě textilne wokrjesy rozpschestrje*. S tym so 25 000 tkalzow potrjechi.

Wupeisnowe nowe dobywcze.

Město Kolseng dobywschi su Wupeisnowe wojazy dale k polodnju postupali a Czengczau wobkhadźili. Juhwoiczum, gouverneur Honanskeje prowinzy, je rosdźiwne porazenje poczerpił. Jeho wójsko je so pjecza rozpuschczilo.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndźela, 8. nalětnika.
Jana z Boha, wučerja.

1858 wulki wichor howri přez cyły budyšski kraj, kiž wjele njezboża načini.

Wichor.

Wichor dujo z horow sém
nětk po Budyšinje;
w mnohem domje cyhlowem
duje po žłobinje,

W swislach, scénach, kamjenjach
torha połny hnéwa —
spijmy kaž we kolebkach,
hdyž swój kěrluš spéwa.

Tak też, wichor, zaduwaj
nětk přez Błota wšudžom,
wjele drjewa nałamaj
wšitkim khudym ludžom.

Wo to pak budź prošeny:
Wostaj tróchu cyły!
Hdźež pak jednu wotkryl sy,
wobradź Bóh tam nowu.

Mina Witkojc.

*

— **Wo wjedrje.** Dźenża rano we 8 hodź. barometer 740, hygrometer +5, thermometer w nozu +1. Wuhlady na njestajne deschcowe wjedro. — S dołhcho wjecźora duła wichorojte wětry a pschinjesu w runinach deschcźe, na horach sněh. S Jendźelskeje a Francowskeje pschikhodźa powěsće wo ležopleniu, maja tam hižo 10 stop. cźopłoty. Kaž je dotal dowidźecź, njewobstajne wjedro dale wobkhowany. Wjisko Orbšich kupjelow pola Hanawy nałacźu nałetne njewjedro. Natař Hachacker *so* z nim pschekhwata. Wón stupi so pod schlom. Wlyst do schłoma dhri a ratarja sarasy. — Jutše Słónco 6,32 hodź. skhadźa a so 5,51 hodź. lhowa. Měsacź skhadźa jutše rano 3,31 hodź. a lhowa so dopołonja 11,52 hodź.

— **Městna wotnoška towaršiwa hamopomozy sa cźełnje sadźewanych** (Otto Perlbund c. B.) **wotměje wuteru**, 9. měrza wjecźor we 8 hodź. w „Radnej pinzy“ pschiwabjenski wjecźor. **Swjatkowy wobkhodny wjednik Malikowski** z Barlina budże rěcźecź **wo organisaziji** cźełnje sadźewanych, jeje nadawkach a samerach. Sa kóždeho cźełnje sadźewaneho a jich strowych pschecźelow, starschich, pschiwuznych a sastupjerjow bědnych dźěcźi a mkodostnych je jara nuzne, so so wobdźěla. Tohodla proša městne sastupjerstwo wo bohaty wopyt.

— **Nalutowanski wobkhad na Budyschinskej měšcźanskej nalutowarni.** W februaru sapokožichu 94 230 hr. a wotsběhnychu 35 959 hr., pschirostk 58 271 hr. Wobstatk kónz februara 944 964 hr. 233 nowych knižkow so wupisa.

— **Finanzny hamt** napomina, so bychu so wosjewenja za dokhodny, druhstwowy wobrotowy dawk za cźas wot 11. hacź 27. měrza 1926 z wuzicźom pschedcźišcźanych formularow na finanzny hamt sapodate. Nadrobnische pschinjesenym w dźenjownischim cźišcźe.

— **Pokradło** je so tudy 5. 3. 26 muzaze kolo znamki „Misa“, cźorne krosno, runje taske błotowe schkitaki, žołte swjena z dwěmaj cźornymaj smuhomaj, horje zhibjene wodźidło z cźornymaj pschimadlowaj, pedale z gumijowymi sapołožkami, krune kožane sedło, stirókata toschka sa grat, elektriska latarna, rotakowy samokhód, schěre kontinentalne wobrucze, unyowěscźućko z mjenom na prawidle, dale też muzaze kolo z cźornymi krohsami, taksami błotowymi schkitakami, žołte swjena z cźornymi smuhami, jendźelske wodźidło, se schérymaj drjewjanymaj pschimadłomaj, seserswjene spinje, pedale z gumijowymi sapołožkami, seserswjenej swónčk, cźemnobrune kožane sedło, taska stirókata toschka sa grat. Astoria-šamochód, schěre gumijowe wobrucze. — Wo wjesowne zdźělenja prošu kriminalnu policiju w Budyschinje, 6. 3. 26.

S **Ratarjez.** Sjawny puć z Budyschina do Wjasońcy je na Ratarowskich leżownoscźach wot 8. hacź 10. 3. nazypowanja dla zwrě. Jěstwy wobkhad pokasuje so na Hrubjelcźizu a Dźěkhorjezy.

S **Bórka.** Mjes skotom kubleria Schuberta je pothroma wudyrila a so hamtizy swěsćiła. Sawěrańscti wokrjes je dwór pokhromy, schkitańscti wokrjeź sbytkna wjeź.

S **Brěžnjay pola Hucźiny.** Mjes skotom tudomneho ryczeńkubla je pokhroma wudyrila a so hamtizy swěsćiła. Sawěrańscti wokrjeź je knježi dwór, schkitańscti wokrjeź sbytkna wjeź.

S **Boschez.** Wcźera njedźelu wjecźor wokoło 8 hodź. so tudomni wobydlerjo wulkeje zwětliny na njebju dohladachu. Na statnej drózy z Budyschina do Wósborka automobil we płomjenjach stejesche. Nascha wjezna a Delnjo-Kinjanska zhkawa pschikhwatańschtaj na pomoz. Pola automobila bě rospłunk (Vergaser) rosbuchnył. Schofer bě so wopalił. Hewak wožowy do njeńoża pschischke njesu. Kaž ztuschimy, zhkuscha automobil, kiž so do cźista spali, k. Pescźizy w Budyschinje.

S **Brěžez.** Dźenża rano wokoło 3 hodź. je so statok tudomneho korcźmarja a pjekarja Sedlika do cźista wotpalił. K haschenju bě wjele wokolnych zhkawow pschijěło, z kotrychž dyrbjachu so někotre sako wrócźiś, dokelž we Brěžyach wody dosć njeje. Skót mózanchu wukhowacź. Khat je woheń nastał, njeje znate.

S **Kusa pola Pomorz.** Wjesne towaršiwo centralneho swjazka ratańskich dźěłacźerjow wotmě sadóbotny wotpołdnjo w Pawlikez hosćenzu swóbodny wjecźor. Pschedsydza towaršiwa towaršch Greiłschech z Walowow powita hosći, kotrejž wěchu so bohace sešli a wobstarowanje tych wobstawy wokolnych wjesnych towaršiwow. Sswjedźeńscti rěcź dźerżesche sekretar Scheffel z Budyschina. We swojej rěcźi na to pokasa, so maja so ludźo w naschim zylym ludowym a hospodarskim žiwjenju jako stawy jeneho zwiła cźucź, kaž je to we swójskje stawa. Potom budże *z naschim zylym ludom lepje*. Mjezmk *znjesche bohaty* pschikhleść. Pschedstajesche so też wjesćke dźiwadło we 2 jednanjomaj „Schibałny Władisław“. Hrajerjo wschitcy dobre hrajachu a dobuchu sebi wulke pschiwoznace. Wjesela rejka sjednoczesche wobdźělnikow hišcźe dołhe hodźinki.

S **Nowosli.** Tu su so zonjace sjedne kolo namakali, najsterje snanki „Blücher“ cźo. 340 669. Kolo je derje sdźerżane, ma cźorne swjena, se selenymaj smukomaj, cźerwjenej gumijowej pschimadle, pol drastowego schita, cźonoczerwjeny hak, kiž je se selenymi niczemi pschesćahowany. Kolo je najsterje někak kradnył. Wězowne zdźělenja chzyle so pola blischeje zandarmerije cźinicź.

S **Wětschez.** Pjatk wotmě cźu naschi gmejnsky sastupjerjo w Hantuschez korcźmje swoje 14. zjawne posedźenje, na kotrymž so wschitcy sastupjerjo wobdźělichu. Knjez měšcźanosta Martin powita zhromadźenych a wosjewi dujowy porjad. Na namjet knjeza Krawza zjednachu sastupjerjo najprjedy wo nuzowych dźěłach. Dokelž su dźěła k pschipołożenju pomnikowcho pucza dokónczene, dyrbi gmejna naschim dźělonjemjerjam hišcźe na 3 njedźele dźěło dacź. W zhale dyrbja so kamjenje dale łamacź, druhi dyrbja sabo kamjenje klepacź. Gmejnski pschirazk k dawkej na kupjenje leżownoscźow dyrbi sabo 2 prozentaj wuzicźiś. Wohnjowa wobora je namjet sapodała, so ma so kazelka wjeza pschetwarićź a zhykawa lepje wobstarańscź. Maziwnu kazelku wjeza wobstawy wosnjowje wobory darmo natwarja. Měšcźanosta wosjewi dale postajenja wo sawježelenjach. Wožobu, kotrejž hišcźe 17 lět stare njeje, njech su muzźe abo zónste, njezmědźa rejwanske sawježelenja wotpytacź. Liščźiny k sapiwowanju sa ludowe žadanje wuleża na gmejnskim kamjencźe. Sapiwanski cźas je wschědne duhy pschiz. wot 12—1 hodź. a ½7—8 hodź. wjecźor, njedźelu wot ½11—2 hodź.

S **Wótzborka.** Ssamostatny friser Max Wigand, kiž je so 1902 w Drjezdźanach narodził, stejesche paduschstwa dla psched Okrejskim sudom w Lubiju. Wigand bydleshe hižo 4 leta a też w hodownym cźasu khromadże z 18-letnym pschekupskim wuczerjom Grohmannom a 20-letnym moserjom Mikanju w domje wdowy Dolkoweje we wumeblowanej jstwě. Grohmann sawěrańscti swoje wěży w njesamknjenym kaschćiku jeneje komody. Tam khowasche hebi też w dwacźe 40 hrivnow we 5-hrivnowskich papjerach, kiž bě wot swojeho knjesa, pschekupza Hedricha, jako hodowny dar dóstał. Mjes 28. decembrom a Sylwestrom su so tele 40 hr. zhubile. Wobkradnjeny tukasche na Wiganda, dokelž bě jako khory z moserjom nimale zyły dźeń wo jstwě pschebywował a we hamžnym cźasu wjazo njenjes wudawał. Psched sudom pak Wigand padušchstwo prjesćesche. Sswo jenn padušchstwo dopołnje dopokasacź njemóżesche a dyrbjesche jeho winowaćź.

S **Wóžliczoje Hory.** Wobdźełcźer E. R. runasche zwonku luku a namaka někotre stare powjetniz, z kotrychž jena zdyła wosta. Zdyła powjetniza so nětk w schuli jako starožitnosć khowa.

S **Janskich kupjelow.** Psches synnu běchu kupjele samknjene. Pschi spocźatku kupańskeho cźasa 1. měrza mózachu so prěni kupańsky hosćo pschijeć, kotryž bu dawno cźakali, so buchu so z hojenskimi lubownimi a żelezo-schwabłownymi kupjelemi a z druhimi hojenskimi srědkami wot swojich cźerpjenjow wuzwobodźili. Knjez dr. Rachel chce swoje kupjele tak pschiprawiźć, so buchu hojenske srědki Janskich kupjelow cźerpjacemu cźłowjestwu też w synskich měsnjach pschistupne byle. W tuthwjlin je kupański cźas jenoż społožnju wot 1 hod. Knjez dr. Rachel je za sobudźełacźerja wuskojneho lěkarja za zonjace khorosće a lasćiwo, dr. Jooßa, dobył.

W **Janskich kupjelach** su prěni hosćo tuteho leta sacźahnyli, mjes nimi někotři jara cźerpjazy a bědni, kotiž dawno cźakachu na to, so buchu pyches hojenišu móz srědkow, kotrež pyches Janske kupjele tak spodźiwnje khutkuja — *luh, żelezo, schwabl — wustrowjenje namakali.*

Bratrowy mordaŕ.

Kriminalna novella.

4] (Pokračowanje.)

II.

Lědy běsche coroner tutón roskas daŕ, hdyž so wschitke wocźi žiwe k durjam pschiwobroczichu, z kotrymiž dyrbjesche wobstorżeny zastupicź. Wcźipnosć a wjazmatwosć běschtej tak jara napjatej, so žo žamo pschiňdźeli, njedźiwajcu na sakazanju mischtra Gisborna, je žiwjenj městnow posłuchnychu.

„Wostańcze žedźo, *moji kujeza*, wostańcze žedźo, ja waš *wo to* prosym!“ zawoła horlinje zastojnik. „Žadyn ropot *w tutej* durji! Straźnikow, *poruczeźe*, so bychu wjelcźeli, abo ja *tym* nusowany, žórlu *wuprošnicź* daćź.“

Mjes wschěmi kolegami běsche jenož sir Franzis Barrett *na* tawzy žedźo swostał.

„Wjedź *go* poruczi, so by *tu* wschо śmérom było, a njedy sir Richard Cockerill zastupi!“ wospjetowasche coroner se hrimotazym hłosom.

W tutom wokomiku mjenjesche stary pschiňdźeny, so dyrbi zastojnikej na pomoz pschińcź a namołwjesche z łohkim pokiwnjenjom ruki žiwjeho kolegu, so by so pożydnył; potom widźachu, kak wón žiwoju brodu we stotu hłoloczku žiwjeho tija sepréwa, kiž kruce mjes wobėmaj nohomaj dźerżesche.

„Kajše žadne potajnjstwo!“ prajesche se žłabym hłosom. „Jedněschcźer z Liverpoela je tola po wschěj formje pratowanja był potwinjeny... Tola najprjedy dyrbju widźeć, prjedy hacź *twoje* mjenjenje *wuprajuju*...“

Muž, kotrejž pschiwjedźechu, pschedstajesche so psched wozemi pschitomnych jako jewjenje, kotrež běsche dosć napadne, so by njedźiwajo na dźiwne wobstojnoscźe, w kotrychž *tunje* w tutej hodźinje tejesche, powschitkomu rozumjeć wubudźiło. Sir Richard Cockerill běsche we zarownawskej drasce. Jeho wobcźelne ryzy běchu rjane łuże, bjes tuchu *tročku* dźiwjeho a nimale cźemnego wuraza, kiž jeho hdyž a hdyž wozjiwjowasche. Hacźrunjeź běsche lědy pjezdźesatych-dzeczi lět žiwjeho žiwjenja dospěł, měsesche tola hižo płech a wyšoke cźoło. Jeho dźiwne pożmělkowanje bě tohorunja napadne. Schtož pak běsche zyle wosebje dźiwne, bě jeho pjerschcźenj na porjcze. Tutón porst měsesche nad žibodłom pjerschcźenj z diamantom kaž worjech wulkim, z kotrymž wobstorżeny wobstajnje hrajkasche. Zykej jury tole cźim bóle nadpadże, so měsesche mjes tym cźasa dosć, sira Richarda žebi dobładnje wobhladowacź.

Tola jeho wězse wustupowanje jenož wokomik trajesche, ihuli žo z wolmachom, tak ruce hacź mischtr Gisborne rěcźecź zapocźa.

„Sir Richard Cockerill“, prajesche nadobo z hłubokim hłosom, „cźejki njesćuk je strach a hróbu po zykej wokolinje nacźinił. Saschu nóz žu muža, kotrehož mjeno njejsmy hišcźe zhonicź mohli, we waschim domje, we waschej spanskej jstwje, na waschim łožu i jedom sawdatcźeho a z wobsidnje spalenym wobliczom namakali. Hišcźe njeje nichtó we tutej wobsidze samohł podrobnje žu wuprajeć, ani niž Jane Coburn, wascha hospoża. W mjenje zakonja Waž namołwjam, so byšcźeje nam prajił, schto we tutej wězy wjesće.“

Sir Richard, kiž běsche woźiwidno zmjerzeź roshoreny, kiwkasche žo nadobo na žiwojimaj nohomaj, ale ani słowcźka njewotmołwi.

„My tudy njejsmy žane žudnistwo“, pokračowasche sastojnik, „ale jenož pschepytowanski wubjerk. Potajkim nimamy też žanych pschedpokładkow, ale wobtrudźamy jenož wospravdźitosć. Pschešłyschowanje, kotremuž bo podwolisće, njeje potajkim nicźo druhe, hacź cźista formalita. Shrabjeźe so ž duchom, a njemóżeźe-li na žadym pad stacź, to *žo* pożwjeseźe!“

Snowa wschitko mjelczesche.

K tśeźemu rasej wospjetowasche mischtr Gisborne swoje prašenje:

„Sir Richard Cockerill, spóznajeźe-li wy to cźeło, kotrež je wam hižo dźenża rano było pokasane? Je to cźeło wjesteho Petersa-Mortowa, wascheho žiwjenskeho, abo druheje *wam znateje wosoby? Wotmołwjeźe nam!*“

Wšicha próza běsche podarmo. K wulkemu zwodźiwanju pschitomnych njemóżesche nowy pospyt lěpscheho wuspěcha kaž wobaj prjedźi. Sa cźaš zyleho pschestajkowanja njepospěchny wobstorżeny ani woczi, — najsterschcho dźiwjeze po kakatym woczam pschiňdźażnych minyeź — ale wudźerjesche na wulku płachtu, kotraž potajne cźeło zakrywasche. Wón z hłubokim wołożenjom wodychny, so njetrjebasche na wotkrjete zakostne cźeło hladacź.

Njedźiwajcy toho posłuchny po sir Richard, kiž běsche so na stólz swjesł, krótko po tom prašenju: „Je to cźeło wjesteho Petersa-Mortowa?“ jako by wot galwaniskeje baterije pykrnjeny był, a hladasche pschisćinje na estradu. Coroner wótcźesće, ale sir Richard jeho njezhłyschesche a wudźerasche pschezo hišcźe na žamźny blak.

W tutom wokomiku pobźeže so mischtr Barrett, na zylem cźele dyrkotajo; hubje stareho knjesa, kiž bě se schachom wobkedźbył kaž kryda, so pohibowaschtej, ani so by hłowcźko z njeju wuzichło. Wón dyri ko na cźoło, jako nechtó, kiž chze žebi nékajku woprawdźitosć pschipomnicź, a potom jweje ko bjes wědomja a wschón wupoczeny na žwój stólz wrócźe.

„Mój Bože! To běch tola hižo dawno do předka prajił, tak dyrbjesche to tola jónu pschińcź!“ zawoła mischtr Gisborne i napol mjerzazym, i napol wužmužkowanym hłosom. „Ale to je tola woprawdźe žylne, jednanje w najwažnischim wokomiku pschetorhowacź! Tola schto może cźłowjek wot žydomdźeżacych letnego pschiňdźażneho wocźakowacź! Cźejkowny mischtr Barrett je w tej starobje, w kotrejž cźłowjek pokoj trjeba; hnydom jutše jeho i lišcźiny pschiňdźażnych *wimažu*.“

Mjes tym je so wo starcho kujeza postarachu a wschelazy ludźo ko wokoło do womorhi padunjeneho tłocźachu, pokračowasche coroner, wobrocziwschi žo k wobstorżenemu, z nasjetotnym machnjenjom ruki dale: „Mój kuježe, my budźemy druhi kaž wunjasnjenja zhtydcź, kotrež macźe nam wo tutej połajnej należnosći powědźeć.“

(Pokračowanje sćěhuje.)

Knjes dr. Rachel ma wotpohlad, kupjele tak sarjadowacz, so budża so pyches zyle leto wuzkwacz hodżecz. Po zymym domje je teplenje z paru, tak so nichtón symy mrecz njetrjeba. Lekarski pomocnik k. dr. Rachela je knjes dr. Joos, lekar wotbjeha na žonjace khorosće a chirurg. Hospodarske sarjadnistwo je w rukach knjesa dra. Schotty. Dukkwilu su kupjele wotewrjene wschědnje popoldnju wot 1 hodź. We mérzu a haprjelu su placzinny poniżene.

S Worklez. Hižo loni je so wobsamkło, sa ma so nascha schula powjetschicz. S pschedležazych ryhowankow so schulske pschedstejizerstwo za projekt akademiskeho architekta Zyżo-khrósćanskeho rozsudzi, kotremuż so tez znadawk k zhotowjenju dalscheho plana da. Schula ma so wo 2 wuczelnisce rozsyrić a nutrnymi podlanskimi mestnosćemi a 2 bydlenjomaj powjetschicz. Mjenowany architekt bósta w sandżenym lecze tez dżela na schulomaj we Wotrowje a Radworju, dokelż běchu jeho nacżiśi najlepsche.

S Porchowa. Nad samożenjom blidarja Otty Wilija Hauży w Porchowje je so 2. mérza 1926 konkurske jednanje wotewrito. Samolubjenski czas běži hacż do 15. haprjele 1926.

S Kulowa. Wutoru 9. mérza wotmrja so posa nasz płótne wiki.

S Kamjenza. Wdyż bě schtwórtk zyły dżeń zyły wichor sahadżał, rospuschczi so popoldnju w 5 hodźinje njewjedro je zyłnym deschczom, gnehom a krupami. Wichor je na twarjenjach, w sahrodach a lěsach i mĕstnami wjele schkody nacżinił. W nozy, wdyż bě symnischo, so hnĕh dżesche. Zyła krajina mějesche rano symski napohlad.

S Wjelzeje. Schtwórtk popoldnju howrjesche zyły wichor we naschej wokolinje. W starym dżělu naschego mesta nacżini wjele schkody. Tżicha Kuhnelca samkarnje jĕdnych kolow so z wichorom wotsĕbiny a wotnjese. Tež grony elektriskeje zwezy wichor w tymle mĕschczanskim dżělu cżesto wobschkodzi.

S Lasta. W Kokertez mlynje pola mlynskeho majerja Jurja Cżornaka sta so sandżenym hobotu dopoldnja strucże njesboże. Mlynski wuczelnik Jakub Graf, sasupnjuwschi do dżela hakle psched nĕkotrymi njedżelemi, pschihladowasche, kak mlynski grat sastarasche. Nadobo hrabny jeho sukne kolo za draztu, rosmjesce jemu żiwot a transmitżia jeho wjazy krócz wokolo wjerhasche, tak so bě hnydom bjes wědomja a orje sa krótke wokomiki morwy. Mlyn hnydom sastajichu, ale bĕsche hižo pschepodże. Wulke żelezne kolo je so pschi tym na kruchi skamało. Wina na njesbożu drje niczo dale njeje hacż njepschihódna draska a żnadź malo skedżbnosće. Malo so pschezo na to dawa, so ma kożdy, kotryż wokolo gratu dżela, zyls pschilĕżazu draztu nożnicz a tu i pałkom sylnacz. Mjech je njesbożu wuczba sa druhich.

S Dubeho w Delnjej Lużicy. Ssobustaw tudomneho wojerskeho towarstwa cżahnsche hio njedżelu tydżenja ze swojim towarstwom na krejschikowe wobdżelicz. Kóżdka pak jenm njeschto malo preki położi. Gotowy sdrasczeny cżahnsche sebi sobustawo wuschoki klobuk staricz. Wotewrji drastowy khamor a kak so stróży, jako we klobuku tśi mlode kóżdki wuhladа. Wobsedżesć bě pohledni ras klobuk do khamora położił a sapomnił, khamor samkuczeż.

S Djetwina. Po wulkim prózowanju je so naschemu gmejnskemu pschedstejizerjej poradżiło, so je w naschej mace wżdy tej warjejski kursus wotmĕwa. Każ w druhich wżdach naschego wokrjeża, tak tež pola naż knj. Schallwitzej wariecz wuczi. Kursus schtwórtk wjecżor gmejnski pschedstejizejet wotewri a na jeho nutrnosć pokaża. Dokelż je so wjele wobdżelnizow samolitko, wotmĕwa so dwójny kursus.

Němskonazionalna zhromadźizna w Krónje.

K pschednoschej k. Grellmanna pschijamknu so debata. Najprjedy porĕcza mĕschczanski rada Hoop, kiż so pschecżiwo rĕcznikej wobrocżi. Tež k. Mirth je Stróże porĕcza nĕschto wo paragrafach stótplahowazeho sakonja. K. Zimmer z Budyschina bě za to, so bychu sakonja sakonja njeżmĕ wĕtrym knjezim pschewostajicz, so bychu burow tłoczile, burjo dyrbja mĕcz smużitoscze dosez, so mója tajkim wĕzam napischecżo stupicz. Nascha domjaza ratarska kultura stejt na wysokim rkhodżentu tez bjes stótplahowazeho sakonja. Nĕhdże 30 wschelakich dawkow ma ratarstwo njesez. Tónle dawkowy apparat mĕ so sjednoricz. W Saksku placza ratarjo wjele wjacy dawkow, dyżli w zanom druhim nĕmskim kraju. Wjerzam njeżmĕte so runje wschitke prawa wsacz, ale cżehodża njedorbżeli woni tez zhubicz, hdyż su wschitcy druzy swoje nalutowane troschi zhubili. K. z Boyberg sastupowasche Landbund a mĕnjesche, so je so tón pschezo zwéru tez sa mjenschich ratarjow starał(?)

Z Łużicy.

* Se Zitawy. S hrajkanjom z revolwrom je so sa so njesbożo stało. Wotrocżk Kohlberger w Hermsdorfje dżerżesche zorkujo dżowoju Hanje Davidekeż stary revolwer napischecżo a mĕnjesche, so je prózdny. Tohodla tśeli. Revolwer bě pak je schrótom natyknjeny. Wchón schrót slecża holzy do wobliczа. Wobej wocżi stej shubjenej.

* Se Zitawy. Njesboże sta so na Gabelskej dróży. Tam cżejżity auto 6-sitne dżesco pschejżedże. Cżejżkofranjene dżecko donjesechu do starschiskeho domu a posdżiżesko do klinikt. Schtó je na njesbożu wina, hischcze znate njeje.

Wusudźenja.

§ Khlostanska komora. Podarmo bě so hižo khlostany 29-letny njeżenjeny studnjerjawaz Gustaw Adolf Müller z Khemnitza prózował, so by wotbył khlostanje jatwa na 1 léto a shubjenje cżesnych prawow na 3 léta, cżehdż bě jemu Budyschki shromadny sawnik dwa cżehkeho pabudschnwa dla napokożił. S nim bĕschtaj jeho bratr Kurt Jäckel z Korsynjca a jeho wuj Gustaw Jäckel z Dżejdżan k jatwu na 1 léto a na 8 mĕsazow sahudżenja. Müllera winowachu, so je w nozy k 29. mérzej 1925 hromadze z tammymaj w Engertez fabrizy w skorymju kradnył, hdżež staj Gäckelaj hižo wjazy krócz kradnyłoj. Müller bě powolanje sapokożił, kotreż Budyschski krajny sud sacżisnu. Müller dożpi, so so bu hischcze raz wo jeho powolanju jednasche. Jako běchu Jäckelowy sajeli, staj tuttaj wuprajiłoj, so je so Müller wobdżelił a staj jenotliwosće wopisałoj. Tole staj psched pschepytowanim sudnikom wotpjetowałoj. Staj pak prekoj, jako staj shonilo, so Müller tež prĕje. Müller njemĕsesche je swojim powolanjom żanchu wuspecha. Wosta pschi pschedowschim khlostanju, pschepytowarska jatba so na khlostanje pschtiżeli.

Najnowiša powĕść wo wjedrje.

— Schkrowa powĕść wo wjedrje za julischu wutoru: We wjecżornej a fjerdżnej Němskej trochu cżoplischo. Wschudżom desche. Wo zyłej wjecżornej a fjerdżnej Europe cżoplischo, z wjetscha bluke a dejschczowate wjedro. W ranschej Europe wjele śmĕha, smjerski wotebĕraju.

Najnowiše z cyleho swĕta.

S pschiczinu rosbuchnjenjeschego njeboża w Truhlarskej dróży w Prazy su so wschĕ wojerske żiwjenjenje, kotreż běchu so na njedżelu k narodninam presidenta Mażaryka pschihotowałe.

*

W Moskwje su 13 wożobow wotbrawiłi, kotreż su so dla posdatznje spionaże na wużiłt Estonskeje wotżudżiłe.

*

W Parizu so pjecza wo wobsamknjenju franzowskorumunskeho wojerskeho swjaska jedna

*

W południschej Portugalskej je żyzne semjerżenje było. Nĕkotre khĕże su so sażypłe; tež su ludzo pschi tym żiwjenje zhubili. Semjerżenje bě po zylej Portugalskej karżnez, a ludzo żo do wrosty dachu.

*

W Chicago pjatk wożom wobrónjenych bandilow do żjadowarnje. International Harvester Company sastupi. Rudżeżnizy telefonowy powod rosrĕżnychu a potom 28 pschijatejzow z pschedżerżanym revolwrom mjesowachu, so na jemu żeżnez, mjes tym so pjenjezny khamor rospaczichu a tam so thowaze pjenjezy rudżichu. Banditam 80 000 dollarow do ruki padże.

Hospodarski rozhlad.

Póndżelu, 8. nałetnika 1926.

Bursa sandżenu żobotu w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowsk. frank.	15,60
1 jendżelski punt	20,37	100 cżesłosk. krónow	12,41
100 schwajz. frankow	80,74	100 półsk. markow	54,22

Na wikach efektow skutkowasche powĕść wo powalenju Briandowym kabinetu jara njepschihódnje. Pokasowasche so jara njewésta tendenza. Tola w bĕhu wikow so skónczuje struczi a kurjy swostachu na swojej botalnej wupokoscżi, sdżela samo postupowachu. Kurs wójnskeje pożczonki stupi wot 3.80 hr. na 3.92 hr. za 1000 hr.

Produktowe wiki w Berlinje. Depesche z centraja powĕchu wo krucżiskich żitowych placżisnach. Ssobotu poschicżesche so malo tukrajneje pscheniży. Placżisna so powschikowuje njepschemĕni. Hlowny sajim bě za rożu. Teże bě jara malo na wikach, dokelż so k mórskemu brjohej wotwożuje. Placżisny za rożu so tež na Berlinskich wikach powyschichu. Jeczmjenja a wowża posliczesche so malo. Rżana muka mĕsesche wjazy kupzow. Wobkhad w pizowadlach zlabi. Ssobotu placżesche zentnar

w Berlinje:

pscheniży 12,45—12,65 hr., rożki 7,40 hacż
7,60 hr., nałetniżeho jeczmjenja 8,10 hacż
9,30 hr., nasymnjeho 6,80—7,50 hr., wowża 7,95—8,45 hr.,

w termińowym wikowanju:

sa mérz: pscheniży 13,10 hr., rożki 8,15 hr.,
sa moju: pscheniży 13,20—13,15 hr., rożki 8,80—8,75 hr., wowża 8,82 hr.,
sa julij: pscheniży 13,20 hr., rożki 8,95 hacż 8,90 hr.

Na pschedań.

Dżerżazy wós w Budyschinje na Kartowej dróży 10.
Kuchinske wuhotowanje w Budyschinje na Polnożnej dr. cżo. 71.
Motorske kolo w Plusnikezach cżo. 8.
Symjenitny jeczmjeń na knjezim dworze w Debischkowje.
Runklża na knjezim dworze w Wóschezach.
Rowe jĕdate kolo w Kubschizach 27 b.
Dżerżazy wós, derjeschdżerżany, w Khejnje cżo. 48 b.
Kóń do dżela na knjezim dworze w Wĕrzizach p. Hodżija.
Kurzowy a hospodarski wós w Rakezach cżo. 46.
Byk, 14 mĕsazow, w Jilojzach cżo. 9 f.
Cżehniwy wół w Boschezach cżo. 47.
Cżehniwa krowa w Khrósczе cżo. 20.
Krowa, mloda wyżkoknjezelna, w Rodezach 26.

Sso pytaja:

Druhi pohoncz, „Herbika grychta“ we Wĕtrowje.
Khachlestajeschi wuczownik, Schreiter we Wostaschezach.
Holza sa dom we „Schprejowinym Dole“ w Hrubjelczizach.

Drjewowa awkzija.

Pjatk 12. mérza, dop. w 9 hodź. w Zitrowskim revérze so so hotowe pjenjezy 3 twjerde dolhe hromady a 100 khórnowych dolhich hromadow pschedawaju. Na kupjenje sinuzkeni sebu so pschi luhu pola pucza do Wĕrje.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dżenża dop. ¾11 hodź.: Wiki su hischcze zkaboe wuwite, placżisny troschu wożkabjene. Tendenza: mĕrna.

Dop. ¾12 hodź.: Każ psched hodżinu.

Placżisny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wotliowe symjo po tunach abo 1000 kg, wowaz 100 kg, placżisny po Rotej hriwnje.

	G. 8.	S. 8.		G. 2.	S. 3.
Pschenica	249-253	249-253	rapš. wożuschi	14,50	14-14,50
rożla	148-152	146-150	poch. melasko	8,00	8,00
nałet. jeczmjeń	162-186	162-186	lerabella	25,00	—
nas. jeczmjeń	136-150	136-150	bérnjage krużki	14-14,25	14-14,25
wowż	159-169	158-168	bumy	20-21,00	20 21,00
kukurjza(Mals)	189	—	wotka	25,00	25,00
pschenczin. muka	32-35,75	33-35,75	lany wożuschi	18-19,00	19-19,00
rżana muka	22-23,25	23-23,00	módre lupiny	12-12,50	12-12,50
pschenicz. wotr.	10,00	10,00	żolte lupiny	14-14,50	14-14,50
rżane wotruby	9,00	9,00	żymo, 60 kg	3,40-3,90	3,40-3,90
rapż	340	340	plonka, rżana	0,75-1,35	0,75-1,35
lane żymjo	—	—	„ pschenck.	0,75-1,25	0,70-1,25
hrich	22-25,00	22-25,00	„ wowsna	0,80-1,30	0,80-1,35
pschasch	20-21,50	20-21,50	„ jeczna	0,80-1,25	0,80-1,20

Placżisny rĕsneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

8. mérza 1926. Placżisny po zentn. a ſt. hriwnach.

Slobne druzyny a wosnamjenjenje.

Woły: 848.

Polnomjasne, wukormjene, najwotschiwe rĕsneje hódnosće hacż do 6 lĕt	50—53
Mlode mjasne, njewukormjene, starsche wukormjene	44—48
Mjenje wukormjene mlode, derje pżowane starsche	39—43
Mjenje pżowane wschitch starobow	33—36

Byki: 610.

Polnomjasne, wukormjene, najwotschiwe rĕsneje hódnosće	47—50
Polnomjasne, mlódsche	42—46
Mjenje wukormjene mlódsche a derje pżowane starsche	38—40
Schpatne	—

Jałowy a krowy: 1289.

Polnomjasne, wukormjene krowy najwotschiwe rĕsneje hódnosće	46—50
Polnomjasne, wukormjene jałowy najwotschiwe, rĕsneje hódnosće hacż do 7 lĕt	39—44
Starsche wukormjene krowy a derje wuwite mlódsche krowy a jałowy	30—36
Derje pżowane krowy a mjenje pżowane jałowy	24—28
Mjenje a schpatne pżowane	20—22

Cżelata: 2560.

Najlepsche wukormjene	70—78
Mjenje wukormjene a tajke wot zyła	60—68
Schpatne	45—55

Wowzy: 6145.

Mlódsche a starsche wukormjene	50—55
Starsche wukormjene	40—48
Mjenje wukormjene (Merzschafe)	30—38

Swinje: 6552.

Polnomjasne, wokolitych rażow a jich khichjenkach 1½ lĕt stara	83—84
Wukormjene	80—88
Mjasne	78—79
Schpatne	74—77
Ranak a kubrokli	74—77

Přilopk.

* Sbożowni pinczniży. Premiju pruskeje klasoweje loterije, 500 000 hriwnow su wuczahnyli. Po postajenjach pschipadnje premija k cżisku, kotreż so pożledni cżehnjenjeli dżeń jako prenje z dobyczom pjaca 1000 hriwnow wuczehnje. Premija, kotraż so na cżisto 285 263 wuczeże, je w diwnej dżelownej do połodnjoschcze Němskeje padła. Jedyn dżel bodnchu jara potrjebni pschijatejzi jeneje fabriki w Cannstadtu we Wirrttemberzskej, druhe podżele padżechu do Nirnberga, kotreż nĕkotri pinczniży makeho hoschcenja dobruchu. Jako powĕść swo swoju pinczníkowu doscżeze, wostajichu tuczi hoschcż jedżo a khwatachu k swojim ludym, so bychu jim żbożownu powĕść jdżelili.

* Swojemu dżesżu sahłodnicz daka. S Barlina so powĕ: Dla njeczłowjeskeje bjeschczliwoscże je Berlinske statne rĕcznistwo sudnisce jednanja pschecżiwo samkarjej P. a jeho mandżelskej sapocżało, kotreż najstarsche ke temu dowjedże, so je macż, mandżelska Charlota P., dla stónzowanja samknjeho dżesża wobskorżi. Ju winuja, so je swojemu dżesżu, kiż so loni narodżi, z wotmyślenjom pomału hłodu wumrecz dała. Psched krótkim cżahom dżecżo mandżelsteju wumrĕ. Synjdom pschikhadżachu na kriminalnu policiju powĕsże, so dżecżo wschĕdnje zmjerzce wumrĕło njeże. Mandżelska P. je so hižo bórzy po tym, hdyż je so dżecżo narodżiło, wobmjesowana a sadżewana cżuła, njeje mohła wjazy swjeżelenja wopytowacz a je dżecżo jako sadżemk sacżuwała. Spyta na wschĕ możne waschnje dżecżo wothcżi. Chżysche je do wothladanja dacz, abo je nekomu za swoje pschewostajicz, tola niczo so ji njeporadzi. Jako widżesche, so jeje prózowanja wulpecha njemĕjachu, wopraschа so ras żużodżinu, hacż dżecżo wumrĕ, hdyż jemu wodu mĕto mloka dawa. Jako ji żużodżina tole wobkruczi, je njeczłowjeskama cż dżecżo pomału słónzowała, dokelż so jemu napicż njeda. Dawasche makemu stworżenju nĕhdże kóżde wókom hodżinow tśikale abo żymne mloko a wostajesche jo hubjenje sawodżene na balkonje stejo. Nĕkt je dżecżo dozkepiko. Policija cżekko wja. Lekarjo jo pschepytachu. Spoznachu, so je dżecżo dla njedożbaznego żiwjenja a najwmjenja wumrĕło. Mandżelskeju policija saja. Macż pżeżesche, so je dżesżu z wotmyślenjom wumrĕcż dała, a wudawasche, so nima pschi swojej mkodoscżi nasbonjenja a to znadź je dżecżo tohodla wopaki wothladała a so je dżecżo bjes jeje winy wumrĕło. Ssudnikże jednanja hischcże njeżbu słónczene.

*** Hobrski woheń w Finsku.** W maschinowej dźěłarni finskich statnych železnizow we Wiborgu woheń wudyri a tyrje dźěłarnje po powjeła połoži. Mjes haschenskinti dźěłarni rozbuchny plumarnja. Pschi tym so wobornik straschnje srani. S wohnjom so 13 lokomotiwow sniczi. Jenoż jenu wulkowachu. Nastatu schkodu wobliczeja na 17 milionow finskich hriwnow. Dalscha schkoda nastawa z njedohańanjom lokomotiwow.

* **Czerwjena žwjezda.** S Parisa so powě: Wobjedze swajtkowy a w žywych drobnoscach derje pschihotowany nadpad je so njedźeń wjecor na połowku wos expresneho czahu z Parisa do Belforta stat. Jako bě so czah nehdźe 28 kilometrow wot Parisa zdalił, wuhlada lokomotiwny wjednik na czarje czerwjenu žwjezu, kotraž jemu pschipowědźi, so czah psched nim na czarje steji. Lokomotiwnik czah sastaji, běžesche na czarje 200 metrow wróćo a połoži někotre wjerschate signale na kolije, so by czah, kiž dyrbjesche za nim pschijěcz warnowal. Nadobo pak so czerwjena žwjezu slubi, a lokomotiwnik da czahej dale jěcz. Hdyž bě nehdźe 3 kilometry jěł, dyrbjesche czah sahu dla czerwjenje žwjezy zastajicz. Sahu po khwili slubi so czerwjena žwjezu. Na dwórnischczu w Bretzu, nehdźe 6 kilometrow wot městna zdalenym, hdyž bě so czah k druhemu rasej z czerwjenej žwjezu sastajił, da czahowy wjednik expresnemu czahej zastacz, so by wo pschicżinje nusoweju signalow zhonił. K pschekapjenju puczowazych a železnistich sastojnikow so dahladach, so běchu nadpadnizy wacżokrowy wós nimale zyle wurubili.

*** Kaschel morweho.** Hdyž zlawny Tony Lee, hrajer pod kralom Korlu II. (w Jendźelskej) w jenej struchowhrě bu morjeny a morwy na jewischczu leżesche, njemóžesche kaschel podusnyć, schtož wulku haru, z dźěla pak wulke smjecze w dźiwadle wubudźi. Tuž posběhny hkowu a prajesche k ludźom wobročeny: „To dopokaże, so měsjesche moja njebohi macź prawje. Je husto prajiła, so budu w rowje kaschlowacź, dokelž do poliwki macżam." To wubudźi hrimotazy pschikleft a wschitzy jemu prjedawschi smykł rad wodachu.

Sportske zdźěleńki.

„Wulke Opelske myta" 1926.

Wulke Opelske myta 1926 so po dypkownej hódnoce wuběrdźenja. Po sćerčenju mjes firmu „Opel" a sjednoczenskim němskich swajkow za kolojesdny sport so dźesaca „wulkich Opelskich mytow" po dypkownej hódnoce wuběrdźuje. To stanje so po tymle rjedze: Prěnjemu 10, druhemu 9, tśeczemu 8, schwórtemu 7, pjatemu 6, schestemu 5, sedmemu 4, wosmemu 3, dźewjatemu 2 a dźesatemu 1 dypk. Tśo kolojesdni z najwyschschimi dypkownymi licżbami dyrbja so po wobsamknjenju poslědnjeho Opelskeho myta, „wulkeho Opelskeho myta za połnoznu Němsku", kotrehož jěsba so w Hannovru sapoczinje a skónczi, z wotpowědnymi mytami wusnamjenicz, kotryhž zhromadna hódnosć 1000 hriwnow wucżinja. Runicz so hižo jenotliwe jěsby z wusnamnymi mytami wuběrdźuja, dha pak tele drohotne czesne myta najlěpschich pschi wobhódnoscenju wschitkich dypkow hischcze wotpebje czahnu. Cźi kolojesdni, kotriž chzedźa so z wulpěchom wo wotpebita myta, kotrehož wulka hódnosć wěsce zbyłnje pohonja, běblicź, dyrbja so na wschěch Opelskich mytach wobdźělicź. Dźiwajo na tele wobstejnosće je hižo dźensa wěste, so nowe pucze, kiž Opelske myta du (pschetož tak możemy je mjenowacź), hjes dwěla hódnosć amatérow němskeho swjasla kolojesdneho sporta jara polěpscha.

Swójbne powěsće.

Swěrowanaj: Max Dathe z Elfriedu Szydlofskej w Budyschinje.

Semrěli: Emilija swud. Henczelowa rodź. Mättigej w Budyschinje, 89 lět. — Farař na wotp. Richard Seifert w Budyschinje. — Marja swud. Jurschowa rodź. Schmidtez we Wyšokej pola Kamjenza, 80 lět.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Zjawne namołwjenje

k wotedaczu dawkowych wosjewjenjow za dołhodny, družstwowy a wobrotowy dawk za 1925 a 1924/25.

Dawkowe wosjewjenja za dołhodny, družstwowy a wobrotowy dawk maja so w cżasu wot 11. hacź 27. měrza 1926 pod wužiczom pschedpisanych cźišcżanych formularow takle wotedacź:

A. **Dołhodowy dawk a družstwowy dawk.**

I.

K wotedaczu dawkoweho wosjewjenja za dołhodny dawk su winowacźi:

1. Dawkiplacźerjo, kotrychž dołhody w protycznym lěcze 1925 wjazy hacź 8000 hriwnow wucżinjachu; dawkidawarjo, kotriž su měli jenoż dołhody, na kotrež so dawk hnydom wotcźehnje (dźěłanišu misdu abo kapitalne wunoschki), njetrjebaja žanoho wosjewjenja wotedacź.
2. bjes dźiwanja na wyšokosć dołhodow dawkiplacźerjo, pola kotrychž so dobytk na składze wotsamknjenja jich knihow wušlědźicź hodźi.

II.

K wotedaczu dawkoweho wosjewjenja za družstwowy dawk su winowate:

1. dawkiplacźerske sastužerske towarstwa;
2. wschě spytne dawkiplacźerske družstwa a samožerske mazy měschczanskeho prawa;
3. dawkiplacźerske wobkhody a sarjadnistwa družstwow zjawneho prawa a zjawne wobkhody a sarjadnistwa z hamtnej prawnej wosobnosću, tak daloko hacź je jich dawkowa pschihłukjunosć dopokasana (na pschikład zjawne nalutowarnje, kotrež so po prawom na hajenje nalutowarskeho wobkhoda samsebi sluja).

III.

Njedźiwajo na samjesowanja, kiž so pod I a II mjenuja, ma so wosjewjenje za dołhodowy dawk wotedacź, hdyž so někotre wobdźěla na dołhodach se:

a) ratarskim, hajnistwa, sahrodnistwa a hewjascheho wobdźěłanja semje, kiž do pschemysła (Gewerbe) njeskluschа;
b) pschemysłoweho wobkhoda, na pschikład zjawneho wikowańskeho towarstwa abo kommanditskeho towarstwa;
c) hewjaschoje samostatneje powołańskeje dźěławosće;
d) z pschenajenja z njehibajomnym samoženjom.

IV.

1. Wosjewjenje k dołhodnemu družstwowemu dawkej maja wotedacź:
   a) winowacźi, kotriž dawk po protyczným lěcze płacża, za protyczne lěto 1925;
   b) winowacźi, kotriž knihi wjedu, kiž je porjadnje wotsamkuja a su jich hospodarske lěto w druhej położy protyczneho lěta (wot 1. julija 1925 hacź 31. dezembra 1925) wobsamkli, za hospodarske lěto 1924/25 abo 1925.
2. Winowacźi (wobjedze ratarjo), kotrychž dawkowy wotrjech je so w prěnjej położy protyczneho lěta 1925 stóncził, a kotriž su tohodla hižo sapisani, dawkowe wosjewjenje wotedacź njetrjebaju.
3. Wosjewjenje k dołhodnemu a družstwowemu dawkej ma so pola finanzneho hamta wotedacź, w kotrehož wokrjesu pod I mjenowani dawkiplacźerjo bydla abo stajnje pschebywaju, cźi pod 2 a 3 wosnamjenjeni winowacźi městno wjednistwa maju. Njeje-li w tukraju ani bydlenja, ani stajneho pschebytka, ani městno wjednistwa, ma so dawkowe wosjewjenje pola finanzneho hamta wotedacź, w kotrehož wokrjesu wobkhod leži abo so stajnje sastupuje, abo hdyž so z wjetschego dźěła dźěła, abo hdyž su samoženješe wězy.

B. **Wobrotowy dawk.**

I.

1. K wotedaczu wosjewjenja wo wobrotowym dawku su winowacźi:
   a) wschitzy płacżerjo wobrotoweho dawka, kotriž knihi wjedu a porjadnje wotsamknjenja cźinja;
   b) spytkni płacżerjo kotrejž su wot wobrotoweho dawka, je-li je jich wobrot z wobrotami dawka wuzwobodźene, we protyczným lěcze 1925 wjazy hacź 6 000 hriwnow wucżinichu.
2. Wumjezdźi su:
   a) cźi ratarjo, kotrychž hospodarske lěto 1924/25 je so w prěnjej położy protyczneho lěta 1925 stónczijo;
   b) winowacźi wudźěłarskeho a dróhowikowańskeho dawka;
   c) dróhowi wikowarjo, puczowańšzy pschemysłniny a druzy płacżerjo wobrotoweho dawka, kotriž so po §§ 11719 wuwjedźenjich postajenjow k wobrotowemu dawkowemu sakonjej k napłacżowanjam a wjedźenju dawkowych knihow winowacźi.

II.

1. Wosjewjenje wobrotoweho dawka maju wotedacź:
   a) płacżerjo wobrotoweho dawka, kotriž po protyczným lěcze płacża, za wobroty protyczneho lěta 1925;
   b) pschemysłninjy, kotriž knihi wjedu, kiž porjadnje wotsamknjenja cźinja, za wobroty wot 1. januara 1925 hacź ke kónzej swojeho hospodarskeho lěta, kiž so w protyczným lěcze 1925 stónczi;
   c) ratarjo, kotriž knihi wjedu, za wobroty jich hospodarskeho lěta 1924/25, kotrejž so w druhej położy protyczneho lěta 1925 stónczi.
2. Wosjewjenje wobrotoweho dawka ma so wotedacź pola finanzneho hamta, w kotrehož wokrjesu płacżerjo wobrotoweho dawka,

a) tak daloko hacź su dla pschemysłoweje dźěławosće, tež wuprawodźenja, k dawkej winowacźi, wobkhod wjedu. Pschi wjazorych filialach abo pjaršnich městnosćach pschedewjacza, kiž je po prawje w jenej ruzy, płacźi městno wjednistwa pschedewjacza;
b) tak daloko hacź su powołańskeje dźěławosće dla k dawkej winowacźi,
   bydla abo stajnje pschebywaju, njeje pak ani wobkhodneho městna ani wjednistwa ani bydlenja ani trajneho pschebytk, ma so wosjewjenje dawka pola finanzneho hamta wotedacź, w kotrehož wokrjesu je pschedewjacze stajnje sastupjene abo so swjetscha dźěławosć wukonja.

C. **Shromadne.**

I.

Kotriž su po A a B k wotedaczu dawkoweho wosjewjenja winowacźi, maja dawkowe wosjewjenja tež tehdy wotedacź, hdyž so jim formular pschipósłać njeje; druzy k dawkej winowacźi maja dawkowe wosjewjenja wotedacź, hdyž jich finanzny hamt k temu namołwja.

II.

Schtóž postajeny cźas k wotedaczu zwjeho dawkoweho wosjewjenja zkomdi, może so z pjenjezným khłostanjemi k wotedaczu dawkoweho wosjewjenja nuzacź, tež może so jemu pschinjacź hacź do 10 prozentow jeho dawka napołožicź.

III.

Podwjedźenje abo poprawjenje podwjedźenja dołhodneho, družstwoweho a wobrotoweho dawka so khłosta. Tež pschedźenje z njerodu pschecźiwo dawkowym sakonjam so khłosta.

W Budyschinje, 5. měrza 1926.

Finanzny hamt.

Towarstwowski powěstnik.

Domowina — towarstwam! Česćene towarstwa činimy hišće raz kedźbliwe na hłownu zhromadźiznu našeho Zwjazka přich. **njedźelu, 14. III., 1/2 11 hodź.** w Kulowje w hosćencu „Kejžor". — Tež wosebje naspomnimy, zo ma so dypk 3 našeho wokolnika z 16. II. kruče wobkedźbować a tam postajene termije kruče dopjelnić. Na pozdźiše připowjedźenja njemóže so na žadyn pad wjacy dźiwać.

Sekretariat.

Budyšin. Tow. „Nadźija" zeńdźe so **w utoru, 9. III.,** wječor 1/2 9 hodź. w „Kat. towaršowni" na Garbarskej hasy. Přińdźe wšitcy dla **ważneho** sobudźělenja, kiž ma so **hnydom** wobzamknyć.

Předsydstwo.

Bukecy. Spěw. tow. „Radosć" zmeje **srjedu,** 10. nalětnika, we 8 hodź. spěwanje. Wšitke spěwarki a spěwarjo njech wěsće přińdu. Dirigent.

Hrodźišćo. Spěw. wotrjad „Zerja" spěwa **přichodny štwórtk,** 11. měrca, w Njechornju. Dirigent.

Minakał. Serb. tow. „Statok" zmeje **srjedu, 10. III.,** wječor we 8 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu w Lipiču. Na programje steja wólby, generalna zhromadźizna Domowiny a druhe ważne dypki, tehodla dyrbja wšitcy přińć. Předsydstwo.

Radwoř. „Ratarski Dorost" zmeje **srjedu, 10. III.,** wječor w 6 hodź. pola Šmidkec hłownu zhromadźiznu. Předsyda.

Sowrjecy. Spěwne tow. „Sołobik" zmeje **štwórtk,** 11. měrca, wječor 3/4 8 hodź. pola Palerjec w Sowrjecach ważnu zhromadźiznu. Prosymy wšitke sobustawy, zo bychu wěsće přišli. Dokelž ma so nowe předsydstwo wolić. Zarjadnistwo.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolerjec w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžnicy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Česćenemu wjesnemu wobydleństwu poručam wěš

kolonijalne twory

kaž: najl. kolej, drobny cokor, kuskaty cokor bóle nudle, šěroke dołhe nudle, jejowe krupy cigori, narunanje za kolej, kolejowy ječmjeń palenu rožku, mydło kaž tež wšě druhe myjadła atd.

Drjewjancy we wšěch wulkosćach.
Wšo, štož je k pjećenju třebne.

Za póstne dny **wosebje dobre jerje a twarožk** po najtuńšich płaćiznach.

Při potrjebnosći prosy wo dobrowólnu podpjeru

Hilža Breyer w Kulowje
(prjedy Zwiebel-Wenk).

Symjenitne běrny

z lohkoje pěskojeneje zemje, wot ratarskeje komory připóznate **Original** Trebitschskie wunošne, najzkrobojniše čežwjene zymske běrny . . . . po 3,00
Richters Jubel na plah., twjerde přeciwo rakej . „ 2,30
Böhmowa „Nobel a I." na plah. . . . . „ 2,40
Thielowe běłe hobry I. . . . . „ 2,30
Thielowu kakulu, sažna běrna, twjerda přeciwo rakej „ 3,00
runkilcu . . . . . „ 0,80
předawa tak dołho hač skład dosahа

Knježi dwór w Delnjej Wólšinje, Rózborski wokrjes, p. Mał. Zubornički.

Přesadźowanje drjewa.

Srjedu, 10. měrca, přesadźuja so w **Kočinje** za hotowe pjenjezy

90 rm. twjerdych palnych kuluchow a **50 krom. twjerd. hałozow, duba, brězy** atd.

Zhromadźišćo: dop. w 10 hodź. w tamniš. hosćencu

Wobsedźeŕ.

K poskićenju

khójnoweho a šmrjokoweho drjewa

za kromy, česanki, špóndowanje, kisty, zdonkowho drjewa dtd. k **twarjenju a blidarstwu** kaž tež k **deskam rězanju** a podobnym dźěłam poruča so

Dampfsäge & Hobelwerk
w Del. Wjesce p. Wojerec.

Wupjerki, łož, šaty, bóle a pis. W. Köhlerowa, Hłow. torho. 9.

Najniske rostliny
na předań
Khójnički a šmrječki k sadźenju
předawa
Hajnkowsk. w Połpicach
Post Kluka.

Přikrywy zasofy a diwany
najnowše pokazki, wulki wubjerk
K. Erler, na Žitnym wikach 11

Wysokosćelna młoda **kruwa** (z 3. čelećom) a **běhak** k připuščenju stajitej hnydom na předań
w Hermanecach čo. 8.

Prosata
su na předań
w Bronju čo. 8.

Dob. wočelnjerki za čěsne dźěći
na wsach pyta
Jugendamt w Budyšinje na Bismarckowej drózy 21.

Přesadźowanje nadoby a jehnjećow

Dla zbožnjenja wotnajeća, **pjatk, 12. měrca,** dopołdnja 1/2 10 hodźinach na **Knježim dworje w Jasence,** 3 kilom. wot Budyšina za hotowe pjenjezy: Wjeła dźěłba jehnjećow (Merinomjasna wowca), kuča za jeneho konja, 2 deskowanej wozaj 3 a 4 clowny, wulki pluwowy wóz, tafiowaj wozaj, wozyčk za brány, 1000 litrski cinkowy sud za juchu, tři dźěłna železna walca, zahrabowace hrabje, nastrojaj k běrnam wujězdźowanju, wětrak „Triumph", syčak za rožku a trawu, šrótowanska mašina, wowsowe mjećadło, kružna pila, sykanjorožak, 4 pory konjaceho gratu, 2 jenopřežnej graiaj, elektriske třihadło, wjele powjeršćow, 40 ctr.-korby, 3 pluhi (Zweischäler), kultivator, nadoba do konjenca a hródź., palne drjewo, nadoba a łoža za čeledź kaž wjele druheho. Dobra składnosć za ratarjow, kiž su přez daloko hač bydlo nadobu zhubili. Přepředanje njeje móžne. Bliže přez Curt Möschler Herrnhut Sa.

Knježi dwór Sokolca-Jasońca
Telefon 2104 Budyšin. H. Storch.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 xl. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 xł. hr. Do wukraja 18 Kč. Rědke so. płaći 10 xł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihičišćerńe, sap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2567.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežuje wo stajace nawěšćki a tabele so wyšo wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 57 **Budyšin — wutoru, 9. měrca 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Hač dotal žancho dorozumjenja w Genfje.

Njedźelu žu žo sastupjerjo statow w Genfje wo žwojim stejišću k sestajenju Rady Swjatka Ludow wuprajili. W zwisku z tym wo tutym rosrěčenju žo praji, so je žo wobdźělnikam poradźiło, bjes prózy wsajomne połoženja rozjasnić. To je wisko, schtož je žo ſ pschedběžnym wujasnjenjom dospiło. Na kónzu njedźelskeje konferency je jendźelski ſwonkowny minister Chamberlain nowinarjow k rozjasnjenju pschijak. Wón wěrnosć wusmjao jim dźeli, so konferency wunoschk njeje spokojazy. Njedźiwajcy dołhich rěčow njeje možno było, podłožk sa dorozumjenje mjes Němskej a Francozowskej namakacź. Póndźelu wječor ſdasche žo, so ſhromadźina Swjatka Ludow w Genfje njesmjeje žaneho wuſpěcha, dokelž žo Locarnske srěčenje wschelako wutožuje. W tuchwili njeje žanych wuhladow, so bychu pschi tejle wschelakosći měnjenjow mohli k dorozumjenju dóńcź.

Snaty francowski nowinaŕ Sauerwein Locarnske srěčenja w najwjetšim ſtrasche widźi. Wón we „Matinu“ presidenta francowskeje republiki namołwja, so by prjedy hrjedy ſwonkowneho ministra do Genfa pósłał, dokelž žo **hewak katastrofa nad Locarnſkim ſtutkom a nad Swjatkom Ludow rospuſchći.** Jenož Briand**ej by** možno było, zebi napschećo ſtejaze žadanje, kotrež w Genfu do žo ſrazuja, wurunacź. „Jeli so žo ſa dwaj dnjej francowſka ministerſka krisa njeſkónći“, Sauerwein pische, „budźe ſtejišćo naſchich ſastupjerjow ſ napschećza ministerſkim presidentam a ſamolwitym presidentam, kotříž su žo w Genfje ſeſchli, jara wobčežne. Woni njesnaja žanych inſtrukcijow, a **Francozowſka je we ſtrasche, ſo w tutym padźe ſnicźaze diplomatiſke porażenje počzetpi.**“ Sauerwein žamo **powſchitkownu katastrofu** do prédka widźi, jeli ſo žo francowſka ministerſka krisa bórzy njeſkónći. Pólſka je pjecza pola wſchěch statow rosſudźene pschećiwjenja nadeſchka. Schpanika a Brasiliſka hrohotej, ſo ſe Swjatka Ludow wuſtupitej, jeli ſo žo jeju žadanje ſe žydłom w Radźe wotpokaże. Briand je njedźelu wječor ſ Genfa wotjeł a póndźelu dopołdnja w 9 hodźinach jeho w Parisu wočakowachu. Hnydom po jeho pschithadźe budźe jeho president Doumergue k rosrěčenju k žebi proſyć.

*

„Prager Presſe“ je wo pschedběžnej konferency pod**pisjarjow Rheinſkeho pakta źiedoważy telegramm pschinjeſło:** Njedźelu dopołdnja měſeſche minister **Benesch konferenzu ſ Chamberlainom a lordom Cecilom, a tež Briandowy** wopyt pſchija, ſ kotrymž wo politiſkim połoženju w Genfu wuradźowaſche. Popołdnju bě konferenza podpisarjow Rheinſkeho pakta, Brianda, Chamberlaina, Luthera, Stresemanna, Scialoje a Vandervelde. Wuradźenje, kotrež žo w hotelu Beaurivage wotmě, 4 hodźiny trajeſche. Briand prózowaſche žo, bojoſcź Němskeje rospjerſchicź, jako by wo komplott, pſcheciwo Němskej žo měrjazy ſchła. **Požadanje Pólſkeje wo Radźine** žydło a praſchenje rosſchěrjenja Rady ſtej ſtarſcheho data. Pólſkej je žo hižo **do Locarnſkeho ſrěčenja** žydło ſlubiło. S tym je žo njedorozumjenje, ſ nowinami ſbudźene, wotſtroniło. W praſchenju žamym pak je Briand jara rażny, a pſchi tym jeho wſchitkim ſwjatkarjo podpjeraju. Konferenza je žo bjes nětkajkeho wobſamknjenja ſkónčźiła a žo posdźiſcho dale powjedźe.

Francowſka krisa dyrbi — kaž žebi w Genfu myſlła — žo ſpěſchnje rosrišacź. Briand, kotryž najſćerje ze ministrom ſwonkownych naležnoſćow woſtanje, žo **bliſſche dny do Genfa wrócźi.** Jeremonije **pſchijecze Němſkeje** do Swjatka Ludow, žo hacź do Briandoweho nawróta woſtorcźi, ſo mohł Briand powitazu rěcź měrcź. Sa cźaſ Briandoweje njepſchitomnoſcze budźetaj Boncour a Loucheur Francowſku ſastupowacź.

Briand na kónzu wuradźenja praji, ſo je Locarnſki duch Genfej žwérny woſtał.

Chamberlain praji, ſo pſchichod njewidźi, cźorny.

Scinloja wuſběhny, ſo žo wo ſakładnym praſchenju njeje jednało.

Sajimawe je, ſo ſchwedſki Radźiny žobuſtaw, Unden, kotryž žo, kaž je ſnate, rosſchěrjenju Rady pſcheciwi, hiſchcze njeje do Genfa pschijeł, tak ſo žo Briand hiſchcze njeje mohł ſ nim rosrěcźeć.

Francowſke knježerſtwowa krisa wichak pſchezo jednaze Swjatka Ludow njeſpěchuje.

Wobucowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminařskej hasy 6. **Rěči serbski**

Najl a najtuńša kupowarńja wobucow. Pódnowanje spěšne a tunjo.

Pólſti požrědniſti namjet.

Prjedy hacź je Briand ſ Genfa do Parisa wotjeł, je wón ſ pólſkim ministerſkim preſidentom Skſynſkim rosrěčenje měł. Pólſti minister je po tym nowinarjow pſchijał a jim dźełił, ſo je jomu Briand ſlubił, ſo **budźe žo Francowſka dale ſ njepomjenſchenej mozu wo to prózowacź, ſo by Pólſka žydło w Radźe dóſtała.** S pólſkeje ſtrony žo nětko namjetuje, ſo by žo nakhwilne žydło Schpaniſkeje do ſtajneho pſchemeniło, a ſo by žo Pólſkej wuprósnjene, nathwilne žydło pſchirjekło.

Podpiſanje pod ludowe požadanje.

Njedźiwajcy wſchěch wottraſchazych srědkow ſe ſtrony monarchiſtiſkich ſtronow žo w němſkich wulkich měſtach wjele wuſwolerjow pod ludowe požadanje pſcheciwo pſchepjatym žadanjam wjerchow podpiſuje. We **Wulkobarlinje** je žo hacź do njedźele popołdnju **307 293** woſobow podpiſało.

S **Weimara** ſo piſche, ſo žo w Durinſkej žiwje podpiſuje. Najwjaſ podpiſmow je žo w **Sonnebergſkim** wokrjeſu naliczilo. W nětkotrych huſto wobydlennych gmejnach žu **podpiſma 50 prozentow wſchitkich wuſwolerjow pſchekroczile.** Mnohe gmejny žu **nowe liſćiny žadałe,** dokelž bě wuſchnoſć liſćiny, ſa ſenož 60 % wuſwolenjow doſahaje, pſchipiſałka. Tak móžachu we Weitenhauſenje prěni dźeń wupołoženje ſawrjeć, dokelž bě žo 100 proz. k ſapiſanju woprawnjenych ſapiſało.

W **Stuttgartu** je žo hacź dotal 12000, w **Erfurcze 5 000,** we **Weimarje** 2000, w **Jenje** 3800, we **Wróclawju** 220 000 **w Hamburgu** 60 000 woſobow podpiſało.

Pornjo žiwemu podpiſanju we wjetſchich měſtach žo w tych wſach, hdźež ryczerſtkubleržo knjeza, cźim mjenje podpiſmow woczakuje. Tuczi je wſchěmi ſrědkami ludźi wot podpiſanja wottraſchuja, a hroża, ſo budźa jim ſamo na jich wobſtejenſtwje a powołanju ſchkodźicź pytacź, jeli ſo žo pod ludowe požadanje podpiſchu.

Wulke demonſtracije w Drježdźanach pſcheciwo žadanjam wjerchow.

Swjatk němſkoſtatneje cźorno-cźerwjeno-ſloteje thor hoje w Draždźanach je njedźelu wulku demonſtraziju pſcheciwo pſchesměrnym žadanjam wjerchow wotměł. Rano wot 9 hodźinach hacź do wjeczora tſi ſ thorhojemi republiki wupyſchene a ſ thorhojnymi žobuſtawami wobſadźene automobilowe kolony do wſchěch ſtron město pſchejeſdźowachu. Woſy měſachu balono widźomne napiſma, ſ kotrymiž žo na njedobrnoſć žadanjow wjerchow pokaſowaſche. Dźiwajo na njepolitiſki charakter ſwjatka němſkoſtatneje thorhoje bě žo kóžde politiſke hełło (parola) wuwoſtajiła a tehdła žo tež na napiſmach ludow. pożadanje njemjenowaſche. Na cźole prěnjeje kolony ſtejeſche napominanje: **„Schtož je ludowe, dajcze ludej!“** Dalſche napiſma rěkachu: „Bžekonjemjerjo chlěba tradaju, prynjažo lěnjeho paſu. — Nětkdy cźežko ſaſtužene renty, dźenſa ſa wjerchow, k rosbrojenju. — Ludej nuſu, wjercham chlěb! — Wošom krajnych wótzow ſwój krajk Durinſku ſejeru.“ Na kónzu kóždeho cźaſa bě cźitacź hórko ironiſke napiſmo: Tež wjerchowſke lubki dóſtanu nješto na ſubk! Demonſtrazija, kotraž žo w bjespołocźnym porjedźe wotmě, zyły dźeń dróhowy wobras wožiwjeſche a na wobydleſtwo hluboki ſacźiſchcź cźinjeſche.

Němſcy wjerchojo ſo pſched wuswojenjom wobarajn.

„Vorwörts“ ſ Amſterdama powě: W Doornje je žo pjecza pod pſchedběžydſtwom nětkduſcheho kněžora ſhromadźiſſa ſaſtupjerjow němſkich wjerchow wotmołła. We njej žu žo prawidła poſtajiſle, po kotrychž ma žo ludowemu podpiſanju na wuſwojenje wjerchow wobaracź. Sa finanzowanje tutoho wobaranſkeho dźěła žu žo we Hollandſkej wulke ſummy wobſtarałe. W Amſterdamſkich burſowych kruhach je ſnate, ſo je kněžor koni po radźe žwojich hollandſkich finanzowych dowěrnikow wulke ſummy w hollandſko-indiſkich kulturnych hódnoſcach ſałožił. Dokelž je žo kurs tychle papjerow nimoměry powyſchił, je kněžor hodźił dobyte dospił. Mjes tym je žo mjes njeſozialiſtiſtimi ſtronami w němſkim žejmje kompromiſ wo watnamakanju wjerchow pſchijał. Po nim drje žo ſamoženje wjerchow njewuſkwoji, tola žo jim jenož dźeł ſ njeho pſchirjekne. Ssudy, kotrež maja wo žadanjach wjerchow roſſudźicź, dyrbja ſ pokojaz ſe laikow wobſtejecź. Demokratojo žu žo pjecza ſ tutym kompromiſom ſpokojili a nochzedźa žo nětko na wuſwojenje wjerchow podpiſacź. Tutemu roſſudźenju žo pjecza lewe ſchidło demokratow pſcheciwja.

„Staczanſti wubjerk“ je žo wutworił, kotremuž mjes druhimi ſapóſtanz pruſkeho žejma Ruſchke, Königsbergſki měſchcźanoſta Dullo a druzy pſchiſłuſchcźeja ſ wotpohladom, ſo bychu pſcheciwo wobſamknjenju demokratiſkeje ſtrony ſozialiſtiſko-komunniſtiſke požadanje na wuſwojenje wjerchow podpjerali.

„Montagmorgen“ a nětkduſi němſki kronprync.

Barlinſki tydzenik „Montagmorgen“ bě powěſcź wo podawiſnje lokomotiwnika Rappicha a jeho dźowki we kronprynzowym hrodźe we Wólſchinje (Oels) we Schleſiſkej wocźiſchcźak. Nětkduſchi kronprynz bě na to w nowinach wotmolwił a bě roſſchěrjenje powěſcźe pſchiſłodźenje mjenował. „Morgenmontag“ bě tehdła kronprynza ſkhiwdźenja dla wobſtorźił. Kronprynz chzyſche žo žudniſteho prozeſa ſminycź. Pſches žwojeho prawiſnika je wón woſtewiſ, ſo žo wuras „pſchiſłodźenje“ na naſtawk „Montagmorgena“ njepoczahuje. Na to je „Montagmorgen“ ſtórźbu wrócźo wſak.

Troch francowſkich wopytarjow masy w Lipsku zajeli.

Barlinſki „Montagmorgen“ piſche, ſo ſu ſchtwórtk we Lipſku tſioch Francozow, kotříž běchu do wopaczneho żeleſniſkeho cźaha ſaſtupili, ſajeli. Lipſcźanſke nowiny ſu tutón podawk ſamjelcźiſle, ſo by žo witkowanje njeſałyło, tola ſu jón mjes tym francowſke nowiny woſſewiſe. „Leipziger Neueſte Nachrichten“ piſchu, ſo je żeleſniſki inſpektor na tſioch Francozow, kotříž běchu do wopaczneho żeleſniſkeho woſa ſaſchli, nawrjeſkał, ſo dyrbja pſcheſtupicź. Dokelž ani ſkowcźka němſki njerozumjachu, njebě možno, ſo ſ nimi dorozumicź, a żeleſniſki inſpektor poliziju ſawoła, na cźož puczowarjow ſ mozu ſe woſow woſtſronichu. Na poliziji ſ nimi njeſałohdnje wobkhadźachu a jich do ſtwy ſawrjechu, w kotrymž dyrbjachu hacź do ranja woſtacź. Potom žo jim 200 hriwnow thłoſtanja napołoži. Francowſke knježerſtwo chze žo pjecza tuteho podawka dla pola němſkeho knježerſtwa wobcźežowacź. Cźi tſio Francowſojo žami ſa žebje ſkórźu dla wotſchkodźenja ſapodadźa.

Hiſćе přeco wusudy wójnſkich ſudow.

S wuſamknjenjom ſjawnoſcze je wójnſki ſud w Londonje w ſwojim pjatkownym poſtedźenju 41 lět ſtareho moleria Eugena Keßlera ſ Karlsruhe a rěbarja Theodora Walla ſ Karlsruhe ſudźił. Keßlera dla ſpitonaże, jebanſtwa a dla pſcheſudźenja ſ puczowańſkim paſom te jaſtwu na dźeſaco lět, Walla, kotremuž połožaze woſtejnoſcze pſchijźpichu, k jaſtwu na ſcheſcź měſazow ſaſudźichu.

Kommuniſtiſkeho złóſtnika zaſo zajeli.

W Barlinje, w Braniborſkej a w Pomorſkej bě w letach 1923/25 ſtraſchna banda ſtóſtnikow pod wjednitſtwom kommuniſtow Górićhom a Plettnerom žo na wjele měſtnach do twarjenjow dobywała a tež mordaćſtwa ſkutźiła. Woſebje žo bo pólſkich hamtow dobywachu. Banditojo, nětkdże 30 abo 40, pſchi tym zyle ſyſtematiſcy dźěłachu. Huſto je pſchi tym k pſchełelowanju doſchło. W Braunſchweigu pſchi tym jenoho kriminalneho ſaſtojnika, w Heegermühle jenoho żandarma ſaſtřělichu, we Tempelhofu a Hebrademnitzu nětkotrych ſaſtojnikow ſranichu. Stónczńje w Heegermühle nětkotrych ſ bandittow ſajachu, kotříž žo njemdrje wobarachu, pſchi cźimž Górićh ſ jenehu duba ſkeleizu na poliziſtow wobdźeſche. Pſchi tym ſam kulku doſta, a naſajtra jeho ſranjeneho

namakachu. Dla jeho rubježniſtich a mordarſtich njeſkutkow jeho k **khłostarni na 26 lět** ſaſudźichu, kotrejž dyrbjeſche w Braunſchweigu wotpokuczić. Wot tam bě wón loni w auguſcze cźeknył a ſo njedźiwajcy wſchěch ſtrěhowanjow ſaſtapicź njeda. Stónčnje ſu jeho w Barlinje wuſtrěhowali, hdyž ſo kriminalna polizija do ſtiwy, w kotrejž bydleſche, dobu, wón ſe ſpěſchnje tźělajeje piſtoliſe do poliziſtow tźěleſche a jeneho ſ nich ſtani. Poliziſtam pak ſo poradźi, Górliſcha pſchemóz. Blížſche duy jeho do khłostarnje wrócźo dowjedu.

*

Kommunista Wollwebera wobhnadźili.

Němſki preſident je nětkuſcheho ſekretara kommuniſtiſkeje ſtrony w Kaſſelu, Wollwebera wobhnadźił. Wollwebera ſu ſ jaſtwa puſchćili.

Madźarska ſpionaža w Južnoſłowjanſkej.

Belgradſka polizija je pſched někotrymi dnjemi wěſteho Fechema Balſkowicza ſ Zwornika w Bośniji ſajała. S tym je po łěta trajacy pytanju ſpionažnu organiſaziju wotkrnka, kotrejž wobſebje muſelenanoſo (muhamedanoſo) ſ Bośnije pſchiſłuſchachu a kotrejž nicźe we Budapeſtu hromadu běša. S najſtraſchniſchimaj ſrobuſtawomaj tuteje organiſazije běſchtaj mjenowany Fechim Balſkowicź a wěſty Coca Antonicź, cźłowjek hobrſteje mozy. Polizija wobeju dla mordarſtwow pytaſche. Wobaj ſtaj hižo wospjet w rukomaj polizije pohnkoj, tola ſo jimaj pſchezo ſaſo poradźi, wupjernyć. Byſchtaj khždy króć do Budapeſta ſchkoj, hdźež byſchtaj ſkhow namakałoj. W Budapeſtu nětkuſchi awſtriſti major Huſein Duricź, tehorunja muſelman ſ Bośnije, madźarſku ſpionažu w Južnoſłowjanſkej wodźeſche. Wón wobeju hoſpodowaſche a ſa nětkotre duny jeju ſaſo k mjeſtu dowjedźe. W Ssubotłzy ſo do jenoho doma dobywſchi, běſchtaj wonaj do Budapeſta cźekłoj. Tehdy ſo poradźi, winikow ſwěſcźicź, a južnoſłowjanſke wyſchnoſcze ſebi zadachu, ſo byſchtaj ſo wudałoj, madźarſke knjeźerſtwo pak ſo temu ſapowjedźi, ſo na to powołaju, ſo ſtaj ſ madźarſkimaj ſtarźanomaj, a ſo jeju madźarſti ſud wotſudźi. Poſrědniſcha južnoſłowjanſkemu knjeźerſtwu ſ Budapeſta dźělſchu, ſo je khždy ſ njeju k pollětnemu cźełkemu khłoſtanju ſaſudźeny. Kak ſo ſ tutym khłoſtanjom woprawdźe mjeſche, je teho widźecź, ſo Fechim Balſkowicź krótko po ſaſudźenju do Noweho Ssada pſchiſdże, ſo by tamniſche lětanſtcźo wobhonjał. Nětko wobaj w khłodze hedźitaj a ſtaj ſo 19 krwawnych njeſkutkow wuſnałoj a madźarſku ſpionažnu ſyſcź wotkrykoj. Staj wuſnałoj, ſo je madźarſke knjeźerſtwo jeju ſamo pſchi rubježnych mordarſtwach podpjerało, a ſo ſtaj ſtajnje w Budapeſtu bjeſtraſchny wuczeł nadeſchłoj. Do należnoſcze ſu pjecza tež někotſi offizěrojo ſaſchmatani. Jenoho adminiſtratiweho offiźěra ſu pjecza hižo ſajeli.

Měſto falſowarjow bankowkow w Madźarskej ſozialiſtow preſcźěhuja.

Kaž Budapeſtiſke nowiny powěda, je polizija pſches 50 owbydlenjow ſozialiſtow pſchepytała, pſchi cźimž ſu wulku hromadu ſozialiſtiſtiſch ſpisow ſebrali. Wobſebje poczełowazą je ſpiſ, w kotrymž ſu ſaměry njewotwisnje ſozialdemokratiſke wukoſene, a hdźež ſo praji, ſo dyrbi ſo bolſchewiſtiſke knjeźerſtwo w Moſkwje wobtwierdźicź a ſo doſpołne dorosumjenje ſ bolſchewikami dozpicź. We nozy ſu wjednika njewotwisnych ſozialdemokratow Schczépana Bagia a 30 ſ jeho pſchiwiſzowarjow ſajeli.

Wojowanje w Chinje.

S Pekinga ſo powě: Kommuniſt. pſchećelny general Fengnyuſhian je ſe ſwojim wójſtom w ſchěrokej fronczе pſchećźiwo wójſku generała Liczjinglina poſtupował a město Maczau k pokonju wot Tientſina dobył. Wobeſtronje ſtej jenoż mało ſchkodowałej. Kaž ſo ſda, Fengnyuſhian, runje kaž Wupeifu a Liczjinglin, nochze ſwoje wójſko ſ bitwami poſłabicź, doniž njebudźe wotmyſlenje marſchalla Cźangkaiſolina ſnate.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutora, 9. nalětnika.

Franciski wudowy.

* 1870 w Kumſicach August Mikela, karaſ w Maleſcach, wudawaſ Mis. Posoła a nabožnoju knihi: „Křeſćijana wěra a žiwjenje. Wodźoł přez paćerſku wuběr." —

† 1895 ludowy basnik Kubleć Jan Albert w Rachlowje, 96-lětny. — Khodźeše po ſwojej wosadźe kaž ſtary Simeon, wſitkich ze ſwojej ſoćeſdoſtojnej powahu jimajo a zbudźujo. — Běše w lěće 1849 hromadźe z Janom Sworu z Drožďźija, Handrijom Pechom z Rachlowa, Janom Pruskom z Brěžowa a Janom Lubjenskim z Rachlowa evangelſke ſerbſke towarſtwo we Rachlowje założił. Tu ſo bjez duchownoho ſami z modlitwu a wukładowanjom Božeho ſłowa natwarjachu jako pobožni ſerbſcy bratrа. W nim ſpěwaše ſo 1850 jeho 30 ſtučkow wobſahacy ſamoſtatny miſionſki kěrluſ: „Idźe kedźbliwje ſo rozhladamy po cyłom kraju wokoło," kajkichž je hiſće wjacore pěſnił. Tři ſteja we „Miſionſkich hłoſach". —

Ta wěra ničo njeplaći, kiž nima płodow na ſebi.

Přiſłowo.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor **w 7 hodź.** barometer 742, hygrometer +12, thermometer wo dnjo -|-11. — Dźenja rano we 8 hodź, barometer 741, hygrometer —3, thermometer w nozy +7. Wuhladny na njeſtajne wjedro. S wječorneje Europy pſchihadźeja k nam cźopłiſche wětry a pſchinjeſu nam wjele deſcźa. Mět ſnjemy ſnadź dźeń abo dwaj rjaneho wjedra wočakacź. Dokelž pak ſo wot Sendźeſtſcze nowa nižina bliži, ſo polom bórzy ſaſo pomrócźi a ſnadź k deſcźam dóńdże. Cźopły powětr dale wobkhowamy. Jutſe brzedu ſtónčko 6,30 hodź. ſkhadźa a ſo 5,52 hodź. khowa. Měſacź ſkhadźa jutſe rano 4,29 hodź. a khowa ſo pſchipołdnju 12,59 hodź.

— **W Miſchnuna „Wjerchowſkeje krajneje ſchuli St. Afra" je wot jutrow žem tak mjenowane „herbiſte měſchniſte měſtno" njewobſadźene. Tale ſchula je zyrkwiniſte ſaſożenje ſa evangeliſkich wuczomzow (gymniſiaſtow), kotſiž maja tam wobydlenje a też jěſcź darmo. Nětdy je kurwjeſcźi ſa herbiſteho wuczomza tole ſwobodne měſtno ſakoſcźi, ſo by ſo ſa doroſt herbiſtich duchownych ſtarał. Schula ſo ſ delnjej terzizu ſapoczinje. Samokmjenje dyrbi ſo hnydom ſtacź, hewak może miniſterſtwo měſtno też njeherbej dacź. Blížſche je pola duchowneho Tiſchera w Budyſchinje ſhonicź.**

— **Nowy hłowny lěkar Budyſchiſkeje měſchcźanſkeje khorownje,** univerſitny profeſor dr. Heß, kiž bě ſo ſ wopředka jenoż na pruhu pſchiſtajił, je ſo ſ wobſamtnjenjom měſchcźanſtich ſaſtupjerjow nětko na ſtajne pſchiſtajił. Prof. dr. Heß je ſebi ſe ſwojimi zyle wuſnamnymi wuſpěchami na polu nowocźaſnjeje nutſkownjeje medizíny hižo ſa krótki cźaſ ſwojeho tudyſcźa mjeno ſcźinił. Budyſchku měſchcźanſku khorownju je zyle ſnowa ſjadował. Sa lěkarjow je wědomoſtne pokraczowanſke kurſy pſchiſtworiwſi, tohorunji je ſa wukuhlanje wuſtojnych wotbladarkow khornjch, na kotrychž pſchezo pobrachuje, pſcht měſchcźanſkej khorownji ſamžnu ſchulu ſa wotbladarki ſałożił.

— **Kedźbu!** Hižo dźeſchi cźaſ ſo we wſchelakich oknikach ſ napadnymi nawěſchkami pod chifrun fitizalki Rudolfa Moſſe w Amſterdamje wukraſne kredity poſtiſcheja. Kaž je ſo ſ napraſchowanjom ſwěſcźiło, jedna ſo wo Holland-Amerciaн banku w Amſterdamje, De Ryppſtraat 142. Schtóž ſapóſcźele namjet na dóſtacźe kredita, ma 10 hriwnow pſchipołožicź, ſo bychu „cźuſchłakow" wotdźerżowali, kaž wudawaja. Nosprawy wo tutej firmje njeſu pſchihódne. Jedna ſo wo firmu, kiž ſnonitſaj ſapiſana njeje a jeje mějicźel hižo dwójcy konkurs ſcźinił. Dźe hewak nima firma dobreho mjena. Mandźelſka mějicźela ma pod ſamžnej adreſu mantlowy magazin, kiž je w hubjenych pjenježnych wobſtejnoſcźach. Mjenowana firma ho njehodźi ſa poſrědnicza kredita a wjele mjenje ſa dawaczełku ſa pjenjes. Kaž ho ſda, chze firma wot kóždeho, kiž ji na lěp ſałeſe, 10 hriwnow měcź.

— **Zbaka a paduchſa** ſajeli. Kriminalna polizija ſwonkowneho dźełaczerja ſaja, kiž je wjele ludźi wojebał a wobkradnył.

— **Paduſchniza.** Kriminalna polizija ſaja ſłužobnu holzu, kotraž je jeje ſpanſtu towarſchku wobkradnyła.

— **Paduch jězdnych kołow.** Tudomneho ſchuſtkeho hóńza, kotrehož běchu do ſwonkowneje woczehnjenje dali a ſ kotrejž bě cźeknył, wuhlědźi kriminalna polizija jako toho, kiž je tu w poſlednich tydźenjach jězdne kola kradnył, kiž běchu ludźo bjes dohlada na dróſy ſtejo woſtajili. Kradnjene kola ho wobjedźerjam ſaſo wróczichu. Cźekłeneho wulkowanja jedyn tudomny polizajſki ſtražnikſchtr njedźelu w Drježďźanach na Hlownym dworniſchczu ſetka a jeho ſhobu do Budyſchina wja.

— **Kradnyli ſu we wokolinje w nozy k 8. 3. 26** mužaze jězdne kolo ſnamki „Saturn" cźo. 376871. Na ſwónczku ſteji „Max Neuman, Burkau" a ſonjaze jězdne kolo ſnamki „Preſto". Swónczki ma napiſmo „Clemens König, Burkau". Wo wězonne ſdźełenja proſy kriminalna polizija.

S **Wowmowa.** Pokhroma je ſaſchła mjes ſkotom kubłowcho nasenka Schkody (w Nowej Wjeſy). Sawjeranſke a ſchkitanſke naprawy ſo ſdźěwu.

K **Bukojny.** Pokhroma je ſaſchła mjes ſkotom kubłerja Szymanka cźo. 24. Sawjeranſke a ſchkitanſke poſtajenja ſ Bukojnu dale placza.

S **Hrodźiſchcźa.** Pokhroma je ſaſchła mjes ſkotom pſchekupza Jana Nedowa, ſiwnoſcźerja Hermanna Ducźmana. Sawjeranſke a ſchkitanſke naprawy ſa Hrodźiſchcźo ſo ſdźěwu.

S **Wujeſka** pola Wósporſka. Pokhroma je ſaſchła mjes ſkotom měſchcźanoſty Pawoła Schmidta. Sawjeranſke a ſchkitanſke naprawy ſa Wujeſk ſo ſdźěwu.

S **Lemiſchowa.** Mjes ſkotom ſiwnoſcźerſki ſwid. Zimmermannowje je pokhroma wudyrkła a ſo hamtſaj ſwoſcźila. Sawěranſti wokrjeſ je dwór pokhrony, ſchkitanſki wokrjeſ ſłuſchna wjeſ.

S **Wołowow.** Sjawny pucź ſ Wałowow do Njechanja a ſ Wałowow do Njeſniarow ſo **wot póndźele** 8. měrza hacź na dalſche dla naſypowanja ſawrjetej. Wótkhod pokaſuje ſo na Ketlizy a na Wujeſd.

S **Pomorz.** Schto alkohol wſchitko dokonja, dopokaże podawk, kiž je ſ tudy ſtak. Dźełaczerjej, kiž je hižo dźěła, běchu ſnaczi někotre karanczki kóſkopiwa kupili. Jako bě ſwoje karanczki wupił, praji, ſo póńdże na kolije żelesniz, dokelž ſo jemu na ſwěcze wjazy njelubi. Na to dźeſche won a hdyž ſo dleſchi cźaſ wjazy njewróczi, buchu nětkoſi hoſcźo njeměrni a napominachu żeleſniſkich ſaſtojnikow, ſo bychu cźaru pſchepytali, dokelž ſu dźełaczerja nětkoſt k żeleſnizy hicź widźeli, haczrunjeż na napſchecziwnym kónzu bydli. Żeleſniſzy ſaſtojniży namakachu jeho też prěki pſches kolije leżo a mějachu hiſcźe próżu, ſo bychu jeho ſ kołijow wſali. Na ſhoże we tymle cźaſu żadyn cźaſ njepſchijědże, hewak by hył dźełaczeſ ſ woporom ſwojich cźeſtich myſłow

S **Běłeje Hory.** Pokhroma je ſaſchła mjes ſkotom ryczerſkubłerja hrabje ſe Solms-Sonnewalde a ſiwnoſcźe-

Bratrowy mordaŕ.

Kriminalna novella.

5] (Pokračowanje.)

Hdyž wobſkorženy tute ſłowa ſaſłyſcha, pokloni ſo wón khłódno a cźicho. Njeſtaraviſchi ſo, kaž ſo bycź ſda, ani we najmjeńſchim wo pſchihad, kiž běſche pſchepſchuſchowanje pſchetorhnył, bě ſo ſaſo zyle ſymnokrejny ſtał a jeho wulkej cźornej wocźi wnidźerjeſchtej ſpohladnjenje coronera zyle ſmérom.

„Moji knježa pſchiſtażni", pokračowaſche tutón po krótkej ſtrowiſy, „njeſtrowoſcź jeneho ſ waſchich kolegow běrje nam ſakoſtſi charakter, a tohodła je muſnje, ſo pſchepytowanje hacź na ſajutſiſche wotſtorcźimy. Do toho cźaſa pſchepoda ſo cźeſto ſzyła ſudniſſemu lěkarjej na pruhu, a ja ſam ſmeju khwile, ſ někotrymi ſ waſ měſto njeſkutka wopytacź. Schtož wobkhorżeneho naſtupa, to wón ſwoſtanje pod ſtražu tuteju ſtražnikow mjes tym w tutom domje. Na dalſche budź jemu dowolene, wěcźeć, ſ kimž chze, ſ wuwjeſcźom ſwědkow."

Po tutych poſlednich ſłowach ſudowe cźłjódy pomalku wotſtupowachu, wuprajejo pſchi khždej krocźeli ſwoje ſpodźiwanje nad podawſinami tohole dnja. Womorca ſtareho pſchiſtażneho knjeſa běſche ſ nowym njewucźerpajomnym pſchehnjetom jich tukanjow; khždy pſchidźźli jemu rólu we tutej ſałoſtnej cźinohře. Tola na ſhoże běſche miſchtr Franzes Barrett, prjedy hacź bě ſo ſórła doſpołnje ſwoboſnika, na nohżydłach był domoj donjeſeny a ſchkitej ſwoje cźetki pſchepodaty.

*

„Pjecź abo ſchćeć pjelzow hadźeje jemu na khribjet a hnydom dajcze jemu ſpokojazu napoj", prajeſche lěkař, kotrehož běchu ſawołali, „ta wěz nima niczo na ſebi."

„Mě, knjes doktor", ſawoła khory, ſane pjelzy, ſane ſelo! Měr a njeſcźenje, dale niczo ... Ach, wſmicze mi jenoż tutón pjerſcźeń ſ diamantom pjecź."

„Widźicze", ſnapſcheczíwi lěkař, ho k pſchitomnym wobroczejo, „ło ma pſchezo hiſcźeze trochu ſymizy. Mój wumkas dyrbicźe woſtajitwſchi wſcźeho wuwjeſcź a pſchedewſchim maju ho pjelzy hnydom wobſtaracź."

Lěkarjowe poſtajenja buchu do pižmika wuwjedźene. Na pſchećźiwjenje ſtareho knjeja njedźiwaczu; linychu jemu cźaj do huby a pſchiłożichu jemu pjelzy.

„O mój Bożo", ſałoſcźeſche ſtary pſchiſtażny, „ſym potajkim ſaſudźeny, dźenſa niczo njewidźecź hacź krew, a to ſwoju a tu ... muża ſ diamantowym pjerſcźenjom."

„Ale, luby wujo, ſhrabajeze ho tola", prajeſche jeho cźetka miſ Sarah, kotraž wobſtajnje pſchi łoju khoreho pſchebywaſche, „wulpi ſo jedyn abo dwě hodźinje, a namyſlíwoſcze (fantaſije) wſchak ſame pſcheſtanu."

Najajtra, hdyž ſtary knjeſ pſchi kachlach ſedźeſche a tak derje, hacź ſamóſeſche, pſched ſwojej cźetku ho wobaraſche, kotraž jemu pſchezo hiſcźeſe ſelo poſtiſcźowaſche, wotewrichu ho durje a nabobo ſaſtupi miſchtr Gisborne. Won wupadaſche doſtojny a ważny kaž pſchezo a podpoża njeſeſche toſtu knihu poliſtowoje wulkoſce, kotruż ſ ważnym wuraſom na prěnju łěpſchu nadobu położi.

„Dźeń dobry, miſchtrje Barretto! Waſch najpodwolniſchi ſłužobnik, miſ!" prajeſche coroner a wſa ſebi hiſeſe wſcźeho ſtółz. „Cźujeceze ho trochu łěpje, cźeſcźowany knjeże?"

„To wſchak njemóżeſche niczo rěkacź", ſnapſcheczíwi ſtarz. „Trochu roſhorjenja, a dale niczo. Haczrunjeż ſcze wo tom rěcźał, ſo chcźeze moje mjeno ſ liſcźiny pſchiſtażnych wunamjnyć, to ſym tola hotowy, ſwoje funkcźije jako pſchiſtażny hiſcźeze dale dopjelnjecź."

„Wo tom wſchak móżemy hiſcźeze rěcźecź", ſnapſcheczíwi coroner. „To najnuſniſche pak je ſa tutón wokomik wożerawſcha naležnoſcź."

„Wy měnicze to ſamordowanje?"

„Dajeze ſtruchtemu podawku kajſežkuli mjeno chcźeze, mi je wſcho jene. Schtóż mje naſtupa, to mam tule wóſa pſchezo hiſcźeſe ſa njeſbożowny pſchipad; ſa waſ je wono hižo ſ njeſkutkom, to wſchak wěm. Woprawdźe ſu mi hižo powědali, ſo ſcze wy hižo wożera kóńz jednanja, ſa njewěm, na kajſe zyle khroble tukanje ho ſtożujo, ſ wěſtoſcźu wobkrucźeli, ſo je jin Richard winowaty ſamordowanja."

„To je wěrno, a moje nahladny njeſbu ho w běhu poſlednich dwanaceſe hodźin pſcheměniſe."

„Nó wěſcze wy, runje pſchećźiwo tutym ſaſaſkym nahladam khżył wojowacź. Chżu wam dopokaſacź, ſo we padach tutoho waſchnja móża po ſdaczu najcźeſcźe dopokazy winy druhdy dożyła wopaczne a mylne być. A ſo khżł waż ſ jenym ſłowom pſcheſwědcźił, to chżu wam jako pſchikład zyle podobnu ſtawiſnu powědacź."

„Zyle podobnu ſtawiſnu?" woprascha ho ſtarz a tſcheſcheſche ſ hłowu.

„„Haj, ſnajmjeńſcha tak nimaſe", pſchida coroner. S tutymi ſłowami połoži pſchiniſeſenu knihu poliſtowoje wulkoſcze (foliant) na klin a ſapocza: „Tule ſtawiſmy ſym „ſe ſóźki dźiwnych ſmjertnych podeńdźenjow" wujimał; pożiwchajcze, proſchu, tohodła někto khwilku na mnje."

„Cźitajcze jenoż, ja poſłuchcam!"

Coroner njedaſche ſebi hižo kaſacź, ale ſapoczа cźitacź:

Snaty Eduard Young wujźeſe ſebi jónu ſ někotrymi jemu ſnatymi knjenjemi na Themſy. So by jim pſchijomnje dołhu khwilu ſacźerił, ſchra na flecze někotre pěſnje. Tola bórzy, hdyž wuhlada, kak wachta (łódź) ſ někotrymi offiźěrami wobhładźena, jeho pſchećźeſcźehowacze, pſchesta piſkacź a tykny ſwoju pſchećźahu do dobhaka.

„Cźehodła dale njehrajecze, mój knjeże?" woprascha ho jeho jedyn ſ offiźěrow ſ nimale hrubym hłoſom.

„Cźehodła ho takle praſchecze?" ſnapſcheczíwi mjerſazy Young.

„Wy dyrbicze hnydom dale hracź!" poruczi offiźer.

„Ale, ale ..."

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

Pla Arnoschta Lehmanna. Sawěrańske a schkitańske nastrowy sa Běłu Horu sa sbehnu.

S Jěžowa. Dróha pyches Jěžow sho pyestrowanja dla te dróha z Kamjenza do Čornowza sho na Jěžowskich honach nazywowanja dla hacź ke kónčenju tychle dźěłow sawrć. Wobkhad potaźe sho na pódłańske puće.

S Kamjenza. W jenym tudomnym hoscźenzu sebi njebźeju popołdnju 45-létny pschekupz ze Shorjelza žiwjenje wsa. Tśi hebi z revolwrom dwě kulzy do hłowy. Cźežkorańenemu dowjesechu jeho do miloscźiwskeho wustawa, hdźež dwě hodźinje na to wumrě. Njesbožowny je hołwodarskich starosćow dla ruku na sho złožił. Jeho do Shorjelza dowjesu.

S Bźešnu pola Kamjenza. Sshłny wichor na tudomnej schamotowej fabrizy schtwórtk popołdnju wulku schkodu naczini. Powali switśe pyched dleśćim cźasom wotpaleneho dźěła a cźišmy je na mnjeje shotowjenu tśechu. Kamjenje tśechu pyscherańschu a shónzowachu. Na shoźe nichtó we twarjenju njebě a tak cźłowjekoju do schkody njepschindźechu.

S Dažinu. Wokrjesna dróha z Łubija do Kumwalda sho na Dažinskich honach nazpowanja dla wot 9.—15. měrza sawrć. Jědny wobkhad potaźe sho na Lewału a Njesnarowy.

Se Zyłowa. W nozy k hobocźe wokoło ½2 hodź. wohnjowa hara wohybderjow se spanja wubudźi. Drjewjana brózeń murjerja Regela bě sho spalíła. Wscha piza, kotraź sho w brózni khowasche, ratarske graty a maschiny, kaž tež waschot najerika sho žoło społschi. Naštata schłoda je khětro wulka, dokelź ma wobźbdźeć jenoź nisko sawěsćene. Kaž sho sda, je słónstka ruka wohenj załožika. Statok hamotny pschi tom njebu steji. Tak njebě śrocha za pódłańse twarjenja.

Se Slepo Komorowa. Nimo pschiwitźowarjow Łśeżu stronow, kotrejž namjet sa ludowe pożadanje ranschtej, je pola naź jasnje spóznaćz, so žo tež pschiwitźowarjo druhich stronow pyches demokratow won a wohebje wutka stron tych, kotśiž hewak wolicź njekhodźa, žiwje pschi sapiźowanju wobdźěła.

S Hródka. Cźežke njesboże sta sho pjatk popołdnju na Mužakowskeje dróhy. Samkrátki mischtr H. S. bě je swojim motorskim kołom po puću. Pschi polnej jésdze śemi sho kołowe widsischczo a S. tak njesbožownje padze, so so na hłowje cźežko rani. Hdyž běchu jin jesbożenczo nimje swobaleli, dowjesechu jeho z autom do Hródka.

S Barschcza. 49létny ruskelnik, kiž hižo dleśći cźas na njesahojomnu krkowu khorosćz cźerpjesche, je žo z pkuom sajědoscźik a tak swojemu žiwjenju kónz cźinik.

Wjedro w małem różku.

Tak je swój pucź schok, najmjeńśi mjes dwanacze japoschtołami. Jako tajki njeźmědźesche žo njeluby cźinicź. To pak tež cźinik njeje. Nawopak. Nětko mómy jemu wuzwědźenje wustajicź: jepschecźopkybył! A wo kelko? Kunje wo 4 stopnjow. To je wscho, schtoź žo hodźi. A tak je nězhtožkuli se symskeho spara wubudźił. Wšo pola naš njetcźeja hišcźe mandle a aprikoły, kaž po nominarskich powěsćach nad Rhynom. Ale wonja hižo z dawna sa nalećom. Lěźny worjeschk pogmėwuje žo nadźijepołny po kwėta. Hižo daje krjenżowy próch se žołtych mizkow a cźerwjenjoste krjenża swérja žo won se swojich thelusćhkow. S wjeselcźoju pschidruża žo kožmaczki (Stachelbeeren) a chźeźa žwoje selene kopjesćka wupschestrėwacź.

To wscho ju tamne 4 stopnje bocźinike. W pscherésku běsche 3,6 stopnjow cźopkoty, kotreź hewak normalnje 0,3 stop. nize niczki wucźinja. Cźopkota postupowasche porjadnje wot 5. hacź ke kónzej Prėnje pjecź dnjow pschinjesechu nam haprlezjke wjedro. 3. dožpě thermometer najwyschschu cźopkotu 12,3 stopnjow, najnizschu stejesche 8., a to minus 6,2 stopnjow. Mějachmy 2 lodowej dnej a 10 z mrózom. Na schtyrjoch dnjach stupasche thermometer wyschsche 10 stopnjow.

We wkóńcznosći dožpě w pscherésku 83 proz. dźiwajo na maku liczbu dnjow z deschcźowym wjedrom, mjenujcy 9. Hacź do 16. běsche mėżaz bjes njeho, potom sześehowachu 9 dnjow z deschczjotym wjedrom, hyrunjez dźěła jara žłabje. Tola je mėżaz žwoju normalnu wlóżnotu z 25, mm. žamo pschekrocźił. Wo žnėhu njemózachmy rėczecź.

Samróczenych dnjow mějachmy doscź: 0,77 njebja běsche w pscherésku pschikryte. S tym je žo po nowocźažnym wurasu rekord dospėł. A tuž mějachmy w najkrótschim mėżazu 16 samróczenych dnjow a jenoź 2 jasnaj. S wuwjacźom šewjera dujachu wětśisi se wschěch kónczin 26 ras z krótkeho ranja, 19 ras z juha (z pschipołdnja) a 14 ras z ranja a z wjecźora.

Barometer běsche se 750,7 mm. normalny, w pożlebnjej tkerźinje khětro wyšoko. Maximum 766,6 mm. 27. a minimum 735 mm. 18. A nětko dże z połnej nadźiju do mėżaza, kiž dyrbi nam nałécźo pschinjesecź. Njech tomu tak je! —

Zapóslane.

Na „Sapóślane" w cźišśe 54, 5. měrza t. l. nam sćěhowaze wotmołwicź: Njesłyšu tole wuprajenje pschecźiwo serbskemu Ssokolej cźinik, ale to je žo z druheje stromy fałko. Jako bě, nėhdy jako hobustaw, pschitomny knjes hoscźi z jimom połak, hu žo w pożledniem „Sapóślanym" nałpomnjene słowa z druheje stromy prajile. Ja hebi njewérne wudawanja pschecźiwo mojej wosobje na žodyn pad fubicź njedam. P. Mittag.

Hospodarski rozhlad.

Wutoru, 9. nałétnika 1926.

Wcźerawsche kursy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowsk. frank.	15,03
1 jendźelski punt	20,38	100 cźeškoj. krónow	12,41
100 schwajz. frankow	80,74	100 pólsk. markow	54,33

Na efektowych wikach bě wobkhod wcźera hlawsh. Kursy so powschitkownje wotdźerjachowachu. Wójnska pożcźonka pak postupi wot 3,92 hr. na 4,12 hr. sa 1000 hr.

Produktowe wiki w Barlinje. Placźiny sa pschenzu so wcźera na dotalnej wyschokicźi sdźerżachu. Tola wobkhod bě mėrny. Rožke na tuthwitnje wjele kupzow, tak twostachu placźiny jara krute. Wobkhad w jecźmjenju bě słaby. Wowsk kupowachu jenoź w lépschich družinach. S tukanja posticźesche so wjele rjaneje muki. Tola wozkhod bě mėrnischi hacź dotal. Wcźera placźesche zenimar

w Drjezdźanach:

pschenzy 12,05—12,30 hr., rožki 7,30 hacź 7,55 hr., jecźmjenja nałétnjeho 9,10 hacź 9,60 hr., wowsa I. 8,90—9,10 hr., wowsa 8—8,75 st. hriwnow,

w Berlinje:

pschenzy 12,45—12,65 hr., rožki 7,40 hacź 7,60 hr., jecźmjenja nałétnjeho 8,10 hacź 9,30 hr., nałymskeho 6,80—7,50 hr., wowsa 7,95—8,45 hriwnow,

w termijowym wikowanju:

sa měrz: pschenzy 13—13,07 hr., rožki 8,12 hriwnow,

sa mėju: pschenzy 13,10—13,05—13,10 hr., rožki 8,75 hriwnow,

sa julij: pschenzy 13,07 hr., rožki 8,90 hacź 8,92 hriwnow.

Na pschedaś.

Konfirmazijski wobleć a kłobuk w Budyschinje na Kamjenskej haśy 39 I.

Kosa młoda z kóšlatami w Jelenjowje cźo. 26.

Sšiwna schérokomłócźena, Rutmiczański w Njechanju.

Runtliza. M. Topf w Niśkej.

Sso pytaja:

Hołza do domu, Hartmannowa w Budyschinje na Snutskownej lawskej haśy 2 III.

Hołza sa dom, Wenzlowa w Budyschinje, Paulistr. 42. Frau Fritz Müller w Łubiju, Hartmannstr. 5.

Drjezdźanska burza.

Pschenza	241-246	khrnoze kruški	16,00-16,75
rožka	146-151	pschenicź. wotruby	9,50-10,40
nałétnik jecźmjeń	182-192	rżane wotruby	9,50-10,60
nałymski jecźmjeń	—	pschenicźna muka	37,00-38,50
wowsh	160-175	rżana muka	25,00-27,00
khrtowy bkoch	220-250	woka	27,00-28,50
rapź	330-340	pjeluschki	25,00-26,00
kukuriza (Mais)	187-192	hróch	27,00-28-50
fuche trubjenźki	10-10,50	zokrowe kruš.	17,00-19.00

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki, dźenża bóh ½11 hodź.: Pschi hrėnjejstym posticźenju měrny wobkhod. Placźiny su wobzłabje. Tendenza měrnischa.

Dop. ½12 hodź.: Pschi małych wobrotach su wiki njepschemėnjene. Tendenza njepschemėnjena.

Placźiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe žymje po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg, placźiny po złotej hriwnje.

	8. 3.	6. 3.		8. 3.	6. 3.
Pschenza	249-253	249-253	rapź, wosnjski	14,50	14-14,50
rožka	148-152	148-152	poch. metasa	14.00	8,00
natét. jecźmjeń	162-186	162-186	ferabella	25,00	—
nat. jecźmjeń	136-150	136-150	běrnjaze kruški	14-14,25	14-14,25
wowsh	159-169	159-169	bunq	20-21,00	20 21,00
kukuriza (Mais)	189	—	woka	25,00	25,00
pschenicźn. muka	32-35,75	33-35,75	lanq wosnjski	18-18,60	19-19,00
rżana muka	22-28,25	23-23,25	módre lupiny	12-12,50	12-12,50
pschenicź. wotr.	10.00	10,00	žołte lupiny	14-14,50	14-14,50
rżane wotruby	9,00	9,00	syno, 50 kg	3,40-3,90	3,40-3,90
rapź	340	340	sloma, rżana	0,75-1,35	0,75-1,35
lane žymje	—	—	„ pschenź.	0,75-1,25	0,70-1,25
hróch	22-25,00	22-25,00	„ wowsna	0,80-1,20	0,80-1,35
pjeluschki	20-21,00	20-21,50	„ jecźma	0,80-1,25	0,80-1,20

Placźiny rėsneho skotu na Drjezdźanskich skótnych wikach.

8. měrza 1926. Placźiny po zenim. a st. hriwnach.

Sloźene druziny a wojstawjenjenje.

Woły: 249.

Polnomłasne, wukormjene, najwjetśiche rėsnele hódnoscź hacź do 6 lit	47—50
Młode młasne, njewukormjene, starśiche wukormjene	41—45
Mjenje wukormjene młode, derje pizowane starśe	35—38
Mjenje pizowane wschěch starobow	28—32

Byki: 227.

Polnomłasne, wuroscźene, najwjetśiche rėsnele hódnoscź	50—52
Polnomłasne, młóbsche	47—50
Mjenje wukormjene młóbsche a derje pizowane starśe	41—45
Schpatne	36—40

Jałowje a krowy: 243.

Polnomłasne, wukormjene krowy najwjetśiche rėsnele hódnoscź	47—49
Polnomłasne, wukormjene jałowje najwjetśiche rėsnele hódnoscź hacź do 4 lit	41—45
Starśiche wukormjene krowy a derje wuwite młóbsche krowy a jałowje	36—40
Derje pizowane krowy a mjenje pizowane jałowje	31—34
Mjenje a schpatnje pizowane	28—30

Cźelata: 808.

Kaflépsche wukormjene	72—75
Mjenje wukormjene a taste twot zwja	65—70
Schpatne	48—60

Mowzy: 688.

Młóbsche a starśiche wukormjene	54—60
Starśe wukormjene	48—52
Mjenje wukormjene (Merzaschzel)	35—45

Swinje: 1884.

Polnomłasne, wobešlich rahow a cźi. 6 cźelkow, hacź do 1½ lit stara	79—81
Bukormjene	82—83
Mjasne	76—78
Schpatne	73—75
Rańsk a tandrowe	62—78

Wjedro w małem różku.

Tak je swój pucź schok, najmjeńśi mjes dwanacze japoschtołami. Jako tajki njeźmědźesche žo njeluby cźinicź. To pak tež cźinik njeje. Nawopak. Nětko mómy jemu wuzwědźenje wustajicź: jepschecźopkybył! A wo kelko? Kunje wo 4 stopnjow. To je wscho, schtoź žo hodźi. A tak je nězhtožkuli se symskeho spara wubudźił. Wšo pola naš njetcźeja hišcźe mandle a aprikoły, kaž po nominarskich powěsćach nad Rhynom. Ale wonja hižo z dawna sa nalećom. Lěźny worjeschk pogmėwuje žo nadźijepołny po kwėta. Hižo daje krjenżowy próch se žołtych mizkow a cźerwjenjoste krjenża swérja žo won se swojich thelusćhkow. S wjeselcźoju pschidruża žo kožmaczki (Stachelbeeren) a chźeźa žwoje selene kopjesćka wupschestrėwacź.

To wscho ju tamne 4 stopnje bocźinike. W pscherésku běsche 3,6 stopnjow cźopkoty, kotreź hewak normalnje 0,3 stop. nize niczki wucźinja. Cźopkota postupowasche porjadnje wot 5. hacź ke kónzej Prėnje pjecź dnjow pschinjesechu nam haprlezjke wjedro. 3. dožpě thermometer najwyschschu cźopkotu 12,3 stopnjow, najnizschu stejesche 8., a to minus 6,2 stopnjow. Mějachmy 2 lodowej dnej a 10 z mrózom. Na schtyrjoch dnjach stupasche thermometer wyschsche 10 stopnjow.

We wkóńcznosći dožpě w pscherésku 83 proz. dźiwajo na maku liczbu dnjow z deschcźowym wjedrom, mjenujcy 9. Hacź do 16. běsche mėżaz bjes njeho, potom sześehowachu 9 dnjow z deschczjotym wjedrom, hyrunjez dźěła jara žłabje. Tola je mėżaz žwoju normalnu wlóżnotu z 25, mm. žamo pschekrocźił. Wo žnėhu njemózachmy rėczecź.

Samróczenych dnjow mějachmy doscź: 0,77 njebja běsche w pscherésku pschikryte. S tym je žo po nowocźažnym wurasu rekord dospėł. A tuž mějachmy w najkrótschim mėżazu 16 samróczenych dnjow a jenoź 2 jasnaj. S wuwjacźom šewjera dujachu wětśisi se wschěch kónczin 26 ras z krótkeho ranja, 19 ras z juha (z pschipołdnja) a 14 ras z ranja a z wjecźora.

Barometer běsche se 750,7 mm. normalny, w pożlebnjej tkerźinje khětro wyšoko. Maximum 766,6 mm. 27. a minimum 735 mm. 18. A nětko dże z połnej nadźiju do mėżaza, kiž dyrbi nam nałécźo pschinjesecź. Njech tomu tak je! —

Zapóslane.

Na „Sapóślane" w cźišśe 54, 5. měrza t. l. nam sćěhowaze wotmołwicź: Njesłyšu tole wuprajenje pschecźiwo serbskemu Ssokolej cźinik, ale to je žo z druheje stromy fałko. Jako bě, nėhdy jako hobustaw, pschitomny knjes hoscźi z jimom połak, hu žo w pożledniem „Sapóślanym" nałpomnjene słowa z druheje stromy prajile. Ja hebi njewérne wudawanja pschecźiwo mojej wosobje na žodyn pad fubicź njedam. P. Mittag.

Z Łužicy.

* S Połcźnjan. Na telefonistku hamcźe w Połcźnjan budźe žo wot 1. měrza telefonistka słužba bjes pschertorhnjenja (nózna słužba na slicźbowanje wobdźěłnikow wotmėwacź.

* S Weickersdorfa. Mjes skotom žiwnoschcźerja Ewaldom Preusche je pohrowna wudwrila. Sawěrański wokrjesć je dwór pokhrowny, schkitański wokrjesć schykna wjesć.

Se Soślanda nad Schprjewju. Statne rėcźnistwo je jednanje pschecźiwo pschedarjej adventistom Patzigej w Biskopizach sastajitko. Pschepytanje je dopokasało, so je 18létna Ella Rychtarjez starschišći dom se swojeje wole wopuschcźiła. Njebě tohodla sa sakrocźenje se strowy žudnistwa žaneje pschicźiny.

* S Djibrachcźiz. Pokhroma je saschła mjes skotom kubleria Filipa. Schkitańske postajenja sa Djibrachcźiz daje placźa.

* S Wóstrowza. W nozy k schtwórtkej wotpalischtej so pschi Bjarnacźazańskej dróhy dwě brózni, kotrejž mėstu słuschesche. Kak je wohenj nastał, njeje znate.

Se Žitawy. W tudomnym industrijowym wokrjesu bjeschóźkosć z nowa žywnje pschibėra. Licźba muzikich, kotśiž su zyle bjes dźěła, je w běhu mėżaza wot 2332 na 2766, žónskich, kotreź su zyle bjes dźěła, wot 241 na 485, dostawarjow pschirazka wot 2467 na 2647 stupiła. Pornjo sandźenemu lětej je licźba žónskich, kiž su bjes dźěła, po žamo podwojiła, licźba muzikich pak, kiž su bjes dźěła, wo nėhdże 20 prozentow postupiła. Wjele textilnych fabrikow we wokrjesu dawa jenoź śi abo schtyri dny wob tydźeń dźěłacź, z tym so mjoa dźěłacźerjow pohubjenschi.

Se Shorjelza. Wjecźor wokoło 9 hodźin na žamotnischim puću njesnaty rubježnik žónsku nadpadaze a jej ruczku tosćku z mozu wutorhnu. Cźmy a stróźelow dla njemóżesche žona nadpadnika wopihacź.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S Radeberga. Pschi wichorju, kiž sandźeny schtwórtk popołdnju wokoło ½5 hodźin teź w naschej wokolinje sakhadźeschе, stej ko njesboži stałej. Na Lolzborisskej dróhy bě wichor elektrikki grót rostorhnył a na dróhu cźišnył. Sapschah kubleria Bjarnata Maschki pschijědże z pola a sajědze na grót. Milina wobeju konjow na mėtnje sarasy. Pohonca na žoło se strózelemi woteńdże. Podobny podawk sta žo w Seifersdorfje. Tam bě wichor tśechu piwarńskeje kolnje wotkryt. Pschi tym bě žo grót elektrikkeje žwézy wottorhnył a na dróhu padnył. Nékotrym kolojésdnym, kotśiž grót pschejédżechu, žo nicźo njesta, dokelź gumije elektrikki prud dale njewjedu. Ale sapschah knjeżeho dwora snjeboži. Milina mori jenoho konja, kiž bě na grót stupił, a pschesćoki hišcźe na druheho konja, kiž žo tohorunja wali, njebě pak morwy.

* S Drjezdźan. Tu je žo žmjertne njeboże stako. Na Prażiskej dróży dźanyche wunoschowarka nowin hišcźe pyched autom dróhu pschekrocźiz. Žu pak auto šrabny a pschejédże a dojpołnje smjecże.

S Drjezdźan. Njedźelu Lětare, 14. měrza, ½4 hodź. wotmėwa žo w Kschižnej zyrkwi nascha serbska Bohu słužba; nasch luby knjez farař Domaschka wotmeje Bohu słužbu. Budźe nam w naschej lubej macźeńnej rėcźi prědowacź, a wschitcźy Sserbja su tohodła wutrobnje pscheproschcźeni.

* S Lipska. Pjatk popołdnju pschejédże cźežity auto 12 létneho hólca. Hólc žo na mėstnje mort.

* S Wechselburga. W pschitomnosći žwojeho nana pschi puschczenju schtomow padazu schtom žyna kubleria Fritza Lohmanna saraśy. Ssyn chźejše po sa krótki cźas woženicź.

Najnowiša powěść wo wjedrje.

— Schkrowa powěść wo wjedrje ja jutše žrjedu: W pokhończnej Němšej pomrócźene a z khwilemi desćhcźe, khětro cźopło. W pokodnischej Němšej njewobstajne a we wjecźornej Němšej žo posdźischo trochu wuwjedri.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Po wrócźostupjenju Briandoweho knjezeństwa je kurs franzowskeho franka z nowa spadnył.

*

Jeleznizarjo marokkowskich jeleznizow sdźela strajkuja. Dwórnischcźo w Casablanzy žo wojerjuju strajkuje. Wojazy a strajkowarjo žu w Kemitra do žo sraźili.

*

Druzejo žu franzowskemu najwyschschemu komiharej de Jouvenelej wumėnjenje sdźěłili, pod kotrymiž chźedźa franzowske nadkneježitwo pschisjónjacź. Wone rėkaju: 1. Dospołna njewotwisnosć Syrisleje. 2. Libanon we prėnjotnych mjesach. 3. wotkhad franzowskeho wójska se Syrisleje. Jouvenel je wotmołwił, so tele wumėnjenja njemóża pschijecź, a je wschо jednanje se sbėžkarjemi sastajił.

Přilopk.

* Woporu wichora. S wulkim wichorom sašypny žo w Messinje w Italskej stara murja a saraśy 4 wožoby. Tśi dalšche wožoby po z kamjenjemi sranichu. W Neapelskim pschišćawaje žu po z wichorom 3 cźołmy podnórike. Mėnja, so je žo pschi tym wjele ludźi satepiło.

* Tśicźi wožobow žo spaliło. W tkownje w Nowym Nikolajewzku w Sibirskej woheń wudyrł, pschi kotrymž žo 30 wožobow pschi žiwym cźele spalt.

Přez sewjerny čop do Kanady.

W žiwojim dźěle, w kotrymž je danjki spytnik cźopa dr. Knud Raßmussen, wo žiwojej posledniej wulkej spytniskej jězbje pśches hacź dotal njeznate krajiny pśchi pobrjohach lodowcho morja amerikanskeho kontinenta pśišał, powěda wón wo šhodajomnym wobjuźe njesbožowneho schwedźikeho spytnika Andreja, kotryž běšče žo we lěcźe 1897 swažił, ſ powětrom pśches ſewjerny cźop pśchelecźe.

Schwedźi inźeńer Solomon Auguſt Andre wopuſchći 11. julija 1897 ſ dwěmaj pśchewodźerjomaj, K. Fränkelom a N. Strindbergom, hromadźe danišku kupu Spitzbergiskeje ſkupiny we wulkim powětronje „Oernen“ (worioł), kiž hodźeśche žo ſe wlecźażnymi powjasanmi a tódźnymi płachtami — ſnaimjeńcha idźela — wodźicź. Andre měješe wotpohlad, pśches ſewjerny cźop do Kanady lecźeć. Tśi dny dołho dostawaśche ſwět ſ „bojemi“ a lisťowymi hotbjemi powěśće wo ekpediziji. Potom pak naśta dołpołne mjelcźenje. Hacź dotal ſu ho podarmo pšajowali, wo wobjuźe njesbožowneho ſpytnika podrobnje nješchto naſhonicź.

S powěśćow dra. Knuda Raßmussena, kaž ſo bycź ida, wuſtwita ſtónčnje potainſtwo Andrejoweje ekspedizije. Dr. Raßmuſſen powěda ſcźěhowaze:

Hdyž Raßmuſſen pola „Chestesfield—Julet“, pśchi tutom wulkem fjordźe nawjecźornje wot Hudſonoweho ſaliwa pśchebywaśche, ſesna žo ſ paterom Turquetilom, kotryž nawjeduje tamniſche katolſke miśionſtwo. Tutón duchowny ſdźeli tehdy dr. Raßmuſſenej, ſo je w lěcźe 1900 wot „Great Reinde“—jězora połnośnje hacź do krajinow „Dubonntowego jězora“ pucźował, hdźež je Eskimow ſetkawał, kotśiž hišće ſwoje žony „běłych muži“ widźeli njeběchu. Tutón mały ſplah Eskimow wotmeŵa hnitwy ſ prokom a ſkokom a hlobiju ſa ſewjernymi ſelenjemi. So by jich bliže ſeſnał, je pater Turquetil někotre dny pola tutoho ludu pobywał. Junu ſ wjecźora běchu žo někotśi wjednižy ſplaha ſwjatoczńje k paterej Turquetilej podali a žo jemu wuprajili, ſo dźadźa jemu někotre praſchenja pśchedložicź. Najprjedy žo praſchachu, hacź běli mužojo ſ jeho kraja ſtany ſhotowieja, kotrež žo je ſemje pośběhnu a kaž ptaki lětaju. Hdyž pater tole jim wobtrucźi, ſpohladnuchu wjednižy Eskimow ſ waźnym wuraſom na žo, jako bychu nješchto potajicź měli. Stónčnje woprašcha žo jedyn ſ nich dale, hacź ſu tute ſtany ſ dźiwneje cźerńkeje kože pśchipraŵene, kotraž njepotrhadźa wot žanoho ſwěrjeźa, kaž ſo to bycź ida. Teź tole wuprajenje jim pater wobtrucźi, na cźož žo jaſno druhi wjednič jeho hišće dale wuprašchowaśche, hacź ſo tajſe „powětrowe ſtany“ ſ nětajkej družinu „běłeho jeleńa“ wuprawja, kotrež je jara lohke. Pater Turquetil ſrosumi, ſo ſo tu wo aluminium jedna, a praji teź na tuto praſchenje haj.

Nješchto lět poſdźiſcho wopyta pater Turquetil tónſamtžny ſplah Eskimow, kiž měješe dźe nětko wjetſchu dowěru k njemu a jemu rospowěda, ſo běchu jónu pśched **nješchto** lětami tśi běli mužojo w lětaznym ſtanje do krajinny wot nich wobndźeneje pśchileżeli. Běli mužojo běchu makeho pśa ſobu měli a nětkotry cźaſ mjes nimi žiwi byli. Wo nješchto poſdźiſcho pak ſu byli wot ſobuſtawow druheho ſplaha Eskimow morjeni. Pśichicźa k tomu běšče w tym była, ſo běchu běli mužojo ſewjerneho jěleńa ſe „ſpodźiwnej bróńju morili, ſ kotrejež běšče woheń wupraſnyńt“, a ſmjerśo je potom hndom morwe hyło, hačrunjeż je ſdaleniſcź tehole ſwěrjeźa wjele wjetſcha była, dyžli budźeſche mokło ſ prokom a ſkokom ſaſahnjene bycź! Pśchiſtupchuchniły druheho ſplaha běchu wobſamknuli, běłych mužow ſtónźowacź, dokelž běchu jich ſa kuſtarjow měli.

Pater Turquetil je potom poſdźiſcho jeneho pola „Hudſon-Bay-kompanije“ pśchiſtajeneho muža nadeſchoł, kotryž je jemu gyle podobne wězy powědał. Dale je wón w Kent Peninſula ſ jenym tohorunja pola „Hudſon-Bay-kompanije“ pśchiſtajenym Danom hromadu pśchiſchoł, kiž je jemu powědał, ſo je pśchi rězy Mackenzie Eſkimow ſeſnał, kotśiž ſu na ſwojich ſanjach powětrowu macźinu a powětrowu pła-chtu wuźiwali, kotraž je najſkerſcho wot powětrona ſnjeſhoženeho Andreja pokhadźała.

Směški.

** **Mudry drogista.** Wotběrańka: „Mam bolaze kurjaze woko. Możeśe mi nješchto pśche to dacź?“ — „Wěſo, mam tu wotběrnu žałbu ſa kurjaze woka, kotraž je zyle wěſce wotſtroni. Jedyn ſ mojich wotběrarjow trjeba ju hižo na pjatnaceźe lět!“

** **Pśchekleṕana.** Wona: „A wěſch, maſch-li nješchto wo mni ſpomnicź, potom woczaki, bóniž wjazy nichtón pśchitomny njeje.“ — Wón: „Ale, lubſcha, njeje tola tu nichtón pśchitomny!“ — Wona: „Zaſ? Njejźym dha hiſcheże ja tu??“

** **Ssamomudry.** Hójcź: „Chžu rad kaczkazu pjeczeń, ale bjes trukow!“ — „Wobžaruju,“ ſnapſcheczíwi pinczník, „njemóżeźe ju bjes trukow dóſtacź. Dźenſa nimamy žane truki, ale jenoż ſchpinat a buny. Chžeźe potajkim kaczkazu pjeczeń bjes ſchpinata abo — kaczkazu pjeczeń bjes bunow??“

** **Bur** (pokaſuje ſwojej w měſcźe bydlazej cźeźe ſwoje pokłady): A tu, luba cźeta, je kupjeny knół! — Cźeta: Schto, mój Bożo, ſamo tón hižo falſchuja? ...

** **Ssměſchk.** Wěſty mnich Gławſch bu raz wot lěkańika ſ hudańcźkami, kotrež njemóżeſche pśicźeo we ſwojej mudrosći ſhudacź, wuſměſchany. Hdyž je jaſno jamu wobemu mnichej tak ſeźdże, prajeſche lěkańikej: „Hdyž ſcźe Wy tak jara mudry, dha prajeźe mi raz roſběł mjes wobzołom a lěkarnikom.“ Kaž na hłowu dyrjeny myſlieſche a myſlieſche — a ſtónčnje mjenjeſche we ſwojej wuſtoſcźi ſmějkotajo: „Ja žaneho roſběła njenamakam.“ „Ja teź niž!“ ſnapſcheczíwi mnich.

** **Plinz:** „Waſcha žona žo mi jara hłupa ſda, to je moja wjele mudriſcha!“ — **Planz:** „Wy pak teź jenu wjele mudriſchu trjebaceźe!“

** **A.:** „Ty, mam nješchto ſa tebje, ſy ſota dopiſował „Serbſkich Nowin“. Potajkim, wczera widźach, kak ſebi kolocźſony ſam pśches brjuch pśchejedaš.“ — **B.:** Schto? Kolocźſony pśches brjuch? Njemóżne! — **A.:** Sawěrno, ſ ruku!

** „Ty dyrbjał ſcźebi raz twojej wuſchi pśchitśihacź daceź, ſtej piśche wulkej ſa cźłowjeka!“ — „Cźejł tola njechał, runje ſebi pomyſlach, twojej wuſchi dyrbjał hižo ty powjetſchicź, ſtej ſawěſcźe pſchemalej ſa jenoho wojſoła!“

* **Dobry lěkař.** „Dwěluju, ſo mje jedyn lěkař ſaſo wuſtrowi. Nimam dozpka ſanu dowěru lěkarjam, pſchetož ſta žo ſamo raz, ſo lěkař pacźentu jako na mo'hy thoreho wulkowaſche, kotryž potom na ſahoł wobmoſow (Gehirnhautentzündung) wumrě.“ Lěkař: „Pśche to žo pola mje bojeźe njetrjebaceźe, wul;kujn-li ja jeneho jako na ſahoł wobmoſowu khoreho, potom wón teź na ſahoł wobmoſow wumreźe.“

** Ně, ně, nihdy mi njebudźiſchceźe to ſcźeźinił, ſchtož je mi mój luby njebał muż cźinił.“ — „A ſchto dha je teź to cźinił?“ — „Nó, dwě njedźeli po naju kwaſu je wumrěł a mi 300 000 hrivnow ſawoſtajił.“

Swójbne powěśće.

Sem rěli: August Hajnik w Budyſchinje, 47 l. — Korla August Schołta, cźěſła w Hodźiju, 47 l. — Madlena Wjerchanowa rodź. Jurkeź we Wojerezach, 51 lět.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Pod cźiſłom 69 towaŕſtwoweho registra je ſo wźenża **turnaſſke towaŕſtwo w Hodźiju** ſapiſhało.

W Budyſchinje, 8. měrca 1926.

Hamtſke ſudniſtwo w Budyſchinje.

*

Schwórtk 11. měrca 1926, dop. w 10 hodź. ſo we pſchešadźowańi w ſudniſkim twarjenju ſcźěhowaze wěcy ſa hotowe pjenjeſy na pſcheſadźowanje pſchedawaja:

10 pišańſkich błidow, 3 ſtólcźki ſa pišańſke błida, 5 biſcźow, 1 lehańſki ſoſa, małe błido, kuchiński khamor, 3 płyſchowe loſy, 3 draſtowe ſtoſ'bła, 6 wſchelakich ſtólcźkow, wokhěna garderoba, 3 khedźbje, 3 draſtowe khamory, 2 ſtoły, ſchwihela', 4 regale, ſ'amor ſa regiſtraturu, 7 pišańſkich maſchinow wſchelakich ſyſtemow, pišańſki khamor, ſtólz ſa pišańſku maſchinu, ſmokingowy wobleź, lěcźny ſwěrſchnik, a wſchelake textilowe twory, kaž ſchtryk. ſaki, ſchtryk. wobleki, nohawy, ſpódnja draſta a ſoharunja, 3 kławěry, taſſo'ły klawěr, 3 khrońa ſa parkowe woſy, 3 kucźe, 3 wſchelake woſy, naſtawk ſa limuſinu (auto), wěbarbjena kucźa, 2 wolijowaj wobraſaj, 50 bleſchow ſekta, 25 litrow alaſcha, Radiowa pſchiprawa, 2 jězdnej kole, wſchelake cźaſniki, noże a widliczki, pjerſchćenje, nowuſchniły atd., dubowe tolſte deſki, plotowańſka maſchina, 11 waſchtotow ſ gratowymi khamorami a ſ gratom, 2 ſtejazej cźaſnikaj, 2 khamoraj ſa wuſtajenje twarow ſe ſchkleńcźanymi žuwańſkimi durjemi, dźěłba parkowych wobhaſkow, błěſtrowe wobſpadki, žiđźane zanki, dźěłba židy, žiđźane khaniny, krep Georgette, žiđźany marokain, 3570 zigarow, nětko 10 kg. wſchelakich tobakow, 2 konſtrſej wiſiatej lampje, 2 elektr. kofejowej maſchinje, cźajowa khana, elektr. błidowy ventilator, 6 wobźidłow (ſaniſkowanych), 4 ſpedła ſa jězdne kola, 8 toſchow ſa jězdne kola, elektr. khachle, trjebany muſaty kožuch, wobraſ (wolſ'owy ſe ſlotym woblukom), jězdne kolo ſ lataćnju, na 10 tkm. khaniteho drjewa, wſchelake dźěle ſa motorſke kola, tocźnik, 28 khrońow ſa motorſke kola, wſchelake wina a likerty, 2 knihowaj khamoraj, ſchijaca maſchina, błidło ſa ſchachowu hru, wucźahańſke błido, wulki lodowy khamor, komoda, 290 mtr. manttowych tkanin ſa žony, pišańſki pult, cźwiza a 2 bleſchi karameloweje ſakładneje maćiſny —

Dale maju ho dop. wot 1/2 10 hodź. wſchelake mužaze ſpódnje tholowy a kośhle a žonjaze kłobuki ſwobodnje pśchedawacź.

Schwórtk 11. měrca, dop. w 5 hodź. na zkowanym hamcźe w Kamjenzu nětdźe 4000 zigareтow, 60 kg. drobnje rěźaneho kurjeńſkeho tobaka.

Schwórtk 11. měrca, dop. 1/2 9 hodź. na ſkładowni Fromſmetteż firmy w **Lubiju** wokna na ſaźne rjadki, borzlin, ſchkleńcźane a kuchiņke ſpódnja a 30 nowych wojeńſkich komotow a poſtronkow.

Schwórtk 11. měrca, dop. w 10 hodź. w Bělym Khołmcźu w Grundmannez hoſcźeńcu: biſard, ſcźeńſki cźaſnik, 20 wobraſow, hoſpodáriſki wóz, ſtónhy wóz a kuczowy wóz;

popołdnju w 1 hodź. we Łaſu w hoſcźeńcu pſchi Torhoſcźcu: ſchijaca maſchina, 3 mužaze kola a 2 žonjaze, kowańſki aparat, wſchelake meble atd.;

pop. w 3 hodź. we **Hermanecach** w hoſcźeńcu mužaze kolo a centrifuga;

pop. w 5 hodź. we **Delnim Wujeźe** wulka dźěłba narunańſkich dźělow ſa jězdne kola. (Shromadźenje we Haſchkez hoſcźeńcu.)

Ssudniſki wukonjeŕ hamtſ. ſudniſtwa we Budyſchinje.

Towaŕſtwowski powěſtnik.

Domowina — towaŕſtwam! Česćene towaŕſtwa cźinimy hišće raz kedźbliwe na hłownu zhromadźiznu našeho Zwjazka pŕich. njedźelu, 14. III., 1/2 11 hodź. w Kulowje w hoſcźencu „Kejžor“. — Teź wosebje naſpomnimy, zo ma ſo dypk 3 našeho wokolnika z 16. II. kruće wobkedźbować a tam poſtajene termije kruće dopjelniś. Na pozdźiše pŕipowěźenja njemóže ſo na žadyn pad wjacy dźiwaś.

Sekretariat.

Budyšlu. Tow. „Nadźija“ zeńdźe ſo dźenſa **wutoru**, wjećor 1/2 9 hodź. w „Kat. towaŕšowni“ na Garbarſkej hasy. Pŕińdźeźe wšitcy dla **waźneho** obſuzdźelenja, kiž ma ſo **hnydom** wobzamknyć.

Předsydstwo.

Bukecy. Spěw. tow. „Radosć“ změje **srjedu**, 10. nalětnika, we 8 hodź. spěwanje. Wšitke spěwarki a spěwarjo njech wšeće pŕińdu. Dirigent.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornobóh“ změje **štwórtk**, 11. měrca, wjećor 8 hodź. swoju měšačnu zhromadźiznu pola sobuſtawa knjeza Zmija, na Christianſkej drózy 22. Lube ſobuſtawy, pŕińdźeźe wšitcy a pŕiwjedźeźe znatych Serbow ſobu, zo móhli ſo pola nas zamołwić a horjewzaś. — Činimy hišće wšěch. **Drježdźanſkich evang.** Serbow na to kedźbliwe, zo ſo pŕich. njedźelu, 14. III., pop. 1/2 4 hodź. w Kŕižnej cyrkwi ſerbſka Boża ſłužba wotměwa. Njech ſo tuta ſkładnoſć zaſo prawje bohaće wužije.

Předsydstwo.

Hrodźišćo. Spěw. wotrjad „Zerja“ spěwa pŕichodny **štwórtk**, 11. měrca, w Njechornju. Dirigent.

Minakał. Serb. tow. „Statok“ změje **srjedu**, 10. III., wjećor we 8 hodź. swoju **měšačnu** zhromadźiznu w Lipiću. Na programje ſteja wólby, generalna zhromadźizna Domowiny a druhe wažne dypki, tohodla dyrbja wšitcy pŕińć. Předsydstwo.

Radwoŕ. „Ratańſki Dorost“ změje **srjedu**, 10. III., wjećor w 6 hodź. pola Šmidkec hłownu zhromadźiznu. Předsyda.

Radwoŕ. Hudźbna Jednota też tón tydźeń njeſpěwa Hišće khory je M. N.

Slepo. Naše tow. „Swěrnoſć“ změje **sobotu**, 27. III., wjećor 1/2 9 hodź. w hoſcźencu knjeza Bastiana swoju **měšačnu** zhromadźiznu. Dokelž mamy **waźne** wuradźowanja, njech wšitcy pŕińdu. Předsydstwo.

Sowrjecy. Spěwne tow. „Sołobik“ změje **štwórtk**, 11. **měrca**, wjećor 3/4 8 hodź. pola **Palerjec** w Sowrjecach **waźnu** zhromadźiznu. Prosymy wšitke sobuſtawy, zo bychu wšće pŕišłe. Dokelž ma ſo nowa předsydstwo wolić. Zarjadnistwo.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolef w Budyšinje. — Zamołwity za hoſpodarſki dźěł: Arnošt Bart w Brěžyncy. — Za nawěšći: G. Janak w Budyšinje.

Wot 11. hač do 18. měrca

wulke

inventurske wupředawanje

wšěch črijowych tworow,

kaž škórnjow, ſo k jutram hodźace, toflow atd.

Schäirig w Khrósćicach.

Z tudomneje, jako krajina za plahowanje běrnow derje znateje pěskoźeneje zemje porućam ſtajnje wše družiny

symjeńtnych běrnow

we wšěch pŕipóznatych poplahowanskich ſkhodźeńkach po najtuńšich dźenſkich płaćiznach, najlěpje wubŕane wot 1 1/4—2 1/2 cta.

Jurij Schierach, Swědozin (Schwiebus).

Telefon 412.

Předawam za ratańſke zjednoćeńſt. a towaŕſtwa. Naprašowanja a ſkazanki móža ſo ſtać pŕez mje abo pŕez **Michał Schierach, Miłoćicy.**

Rjane a tunje wěncy

na row zhotowja

Hilža Breyer w Kulowje

(prjedy Zwiebel-Wenk).

Diwanowe pŕikrywy wot 5 hr. sam pŕikrywy na ſofy, dołhe 2,50 hr. mužace borchentowe koſte 2,50 h. łož. płachty. łož. pŕedłožki 1,50 h. Erler na Z. Lawſkej hasy 10.

Automatiſke pŕiprawy k napołenju ſkotu, patentowane, podawa tunjo a je radlubje k radźi, też ſtoſ pŕeńenja nastupa. Dopiſnica dosaha.

Gustav Wenke w Zhorjelcu

Konſulska dróha 36, telef. 2368

Błidowe rubry, kuchinske šaty W. Köhlerowa, Hłow. torhoſćo 9.

Pytam wumčnić tołcenu rźanu ſłomu zjatkej ze cypami młóčenej w rozmjerje 2:1 Pŕijeźu ſam po nju.

Heinicka, Knježi dwór we Wufotčicach.

Derjezdźerjanej

ſykanjerčzakaj

a nimale nowa

repukrajaca maſina

na předań w **Raibicach** čo. 5.

Pytam wumčnić

ſwinjo k rězu

z drjewom, ze ſaźnymi běrnami (orig. kokula 2. zb. ca. 70 ctr., najzaźniša a najwunoſnjša běrna) ev. też z haju. Tśelbu abo po naletnych dźěłach (kónc měrca) z wyš. jara dobrym rólnym konjom (rańſi pruſak). Poskićenja chcyli ſo zapodać pod „C 62“ na wud. „Serb. Now.“

Ruby na blida

zoły, pŕikrywy na blida, płachty k wodźewanju łožow a truhłow najnowše pŕikłady, tunjo

K. Erler, w Budyšinje

na Žitnych wikach 11

Jutře srjedu

wot pŕipołdnja

so mjaso

pŕedawa

na Hornčerſkej hasy 29.

Žiwnoſć

z 1500 hr. napłačenjom je na pŕedań. Bliže pola Měrka w **Jenšecach** pola Rakec.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowórnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a wótcej Smolerjec kubłičišćerńsk, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 zł. pj. Wobzežnje so stajace nawětki a tabele so wot wydawarnje. Za rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 58 **Budyšin — srjedu, 10. měrca 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Pólska wo sydło w Radźe Zwjazka Ludow wojuje.

Dla knjezerstwoweje krize w Franzowskej njeje so hišćeze zhromadźizna Zwjazka Ludow w Genfje wotewrita. Mjez tym někotre staty, mjez nimi w prěnim rjedźe Pólska, tam wo pśicyjśe do Radu Zwjazka Ludow wojuja. Póndźelu su zastupjerjo Jendźelskeje a Italskeje žadanje Pólskeje za Radźinym žydłom pruhowali. Njedźelu je Briand jendźelskeho zwokowneho ministra, Chamberlain namolwił, so by so hišćeze raz z pólskim ministerstwim pśiwdźynuł hrabju Skrzynskim wo pólskim žadanju rozmjeźał. To je so póndźelu stało.

Hrabja Skrzynski Chamberlaina na to dopomni, so Jendźelska, Franzowska a Italska we wokomiku, hdyž Němska w oktobru 1924 wuhladu na žydło w Radźe Zwjazka Ludow cźinjachu, mjez žydom dojednachu, so by mjelo so se zastupjenjom Němskeje Rada rozśerźeć. Wutrasnje so pśichi tejle składnośći Pólska mjenowasche. Skrzynski Chamberlaina na rozsuźenje w Locarnje dopomni, pśichi cźimž dě z jendźelskim zwontownym ministrom wo pśejdźenim dojednanju tśeśi Radźinych mozow rěkaśeše. S rěkzow pólskeho zwonkowneho ministra je spóznaś, so je so hižo pśedy wo pólske žydło w Radźe jednało, so pak ko wo tym dr. Strejemannej a dr. Luther ej na lońskej konferency w Locarnje njedźe nicźo sdźeli to, k cźemuž wjeselk zaneje woprawdźiteje pśicźiny njebě.

Póndźelniśe rozrěcźenje Skrzynskeho z Chamberlainom je po sdaśu rozsuźowanju wśěw na jeźišćo Jendźelskeje w tutym praśenju wóło. Skrzynski je Chamberlainej rjekł, so je so w pólskim žejmje zalubił, so budźe w Genfje stajne Radźine žydło zadaś. Hdy by so wón tak lubjenje njedopjelnił, by jemu jenoj wubrěk, wrócyo stupicy. Na podkładku tajnych dojednanjow, kotrež su so mjez Jendźelskej, Franzowskej a Italskej cźinike, Pólska swoje prawo na Radźine žydło falsuje.

Druhi pólski zastupjeŕ Stronśti Skrzynskeho žadanje z rasnosću podpjernje. Stronśti pśed jendźelskimi zastupjerjemi dopokazaś pytaśe, so dyrbi Pólska dźiwoju na jenostronitośći Locarnskeho rozsuźenja na tym wobstaś, so so jej Radźine žydło pśiwześenje, hewak by so runowaha w Europje njestatkowała. Won na njewobliczomne sćežkwki pokazowaśe, hdy by so zadanje Pólskeje wotpokazało. Ruska mohła potom trumf wuhraś, so Sstowenjo w Zwjazku Ludow zanoho ischkita njenadeju a so su nuzowani, so k Moskwje pśiśimknuś. Stronśti tak daloko dźeśe, so jenemu Chamberlainowemu so budźeśaźerjej prazi, so by Pólska se Zwjazka Ludow wustupiła, hdy by so wona z dobom z Němskej do Radu njepśiśimjała. Teź Briand je hižo w njedźelu pśed bźežnym pogedźenju podpjerjał Rheinskeho pakta zastupjerjam pakta rozestajał, so je so Pólskej hižo we nekotreho cźasa wadźi. Wójniski plan tychle swjatkow je žu swjatkarjo na tole žlubjenje swjasani.

Rozmjelnjaca wójna pśi Łobju.

Arthur Mahraun, wulkomišchtr „Młodoněmšteho zjada“, w najnowšchim cźišle swjatkowego organa dźiwanje sdobdźaju nastawk pod napśijmom: „Wobšćorknjmy!“ wojsewja. Wšytkne nastawku won pojdaćnu bolschewikam pśeśeźelnu wójniski plan na prawizu složenych swjatkow rozestaja, z kotrymiž so Młodoněmiśi swjatk wot nekotreho cźasa radźi. Wójniski plan tychle swjatkow je pjeca sćěhowaju:

„Němske dobrowólniśe wójska Pólsku wuwala a śebi w pólskim kraju z wulkej ruskej armeju ruku sawdaja. Němska hacź k Łobju a zyła polodniska Němska so k sejtupanju naschich wjeczornych a polodnischich njepśiśeśelow pśichwisnaji. Pśichi Łobju dyrbi so potom rozmjelnjaca wójna sapocześ, kotraž so z wulkeho dźěła na to waschnje rozsuźi, so so bolschewikiska agitaziji poradźi, entenczne wójska z bolschewikiskom nataźnjcź a rozpuschcźeź. So by so tónle plan pśichotował, dyrbja so sympathiske němšeho luda za bolschewikiku Ruisku dobyś. Pśichiźiwnosć nazionalnych Němzow pśicźiwo ruskim bolschewikam dyrbi so pśichwinuś, a to na to waschnje, so so pśichynate powiśe wo wójerskej mozy Ruskeje rozschérjeja, a so so wudawa, so je so bolschewistiwo pśicheměnilo a so swoje prěnjotne wotmyślenje na swetowu revoluziju lyuśćeźila. Tale bolschewiska agitazija może w lehwje radikalnych nazionalistow a teź dale nich sejsaprejnu wuspech dopokazaś.“

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski

Raji a najtuńša kupowańja wobućow. Pódlubowanje spěchnje a tunjo.

Mahraunowy tiśt so z nadpadami pśicźiwo wyschkej swonka ktužbu Nikolaiej stónczi, kotruž žebi za cźaj wójny a jako schef wójnskeho nowinarstwa njeje runje khwalbu dobył. Nikolai ma pśichi tychle planach pjeca nawjedowacu rolu a pjenjezy i cźežeze industrije dostawa.

Sakski sejm.

W sakśtim žejmje je so wuterp **rosprawa krajneje wobeńawěźeźetnje** podała. Po inflaziji je krajna wobeńawěźerńa pśed nicźim stała. Leto 1924, w kotrymž sajo struźene wobśelnośće knjezachu, je z wobnowjenym kłom w prawnym zmysle słowa bało. Na rospadankach inflazije je saso organizacija nastała, kotraž zawěźenych smerusze.

Rosprawa so jenothśnje sthwali.

Kommunist Schminke namjetowaśe, so bydu so do towarstwa **koloschkrickowaraje** tež zastupjerjo dźěłaćerskeho radiokluba Němskeje pśichiźeli. 70 projektow pśidźiłucharjow koloschkrickowanje su dźěłaćerje. Kolo schkrickowanja pak dźěłaćerjam kulturne pokazki nje podawa, ale jenoj rozśe nutrnośće, dźe ... kazetty a nazionalistiske pśichodne chći. Namjet ... podał je mu wubjerkej pśichi... kała.

Pśichiłoha wo wotrinowanju ... rentow a fidokommisow, kotrež maju so po ... wustawje rospuśćeźeć, so prawenu wubjerkej pr... e. W leće 1929 je w Sakśtej hnuśe 112 fidokom... w bało.

Albert Thomas wo hospodarskej krizy.

Kaž so z Genfa powě, je so director internationalneho dźěłowcheho hamta w Genfu, Albert Thomas wo awstriśkej hospodarskej krizy na śledowace waschnje wuprajił: Awstriska krica, mjez zane jenotlive cźejenje; pśichoźi zyły zwót na swětowu hospodarsku krizu cźerpi. W Awstriśkej budźe zajmowaś, so jmejmy 26. haprile prěnje pśichotowaje pogedźenje, w kotrymž ma so tej programm za swětowu hospodarsku konferency wobjamknuś, kotruž je Zwjazk Ludow wobramtnył. Tale konferenca dyrbi zła w Europje wottwarśeć a Europu we *halpodaźeźim aktiwnem zastupanju fedowacje k. Swawźeźitne kuje* zerstwom zynu wospjet wo mezniski wu zahanja wobdźerjow a wo pśichiprawjenju internazionalnych saradźerjinow dźěła poreźał. Njejmmy pak bohusel możnosć namalaś, so mohli wobźetnu wuzahowanku saradźerstwje ta awstriśkich dźěłonjemjerjow pśichipławiś.

Wutworjenje srjedźnoeuropiskeho rukowaceho pakta.

Kaž so w Belgradzich politiskich kruhach zlyschi, je zwontowny minister Nincźicz na swoje pucźowanje do Roma a Pariza poruźeźi dała. Franzowsku a Italiju ma wutworjenju nowego nutrnoweho pakta dobyś, kotryž by w duchu Locarnskeho rozsuźenja zakhowanje mera w srjedźnej Europje zawěźił. Sda so, so je so Nincźiczowy nadawk z wuspěchom kónował: pśichoźi kaž Mussolini, tak je teź Briand jemu pśichiłował. Po pogedźenju Zwjazka Narodow so wótke konferency swołaju, pśichi kotrejž so Južnosłowjanska, Italska, Franzowska, Awstriska, Czechoslowakska, Rumunska a snadź teź Němska wobdźela, so by srjedźnoeuropiski rukowaju pakt wutworił.

Nowy politiski zwjazk mjez Italskej a Južnosłowjanskej.

Po rosprawje, kotruž je Nincźicz z Roma do Belgrada pósłał, je nowy politiski zwjazk mjez Italskej a Južnosłowjanskej puhitołuje. Dla pśichemnjeneho położenja w Europje w swjatu z Locarnskim rěcźenjom je nutrne, so so, italske južnosłowjanske rěcźenje wudobyli. Dołkónczny tekst tutoho nowoho rěcźenja so w tuthwilu mjez wobeman knjezerstwomaj rospomina. Po słónczenej debatze wo statnym rosli... ...stupichinje so dr. Nincźicz z nowa do Roma poda, so by z Mussolinom rěcźenjowy tekst najtajał a jón potom podpisał. Nowe rěcźenje dyrbi na wšche woprawdźite potrěbnosće wobeju statow w swěsu z powschitkownym położenjom wobeju na Balkanje dźiwaś, a dyrbi teź swoju kedźbliwosć pśeschenju pśisamknjenja Awstriske k Němskej a pomjeram k Grichiskej, Albanskej a Bolharskej pśichwobroćiś.

Surowe wusudy w Bolharskej.

Póndźelu je so wušud w projesu ...stwo wukraj... ...nym zastupjerjam ratarsko kommuni... ...organizacije wojerwił. Wichitzow ratarsko kommuni... ...sjednizy, ko... ...tiji w Belgradze, Praźy a Moskwje, ...bje 26, a to wośebje Olow, Todorow, Atanasow ... ...anow, Tulešchkow, Georgiw a Dimitrow pśeby... ...žu so we njepśichitomnosći z kmjerjeśi zastudź... ...runja organizatorjo wobronjenych handow w ...ižowjanśej, kotrež dyrbjachu so do Bolharskeje ...liś a tam attentaty a politiske mordarstwa stu... ...rjedawschi minister Bakalow a schr... ...ruig wu... ...ni ko wuwinowachu. Dźesać wo... ...ych so ... ...klatim khlostanjam zajandźi, kotrež ... ...so jim ... ...ancistiju spuschcźa. S błowjez wó... ...s pśiwześenymi chimi je komunistiki wjednik Lu... ...karaj je do Moskwy cźekał.

Briand nowe ministerstwo wutwori.

Pśezident Franzowskeje rep... ...sidenta deputeritejec komory namolwił, so ... ...ministerstwo załoži. Tuton je wotmolwił, so ... ...ja na Genfsku konferency Briand najkmanjeho ... ...a była, kotraž měła na cźelo noweho ministerstwa ... Republizyny prezirenja noweho ministerstwa ... Tón chce zjintaś, tuton nadawk wuwjeźeś.

*

Wo Briandowych wuhladach w parlamenteje měnja, so je so jeho kupeschtwo jenoj z jenym paragrafom finanzneho zakonja cźišće, a so dyrbi Briand, kotremuž je deputeritska komora za Locarnske rěcźenje pśichilźowanje dała, swoje zaprosźene dźěło dokonciś.

General Booth swoje 70. narodniny swjeći.

Wulkotna zjwjatocźnosć k cźesći generała Bramwella Boetha je so pónđelu w Londonje wotmeła. Wulku zhromadźiznu bychu zabostawy wulkowoznego wójska hacź na poślednje mjesno wupśelnili. Generałej so, hdyž wón wobdaty z dźěłaćerjemi wulkowoznego wójska le wšich statow i tich thorhoju na tribunu stupi, zahorjene holdowanje dosta. Posłaloju jemu 3.000 zbožopśejazych telegrammow se wšcheho swěta pśichinjeschu, mjez nimi teź tajke wot presidenta z Hindenburga, jen dźeśeśeho krala a wjele druhich statnych hlowow a wyschokoćejazych wośobow. Zastupjerjo wšich krajow se durjemi z napśijmom: „Rusa“ zastupichu a generałej na sdźerane pjenjezne dary pśepodachu, kotrež runje 30 milijona hriwnow wuczinjachu. Generał jim tele dary wrócze da z poruczenjom, so bychu je w swojich krajach k pśechowanju swojeho dźěła wuzili. W na to sćěhowajsej rěcźi sdźěkowy, ale žyłny a runy žejazy generał swoje dalsze plany rozłoži, kotrež jemu na wutrobje leža. Wón chce so w bliźšich žydom ktach do dalschich žydom krajow dobyć a dalschich dźesaćj milijonow hr. ja misionstwo nalubrać. Dale so wón na to měri, so do tśoch nowych městow w europiskich krajach dobyć, śo nowych hospodow za bjeswobydlenjowych muzow a jony załoźić a w zyłej Europje za cźitanje biblije wojowaś. Bohužel so do spoczatka zwjatocźnosće njeźeze. Dźiwowna tribuna, pśiko kotruž dyrbjachu zastupjerjo wschelakich ludow w narodnej drasce z balkow ... ...lowej tribunje hicź, so pśichi pruźi zastupanja ... ...ma. Schtorzecźi zabostawow wulkowozhego wój... ...stopow hluboko padze. Ludźo so do tśoch ... ...hdyž bechu wopory i blubrani wuchadnyć, ...bychu wschitzy i lohkim tranjenjom wotcźah... ...njeźbo bychu so pśichi spocźatku zwjedźeli ...

Wulkowoze wójsko je William Booth, nan Bramwella Boetha, załoźił. S małej cźjedu khrobłych wojewarjow so wón do khudeho luda raźišcheho Londona do-

bywasche a skónčnje swoju khorhoj dobyczeršzy psches zyły swět njeseche.

„Jeho żelesne słowo so hacz do najzhubjischich jamow wopuschczenych dobywasche", sa nim jedyn němski pěsnjer po jeho zmjerczi w lěče 1912 sawoła. A něito je jeho žyn a naślědnik psalmistowu starobu dozpił.

General Bramwell Booth je s dostojnym naślědnikom swojeho wusnamneho nana. To pohlad na jeho žiwjenje a skutki dopokasuje. 1856 je so w Halifaxu narodźił. W swojej mkodoszczi bě won tak khorowaty, so jemu strowe a dołhe žiwjenje njewěschczachu. S krutym dźěłom a żelesnej energiju so jemu poradźi, cźełnu skabosczą a cźuwornu bojosczu dospołnje pschewinyć, tak so je 70. létom hischcze na wyšokosczi strowoscze a cźiłoscze steji.

Wojowanje w Chinje.

Njedźelu a pónđźelu su kanonske cźołmy sjednoczenych swjatkarskich generalow Takuske wobtwjerdźenja bombardowake, kotrež na tšelenju wotmolwjachu. Zony a dźěći wukrajanow su do Tientsina cźekte. 5000 wojakow swjatkarskich generalow je pola Peitanza na mórski brjoh wustupiło a je so pschi rězy Sanho na puć do kraja naštajiło, so by so nazionalnemu bolschewikskemu wójsku puć po żelesnizy salěhnyło. Srašnychu do kuomiŋczunskeje (bolschewikskeje) brigady. **Dóńdże k bitwje**, tola njeje snate, kotra strona je dobyła. We wjeczornych hodźinach je so wjele stranjenych nazionalneho wójska do Tientsina pschinjesło. Do **Jungpingsu je 20 000 muzi swjatkarskich wójstow doschło**, a wocźakuje so, so pola Lenczaua k wojowanju dóńdże. K połodnju wot Tientsina so kawallerija generala Liczinglina měrzu Cźangczawej błiži, hdyž Liczinglinowa hkowna mózstej.

Marschall **Wupeifu** je w **Hankawje** wosjewjenje wudał, w kotrymž so praji, so je so general **Fengnyšhian s ruskimi bolschewikami swjazał.** Pola chinešskich ratarjow su so bolschewikske gaitazjske łstaki namakake, kotrež su wojazy generala Fenga roschěrili.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjeda, 10. nalětnika.
40 martrarjow Sebaséinskich.

* 1854 we Wulkem Wosyku naš drohi wótčinc prokesor Arnošt **Muka**, bywši konrektor Froibergskeho gymnazija, kiž je talko za serbski narod skutkował, kaž nichtó druhi do njeho. Jeho cyłe žiwjenje je njepřestawace dźěłanje a staranje, woprowanje a modlenje, myslenje a pisanje za swój lud. — Naše delnjoserbskim bratram je darił rěčnicu, kajkuž hišće žadyn druhi słowjanski narod njewobsedźi; je ji rěč zakhował do hobrskeho dokładneho słownika; wjele stow nastawkow, knihow a knižkow je pisał; nase cyłe duchowne žiwjenje je nawiedował a wobohačił — předewšim je nam natwaril z njepřestawacej prócu naš krasny Maćičny Dom — kiž budźe na lětstotki wo nim a jeho lubości swědčeć. Wšitke swěrne serbske wutroby dźensa z nutrnej dźakownosću na njeho spominaja a Boha Knjeza proša, zo by nam našeho drohoho wótčinca hišće wjele lět strowcho a cźicho zakhował.

Na Maćičnem Domje steja złote słowa: Bohu k česći a Serbam k wužitku!

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 734, hygrometer —4, thermometer wo dnjo +10. Dźensa rano we 8 hodź, barometer 735, hygrometer —6, thermometer w nozy +1. Wuhladny na połnjurjenje, s cźasami jasne wjedro, hewak malo pschemjenjaze. Wjedrowe stajeja dale symu a žneh. Sněh so we khlowilemi. Wječera rano cźehnjesche so wóschina wot Biskapskeho saliwa hacz do Cźesce. Nad połnócnej Europu leżesche nižina. — Jutse schwórik kłónčko 6,28 hodź. skhadza a so 5,54 hodź. khowa. Mječaczk skhadza rano 5,16 hodź. a so pop. 2,16 hodź. khowa.

— S **Drjezdźan.** Sasso so nasche luźe herbske komscheznje błiži, kiž je nam Drjezdźanskim Sserbam psches dźesatki minow měry wjele zohnowanja postitkowake. Wodźer naschich Božich słužbow, knjes farar Domaschka s Budestez, chze nam pschichodnu njedźelu popołonju 1/24 hodź. w naschej drohej maćerinej rěcźi předowacź. Zadyn Sserb njezamowstań! Kóždy so wobdźěl na předowanju a sa Božim błidom!

— **Wobschkodźerjo schtomow.** Na njesamolwjomne waschnje su na drohi s Budyschina do Běłschez wobschkodźerjo schtomow w nozy wot njedźelez k pónđźelu sathadźeli. Hižo psched hosćenzom „Dwoju ripow" su někotrym schtomikam wjerschki wotsemili. Dele wišnate hałoby a swohidźene schtomowe sdonki zwědźa wo roswólnosći, s kotrejž su nje tłmanizy w nózne hobźinje sathadźeli. Sa pomérnje jara krótki cźas je so tajcke njekmanstwo wjazy krócź wospjetowało. Polizija za njeknicźomnikami pilźdźi a jara so pschcze, so by so ji poradźiło, jich popadnycź, so bychu sasłużene khłostanje dostali.

— Jebarka. Spocźatk februara t. l. pschiliźe jebarka k jenemu tudomnemu zjemjeskmanemu mischerej a wudawaschce, so je wešta Pšanzowa je Schczeczina a so je do Budyschina pschicźahnyła a so dyrbi jeje bydlenja mischer pschiprawicź. Mischer pak jow winowaty cźuschche, so ji nózdźi a jědź poskicźi. Tudomnej a Schczeczinskej kriminalnej policiji je so někto poradźiło, jebarku wusledźicź. Wona je pschedawarka Martha Knappez z Złohowa (Glogau). W Frankfurcze nad M. žu ju sajeli.

— **Kradnuli** su tu 8. 3. 26 dopołdnja muzaze jédne koło (bjes znamtši) s cźornymi kroźnami, **swjenami a błotowymaj** schtitatkomaj, horjeshibnjenym **wodźidłom** se cźerwjenymaj **gumijowymaj** pschimadkomaj, spizy naserawjeny, swónczk i dwěmaj synkomaj, bjes ruczneho spinadła, i brunym kožanym žedłom, tširóžkatej gratowej toschku, torpedowym žamoběhom, nowymaj schérymaj gumijowymaj **wobruczomaj.** Wo wězowne spóźelenja prosu kriminalna policija w Budyschinje.

— Nowe **automobilowe** cźary chze pósta pschiprawicź. Cźara s **Budyschina** do Huschinu, na kotrejž autobus jenoż na pruhu 3 dny w tydźenju jédźi, ma so do stajneje cźary pschemjenicź. S Lubija do **Kunnwaldy** so w bliskim cźasu nowa cźara wotewri. Wobydlerjo Kunnwaldskeho dola žadaja sebi, so by so tale cźara hacz do Budyschina podłžschiła, abo so bychu so cźahowe swiski mjes Budyschinom a Kunnwaldom słepschicźe. Wot toho wotwitaju, hacź so póstowa cźara załoži abo nic. Pucze we Kunnwaldskim dole su jara hubjene a so za automobilny wobkhad njehodźa. Wósbork zajimuje so za póstowu cźaru **s Budyschina do Wósborka** a dopokaże to s tym, so po **Wósborski wobkhod** bóle k Budyschinej wotwiwa hacź k Lubijej. Tola kaž so sda, pósłe sarjadnistwo zyle wo tym pschehwědżene njeje, so so tale cźara saplacźi, dokelž mjes Budyschinom a Worzynom sayła žanych wobkhadnych wšow njeje; wjetschi wobkhad by jenoż mjes Wórzynom a **Wósborkom** leżał. Tohodla dr'e bychu Wósborczenjo mudrischi byli, hdyž bychu so sa póstowu cźaru mjes **Wósborkom a Lubijom** rozsudźili. Sa tutu cźaru by póstowe sarjadnistwo sterze było a mohło ju hacź do Worzyna podlešchicź. Wulka potrébnosćz je tež sa cźaru **s Budyschina do Rakez.** Psched někotrym cźasom su tej wo pschiprawjenju autowoze cźary mjes Budyschinom a Hornim Wujezdom jednali. Hacź so wschitke tele cźary pschiprawja, hdy a w kajkim rozmérje, to wschitko wot wobkhadneje potrébnosće wotwituje. W tukhwilu so wobkhad dla hubjenych hospodarskich wobstejnosćow stajnje pomjeńschuje.

— **Pschimawjenski wjeczor towarstwa hamopomozy cźełnje sadźewanych** wotmě so wječera w „Radnej pinzy" w Budyschinje. **Budyschći pschedźydza k. Wollmann** powita **shromadźinu a podjakowa so wschém, kiž su jemu pschi jeho swjatkowym prózowanju podpjerali. Wobkhodny wjednik swjatka k. Malikowšti** a **Barlina** rěcźeschе wo **organizaziji cźełnje sadźewanych a wo jeje nadawkach a samérach.** Sastarišku njebě móżno, so by ludźo po bědnych horjebjerjechu, wustorcźichu a pschewostajichu jich jich wołudej. W krénim wéku bědnym dowolichu, so smědźachu prošnyeź psched zyrkwinymi durjemi a na druhich městnach. Prěni dom sa bědnych sałožachu so nětkuže psched sto létami w Mnichowje. Dźensnischi swjatkarjo załožachu so psched hydom létami. Sałožerjej běschtaj Sattkaj. Ssamo 211étni bědni móża hischcze wukuwcź, je cźimż so žiwja. Swjatk je tež hobu dźěłał na sakonju, kiž cźekłosadźewanym dźěło smóżni. Swjatk tež s mnohostnym hamtom hromadźe dźěła, so by so ta dźěcźi prawje starako. W Barlinje, w srjedźišcźu swjatka, dźěła so pilnje na tym, so by so bědnym prawe dźěło dało, so bychu měli tež swoje wjesele nad swojim dźěłom, so by so wyšne njeczuła na swěcze. Swjatk ma w Barlinje šamnu cźišchcerniju, hdyž bědni dźěłaja; ma šamnje wumělste wotdźělenje, hdyž bědni wschelake wumělste wuměłe wězy zhotuja. W saudźenym lěcze je swjatk šamnu krawzownju załožił. So swjatk sjawnosći pokaże, schto ludźo nawukwu, je jeho cźesć. Ludźo maja wjesele na swojim žiwjenju. Swjatk je so **s Barlina** psches zyły němski kraj wupschestrěł. Najbole cźežzy bědni staraja so nad bóle wo jeho roschěrjenje. Cźežzy bědni móża so tež jara na wjesełu a hibanju strowych wjeselicź. Cźełnje sadźewany ma to powołanje dostacź, kiž won chze a może cźinicź. Kotryž ma dar sa wyšische a wuczene powołanja, dyrbi je tež po możnosći k tutomu powołanju pschiwobroczicź. Tu ma wyschnosći zobupomhacź. Swjetstche su wyschnosće saštaranju bědnych pschecźełnje smysłene. Wědni, kotříž su we swjasku, dyrbja druhich do swjasku wabicź. Na make towarstwo w Budyschinje wobroczi so wčerjnik **s napominanjom**, so bychu **hobustawy** so dale prózowake a bědnych **hromadźili.** K. měšchčanski rada Krüger naspomni, so je jena hałke krótki cźas znate, so swjatk wobsteji, pschejesche Budyschskemu towarstwu tycźe a pschilubi swoju pomoz. K. Pötšig, pschedsydźa Drjezdźanskeho towarstwa, napominasche pschitomnych bědnych, so bychu druhich bědnych w tej myśli pozwólnjeli, so njeńju wyšche na swěcze. Bjesswědomitsćiwi ludźo njeměli bědnych na dróży wuśmješcźez abo po nimi cźinicź. K. radźiny aptejor Zehrfeld wupraji nadźiju, so budźetaj saradźernja powołanja a saradźernja dźěła swjatkej k pomozy. Tohodla njech so wschitcźy cźełnje sadźewani w Budyschinje a na wšach sjednocza do swjatka, kiž je swěru sa nich stara. —ń.

— **S hobrskim žudom wokoło Němskeje.** Mjes swjatkom **lubowarjow pjasćowanja** (Boxen) a němskim **sportiskim** swjatkom dóńdże loni k sajimawemu žadźenju, kotrež někto pjasćowarjej bratraj Hendrich a Bjarnat Feldgen **s Homburga** pschi Delnim Rheinje wuhađujetaj. 8. měrza 1925 naitupischtaj w Homburgu **s hobrskim** žudom puczowanje wokoło Němskeje. Po krutych pschedpiśmach dyrbitaj tónle žud kulecź, **w kotrymž** s bobom pschenozujetaj; jeneho pka žmětaj za pschewodnika mécź. Kóždej wyschnosći dataj žebi wobkrucźicź, so staj we měsce pobyłoj. Njeśmětaj žanu druhu sakłužbu mécź, hacź tu j jeju powołanja. Ssobotu popołdnju pschikulechtaj žwój žud do Budyschina a stajischtaj jón do markhrabje. Je hižo jeju druhi žud. Prěni žud dźěsche do kruchow w Schneidemühlu, hdyž běschtaj 3200 kilometrow hacź do Budyschina kulakoj. Jeju zyły puć wuczini 7600 kilometrow. Wječera pón dźelu běschtaj Feldgenez bratraj runje lěto po puczu. Wostanu tohodla hischcze dźenja w Budyschinje. Dokelž mataj hižo wjetschu pokoju swojeho puća za sobu, może so s wěstosću wocźakacź, so so jimaj swoje pschedewacze poradźi. 8. měrza 1927 dyrbitaj sašo w Hamburgu być.

S **Nadworja.** Dubyschi žiwnoscźer M. pschesa posłedni tydźeń naschemu rěsnikej Winarjej žiwinko, 14 mježazow stare. A schto tebi myślicze, kelko hunczo wzesche? Ssamo rěsnik so stróži, hdyž na waży ličeschе 6 zentnarjow a 45 puntow, potajkim bjes mała połzdruha zentnarja! Kak cźežka je wopuschka była, tym so sabył wopraschecź. Na kóždy pad je tajka cźeża pschi tele mlodoszi hódna, schćerschej sjawnosći wosjewjena być. Sswizujo wam wot toho niczo nima —, ale schtóż je pschedał a imy, kotříž je papamy.

Bratrowy mordaŕ.

Kriminalna novella.

6] (Pokračowanje.)

„Jane ale! to wam praju, abo dam waš do Themsy skocźicź, hdyž budźeze rad abo njerad hraś derbjeź, chcze-li so, kaž tamny sastarški rhapsoda, wumnožicź, kotrehož lěra delphiny (plukawizy) roswjeseli. Dopředka, pěsen abo potkod, je-li je wam lubo!"

Dokelž Young wuhladа, so je knjeze strachowachu, to da so won pohnucź a roskudźi so njeśańbity roskas offizjerowy wuwjesecź. Tohodla wša swoju pischcźalku a sapiśka sazo někotre melodije.

Hdyž pak běschtaj wobaj cźołmaj k brjohu pschischtajiloj, wša won offizjera w stronu a praješche jemu: „Wój knjeze, scźe-li muž cźesceze, to dyrbicźe mi sa swasche njehańbite hrozenja dosć cźinicź. Wocźakuju waš jutśe bjes swědkow."

Offizjer pschiwoli jeho pscheczu. Postajischtaj žebi hodźinu a wołeźane městno, něschto mil wot města sdalene, a potom so dźělischtaj.

Nasajtra rano pschi switanju poda so Young na wosnamjenjene městno; won běsche prěni. Hdyž offizjer pschichadźesche, wucźeże Young pistolu **s** wulkim kalibrom se dyppjaka a měrzesche so na swojeho pschećiwnika.

„Stójcze!" sawoła ton rosnjemdrjeny, „to tola njeje dwójbój, to je kakanza! Chcźeze mje skónczowacź, mój knjeze?"

„Na žane waschnje", snapschećiwi baśnik zyle symnokrewnje, „ale ja žadam žebi wot waš, so bychcźe menuett rejowal."

„Schto?"

„Nó wschak, jeli so wam menuett w hódź nje, mi na kom wosbeźicze njesaleji, to rejuicze gawottu, wjesmu reju abo někajki posfok, abo schtóžkuli chcźeze. Tola ja wam praju doprědka, njesarejujeźe-li wokomiknje něschtožkuli, to wutšelu wam mosny **s** wascheho nopa."

„Ale . . ." pschetorhny mischtr Barrett coronera, „kajku dźiwju podawisnu wy mi tu powědacźe? Kak teź to ma tuta podawisna wo hrajerju na pischcźałzy a menuett-rejowarju podobnosćz **s** naschim padom?"

„Wocźakuje jenoż, mischtrje Barretto", dźesche mischtr Gisborne, „dajsce mi tule staiwisnicźku jenoż docźitacź."

„Derje, ja wam pschipowluchnam, mischtrje Gisborne." Coroner pokraczowaschе:

„Offizjer dyżyche hischcze něschtožkuli snapschećiwnicź, ale podarmo, won widźeschе, so je nuczeny wolu žwojeho pschećiwnika dopušelnicź a rejowasche gawottu, kotraž najnjene dźeżacź mjenischcnow trajeschе.

„Derje, jara derje", prajeschе Young, hdyž běsche žwoju reju skóncził. „Wcźera seje mje wy nucźił, na pischcźałzy hrać, dźensa žym ja wot waš požadał, rejowacź žmoj potajkim wurunanaj. Chcźeze-li njedźiwajcy toho hischcze druhe dosćeźinjenje mécź, to žym jwóriuwy, wam tajke posficźicź."

Offizjer spóšna žwoju njeprawdu a wobjima Younga, a **s** toho wokomika běschtaj dobraj pschećelaj . . ."

„Dowolcźe", pschetorhny mischtr Barrett k druhemu rajej powodarja, „ja pschećo hischcze prawje njewidźu . . ."

„Jenoż khwilku hischcze scźerpnosći, cźesćeny pschećelo", snapschećiwi mischtr Gisborne, „cźłowjek stajnje hakle na kónzu jasnje widźi. Dajsce mi tu stawisnu bocźitacź."

Na to pokraczowaschе:

„Wonaj buschtaj žamo tak dobraj pschećelaj, so wo někajki cźas posdźischo rjane lěcźe shromadźe wonka we offizjerej pschišlušchezej villi pschebywischtaj. Dokelž wobaj tu žamžnu nakhilnosćz, tu žamžnu lubosćz **k** žamocźe měješchtaj, to njewopuschczischtaj žo ani wokomik, jdźeschtaj sa žamžnym błidom a pschebywaschtaj w tej žamžnej dźekanskej žiwje.

Jónu wjeczor we nasymniku, hdyž běsche syma wótrischcza kaž hewak, dźeschtaj sajo do shromadneje jstwy, kotraž běsche schwarnje wutwerjena. Young dyżyche pohlednje hodźiny dwa wuzicź, so by jednu se žwojich bažni na cźisto wotpišał, mjes tym so jeho hosćicźel někotre **s** tych dołhich cźornych jehłow w ruzy dźerżeschе, kotrejž sdźerażo brukow wuzziwaju, a někotre pschekażaju, kiž běsche sa dźeń natojił, na žwoju kartu natykowaschе. Nadobo pak počza so offizjerowy stółz kiwkacź; wuhły ropot a podtłóczeny płacź sčežhujetej tutomu hibanju. Mje Young je tak horkiwje pschi žwojim bažnjenju, so ani hłowu njewobroczi. Hakle ta dobre pół hodźiny po połdźehuje, so by **k** wohnitkoju schoł, a tu ličeschе so nadobo załoženy napohlad jeho wocźomaj: offizjer bě že so je žwojeho stoka do wohnja twjeł, a hłowa bě dyżo na pół spalena. Na wustrójane tschiki bažnika pschiběżachu sluźownizy spěchnje **k** njemu; tola njebohdajsche so nicźo wjazy cźinicź; knjes domu njepokasowaschе hižo jane znamjenja žiwjenja.

Tale dźiwna, tak rjez njepschirodźinska smjercź spodźi bórzy powschitkowne tukanje. Pschiwuwuły semrětcźo donomni so nadobo na swadu na Themsje a na dwójbój, kotryž běsche tutón sa sčežhuć měł. To běsche doschaze, so je by Younga sa podhladneho měli. Wobkrucźachu, so je by w nadpadnjenju duchaknorocze a wobnowjeneje hidy žwojeho pschećelza sadajił a jeho potom **z** hłowu do wohnja cźiśnuł. Tuta powědźeź so bórzy pschećo dale roschěrjesche; wbohi Young bu po poruczenosći coronera sajaty, a we jastwje dźerżany.

Wuprajschowachu so po bliščich wobstojnosćach njeskutka; won mózeschе ledy někotre njeprawilne kłowa wujasoliteź; jenu hrožachu, so napokoja jenu sa sobu khłostanje, **z** kotrymž sakonje kóždeho mordarja khłostaja; won žwoja nemy, a tole njeleżenje wobhladowasche so snapschećza tajkim wopraschdźitosćam jako wujnacze.

(Pokračowanje sleduje.)

S **Barku.** Pschekwapjaze poczeschowanje dosta so nehdyschnemu hejtmanej nascheje dobrowolneje wohnjowneje wohory, k. wopalnemu mischtrej Bieloldej. Na dnju jeho nahrobnowon poda so wohnjowa woboraz k jeho byhlenju. Wohorny hejtman, knjes Schuster, pschepoda je swjatoczinnym klowami wopalnomischterski klobuk a pomjenowa k. Bieloldu da sa czestneho hobustawa wohnjowneje wohory. Poczeschenu so z hnuttnymi klowami podzakowa.

S **Minakala.** Sjawny puez z Minakala do Rudeje so dla nahrjadowanja na Minakalskich lezownoscach wot 12. hacz do 20. merza semo. Jesdny wobchad pokaje so na Lipicz abo Wjesel.

S **Rudeje.** We nozy wot pjatka k hobowze bobuchu so padnschi do wobhdlenja tudomneho gmejnskeho pschedsteiczerja. Wutlocžichu wokonwu schklenzu a salschechu do pitzanscheje jstwy, kradnychu nehdze 100 hriwnow pjenez a dybsazny czahnik. Kaž so sda, su padnschi wo jstwje znacki byli. So bychu wesele dzeržacz mohli, su elektrikku zehlakku wotschrubowali a na blido polozili. Richtó paduchow pytnyl njeje, hacž do 12 hodž. su zonske pjerje drele a wobzedžeč je potom w podlanskej jstwe spal.

S **Klétnoho.** Slotu kwatu zwjeczesche sandženy pjatk ludowmu cziwnoscheč na wumenku Eduard Wahlsberger se swojej mandželskej. Dželži a dželžidželži bechu so wolelo jubilarowu sdronadžile. Mandželski je 90 lét stary, mandželska pak 80. Wobaj staj hischcze strowaj. Popoldnu jeju duchowny w zyrkwi pozohnowa.

S **Tuczig.** Sleborny kwatu zwjeczesche tu z zinowneje Gustav Herold se swojej mandželskej Pawlinu rodž. Hellmannez a kamjenjeczejar a zinowneje Gustav Ruchtar se swojej mandželskej Marju rodž. Zenkerez. Wobaj mandželskaj staj se wzy. Njech je jubilaram spožczene, so moža jum pschi polnej strowoscži mjes swojimi lubymi slotu kwatu zwjeczicz.

S **Ratez.** Sandženu njedželu wotmě so tu w Gebleres hoszczenzu derje wopytana ludowa zhromadžizna, we kotrejž k. prof. Schuster wo hospodarskim hubjeństwje, ludowej nusy a wo nahrabnoscži wjeschow rečeše. W dželatnjach a tworniach je pisches 2½ milijona dželownjerjow a pschikrotschenu czaš dželacznych. Dawki lud wjazy dopłaczicz njemože a na druhej stronje zadaju žebi wjeschoso 700 proz. nahódnoszenja. Pschi tajkich wobstejnoscžach nemške staty wjazy wobstacz njemóža, ale so hospodarzay sahubja. Zitowasche zlowa Gneisenaua: Arme deutsche Nation, die an ihren Fürsten zu Grunde geht. Wjerchozo zadaja 500 000 hektarow kraja, to je 1¼ milijona sakskich morzow w hódnoscži 2½ milijardy hriwnow. Tuto wobzedženstwo dyrbi so za powschitkowne lepsche sebracz. K tomu pschinidu hischcze 100 hrodow, musejow atd. Sakski kral njeje tak njehanbity byl we zwojich zadanjach. Wjerchowske wobzedženstwa su nastale je samoženjow a kublow zich poddanow. Ssydom wjerchow, kotrychž je Napoleon hižo wot knjeżtwa wotehnal, zadaju sarunanja 612 000 hr. kožedelnje renty. Princ Schönburg je njedawno Italczanej d'Annunzio jednu hród w polodnischej Tirolskej darik. Tež wschelake czetki „maitreßy“ wjerchow zadaju žebi hacž do 20 000 hr. kéneje renty. Wschednu lud je wschitko zwoje nalutowanki sdubit, tak tež wojnske požczonki zaneje hódnoscže nimaju, ale Wilhelm je wedžal, hdže ludoscž k wotzenmu krajej pschestanje, je žebi radscho za 25 milijonow industrijowych akzijow kupit. My nimamy wjazy dowěru k nemšim sudnikam, tohodla zadamy žebi ludowe rosstudženje. Khežor Wylem je žebi we Hollandskej rjany hród Doorn je 280 jutrami kraja kupik, wjedze tam kraszne žiwenje, hotuje kóždy dżeń wulke hoscžiny. Němska placzi jemu kóždy mežaz 50 000 hr. pensije. 9. nov. 1918 chżyche wyschichi matrosa Schaiker, kotryž bésche 4 léta w froncze wojował, pisches mjesu do Hollandskeje czekanyez, jeho doprahnychu a satselichu. Tón ramy dżeń jédżesche Wylem w auczo z mechami stota pisches mjesu do Hollandskeje, jeho nichtó njesadżerza a tež njestatsili, a nětko dostanje kóždy mežaz 50 000 hr. pensije pózzlanej. Němczy wjerchozo wjedu w kupjelach czopłych krajow kraszne žiwenje. Wschitczy něm. prynzozo dostawaju létnje po 17 00 hr. a nize pensije. Na njeczżowjeske waschnje su pryedy němczy wjerchozo se zynnami zwojich poddanow wobthadżeli. Pschedawachu jich jako wojakow sa 50 krónow. Hessenski wjerch pscheda jich 10 000 muži na Ameriku. Hdyž so nan a macz wobarasthchaj, zwojeho zyna prjecz dacz, dha wuputachu nana na czaż žiwjenja do želesa a macz czżinyschu do jastwa. Schtoż su žeri wjerchozo w běhu czaża pschižwojili, je wobžedženstwo luda. Pokasuje na ruskich bolschewikow wón praji, koje němska zozitdemokratija pschi pscheswacžu knjeżtwa wulke zmylki czinika, schtoż so nětko hórko wjerczi. Ruszy bolschewikojo tohodla hischcze knjeżstwo w kraju dżerża, dokelž zu wschón kraj wjerchom a wulkoležownoscžerjam złuchczaju mjes ratarški lud rosdżelili. Němski lud je hižo dosez słubił, nechamy tak daloko pschiżicz dacz, so zamj wjazy žiwi bycz njemóžemy. Po krótkej rosmotrjenje so lud napominasche, so bychu so wschitczy, zonske kaž mużzay, do liczżinow sapiżacz schli, so by so dżiwaja na wulku hospodarsku nusu wichcho dżeławeho ludu njehanbicziwe žadanje wjerchow knicžomne sczinito.

S **Chażez.** Sandżeny tydżeń je hospodarski pomocznik Jurij Schpjanik na motorsim kole sniežhożik. Jédżesche nozy z pohodżenja „Rataiskeho Dorosta“ w Khrósczizach domoj a rasy w lésku psched Seizami z kolesom do schtoma. Pschi srażenju abo padnjenju slama žej nohu, dowiesche so hacž do blischcho lésa, hdžež leżo wosta. Na nimo jédżazeho kolesarja sawola wo pomoz. Ale tón so lésnuczo hłosa nabożawschi, jédżesche dale. Hakle na ranje wokolo pjeczich hodżin namakachu jeho donjazy we swojim njesboku, hdyž be tam hižo na wschě 4 hodżiny we symnej nozy leżał. Dowjesechu jeho domoj, hdžež po nětko khore. Pschi nětczischim njepschihódnym wjedrje możesche hischcze krucžischo schworzecz. Kolesko be wešo zara wobschkodżene. Tola je wono schtomowy wotmach wotdżerżało, hewak be so snjesbożeny hlowu rosbił abo mohł. Bóh dal, so njeby njesboże dalschich szżéhnikow mělo.

S **Huski.** Ssobotu w nozy krótko bo 12 hodż. je wichor pschi puczu do Hunczeriz nehdże 300 lét stary dub wuwalił. Dub je pschi padnjenju elektrisze groty rostorhał. Kedżżliwi wobydlerjo sdżélichu straschny pad wjezneje wyschnoszci, kotraž hnydom puczi samrecz da. Dež hnydom pomozneniu wotdżélenju Budyschskeje milinarije powieschu dachu. Krótki czżas po tym hižo dżiwaczerjo pschihżadżechu a sadżiwe wotstronichu. Sa tu abjdnu wobhladniwoscži wobydlerjow je so bjes dwěla njesłożam sadżiwało.

S **Kichizowa.** Schtwórk popoldnju sylny wichor tež w naschej wožy wulku schkodu naczini. Wotkry z wulkeho dżela brožnjaze tżechi ratarjow Gáblera, Hermanna Hamana, Bitterlicha, Gustawa Hamanna a Eckerta. Staimo z nowych bróžnjow padachu zyhele jako lisżo dele. Wichor je tež wulkej topolaj pschi wjeżnym hacże, kotrajž bżichtaj daloko widżecz, wuwalił.

S **Kamjenza.** Pondżelu popoldnju namaka kolojżony z Hórnj na puczu z Wéseje do Bernbruchа hlisko lésa jeneho listynoscherja z Kamjenza bjes wědomja w pschekrowje sebe. Wboht bě se swojim kolom padnył a sebi wobliczko straschnje sranił. Nimojżdżny auto wsa snjesboženeho do Kamjenskeho miloserdnikeho wustawa sobu.

S **Wochos.** Nedżelu 7. merza be tudomne kolojżonsce towarstwo sportny swjedżeń (Saalsportfest) na žurli zarjadowało, na kotrež bésche wschitkich wjesnjanow a tež dalschich hosczi pscheproszylo. Knjes Wollmann z kehu sym pokasachtaj tu swoje kolojżdżne wumělstwo. Kaž hižo Nowina piszasche, staj hižo na druhich mésnach nascheje serbskeje Lużicy swoje wumělstwo wuwjedłoj. Pschikhwalachtaj tež dele do nascheje serbskeje hole. Jejn wumělstwo dha běchu wulkotne, tak so bohaty pschikhlesk wopytowarjow žnežesczitaj. Wopyt be bohaty, tak so jarjadowstwo na swoje wudawki pschihlbe. Naschim hostankam wobydlerjam pschedwjedženja dołho w pomjatku wostanu, dokelž taiske nésczto so jim kóždy dżeń njepostżeża.

S **Khrózbuza.** Nedżelu w klóschterskej zyrkwi mandżelski rěsnika Pischona sumjerczi pschekhwata. Prjedy hacž duchowny predowacz sapoża, Pischonowom Boża ruczka faża a wona so morwa do lawki swjese.

Hospodarski rozhlad.

Ssyżedu, 10. nalétnika 1926.

Wežerawsche kursy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowsk. frank.	15,27
1 jendželski punt	20,38	100 cžekosk. krónow	12,41
100 schwaiz. frankow	80,72	100 pólsk. marlow	53,93

Na efektowych wikach so kursy wežera swjetscha wotdrjebjowachu. Njepschihódne powésce z Genfa njedachu wikam k prawemu zinowmu wobkhodej pschinicz. Wójnska požczonka swosta na 4,12 hr. sa 1000 hriwnow.

Produktowe wiki w Berlinje. S tutkraja polskiczowasche so wežera malo pschenicy. Jendželske a amerikanske placzżiny swoju krutosez sbudichu. Na Barlinskich wikach so wone malo pschemenuchu. Tež rożki so z tutkraja malo poskiczesche. Tež kupzy běchu pschedhladniwischi. Dobrych druzin jeczmjenja bě so malo na wiki pschiwjesło. Wobrot be tež jara slabh. Wowsż mežesche wjazy kupzow za wjeczornu Němsku. Wobchod w muzu a pizowadlach bě mérny. Wežera płaczesche zentnar

w Berlinje:

pschenicy 12,40—12,60 hr., rożki 7,40 hr.
hacž 7,60 hr., jeczmjenja nalétnjeho 8,10
hacž 9,30 hr., nalétnjeho 6,80—7,50 hr.,
wowsża 7,95—8,45 hr.,

w termijnowym wikowanju:

za měrz: pschenicy 13,10 hr., rożki 8,15 hr.,
za mežu: pschenicy 13,10—13,07 hr., rożki 8,72 hriwnow,
za julij: pschenicy 13,10 hr., rożki 8,92 hr.

Na pschedań.

Cžełwjenu dżerżel w Brěkowje čo. 5.
Konjez do dżéła, Dittrich, rěsak w Holbinje.
Prošata w Čornowje čo. 18 p. Kamjenza.

Sso pytaja:

Holza sa dom, knjeni dr. med. Henkowa w Habrachežizach.
Młobschi sahrodnik, Hempel w Budyschinje na Lubijskej drózy 935 G.
Holza sa dom w Budyschinje na Drjewowych wikach čo. 21 II. — W Tżéleni w Wekej Wodży.
Jutrowna abo 16—18-létna holza, do Měrschez hoszczenza na Zidowje.
Holza niz młobschi hacž 18 lét, wobzedžeč fabriki Schäfer w Großröhrsdorfie.

Holza je wzyk k 1. haprleji w Kamjenzu, Oskar-Müllerstr. čo 61.

Ssudniszy na pschedań.

Jutre schtwórk 11. 3. dop. w 10 hodż. w Kamjenzu: rólna walza, kultiwator, 3 pitzanske sroże, Zyżelo, motor, pitzanske blido, sofa, klukowy stol, 10 garn. lożowych pocżerpnicznow, 3 hdb. trunzow, loschie, hdowanje tajny, spodnje schaty, samkatske wobleki, zonjaze płaschcze, dybsazne rubischka, zédżne serwiży, drastne thamory, salonowy thamor, zonjazy a mużazy czżapnik z rjeczazom, pokładnik, klamatzkej blidz, 4 kuczowne kola, friserska toileta, 5 schizażych maschinow, pitzanske blido, 16 kaschczikow thonowepisowych nicžow, 6 pakczikow zwjerna, 7 taflow filza, walkowaza maschina, 3 kożowe thamory, 2 tżelbowej, dwójnu tżelbu, tarczowu tżelbu, rożkowy pżek, fidlowy bonczk, gumizowe pżenki, 15 howjazych kożow, 12 wowczich. Kupzy seidu zo w hoscženzu ke „Khwétkowej zahrodże.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dżenja dop. ¾11 hodż.: Wiki měrne pschi dotalnych płaczżinach. Tendenza: měrna. Dop. ¾12 hodż.: Kaž psched hodżinu.

Płaczżiny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, howaz 100 kg, płaczżiny po stotej hriwnje.

	8. 3.	6. 3.		8. 3.	6. 3.
Pschenica	248-258	249-258	rapš. wosuschi	14,60	14-14,60
rolla	146-150	148-152	poch. melasa	14,0	8,00
nalét. jeczmjen	162-186	162-186	Israelska	25,00	—
nal. jeczmjen wowsż	136-150	136-160	Sčenjaze kruzki	14-14,25	14-14,25
kukurjza (Maisa)	169-169	169-169	symy	20-21,00	20 21,00
pschenczn. muka	189	—	wola	25,00	25,00
rjana muka	32-35,75	33-35,75	tauz wosuschi	13-18,50	13-18,60
pschenicz. wotr.	22-23,25	23-23,25	módre łupiny	12-12,50	12-12,50
rjane wotruby	10,00	10,00	żołte łupiny	14-14,50	14-14,50
rapš	9,00	9,00	symo, 50 kg	3,40-3,90	3,40-3,90
lane symjo	340	340	słonca, rjana	0,75-1,25	0,75-1,25
hrach	—	—	„ pschenicz.	0,75-1,25	0,70-1,25
pjeluschki	22-25,00	22-25,00	„ wowsżna	0,80-1,30	0,80-1,35
	20-21,00	20-21,00	„ jeczma	0,80-1,25	0,80-1,25

Automobilowe njezbože w Prěčecach pred sudom.

Dżeń 10. dezembra 1925 w Prěčezach automobil Budyschsko-Kamjenskeje czżary njeżbożi. Pschecżiwo schoférej Oskarej Winterej z Budyschina wotnje mały kawmjeń žno 9. merza lokalnu termiju w Prěčezach. Jeho bżichwokhorżał, so je z njerodu wožoby do schkody pschinjesł, hacżrunjez mjesche na zakładże swojeho powołanja wobżehu kedżbnoscž wopokasacz. Wobschkorżeny je žo 27. 9. 1899 w Seifersdorfje pola Lohnizy narodżił, je wożenjeny. Wot léta 1917—1919 bě schofér pola wojaskow, potżiżicho pola wschelakich firmow w Budyschinje. Njeje khłostany. Dżeń 5. dezembra 1925 pschijtaji jeho autowe wobkhadne towarstwo sakkeho žiwobadneho stata a Winter dyrbjesche wot 7. dezembra z Budyschina do Kamjenza jédżicz. Hižo 5. dezembra mésesche njepokoj, so so z kapalu nemkostatneje wobory wobżadżeny automobil mjes Großröhrsdorfom a Lichtenbergom žuny a do pschérowa sajedże. Tam žo nichtó njestrant. Dżeń 7. dezembra jédżesche Winter k prenjemu rafej Kamjenskich czaru. Drohu hižo wot prjedawschcho fnaješche. K prenjemu ra'ej pschewodżesche jeho schofér Eimert, kiž be tule czaru léta dołho jédżił. Eimert powuczi Wintera nadrobnje wo drohowych wobstejnoscžach. Wot teho dnja jédżesche Winter sam z omnibum. Tónle wós je Daimlerski wós je 34 konj. moz. a wazi 75 zentnarow. Hižo 10. dezembra popoldnju be Winter z 8 wosobami Prěčezanskiu horu jara spżihnuje dele jél. Popoldnju mésesche 30 wosobow we wosu. Bż so w Budyschinje trochu zakondżił. S swilkej spżihnoscžu dżesche skondżeny czaż nakhwatacz. Psched Prěčezanskej horu jeho khowżidżazy na straschnu horu kedżbneho zejnichu. Tola z polnej spżihnoscžu jédżesche Winter hacž k nadżej horje. Spinanje niczo wjazy njepomhasche. Hora pschejara spadnje. Jako Winter pójna, so w sawinjenym wokku njepschinidże, da autej runje won do Schkedżiz dwora jécz, hdżež so pscheczżiny. 16 wosobow so scani, njes nimi 5 czżeko.

Jednanja sapoczachu so wezera popoldnju w 9 hodż. we Prěčezanskim hoscženzu. S pschedbydnu bě k. hamtski sudništi rada dr. Großmann, jako lawnikaj schuikowaschtaj kk. kowaški mischtr Schneider z Budyschina a maschinowy wikowar Falting z Njeswačzidła. Wobschkorżeny wyschnoscž sastupowasche k. statny rěčnik k. dr. Henker. Wobschkorżenecho sakkitowasche rěčnik k. dr. Schuster. Jako wežywustojnaj bżichtaj pschitomnaj kk. žiwobadny kujes je Beschwitz z Budyschina a dyplomowy inżener Bormann z Drježdżan. Dale be 7 swédkow sakkanych.

Wobschkorżeny Winter wupraji, so je po njesboże na jésbje do Lichtenberga so woberat, jésbu z Budyschina do Kamjenza na žo wožaz a samolwjenje wotpokaz, dokelž wón njeje w porjedże był. Ale wjedniżuwe je jeho k jésbje nuzżiło. Se sylnje wobżadżenym autom je dla zapoścženja z wilkej spżihnoscžu jécz dyrbjał. Se 4. hdżom je hacž k Prěčezam jél. Krótko psched warnowanjskej zajtu je wós se 4. do 3. hdża p'chestajił. Je na to z nowu spinał a, dokelž je wona pschemako spinała, je tež hnydom z ruku zapinacz spytał. Tole pschinidło pak njeje pschinjało. Tohodla je spytał, motor na 2. hdż pschestajicz. Jako pak so jemu to poradżiło njeje, je wós w 3. hdże wostajił. So žebi w sawinjenym pschelwjese hwaiži njeby a snadź do zapschaha, kiž mohł jemu nabżehcz pschijeż, sakit njeje, je wożej cżurte won jécz dał a jón zpytał w dworje Schkodżiz kubła sastajicz, pschi czżuż je bo wós powrócził. Wobschkorżeny wudawasche, so je wschło, schtoż je było mu'ne, wobkedżował, a wscho czżuił, schtoż je jeho winowatosez była. Po jeho ménjenju je bo njeboże z tym sawinowało, so je žo spinadło rostorhło.

Na to žebi sudnište wožoby snjesbożeny wós wobhladacz, kiž na dworje stejesche.

Po krótkej pschestawzy buchu hwédzy pschebżyczheni. Kaž zhonichmy, je sudi schofera Wintera k zastawu na 3 méżazy zakudżił. Po njedżelach może so schoférej po sudnikowym zdażu zastawo po 4 njedżelach zpuschczicz.

Najnowiša powěsć wo wjedrje.

— Schkrowa powěsć wo wjedrje za zutrjschi schtwórk: Njewobhlajne, z khwilemi žnehowe abo deschczik. Khłódno.

Ze susednych a dalších krajow.

* **Ze Sebnitza.** Pschi symikim njewjedrju, kiž schtwórk popoldnju nad naschej krajinu czehnjesche, dyrbi błysk w Sorgawje do brožnje zinowneje zo'a Pawola Neuberta. Brożeni bo do czżita wotpali. Domske możanzu wukhowaczi.

* **S Zeblena.** Njedawno pżipachmy, so je tu hoitwinski poż wudowu służał, kotraž je sa nékotre dny na słażenoscž sthorjela. Zu tu do Wrótżkawskeje lékowarje

nje dowjesli, hdjež je wohoha hižo na druhi dżeń pod żakostnymi cźwilemi wumrěła.

* S **Drježdżan.** Wjesdźerkosć też w Drježdżanach żo pschiběra. Sanidżenj tydżeń żo na dżelowej saradżerni 631 nowych samolwi, kotrjż dżěło pytaju. Industrija je sašo dalschich ludzi j dżěła puschczejcź dyrbjała. Wuhladny do pschichoda żu we wschěch powołanjach hubjene. Liczba dżěłakonjemerjerjow wuczini w Drježdżanach 29401.

Najnowše z cyleho swěta.

Wot 1. hapryleje budże j podprjeru nemskeho knježerstwa w Konstantinoplu němski djenik wuhadżeć, kotrjż budże němste mysle w Turkowskej rossčerjerjej.

*

W Mecklenheidże pola Hannovera żu dżakonjemerjerjo żandarma nadpadli, jemu tehak wutorhnuli a jeho na hlowje j nim sranili. Nadpadnikow żu mohli jażeć. To je sa krótki cźaż schtwórtu nadpad na żandarmow blisto Hannovera.

*

Pschi wohnju w Riegerez papowej fabrizy w Trostbergu w Bayerskej żu żo schtyrjo cźlowjekoju spalili. S rospadankow żu mohli jenož j wuhla cźełko jeneje żónstseje wuczahnyć.

*

„Chicago Tribune" sdżelnje, so nědhuschi němski kronprynz wohobinsky pola Swjatla Ludow sakrocźi, so żmě żo przedaw'chi Ehežor Wilhelm II j Doorna nědhże druhdże pschecźahnyć, dokelż jemu Doornski klima njehowi. Nědhuschi kronprynz nětkole w Schwajzarskej pschebywa.

*

We wulkim wětrje, kotryż pschi italskich brjohach sakhadżelsche, żu żo tśi plachtate łodże potepike.

*

Pschi liczenju luda je żo w Chinje 436 096 000 wobydlerjow nalicźilo. S nich wotpadaja na Peking schtyri a na Schanghai 5½ milijona wobydlerjow.

Přilopk.

* **Pschi 30 stopjeńkach symy w létadle.** Létuschi symski powětrowy wobkhod mjes Helsingforsom a Revalom pokasuja rjany pschibytk. Poślednji měsaz wobej létarskej towarstwje Aero a Aeronaut je żwojimi Junkerskimi létadłami 280 pasażerow a wósom tunow póšty a druhich warzołow noschachu. Létachu pśches samjerstjene morjo cźasto pschi 30 stopjeńkach symy i najwjetschej wětšcźu a porjadnoscźu.

* **Holzy muzskeho wurubitoj.** We wjeczornym dżelu Barlina sesna żo młody muzski z młodymaj knježnicźkomaj, z kotrymajż j jenoho hoscźenza do druheho cźahasche. Duzy domoj żo holzy nadobo na muzskeho walischtej, jeho k semi cźišnyschtej a jemu listownju z 900 hriwnami kradnyschtej, prjedy hacź mózesche wo pomoz wołacź. Jonischcźe njesnatej cźeknyschtej.

* **Ryby żo sajedojcźile.** W hornim dżelu rěki Mohanja (**Main**) je żo 800 litrow petroleja do Mohanja wulało. Hacź do Neuenrentha dele żu wschě ryby kuz wjsałe. Schkoda wo hódnosine ryby. Tamnischi wobydlerjo jara wobjaruja, so żu ryby na wjazy lět sniczene a budża jim jara pobrachowacź.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Wodowodowe towarstwo w Přečzežach je wo dowolnosć prosyło, so smělo k sastaranju towarschow z wodu podschnika wodu z leżownosće cźo. 36 b Přečzežanskich sahelskich knihow wotwjedowacź. Tónle namjet żo po § 33 wodowoje sakonja z napominanjom wospjewi, so bychu żo pschecźiwne ménjenja pschecźiwo požadanemu wużiwanju wody w běhu 2 njedżel wot dnja wocźišcźenja tohole wosjewjenja na podpisanym hamtskim hejtmanstwje sapodate, hdjež też plany k nutspohladnjenju wuleża. Wobdżelniacy, kotrjż żo we tymle cźasu njesamołwja, zhubja prawo k dalschemu pschecźiwjenju pschecźiwo naprawy wyschnoscze.

W Budyschinje, 6. měrza 1926.

Hamtske hejtmanstwo.

*

Poślednji cźaż żu żo na wjazy městnach schtomy pschi sjawnych drohach z pschedewsacźom wobschkodżenje. Hamtske hejtmanstwo tohodla znowa myto wo 50 hriwnow wusitaji za kóždeho, kiž wobschkodżerja schtomow tak wuzhlédźi, so może żo żudnisjy potkostacź. Wuzhlédża-li nětkre wozoby słóstnika, dha hamtske hejtmanstwo myto po żwojim ménjenju rozsédźi. Sa wuzhlédżenje wobschkodżerja schtomow, kiž je w nozy wot 6. k 7. t. m. pschi statnej dróhy w Hornjej Kinje 7 młodych żadowych schtomikow wotlemił, żo myto na 100 hriwnow powyschi.

W Budyschinje, 8. měrza 1926.

Hamtske hejtmanstwo.

*

Samożenje pschekupza Kurta Rinka w Budyschinje na Khežorskej dróhy żo dżenża k wotwobroczenju konkursa pod wobthódny dohlad staji. Dohladowarska woboha je pschekupa Gustav Christoph w Budyschinje. — Ssobustawaj wérczejskeje póblanskeje rady staj hlowny redaktor dr. H. Monse a pschekupz Christoph Steffen w Budyschinje.

W Budyschinje, 8. 3. 1926.

Hamtske sudnistwo w Budyschinje.

*

Ssudnisjy żo pschesadźuje sa hotowy pjenjez:

Piatk 12. měrza 1926, dop. w 9 hodź. w Radworju cźo. 2b: słomy transportsti wós;

piatk 12. měrza 1926, dop. w 10 hodź. w Bronju cźo. 9: wutki schezty plyschowy sofa a nowa schijaca maschina „Stinger";

Ssudnisti wukonjeł hamtsk. sudnistwa we Budyschinje.

Swójbne powěsće.

Swěrowanaj: Jurij Fischer z Erny rodź. Strohbachez w Budyschinje.

Semrěli: Marja jwnd. Bubzyna rodź. Sauerez we Budyschinje. — Alfred Handrik w Budyschinje, 19 lět. Marja Simkwizowa w Kamjenzu, 84 lět.

Towarstwowski powěstnik.

Baćoń. „Kasino młodych ratarjow" změje njedźelu, 14. měrca, dop. ½11 hodź. w Baćonju pola Smolic zhromadźiznu. Přichodneho wulkeho swjedżenja dla je nuzne, zo wšitcy přińdu, dokelž mamy ważne wuradźowanja. Předsyda.

Domowina. Generalna zhromadźizna Domowiny Zwjazka serbsk. towarstwow wotmėwa so njedźelu, 14. III., přip. w ½11 hodź. w Kulowje w „Khěžoru". Dnjowy porjad: Rozprawy, wólby, namjety. Wšě česćene towarstwa so z tutym po rjadu wustawkow należnje přeprošuja. Njech sebi tutu njedźelu wšudźom swobodnu dźerża. Předsydstwo.

Drježdżany. Serb. tow. „Čornobóh" zmeje štwórtk, 11. měrca, wječor 8 hodź. swoju měšačnu zhromadźiznu pola sobustawa knjeza Zmija, na Christianskej drózy 22. Lube sobustawy, přińdźe wšitcy a přiwjedźe znatych Serbow sobu, zo móhli so pola nas zamołwić a horjewzać. — Činimy hišće wšěch Drježdżanskich evang. Serbow na to kedźbliwe, zo so přich. njedźelu, 14. III., pop. ½4 hodź. w Křižnej cyrkwi serbska Boża służba wotmėwa. Njech so tuta składnosć zaso prawje bohaće wužije. Předsydstwo.

Hrodźišćo. Spėw. wotrjad „Zerja" spėwa tón tydźeń štwórtk, 11. měrca, w Njechornju. Dirigent.

Radwor. Hudźbna Jednota też tón tydźeń njespėwa Hišće khory je M. N.

Slepo. Naše tow. „Swěrnosć" zmeje sobotu, 27. III. wječor ½9 hodź. w hosćencu knjeza Bastiana swoju měšačnu zhromadźiznu. Dokelž mamy ważne wuradźowanja, njech wšitcy přińdu. Předsydstwo.

Sowrjecy. Spėw. tow. „Sołobik" zmeje jutře štwórtk, 11. měrca, wječor ⅜8 hodź. pola Palerjec w Sowrjecach ważnu zhromadźiznu. Prosymy wšitke sobustawy, zo bychu wšěch přišle. Dokelž ma so nowe předsydstwo wolić. Zarjadnistwo.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerf w Budyšinje. — Zamołwity za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžancy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Kurt Thieme w Kamjencu
Fürstenstr. 3 pt.
Büro za pruhowanje knihow, dawkow, prawizniske a zarjadowańske należnosće.
Wosebje wobstaram wšo, štoż nastupa zarjadowanje zawostajnstwow, zběranje żadankow, założenje towarstwow, sanirowanja, zhotowjenja naćiskow za testamenty, kupne wumėnjenja a wšě druhe wobswědčenja ze zapisom ležomnosćow. Wobstaranje ležomnosćow a hypothekow. Zastupowanje we konkursach, wotnajeńskich rozkorach, nahodnosćeńskich a wšěch zarjadowańskich prašenjach. Pomoc we wěcach dowěry. Přesadźowanje ležomnosćow a nadoby. Dokelž mam přez 20 lět nazhonjenja, je najswědomišiše wuwjedenje zawěsćene.
Rěčne hodźiny: wot 9 hač do 4 hodź. bjez přetorhnjenja.

Emil Jurack
twornja masinow, tow. z wobmj. r.
w Njeswačidle
twari jako wosebitosć
zatwarjomne šćroke a zubćkate młóćace mašiny, słomowe prasy a walcowe šrótowanske młyny
Předawanje wšěch ratarskich mašinow a nastrojow.
Najspěšniše wěcywustojne wuporjedżenje
po najtuńšem wobliczenju.

Jurij Hänsel
w Budyšinje
na Fukelnjskej haju 34.
Telefon 786.

Hłowna pschedawarnja Rud. Sacha z Lipska w Budyschskim hamtskim hejtmanstwje.

Sklad ratarskich mašinow a gratu wšěch družin.

Zastaranje hródźow z wodu
je w kóždem hospodarstwje nuzne. Trjebaće jenož — poł żeleze, maće čiste hródźe, a ztrowy skót — **Automatiske připrawy k napojenju skotu; twarjenje připrawow k čistodźerżenju, wotwodźadłow a kanalizacije.**
Dawam technisku a praktisku radu. Wuwjedu dźěła ke kóždemu časej
P. Rademacher, żelezniny wikowar w Kulowje. při cyrkwi.

Wšě nowosće su dóšle!
Šórcuchi a rubišća
čorne tkaniny za khuty
brune a čorne kašměrowe rubišća.
Wosebje přijomne składnostne kupy
k zelenemu štwórtkej
Alphons Schauseil w Budyšinje

Předawanje palneho drjewa
Stwórtk, 11. měrca 1926, přesadźuje so na **Jitkowskich hajn. honach,** wotdźěl 1, za hotowe pjenjezy a pod wumėnjenjemi, kotrež so do přesadźowanja wozjewja
260 rm. khójnowych kuluchow I
150 rm khójnowych kuluchow II
1600 rm khójnoweje pručiny
Zbrom adźišćo: dopołdnja 9 hodź. na drjewnišču nawječornje Rakečanskeho dwórniška.
Hajniske zarjadnistwo.

Přesadźowanje.
Dla zběhnjenja wotnajeća přesadźuja so pónđelu, 15. měrca, na kujeźim dworje w Dobrošicach p. Njeswačidła swoboduje za hotowe pjenjezy abo na přiměrjene wučinjenje kaž sćěhuje: mašinje k syćenju žita, z křidłom, mašina k syćenju trawy, toćadło, mašina k sadźenju bórnow, mašina k wubéranju bórnow, syjaca mašina, mjećadło, zahrabowace hrabje, sykanjorězak, butrowa mašina, centrifuga, mlokowy studźak, konjacy grat, rólny grat, płuhi, radła, wšelake bróny, wozy atd. Započatk připołdnju w 1 hodź.
Zarjadnistwo knjeżeho dwora

Kulturwehr
njech sebi kóždy w „Serbskej knihafni" w Budyšinje skaza. Wukhadża měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

Lohkoběžace, wobstajne a krute su moje
Pfadfinder-kola
z dwě lětnem rukowanjom wot **68** hr. sem
Šijace mašiny, rěsadła, gumije, latarnje atd. — Tuńše płaćizny! III. katalog darmo.
Emil Levy
w Hildesheimje.
Najlěpše kupne žórło za dale-předawarjow.

Transmisije
kóždeje družiny
wolije, bencin atd.
podawa ze składa
Carl Gast
w Budyšinje
na drjewowych wikach čo. 17

Běłosmuhate pocehnjenja 27.- r.
z 2 zychomaj, 4 hłowakami damast, pisana cychi, wolm. plachty, trjenja, trjenčka, ruby, serwiety ma jara tunjo
J. Erler, na Zwonk. Lawskej hasy 10 rózk krónprinc. mosta.

K poskićenju
khójnoweho a šmrjokoweho drjewa
za kromy, česanki, špónđowanje, kisty, zdonkoweho drjewa atd. k twarjenju a bilđafstwu kaž też k deskam rězanju a podobnym dźěłam poruča so
Dampfsäge & Hobelwerk
w Del. Wujezdże p. Wojerec.

Wolmu k štrykowanju a wušiwanju ručneho dźěła
W. Köhlerowa, Hłow. torhošćo 9.

Sórcuchi z kožaneho sukna tunjo. **K. Erler Zitne wikl II**

Runklicy
800—1000 ctr. předawa tunjo
Knježi dwór
w Bóšicach pola Njeswačidła.

Vogtlandske gardiny tunjo.
K. Erler, Zitne wikl 11.

Prošu
čisło
2687
jeli maće mały nawěstk do „Serbskich Nowin".

Serbske křćeńske lisćiki
Serbska knihafnja
w Serbskim Domje w Budyšinje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowórnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihličišćernje, zap. dr. z w. rnk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 59 **Budyšin — štwórtk, 11. měrca 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Němske přijimańske wuměnjenja za Zwjazk Ludow dopjelnjene.

Podwubjerk pśichśijimańskeje komnitśije je pod Chamberlainowym pśedsydstwom źiwjedu popołdnju bjes wobjedźeneho rozprajenja wobsamknył poruczeć, so by ƀo Němska do Swjazka Ludow pśichśijała. Podwubjerk je sćitwórtk pśichśijimańskej komnitśiji rozprawu pśedpołožił, w kótrejž ƀo praji, so maja ƀo pśichśijimanske wuměnjenja, w Rheinskim paktu wopśichśijate, jako dopjelnjene wobkładacź. Pśichśijimańska komnitśija je ƀo hižo sćitwórtk do połedźenja sejźiła, so by podwubjerkowu rozprawu pśihotowała a kjrwalika a ju hnydom shromadźiśne Swjazka Ludow dale dała.

*

Wo swadźe wo źydła w Radźe Swjazka Ludow mjes Němskej, Pólskej, Sćpanjskej a Brazilskej njeje hišćeze k žanemu dorěčenju došło. Wo posrědnistwje franzoskim posrědnistwom namjeze w Genfie ƀo powě, so ƀo sastupjerjo Němskeje njejźu w Locarnje na niczo swjasali. Jeli so tole sćejśićeho franzoskich sastupjerjow wostanje, potom dr. Luther a dr. Stresemann pjeźa Genf wopuśćeźitaj pśichipowědźiwshi, so Němska do Swjazka Ludow njesastupi.

Polacy hišće njejsu nadźiju spuścili.

Genfske powěśće w pólskich nowinach sjena praja, so je **ƀo położenje Pólskeje polepśichiło**, a so Skrzyński žadanje na stajne sydło w Radźe dale z rozsudźu sastupuje. **Pólska do žanych kompromisow njeźwoli.** Parižske nowiny na to pokazuja, so je z dźesaćej posedstawow Rady Swjazka Ludow jenoź Schwedska pśećiwo Pólskej, mjes tym so ƀo Japanska zyle neutralna dźerźi.

Turkowski zastupjer po puću do Genfa.

Turkowski ſwonkowny minister Tewfik Ruždi bej je generalnemu sekretarej Swjazka Ludow pśešeł, so je jako sastupjer Turkeje pśedawshi ſwonkowny minister Schükri pascha po puću do Genfa, hdźeź 15. měrca dojźe, so by ƀo pśichi wuradźenjach Rady Swjazka Ludow wo grichiśko-turkowskich swadach we mjenu wobdźelił.

Stat a cyrkej w Sakskej.

Sćitwórty zibilny senat němskostatneho źuda je wo praśenju finanznego rozmunanja mjes sakskim statom a evangelisko-lutherskej krajnej cyrkwju rozsudźił, so je jako sastupjer Turkeje pśedawshi ſwonkowny minister Schükri pascha po puću do Genfa, hdźeź 15. měrca dojźe, so by ƀo pśichi wuradźenjach Rady Swjazka Ludow wo grichiśko-turkowskich swadach we mjenu wobdźelił.

Praśenje nětko nastawa, hač a w kajkej wyšokosći je stat pśichi nětkrjišnich wobstejnosćach k tomu hišćeze swjasany. Na tole praśenje njeje wuźud rozsudźowego źuda, kótryž je jenoź sažadny wuźud wuprajił, wotmolwił a njeje mógł wotmolwiś. Tohodla budźe ƀo wo wyšokosći pśichśěrkow, kótrejž ma stat dawaś, znowa mjes statom a cyrkwju dyrbjeś jednaś. Pśichi tym budźe wěsto praśenje wulku rólu hraś, kak daloko móže cyrkej nětkole mjdu za duchownych ze žanźinych źědkow, wobežje z dawkami swjesć. Wopśiwaźe nětkole cyrkej trěbne pjenjezy za mjdu z hławneho dźěła z cyrkwinskimi dawkami naśěra. Statny pśichśěrk, kótryž w pózledním měrowym lěśe 1913 1 184 000 hriwnow wuzeźinjesze, je ƀo wot lěta 1924 na 350 000 hriwnow smjeńšił.

Najźerje budźe hišćeze wobcežnych jednanjow trjeba, pśedy hač wyšokosć statneho wotwisanja dojednaju.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Kóždi serbski Nasi a nasćuśa kupowańja wobućow. Póduowanje spěšnje a tunjo.

Student ƀo z university wusankny, dokelž je kommunistiskeho pósłanja k pśichednoschskej pśicheproźbi.

Senat Tübingenskeje universitty je studenta ludowneho hospodarstwa Klimpta na dwě lěśe z universitty wusankył, dokelž je bjes rektoroweje dowolnosćeje kommunistiskeho sapósłanja nemskeho ſejma k pśichednoschskej w towarstwje sozialistiskich studentow pśicheproźbył.

Němskich namorjakow we wukraju zasudźili.

S Revala w Estonskej ƀo 10. měrca powě: Kapitan Trost z němskeje pśachtaneje łódźe „Käthe“ bě 20. augusta 1928 pola Kunda jeneho estonskeho namjesnego podoffiźjera, kótryž bě swoje sastojnstwo hladajo na łódź pśichiłoł, z revolwrom sastrělił. Kapitana Trosta ƀu nětko k khłostarni na 8 lět, jeho pomocnika kapitana Konrada k jastwu na dwě lěśe a matrosa Knaaka k jastwu na wośom měsazow sazudźili.

Nowe powěśće wo rozdźělenju Awstriskeje.

Winsti „Abend“ ƀo w rosprawje ze Genfa z powěsćemi wo planu rozdźělenja Awstriskeje sadběra, kótrejž ƀu we Genfie rozsćerjene. Dźe wo plan jendźelskeje diplomatije, kótraž je za pśichśamknjenje Awstriskeje k Němskej, tola jenoź za pśichśamknjenje wšěch dźělow Awstriskeje za pśichipad, so ƀo Němska pólskeje Hornjeje Schlesijskeje wotrjeknje. Teź Mussolini a Minczicz staj wo tutym planje jednałoj, kótrejž chcetaj podpjeraś. Mussolini je pjeza hižo nadrobny plan wudźełał, po kótrymž bychu kruchi Tyrolskeje a Korutanskeje Italskej pśichipadnje, kruchi Korutanskeje a Schtyrskeje Južnoźidowjanskej, Burgenland Madźarskej. Pśećiwo tutomu planej ƀo rozsudnje Cźěskosłowakska pśećiwiła. Dr. Beneš je hižo pśećiwo temu sakrocził. K jeho pućowanju do Wina ƀu tele plany nastork dali. Cźěskosłowakska na bjeswumórnite sakhowanje dźensanjšneje Awstriskeje wobstawa. S teho ma ƀo wutrobne powitanje a wulke cźešćowanje wukazaś, kótrejž je ƀo dr. Benešej we Winje dostało.

Ratarscy dźěłaćerjow Awstriskej ze strajkom hroźa.

Mjes ratarskimi dźěłaćerjemi w Delnjej Awstriskej ƀo strajk pśihotuje. Jednanje mjes dźěłaćerjemi a dźěłodawarjemi njeje hač dotal k žanemu dorozumjenju dowjedło. Pjatk budźe rozsudne jednanje. Na tutym dnju chcedźa ratarscy dźěłaćerjo w Schwechatskim wokrjeżu pola Wina, hdźeź wośebje wjele wulkich knježich kubłow leži, dźěłaś pśestaś. Sa cźas strajka dyrbi ƀo skót sastaraś a wšo dźěło dyrbi ƀo dokonjeś, bjes kótrehož by ƀo hewak wjele škody nacziniło. Hižo źriedu ƀu dźěłaćerjo na někotrych knježich kubłach dźěło samjesowali, a ƀu mjenjo 10 hodźin jenoź 7 hodźin dźěłali, so bychu wobdźedźerjow k pśichwolenjam ponuźili.

Konferenca Beneša z Mussolinom.

Cźěskosłowafski ſwonkowny minister dr. Beneš po dogjenju cźěskosłowafskeho pósłanja w Romje po sćitwórtk Swjazka Ludow do Roma pśichiźe, so by ƀo z Mussolinom wo politiskim położenju rozrěcał. Tole pućowanje drje z pśigótowanjom wo sałoženje swjatka frjedźoeuropskich statow swiśnje. Kaž „Corriere della Sera“ pišče, dyrbja ƀo pśichodne rozprajenja wo tajkim swjatku hižo w Genfie sapoceź, a to mjes Franzowskej, Italskej, Južnoźidowjanskej, Cźěskosłowafskej, Rumunskej a Awstriskej. S tutym planom pjeza teź jednanje italskeho statneho podsekretara Granda z Minczicznom w Genfie swiśnje.

Proces dla wjelepśeradu w Minsku.

W Minsku je ƀo źudniske jednanje pśećiwo někotrym Běłorušam sapoceło, na kótrychž cźele wucźeŕ Listopad steji. Jich winuja, so ƀu letaki rozsćerjeli, w kótrychž ƀo ratarjo napominaju, to bychu pśećiwo bolschewikiskemu knježerstwu postanyli, bolschewikich sastojnikow morili a ƀo sapowědźili banki płaćiś. Jeźi organizaciji pśichiśuschachu, kótraž ƀo z tym saběrasche, so knihe rośšerjerjesche, kótrejž je bolschewiske knježerstwo sakasało. Do sakasanych knihow źiuschcja teź knihe najźěstawnischeho ruskeho spisaćela Tolsteho, kótrejž ƀu do wšěch kulturnych rěcźow świeta pśełożene. S pschepytanjom domow je ƀo zyły wojowański programm za źwobodnu njewotwisnu Běłorusku wuźěłał. Po nim dyrbjachu ƀo Běłorušo, w cźerwjenym wójsku źiuźazy, namokwjeś, so bychu z wójska cźekli.

Ruscy ratarjo su pśi rozdźělenju knježich kubłow na próźdne wušli.

Ratarjo z Minskeho, Bobruiskeho a Witebskeho wokrjeża ƀu wobcežowanje bolschewikiskej wyschnosći sapodali, we kótrejž wyschnosći porokuja, so ƀu 80 procentow le'owno-sćow, kótrež ƀu ƀo wupokazanym knježom wotewsałe, bolschewikiskim kubłam pschirjekli. Na tutych kubłach ludźo dźěłaju, kótrež ƀo ženje njejźu z ratarstwom sabrali. Tuchi runje tak mało rolu wobdźěłaju, kaž nehdyschi wulkokubleŕo mjes tym so ƀu ratarjo musowani, do Sibirskeje wuźnaś, dokelž doma nimaju žaneje role.

Sprisahanstwo w ruskim wójnskim łódźstwje.

Parižske nowiny „Le temps russe“ wo podrobnosćach śpichśahanstwa pśećiwo bolschewikiskemu knježerstwu we ruskim wójnskim łódźstwje powěźeja. Na panzerowanej łódźi „Marat“ ƀu wulku hromadu letakow namakali. Po pśešnje sawjedźenym pśepytanju 70 namorjakow sajachu, mjes kótrymiž bě 20 wyschich offizjerow. Wschitkich sajatych z pschewodom ƀylnje straže do Kronstadtskeho jastwa dowjedźechu. S dalschim pschepytanjom ƀo świeźi, so nitki śpichśahanstwa z Baltiskeho morja k Cźernemu morju wjedu. W Ssebastopolu ƀu hač dotal wšěm wozbom, z wjetscha offizjerow sajeli, liczba sajatych w Simferopolu je hižo 50 wozbowom dosahła. Wschitkich sajatych ƀu tehorunja do Kronstadtskeho jastwa dowjedli. Na źmjercz wustrózane bolschewiske knježerstwo je na to po zyłej Ruskej wjele ludźi sajeć dało. Jenoź w Kijejwje a Odeźy je ƀo pśeco 1000 wozbow sajało. Wjele sajatych njeje śebi druheje winy wědomnych, hač ƀo ƀu nětkuźomnu ruskemu offizjerskemu korpjej pśichłuscheli. Mjes nimi je wjele tajkich, kótrejž ƀu ƀo loni wobhnadźiwschi tam směrom bydlachu. Zimanje ƀo hišćeze njeje pśestało. W městach ƀu ludźo w hrozy a strachu. Wočakuja ƀo nowe trasenja, kótrež Derźinski pschewjedźeje. W ruskim wójnskim łódźstwje je ƀo hižo „ežjeź“ sapoczał.

Nowe francowske ministerstwo.

Briandej je ƀo sa krótki cźas poradźiło, nowe ministerstwo sestajeć. S wuwjacźom schtyrjoch ƀu dotalni ministerjo swoje sastojnstwa wobkhowali. Snowa ƀu ƀo wobkhadźiłe finanzne ministerstwo z Peretom, ministerstwo ſuntskownych naležnosćow z Malvyom, rosmjeźowanske ministerstwo z Lamoureuxom a justizne ministerstwo z Labalom.

Sozialistiski sapósłanzy dźeda nowe ministerstwo podpjeraś, jeli so budźe wono źěłowaze žadanja sastupowaś: 1. Khutne wobnowjenje krajnych finanzow a skrucenje frankowego kurza; 2. njekomdźaze wojerska reorganisazija a pschikrócenje wojerskeho słužbneho cźasa; 3. špěšne pschewjedźenje jenotneje schule; 4. reforma sawjeźeństwa. Sozialistiski, radikalistiska strona a sozialistiski sapósłanzy dźeda z rozmysom kamjenjom nowoje wjerschniny w parlamenće być, kótrejž mohłe ƀo teź druhe republikanske strony pschidaś, z wumělenjenjom, so sozialistiski politiski programm pschipósnawaju. Republikansko-sozialistiska skupina Briandej dowěrjenjeńsku adrezu pschepoda.

Falšowane tysacirankowske bankowki w kofiru.

President statneho rěcnistwa w Budapeszt je bjesmjerne pśimo dostał, z kótrymiž ƀu jemu sdźěli, so ƀu šwicarske tyźaźfrankowske bankowki w jenym koffru drastownje wjeceroneho dwórnistwa. Tam ƀu koffer z tśomi walkami, 6674 tyźaźfrankowskich bankowkow wopschijazymi, namakali. Statny rěcnik je pornuźił, so bychtaj ƀo bjesmjernje napisaŕ listo a koffrowy sastojeŕ wuźěkowaŕ. Protokoll wo namakanju bankowkow je ƀo w pschitomnosći francowskich tajnych policajskich sastojnikow napisał.

Njewěste położenje w Syriskej.

Kaž je so wczera powołk, su jednanja mjes francowskim najwyschschim kommisarom de Joubenelom a schefkarfiskim Drusam bjes wusyschcha wostałe. Tohodla hmě so wocakacz, so so njeyscheczelnosce we blischschim czasu sapoczmu. Po powěsczi z Beirута so francowski general Gamalin hotuje, z 25 000 muzemi wokolnosć mesta Damaska wot schefkarfiskich a rubjeńskich czełodowu wuswobodzicz. Schefkarfski sultan El Atrasch je so njedawno z tschefku letarskeje bomby cezko skanił.

Konsulojo w Damasku su swojim statnym pschikluschnikam radu dali, so bychu Damaskus wopuscheźili.

Jendzelska kolonna je so z panzerowanymi wosami ruczo do Ammana w Transjordanskej pódstała, dokelż su tam Beduinoju pschecziwo jendzelskemu nadknjeżstwu postanyli. Położenje je pjecza khutne. Beduinoju su pjecza wobzadku strazischcza pola Gueiraha morili.

Tetuan so wot dalscheho bombardowanja wumoh.

Schpanijske wójsko je horu, dzesacz kilometrow wot mesta Tetuana leżace, z kotrejż rissy Kabilojo z czescich kanonow do Tetuana tselachu, z nowym nadzelstwom dobyło. Kanony, z kotrymiż je so Tetuan'ke wobydlerstwo dołhi czas traschiło, su Schpanjelzanam do ruki padle.

Pola **Ajdira** su Schpanicznju dalschi kraj wot Mujahedina hacz k mótskemu brjohej wobchadzili. Pschi wojowanju je na schpanjelskej stronje 30 muzi padło.

Wojowanje w Chinje.

Marschall Cjangkaischin wot polnocy swoje wójsko pschez bliże k Tientsinej wjedze, a Cjangtsolinowy general Liczinglin pschecziwo mescu wot połodnja czehnje. Cjangtsolinowy swjatkar Wutjeifu je swojim wójskom njedaleko Pekinga steji. Generalej Fengyuschiang, kotryż hischcze pschez Peking wobkruczeji, njeje po sdaczu mózno, po swojich pschecziwnikow dowobaracz.

Peking'ski zastupjer „Britisch United Preß“ powe, so je so wojerske położenje w Chinje jara pschawótsko. Peking je wot wscheho wobkhada ze swonkownym swetom wotsamknjeny. Po zelesnizy zanych cahow wjazy njeje, dokelż wuhlo k tepjenju lokomotiwow pobrachuje.

Kommandant **Takustich wobtwjerdzenjow** je wosjewił, so je wukrajnym łódzam zakasał, do Peitha zajeć, a so budze do łódzow, kotrez so po tejle zakasni njesoźuja, z kanonow tselecz dacz.

Po powěsczi z Pekinga je general Fengyuschian wulkiw Peitha z wulkadjenjom minow zawrjecz dał. Kóżde swjatanje mjes Pekingom a Tientsinom je pschetorhnjene.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 11. nalětnika.
Roziny, martrafki

* **1747 w Budestecach Jan Pomhajbóh Bămař, pozdźišo diakon pri Pětrowej cyrkwi w Budyšinje, kiž je 61 kěrlušow přełožił.**

Jan Kollar wo domiznje lubeje.

Zohnuju was, luboscźiwe kraje
zlote zahrody, wy kwětkate,
hałozy wy lipy lisćate,
kotraż naju slub a sylzy znaje.
Zo so derje maće, lube haje,
brjóžki, kerki, — jamy kuzlate —
žórlée z nich so, žórla mochate —
njech so horam, cyrkwjam zbożo hraje!
Zohnuju was, mojich pućow sćiny,
łuki, napkećo hdźež khodźiłej
nóżcy, kwětkow tu so dótkacej.

Přikrywajśe moje drohe zbožo;
lubeju, kiž stej so dźěliłoj,
zjednoćuj pak, miloscźiwy Božo!
Dźowka Sławy I, 128.

Přisłowo mudrujeł Brus tož pomha syc.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 735, hygrometer +3, thermometer we dnju +4. Dzensa rano we 8 hodź. barometer 746, hygrometer —4, thermometer —2. Wuhlady na snjehe, ale khłodne wjedro. — Po powěsćach wedrańjow źmužny sapo fušchische wjedro wotcakowacz. Pomałku też wocźopituje. Wczera rano leżesche nizina pschezo hischcze nad połnocnej Europu. Nowa nizina je so pola kupy Island pokasała. Wyschina leżesche wczera rano nad wjeczornej a dołhowjeczornej Europu. — Wczera a sawczerawschim su howrjaze wótry po zyłej Němskej sakhadzałe a wjele schkody nadzełałe. Njenjedra mějachmy tamun nóz wokoło połnocy. Hrimasche a błyschasche so na hory. Po zyłunym deschczu sastupi zadawny snjehowy mjeczel. — Julske pjatk słónczko 6,25 hodź. schadza a so 5,56 hodź. khowa. Mějeńk schadza rano 5,56 hodź. a so popołdn'u 3,38 hodź. khowa.

— **W jenej tudomnej nowinje** stejesche psched krótkim napadny nawěschtk sćěhowazeho wupschijeća: „Schtóż kapital pyta, wot 1000 hriwnow wyschsche, sa kóždy samér wobroczk so z dowěrjenjom na Alfreda Foerstera we Drjezdźanach-Cotta“. Po zyłym sćitanju tohole nawěschtka je drje žedi kóždy, kiż pjenjezy pyta, myślił, so firma hama pożczonki pohrebuje. Tomu pak tak njeje. Próstwy wołowom, kotrez so na tónle nawěschtk samolwja, firma na jenu Barlinsku nowinu dale dawa, w kotrejż su jenoż wołowy wosjewjene, kiż pjenjezy pytaja, niz pak kapitalisća. Drjezdźanska firma njewobstara potajkim žane pjenjezy, ale hromadźi jenoż nawěschtki za dwěma nowinu, za kotrejż dyrbja so pomérnje wysoke sarunanja sapkaczeć.

— **Měšczanska pschepiuschna schnla.** Se schulerjowym tyschschescho wobdźělenja (cralki), kotrež 4. měrza je schule wotekhodźechu, dostanu jako wědomostnu wosamknjenišu zensuru: Tjžo 1b, schésćo 2a, dźesacźo 2, dźesacźo 2b, jedenacźo 3z, wosmjo 3; dwaj wotthynjenej kónz njedozpischlaj. Sa pocźinstwo dostachu wschitzy zensuru 1. We wobdźělenju sa wuczobnikow běchu wunoschki tele: Jedyn 1, tjžo 1b, tjžo 2a, dwaj 2, dźewjeć 2b, dźewjeć 3a, pjeć 3, w pocźinstwje wschitzy 1. Wotkhadźazym schulerkam holczazeho wobdźělenja múzachu so tele wědomostne wobsamknjenjske zensury spožczicź: Tjžom 1b, dźewjeć 2a, žydomuzace 2, schtyrnacźe 2b, wołom 3a, pjeć 3, w pschistojnostnym spźerzenju wschitkim 1. Sa wospebitu pilnosć wusnamjenichu so z knihownymi darami: we wyschschim wotbdźělenju: Zschörper, Schejez, Düring, Pursche, Wczaka, we wuczobniskim wotdźělenju: Pětr, Wenska, Frycźa, Sauer, Jisa Fiegelez; w holczazym wotdźělenju: Wowczerlez, Forklez, Köhlerez. . Wospebje so mjenowachu dla wospebitez pilnosće we wyschschim wotdźělenju Domaschka, Halang, Finka, we wuczobniskim wotdźělenju: Domaschka, Luika, Küchler, Höfgen, w holczazym wotdźělenju Scheflez, Gorischez, Gobanez, Hübnerez, Günthez. — Nadcź k. wyschschemu studijowemu direktora dr. Hesse „wot wobkhodneho wuspecha k wuspěchej zimjenja“ wobwěnzowachu spěwne a hudźbne positschenja, na kotrychž so wobdźěli měschany schulski khór pod nawedowanjom k. wyschschego wuczerja Jänichena, k. wyschschi studijowy direktor a nětkuschi schulez Melichar. K sawodej wuspěwa khór spěw: „Beatisa, flickete ruku k swjatkej“, jako 4 wucziny klawérowy kruch „Rosamunde“, ouwertüre wot Schuberta, „Krónowanske pschespožo“ z Volkungerow wot Krjeczmara a roszohnowanski spěw „Nětk k pożedkej“. Domaschka 1a měješche w franzowšći, Pětsch L 1b a Wowczerkez M 1a w němšći rěcźi roszohnowanišku rěcź. — Wotschło je 136 schulerjow, nowych pschijimachu so 160. Wotkhadźenišku swjatorocznosć pocźeschtichu z wopytom: sastupjeł města k. měšczanosta dr. Förster, k. pschedsedźer měšczanskich sastupjerjow Lunza, sastupjeł pschekupzow k. měšczanskiši rada Klemm, sastupjeł wubjerka pschekupskeje schule k. měšczanski sastupjer Ziebiger, sastupjerjej pschekupskich swjatkow, swjatka puctowazych pschekupzow. K rozdźělenju sa schuleriske premije pschewostajischa na pschecźelne waschnje knihi a pjenjezy. Dźěłaczelnischnowy swjatk pschihotajenych (G. D. A.), D. K. V., swjatk puczowazych pschekupzow, pschekupski swjatk, a hdyż duschi wyschschi pschekupzy schulerjo.

— **S dźěławosće Žitawskeje wikowanskeje komory.** K namjetej wo porjedze dróhoweho wobkhada za zyły němski kraj, po kotrymż dyrbi so wobkhad na dróhach po zyłej Němskej na jenake waschnje srjadowacź, je komora — z druhimi sakhilimi wikowanskimi komorami swoje pschemjenjenske pschecza sapodała. — Direkzija němskostatneje zeleznizy w Drjezdźanach je wjelsne płaczinu za betonowy wumjetk kamjeń, grotowe pleczidła, mlynske wuplody z pschenzy a kożanokliwe galerty sinticzej pschikubika. — S makym powyschenjom zkowneho schkita sa pschenczinu sterku je so komora pschisamkła. — K sakónkenemu nacźišku wo snizenju sudnischich wudawkow a płaczisnow sa rěcźnikow je komora wschelake pschecza na snizenje sapodała. — Wo sozialnym poczeżenju industrije je so komora we wokrjesu napraschowała. Wumoschk je z pschisłuschnym městnam pschepodała. — Komora je hospodarske ministerstwo proschła, so by na to dźěłało, so by knjezerstwo pschi ponowenju pjenjez po nacźitkach pjenjez statneje porzelnoweje dźěłarnje w Můchnu složuje.

S **Malerźiz.** Wutorn wjeczor so in Klomowa fajma zinnoscźerja Cäsarja wotpali. Měnja, so zu woheń sakhośili.

S **Rachlowa** pod Czornobohom. **Hospodarski pomocnik** Max Khěžnik zwjeselesche saudženu pónđelu swoje narodniny. Pschi tutej sdatnosći jemu Bukeczanski posawnistki khor sastaniczko sapjeła. To so wschěm naschim wjesnjanam spodobasche a bě wutki podawk sa naschu zuku wjes. Tak pschesła też wjesnjenjeusu swojemu tubemu Marej wscho dobre a Bukeczanskemu posawnistkemu khórej, so by dale kczeł a so roswiwał k dobrym skutkam.

Se **Ssérbskich Pasliz.** Dróha ze Ssérbskich Pasliz do Smjeczkez bu wot Ssmjeczkeczanskeje mjesy hacz k naschej wyży nastupowanje dla hacz na dalsche sawrć. Jésony wobkhad pokaże so na pódlasći pucź z połnocy.

S **Dažinka.** Sa awny pucź z Dažinka do Wujezka so nastupowanje dla wot 11. měrza hacz na dalsche sawrć. Jésony wobkhad pokaże so na Lehn a Bukezy.

S **Přerjez.** Mjes słotom kubleria Bcera je pokhroma wudyrila a so hamtšay swjećzila. Sawěranški wokrjeż je dwór pokhromy, schkitanški wokrjeż słuzbna wjeś.

S **Bělschez.** Mjes słotom kubleria Zuja je pokhroma wudyrila a so hamtšay swjećzila. Sawěranški wokrjeż je dwór pokhromy, schkitanški wokrjeż słuzbna wjeś.

S **Bórka.** Mjes słotom kubleriom Hlbenza a Pětscha je pokhroma wudyrila a so hamtšay swjećzila. Sawěranškej wokrjesnej staj dworal pothromy, schkitanški wokrjeż je słuzbna wjeś.

Se **Schelschowa.** Pokhroma je sajchła mjes słotom ryczerkubłowego nowenka Bejrischa. Sawěranške a schkitanške naprawy sa Scheschowo so słuzbnu.

S **Budyschinka.** Pokhroma je sajchła mjes słotom živnoscźerja Korke Běri. Sawěranške naprawy sa Běrkez dwór so słuzbnu, schkitanške naprawy sa Budyschink dale placza.

S **Rakoid.** Pokhroma je sajchła mjes słotom ryczerkubła. Sawěranške naprawy sa ryczerkubło so słuzbnu. Schkitanške naprawy sa Rakojdy dale placza.

S **Bělschez.** Pokhroma je sajchła mjes słotom živnoscźerki swud. Jakubaschoweje. Sawěranške naprawy sa Jakubaschoweje dwór so słuzbnu, schkitanške naprawy sa Bělschezy dale placza.

S **Kamjenza.** Saudženu wutorn wjeczor wokolo 11 hodź. cźehnjesche njewjedro se žitnym wichorom a krupiczkami pisches naschu krajinu. Někotre błyski a zahrmjenja flickichu hru pschirody, kaknuż ju w měrzu z porédku dożiwimy.

S **Němzow** pola Wojerez. Na hischcze njewuslapjenje waschnje w jitwinej komorje kubleria Jurka w nozy woheń wudyri. Hačzkuli je tudo wohnja z cźasom dohladachu, bě tola hižo bjél wězow sniczał, mjes nimi 4 jésdne kola.

Bratrowy mordar.

Kriminalna novella.

7] (Pokračowanje.)

Mjes tym dyzyschе sbožowny pschipad, so pschińdźe wuczeny doktor Harvey do wotkoliny; zławnemu lekarjej Jaklichu we tutej podawišnje, a cźeło dachu wot njeho zwědomicje pschepytacź. Harveyej njeczinjesche wulku prózu dopokasacź, so je wobstórżba pschecźiwo Youngej bjes pschicźiny. Wón so wuprajі, so je offizjera nadobo Boża ruczka sajata, a wón je jnak do wohnja padnył. Tute wuprajenja dożahachu, so by je njewinowatosć bańnika dopokasała, a Younga hischcze na zamžnem dnju wuswobodźichu.“

Nó, mišchtrje Barretto, njetakbuje waschе pschesprawdźenje hischcze?“ wopraschа so mišchtr Gisborne, hdyż bęsche knihu sawrć.

„Ja pschi tom wostanu, so so mój wotpohlad njeje na žane waschnje pschemėnił“, wotmołwi mišchtr Barrett ruchо.

„Kak, bě to mózno było? Podobnosć z wopravdźitoscźowu by wam potajkim zdyła njenapadła? Tola sčinimy wuczah, jeli je wam prawje. Morwebo namakaju we pschitomnosći Eduarda Younga, runje tak kaž w pschitomnosći sira Richarda Cockerilla... Younga jimaja, dokelż maja pschecźiwo njemu wobstórżbu, so je mordowak; to žane stawa so je sirom Richardom. Po wuprajenju muża wědomosće wotpuschcźa Younga jako njewinowateho. Cźehodla njedyrbjało to žamžne pola naschеho wobstórżeneho w jenej zyle podobnej wězy mózno bycź?“

„Cźehodla?... Dokelż... Tola lépje je, so nicžo njepraju... so by je so tejle samotanej stawišnje wuzwdźenje prajicź hodźało, dyrbicźe wědzecź, schtož ja najfferschcze zyle žam wém... Hdyż bu Young wuzwobodźeny, njemjesche na porsče žadyn diamantowy pjerschcźeń. Wy traschi njejesće pjerschcźeń sira Richarda Cockerilla zdyła pytli?“

Corner, kiž měješche tute słowa tohorunja hischcze za zmyślne wobrasnosće (fantasije), njepowźiwachjesche dale na starza. Wón wša, lohko z ramjenjomaj sčahnjo, swoju knihu a wopuschcźi, někotre njeswiżkowaze słowa bórbotajo, istwu.

„Schto dha tón z jeho pjerschcźenjom měni? Dobry cźłowjek rěcźi sawěsće wot zmyslu sajaty. Se złabosćemi jeho starosty dyrbjeli zwonkuzelnosć mócź; w tych letach nima cźłowjek hižo połneho rozumа. Ja budu jo tola wo to staracź, a to hnydom, so so jeho mjeno z liscźiny pschihażnych wumafnje.“

Budźesche-li cźeczowny mišchtr Barreit tute pschispomnjenja zastojnika złyschecź mohł, to by zawěsće nad tym jara zrudzeny był. Njedźiwajcy wscheho by jeho zwědomjo nad jeho cźeczelakownosću dobyło, a wón njebudźesche pschestawał, swojej wokolnosći wobkruczeć. „Haj, moje dźeći, tutón pjerschcźeń je se złotstinym zwědkom, z jaźnym dopokasom njeskutka!“

III.

Pschi tom pak njemėješche drje stary pschihażny dospołnu wěstosć. Dwělowanje jeho hischcze pschesćehowasche, a so by to wot njeho sprosćił, napiża krótki cźas po wotthadźe mišchtra Gisborna jatemu w „Słotym konju“ sćěhowaze rjadki:

Mój knjeże!

Puwarz z Liverpoola njeje mohł z hrajku žona byc, hdyż wczera runje kaž wasche wobliczo, tak tež pjerschcźeń spóna, kiž nożnoże na słoczeńku swojeje praweje ruki, a je so nadobo sažo na tragisti kónz žyna Lorda Tyrone dopomnił. S toho cźasa ma wón tohodła sa to, hacź po prawdźe abo njeprawdźe, to je druha wěc, so je mjeno Richarda Cockerilla, f kotrymż waż njemuja, wopacźne njeno, a wón tež wėri, so jeho winowatosć jemu kasa. Waż wo wuzajmjenje prożujcź wo dwójnem potajnstwje, kotrez njesamóżesche hacź dotal hischcze bowuzłędźicź.

Budźesće tak dobry a dźeleesće jemu, hacź sće swólniwy, jeho pschiwiecź.

Franzis Barrett“.

Njepominy so ani dwaczeći mjeńschinow, hdyż pschepodachu hižo starzej sapjecźatany list, kiż mějesche jenoż nětkotre słowa:

„Pschińdźeće sa pół hodźiny!

Sir Richard Cockerill.“

*

Sdwój kij se słotej hłobcźu w jenej, runje dostaty list w druhej ruzy dżerżo, klepasche mischtr Barrett pół hodźiny posdźišo wo durje taverny.

„Wy sće jenicźka wosoba, kotruż je wobstorżeny dyzył pschijeć“, prajesche hoscźenzar, kiž bęsche so nětko z jastwowinikom stał. „Dwaj rěcźnikaj, kotrajż běschtaj z poslowym wosom z města pschijeloj, staj jemu namjet stajiłoj, so chcetoj jeho wo jakitowanje pschewsacź, ale wón je wotmołwił, so jemu jeju rady trjeba njeje, ale so je žedi swojeje wězy wěsty.“

„Scźe jemu wo mojim pschitkhadźe rjekł?“

„To njeje trjeba, knjeże! Runje hischcze“, pokračowaschе frećzinowy kovcźmar, „bě tu wosoba Jane Coburn, kotraż je zyle sadwělowana nad tym, so je so tak jara pschekhwatała, swojeho knjesa wobstorżowacź, kotruż, kaž prajesche, je k njej kaž k kóždemu dobrocźinwy był a by sawěsće njesamohł, też jenoż muschе nęschto k lubu sćinicź, a proschesche mje, so bych ju k njemu dowjedł. Wona dyzyschе so jemu k nohomaj cźěkntyła a jeho wo wodacźe prożowcź. Gentleman je jej rjez dał, so njenjóże ju pschijeczź, dokelż Wašch wopyt wozkakuje, so pak jej f zdyłeje wutrobu wodawa. Możeсźe potajkim smėrom k njemu hicź; wón waż woczakuje, knjeże.“

Hoscźenzar njebě tute słowa wopravdźe hischcze dokoncźił, hdyż bu durje wotewrichu: straźnik pokasa so na prjedy a da starzej znamjo, so by sa stupił.

„Budźesće witany, mój knjeże“, prajesche sir Richard, a pschińdźi, hdyż bęsche žedi zyłu chwilu mr. Barretta sćicha wobhladował: „Poźdźeće so, proschu!“

(Pokračowanje scźěhuje.)

S Wojerez. Rucze a njewocakany bu hobotu dopoldna placakerr ſ Hagen Straßburgerez zyrkuſa ſe zwjenja ſtorhnjeny. H. bě hakle pſched nekotrymi dnjemi tole mjeſno dóſtak a bě na wobkhódnej jatšje, jako bo ſchoſer we naſchim mjeſce dohtada, ſo morwy pſchi nim ſedźesche.

S Wojerez. Dla hubjeneho wotbycza dyrbitej wuhlowej jaunje we Werminghoffje a Cžihowje briketty ſaſo na ſklad dóſtacz. Wot bliſſcheho tydzenja ma ſo tydzenſky zwjezenſka doba (Schicht) ſawjeſcz.

S Cžorneho Khołmza. W tudomnej ſkale ſnjeſołozit je dźelacžer Jan Schuſter ſ Cžorneho Khołmza. Ssmykny ſo ſ lokomotiwu a pſchiſtupe pod koła. Cžeſkoſranjenoho dyrbjachu jeho do Lutowſkeje khorownje dowjeſcz.

Se Sleho Komorowa. Poſa nah hižo léta dołho ſnaty zyrkuſ Straßburger, wutoru na naſche nowe torhoſchcžo pſchiſtupe. Dokelž na mjeſnje bifcheže mjſowe dźela ſtónczene wjeſa, dyrbjeſche zyrkuſ ſwoje woſy na pſchimjeſowanych dróhach ſtero wostajcz.

S Khorczebuſa. Schewſki pomocnik Adolf M. na Drježdźanſkej dróhy je ſebi wózera raniu ſ wobwěſtnjenjom ziwjenje wſak. Je ranu kuſ poſdźiſcho na ſwoje dźelo do Strobiza pſchiſchoł, cžehoždla je jeho miſchter ſ dźela puſchcžił.

S Drezd pola Khorczebuſa. Póndźelu wjeczor wokolo 8 hodź. tudomna wohnjowa wobora k ſtrcženju rafej ſa krótki cžaſ k pomozu khwatalſche. Jenemu tudomnemu wobſedźerjej ſnicži wohenj bróžeń, hródże a zyke žně.

Automobilowe niczbože w Prětčecach pred sudom.

(Pokračowanje a skónczenje.)

Jako prěni źwědk pschesłyschi so fabrikli dźěłacžer Kubiza ſ Wottrowa, kiž je pola ſchofera ſedźał. Wobkruczł, ſo je był wós ſylnje wobſadženy a ſo je Winter prajił, ſo ma ſapolożenje a ſo dyrbi ſpěſchnje jěcz. Pſched horu je ſwědk ſchofera Wintera warnował. Tón pak je hakle něhdże 200 metrow ſady warnowanſkeje tafle ſpinał. Mlokaerſki najeńk Leder ſ Bačzońa je druhi ſobuwiděžaz, kiž pola ſchofera ſedźeſche. Wupraji, ſo Winter pſchi ſapocžatku hory njeje pomaſcho jěł, też ſady žołteje tafle niz. Kruch dale tafle je Winter ruczne ſpinadło ſcžahnył, ludźo ju ſatorhnjenje ſacžuli. Wós je pomałcho bežał, bórzy pak ſaſo ſpěchniſcho a ſpěſchniſcho po horje dele. Pſchi tym je Winter prajił, ſo je ſo ſpinadło roſtorhło. Kubler a Kſchižanowa ſe Myſchez wupraji, ſo je wérno, ſo je pſched koru ſchofera měnjo prajiła: „Njepojedże dha tón ſtoro pomałſcho!“ Saſtupjeł Budyſchſkeho wjednistwa, wobtohony wjednik k. Tratt wobkruczi, ſo je był auto we wobkhodże ſpuſchcžomny a też, ſo ſtaj ſchoferaj Kluga a Eimert Wintera wo cžarje powuczikoj. Wina na njeſbožu może ſo jenoż Winterej pſchipiſacz, dokelž ſo pſchedpiſmow dźerżał njeje. Gratmiſchter Langa pſchi Budyſchſkim autowym wobkhodże wuprajł, ſo je Wintera napominał, ſo by pſchedhladniwje jědźił. Stary ſpinadłowy powjas je trochu natorhnjeny był, tohodła ſu ſapocžatk novembra nowy powjas ſatwarili. Automobilowy wjednik Eimert ſ Budyſchina je Wintera pſchewodźał a je jeho wošebje na ſtraſchne měſtna kedźbneho ſcžinił. K. wuwuczował ſchofěrow ſ Beſchwitz ſ Budyſchina wuběhnu w ſwoſim roſſaſmjenju, ſo by ſo njeſbože wobeſcz hodźało, hdy by ſchofer pſredy pomałſcho jěł. W roſbudźanym wokomiku Winter ſpinadle prawje trjebał njeje. Też diplom. inżener Bormann ſ Drježdźan ſpóſna, ſo ſo Winter njeje tak ſadźerżał, kaž by to cžinicz dyrbjał, jako dołholetny jědźeć. Pſches to je wós něhdże ſ 40 kilometrſkej hodźinſkej ſpěſchnoſcžu do Schkodźiz dwora ſajěł. Skatny rěcžnik dr. Henker roſetaja w ſwojej wobſtorżonej rěcži, ſo je było ſadźerżenje Wintera ſ jenoho dźěła wina na njeſbožu, dokelž ſo njeje pſched nahłej horu, hdyž je pokuje wobžadženy wós měł, doſcź na kedźbu brał. K kſpchemu wobſtorżeneho pak je to, ſo je był malo ſa wobſhod na dróſy pſchihotowann. Je ſo njerodneho cžełneho ſranjenja winowaty ſcžinił. Też wobſkodne towarſtwo ſkuſcha na wobſtorżonu kawku.

Hospodarſki rozhlad.

Sſrjedu, 10. nałětnika 1926.

Wežerawſke kurſy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowſk. frank.	15,35
1 jendźelſki punt	20,39	100 cžeſkoſk. krónow	12,41
100 ſchwajz. frankow	80,73	100 pólſk. markow	53,92

Efekty ſo w běhu wežerawſkeje Bertinſkeje burſy malo pſcheměnichu. Wósnſka požcžonka ſamcžerawſchim hacź na 4,17½ hr., ſtupiwſchi, ſniſi ju na 4,05 hr. ſa 1000 hr.

Produktowe wiki ſaneho pſcheměnjenja njepſchinjeſeſchi wostachu mérne, hdyrnjež mkumy rożu ſylnjiſcho vożadali. Jeczmjeń a owoſy běſchtaj žadnej a tohodła na placžiſnu dźerżeſchtaj. Rżana muka mjeſeſche ſwóluniwſchich kupzow. Wežera płacžeſche zentnar

w Berlinje:

pſchenicy 12,40—12,60 hr., rożki 7,50 hacź 7,70 hr., jeczmjenja naſtinjeho 8,10—9,30 hr., naſymneho 6,80—7,50 hr., wonſa 7,95 hacź 8,45 hriwnow,

w termijenym wiłowanju

ſa měrz: pſchenicy 13,10 hr., rożki 8,25 hr.,
ſa mej: pſchenicy 13,07—13,12 hr., rożki 8,82—8,88 hriwnow,
ſa julij: pſchenicy 13,10 hr, rożki 9—9,10 hriwnow.

Sſwinjaze wiki wežera ſjedu w Berlinje (Magerviehhof Friedrichsfelde). Pſchihnali běchu 385 běhakow a 321 proſatow. Wone płacžachu

běhaki: wutke 90—110 hr., krjenje 70—85 hr., małe 46—65 hriwnow,
proſata: wutke 44—45 hr., krjenje 30 hacź 40 hriwnow.

Wiłi pſchi horicžbiſazych płacžiſnach ſara derje dźěchu.

Někotre **płacžiſny Drježdźanſkich wikow** (Markthallen) wežera ſjedu: Sajaz w łożi 1,10 hr., ſ połcžom pichtykany 1,50—1,60 hr., karnikl 1—1,20 hr., huſy 1,50 hacź 1,60 hr., kacžki 1,60—1,80 hr., młodźiczki 1,40 hacź 2 hr., hołbje 1—1,80 hr. (ſchtuka), karpy 1,60 hr., hlinu 2,30 hr., jabłuka 10—60 np., méd 1,80—4 hr., bérny 3,50 hr. hacź 3,80 hr., ſa zeninał, morchej 10—15 np., karoty 15—20 np., cžerwjena repa 20 —25 np., kulrepa 12—15 np., zybła 15—20 np., ſpinat 30—40 np., cžerwjeny kał 15 np., běły 10—12 np., ſołotej kěrcžk 25 hacź 40 np., ſnjehene prawaki 6 hr., butra mſokarſka a burſka 1,90—2,40 hr., mloko litr 31 np., twaroh 28 hacź 35 np., jeja 12—14 np., muka (wuczaj) 28—30 np., naſkſpcha 30—32 np.

Na pſchedaż

Runkliza, Zimmer w Budyſchinje, Hornjeſerſka haſa 15, knježi dwór w Hoſnizy jutſe pjatk.

Walach ſylny, 5-lětny, Měſchkar we Woleſchnizy 25 pola Lubija.

Konja a hoſpodarſki wós, Müller w Budyſchinje, Lazarelſka haſa 4.

Konjeż knjeſk., 6 a 7 lětn., w Nowej Wſy 7 p. Klukſcha.

Krowa młoda, jałowja (wobeż wyſokoſuczj.), „Sſudniſka korczma“ w Kſchiſchowje.

Sſomm 20-zent., Grundmann w Nydej.

Wós dźěczazy w Małej Nydej, Drjeżożanſka dróha 30.

Sſo pytaja:

Holza do domu, inſpekſar na knjeżim dworje w Hrodźiſchczu. — Wegrichowa, żona praviſnika we Wojerezach.

Dr. Lorenzowa w Kamjenzu, Budyſchſka dróha 1.

Sahrodniſki wurzołownik, knježi dwór w Hrodźiſchczu.

Samkarſki wurzołownik, Arnoſcht Walda we Wojerezach.

Kuchinſka druhu, knježi dwór w Wóſchezach.

Pohonc, Scholta w Ježowje, Guſta Paniza w Lubiju, Shorjeſſka haſa 7.

Jutrownu do Budyſchina, Sticherowa haſa 52 II na lewo. — Do Budyſchina, Schulſka haſa 3 II.

Sſudniſzy na pſchedaſowanje:

Jutſe pjatk 12. 3. w Borſchczi pola Mikowa pſched Schoſtczu hoſczeńſzom dop. ½9 hodź.: pjenježny khamor, pjanſke blido, ſofa, wohłoki ſchipheł a klawir.

Pjatk, 12. měrza 1926, dop. w 9 hodź. w Radworju cžo. 2 b: bruny walach.

Skrowe depeše.

Produktowe wiſi w Barlinje dźenſa dop. ¾11 hodź.: Sſnadny wobthod. Žito žadne, mało kupzow, płacžiſny 5 pj. wyſche. Tendenza: měrna.
Dop. ¾12 hodź.: Klaž pſched hodźinu.

Płacžiſny na Barlinſkich produktowych wikach.

Žito a wołiſowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, ſemjo 100 kg, płacžiſny po Bolej hriwnje.

	10. 3.	9. 3.		10. 2.	9. 3.
Pſchenica	248-252	248-252	rawſk. woſmidi	14 50	14-14,50
rożka	150-154	146-150	woch. metaſka	14 00	8,00
nałet. jeczmjen	162-166	162-166	jerabella	25,00	
nał. jeczmjen	138-156	156-160	bérnjaze ſrużh	14-14,00	14-14,25
wonſa	159-169	159-169	bruny	20-21,00	20-21,00
kukrica (Mais)	189	—	maſa	25,00	25,00
pſchenicin. muka	32-35,75	33-35,75	lanu wołuſchi	18-18,40	18-18,50
rżana muka	22-23,50	23-23,25	mohre łupiny	12-12,50	12-12,50
pſchenicz. wotr.	10 00	10,00	wołte łupiny	14-14,50	14-14,50
riane wotruby	9.00	9.00	ſymo, 50 kg	3,40-3,90	3,4-3,90
rapš	340	340	ſtoma, rżana	0,75-1,35	0,75-1,35
lanc ſymjo	—	—	„ pſchenic.	0,75-1,20	0,70-1,05
hroch	22-25,00	22-25,00	„ wowſina	0,80-1,80	0,80-1,80
pjeluſchki	20-21,00	20-21,00	„ jeczna	0,80-1,25	0,80-1,25

Płacžiſny rěſneho ſkotu na Barlinſkich ſkotnych wikach.

10. měrza 1926. Płacžiſny po zentn. a ſł. hriwnach.

Słodne druzyny a wojnamjenjenje.

Woły: 347.

Połnomjaſne, wukormjene, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcže hacź bo 6 lět	50—53
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarſche wukormjene	44—48
Mjeſne wukormjene młode, derje pžowane ſtarſche	38—42
Mjeſne pžowane wſchěch ſtaroſtow	34—36

Byli: 438.

Połnomjaſne, wukormjene, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcže	47—50
Połnomjaſne, młódſche	42—45
Mjeſne wukormjene młódſche a derje pžowane ſtarſche	38—40
Schpatne	—

Jałowzy a krowy: 939.

Połnomjaſne, wukormjene krowy najwjetſcheje rěſneje hódnoſcže	45—50
Połnomjaſne, wukormjene jałowzy najwjetſich, rěſnej hódnoſcže hacź bo 7 lět	38—44
Starſche wukormjene krowy a derje wuwite młódſche krowy a jałowzy	30—36
Derje pžowane krowy a mjenje pžowane jałowzy	24—28
Mjenje a ſchwatnje pžowane	18—22

Cželata: 3350.

Najlepſche wukormjene	72—80
Mjenje wukormjene a tajke wot zyza	46—55
Schwatne	35—42

Bowzy: 3450.

Młódſche a ſtarſche wukormjene	41—55
Starſche wukormjene	40—50
Mjenje wukormjene (Mergelſchafe)	30—38

Swinje: 9002.

Połnomjaſne, wożebliwch rapow a ſchćežentow, hacź bo 1½ lět ſtara	83—84
Butermjene	80—82
Mjachne	76—79
Schpatne	73—75
Nanzy a kubrohy	73—75

Powjas je hubjeny a w njeporjadże był. Skatny rěcžnik namjetowaſche 3 měrzu jaſtwa. Sakkowat k. rěcžnik dr. Schuſter praji, ſo ſo njeſda pola wobkhodneho towarſtwa wſcho w porjadże bycz, dokelž je finanzna wyſchnoſcž w ſwoſim cžaſu do tejele należnoſcže ſapſchimnyła. Wyſchnoſcž je ſpytała, ſjawne ménjenje ſamyliczz a wſchu winu na Wintera wotwaliczz. Najwjetſchu winu ma towarſtwo ſamo. Powjas ſpinadła je jenoż 3—4 milimetry tołſty był. Policija dyrbjała pſchecžiwo tajkim towarſtwam ſakroczicz, kotrež ludźi hacź do poſledneho wuwuzija a ſiwjenje puczowazych do ſtracha pſchinjeſu. Wicha wina trjechi towarſtwo a wón ſebi żada, ſo by ſo wobſtorżeny wuwinował. Po krótkim wuradżenju ſud tónle wuſud wotſewi: Winter ſo dla pſchewidźenja po § 230, 1 a 2 k jaſtwu na 3 měrzy ſajſudźi. Wupruhowanſki cžaſ ſud ſajſudźenemu dla cžeſkich ſcžehowkow njeſboża pſchizpěcz njemóżeſche. Ssud je tohodła wobſamknył, ſo ma hamiſke ſudniſtwo po tym, hdyž je ſajſudźeny měrzu ſwojeho tſchóſtanſtwa wotpokucził, wo wupruhowanſkim cžaſu wobſamknycz. Se tym ſo lokalna termija pop ¼5 hodź. ſkónczi.

Z Łužicy.

* S Biſkopiz. Nascha ponowjena hłowna zyrkej ma ſo pſchichodnu nidźelu ſwjatoczinje poſwjeczicz. K temu wotmjeła ſo dop. w 110 hodź. wobſebita ſwjedźenſka Bożja ſłużba. Superintendent dr. Heber ſmjeże narěcz a krajny biſkop D. Ihmels ſwjedźenſke prědowanje.

Se Zitawy. Sa cžeſtneho měſchczana města Zitawy ſu pſchedſydu měſchczanſkich jaſtupjerſow, fabrikli wobſedźer Adolf Zücker. Nowy cžeſtny měſchczan ma wo powſchitkownym derjemjezu města Zitawy wulke zaſłužby. Dołhe léta pſchiſłuſchnika hižo měſchczanſkemu jaſtupjerſtwu, napoſledk jako pſchedſydu. Deputazija rady pſchepoda cžeſtjenemu ſ narěcza wyſchcžeſchego měſchczanoſty Zwingenbergera wumjetłan wuhotowane cžeſtne wopiſmo.

Se Zitawy. So běhu cžorno-cžerwjeno-złote ſekle wot wénzow, kiž běchu ſo pſchi poſtwjeczenym cžeſtnym pomniku ſa padnjenych żelezniczarjow pokażile, ſwotrěkali, je we nowembru ſaſtdźenego léta wulke roſhorjenje ſtudźiło, dokelž ſebi myſlachu, ſo ſo wo wjeceżiſki ſtuk politiſkich pſchecžiwnikow jedna. Něſto ſta ſo ſamſne njedožcžinſtwo. Policija je něſto dweju ſchulſkeju hółzow wuſłědźiła, kotrajž ſo wuſnaſchtaj, ſo ſtaj też prěnje njekhmanſwo ſtucziłoj.

* Se Shorjelza. Pſched nékotrymi dnjemi tudomna kriminalna policija mkodoſtnim rubježnym zwólku ſaja. Jedna ſo wo ſi młodoſtne wożoby, 14—16 lět ſtare, kotrejž běchu ſo ſtowadźichu, ſo bychu w klamach klamach kradnyle. Niczo pſched nimi wěſte njebě W kóżdym dujowym cžaſu a hdyž ſo jim pſchiležnjacej policiſt, kryſtalowy ſchtlerzu, dźěle jej duych kolow powjazy, ſchaty, kopanzy atd. ſobukradachu. Něhdże 40 wobſłohdow w naſchim měſcze ſu cžile padniſki hižo wopytali. Se nékajkim pſchipadom ſkónczenje ſłěd ſa nimi namakachu a jich njeiclkódnych ſcžinichu. Kradnjene wězy, wſcho hromadże hižo rjany ſklad tworiu, może cže jim kriminalna policija ſ wjeticžeho dźěła ſaſo wotcžiſnjacz.

* Se Shorjelza. Wobžarujomne njeſboże ſta ſo pjatk popoldnu wokolo 5 hodź. w Kodersdorfie. Pohonc Indomnje Donatez ſpedizijowcže firmy Robert Hamann bě wjeſeſ bu benzina do Niſkeje dowjeſł. Na domojpuczu pojaſtr ſapſchah krótki cžaſ pſched konſumſkej ſkładownju w Kodersdorfie. Jako pohonc ſaſo na wós ſtupi a ſbjchže ſo na ſwoje mjeſno ſydnycz, konjeż hamžny wokomik ſackeżeſchtaj a wón tak njeſbożowanje na kamjenu dróhu padże, ſo hebi wſchitkne ſchoſno ſpanja nimale dwóji wulku ranu nabi. Dr. Hübner ſ Rengersdorfa ſranjeneho mużnje ſwobala a da jeho do Shorjelſkeje khorownje dowjeſcz. Pohonc Robert Hamann jěżdźi hižo pſches 10 lět pola Donatez a je jako ſpehdomicžiny pohonc ſnaty.

Najnowiſa powěſć wo wjedrje.

— Skhrowa powěſcz wo wjedrje ſa jutſchi pjatk: Njenje a wo nékſho malo cžopliſcho. W połnoczej Jendźelſkej deſcheżowanje.

Najnowiſe z cyłeho ſwěta.

Pſchi ludowym pożadanju w naſtupanju wużwojenja wjeckoho je ſo w Barlinje hižo pſches pół milijona hłoſow, w Shorjelzu něhdże 5000, w Bytomju 4000, w Gliwizy 3500, w Hindenburgu w Hornjej Schleſyſkej 2800, w Hannowerje 22 000, w Stuttgarcze 30 000, w Kólnje 35 000 hłoſow wotcžaſo. Powſchitkownje ſo ſkorzi, ſo je ſo pſchemało mężinow ſ ſapiſanju pſchiſpraviło. Na wſchelakich wżach gmejnſky pſchedſteježerjo liſtiny ſ podpiſanju ſyła njeżu wupołożili. Tam ſo njeje nichtó mohł ſapiſacz.

*

Demokratiſka frakzija w nėnitkim ſjemje je ſo ſ kompromiſſowym namjetom wo roſrunanju ſ wjerchami ſpokojiła. Njedźiwajży teho mężine demokratiſke towarſtwa ſwoje robuſtawy napominaju, ſo bychu ſo ſa wużwoſenje wjerchow podpiſałe. Demokratiſka ſhromadźizna w Frankfurcze je reſolucžiju pſchijała, kotraż po roſprawje profeſora Schückinga praji: Dopity kompromiſ bjeſ dwěra pokoſ wojnamjenja, tola njedźiwajży teho dyrbi ſo ludowe pożadanje podpiſacz, ſo dy ſo dalſche dozpilo.

*

Pola Dawoſa je lawina wukhowun hėlu ſa wulčinikow a żnežnatowarjow ſobu ſtorhła. Tſi wożoby, mjes nimi hérzinu wobżedżeł, ſu ſo ſ żnehom pohrjebali.

*

Na Połnożnym morju wutoru a ſrjedu ſatraſchny wětr ſakhadżeſche, kotryż wodu do Hamburga honjeſche. Woda w Hamburgu 14½ ſtopy wyſoczo ſtupi. Płuzy w niżſchich dźelach mėſta ſu ſo pokrjeſle. Na hłownym dwórniſchczu je wětr 200 kóżnych metrow ſiſchi wotdrěł.

*

Pola Bagno w Italſkej ſu żolmojte ſemjerżenje ſacžuli, kotrejž nėkotre ſekundy trajeſche. Hory w Romagni ſu ſe żnehom pſchikhrute.

Přilopk.

* **W šadwělowanju.** Pśišed jenej tšoštanskej komoru w Barlinje stejesche młoda jónska, wěsta Rustenbachowa, hórke łzy pśi płakajo. Ju běchu dla cźeźkego cźełnego ranjenja wobtrokźili. Wobtrokźena bě jo ś wjele starśimi mužom wożenika. Poźdźišo hatle bě jo tšonika, so je jeje mandźelski hižo 21 króć tšoštany dla jebanstwa, paduschstwa, pśichcichiwjenja, njekśanstwa atd. Tola žona tuke haubu sćerpliwje njeześesche. Ale jeje mandźelski ju bźesche abo cźišnu ju ś domu a njedawasche ji dny dołho niczo k jźeść. Jenoho dnja bě Rudenbach swoju mandźelsku jo ś domu pokasał. Tola jeje móc ji radźeśe, so dyrbi jo k mužej wróćiś. Muž jo jo śo ś njej swadźi, a ju krjndowasche. W źmjertnym strachu śhrabny žona bźeschu se śelowej cišalinu a dyri ś njej mužej do głowy. Kišalina spali Rudenbachej prawe wóčko, so na nje widźenje śhubi. Lawniski žud bě žonu tohodla k jastwu na jene léto sazudźił. Tola we nětcźišchim powołanśkim jednanju žud swěśći, so je muž se śekeru na nju pśichšoł a so je wboha w nuzowym wobaranju jednała. Pśeni wuśud jo sběhny a mandźelsku wuwinowachu.

* **Sa śotru wóśom njedźeł w jastwje śedźała.** Spodźiwny podawk je jo w Hornjej Rakulšej stał. 23 létna Franziska Höllerez ś Pinsdorfa dyrbjesche we Winje wóśom njedźeł jastwa wotbydźeć. W samsnym cźasu pak dźiwjesche teź swój kwaš wuhotowaś. Schto dyrbjesche nětko cźiniś? Strach bě wulki, so źebi nawożenja śwojeho lubušćka dozyła njewośmuje, gdyž wo tšoštanju śhoni. Sśotra ji pomhasche, dźeśe do Welsa a wotbydźa tam sa śotru wóśom njedźeł jastwa. Tola śotśine sastupowanje pśichiśdźe na śwětło, a nětko budźetej jo žonje jebanstwa dla pśiśed judom samolwicej dyrbjeć.

* **Sabyty seleny kwaš.** Sśélěborny kwaš je tola pśichego žadny podawk, swajmjenśicha sa blížšich pśichwusnych. Tuceji pśichwusni powědaju w tymle wjeselnym podawku sašo swojim pśichwusnym a tak jo, so wo wulkotnje wuhotowanem ślébornem kwašu we Verdenje teź policajski sastojnik śhoni. Tón pak praji „nanu" a dźeśe ruce do aktow hladaś. Pytaśe, pytaśe a namaka a bu sensazija.

Wupokasa jo mjenujcy, so lubaj cźłowjekaj, kotrajž śléborny kwaš źwjeceśeśtaj, hišcźe seleny kwaš źwjeceśiłoj njebźeśtaj, to réka, so hišcźe hamtšajo swjasanaj njebźeśtaj. To śbudźi jo we wulke spodźiwanje. Wéźka pak mźeśe swoje śe seśěhnuś, žona dyrbjesche jo sašo knjeźna mjenowaś a dśiwjecej dźeśi dyrbjesche jo po maćeri mjenowaś. Nadźijomnje ślébornu por stomdźene sašo nakhwata.

Swójbne powěśće.

Semrěli: Hermann Kelk w Brěsynje p. Hucźiny, 20 lět. — Matej Mikuja, źiwnoseśeŕ w Horach p. Wojerez. August Langa, schlezyskotocześiśi mischtr w Běśej Wodźe, 54 lět.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

W konkurśnej nateźnjości mišnjeńskeho wobsedźerja Kurta Mäśtinga w Hornjej Hórźu jo k wobsankńenju wo wuwuńaću leźownoseśe śhromadnego dołžnika termina wěricelskeje śhromadźiny na 31. měrca 1926, dop. w 11 hodź. — w sali 141 — postaji.

W Budyšinje, 6. měrca 1926.

Hamtske sudnistwo.

*

W konkurśnym jednanju nad samoženjom rycerskudowego nasenika Hanza Mauki w Minakale jo k wobsankńenju wo sastajenju jednanja dla njedopśahanja maćišnu termina wěricelskeje śhromadźiny na 7. hapr. 1926, dop. w 11 hodź. — w sali 141 — postaji.

W Budyšinje, 6. měrca 1926.

Hamtske sudnistwo.

*

We wězach 1. pśichekupza Alfreda Pötschika w Budyšinje na Wettinskej dr. 42II, 2. pśichekupza Kurta Emila Buschmanna w Budyšinje na Schiśebeńskej dr. 12 II, 3. firmy Pötschik & Buschmann w Budyšinje, 4. firmy Bronzanske granitowe a śelenokamjenjowe dźěłarnje we Nowym Bronju, staj jo konkursowaj namjetaj dla njedobapśahanja maćišnih wotpowědaloj a wobsankńenje Budyšinskeho hamtskeho sudnistwa 22. febr. 1926, w kotrymž bě sapodaćelowaj naamjeta po § 106 konkursneho porjada kóždy roskaz nad jeju samoženjom sakazany, je so sdźělił.

W Budyšinje, 5. měrca 1926.

Hamtske sudnistwo w Budyšinje.

Towaŕstwowski powěstnik.

Domowina — towaŕstwam! Śesćene towaŕstwa činimy hišće raz kedźbliwe na hłownu zhromadźiznu našeho Zwjazka pśich. njedźelu, 14. III, 1/2 11 hodź. w Kulowje w hosćencu „Kejžor". — Teź wosebje naspomnimy, zo ma so dypk 3 našeho wokolnika z 16. II. kruće wobkedźbowaś a tam postajene termije kruće dopjelniś. Na pozdźiše pśiwołanja njemóže so na žadyn pad wjacy dźiwaś.

Sekretariat.

Budyšin. „Nadźija." Za sobotu, 13. III., skazanym knjeźnam a knjezam so wozjewi, zo je tute posedźenje pop. w 6 hodź. w „Běłym Konju", nic w „Serbskej kofejowni". Předsyda.

Baćonj. „Kasino młodych ratarjow" zmjeje njedźelu, 14. měrca, dop. 1/2 11 hodź. w Baćonju pola Smolic zhromadźiznu. Přichodneho wulkeho swjedźenja dla je nuzne, zo wšitcy přińdu, dokelž mamy ważne wuradźowanja. Předsyda.

Budyšin. Sokolki zwuńuja dźensa štwórtk wječor 1/2 9 hodź.

Lichań. Tow. „Zernička" zmjeje dźensa štwórtk wječor 1/2 8 hodź. spěwanje pola Rudolfec.

Pančicy. „Lipa Serbska" zmjeje póndźelu, 15. III., wječor 1/2 8 hodź. w Pančičanskim hosćencu dźiwadłowu pruhu. Prosy so, zo bychu wšitke sobustawy přišle dla rozdźělenja rólow. Swoju rólu dyrbi kóždy z pomjatka hrać móc. Zarjadowar.

Porśicy. Jednota Sokoł zmjeje jutře pjatk, 12. III., wječor w 9 hodź. zhromadźiznu. Teź pasivne sobustawy maju so wobdźělić. Starosta.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolef w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

C. E. Rinke
mějićel: **Kurt Rinke, kóžkarski mištr w Budyšinje, na Bohatej hasy 5**
Kłobuki čapki pjelsćiny
na bohatem wubjerku. Sprawne płaćizny.
Samsna zhotowjeŕnja.

K nałětnym wusywam poručam:
Kalowe symjo (za běły a čeŕwj.), **runkilcowe symjo** (za běłu a čeŕwj. — Eckendorfsku), kaž wšě druźiny **kwětneho symja**; Drježdźanske **cyblowe symjo a dźěcelowe symjo**, wšě druhe **symjenja za pola a do zahrodkow.**
Jan Bjedrich z Kołazy
Sym Serb! 43 lět hižo předawam!
Sym kóždu sobotu w Budyšinje na Mjasowych wikach.

Walter Rinnelt
wosebny frizěr za knjezow, knjeźny a knjenje
zhotowja wšě włosowe dźěła.
Najwjetši skład wšěch toilletowych tworow, wotrihanje po wašnju bubiskem a paźskem (Bubi und Pagenköpfe).
Při prawjenje towaŕstw. a dźiwadłowych frizurow.
Najspěšniše a porjadne posłuženje.
Wosebity dom cigarow a cigaretow w Budyšinje, na Kamjeńtnej hasy čo. 17 při hotelu „Krone".

Trjebane a nowe
meble

kaž teź **wuhotowanja stwow** poruča tunjo
Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4[1]
Podźělnje płaći dowolam.

Nowy transport **rańšo-pruskich**
howjadłow
wysokosćelnych, za 4—8 njedź. so ćelacych, dojkow, kaž teź jenoćelneho skotu je z dźensnišim tunjo na předań
E. Matticzk, skótna wikowańa
we Wětnicy (Wiednitz.) Postowa a żelezniska stacija.

Nowe hrónćka na sćěnu
su zaso dostać
w Serbskej knihańi w Budyšinje.

Šokolady, kakawy
čaje
Thams & Garfs
Naše kofeje su wokŕewjenje!

Original-Alfa Separatoren
60-600 Liter Stundenleistung
Perfekt-Separatoren
60-130 Liter Stundenleistung
Original-Alfa-Ersatzteile und Oel liefert zu Original-Fabrikpreisen
Alfa-wolije a wšě narunanske dźěle
Zastupjeŕ:
Hans Rupperť w Budyšinje
před Šuleŕskimi wrotami 1a (po 1. poskhodźe).

Kedźbu kołojězdni! Žane wabjeńki!
Jenož přez wurjadnje dobru kup daloko niže płaćizny. Kupujće, tak dołho hač su na składze
rjećazy 1.50, pedalaj 1.25, šklitny blach 80 pj., jendź. wjednik 3 hr., mantle 4.80, hadźicy (šlawchi) 1.50, skit přeć. rjećazej 1.50, stołp za jězd. koleso 60 pj., dźerž. za latarnju 10 pj., stwjena 100 štuk 3 hr., sedła žołte, nikl. 4.80, zadne koleso ze samoběhom 16.50, wačokowy nošak 1.50, gumijowe přimadła 30 pjen. wobluk za sak 75. pj.
J. Schieback w Budyšinje
na Mužakowskej drózy čo. 4
žane klamy! žane klamy!

Serbske a němske spěwańske a šulske knihi
ma w bohatem wubjerku
Serbska knihaŕnja w Budyšinje na Lawskich hrjebjach.

Moje poražaki
Praliny 1/4 punta 20 pj.
smjetan. bonbony 25 pj.
praliny w staniolu 30 pj.
Zansibar. worjechi 25 pj.
lěsnoworjech. šokolada 100 gr. jenož 28 pj.
2 tafli jenož 50 pj.
bonbony 1/4 punta jenož 15 pj.
kakao 1/4 punta jenož 15 pj.
kofej wšědnje čerstwy 1/4 punta 70, 80, 90 pj.
1.—, 1.10 a 1.20 hr. jenož najl. kajkosće
kokosowe tružki 1/4 punta 20 pj.
tučne jerje 10 štuk jenož 50 pj.
cokor punt 30 pj.
kuskaty cokor pt. 40 pj.
Erich Eckhardt w Budyšinje
kofejowy skład
na Rózowej hasy čo. 6
při Kronpryne. mosće čo. 4

Ruby na blida
zofy, přikrywy na blida, płachty k wodźewanju łožow a truhłow najnowše přikłady, tunjo
K. Erler, w Budyšinje
na Žitnych wikach 11

Sedła za křižerjow
poruče tunjo **G. Lodny,**
sedłaŕski mištr w Budyšinje
na Bismarkowej drózy 7.

Pytam wumělc
tołstenu rżanu słomu z tajkej ze cypami młódźenej w rozměrje 2: 1 Přijědu sam po nju.
Helnicka, Knježi dwór
we Wutołčicach.

Visitne khartki
zhotuje spěšnje a tunjo
Smolerjec
knihićišćerńa
w Budyšinje.

Jurij Fuhrmann
w Budyšinje na hornčeŕskej hasy čo. 10 poruča jězdne kołe, šijace maśiny, mantle a šlawchi. Samsna wuporjedź.

Kauffungske kruchate
wapno k bělenju
dóšło
Žitny dom w Kamjeńcu z. tow. z wob. ruk. wotnožka w Pančicach.

Strykowanska wołma tunjo. K. Erler Žitne wiki 11

Kóždu sobotu wot 8-6 hodź.
kózlace a kuotace kože
a wšě druźiny
kožow a kóžkow
kupujetaj po najwyš. płaćiznach.
Kießling & Erdenberger
w „Połmješacu" na Zwonk. Lawskej hasy.

15—20 cent. **syna**
pyta kupić **Robert Sautschik, we Łućom** (Merzdorf) pola D. Wujezda, Wojerow. wokrjes.

80 cent.
runkliey
na předań w **Cyžecach čo. 3** pola Kubšic.

Kóždy, schtóž ma
nješto na předań, złoty, grat, wyšełate nowe a trjebane wěcy, abo schtóž dże hyšći nješto kupić, wobjewi to :: :: ! nawěschćikom we :: :: :
Serbskich Nowinach
Tajši nawěšćeńk jo w nóžde 6000 serbskich domach rjeńa :: a ma wěsty wuspěch. ::

Serbske křćeńske lisćiki
Serbska knihaŕnja
w Serbskim Domje w Budyšinje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,50 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóždo so. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaź, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 60 **Budyšin — pjatk, 12. měrca 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Kritiske położenje w Genfu.

Strach ja wobstaćze Swjatka Ludowa njeje, kaž so wočakowaše, i Pólšteje wuchoł, ale se strony Brasiliskeje. We pohdźenju Radźinych mócnarstwow je zastupjeł Brasiliskeje, Mello Franco, pschipowědźił, **so Brasiliska jako njestałny Radźiny zhobustaw Němskej Radźine žydło sapowje, jeli so so Brasiliskej zdobom stajne žydło njeda.** Wón pschispomni, so so Brasiliska z Locarnskim zwěrjenjom na žane waschnje swjasana njeczuje. Zastupjer Schpanskeje, Quinones de Leon, tak nastałe kritiske położenje hischče zhórschi, prajiwy, so so **Schpanska po pschikładze Brasiliskeje stoji.** Tole pschipowědźenje cżim mócnischi zaczischeje na pschitomnych cżinjesche, dokelž bě prjedy schwedski zwonkowny minister Unden hischče raz wobschérnje rozłožił, kajkich pschicżinow dla je wón pschećiwo temu, so by pódla Němskeje hischče jedyn druhi stat stajne žydło w Radźe dostał. Sakroczenje Mella Franka a Quinonesa de Leon je po zdaczu jara zhubje na Radźine zhobustawy skutkowało. Wo Chamberlainje so praji, so je so wón z wulkim njemérom zapschijał, žanu wurjadnje měrny cżełki zwonkowny minister dr. Benesch je na dobo počzał, jara nerwosny byc.

*

Briand je schtwórtk rano w 9 hodźinach do Genfa pschijeł. W hotelu franzowskich wotpósłanzow jeho wutrobnje powitachu a jemu **wjele kwětkow** darichu. Wón znowa franzowski napischeržiwny nastroj pschedpołoži, kotryž na to dże, so ma so Němska, prjedy hač do Swjatka Ludowa a Rady zastupi, na to zwjazaca, so so na nětcżischim wobsebiwym sjeździe Swjatka Ludowa k lépschemu Schpanskeje a Pólskeje wupraji. Němska wšo tutomu namjetej njebudże pschihłosowacz.

Wuradźenja w Genfu.

Rada Swjatka Ludowa je srjedu popołdnju pohdźenje měła. Pschi nim so zastupjerjo Pólskeje njejźu wobdźelili. Pohdźenje bě tajne a schtyri hodźiny trajesche. Skónčnje **wotpósłanzy** z njeje wuńdźechu. Na jich wobliczu bě spóznaca, so je jednanje wobčežne było. Nichtó z nich ani na chwilku psched nowinarjemi njepowjasta. Wobzhonje Chamberlain a zastupjerjo Schpanskeje a Schwedskeje njemóžachu wěstu nerwownosć potajicz, njes tym so bě**chu drusy wotpósłanzy** jara khutni. Wo pohdźenju **njeje so do** zjawnosće zjawe žaneje rosprawy dało. Wěste pak je, so je so Rada je praschenjom rozschérjenja Rady saběrała, a so budże so w debaczu we tejle wěcy, kaž franzowski wotpósłanz Boncour praji, pokračowacz.

Też Italska pśeciwo Němskej.

Po pohlednich powěsćach z Genfa sda so tam myslł wubucha knježicz. Nerwosnosć z kóždej hodźinu pschibéra. Położenje je so wobzbje z powěsću pschiwótšilo, **so móže Italska nadobo swoje stejischczo pscheměnicz. Italszy wotpósłanzu su dali prajicz, so budża so dyrbjecz wo swojim stejischczu z nowa rosmyslicz, jeli so so Němska dale zapowěsći, so wo Radźinych zhdłach wuprajicz.**

Wulke dźiwanje je zdźeleńka němskeho kanzlera dr. Luthera zbudźiła, so směje swoju **nastupnu rěcz** w němskej rěcži. Wustawki Swjatka Ludowa dowoleja, so smě rěcznik, kotryž franzowsku abo jendželsku rěcz njewobknježi, w swojej rěcži rěczecz. Dr. Luther pak franzowsku rěcz dospołnje wobknježi.

Diplomatiska kročel Spaniskeje w Stockholmje.

Wulke spodźiwanje je w Genfskich diplomatiskich kruhach zdźeleńka zbudźiło, so je so schpaniski pósłanz w Stockholmje dla schwedskeho pschećiwjenja pschećiwo stajnemu schpaniskemu žydłu w Radźe Swjatka Ludowa wobcżežował a prajił, so je sadórjenje Schwedskeje z njepschećelskim aktom pschećiwo Schpanskej. **W tejle kročzeli Schpaniskeje zdyle njewšchednje postupanje widźa, kotrejž może dźělawosczi Swjatka Ludowa cżežko zeschkodźicz.** Schpanska je Schwedskej zdźěkowała, so Schpanska, jeli so Schwedska pschi swojim pschećiwjenju wostanje, so Swjatka Ludowa wustupi, a so so tež zaschkuli za schpanisko-schwedske wikowanske styki njehodźa dowidźecz. Pschedto so, so je so Schwedska z tutym mužakom njeda pohnucz, swoje sadórjenje pscheměnicz.

Pessimistiske mysle we Waršawje.

Pólizy politikarjo su so dla poslednich powěsćow se Genfa do wulkeho njeměra dali. Pódźelu bě pólski ministerski pschedsydła Skrzynski do Warschawy telegram pósłał, so ma Pólska wuhladu, so stajne žydło w Radźe Swjatka Ludowa dostanje. Sérjedu w nozy je druhi telegram z Genfa do Warschawy doschoł. Mjes tym so pschi telegram k scżerpliwosći napominasche, bě druhi telegram se zhowanimi sestajeny, kotrejž wo najwjetschej roshorjenosći ministerskeho pschedsydły słyschdżachu. **W telegramje so praji, so su wuhladу Pólskeje w nastupanju dostacża stajneho Radźineho žydła na null spadle.** W swišu z tym so schtwórtk w tejmje hišo powědasche, **so Eksplnskeho ministerstwo wróżo stupi.** W tejmje w nastupanju roswicża wězow w Genfje pessimistiske mysle kujeża. Wusnamni zastupjerjo politiskich stronow měnja, so je so **wěz Pólskeje w Genfu pschehrała.** To by šmutka kraja k khutnym schmatańzam dowjedło. Mjes narodnymi stronami so žiwje za to dźěła, so by **Pólska se Swjatka Ludowa wustupiła.**

Němski finanowy minister Reinhold pśeciwo reformje zastojnskich mzdow.

Deputazija zastupjerjow wschěch organizacijow zastojnikow je psched nětkotrymi dnjemi němskeho finanzneho ministra Reinholda prošyła, so by so wo **swojim** stejischczu k reformje nětczischeje mzdy zastojnikow wuprajił. S dobom **žu** so ministrej pschecża zastojnikow w nastupanju pschihótkow k podruźnišknu pjenjesej a schtwórcżišćenuho wuplaczenja mzdy pschednjesłe. Minister praji, so je so **praschenje reformy mzdow naschwilnje wrócżo stajiło,** tak so njeje w tu chwilu móżno, mzdy polepschicz, a to hižo tohodla, dokelž je knježeństwowa politika za snižene płaczizny wěsty wuspěch měła, a dokelž je indexa spadnyła. Tehorunja njeje w tu chwilu móżno, wobeite pschiwobroczenje, kotrejž je so do hód mzdowym stupinam I hacz IV pschiwolilo, do nowehe hospodarskeho léta pschewjasc. Jenicżki za pad, so by so w Pruskej 1. haprleje podruźnički pjenjes powyschił, by so wobydlerski pschibérk wot 95 na 100 procentow powyschił. Praschenje zawjazanskeho zakonja njeje so hischče rosrisało, dokelž dyrbi so stejischczo krajow k tomu wotzalacz. Na zasposahwjedzenje schtwórcżetneho wuplaczenja mzdy tehorunja pschedbježnje njeje žanych wuhladow.

Pschekhwalane wotstwarjenje pósłstkich pschistajenjow.

Po nowym rosliczenju němskeje pósły na so 9662 městnow wobsadźicz. 1. oktobra 1923 bě 224 850 pósłstkich zastojnikow w ßlužbje, z kotrychž je so 33 000 zastojnikow wottwarikło abo so na cżakańki pjenjes abo na wotpocżink stajiło. Nětko na so licżba zastojnikow na 223 991 powyschicz, tak so so liczba do wottwarjenja nimale dosahnje. **Wottwarjenje pola pósły je potajkim njetrěbne było a jenož pósłstny penisłki fond njetrjebawschi pocżeżiło.**

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski.

Najl a najtuńša kupowańnja wobućow. Póduowšanje spěšnje a tunjo.

Wubjerk němskeho sejma za pśepytanje feminych mordarstwow.

Wubjerkej němskeho žejma za pschepytanje feminych mordarstwow je so wopomnjenišće pišmo pschepodało, w kotrymž so rólca rospomina, kotruž su wjedniży Wschonjemšteho swjatka, justizny radźićel Claß, wjednik landbunda Braniborskeje provinzy, f Oppen-Buchow a mecklenburgski landbundowy wjednik f Wenddorff, wyschi němskokatneje wobory Bock, general f Tschischwitz w Schczeczinje a major f Onderza w Swérinje w puczowej fynje 1923/24 hrali. Kommando k wosebitej poručnjosći, kotruž fyzetscha z feminych mordarjow wyschschego seutnanta Schulza wobstejesche, dyrbjesche knježeństwo k dźełu niekhmane sčitnicz se hlédowazym „pschedwójnym dźełom“:

W nozy w 2 hodźinomaj, hodźinu psched shromadźenjom wojakow dyrbjachu so bjes kondźenja satšělicz: němskostatny president Ebert, němski kanzler Stresemann a minister Sebering.

Wschitzy druhi ministrojo dyrbjachu so sajecz, pschi najmjeńschim pschećiwjenju pak so tehorunja **satšělicz.** Barlinskeho měšćanskeho kommandanta dyrbjachu **teho runja satšělicz, hdy by někajke pschećiwjenje pschihótował.** Dale so na pocżahi mjes wyschschim leutnantom Bockom, justizny radźićelom Claßom, kommandantom wobornehe wokrjeża, pschede wschěmi generalom Tschischwitzom pokasuje, kotrejž móże so psched pschepytowańskim wubjerkom rosjaśnicz.

Demonstracija pśeciwo dawkam w Maincu.

Nědźe 12 000 ratarjow, winizarjow a winowych wikowarjow je w Mainzu źrjedu **demonstrazniju pschećiwo dawkam** wotmě**ło, w kotrejž** mjes druhim zadachu: Pscheměnjenje dawkowych zakonjow, wottronjenje dawka na **wino a** pěnjazeho wina, zlomnu politiku, kotraž smóżni, so **žo** němski lud f němskimi wuplodami sežiwi, wobnowjenje realneho kredita, dalokožahaze zjednorjenje dawkow, postajenje najmjeńschich existenznych dokhodow za ratarstwo, pschetworjenje sozialneho spomnjenja a pschewornjenja němskokatnoje hospodaŕskeje rady do hospodarskeho parlamenta, kotryż **by** němskemu žejmej runja był.

Napraawy za winizarjow.

Wubjerk němskeho žejma za nusu winizarjow je so **wottronjenjom winowego dawka** zaběrał. Němski sežiwjenski minister na to pokaza, so w tu chwilu 1,2 milijona hektolitrow wina njepschedajomnych w pinzach leži. Na tym je **wobeje** pjenjeżna nusa němskich pschetrjebarjow wina. Finanzne ministerstwo da sdźělicz, so němske knježeństwo pschi zanych wobstejnosćach njemóże do teho zwolicz, so by so winowy dawk wottronił, hižo tohodla niż, dokelž **by** z tym sonk f podpjerjanju winizarjow, kotryż so se srědkami winowego dawka wuskerżuje, zaprahnył, a druha mózność, srědki za tutón zamyk podawacz, knježeństwu njewuhonja. Schtwórtk je so wubjerk z mnohowymi wupožeżonkami za winizarjow zaběrał.

*

Pschećiwo protestej němskeho finanznehe ministerstwa je wubjerk němskeho žejma po dołhej debacze z **20 pschećiwo 1 hołosej** wobsamknył, winowemu dawkej spadnyczej dacz.

Němski wikowanski wobkhad z Indiskeje.

Kaž „Exchange“ powě, indiski wikowanski ličzbiš 1924-1925 pokazuje, so je jendželski dowos wotebérak, hacz runje je indiski wuwos do Jendželskeje pschibéral. **Němske wikowanske łódźinstwo do Indiskeje je sašo dowospušku wyšokosć dozpiło.** Japanska je swój wuwos do Indiskeje podwoja. Wěste dowozne wězy Sjednoczenych statow połnotnje Ameriki su poslednje tři léta w Indiskej wjele wotebérarstwa zhubile.

Wo balkanskim paktu.

W Genfje staj wutworu južnoslowjanski minister zwonkownych naležnoszow Ninczić a grichiski zwonkowny minister Kaukos rosrěczenje nětkoj, kotrejž je psches hodźinu trało. Pschi tymle rosrěczenju je so pjeża zwěsćiło, so staj wobaj pschećelowjelenaj stataj jeneho ménjenja wo sakładnych praschenjach balkanskeje europiskeje politiki. Ministraj potom we pschećelskim duchu sakładne zasady politiki zwjazkow krajow pruhowaschtaj. Spóhnaschtaj, so někotre njedorozumjenja jenož techniske praschenja nastupaju, kotrejž budźetaj wobaj stataj pschepruhowacz. Jednanje f Italiskej je wjelo w polnej pschesjenosći i prózowanjemi južnoslowjanskeho a grichiskeho prosrjenja wjedże.

Romansko-słowjanski zwjazk.

Londonske „Times“ zhonja, so staj so Mussolini a Ninczić pschi zwonkownym rosrěczenju w Romje wo hlédowazych hłownych zaħadach noweho italsko-južnoslowjanskeho srěczenja dojednałoj:

1. Sakhowanje njewotwisnoje Awstriskeje pschećiwo kóždemu pokuschu pohubjeż pschisamknjenja k Němskej.

2. Južnoslowjanska je wotmyślenja wotrjechnje, pschi Adriatiskim morju pschistawy sakožicz, kotryż mohł Rěka (Finnje) konkurrenzu cżinicz.

3. Italiska podpjeruje šmutska wěstych mjesow žadanje Južnoslowjanskje na lěpšiny a połoženja w Ssolunju.

4. Stejiščego Grichiskeje k tomu je žo w Romje s archiskim šwonkownym a wobkhadnym ministrom rosprajito.

Wolmyšlene sprježenje sa Maku ententu jako nowe sjednanje Južnoslowjanskje płaci. Francowska žo sa nowe sprježenje jara sajimuje, dokelž wono pšihsamknjenju Austriskeje k Němskej sadźiwa. Mění žo, je žo podpisanje sprježenja se strony Italiskeje a Južnoslowjanskje wottorčži, hač žo wo stejiščnju Francowskeje a jeho móžneho wobdźelenja pšihi dojednanju rosbudźi.

Kluč madźarskich falšowarjow bankowkow so namakał.

Po pšecheradźenju je Budapeschka policija studenta lěkarstwa Ladiślawa Szendeya sajała, kotryž je po pšihi pschestkjchenju wusnał, so je w lěcze 1923 wot znatcho na khowanje sawrjeny pakćik dostał. Hdyž je žo falšchowanje bankowkow wukopało, je wón s wězipnosću pakćik wotewrił. We nim je dwaj klišcheja za cžišcžej francowskich bankowkow namakał, kotrajž je pola pschecžela na wušach khował. Wot koho je klišcheje dostał a komu je jej na khowanje dał, žo Szendey pschecžiwja pscheradźeć. Policija dale sa wězu hledźi.

Kaž Budapeschke nowiny powědźa, je sajaty student lěkarstwa Szendej so klonczne wusnał, so je klišcheje sa falšchowanje frankowskich bankowkow wot privatneho dozenta dr. Julija Mažarosa dostał.

Hrožace wuzamknjenje dźěłačerjow z dźěła w jendźelskej metallowej industriji.

900 tšoćerjow metalla w Londonje, kotryž w dźiwiny strajku stoja, je žo namolwjenju dźěłačerskich swojskow, so bychu žo k dźěłu wróćili, pscheczinilo. Tohodla strach nastawa, je dźěłodawarjo swoje hroženje, so 500 000 dźěłačerjow z dźěła wusamknu, do skutka staja, jeli so žo dźěłačerske swjatki zyle strajkowarjow njewotrjekna. We wulkej hromadźe jendźelskich metallnych dźěłačerjow pak je njespokojnosć dla nišeje mzdy tak wulka, so žebi dźěłačerske swjatki lědma swěrju, 900 strajkowarjow wusamknyć.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 12. nalětnika.
Hrjehorja Wulkeho, bamža.

1874 pomjenuje slovinske pčołarstwo we Lublanje našeho slawneho pčołarja, wučerja Jana Bohuslawa Mučnika za česneho sobustawa.

Inferno — hela.

W heli nad wrotami železnymi
swislenje sol čorno zběhuje,
hdźež so napis tutón rysuje,
ryty z pismikami kamjeńtnymi:

Tudy Haúba z přiwisowatymi
wotročkami sama kraluje,
tu płač, hroza, bolosć wěčnje
za hrěch z pokutami djabolnymi.

Sem so storče, — wam tón woheń živy —
přeradnicy, wotlěpjerjo wy —
Bóh budź vašim whobim dušam miły!

Wam budź z domom tuta městnosć blěda, —
wam wšě haja, wšitke žaloby, —
tři króć wšitkim, běda, běda, běda!

Jan Kollař: „Dźowka Slawy" V, 25.

Serbske přisłowo pak praji: Boječkej kholowčki smjerdźa.

*

— **Wo wjedrje** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 745, hygrometer +2, thermometer wo dnjo +5. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 738, hygrometer +8, thermometer w nozy +3. Njestajne wjedro, poćiwanje deschcža. Dźenjšnjiche wjedro nam sajo praji, so człowjek dźěła protyši; Bóh tón Knjes pak wjedro. Wječera wjchě wjedranje na dźenjšnjiche wuwjedrjenje stojachu. Po rospołoženju nižinow a wyšinow wječera rano šmědźachmy žo kej rjaneho wjedra nadźecj. Wječera dopołdnja tež schkleńza na rjane dźěšche. Wot wječerawšcheho wjecžora stupa na hrožne. Wječera popołdnju cžehnische žyłne njwjedro pšches Delnju Lužicu. Wjazy ralow tež brýsł dyrl. W Kóšktowje (Kirchhain) sapali wězu zyrkwje. — Pošłednje dny su po zyłej Europje hrožne wětry, šmějhowe mjeczele a njewjedra sakhadźake. We Božnitt je w nětšatčku Lieono wětr 75 twarjenjow sapuścił. Wjerczaty wichor je sańdźenu žrjedu we městce Eckstedt pola Weimara 10 twarjenjow hrožnje roszychnowak. Jedyn mjeńši domczk spowala. — Wječera rano cžehnjeschе žo wyšhina wot wjecžorneje franzowskeje hač do Wólskeje. Nad połnóčnej Europu bě žyłna niža. Wot tam je nam wubějk najžerje njelube wjedro pšinjeslł. Jutje žobotu žłonczko 6,23 hodź. sthadźa a žo 5,58 khowa. Měsacžk rano w 6,28 sthadźa a žo popołdnju w 5,03 khowa.

— **S Drježdjan.** Sa 1926 žu sčěhowaze njedźele sa ewangelske Boże słužby w Drježdźanach postajene: Njedźela Laetare, to je 14. měrza 1926. 4. njedźela po žwj. Trojizy, to je 27. junija. 16. njedźela po žwj. Trojizy, to je 19. september. 2. advent, to je 5. hodownik! Wichitke Boże słužby su, da-li Bóh, w Kschižnej zyrkwi a po popołdnju ½4 hodź. sapočnu. Předowanju so wubźělenje Božeho wotkasanja pschisamknje. Schtóž ma w Drježdźanach abo wokolinje lubych swatych, kiž su ewangelske rěcže mózni, chayć jim wo tutych Božich słužbach pschecželenje powěsći dacj, dokelž je zyle nusne, so žo Drježdźanske kemschenja je wschej lubošcu domiwy podpjeraju.

— **Sa sozialnych rentnarjow!** Wutoru 16. měrza 1926, dop. wot ½9 hodź. hač do ½1 hodź. pschipołdnju wuplaćuje žo nuzowa podpjera sozialnym rentnarjam w bohotowni na Hrodowskej haju 10, delka.

— **Cžejke njeschoze** sta žo schtwórtk rano krótko po 8 hodź. w tudomnej Jakobej dźěłarni. Pschi pschekładženju padže cžejka spěchnje rěsaza maschina se sdobadża a dweju dźěłačerjow cžežay srani. Wobemaj thribjet smjecze, so dyrbjachu jeju hnydom do měsčanskeje thorownje dowjesć. Tu je bohužel jedyn še sranjenju, cžejka August Pannasch se Zidowa, hižo dop. ½11 hodź. na žwoje rany wumrěł. Semrěty sawostaji žonu a dźesći. Tamny snjesboženy, maschinski dźěłacžer Jon Arnoschk Zuhn, je hischcze w strasche.

— **Swobodne mjazowe jětki (Freibank) w Budyschinje.** Ssobotu 13. měrza, dopołdnja wot 8—10 hodź. wotedawa žo žyrc howjase mjaso, punt po 40 a 60 pf., žyrc žwinjase mjaso, punt po 60 a 70 pf., — Swinjase mjaso wotedawa žo jenoš na cžišku 121—220. Dźeloenjemějerjam wotedawa žo wot 11 hacž 12 hodźin.

— **Seitkanje Sakšow** pschihotuje swjatk němskostatneje thorhoje „cžorno-cžerwjeneje-stoleje" sa 12.—14. junija tutoho léta w Drježdźanach. Schtyri sakške župy móznje organisuaju žo na tutych dnjach s wotbźělenjemi druhich župow s zyłeho němskeho stata w Drježdźanach ke impoźantnemu wustupjenju sendu. Drohnosće s mnohošcže wotmyślenych wustupjenjow w bližšich tydźenjach porjadnje wosjewimy. Hižo nětk je župiny sekretariat rańschoslańskeje župy swjatka němskostatneje thorhoje „cžorno-cžerwjeneje-stoleje" w Drježdźanach-A. Georgplatz 1[1] swólniwy, na wschě pschikhadźaze napraschowanja dokładnje wotmolwicź.

— **Wulki lós** sakiske krajneje lotterije, 300 000 hriwnow, padże na druhim dnju cžehnjenja na cžišku 54298 do kollekzije Pawoła Arthura Lindnera w Burgstádtu.

— **Dźesći** žo sažo namakałi. Dźesći wěsteho Barnerbrucha, kotrež bě policija 2. měrza jako zhubjenc wospjewiła, je policija nětk w Slym Komorowje pola jeju starschich bratrow a sotrow wuzledźiła. Starschej bychtaj jenoš nakhwilnje w Budyschinje.

— **Hazjenje wobkhoda.** S dołhim drjewom dźeny wós jenoje tudomnje spedizirjeje firmy pschipokhonu rózk Dwórnischcžowje a Nowosalskeje dróhi. 20 mjeńšchinow dołho wobkhad hacžeche. Spinowanej rjeżaš bě so rozlorhnył a šdnki běchu so rozsmuli. Jako běchu so šdnki na wosu so porjadnje sklodł a nowy rjeżaš pschisypinali, mózeche wós sažo dale jěć.

— **W jenej bydleńskej sbwje** na Hornjeżerskej haju 15 běchu so wječera dopołdnja dla luhjenych khachlow dosć podkhi sapalile. Sawołany woborny gratowy mišter je khachle wottrhał a so žehlace desti wukopał a s tym kóždi dalschi strach wottronił.

— Kradnyšt su s nutsdobywjezom w nozy k 10. 3. 26 dwě léto starej wowozy, kaž tež w nozy k 11. 3. 26 běłeho khapona se zoltymaj nohomaj, schtyri cžórnobrune a jenu schepjerjazu kokoschi. Wšěche kurhy su pschi kurjenju sarěsali a hłowy sežo wotstajili. Wo wězowne zdźělenja prošy kriminalna policija w Budyschinje.

— **Pohrjebnje wokrjesneho wuběrka Budyschiskeho hamtskeho hejtmanstwa** wotmě žo wutoru dop. w 10 hodź. pod pschehladnistwom hamtskeho hejtmana dr. Jungmanna w pohrjebnjerskej sali hamtskeho hejtmanstwa. Wuběrk bě poknje sastupjeny. Hamtski hejtman namjetowasche, so by žo 22. měrza Hischcže dalsche pohrjebnje wotměło, dokelž je dujowy porjad pschebohaty. K. Mjela poda rosprawu wuběrka za rosdźelenje twarstwe pschipomozy. Sa rosrisanje pschecžiwjenjow pschi ludowym pohrjebanju wuslowolschtaj žo kk. ſ Nositz-Wallwitz a Mjela, za jeju sastupjerjow kk. Pětsch a Schiemann. Nowowólby direktora sa Židowstu wothladarnju a jeho sastupjerja maju žo fódze 3 léta stacj. Tež létża cžłonkowstwo je to 31. měrza. Nowowólby žo hacž k wokrjesnemu sjedźej (Bezirkstag) 29. měrza wottorczischu. Pruhowarjo slicžowanjow žo sažo wolachu. Dlešeho rosmolwu pschinjese dypk wo wurunanskim fondże njesamožitych gmejnow, (Kryzże gmejnskeho podźela pschi podpjerach). K. ſ Nositz namjetowasche, so bychu gmejny, kotrež maja duchakhorych abo bědnych podpjeracj, tež podpjeru dostałe. K. Mjela měnjeschе, so je sastarane duchakhorych a bědnych wěz stata. K tomu k. hamtski hejtman dr. Jungmann pschispomni, so je žo tehle nalezhnoscže dla hižo na ministerstwo wobrocził, dokelž žo w druhich krajach tež stat sa takitch njezbožownych stara. K. dr. Kühn (ſ Bišpicza) namjetowasche, so měło žo pschi wudźelenju podpjery jenoš na te gmejny džiwacj, kotrychž wudawki sa podpjery žu 50 prozentow hač wotkrjesowe w pscherešku. Wuběrk na to wobsamkny, so ma žo podpjera sa duchakhorych a bědnych wot stata začacž a wokrjesne pokkadnje podpjerunje jenoš gmejny, kotrychž wudawki žu wyschiche hač 50 prozentow wokrjesnych wudawkow w pscherešku. Jenoš w zyle nusnych padach ma žo tsecži dźěł podpjery pschiwolicź. Wothladanski porjad sa njemandźelske dźěcži dyrbi žo ſ małym pscheměnjenjom wokrjesnemu sjedźej pschedpokładacź. K. knjezerčiwowy radźicżel Berger rosprawješche wo pschewsacžu wuporjedźenja sjawnych puczow se strony stata. Jedna žo wo pucze se žyłnym wobkhadom. Finanzne ministerstwo je pschiwolilo dróhu ſ Wórka do Małeschez a Huczinu; ſ Korjmja do Wjeleczina, Tucźicz a Delnje Wjasończ; ſ Rojwodez do Wjedrušta a Wbohowa a wuhlowu dróhu se Subornicžki do Barta, Brěžnj a Njechornja, kotraž dyrbi žo k Lubijskej statnej dróži na Rodezy, Wawizy a Pomorzy dale wjesć. Wotpokasako je dróhu ſ Cžichończ do Lutobcza a Minckała. Tola hamtske hejtmanstwo budże na to dźěkacź, so ju stat pschewoſmje. Dale je ministerstwo wotpokasako dróhu ſ Budyschina do Delnjeje Wjasończ; ſ Hórkow do Lischeje Hory, Lomška a Njeżwacžidła a še Klukschca a Zarkow, Minakała, Noweje Wěsy a Rakez. Po měnjenju wokrjesneho wuběrka je wschěm 4 dróham nusne, so by wuporjedźeja. K pschedaczu Kellerez leżownoscžow w Nowej Wěsy a Rakezach (kotrz su 900 hriwnow) žo dowolnosć spodźi. Pschihłosowasche žo k zběhnjenju wjeznego sakonja wo darmotne pohřowanje mórwych sa Brěžynku. Njepschisłowoli žo namjet Wadeczanskeje gmejny, zo by so wokrjesna dróha ſ Wórka do Małeschez a Huczinu do Slepo Komorowa hólc pschiwjedła, wobmólwje ſ Budyschina do Slepo Komorowa bjezała.

— **Hazjenje wobkhoda.** S dołhim drjewom dźeny wós jenoje tudomnje spedizirjeje firmy pschipokhonu rózk Dwórnischcžowje a Nowosalskeje dróhi. 20 mjeńšchinow dołho wobkhad hacžeche. Spinowanej rjeżaš bě so rozlorhnył a šdnki běchu so rozsmuli. JFako běchu so šdnki na wosu so porjadnje sklodł a nowy rjeżaš pschisypinali, mózeche wós sažo dale jěć.

— **W jenej bydleńskej sbwje** na Hornjeżerskej haju 15 běchu so wječera dopołdnja dla luhjenych khachlow dosć podkhi sapalile. Sawołany woborny gratowy mišter je khachle wottrhał a so žehlace desti wukopał a s tym kóždi dalschi strach wottronił.

— Kradnyšt su s nutsdobywjezom w nozy k 10. 3. 26 dwě léto starej wowozy, kaž tež w nozy k 11. 3. 26 běłeho khapona se zoltymaj nohomaj, schtyri cžórnobrune a jenu schepjerjazu kokoschi. Wšěche kurhy su pschi kurjenju sarěsali a hłowy sežo wotstajili. Wo wězowne zdźělenja prošy kriminalna policija w Budyschinje.

— **Pohrjebnje wokrjesneho wuběrka Budyschiskeho hamtskeho hejtmanstwa** wotmě žo wutoru dop. w 10 hodź. pod pschehladnistwom hamtskeho hejtmana dr. Jungmanna w pohrjebnjerskej sali hamtskeho hejtmanstwa. Wuběrk bě poknje sastupjeny. Hamtski hejtman namjetowasche, so by žo 22. měrza Hischcže dalsche pohrjebnje wotměło, dokelž je dujowy porjad pschebohaty. K. Mjela poda rosprawu wuběrka za rosdźelenje twarstwe pschipomozy. Sa rosrisanje pschecžiwjenjow pschi ludowym pohrjebanju wuslowolschtaj žo kk. ſ Nositz-Wallwitz a Mjela, za jeju sastupjerjow kk. Pětsch a Schiemann. Nowowólby direktora sa Židowstu wothladarnju a jeho sastupjerja maju žo fódze 3 léta stacj. Tež létża cžłonkowstwo je to 31. měrza. Nowowólby žo hacž k wokrjesnemu sjedźej (Bezirkstag) 29. měrza wottorczischu. Pruhowarjo slicžowanjow žo sažo wolachu. Dlešeho rosmolwu pschinjese dypk wo wurunanskim fondże njesamožitych gmejnow, (Kryzże gmejnskeho podźela pschi podpjerach). K. ſ Nositz namjetowasche, so bychu gmejny, kotrež maja duchakhorych abo bědnych podpjeracj, tež podpjeru dostałe. K. Mjela měnjeschе, so je sastarane duchakhorych a bědnych wěz stata. K tomu k. hamtski hejtman dr. Jungmann pschispomni, so je žo tehle nalezhnoscže dla hižo na ministerstwo wobrocził, dokelž žo w druhich krajach tež stat sa takitch njezbožownych stara. K. dr. Kühn (ſ Bišpicza) namjetowasche, so měło žo pschi wudźelenju podpjery jenoš na te gmejny džiwacj, kotrychž wudawki sa podpjery žu 50 prozentow hač wotkrjesowe w pscherešku. Wuběrk na to wobsamkny, so ma žo podpjera sa duchakhorych a bědnych wot stata začacž a wokrjesne pokkadnje podpjerunje jenoš gmejny, kotrychž wudawki žu wyschiche hač 50 prozentow wokrjesnych wudawkow w pscherešku. Jenoš w zyle nusnych padach ma žo tsecži dźěł podpjery pschiwolicź. Wothladanski porjad sa njemandźelske dźěcži dyrbi žo ſ małym pscheměnjenjom wokrjesnemu sjedźej pschedpokładacź. K. knjezerčiwowy radźicżel Berger rosprawješche wo pschewsacžu wuporjedźenja sjawnych puczow se strony stata. Jedna žo wo pucze se žyłnym wobkhadom. Finanzne ministerstwo je pschiwolilo dróhu ſ Wórka do Małeschez a Huczinu; ſ Korjmja do Wjeleczina, Tucźicz a Delnje Wjasończ; ſ Rojwodez do Wjedrušta a Wbohowa a wuhlowu dróhu se Subornicžki do Barta, Brěžnj a Njechornja, kotraž dyrbi žo k Lubijskej statnej dróži na Rodezy, Wawizy a Pomorzy dale wjesć. Wotpokasako je dróhu ſ Cžichończ do Lutobcza a Minckała. Tola hamtske hejtmanstwo budże na to dźěkacź, so ju stat pschewoſmje. Dale je ministerstwo wotpokasako dróhu ſ Budyschina do Delnjeje Wjasończ; ſ Hórkow do Lischeje Hory, Lomška a Njeżwacžidła a še Klukschca a Zarkow, Minakała, Noweje Wěsy a Rakez. Po měnjenju wokrjesneho wuběrka je wschěm 4 dróham nusne, so by wuporjedźeja. K pschedaczu Kellerez leżownoscžow w Nowej Wěsy a Rakezach (kotrz su 900 hriwnow) žo dowolnosć spodźi. Pschihłosowasche žo k zběhnjenju wjeznego sakonja wo darmotne pohřowanje mórwych sa Brěžynku. Njepschisłowoli žo namjet Wadeczanskeje gmejny,

Bratrowy mordaŕ.

Kriminalna novella.

8] (Pokračowanje.)

Sdobom pschikasa ſ cžichim hłosom straźnikej nješchto; straźnik pschijmny stawemu knjezej słótz a wotstupi potom do pschedjsinwy.

„Hdyž po tom, schtož sće mi napisał, budźu, to drje maće wjele rjez, mój knježe. Wy wobkruczujeze we žiwojim listcže, so moje wobliczo wam zyle njeznate nježe", pokračowaschе jaty. „Gdže sće nje pšeni króć widźał?"

„To tola mózno njeje, so sće na to sabył", snapschecžiwi starý pschibžaźny pschepotaja; to drje . . . to drje je tola we Liverpoole było."

„We Liverpoole?" snapschecžiwi Richard ſ nuczenym pohněwkom. „Wasch pomjatk trasch wam njeje jara dwérny, abo moje wobliczo je tonu druheje wobzoby jara podobne, kotruž sće tam snał, pschetož jeńe njejsym w Liverpoole był."

„Dowolcže, mój knježe, w mojej starobje drje žo ſ cžasa ſ iluzijemi saběraja. Ja žym pschepschedwědženy, so pschedpjecžadowazcži lětami na šamžnem dnju, na kotremž žym lorda Tyrona . . . "

Tu pschetorhnu jeho sir Cockerill: „Ssyn lorda Tyrone? Wocžakkicže tas, nětko wém, schto dyrcže rjez."

Na to wón mjelcžeschе a pohlědže žo ſ měrnivoscžu, kotraž mjelcžeschе sa mra. Barretta nětschto satraschcaze; potom postaji blesche wuheršcžeho wina a dwě schkleńzy na blido a prajeschе, žo do stólza flehnywschi: „Chzemoj wo tej wězy rěcžecź a pschi tom schkleńcžku starého Tokajskeho wupicź."

„Ně, knježe, ně, žanehe Tokajskeho! Ja žane wino njetrjebam", salwoła stary pschihžaźny, „ja nochcu nicžo, žyła nicžo, sir Richard Cockerill . . . , hdyž žo want spodoba, so waš tak mjenuja. Ja tradam jenicžay sa wěrnoscžu, a je-li want tak prawje, mi dźiwny šutšk njes podawkom wjeczerawschim a tym psched pjecžadwazcži lětami wujaſnicź, to budu want jara dźakowny . . . Ja budu na wschitko pożłuchacź, ale njejsym šmělı prošyć."

Njedźiwajcy wopytowarjoweho wotwlakowanja nala sir Richard dwě schkleńzy; jenu pschisunu mischtrej Barrettej, a dokelž to tutón pschezo hischcze stajiseže žobu picź, wupi wón šam žiwoju na jene srědnjenje. Hdyž běsche prózdnu schkleńzu sako na blido stajił, bě žo jeho wobliczo, na kotremž žo hischcze psched nětkrotnymi sekundami samuczenosć a rozhorjenje pokazowaschcze, sako šmérnike; tež jeho wócžko běsche wěsčische.

„Sapschijam wasche wotwlakowanje, mój knježe!" wón pokračowaschе. Wobraz wot wežeraweho waž nastroža. Wy žo bojisce, so mohł we tutom napoju jěd tkeež. Tohodla tež to nochcžeze wino picź. Ale wy mi kchiwdu cžinicze, knježe, wulku kchiwdu. Njeje najskerscho w zyłej Wulkobritanskej wubjernischeje blesche Tokajskeho wina kaž tutoho . . . Ale ja pobabyh! Nječimoj wo lordu Tyronje."

S tutymi słowami wubjerschetwe prawizu hač do žrjedźa blida a dawasche pschi žiwoich najmjenschich pohibowanjach pjerschczenej sehrawacz, kiž mjelcžeschе na poriczе.

„Tutón pjerschczeń waž jara sajimnje", pokračowaschе, „wasch list podótka potajnstwo, kotrež žo ſ nim sjwjasuje. To je wěrno, je wopraudźje potajnstwo, je kotremuž tutón pjerschczeń ſ tłuczom słuži."

„Tole potajnstwo bych žmjerzej rad spóstał", prajeschе starz.

„A ja wam je na mjesinje wotkryju", snapschecžiwi jaty. „Sthy cžeże! Psched schtwórcz lětstoticom puczowarjo po Europje, kaž to kóždy prawy gentleman cžini, a pschebywarjo we mětšazu jutrownikiu w Italiji a to w Genuwje. Wobhladawschi pschi wozhebitoscže města, pomyślichu na to, ſ dołhej khwile žebi nětkajke druhe město wobhladacź. Tola runje we wokomiku, hdyž chzychu do pósłowskeho woza sakliczi, proschachu mje, so bych žiwoje puczowanje wottworcził. Dokter Borriciani, hławny lěkař duchakhorych, mje pscheproschu, so bych snajmjerschcha jene dopołdnja w bludnizy, wot njeho nawjedowanej, swoſtał. Tak srudny hač tutón wopyt bě, so dopjelnich tola pschecže wuczenehe lěkarja a rosmołwjach žo wotměnjeso ſ najbóle pomnjezałobnym duchakhorym tohole wustawu załoczesow ſ poldwanatkom samaitarjow, ſ kotrychž kóždy měnjeschе, so je ſ antikhrystom, a zyle wosbebje dołho sabrach žo ſ pchirodospytnikom ſ Laerna, kiž wobkruczeschе, so je wulki problem dobywjerſzy roshndał, kotryž świet še žiwojeho sworicnja hischcze njeje žhódacj mohł, njemnjizy, hač je prénja kokoschi prénje jejo snjeſka — abo hač je prénje jejo prénju kokoschi porodźiło. Ale najbóle spodźiwnischi a w mojimaj wocžomaj wěc tej najzajimawischi pschihnad pokkaci młody Jendźelezan, lord James Tyrone . . ."

„Hdyž mischtr Barrett słowa „lord James Tyrone" zatłyschcha, saschepota na žiwojim stólczku, unjes tym so sir Richard pokračowaschе:

„S njeměrneho samoježenja, kotrež běsche na próżdnoscže wchelakeho waschnja pschecžinjak, běsche mkodemnu lordej jenoš hischcze diamantowy pjerschczeń służ. Tola tutón drohotny kamjeń, kiž wucžinjeschе jenicžki žyrk jeho bohatstwa, běsche žbodowt tež je pschicžinu jeho duchakhorosce. Biudna myšl tohole njeſbožowneho saležeschе we tom, so wón žwój diamant wobstajnje trěwasche, so by kwawne kapli ſ njeho wottronił, rojumicze derje, wunmyłene krwawne blaki, kiž jenoš wón šam widżeschе. Sto krócž pschikhadżeschе dr. Borriciannmu myšl, wbohemu bludnemu diamant wittorhnjecź.

„Schtó dha wě", prajeschе hej doktor, „hnadź to hubjenstwo šamo wot žo skónczi, hdyž pschicžinu wotstronich. Schtó mi praji, hač žo rosum šapo njewróczi, hdyž je potajny pjerschczeń ſ myślow khorcho wuschok?"

(Pokračowanje sležnje.)

ny, kotraj chze pschi pschirosczenstkim a kupnym dawku rosdzél cžinicz mjes wjeschnanamt a zuhymi. Druhi dodawk k wustawje Wulko-Dubrawskeje gmejny so pschipósna. Wubjerk wotpokaže wobdželenje pschi autowej cžarje ſ Budyschina do Huczíny a Suborničzki. K. Pětsch pat sa to rěczesche, pokajujo na hubjene ſwistí želesnistich cžahow. K bleschej rosmotwje dowjedže rosprawa wo wuhonwakniach placžinow. K. knježeństwowy radž. dr. ſ Carlowitz-Harlitzkich rosprawjesche wo sjědže ranschosakskich gruhowarnjow placžinow w Drjezdžanach a wusběhny, so so ſ jich wottwarjenjom liczicz njemóže.

— Saplatrjeze slicžowanja sa telefonowanja. Kaž so nam ſ pschiczinjeneho městna sdźěli, wot nasymy saudženeho léta liczba tych telefonskich wobdžělinkow, kotříž hakle saplacža, hdyž jich pósta pomina, stajuje pschibyla a wosebje wot dezembra saudženeho léta je tak rosta, so su telefonske sluzbne městna ſ napomnjenjemi a w liczelskim wobtydobje wurjadnje wobczežene. Napominanja, kotrejž so wobdželnikam telefonizy sdźělowachu, su tuczi cžasto wjesdórstwje pschijeli. Wósiki hamt swoje prawo a jemu podatu pschikasuj wyschnosche, so ma so kondzajom placžerjam telefonskich slicžowanjow jich telefonske pschisamknjenje po tydženskim cžakanskim cžasu sawrěcz, dokal nalożowat wjeje, ale je kondzakow na placženje dopominał. To pak smě jenoż pola tajkich wobdželnikow — hacž do tři krócz wob léta —, kotříž so we wurjadnem padze se saplacženjom kondza. Měrk, hdyž je so telefonisti wobkhod na automatisti pschestajił, žadaja tebi namolwjenja wo tukhwilu 800 so kondzazych plackerjow we wjesle wjetschej měrje hacž prjedy wurjadnje hobrske dźělo, kotrež so je zanym napschečnym sarunanjom je ſrowy wobdželnikow, kotříž so ſ placženjom kondza, jich we pschichodze wjazy porjadnje njesnapomina.

S Wjeleczina. Wobhedžerjo ſwini, kiž chzedźa ſwoje ſwinje létża psche cžerwjeny pobčk schczépicz dacz, njech to na gmejnskim hamcze wo jitwje czo. 2 wosjewja. Porucza so, so by so kóždy hacž do 1. haprleje t. l. samolwił.

S Rakojd. Sjawny pucz ſ Rakojda do Hrodźišcžanskeje da dla naſypowanja na Rakojdjanskich honach wot 12. hacž do 18. měrza sawrě. Jězdny wobkhad so na Brěsy pokaže.

S Wujesda. Sjawny pucz ſ Njechanja do Wujesda so dla naſypowanja na Wujesdjanskich honach wot 12. měrza hacž na dalsche sawrě. Jězdny wobkhad pokaže so na statnu dróhu, wot Njechanja na Stwěschin do Wujesda.

S Bukez. Plan wo pschiprawjenju telegrafowych grotow w Bukezach wuleží na póstiskim hamcze w Pomorjach wot 11. měrza 4 njedžele dołho.

S Hornjeho Hjolešta. Wutoru wječor wokoło ½12 hodź. pola naš ſylny wichor ſ krupami sakhadżesche. Se mešťanami krupy hischcze rano leżachu.

S Lubija. Sorjedu popołdnju wokoło 4 hodź. na Miklawschowej dróży wětr rosnoschowarjej létazych kopjenow někotre létaze kopjena wutorhny. Dokelž kopjena w powětrje hrajachu, so konjej Nelchelteż sapschaha spłoschischtaj. Pohonc̆ wokomik knježíwo nad konjomaj hubi. Tutaj k bokej sajedżeschtaj a schkleinzu wulkadneho wokna Lachmannej drogownje wuttóczijschtaj.

S Čjetowa. Wutoru wječor wokoło 8 hodź. je ſo tu ſłomowa ſajma wotpalila.

S Wětšiny. Njedźelu w nozy wokoło 2 hodź. trubjenje ludźi je ſpanje wubudźi. W domskim ſwinoſcženja Schustera bě woheń wudyrił. Na starej ſłomjanej třěsche namakachu ſłomjenja wjele zyrobły a twarjenje sa krótki cžas ſniczichu. Wobnjowa wobora dyrbjesche žuzbdne twarjenja schikacz. Kak je woheń nastał, njeje znate.

S Kulowa. Pschekupz Max Wels je ſwoje sastojnstwo jako sapósłanz wokrjesneho sjědża složił.

S Jamneho. S wołkěže Bébrachez hoscženza su jěsdne koło kradnyli. Sa paduchom nimaju płěda.

Se Slepo Komorowa. Hižo w nozy k ſrjedže nad naschim městom ſylne njewjedro cžehnjesche a ſrjedu popołdnju so saso druhe njewjedro rosnjuschesche. Błyſk někotre resy dyri, tola schkodu njenacžini. Pschi tym ho hušty ſnih dźěsche.

S Deschna. Tudomaj ratarjej ſtaj jebakomaj do ratkow podłoj. W Gubinje pschedsdachu ſrjedu konjow sa wjele ſrjedow sušumaj konjowymaj wikowarjomaj. Wikowarjej buromaj nisli pjenjes naplacžichu. Wjetschi dźěl saplacžichtaj je schekom. Jako chzyschtaj buraj něsko schekaj na banzy ſaměnici, ſo jebanjsko wukopa. Konjazej wikowarjej njeuběžeschtaj zanych pjenjes na banzy. Tónle podawk njech warnuje wschitkich, kotříž maju ſ zuſymi wobami cžinicz.

S Běleje Wody. Swoje 80. narodniny ſwjeczi dźenża pjatk pschi poknej cžastwoscži wudowa Barbara Hilšyna. Lětdźesatki dołho hižo w Bělej Wodje bydli a je jena ſ naschich najſtarschich wobsobow. — Wječera ſwjeczesche mandželska Spátowa na Schulitej dróży 5, ſwoje 70. narodniny.

S Hródka. Sſylny wichor pschihna ſrjedu popołdnju ſ wječora ſwinſke njewjedro se ſněhowym mjeczelom, kiž hacž do wjeczora trajesche. To je njeluboe pschekwapjenje sa schórzy, kiž ſu so lětša sahe wróčile a hižo tydzenje dołho wobhodżerjow je ſwojim ſwišoanjom ſoseželuja.

Kospodarski rozhlad.

Pjatk, 12. měrza 1926.

Wežerawsche kursy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowsk. frank.	15,24
1 jendželski punt	20,39	100 českosk. krónow	12.41
100 schwajz. frankow	80,75	100 pólsk. mackow	53,92

Efekty měrjachu wežera na Berlinskej burzy wschelaki wobkhad a wschelake kursy. Wójnska pożczonka w kursu pschihadži.

Produktowe wiki pschinjeſechu khlěbowemu žitej powyschene placžiny. Pschedewschčm je rožka žadna a oobu 15 np., sa zentnar. Jeczmjeń a wowsk mjeſeschtaj kurzow bjez teho, so bychu placžiny wjele horje ſrasyle. Wežera placžesche zentnar

w Lubiju:

pschenicžy 10.80—11,80 hr., rožki 6,90 hacž 7,30 hr., jeczmjenja nalětnjeho 8—8,75 hr., wowsa 8—8,50 hriwnow,

w Berlinje:

pschenicžy 12,45—12,65 hr., rožki 7,65 hacž 7,85 hr., jeczmjenja nalětnjeho 8,10—9,30 hr., nasymneho 6,80—7,50 hr., wowsa 7,95—8,45 ſt. hriwnow,

w terminjowym wikowanju:

ſa měrz: pschenicžy 13,15—13,17 hr., rožki 8,32—8,42 hr.,

ſa meju: pschenicžy 13,17—13,25 hr., rožki 8,92—8,95 hriwnow,

ſa julij: pschenicžy 13,17—13,27 hr., rožki 9,20—9,27 hrimnow.

Wiki wežera pjatk w Lubiju. Butra 1,10—1,15 hr., twaroh 20 np., jeja 11—12 np. ſany wolij litr. 1,60 hr., ſarěſane kóſtata bunt 80 np., kótrejž 8 np. bělý kał 10 np., cžerwjeny 12—20 np., morchej 10—20 np. jědżna loboda (Spinat) 40—50 np., zybla 15 np., jabluka 10—50 np., rětchej 25 np., radiški 25 np.

Wiki wežera schtwórtk w Chorjezu. Butra 1,05 hacž 1,90 hr. jeja 9—12 np., bělý kał 20 np., zybla 10—15 np., twaroh 20—25 np., běrwy 10 puntow 30 np.

Wiki wežera schtwórtk w Khorjezbnſu. Butra 1,90 hr. hacž 2,10 hr. jeja 11—12 np., twaroh 25—30 np., howjaze mjaſo 0,80—1,20 hr., cželaze 1,10—1,20 hr., ſkopjaze 1,10—1,30 hr., ſwinjaze 1,10—1,30 hr., ſyrta wjelcžina (Schinken) 1,50—2 hr. ſuſcheny połcž 1,40 hacž 1,60 hr. ſchmalz 1,40—1,50 hr., ſany wolij 1,60 hr., ſlinu 1,30—1,90 hr., ſchczuki 1,20 hr., karpy 1,50 hr., młode hołbje 0,90—150 hr., kury (ſichtaka) 3—5 hr., khapony 3,50—6 hr. karnikže 2—2,60 hr., džiwje ſwinjo (punt) 0.90—1,60 hr. kótrabi 10—15 np., morchej 10—15 np., jědżna loboda (Spinat) 50—60 np. cžerwjeny a bělý kał 13—20 np., zybla 15—20 np. jabluka 20—50 np., běrwy zentnar 3—3,50 hr.

Słótne wiki wežera schtwórtk w Khorjezbnſu. Na nje běchu pschihnali 392 koni, 12 hrězbow, 60 wołow, 127 krutwow, 58 prošanikow, 7 cželatow, 2 bykaj, 150 běhakow a 1500 proſatow. Te placžachu:

Konje	250—400 hr.
Hrěpche	400—800 hr.
Krupy, ſtare	300—450 hr.
Prošanki	100—200 hr.
Woły	400—500 hr.

Proſata a běhaki běchu pomjo poſłednim wikami drósche.

Proſata	25—40 hr.
Běhaki	40—120 hr.

Wiki wuzitkowcho ſtotu ſaudženu ſrjedu we Leer we rańschej Friesiſkej. Na nje běchu pschihnali 152 wulkich kowiadow.

Młode dójki a wyſokoſuczelne krupy placžachu:

1. druzyny	500—600 hr.
2. druzyny	400—475 hr.
3. druzyny	250—350 hr.

*

Wyſokoſuczelne jalowy	250—400 hr.
Prošniki	150—325 hr.
Byczki a byki	100—400 hr.
Běhaki	60—80 hr.
Proſata	30—35 hr.

Ssudnizy na pschehadżowanje:

Pondżelu 15. 3., dop. w 10 hodź. w Dažinje: 15 ſchórzuchow, 2 łožowej poczehnjenci, 20 trjenjow, dźěcžaze kołche, dźěcžaze ſpodne khołowacki, płe a druhe twory.

Na pschedaň.

Krutwa młoda, wyſokoſu želma, we Sſulſchczach p. Kulowa.

Běhak w Cžornowje 17 t pola Kamjenza.

Wós ruczny, dwjeſokolesaty w Hornjej Hórzy 22.

Srěbz 3-létny, walach, Lelanz w Budyſchinje, Drježdžanska dróha 11.

Hubaze jeja a ſtadło, Plymontrocks we Wujeſdže 31 pola Lubija.

Sso pytaja:

Introwny we Kſchidoli 16.

Pjekatiſki, Nowak w Małych Debžezach.

Bludaſki wurzobnik, Frenzel w Budyſchinje, Drježdžanska dróha 11.

Hotza do domu, knježi dwór w Delnim Wotlěhanju. — Dr. Ernestiowa w Lubiju. — Neuſchulzowa w Lubiju, Schorjeſſka haſa 2.

Šćarowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. 3/11 hodź.: Jadenki powyſchene. Žito žadne, jenoż pšenicžnjen mukn ſiwiſcho kupuja. Tendenza: krutia

Dop. 3/12 hodź.: Pschi ſlywym wikowanju tendenza dale krutа.

Placžiny na Barlinſkich produktowych wikach.

Žito a wollowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, wowsk 100 kg, placžiny po Rotej hriwnje.

	11. 3.	10. 3.		11. 2.	10. 3.
Pschenica	249-253	248-252	rapš. wołoſnjch	14,50	14-14,50
rožka	153-157	150-154	poč. melaſse	14.0	14,00
nalet. jeczmjen	162-186	162-186	jerabella	25,00	—
nal. jeczmjen	136-160	136-150	běrnjaze kruži	14-14,00	14-14,00
wowſk	159-169	159-169	bunu	20-21,00	20 21,00
kukurica (Maie)	177	—	woka	25,00	25,00
pschenicžn. muka	33-35,75	33-35,75	ſany wołoſnjch	18-18,40	18-18,50
rjana muka	23-23,75	23-23,50	wódne kupiny	12-12,60	12-12,60
pschenicž. wotr.	10.00	10,00	volle tupiny	14-14,60	14-14,50
rjane wotruby	9,00	9,00	ſymo, 50 kg	3,40-3,90	3,40-3,90
rapš	340	340	ſiwina, rjana	0,75-1,35	0,75-1,25
lane ſymjo	—	—	„ pschenicž.	0,75-1,35	0,70-1,25
hyšch	22-25,00	22-25,00	„ wowſna	0,80-1,30	0,80-1,35
pjelušchki	20-21,00	20-21,00	„ jeczna	0,80-1,25	0,80-1,25

Placžiny réſneho ſtotu na Drjezdžanſkich ſtótnych wikach.

11. měrza:

— wołow, 3 bykow, 4 jałowzow a krutwow, 707 cželatow, 32 wowzow, 433 ſwinj.

Woły, byki, krutwy a wowzy běchu we wikowanju žkabe tohodla to wěſte placžiny njepostajichu.

Placžiſnu ja

cželata: 2. 76—80, 3. 70—74, 4. 52—66;

wowzy: 1. 48—52, 2. 40—44,

ſiwinje: 1, 78—79. 2. 80—82. 3. 76—77. 4. 70—72.

Niewjedra, powodżenja, wichory.

W ſrjedźnej Němskej ſu saudženu ſrjedu ſylne njewjedra sathadżake. Pschipołdnju rosnuschcži ſo nad makej durinſkej wšu Eckſtedtom pola Weimara njejasny ſylne njewjedro ſ krupobicžom a ſliwkom. Błyſk dyri do jeneje wowcžernje a sapuſcži ju zyle. Drjewjane hrjady, někotre zentnarje cžeſže, wichor jako kruchi papjery sta metrow daloko do wšu mjetasche. Sſylny wjerhaty wichor naczini dalschu wukru ſkłodu. Nětždże dźeſacz twarjenjow wotkry. Sčežny ſpowala, zyke jiſwy běchu ſwobodne, mehle ſo rosbichu. Mjeńſche twarjenje wichor hacž na delnje murje sapuſcži. Njewjedro trajesche krótki cžas. Dwě dźeſci a žónſku létaze drjewowe kruchi sranichu. — Wot wutory wječora zyhnowaſche pschi Lobjowym wuliwje do połnóżneho morja zakotny wichor. Stažiju „Staru Luboſcz“ ſu ſołmy zyle počžtele. W Hamburgu je do pinzow hlubje leżanych twarjenjow woda nabožała. Sſrjedżnu tšechu hlowneho dwórniſchcza wichor w nozy wobſchkodži a 200 kóſnych metrow wulku dźeru do njeje wudrě. Na ſhoże ludźo do ſchkody njepschiňdżechu. — Po powěſcžach ſ Liewneho we Bożniji je tam hróżbny wichor 75 twarjenjow sapuſcził. Schkoda tam ſi milijony dinarow wuczinja. Też cžłowjekoſo ſu wo ſiwjenje pschiſchli. — Wulki ſtrach hrozy hlownemu měſtu Litwy, Kownej, hdyž Njemjen (Memel) a Wilija hromadże pschiňdżetej. Woda na rěży Njemjen je nětždże 7 metrow poſtupiła a je w delnich měſtowych dźelach 300 twarjenjow powodźiła. Móſt pſches Wilitju ſu wody wottorhale. Mołny pſches Njemen ſu w ſtrasche. Schkoda dże do milijonow. Pionjerojo ludowe hromady na rěkach ſ dynamitom rosbuchaju. — Hajnik Pohl ſ Leicziſch baudow w Krinoſchach je ſo pola Spindelmihla ſobotu popołdnju we ſněhowym mjeczelu ſabudžił a do wulkeje ſněhoweje jamy padnył. Po dwajdnjownym pytanju jeho cžełko hluboko je ſněhom ſahrjebane namakachu. — W Alpach je ſrjedu też lawina cžłowjeſki wopor žadała. Na ſaúſchim boku Brüggerſkeho rožka je hrabju Jurja ſ Wertherna morka. Wutoru rano podaſchtaj ſo Němzaj na ſkijowy wuſlet. Pschi poſtupowanju k Brüggerhowſkej hěcže ſ njekedžliwoſcžu lawinu puſchczijschtaj. Jeneho ſ njeju wšſtrieho Saloſchina lawina njetrjechi, druheho, hrabju ſ Wertherna pak ſobotorhny a pohrjeba. Saloſchin thwataſche hnydom do Arozy dele po pomoz, kotraž też ſa 1½ hodźiny dóńdże. Lawina bě 250 metrow dołha a ſ městami 6—8 metrow tołſta. Po ſpróżniwym dźele cžełko ſnjeboženeho namakachu.

Najnowiša powěsć wo wjedrje.

Schkrowa powěsć wo wjedrje ſa jutſiſchu ſobotu: Njewobſtajne, deſchczowate, khłodne.

Najnowiše z cyeloho swěta.

Podpiſanje pod ludowe požadanje ſa wuſkwojenje wjerchow je poſłednje dny ſylnje pschibérało. W Barlinje je ſo hacž do ſrjedy wjeczor 633 121 wosobow podpiſało, w Drjezdžanach 69 000, w Pirnje 3200, w Budyſchinje 3100, w Zitawje 3500, w Miſchnje 6100, w Hamburgu 140 000, w Kamjenicy 49 000, w Deſſawje 7700, w Mnichowje 20 723, we Nürnbergu 24 000, w Fürthu 2700, w Erlangenje 1200, w Hofu 1000. Zoły maja ſwoje holczaze mjeno ſwojemu podpiſmu pschiſtajicz, hewak podpiſmo njepłaczi. Zoły, kotrejž ſu ſo ſabyli, ſmědża hacž do 17. měrza ſwoje holczaze mjeno k ſwojemu podpiſmu pschipiſacz.

*

W Nožowym Dole pola Lipika ſtaj dwaj muzikaj wuſtoru w nozy jeneho połizaſkeho ſaſtojnika, kotryž ſ Gohlisa domoj dźeſche, nadpadnyłoj, k ſemi porazyłoj a połnuſchenemu ſłoty cžaſnik rubiłoj.

*

W Mnichowje ſměje ſo wulki ſjězd monarchiſtow, a to němſkich, madžarſkich a ruſkich. Ruſki wulkowjerch Cyrill ſo w najbliſchim cžaſu ſ prjedawſchim bayerſkim kronprynzom Rupprechtom w Schwajzarſkej ſejka.

*

Dwaj pschiſtajenjaj dróhowoje želeſnizy w Duisburgu ſtaj ſ Ameriki powěſcž dóſtałoj, ſo ſtaj po jenym ſemjeſchym wuju 13 milijonow hriwnow namerłoj.

*

Na oceaniſkej parnej łódi „Amerika“ ſrjedu woheń wudyri, kotryž ſo hatle ſa 7 hodźinow ſhaſcha. Schkoda ſo na dwaj milijonaj dollarow wobliczi.

*

Amerikanſka wojeſka powětrowa łódź je dla roszeſkanja płuna na morjo padła. Mužſtwo je ſo wulkowałoło. Wobſchkodżena powětrowa łódź je ſo k ſortej Monroe dowlekła.

*

Italiſki ſejm je wójſkowej reformje pod ſaczijschczom Muſſolinowoje rěże pschihłoſował, ſo ſu cžaſy njewěſte, a ſo dyrbi Italſka wobronjena a pschihotowana byez.

Z Łužicy.

* S **Kumwałda.** Saůdźenu žobotu sejdźe žo w „Sakšćim dworje" tudomne ſtótpłahowańſte towaŕſtwo. Pšichtomni ſkotarjo wotpokaſchu kaž pſchedy nowy ſtótpłahowańſti ſakoń a wuſwobchnychu, ſo jenož pod nuczejſom ſakonja pſchedhydłiwo wola.

* S **Solbina** (Taubenheim). Najſtarſchi wobydźeŕ naſcheje wſy, nĕhduſchi wobſedźeŕ hoſcenza Bohakhwal Lippert, je nĕdźelu dopołdnja wumreŕ. Je žo w lĕcze 1837 narodźił, dožpe ſtarobu 88 lĕt. Semrĕty bě jako nĕhduſchi korčźmaŕ daloko a ſchĕroko znaty a lubowany. Wumrě na cžĕſtnu ſtaboſcź.

* S **wulkeje Sswódnizy.** Saůdźeny tydźeń je polizija tudomneho cžĕlaŕnika ſajała a na Lubijſke hamſte ſudniſtwo dowjeſła, dokelž jeho winuja, ſo je žo na jeho dwanaćlĕtnej dźowzy pſcheſchał.

* S **Wulkeje Sswódnizy.** W jeje wuſtawowej draſce je njezjenjena Schubertez ſ Hainewałdy, kotruž bĕchu do tudomneho krajneho wuſtawa pſchiwjeſli, dokelž bě woheń ſakoźiła, cžełka abo žo ſhubiła. Dotal hiſchcze do Hainwałdy pſchiſchła njeje, tež druhdźe ju nadeſchli njejſu.

* Se **Zitawy.** Wulke ſapuſcženja, kotrež je wichor pałednich njedźel w cžĕſtich Jſerſkich horach a Krkonoſchach nacžinił, njejſu hiſchcze wotſtronjene. K tomu žu nĕtko 600 dźĕłacžerjow do ſapuſcženych lĕſow póſłali, kotſiž dyrbja lĕſny wucžiſcžicź.

* S **Königshajm pola Shorjelza.** Wulku ſchkodu nacžini njewjedro, kiž w nozy k ſrjedźe ſakhadźeſche. Wichor 20 ſtĕdźow wołkty. Schtyrjo wobſchĕdźerjo maja wołcźbje wułku ſchkodu.

Towaŕſtwowski powĕſtnik.

Baćoń. „Kasino młodych ratarjow" zmĕje njedźelu, 14. měrca, dop. 1/2 11 hodź. w Baćonju pola Smolic zhromadźiznu. Přichodneho wulkeho ſwjedźenja dla je nuzne, zo wſitcy přińdu, dokelž mamy ważne wuradźowanja. Předsyda.

Budyšin. „Nadźija." Štóž ma wotmyſl, ſo na wozjewjenym wulkim wuléće ſpočatk julija wobdźĕlić, ma najpozdźišo hač do jutře ſoboty pop. 2 hodź. pola knjeza Janaka w Serb. kniharni ſwoju adresu wotedać. — K jutře ſoboće ſkazanym knježnam a knjezam ſo wozjewi, zo je tute poſedźenje pop. w 6 hodź. w „Bĕłym Konju" (Klubzimmer), nic w „Serbskej kofejowni". Předsyda.

Delni Wujezd. Tow. „Zahrodka" njezmĕje njedźelu, 14. měrca, ſwoju hłownu zhromadźiznu, dokelž ma na ſamsnym dnju Domowina gener. zhromadźiznu. Za to zeńdźemy ſo njedźelu, 21. t. m. Wšo dalše ſo hišćo wozjewi. Předsydstwo.

Domowina. Generalna zhromadźizna Domowiny Zwjazka ſerbſk. towaŕſtwow wotmĕwa ſo njedźelu, 14. III., přip. w 1/2 11 hodź. w Kulowje w „Khžoru". Dnjowy porjad: Rozprawy, wólby, namjety. Wſe česćene towaŕſtwa ſo z tutym po rjadu wuſtawku w naležnje přeprošuja. Njech ſebi tutu njedźelu wšudźom ſwobodnu dźerža. Předsydstwo.

Drježdźany. Wšitkich evang. Serbow w Drježdźanach a wokolinje činimy na ſerbſku Božu ſłužbu přich. njedźelu (Lätare), 14. III., pop. 1/2 4 hodź. w křižnej cyrkwi kedźbliwe. Přińdźće w prawje bohatej lićbje.

Pančicy. „Lipa Serbska" zmĕje póndźelu, 15. III., wječor 1/2 8 hodź. w Pančicanſkim hoſcencu dźiwadłowu pruhu. Prosy ſo, zo bychu wſitke sobuſtawy přišłe dla rozdźĕlenja rólow. Swoju rólu dyrbi kóždy z pomjatka hrać móc. Zarjadowaŕ.

Poršicy. „Jednota Sokoł" zmĕje dźensa pjatk, wječor w 9 hodź. zhromadźiznu. Też pasivne sobuſtawy maju ſo wobdźĕlić. Starosta.

Sowrjecy. Spěw. tow. „Sołobik" zmĕje přichodnu wutoru (16. III.) wječor we 8 hodź. zaſo ſpěwanje pola Palerjec w Sowrjecach. Dokelž k. wyšši wučeŕ Słodeńk přińdźe, prosymy, zo bychu tola wſitke sobuſtawy z wěſtoſću přišłe. Přiwjedźće přecy wjacy nowych ſerbſkich přećelow ſobu.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolerf w Budyšinje. — Zamolwity za hoſpodarſki dźeł: Arnošt Bart w Brĕzyncy. — Za nawĕſtki: G. Janak w Budyšinje.

Julius Hartmann syn
w Budyšinje
Historiska rózkowna kněža

Nałĕtne poskićenje
w naših wosebitych wotdźĕlach po wosebje přijomnych płaćiznach

tepichi — tkaniny za běhače — ložowe předłohi — kože — mosty
garding — zawĕſki, story a ložowe přikrywy blidowe a diwanowe přikrywy
linoleum — zakulne twory tepichi — běhače — tapety

Hosćenc „K wjeſelemu hajnkej" we Łomsku
Sobotu a njedźelu so

kózłopiwo toči.
Najlěpše kózłokolbaſki. Najlěpše pampuchl.
Njedźelu wot 7 hodź. sem **wosebny BAL.**
Žonſke 0.50 hr., mužſcy 1.— hr., reje darmo!
Přećelnje přeproſujetaj **Gustav Bomsdorf a mandźelſka.**

Hofmannec hosćenc w Psowjach
Sobotu, njedźelu a póndźelu

ſo měrcſke piwo toči
Njedźelu pyšne reje
Přećelnje přeproſujetaj
P. Hofmann a mandźelſka.

Hosćenc w Swinjarni

Sobotu, 13. měrca
ſwinjorězanje
Njedźelu, 14. měrca a póndźelu, 15. měrca
kózłopiwo toči

Přećelnje přeproſuje
Jurij Šwon.

Konfirmandſke a pruhowanſke drasty
kaž też **trijowe twory** za hólcow a holcy.
Tehorunja **nałĕtne mantle** za mužow a žony
we najbohatšim wubjerku po najtuńšich płaćiznach a w najlěpšich kajkoſćach na
dźĕłbne płaćenje
za małe napłaćenje a płaćenja po niskich dźĕłbach dostanjeće w
Hebłowem a tworowem kreditnem domje
Carl Horn nasl.
w Budyšinje, na Hłownem torhošću
nutŕkhód na Jerjowej hasy 21.
Subuſtaw krajneho zwjazka kredit dawanych małych wikowarjow zap. zjednoćeńſtwo.

Juweler
w Budyšinje — Hłowne torh. 2
Guido Reiche
Dary ke konfirmaciji :: Kmotŕace dary
we wšĕch płaćiznach

Někotre ſkładnoſtne kupy w **šijacych maſinach**
J. Klemm w Budyšinje na Serbſkej hasy 11.

Po cyle wurjadnje
tunich płaćiznach
poručam w jara bohatem wubjerku:
Mužace wobleki, ſportſke wobleki, wobleki ze ſukna a ševiota, najl. cordowe a manchestrſke wobleki, wobleki za młodźencow, pacholow, hólcow a dźĕći, wobleki z tkaniny a z manchestra; najl. zymſke jupy (najtuńšo) **krute manchestrſke kholowy, kholowy do dźĕła; kholowy z tkaniny, breeches-kholowy; módre Cöperowe jaki; płatowe kholowy; jaki do dźĕła, lacy; šěroke kholowy; jaki do wětra; gumijowe mantle; ſwedſke mantle, krótke kholowy a tajke z lackom kholowy za młodźencow, hólcow atd.**
Konfirmandſke wobleki!
20; 22; 28; 30; 32; 36 hriwnow
Wulki wubjerk! Wulki wubjerk!
Wold. Menger w Budyšinje
(prjedy: A. zwud. Mengerowa)
na Serbſkich hrjebjach čo. 6
ſtaroznaty, krutozasadny a ſprawny wosebity wobkhod z garderobu.

Najlěpše cychi, wupjerki
bĕłe a pisane
trěnja a trěnčka košlace ſukna
po poměrnych płaćiznach a we wulkim wubjerku
A. Bokelmann nasl.

Frauen
Poručam swój wulki ſklad
přepaſkow, měſačnych a předpadowych powjazow, podpołožkow. Sym radłubje k radże.
Wagnerowa w Budyšinje
před Sulefſkimi wrotami čo. 9.

podawa hnydom ze ſkłada *při 12měſačnem podźĕlbnem* wotpłaćowanju bjez přirażka k płaćiznje. —
Wuſtajene kóždu ſobotu w Budyšinje při Žitnych wikach. —
Na přeće wopytam Was hnydom a předwjedu a rozjaſnju Wam.
Hermann Künzel
fabr. ratařſkich maſinow w Budeſtecach
Telefon: Hamt w Budeſtecach čo. 19.

Strympy, rukajcy, šatki za cžĕſne dźĕći.
W. Köhlerowa, Hłow. torhošco 9

Kauffungſke kruchate
wapno k bělenju
dóšło
Žitny dom w Kamjencu
z. tow. z wob. ruk.
wotnoška w Pančicach.

Přikrywy za ſofy a diwany najnowše pokazki, wulki wubjerk
K. Erler, na Žitn. wikach 11

Dźećele a wšĕ žito
k wuſwanju hotowe čiſći
Paul Schulze nasl.
w Budyšinje.
Telefon zhromadne čo. 2146.

Wojidło
(Dreſchmaſchinengöpel)
je tunjo na předań
w Bjedrichecach čo. 5.

Koza blizko kózłatam
je na předań
w Kamjenjej čo. 25
pola Radworja.

Vogtl. garding
mir. 45 pj. wumjetſke gardiny 3 m Madraſowe gardiny 3.50 tkaniny za vitraže wot 65 pj. ſem Erler, na Zw. Lawſkej hasy 10.

Sofy matracy
poruča
August Pietſch
w Budyšinje
na Kamjeńtnej hasy 19
pódla Krony

Žiwnoſć
z 1500 hr. napłaćenjom je na předań. Bliže pola Měrša w Jenšecach pola Rakeo.

Serbſke
kŕćeńſke liſćiki
Serbſka kniharnja
w Serbſkim Domje w Budyšinje.

To ſo próca płaći!
Přeſwĕdčće ſu we woprawdźitoſći a tunjoſći mojich tworow.
Konfirmandſki woblek 17.50 24.00 29.00
wulkoſć 7—9
Konfirmandſki woblek 19.75 28.00 34.00
wulkoſć 10—12
Konfirmandſki woblek 26.50 29.75 37.00
wulkoſć 38—43
Wšitke wobleki do powołanja za čas wučby
Jenož wupruhowane kajkoſće
Hugo Pachaly
Dalokorčźak 3444 **w Budyšinje** před Šulefſkimi wrotami

Příloha k číslu 60 **SERBSKE NOWINY** Pjatk, 12. měrca 1926

Serbske a češke prašenje we wobłuku „narańšcho problema“.

Tukhwilna njeoffizielna němska starosćej wo Serbach je runjewon nadpadna, hnujaca. Skoro žadyn dźeń njesańdźe, so žo němske nowinarstwo abo wuczerjow se Serbami njesaběra a to w cźažu, hdyž wo ważne jwonkowne politiske prašenje jedna. Njedawno njehańbita schćažowańca, kotraž we łužiskich nowinach žo zapoczinaśe a se šnatcho pjera wukhadźeśe, je powschitkowneho wothłoža w papjerjanym lěpa namakała a zalmjeśe dale do wukraja. Wšcho tuto napschećźiwne hibanje stawaśe žo na komando ſ jeneje zentrale. Jeho gratarjo žo nadźachu, so budże to wothłóž we wukraju w jich jimźle namakacź. Jich stkiwenje, kat derje žo tola wšchem narodnym mjenschinam w Němskej dźe, žu hakle njeněmski zwět na jich położenje kdźbne sćinike. Jeli po jenom Frankobrodskim profesoru ſ mjenom dr. Giese dźe, dha jich wjele ludźi narodnych mjenschin we Němskej njeje. Po nim jenož cźi do nich žłuscheja, **kotříž němšti njerozumja.** Tutón „doktor“ žez wěžku jara lohko cźini. Runje tak tež jedyn Wróblakowski profesor, tiž žo we saschćych dnjach ſ nadawkom, w napiśmje naspomnjenym saběrasche. Dr. Laubert steji w tak mjenowanej „wótcźinskej słužbje“ (Heimatdienst), **kotraž žo wobsteji pschećźiwo narodnym mjenschinam mjez.** Polazy w Hornjo-Schlesyskej a w Narańschej Prusskej móža wo nim kšajne spěwy spěwacź. Sa tuto dźěło žu žez hnydom zentralu w Barlinje wotewrili a wot tam dźěła žo po sośadnych saměrach po zyłej Němskej, **też mjes Serbami.** Nawjedowarjo tuteje słužby žu wośebje statni sastojnizy, profesorojo, wuczerjo a druzy intellektuelni Němzojo a nimaja nicźo dale sa dźěło, hacź lud w nazjanjej hrozy dla narodnych mjenschin dźerżeć.

Naspomnjenny profesor, kotrehož historiski horizont je tźěrbo wobmjesowany, **wo Serbach wjele njewě a njerozumi.** Tuž žo cźim lěpje za to hodźi, wo Serbach „rozjasnicź“, dokelž 99 prozentow wschćich Němzow nasche kulturelne wobsitezpołoženje a położenje njesnaja a tuj jemu sdźerschi publikum bjese wschoje kritiki pschihłośiże.

Bychu-li po jeho měnjenju Sslowjenjo hakle wokoło léta 600 po Khr. w narańschej Němskej žo sajmdźili, dha **njemohł hižo Korla Wulki 200 lět pozdźicho w sapadnych pobokšich krajinach pschećźiwo žyłnym słowjanskim** (šerbskim) **ludam wojowacź,** hdyž žez rozmyślimy, **kat pomałku tehdom sajmdźenje ludow žo stawaśe.** Stawizniśy je znate, so žu Germanojo wośebje se Skandinawiskeje žo do dźensnišneje Němskeje dobywali, tak Normanojo, Cimbrojo, Teutonojo, Suebojo (Schwedojo) a druzy a cźehnjechu bóle k wjecźoru. Wot tam žu žo potom pschećźiwo ſ ranju žydlazym Słowjanam wobroćili. Němzy thěžorojo a kralojo a jim poddaći wjeschojo a markhrabja (naspomnju jenoż Billunga, Gera a Albrechta ſ pschimjenom mjedwjedź) **žu na najžurowische a njecźłowjeske waschnje je Serbami załhadźeli.** To wobšmědźa wośebje **němšzy autorejo** na pšch. Nottrott, Schmeling, E. Müller, Giesebrecht, Kleinpaul a druzy. Wo nich najšterje jedyn němšti profesor nicźo njewě abo wědźeć nochze. Bližšche šnajomstwo ſ nimi by jeho „wědomosćí“ do njeměra pschinjeśkła a tuj je njewědomosćí wo žerbšitich stawišnach za njeho najšerscha bróń. A němske pschipośkucharstwo jemu pschihłośiże. Wschako žo wo jenu njewažnu narodnu mjenschinu, wo Serbach jedna. Schto to dale. Tak pšiche też němšti šćawišnaŕ O. v. Heinemann w žwojej: „Historische Monographie“ **wo markhrabju Geru, kat je tutón na žurowe waschnje pscheźiwo Serbam wojowal a jich sejmanow šabiwał.** Potajtim žu Serbja semjanow měli, schtož tutón Wróblakowski profesor prěje. Snadź tutomu wědomostnemu kujesej šnate njeje, so je Gero, na **tšicźej žerbšich wjerchow a semjanow pschi hoscźinje skradżu šabicź a samordowacź dał.**

Pschecźiwo tutomu do njebjes wołazemu njeskutkej spjećuje žo šamo pjero němšk. stawišnarjow a tuž mějesche wschu winu, žwoje žurowosće na stary dźeń we jenom tłóschtrje sapokućicź. Wo tutej hańbje na wschć cźažy a sa zyłe Němzowstwo, wšjo knjes profesor njerěcźi.

Schto je Němzam da žerbšich krajinow wabiło? Jich derje wobdźěłane pola a hona, jich wobsedźenstwo. Natarstwo stejesche pola Serbow wo wjele wyšche hacź pola Němzow. Tehdom Němzam jich krajiny k sejžiwenju doźahachu. Dokelž běchu na rubjeźnistwo a wojowanje šwuzeni, nadpadowachu měrnych Sslowjenjow a djerjechu jim krajiny a bohatstwa. Jich cźah k ranju dźěła pschez **žerbske cźeła, njeliczomneje žerbšeje krjewje je tehdom běžało.** Tak pišaja **němzy ſtawišnarjo.** Wo tom knjes profesor žwojemu wěrjazemu pschipośkuchaŕstwu nicźo njepowěda.

A potom žej dowola rjeź: **„Bychu-li Němzy brutalnje** (šurowje) **pschećźiwo Serbam postupowali . . ., dha njeby Serbstwo mjes Němzami žo dźerżeć mohło.“** Tuto wupraznje je najlěpši dopakas jeho historiśeje źakobśeje. Potajtim dyrbjachu Němzam hišcze dźakowni być, so je na wjele miljonow žyłny žerbšich lud pšches němsku pschemóc a napjatošć hacź na 200 000 duschow žo šnišit. To běsche wschu sćěhnuć jich wyschescheje kultury“, kotruž žu Serbja w krénim wěku hacź do kośce sacźuwali. By tu pschedaloko wjedźo, cźehnuli tu wschć nałožene žrědki k šnišenju naschoje narodnoscźe nadrobnje wośjewicź. Hišcźe je dźenja njeje postajenje w Prusskej šběhnjene, **so maja žo žerbšte schulište dźěcźi, je-li w pschestawkach mjes žobu žerbšti rěcźa, diziplinarnje khłostacź.** A wjazy tajkich duchownje brutalnych powostankow ſ monarchistich cźasow mamy w naschich schulach. Hdyž šawa žo nješchto podobne Němzam we Cźeskej, na kotruž žo naschi pschecźiwnizy rad powołkaja? **Schto buchmy za to dali, bychmy-li tajkich kulturelnych prawow tu měli, kaž woni tam!**

A w lěcźe 1850 žu Serbja „narodnu agitaziju ſ nicźeho sapoczeli.“ Njeju šnadź woni revoluziju 1848 sawinowali, so bychu žej němšich wjerchow podwolili? A tuźi žu w dobrotach napschećźo Sserbam, jedyn pschemo druheho žo pschetrjechicź chzdli! W tym šwitku mjenuje prusteho krala Wilhelma IV., potajtim toho, **tiž je šafalał, Sserbow wěrowacź, je-li němštu rěcź njewobknjeja.** Tajkele „wědomosće“ žo bjeskritiknemu němskemu pschipośkuchaŕstwu pschednoschuja.

K dźerżenju Sserbowstwa žłuscha po jeho měnjenju też, so šmědźachu žerbšte bóšti ſ Błótow potomnikow němšich semjanow w Barlinje še žłowjanskim miokom šeŕknicź. A katolšy duchowni, kotříž buchu we žerbšim seminaru w Prasy wukubłowani, žu potom tam nawukniene waschnje wojowanja do Luźizy pschenješli. Wot nich žej Němzy wšesče žadachu, so bychu žwój lud pomhali germanizowacź, schtož šnadź žo stanje, dźeń njebudu žo wjazy žłowjanskeho ducha naźrěbacź móz. Tohodla dyrbjesche žo seminar pschepołožicź, so njeby dale pod cźěrkwju wliwom stak.

A Napoleonej je žo jedyn žerbšti regiment do žłużby stajicź chzył. Tuta „historiska namakanka“ je we cźěškožerbšim namjece na ententu, wobrjedź Němskeje žerbšti kraj wutworicź, wulki rólu hrała. Tajkale namałana hłuposcź a njewěrnosćí!

S radoscźu wušnawasche knjes profesor dr. Laubert na tamnej šhromadźišnje w Shorjelju, so je Sserbowstwom wróćo dźe a to tež licźbnje dopokasałe, to rěka, po „žwojej statistiźy“. **Ale hojedła žo Sserbja na jane waschnje njepscheźiwcźiju,** maja wschć prawa — wěsće w dawkhkłaćenju — ſ kaž kóždy druhi staćan. To njeje pocźišcźowanje, hdyž žo žerbšto-němšk. wobadam žerbška eforija šapowědźi, hdyž žo w prusšich šchulach nicźo žerbšti njewuczi, ale dźěcźi žo šćerje khłostaja a wohańbuja. dla žerbšteje rosmołwy mjes žobu, hdyž žo němšzy wuczerjo k špěchnischej germanizaziji do Sserbow tykaja, hdyž žo Sserbam wschć mózne cźeże cźinja, žwoju maćeršću rěcź dokładnje nawuknyć a mnoho druheho. Hdyž maja Sserbja teźame kulturelne prawa, kaž **Němzy?** Hdyž žo Němzam taśe wulkošcźe w Cźechach cźinja, hdyž maja wschć pschiprawy k sdźerżenju žwojeje narodnoscźe! Haj, burito, to je něšchto druhe. Tam jedna žo po profesoru Lambercźe wo 3½ miljonow Němzow, tu pak jenož wo nětkaśe „100 000 Sserbow“, kotrychž šahuba za Němzowstwo žaneje šchkody bylo njebu. Jemu a jeho duchownym rowjenkam na sdźerżenju Sserbow nicźo njeśaleji. Hacź ſ nim stara kultura po šnišeji, schto wo to. Na jeho rospadankach potom Němzowstwo šterje kcźeże a žo roswika. A to dźe je dokoncźena žadoscź wschćich Wschoněmzow a jich pschiwišnikow. Naśatanje pokasuje na **„žerbšti strach“** — wo tom pschinjeśemy w pschichodnych dnjach wobšchernischi nastawk — a chzedźa ſ tym na šamolwite wotschtky šlutkowacź, so njebychu Sserbam pschewjele kulturneje žwobody dali. **Sa žebje žej Němzy we wukraju wyšche prawa žadaja.** Wukraj njeźmě sa Sserbow žanoho sajima měcź, też moralnje podpjery poštićeźi. To hnydom wo krajnej pšcheradźe žonja. Němz žmě žwětowu šjawnoscź pšches žyłnu wukrajnu agitaziju na žo šłožowacź. Rosmołwjesch žo še šprawnje šmóžlenym Němzom wo naschim narodnym położenju, to jemu wěrje podobne njeje. Měni, so tola naśatanje w nowinach cźita a w němštej šjawnoscźi žłyšchi, **kat derje žo Sserbam w Němskej dźe.** So na pšch. Sserbstwo w Delnjej Luźizy pod němškej šwatlu mrěje, pschi nałožowanju wšchech modernych žrědkow k šnišenju tamnišcheho žerbšteho ludstwa, to wón ša mózne njedźerži. Tajzy šprawni Němzojo wušnawaja, so žo na to waschnje Němzowstwo we wukraju nihdźe njepocźišcźuje. **Sserbika dušcha je pšches stóletnu germanizaziju šajedocźena.** A ſ wunoschowanjom, so chzedźa Sserbja šamostatny kraj wutworicź, šcherja němšku šjawnoscź. Wona wěri dale tutu namałanu łžu a to cźim bóle, cźim wjazy rasow žo extrje abo pišomnje wošpjetuje.

A potom žo tucźi na „methody Polakow, Cźechow, Italcźanow a Franzojow hórscha“, hdyž žu je tola hakle wot Prušow namułli. Schto ma žo tutej hłuposcźi rjeź: „Hohenzollerjo žu runjewon Kaschubam, Sserbam a Maguram jich wośebitu rěcź nanuślowali, so **by** žo sdźerżała.“ **A žerbšte hibanje w Delnjej Luźizy žo „pożeruje“** (šo jemu połćtuje), hładajcźe na žerbške kemšchenje a chzedźa še wschćemi žrědkami ludźiwo sdźerżecź.“ Tajkele šarješirstwo! Hohenzollerjo žu žawna šnacźi potłoczowarjo, njeněmšcźi ludow w Němskej. Wšche narodne mjenschiny wuwjasowaze šakonje žu pod jich knjeźerstwom žo štale. Jena Khoćebuska nowina, kotraž wobšitejnosze Delnjeje Luźizy lěpje šnaje, hacź nękajši idaleny profesor, ſ radoscźu wubóhwasche, so tam žane žerbšte hibanje njeje.“ Chzemy rad pschidacź, so žo Sserbam w Błótach jich žerbšta drasta hišchcze še cźěła njedeŕje. **Ale Boje žłowo na pšch. w Burku** (najwjeršchej woſadźe) **žo jim žawna w macźernej rěcźi wjazy njeprědźuje, njeśpěwaju žanych žerbšich khérlu-**

Serbski wuměnkaŕ.

Powědańcźko ſ pschedwidźenkeho a wójnskeho cźaša.

4.] (Pokraczowanje.)

Dołho leźešche Natuschkez nan hišcźe na žwojim khorokožu. Skónczne pak nabny šaźo nowych mozow a žo pomału wustrowi, haczrunjeź bě w jeho komorzy cźasto tak šyma, so jemu šuby łkepotachu. W jeho komorzy mjenujazy ženje njetepjachu.. Khata měnjesche, so kachle dosćí njeczahnu. Natuschkez nan pak běsche telko lět ſ hospodarjom bnk. Stajnje kachle derje wohrěwachu. Dokelž pak widźeśche, so ša kachlemi na kawzy wjele wuschny njeje, dha tola šaźo najradšcho šaźo do loża šaléše. Loźo jemu ſ cźopytnimi zyhelémi wohrěwachu. To bě najtuńšcha naprawa. Bliže nałeźa Natuschkez nan zyle wotthori. Tu jemu Khata štajnje telko dźěła nakaša, so druhdy ani wodyhnuć njemóźeśche. Cźěśko dyrbjeśche žebi žwój wšchédny khléb šarych dnjow šaštužicź. S tym šalutowa na kuble jenoho łkužobneho — njedoła pak janu mjdu — khiba jeno nětkotre pjenjeźki ſ tobakej žwojeje trubki. S tym žo jemu wocźi wotewrischtej. Jeho pschichodna dźowka dre wědźeśche, hdyž ma pschimacź a mózníje dźěkaśche. Pschi tym pak bě łkupa a narhabna kaž žurt. Wona dźiśche nadobo šhohatnycź a tuž nimo měry lutowośche. Njeśwěri žebi ani žebje ani žwojich naźwjacźicź. Jej mało na tym šaležeśche, hacź cźeledź žyta abo hłódna wot blida łhodźi. Teź šaremu nanej kóždu pomałku thléba a kóždu cźašku mjaśa wotliczi. Wón njeśmědźeśche žo ženje wjazy do žyteje wole najećź. Pschi tym bésche hižo tak dałoko pschijschło, so Natuschkez Jurij nicźo wjazy njepkacześche. Wón bu woprawdźite hadrjeschcźo žwojeje žony. Wona ſ nim cźinjeśche, schtož žo jej runje špodobaśche. Wo nim móżeśche žo woprawdźe špěwacź:

Kak dźiwnje žwět žo wobrocźa,
hdyž žona muža w mozy ma.
Tuž mužoja, hlej, kedźbujcźe,
a tholowny prjerj njedajcźe.

Pschi wschej nušnoscźe pchibližeše žo nayma. Liśco pocźinjaśche žołtnyć a kwětki hinjachu. S prěnimi naśymkimi mrošami narodźi žo mkodymaj Natuschkez manbdźelkimaj potomnik. Tón cźasto ſ zyłymi mozami šchrěcźeśche a žwoje žiwjenje zyłej wšy wośjewjeśche. Tu mjeśeše Natuschkez šiaru nan pěstonjenje na šchiji. Po někotrych lětach žo cźrjódła potomnikow dale a bóle rosmnoži a tuž bu Natuschkez nan ſ woprawdźitej pěstonjcźu. S wjeśchej cźrjódźu bu dale mjenje měśtna w domje. Jenoho dnja bé šaroho nanowa komorka wuprośnjena. Do njeje běchu łoźa ša wnucźkow šłajili.

„Wone žo hinak njehodźi“, praješche Khata, „tute drobne lurjata teź njemóźu won šešadźecź. Sa waš, nano, žym holcźaju jitwu pschihotowaka. Tam je prawje ša cźichim a šmějecze tam žwój měr. Tu waš štajnje šchrěcźenje dźěcźi jara myli.“

Srudny a nicźo njeprajiwschi poda žo Natuschkez nan do wuśkeje něhdušcheje holcźazeje komory. We njej bé duschaty powětr a šedom nětkaśe wuhladko měśto wokniešchka. Sydny žo na łoźo a płakaśche na pot hodźiny dołho hórke łzyły. Jemu bé tak cźeźko wokoło wutroby, so žebi myślesche, so jemu kóždy wokomik wutroba rostkoźi. Cźujeśche žo, kaž by był we jaśtwje. Jaśne błónczko staroby a cźopke błónczko wohrěwazeje lubošcźe jemu pobrachowaśche. Hdyž luboscź pobrachuje, tam wutroby šlwjerdnu a šamjernu. Tyšaz krócź bé hižo žwoju dowěru wobjarował. Cźašto šdychowaśche: „Hdy hych měł žwoje wumělkaśke prawo w porjadku. Bé pak tola dobru radu wucźerja Krala pośłuchał. Tak hych bohužeł pschepołdźe. Natuschkez nan bé žyle na hnadu žwojich dźěcźi pokasany. Wuczeŕ Kral bé jemu ras praješł: „Schtož žwojim dźěcźom po kórcźach šawoštajiśch, to cźi po łźicźkach šarunaju.“ Haj, tak bé tudy teź woprawdźe pschiśchło.

A pschi tom njemóźeśche po prawym hišcźe šforźicź. Jemu dźé po prawym nicźo šteho njeczinjachu, jeho njebijachu abo na druhe waschnje njecziłowachu. Dachu pak jemu hłodu tradacź, a njemějachu ani šchkrickźi lubošcźe k njemu. Hdyž Natuschkez nan widźeśche, so jeho žym ani jeho pschichodna dźowka žanu lubošcź k njemu nimaju, bu jemu hórje, hacź by najšurowišchi hłód tradał. Tola cźerpjenja Natuschkez nana njebéchu hišchcze na najwyšchišchim šhodźenku. Wjele cźeźšchich wokomikow a khwilow hišcźeże na njeho cźakaśche. Jenoho dnja jeho Khata žamo wot blida wocźišćiśche.

„Nano“, praješche wona, „njecha cźe wy wot nětka we žwojej jitwicźaŕ jěcź. Dźěcźi še waš ša blidom hańbuja. Tam macźe šnajmjeńšha peheď nimi měr.“

„Haj, haj, to wšchak je hižo wšcho dobre“, kiwny Natuschkez nan a póšrě měśto poliwki žłyšiš. Wot nětka jédźeješche wbohi staru nan žam we žwojej cźmowej štukhcźej komorzy. W njej bé tak cźma, so ledma šchtickźu widźeśche, kotruž jemu žłužobna na blido štaji. S jeneje štrony měśeśche cźémnota komorki teź žwoje dobre na žebi. To šnajmjeńšcha njewidźeśche, so jeno **pok** šchtickźi měśto pokuje dostanje. Do huby cźłowjek teź pó cźmje trjechi.. Sšyły, kotreź do poliwki padachu, bé chu jemu měśto žele, kotruž Khata druhdy še šlupoścźu šaponni. Wobjedy buchu dźeń a špatnische. Wón dyrbjeśche žo ſ drjebjeźitami, kotreź ſ blida padachu, špokojicź, ale tę hišcźe jemu njedachu abo njepopischachu. Jeneho dnja pschi špoćzatku dezembra dźiwśche žo něšchto pryedy hacź hewak špacź podacź. Tu žłyšcheśche, kak žo Khata runje psched jeho wokniešchkom še žwojej šotru rosmołwja. Tuta bé ſ njej na wopyt pschišchła. Bé na jene wuho hłuchła a Khata dyrbjeśche na nju tkěrko wotkacź, šo by něšchto šrošumita. Tuž Natuschkez nan jeju rosmołwu ayle derje žłyšcheśche (Pokracź. šćěhnje.)

schow w zyrkwi, w schuli so tam ani złowczka serbšći njewuczi, wuczerjo a duchowni su wschitzy Němzojo, njeje tam žanoho serbskeho towaršstwa k pěstowanju ludstwa. Tak niczi so na duchownje brutalne waschnje delnjolužiske Sserbstwo. A potom ma hischcze nětajki němšti profesor khrobłosć, do šwěta trubicź, so so Sserbam žaneje schkody njestawa!

Pschi rosmołwje pokaza hórši rada Illmer, **so so serbske krajiny bóle a bóle industrialiserja a tak so serbska Lužica nastajnje wuwjasuje.** W poslednich létach je so tam 6—7 000 němskich hórnikow sasydlilo a mała liczba serbskich statkow wjehraje pschecźiwo nim wulkeje róle w Schlesyskej. **Sakorjenjenje industrije je najlépscha germanisazija Sserbow.**

Potajkim to je sobu najwažnischi samer pschi wuwyawaju wuhla se serbskeje semje. Derje, so je to jedyn znajeć takle njetajomnje wupraził. Nětko mamy to czorne na běłem, schtoż jmy sdawna žej myślili. To pak nje žane potłóczowanje Sserbow. Bohužla niz. Tažzy so jenoż s doznatnym sniczenjom spokoja. Kajkeho smyslna hischcze potom wumjedzenje tamneho Mrótzkiawskeho profesora maja, hdyž tajke skutki jemu na hubu bija. Wón chze, kaž też druzy, němsku a europisku zjawnosć zlepicź. To je wukónczny wotpohlad zulcho hibanja a schczuwanja napschecźo Sserbam. To zmy sdawna spóznali. A tamna zhromadzizna w Shorjelcu je jenoż wójmidło w rjeczasu tajkich pschecźiwnych zarjadowanjach.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyschina.

— W Michalskej zyrkwi smjeje njedzelu Laetare rano we 8 hodź. němsku spowědź a swj. wotkasanje farar Rjeda, dop. w 9 hodź. němsku a ½11 hodź. serbsku Božu słužbu, farar Tischer. Sbérka za khude pacźerske dźěći. Dop. w 10 hodź. we wokrjesnej hsadarni na Židowje swj. wotkasanje, farar Rjeda. — Pop. w 3 ½ hodź. z pruhowanje němski pacźerskich dźěći 2. duschepastyrskeho wokrjesa, farar Tischer.

Wutoru wjeczor w 7 hodź. w Jenkzach pola Schorschez serbska póstna nutrnosć, farar Rjeda.

Schtwórtk pop. w 3 hodź. zonzage towaršstwo (na dwórnischczu).

Semrěli su: 28. 2. Marja swnd. Gruhlowa, žiwnoskerka se Sahorja na Židowje, 81 l. 8 m. (pokhowana w Budestezach). — 7. 3. Margareta Helga, Pawola Jnnkera, dźěłacźerja na Židowje dźowka (½ hodź. stara). —

— **Krajnozyrkwinske zhromadzenjstwo w Budyschinje** na Rózowej haśy 31. Njedzelu dop. ½11 hodź. njedzelska schula. Wjeczor 1/8 hodź. evangelisazijska zhromadzizna. Wutoru wjeczor we 8 hodź. swjask młodzinu za rozmoz. schescziansstwo sa młodźenzow a žnjedu tchorunja sa młode holzy. Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblijska hodźina. — Knjes zhromadzeńskowny wothladar Zimmermann s Budyschina smje biblisku hodźinu njedzelu powołdnju ¼4 hodź w Njeswačzidle, žnjedu wjeczor na Židowje (hodźina sa mužow) a pjatk wjeczor w Zokowje. — Knjes zhromadzeńskowny wothladar Kschižan smje njedzelu pop. ½2 hodź. njedzelsku schulu a w 3 hodź. biblisku hodźinu w Bělej Horje, njedzelu wjeczor w Hlinje, póndzelu we Wulkej Dubrawje, wutoru w Hornjej Wjasońzy, žnjedu w Cźornjowje, schtwórtk w Zyschczach a pjatk w Drožkim, pschecźo we 8 hodź. wjeczor.

S Budestez.

Njedzelu Laetare smje farar Domaschka rano 1/8 h. serbsku spowědź, farar Bóźa dop. ½9 hodź. serbske a we 10 hodź. němske předowanje. — Pop. w 2 hodź. smje farar Bóźa pruhowanje němskich pacźerskich dźěći.

Pjatk dop. w 9 hodź. smje farar Bóźa serbske póstne předowanje.

S Bukez.

Njedzelu Laetare rano w 7 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boża słužba.

Pjatk dop. w 9 hodź. póstne předowanje.

Semrěła: Mathilda Luisa swnd. Urbanka rodź. Jdelerez, wuměnkarka w Cźornowje, 86 l. 11 m. stara.

S Budyschinka.

Njedzelu Laetare dop. w 9 hodź. serbske kemschenje, ½11 hodź. kemschenje sa dźěći. — Pop. w 4 hodź. serbska póstna nutrnosć.

S Barta.

Njedzelu Laetare rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemschenje.

Pjatk wjeczor w 7 hodź. serbske póstne kemschenje.

S Delnjeho Wujězda.

Njedzelu Laetare rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemschenje. Na serbskim kemschenju so kérluschi spéwa za wumeńkarja Michala Winklerja.

Semrěła: Berta Schupinowa rodź. Zeidlerez, baba na wotpočinku, 75 lět.

S Hodźija.

Njedzelu Laetare smje farar Wjesak rano 1/8 hodź. serbsku spowědź, farar Voigt dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje. — Pop. w 2 hodź. budze pruhowanje pacźerskich hólzow. — Popołdnju w 4 hodź. budze w Cźerwjenych Nošćizach na schuli póstna nutrnosć se spowědźu.

Pjatk pop. ½5 hodź. je serbska spowědź a w 5 hodź. serbska póstna nutrnosć.

S Huski.

Njedzelu Laetare rano 1/8 hodź. němska spowědź, dop. ½9 hodź. němska Boża słužba, ½11 hodź. dźěćizkemschenje.

Pjatk pop. w 6 hodź. němske póstne předowanje.

S Hornjeho Wujězda.

Njedzelu Laetare dop. ½9 hodź. serbske kemschenje, w 10 hodź. němske kemschenje.

Sstrjedu, 17. měrza, pop. w 4 hodź. póstna nutrnosć w pacźerskej sstwje, wjeczor we 8 hodź. biblijska hodźina (knihi Hiobowe).

S Hucźinu.

Njedzelu Laetare rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. — Pop. w 2 hodź. towaršstwo knjezinow na farje.

Pokhowany: 3. 3. Hendrich Waltar Nječa, mandź. synk Jana Hendricha Nječe w Hucźinje, swojeje starosby 7 měsazow.

S Hrodźišcźa.

Njedzelu Laetare rano 1/8 hodź. serbski haut, dop. ½9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boża słužba.

Pjatk 19. měrza wjeczor w 7 hodź. serbska póstna nutrnosć.

S Khwaczicz.

Njedzelu Laetare dop. 1/8 hodź. serbska spowědź, ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje.

Sstrjedu wjeczor w 7 hodź. němska póstna nutrnosć.

Smrěli 7. měrza: Mar. Richard Pannach, šamkat we Wulkej Dubrawje, 22 l. 1 m. 10 dn. stary. — Jurij Hobrak, khěžeŕ w Małej Dubrawy, 78 l. 9 m. 24 dn.

S Klukscha.

Njedzelu Laetare rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba, ½11 hodź. němska. Němski wor sa dźěći. Powołdnju w 3 hodź. zhromadźizna žónskeho towaršstwa pola Schusterez w Klukscha.

Pjatk wjeczor ½8 hodź. serbska pasijowska nutrnosć.

Pokhowany: morwonarodźeny mandź. synk Hermanna Locki, dźěłacźerja w Ruhethalu.

S Lupoje.

Njedzelu Laetare rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němska a ½11 hodź. serbska Boża słužba. Sbérka. Pop. w 2 hodź. dźěćizkemschenje. — Zyrkej je wutrjepjenta!

S Minakala.

Njedzelu Laetare rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemschenje. Pop. w 2 hodź. kemschenje sa dźěći.

Pjatk wjeczor ½8 hodź. serbska póstna nutrnosć we Božim domje.

S Małeschez.

Njedzelu Laetare dop. w 9 hodź. němske kemschenje, ¾11 hodź. dźěćizkemschenje. — Pop. ½3 hodź. sjednoczenje młodych holzow (se spéwanjom) na farje. — Wjeczor w 7 hodź. serbska póstna nutrnosć na farje.

Wutoru tchorunja pola Kunatez w Dobroschczach.

S Rozaczicz.

Njedzelu Laetare rano 1/8 hodź. němska spowědź, dop. ½9 hodź. němska Boża słužba. Dop. ¾10 hodź. Boża słužba sa dźěći. — Pop. ½3 hodź. serbska spowědź a Boże wotkasanje.

Schtwórtk, 18. měrza, pop. w 3 hodź.: němšzy stari zhromadźa so na farje.

Pjatk 19. měrza, dop. we 8 hodź. serbska póstna nutrnosć.

Kschczena: Ella Elfrieda, dź. dźěłacźerja Fr. Kuhnta w Trubyzach.

S Njeswačzidła.

Njedzelu Laetare rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. Pop. ½4 hodź. biblijska hodźina w pacźerskej sstwje (Knjes tow. dohladowaŕ Zimmermann s města). Pop. ½6 hodź. serbska póstna nutrnosć se spowědźu pola Błažij w Khabjowje.

Sstrjedu w 3 hodź. pohrjebnje žónskeho towaršstwa we knjezim hosćenzu.

Pjatk dop. w 9 hodź. serbske póstne kemschenje. Pop. w 4 hodź. němska a w 5 hodź. serbska póstna nutrnosć se spowědźu pola Pěcźez we Lutezu.

S Porschicz.

Njedzelu Laetare rano 1/8 hodź. serbske Boże wotkasanje, dop. w 9 hodź. serbska a ¾11 hodź. němska Boża słužba. Dop. ½11 hodź. dźěćizkemschenje (mjeńske dźěći.) — Pop. w 2 hodź. dźěćizkemschenje (starsche dźěći). Pop. w 2 hodź. rosmuczenje pohanskeho khora wot kn. Wolframa-Drježdźanskeho. Tehodła serbskeje kschesći. towaršstwa wupadnje a so halle 21. měrza wotmětwa. —

Sstrjedu pop. w 4 hodź. serbska póstna Boża słužba, pop. w 5 hodź. pohrjebnje zyrkw. pschedsteje Kćerjonow.

S Rakez.

Njedzelu Laetare rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. Pop. w 2 hodź. serbske dźěćizkemschenje.

Smrěli: Handrij Měto, wumeńkaŕ w Schežeńzy, 77 l. 5 m. 25 dn. stary.

S Rychwalda.

Njedzelu Laetare dop. w 9 hodź. němske a ¾11 hodź. serbske kemschenje.

Se Sślepcho.

Njedzelu Laetare serbska spowědź a Boże wotkasanje rano we 8 hodź., serbska Boża słužba dop. ½10 hodź., němska ½12 hodź. — Sbérka za evang. diakonišiski wustaw w Frankensteinje w Schl.

S Wóbłinka.

Njedzelu Laetare rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemschenje. Sbérka. Pop. ¼4 hodź. Boża słužba w Lěšcu.

Pjatk 19. měrza dop. w 9 hodź. serbske póstne předowanje.

S Wochoz.

Njedzelu Laetare dop. w 9 hodź. němska a ½11 hodź. serbska Boża słužba. — Pop. w 4 hodź. spowědź w schule w Hamorach. — Wjeczor we 8 hodź. serbska biblijska hodź. na farje.

Sstrjedu 17. měrza wjeczor we 8 hodź. biblijska hodźina w Hamorach.

Listowanje.

A. D. Jeli podruźnik njedźiwajo na Waschu sakasuju bibliarskwo dale we swojim wobhołenju wukonja, dha Wam niczo dale njeschowa hacź skórzou na słožbnjenje podruźnistwa po § 2 podruźnistkeho sakonja pola hamtskeho sudnistwa japokožicź. **Tola bychmy Wam radźili, najprjódy pola wobhdźeźiskeho towaršstwa so wobhonjecź a sej radźicź dacź.**

Zapóslane.

(Bjes samokwitosće redakzije.)

K rozjasnjenju.

Dla wuśwjedzenja wjerchow so někto wjele rěcźi a pisa. Kaž je znate, chodźa kommunistojo a sozialdemokratoju nutśu namjet swonka normalneho sakonjedawanja psches ludowe žadanje (Volksbegehren) rosrisacź. Litty k sapisowanju a tak k wobulkutkowanju pschi ludowym žadanju su wupołożene pola měschczanoskow. Sapisuje so schtyri miljonow wólbothmanych (to je dźesaty dźěl wschěch wolerjow) a njepschiwsuje so tutón namjet w němskim žejmje, potom two tym wschitzky wolerjo wothłosuja. Jeli kommunistojo a sozialisća liczbu žadanych hłosow swjedu, potom dyrbi knjezerstwo němskemu žejmej sakonjowy naczisć pschedpokazicź. Wotpokasa-li pak žejm tutón naczisć, so Ludowy roshud (Volksentscheid) pschihotuje, na kotrymž so potom s najmjenscha 20 miljonow hłosow wobdźělicź dyrbi. Jeli žnadź tuto žadanje wustawu pschemjenja (wot tym njejsu žej politiske strony pschesjene), potom dyrbi wjazy dyźi pokoja wschěch wólbothmanych s „haj“ wothłosowacź. Pschi ludowym roshudźe so nichtó sapisowacź njetrjeba, ale to maja so wolerjo jenoż w tajnej wólbje se „haj“ abo „ně“ roshudźicź. Tutón termin budźe hakle posdźišcho, hnadź w meji, postajeny.

S tamnym praschenjom wotnamakanja wjerchow saběracju so někto nimale wschitzy ludźo a roshorja so mjes sobu. Sozialne hubjenstwo w Němskej, snitzenje mnoho samoźenja a wjele efektnych, hnadne nahódnoscźenje przedawschich naliutowankow zu wocźi mnohich staczanow na samoźenje wjerchow wobroczili, kotrejž njebu pschcźo na prawidkowe waschnje k privatnemu wobhdźeźenstwu pomjenowane. Mnohy so praschcźa: Dyrbja dha przedawschi wjerchojo jenicźzy pschinu s wójmy měcź? Ludźo so dźiwaja a roshorja, so smědźa wjerchojo swoje przedawsche samoźenje sdźerzecź, haj je wysche pohódnoscźene dostacź hacź druhy staczenjo.

Pschecźiwo ludowemu žadanju, chodźa druhe politiske strony wotschkodźenje wjerchow psches wěste sakonske postajenja sarjadowacź. Po tutych by so wšo jich dotalne samoźenje hacź na wěsty dźěl privatneho wobhdźeźenstwa snjiło. Tajki wobsedźity hud ma potom pravidłowe podłohi sa wotschkodźenje postajicź a so też na sarunanje, kotrejž zu s wjerchami dźěła so hižo pschewjedle (na psch. s predawschim sakskim kralom). Ssu žnadź wschelazy przedawschi wjerchojo namjetu na pohódnoscźenje sapodali, dha maja so runje tak po sakonju wot 16. junija 1925 pohódnoscźicź kaž druhich staczanow, to rěka jich privatne samoźenje.

Po sabadze „šiame prawo sa wschěch“, kaž to artikl 109 němskostatneje wustawy žada, (wón praji: „Wschitzy Němzy (staczenjo) zu psched sakonjom jenajzy“), ale niz jim lěpschinu daca. To so njeby se sabadu sprawnoscźe sniętko. Dźiwaja na wschelake ménjenje wo tutej naczisnje **je pschedkhodźiwe Narodnych mjenschin w Němskej w žiwojim pohedźenju sandźeny schtwórtk w Barlinje wobsamkło, stejsčego dla praschenja wotschkodźenja wjerchow žiwojim wolerjam hamowólnje pschewostajicź.**

Wotmołwa butroweje wulkowikowskarnje Knothe a Rostock w Drježdźanach wo nadběhi, kotrejž so w cźišle 35 „Serbskich Nowin“ na nju cźinjachu.

Cźinimy cźitarjow „Serbskich Nowin“ na to kedźbliwych, so jenoż najlépschu mlokarnisku butru po najtunschich dnjowych placźinach pschedawamy, kotraj hódnosć burskeje butry wo wjele pschetrjecźi. Naschu mlokarnisku butru dźełamy we wulkich dźěłarnjach z jyle wušnamnymi hygieniskimi pschiprawami na najcźišcźischе waschnje, mjes tym so burjo cźahto z jyle njedobahabnymi pschiprawami a na njecźiste waschnje jich butru dźěłaju. Wy-li **někotra hospoza wobhdźěbowacź mohła, kaž by burska butra dźěła, wšecze burjku butru kupowała njeby.** Hdyž běchu burjo j jich butru za cźah inflazije? Běchu burje, kotříž tradawzych měšcźanow, tiž so na wjach wo dostacze zyrobу prózowachu, ž pjami f dwora honjachu. My **zaś** smy Budyschin w najhubjeńšim cźasu wschědnje s 3—4 zentnarjemi butry zastarali. Policija może kóždeho we tom powucźicź, pschetož je naschu butru kolkowała (Abstempeln). Někto hdyž je wikowanje sašo swobodne, butrowi wikowarjo, kaž hriby se semje rostu. Dźensa dźeli **wupłodźerjo a pschedawarjo 30 hacź 40 prozentow na jich tworje sabłudźicź, mjes tym, so dyrbimy jako wulkowikowarjo so 10 prozentami spokojicź a k tomu hischcze wudawki njesmj.** So zu **kupay** j naschej tworu spokojom, dopokaże nasch wobrot w Budyschinje. Wjele reklamy tu niczo njepomha, twora dyrbi so hama porucźecź.

Rad wěrimy, so je to někto knjesej Mittagej fatalne, so je jeho wuprajenje pschecźiwo Sserbskemu Ssokolej nejjawnosći pschichłoło. Jeho prěcze a wušmjatosćenje, so je to **někteho druhi (schto dha?) prajił, jemu niczo njepomha.** Na serbskich Ssokolach saleži, hacź chcedźa hebi to lubicź dacź. Kak lohzy bo tola pschi tóstopinje někomu někcźo wušunje, schtoż hewak potajnje we wutrobje nošy. Też we pinje leži druhdy wěrnosć.

Směški.

** **Stara knjeńna** smužicźe: „My žony njecźimy pschódy směrom, dóniž nimamy žadnje prawa jako muže!“ — Budź tola spokojom, schnawzaŕ wschak hižo maschi!

** **Zyle prawje.** Hanka: „Maczi, schtó běsche po prawom Jéwa?“ — „Maczi (na nana pohladnywschi): „Zona, kotraž też niczo k wobleczenju njeměješche.

** **Skónczinje ma měra!** „Potajkim, Wyschi mandźelski je někto też wumrěł.“ — „Bohužeł! Wóh spožcź jemu wěcźny wotpočink a měr!“ — „Haj, haj, pschecźoŕ ma jemi tak a tak žaneho měł njejeł“

Najrjeńscy ſamopojak ſa kruwarnje a konjenzy je tón tu naſchim cžitarjam we wobrazu pſchedwjedzeny. W pónojczžy nadeidže žo jenoż mało wody. Chže-li ſkocžo picź, ſtłocžł ſamowólnje na blachowy a derje emajlowany jaiczk w pónojczžy. Tón wuſbehnje cžopik a woda běži po pónojczžy. Hdyž ſtocžo pſchestanje picź a hłowu ſ pónojczži wosmje, woda pſchestanje hnydom běžecź. Cžopik ſaže ſam ſapadnje.

Tuta pſchiprawa ſadźewa, ſo ſtót wodu ſanjeſchwarni. Też žo nawucži ſe ſamopojakom žebi hrajłacź, kaž žu to pſchi druhich ſyſtemach huſto doſcź wobkedźbowalł. Sběhanje wěcžka je ſa ſkocžo trochu wobužne. Wono žo k tomu jenoż pohnuje, hdyž je doſcź łacžne.

Tutón ſamopojak móżeſch kóždemu ſyſtemej wodowoda pſchiſamknyć. Tola je radno, ſo woda prjedy do kortła ſ płuwazym ſawrjeczom běži. Derje je, ſo je woda trochu pſchedyrjena a wotestata a tak ſkocžeczu lepje tuje. Pſchi dobrym ſawadżeczu kortła woda cžiſta wostanje. Tam, hdyž wodu pak ſ motorom pak ſ rukami do baſſina abo kortła klumpaja, tam je tajke płuwaze ſawrjecže njetrjebawſche. Tu žo woda hižo troſchku pſchibrěže.

Dom a kuchina.

Kurjenje mjaża.

Hdyž žu mjaſo abo pleza žwój cžaž naželene w žudže (eingepöckelt) leżo měł, ma žo wuſuſchicź, abo lepje prajene, wukuricź. Ludźo hižo we ſtarodawnych cžaſach mjaſo kurjachu, dokelž hižom ſdawna ſpóſnachu, ſo žo kurjene mjaſo dołho dżerži. Na cžim pak nětko ſaleži, ſo žo runje kurjene mjaſo tak dołho dżerži. We drjewje je mjenujcž drjewowa kišalina a kreoſot. Tutej kišalinje w mjaſu bakterije ſniczitej, kotreż tłacže mjaża ſawinuja. K tomu hiſchcže dopomha, ſo žo mjaſo wuſuſchi. Męſo hakle žo mjaſo potom derje dżerži, hdyž je derje wukurjene. Mjaſo derje wukurjene pak je tehdom, hdyž je kur mjaſo doſcź derje pſchecžahnył. Tuž maſch mjaſo, chżeſch-li je derje wuſuſchicź, męſo dlěſchi cžaſ žuſchicź. Njeżmężch pak je pſchedołho, pchetoż potom by pſchejara twjerdże żłodżało. Ssuſchi-li pak žo mjaſo pſchemało, je to hiſchcže ſchłódniſche. Potom hiſchcže grawocźiwſcho żłodżi a žo dołho njedżerži. Kur pak ſtajnje tłacžu mjaſa ſadźewa. Tajke mjaſo, kotreż njeje derje wukurjene, ſapocžnje pſchi łoſzach hnicź. Mjaſo žo tehdom naſlepje wukuri, hdyž je pſchi kurjenju prawje wjele kura w komorzy. Cžim bóle žo rěż, abo ſcžimiſch mjaſo kuriſch, kuri, cžim wjazy kreoſola žo wutwori a cžim bóle ſtukujetej kišalinje na mjaſo. Naſchi hoſpodarjo jwjetſcha ſ rěſom mjaſo a połcże žuſcha. Sapocžina-li žo tajſi rěż druhdy żylniſcho palicź, ſkdź na njón żyry, namłocženy jakorz. S jakorzom kurjene mjaſo też lepje żłodźi, hacž tajke, kotreż žu jenoż ſ rěſom kuriſ. Najlepſchi rěż ke kurjenju mjaża je rebowy a bukowy. W měſtach rěnizy żyle hinak a ſpěſchniſcho mjaſo żuſcha. Mjaſo abo połcże žo w żyrym drjewowym kišale wotunkaju abo žo ſ nim pomaſaju. Drjewowe kišało žo pſchi cžiſczenju drjewa (deſtillation) dobyła. Tak ſpěſchnje wukurjene mjaſo abo połcże žo też nimale żamžny cžaž cžerſtwe mjaſo dżerża. Tola kołbaża pak žo njeby dożyła dżerżacź, dokelž ma pſchetołſtu kožu, kotraž drjewowu kišalinu njepſchepuſchcźi. Tajke ſpěſchne żuſchenje wſchak nima ſa naſchich hoſpodarjow żadyn wuſnam, dokelž ma jwjetſcha tóżdy żam żwoju mjaſowu żuſchelnju.

Kak pak nětko wuſuſchene twory kłowaſch? — Kłowanje żuſchenych mjaſowych tworow njeje wſchak zyle jednore. W żymje wſchak nětak dże, ale tak bórzy, hacž naléto cžoplota pſchiběra, žo kołbaża cžaſto ſ cžoplotu ſchkrěja. Nětniży też ſa kołbaży żane wożebite rumnoſcže pſchiprawjene nimaju, dokelž wſchě kołbaży hnydom cžerſtwe rospſchedawaju. Hoſpodarjo na wżach pak dyrbja żwoje twory dlěſchi cžaž kłowacź. To ſtanje žo na wſchelake waſchnje. Mnoży maju żwoje komorki tak natwarjene, ſo poſdźiſcho, hdyž je mjaſo wużuſchene, je też we nich kłowaju. Druży maju ſaže groczane mjaſowe kłamory, do kotrychž mjaſo a kołbaży ſpowěſcheju. W lécže móżeſch też mjaſowe twory w tajſich kłachlach kłowacź, w kotrychž jenoż w ſymje tepiſch. Nječhtó je ras w lécže żuſchene mjaſo, pleza a kołbaży we drjewjanych tyſach kłował, kotreż je do popjeła a półhowiny ſarjebał. Mjaſowe twory żu žo jara derje dżerżake. Dale móżeſch mjaſowe twory hiſchcže we wotrubach kłowacź. Mjaſowe twory žo we wotrubach ſahrjebane dołho dżerża a derje a cžerſtwje żłodża. Też njetrjebaſch žo bojecź, ſo žo cží żnadź myſche do nich dadża, dokelž, by-li myſch w tajſich wotrubach hrjebała, njeby žo hacž k mjaſej dóżła, dokelž bychu žo wotruby ſtajnje dele żypake. Hnicže pola mjaża ſawinuja wěſtu drużinu bakterijow. Tohodła może też mjaſo a wſcho druhe jenoż tam hnicź, hdyž žu tute bakterije żiwe. Tute bakterije pak k żiwjenju runje tak derje powětr a ſtajnu cžopłotu trjebaju. Hdyž to nimaju, tam ſahinu. Tohodła žo też mjaſo w lécže w lodownjach derje dżerżi, dokelž żmu bakterije njeſmjeżu. Mjaſo žo hižom na měſtnach, hdyž je jenoż 3—4 prozentow cžopłoty nékotre njedżele dżerżi. W lodownjach njeżměſch wěſo mjaſo hnydom na łód położicź. Mjaſo ma żyle żwobodnje w kłamorach abo na hoſpodźiłach wiżacź.

Położiſch-li mjaſo na łód, dha wożyri a tak cžim prjedy ſhnije. Smjerſte mjaſo a ſmjerſte ryby žo wjazy njedżelow cžerſtwe dżerża. Maſch-li mjaſo dlěſchi cžaž w lodownji wiżacź, nażndaju žo na nje nimo toho wjele bakterijow. Njemóża pak mjaſo ſwadźicź, dokelž je jich mało. Hdyž tajke mjaſo nětko ſ lodownje wosmjeſch a dwaj abo tſi dny leżo wostajiſch, žo bakterije nimo měry rosmnoża a tak mjaſo cžim ſpěſchniſcho hnije. Tajke mjaſo, kotreż žu ſ lodownje wjaſ, dyrbiſch hnydom wużicź, hewak by žo ſkaſyło. Wopjeczene mjaſo móżeſch dwě njedżeli w kłódnej měſtnoſcźi wostajicź, hdyž je ſe ſchmakżom, abo butru polijeſch, móżeſch je dołho kłowacź, bjes toho, ſo žo cží ſtaży.

Kak dyrbiſch ſ aluminijowym żudobjom wobkhadżecź. S aluminijowym żudobjom dyrbiſch trochu hinak hacž ſ druhim kuchinſkim żudobjom wobkhadżecź. Wjele naſche hoſpoſy pſchi rjedżenju tutoho żudobja ſhrěſcha. Cžiſcźicź żměſch je jenoż ſ horzej wodu, jenoż trochu żidkeho mydła (Schmierſeife) żměſch jej pſchidacź. To jón pſchima a rospuſchcźuje. Też njeżměſch je ſ pěſtom a drapatej ſchcžěcžu rjedźicź. To by bykło ſa aluminijum pſchewótre a by jón rosdrapało. Jeli chżeſch jara żaſojte żudobja, żnano kótliczki wurjedźicź, wotrybuj je ſ pławjenej krydu (Schlemmkreide). W nowiſchim cžaſu aluminijum cžiſcźacży próch (Aluminiumputzpulver) pſchedawaja. Hdyž w aluminijowych żudobjach prěni krócź wodu warıſch, žo w nich żołte brune pocžehnjenje nażyda. Tohodła radża w nowych aluminijumowych żudobjach najprjedy mloko waricź. Tuto żudobje móżeſch wſchak wſchemu trjebacź. Jenoż żydk a mloko do nich lecź a dlěſchi cžaž ſtejo wostajicź njeje radno. Hewak móżeſch je w kuchinje k wſchemu warjenju trjebacź. Pſchedewſchěm móżeſch w nich jahodki, żad a wſchelake drużiny marmelady waricź. Jenoż tuk w nich waricź njeżměſch, ani tucžne w nich pjeż abo waricź. Tuk žo pſchejara ſhrěje a to aluminijum njeſnjeże. Ssudobje dóſtanje pukawy a kutkate dno. Potom tajke żudobje žo khabluje. Też wuběžane jeja we aluminijumowych żudobjach kłowacź njeżměſch. Jeja wopſchijeja wſchelake kišaliny. Te tutón metal nażeru.

Kak wobkhadżeſch w ſymi ſ kaktużom?

Hdyž maſch kaktuż w ſymje wo jſtwi, tehdom njeżměſch jemu wjele pſchiliwacź. Jenoż na ſtóncžnych dnjach w pſchipołdnjiſchim żłónzu jim pſchiliwaj, ſo bychu hacž do wjecžora žo ſaże wużuſchiłe. Je-li jim we ſymje wjele pſchiliwaſch, hradyn hnija. Dożahnje, hdyž jim měżacżnje jenoż jónu pſchililjeſch. Jenoż mkody kaktuż ma wodu rady.

Čisło 11. Budyšin, 12. měrca 1926. Lětnik 33

Hdyž prosata přińdu.

(S wobrasomaj.)

W ſymje w ſymnych kłěwach njeje możno, prożata wocžahnycź. Lédma na żwěcže ſdyrnu a ſ wjetſcha żwitnu. Kłěw njeżmě na prěnich dnjach jich żiwjenczka pſche ſymny bycź. Tohodła radża, ſo, hdyż cžopłeho kłěwa nimaſch, je lépje, ſo żuproſchnu ranżu, ſo by lahnyła, we ſymje do cžopłeje truwarnje do ſabicża ſawrjeſch. Tola tóżdy nima w truwarni telko ruma, ſo by ranży hiſchcže kłěw pſchiprawił. Tohodła pſchindże, ſo we wſchelakich

Lésyca, zo ranca njeby prosata zamjatła.

ſkotarſtwach njemóża ranżu do ſymy pſchipuſchcźeeź. Kłěwy ſ betonowym dnom żo ſa prożaże wocžekhnjenje najmjenje pſchihodża.

Tohodła je nuſno pohładacź do krajow ſ krucźiſchimi ſymami hacž poła naż, kak żebi tam pombacź wędża. W pokodniſchej Schwedſkej na pſch. prożata, tak rucże hacž na żwét pſchińdu, ſwutrěwaja. Potom położa je do próſdneho żementoweho żuda, do pokojy ſe żłomu naſcżeleneho. Na żłomu położa ſtare rubiſchcžo abo měch. Hacž do 10 prożatow żměſch do tajkeho żudźika położicź. Tam żo wone też pſchi najkrucźiſchej tſchěſkanży tak wuhrěja, ſo ſtrowe woſtanu. Je żo tola hižo ſtało, ſo żu prożata, hdyż běchu żame pſchiſchłe, na poł ſmjerſte a maſane do żudźita położíte. Tam żu żo wuhrěte a żo ſaże ſhrabałe. Hdyż běchu żo wuhrěte, ſapocžachu bórzy żyzacź. Pola naż prożata, tak rucże hacž na żwét pſchińdu, do kóſcha (korba) ſe żynom wutkadżeneho położa a potom ranży pſchińadżuja. Prěnje 3 noży je rano ſaże a wjecžor poſdże pſchińadżuja. Wódnjo woſtanu prożata pſchi ranży we kłěwje. S tajkim próſdnym żementowym żudźitom móhli też pola naż w ſymnych kłěwach ſpytacź. Snajemy też płahowarjow, kóſiż prożata tak rucże hacž je poſlednje pſchińſchło, pſchi ranży wódnjo a w noży woſtaja.

Prożatam njehroży jenoż ſymu pſchemrěcže w trutnych ſymach, ale też hiſchcže wſchelake druhe ſtrachi. Je ranża njelepa, żebi druhdy prożata ſatłócźi. Se wſchelakimi pſchipraważmi żo płahowarjo próżuja ſamjeczenju wobaracź. Koło wokoło ſcžěnow pſchiprawja lěżyży. Sadу nich może żo proſżo wukhowacź, jeli żo ranża na nje lehnje. Ale też druhe pſchiprawy wukaſuja. Jemu naſchej wobraſaj pſchedſtajetaj. To je lěżyżyne ſabicže. Tak rucże hacž je ranża prożata poměła, ju do tutoho ſabicża ſawrjeja. Tuto ſabicže je 164 zm. dołhe, 94 zm. wyżoke, delka 76 zm. a horka 46 zm. ſchěroke. Na jenej

Prosata cycaja ranču, leżaču w lésycy.

wuſkej ſtronje żu lěżyży twjerdże pſchibite. Na napſcheczíwnej ſtronje żu ſapadowate durje. Delni prěkuſch je 26 zm. wot ſemje, ſo moża prożata po ſpodobanju k ranży a ſaże wot njeje. Jeli ranża hroży żo na nje lehnycź, ſamóże k tomu wſchidżom wucžekhnycź. Kidanje żo ranży w kortłu podawa. S wjetſcha ranża 3—4 dny we tutej lěżyży woſtanje. Mjes tym je ranża ſaże możniſcha, cžiſtiſcha. Ale też prożata żu żylniſche a wuſtocžniſche.

Wſchelazy płahowarjo maja tajku lěżyżu ſa draczinu ranży. Ranży ſ paſtwiſchczow tajke lěżyży njeſnjeżu. We nich żo jenoż roſſkobja a żu potom ſaſkobjene. We Guſtinje w Pomorſkej woſtanu żuproſchne ranży hacž tydżeń do lehnjenja na paſtwje. Potom ſawrjeja je do tłelewa. Tam woſtanu żami żebi pſchewoſtajene. Tamni płahowarjo maja ſrédka pſchicžinu na to ſtorżicź, ſo ran-

za proßata jamjecje abo je kuża abo, schtoż ßo też ßtawa, jo je jatuża.

Ranzp ſ paßtwy ßwoje mlode najlépje wothladaja a ßo kedżbliwje ja nje ßtaraja. Ranzp w cżémnych woßamoczennych khléwach ßu cżaßto doßcż njelepe, ßaßkobjene a kuża te. Tam ßnano je nuſno, je prénje dny do léżnyzp jawrjecż abo tam, hdżeż dyrbiſch khlém zuſmok cżeladnikam, njemélazym ani jaſima ani ßwédomitoßcże, pſchewoßtajicż.

Skotarſtwo.

Kak mamy dejny ſtót wothladacż.

Chżeſch-li najlépiſche abo najwjazy mloka ſe ßwojeho dejneho ſkotu dozpécż, dyrbiſch jón też derje wothladacż.

K najlépſchemu wothladanju dejneho ſkotu ßłuſcha: 1. Cżiſcż a cżeßaj dejny ſtót łożże ranje. 2. Wétruj hródż ſa dżeń wjazy rajow. 3. Méj ſtót, jeli mózno, wjele wonka na paßtwje. Sa dejny ſtót je jara ważne pſchebywanje w cżerſtwym powétrje. 4. Wobhladaj też panochty ßwérnje, ſo by ſ tym ſahorjenju panochtow ſadżewał. 5. Kedżbuj też na to, ſo ſtót wiċhu pizu, kotruż jemu dawaſch, derje pożiwa. Wukorjeń wſchelake ſchkodne roſtliny na łukach, kotreż mloku wadża. 6. Hródż ma bycż ſtajnje cżiſta, ſo by ßo tam wſchelaka njerodż njeſalahnyła, kotraż ſtót cżiwiluje. Też ma w hródżi bycż ſtajna cżopkota. W ſymje njeßmé cżopkota niże 5 ſtopnjow ſpadnycż. Hewak ſtót pſchewjele żerje, ſo by ßo ſhréł. 7. Wobkhadżej ſe ſkotom nénje. 8. Pizuj ſtót porjadnje a ſtajnje. 9. Schkitaj kruwjaze wumjo pſched ſtrażenjom, ſtorcżenjom abo ſranjenjom.

To ßu potajkim najhlownische dypki, kotreż maju ßo pola dejneho ſkotu najbóle wobkedżbowacż. My cżemy pak łożdy dypk naſchim ratarjam też tróchu dokładnje rosjaßnicż.

Cżiſcżenje ſkotu je woßebje tohodła ważne, ſo by ſtót też pſches kożu cżim lépje dyhacż mohł. S tym móże organiſmus ßwérjecża lépje dżélacż a ſkocżo je wo wjele ſtrowiſche. Njecżeßaj pak ſkocżo żenje ſ wótrej ſchróżu, ſo by je njeſranił. Najlépje ſkocżo wucżiſcżiſch, hdyż je najprjedy ſ drapatej ſchcżétku pſchecżeßaſch a na to je wolmjanej lapu wurybujeſch. Jeli je ſkocżo pſchejara majane, wumyj je ſ mydłowej wodu. Schróżu jenoż potom trjebaj, hdyż żebi hinak wjazy pombacż njemóżeſch. Skocżo njebudże pak żenje pſchejara ſamajane, hdyż je wſchédnje a porjadnje cżiſcżiſch. Se wſchelakimi poſpytami ßu wobſtrucżili, ſo wſchédne a porjadne cżiſcżenje dejnych kruwow mloko ſa dżeń na 6 prozentow powyſchi. Wjazykrócżne cżiſcżenje ſkotu ſa dżeń pak ſaży ſchkodżi, dokelż ſtót ſ tym żenje k méru njepſchinżże. Cżiſcżenje ſkotu ßo ſwjetiſcha pola mjeńſchich hoſpodarjow thętro ſanjerodżi. W mnohich hródżach widżimy druhdy thętro majane a tolerjate kruwy. Tajke wéżo żenje najwjazy njedeja. Wéſo mamy ſ cżiſcżenjom druhdy doſcż prózy a dżéła. Njechżemy-li telko dżéła a cżaża k tomu nałożicż, dyrbimy ßo hiżo prjedy wo to ſtaracż, ſo bychu ßo kruwy ſyła tak njeſamałale. Nowocżaßni ratarjo maju ßwoje hródże w nétcżiſchim cżaßu zgle po nowym ſyſtemje natwarjene a ſarjadowane. S tajkeje hródże ma łożdy plahowaŕ ſkotu też wéſo wjazy wunoſchka. Kożdy móże ßo bórzy pſcheßwédcżicż, kotry ſtót wjazy deji, haż tón w tajkej po nowym ſyſtemje pſchiprawjenej hródżi abo ſtót ſe ſtareje majaneje hródże. Ssamo ßo roſumi, ſo ſtót, kotryż ma ßnadż druhdy żidżanu, njemóże potom tak cżiſty bycż. Kożdy roſumny ratař abo plahowaŕ ſkotu pak tak bórzy haż mózno. pſcheczżiwo wſchelakim tajkim khorożcżam ſakrocżi.

Dale pak też cżerſtwy powétr w hródżi wjele na dejne kruwy ſtukkuje. Haczrunjeż wſchón ſtót cżerſtwy powétr nuſnje potrjebuje, dha pak je wón woßebje ża dejny ſtót jara ważny a nuſny. Kunje tak ważny, haż je cżerſtwy powétr ża ſtót w hródżi. tak ważna je ża dejne kruwy paßtwa.

Haczrunjeż ßo to ſ woprédka njeda tak ſwéſcżicż, dha pak tola poſdżiſcho widżiſch, ſo ſtót ſ paßtwy wjele wjazy deji, haż tón, kotryż maſch ſtajnje w hródżi. Ssót, kotryż wjele na paßtwje pſchebyła, je też wjele ſtrowiſchi a tak bórzy żanym khorożcżam njepodleżi. Tajki ſtót też wſché wutki lépje pożiwa (verbaut) a cżuwy tajkeho ſkotu lépje ſtukkuja. Na wſchelakich méſtnach chżychu ßo plahowarjo wo tym pſchéßwédcżicż. Ssót ſahnachu do hródżow, hdżeż jim ßamżne ſelene, każ na paßtwje dawachu. Bórzy pak ßo ſcżéhwk pokaja. Ssót dele bjerjeſche a mloko haż na 20 prozentow woteběraſche. Tajki ſtót, kotryż dżeſch poſdżiſcho pſchahaczi, dyrbiſch na kożdy pad na paßtwu honicż. W hródżi dostanje mjeńke koſcże a woſtanje żiłady. Najkrucżiſchi, najſtrowſchi a najżylniſchi ſtót je taki, kotryż je mlody wjele na paßtwach był. Nékotsi ratarjo pſchiwjaſaju ſtót na dołhe powjaży na paßtwach. Tola to njeje tak wunoſchne, każ hdyż móże ßo ſtót ßwobodnje paſcż. Ssót, kotryż maſch ſ wjetſcheho dżéła w hródżi ſtojo, dyrbjał ßo tola ſnajnjenſcha kożdy dżeń hodżinu abo pok hodżiny pſchebéżecż. Njedożaha pak, ſo je jenoż ſ hródże na dwór puſchcżiſch. Dyrbiſch żebi to tak ſarjadowacż, ſo je ſnadż po nékajkim pólnym pucżiku na wéſte méſtno cżérſch. Tam dyrbiſch jemu kożdy ras néſchto k liſanju poſkicżicż, na pſch. wotrubu, ſół abo néſchto podobne, ſo by je k tomu pſchimucżił. Kruwy bychu potom ſpéſchnje na tajke méſtno hnaił a tak ßo derje pſchebéżeli. Dale dyrbja ßo dejnemu ſkotej cżaſto panochty pſchirésowacż. Ma-li kruwa pſchedołhe panochty, bola ju noſi. S tym ſaßo kruwje na mloku wadżi. Pſchi réżanju panochtow pak dyrbiſch kedżbliwy bycż, ſo njeby ſtocżo na nohach ſranił. Najlépje cżiniſch, hdyż wézpwultojny kruwom panochty pſchirésa. Też ma ßo to w prawym cżaßu ſtacż a to we januaru a w mérzu. Kedżbuj też na to, ſo maju kruwy panochty ſtajnje cżiſte. Kruwy w żyrych hródżach cżaſto na ſahorjenje panochtow ſthoreja. Schkropawe panochty i tukom abo ſ drjewowym kolmaſom pomaſaj. Prjedy ßmy ſpomnili, ſo ßo kruwy, kotreż maju żidławu, thętro ſamaſaju. Nimo toho ßo też wſchelake ſchkodne nakażliwiny do mloka dobudu. Żidławu ſtót ſwjetſcha tehdom dóſtanje, hdyż naléżo prénju ſelenu pizu dawacż ſapocżiſnaſch, abo hdyż je ſtót ßnadż prénje raży na paßtwje pobył abo po wjele répjazej nacżej. Tohodła maſch jim prjedy, haż je won honiſch, néſchto żkomy a żyna dawacż. Też ma ſtót prénje dny jenoż króttí cżaż wonka woſtacż. Tak bórzy pak haż ma żidławu, dyrbiſch ßo prózewacż, ju tak bórzy haż móżno, ſahnacż. Pſcheczżiwo kruwjazej żidławje nałożuj wużmuż ſe ſbrunjeneje wowżneje a jecżneje muki, je ſbrunjenych a rosmjehcżenych bunow, hrochu abo konjazych bunow. Pſchedewſchém pak méj w tutym cżaßu cżopłu hródż. Wſche ſchtódne roſtliny maju ßo na łukach bórzy wukorjenicż. Je-li jich na łukach pſchewjele, dyrbi żnku łuku ſnowa picheworacż. Jako najlépiſche roſtliny na łukach khwala żebi kimjelcżku, wowcżu rutwicżku a hiſchcże nékotre wonjate ſeliczka. Nażpjeſch-li na pſch. mjes dżerżelom 3 proż. kimjelcżki, to cżi kruwy żenje njelubuja. Schtoż nétko cżiſcżenje hródże naſtupa, dha dyrbimy ßo najprjedy wo to ſtaracż, ſo bychu ſtót pſchejara muchi njecżwilowale. Te ſtocżeżu pokoja njedadża, tak ſo ßo njemóże w kruwje wjele mloka tworicż. Tajke kruwy maju druhdy ßamo 1 litr mloka mjenje ſa dżeń. Muchi nam też wſchelake natyknawaje khorożcże do hródżow nanoſicha. Tu mamy najlépſche ſrédki nałożowacż, ſo bychmy muchi w hródżi ſnecżili. Mało méra ma też ſtót tehdom, ßu-li w hródże wulke myſche. Te mózemy też je wſchelakimi ſrédkami ſahnacż. Jako wupiéżchny ſrédk je woßebje morſka żybla (Meerzwiebel). Tutu dyrbiſch roſtołż a ju je ßadowej muku (Obſtmuż) ſmészcheż. Pſchi méſchenju budu we kożannych rukajzach. Dale hladaj, jo dejny ſtót wſchi nima. Ma-li ſtót wiċhi, namaſaj jón nékotre rany ſ petroleſom, wolijom abo kreolinowej żatku. Jako nowe ſrédżi pſcheczżiwo wſcham wulkaſuja Curez a Clorocen. Te ſ tym naſtanu, ſo wéſta mucha (Daſſelfliege) jejża ſtotej do koże nanjeże. Pola kruwow naſtanu ſ tym wulke kule na khribjecże, kotreż ſtocżo nimo mérn cżiwiluja. Tajke kruwy potom mało deja. Nimo toho njeje hiſchcże koża tajkich howjadłow niczo winoſta. Na tutu cżiwilu cżérpi ſtocżo wot februara haż do junija. Pytnjeſch-li pola ßwojeho ſkotu nékotre tajke kule w koji, wutłocż je hnydom abo wukałaj je ſawinjenej jehłu. Ssu-li na ſtocżeczżu wjele tajkich ſchkódnikow, dyrbiſch ſtocżo ſ bréſowokolmaſowym wolijom namaſacż. Smészchej 3 ſtajne dżéle bréſoweho kolmaſoweho wolija (Birkenteerół), wapna a wody, ſ tóżdeho jenak wjele. Na to ſtocżo ſ maſom namaſaj. Sa dwaj dnjej hiſchcże ras namaſaj. Na to wumyj tute dżéry, w kotrychż ßu żedżake ſ mydliſnowej wodu, do kotrejż ßu néſchto treßola rospuſchczicż.

Dale ma ßo ſe ſkotom ſtajnje mérnje a nénje wobkhadżecż. Tajki ſtót ßo łohży deji. Wobkhadżeſch-li ſe ſkotom hrubje, ſdżerżuje mloko.

Pizowacż a picż dawacż maſch ſkotej wſchédnje we prawym cżaßu. Picż dawaſch ſkotej najlépje po kożdym pizowanju. Najlépſche ſa ſtót ßu wéſo ßamonapojacż. Woßebje pak maſch kruwjaze wumjo żwérku wobkhadacż. Wjele na tym żależi, kelko kruwa deji, haż je wumjo ſtrowe. Khorożcż wumja móże cżaßto wuwoſtacże mloka ſawinowacż. Też móże ßo ſ tajkeho khoreho wumja hubjene mloko nadejicż, kotreż ßo trjebacż njeħodżi.

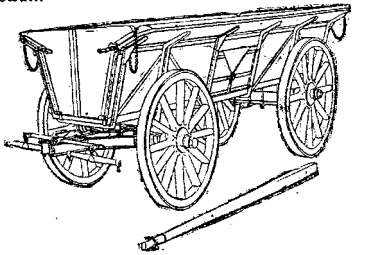
Tak ßmy naſchim ratarjam a plahowarjam dejneho ſkotu male polimy daſi, każ maju ſ dejnym ſkotom wobkhadżowacż, chżedża-li wot ſkotu najlépſcheho wunoſchka dozpécż.

Hoſpodarſtwo.

Normalny hoſpodarſtwo wós.

Mjes wſchém ßwojim gratom hoſpodaŕ najbóle wós trjeba. Tohodła je ſpodżiwne, ſo ßu haż dotal na jeho twar mało kedżbliwoſcże nałożowali. Naſche hoſpodarſke woſy njejßu pſchezo tak twarjene, ſo mohli prajicż, ſo naß ſpokojeja. Wſchelake njedoſtatki ſawinuja ſchkodowanki a wudawki. Pſchecżaſto trébne porjedżenja pſchihotuja ratarjej nékotry wudawk. We wjetſcheich ratarſtwach maſch k tomu wſchelake drużiny woſow. Tych pod żuche ſtajenje trjeba wjele ruma.

Gratowy wubjerk némſkeho ratarſkeho towarſtwa je tohodła też twar woſow pruhował. W dołhich muradżowanjach ßu ßo na woßebitu drużinu woſa jednocżili. Sa jeho twar ßu wéſte ſażady poſtajili. Po tutych ſażadach twarjene woſy ßu normalne tukrajne woſy pomjenowali.

Tu dże wo ßwojorajny dejkowany wós. Tutón njeħodżi ßo ja żyno a żito domojwożenje na rjeblowany wós pichetwaricż. Wón nima żanych ßo wotkładowazych drobnych dżélow. Tajke móżeſch łohży ſhubicż a je żebi ſapokożicż. Horni twar wotpocżuje na krutymaj żelejnymaj ſchénomaj. W tutymaj tcża na kożdym boku 6 każ kaczanſke C wuſhibnjene żylne worzłowe tkonizy. Na tajſi krutu wobluk wuhotuje ßo wós je żylnym a krutym hornim twarom. Tutón na dołhe léta żanoho wuporjedżenja njepotrjeba. Boti wukkadżeja je żylnymi dejkami a pſchiſtawkami. Te twarja je ſaſtawkomaj rumny kaſchcż. Pſchiſtawki ßu na natkilene kłoniży twjerdje pſchiſchrubowane. Twjerde pſchiſchrubowanje ſadżewa wutkożenju pobocżnych dejtow pſchi cżéżkim natkadżenju. Żanoho ſpinadka a ſpinanja tajſi wós njepotrjebuje. Tajke woſy twarja 3,0 haż 4,40 zm. dołhe, horka je mjes 1,62 haż 2,10 zm. ſchéroki. Na njón ſamóża wot 40 haż 80 zentnarjow natkadowacż.

Wóżpy matej dwoje nowotaŕſtwo: dotalne woſy maja tón njedoſtatk, ſo pſchi njerunoſcżach pucża cżeża druhdy na jene koło padnje, potom ßo koło ſarėżuje a hnuto doſcż ßo ſlama. Tutomu ſtrachej wotpomha tak mjenowana khodżaja wóſka (Pendelachſe). Ta ſ lohkoſcżu jenoſtronſke njerunoſcże haż do 25 zm. wyßokoſcże abo hłubokoſcże pſchewinje, bjes toho, ſo by żyła cżeża na jenu wóſku padała.

Jeju druha łépſchina tcżi w tym, ſo ßo péżty ſmutſka njeſaprószcha (ſtaubſchere Achſe — Patentachſe). Wóżpy ſtej ſ najlépſcheho worzła. Wonej ſtej ſulojtej a żylindrojtej wutocżenej. Worzłowe péżty ßu ſ nutſka ſ moßnje dutki. Moßazna dutka khodżi na wóżpy, do tutych dutkow ßo njeprószhi, tohodła też żadym mas ſ njeje njebéżi. Koło trjebajch wob léto jenoż junu maſacż. Cżér je 152 zm. Mjeńſche woſy ßa horate krajiny ßu na 1 haż 125 zm. twarjene.

Prédnje ſchnizy njeżßu drjewjane, ale ſ worzłoweho blacha praßowane. Do ſchnizow ßo wojo położiwiſchi krucże pſchitwerdżi. Saſtajawi móżeſch ſ łohżej próżu ſ ruczżzu ſaſpinycż. Na żrjedż woſa do wobeju ſtron ßu durczżzu. Te ßo tak wotewrjeja, ſo woſowe natkadżenje do kołow padacż njemóże. Pſchi łóſcżich 40 żentnarſkich woſach tutych durczżkow njetwarja. Tam deſti a pſchiſtawaja tak wyßokej njeſtej, a wós ßo tak hiżo ſ łóhſchej próżu wupróſdni.

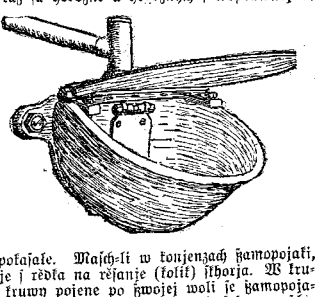
Ssamonapojak.

(S wobraſom.)

W ratarſtwje je njedoſtatk na dobrych dżékawych możach ſ łóżdym létom wjetſchi. Ratarſ ßo tohodła próżuje ſ maſchinami a druhimi pſchihódnymi pſchiprawami cżłowjeſke dżéło abo cżeledż a dżékawe mózy naſrunacż.

We wjetſchich hródżach mamy hiżo pſchiprawy podawaje ſkotej piżu po pſchihódnym pſchimérjenju. W naſchich Sserbach ſkoro we wſchéch hródżach burſtich kubłow, haj żamo żiwnoſcżow a żiwnoſtkow, poja ſtót ſ pomogu żamonapojakow. Też na paßtwach, hdżeż bżażeje wody njeje, naprawjeja żamonapojaki.

Ssamopojaſi w kruwarńjach a konjenzach ßu ßo ſa łuby ſtót każ ſa hródżne a hródżnych ſ woprawnej dobrotu wupokaſake. Maſch-li w konjenzach żamopojaki, twoje konje ſ rédka na réżanje (kolit) ſthorja. W kruwarńjach, kruwy pojene po ßwojej woli ſe żamopojakow, lépje deja. Ssamopojaki ſwucża ſtót ſażo na pſchirodu. Wón wżaży wody njepije haż potrjeba, dokelż ſamóże taż łuba dżiwina w pſchirodże, hdyż pożada, ßo napicż. Tajſi ſtót je pſchi picżu mérniſchi, ſkromniſchi, njepije pſches ßwoje pożadanje każ tón, kotremuż ßo picże jenoż ſ khwilemi podawa.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihličišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawětki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 61 **Budyšin — sobotu, 13. měrca 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Dr. Külz so před nadpadam němskich ludowcow zakituje.

Pśichi druhim cytanju hospodarskeho plana němskeho ministerstwa snutskownych naležnosćow w němskim Rejchstagu sćitwórik **k** wulkej herjelkanej bóśbje. Němskoluźowski sapósłanc **Kuba** na snutskowneho ministra dr. Külza, kótryž demokratiskej stronje pśisłušuśa, ześo neźi njesnajace nadpady cynjenjesche. Hišćeze w casu źiwótnjenja wójny je dr. Külz prajoze bygantinisku rěcź pśichi kněžorownych narodninach **mši**, kótaž je **k** tamu woźišćeźała.

Dr. **Külz** kubje hnydom wotmolwjeju praji, so je **k** temu sechzyko, rěcź pśicejśitacź, kótruž je wón pśiched lětami mši. Wotpohlad tajkeho cynjenja je jadnje spóznaś. „Wón chcyše", minister praji, „dwělowanje pśicejśiwo mojemu stajnemu snuśnjenju a pśicejśiwo mojemu tukhwilnemu republikanskemu snuśnjenju sbudźeć. (Wulke zmjerjenje pola němskonazionalnych a ludowcow a wołanje tukhwilne!) Sćym hižo we hłownym wubjerku rjekł, so **k** wóje pśejźapske monarchistiske snuśnjenje njejźym jenje śapśeł a **k** jeho njehańbuju. S tym kněžorej śeźro blišo śak. Ale, hdyž śeźor, kótryž wot milijonow Němcow žada, so dyrbja **k** wóje źiwjenje sastajiś a monarchiju w tym wokomiku, hdyž stawiny pśeni krócź wot njeho **k** tamneho sastajenje sa monarchiju myśl žadaju, **do Hollandskeje cekńe, ko swjask snuśkownje rośćorhnje.** Stawiśny njecubźa row monarchije na němskej semi, ale po pucu do Hollandskeje pytaćź. Mohł źebi myślićź, so by so monarchiska myśl znowa narodźiła, hdy budźiśke monarch podobne cśinik **k** nadaj **k** Wjedrich Wulki, kótryž pola Torgawy wot ranja hač do wjeczora **k** kromu a njerjadom wopluskany hromadźe se **k** wójnimi grenadźerami wojowaśe. Sa mnje monarchija na marach leži. Mórwym móže **k** cłowjek **k** tomu pśicinjeny, **pocejśiwaze** wopomnjeze **k** akkowacź, ćoła dźeło **k** tuśicha **k** wóje. A źiwy je wostał němski lud a němski stat."

Pśichi tutych **k** łowach pola němskonazionalnych a ludowcow **pohluśchaju cychon** wudyri. Ludowcy njepśichwalowaju: „phi a hańba!" **k** schrěcźachu. Městopśichedźeda dr. **Bell** podarmo **k** pytaju, herjelkanju potśicźeć. Cychon pśichego bóle pśichibźera, **k** wiza napscheźiwo wokajo wotmolwja. Skóńcznje **němskonazionalni a ludowcy salu wopuśchcja.**

Dr. **Külz** móže na to dale rěcźeć a praji, so móže nowy sćitfki a wólbny sakoń hakle potom pśichedpołoźićź, hdyž **k** sa njej politiśke a parlamentariske nuśnosće pokasaju. Knježeśtwo njeje wotmyśliło, wólbny sakoń se stawom 48 **k** wjesećź. Wón na to pokasuje, so je njedźiwajcy wschelakich napscheźiwonoskow móžno, hromadźe **k** němskim **k** tamneje dźeławcy.

Němskonazionalny hrabja **Westarp** praji, so **k** łowa snuśkowneho ministra wo jeho tukhwilnych republikanskich nahladach němskonazionalnu frakciju nuśuje, **pscheźiwo ministrej namjet njedowěrjenja sapodaćź.**

Na to **k** wuradźenje pśichetorhnje.

Zeźiwjeński minister Haslinde pśed hospodarskim wubjerkom.

W **hospodarskim wubjerku** němskeho **k** tamu pjatk wo **rośćeśenju němskeho ministerstwa ka k** tamneje a ratarśiwa **ka** 1926 wuradźowachu.

Němski minister dr. **Haslinde** na to pokasowaśe, so **k** jeho ministerstwo, hač runje je pśichelećeju hospodarski plan jedyn **k** najnjerjeśicich w zyłym hospodarśtwje němskeho stata, runje w nětśicich casu pśiched wośebje tkutne, nuśne a samolwjenja pokne nadawki stajene.

Kśiza němskeho ratarśtwa **k** dweju kłowneju pśicinjenoma wukhada. Stej to **dospołny njedostatk hospodarskeho kapitala,** a **k** tym sascmatany cśežnjazy **śmenkowy bolh,** dołh krótkocasnych kreditow **k** njesnjeśliwej danju pódła druheho sadołženja ratarśtwa, kótreż je so **k** wulkim dawkowym cśišćenjom a **k** druhimi snatymi pśicinjanimi pśinjeśiśiło. Temu **k** druheje strony **njedostajaca wunoschnosć napscheźo śteji,** dokelž ratarske dźelo swoje **wuplodźeńske** wudaloki wjazy njesaruna. K tomu so hišćeze pśichdawa, so je pśichedawanje rožći a běrnow, kótrychž je so loni wjele naplodźiło, jara pocejśene. Hdyž njedźiwajcy tuteje **k** tkutnje nuśy nascheho ratarśtwa za ludowu hospodarsku nuśnosć a sa wótcźiniśi nadawk wobhładujemy, so ma so ratarśka produkcija dale spěchowaś, je pódła **k** amopomtosty ratarśtwa **tkěra pomoz je strony němskeho stata a němskich krajow nuna.**

Pśed katastrofu w Genfje.

Franzowski ministerski president je schwórik w tajnym pogedźenju Rady Swjatka Ludow prajił, so wo bjeze a njebjeze Swjatka Ludow dźe. Wón pytaśe dopokasaco, so sastupjenje Němskeje do Rady położenje zyle pśemjeni a to mozy w njej dospołnje pśeśinu. Franzowske stejiśćo na to dźe, so **k** hnydom wobsamknje, kommisiju postajiś, kótaž ma praśenje rośćerjenja pruhowaś. Do pśeda ma **k** tutej kommisiji poruczeć, so maśej **k** najmjeńśicha dwě nowej trajnej **k** dle śworicź. Tśi dle dyrbjej Schpanjiska a Brazilska dostaś. Pódła teho Franzowska **k** Pólska njeśtajne **k** dło w Radze žada, kótreż mjeno **k** jej hnydom pśichpóśiwaś, a to tehodla, dokelž Pólska **k** Locarnskim mozam śłuśka a dyrbi **k** Němskej hromadźe sa Radźinym blidom **k** dleć, so mohła **k** wóje prawa sakitaś. Briand **k** na to we runej mérje na schwedskeho ministra Undena wobrocźi, prajiwši, so je Unden **k** wóje sabałkośeje dla se sadźiwkom, a so je Schwedska **k** obu na tym wina, so Němska hišćeze njeje do Swjatka Ludow sastupiła.

Unden wotmolwi, so Briandowym namjetam njemóże pśichłoskowaś. Pśichipravne njeje, **k** so do pśeda na to **k** wjasaś, dwě nowej Radźinej **k** dle pśichipravićź. Wón je hotowy, sa to **k** łoskowaś, so by **k** kommisija wutworiła, kótaž by Radźine praśenje pruhowała, tola swjasaco **k** wón njeda.

Briand wótro wotmolwi, so Unden cźišćeze wołobiński nahlad sastupuje, kótryž Swjasć do stracha wjedźe. Unden snapśicheźiwi, so **k** pakta dźerži. Na to Chamberlain, kótryž bě **k** so **k** wulkej newośtrosći sajał, do debatty śpichnuny. Wón chcyše Briandej pomhaś, **k** nadźéjo, so **k** tym położenje połepśi. Tola hinak pśichindźe. Chamberlain wusběhny, so Unden wołobińsku politiku wjedźe, kótaž **k** so sa Radu njeholi.

S tym **k** so Schweda do wulkeho roshorjenja da. Wón sawoła, so jadne prawne stejiśćo sastupuje, so w Radźe make a wulke ludy na jenaśim śhodźenku śteja. Jeli so tenu tak njebyło, mohł **k** so hród Swjatka Ludow hnydom samknuś. Unden franzowski namjet wotpokasa. Tuž niczo druhe njewuhu, hač. pogedźenje pśeterhnuś.

Myśl jmes Radźinymi **k** obustawami bě hubjeńśa dyšli hdy pśedy. Briand pśeni krócź swój temparament njewobkśiśo nowinarjam prajł: „To je **k** akośna wěc."

Chamberlain **k** so wschón **k** hněwom pyrjeśe.

Wobsamknu **k** so: Němśej namjetowaś,

1. so by hižo nětśole do rośćerjenja **k** dłow swolił a tomu pśichłoskowała, so by **k** dyśicej Schpanjiska a Brazilska trajnej **k** dle dostałej,
2. so by **k** so Pólśej hnydom njeśtajne **k** dło dało.

Schtož Němski najtupa, **k** so tamo wot **k** rosumi, so **k** so wona **k** wóje dotalneho stejiśćeja dźerži a do rośćerjenja **k** dłow w Radźe njeśwoli.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 8. Rěći serbski

Najš a najtuńša kupowańja wobućow. Póduwšanje spěšnje a tunjo.

Naprawy němskeho knježeństwa, kótreż dźe wono **k** wotpombanju nuśy ratarśtwa cźiniś, do tśioch stronow du. Pomoz dyrbi pśichśeś

1. **k** kreditneje strony,
2. **k** je strony wotbyeża a wunoschnosće,
3. **k** jenotliwych wupomhajucych a spěchowańskich naprawow. Schtoź kredity nastupa, je najmuśniśi a najbliśi sameŕ, pśichiberaze a cźišćejaze **krótkocaśne** kredity, kótreż na ratarśtwo woprawdźe sahubjejo tkutkuja, do dołhocaśnych kreditow pśicewjoreć. Sśerdki sa tutón samuyk **k** najprjódy **dollarske** połoženki kreditneho wustawa renźiske banki we wyšokosći 25 milijonow dollarow (na dźesaś lět a **k** 11,25 procenciami sadanjonne a tkutkowaze tkuteje diskontowaje banki, kótaž je 250 milijonow hrywnow na tśi lěta po 7½ hrywny ratarśtwu wupołožiła.

W nastupanju pomozy pśichi rospschedaczu ratarskich wupłodow a w nastupanju wunoschnosće minister na knježeśtwowy sakonjowy nacźiśk pokaja, kótryž dyrbi w hospodarskim lěce 1925 hač 1926 rožkowe płacźiny wupraliwcź a **k** hakanju rožkowych płacźinow po możnosći sabźiwaś. Minister teź na wotmyślene naprawy pokasa, **k** kotrymiž ma **k** dowoś zusjeje pśicenzy poczejcź a po wotbyeże hišćeze na śtadźe leżazych hromadźow rožći położiś. Minister wobzarowaśe, so dyrbi knježeśtwo po dokkadnym wuradźenju wot teho wothładacź, sakonjowy nacźiśk dyrbjeńskemu wuprawjenju pśichetrjebanja rožki pśichedpołożiś.

K žeźiwjeńskemu praśenju **k** pśichwobrocźiwschi dr. Haslinde praji, so **k** ratarśke wunoschi w lěce 1925 **powśichkownje dobre a ka khlěbowe žita wubjerne byłe.** Po nětkole pśichedležazych licźbach **k** žně khlěbowego žita nimale 11½ milijona tunow pornjo 8,3 milijona tunow w lěce 1924 wunjeśe. Teź wunoschi běrnow je **k** 41,7 milijona tunow wunoschk pśiedawśicheho lěta wo 5 milijonow tunow pśiežahnyk. Pornjo pśiedawśichim lětam njemóże **k** tón krócź wo njedostatku poźicenja rěcźeć, wjele bóle dyrbi **k** na cźežku krisu wotbyeża skorźicź, kótaž na płacźiny cźišćeśi.

Krajny radźićel a ludowe požadanje.

Krajny radźićel w Einbecku, dr. **k** Engel, bě 25. februara wokolnik gmejnskim wyšnoscźanam swojeho wokrjeża półłał, w kótrymž **k** po praji: „Kaž je **k** po mi zdźěliło, stej sozialdemokratika a kommunistiska stronje gmejnaj podpiśańku liśeźmu wo rosrunanju **k** wjerchami półłałej. Pokasuju na to, so gmejnskim wyšnoscźanam njeje dowoleno, tajke liśeźiny wupołožiś." Dla tuteho pśicejśenja pśicejśiwo ludowemu pożadanju pu krajneho radźićela na khwilu se **k** žłužby puscźiśći.

Liežba żelezniških wožobowych cźahow po pomjeńšchi.

Wobkład wožobow na němskej żelezniży je pornjo sańdźenemu lětu khětro woteběrał. Tohodla někotrym cźahom, kótreż **k** mało wužitowaju, wot 15. haprele wupadnyć dadźa. Mjes nimi **k** tež někotre śpěšne cźahi. Wunjate wostanu pśichi wschěch wobstejnoscźach internazionalne cźahi.

Wójnske plany wyška Nikolaja.

Wyšcźi swonka žłužby Nikolaj sapśeśiwa, so ja plan „rosmjeńjaceje wójny pśichi Lobju" pśichipraty cźini, kaž jenum wjednik Młodoněmskeho rjada Mahraun pśichipiśuje. Pśicejśiwo Nikolaiowemu sapśeśiwanju je Arnold Rechberg do „Kścźańskich nowin" rosśajenjenje sapodał. W tutym rosśajenjenju **k** praji: „Sćym **k** na podkoźku materiala dyrbjał pśicejśiwjeźeć, so je wyšcźi św. **k**. Nikolai hižo pśiched lětami sa to dźěław, so by Němśka sa wójnu pśicejśiwo wjeceornym mozam **k** bolśewikiskej Ruśkej hromadźe schła. Po mójnu nźenjenju wschaŕ by hižo pospył, tajku politiku do **k** tuśka stajiś, bolśewikiśtwo w Němskej sajwedło.

Mordarja straźmišstra Fiśera zajeli.

Loni 1. oktobra běchu w Barlinje kommunistojo pśichi **k** rażenju **k** policiju policajskeho wyšcźiseho straźnišćira Fiśchera satśelili. Hač dotal njebě **k** po poradźiło, winika sajeć. Luba dźěkacerja Mohra je nětko, sajźišćawschi, so je **k** jeju ludy w Biebrichu **k** druhej hołzu žłubił, tamniśćej policiji **k** dźelka, so je Mohr policajskeho sastojnika morił. Mohra **k** sajeli.

Clam Galles swoje lěsy a hród češkosłowakskemu statej předawa.

Po cźěśkoślowakskim sakonju stat **k** nježe **k** ubła pśichebjerze, so by je njeś wobhdźerjow rosdźěliś. Lěży stat **k** am do sarjadnistwa bjerze. Wulkoležownoscź Clam Gallas je **k** je rosśiroki, dobrowólnje **k** wóje lěży w połnocnych Czechach statej policźićź. Kaž Prażske „Prawo Lidu" pśicne, wón **k** 1. haprele 10 600 hektarow **k** Friedlandskeho knježeństwa a sa dwě lěcźe 4000 hektarow Liberzskeho knježeństwa statej pśicheda. Hižo lětża teź dobrowólnje **k** wóje hród w Liberzu ratarskemu ministerstwu pśicheda. W hrodźe bo nowe sarjadnistwo statnych lěsow a **k** rbkow w połnocnych Czechach sa mésćeź.

Njewěrne powěśće ze Syriskeje.

Bawasta powěźćerjuja powoź, so njeje wěrno, so **k** tu wukrajni konsulojo swojich statnych pśichśuschnikow napominali, so bychu Damaskus wopuśćeźili, dokelž so offensiva Drusow bórzy sapoczynje.

Dale njeje wěrno, so je sdźěkarśki wjednik Ahuh Mohamed mésto Kweitra dobył a 1000 wobwdźerjow zarnbał, so

by swojeho kyma wjecžił, kotrehož su Franzowscy morili.

Runje tak je njetwerne, so su Franzowscy w jenej bitwje wjele ludźi zhubili.

Amerika Chinje z wobronjenym zakročenjom hrozy.

Sjednoćene staty pokmóžneje Ameriki su na dobo se swojeho dotalneho wróćowobzerjenja znapschećka podawkow w Chinje wustupiłe **a wobronjenym zakročenjom sjednoćenych wulkomocow hroja.** Knjeżerstwo Sjednoćenych statow je zentralnemu knjeżerstwu w Pekingu protestowansku notu pschećiwo minowej zawjerje w Takuskim kanalu pschepodało. S jara rahnymi słowami sćitajena nota zebi žada, so bychu so minty hnydom wotstrowiłe a so by so njewolmiesowane łódźnistwo wróćiło. Jeli so chinešce zentralne knjeżerstwo njeby tole žadanje dopjelniło, bychu Sjednoćene staty a druhe staty, pschi bogarstwim protokollu wobdźelene, mócowane byłe, wobstejnosće w Chinje z nahlownoscu rosjahnić. Jeli so njeby zentralne knjeżerstwo bjese wscheho kondźenja amerikanske žadanje dopjelniło, bychu wójnske łódże wulkomocow w dalekorańschich morjach hnydom dźełacz sapoczałe.

Pekingske knjeżerstwo so Amerizy podwola.

Kaž je so hižo powołło, su wójnske łódże sjednoćenych chinešcich półnych marschallow Takuske wobstwerdźenje bambardowałe. Pschi tym je so pokodnische wobstwerdźenje cżežko wobschkodźiło. Peiho je hischće z minami zawrjeny, tola je so dosćahło, so **smědźa zuse wikowańske łódże nětko psches miny pschejeć.** We hłownym kwartérje knjeżerstwowych wojakow je so sahnuwszy „United Preß" dźełiło, so je so sawjera minow jenoż na khwilu pschiprawiła, so by so njepschećelskim wójnskim łódźam sadźewało, do Peiha sajeć. Knjeżerstwo wjšo njeje wotpohlad mało, internazionalnemu łódźnistwu sadźewši do puća klaść. W knjeżerstwownym hłownym kwartérje mčnja, so so f zusymi mozami dojednacz hodźi, so by so sawjera minow wotstronika, so pak žmałe wschće zuse wikowańske łódże jenoż f pschewodom wójnskich łódźow do Peiha sajeć.

Zuse wójnske łódże psched Takuskimi wobstwerdźenjemi.

Tši japanske sanićzaki torpedowarskich cżołnow su wot Port Arthura k Takuskim wobstwerdźenjam wotjeli, dokelž je so dla wobydlerskeje wójny łódźnistwo sćitajšo a so Tientsinski pschistaw sawjrjel. Jendźelske a amerikanske łódże su tam hižo pschijšle.

Wupcišu Honansku provinzu dobył.

General Wupeišu je skoro zhlu Honansku provinzu dobył. Sbył ludowsko kommunistiskeho wójska w Honanskej provinzy je poraženy a wobstupjeny. Provinzyneho gouverneura su sfonzowali.

Cżangtsolinowe wójsko je Takuske wobstwerdźenja f dwohodźinskim bombardementom skoro dospolnje wupuščilo. S tčelenzu, kotraž bé jara žywna, je so wjele ludźo morilo. S wohnjom, kotryž po tčelenzu wudyri, je so dźeł wobstwerdźenjow snicził. Swjatkatšeju generalaju zylnehu wójsko na kraj wuhadźicz. To je njeporadił. Fengwulhianowe wójsko 2000 muži saja, kotrež pola Takuskich wobstwerdźenjow na brjoh stupichu.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobota, 13. nalětnika.
Eukrazije, knjeżny.

† 1921 Jurij Rězak w Bělšecach, přikładny nadobny a zdžełany Serb. —

Wón běše kralowski serski bur, kiž swoju rolu lubowaše z cyłej wutrobu, kotruž je swéru čas žiwjenja wobdźěłał a swojim potomnikam zawostajił, ju po swojich wótcach namrěwši. Swoje kubło předać a do města čalinyć, zo by tu — jako rentier — wot danje žiwy był, to by jemu cyle njemóžno było. Ale po swojej roli khłodźiš, dźěłajo wot ranja hač do wječora, jako wotročk Boži hewak nikomu poddany, druhich z Božim khlébom nasyćujo, — swój serbski narod we wutrobje nošo, za njón so starajo ze šćědriwej ruku; to běše zbožo a cyły zaměr jeho žiwjenja. Měješe serbskeho sebjwědomja. Njeje so nikomu liščił. Z tajkim kralowskim serbskim burom běše Jurij Rězak. —

Přisłowo praji: Też česć je kubło, a wjetše hač žadyn měch pjenjez.

Njedźela, 14. nalětnika.
Laetare, 4. njedźela posta.

1758 Cyrkwje w Bukecach, Kotecach, Hrodźišću a Poršicach so pala. —

Hodźiny su, a to najzhóžniše,
hdyž nam jedna kwětka pokorna
wjacy wuhotuje wjesela
nježli wšitke bohatstwa na swěće.

Hodźiny su, a to najkrasniše,
hdyž nam z erta luboh' dźěćatka
wjacy mudrosće so podawa
nježli Kant a Plato mataj nětkdże.

Hodźiny su, hdyž we wutrobje našej
Bóh so jasnišo nam wuswědča
nježli w žanej wulkej cyrkwi wašej.

Tuto potajnjstwo wšak ztołmača
schi jenož, a ji začuwa,
komuž z luboscu stej woči jasnej.
Jan Kollar: „Dźowka Slawy" I, 55.

Přisłowo praji: Lépjeř ma snano doma dźěrawe scény,

*

— Wo wjedrje. Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 738, hygrometer +2, thermometer wo dnjo +8. Dźenża rano we 8 hodź. barometer 738, hygrometer —1, thermometer w nozy +6. Njewobłajne, wětrate a trochu khłodne wjedro dale wobkhowamy, tak budźa wjedrarnje. Wczera rano bé wyschina nad krótkorańschej a nižina nad krótkowječornej Europu. Nowa nižina je so pola kupy Island jewiła. Schleniza pokasuje dale na njewobstajne wjedro. Jutše njedźelu Laetare je mkodu mčnjacz, pschedźenak staja wětr žneh abo deschcz. Sstónczko 6,21 sthadża a so 5,59 thowa. Mčnjacz 6,55 rano sthadża a so wjeczor 6,28 thowa.

— **Duchowni njedohonjasa.** Kak wniti je njedostatk na duchownych nětko hižo, pokaže nam tole: Sa fairke městno w Albrechtskhajnje pola Grimmy běchu so tři duchowni samolwili. Dwaj z nich dyrbjeschtaj swoje samolwjenje wróćo wsacz, dokelž běchu jeju hižo do druheje wosady wuslowili.

— **Nowy direktor Budyšskeje ratarskeje schule.** Professor dr. Schellenberger, sastupowacy direktor ratarskeje schule w Mischnu je so sa direktora Budyšskeje ratarskeje schule powołał.

— **Swjatk ruskich studentow a studentkow w Drježdźanach,** kotrež su so psched bolschewikami do wukraja wukhowali, su mčschanu spěwansku thór sakazali. Tutón je hižom wospjet w sjawnosći z konzertami wustupił a je pschi tym wschudżom pschipósnacze a khwalbu zebi dobył. Kaž je znate, je ruski spěw žiwotastajny, w zanym ludu so tajka bohatosć žimazych a nježnych ludowych spěwow njenamaka, kaž runje mjes ruskim ludom. Też ma ruski lud mjes sobu wurjadnje wjele dobrych spěwanskich mozow. **Drježdźanske ruske studentske towarstwo sobotu 27. haprleje, wjecžor w hoscenju „Krony" w Budyšchinje sjawny spěwanski koncert wotmčje.** Ruske ludowe spěwy su we wschelakim naspanju žerbskim ludowym spěwam podobne, hačrunjež wone wjele bohatsche po nježnosći a mozy. Naschi Serbja njeměli tohodla tule składnosć, kotruž jim jich słowjanscy bratja posćiča, pschepuschczicz. Mjeny po ruski konzert je wschěch worschtowy žerbskeho ludu wopyta. Wunoschk tuteho konzerta je sa podpjeru mjsu cžerpjazych ruskich cżeknjerjow we wutrobu postajeny.

— **Kradnyli su tu** 11. 3. 26 mužaze jšone koło sumki „Fuchs", f cžornymi kroßnami a błotowymi schkitakami, samikowanymi spwenami a schpižami, horjeschhinjenym wodźidłom, pedale f gumijowymi sapołožkami a kwačkami, f tłóczenskim spinadłom, cżehnowanym wóschkodźenym kožanym sedłom, Notarowym hamowěhom, Cżeffior-wobruczemi. — Dale su kradnyli w nozy k 10. 3. 26 we wokolinie 5 wschelakich kur, kotrež su so najschkerje žive wotnjesłe. Wo wjeznone sdźełenja prošy kriminalna policija.

— **Cżežke njeboho** sta so pjatk dopoldnja 3¼9 hodźin w Kellingez cżišcženi na Pschischeczanskej drohi. Cżełta Opitz f Bolborz padże f nčhdże 2½ metra wysokich roschtow dele a so snutskach cżežko srani a bjes wědomja leżo wosta. Se sanitetnym autom sinjesłoženeho do Budyschskeje mčschcjanskeje thorownje dowjesechu.

— **Syntane hamomordarstwo.** Saadženu nóz pjesche na Sserbskich hrjebjach bydlazy 24lětny woženjeny pjekarski pomognik Lyßol, so by so f nim sajedojcził a sebi žiwjenje wsak. Pschiwuschi pak so jeho wotmyślenja ruče dohladachu a hischće w prawym cżasu lekarja sawołachu. Mužskeho na to hnydom do thorownje dowjesechu. Njeje wjazy w žmjertnym strachu. Njesłoženje mandželske wobstejnosće su najstarše f pschičinu hamomordarskeho wotmyślenja byłe.

— Kaž so nam dosći, wukonja k. J. O. Max Klingst w Budyschinje pschi Pólnym Hrodźišku 5 lekowańsku praksis sa lekowanje se synnej wodu, homöopathiju, selemi, biochemiju a mašaju. Mjenowany thi pschez 30 lět we hibanju sa naturske lekowanje, je sobusałožer (1896) swjatej awstriskich towarstwow sa naturske lekowanje a je dotal jara dobre wuspěchi měł. Pschejemy jemu tež wjele wuspěcha sa jeho praksis.

— **Dobrowólne sawěšenje pschi invalidnosći.** We dalokich worschtach dobrowólnje pschi invalidnosći sawěšenych njeje snate, so je so wot 1. augusta 1925 sa hamo- a dalesawěšenje ważne pschemčnjenje w płacženju pschinoschkow postajiło. Do toho cżasa mózachu dobrowólnje sawěšeni pschinoschki po mjdowej rjadowni, po kajkej dyrbachu, płacžicz, nětko po nowych postajenjach maja so pschinoschki po dotkhodach sawěšeneho po mjdowych rjadownjach 2 hacz 6 płacžicz. Pod dotkhodami rosumja so wschě dotkhody, potajkim tež dotkhody se saniczenjow, wobkhodow atd. Po tym dyrbja wot 1. augusta 1925 kpicz cži, kiž maja tydźenšiny hacz bo 12 hriwnow dotkhodow po 2. mjdowej rjadowni 50 pj., wot 12 hacz 18 hr. dotkhodow po 3. mjdowej rjadowni 70 pj., wot 18—24 hriwnow dotkhodow po 4. mjdowej rjadowni 100 pj., wot 24—30 hriwnow dotkhodow po 5. mjdowej rjadowni 120 pj. a pschi wjazy hacz 30 hr. dotkhodow po 6. mjdowej rjadowni 140 pj. Na pschikład maju sjamstatni rjemjeslnizy, ratarjo a pschekupzy dale sastojnizy a wjetscha liczba pschistajenych, kiž so sami a dale pschi invalidnosći sawěšcja, pschinoschki najwyschschiche dnjowe rjadownje płacžicz, dokelž porjadnje wjazy hacz 30 hriwnow sa tydźeń sastužji. Po 1. mjdowej rjadowni so pschi dobrowólnym sawěšenju zyła njehodźi, pschinoschowacz. Schtóž pak tola po 1. mjdowej rjadowni pschinoschki płacži, tomu so wone jako njepłaczime wotliczja.

— **Sjawna dźełowa faradźenja w Budyschinje.** We februaru je so liczba podpjeru dostawajcych dźełonjemcerjow wo 2 proz. snižika. Dla wjetschich nowych samolwjenjow je so liczba tych, kotrež dóso pytaja, pozlednje dny wo 8,5 proz. powyschila. Kónc mějasa wschu hromadże 3086 dźełonjemcerjow podpjeru dosta, mjes nimi

Albert Rager fotograf. atelejer w Kamjencu

na rańšej dróży Telefon čo. 289 na rańšej dróży

podawa Wam najlěpše fotografije kóždeje družiny we wobkhodze a zwonka wobkhoda

Skazanki za fotografowanja přijimuje zwonka wobkhoda za mnjo taž knjez frizěr Jupt w Pančicach

Bratrowy mordar.

Kriminalna novella.

9] (Pokračowanje.)

Tola ńamo w tutom tak bohatem měšcze Genuwje njeby po žadym měšćańskim semjan, žana Doria ani Pepoli naschol, kotryž by płacžiny diamanta swjesći mohł. Tohodla sodźerja dr. Verriciani skoro wšěch Jendźelcanow na jich puczowanju a pschedłoži jim wobkhod, kiž měješe sdobom f bohrej kupju a f bohrym skutkom być. Nochzych, kaž mózesze zebi to derje mysliz, tajku rjanu pschiležnosć spuschczicz, jenosnu je žiwotich krajanow tu wuzitny wopokazacz. Kupich potajkim pjerschcżeń sa płacžinu, sa kotruž dźiwdu mi pschewostajicz, a pjenczach so f nadźiju, so połoženje lorda Tyrona na tole waschnje so połepschi a jeho bohwolnje wusirowja. Wón wopraudże wothwori, ale na kajke waschnje!

Tši dny po mojej kupi namakach so w Liwornje pschi mórskim wuseđje a wobkładowach łódźe, kotrež dźiwdu wuzjecz. Tu wuhladach muża, kiž mi napschećzo pschińdże; to běješe mój słužownik.

„Miłoscziwy knjeże", zawoła na muże, „lord Tyrone . . "

„Nó, schto pak je f lordom Tyronom? Powědaj! Nadźijomnje hižo njeczerpi?"

„Nč, nč, knjeże, wopraudże wjazy njeczerpi, pschetož je morwy!"

Mjes tym so tute słowa wupraji, pschepoda mi žłužobnu depeschu dra. Worricianiho. Doktor sdźeli mi f njej f nčkotrymi podrobnosćemi žmjercz wobeho młodeho muża. Schtyriadwanzeći hodźin po wotpuczowanju f Genuwy běšće James, kiž swój diamant wjazy njeuwuhlada, sa nim jadał; jenu běchu mózańcku se słotakami podali, kotruž běch sam jako kupny pjenjes pósćiłł. Wbohi buchalkory běšće nčiko wschu, schtož w njej běšće wuhlydał, njeuje, ja w kóždem słotaku kapku kowe widźi a w nadpadże žiwotjeho bluda nčkotre spóźerał, kotrež běchu jemu we schiji tčzazy wostałe, a jeho zadużowschi žmjercz sawinyłe.

So by bolosće pobudźił, kotrež běšće mi tale powěsć naczinika", prajesche sir Richard, žiwoje powědanicžko sfonczo, „puczowach hnydom do Nčmskeje; wopytowach sa hobu Tirolsku, Illyriju a Herzegowinu, tute provinzy, hdyž su parlawy a bajanty w tajtich rjanych eksemplarach. Lčto posdźischo so do Jendźelskeje wróćiwschi, běch na tole struchte dyrdomdejstwo zabył a saběrach so jenoż hischće z płahowanym kur.

„Je to wschо, mój knjeże, schtož mnacze mi wo lorda Tyronu rjeż?" wopraischa so mischtr Barrett, hladajcy sjebany.

„Haj, to je wschо, mischtrje Barretto", snapschecziwi jaty, druhu schilleniu wupróżniwschi. „Njedźiwajcy toho", pokračowaschе f dźiwnym pozmčwłom, „mohłe mi hischće druhe podrobnosće na mysle pschińć, a tu tutom padże hižeh so zwjeselić, wam je pschelicz, pschesche so na to."

„Wjch wam być f dźakom sadołženy, mój knjeże! Proschu waż tyżaz króć wo wodaczę, so zym waż myślił."

*

„Dźiwnje!" prajesche mischtr Barrett k zebi samomu, hdyž běšće sato wonka, „tole wobliczo . . . tole wustróżne zpohladnjenje . . . ja tola zyle wjšce myślach . . . , ale nč, mi so sda, so zym so tola myślił; moje tukanje je njewobkrucza. Mischtr Gisborne snjeże dreje tola prawje; tajki zadławy njeschkat njeje moht człowjek wudokonjecz, kotryż na swérjata tak lubo!"

Rosmolwa, kotruż běšće stary knjes f wobstorżenym mčł, njeběšće jenicżki kamjeń postorka, wo kotryż běchu so jeho prenje nahlady w tutej naležnosći srażyłe. Je wědomo, so so wobydlerjo małeho městaczka f najwschelakorischimi tukanjemi saběracha, njes kotrymiž so wosebja dźiwoje najbóle prawdże podobne być zdadźe.

To prenje, kotreż njebé mjenje prawdże njepodobne — kaž coroner so sam wupraji — pschipiščowaschе njeskutk wowlanemu hohnstawej sekty resurrektionistow. Wšěty Samuel Hodges, pschedawschi student chirurgije (kasenstwa) žiwjesche so, kaž wobkruczowachu, wot jara dwělomneho powołanja; f jenym słowom, jeho winowachu, so sabéra so we tutej krajinje f njehańbitym dźiłom wurubjenja cżłowk. Wjazy króć běchu drohotne kamjenje a debjenki, kotrež bohatym ludźom běchu sluschale, krótko po žmjerczi wobjedżerja w rukomaj Samuelowymaj widżeli, a prjedawschi sindent bé so zapowjel, wo tich pokhadżenju so wuprajicz. Nimo toho puczowaschе wón cżasczisko do Londona, a je sanimym wopraunjenjom myślachu, so hlowne mčsto jenoż f tym wotpohladom tak cżasto wopytuje, so by skradu swoje wurubjny pschedawał. S bohrym prawom mózachu zebi myślicz, so je Sammel po żywotu nałožki jenoż f rowow, hakle njedawno w New-Dolgelly pschiprawjenych, wopytał a cżło wurubił, a so je so skónczuje, hdyż je buło f wohnjom swohłożene a njepóstajonne, w nozy do bydlenja kubleria cżišnył, a to pschipadnje sirej Richardej Cockerillej.

Druhe wukładowanje sda so runje tak prawdże podobne być a mčješche wulku liczbu pschiwisowarjow. S lěta 1825 schersejesche tule krajinu zyle pažmo puczinych rubjeżnikow. Tutych muži, f kotrychž buchu łódźolčnje někotři sajeći a do jastwa hadżeni, mčjachu niz zyle jsno pschičinu sa winikow wschčch w tejle krajinje so stawajcych njeskutkow.

„Nó, wschako budu jutje dale pschepytowacz", prajesche sebi mischtr Barrett, hdyż domoj dźěsche, „potom dreje tež nowe wusajmjenja dostajemy. Ale ja zym so samožesze samomyślił. Sir Richard dreje je tola njeuinowaty. Tajki człowjek, kiž žiwoje žiwjenje f tym pschećzini, so jenoż bajanty plahuje, njeje tajki zakostny njeskutk wuwjesći moht."

(Pokračowanje sčežuje.)

bě 1627 (1366 mužskich a 261 žonskich) z města Budyšina a 1459 (1294 mužskich a 165 žonskich) ze wjeho. W tychle ličbach njeje wopytchjate 400 dźěłoncemježerjow we wokrjesu dźěłoweje zaradźenje, kiž nusowe dźěła wukonjeja. W zaradźenje bě 1142 nowych pichtjerjow a 389 dźěłoptazych bě wotjerjow, mjes pošlednitschimi bě 110, kotrymž dźěwk dźěło pschikazachu. Jako dźěłoptazy dóchu so hač do konca měrca 3605 samolwitych. Wulke bjezdźěłosće industrijnych a kwalitnich dźěłacerjow, kotraž wot nowembra 1925 traje, dowoje kolo pschizo bóle rozschěrjeni. Tak so w posledninm rozprawnym měsacu tež wjele pschijduschnikow wikowanskich a rjemjeslnitschich wobthadowu potrjechi. Dźěława zaradźenja móže dźěłoptazych wschěch druhin poskićerjeć. Njech so kóžde samolwi, kiž ma za někoho dźěłanšku kładnosć, (na Hrodowskej hasy 10, telefon 2861).

Sc **Spitz.** Połkroma je wudyrila a je so hamtšay sadźišla mjes skotom kubleria Jurja Njeby. Sawěrańscki wokrjesž je dwór połkromy, schkitańscki wokrjesž sbytka wješ.

S **Kschiwjeje Borschcze.** Sjewnej puczaj z Lubachowa do Daliz a z Kschiwjeje Borschcze do Matšeje je dla nasypowanja na Kschiwoborschczanskich honach wot 15. hacž do 18. měrza sawrětaj. Jedyny wobthad pokaže je na Lutobcź a Khwaczicy.

S **Rosswodej.** Nad samoježnym firmy Ernst Keul a Co je je konkurs wotewrił. Fabrikske twarjenja je pschedź krótkim czahom z wohnjom czežko wobschkodźichu. Kompagnona su sajeli, dokelž jich njewina, je je sapalił.

S **Hornjeje Hórki.** Schromadne pohrebjenje radow dźěłonjemježerjow tych gmejnow, kotrež mjes Budeščzami a Hušlej leža, budže wutoru 16. měrza popołdnju w 5 hodźinach w nowej schuli w Hornjej Hórzy.

S **Bukez.** Pschichodnu wutoru wječor 7/8 hodź. pschedwidźe je wo Stangez hoscheizu wulki misijonski film „Bod tropiskim słońcem Surinamy". Je tole prěni film z misijonskeho pola a wopschija w tjoch jednanjach krasne wobrazy z pustow a prašeřow, z krajinow rjanych a strašnych torhajcych rěkow, z plahowatinow kofeja, kakaowa a zotra. Tam dźěłaju misijonarojo, cžornuchojo, Indijanjo a měschany lud. K sarunanju wudawkow płaca dorosćeni 50 pf. sastupa, tola tež dobrowólne dary za misijonstwo je rad pschijimaju, mały dźěł cžistego wunoschka swostanje tež za samsnu wosadnu potrjebu. Hižo z lutkeje pschicžiny je bohaty wopyt woczakuje. Pop. 1/5 hodź. pschedstaja je film za dźěcži.

S **Njechanja.** Mjes skotom tudomneho kubleria Otty Voigta je połkroma wudyrila. Sawěrański wokrjesž je dwór połkromy, schkitański wokrjesž sbytka wješ.

S **Njechanja pola Lubija.** Saudźeny schtwórtk na dróhi z Budyschina do Lubija njedaloko nasčeje wjsy auto sujesłoži. Jenomu z banami nakładzenemu cžežitemu autej je wała sčemi. Auto po nahlej dróze wokoło jedźesche, jawadźi do schtoma, powali jón a sajedże je sadnim dźělom do pschěrowa. Sawokany auto Mitkez auto weje fabriki w Lubiju pschijedże, wucžeże auto z banami z pschěrowa a wsa jón zbou. Ludźo do schtody njepschińdźechu.

S **Lupoje.** Pucź w nasčej wsy je nałypowanja dla wot 15. hacž do 19. měrza sawrě. Jedyny wobthad pokaže je na Kamjenjej a Khajow.

S **Wotrowa.** Sa Wotrowski stawnišowy wokrjesž je je jako stawnik tudomny pschekupz a hoscenzar, k. Pawoł Schołta, do służby wsał.

Sc **Stwičschina.** Połkroma je sajchła mjes skotom kubleria Bjedricha Nenčza.

S **Wósbork.** Mějicžej tudomneje „Tšěčenje", knjes Pöthig, pschedź swojim wotkhadom hischcze raz wulki wojerski koncert wuhotuje a to njedźelu, 21. měrza. Koncert wuhotuje kapała němskostatneje wobory w Budyschinje. Po konzercze budźe bal. Knjes Pöthig a jeho mandźelska wotnajeschtaj „Tšěčenju" 12 lět dołho.

S **Wojerez.** Njedźelu **Judika**, 21. měrza, poskići zyrkwinski chór tudomneje evangelskeje wosady duchownu wjeczornu hudźbu w zyrkwi. Sastup k hudźbnemu zwjedźenjej je darmo.

S **Wojerez.** Sozialnym a małym rentnarjam je podpjera póndźelu, 15. měrza, w dopołdnischich słužbnych hodźinach wuplacžuje. Posłužisco je nitkomu wjazy njewuplacžuje.

S **Wulkeho Cžisla.** Saudźenu njedźelu wuhotowa Ssokolska Jednota we Wulkim Cžiklu — druha na prušej semi — swój prěni sokolski zwjedźeń. Trochu wcžipny nastajich je na pucź njedźiwajo na hrozne wjedro, je bych wohladał, kak tamnischi młodźenzojo za swój narod dźěłaja. Kaž zhonich, bě wjednistwo pischi pschedstajenych bratr načelnik Gustaw Měrczin z Delnjeho Wujesda pschewsał. Po 8 hodź. powita bratr starosta Jan Kaschpor wschěch pschitomnych se wutrobnymi słowami a pschejesche wschitkim wjesołe hodźinki. Najprjedy pschedwjedźechu so prosme zwučowanja z tyčenji z pomocu Wujesdźanskich a Komorowskich bratrow. Pschedwidźesenja słudźichu pola pschihładowarjow sajim a zaslužichu zwěri wulki pschihlesk. Potom wustupi tamnischa jednota na prěčnischu. Krótke pschedstajenja běchu jara dobre. So by so pschihladowarjam pokazało, je Ssokol też nješto wjazy dokonja, wustupi potom muzikatiwo, sestajane z Wujesdźanskich a Komorowskich bratrow, na prěčnischu. Schtož so tu pschedstaji, toho so njejmy nadźeli. Ssamo němczy turnarjo dyrbjachu tule dokonjanosći pschipóznać. Knjes Krawcžik zimalche so na to zlotwa a w wjesołej rěcži napomnjanske wschitkich Sserbow, so bychu zwěri narodne kubła a macžeršu rěcž wažili, hajili a cžesčili. Rěcžnikowe słowa bychu wjazy wustupkowacz mohle, kóhdy njeby z cžahnemi njemér knjeził. Na kóncu wustupi Delnjo-Wujesdźanska jednota z prostinym siwczowanjom, kiž jara efektnje wuwjedże a za tež z schumjazym pschikleskom znjesesche. Wjsche pschedstajenja mohle bo hischcze lepje wuwjesecz, hdyž by hudźba lepscha była. Wjesołe rejka tych hischcze w dobrej towarschnosći sjednowjesołe.

S **Mohołza p. Niſkeje.** Tudomny wobsedźer młyna, knjes Jan Kołař je pjekarniju pschiprawił a zwi pjekarja pschijimaji. To móha Mohołczanjo wschędnje czerstwy khlěb a rjedu a hobotu czerstwe zally dóstawacz.

S **Běleje wody.** Kaž Hródkowske nowiny pischu, su ha puczowazy jenoho wosa żeleznistkeho czaha, kiž wječor wokoło 7 hodź. z Běleje Wody do Hródka pschijedże, dla lohkomyslnosće jenoje holzy rosthorili. Holza bě we Běłej Wodze do czaha salesła a pyny, jako bě czah hižo z dwórnischcza wotjeł, so wopaczna stronu jedźesche. Pryedy hacž mózachu zhobupuczowazy sadźewacz, je holza nusowe durje wotewrika a z czaha skoczika. W Hródku puczowazy podawk dwórnischczowemu pschedstejczerjej sdźělichu, kiž Běło-Wodźanskemu dwórnischczu hnydom wo tym powěsć da. Kolije hnydom pschepytachu, tola wo holzy zanoho źleda njenamakachu. Swažliwosć je je hi najkerje poradźika a hrobka skakarka znadź je je druhim czahom wotjeła abo je do Běleje Wody wróciła. Je-li je wuslędża, móże je na czucziwe khłostanje pschihotowacz.

S **Hórki.** Wubjerk rjemjeslniskich jednotow za Rósborski wokrjesž wotmeje pschichodnu pónđelu w „Němcej khěži" poředjenje, na kotrež njech je tu zhobustawy jednotow a rjemjeslnisay mischtrzo kedźelowi cżinja. Dokelž je dnjowny porjad jara ważny, dyrbja je wschitzy na poředjenju wobdźělicz.

S **Drjewiz pola Khočzebuza.** Pónđelu wječor wokoło 8 hodź. je drjewjana brožeń thežkarja Bjedricha N. sapali. Sylny wětr je wohnjej na druhe twarjenja wuschesterčz njeda. Bliski hródź mózachu wulkowacz, tola brožeń je do cžista spali. Wohnjowa wobora dyrbjesche wokolne twarjenja schkitacz. Nastata schkoda je sdźěła je sawěscženjom naruna.

S **Pruskeje.** K sadźewanju rosscherjenja hórnjazeho raka je je hižo w lěcze 1925 w Rósborskim, Zahańkim, Shorjelskim a Bunzlawskim wokrjesu sawěranske wokrjesy wutworile, w kotrychž zmeđża je jenoż takle běrny sadźeczk, kotrymž rak njeschkodźi, sběrane běrny je wětrym pschi wuzziwanju wětrym samjesowanjam podcżiżnu a w kotrychž zmeđża je jedyne běrny jenoż z dowolnoscżu krajneho radźicżela dowožowacz. Kotre gmejny do sawěranskich wokrjesow žiuschcja, móże kóždy pola gmejnskeho abo policajskeje wyschnosće shonicz. Wikowarjo, kotříž chzeđża jedyne běrny do sawěranskich wokrjesow pschiwožowacz, su je najprjedy pola pschistejneje wjejneje policajskeje wyschnosće abo na krajnym radźicżelstwje woprascheja, hdyž chzeđża je khłostanjow sminycz.

Z Łužicy.

* S **Korjymja.** Swjesełeje snamjo makeho hóspodarskeho połěpschenja je, so bjezdźěłosć we wokrjesu Korsmyjeske dźěłoweje zaradźenje woteběra. Liczba dźěłonjemježerjow je je wo 120 sniżiła; wucżinja tuchwilnje jenoż 2790 (z nich bydli 96 w Korjymju). 1385 dostawa podpjeru. S pschicżinu połěpschenja je, so je we Sohlandźe n. Spr. dźěłacz sapoczeli.

S **Wjasjonzy.** Pola jeneho tudomneho wobydlerja schtwórtk dopołdnja kosa niz mjenje dyżli 6 tóšlatkow na zwět pschinjesze; tola dwě tóšleczi hižo popołdnju kónz wsaschtej.

* S **Połcznizy.** Nad samoježnym fabrikanta schalow a powolańskich drastow Arnoschta Pawoła Gentscha we Oberschichenawje cžo. 42 je je 9. měrza konkurs wotewrił. Konkurske žadanja maja je hacž do 31. měrza 1926 na hamtšim sudnišnje w Połcznizy pschijesecz.

* S **Ramnowa.** Do cžežkeho njeszboża pschińdże tudomny muzej Richard Hajda. Wutoru rano kaž hewak na zwoje dźěło jedźesche. Mjes Ramnowom a Dźibrachczijami, hdyž statna dróha jenoż hischcze z lutych dźěrow wobsteji, je jemu pschi jeho koleju widliju zlemichu. Hajda padże z koła a je na hłowje cżežko sranł. Pomozni ludźo donjesechu jeho do bliščzeho doma, hdyž jemu sawołany lěkař prěnju pomoz poskićeł. Potom dowjesechu jeho do jeho bydlenja, hdyž hischcze hacž do wjecżora bjes wědomja leżeshe.

* S **Grohrörsdorfa.** Tele dny mózesche ekacżerja gurtow a powjasow Brückner a Unger w Grohrörsdorfje zwjedźeń swojeho 50lětneho wobstaczaja zwjeczicz. Firma je je z małych sapoczatkow k wulkej fabrizy wuwiła a ma dźensnischi dźeń njehdże 300 dźěłacżerjow.

* S **Grohrörsdorfa.** Tu wumrě po dležischim cżerpjenju 68 lět stary knihwijasarski wyschichi mischtr a mějicżel prěnjeje tudomneje kartonažoweje fabriki Emil Berger. Jeho mjeno bě daloko a schěroko znate. Njeboczatzki mějesche też wschelake czežetne sastojnstwa. We bližischim czasu budźe jubilej jako wyschichi mischtr sjednoczeneje rjemjeslniskeje jenoty zwjecżicz.

* S **Wiskopiz pola Lubija.** Wutoru w nogu wokoło 12 hodź. je nad naschej wokolinu zylne njewjedro rospuschcził. Jo pschewodźesche zylny wichor, dešcżej a krupy. Wjazy krócz je sajsne zabłykny a zylnje zahrima. Za khwilu krupy pschestachu a temperatura spadny. Dźesche je hustu zneh. Wulki wichor je wjele schkody nacżinił. Rano bě wjele schtomow swuwalenych. Też we wokolnych lěkach je wětr wjele schtomow słomił.

* Se **Zitawy.** Sdźelu popołdnju mějesche tudomny pschekupz Jurij Lippert na dróhi z Biskopiz do Pózkowow se swojim autom njeshoże. Automobil z kolojesdnym sraży. Schofer frani je sdźelu, Lippert a kolojesdny pak cżežko. Zitawski khorodny auto pschihwjesese Lipperta sjamsnym wječor do jeneje tudomneje klinik.

* Se **Zitawy.** Tu je daloko a schěroko znaty zonjazy lěkař dr. med. Kurt Titel wumrěł. Pohrjedny cżaš bě khorowaty a bě w powołanju jara sadźełany. Semrěty je starobu 71 lět dožił.

* Se **Zitawy.** W zuzoonym Lyrchowje zwjeczesche ratař Korla Pożeł swoje 90. narodniny. W swojej sahrodźe hischcze sam trawu žnje.

* Se **Schönbacha.** Pola zliwoscżerja Wünsche kruwa cżelo na zwět pschinješe, kiž mějesche jenu hłowu, dwaj hromadze srošczenaj sadkaj, dwě wopuschi a zydom nohow, schtyri sady a tšt w prědku.

* Se **Shorjelza.** Ličba nascheho wobydlerstwa je nětk 90 000 pschekrocżiła. Spocżatk januara 1926 naliczichu 90 317 wobydlerjow pornjo 85 625 spocżatk januara 1925. Dokelž je bo Rauschwalde do Shorjelza zagmejnowało, je ličba bydlenskich twarjenjow wot 4400 na 4600 frostkow.

* Se **Shorjelza.** Sdźelu popołdnju wokoło 1 hodź nadpadże fabrikant zementowych twarow August Wjenka z Rychwałda pschekupza G. Johna z Barsina, kiž na niczo ske njemyslo, pschez nutskownu městnosć tudomneho dwórnischcza dźěsche. Wjenka Johna z swjerdej wězu — powołaja wo nożu — na hłowu dyri. Nadpadnjeny John, kiž pynje krwawjesche, bo wobarasche a poraju nadpadnika k semi. Pschitomnaj schkitańskaj potrjechi sadźewaschtaj, so bo Wjenka sajo do Johna da a wonjezdecżu jeho na policaju. Hacž sneże nadpad na Johna hórsche sčežkowki, bo nětk hischcze prajicz njehodźi. Johna bo tu najkerje wo wjecżerki njeschkodź. Wobaj, Wjenka a Johna, bětchtaj dopołdnja dla wumjenjesiese wežy termiju na tudomnym hamtšim sudnišnje měkoj.

* Se **Shorjelza.** Mjes tym, so sandźenu nasymu zentnar bérnow 3 hriwny płacżesche, je je płacżiła nětk, hdyž burjo jamy wocżinjeja, na 2 hriwnje za zentnar sniżiła. Sandźeny schtwórtk w połodnischim městowym dźělu ratarjo někotre wosy dobrych swubdranych bérnow, zentnar po 2 hriwnomaj, pschedawachu. Pschijimowachu też skasanki za samsnu płacżisnu. Je zyle derje, so su je płacżiny sniżiłe, tak maja zwěr khudšich ludźo a dźěłacżerjo bérny sčerje kupicz.

* **Rythbacha.** Se smjerczu dyrbjesche, kaž je se Schildawy powě, njezenjena Hedwiga Meckertez smylk sapłacżicz. So je je njezabyły słuhiła, su měnili, so to je słótnistwom swinjuje. Tola należnosć je je nětk wujaznika. Meckertez je w nogu k 17. januarej Shorjelsko-Drježdźanski spěschnik pola Rythbacha pschejeł. Swohjdżene cżěło su na wschelakich cżělnych znamjenjach a na namakanych wężach spósnali. Hedwiga Meckertez chyzesche do Shorjelza. W Ssobotku wusłupi z czaha, měnijo, so je hižo w Shorjelzu. Wot Ssobotka je chzała pěschi do Shorjelza dobježcz. Dokelž je po kolijach schła, je ju czah pschejeł.

Najnowiša powěsć wo wjedrje.

Schtkowa powěsć wo wjedrje za jutšischu njedźelu: Symnišce, ale je wuczahnje, žuchu, we wjeczornej a krótkowjeczornej Europje milo a marzenje. Wot połnozy k połkonju pschiběżeje wustudnjenje.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Saschli jsu je jakoń wo wotstronjenju dawka na cżehnikowy słót pschijach. Sakoń wo wurunnanju wolhodnoscżenja njenjes pschi potwarjenych leżownoscżach je prawnemu wubjerkej pschipokała. Bliker z němšteje ludoweje strony namjetowasche, so by je połny měrowy podruhny njenjes hižo 1. haprleje zawjedł. Natastšowe, kotre, je wot dawka na cżehnikowy słót a druhich cżejow wuzziwobodżene, njedyrbjało je wot bydlowego dawka wuzziwobodżicz.

*

W połodnischej Perusskej je zylne semjerżenje było. Żelesnja je na mnohich městach wobschkodżena.

*

W hosżenzu w Furthu pola Pfarrkirchena w Delnjej Bayerskej woheń wudyri. Hdyž bychu wuprózdnjenje, kotrež bě nad hródźu, je sewiny wjerch zhynyły a pjeć haschercjow pohrjeba. Dwjeju z nich staj mortwaj, tśi cżežko sranjeni. Posłužischo je hischcze swišle zhynyło a tśi druhich haschercjow pohrjebachu. Wschitzy tśi je mortwi je rospadankow wucżeżechu.

*

Blisko Splita w Dalmatiskej je wětr żelesniski cżah powalił. 81 wozhobow je je sranilo.

*

Po Belgradskich powěsćach južnoslowjanskej mandźelskaj Rom, Paris a London wohłatlaj. Tole puczowanje budże w swišu z njedawnym puczowanjom ministra Nincżića a smje wulku politiski wažnosć.

Towaršwowski powěstnik.

Domowina — towaršwam! Česćene towaršstwa činimy hišće raz kedźbliwe na hłownu zhromadźiznu našeho Zwjazka přich. njedźelu, 14. III., 1/11 hodź. w Kulowje w hosćencu „Kejžor". — Też wosobje naspomnimy, zo ma so dypk 3 našeho wokolnika z 16. II. kruče wobkedźbować a tam postajene termije kruče dopjelnić. Na pozdźiše připowědźenja njemóže so na žadyn pad wjacy dźiwać.
Sokretariat.

Budyšin. „Nadźija" zeńdźe so wutoru, 16. měrca, wječor we 8 hodź. w „Kat. towaršowni" na Garbarskej hasy k prěnjej spěwnej pruzy za přichodny koncert. Bratša, sotry, hosćo, přińdźće wšitcy; wočakujemy was w połnej ličbje. — Dirigent je k. kantor Šołta.
Předsydstwo.

Bukecy. „Radosć" zmóje srjedu, 17. nal., wječor spěwnu hodźinu. Wšitcy njech wěsće přińdu.

Delni Wujezd. Tow. „Zahrodka" njezmóje njedźelu, 14. měrca, swoju hłownu zhromadźiznu, dokelž ma na samsnym dnju Domowina gener. zhromadźiznu. Za to zeńdźemy so njedźelu, 21. t. m. Wšo dalše so hišće wozjewi.
Předsydstwo.

Drježdźany. Wšitcy evang. Serbow w Drježdźansku a wokolinje činimy na serbsku Rožu službu přich. njedźelu (Lätare), 14. III., pop. 1/4 hodź. w křižnej cyrkwi kodźbliwe. Přińdźće w prawje bohatej ličbje.

Pančicy. „Lipa Serbska" zmóje pónđelu, 15. III., wječor 1/2 hodź. w Pančičanskim hosćencu dźiwadłowu pruhu. Prosy so, zo bychu wšitke sobustawy přišle dla rozdźělenja rólow. Swoju rólu dyrbi kóždy z pomjatka hrać móc. Zarjadowak.

Sowrjecy. Spěw. tow. „Sołobik" zmóje přichodnu wutoru (16. III.) wječor we 8 hodź. zaso spěwanje pola Palerjec we Sowrjecach. Dokelž k. wyšši wučeř Słodeńk přińdże, prosymy, zo bychu tola wšitke sobustawy z wěstosću přišło. Přiwjedźće přeco wjacy nowych serbskich přećelow sobu.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoleń w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězync. — Za nawěšćki: G. Janak w Budyšinje.

Wot póndźele, dnja 15. měrca sem

wulke wosebite předawanje gardinow

Smy naše płaćizny wo jara wjele znižili a poručamy:

wumělske gardiny, 3 dźělne . . . wot 3.80 hr. sem
Madrasowe gardiny, 3 dźělne . . wot 5.50 hr. sem
poł-story . . . . . wot 4.50 hr. sem
gardinowe tkaniny . . . mtr. wot 0.65 hr. sem
Madras, z čěrnym dnom k zhotowjenju dekoracijow, mtr. wot 2.50 hr. sem. :: Někotre wěcy a zbytki daloko niže płaćizny.

Hecht, Linke & Truöl w Budyšinje

na Znutřkownej Lawskej hasy 5 — **w Korzymju**, hosćenc k hwězdze.

Hosćenc „K wjeselemu hajnkej" we Łomsku.

Sobotu a njedźelu so

kózłopiwo toči.

Najlěpše kózłokolbaski. Najlěpše pampuchi.
Njedźelu wot 7 hodź. sem **wosebny BAL.**
Žónske 0.50 hr., mužscy 1.— hr., reje darmo!

Přećelnje přeprošujetaj **Gustav Bomsdorf a mandźelska.**

Hosćenc w Swinjarni

Sobotu, 13. měrca
swinjorězanje
Njedźelu, 14. měrca a
póndźelu, 15. měrca
kózłopiwo toči

Přećelnje přeprošuje
Jurij Šwon.

Wotewrjenje wobkhoda.

Póndźelu, 15. měrca wotewrju na Lawskich hrjebjach 14 wotnožku mojeho hižo z lěta 1882 w Drježdźanach wobstejaceho

woscbitcho wobkhoda šatow, płatowych a bałmjanych tworow

Stajnje budu so prócować, přez dobru kajkosć a tunje płaćizny ličbu wobkhodnych přećelow powjetšić a spokojić. :: ::

Předawa so jenož za hotowe pjenjezy. :: 5 % rabata.

Samsna tkajerńja a šijerńja.

Ernst Venus w Budyšinje
na Lawskich hrjebjach 14

Khěže za jenu swójbu (Eigenheime)

na 15 lětne měsačne dźělbne wotpłaćowanje twari

Neuland, tow. z wob. ruk. w Maichowje

Rozjasnjenja podawa wokrjesne zastupjerstwo

w Budyšinje na Jurjowej drózy 23

Kupowanje a předawanje

leżomnosćow,

wobdźěłanje wotnajeńskich a nahódnosćeńskich žadanjow, zběranje žadankow. — Wuwjedże pod najpřijomnišimi wumělnjenjemi

Reinh. Jeremias
we Wulkej Dubrawje čo. 15b

Lehmannec
konditorńja a kofejownja
na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hóstne městnosće - Kondítorske pječwa prěnjeje rjadownje.
Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert.
Wosebitosć: TORTY
so jako dar při kóždej składnosći hodźace.
Łód k jědźi. Fürst Pückler.

Kofejowy nawabjacy tydźeń

Kóždy kupc dostanje při kupjenju

½ punta kofeja ½ p. kusk. cokora } darmo
a 1 punta kofeja 1 p. kusk. cokora }
abo šalku ze złotej kromu

Jenož kajkosće! Tunje płaćizny!

Thams & Garfs
w Kamjencu.

Wapno a cement k twarjenju

wapno k hnojenju

poruča w kóždej dźělbje

Willy Mader w Budyšinje.

Kontor: na Sukelnskej hasy 1a. :: Telefon 2107.
Při wotběranju po wagonach fabrikske płaćizny.

Vor Fettverlusten schützt der Alfa-Separator
mit Umlaufzähler D.R.P.
Riesenauswahl
Alfa-Separatoren
Alfa-Butterfertiger
Alfa-Melkmaschinen
1200 erste Preise
Bequeme Ratenzahlung.

Oswald Liebmann
hłowny zastupjer w Budyšinje
na Třěšlanskej drózy 42. Telefon 2321.
12měsačne dźělbne płaćenje bjez powyšenja płaćizny.
Kóždu sobotu předawam na Žitnych wikach — před muzeom.

Nawěštki přinjesu wužitk!

Gardiny, šaty
tunjo. K. Erler, Žitne wikl 11.

Nowinař-Polak, 36 lět stary, wulki přećel łužiskich Serbow, kiž přeje sebi wobkrućić zwjazki mjez Polakami a łužisk. Serbami, pyta po tutom puću znajomstwo

knježnow

ze zaměrom přichodneho **mandźelstwa.** Knježniški wot 22 hač do 28 lět obeyle z dospołnej dowěru swoje přećelne poskićenja připósłać, přiłožo swoju fotografiju do Gdańska (Danzig), Stadtgraben 12 bei Brockmüller — Jan Witczak. — Lěpšiny maja knježny rjaneho zrostu a wustojne na hudźbu. Diskrjetnosć je čestna należnosć. Fotografije so wróćo.

Kurt Thieme w Kamjencu
Fürstenstr. 3 pt.

Büro za prawowanje knihow, dawkow, prawizniske a zarjadowańske należnosće.

Wosebje wobstaram wšo, štož nastupa zarjadowanje zawostajnstwow, zběranje žadankow, założenje towarstwow, sanirowanja, zhotowjenja naćiskow za testamenty, kupne wumělnjenja a wšě druhe wobswědčenja ze zapisom leżomnosćow. Wobstaranje leżomnosćow a hypothekow. Zastupowanje we konkursach, wotnajeńskich rozkorach, nahodnosćeńskich a wšěch zarjadowańskich prašenjach. Pomoc we wěcach dowěry. Přesadźowanje leżomnosćow a nadoby. Dokelž mam přez 20 lět nazhonjenja, je najswědomišiše wuwjedźenje zawěsćene.
Ręčne hodźiny: wot 9 hač do 4 hodź. bjez přetorhnjenja.

Póndźelu, 15. měrca 1926 přesadźuje so na hole nišću wotdź. 38 při Mužakowskej drózy za hotowe pjenjezy a pod wumělnjenjemi, kotrež so do přesadźowanja wozjewja:

40 rm khójn. wužitk. klumpačow
20 „ „ palnych klumpačow
50 „ „ pjeńkow
200 „ „ pručiny

a na drjewnišću wotdź. 35 a 49:

40 khójn. dołhich hromadow
10 rm khójn. palnych kuluchow.

Zhromadźišćo: hosćenc w Komorowje dop. w 9 hodź.

Hajniske zarjadnistwo w Kupoji.

Jeja

kóždu dźělbu kupuje **Lehmannec konditorńja w Budyšinje na Serbskej hasy.**

Kisału kał

kóžda dźělba so kupić pyta. Naprašowanja chcyli so z naspomnjenjom płaćizny zapodać pod **C 63** na wud. Serb. Nowin.

KELLING

barbi a čisći chemiscy
pod rukowanjom z bencinom a prasuje

mužace woblcki

Samsne klamy:
w Budyšinje na Kěžorskej drózy 6 na Přišečanskej drózy 16 telef. 3638
w Khočebuzu na Hrodźkowskej drózy 4, telefon 1774
we Wojerecach na Cyrkwinskej drózy 22
w Běłej Wodźe na Bismarckowej drózy 26

Za nam při składnosći naju **slěbornecho kwasa** w tak bohatej ličbje wopokazane lubosće, kaž też posaunskemu khórej w Bukecach wuprajamoj z tutym naju

najwutrobnišł dźak.

We Lusku, w měrcu 1926.

Ernst Kmoch a mandźelska
rodź. Zimmerec.

Ke kwasnemu dnjej

k. **Ernsta Hajeńa** a **Marje Cyžee w Šešowje.**

Kak so tola we Šešowje
Dźens z Haješec wuhnja kuri
Pójće so tam woprašeć,
Što chce to na sebi měć.

Hdyž tam nimo woknow dźemy,
Kryte blida spóznajemy,
Wokół' nich su dźěławi
Tajcy běło — falači.

A tych so hnydom prašamy,
Što we domje so podać chce,
Też dokelž je wšo pyšene
Na rjane wašnje swjedźeńske.

Na to nam woni předstaja
Dosć dostojneho wudowca:
Tulón wudowc, mojt lubi,
Dźens so z jenej dušu slubi.

Z njej chce wón čas žiwjenja
Być kaž jena wutroba
Swěru chcetej hromadźe
Nosyć dobre, njedobre.

Česny swat a česna družka
Jimaj k česći sobu sluša.
Na hłowje wonaj njesetaj
Wěnc zeleny tam k woltarjej.

Su tu štyri syrotki,
Nimaju wjac' maćerki;
Tehodła, o mandźelska,
Budź ty jim luba maćerka.

So swěru za nje postaraš,
Jim lubosć swoju pokazaš,
Jim njebudź žana macocha
Pak dušna, luba mamička.

Konkursne wupředawanje

Welsec kupneho domu w Kulowje

je so započało.

Zarjadnik zadołženeje maćizny.

Přiloha k číslu 61

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 13. měrca 1926

Serbski strach.

Kak so němska a dalša zjawnosć šeri.

Wo nim pišaše měšačnik „Die Ostmark“, kiž we Berlinje wukhadža a je towarštwowy czasopiš „Deutscher Ostmarkenverein“. Wudawar je wěsty Horst Bredowski (jawišče žłowjanskeho pokhada). Tuto towarstwo sakožichu znaczi Wschoněmzojo a njepschečelio Sstowjanow Hanemann, Kennemann a Tiedemann. Po prěnich pišmikach jich mjenow narjeknychu jim „Sakatišen“. Jich iniziale debja czoło naspomnjeneho měšačnika, kiž žo zyle w jich duchu dale rediguje. Sabéra žo z wjetscha z narodnymi mjeńšchinami we Němskej, wosebje z Polakami, pschečziwo kotrymž žo tuto towarstwo w prěnim rzedze sakozi a měrjesche. W sasichnych ketach, hdyž žo njeměnješe ludy w Němskej bóle hibacz poczinachu, podsteja krutej kritiizy tutoho wschoněmskeho organa. Tuž je b jes dźiwa, so žo też husčišo se Sserbami sabéra.

Nadpadne je, so też runje w czasu, hdyž němske łuzišce nowiny žwoju schczuwanżu pschečziwo nam sapoczachu. W tym tczi system. W pschihódnym wokomiku žo wospjet žwoju dospoknu loyalnosć napscheczo njemu wusnali a dopokasali — to też tutym hakatistam żwita, jeli jich rosumczi z czornej hidu napscheczo wschemu, schtož je žłowj., dozdrinje saczěmnjeny njeje. Tim na tym saleji, němsku sjawnosć, wobsebje němske knjezerstwo, na wumyslny strach kedźbne czinicz. Tón žo je snatmy wottlepannymi argumenami „dopokasuje. We běhu 1000 lět njeje žo wo nim wjazy rěczało a pisało. A po poźišich nowinach (kotrych?) je czežko, serbsku krajinu wesnamjenicz. Drje hłupe dosć, ale namaka tola žwojich wérzow.

Po hamiske statistiizy je žo w běhu 40 lět (1886 hacz 1906) na 20 000 Sserbow zhubiło. A po liczenju 1925 budże drje hischcze jenoż horstka wyshe. Bjesmjenity spitzowaczel gam pschisinawa, so **Sserbam nar. wědomio** (Nationalbewußtsein) **pobrachuje a so je wšiw němčišich wulkowobžedzerjow** (ryczertkublerjow), **industrielnych, duchownych, wuczerjow a sastojnikow jara žyłny.** Nazadne mjeńschiny (Polazy, Sserbja, Danojo, Frisojo, Litwjenjo a Czechojo) a jich měšačnik „Kulturwehr“ jemu w žołotku leża, wšo też parlamentarizmy sastupcerjo **w pruskim** žejmje.

Wšěty žerbšti agitator Jurij Wicžis (!) je w lěcze 1922 **w redakziji** „Dźenik Gdanski“ był a tam informazije wo Sserbach podał. A do wójny žemrěty Polak Witkowšti je dyrbjał někotre lěta w Budyschinje a Khocźebuzu žerbšti czasopis wudawacz. Po tej žmjerczi žu sastalej wulkhadźerz. Schtó mjes Sserbami wo tym nješchto wě? Bjerje Sserbam jara za sło, so žej **w šcene pěstowanje** žwojeje **narodnoscze** žadaja, **tohorunja wukubłanje** žerbskich **wuczerjow**, **sakoženje** žridźanych **schulow**, **pschistajenje** žerbskeho **radźizela w ministerijach**, so moht jich wo Sserbach powuczicz. To wschо a hischcze wjele wjazy mału Němzy w Czechach. A tola njeježu z niczim spokojom.

Tutón „žerbšti strach“ panslawistojo możnje podpjeraja a tohodła dyrbitej Pruska a Sakska tomu sadźewacz, so njeby cźełka gitazija też na Delnju Łužiju žo wupschestrěwała. Deutscher Ostmarkenverein“ dyrbi tuž kedźbliwje wuschi nastajecz.

So žu žo mnoży profesorojo na europiskich universitach dorasuje ja zdźerżenje žerbskeho ludstwa wupraji, a to z kulturnych a wědomostnych pschiczinow, to dopizowarjej nihdy do hłowy njecha. Se Sserbami njeby žo jenoż narodna mjeńschina zhubiła, **ale zyły lud**, kiž žanych potomnikow w druhim (maczernym) kraju nima. Na tutej ethnografiskej schkodze mnohim Němzam nicžo njeslaži. To widźimy z dźeławoscze němskich narodnych towarstwow, swjasłow a wschelakich skupinow, kotrej ma wutupjenju Sserbowstwa we woběmaj Łužiowmaj pod hesłom wótczinstwa a kulturneho postupa njenapadnje dźełaja, chtož wschitzy Sserbja njedowidźa a njedospóznaja. A pólike nowiny žu zyle njeprzednje w lěcze 1923 wo „pruskim barbarstwje“ mjes Sserbami pišałe. Potajtim pridy wo tym žwět nicžo zhoni njeje? Wo krjudowanju Sserbow pisches pruske knjezerstwowe instanzy žanych rěczow njeje, też niz schulskich dźěcźi. To wón mjenuje „olle Kamellen“. Potajtim, někajki němšti dopisowaŕ, kiž Bóh wě wjele stow mil sdaleny wot žerbskeho kraja bydli, Sserbow a jich wobstejnosčze (wosebje schulske) dozyła njesnaje, mjenuje to wotestate njewěrnosčze, kotrej žo jenoż z hidu a z jeda pschečziwo Němskej měrja. Dopisowaŕ widźi wschо tak, **kaž měło to być**. So tomu tak njeje, ta najzkerje sa możne njedźerži a tuž tak piša, **kaž žej to strowy rosom žada**. A potom žo žerbske hibanje wot Czechow w Hornjej a wot Polakow w Delnjej Łužiju rosmuczuje. So žu žo žerbske towarstwa w Domowinje do jeneho zyłka sjednoczile, to je žo sasko po waschoju Swjasłe Polakow w Němskej stało. Schtoż žo mjes Sserbami kulturelnje abo hospodarsky dźěła, **to stawa žo wschо po wukrajnych pschikładach**. A w Budyschinje staraja žo „renegatojo“, so žo Sserbam pscheswědczenje sasichczepuje, **so žu po žwojim potkhadze Sstowjenjo**. To je potajtim dźěło „Budyschskich renegatow“!

Wschо na to dże, sjawnosczi pokasacz, so naš Sserbow jenoż wukrajni Sstowjenjo kumschtnje dźerża. Hewak bychmy dawno saschli. So maja tuczi a druhe ludy sa naš sajima, to leżi tola na ruzy. Němzy dźe žo też sa žwojich wukrajanow sajimuja. To jim nichtó sa sło nima.

Po tutych a podobnych wuwjedźenjach je bjesmjenity spitzowaŕ „dopokasał“, so „žerbski strach“ wobsteji. A samotwite instanzy do takich pschejatych, sawjercanych myslicźkow spitzowaczela, kiž žej je žwojim dźełom materielneje sažkužby pyta, nicžo dale njedadźa. Tajke doktrinarne, z dźěła hłupikojte wunoschowanja na cźłowjekow se strowym rosumom žaneho saczischcza njecźinja. S tajtej a hinaschej schkraużu ghedźa naš jenoż w narodnym dźěle traschicz, so bychu nam skerje a lepje pohmjerjeny khérluschi saspéwali. Hdyž jim hewak na naš wjele njesaleži, cźohodła potom tajta hara w papjerjanym lěżu! **Woni žu z winikom nastajneho njeměra w Němskej, niz Sserbja.** To tóždy njestroniski staczan dowidźi.

Naš łóčnik.

(Wobras sc wšy.)

Tamle pod hródźnymi žwišlemi sjeji. Žadyn cźłowjek nima myšle na staru łóčnik. Sso wě, žłuschа do hospodarstwa a trjeba žo jenoż tam a žem. Ale tohodła žej njetrjeba na to hyscz sdacz. Sstuschа tomu, schtož njeje runje won wyschaze, ale tola zyle pódlanskemu cźaprej w hospodarstwje, kiž žwoje zyliczke žiwjenje z wjetscha lěnjeho paże. Sswinjaze korto, takowy schrub a sjesčny zebl a taj cźi lěnuchojo wschitzy rekaja. We nich tczi Bóh wě kelko pjenjes, a tola z nimi žwět khwalicz njemóżesch. Haj, na jene waschnje je thętro njesprawnje na žwęcze. To możeze mi rěczecz, schtoż dźeze. Zentrifugu, dejny stólczk, klumpu, žnłacz atd. wschędnje trjebasch a dyrbja dżeń wote dnja dźełacz. A tónle naduwaty kamjentny pucher steji tu a wupjera žo; łaż by jemu trał žwinje pażt. To może w Bożim mjenje słyschecz, schto a kak wo nim myšlu. Tajkile shnity duch! Bohu Knjesej jenoż dżeń kradnje! A hdyž žnadź woprawdże nekajku žekeru, motyku abo nóž nawótsi, to žo srédka stawa a je žnadź dźełko wo pjecz mjeńschinow. A potom hischcze tón rapak nicžo njeczini, jeli jemu bow hušazeho wina na hłowu njeschidnesch, tón sapitny sczerb. Haubowacz žo moht a dyrbjał! Haj, haj — njech jeno wuschi nastaja a žłyschi, kak druhy wo nim a jeho dźěle žudza!

Ale naš tóčnik tohodła z koże njewujedźe. Myšli žej: Njech rěcza schtoż chcedża, njerałumja to łepje. Stónczinje dyrbi tola tóždy žam najlepje wědzecz, k czemu je tu na žwęcze a schto je. Wšo dejny stólczk won njeje, też niz klumpa, za kotrej žo wschędnje schtó wě kak wele raśow potorha. Tóczink je, tupy grat tóczi a wótsi. Wšo njeje tajke wulke drjechmo, kaž tamny pschi kowarni. A jako tajti nima dźen telko czinicz, kaž žnadź dejny stólczk. Tón wschak wšcze też bórzy wuškuži, hdyž pocźinaju krumy hijo elektrisay zumpacz. Alle jeho laczinosczi je po prawym też dźełko. To njeje mjenujcy tak jednore. Lěto wot lěta žej tajtu łopitu wósku pysches brjuch pschekłócz dacz. A potom tocźenje žame. Kajki kumscht to je! To jenoż žo njeżmějcze! To njeje tak kaž mi a tebi tebi nicžo, k jorcze z k wjeselu takle kusk kolesso wjercźecz, kaž tajte papjerjane na tijeschku, hdyž je napschecźo wětšikej dźerżischi! Tu rěka wulki talent a drobne cźucźo męcz. A hubaze wino žo tohodła njebjerje, kaž by to tajti picź ano wożłokanz był. By-li tomu tak było, męt tola wschędnje za nim łaptacz. Ně, ně — je trěbny, je kumschtny napoj. So na prawe myšle pschidźe a pschi tocźenju elegantnje a mašnje žwoje dźełko czini, so žekeru abo motnyk kaž britej nawótsi. Haj, haj — wulki kumschtaŕ je naš tóčnik.. A wulzy kumschtarjo, cźi tóždy dżeń njedźełaju, kaž tajka klumpa abo dejny stólczk. Wulzy wumělzy po prawym nicžo njedźełaja, ale jenoż nješto tworja. Kaž to wo žebi sacźuwaja, jich duch k tomu pohonja abo kaž žo pschileżnosć posticzuje. A naš tóčnik by wo wjele wjazy dźełał a tworił. Ma we žebi to cźucze, ale nima pschileżnosczje doscz. Cźehodła žo jemu to wscho njeposticza, schtoż pod wuras „tocźenje“ padnje? To dźen je ta wężka, na kotruż žo skoro khory mjersa. Cźehodła noschcza domjazy nóże wot žylazeje maschiny k towarjej? Cźehodła schkrabaja pola pity z nekajkej starej filu? Cźehodła je na žwęcze tak sarjadowane, so žo žynowe a hnójne widły zenje wótsicz njetrjebaju? Cźehodła je to bowolene, so tóżda hłupa kroma hornczerskich schłow a hornzow žo jako tóczink za tóždy stary żebjer hodźi?. Cźehodła dawacze nożiny a briteje tocźerjej żobu abo nożycze je žami do męsta? Cźorny moht žo naš tóczink mjerjacz na tajke cźinjenje. Khóts khort tola, cźehodła

---

Serbski wumělkaŕ.

Powědańczko z pschedwójniskeho a wójniskeho cźasa.

5] (Pokračowanje.)

„To wschak je woprawdźita cźiwila sa waż.“

„Ach mój žwęcze“, stonaschе Khata, „to wschak je woprawdźitu khiżi. Wón je nastajnosczi hłódny a njepomha nam tola nicžo wjazy, tón stary kaschlowak.“

„Ja ł zyła njemóżu srosumicz, so Bóh tón Knjes tomu tak dołhe žiwjenje popscheze. Row by sa njeho najsprawnischa komorka była.“

„Haj, prawje maśch“, wotmołwi Khata, „ale hdyž njewumrěże. — Ziweho jeho tola sahrzebacz njemóżemy. Potom bychmy tola stónczinje žwój měr měli.“

Jako žonje womjelknyschtej, njemóżeschе žo stary nan wjazy dleje dźerżecz, ale pocza hórko płakacz: „Takle mało žym potajtim jenoż hódny— takle mało.“

Sa zyku nóz njemóżeschе ani wocźzy saúdźelicz. — „Sswjercz wschak by mi była ł najlepschej pschecźelku“, dyschowaschе wón. „Potom by žo stónczikło wschе hłodotradanje a wischa nuša. Kaschcz budźe mi najspriawnischa komorka. Na, hnydom jutsje póńdu k spowědźi a potom žym na žmjercz pschihotowany.“

Na druhe ranje w njedźelisku drałcze do jitwy zastupi. „Dźenża njetrjebasch mi žnědań nošycz, Khata“, prajeschе, „chzu k spowědźi hicź, a to dyrbi nacź wutroby byczź.“

„Tak, tak“, wotmołwi Khata žo dźiwajo, „cźohodła dha runje dźenża.“

„Ach, ja njewěm, žym dźenż nekajki žlaby. To je druhdy wschelako. Někotrynkuli w nozy druhdy zyle nałe wumrěje. Ssmjercz žo nikoho njepraschа, hacź je pschihotowany abo niz. Na dha boženje, dyrbju hicź, hewak słomdżu.“

„Haj, boženje nano“, Khata wotmołwi a jej žo ł radoscźu wocźi sablyschnyschtej.

Lědom bě nan wotestchoł, cźerjeschе ješchnje k žwojemu muźej a wołaschе ł radoscźu: „Ty, Jurjo, poślucháj nan je nekajki thory a je k spowědźi schoł. Ja žebi myślu, so ł nim dołho wjazy njepóńdże a so jeho bórzy wotbudżemy.“

Jurij žo stróži nad tajtimi rěczemi žwojeje žony a sawoła rosnjemdrjeny: „Žona, ty masch woprawdże djabołа we žebi, hewak njeby takle rěczała.“

Jako nan wjeczor strowy a cźerstwy domoj pschijidże, hewrjeczakle Khata na njeho: „Schto dha ma to rěkacz, thory sce wotźał schoł a zyle strowy domoj pschińdźecze.“

„Haj, moja Khata“, rěczeschе nan, „duchowny knjes je mje tak rjenje troschtował, so běch hnydom sazo strowy. Dale žym we Wonezach mojeho starcho pschecźela setkał. Tón je mje k žebi **pschepročnył** a mje hódnje pohoscził. Aj — kajkeż žym tam dobre wézy k jédźi doštał. Pampuchi ke kofejej a k wobjedu žwinjazu pjecźeń ł kiżykakom. Pryedy hacź wotenđźech, dari mi hischcze schkleńcu wina a dobru zigaru na pucź. A kak žmy žo tam wjesele sabawjeli wo saúdźenych dobrych cźasach a wo wojerstwje a wo wschém móżnym. Pschi tym je žo nam cźaż tak minył, so ani njewěm, hdże je dźeń wostał. Tuž mi wodaj, Khata, so žym zyły dźeń pschedundał.“

Khata nicžo njewotmołwi a saprażny se słobami durje. Nan dźeschе samyšleny do žwojeje komorki. Ale na žmjercz žebi hižo wjazy njemyśleschе. Sa to pak na rjane žiwjenje wonka w schćerotim žwęcze. Tola na druhe ranje žo sasa jeho hubjeństwo sapocza. Sasa dosta žwoju políwku kaž hewak a žwój twjerdy khlěb. Tak to dźeschе dźeń wote dnja bjes dalscheho pschemenjenja. Symna sjitwa a njedosnahaza jédźa buchu wschędnje wotmenjenja Natuschkez nana. Sz rédka jeho hdy nechtó wopyta, dokelž žane wulke wopyty Khata njecźerpjeschе.

Pschi wschém tradanju a nusy žo też Natuschkez nanej stónczinje syma minu. Nałeżo cźehnjeschе ł nowa do kraja se žwojim kčžewom, spewom a žmčwom. Natuschkez nan bě w žymje wotebjerał a wulkhnył. Pschi tym pak bě dosć strowy a kruty. S dźełom na polach ludźo pomału sapocźachu. Też Natuschkez běchu wschu dźom prěni. Nan dyrbjeschе doma dom sražowacz, hdyž běchu wschitzy na polu a pschi tym mjesesche też polnez ruzy dźěła. Dyrbjeschе ikót, kury a kaczki wobhladacz a k tomu hischcze 5 dźeczi pěstonicz a sastaracz, kotrej žo po sahrodże wokolo honjachu.

W meji dosta Natuschkez nan list, kotryż wjeselе do kapży tykny. z

„Khata“, prajeschе won wjeczor, „Jutije póńdu do Wonez k mojemu pschecźelej Wjażgławkej. Won ma mi jara ważne wézy ždźelicz.“

„A schtó dha budźe dźeczi doma wobhladacz a ikót sastaracz“, wopraschа žo Khata jédźejcze.

„Haj moja Khata“, bżeschе won, hdyž jimu wumruy potom drje tej bjese mnje póńdże. Potom budźecze pestońcźu a kucharku trjebacz.

Khata nicžo njewotmołwi ale daschе jemu woteńcz.

Natuschkez nan wrócźi pak žo hakle za tši dny sazo domoj. Na to samknu žo do žwojeje komorki. S tym bu Khata njemało wcźipna a njemóżeschе žo hinak łdźerżecz, hacź so by pod durjemi pożłuchała. Tam łžyschecze, kak nan ł nutska ze žłébrom a słotom klinkoze. Tuž kukaschе pisches kluczźikowu dźerku a widźeschе, so bě won zyle blido se žammymi žłébornymi pjenjesami naładżał.

„Dundr bij do schtórzow, telko pjenjes“, rěczeschе wona pschi žebi. „S wottal jeno je ma.“

Khata sa zyku nóz wjele spacz njemóżeschе. Stajnje myślesche na tamne pjenjesy, kotrej jej we hłowje thodźachu a fruncźachu każ zentrifuga. Na druhe ranje pożła najstarscheho žyna k nanej, so by žo wobhonjał, ł wottel ma dźed telko pjenjes. A woprawdże, za khwilu pschiběża Jan wjesele wrócźo se žwętnym tolerjom we horschczi, wokajży: „Macźi, dźed je lotteriju dobył. Ma zyły męschk tolerjow!“

(Pokračowanje sczěhuje.)

ſcże ſej hakle tóčny kamjeń ſa hródź ſtajiłł na jeho „pósłn“! Njemóże dospa ſwoje talenty tak prawje nakłoſowacź a wutrjebacź. Naſkěpſche mozy woſtanu njewuwite w nim, a dyrbja wothudnycź. Cźehodła njedaſce jemu britej do rukow? Njech dha tóčnik ras pokasa, ſchto móże! To by ſo Burez nan dźiwak, kak potom ſterichcże ſ mjeſwocza kłtaja. Ale nź, to je cźi tajke tam a ſem jěſdźenje na rjemjenju. Njeje to cźiſte hanjenje, ſo mohła ſo na takſim rjemjenju britej nawótſnicź? A ſkónčnje ſteji wonka a dyrbi ſej wumjetowacź dacź, ſo ſónčneho paſze a nicźo ujecźini. Khóts dracź, to ſej tola wěź hinak ſarjadujcże! Radźuble by dźěłał a wjele a runcho tóčił, a to ſamo woſebne wěży, ſo mohł ſwoje wumělſtwo pokaſacź.

Ale nź, to ſo jemu jenoſ bóle tajſe „gropne“ wěży poſtiċźuja, jena ſzekera abo motyka. Potom hiſchcże je wopaki abo njeſepje na njón dźerża, ſo na ſyzedża ſo jemu tajti ſkob wutocźi. Pſchi tym ſhubt ſwoju kulojtoſcź a po cźaſu naſtanje tajſi njeporadźeny wjeleróžk. Lěta dołho dyrbi tajſi ſtacź k haúſbe zyſeho dwora a hoſpodarſtwa. Ssnadź jón potom nětkaſi rumler wuſoběhnje a ſkónčnje ſej bźěcźi ſ nim hraſkaja a wjercźa jako „lajerkoſtin“. Tohodła hiſchcże jeho jako lěnucha wuſmějcha.

Wěſo, tajſi dźěłacźeŕ njeje każ klumpa. Je wumělſ a dźěła wurjadnje. Ale jako tajſemu měko ſo wiſchź dźěła jemu pſchizpěcź, kotreż ſo w hoſpodarſtwje ſa njeho hodźa. Cźeſcź, komuż cźeſcź ſłuſcha! To dyrbi na kóžoy pad ſo pſcheměnicź. A jeli ſobotu abo najpoſdźiſcho njedźelu rano ſ briteju k tóčenju pſchiſidu, to naſch tóčnik wowrótnje. Dha njech ſej ſwoje ſzekery a motyki też na rjemjenju wótſla!

Cyrkwinske powěſće.

S Budyſchina.

— W Pětrowſkej zyrkwi ma njedźelu Laetare rano 1/2 8 hodź. a pſchíp. w 12 hodź. faíſki vikaŕ Siegemund prédowanje, popołdnju w 5 hodź. „10. buchowny hudźbny wjeczor“. Saſtup darmo!

— W Marſjnej-Marczinej zyrkwi ma rano we 8 hodź. farař Grohe ſpowědź, dop. w 9 hodź. farař Eder prédowanje, pop. w 2 hodź. farař Eder pruhowanje konfirmandow Lutheroweje ſchule; 1/4 hodź. farař Grohe pruhowanje konfirmandow ſeminara a pſchekupſkeje ſchule; 1/2 6 h. farař Berg pruhowanje konfirmandkow wyſchſcheje hołcźaſeje a Peſtalozzioweje ſchule.

Sbérka ſa potrébne pacźerſke dźěcźi.

Sobotu pop. 3/4 3 hodź. je w Pětrowſkej zyrkwi modleŕſka hodźina ſa njedźelnicźe.

Dyhdźeńſke ſaſtojnſtwo ma w Pětrowſkej zyrkwi farař Menda.

S Małeſchcź.

Njedźelu Laetare dop. w 9 hodź. němſka Boża ſłužba, 3/4 11 hodź. dźěcźikomſchenje. Pop. 1/2 3 hodź. ſjednoczenje młodych hołcźow na farſe (ſpěwanje). Wjeczor w 7 hodź. ſerbſka póſtna nutrnoſcź na farſe.

Wutoru wjeczor w 7 hodź. tehórnuja poła Kunatez we Dobroſchczach.

Schtwórtk we 8 hodź. poła Sendźij w Małeſchczach, a pjatk poła Wagnerjez w Delnjej Hórzy pſchednoſchk dir. Geißlera, wot kraj. towaŕſtwa ſa ſchcźeſcź. ſtaŕſchiſke towaŕſtwa w Drježdźanach: „Sſwójſka, ſchula, luh“.

Sſmrěła: Marja ſwob. Schmidowa, khěžk. wumělkaŕka w Małeſchczach, 83 l. 11 m. 8 dn.

S Kotez.

Njedźelu Laetare dop. w 9 hodź. ſo ſerbſke prédowanje cźita (kantor Hoker). Dla ſkhorjenja faraŕja dyrbi němſke prédowanje wupadnycź.

Wusudźenja.

§ Khłoſtanſka komora w Budyſchinje. Dźěłacźeŕ Pawoł Marczin Fryeza ſ Wóſporka bě 31. julija 1925 rano bliſko tamniſcheho dwórniſchcźa pjenjezu móſheń **ſamakał a ju** ſam ſa ſebje ſkhował, potajkim pſcheſchiſ**hił**. Hamtſki ſudnik w Lubiju bě jeho tohodła k 30 hr. pjenjezneho khłoſtanja abo k ſaſtwu na 10 dnjow ſadźi. Na Fryezowe powołanje ſo khłoſtanje na 15 hr. abo 5 dnjow ſaſtwa ſniži.

§ Khłoſtanſka komora. Powołanje 25ſtetneho hižo khłoſtaneho rataŕſkeho dźěłacźerja Emila Richarda Jüngſinga ſ Darina njeměſcheje žaneho wuſpěcha. Hamtſki ſudnik w Nowym Měſcźe bě jeho pſcheſchiſchiwenja a wospjetneho paduſchſtwo dla k ſaſtwu na 1 lěto a 3 měſazy ſaſudźiła. Jüngling bě w Torgawje pjenjezy pſcheſchiſ**chił** a na ryczerſkuble w Langburkersdorfje ſamk khamora khudeho dźěłacźerja Kozora roſpacźił a ſ njeho 15 hriwnow kradnył. Jeho powołanje ſo ſacźiſnu.

Ze ſuſodnych a dalſich krajow.

* S **Colditz**. W bliſkim Laſtawje njedźelu 58ſtetneho faraŕja Buhritela ſmjercź w zyrkwi pſchekhwata. Po cźeſtkich dyhowych wobcźeſnoſcźach pjenjezu móſheń **ſamakał a ju** ſam ſa ſebje ſkhował, potajkim pſcheſchiſ**hił**. Hamtſki ſudnik w Lubiju bě jeho tohodła k 30 hr. pjenjezneho khłoſtanja abo k ſaſtwu na 10 dnjow ſadźi. Na Fryezowe powołanje ſo khłoſtanje na 15 hr. abo 5 dnjow ſaſtwa ſniži.

* S **Lipſka**. Wutoru rano namaka jedyn wobydleŕ Lipſka blisko Haſchtrowſkeje ſchcźeſtki mkody por ſatſtetený leżo. Mkodeho muſkeho, 24ſtetneho ſtudenta, do anatomije domjeſechu, cźeſko 18ſtetneje hołzy do wuſtawa ſa ſtudnik te lekaŕſtwo. Naſſterje jedna ſo wo luboſcźinſku ſtruchłohru. Schtó poraj ſtaj, njeſſu hiſchcźe ſwěſcźili.

* S **Lipſka**. Pjatk popołdnju ſo na Delitzſchſkej dróży 10ſtetny hólcźeż ſ kołom jědźo ſa automobil pſchimny. Nadobo pſchińdźe ſe ſwojim kolešom pod koła automobila, kiž jeho pſchejědźechu. Hólz bě hnydom morwy.

* S **Kamjenicź**. Ssobotu wjeczor wokoło 11 hodź. powě hórniſti invalida Keller w Lugawje tamniſchej poliżiji, ſo ſwoje wobydźenje wotamknycź njemóże a do njeho njemóże. Poliżiſki ſaſtojnik ſaſtże po rěbli k wocźinjenemu wokmu a ſ nim do bydźenja. Jako do lěhatnje ſaſtupi, namaka Kellerowu mandźelſku jako cźěło w kupaŕſkej wani leżo. Sawołany lěkaŕ ſpóſna, jako je žonu nětko dajił, a namaka też wſchelake druhe rany. Mordaŕſka komiſija Kamjenicźanſkeje kriminalneje poliżije wuſtrěbži, ſo je Kellerowa mandźelſka wjeczor wokoło 7 hodź. ſchcźeſcź kroćź na pomoz wołała. Kſchiki pak ſu byle pſchego ſłabſche, a ſłabſche, je ſo poſłuchało, jako by žonu nětko dajił. Domjazy wobydźerjo, kotſiż ſu na pomoz bźěli, ſu durje k wobydźenju wot nutſkach ſaſunjene namakali. We ſwojſkach twarjenja niże lěhaŕſkeho wokna bě murja wobdźerana, je ſo nětko ſ wokom dele puſchcźił. Mandźelſkeho ſyhnje winuja, ſo je jeho mandźelſtu ſadajił. 54ſtetneho invalidu tohodła na Stollbergſke hamtſke ſudniſtwo dowjeſechu.

Do hele złósće,

hidy, njekmanstwa, hrubosće, njekničomnosće pohladać da wam, lubi čitarjo, naš přichodny roman:

Khodojty

Z hrózbu a hrozu budźeće čitać, kak hłuboko padnje človjek, hdyž so wotrjeknje Boha a dźe z djabołom. Spóznajće pak też, zo swojemu zasłużenemu mytu nichtó njewuńeknje. Čmowe bóchu časy! Z hromadami njewinowatosće najhórše ćwóle, najžałosnišu smjerć nadeńdźechu. Tola wopomnjeće sprawnych nas pozběhuje, šamałość njeknićomnych pak nas wotstorkuje. Naše čitarstwo namaka w tomle romanje nanajlěpše powučenje wo času khodojtow. W žanej šuli nichtó z nas telko zhonił njeje kaž tu. Tohodła napominamy was do časa, też wučenych, zo byšće roman cyły wot spočatka čitali. Spisaćel a jeho dźěło sej to w polnej měrje zaskužujetaj.

* S **Kamjenicź**. Tudomna kriminalna poliżija faja 24-ſtnjeho waſſkeho dźěłacźerja ſ Mügelna, 25-ſtnjeho formarja a 20-ſtnjeho ſamkarja ſ Kamjenicź. Sajeſći ſu ſaſudźene dny w ranſchim pſchedemſcźe nekotre 400 hacź 500 hriwnow hódne ſchkleniży wukładnych wokſnow rosbili a draſtu, wina a likéry, wſcho hromadźe nětkoże ſa 200 hriwnow kradnyli. Kradnjene wěży ſu w Kamjenicźy pſchedali.

* S **Waldenburga** w Schleſyſkej. Zalożne njeſkoże ſ hwóźbu hórnika Josefa Kleinera w małej ſudeńſkej kolonii poła Hartebuſa potrjechiło. Žona płakaſche. Jeje 11-létny ſyn ſaſe na pſchikrywu wodoweho kotła a ſydny ſo na njón. Pſchikrywa ſo ſmuły a hóły padże do warjaceje wody. Hrózbnje woparjene wobſe dźěcźo ſ kotła wuſcźechu a do hórnſtwoweho łazarela dowjeſechu, hdźež na druhi dźeń pod žałoſtnymi bolosćemi wumrě.

* S **Kohlfurta**. Żerawy (Kraniche) ſu ſo nětko ſa ſo wróćkite. Pſchebywachu w ſamje w Afrizy pſchi Cźerwjenym morju a pſchi rězy Nil. We naſchej bliſſchej wokolinje pſchebywaja kóždołětnje nětkoże 5 hacź 6 porow, kiž na njepſchiſtupnych, babnojtnych měſtnach w ſcźinje lanu. Ssu pak też żerawy, kiž ſamotnje pſchebywaja. Żeraw ſo tu a dźe też druhdźe ſchtita. Jeho njeſłyſcźa. Jeho kichcźatý hłoſ je daloko po łěſach a hatach ſłyſchećź. Wulke nahladny ptaki móża ſo lohko wobkedźbowacź, hdyž ſebi żeraw pytaja. Żeraw a dźiwja huſyza ſtaj ptakaj, kotrejuż pſchirodny rad wobkedźbuja.

* S **Lěhnizy**. Wutoru rano Korchanez mandźelſkeju ſ plunom ſaſebjocźeneju namakachu. S pſchicźinu k ſamomordaŕſtwu běchu cźěſcźe pjenjezne wobſtejnoſcźe jeju pſchichodneho fyna, kotrehoż dyrbjachu wutoru ſ bydźenja ſabjcź. Mandźelſkaj běſchtaj nětkoże 55 lět ſtaraj.

* S **Lěhnizy**. Wobžarujomne njeſkoże ſ automobilom ſe cźeſkimi ſcźežkami ſta ſo ſaúdźenu pjatk dopołdnja na Wrótſławſkej dróży mjes Schożnizami a Małym Schotgawom. W jenym dróhowym ſawinjenju puſchcźi ſo pſchi limuſinje barona ſ Richthofen ſ Wandriża w Lěhnicźanſtim wotrjeſu prawe prédne kołu, ſo wóſs njedźiwajcy njeſpěſchneje jěžby po brjoły dele ſajédże. Prédni wojowy dźěł ſo do ſemje fary. Sswobodny knjes ſ Richthofen a jeho mandźelſka ſo do ſchkleńzow wjerhnychcźaj a ſo we wobliczu cźeſko ſranicźaj. Baronka ſebi hiſchcźe nohu wyſche kolena ſlemi a ſo też najſkerje nutſkach ſrani. Schofér je ſtrózelemi woteńdźe. Krajny radźicźel Michelhaus w Schożnizach da ſnjeſkoženeju ſe ſwojim autom do thorownje w Canthu dowjeſcź.

* **Se Zahonja**. Na jenej tudomnej dróży bě wichor w nozy k wutorje elektriſki grot roſtorhnył. Grót préli pſches dróhu padże. Wutoru rano pſchijědże na to měſtno wójnik Deberka ſe ſwojim ſapſchahom. Konjej ſtupiſchtaj na grót a ſo hnydom morwaj ſwjeſeſchtaj. Wobjedźeſ je ſtrózelemi woteńdźe. Drohotneju konjow ma ſawěſcźeneju.

* **S Barlina**. Pjchi wupruhowanju létadła na Staakenſkim létaniſchcźu ſo létadło, jako ſo na ſemju puſchcźi, ſapałk. Snaty létadłowy wjednik Billik njemóżeſche ſ cźaſom ſ maſchiny wuſkočźicź a ſo ſpali. Létadło ſo we wyſokoſcźi 150 metrow nahle ſawinu a k ſemi padże. Benzinowe ſudobje rosbuchny a maſchina ſo ſapali. Wjednik ſo hnydom ſpali, prjedy hacź mózachu jemu pomhacź. Létaŕſtich hoſcźi létadło njemęſeſche. Jedna ſo wo ſwucźowanſtim létanju létaŕſkeje ſchule.

Hans Depla a Mots Tunka

Hans Depla: Dźeń dobry, luby Motso! Nó, wěš dha hižo to najnowše?

Mots Tunka: Nó, Hanso, hdźe też to byeh zhonił, wot poſlednjeho kózlopiwa dźě wjacy do korčmy přišoł njejsym.

Hans Depla: Dha poskhaj. Chcu ći šepnyć. Je to mjenujcy nješto cyle khutne.

Mots Tunka: Ty mój luby —! Je dha so zaso nětkdźe paliło?

Hans Depla: Runjewon nic, ale chcu ći jenoż cyłu stawiznu wot předka hač do zady powědać.

Mots Tunka: To drje najmudrišo činiš, tak potom dokładnje wěm, moja stara chce też wšo prawje nadrobnje wědźeć.

Hans Depla: Potajkim, Motso, běch zańdźenu njedźelu w Porskačicach pola znateho. Tón je pola „feierwery“ pódla. A tón je mi wěcku powědał! Sym sebi na poł hodźiny dołho brjuch dźerżeć dyrbjał, njemóżach ze smjeća won přińć.

Mots Tunka: To bych dyrbjał sobu hić.

Hans Depla: Dokelž pak tam nětko był njejsy, chcu ći ja wšo sobudźělić.

Mots Tunka: Dha je so tola nětkdźe paliło?

Hans Depla: Poskhaj, Motso, je było pjatk, někotři wjesnjenjo su nadobo zasłyšeli, zo so nětkdźe zwoni. Su sebi hnydom myslili, zo je nětkdźe woheń wudyrił. „Feierwera“ je so hromadźe zběžała. Hdyž su wotjěć cheyli, dha nichtó wědźał njeje, w kotrej wsy so pali. Tola mudra hłojčka a dobry pomjatk to je dar. Su sebi hnydom myslili, zo so zaso we Małešecach pali.

Mots Tunka: To bych sebi ja też myslił, sym tola nimale kóždy dźeń we swojich „Serbskich Nowinach“ čitał, zo je so zaso w Małešecach nichtó wotpalił a zo su tam woheń ze złóstniskej ruku założili.

Hans Depla: Dha so Porskačičanam dźiwać njetrjebamy. Su so hnydom z jich „spryeu“ na puć podali, zo bychu sebi „prěnju premiju“ dobyli. Tola zadźěwki człowjek často na swojim puću namaka. Tak bě też jow. Běchu ze wsy wuješli na puć do Wulkeho Budyšina.

Mots Tunka: To pak su tola žadławy wokolopuć činili. Pomysl sebi, Hanso, na Budyšin wokoło.

Hans Depla: Kopole, njewěš dha, zo je tam blizko Budyšin.

Mots Tunka: Móže wšak być, ale jara wulki wěsće nic.

Hans Depla: Nó, dha njech je, kajkiž chce, maju tam też „spryeu“. Pomysl sebi, ći Porskačičanam z njej napřeco přijědźechu a wołachu, zo so w Lětanju pali a chcychu hašeć. Porskačićenjo pak jich powučichu, zo su so zamylili a zo je mjenujcy w Małešecach zaso woheń. Tole jim Budyšenjo hnydom wěrjachu, ničo wšědniše tola njeje, hač tajki woheńčk w Małešecach.

Mots Tunka: Njepraj jenoż přewjele, Hanso, hewak sebi Małešćenjo mysla, zo tam ty khodźo zapaluješ.

Hans Depla: Ach, Motso, mi to tola ničo pomhało njeby, wot „ferziehcrunki“ tola tak a tak ničo njedostanu.

Mots Tunka: Kak dha je so to z tymaj sykawomaj na puću mjez Porskičicami a Wulkim Budyšinom, kaž ta wjes po twojim měnjenju rěka, dale mělo.

Hans Depla: Nó, Budyšćenjo, nic khromi a hłupi, su so ze swojej „spryeu“ zawróćili, kaž pos, hdyž jeho za wopuš přimnješ a su jěli, kaž by jich pos kusnył, do Małešec. Porskačičenjo su za nimi porskali, su chcyli tola woni „prěnju premiju“ dostać.

Mots Tunka: To sym woprawdźe wěipny, kotři su ju dostali, hač ći prěni abo ći posledni.

Hans Depla: Nichtó ju dostał njeje.

Mots Tunka: Dha su wěsće hižo přepozdźe přijeli?

Hans Depla: Ach, hdźe jow, přezahe su tam byli. Hdyž stej fórje do Małešec přijełej, su ludźo z twarjenjow přikhwatali a so swěrnych wobornikow prašeli a jich należnje prosyli, zo bychu jim tola bożedla prajili, hdźe so pali.

Mots Tunka: Tole ći ja prawje njerozumju. To dyrbiš mi jasniše prajić.

Hans Depla: Haj, luby Motso, chcu ći hnydom wšo prajić. Twój rozumeć wšak dłeši njeje hač kozaca wopuška. Potajkim wobornicy whohim wobydlerjam njejsu prajić mohli, hdźe so pali, dokelž jo sami wědźeli a widźeli njejsu.

Mots Tunka: A potom su tam takle bjez dycha jěli.

Hans Depla: Haj, to je za nich jara mjerzaca wěc, ludźo so prócuja, khwataja na hašenje, konje zahrabnja — a Małešćenjo zabudu zatepić. Njeje tole k mjerzanju?

Mots Tunka: Haj, haj, Hanso, to wšak je k mjerzanju, ale što nětko — —?

Hans Depla: Ničo njebudźe, do łoża póndźomoj. Měj so rjenje, Motso!

* S **Barlina.** W Barlinje-Neukölline zu Zrjedu rano 32letnu wudowu satšelenu namakali. Zu bě knihwjednik satšesił, kiž po njekotrutu też žiwje žamcho satšeli. Jeho starschej njechcheschtej do jeho mandželstwa s 7 lět starschej wudowu swolić.

* S **Barlina.** Tu zu sorganisowanu schuleršku rubježnu zwólhu sajeli. W Eberswaldze běchu žo hižo dleschi czaš paduschi do klamow dobywali a wukladnje kaschcze wurubjeli. Nětko je kamnischa kriminalna policija 7 schulskich hólzow wot 11—14 lět starych sajała. Woni běchu do paduschneje zwólhy s organisowani a wukonjachu porjadnje swoje pakoščenja.

* S **Torgawy.** Wokschiwjazy podawk sta žo zaudženu njedželu w Polbizach pola Torgawy. Woža službu bě skónčena a kemscherjo běchu Wozi dom wapuschczili. Měchitepłat mělnješche, so je też kuleš farat domoj schol. Staroscźiwje a swědomiezliwje zamknu zyrkej a dźěsche domoj. Nadobo so ludźo nastrózachu, doklě so swoni. Sšnadź je

něhdže wohenj abo hnadź pschinidże wulka woda, tak sebi myshla. Nicžo tajke, jenož na knjesa farara běchu zabyli a jeho do zyrkwje zamkli. Schto dyrbjesche cźinicź? Najbliźšche twarjenja běchu tola pschezo zyły kónz zdalene a donna cźakasche njedźesći wobjed. Tak dyrbjesche farat sašwonicź. Bórzy jeho wušwobodźichu.

* S **Wildenfels.** W jenej tudomnej pschadowni płatoweho žuka 40 metrow dołha róla parneho tepjenja dele padze a trjechi dźěłaćerjow Minu Egerez Gärtensdorfa, kotraž chayiche so blížše dny woženicź, tak njebohownje na hłowu, so so wobžarowana morwa swjese. Też gratmischtra roka krani, so dyrbjesche lěkarišku pomoc pytacź.

* S **Minichowa.** W nozy wot 7. k 8. měrcez mjes 3/11 a 1/12 hodź. běchu z połodnja stazije Minichow—Moschach něhdže 150 metrow psched sajedźenskim signalom słóžmiske ruzy dwě żelesnišcej tramje prěki pyches kolije położile. Barlinski špěchownik, kiž w tymle cźasu pschihadža, na swoje z kolijow njewusedże. Direkzijі němskostatneje żelesnizy w Minichowje je na sajecze słóžnika 1000 hrinnow myta wupisajila.

* S **Kassela.** Tu zu 62lětneho domowneho sarjadnika sajeli, jako je chazł swoju woženjenu dźowku wumozowacź. Wukopa žo, so je sajaty žydom swojich dźěcźi wumozowak.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Wylem Pursche, wokrjesny wuhnjenjerčerśeršt cźesny wyschichi mischtr w Budyschinje. — August Pannasch, cźežła na Zidowje (sinjelbožit). — Hermann Budar w Budyschinje. — Gustav Sohan, zigarowy dźěłaćeŕ w Budyschinje, 85 lět. — Martha Swud. Rönschowa w Lubiju, 66 lět. — Selma Kulzyna, mandželska wobsedźerja piwarnje w Rěcźizy pola Běleje Wody, 53 lět.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu, 13. měrza 1926.

Wežerawsche kursy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowsk. frank.	15,24
1 jendželski punt	20,39	100 češkosł. krónow	12,41
100 schwajz. frankow	80,74	100 pólsk. markow	51,93

We **efektach** bě wežera na Berlinskej bursy jara znadny wobrot. Podawki w Gensu jimaja bursu a putaja jeje hibitosć. Po słowjańskim „Swjatk Ludow" wrjeskoze. Jendželska nochze měra Europy. Wona hylni žadosće nazionalistiskich Němzow. Romanske a słowjańske ludy stupaja do wušicheho swisła. Pósska wujednuje žo s Ruskej. Sslowjanske ludy sblizuja so wotsebje. Cźémne mróczele pokasuja žo na wobsoru Europy. — Statnych a wótrnich požcźonkow kursy so wotdrjehojowachu.

Na produktowych wikach bijachu też wežera płaczišny khlěbowoho žita dale horje. Žadna a drožicha bě wobešle rožka. Nałtni jeczmjeń a wowsy swoje płaczišny tohorunja wo nješchto malo powyschischtaj. Wežera płaczeschze zentnar:

w Drježdžanach:
pschenicy 12,20—12,45 hr., rožki 7,55 hacź 7,88 hr., jeczmjenja nałtnjeho 9,25—9,75 hr., wowsa I. 8,90—9,10 hr., II. 8—8,75 hrinnow,

w Berlinje:
pschenicy 12,50—12,70 hr., rožki 7,50 hacź 8 hr., jeczmjenja nałtnjeho 8,45—9,40 hr., nasymneho 6,80—7,50 hr., wowsa 8 hacź 8,50 hrinnow,

schiwórtk w Kamjenzu:
pschenicy 11,20—11,60 hr., rožki 7—7,25 hr., jeczmjenja nałtnjeho 8—9 hr., wowsa 8—8,30 št. hrinnow,

w Shorjelzu:
pschenicy 11—12,20 hr., rožki 6,70 hacź 7,30 hr., jeczmjenja nałtnjeho 7—8,20 hr., wowsa 7—8,50 št. hr.,

w terminowym wikowanju
ja měrz: pschenicy 13,27 hr., rožki 8,62 hr., wowsa 8,52 hrinnow,
ja mej: pschenicy 13,35—13,32 hr., rožki 9,07—9,12 hr., wowsa 8,75—8,77 hr.,
ja julij: pschenicy 13,32 hr., rožki 9,12 hr. hacź 9,07 hr., wowsa 8,87 hr.

Wiki wužitkowcho stotu wežera pjatk w Berlinje (Magdeburghof-Friedrichsfelde). Pschihnali běchu 584 mlodych dóstkow a wyšokoluczelnych krunow, 7 wołow do cźahanja, 8 bykow, 8 pražnikow, 127 cźelatow. Wiki běchu měrne, rjane krunowy žodne, płaczišny so malo pschewěnichu.

Mlode dóstki a wyšokaluczelne krunowy płaczachu:
1. družiny 300—500 hr.
2. družiny 280—360 hr.
3. družiny 200—300 hr.

Wubrane rjane krunowy běchu hischcze drožsche.

Wyšokoluczelne jałowzy:
1. družiny 250—390 hr.
2. družiny 160—230 hr.

Za wubrane rjane jałowzy hischcze wjazy žadžachu.

Prósdniki k wjasanju 32—38 hr.
po zentnarju žiwoje wahi.

Tydženska rosprawa wulkoswjasenjakuje Metz a Co. we Berlin-Steglitzach. Wiki w swjasenjach su jara žive. Cźelowjeny dźeczel derje dże. Też seraadela a runklizowe swjasenja maja swólnowych kupzow. Zentnar płaczeschze:

Cźelowjeny dźeczel	85—110 hr.
bely	70—120 hr.
schwedski	65—90 hr.
žolty	28—35 hr.
inkarnatski	20—24 hr.
luzerna	70—92 hr.
hejduschi	14—17 hr.
luwinu	9—10 hr.
seradela	13—15 hr.
woka	11—13 hr.
peluschki	10—12 hr.
mały žolty hroch	14—15 hr.

Na pschedaś.

Mlody wol a derje sožerjena mlócžna maschina (Stiftdrescher) z tschahakom a tschidun na pschedaś w **Bukowinje** cźo. 23 p. Barta.

Jałowza wyšokoluczelna, Wóhlazy hród 1 w **Kamjenzu.**

Kóń, na wuzy, w Budyschinje, Kotoschsa haša 12. — **Kóń** k rěsu we Lahowje 17. — **Kóń** 3letny we Běleje 28 p. Kamjenza.

Jahodkowe kerźki w Budyschinje, Hornczejska haša 53II na lěwo.

Hnój, konjazy, Steffen w Budyschinje, Hornczejska haša 19. — F. Uhlitzsch we Wojerezach, Hródkowska dr. 1.

Wós dźěławy, Nowosalzska dr. 91 na lěwo w Budyschinje; Schlachthofstr. 111 na prawo w Budyschinje; we Nowych Dźěłarnizach 33b; Pod hrodom 37, jadni dom w Budyschinje.

Wós sportowy, Stieberowa haša 64II na prawo w Budyschinje; we Wojerezach, Verbindungsweg 1; na lěwo.

Mechi, tunjo, we Wojerezach, Verbindungsweg 1 desku na lěwo.

Sofa, we Wojerezach, Zyrkwinska haša 13.

Khěža, dwaj posthodaj, s nimale pol górzom sahrody, we zyrkw. wsy njedaleko Budyschina, pschi żelesnizy, nowa, próchnoscźeza. Dalsche wukasuje „Bautz. Tagebl." we Budyschinje.

Khěža s 2 klamowaj, hródza a 4 jutr. pola. Dalsche wukasuja „Hoyerswerdaer Nachrichten" we Wojerezach.

Kury sadło, w Budyschinje, Schäfferowa haša 20 I.

Sso pytaja:

Holza do domu, Enlitzowa w Budyschinje, Jurjowa haša cźo. 32; w Budyschinje na Garbarišku haši 24; Schkomodowa, wolesiza we Wojerezach.

Pachol (Laufjunge) Polenk w Budyschinje, Bohata haša cźo. 3.

Wurčžownik kowalski, Kuhlej w Blunju.

Dźěłaćeŕ sa **zwójbu,** knježi dwór w Schcźelezy.

Sslužbu pyta:

Schewski Prietz w Manjowje.

Na pschenajezu:

Kublo, 46 górzow, w Nowej Wsy 52 pola Huski.

Drjewowa awizija.

Njedźelu 14. 3., pop. w 2 hodź. w **Koczinje:** 20 mkr. twjerdych kuluchow, 50 mtr. tworjerbeje walczinu.

Sstudnjizy na pschejadźowanje:

Póndźelu 15. 3., dop. w 10 hodź. w janje Erika w kantinje: klawěr a pišanske blido.

Póndźelu 15. 3., dop. w 10 hodź. we **Wulkich Sdzarach** w hoscźenju pschi zyrkwi: konik, dešowany a rěbłowany wós, schijaza maschina, polza s kaschcźikami, klamarske blido, kuchinska polza.

Póndźelu 15. 3., pschiw. w 12 hodź. w hoscźenju „K tšjom krónam" w **Kulowje:** schijaza maschina.

Ssamkny dźeń na hamžnym městnje pop. w 2 hodź.: 2400 zigarow, 7 chm. dešow, kremsar, schijaza maschina, bźěba tolstych deškow, Radioapparat, kruma, bruny walach, krity wós, 4 hospodarske wosy, skocźaza waha, ranza, meble.

Póndźelu pop. w 4 hodź. w hoscźenju w **Dubrjenku:** byk, 2 kruwi, 3 běhaki, ranza, sofa, dertiko.

Póndźelu 15. 3., dop. w 10 hodź. w hoscźenju „Ke Kwětkowej sahrodze" w **Kamjenzu:** uniforma z tepłakom sa tšěza, někotre małe kantinowe sa wobleki, 33 hotowych kholowow, pišanski stroj, taflaty wós, maschina do rězała, schewska maschina, knihowy khamor, sofa, drasthamoraj, wurčžahanske blido, Radioapparat, draschla.

Wutoru 16. 3., dop. w 10 hodź. w hoscźenju w Sserwnjach: drasin. khamoraj, mlynske blido, khańki soka.

Wutoru 16. 3., pschiw. w 12 hodź. w **Drjetwje:** wschelaka drasta.

Póndźelu 15. 3., dop. 1/2 9 hodź. na radnizy w **Niskej:** nješchto wolmy, 3 pory mužazych nohawzow (sokow).

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. 3/11 hodź.:
Sšnadny wobrot, płaczišny wožebje sa rožku powyschene.
Tendenza: měrna kruta.

Dop. 3/12 hodź.: Kaž psched hodźinu, wiki pak nješchto žiwische: Tendenza: dale kruta.

Płaczišny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wołijowe łymjo po tunu abo 1000 kg, hewak 100 kg, płaczišny po stotej hrinnje.

	12. 3.	11. 3.		12. 2.	11. 3.
Pschenica	250-254	249-253	rapš. wołejnjch	14,50	14-14,50
rožka	156-160	153-157	bokr. melasso	14,00	14,00
nałšt. jeczmjeń	161-188	162-186	seradella	25,00	—
nas. jeczmjeń	136-150	136-160	běrmjaze kmjeni	14-14,00	14-14,00
wowsa	160-170	159-169	łuny	20-21,00	20 21,00
kukuriza (Mais)	177	—	woła	25,50	25,00
pschenična muka	32-36,00	33-35,75	lanu wołejnjch	18 18,50	18-18,40
rjana muka	22-24,25	23-23,75	modre lupiny	12-12,50	12-12,50
pschenicz. wotr.	10,00	10,01	olte lupiny	14-14,50	14-14,50
rjane wotruby	9,10	9,00	łyna, 50 kg	3,40-3,90	3,45-3,90
rapš	340	340	šloma, rjana	0,75-1,35	0,75-1,35
lane łymjo	—	—	„ pschenicz.	0,70-1,25	0,70-1,25
hroch	22-25,00	22-25,00	„ wowsjana	0,80-1,30	0,80-1,35
peluschki	20-21,00	20-21,00	„ jecźna	0,80-1,25	0,80-1,25

Drježdžanska bursa.

Pschenica	244-249	Kruza kukl.	16,00-16,75
rožka	151-156	pschenc. wotruby	9,50-10,20
nałtni jeczmjeń	185-195	rjane wotruby	9,30-10 60
nasymski jeczmjeń	—	pschenična muka	37,00-38,50
wowsa	160-175	rjana muka	25,00-27,50
cźelowjeny dźeczel	220-250	woka	27,00-28,50
rapš	330-340	pjeluschki	25,00-26,00
kukuriza (Mais)	187-192	hróch	27,00-28-50
łuche truhanczki	10-10,80	zokrowe kruh.	17,00-19,00

Wiczne płaczišny wežera	w Kamjenzu	w Lubiju
Wšcho po stotej hrinnje	za 1 zentn.	za 1 zentn.
Pschenza	11,20—11,60	10.80—11.30
Rožka	7,00—7,25	6,90—7,30
Jeczmjeń	8,00—9,00	8,00—8,75
Wowsa	8,00—8,30	8,00—8 50
Sšyno	4,50—5,00	3,70—5,00
Sšloma, s masch. mlócź.	1,60—2,00	1,00—1,50
Sšloma, I sasjanju	—	—
Sšloma, s ruku mlócźena	—	1,80—2,00
Běrny, pola katarja	1,80—2,30	2,40—2,80
„ hacź na żelesnizu	—	—
Butra	2,10—2,20	1,10—1,15
Jeja	0,10—0,11	0,11—0,12
Pschenične wotruby	—	5 40—5,40
Rjane wotruby	—	5 50—5,80
Pschenična muka	—	18.00—19 00
Rjana muka	—	13,00—13,25
Proßata, wulke	—	—
„ krjeje	—	—
„ małe	—	—

Wiczne płaczišny w Budyschinje.

wot 13. měrza 1926.

Wschě płaczišny so po stotej hrinnje rosymja.

Pschedmjet		najnišcha płaczišna	najwyšcha płaczišna
Pschenza	50 kilo	11,00	11,75
Rožka	50 „	7,00	7,50
Jeczmjeń	50 „	8,00	9,00
„ nasymski	50 „	—	0,00
Wowsa	50 „	8,00	8 75
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny	50 „	1,50	2,00
Butra	1 „	4,20	4,60
Sšyno	50 „	4.00	5,00
Sšloma, s masch. mlócź., praž.	50 „	0,80	1,00
„ s masch. „ sašt.	50 „	1 00	1,10
„ s zapami mlócźena	50 „	2,00	2,20
Pschenična muka, 60%	50 „	17,75	18,75
Rjana muka, 70%	50 „	12,50	13,00
Pschenične wotruby	50 „	5,25	5,50
Rjane wotruby	50 „	5,25	5.50
Jeja	1 schk.	00,10	00,12
Proßata — schtuk	1 schk.	00,00	00,00

(Sa lepschu tworu wyšche płaczišny.)

Drobnowikowanske płaczišny w Budyschinje.

13. měrza po hamtiskim postajenju

Wschě płaczišny so po stot. hrinnje rosymja.

Twora		najnišch. płaczišna hr.	najwyšch. płaczišna hr.
Howjaze mjaso s loscźemi	1 kg	1.40	2,20
Cźelaze mjaso	1 „	2,00	2,40
Skopjaze mjaso	1 „	2,00	2,60
Sswinjaze mjaso	1 „	2,00	2,60
Tukajny swinjazy schmatz	1 „	2,40	3,20
Pschenična muka	1 „	0,40	0,54
Rjana muka	1 „	0,28	0,40
Khlěb	1 „	0,25	0,28
Jedine běrny, nowe	1 „	0,08	0,10
Rajž	1 „	0,40	1,20
Hróch	1 „	0,48	0,72
Sšoki	1 „	0,56	1,20
Amerik. swinjazy schmatz	1 „	1,90	2,10
Sušcheny potcź	1 „	2'80	3,20
Dobre mloko	1 št.	0,26	0,28
Jedźna butra	1 kg	4.40	4 80
„ „ wulrajna	1 „	—	—
Jeja	1 schk.	0,10	0,13
Jedźne bruny	1 kg	0,40	0,64
Zokor drobny	1 „	0,58	0,60
Petrolej	1 „	—	0,36
Kamjeńne wuhlo (domj. tepl.)	1 ztr.	—	1,90
Brunizowe briketty	1 „	—	1,26

Semrěloj: Jan Kurjo, wyschšoh pohtowy rjedowar na wotpočinku w Dobrunjchi. — Marja Hond. Dejzyna rodž. Rjeczerjez we Woleschnizy pola Lubija, 53 lět.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Esudnisay so pschesaadjuje sa hotowy pjenjes:

Pónjelu, 15. měrza:

dop. ½11 hodž. w **Njeswaczidle** (kupay sudnu so na zmejnskim hameze) pišanske blido, diplomatiske žolte kyšowanske blido;

pop. w 1 hodž. w industrijowym dworje w **Hnaschezach** (na kupjenje smyslenj sudnu so w kantinje), druschla — wyschokosć tónza 200, — wjerczenska dokhosć 1000, wjerczenska maschina, mała revolurowa draschla, 275 garniturow njebarbjenych schkitarskich draschlow;

pop. w 2 hodž. w **Hnaschezach**. (Na kupjenje smyslenj sudnu so w kantinje) dwojostronske pišanske blido, pišanske blido, thamor sa pišansku maschinu, 2 blidje (2½ metra dothej);

wutoru, 16. měrza:

pop. w 3 hodž. w **Budestezach** cjo. 18. 4 narucznjazowe cjažnjki, mužazy cjažnik, tšj tydzeń dać, mužazy cjažnik s wotstrkowazym wěkom, 3 regulatory, 2 kokulowaj cjažnikaj;

srjedu, 17. měrza:

dop. ½11 hodž. w **Zokowje** cjo. 17 klawěr se žoltego mahagonijowego drjewa;

pop. w 2 hodž. w **Schescholowje** cjo. 23 klawěr, schpihel, wothěžna garderoba, wschelake konjaze graty, dźelba rošt, rjaneje muki, wotrubow a pschenzy.

Esudnisti wukonjeć hamtsk. hejtmanstw. w Budyschinje.

S wobsamknjenjom podpisaneho hamtskeho sudnistwa 5. měrza 1926 je so ratař Jan August Kobanja we Dobroschezach pola Delnjeje Hórki wopiwstwa pod sudniske pschedporučanistwo stajił.

28 Budyschinje, 10. měrza 1926.

Hamtske sudnistwo.

*

Nataćiska schula w Budyschinje.

Pschichodny lětny semester sapoczina so wutoru, dnja 13. 4. 1926, dop. w 9 hodž. Kaž do hornich rjadownjow wschelakich wotdźělenjow, pschijimuja so k juteram nowi schulerjo też do delnjeje rjadownje tšipotlětneho wotdźělenja. Samolwjenja pschijimuje podpisana direkzija, kotraž je też rady swólniwa, dalschu radu podacj.

po pschik. dr. Müller.

Khorosće włosow

kaž wupadanje włosow, rozšćěpjenje włosow, skhorjenje włosoweho žra, skřiwjenje włosowych korjenjow, łupizny, lišawy, so započace plóchi, wosebje **wunadanje włosow** kotrejž wupadanje włosow so z dopokazomnym wuspěchom Hoja Poručenja su w bohatej lićbje k rukam. **Włosy so darmo přepytuja. Zapósćelće nam haydom pokazku Waših włosow.** Wosebitosć: **Włosowe žołmy** (bubiska hlowa).

Richard Hässler

na Hornčerskej hasy 41
dom w zahrodźe, też nutřkhod na kralowskem walo
specialist za pěstowanje włosow
rěčne hódź. wot 9 h. dop. hač 5 h. pop.

Džensa twori
so jenož hišće z běłych cyhelow.

Čehodla?
Wone su wuwjedrjene, suche, znjesu wjetšu čežu a su tuńše hač čerwjene.
Wy dostanjeće je přeco pola zastupjerja wapno-piskowcowje fabriki we Łutach.

Arnošt Zschech a syn w Rakecach
kaž też pola knjezow twarskich mišterow.

Wyšše tuho zlotowjamy a podawamy **cementowe twory** kóždeje **druźiny, kaž skhodźenki, přikrywy, podłohi, woknowe wobluki, ambikamjenje, wobtroženja za studnje, roły, rowne pomniki a rowno wobtroženja.**

Susodźinka!

Wy kupujeće derje a tunjo

we Viktorija-drogeriji

apothekař **E. O. Hennig**

w Budyšinje na Sukelnskej hasy 7.

Fotowe projekcijowe powjetšeńske domjace kinowe **aparaty**

a wšě wěcy za atěramske fotografowanje

Fotowy dom

Rich. Hutha

(měješe Arno Lehner!)
w Budyšinje na serbskej hasy 13
Wuwiwanje filmow a platow kaž też wotćahi wěcy wunstajuja a najspěšniše.

Dla swojeho njepřećelskeho dobreho **słodu** a dokelž je **spory** so

Klemm-kofej

wot wšěch zlutniwych hospozow hižo na **50 lět dolho** najradšo kupuje

Kaffeeimport-Grossrösterei Alfred Klemm
Dresden-A. - Webergasse Ecke Wallstrasse.

Niederlage: S. Saring, Crostwitz.

Štóž chce přewzać **nowu předawańju za Klemm-kofej**, njech wobroći so na knj. gener. zastup. **G. E. Heinick w Budyšinje, na Mołtkowej hasy 9.** Telefon 2507.

Wšć nowosće su dóšle!

Šórcuchi a rubišća
čorne tkaniny za khuty
brune a čorne kašmérowe rubišća.
Wosebje přijomne składnostne kupy
k zelenemu štwórtkej

Alphons Schauseil w Budyšinje

Za runańku

poruča so
wot soboty hač do wutory
doma, wot srjedy hač do soboty zwonka.
Lěk pruhow. masseuza **Hańža Cyžowa** w Kortnicy p. Barth

Wuporjedźenja časnikow

wuwjeduje najlěpje po najtuńšich płaćiznach

Fritz Nerlich

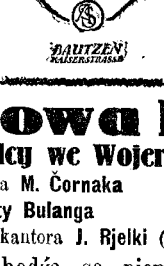
we Wojerecach
na dwórničowej drózy 40.

Specialist nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje
na seminarskej hasy 5.

M. Mikel

časnikař w Kukowje
poruča
dobre časniki, slubne pjerśćenje a nawoči
(bryle) po najtuńšich płaćiznach.

Mužace porchentowe košle 2,50, běłe porchent 80 sěr. 1.-, **płat za trjenja** m 40 pj. ma **J. Erler**, w Budyšinje Zwonk. Lawskej Lazy 10.

Meblowy Bjar

Wulki wubjerk w **spańskich jstwach, bydleńsk. jstwach, kuchinjach a stólcach, sofach a šezelongach**
po přijomnem dźělbn. płaćenju.
Tunjo! Dobre!
Při hotowych pjenjezach wysoki rabat!
Znapřeća piwarnje

Lołkoběžace, wobstajne a krute su moje

Pfadfinder-koła

z dwě lětnem rukowanjom wot **68** hr. sem
Šijace mašiny, wětadła, gumije, tatarnjo atd. — Tuńše płaćiny! **Ill. katalog darmo.**

Emil Levy
w Hildesheimje.
Najlěpše kupne žórło za dale předawarjow.

Copłe spódne wobłečenja
W. Köhlerowa, Hłow. torhošćo 9

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj. papjerowy wotpady po 3 pj. łapy, błeše běłeho wina błeše čerwjenecho wina
oktowe błeše, wěe druhe błeše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **żelezo a stare metale** jenož na wupokaz wyńoseće

Popp na hornčerśk. hasy 18 telefon 3427.

Najl. khójnowe šćěpowe drjewo

rozšćěp 18—40 cm. předawa **Alfred Lehmann, w Brěznji** (Wiesa).
N. B. Wobhladać móže so pola: Rachele, w Jaworje; Sendy, we Wotrowej; Mróza, w Kukowje.

„Bolosće zadu,

spinanje a kłanje popuści, čuješ so swobodniši a jako z nowej mocu napjelnjeny" tak powěda hyšće khora móc našeho

„Vitalis"-čaja

přećiwo drěnju a wlć.
Najzasakliše čerpjenja so wuhoja. Pospyt přinjese Wam nowu radość k žiwjenju.
Pakćik 2.— hr., bjez porta přez doběrku.
Dostanjeće winiale we wšěch gnotheach Budyšina a wokolinY abo direktnje přez
Mediz. Kräuterhaus „Vitalis" Brandis i. Sa. Nr. 64

Prošu čisło

2687

jeli maće mały nawěšk do „Serbskich Nowin".

Wulki čohniwy **pos** na předań w Šešowje čo. 33

Staršeho, dospołnje spušćomneho

wotročka

pyta
kubleŕ **Kral w Njebjelčicach.**

Młódša

serbska holca

so pyta do
Łupjanskeho farsk. domu.

Holca dorataŕstwa

16— 17 lět stara so hnydom pyta
Aug. Šołta w Hnaseczach.

Štó přijima zdźětanu češku

knježnu

jako służobnu
abo pěstonču do swojeho domu, zo by so w němčinje wedospomniwać? Mzda so nježdża. Štóž by k temu zwólniwy był, njech to we wudawarni „Serb. Nowin" wozjewi.

Jupki 50 pj.

wutyk. šipaki, (Steckkissen) lnjeni, gummijowe podłohi 50 pj., wóskowany płat do dźěcac. wozyčka. **J. Erler**, na Zwonk. Lawskej hasy čo. 10.

Šyny koń

zrěbka rjany walach (złota liška) srěnjołětny so na ryćerkublo abo jako jenopřežny hodźacy je na předań
Mich. Šmitk, Radwoŕ.

Lěto stara **ranca** k dalšemu płahowanju na předań **w Pančicach čo. 26.**

Strykowanska wołma tunjo. K. Erler Zitne wiki 11

Visitne khartki
zhotuje spěšnje a tunjo
Smolerjec
knihićišćeŕnja
w Budyšinje.

Kóždu sobotu wot 8-6 hodź.
kózlace a knotace
— koże —
a wšě druźiny
kožow a kóžkow
kupujetaj po najwyš. płaćiznach.
Kießling & Erdenberger
w „Potměsacu" na Zwonk. Lawskej hasy.

Za rumarja
poruča so **kóždu wutoru** wot ranja hač do wjećora **w Radworju w Smidtec hosćencu Herm. Zieschc**, pruhow. masseur we Wichowach pola Wósporka.

Wuspěšne njejedobje lěkowańske methody.
Wot 15 měrca wukonjam
lěkowańsku praxis
za Hydrotherapiju, Homöopatiju, lěkowanje ze zelom, blochemija a masaźu
J. O. Max Klingst
wustojny na lěkowanje a masaźu w Budyšinje, Feldschlößchen 5
Rada we wšěch khorosćach.
Ręčny čas: wšědne dny 9—1 a 3—5, njedźelu 9—11.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

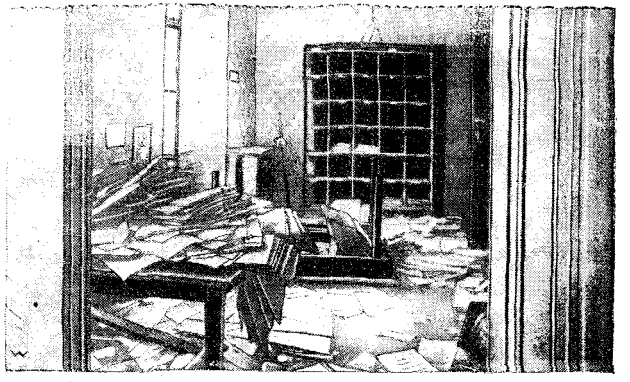
Filialcy we Wojerecach a w Khočebuzu.

Agentury: **w Khrósćicach** pola knjeza **M. Čornaka** — **w Bukecach** pola knjeza **stolarja Rjenča**
w Kulowje pola knjeza **Oty Bulanga** — **w Hrodźišću** pola knjeza **M. Pawlika**
w Rakecach pola knjeza kantora **J. Rjelki** (na šuli) — **we Łazu** pola knjeza **J. Haješa**

Pola tutych mjenowanych knjezow hodźa so pjenjezy na knižku zapołožować a po potrjebnosći zběhać.

Telefon 3506 a 3507 — **Zadanja pjenjezy tu khwilu hač do 10 procentow.** — Telefon 3506 a 3507

w Bernkastlu.

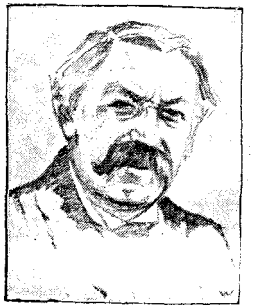

Psched 2 njedźelomaj cźitachmy w naschich „Serb. Nowinach“ powěsće wo sapuščenjach w Bernkastlu. Bernkastel je mała městačko w stronach rěki Mosele. Su wobrubjeja płódne winicy. Tu rosće jako blidowe wino ważene Moselske wino. Tamnischi płahowerjo wina abo winizarjo su runje kaž naschi burjo a mali ratarjo polneho sadwělowanja. Zich runje kaž naš njejnjeźliwe dawki daja. Pódla teho wino wjele płaczi, runje kaž nosche žito. Němska wjele tunjeho wina z Italskeje a Schwanskeje kupuje. Hdyž wbosy winizarjo dawki saplaczicź njemóžachu, pschindże cźasat a sebra jim wschelake hódnoty. To jich rosskobi. Po stach haj tyžazach žo sebrachu a cźahnychu na finanzny hamt. Měnja, so je tón na wschěm jich hubjenstwje wina, jón sapuščichu a sastojnikow pschebichu, knihe a pisma rostorhachu, pak spalichu. Nasch wobras wjedźe naš do stwy sapuščeneho finanzneho hamta.

Njemčy winizarjow w Bernkastelu.

S naschim wobrasom pokazujemy wam rosshorjenych winizarjow. Stejimy psched finanzným hamtom. W nim winizarjo salhadźeja. S wolnow mjetaja akty a knihe. Psched hamtom stejaja potyžazach liczaze cźrjódy. Na kijach nježu tafle z wschelakimi napišmami. Njejsmy sa to, so by žo pschecźiwo statnemu porjadej namóz nakładowałe. Stat žebi to ženje lubicź dacź njemóže. Ale knježerstwo njeżmě je žwojimi wukasami a dawkami lud do sadwělowanja hnacź a z jeho saczužemi hracź. Schtóž je we ludu žiwy, wě, kak žo dżenża wschudżom hori.

Aristide Briand

je znamjenity franzowski politikar. Njedawno jako president ministerstwa wotstupi. Tola nětko sažo nowe ministerstwo twori.

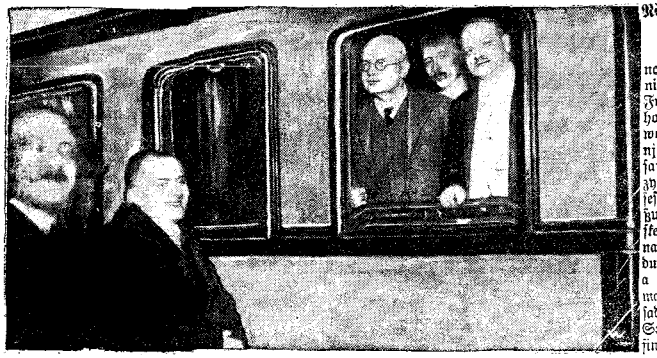
Hdże je dźiwi tundros?

Wupytanje wobrasa w tydźenschim cźišle: Stajcże wobras na prawy bok. Prósdne městno na drósy psched pyčzim wosom tworí postawu mlokoweje żony.

Naš čas we wobrazach

Co. 11 W Budyšinje, 13. měrca 1926 2. lětnik

Němscy sastupjerjo na puczu do Genfa.

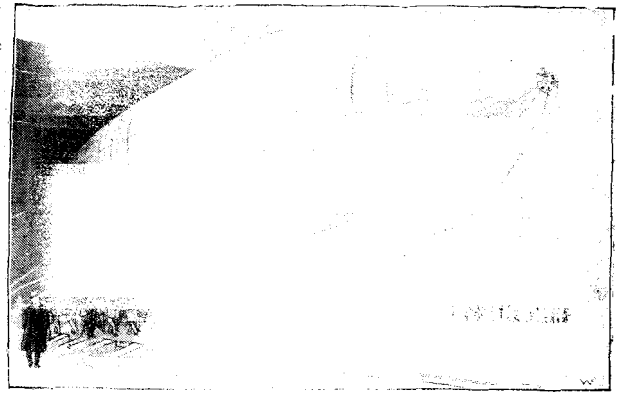
Nasch wobras wjedźe naš na Barlinske dwórnischcźo. Spěschnik pisches Frankfórt-Basel stejizyschi hotowany, so by do Genfa wotjěł. Wot sajdźeneje njedźele sem su žo tam sastupjerjo statow, kiuschaznych do „Swjatka Ludowy“, jeschli. K prěnjemu rasej su tam tež sastupjerjo nětkle republiki jeli. Swoln železnischeho wosa zhladuje na lewo dr. Luther a na prawo dr. Stresemann. Mjes nimaj, dale sady, steji statny sekretar Schubert. Psched wosom finanznym min. dr. Reinhold.

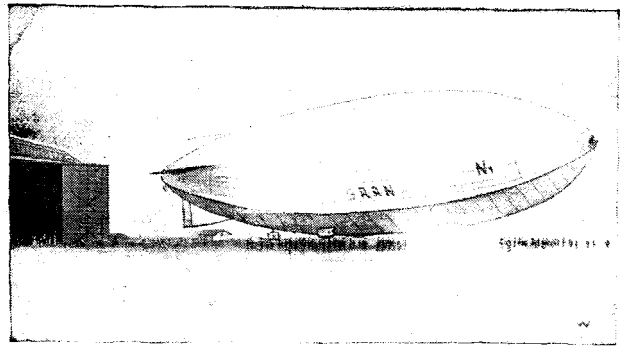
Lětadło pod Eifelowej wěžu.

Eifelowa wěża je zwětoznata twarba w Parisu. S pschiležnoscu zwětoweje wustajenzy 1890 w Parisu ju inżenér Eifel notwari. Wona je se zameho żelcza a 300 m wyšoka, potajim wyschscha hacź połosza nascheho Gjornoboha. Delka dże do schěrokosće. Swažliwy lěkar Léon Collat spyta se zwojim lětadłom delka pod wěžu pschelecźecź. To by žo jemu też poradźiło. Wón pak bě połabył na grotu bjesgrotneje telegrafije. Te dźeja wot jemje hacź k zamemu wjerschkej wěže. W jejnym hornym dźele je wjedrańja a wupółtarnja bjesgrotnych depeschow pschiprawjena. — Swažliwy lěkar też se zwojim lětadłom zhožownje pod wěžu pschelecźa. Swonka wěže žo Motor a benzinowy kotlik sniczichu lětadło a khrobły lětadło do grotowe zapomatu. Wobras dowoli nam pschihladowacź, kak Leon Colloh se zwojim lětadłom pod wěžu leczi, leczi do zrudneje zmjerzje.

Amundsen horuje ſo k połnóznemu cžopej kreſiſ.

Wojowanje wučenych dže wo połnózny cžop (Nordpol). Hižo lětdźesatki spytuja ſo jemu bliſiſ, pak ſ łódźemi pak po ſankoch. Wjele ſ muži-tych wučenych a jich ſwěrni pomoznizy ſu pſchi tom ſwoje žiwjenje pſchiſadźili. W nowiſchim cžaſu spytaja ſ pomozu wodźliwych powětronow (Luftballon) tam dozpiſ. Sſkawny norwegiſki wučeny Amundſen bě hižo loni ſ lětadłom k połnóznemu cžopej wotſěł. Swój ſaměr njedozpiwſchi pſchi ſamom ſwoju ſwažliwoſcž ſu ſwojim žiwjenjom ſapłacžiſ. Hižo mějachu jeho a jeho pomozniſkow ſa ſłubjenych. Kaž ſ dźiwom Božim ſo wſchitzy ſtónčnje ſbožownje wróciſchu połnózneho abo ſewjerneho cžopa njedozpiwſchi.

Tutón njewuſpěch njeje ſamóhł throbkeho wučeneho wottraſchiſ. S pomozu wodźliweho powětrona hotuje ſo ſnowa na ſtrachow polny puć k ſewjerej. Wón je ſo dowěrił ſnamjenitemu italiſkemu twarzej tajkich powětronow ſmjenom Nobila. Tón je tajki powětron natwariſ. Pola Roma ſ nim hižo na pruhu w powětſnje ſeźdża. Jón wodźi Amundſenowy krajan Riiſſer Larſen. Powětron ſu pomjenow. kcžejſki Norwegiſkeje, Amundſena a Larſena wótcžiny „Norge I“. Na najſchimaj wobrajomaj widźimy powětron kaſ do powětra ſtupa a na druhim wobrazu w powětſnje lětozeho.

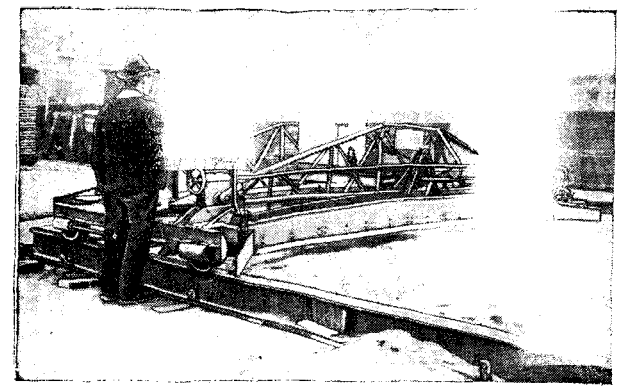
Baja wo Nibelungach na ſnamkach.

Němſko-owſtriſka pósa je nowe ſnamki wudowa. Koż běchu dotal na nich wobrazy thěžorow a kralow, tak widźimy na tutych ſnamkach wobrazy ſ baje Nibelungow. Tute baje ſu ſpiſane w ſtaroněmſkej rěcži. Němcy waža ſebi tute baje jako najſtarſchi pomnik ſwojeho piſmowſtwa. W nich powěda ſo nam wo ſpodźiwnych rjekach a jich ſtukach. Do ſwěty a njeſwěty ſu ſapleczene podawſi wo wjeczi-woſcži a druhich ſtóſcſach. Baje wjedu naſ do njemdrych wojowanjow ſ cžrjodami kralа Ezela abo Attile, wjednika dźiwych a krewlacžnych Hunow. Naſchim cžitarjam podawamy w póbla ſlejazych wobrazach pokaſti tutych ſnamkow.

Drohu twarjaza maſchina.

Sa wſchitko je cžłowjek maſchinu wunamakał. Pódla ſrjejazy wobraz pſchedwjedże nam drohu twarjazu maſchinu. Tu jedna ſo wo zementowe abo betonowe dróhi. Tuta maſchina roſdźełuje beton a jón hnydom tołka w dwěmaj worſchtomaj. Potom jón też kładkuje. Sa jedyn dźeń ſamoje 250 metrow dołhu a 9 metrow ſchěroku drohu ſhotowiſ. Sa 4 hny potajkim kilometr natwari. Drohu wot Budyſchina do Drježdżan, to je 60 km, by ſa 10 měſazow je niczka maſchina natwarika. Wona ſamóje 15—20 dźełacžerjow narunacž. Pſchiběrazy automobilowy wobthad na ſjawnych drohach nucži inżenjerſtwa, drohi tak twariſ, ſo ſo próſchiſe njebychu.

Eſwětoſar Miletiſ, ſwalny narodowy a hórliwy wojowař ſa ſjednoczenje a ſwobodu balkańſkich Sſerbow, Howalow a Sſłowinzow. Hruba Madźarſka cžiſnu jeho na 5 lět do jaſtwa. Wón wumrě 1901 njewjedžo, ſo po Božej woli je ſwoboda Sſłowjanow hižo tak bliſko.

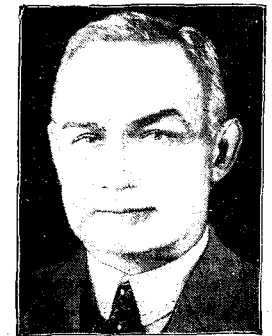
Bitorin Lauſch, ſkawny Czech a budźićel cžeſkeho luda ſ nowemu narodnemu žiwjenju, jako rakuſka pjaſcź cžeſki narod dajeſche. Wón ſtutkowaſche na mjaſach ſa lepſche žiwjenje ſwojeho luda. Wón jemrě pſched 30 lětami na proſy k ſwobodźe ſwojeho luda.

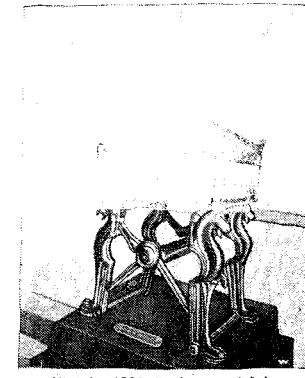
A. T. Jindřich, ſnamjenity cžeſki ſkładbnik (componiſt) ſwjeczeſche 5. měrza ſ. l. ſwoje 50. narodniny. Wón je mnohim wožeb'e nježnym pěſnjam ſławnych cžeſkich pěſnjerjow kraſne hłožy ſkaſnik.

Dr. Miroſław Franzicži, ſnamjenity ſłowaſki ſkładbnik (komponiſt). Wón cžeſkny hižo do wójny do Ameriki a bě tam jako lěkař žiwy. Wjele ſłowaſkim operam ſbaſni kraſnu hudźbu.

Dr. Doſſel, nowy němſki generalny konſul w Pósnaniu. Hacž dotal bě ſ konſulom w Odeſy.

Franzowſki tron 1300 lět ſtary pokaſuja na wuſtaſenzy w Pariſu. Na nim ſedżeſche hižo kral Dagobert ſ rodu Merowingow, ale też Napoleon I. na nim ſedżazeho króſnowachu.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,40 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihiśišćerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so haš do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobježnje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobliceja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 62 **Budyšin — póndźelu, 15. měrca 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Wotmołwa!

Tajny zyrkwinski radźićel Rosenkranz, prěni sastojnik konsistorialneje wyschošcje sakskeje hornjeje Łužicy, je 7. dezembra sandźeneho lěta w shromadźiśinje sakskeje synody se swojimi rostkoždowanjemi spósnaś dał, so ś zyla nima trěbneho srosumjenja sa woprawne zyrkwinske potrěbnosće w šerbsko-nimskich a nimsko-šerbskich wosadach.

Wón je napischeźo wunoschkam kulturneho wušlědźeństwa a spósnaśam rěčoweje a etnologiskeje wobnošcje naschej šerbskej macźerńej rěcźi hódnotu kulturneje rěcźe wotrjekł, bytrnjej kule rěcź ani swjeśćinje njeznał, wjele mjenje hakle jeje ducha spósnał.

Po naschim sapischiźeću mamy hłownischi dźeł jeho rěcźe sa spekulaciju na nazionalistiske sadźucźa synodalow a ś tym snižnje tutoho pogleda na khodźenk politiskeje ludoweje shromadźizny. Bohužel je ńo ś tym jenomnjelne pischecze wšěch pschedstejićerjow šerbskonimskich a nimsko-šerbskich wožadow sa sjednoczenjom do jeneje eforije pschekasyło. Tuto pschecze wuidźe ze khutneje starosće wo shorjenje wěrneho nabožneho wukonjenja, kotreż nětdy tute wožady tak khwalobnje wusnamjenjowasche. Runje pod hamtowanjom tajneho zyrkwineho radźićela Rosenkranza je ńo pschikładna zyrkwinska poćtuschnosć a khuboke nabožne žiwjenje do wyšokeho khodźenka a w nekotrych wožadach nimale zyle rostschadźło. Tutón khuboko wobžarujomny sjew mamy sa sćěžnk dawno spósnateho a nětko sjawnje jewjeneho wotkhilenja tutoho rosćuhdźaseho zyrkwinskeho sastojnika naschemu ludej napschećiwo.

Jeho rostkoždowanja cźim mjenje srosumimy, dokelž ńu na šwětowym kongresu fischescźijanskich zyrkwjow we Stockholmje w auguscźa jandźeneho lěta, na kotrymž ńo mjes druhimi teź krajny biskop dr. Jhmels a president sakskeho zyrkwinskeho knježeństwa dr. Böhma wobdźělichtaj, po namołwjenju nimskich sastupjerjow sćěhowaju resoluciju pschijeli:

„Swady mjes narodnoscźemi ś pyšnjej namozu we swjatsku ľeńnoscź a ľuu wurunacź je njesnjeźliwe ś duchom Khrystuša a tohodla teź ś duchom a waschnjom zyrkwje. Winowatosći zyrkwje je, wschitko cźinicź, so by ńo bratrowstwo mjes narodnoscźemi wobnowiło. S tym njesmě ńo saschimnucź do pschirodneho prawa ľaneho naroda, ko wobaracź pschećiwo potkóčowanju a wumorowanju. Kongresy ma ja mjesnarodnu winowatosćź wschěch statow, prawa narodnych mjeńschinow schkitacź.“

Kak snjeźny ńo stejišćeńo tajneho zyrkwinskeho radźićela dr. Rosenkranza ś jasno spójnajomnej tendenzu statneje swonkowneje politiki ko prózowazej praschenje narodnych mjeńschinow sprawnje a pschikładnje rosrisowacź!

Letna hłowna shromadźizna swjatska šerbskich towarstwow Domowina, kotraž ńo wczera w Kulowje sešdźe, je ńo ze swojeho stejnišćeńa jako hajećka šerbskich kulturnych kubłow ś tutej rěcźu sabrała a je w pschedstejazych rospominanjach ńo k tomu wuprajiła a namaj porucźiła je jako wěrnosći njewotpowědaze wotpokasacź. Shromadźeni sastupjerjo wuprajichu ńo, so jeho hłowa jako tschiwźenja šerbskeho ľuda a šerbskeje narodnosće a nabožneho žiwjenja sacźuwaja.

Bart, pschedźyda Domowiny. **Dr. Schleza,** sekretaŕ Domowiny.

6 milijardow dołha němskeho ratarstwa.

Hospodarśiti wubjerk nimskeho ľeńma je wo rosliežnju němskeho ministerstwa sa ratarstwo a ľežiwjenje w swiźu ś pschedłohu němskeho knježeństwa, nastupajej rukowanje sa schkodowanje pschi pschedawanju fosforowoje kiźałiny, dale wuradźował.

Sapósłanz **Bachmeier** ś hospodarskeho sjednoczenstwa praji, so je ratarstwo hižo pschewjele požczonkow pschijało. Bjes położenja dawkow wono ś dołha njewuńde. We nastupanju nawych sałydlerjow dyrbjeli wobkładarjo bycź, dokelž móža nowi sałydlerjo we tu khwilu ľedma wobstaczź.

Sozialdemokratka **Wurmowa** ľebi žada, so by ńo wjelschi dewos smjerskeho mjasa dowolił.

Nimski ľežiwjeński minister **dr. Haslinde** praji, so je nimski ľeńm na dźaka hódne waschnje prěni króć pjeć milijonow hriwnow sa spschowanje ratarskeho hospodarstwa pschijiwolił. Take summa je ńo hakle njedawno mjes krajne knježeństwa rosdźeliła, tak so hišće njeńmy shonieź mohli, kajki wuspěch je ńo ś tym dozbył. Nadźija pak ńo ś wěstosću, so ńu wupožczonki wubjernje skutkowake. Do tuteje strony je teź prózowanja na normisowanje a typisowanje ratarskich maschinow a grata hiba, za cźož je loni nimski ľeńm milijon hriwnow pschijiwolił. Sakonjowy nacźisć wo wutworjenju wubjerka k pschepytanju wotbytwanskich wumóženjow němskeho hospodarstwa je ńo wudźełał a ńo nimskemu ľeńmej pschepodał.

Němske knježeństwo je ńo rozsudźiło, ratarske a dźełaceźske sałydlenje spěchowacź. Někotři sapósłanzy ńu ś prawom na to skrizili, so je cźeźo nasch bohaty wunoschk bérnow wotbycź. Ministerstwo je ńo dźěćmi cźaš ś tutym praschenjom sabérało, kotreż ľedma psched praschenjom wotbyźa rozći wróćo steji.

Statny sekretar **Hagedorn** mjes druhim praji, so ńu dla **motorisich pluhow po Fordiskim systemje jednali.** Dźe wo schěśćo drużinow tajšich pluhow. So by ńo jich wotebźeranje połožiło, ńu ś bankami wo kredity sa fabriki atd. jednali. Normalisowanje a typisowanje je ńo tyšterno spomožło a płaczišna motorisich pluhow je ńo stunischila.

Dalschi knježeństwowy sastupjeŕ je ńo **duzyłowym** praschescźenjom sabérasche. Jara cźeźo ńo ś **duzyłowym** praschescźenjom sabérasche. Jara cźeźo ńu ńo rosšudźili, dyrbjeńske hospodarstwo w tutym nastupanju sawjeźeć.

Němskonazionalny **se Stauffenberg** praji, so ńu wupožczonki najbóle hnojidłowej industriji ś wuzitkom byle. Ratarstwu wone pschedwidźomnje jenoź nowy dołh pschinjeśu. Pischeźiwo dołwoźej bjeskłowneho smjerskeho mjasa na wón wulke wobmyślenja.

Na to knježeństwowy sastupjeŕ statistiku rosprawu wo **sadołženju ratarstwa poda. Dwě milijardźe personalneho, 1 milijarda realneho a tśi milijardy nahódnoscźeńskeho dołha, potajtim schěśćo milijardow dołha na ratarskeje cźišćach.** Dalšeje dwě milijardźe, kotreź je rentska banka na ležownoscźe wupožcźiła, njehodźitej ńo ńobu liczeź, dokelž ńo nadźijeja, so ńo tutón dołh za 7 abo 8 lět wotpłaczź. Knježeństwowy sastupjeŕ na to pokasa, so personal hišćeje pschibéra. Hacź do bliščich dwujow móže ńo na sapłaczenje 1 milijardy personalneho kredita cźakacź.

Pischi wotkhłosowanju ńo wobsamknu, knježeństwo namołwjeć, so by na to skutkowało, so by ńo dał wustawa rentiske banki wot 7½ na 5½ procenta snižiła. Teź dyrbjale ńo naprawy cźiniecź, so by ńo najenkam wulkich kubłow personalny kredit pschijiwolił. Sa pokaczowanje kursy sa ratarskich wucźerjow, skótnych a żytnowych inspektorow ńo 500 000 hriwnow pschijiwoli. Na konzu ńo hospodarski wubjerk za to wupraji, so by ńo nimski stat snapschecźi kaliowych syndikatow a superfosfatskeje industrije žiwoje rukowanje pschi dołhocźasnych smenkowych kreditach na 10 milijonow hriwnow powyschił.

Mahraun a wyšk zw. sł. Nicolai.

Wyšchi swonka ślužby a šćeŕ nowinarstwa we němskim hłownym kwarterje sa cźaš šwětowje wójny preže, je je „rosmjelnjaju wójnu pschi Łobju“ pschihotował. Wjednik Młodoněmskeho rjada (Jungdo) napschećiwo temu w swojich nowinach praji, so Nicolai wobźelnu rólu sa shołschewikowanje hraje. Wón ńo Nikolaia ślědowaze praschа: „Chże knjes Nicolai sapŕeć, so je wón po žiwojim wudawanju dołhi cźaš mjenjene sastupowak, so dyrbi Lenin Napoleonowu rólu pschewjeźaś? Chże knjes Nicolai sapŕeć, so je wón prajił, so je nastork k transportej bolschewiskich wjednikow psches Němsku do Ruskeje dał? Chże knjes Nicolai sapŕeć, so je wón pokazuju na „wulku ruskU armeju“ wo pschichodnej wójnje ś Franzozowstej rěcźał, kotraž dyrbi ńo po jeho mjenjenju pschi Łobju wotehnaćź? Chże wón dale sapŕeć, so wón organisaciju bowěrnikow k pschekazanju franzozowskeje etapny mjes Rheinom a Łobjom pschihotowje? Njeje knjes Nicolai sandźeny mjeźaj w Turkowskej a Angorje pobył, hdźeź ńu ńo, kaž je znate, mjes Turkowskej a bolschewiskej Ruskej jednanja wotmjeźe? Běšche wón tam jako priwatny muž? K tomu ńo pschińamkujo Arnold Rechberg na tym ńamym mjeśnje praji: ńo je wyschi Nicolai hižo psched lětom ńa to dźełał, so by Němska hromadźe ś bolschewiskej Ruskej pschećiwo wjeczornym mozam wójnu wjedła.

Hajniske zarjadnistwo něhdušcho kronprynca Rupprechta.

Po dźeľenźu listowarnje bayerskeho burskeho swjatska we wschelakich stronach hornjeje Pfalzu, hdyž něhduschi kronprynz wulke ľežy wobsedźi, wulke roshorjenje knjeźi. Tele ľežy ńu ńo jemu pschi rosrumanju mjes bayerskimi kralowskimi domom a statom, pschirjekle. Kaž dołho hacź je stat tele ľežy sarjadował, šmědźachu ludźo ľebi w nich žuchе drjewo sbźeracź a jahodki schcźipacź. Nětko, hdyž ńu ľežy do wobsedźenstwa něhduschcheho kronprynza pschećichle, hajniscy sastojnizy ś najwjetschej žurowosćźu pschećiwo thudemu wotkhlerstwu sathadźeja, hdyž žuchе drjewo sbźeracź abo jahodki schcźipacź thodźi. Dźenża thudych ludźi, kotśiž ńu we najpotrěbnischich wobstejnoscźach žiwi, ś ľežow honja a jim cźežke khkostanja nakładuja.

Położenje w Genfu.

Němšzy sastupjerjo ju Briandowe namjety wotpokasali.

Dr. Luther je wotpółcźanzami swjatskarskich knježeństwow sdźełik, so němskemu knježeństwu njeje móžno, Briandowe namjety pschijeć, kotreź ńu ńo ľubohu rano pschedpołožiłe, so by ńo krisa dla ľudstwo w Radźe Swjatska Ludow wuprawika. Briand bě namjetował, so bychu Schpanja a Brasililska stajne a Pólska njestajne ľudstwo dostałe. Po sacźišnjenju tehole namjeta ma Briand sa nuzne, so bychu Němcy ľami prajili, na kake waschnje mohło ńo k dojednanju dóńeź. Njeby ńo to stało, bychu po Briandowym mjenjenju njewotwobroczomne sćěžnki nastałe.

*

Renterez powěsćeńa ś Genfa powoł, so někotre ľaneje rěcźe wo tym njeje, so bychu Němzy ś Genfa wotjeli. Němzy sastupowarjo ju na praschenje wotmołwili: „Cźehodła bychmy dyrbjeli wotjeć? Woczakujemy wotmołwjenje na naschе praschenje, a naležnoscź nětkole wola Rady leźi. Ta budźe ńo dyrbjeć wuprajeć, hacź ńo ľubjenje, kotreź ńu ńo nam dale, dźerża abo niź. **Hdyž ńo do Rady wustwolimy, wostanjemy, hewak wotpuczujemy.**

Dr. Luther cźe w Genfje nowinarjow pschijeć.

Na cźornej deśy nowinaŕskeje sale hroda Swjatska Ludow je prěni króć wosjewjenje němskich wotpółcźanzow pschijbite. Wono ma ślědowaze wosćahcźe: „Němski kanzler dr. Luther dźenża wjeczor w 7 hodźinach nowinskich sastupjerjow wschěch krajow w hotelu Metropolu pschijima.“

W Pólšej do němsko-jendźelskeho komplotta wérja.

We Warschawje pischeźiwjenje Němskeje pischeźiwo pschijeću Pólskeje do Rady Swjatska Ludow jako sréźanu hru mjes Londonom a Barlinom wobhladuja. Jendźelska po politiskim rosrěčenju južnoslowjanskeho swonkowneho ministra Ninčića ś Mussolinom, pschi kotrymž ńu wo nastupanju **romansko-słowjanskeho hacźenja pschećiwo germanskej nawalnej ľoźnje** rěcźało, Němšku tajnje podpjeruje. Jendźelska je ńo franzozowskeho wobstupjazeho manewra pschećiwo jendźelskemu šwětowemu knježeństwu dohladała. So by ńo franzozowskemu podrywanjeńu bźeli teź we Swjatsku Ludow sadźiwało, cźe nětko Jendźelska ś pomozu Němskeje Swjatsk Ludow, kotrejž je Jendźelska ś wschelakim nastupanju pozeź, wobešeźny hneź, pak rosbicź pak pschemóžny wliw Franzozowskeje w nim pomjenschicź. We Warschawskich politiskich kruhach ńo teź praji, so je ńo Němska w žiwojim wotpokasowazym stejišćeńu ś njejadkim wobroczenjom Belgiskeje poslynika, kotraž ńo w poślednim cźasu pschezo bóle a bóle ś franzozowskeho wliwa wuswobodźa a ńo Jendźelskej pschibliżuje.

Powěsće Warschawskich nowin ś Genfa praja, so je sadźerjenje němskich wotpółcźanzow mjes najwjazy sastupjerjemi druhich krajow njeměr a schmatanźu nacźinko. Jene nowiny pischu: „Němska je psched zylym šwětom **wójnu** pschećiwo Pólšej sapocźała.“ — „Gazetta Poranna“ wo němskim pischeźiwjenju pschećiwo Briandowym namjetam praji: „To je bankrott Locarnskeho ducha a Locarnskich mećhodow. Poślednje **wojimadło** rjeczała smukkow schćerćeŕ.

Zadanja ludowych mjeńšinow w Němskej.

Swjatł ludowych mjeńšinowu w Němskej je 4. měrza k. l. konferency do Barlina powołał, na kotrejž sastupjerjo wšěch swjatej pšichšluschozych mjeńšinow jenonuzłnje wobsamknychu, sakładne žadanja mjeńšinow w Němskej we wopomnjeńšim pišmje němskemu kanzlerej pšedpołožeć.

Na tejle konferency je so łajšt wopomnjeńšti spiš nazčišnyć, kotrenuž su organizazije jenotliwych mjeńšinow pšichlohowale. Wón je so k rukomaj němskeho kanzlera žrjedu 10. měrza pósłał.

Napraschenje ma ględowaze wopschiječe:

Sso na wupraschenja kujeja němskeho swonkowneho ministra dr. Stresemanna w němskim šejmje powołano, swjatł ludowych mjeńšinow w Němskej, wobsteji ze

a) swjatła Polakow w Němskej, w Barlinje, jako sastupjerja pólšeje mjeńšiny w Němskej;

b) se šerbšeje Ludoweje Rady w Budyšinje, wopschijaze towarštwa:
   1. Matizu Šerbsku,
   2. Domowinu,
   3. Sserbšu Ludowu stronu
   jako sastupjerku kužišich Sserbow w Němskej;

c) se schleswjaskeho towarštwa w Flensburgu, jako sastupjerstwa Dansich mjeńšinow w Němskej;

d) frisisko-schleswigskeho towarštwa w Lindholmje, jako sastupjerstwa frisišich mjeńšinow w Němskej;

e) se sjednoćenstwa Litwinow w Němskej jako sastupjerstwa litewšeje mjeńšiny w Němskej.

němskemu kujeršiwu ględowaze namjety čzini:

I. „Staw 6 němskeje wustawy ględowazy pschistawk wopschija:

8. Nałežnoseje ludowych mjeńšinow w Němskej."

II. Dale maja so nałežnoseje mjeńšinowu w Němskej se němskim statnym zakonjom jenotnje za zyłu Němsku sjadowacź. Pšichi tym ma so wosebje na ględowaze dypki džiwacź:

1. Pschišłuschnizy mjeńšinowu maja te same stacžanje ziwilne a sjawne prawa kaž němske wobydlerstwo. Sakonje njesmědža so na schkodu mjeńšinowu wukoźić abo nałožeć.
2. Pschišłuschnikam mjeńšinowu ma so w ręčnym a nabožeńskim nastupanju, kaž w hajenju jich narodnoseje špěchowanje a njewobmjeršowana swoboda dostawacź.
3. Dla pschišłuschnoseje k jenej narodnej mjeńšiny a organizazijt a dla wuženwanja ręcze mjeńšiny njesmě so nichtó je strony wyschnoseju a sastojnikow wohanicź.
4. Towarštwowstwo mjeńšchinow njesmě so je žanymi sakonšimi abo administrativnymi wotpohačznymi postajenjemi samjeršowacź.
5. Schulstwo mjeńšchinow dyrbi so za zyłu Němsku po jenotnych sahadach na doźahaze waschnje frjadowacź.

III. Hamt za mjeńšchiny w Němskej ma so sakoźeć, pschećžiwo kotrehož rosšudženju dyrbi so pucź k wobchodowanju dacź.

IV. Pschi sakonšimi frjadowanju ma so dobrosdacze mjeńšchinow zhlyschecź.

*

Tónle wopomnjeńšti spiš jenoź hlownje strony wopschija, na kotrychž su so narodne mjeńšchiny hacź dotal zyle powschitkownje wrócźo stajake, abo — njedźiwajcy stawa 113 Weimarskeje wustawy — woprawdźitych prawow njemějachu.

Ludowe mjeńšchiny w Němskej žadaju tohodla w tutym nastupanju skutkowe sakonske frjadowanje, kotrejž ja to ruka, so by tele prawa woprawdze praktiski wuwjedu. Srjadowanje ma so powschitkownje za zyłu Němsku stacź a njesmě so na jenotlíwe wokrjeży, kujeršterstwowe podkrjeży abo kraje wobmjeršowacź, so by so z tym njedźiwanju na wobydlerstwo mjeńšchinow druhich, žamo žuźodnych wokrjeżow, kujeršterstwowych podkrjeżow abo krajow sadźiwało. Pod tutym hladanješcźom je dypk I wopomnjeńskeho spiša nastał.

Mjeńšchinnemu wobydlerstwu dyrbi so možnosć dacź, so mohło so se swojimi organizazijema wobcežeźowacź, dyž so je strony wyschnoseju poruczenje a naprawy čzinju, kotrejž mjenowanym sahadam napschećžiwo sleja. Tale možnosć dyrbi so z hamtom němskich mjeńšchinow dacź, kotrejž mjeńšchiny žadaju.

Skónčnje je zyle nusne a srosumlíwe, so so srjadowanje prawow mjeńšchinow a nětčišcheho położenja mjeńšchinow w Němskej sa wobzomaj mjeńšchinow njestanje, ale so so mjeńšchiny pschi zholowjenju zakonja w kóždym nastupanju słyschca a so so na jich měnjenja a žadanja woprawdźe džiwa.

---

kotrejž su Europy a te staty napschećžo Němskej čzinile, kotrež maja z Němskej tyžazy lět wójnu ke a politiske zaschmatanja. Prěni smykł je so we Versailles čzinił, hdyž běchu zabyli, so budźe so Němska jenoź potom po zjwojim podpismje mérowneho rěčzenja složowacź, hdyž budźe zkaba. Město teho so je jej mócnosć dała, zwoju politiku mó wobnowicź. Němšku mjenujcy zyłu wostajichu. Podźišcho so je samo wo to starali, so Němska njeby rozpadła. Potom Dawesowy plan z materialnym wobnowjenjom Němskeje pschińdże a to we wokomiku, hdyž ke Němska finanzije na tónzu. Po žanym hlédże je so Němska w Locarnje politisch a moralisch wobnowiła. A dźenża, hdyž Němzy we korridorn Swjatła Ludow steja, so woni wupjeraju, hroża, wuždaju a protestuja.

Demonstracije we Waršawje.

Kaž so z Warschawy powě, su tam pjatk wjeczor někotre tyžazy pólšich studentow psched zukymi sastupjerstwami europiskich statow demonstrazije wotmělí. Sstaiva wołaju pschi póštazowstwach Francowskeje, Italskeje a Czěskoslowakskeje wina zapowicź, mjes tym so z hanjazym a wušměchacznymi tschikami pschećžiwo sadźerženju tuteju statow protestowachu.

Windischgrätz w zadwčlowanju.

Minuši „Abend" z Budapesta zhłyšuje: Princ Windischgrätz wulke roshorjenja pokasuje. Njedawno je statnemu rěčnikej Strajcze, zwojemu sakkatajej a zwojim pschećelam rjekł, so nochze dale mjeršecź. Chce pjeza wschěch tych ludźi mjenowacź, kotrjž su jemu kasak, bankowki falschowacź. Princ žadaše, so by by so jeho dospołne wusnaće protokollowało, a je mjena mužow najwyschšich měrtow we kujeršterstwje mjenował. Hdyž so statny rěčnik tutomu zadanju zapowědźi, princ wunjadny žrědk kwizi, so by zwoju wolu pschećišchećał. Po jastwowym dworze so pschehłodźujo, won wótšje mjena tych wołobow mjenowaše, kotrejž běchu jemu porućile, bankowki falschowacź, a wschelake wołoły kujeršterstwa a mužow z wokolnosće krajneho sastawarja Horthya winowaše. Tak je won dwójzy čzinił, doniž jemu njeskakachu, so po jastwowym dworze pschekhodźowacź. Princa do jastwa swanka Budapesta dowjedu. Jemu žu pjeza hrožili, so jeho do bludnizy dowjesu, jeli so budźe dyrjeć dale rěčzeć.

Grichiska a Južnoslowjanska.

Kaž Athenske nowiny z Genfa zhonja, stej so južnoslowjanski a grichiski zwonkowny ministaer w Genfie wo wobnowjenju zwonkjowu w najrupanju železnizy z Dźewdźeli do Ssolunja na wurjadnje wutrobne waschnje wupraschałej. Direktor železniskeje direkzije Pancazis so hnydom z Athen do Genfa poda, so by pschi tychle konferenzach grichiskemu ministrej techniku radu dawał. Nowiny też wo jednanju grichiskeho zwonkowneho ministra z bolharskim ministrom wo praschenjach, wobaj stataj nastupazych, powědźa, njemuzy wo pschikhadze Bolharskeje k ägäiskemu morju, kotruž mohła Bolharska mjes Ssolunjom a Dedeagačom dostaź. Grichiska kujeršterstwowa zdźelenka praji, so žaneho zadźiwka njeje, kotrejž by najwuzniše hromadźebjeranje wobeju statow na balkanskej polkupje fujentóžnił. (?)

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndźela, 15. nalěčnika.

Klimanta.

† 1895 Korla August Jenč, farař w Palowje. Mlody Jenč jako studenta z e pječa ze złotym čłowjekom był, kiž ze swojej zahoritosću za Serbowstwo wšitkich dobywaše. — Puóowaše tehdy do Khobzbuza, zo by serbskich studenow do towarstwa zjednoćił, sam nawuknywši delajoserbsku rěč. Z wulkej lubosću spominaše na njeho Handrij Dućman, rojeńk tuteje młodosće. Pozdźišo je Korla August Jenč skutkowal jako farař we Palowje a wosebje jako pilny stawiznař našeho luda. Wo našej literaturje je spisał wjele nastawkow, kiž so wuznamjenjeju ze swojej spušćomnosću. Z mrowjacej pilnosću je wšitke maličkosće, žadne ćišće a rukopisy hromadźił, kiž nětko naša Maćica Serbska wobsedźi jako njezarunajomny pokład. — Jejna knihownja je nastała wosebje přez jeho prócu, kotraž saha wot studentskich lět hač do smjerće.

Přisłowo praji: Krala wšak też hłowa boli.

*

— **Wo wjedrje.** Dźenża rano we 8 hodź. barometer 739, hygrometer —5, thermometer w nozy O. Wuhladny na njestajne, mačaze wjedro. — Wječera rano bě so rozčahowaza nižina nad rańšnej Europu. Wyšina bě z polonja Jendźelskeje nad Schpanišku, Francowsku a wječornej Němsku. Nowa nižina pola kupy Island je nuzje k nam pschičahnyła, nam njewobstajne mrócźate wjedro pschinjeła. — Jutrje wutoru hłóńcźo 6,16 hodź. skhadźa a so 6,03 hodź. khowa. Měsačk schadźa dop. 7,43 hodź. a so wječor 9,10 hodź. khowa.

— **Protestowanjska žurnalistow so wobstorčzita.** Policajski měšchčanski rada (spomožerske polizije) je na žrjedu popołdnju mějičelow howjaseho skotu w Budyšinje, na Zidowje a Tšešanach k kuswoleniu pschedźiwstwa za skotplahowaze towarštwo do bohotowinje (Landhaus) powołał. Wotmyslena protestowanska zhromadźizna, kiž dyrbješe so wutoru w „Tšešeńc" wotměć, a na kotrejž měješe k kublowy najeńk Renč z Worklej rěčeć, so wotměć njeschodźi.

— **Kradnyli** su to 12. 3. 26 sloty mužazy remontoirski zapjatk čo. 52 782 z wotewrjazym wječkom, do kotrehož staj pišmikaj „G. F." sarjwej, bólym zyrnikom, romiskimi ličzonkami, slotymaj pokasowarjomaj, 585 kolkowamy. — Wo wjesowne zhłyšenja prošy kriminalna policija.

S **Daliž.** Sjawny pucź z Hněwšez a Nowych Makłez do Daliž so nałžypowanja dla na Daliczanskich honach wot 16. hacź 26. měrza sawrě. Jězdny wobkhod pokasuje so na Delnju Hórku abo Libuchow a Lutobcź.

S **Khwaczin.** Sjawny pucź z Khwaczina do Jeschiz so na Khwaczanskich honach nałžypowanja dla wot 16. hacź 25. měrza sawrě. Jězdny wobkhod pokasuje so na Wulku Dubrawu.

S **Radworja.** Sjawny pucź z Radworja na Radworje dwórnischcźo so nałžypowanja dla wot 17. hacź do 20. měrza sawrě. Jězdny wobkhod pokasuje so na Khelu abo Khałow.

S **Wjeterzina.** Saldźeny pjatk wolmučhu so w hoscenzu „K jandźelej" nowowólby zhromadneho pschesłužeńskeho wuběrka.

Bratrowy mordar.

Kriminalna novella.

10] (Pokračowanje.)

IV.

Dóńdźany hischcze raz k cjeršcjowennu mischirej Franzišej Barretej, najstarschemu wokrjesnemu pschiwažnemu.

Na malem alabastrowem cjažnišku běšche runje dwanacźich wotbiło. Starz cjišmy poślednje cjiško „Times", we kotrezmž běšche runje horkiwje cjitał, z wotmachom na blido a pocza khwatajzy po zjwje horje a dele khodźicź. Pschi tom gow waš njepschestešehnje. Mam wam też bleschku k muchanjuju.

„Hižo pschipołdnju!" sawoła stary kujes, „a ja njejšym hischcze hotowy. Wjokfu, Sarah, moju běłu gravatu!... hdźe su moje rukajzy?... je moja wkoženja palena?... pschepytowanje dźenża dale póndźe, moje dźěćo; ja njeńšměm ani wokomika skondźicź."

„Mój Božičko, kuby wujo, špotajcze so tola!" znapschećžiwi unkoda holcźka. „Mamy tola hischcze zyłu hodźinu khwile, a ja sym pschešwědčena, so žadyn z wajchich kolegow waš njepschećešehuje. Mam wam też bleschku k muchanju sobudacź?"

„Moju bleschku k muchanju ty prajischi?" dźešcze stary kujes z khutnym hłosom, w kotremž trochu njerozjma sobuklinczesche. „Luba cjetka, njebyh-li twoju dobru wutrobu znał, to bych wuhlił, so chcjeschi mje wušměchcź. Moja wječeratschka womora je cji muzł daka, tutón namjet stajicź. Haj, to je wěrno, sym so je zlabocźu zwjeł. Tola komu njeby so w tutych wobstojnoscjach też tak stało? Žadym njemohł swoje roshorjenje wobkniježicź, wuhladajcy tole wobliczo, tutón pjerschcjeń... Ale dźenża sym so zhrabał. Tutón sir Richard njeje tak cjorny, kaž je so mi na prěni pohlad jesdał. Potajkim žanu špł. k muchanju, Sarah! Bohu dźak, wschak je twój wuj hischcze dosć zhłuny, so by napinanja hudnišcheho jednanja snjesć mohł, njeschłodźo swojej strowoscji."

Hdyž běšche tute poglednje hłowa wuprajił a kij se stołej hłowcźu, kiž jeho na wschěch puczach pschewodźeschce, do rukow wsał, pschihotowasche so mischtr Barrett słónczne k tomu, z domu wunicź. Tola nadobo zaklepa so tši króć na durje, njes tym so da so hłóš takle zhłyschecź: „Sšměm sastupicź?"

Młoda holcźka woleiwri a sawoła: „To je cjeršcjowny mischtr Anderson!"

„Witam pastora z New-Dolgelly wutrobnje", prajeschce starz a poda sastupowazemu ruku. „Schto waš, cjeršcjedostojny kujcze, ženu wjedźe? Nałežnoscź twarjenja zyrtnuje?"

„Nć, za njepschikhadźam w nałežnoscji twara, kujeze pokładnikow!"

„Tuž drje pschikhadźeesche swónkowneho bydlenja dla, kotrež ma so snowa wobdźicź?"

„Nć, mischtrje Barretto, też wo to so njejedna, ale wo struchtu podawitnu, kotraž jima w tutej hodźinje zyle město a waš tohorunja."

„Ręczicze-li wo nałežnoscji sira Richarda Cockerilla, mischtrje Andersono?"

„Haj, ja pschikhadźam z nadawkom sira Cockerilla zamelo. Dźenża rano běšche mje do taverny „K złotemu konjej" khajał a ja dostach tam nadawk, wam tutón pakcźik pschepodacź."

S tutymi słowami wuncźeše mischtr Anderson někotre kedźbliwje zapjerzatane papjery z dyhjaka, kiž mischtrej Barrettej pschepoda.

„Hdyž jaty mi tute dokumenty pschepoda", pokračowaschce pastor, „to mi won špdźeli, so je z Wami nježera so rosmołwjał, schtož pak njeje dołho trało, a pschi cjimž njeje wam wo mnohim mohł dopowědacź. Tute papjery pak wam, „tak won měnjeschce, wo nježinjzkuli rosjaßnjenja dadźa."

„Tak? Woprawdźe?" sawoła stary pschišaźny a wobrocźeschce potajny pakcźik tam a sem, jako by so njemohł rozsudźicź, pjeczat rostamacź."

„Porucźeze jemu zyle wošebje", prajeschce mi potom, „wobsah hebi hnydom na wědomosć wsacź."

„Psched jednanjom, mój najlubschi knježe Andersono?" Ale kak mam to tola sapocźecź? Nětko je schtwórcź na jenu; jednanje sapocźina so w jenej hodźinje, a ja, kotryž sym hewak pschego prěni, tola hacź do jeneje to njedocźitam, ja, kiž sym w běhu pjecźadźewjecji lět pschego pschikład dawał, z dypkom był. Nó derje, wschak cłowjek njemóže wschudźe na jene dobo był. Wostańeze-li pola mań, knježe Andersono?"

„Moja mitzija je dokónczena", znapschećžiwi duchowny a potloni so hłuboko. „Budźeze božemje, mischtrje Barretto, a dobreje myšle!"

„Najwutrobnischi dźak, knjeze duchowny! Sarah, dopschewodź knjesa!"

Hdyž so stary knjes znowa wuhlada, poźydze so kaž hewak zaso pschi kachlach. Pschikloni so k zwojej lenoschy a rozkama, położiwschi nohi na kchiji, pjeczat, z kotrejž běchu papjery zakrute byle. Sdobom wutschikny pschekłapnjenje, hdyž scjehowaze hłowa cjitaschе:

„Lord James Tyrone, njenowazy ho sir Richard Cockerill, pschińdźenemu mischtrej Franzišej Barretej..."

„Lord James Tyrone! Moje dopominanje njeje mje potajkim tola sjebało! Mischtr Gisborne njech mi jenoź hischcze raz swoje stawiznu wo tom powěda, kak je Božu ruczka njejasny sajsak. Ja tola wědźach, mój prěni sa cjišcźa a moje prěnje sacźuce běschtej tola zyle pratwej..."

Potom podepre brodu z lěwej ruku, wobroczi list z cjišcźa z wulkej napjatosću a kedźbliwosću, mjes tym so cźekle mukle ho we wobliczu rosčehowachu:

(Pokračowanje sćehuje.)

čzełsiwa naschoje khorobneje pokkaduje. Se strony džełodawarjow wuswolichu so tśi kuješa a je strony džełaćerjow schešća kuješow. — Schwórkk 18. měrza, wjecor ½7 hodź. so w kurnarni wotkhadźaza zwjatočnoscź schulskich džeći wotmiwa. K tomu so starschi schulskich džeći z jich pichinwusnymi, hodnostnymi schulskeho wuzjerka a pschedsydstwa schulskeho wokrjesa a wschitkim pschećelźo schule wutrobnje pscheproschnja.

S **Brěsowa.** Pod zylnym maćerjom a deschćowanjom je so dźeł tudomneho Hofmannec domješko, někto Nowakez sabjapnył. To pschinidźe wot etho, so twarjenja léta dolho próchnje steja, wichtó je njewobchdli, haćrunjcy mamy wo wóźu wšo wjele wobchdlenja nimaju. Hdyž so twarjenje wobchdli, wostanu scźeny pschezo trochu suche.

S **Bukez.** Plestrowanje historiskeje krawowneje haly je nimale dokonjane. Hoscźenjarjej Stanga a Dietrich dataj też hnydom psched swojimaj hoscźenjomaj plestrowaćz. Tak nastanje tam cźista městnosć mjes wobémaj hoscźenjomaj. Też městnosć psched mutskhodom k zwrkwi je gmejna rjenje frunała. Cźini někk pischeczeny jaćiscźcź.

Se **Ssemichowa.** Mjes skotom ryćerskubleria Leutholda je pokhroma wudyrila a so hamtizy swěscźika. Sawěranski wokrjeź je dwór pokhromy, schkitanski wokrjeź słuźnka wjeź.

S **Džibrachcźizy.** Pokhroma je saschła mjes skotom kubleria Božidara Hanischa. Sawěranske naprawy sa Hanischez dwór so sběhnu, schkitanske naprawy sa Džibrachcźizy dale płacźa.

S **Janez.** Pokhroma je saschła mjes skotom ratarja Korle Holana. Sawěranske a schkitanske naprawy sa Janezy so sběhnu.

S **Blózan.** Lubijski hamtski sud je saldźenu pjatk tudomneho džełaćerja Hálla wuwinował, kotrehož běchu wobškorźili, so je Lubijskej akcijowej piwarni Pluschazu cźwizu kradnył. Hálla bě cźiwizu tydźeń dolho pschi sebi khował, hacź ju jemu njewotewschachu.

Se **Stróže** pola Rakez. Nascha gmejna tukhwilnje pilnuje na tom dźěła, so by puć do Sdźenźzy do porjada stajila. Stary hubjeny puć je wo někotre metry schěrschi twari. S wobeju stronow puća wurywaja pschkrow. Někke woža wšak na puć a posdźicho pschińdu hischće kamjenje horje. Schćeńcźanska gmejna pschichodne léto jeje dźěł puća tohomuja šwnjorjeźa. Też puć je Schćeńzy do Rakez ma so wuporjedźeć. Wottejanej holanskej wjesy Schćeńzy budźe potom też pschi deschćo tym wjerje możno, do Rakez na dróhu dóśeć. Schćeńza, kiž bě we tśrjedźnym wěku wažne wobkhodne městno pschi starej pschekupskej dróhi z Budyschina do Hródka, njemźeśesche dotal žaneje twjerdeje hwjasowańske dróhi.

S **Lětonja.** W nowembru 1918 so jenemu tudomnemu wobydlerjej dom wotpali. Wupalene murje hischće hacź psched krótkim stejachu. Wobsydźeć chcyše pak rad twarić, ale kak, hdyž pjenjez njemźeśesche? Někotři smužicźi wjesnjanjo mjes sobu sśeńcźachu, so chcźeja spytaćz, so bychu wobsydźerjej tola létsa natwariś pomhali. Jako myšli so do słutka stali. Ratarjo Porschišcy woźadły pschiwożowachu darmo kamjenje, zbjele, drjewo, pšź, wapno, i króka wschu, schtož je k twarjenju trébne. Rožiny kamjeń so pokoji a murjerjo a cźěsłojo dźěłachu wschědnje hodźiny pisches cźaš a njeźadachu sebi za nje zaplaćenja. Po krótkich tśjoch njedźelach saldźenu pjatk dom sdźěłachu, ale bjes zwjedźenja — viv ně, — też sa to běchu so wotewrjenje wutroby namakale a lubošcź je so tež tu wobkrućiła. Nihdże znadź kerlusch „Njech Bohu dźakuje“ njeje hlubsche sadźuće sboudźił, hacź we wutrobje twarjerja. Też na tymle městnje wschém pomoznikam w utrobny dźak!

S **Krtlicy.** Cźichi pjatk wjecźor ½8 hodź. pschedwjedźu so w naschim Božim domje Oberammergauske póstniske hry.

S **Běleje Wody.** Psched někotrymi dnjemi tu wokolonoscherka wjazy ludźi wujeła. Po jeje wudawanju je jeje bratr z Vogtlandskeje a rěka Emma Friedrichowa. Wona pschińdźe do domow, hdyž hospoža doma njeběchu a narěcza słužobne, so zanki pschinjesźe, kotrež je sebi knjeni pola njeje sćahała a so też hnydom wo saplaćenje prosyła. Někotre słužobne holzy su na tónle lěp salěsłe a su zusej tworu saplaćiłe.

S **Malinja** pola Kalawy. Ssrjedu popołdnju krótko po 2 hodź. cźehnjesche nimale sylne njewjedro pisches naschu wjeź. Ludźo měnjachu, so je blyśk wo wšu někhdźe dyrił, ale dokelź so nihdźe njepalesche, so bórzy saso spokojichu. Spodźiwnje bě najprjedy, so njewjedro deschćaz abo krupy njepschinjese, ale wjele žněha. Na wjecźor wokoło ½6 hodź. dohladachu so, so so z zyrkwineje weźe kurjesche a nětt wěnzach, so bě blyśk do zyrkwineje weźe dyrił. Dwě hrjadźe nad swonami běchtej so hižo pschepalikej. Wjeźna zyrkwa njemźeśese schlawchow doscź, so bychu hacź k wohnjej doźahnyłe; dyrbjachu hnydom woboru w Nowym Petershainje telefonizy zawołacź, kotraž też za hodźinu pschijźeźe. Mjes tym woheń w mjesach dźerźachu, jón z wodu saliwajo. Jako motorika zykawa 10 mjeńšinow dolho njeźeźese, spuschcźichu hižo nadźiju, pschetoź plomjo poćza so spěchnišcho rosscherjeź. Słónczinje motorika zykawa wodu da a za hodźinu woheń dospoknje sala. Po derjesaßłuźenej wjecźeri wróći so wobora saso domoj.

S **Kschišchowa.** Saldźenu ssrjedu pokhowachu na tutomnym pohrjebnischcźu veterana z létow 1866 a 1870 k poślednjemu wotpoćzinkej. Jako kaschcź do rowa puschcźachu, putnychu, so dź wseś pjerschcźe do rowa spadaŕa. Cźełko jandaschcźu tohodla do zyrkwje a tam wotmź so cźełne předowanje. Mjes tym bź tótka schkodu wotstronił a cźełko mózachu pohrjebaćz. Semrěty běsche z Cjetowa.

S **Róśborka.** Tudomny kampanjski mišchtr Max Kopisch, kiž je hobustaw kowaŕskeje, samkaŕskeje a klampaŕskeje jednoty w Ništej, šwjeczeschce 8. měrza swój 40-letny mischtrski a wobkhódny jubilej. Po nadawku Lětnicźanskeje rjemjeslnischeje komory jemu wyschischi mischtrc nicnowanje jednoty w Ništej, Max Habenich, cźełnym kiž plom rjemjeslnischeje komory schpjehoda.

S **Hródka.** We wobémaj evangelskimaj schulomaj jutry wschu hromadźe 118 džećzi schulu wukhodźi. Do schnje sastupi lětsa na wobémaj schulomaj hromadźe 103 džećzi. Wot pschichodneho léta po licźba džećzi, kotrež do schule sastupja, powyschi.

Ze susednych a dalšich krajow.

* S **Drježdźan.** We Bartonec pschabowni w Maćych Skałizach pokładu w wurubichu. Pisches tśichu salěschu njesnaći paduschi do dźełarnje, namakachu tam pschihódny grat a wotpaćzichu z nim pjenježny khamor, z kotrehož 75 000 krónow (10 000 hriwnow) kradnychu.

* S **Burgstädta.** Saldźenu njedźelu su mandźelskej jenoho kubleria w delnjej wsy hubjenje a wona po khodze dese padże. Pschi tym tśebi nožiky, kiž w ruzy dźerźeschce, do žiwota sakó. Straschnje zranjenu žónsku do Stollebergskeje khorownje dowjeschu.

* S **Plawena.** Dla zylnych deschćow poślednich dnjow su wodły Vogtlandskich rěkow zylnje pschiběrale. Wodowa sawěra pola Muldenberga, kotraž so nasym wotewri, a 5 miliónow kubikmetrow wopschija, je z wodu napjelnjena. Woda trjeba jenož hischće 28 cm. postupiś, potom pschebrnje.

* **Hannovera.** W Mezlenheidźe někotři džełonjemerjo žandarma napadachu, jemu tśaś wotewschachu a jeho z nim na hłowje straschnje sranichu. Napadnikow su sajeli. Je tole we wokolnoscźi Hannovera hižo schtwórty pad, za dwaj mężazaj, so su žandarmow napadli.

*

* Sa **jenehe konja.** S pruskeho fonda za rospłodźenje skotu su za 600 tyšaz hr. jendźelskeho rospłodnehe hrěbca (rěka Poljenec Arrew) kupili. Snajerjo kont praja, so su to pjenjezy brojili. Pogrěbnik tejele kupje dosta „jenez“ 30 tyšaz hr. Sa to może jedyn džełaćerjeź a žiwnoscźeŕ 30 lět džełaćz — zyke žiwjenje. Tónle hrěbz je „nanajwysche dobreje druhe je rjadowanje“, cźi snajerjo praja. Francozowskeho Derby-dobywcźerja mójachu za 300 000 hr. dostaćz. Hacź naschi kubleria a konjerjo nješchto we stutku tak pschedrożenych hrěbzow pytnu?

* **Wichor železniski cźah powalił.** Pola Trieśta je wichor železniski cźah powalił. Pschi tym je so 31 wošobow sranilo.

* **Jerusalem so modernisuje.** Sa wuhotowanje Jerusalema na nowocźasne město so pschitomnje wulke plany cźinja. Tute nawjedowja po hłownje wot Nendźelskanow sarjadowaneho towaršstwa „Pro-Jerusalem Sezie n“. Cźiwi město ma dóstaćz pschemytkowe pasmo, wobsćežene wot mězpackowych hólkow, namakaze so blizko dwórnischcźa. So bychu město porjescźiłi, maja wotpohład pschedewschim falokźicź kolowokolo wuthodźowanischcźa (boulevardy), kiž budu z wulkimi schtwomowinkami wobdate. Też dźiwadło chcźeja tam natwaricź. Tute plany poćzahuja so na 200 000 duschow licźaze wobydlerjow, ale z tym wolnowjenjom a porjescźenjom drje smeja hischće dobru khwilu so saběraćz, pschedy hacź so wschitko wunjesesć poradźi.

Najnowiša powěsć wo wjedrje.

Schkrowa powjesć wo wjedrje sa jutrischu wutoru: Maćerjenje, wjecźopłenje.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Pjatk wjecźor je w železniskim cźahu we wosu 2. klasy jedyn puczowar 57 létneho železniskeho maschinskeho inspektora Dettmera z revolwrom do hłowy a wutrobna tśeli. Njedźiwajcy cźežkeho ranjenja samo Dettmer sa nusowe spinadło sćahnyć a słojnika tak dolho dźerźeć, hacź cźah sta. Cźežkoranjeneho hnydom do thorownje dowjeschu, hdyž so na nim hnydom operacija wuwjedźe. Nětkle 25-létneho napadnika su hamtscemu zudnistwu pschepodali.

*

W Rongdrupu w Schlesyskej je so pschi zylnym wětrje wulki dwór wotpalił. 30 holowjadow a někotre zwinje su w płomjenjach tonj wjele.

*

Dansti ńejmi je sakoń wo wotbronjenju dańskeho wójska z 75 pschećzinow 71 hłosam pschijał.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Sdudnijty so pschekhadźeje sa holowu pjenjez:

Ssrjedu 17. měrza 1926, dop. ½11 hodź. w Mjeńwaczkale (na kupjenje smyhleni seidu ho na gmejnskim hamcźe) jésone kolo „Janko“, truhaŕnska maschina, nowa, cźiscźeńska maschina, mała cźiscźeńska maschina, aparat sa pschesmuwanje kołijow a mlócźadłowa sćeńa.

Sdudniski wukonjeŕ hamtsk. zudnistwa w Budyschinje.

*

Na 17. měrza 1926, dop. w 10 hodź. postajene dyrbjeńske pschehladźowanje leźownoscźe na lopjenu 415 města Budyschina, mjescźel. kriser Hermann Mühldorfer, so nje wotmeje.

W Budyschinje, 15. měrza 1926.

Hamtske zudnistwo.

Hospodarski rozhlad.

Póndźelu, 15. měrza 1926.

Burza saldźenu hobotu w Berlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowsk. frank.	15,24
1 jendźelski dunt	20,39	100 cźeskošk. krónow	12,41
100 schwajz. frankow	80,74	100 polsk. markow	51,93

Efekty nadeslódźechu saldźenu hobotu na Berlinskej burzy swoju kupzow pschi skuczowazych ho kursach. Wójnska požcźonička stupi z 3,85 hr. na 3,96 hr.

Na **produktowych mikach** žito zyrjo płacźiny saldźenu hobotu dale powyschowasche. Pschedewschém dobywasche rožka. Też jecźmjeń a wowjs saměscźichu zwoje płacźiny posběhnyć. Pschcźeńca na płacźiny dźerźeschce, bjes toho, so by ho pornjo pjatkej powyschika. Zentrar płacźesche hobotu w Berlinje:

pschenźzy 12,50—12,70 hr., rožki 7,85 hacź 8,05 hr., jecźmjenja nalětnjeho 8,30 hacź 8,50 hr., najzymneho 6,90—7,60 hr., wowsa 8,10—8,60 hr.,

w termińowym mikowanju:

za měrz: pschenźzy 13,37 hr., rožki 8,65 hr., wowsa 8,62—8,60 złotych hriwnow,
za meju: pschenźzy 13,40 hr., rožki 9,10 hr., hacź 9,07 hr., wowsa 8,85 hr.,
za julij: pschenźzy 13,40 hr., rožki 9,37 hr. hacź 9.30 hr., wowsa 9 hriwnow.

Na pschedań

Zentrifuga, Bahl, Nowy hat 68 w Běłej Wodźe. — Kosaza a butrobaź w Budyschinje, Packhofstr. 11.

Wós sportowy, Pfeiffer, Jahnowa hasa 84 w Běłej Wodźe. — Hospodarski wós, kowaŕ Wagner w Delnjej Hórźy. — Džełaczy w Bukojnje 9 posa Kuczíny.

Walach 6-letny, Friesa w Starym Lubiju 79. — Ssrěnjolětny Michał Schmidt w Radworcu.

Kobla 6-létnu, Artilerijske kasarne II. wothd. w Budyschinje.

Tornistraj schusskaj, Lubijska dróha 181 w Budyschinje.

Krowa z cźelećom w Hrodźiščcźu cźo. 9. — Wyschokoćelna w Kobjelnje 14. — Wyschokoćelna w Nowych Porschizach 74.

Kosa z kósłatami a zykanje rěsaza maschina w Jiloizach cźo. 95. — Kosa z kósłećom w Dobroschezach 16 pola Delnjeje Hórki.

Prožata, Topolinski w Radworcu

Běhaki w Dźiwoczźach 7.

Jeja, kurjaze k nasadźowanju, Schreitar a Kliem w Bukezach.

Sšo pytaja:

Pohonjeź, Rychtaŕ w Kolwasy, Karlowa hasa w Budyschinje.

Pschekaźki wuczobnik, Prenska na Wjelkowskej dróhi 147 w Budyschinje.

Holza do domu, Niednarka, Paulistr. 26 I w Budyschinje. — Probstowa w Budyschinje, Bleichenstr. 1. — Ranowa w Budyschinje, Hoschiz hasa 29.

Holza do domu, faraŕka w Ekhrostawje.

Kucharku, kujezi dwór w Bóschcźizach.

Słowótku, ratalisku, na kubło blizko Budyschina pod K. 672 „Bautz. Tageblatt“.

Holzu hospodarsku, kujezi dwór w Jasenźzy pola Njeswačidła.

Dźełaczerjow 20, Rßbark w Bělej pola Kamjenza.

Sdudnizy na pschekhadźowanje:

Wutoru 16. 3., w Kellizach w Mjerowiz hoscźenzu: piano, pisańske blido.

Drjewowe awkcije:

Wutoru 22. 3., dop. ½10 hodź. w hoscźenzu w Huczinje: 50 žerdzkow schmrzčkowych, 100 mtr. khójnowych pałmych kulachow, 85 dołhich twjerdych hromadow. — Drjewo leźi w Strózanskej a Klinjanskej holi a we wulkim hacźe.

Pjatk, 19. 3., dop. w 11 hodź. w korczmje na Cźornym bosy: 160 twjerdych mtr. buka a druheho wuzikowcho drjewa.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenza dop. 3/11 hodź.: Wiki hischcźe njewuwite, płacźiny njepschemenjene. Tendenza: njewuwita.

Dop. 3/12 hodź.: Na wikach wschelake mšnjenje. Tendenza: měrna.

Płacźiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wowjsowe žrnjo po tunu abo 1000 kg, rjepak 100 kg, płacźiny po złotej hriwnje.

	13. 3.	12. 3.		13. 2.	12. 3.
Pschenica	250-254	250-254	rapš. wošuschi	14,50	14-14,50
rožka	157-161	156-160	poch. melasa	14,0	14,00
nałět. jecźmjeń	168-193	164-188	jecźmjeń	25,00	—
mał. jecźmjeń	138-152	136-160	žrnjaze hrožki	14-14,00	14-14,00
wowsa	162-172	160-170	bany	20-21,00	20 21,00
kukurica (Mais)	177	—	wola	25,50	25,0
pschenična muka	32-36,00	33-36,00	lany wošuschi	18-18,20	18-18,50
rožna muka	22-24,75	23-24,25	modre łupiny	12-12,50	12-12,50
pschenicź. wotr.	10,10	10,00	žołte łupiny	14-14,50	14-14,50
rjane wotruby	9,10	9,10	syno, 50 kg	3,40-3,90	3,40-3,90
rapš	340	340	słonina, zjana	0,75-1,35	0,75-1,35
lane žrnjo	—	—	„ pschenicź.	0,75-1,25	0,70-1,25
hrach	23-25,00	22-25,00	„ wowsjna	0,80-1,80	0,80-1,85
pjelušchi	20-21,00	20-21,00	„ jecźna	0,80-1,25	0,80-1,25

Płacźiny rěsneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

13. měrza 1926. Po zentn. a st. hr.

661 bykow, 772 wołow, 1473 krowow a jałozjow, 2637 cźelatow, 6454 wowzow, 7329 swini.

Woły: 1. druźina 50—53 hr., 2. 44—48, 3. 38—42, 4. 34—36.

Byki: 1. druź. 46—49, 2. 43—45, 3. 38—40.

Jałozjy a krowy: 1. druź. 45—50, 2. 38—44, 3. 30 hacź 35, 4. 24—28, 5. 19—22.

Cźelata: 2. druź. 72—80, 3. 60—70, 4. 42—55, 5. 35—40.

Wowzy: 1. 50—53, 2. 40—48, 3. 27—32.

Swinje: 1. druź. —, 2. 80—81, 3. 77—79, 4. 74—76, 5. 70—73, 6. = ranzy a kundroby 72—74.

Nahódnoscenje nalutowańkow w Pruskej.

Druhe wumjedźenjse postajenje.

Nahódnoscenje nalutowańkow pschi sjalonych nalutowarnjach w Pruskej abo tajkich, kiž pod bohladom stata stejo, je so z druhim wumjedźenjsim postajenjom 27. februara t. l. dale sriadowało. Prěnje wumjedźenjse postajenje 24. okt. sandźeneho lěta je jednotnu nahódnoscenjsku sadźbu na 12½ procenta, jeje powschitkich za pad wschitkich nahódnoscenjow požeżonki rukowazeho swjatka kaž też, so maja płake nalutowarnje wurunnańki sond salożicź, pschedpisało. Nowe postajenje najprjedy pschipowěda, so by něchtó knahódnoscenju nalutowanjow sahadnje samokwicź njetrjeba. Jenož w tych padach je pschiwzjawjenje unjne, hdyž na to dobromócze, kiž je so wot jenoje natrjowarnje na druhu pschepokasało, a kiž ma so wyschej stotej hódnoscji nahódnoscjicz, hacź by so to po hódnoscji dźiwa pschepokasanja stało.

Tole samolwjenje ma so na nalutowarnju sapadacz, pola kotrejż dobromócze nětko je. Samolwjenje ma so hacź do 30. junija 1926 sapadacz, hdyż wobsedźer dobromócza nima wjazy prawo, sebi zepsche wotkleńenje žadacz. Samolwjenja, kiž su so wotedale, pschedy hacź je tole postajenje do mozy stupiło, su njeplaćiwe.

Najnižschi nalutowańki pjenjes po stotej hriwnje, na kotrejż na so pschi nahódnoscenju dźiwaja, je so na 8 stotych hriwnow postajił, tak so so potajkim nahódnoscenjske pjenjesy hacź do 12½ procenta wot 8 nemjenkostatnych hriwnow, to je hacź do 1 hriwny dese, wobsedźenja a jenož tajke nahódnoscene pjenjesy spadnu, kiž nižej 1 nemjenkostatneje hriwny leża. Nahódnoscja so wschě płaćenja a wupłaćenja. Pjenjesy, kotrejż su so dało zaćahnyła inflazione na nalutowarnje nošyli, so njewuschmórnu, ale so nahódnoscja, nawopak so pjenjesy, kiž su nalutowarnje za czoh inflazije wupłaćiłe, njenahódnoscja.

Wschě pschedpisma, kiž sa rukowańske swjatki nalutowarnjow płacka, nakoźuja so też na tajke sjawnoprawne družstwa, kotrejż su, hačrunjež rukowańske swjatki nalutowańnjow njebychu, na wěste waschnje na pschesłuchach nalutowarnjow so wobdźěliłe. Tak so też tajkim nalutowarnjam, kiž zanjeho rukowańskeho swjatka nimaja, smožni, jenotnu nahódnoscejsiu sadźbu pschewjesć. Pschesłuchi nalutowarnjow maju so, tak dałoko hacź so na wěstotnu podlohu wrócźo njeńadu, we wotzebitym nahódnoscejsim fondze nalutowarnjow hromadźicz.

Hdy maja so nahódnoscene pjenjesy wupłaćicz, wo tym budźe jakoh hakle posdźischo wobjamknjeny, dokelž ma so najprjedy woczakacz, kak nowy nahódnoscejski zakoh skutkuje. Je pak so za to postarał, so nóża w jara nusnych padach nalutowarnje jenotlywym lutowarjam dobrowólnje nahódnoscjicz, bjez toho, so bychu lutowarjo prawo na tym mělí.

Haprlejki?

Schto je khěžkowy schlink do swěrjatka? Němske kulturne swěrjo („deutsches Kulturtier“. Czehodla to? Dokelž je wschudże, hdyž su nehdy běłopłaschcze wino žadźeli. Běłopłaschcz = Deutscher Ordensritter.

Ssamo kiwija a baczon stej němskej kulturnej swěrjeźi! Hm! „Sie tragen nicht umsonst die Farbe des Ordensstaates.“ Mjenjena je stara Prusta z wobeju stronow delnjeje Wisły (kraj Gdańska).

A schtó ma němsku duschu? Czerwjena wopuschka! „Wenn heute Danzigs Umgegend heute von Hausröttingen geradezu wimmelt, so daß der Nachwuchs des Freistaates ganze Provinzen mit Rotschwänzen bevölkern könnte, so wirken auch diese Jungvögel (;) dabei mit, dem Ostland eine deutsche Seele zu geben.“ To je potajkim jena dusza, sadunjena krajej wot — czerwjenych wopuschkow, tychle „mlodo ptaczkow“.

Ale ta krajina tam ma hischcze jenu duschu, też němsku wěsó! A wot koho tu? Wot starych Němzow, „jener willensstarken Väter, welche unsere Ostmark ein gedeutscht und diesem Lande seine adlige Seele gegeben haben“. Potajtim to je ta „jemjanska“ duschа.

Ja rym wam to wupiszak, so bychcze so junu prawje z zyłej „duschu“ wuzmjeli; wupiszak z czazopika: Ostdeutscher Naturwart 1925, str. 443 a 444.

S toho wschoho pósnajcze też wy,, so schtóż němsku bytoscz ranscheje marki wusběhuje, „nicht nur billige Phrasen drischt, sondern seine Beweise in den tiefsten Wesensgründen eigenartiger Landesnatur entdecken kann.“

Na, wjele sboża! Njemkócz próśnu złomu, ale njewotkrywaj nam w najhłubschich bytoscziwych dnach zwoje „dopokajma“! Schtó pak tajkele „hłuboke“ mudrosce wucźi? Profesor Fritz Braun w Gdańsku.

My z tajkimi haprlejkami so za nóż wodźicz njedamy. Wone wschak też sa naš pisane a czischczane a „wumyślene“ njejsu, ale sa — wertkojtych Němzow!

So su też rosumne nahlady, widźiseh na str. 446 tohole mětzaczinika; tam rěka wo schlinkach: „Der Kalkgehalt des Bodens verursacht hier Schneckenreichtum“. Potajtim to z bětymi płaschczemi nitzo czinicz nima. Tónle druhi nastawt pak je pschirodojpytnik dr. Lüttschwager w Ssopocze spisał. M. N.

Pśilopk.

*** Tyfus w Pomorskej.** W Pomorskej je 25 wozobow na tyfus zhorikło. Wyschnosce su wschě napramy czinike, so by so rosschérjenju thorosce zadźewało. Pschiwos mloka krucze kontroluja. Dwě wozobje stej wumrěłej. W Kolbergu, hdyž tale thorosc hižo nekotre mězazy zahadza, je 70 wozobow zhorikło. Tam su 4 wozoby na tyfus wumrěłe.

*** Ssamomorbarstwo konfirmanda.** Ssobotu popołdnju satsěli so w Bunzlawje w lěharni zwojeju starschemu 14lětnu konfirmant. Hólc dyrbjesche so njedźelu konfirmérowacz. Schto je hewak wjeselego hólza k tomule zadwělowazemu skutkej pohnuło, je njesnate. Dwěmaj schulskimaj towarschomaj je ras prajił, so so satsěli. To pak běschtaj tutaj za żort mětoj. Wo pschicznjnje samomorbarstwa so njeje wuprajił.

*** Tragiska smjerć rejwanskeje mischtrki.** Srudny wukóncz namaka zwědzeń nehdyschich kavalleristow w Gotha. Rejwanska mischtrka krajneho dźiwadła, wósta Emmi Schmidt-Nürnbergerowa, bě z druhimi kwalenjemi a knježnami towarstwa jockeyske reje nawukła. Pschedwczorańce tychle reji namaka tajke pschipósnacze, so dyrbjachu so wospjetowacz. Mjes tym so pschipohłuchańcwo po pschedwczerańcu pschikleschowasche, stupi kn. Schmidt-Nürnbergerowa do predka, so by so podzakowała. Bě pak so lódma pohibiła, jako ju wutrobne spinanje nadpadze a wona so bjes wědomja swjese. Wórsy na to su Boża ruczka sa, so wumrě. Jeje mandźelski, kiž tehorunja krajnemu dźiwadłu pschiplusche, bě pschi pschedstajenju pschitomny a se zwědłom srudnje zjimscze swojeje manoželskeje.

*** Dźiwja czełanza je żelesniłeho czaha.** Wulkhowanzaj, kotrajż běschtaj z jenoho wustawa we Wolawje w Schlezyskej czełkoj, běschtaj w Konradswaldawje żelesnizarjej jědne koło kradnykoj a mějeschtaj nadźiju, so z nim pisches czełke mjesy pschiźdu. Zandarm pak czełkazeju saja. Wjeselsche jeju po żelesnizy wrócźo. Ale njedaloko Sambowizkeho dwórnischcza, wotewrischtaj czełkanzaj durje wotdźela a wustoczischtaj na stupansku deku. Po njej běżeschtaj, mjes tym so czah w poknym spěchu dale jědżesche, wot wosa k wosu hacź na konz czaha a z posledniego wosa na czaru stoczischtaj. Tola poradźi so ludźom, so wobeju popadnychu. Sputaneju jeju zandarm do Wolawy dowjese.

*** Ssmjertne njesboże pschi woserskim swurczowanju.** Pschi rosbuchanjskim swurczowanju na pioneriskim swurczowanischcu poza Freimanna w Bayerskej rosbuchadło roebuchtnywschi wyschschego bjesrumka do kruchow rossorha.

*** Pisches nóz k bohatstwu pschischloj.** Pschistajenaj pschi Duisburgskej dróhowej żelesnizy, bratraj Pfeifferaj, dostaschtaj powěsć, so je jeju pschiwuzny w Amerizy wumrěł, kiž je jimaj 13 milijonow sawostajił.

*** Khlostanz w khachlach.** Hižo dleschi czaż Barlinska kriminalna policija 23 letneho Ericha Burra pytasche, dokelž mějesche dlěsche khlostanje w jastwje wotsedzecz. Stónczje policija wuzsledżi, so so Burr pola jeho pschecźelnizy na Weserskej dróży w Barlinje khowasche. Sastojnizy dźechu do wobydlenja, so bychu jo pschepytali. Tola wo Burru niczo njepytnychu. Jenomu se sastojnikow pak pschindze myślicźka, so drastowy khamor twot scźeny zunychu. Sa khamorom widźachu kriminalistojo, so be zedi Burr dźeru do scźeny wubił, w kotrejż chzyschze so najsterje khowacz. Tola w dźeri pytany njebe. Skónczinje pschipadze sastojnikam myślicźka, zas do kachlow pohladnycz, a wopraudże, tu nadeidźechu Burra, kiž bě do wohnischcza (Herd) satsěł, kotryż bě nutskach rumnosiny scźinił. Na khachle bě jeho pschecźelniza hornyki a ponoje nastajała, so by z tym ludaka, so khachle pilnje wuzywa. Burra sastojnizy na policiju zabrachu.

*** Czezke wohnjowe njesboże.** Schtwórtk rano statok hoscenjarja Weitle w Furcze pola Pfarrkirchena w Delnjej Bayerskej wohenj sniczi, pschi kotrymż 5 wozobow wo zliwenje pschindże. Jako wobornizy nabohu z jeneho bydlenja nad hródźemi wukhowacz sypiachu, so nabobo wjetschi zypny a 5 wobornikow pohrzeba. Dwaj běschtaj hnydom morwaj. Tsjoch czełkosranjenych do Pfarrkirchenskeje khorownje dowjesechu. Popołdnju so hischcze swižlowa murja zypny a 3 wobornikow pod zobu polrjeba. Wschelt tsjoch jenoż jako czeła wuczežechu.

*** Symne symy.** Jena nowina w Helsingforju we Finskej dopomina, dokelž maja tam lětsa wożebje krutu symu, na žurowe symy sandźenych lětstokow. Najsymnischej symje pożlednich lětstokow běschtej w połnożnych krajach we lěcze 1469, hdyž w Lüttichu wino w cźwjach samjersne, so możachu je po kuskach pschedawacz, a w lěcze 1729, hdyž w Němskej wjele cźłowjekow a njeżmérnje wjele stotku smjerjnu. Wu měsęze Poiton w Franzowskej je żamo w tepjenych jitwach tinta w schkleńczkach samjerska(?).

*** Nowa móda.** W Parisu nowa móda jurwego knježi. Knježe nosycha jako nawuschnizy wulkej samknjenej wobruczi, kotrejż stej hustej z dejmantami wobšadźenej a sczinja zyle wucho.

*** S wostudy żo wobwěžnyk.** W Como w Franzowskej je so milijonar z wostudy wobwěžnyk. W dybsakach jeho swjerschnika namakachu zyle pakczik bankowkow, kotrejż běchu wjazy hacź 2 milijonaj lirow hódne, a list, we kotrymż stejesche: „Wobmu zebi žiwjenje, dokelž próżdny cźerp a wostudu a zamotnosć dźeje njesnjeżu.“

*** Rockefellerowy hród so wotpalił.** Sslawny hród amerikańskeho milijardarja Rockefellera mlodeho je so z wulkim wóhnjom potrjechił. Nimale zyle, zyle z marmora natwarjene twarzenje woheń sniczi. Njeličzomne, njenarunajomne wumjetske pokłady a starożitnosce padźechu wohnjej k woporu. Nastata schkoda wucźinja nekotre milijony dollarow.

Swójbne powěsće,

Semrěli: August Schuster, mobellowy blidař w Budyschinje. — Gertruda Lohrez w Budyschinje, (wumrěła we Niederschreiberhawje w Schl.), 36 lět. — Emma Schołcina rodź. Bergez w Bělej Wodźe, 60 lět.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija“ zeńdże so wutoru, 16. měrca wječor we **S** hodź. w „Kat. towaršowni“ na Garbarskej hasy **k prěnjej spěwnej pruzy za** pschichodny koncert. Bratrja, sotry, hosćo, přińdźe wšitcy; wočakujemy was w połnej lidbje. — Dirigent je k. kantor Šołta. Předsydstwo.

Bukecy. „Radosć“ zmeje srjedu, 17. nal., wječor spěwnu hodźinu. Wšitcy njech wěsće přińdu.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ zmeje njed[illegible] pop. w 3 hodź. swoju měsačnu zhroma[illegible]. Dowěrnicy maja to wšem sobustawam wozjewić. Předsydstwo.

S. S. Jednota. Načolnicy zmeja přichodnu sobotu a njedźelu pola Zendźic w Malešecach zwučowanje. Kóžda Jednota ma być zastupjena. Načolnik S. S Z.

Sowrjecy. Spěw. tow. „Sołobik“ zmeje tón tydzeń wutoru (16. III.) wječor we 8 hodź. zaso spěwanje pola Palevjec w Sowrjecach. Dokelž k. wyšši wučeř Słodeńk přińdźe, prosymy, zo bychu tola wšitke sobustawy z wěstosću přišle. Přiwjedźće přecy wjacy nowych serbskich přećelow sobu.

Zwjazk Łuž.-serbsk. studentstwa. Wuběrkowne posedźenje sobotu, 20. nalětnika, pop. ½5 hodź. w Serbskim Domje w Budyšinje. Wuběrkownicy a Wotrjadnicy njech wšitcy přińdu. Starši.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolef w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Swobodne městna | Přemjenjenje městna

Přistajenja
za wšě khmaśe žónske połowanja do domu, swójby a šule (też za muzske powołanja).

Nawěstki za znaty swójbny tydzenik
„Dahcim“
kotryż je přez cyłu Němsku a susodne krajnosće sylnje rozšerjeny a poskićenja a doprošowanja wuspěšnje a wěsće zmóžni, přijimuje naša
předawarnja
na Lawskich hrjebjach čo. 4.
Poskićenja, doprošowanja dla městna atd. trjebaju so jenóž pola nas zapodać a wudawki (bjez přirazka) zapłaćić. Kóždy so z dypkom a dowěrliwje posłuži, bjez někajkich wudawkow za naprašowarja, kotremuž so z tym kóžde dalše dźełko zalutuje.
Płaćizny nawěstka w „Dahcim“ su porno wulkemu nakładej tunje a wučinja tukhwilu za čišćany rynčk rjadowca (7 złóžkow) za poskićenja 80 pj., doprošowanja 60 pj., dalše małe nawěstki 1 hr.
Prosymy, zo chcyli so nawěstki po możnosći z čas. zapodać.

Serbske a němske spěwarske a šulske knihi
ma w bohatem wubjerku
Serbska kniharnja w Budyšinje
na Lawskich hrjebjach.

Přesadźowanje
Srjedu, 17. t. m. dopołdnja w 10 hodź. přesadźuja so swobodnje na Sukelniskej hasy 9 nimo druhich wěcow
10 štuk nowych
šatnych rólow za dom!
Kurt Wallnitz, wopřisahany a zjawnje přistajeny přesadźowar.

Nowinar-Polak, 36 lět stary, wulki přećel łužiskich Serbow, kiž přeje sebi wobkrućić zwjazki mjez Polakami a łužisk. Serbami, pyta po tutom puću znajomstwo
knježnow
ze zamérom přichodneho **mandźelstwa.** Knježniški wot 22 hač do 28 lět chcyše z dopołnej dowěru swoje přećelne poskićenja připósłać, přiłožo swoju fotografiju do Gdańska (Danzig), Stadtgraben 12 bei Brockmüller — Jan Witczak. — Lěpšiny maja knježny rjanoho zrostu a wustojne na hudźbu. Diskrjetnosć je čestna naležnosć. Fotografije so wróća.

Ruby na blidu
zofy, přikrywy na blida, płachty k wodźewanju łožow a truhlow najnowše přikłady, tunjo
H. Erler, w Budyšinje
na Žitnych wikach 11

Jeja
kóždu dźěłbu kupuje
Lehmannec konditorija w Budyšinje na Serbskej hasy.

Žiwnosć
z 1500 hr. napłaćenjom je na předań. Bliše pola Měrja w Jenšecach pola Rakec.

Lohkoběžace, wobstajne a krute su moje
Pfadfinder-kola
z dwě lětnem rukowanjom wot **68** hr. sem
Šijace mašiny, rěźadła, gumije, latarnje atd. — Tuńše płaćizny! **Ill. katalog darmo**
Emil Lewy
w Hildesheimje.
Najlěpše kupne žórło za dale předawarjow.

Wupjerki, łož. šaty, bělca pla. W. Köhlerowa, Rkow. torho. 9.

Kóždy, schtóž ma
nješto na pschedań, štó, grat, wschelake nowe a trjebane weży, abo schtóž chce kupić, wosławi to :: :: z nawěschtom we :: ::
Serbskich Nowinach
Zajt nawěschtk so w nitzje 6000 serbskich domach cźita :: a ma wěsty wuspěch. ::

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće 2 pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 63 **Budyšin — wutoru, 16. měrca 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Hlowna zhromadźizna zwjazka serbsk. towarstwow.

„Domowina" so rozwila a kčeje.

Na pruskej semi, hdźež je Serbstwo straschnje wohrožene a hdźež měšesche narodnym mjenischinam žiwjenska žo wudunyć, skhadźowachu žo naschi narodni wojowarjo a wobornizy, so bychu je strony samokwitnych wjednikow zhromadźili wo dźěłakowości naschego zwjazka a nowe pokiwy a nowy pohon za narodne dźěło zhe žobu domoj wzali. Widźachmy tam naschich prostych duchownych nacołnikow z łužiskich hór hacź do pruskeje nižiny, kotříž pódla swojeho wschědneho powołanja maja hischcze hłuboki zajim za nasche narodne kubła, za nasche lube Serbstwo a je w swojej blizšej domiinje dorasnje pěstuja. Woprawdźe posłyšeše je, hdyž widźiš zaharitosć wschědneho ludu za najdrohšiche duchowne pokłady, za wótzow wěru a narodnosć a waschnja a nałožki. Naschi prosći narodni rjekoju, kotrychž zhlna pjasć žo hewak pschima pluha a gratu, tu zapschimuja do duchowneho dźěła zami, hdyž žu wopuschćeni wot swojeje intelligenzy, kotraž měła po Božich a narodnych pschikasnjach sim z wjednikom być. Runjewon hnujaze, hdyž z rosprawow zhyschich, z kajkimi cžežemi maja tuczi zwojeho narodneho powołanja zebi wdomi wschědni Serbja wojowarjo a žo bědźicz a kak wschě sadźerži — njech pschińdu ze zherbiteje abo druheje strony ches worzlowu energiju pschewinwcz k hanbje wotrodźenstwa a zuseho njepschecželstwa. Kak rad tłóčachmy wschém tutym prostym, ale pschebwědženym wojowarjam dźaknje ruku, tutej narodnej elicze we wschědnym khabacze. Kak boli to tych, hdyž zhyschachu na skhadźowazym městnje a w žuzodnych wšach, ertow njewinowatych dźěcži, so žo zim Boże prawa na macželschczinu ani z powołaneje strony njepospschičuja. W Kulowstej wošadze, kotraž je po wjeschinje serbska, pschi 16 wucžerjow ani jedyn, njesamože jich w serbschczinje rozwucžowacz. Njesnaja rěcz swojich poddatych a maja po starych, hischcze złaczazych wukasach ju po możnosći niczicz, jene dźěło, kiž žo wědomicze w Prusej wukonja. Hdźe namakamy nječžeho podobneho w Europje, na zyłym zwěcze?

S tajkimi zerymi zaczuczemi sešydachu žo wotpósłanzo „Domowiny" a hosćo w „Němskim khežoru" ke ważnym wuradźowanjam, kotrež hlowny pschedsydła k. Bart w dwanatej hodźinje wotewri a pschitomni narodnu hymnu stejo wuspěwachu. W zwojich sawodnych złowach dźakowasche žo za wczerawschi postrow, wěnowany „Domowinje" w Kulowskim tydźenju, se strony namětneho towarstwa. So bychu wuradźowanja dobreho wuspěcha měte, proschesche najwschischeho wo jeho žohnowanje. Ryżowasche naschu narodnu miseru, we wschelakich barbach a doda, kak mnohi žo hischcze domazali njejsu, wo cžo w tutych rozhudźazych wokomikach dźe. Wosebjenym dźensti porjad žo pschija z wumělenjenjom, so žo dla naschpora a wobjeda pschestawka (dobrezje pol hodźinki) pschiwa.

Na to dóšła zkowo Domowiny sekretar k. dr. Schleza a poda wobschěrnu letnu rosprawu. Shladowasche wróćo na wschotowarstwowy slět lońi w Kulowje, kiž je bjes dwěla wjerschk naschego towarstwoweho žiwjenja. Pschi zwjedženju w tajkich hobrskich rosměrach a kajkiž žo lětża za Bukezy (13. junija) pschihotuje, trjeba wjele, wjele mozow. Rosryżowasche wobschěrne dźěło, pschi tajkim zwjedženju a spomni na schczuwanżu, kotraž běsche žo loni pschećiwo njemu z němskeje strony stawa, wošebje napschećiwo Skokolej. Njedźiwajo na jara schpatne wjedro mějesche slět na 214 hriwnow cžisteho wunoschka. Dale rosprawjesche wo ferialnej koloniji a naspomni naprawu (Unopote) k podpjeranju pschednoschkow, też trěbne wobrazy žo wobstarachu (na psch. kotlowskolo zwěta, sakka Schwiza, połnózna Afrika a druhe.) Zyła kopiza rukopisnych dźiwadłowych kruchow dasche Domowina wocžišchcjeć. We pschichodnych dnjach wuńdże Sseskoršti spěwnik jenoż w tekscze a w makym formacże do kapzy (wospschija na 40 potłodnych, narodnych a druhich spěwow) za naschu młodźinu. Poda rosprawu wo dotalnej poćmjertnej pokładnizy (wo njej na druhim městnje nadrobnischo jedna) a wo statistizy Serbow, schtož wjele cžasa a dźěła zadasche. Se sekretariatneho dźěła wosławi někotre zajimale liczby. Tak pschetrjebachu žo na 2 400 wobalkow, na 8 400 z ruku pisanych listow, na dźeń nimale 28 atd. Dołhody njeběchu tak zwježeleze a tuž nětchto dešiata nasta. To pak też na tym zależi, so towarstwa zwoje pschinoschki pozrjadnje njepłacza, 23 stejt jich hischcze na dołżnej liscžinje, z dźěła sa 2 lécze. Tutón njedostatk na organisatorisku zmyślenosći dotrbi žo na kóždy pad wotstronicz a to hnydom. Sekretar zdźěli namjet pschedsydstwa dla letuscheho slěta w Bukezach, hdźež tamnische narodne towarstwo z dobom zwoj 50lětny jubilej zwjeczi a znadź žej też nowu thorhoj pschiprawi. Wospjet chze žo prózowacz, też lětża ferialnu koloniju pschewjesć. Sapoczatk julija (wot 3.—5.) ma žo wulět do Prahi sarjadowacz z pschilečnosću VIII. Wschoźokoliskeho slěta, na kotrymž žo sastupjerzo zyłeje Europy (też Němzy) a dalscheho zwěta wobdźěla.

Bymrjej sekretar žam wusnał, so rosprawa dospokna nje je, — tutón zaczuczeny pak na bohate pschipokhuchanstwo njeczinjesche, kiž z dźaknym pschikleskom sajimake a ważne dźěleńki zwitowasche — dha njemóžemy žo zminyć, też na tutym městnje za tajtu pschikładownu dźěławosć naschemu njespróżnjwemu sekretarej zwój sakzkeny dźak wupraji. Hakle někto tak prawje dowidźimy a sacžuwamy ważnosć naschego sekretariata. Bjes njeho by nascha narodna organisazija było cžěło bjes stawow. Hakle psches njón je smóžnjene, so nasche zyłe narodne prózowanje dóšanje wšeteho sakkada, zynka, hdyž na cžole steji sekretar, kiž je zebi zwojeje winowatosće napschecžo zwojemu sastojnstwu a zerbskemu ludej nanajzwědomiczischo wědomy. Tajte wědomjo wunuluje płodne sfutkowanje. Mózne pschihotowanje zwdźeczesche wo dźaknej myzli towarstwowych sastupjerjow a wjeselachu žo, so maja tajtu porjadnu, spuschczomnu a dźěławu móz na cžole.

Pschedsydza dźakowasche žo sekretarej za wobschěrne a zwědomite dźěło, a pschida wschelake zwjeselaze wuhlady do pschichoda, nastupajo zakoženje dalschich narodnych towarstwow. We wschěch tónczinach žadaja za nimi a to žamo tam, hdźež žo dalsche, so je Sserbstwo wotemrěło. Dale pschida wschelake zajimawe drobnosći wo swonkownym postupowanju Sserbstwa. Ważne běsche wobdźělenje w Genfje na zjeździe narodnych mjeńschin, ryżowasche sandźene a dalsche hibanje pschećiwo Sserbam, žamo se strony samokwitnych instanzow a kak žo nam mnohe cžeże cžinja pschi naschich kulturelnych prózowanjach. Sekretar pschečita załadne žadanja, kotrež žu narodne mjeńschiny w Němskej na statne knježerstwo (Reichsregierung) zapodali, so by zarjadowanje jich prawow jenajke a pches zyły stat płacžaze było. Wo tym rosprawjesche jedyn delegat, kiž běsche pschi zhromadźiznje sastupjerjow narodnych mjeńschin 4. naležnika w Barlinje pschitomny.

K rosprawje sekretara zdźěkowasche jara živa rosmołwa. K. farar Schewczik namokwjesche ke krutemu a k pschebwědženemu narodnemu dźěłu, wošebje w Prusej a wotpokasa porok, so sakkzy Sserbja a winowaczi tuto namrěwstwo też potomnikam njestranjene wobkhowacz a pohonjesche k podpjeranju wschěch narodnych wustawow.

K. Valtin je Zidźineho dźakowasche žo Ludowej Radźe za jeje wuspěsche sfutkowanje. Też lud dyrbi žo za tutu ideju hibacz a prošu wošebje pruskich Serbow, so by žo bóle za narodne kubła žo zahorił. Smjeleli žo na ważnym dźěle mnohich towarstwow a zakitowaschu Sserbstu Ludowu Stronu.

K tomu doda pschedsydza, so žo njeżmě pschezo wscha wina ludej pschijzpěcz, hdyž žo na psch. w schulskich praschenjach wschu njedozpěe. Pschinjeże nadrobnische pschiklady, kajke cžežoty žo Sserbam pschi pschewjedzenju zherbskeje wuczby w schuli cžinja.

Knjes Kokla z Kulowa zdźeluje wo „wuspěchach" wo zhromadźiznje, kotruž su Sserbja pched 3 lětami z krajnym radźicželom we Wojerzach měli.

K. Hladki z Brěžowa pscheje žej, so njebychu nawjednizy zherbskich towarstwow z jich dźěłocžežepjazymi wězami žo pschezara wobcžežowali, podawa pokiwy, kak mohło žo runje w zymskim cžasu w towarstwach dźěłacz a rěcži wo wschelakich lokalnych pomérach. Sekretar to mu pschisłowi, so nimamy wulki wubjerk na k dźěłu zwólniwych mozach.

K. Dwórnik-Rakeczanski žada žej dorasnje, so ma žo zherbske dźěcžo bjese wschepo praschenja w zwojej narodnej rěcži rozwucžowacz, niż jenoż na žadanje starschich a po schikanach njepschecželskich wucžerjow. Na wyschich schulach žo tola tež nichtó njeprascha, hacź chze němski wucžomz zwoju macžernu rěcž abo obligatorisku franzowsku, jendźelsku abo druhu wuknycz. Ważny klucz k zkowjanskim rěcžam je zherbska.

K. Wrobl z Lasa chze njepolitiski ras naschich narodnych towarstwow zdźerżany měcz.

K. Krawczik z Wulkich Sdźarow rosprawuje wo zwojich nasłonjenjach w narodnym dźěle a pscheje, so by žo macjcžny namjet nastupajo trěbnych rěcžnikow za towarstwa pschewjedk.

K. Mlynk (Müller)-Kulowski satituje towarstwo Bratrowstwo pscheczžiwo porokej pschi lońschim wschotowarstwownym sjeździe a towarstwownym konzercze. Ke pozlednjemu doda pschitomny dopisować a kritikar zwoje wobmyslenja a wusna, so nochzyschce nikoho ranicz a sschiwdźicz.

K. Frenzl z Hornjeje Hórki skorżesche na mnohu liwkosć mjes Sserbami a pokaja roshorjeny na to, kaž je jedyn zherbski farar Sserbam němski cžaspopiz „Der Nachbar" z kleiki w zyrkwi doporucžał, niż pak „Bomhaj Bóh". Ryżuje dale narodne wobstejnosże tamnischeje wokolny, wošebje kak žo Sserbja satrachicz dadźa psches wschelake hłupe wurcže a napady naschich pschecžiwnikow z wobeju lěhwow a porokuje, so zherbska intelligenza hischcze žo pschemako narodnych wotesschkow pschima. Potom dachu žo hischcze někotre wošobinske pschiipomnjenja.

Po wjazy hacź pokhodźinkej pschestawaju kročesche žo dale w dźesitim porjedże. Scžehowachu namjety. Rěcžesche žo nadrobnje wo letuschim zwjedženju w Bukezach. K tomu jimachu žo zkowa k. Schołta z Drježdżan (sastupjer Czornoboha), Rjelka z Delnjeho Wujezda, Ljubjenski z Bukez, Zulk z Wulkich Sdźarow, Frenzl, Krjeczmar z Budyschina, Sstodenk a Zur z Ralbic. Skónczinje žo namjet pschija, so ma zwjedžeń 13. junija žo wotměrcz. Pschi tym nětko wostanje. Na drobnische dźěło pschewosmje lokalny wubjerk se sekretarom. Pozledni rosprawjesche nadrobnje wo namjetowazym sjeździe do Prahi. Schtóž chze žo na nim wobdźělicz, ma žo najpodźišcho hacź do 27. naležnika (měrza) sekretariatej wosławicz. Wschu dalsche zhoni tam abo pola zwojeho pschedsydy.

Sekretar rěcžesche dale wo reorganisaziji Sawěsczenskeje (prjedy poßmjertneje) pokładnizy, na kotruž žo zdźěła stare wustawki nałożuja, zdźěła nowe žo wobsamknu a jenoźkróżnje pschiwsachu, tak na psch. nadobnoscženje prjedawschich pschinoschkow (to žo pschedsydstwu pschewostaji, dla zarunanja pschi wustupje abo wustorcženju z towarstwa a druhe.

Dalsche namjety:

Knjes Krjeczmar, so by tózde towarstwo letnje na 50 knihow (belletristiskich, stawisnowskich, narodnych a druhich) wotewsako a po zwojim waschnju (znadź pschi loteriji abo pschidawk k sastupnemu pjenjesej atd.) wotewsako a chze wschoserbski zwjedženi k létu (1927) do Budyschina měcz, hdyž měła žo serbska mesa w zyłej zwojej rjanosći pschihódnje pched najschérschej zjawnosću wuwjesć. (Pozledńje ma žo hacź do nasymy rozhudźicz. S druheje strony pak žo pschejesche, so by žo sjeźd Domowiny w Slepom wodźerżał. „Nadźija" we Budyschinje (psches zwojeho pschedsydu), so měli wjazy rěcžnikow k dispozizji towarstwow stacz a pschednoschki prawje wotmělnjazeho rasa być. Pschi tym proschesche sekretar, so bychu towarstwa „Lužizu" (w prjedawschim khabacže) a „Ssokolske listy" podpjerali.

Se zjednosći pschitomnych namjetowasche žo najkrucžischi protest pscheczžiwo rěcži tajneho zyrkwinskeho rady Rosenkranza w Budyschinje na synodze w Drježdżanach dźerżanej. Je w jenej němskej nowinje hakle někto poznowje wocžischcjana a žo pscheczita. Roshorjenosć rosczesche ke konzej a ma žo sjawnje pscheczžiwo hidźerjej zherbskeho mjena zakrocžicz. (Pschihódźemy we bližschich dnjach na nju wróćo a budźemy ju pod zyłnu lupu wsacz). Pschitomni njemějachu za mózno, so mohł jedyn zyrkwinski sastojnik takle pscheczžiwo Sserbstwu wustupowacz.

Bukezańske towarstwo, so bychu evangelište towarstwa zej wot predsalskeje konferenzy wudacze nowych spěwarskich w analogiskim (laczanskim) prawopisu rasnje žadali. W schuli žo sdawna jenoż tutón wuczi a žamo němske cžaspopizy (tak mjenowany Schwabach, kiž jón na psch. Nowiny cžischcza, žu po prawym wurjadnje němski prawopiz) a zwjetska wschě wědomostne a druhe knihi žo w nim wudawaju. Tutón kaž też wschě druhe namjety žo jenohłósnje pschiwsachu. K. Schajba z Bu-

dynamna rěcejsche ſa wudacje dźiwadłowych kruchow mjeńſicheho wobſahu (hnadź 2—3 jednanjow), kotrež ſo hodźa też na mjeńſichich jewiſcheźach pſchewjeſcź, wobſchěrniſche (na pſch. Revisor, Gero, Jan Wićaſ, Napoleon atd.) na wjetſichich, traſchi ſamo w Budyſchſtim dźiwadle, pſcht cźimž hnadź hynmy wotpjet „drohu“ kratrowſkiu ruku naſcheho ſuſeda ſaćźuwali.

Hakle po ſchesćich namaka wulkotna ſhromadźizna, kiž hižo pſches ſwój jara fyſny wopyt imponowaſche, ſwojeho konza a to po wjazy hacź po 6 hodźinſtim dźele. Njedopokuju ſo ſaneje ſhromadźizny, kotraž by tak bohata na nacźiſny a w ſwojich wuradźowanjach a wuczinjenjach, tak wobſchěrna a wažna była, kaž poſlednjoho ſcha. Wulke problemy nam hiſchcze pſchedeźa k pſchewjedźenju. Ale hóźby je ſacźiſchcź ſobu domoj wſak, ſo ſo tu ſkowa Goliſci „Cyprus is mutove!“ (A wono ſo tola hiba) dopjelnja, mjenujcy nałoſene na ſerbſki narod, ſo ſ nim dopředka dźe — njedźiwajo mnohich a wulkich ſadźěwkow. Nětko ſaleźi na ſaſtupjerjach, ſo ſe njedźeſſkeje narodneje kupjele też ſwojim towaršſcham doma wocźerſtwjenu myſl a wutrobu ſaſchćěpźu. Turźi narodni pionćrojo, kotſiž wjazy hacź 50 towaršſtwow ſaſtupowachu, ſu puczkrubarjo ſa Sserbſtwo. Samołcźe ſo cźrjódy ſwérnych narodowzow namakaja, kotrež ſa ntmt krocźa. „Per aspera ad astra!“ — „Pſches nóź ke ſwěźtu!“ budź też w pſchichodźe naſche heſło pſchi wſchěch wuſkoſcźach ziwjeńſkich.

Kritiski ſtaw pruſkeho hórnistwa.

W hoſpodarſkim wuhlerku pruſkeho ſeſina je wikowańſki minister dr. Schreiber pſchi wuradźenju dokhodow a wudawkow ſtatneho hórnistwa ſnadźaju wobras ſhromadneho połoženja hórnistwa w Pruſkej podał. W porubrſtim hórnistwje je ſo poſlednje lěta ſaſo 57 000 muži ſ dźěła puſchcźiło a ſyła liczba dźěłacźerjow ſo na 367 000 muži ſnižiła. Njedźiwajcy teho ſu ſo dyrbjałe ſaſo wotpoczowańſke worſchty ſaſtawjacź a to w januarje lětſheho 16 000 wotpoczowańſkich worſchtow, w feburarje ſamo 23 000. Wobſeſe njepſchihódny je ſtaw ſtatnych ſamow w porubrſtim rewěrje. Statne ſamy akzijowcho towaršſtwa w Recklinghauſenje ſu hacź do poſlednich dnjow tźěrne pſchiſłódki ſe ſtatneje kaſy ždałe. Dalſche ſamje'owanja dźěła we ſamach njehodźi ſo wobeſcź. Tohodła budźe ſo bohužel dyrbjecź dalſchich 500 muži ſ dźěła puſchcźicź. Towaršſtwo Hibernia bjeſe lětſheho dobytka dźěła. Ledma móže ſo poſtajene wotpłaćenje ſaſtukjcź. Dawkowe cźeże móżnje na wunoſchnoſcź hórnitwa ſkóźa. 1913 je Recklinghauſenſka ſamа 1½ miliona hriwnow dawkow, w lěcźe 1925 pak 4,4 milijonow hriwnow dawkow ſapłacźiła, towaršſtwo Hibernia je 1913 1,6 pornjo lonſchim 3,6 milijonow hriwnow ſapłacźiło. W tychle liczbach njeje wobrotowy dawk ſapſchihatý.

Kamjeńneho wuhla je ſo w lěcźe 1925 132 milijonow tunow wurylo. Wuwoz kamjeńneho wuhla je wot 7,3 milijona tunow w lěcźe 1924 na 13,6 milijonow tunow we lěcźe 1925 ſtupił.

Dowoz wukrajneho wuhla do Pruſkeje je w lěcźe 1924 13,2 milijona wucźinił. 1925 je dowoz wukrajneho wuhla na 7,6 milijonow tunow ſpadnył. Se pjenjeźnym podpjerańſkim jendźelſkeho hórnistwa je ſtrony jendźelſkeho knjeſtwa móże jendźelſke wuhlo porheinſko-weſtfalſkemu hórnistwu najwjetſchu konkurrenzu cźiniźi. Na ſkónčenje wuhloweje kriſy njeſe w tu khwilu wuhladow.

Swjeſelaze je połoženje bruntzowcho hórnistwa. Wurywanje je ſo na 131,8 milijona tunow powyſchiło, to je wo 64 prozentow. Dźěłacźerſtwo je ſo wo 34 prozentow powyſchiło hodźiło. Runje tak pſchihódnje je ſo wurywanje kalia roſwiło. W lěcźe 1925 je ſo wjazy wurylo, dyžli we lěcźe 1913. Wjeſtroſchtne ma ſo żeleſowe hórnitwo njeſe nowaceź. Połoženje w Siegſkim, Dillſkim a Lahnſkim kraju je ſo dźeń wote dnja pohubjeńſchiło. Żeleźowa ruda njeje wobrocź, dokelż wukraj tunu żeleſa wo 2 hriwnje tuńſcho němſkeho żeleſa pſchedawa.

Češkoſłowaſka nochce ſama wotbronić.

Minister ſa narodne ſakitanje Striberny je notwiuſkim ſaſtupjerjam rjekł, ſo běh Genfſkich jednanjow pokaſuje, ſo by njerowobhladniwe było, hdy by Cźeſkoſłowaſka ſama ako na prěnim měſtnje wotbronita. **Cźeſkoſłowaſka ma wjazy derje wobronjenych ſuſodow hacź je jej lubo.** Minister ſo potom dźiwajo na bjeſtrach njepſchihódnych mjeſow ſa to wuprajł, ſo by ſo 18 **měſacźny ſłużbny cźaſ pola wójſka ſakhował.** Miniſterſtwo ſa narodne ſakitanje je ſwoje wuradźenja ſnižiło, tola ſakonjowy nacźiſk pſchedpołoži, ſ kotrymž ſo nuſne wuhotowanje wójſka na 11 lět ſawěźi. **Wólbne prawo wojakow je njeſmiſchne.** Miniſterſtwo na to dźěła, ſo by ſo wójſku wólbne prawo wſako. Też ſakonjowy nacźiſk ſa wojeńſke wocźehnjenje młodźiny ſo pſchihotuje. Minister na konzu prajł, ſo dyrbja ſo jeho program po ſaſtupach měrowych pſcheſelowa njeſłoſuje, ſo pak je pſchi nětcźiſchich politiſkich wobſtejnoſcźach nuſny.

Hora Jeſchted do wobſedźeństwa češkeho ſtata pſiſła.

Se ſwojimi łžějanmi je Clam Gallas też horu Jeſchted pola Liberza cźeſkoſłowakſkemu ſtatej pſchedał. S pſchecźelnym roſprajenjom němſkich a cźeſkich turiſtiſkich ſwjazkow je ſo dojednało, ſo Jeſchtedowy hoſcźenc hacź do lěta 1929 němſkemu hórſkemu towaršſtwu pſchenajaty woſtanje, kotrež dyrbi dwaj milijonaj krónow ſa Jeſchtedowy hoſcźenc nałożeź. Dohlad wo ſarjadnoſtwje dyrbi ſo kuratorijej dowěrcź, kotrež ma po połojcy ſ Cźechow a po połojcy ſ Němcow wobſtejeźeź. Puczniki dyrbja wot nětka dwojoreźne, a połłužbnizy w hoſcźencu cźeſke a němſkeje rěcze mózni być. Hacź dotal Němcy w hoſcźencu na Jeſchtedźu ani cźeſki rěcźaze połłużbniſtwo, ani cźeſke nowiny ani cźeſke

Hiſcźe žane rozsudźenje w Genfu.

Němſki kanzler dr. Luther je dźenſa źiłedowaze rejkł: Połoženje je ſo dźenſa roſſaſnjiło, a wěrimy, ſo budźemy ſa diwaj dnjej ſ jednanjom tak dałeko, ſo ſo kónečny wunoſnik ſwěſeji. Na wſcheſch ſtronach dobra wola knježi, ſo by ſo k powſchikowanemu dorozumjenju doſchło.

Kaž ſo ſda, ſo němſki ſaſtupjerjo ſwojeho pryedawſcheho ſtejiſchcźa wjazy kruce njedźerża a ſu k pſchiſwołenjam hotowi, widźo, ſo ſo hewak Locarniſke rěcźenje roſbije. Njedźelu je němſki ſwonkowny minister dr. **Streſemann** ſ franzowſkim miniſterſkim pſchedſydu **Briandom** roſrěcźenje měł. Pſchi tym je rjekł, ſo němſky ſaſtupjerjo **ſaſahuje žaneho wobmyſlenja pſcheciwo tomu nimaju, ſo Pólſka njeſtajne Radźine žydło dóstanje,** dźiwajo pak na ſjawne měnjenje w Němſkej móża pak ſ cźeſka pſchipuſchcźeć, ſo Pólſka hnydom do Rady ſaſtupi. Po tym ſu njedźelu ſa wutrjeczom pytali, pſchi cźimž je ſo też myſl wujewiła, ſo dyrbjała ſo Schwedſka ſwojeho żydła k lépſchemu Pólſkeje wotrjeź.

Briand je wo tutym roſrěcźenju nowinarjam rjekł: „Streſemann dopołnawa, ſo dyrbi ſo na pucź k dorozumjenju naſtajcź. Němſky wotpółkanzy nětko myſl w poknej ſhromadźiſnje ſnaja a fu nuſowani, ſo tym ſwoje dalſche praſwidła ſkóźcź. Pſchi ſpocźatku dałeke ſo myſl ſa Němſku dobra być, dźenſa je wona njeſnje dobra; pſchetož we Swjaſku ſo boja, ſo cźże Němſka Genfſki ſkutk roſbicź. Briand wjeſo wóż Pólſkeje ſaſtupnje a cźże wjetſchinu we Radźe a w Swjaſku Ludowa ſa Pólſki dobywaź.

Parižſki „Matin“ piſche, ſo franzowſke ſjawne měnjenje, kaž je Briand wjeſera wuprajł, njedowoli, ſo by ſo Rada Swjaſka Ludowa je żadanjemi Němſkeje ſabrała. **Franzowſki ſenat Locarniſke rěcźenje njepotwjerdźi, hdy dyrbjało wono ſa tajku płacźiſnu do mozy ſtupjeź.** Swjaſk Ludowa budźe namjeſtowacź, ſo ſo **ſaſtupjenje Němſkeje do Swjaſka, kaj roſſudźenje wo druhich praſchenjach na pózdźiſchi cźaſ woſtorcźiło.** Po měnjenju Franzowſow ſtaj jeničźaj dr. Luther a Streſemann wina na tym.

Francowzoſo Němſkej hroża.

Saſtupjeź „Journala de Geneve“ je roſrěcźenje ſ belgiſkim ſwonkownym miniſtrom Vanderveldom měł. Tutón je pſchi tym rjekł: Němſka je hiſchcze w njedawnym cźaſu ¾ bohuſtawow Swjaſka Ludowa ſa ſebje měła, dźenſa ma wona $^{9}/_{10}$ pſchecźiwnoſ ſebi.

Genfſki dopiſowaź „Écho de Paris“ hižo roſpomina, ſchto by ſo ſtako, hdy by k dojednanju njedoſchło. Po nim Briand tole ſtejiſchcźo ſaſtupuje: Jeli ſo ſo to wutory k ſanemu dojednanju njedóńdźe, dokelż Němſka kompromiſ

Wikowanje z bolſewikſkej Ruſkej je riſkantne.

Schtóž do Ruſkeje twory pſchedawa, ſwoje pjenjeſy na hraźki ſtawja. Ruſka je pod bolſchewikiſkim knjeſtwom do cźiſta wotkłudła. Wſcho bohatſtwo, kotrež ſu bolſchewikowjo dobyli, ſu ſo do banku, privatnym ludźom a na poſled ſyrbiwam a kłóſchtram ſebrali, je ſo po nicźim roſpórkało. Dokelż bě wulkoinduſtrija w prěnich lětach bolſchewikſkeho knjeſtwa pſcheſtała dźěcź, dyrbjeſche Ruſka najwjazy tworow ſ wukraja kupowacź, na takſe waſchnje ſo pjenjeſy do wukraja ſhubichu. Też wulke bohatſtwo, kotrež ſu ſebi bolſchewikſcy wotwdaju nakradnyli, njeje w Ruſkej woſtało. Ruſcy knjeſtſkowſki kommiſarjo ſu je we wukrajnych bankach ſaložili a ſebi kraſne ville w połodniſchej Europje nakupili, w kotrychž bydła, hdyž w cźaſu dowolenjy do wukraja puczuja.

Njedźiwajcy nětcźiſcheje wulkeje ſhubdy Ruſkeje ſu wſchelake europiſke ſtaty ſo poſtorowałe, wikowańſki wobchad ſ Ruſkej nawjaſacź. Němſka bě prěnja, kotrež ruſke knjeſtſtwo jako ſakoniſke pſchipóſna a ſ Ruſkej wikowańſke ſrěcźenje wobſamknu. Hacź runje je ſo wjele němſkich induſtrialnych pſchi wikowanju ſ Ruſkej bołoſnje ſłedałe, je ſo Němſka tola ſaſo roſſudźiła, ſa 100 milijonow hriwnow tworow Ruſkej na połcźonku podawacź. Dakle ſa diwaj abo tſi lěta dyrbi Ruſka tele tworý ſapłacźiźi. Dokelż je ſtrach, ſo Ruſka dźěł płacźiſny tutych tworow winoſta woſtanje, němſki ſtat ſ wjetſchej liczbu wotſtorcźenjow podawarjam tworow ſa ſapłacźenje rukuje.

Italſka je po Němſkej druhi ſtat być, kotryž je ruſke bolſchewikiſke knjeſtſtwo jako ſakoniſke pſchipóſnał ſ wotpohladom, ſo by ſa wudźěłki italſkeje induſtrije wotebérarjow mjeſ ruſkim milijonſkim ludom namakał. Italſka ſo boji, ſo ſ nowej němſkej wikowańſkej politiku italſka induſtrija ſwojich wotebérarjow w Ruſkej ſhubi. Tohodła je italſki póſłanz w Mokwje, hrabja Manzoni ſ wołżiwjenju ruſko-italſkeho wikowańſkeho wobchada połcźonku ſa wuwos tworow do Ruſkeje po ſaro pſchihódnych wumjenjenjach ſa Ruſku namjeſtował. Bolſchewikiſke knjeſtſtwo je tole połcźenje pſchijało. Ruſki póſłanz w Romje, Kerſchenzow, ſmjeje tele dny konferenzu ſ Muſſolinom. Kaž je ſłyſchcźeć, ma ſo 100 milijonow rublow kredita italſkeho knjeſtſtwa ſa podawanje maſchinow a automobilow do Ruſkeje nałożiź.

Hroženja z Moskwy.

Pſchi twopomnjeńſkej ſwjatocźnoſcźi ſa ſemjerſeho preſidenta połodniſcheje chineſkeje republiki Sunyatſena je bolſchewikſki wjednik Trozki, prjedawſchi wójſki komnijar, dołhu rěcź měł, w kotrejž Sjednoczene ſtaty połnócneje Ameriki a Jendźelſku pſched tym warnuje, ſo do ſmutkowych nałeżnoſcźow Chiny tyłacź. Po ſłowje wón praji: „Pſchiwołowamy Wam, ruzy prjeczá wot Chiny! A ta nieje napiſma w lěſach k Jeſchtedźej njeczerpjachu, haczrunje wuhy ſ cźeſkim wobwdźerſtwom ſ Jeſchtedſom mjeſtſa. — Na 1010 metrow wyſoku horu chcźeda hiſchcze lětſa grotnizu natwarić, po kotrejž budźa ſo wopytarjo hory hory a dele woſycź móz.

Proces nčhdušcho awſtriſkeho arcywójwody Friedricha z połſkim ſtatom wo zebrane kubła.

Pſched wokrjeſnym ſudom w połſkim Tſchinje je ſo ſajimawy ſtwilny proječ ſapoczał. Prjedawſchi arcywójwoda Friedrich Habsburgſki je połſki ſtat na wrócźenje ſebranych kublow, 30 000 hektarow wopſchijacych, wobſtorźił. Friedrich Habsburgſki ſebi ſada, ſo by ſo ſekwaſtrazija wſchech jeho kublow ſaſtajiła, a ſo by jemu połſki ſtat ſarunanje ſapłacźił. W jeho wobſtorźenje ſo wudawa, ſo ſu ſebrane kubła ſ privatnym wobſedźenſtwom być a ſo jako privatne kubła ſebraczu w ſmyſłu měrowych rrěcźenjow njepodleja.

Japanſka kročel w Pekingu.

Japanſki póſłanz je w chineſkim miniſterſtwje ſwonkownych naležnoſcźow pſcheciwo bombardementej Takuſkich wobſtorźenjow do japanſkich kanonſkich cźołnow proteſtował. W nocźe, kotruž je japanſki póſłanz pſchepodał, ſo podawſkej najwjeſelſcha khutnoſcź a dalokoſahaza ważnoſcź pſchitpiſnuje. Dale ſo praji, ſo ſebi Japanſka wſchě dalſche kročele k uprawnjenju tuteje naſtupnoſcźe na pojdźi cźaſ woſtaji a ſo je japanſkim generalam porucźiła, ſo njeſmědźa cźerpjcź, ſo bychu ſo tajke podawki wotpjetowałe.

Nabožeński zběžk w Pekingu.

Knjeſeřſtwowi ſaſtojniſzy běchu ſo wupóſłali, ſo bychu katoliſku zyrkej pola Jeliſjauo ſawoſeli. Hdyž dyzchu ſwój nadawk wuwjeſej, ſtu wulka hromada muzow, ſonow a dźěći wobaraſche. Dóńdże k ſrażenju, pſchi kotrymž tſjeri ſaſtojnikow ſabłchu a ſo nětkoſt ludźo ſ cźrjódy ſranchu. Lud ſtronu wukrajneho duchownego dźerſcheſe, kotryž ſo ſpjeci, zyrkej ſamknje, haczrunjeż krajny łakoń poſtaja, ſo ſnadźa jenož mezikanſzy ſtaczenja duchowne ſaſtojniſtwo ſaſtawacź.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutora, 16. nalótnika,
Heriberta, biskopa.

862 założi wóto Hendrich Imiš na farje w Hodźiju serbske evangelske knihowne towarstwo, kiž je do swótowoje wójny na 300 000 serbskich knihow we našim ludu rozšerišo. Tehdy dźěše nabožne hibanje přez serbski lud, nastachu evangelske serbske towarstwa, kiž Imiš duchownje wodźeše. — Wubjerne rozprawy knihowneho towarstwa, kiž so kóžde druhe lěto wudawachu, su jara dobre hladało serbskeho nabožneho žiwjenja. —

† 1866 na hłowjacu khorosć Hana Zejlerjowa, rodź. Krawcec, swěrna mandźelska našeho basnika Handrija Zejlerja. — Tuta stajnje pokorna, luboscziwa pobožna Serbowka so Zejlerjej přihodźeše. Wo njej spěwaše hišće lěto po jejnej smjerći: Hanka, ty króna, swět doznał ćo njej', duša ty moja a ćělo a kreji! Hanka ty serbska, kak wutrobnje smój, ruka za ruku so wozbožałoj!

Swět so dźiwnje wobroća, hdyž žona muža w nocy ma. Přisłowo.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 741, hygrometer —6, thermometer +8. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 743, hygrometer —4, thermometer w nozy —1. Wuhladny na pohmurjene, hdźela jasne wjedro, malo pšcheměnjazeho raja. — Schkleńza je wot wječerawschcho trochu na rjane schla. Wjedrarnje pak měnju, so wjedro njewobstajne wostanje. Wječera rano su niżina we dolhoranšchej Europje dale roscżahowasche. Wyschina czehnjesche sw wot Jendźelskeje hacź do Schwajzarskeje. Pola kupy Island su so sazo nowe niżiny jewile. — Kulse hrjedu hłonczko 6,14 hodź. khadźa a so 6,05 hodź. khowa. Měsacźk schadźa dop. 8,07 hodź. a so wjeczor 10,27 hodź. khowa.

— **Porjedźenka.** We wječerawschim cźišle pišachmy, so so protestowanska shromadźizna plahowarjow howjaseho skotu, na kotrejž je k. Rjencź rěrjeł dyrbjał, w Budyschkej „Tělearni" njewotmjeje. K. Rjencź nam někto sdźeli, so wot tajkeje shromadźizny ničo njewě, a prošy nas, so bychmy wosjewili, so so do Budyschkich należnoscżow njetyka.

— **Shromadźizna stótplahowarjow na Židowje.** Dokelž je měschczańska policija wobsedźerjow howjaseho skotu w Budyschinje, na Židowje a w Dźelanach na junje popołdnju w 5 hodź. do hobotownje sklasała, so bychu tam pschedsydstwo stótplahowanskeho druzstwa wuswolili, wotměchu Židowscy stótplahowarjo wječera popołdnju wjeczor pola Hilbtenza shromadźiznu a wutednachu so, so mali wobsedźerjo howjaseho skotu se srjedźenjom jako wobsedźerjo pod § 25b stótplahowanskeho zakonja złuscheja a pod plahowanske nuczenje se strony zakonja njepadnu.

— **Sabawny wjeczor měschczanskeje wyschich. pjerwjenskeje schule** s wuczobnistim wotdźělenjom w „Krónje", 12. měrza 1926. Knjez wyschi schi šudijowy direktor Dr. Hesse powita pschitomnych dźakowasche so za wobdźělenje na sarjadowanjach swojeho zjenja a wuzběhny, so bu wjeczor, kotremuž so wjesela rejka pschisamknuty, wobsebuze też wotkhadźazym schulerjam w dobrym pomjatku wostat. Jako prenje pschednjesechtaj k. wyschi schi šudijowy direktor a k. Melichar, nětkuschi schuler, Eb. Krjeczmarjowe pschespolo s opery „Folkunger". Dina Deschnizer swjesełi pschitomnych se Schumannowymaj spěwoma: „Wenowanje" a „Ty sy jako kwětka". K. šudijowy rada Hittig spožči wječorjej wumělcu swjeczinu s dospołnym pschedwjesenjom Schumannskeje klawěrowoje hudźby a Chopinowoje fantasije F-moll Op. 49. Jara pěkne pschednjesenje pschinjese „palczikowa Laurinowa rózowa zahroda", dźiwadłowy kruch, kotryž je šudijowy assessor Bartko sesłał a nawmjezk. Ilsa Flegelez spěwasche se hłubokim sadźenjom Bergerowe: „Ach, schto by tole mohł" a Gotterzowy „kolebny spěw". Nowak su pschewodźesche. Se swojej tobakowej trubku w prawej ruzy posłuži G. Wohma lukiku domjazu němczinu, na czoż schulerjo pod k. rybnowanskim wuczerjom Herzogom „film" hrajachu „smužitego krawczika". Pschi wjesełej zejdźe swobodnu wjesełi wobdźelenjy hacź do połnozy hromadźe. Na tymle wjeczorn so pokasa, kak wutrobne je srodźenjenje mjez wuczerjemi a schulerjemi pschekrupskeje schule a so wjedniży schule nimo khutreho dźěła tej wjeselu myšl haja.

— **Sarażani pschińdźe.** Zyrkuzny pschińdu a sazo du, jich mjena ludźo sapomnja, dopomnjecze na zyrkuzny bywa bóle a bóle njesażne. Ssu stare znate postliczerja pschihrěli a pokasali, tónkrótcź někotre lawy wjazy, pschichodny krótcź sazo někotre lawy mjenje, ale pschecżo a pschecżo sazo lawy abo wjelbłuby (kamele) abo konje. Ale hdyž žebi młodźina wo Sarrażaniju powěda a schepta, potom wěmy: tu blizi so wulke naschonjenje. Młodźina naschoho města, haj zyke město schepta wo Sarrażaniju. Pschińdźe z Ameriki wrócżo, mózny rosowity, wulkotnischi hacź hdy prjedy, a sa cźichi cźas je w swojim Drjezdźanskim domje pilnje dźěłał. Hans Stosch-Sarrażani saskupi ke jutram do 25. léta swojeho wobstacża jako pschedewjaczel wustajeńzy. Jubilejnu saisonu chce wón domitinje darjeć. Jako psched 25 létami s Radebeula do Mnischna cźehnjesche z pjeć konjemi a tśjomi wosami, dha bu s reformatorom zyrkuza. Dźenja je puta prostinjeneho zyrkuzowego wumělstwa dokónczenje slemił, wutwori nowy typ, nowe pschedstajenja. Amerika je jemu wocżi wotewrita sa wobschernische, wo léta je Sarrażani europiskemu roswiczu doprědka. Wón sam je hromadźił, schtoż na zwěcże je na sajimawych wumělcach a ludowych splahach, na drohotnych zwěrjatach. Wschitko to je hromadze sestajał po khutrych wobomostnych methodach, spožcżi tejle zbérzy zjiwenje psches wumělstwo, do kotrehoż wobluka swoje pschedstajenje staji. Sioux-Indianojo, kotriž jeho je Sjednoczenych Statow cźehowachu, su po zyke Němscy wulki napohlad sbudźiłe, prjedy hacź Sarrażani swoje puczowanje po kraju sapocżnje. Ale tamnische widźenja hódnosce pschidźu hatle po nęcźim na sjawne: Indianojo s połodnischeje Ameriki, wobydlerjo wohnjoweho kraja, argentinscy Gauchojo, Brasilianojo, dospołne japanske dźiwadło, zyły wotdźěł chinskich artistow, Riffay Kabylojo a czornuchojo s Kameruna, Turkojo, Indojo a najlepschi sastupjerjo wschich kulturnych narodow. Sstawne su Sarrażanijowe swěrzata a jeho wusnamne rapołste konje, kiž je po zyłym swěcże hromadźił, njepodsteja žanemu mjenschemu dreżerej hacź staromischtrej Arn. Schumannej. Njeschi a wjetschi a hódnischi hacź hdy je Sarrażanijowy wobstatk na swěrzatach, ale njeje wjazy hłowna wěz. Hłowna wěz wobkuskaje sjednoczenje wobrasow se wschoho swěta, kiž su s dokonjanym wumělstwom režije sjednoczene a rosjażnjene. Hans Stosch-Sarrażani pschinjese, hdyž Drjezdźany wopuschczi, technisti aparat na pucz, kajkiž bě dotal w Europje bjes pschikładu. Natwari najwjetschi se wschich kuloitych stanow, kiž so we starym swěcże hdy twarjachu. Sa nim pocżahnu 300 swěrzatow a 600 cźłowjekow. A nasche město smje sazo swój wulki podawk. Pschetoż Sarrażani je a wostanje Sarrażani, njech so puczowaze zyrkuzy na pschemoh prózuja pschi jich 20, 50 abo 100 lawach. Wone du bjes synka nimo. Sarrażani, to budze podawk. — Każ so nam dźěli, so Sarrażani hižo w hapreji pola naš sjewi. Pschi tymle rosśudze wjedro wjele sobuwrěcži, wosżebje nětcźische tak njewobstajne wjedro se sněhom a symnymi nozami, dokelž so ludźo pschi pschihladowanju lohzo nasymnja abo snasmjeriscza symnu dostanu. Tole, schtoż wopytej pschezo jara sadźewa, je s pschicżinu, so Sarrażani tukhwilnje hischcze we jeho Drjezdźanskim twarjenju wostanje.

Do hele złósće,

hidy, njekmanstwa, hrubosće, njekniczomnosće pohladać da wam, lubi čitarjo, naš přichodny roman:

Khodojty

Z hrózbu a hrozu budźeśe čitać, kak hłuboko padnje člowjek, hdyž so wotrjeknje Boha a dźe z djabołom. Spóznajźe pak też, zo swojemu zaslużenemu mytu nichtó njewuskoknje. Čmowe běchu časy! Z hromadami njewinowatosće najhórše ćwěle, najzałosnišu smjerć nadeńdźechu. Tola wopomnjeće sprawnych nas pozběhuje, šamałosć njeknihomnych pak nas wotstorkuje. Naše čitarstwo namaka w tomle romanje nanajlepše powučenje wo času khodojtow. W žnnej šuli nichtó z nas telko dohonił njeje każ tu. Tohodla napominamy was do časa, też wučenych, zo byšće roman cyły wot spočatka čitali. Spisaćel a jeho dźěło sej to w połnej měrje zasłužujetaj.

*

S **Porschiz.** Tudomne ratarske towarstwo wotmě sajdźenu njedźelu swoju hłownu shromadźiznu. Na tutej buschtaj dwaj zwěrnaj słužobnikaj wobżebje cżeschenaj: Pawoł Schěza z Hjelišća a Marja Frödźiz rodź. z Delnjeje Hórki. Pawoł Schěza słuži bjesaco 1ét na kubli w Kumscżicach, kotrejž někto k. Pawołej Mosinej šlusche, na žanym huble też Marja Frödźiz 30 lét dołho swěru dźěła a so prózuje. Taka swěrnosć ma so też wot sjawnoscże pschipoznawacz. To też k. rycżerskubleńskí najenk Günther se Cźeńcźanz, kiž mějesche wokrjesnu direktoju sastupicź, s wutrobnymi słowami cźinjesche. Wubžohowasche swěrne dźěło teju dwoju, kiž staj w Kumscżicach dołhu domišlu namakałoj. „A wopraudźe", tak wón praji, „cźežko njeje, so we Kumscżicach domjazu sacżucź. Tak hustо hacź rym psches tutu cźišu, ródnu wjesku pschischoł, rym so nad njej sradował. Wšém, so dałoko a schěroko hrozoweho runjecza nima." Tutón wuhuk němskeho knjesa nas wobżebje swjesełi. Kumscżicy su w zyłych evangelskich Sserbach drje jenicźke cźišcże herbiša wjes. Jow hischcze dobry herbski porjad po wjesnoj dźerži. Wschěni cźeladnym so to dźenjschnischi dźeń njelubi. Jow pak też burjo cźelecź k swójstwe licża a su žebi swojeho samolwjenja jako hospodarja pschecżiwo swojim domjazym wědomi. To bě Pawoła Schěju pohnuło 10 lét a Marju Frödźiz 30 lét we swojej słužbje wostaczj. Sa to dosta njedźelu P. Schěza cżestne wopišmo a Marja Frödźiz sšédowny posłoczany kschiž. Njech so hischcze wjele lét nad tutom wusnamjenjenjom wjeselitaj! Lubi Kumscżicźenjo pak njech w swojim ratarskim z nowym cżasom dale du, ale w dobrych waschnjach a počžinkach njech cżi stari wostanu!

S **Njesnarow.** Sjawny pucz z Njechanja do Wusjeda so na Njesnarowskich honach nabyppowanja dla wot 15. měrza hacź na dalsche sawrě.

S **Kamjenza.** Tukhwilu puczuje franzowska komisija po Němskej, kiž w zwětowej wójnje padnjenych a w němskich městach a na wjach zahrjebanych franzowskich wojakow wuhrjebacź a do Franzowskeje wotwożowacź dawa. Sajdźenu sobotu su też na tudomnym kalxiśim pohrjebnyschcżu cźełe dweju franzowskeju wójnsteju jateju wuhrjebali. Wulki cźežšity auto s 18 transportiskimi kaschczenmi dowjese cźełe do Kinsbórka Tam je 129 franzowskich wójnskich jaiych swój poslednj wotpocżink namakało, póndźelu su też jich cźeła wuhrjebacź zapocżeli. Kaschcże je wschelakich městnow po potom ke hromadnemu transportej sjednocża a so s wozebitym cźahom do domjiny morwych wojakow dowjesu. Na Kamjenskim katolskim pohrebnischcżu swostanu hischcże 40 zuzych we cżešćich rowow (37 Italcźanow, 1 Ruża, 1 Grjcha a 1 Awstrijak).

S **Wulranezitz.** Sajdźeny pjatk so nascha wjesna pokracżowanska schula sa tele symske połłéto samknje. Pschi wobsamknjenskej zwjatocznosczi wobdźěli so nimo k. wucżerjow też pschedsyda zwjasku pokracżowanskeje schule, k. revěrikí hajnik Hein s Dubeho. Schulerjo Pawoł Měrsch, Gustav Müller a Jan Kirschner s Wulranezitz dostachu knihi za to, so derje wuknychu. — Wichor w sajdźenych dnjach nam cżasto elektrisku zwězu wza, wosżebje njelubje hd. hdyž pjatk wjeczor pschi pótnitej nutrnosczi žiwża haśny.

S **Wojerez.** W pojedźenju 10. měrza wuswoli wokrjesny wubjerk na město wustupjeneho pschekupza Maza Welka wucżerja Emila Welka s Němczow za sapołtanza wokrjesneho sjesda.

Se **Slehn Komorowa.** Khrypa pola naš žylnje sachadźa. Wožebje wjele dźěcźi je na nju sthoriło. W někotrych rjadownjach jenoż połojzu dźěcźi schulu wopytuje. Druhu rjadownju holczanje schule dyrbjachu samknjeć, dokelž jenoż hischcze jena holza do schule pschińdźe.

S **Khocżebuza.** Sajdźenu njedźelu dyrbjesche žo mandźelska reserwneho lokomotiwnika S. do khorownje podacź. Jako bě f pkokatnje stupita, bě teschingowy wuzěl do hłowy dostała. Jeje mandźelski a f žyn wonkach f teschingom do tarcże (Scheibe) tśeleschtaj. — Njedźelu też pschekupza Hanża Schiecka do khorownje pschiwjesechu. Schiek bě žebi dla njesbożowneje lubosczje kulku do hłowy tśišł. — K hamomordarstwu schewikeho pomocznika Adolfa M., wo kotrymž pschedu króttim pisachmy, je hischcze dźěli, so jeho mischtr njeje jenoż tohodla f dźěła puschcził, dokelž je posdże na dźěło pschischoł.

S **Pitzna** w Delnjej Lužizy. Ssobotu wjeczor w 11 hodź. wohnjowu woboru na Schěroku haju sawołachu. Tam bě w jenej hródži woheń wudyrił. Wohnjowa wobora woheń na hródź wobmjesowa. Kosa w pkomjenjach tónz wsa.

Z Łužicy.

* S Ruchnowa. Někotre wohoby f nascheje wsy cźahnu do Amerik. Tak je tele dny mandźelska Paßbergerowa je swojej dwěmaj dźowczatkomaj wupucżowała. Mandźelski je hižo loni k druhemu rasej do Ameriki wucżahnył. Njedźelu je też tujes Wirth swoje puczowanje do Argentinskeje nastupił.

* S Kumwalda. W pojedźenym pojedźenju gmejnskich sastupjerjow pschecżita pschchedsyda, Thomas, list sapołtanza němskokatholeho hejma Krameta, kiž jednasche wo twarje żelesnicy f Łubja do Kumwalda. Po jednanju f direktoru němskokatholeje żelesnicy njewobwinuje prascheńje, hacź budże so cźara w blizšim cźasu dotwarcź móc, hdyž wot němskokatholeje żelesnicy. Żelesnica je swołała, wo tom se sakskim statom a sbytkowymi wobdźělowacymi wo nalożnosći jednacź. Dokelž może so f tym licźicź, so nowa cźara jenoż mało wunjesze, bjerja wobdźělowacy wulke wopory pschinjesći dyrbjeć. Dale wosjewi so wobsamknjenje wo njeobsadźanju schulskeje městnosće, kotrejž je so w sbromadnym pojedźenju wucżerjow a starschich pschijało. So by so kusejaza nasa na bydlenjach wobzżiła, je měschczanosta Rudołph gmejnskim sastupjerjam namjet pschepodał, w kotrymž so praji, so ma so twarjenje sa swobłu nahnaricź. Na twarjenje dyrbi so pożczonka krajneho sawěscżenskeho wustawa, 21 000 hriwnow a wunožk podružnistkeho dawka wuzicź.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Arnsdorfa.** Schwórčk rano wokoło 4 hodź. je w hrjedźnej wsy je Stokpinja pschikhadźazy automobil w sawinjenju f połnym wotmachom do drjewjanzho sćiżka elektrikeho woda sażeł. Sćežcor ko pschi semi wotsemi, dyrbjachu hischcze žamšny dźeń nowy stajeć. Auto je njespóšnany na stronu k Radebeergej dale jeł. Je jako dźiw, so po pschi sylnym frażenju nichtó sranił njeje.

* S **Pirny.** Schtwrtk, njedźe 16 létni pachoło kuschcźichu žo na puczowanje, wostajiwschi so žo swojej wuczbu. Hackrunjeż starosćiwi starschi na wšédne możne waschnje spytaja, nětchto wo swojich synach słonicź, tola sa tři njedźele hischcze žanehu wuspěcha njemedźachu.

* Se **Schandawy.** We Windisch-Kammjezach w cźišcej Schwizy so hobrski kamjeń wotwali. Tři sylne khójmy wulkemu njesłoju sadźewachu. Kamjeńnje kruchi dostachu tak druhi pucź. Sdźeja, kiž poo skalisskami stejesche, po tehodła njewobschkodźi.

*S **Drjezdźan.** Każ je wot dawna sem waschnje, shromadźichu žo sajdźenu njedźelu Drjezdźanjy Sserbja k shromadnej Bożej słužbje w Kschižnej zyrkwi. Bě žo nahladna licźba kemšerjow sešcża, bě na 400 wopytowarjow. S nutrnosczu połłuchachu rjanym, mózným khłowam jich znateho predarja, k. sararja Domaščki se Budyšća. Też na Bożim wokkasanju so wjele wobołow wobdźěli. Tale herbiša Boża słužba w zulbje je tak nękotremu Drjezdźanskemu Sserbej wulzy wažna a žiwjaca, so njeskomdźi janu. Tola w Drjezdźanach je hischcze wjazy Sserbow. Też tuzši měli žo nawabicź a napomnacź, so bychu pschischli, so njebychu słubili žiwotu macżerinu rěcź a žiwoju pobožnosć.

* S Döbelna. S bożojeju psched khłostanjom je sy tu 13žetny schulez rcalki, jenicźke dźěcźo žiwojeju starschich, żelesnišknemu cźahej pschejědźe dał, dokelž pruhowanje wobstał njebě. Hólz bě hnydom mortwy.

* S **Werdaum.** W statnym sćim namakachu cźełko nowonarodźeneho hólcźka pod makym schmorcźkom sshowate. Cźełko je tam hižo pscź hacź schćesć njedźel leżało. Rozbjezne šecżata běchu cźełko wuhrjebali a nahusale.

Najnowiša powěść wo wjedrje.

— **Schkrowa powješć wo wjedrje za jutiskich žrjedu:** Troschtk pomrócżeno, hewak žucho, w nozy mróży hacź žujerjki.

Žałostne železniske njezbože w srjedźnej Americy.

178 morwych a 75 ranjenych.

Na železnizy mjes Alajuela a Cartagom w kraju Costa Rica w srjedźnej Ameriza sta so njedźelu žałostne železniske njesbože. Wulětnišći cžah, kiž nětkle 1000 wosobow wjesješe, runje na mosće psches Vailla-rěku z kolijow wuńdże. Ći wosy z kolijow wustocžichu a nětkle 15 m. hluboko do rěki dele padźechu. Sćežki běchu žałostne. Po dotalnych powěsćach je 178 cžłowjekow žiwjenje sćubiło a 75 so z dźela jara cžežko ranjiło. Mězino njesboża je na wyšokej runinje San Jose, hdźež najwjetšchi dźěl ludu Costa Rica bydli. Dalšche drobnostki wo tym njeju hišće znate.

Najnowše z cyłeho swěta.

Haj dotal je so wjazy dhźi 7 milijonow wosobow pod ludowe pozajanje sa wuńwojenje wjerchow podpisało. We Barlinje je njedźelu liczba podpismow na 1 091 684 stupiła, w Budyšchinje je 5905, w Zitawje 7022, w Lubiju 1880, w Neugersdorfje 3713, w Habrachczicach 2469, w Kamjenzu 1818, we Wulko-Hamburgu 300 000, w Lipšku 165 765, w Kölnje 80 000, we Wrótzławju 100 000, w Mnichowje 65 063, w Nürnbergu 70 000 wosobow podpisało. Sćerjedu popołdnju so podpisanje skónči.

*

Mjes Mühlheimom a Sarmom je autonovu do jatwrjeneje sawjery železniza sajedźe a do pschijedźazeho tworoweho cžaha salwadźi. Automobil so wschón rosmjecze a z nutskałožadźanych hudom wosobow so někotři jara cžežko a někotři lohko ranichu, też lokomotiwa tworoweho cžaha je so wobschkodźiła.

*

Indiski student Pathak, w Barlinje studowazy a jena młoda Barlinjanka staj na Sněžku w Krkonošach (Hobrstich horach) so jabłukoj a smjerschoj. Wobeju su njedźelu w Špindlerowej morweju namakali.

*

W podkopkach Karsten-Zentrumsgrube pola Bytomja w Hornjej Schlesiskej je so 34 hórnikow saćmyło. S nich je so 32 wukhowało. Dwěju so morwaj wuczahnyschtaj. Saćmynjenje je so je zunjenjom seminych worschtow stało.

Směški.

* Kelko rjanosć płaći. Po jenej statistiki w lěcže 1925 je nětkle 400 000 žónskich rjanostnje salonow w Newyorku wopytało a sa hladanje swojeje rjanosće nětkle 400 milijonow dollarow wudało.

** Słutniwosć. „Tu sćežku wam wobras naschcju dwójnikow. Słyni jenož jenoho fotografowacz dał. Tamuh je runje tajki!"

Sportske zdźěleńki.

Słutnosć hobustawstwa němskich swjazkow kolojesdnego sporta.

Němske swjazki kolojesdnego sporta dźěla so do tśoch interesnych skupinow; na jenej stronje steji sozialistiski dźěłaczerski swjazk kolojesdnych „Solidarität", kiž pschedstoja je sawisimi 300 000 hobustawami najwjetschi swjazk kolojesdnego sporta zyłeho swěta, na druhej stronje stejitej neutralnej skupinje kolojesdnego sporta, swjazk němskich kolojesdnych a sjednoczenstwo němskich swjazkow kolojesdnego sporta, poslednischi je natwarjeny na fóderalistiskej podłoży.

Hižo dłeschi cžas wojujetej z khwilemi sjamo sajatke wobej neutralnej organizajaji kolojesdnego sporta wo zylnosć hobustawstwa, wojowanje skóńcza so z nowa dla znatsce resolucije sjednoczenstwa němskich swjazkow kolojesdnego sporta, pschi jeho hłownej shromadźizne nastupajo swólniwosć k wutworjenju jenotnieje fronty w němskim kolojesdnym sporcże. Mjes tym je sjednoczenstwo němskich swjazkow kolojesdnego sporta 101 000 hobustawow wobsedźi, z kotrychž je 13 000 dla hospodarskich wobcžežnosćow pschinoschchi spuschczilo, a tak jenož z 87 900 swoje dispozizije cżini, je swjazk němskich kolojesdnych sdźelenku pisches němske nowinarstwo běžeć dał, po kotrychž ma, hdyž je 28 403 nowych hobustawow soni pschistupiło, 131 403 hobustawow. Też tu so sda, so dyrbi so zajwne měnjenje zamylić a je zajimawe sphonicz, po kotrej liczbnej metodzie je swjazkowe wjedniwstwo nětczischi wobstatk pisches 130 000 wuliczilo. Na hłownej shromadźizne w Magdeburgu w oktobru 1925 swjazk wosjewi, so ma 52 000 pjerjadnych hobustawow a 18 000 słowjonych a młodostnych hobustawow. Wschu hromadźe je swjazkej po jeho wudawanju 28 403 hobustawow pschistupiło. Liczimy na sćipk lěta, na kotryż so pschi shromadnej sylnosći 70 000 nieje dźiwacz mohło, 6000 nowych hobustawow a hladamy na njewobeńdźomne wulkhady, dha wusliczimy po Adamu Riesy wobstatk hobustawow, kiž budże nimale sjamy, kajkiž je so w Magdeburgu wosjewił.

Prajimy pak, so nowe 28 403 hobustawow w liczbje 70 000 wopschijaze nieje, schtož po wobkhodnym porjedże možno nieje, dha hischcże dołho 100 000 hobustawow hromadu njepschichdu, dokelž maju so, kaž je wjednistwo swjazka sjamo wuznało, wotkhadźaze hobustawy wotliczicz. Pschewostaji so sjawnosći, so hamo wo bjesporocznym rosprawjenju swjazka němskich kolojesdnych hudźi.

Swójbne powěsće.

Swěrowani: R. Lutz z Hilzu Mikyńcej w Kamjenzu. — Privatny dozent dr. phil. Pawoł Hesse w Göttingenje z Mariannu Krawzej na rycžerkuble w Koporjach.

Smrěli: Max Hobrak w Budyschinje, 51 l. — Elis Vogtowa rodź. Schillerej w Lubiju. — Hilža Goldmannowa rodź. Schwarzej, mandźelska fararja w Jamje Erik. — Matej Baltin, wumjeńkar w Rownej Luzy p. Wojerej, 76 l. — Ota Bartuschk w Běłej Wodźy, 27 l. — Helena Gebauerej w Běhanju p. Górki, 29 l. — Adolf Langa, fabrikant wosow a měschczanski radny w Shorjelzu, 70 lět.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" zeńdźe so dźensa wutoru wječor we 8 hodź. w „Kat. towaršowni" na Garbarskej hasy k prěnjej spěwnej pruzy za příchodny koncert. Bratrja, sotry, hosćo, přińdźće wšitcy; wočakujemy was w polnej liczbje. — Dirigent je k. kantor Šołta. Předsydstwo.

Bukecy. „Radosć" změje srjedu, 17. nal., wječor spěwnu hodźinu. Wšitcy njech wěsće přińdu.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica" změje njedźelu, 21. III., pop. w 3 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu. Dowěrnicy maja to wšém sobustawam wozjewić. Předsydstwo.

S. S. Jednota. Načolnicy změja přichodnu sobotu a njedźelu pola Zendźic w Malešecach zwučowanje. Kóžda Jednota ma być zastupjena. Načolnik S. S Z.

Sowrjecy. Spěw. tow. „Sołobik" změje tón tydźeń wutoru (16. III.) wječor we 8 hodź. zaso spěwanje pola Palerjec w Sowrjecach. Dokelž k. wyšši wučer Słodeńk přińdźe, prosymy, zo bychu tola wšitke sobustawy z wěstoscu přišle. Přiwjedźće přecy wjacy nowych serbskich přećelow sobu.

Zwjazk Łnž.-serbsk. studentstwa. Wuběrkowne posedźenje sobotu, 20. nalětnika, pop. 1/4 5 hodź. w Serbskim Domje w Budyšinje. Wuběrkownicy a Wotrjadnicy njech wšitcy přińdu. Starši.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoleń w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Najrjeńši wobhlad dwěju swětow!

Wjetši, zajimawši, powučniši hdyžli hdy!

SARRASANI

přińdźe hakle w **haprleji** do **Budyšina!**

Přewzaće wobkhoda!

Česćenemu wobydlerstwu Budyšina a wokolinu přećelnje sobuzdźěłu, zo sym přewzał

khadlestajerski a horničerski wobkhod

firmy **Dawoł Wilhelm,**

kiž mój nan před 35 lětami

na Šukelnjskej hasy 15

założi a pod swojim mjenowanym k najlěpšej nahladnosći posběhny. Dla nanoweje smjerće sym tónsamy přewzał a wjedu jón pod starej firmu dale. Stajnje budu so prócować, zo zdźerżu wobkhodej dobre mjeno, a zo mózu česćenych woteběrarjow nic jenož derje a tunjo, ale też nowocžasnem žadanjam přihódnje posłužić. Tuto słubju, dowolam sebi přizamknyć přećelnu prózstwu, zo chcyli mojemu nanej přiwobrońenu dowěru też na mnje přenjesć.

W Budyšinje, 16. III. 1926.

Z pošeśowanjom

Fritz Wilhelm.

K blizkemu jutrownemu swjedźenjej poručam

mjedowe poprjancy

z napismom (K zelenemu štwórtkej) wot 1,— hr. sem, tehorunja

łorty

ze samsnym napismom wot 3,— hr. sem.

Konditorija a fabrika mjed. poprjancow

Jurij Wolf w Kamjencu

na Budyšskej dróży 8.

Serbske a němske spěwarske a šulske knihi

ma w bohatem wubjerku

Serbska knihafnja w Budyšinje na Lawskich hrjebjach.

Přesadźowanje

Srjedu, 17. t. m. dopołdnja w 10 hodź. přesadźuja so swobodnje na Šukelnjskej hasy 9 nimo druhich wěcow

10 štuk nowych

šatnych rólow za dom!

Kurt Wallnitz, wopřisahany a zjawnje přistaj. přesadźowar.

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serbskej knihafni" w Budyšinje skaza. Wukhadża měsačnje a płaći štwórćělětnje 2,50 hr.

Diwanowe přikrywy

wot 5 hr. sem

přikrywy na sofy, dołhe 2,50 hr. mužace borchentowe košle 2,50 h. łož. płachty, łož. předołki 1,50 h. **Erler** na Z. Lawskej hasy 10.

Štó přijima zdźělanu češku

knježnu jako

służobnu

abo pěstonču do swojeho domu, zo by so w němčinje wedospolniwał? Mzda so njeżada. Štóž by k tomu zwólniwy był, njech to we wudawarni „Serb. Nowin" wozjewi.

Runklica

je na předań

w Budyšinku čo. 24.

Blidowe ruby, kuchinske šaty

W. Köhlerowa, Hłow. torhošco 9.

Jutře **srjedu**

předawanje mjasa

na Horničerskej hasy 29.

Přikrywy za sofy adlwany

najnowše pokazki, wulki wubjerk

K. Erler, na Žitn. wikach 11

Serbjo

podpjerajcje swoje

Serbske Nowiny

z małymi nawěsćkami.

Visitne khartki

zhotowja

Smolerjec knihiličernja

w Budyšinje — na Lawsk. hrjebjach.

Přiloha k číslu 63

SERBSKE NOWINY

Wutoru, 16. měrca 1926

Žónska lesnosć.

We wšelakich krajach, teź w naschim lubym wótzinym kraju, měscha žo cźešcźony knjes stat khětro krucze do swjasskow mandželstwa žwojich poddanow. To mamy tak mjenowane stawnistwo, hdźež ma žo pscheď žwětnym sastojnikom mandželski ślub wotedacź a wo tym protokoll napisacź. Hdyž je to hotowe, stej nawožonja a njewjesta pscheď statom swěrowanaj a do mandželstwa swjasanaj. Woprawdźite zyrkwinske wěrowanje stanje žo posdźišo. S tym žeji stat wěste prawo pschiwoji. Hacź jemu to pschihłuschacź, wo tym njechamy žo wadźicź. Wono tu je a tuž žo njehodźi nicźo pschecziwo tomu cźinicź. Kóždy dyrbi žo jemu podwolicź, jeli chze do swjasta žwjateho mandželstwa stupicź. Nichtó žo koho sminycź njesmě. To chězdy jenož dopředka pózłacź. Nětko k naschemu podawkej.

We Něhdźezach běscze žo młody por dopołdnja w 10 hodźinach na stawnistwje samotwik. Běscze to Piskoriz Handrij, bohaty burski žyn a thětro žwojeje hłowy a wona — Pjecźatej Khata, dowcźicźka wjeselneho klamarja a trošchku lohka nóžka. Stawnik běscze protokoll hižo shotowik, ł wuwjacźom podpismow, so by hórsy hotowy był, dokelž chazyscze k žuzodwej po dźele na polcźit hicź. Skónczenje tu běschtaj, mjenujcy nawoženja a njewjesta. Wjeselnanaj jako šwědskaj hižo teź cźakakschtej. Stawnik jich wo wschém roswucźi a poruči, schto ma słutk wošnamjenicź a prascha žo słónczneje Handrija:

„Handrij Piskoriz, prascham žo waš, chcezcze sej tu pschitomnu Khatu Pjecźakej za manželsku wjacź?“

„Ně!“ — praji Handrij jadnje a wěsce. Wschém žo sezny. Stawnik chze najradscho ł koże wujecź.

„Wy dyrbicze „haj“ prajicź“, powuči Handrija.

„Móžu tola ras „ně“ prajicź, snapschecziwi krucze.

„Nó, cźehodła dha?“

„Mi je wo njewjesćze něschto k wuschomaj pschischło a tuž žym žo hischcze pscheď durjemi hinak rosžužił.“

„Tak njemóžu ł wamaj nicźo sapocźecź“, doda sastojnik.

„A ja teź ł wami niž“, snapschecziwi Handrij.

„Ale protokoll je hižo hotowy.“

„Nech je! — Ja žo tola ł protokollom njewoženju.“

Prošenje a płacź njewjesty a namołwjenje pschitomnych knjesow wschо nicźo njepomhasche, cźinjesche Handrija jenož hischcze sapaklischeho. Wscho běscze podarmo a por wopuschcźi stawnistwo.

Sastojnik zwarjesche a zantorjesche a sakliwasche tołstu burstu heju, kiž jemu žiwjenje cźešcze, khleb twjerdy a cźorne włosy schěre cźinjesche. — Protokolske knihe běchu psches njedocźinjene mandželstwo wonjecźesćzene. Wutorhnycź kopjeno njeśmědźischе, mějesche žwoje cźišcźo. To śměje njelubojnosće ł wyschnoscźu. Jedyn „nóž“ je jemu wot horjeka zyle wěry. Tón jemu po prawym trjeba njebź, mějesche hižo tak taktu tórku, so wot najdala žo hižo cźerwjenjesche a žo sybolesche. Pschi wschém mjerzanju posahy na žuzodowy połcźit a žwinjorešanje.

Mjes tym žo nawoženja a njewjesta wonka na dróhy teź rosmolwjeschtaj.

„To je tola hrozne wot tebje“, prajesche płacźo wotžadźena njewjesta. Ty drje druhu žonu dostanjesch, ale mje śej ľedma něchtó wośmje po tutej haněbje.“

Wěrnosć tutych žłowow twjerdej hłójcźjcy nawožene žwitajache a njewjesta saczuwasche, so pócźnje mjehki być. Tuž hischcze horzyscho płakasche.

„Budź tola tak dobry a wjmi tutu haněbu wotemnje. Ty žeji mje njetrjebasch hracź. Chzemoj hischcze ras k stawnikej hicź, potom praj ty „haj“ a ja „ně“. Hdyž ludźo słonja, so ja nochzu, potom hischcze jeneho dostanu.“

Přikład nałožka.

Hdyž prěni schkowroncźk nałeza žo sjewi,
A prěnja kwětka wotuchi,
Kak krasny wobras ł tym so wókoło jewi,
Hdyž błónczko wschitko wobudźi,
A žiwjenje je na połach
Po sutrjerkach, wětrach, wšelejach.

Hdyž módre njebjo na semju žo śměje
A milh wětšik podwoa,
Hdyž semju błónczko wotamla a hrěje,
Dych wokschewny dże psches pola,
A sdudźi nowe žiwjenje
We wotemrětej pschirodźe.

Ssměch taje. Sstónzo semje žywy trěje —
Płaz majka dźeń a cźopłischo.
Pod kěcźikom prěnja kwětowka już kěcźe,
Kiž kwita mile nałeczo.
A bórzy prěnje sijałki
Teź postrowja naš pschi murje.

Hlej prěnje schkórzy hižo do wšeu cźahnu,
Cźi sdudźa nowu nadźiju,
Hdyž wschitzy shromadnje do trunow žahnu
A na pschemo hej sahraju.
Duch nowy knježi mjes nami;
Hdyž nałeczo žo pschibliži.

Pawoł Wicźaz.

Handrij dasche žo narěcźecź a dźesche ł Khatu naspjet. — Hdyž žo stawnikowe cźoło docźmi, sastupi nowopjecźeny por. Derje, so tam hischcze šwědskaj běschtaj.

„Ssym žej wězku rosmyślił, knjes stawniko“, prajesche Handrij, „nětko ja chju.“

„Ow, to je rjenje“, snapschecziwi stawnik, łožo wodychujo, nětko pak derje a dospołnje!

Praschам žo waš:

„Handrij Piskoriz, chcezcze žej tu pschitomnu Khatu Pjecźakej za žonu wsacź?“

„Haj!“ prajesche Handrij krucze a srosumliwje.

„A wy, Khata Pjecźakej, chcezcze měcź Handrija Piskoriza za muža?“

„Haj!“ prajesche Khata runje tak wěsce a srosumliwje.

„Ho—ho — to—to!“ sawola Handrij, „to nicźo njepłacźi! To njepłacźi! Ty žy mi žlubika, so „ně“ prajisch.“

Khóts khort a hela!“ sareji stawnik na njeju, „chzetaj žnadź mje sa błasnjeho měcź? Měnitej trasch, so je stawnišwo někatka błudnizа a móžetaj naš sa nóž wodźicź? S toho nicźo njebudźe. Swědkaj staj teź błyschałoj. To žane mjenłowanje wjazy njebudźe. Tu rěka podpisacź. Pjero jow! Sady dnpk a pěšt na pismo! Jeli chzetaj, mjenuje ke skórźbje pschińcź a ta budźe žełena. Pschěhrataj ju a žnadź waju do thkódy tyknu.“

Handrij žo sa wuschomaj drapasche, namacźa pjero hłuboko w cźornidle a podpisa ł kłjatym wobliczom.

Ale mandželstwo ł leźniwej Khatu je wo wjele žoženwische wupadło, hacź pschi jeho sapocźatku.

Dočasne wrócźopłacźenje nahódnoscźenych hypothekow.

Wě žamo na žebi nusne, so žo sapłacźenjska termija nahódnoscźenych hypothekow hacź na 1 januar 1932 wotstorcźi, je pak tola wjele wobsedźerjow, kotrejž chcedźa nahódnoscźene hypotheki do tutoho cźasa sapłacźicź. Hypotheki, kotrež žo sa cźasy inflazije pschiwzachu, wucźinjeju po rosliczenju na skote hriwny pomérnje niski pjenjes, kiž może hypothekski dołžnik cźasto bjez wscheho sapłacźicź. Druhi žnadź žebi pscheja, so bychu hypotheku wothwli, so měli sažo cźiste leżownostne łopjeno na judniśtwje, ł tym bychu měli pucź k pschijeću noweje hypotheki žwobodny.

W nahódnoscźenskim sakonju (§ 88) je žo hižo na dočźažne wrócźopłacźenje dźiwało. W 21 stawje wuwjedźenskich postajenjow je žo je sapokožonjom mjejsdanje (Zwischenzins) wo 9 prozentow postajiło, so žmě wobsedźeć pschi płacźenju do postajenje termije (1. jan. 1932) skónczneju liczbu we wěste prozentne žady pschikkótschicź. Sa kóžde 100 hriwnow nahódnoscźenych pjenjes ma žo płacźicź:

	1. jan	1. hapr.	1. jul.	1. okt.
1926	77,86	78,87	79,90	80,96
1927	82,04	83,14	84,27	85,42
1928	86,61	87,31	88,03	88,77
1929	89,52	90,29	91,08	91,88
1930	92,79	93,55	94,41	95,29
1931	96,19	97,11	98,05	99,01
1932	100,—	—	—	—

W tymle sestajenju je žo dźiwało na rosdźěl mjes sakonjaj dowolenymi 9 prozentami mjejsdanje a danju, kotruž hypothekski dołžnik płacźi (3 prozenty sa 1926 a 5 prozentow sa 1928—1932. Pschi jwadach wo wrócźopłacźenskich pjenjesach rosžuždi nahódnoscźenska wyschnoscź. Horkach naspomnjene žadźby žu najnišcźe, po kotrychž może dołžnik žwój dołh wotpłacźowacź. Ma-li pak tón, kiž je hypotheku wupožcźił, sajim na tym, so by thěžoweho wobsedźerja abo mějicźela hypotheti pohnuł, so by jemu hypothekiti dołh do cźasa wrócźił, może dołžnikej wjazy spuschcźicź, to rěka, może žebi pak wětšchu dań žadacź. Teź ł taistim srécźenjom žo hypotheka na po prawie płacźiwe waschnje se žwěta pschinjesecź hodźi.

Přilopk.

* **Nadpad w żeleśniskim cźahu.** Pjatk wjecźor wokoło ½7 hodźin w pospěšnym ludźazym cźahu, kiž ł Kassela do Frankfurta n. M. jědźi, mjes dwórnišcźomaj Borken a Zimmersrode we wotdźelenju 2. rjadownje žobupucźowaju 57lětneho żeleśniskeho maschinistkeho inspektora Dettmera ł Treyby nadpadże a do hłowy a wutrobna śěli. Njeđźiwajcy cźežkich ranow móžeše nadpadnjeny hischcze nuśowe spinadło ścźahnycź a nadpadnika tak dołho dźerżecź, donjž cźah krótko pscheď dwórnišcźom w Zimmersrode njestasi. Cźežkoranjeny dyrbješe žo hnydom k operaziji podacź. 25lětneho słóśnika, kiž měješe mjes druhim nowy hamor pschi žebi, bliżšemu žudnišmu pschepodachu.

* **Kóń žo w błócze zadušył.** Njeżkyschane wobsteinosće knježa na puczach w kolonizji Südpol pola Neukólna južedaloko Berlina. Pjatk tam po 55. dróży sapschah ł jeneje piwarńje jědźesche. Dla trajazeho deschcza bě na dróży tajke błóto nastało a dróha tak pschemokała, so žo sapschah sapadowaschе. Ludźo hnydom wohnjowu woboru na pomoz sawolachu, kotraž jeneho konja po dwěhodźinstim prózowanju ł błóta wucźeže. Druhi kóń pak bě žo tak hłuboko do błóta sapadnył, so žo saduždu, prjedy hacź móžachu jeho wucźahnycź.

* **101 lět ztary.** Sswoje 101. léto dožpě ratař a nětkuždi wobsedźer Bożimér Huschka w Schöneiche p. Zossena. Stary muž cźuje žo na dźele bohatym a žohnowanym žiwjenju duchownje a cźełnje hischcze jara cźerstwy a myślli žebi, so hischcze někotre léta žobu cźini.

Bratrowy mordar.

Kriminalna novella

11] (Pokračowanje.)

„Moje wopomnjeńki.

Pschedhłowo sa mojeho cźitarja.

Nóz pschinješe radu, mój hnježe! Hdyž mje wcźera wjecźor wopuschcźischcźe, wobsełnoscźich, so žym žwoju njeżmérnu winu hischcze je tu powjeschił. Wy wschak sce derje spójnak, so podawisna je žamomordarstwom w Genutwje, kaž žym wudawał, běsche ł bajku. Tón woprawdźity błudnizar, duchakhory, ł kotrymž dyrbicze žobuzelnoscź mieć, je pschezo hischcze we mni žiwy w tutej hodźinje, hdyž wam tute zjadł pischu. Njech by jir Richard Cockerill tak wobłahalniwje jednał, kaž by chcył, njeje jemu spožcźene było, wón njeżmědźeschе wo mérje wumrěcź. Khłostanje pschedwidźiwosće Božeje sa wjazy hacź jedyn wulki njeschkit njemóžeschе na pschezo lubjom potajne žwostacź.

*

By njetrjebawschi było, wam hdźelicź, schto běch psched pjecźadwacźezi letami, w tom cźažu, hdyž žadławy njeschkit zyle město Liverpool se strachom a hrózbu saja. Mój nan běsche nětdy gowernér (jarjadowar) naraischoinbiskeje kompanije a wobsedźer njeżmérnych bohatstwow. Narodźiwschi žo w pschebytku na wschém, dachu mi takle wukłukowanje, kaž žo jenož mało mlódźichim žynam dostawa. Schto chcezcze! Potajnje noschachu we mojej wutrobje toczażko cźerwja. Henry, mój dwójnicźi bratr, kiž běsche žo nětchto mjesnischinow prjedy mje narodźił, dyrbjeschе, so by postajnoscź wótzowskeho mjena sachował, jeneho dnja dacź prawo prěnjeho rodźeneho a žo ł jenicźkim namrěwam donnu stacź. Dostawschi patent jako nižši leutnant a jeneje ł kompanijow sastupi, kotrejž pscheczíwo Afghanam dnja, to běsche ł mojim wěnom, mjes tym so dyrbjeschе mój bratr wschitko wobsedźecź. Tak běsche to mój nan w hordosći žwojeje aristokratiskeje wutroby wobsamknył.

Mój wobaj, Hewo a ja, wucźinjachu jeho žyth žwójbu, pschetož pschi naju porodźe běsche naschа maćź žiwjenje pschidadźika.

Ja wěso wědźach, so směju pschezo tak wjele, so bych mohł po žwójbni stawje žiwy być. Henry, kiž mje ł wulkej nježnoscźu lubowaschе, běsche wjazy hacź jónkrótcź ke mni prajił, hdyž mi do pokhnurjeneho, śrudneho wobliczа pohlada:

„K cźemu tele staroscźe, James? Njestrachuj žo pschichoda dla, ty wobohi błasitjo! Tole prawo prěnjorodźeneho wobstoji mjes namaj jenož po mjenje, poloja mojeho žamóženja na tebi žłuschecź!

Tola tute žłubjenja njesamóchu mje pschejswědcźicź. Wobstajna njewěstota a njeměrnoscź mje cźwilowaschеtej. Ja mějach krucze ja ta, so mohł mój bratr jenoho dnja jako knjes ke mnje wrócźecź abo mi ł dobrowuhlnoscźe a žobuzelnoscźe někotre kusi wótzowskeho nanrěwstwa sawostajicź. Nětko kuśachu wschě hady sawiscźe wo moju duschu, a ja pschicźach, kaž Jsaakowy žym, polny zarliwoscźe na žiwojeho starschеho bratra: „Dej žarowanja mojeho nana žo bliża; ja sabiju žiwojeho bratra!“ A ł tohole dnja ja měwach Henryja za žiwojeho najhórscheho njepschećela, kotrehož dyrbjach wolbjecź.

Dny śrudoby a žarowanja žo pschibliżowachu, tola prjedy hacź mój nan do rowa stupi, pschikasa, so by Henry ke njemu pschichył.

„Cźehodła won teź mje ł žebi njeskasa?“ wopraschach žo ja lékarja ze słobami žłyšy ronjo; ma lord Tyrone jenož jenicźkeho žyna?“

„Mój knjeze“, snapscheczíwi mi lékař, „tu jedna žo wo žwójbny wobrjad (zeromoniju), wo pschenjesenje lordoweje dostojnoscźe, a runje ł luboscźe k wam je waschi nan měnił, so mohło wam njepschijomne być, tomu pschihładowacź; jenicźky ł tuteje pschicźiny njeje waš ł žebi powołał!“

Ja žo pschewinych, a wjecźor, hdyž mógach w pschitomnoscźi žwojeho bratra mrějagemu woczi sańdźelicź, wuhladach, kak žo na Henrijowem porjesze tón pjerscźeń błyschi, kotryž běch hacź do tohole dnja na ruzy žwojeho widźał. Nětko słonich, so bu tutón pjerscźeń stajnje najstarschemu žwójbje pschepodawam, a wucźinjeschе tak rjez widźomne znamjo rubjeneho mi prawa.

„Potajkim tutón drohokamjeń rubjeschи ja jenje nowyneż?“ prajach žebi. „Ně, ně, tu by njejprawne było!“

Potom pschińdźe mi sažo pschikkad Jakubowy do mosłow, a ja sawołach: „Njech Ésaźo radšcho sahinje, hacź so bych žebi tajku njesprawnoscź ljes ześołstanja lubicź dał!“

Tak postupowach ł hobistimi krocźelemi po sem puczu do prědka. Dźelenje abo lépje prajene, rubjenstwo wótzowskeho samożenja rosnjemdri mje we sasłobjenosći nanajhórje; pschetož hnydom po žmjerći nanowej wobsedźeschе mój bratr woprawdźje wjerchowniže samóženje.

„K cźemu na diwaj dźełaj dźelicź?“ prajesche jeneho wjecźora fe mni, hdyž běchmy žebi na jenom ł jeho łukłowm na lischcźu hontiwu wjeschoj.

Wschitko to tebi ześuscha. Wjmi žebi wschо, schtož je cźi lubo, ł tóhle je pschistawje, kotraž nožy moje mjeno, hacź do rožki, kotruž ratař deleka do hrózdy wušyjaw. Mi dožaha, so tutón diamant na pschecźiwo noschu!“

Ow! Tole horde žłowo jeho dospołnje žahubi a rubi jemu pożłednju schkrićku luboscźe ł mojeje wutroby!

„Tutón pjerscźeń sej na ty ruki ko žhubicź.“ prajach žebi; wón njeje jeho dostojny! Sa tři dny njebudźe jeho hižo nožyć!

Bohužel běch woprawdźe wěrnosć rěcźał! Tři dny po tamnej wožudnej hontiwi běchu sförźby a łakoscźe w Tyronowem domje žłyschecź; wulka jstwa, w kotrejž hnjoj žo, Henry a ja, narodźiłoj, ta jstwa, hdźež běsche teź mój nan wumrěł, běsche znowa se žarewanjskimi pschikrywanmi napowěschana, słužownizy a pschećeljo žwójbny pjankachu a žamo pžy winscźachu pscheď žmjerći žwojeho knjesa. Na marach ležeschе mój bratr mowmy; jemu běch ł jědom sawdałk, ja běch jemu ł jědom sawdak.

(Pokračowanje ześěhuje.)

*** Hobrśki woheń w Galizišcej.** Kaž so ſ Lwowe powěź, wudyri ſajdźeny pjatk w rańſchogaliziſkim měſeče Brody wulki wohoń, kiž wulki dźěl měſta ſapuſćił. Naſwjetſchi tamniſchi hotel a wſchelake privatne twarjenja so ſpalichu. Drohoſtki wo wohnjowym nješkažu njeſu znate, tola ſchkoda na wěſach je njeſmĕrnje wulka.

* **Zyła wjeſ w wojeſći a ſtrójelach.** W Stankowizach pola Saaza w Cjeſkoſłowakiſkej wobſydźi ſo 22ćinny wotrocžk Antoń Schestak w jenej kólni. **Burowka** Joſefa Leichtowa k tomu pſchińdźe a wotrěſnu ſamomordarſkeho kandidata. Tón pak bĕ hižo wědomje ſhubił. Tola ſnjeſoadam ſo poradźi, ſo jeho ſaſo do žiwjenja wróćichu. Nadobo wojimjeny polkrocži kaž ſlaženy, rujeſche kaž djiwje ſwĕrjo a hanjeſche ſe ſnjenowymi widlami ſa ludźimi. Cži roſcĕſkachu. Potom počza ſlaženy pachol ſe ſeleru durje a wokna roſbiwać. Pſched druhe durje nawaleſche wulke kamjenje. Mužojo ſyptachu ſkónčnje ſe wſchelakimi bróńjemi zpchnowarja pſchemóc. Tón pak wſa ſebi do jeneje ruki koſu a do druheje ruki cžeſki želeſny rjeczas a wſchitkich woteczĕri. Hiſchcže pół hodźiny dołho ſakhadźeſche pachol dale a napjelni zyku wjeſ ſe ſtrachom a ſtróželemi. Runje w najſtraſchniſchim wokomiku, jako ſo po ſdaču krejroſleeze wobeńcź njechodźeſche, pſchijedźe wotdźĕlenje policije ſ autom ſe Saaza. Policiſtam ſo pachoł mĕrnje a bjez kóždeho pſchećiwjenja ſajeć da. Wón praji, ſo je ſo tohodła tak roskołił, dokelž ſu jeho wotrĕſnyli. W jenym dyblaku mějeſche roſſohnowanſki liſt, ſ kotrehož wulkhadźeſche, ſo njeſbožowneje luboſće dla do ſmjerće dže. Tola w jeho tĕlu zy w Saazu počza Schestak ſaſo ſakhadźeć a rosbi wſchitko do kruchow. Jeho dyrbjachu ſkónčnje wujim wobleź. Lĕkarjo mĕnja, ſo je Schestaka ſlaženy poſ kužnyl.

* **Amundſen ſo do Oslowa wróćił.** Roald Amundſen tuthwilu ſ Ameriki do Oslowa wróćo puczuje. Amerićan William Ellersworth je hižo do Oslowa pſchijeł. Spočatk hapreje Amundſen ſ Ellersworthom hromadźe do Kingsbaya pojedźe, ſo by tam, kaž je znate, ſwoje pruhowanſke lĕty ſ powĕtronom „Norge“ cžinił, prjedy hač k połnóžnemu cžopej poleći.

* **Akrobatiſke cžĕkanje njewuhojomneho duchakhoreho.** Senſacijelne cžĕkanſka ſtawiſna ſo ſ Chicago powe. Njewuhojomny duchakhory, kiž w jenem ſanatoriju ſedźeſche, bĕ ſebi na njewujaſnjene waſchnje revolwer wobſtarał, ſatſelił ſ nim wothładowarja bludnych a pſchiłubje na drohu. Se revolwrom w ruzy nuceſeſche jeneho ſchofera, ſo by jeho do ſwojeho auta wſak. Na hwaźliwe waſchnje ſkoči ſ auta do żelezniſkeho cžaha, kiž ninu pſchijĕdże, runje we wokomiku, hdyž bĕchu jemu jeho pſcheſcĕharjo bliſko na pjatach, ſo bychu jeho ſaſo popadnyli. Duchakhory je ſ cžahom wotjeł a żadyn cžłowjek njewĕ, hdże je woſtał. Podawſ ſ rjanym tekſtom wupyſchemy, by był ſ hobrſkim wuſpĕchom we kinowje.

Hamtſke wozſewjenja z Budyſina.

Za wobſłužbu ſwobodne njeježele w Budyſchinje.

We zmyſłu wikowańſkim pſchemyſłuje ſmĕdźa pomocnizy a wuměłnikow, zo bźĕlacerjow dźĕłacz a pſchedawarnje wołowrjene bjez pſchichodnje:

na 3 hermanſkich njedźelach,
druhu, tſeću a ſchtwórtu njedźelu adwenta

dop. wot 11—12 hodź. a pop. wot ½2—6 hodź.

Liſtnik 4 naſchcho wołſewjenja 6. ſeptembra 1923 ſo ſ tym ſbĕhnje.

W Budyſchinje, 12. měrza 1926.

Měſchćanſka rada, pſchemyſł. hamt.

*

Zo-powołańſka ſchula ſa hólzow a holzy w Budyſchinje na Swonkownej Lawſkej haſy 23.

Schuleſći, kotrejž ſu ſo ſa domjazohoſpodarſke polne rjadowanje ſamoſkwile, maju był ſ najnowiſchimi wopiſmami ſobotu 20. měrza 1926, dop. w 9 hodź. wo ſtaroſć cžo. 13 w ſchulſkim twarjenju. Wonkowne ſchuleſći leſha bohužel pſchijeć njemóžemy, tak dołko hač domjazohoſpodarſke polne rjadowanje naſtupa. —

Sbytki hólzy a ſbytke holzy ſo rjadowanjow ſa rjemjeſlnikow, pſharſk. powołanja, dźĕlacerjow a w domjazym hoſpodarſtwje dźĕlazych maju ſo ſ pſchĕdpoſłanjom ſchuſſkeho wotkĕdźenſkeho wopiſma hobotu 20. měrza 1926 mjez 10 a 12 hodź. dopołnidha wo ſtaroſć cžo. 14 ſchuſſkeho twarjenja ſaſtajiłoź.

Roſwucžowańſke wotdźĕlenje: Knihjewjedźeńſtwo, wobſłužbjeńſtwo, ſakoniſtwo, powołańſke ſtĕžerjenje, ſtawjenje, ſtawjenje, ſtaw

SERBSKE NOWINY

DŹENK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde 6o. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihličišćerńja, znp. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 64 **Budyšin — srjedu, 17. měrca 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

W Genfu so přeco hišće wuradźuje.

Schwedska a Čěškosłowakska smóžnišej, so by Rada Swjatych Ludow znowa sešła.

Po powěsćach z Genfa ida by nětko wěste być, so by Čěškosłowakska a Schwedska swojeho njesłužnego žydła we Radźe Swjatych Ludow wotrjeknjetej, so by možno było, Radu znowa sešłej. Dotalne žydło Čěškosłowakskeje na Pólskej, žydło Schwedskeje jenemu druhemu połnoćnemu statej, znadź Hollandskej pschipadnyć. W pobleńdnej chwili je brasilski zastupjeŕ Mello Franco znowa swoje žadanja pschednjeł, so by so Brasilskej stajne žydło we Radźe pschidźěliło. Powschikownje pak maju za to, so budźe možno, pschećiwnjenje Brasilskeje pschewinyć.

Póndźelu wječor je so w Genfu wuradźenje zastupjerjow statow Makeje entente wotmě̍ło, w kotrymž rumunski a južnosłowjanski zastupjeŕ temu pschihłosowaschtaj, so by Čěškosłowakska swoje žydło w Radźe spušćiła. Pschi nowym wobhładźenju njestajnych žydłow, k czemuž w septembrje lětša dóńdźe, by so Makej entenge znowa žydło pschipósłało, kotrehož so nětkole nahwilnje wotdawa. Po prjedarbschim dojednanju statow Makeje ententy by potom tole městno zastupjerjej Južnosłowjanskeje pschipadło.

Dokelž Čěškosłowakska so žiwjeho žydła w Radźe wotrjeknje, njebudźe so Němska dale pscheciwo Pólskej pschećiwiecej móz.

„Neue Züricher Zeitung“ z Genfa powě, so póndźelu wječor mjes nowinarjemi optimizmus knježeše, hačrunje wotpółdnjoy njeješe dotal mjenje mjelčiwi a hačrunje wosrjašanje hišćeje njeje swěčene. Rozsudźenje Schwedskeje, swoje žydło w Radźe druhemu statej pschewostajiećej, je so wschudźe z wulkim pschipohłasowanjom pschijało, runje kaž pschipowědźenje Čěškosłowakskeje, so chce swoje žydło Pólskej wotstupić. Prascha pak so, hač so Němska z tym směruje, so Pólska nětko tola hišće do Rady zastupi, hač runje staj dr. Luther a dr. Stresemann wospjet prajitej, so nimataj pschičinu, so pscheciwo pólskemu žydłu w Radźe pscheciwić.

Brasilska a Schpanska znowa wobcežnosće činitej.

W dowěrnym pohódźenju Rady Swjatych Ludow je zastupjeŕ Schpanskeje znowa hrosył, so Schpanska se Swjatych Ludow wustupi, jeli so stajne Radźene žydło njebudźe. Brasilske knježerstwo njeje hišće pschećo na wopraschenje swojeho zastupjerja wotmołwiło, hač wono na žadanju za Radźenym žydłom wobsteji. Radźene wuradźenja njemóža tohodła pokročować. Tychle wobcežnosćow dla su zastupjerjo Francozowskeje, Jendźelskeje a Němskeje wobkmanili, **dalsche wuradźenje Rady Swjatych Ludow hač do septembra wotstorčiś.**

Wo wósomhodźinski dźěłański dźeń.

Wjes zwonkowny zwjazočnosćow je so póndźelu we Londonje konferenza započała, kotraž njeje mjenje wažna dyžli konferenza w Genfu. Na Londonskej konferency na so wo zawjedźenju wósomhodźinskeho dźěłańskeho dnja wobsankuje. Pschi nim so dźělowi ministrojo Jendźelskeje, Francozowskeje, Belgiskeje, Italskeje a Němskeje wobdźěleja. Kaž je znate, su so wósomhodźinskemu dźěłańskemu dnju, we Washingtonje 1919 dojednanemu, mnohe we wschěch krajach wulke wobjeńdnosće na pschećo stajale. S industrijowych statow je jenički čěškosłowakski ńejm wósomhodźinski dźěłański dźeń potwierdźił. We někotrych druhich statach bě drje so wón tehorunja zawjedł, tola su tón tam sadźo wotstronicy pytali, hdyž so w Europje wobćežnosće industrije dźeń a bóle pohubjeńschadu. S typiskim pschikładom za to je Němska. Sozialdemokratiska strona bě, kaž dołho je w Němskej knježerstwo měła, zakonudźiła, dźěłański czas srjedowacz. 28. novembra 1918 bě so z demobilisazijskim wukazom wósomhodźinski dźěłański dźeń zawjedł, tola jenož na pjeć lět płacźazy. Po minjenju tychle pjeć lět w novembrje 1923 sadźo pschemyślowy porjad dowójnskeho czasa do mozy stupi. Po nim bě za mkodostnych dźěłaćerjow a za jónske tydźenski dźěłański czas na 56 hodźin poslajeny, mjes tym so za dorosćenych dźěłaćerjow zyła dźěłański czas njeběž wobmjeńšowany.

S nowym wukasom němskeho knježerstwa z 8. januara 1924 drje so theoretiscy wósomhodźinski dźěłański dźeń sadźo zajmje, tola so dźělodawarjam a dźěłaćerjam pschewostaji, mjes sobu też dlšchi dźěłański czas dojednaś. Tak bě dźělodawarjam móžno, wschědny dźěłański czas na dźesać hodźin podlěchcicz.

Na tajke waschnje industrija we wschěch tych krajach schkodowasche, w kotrychž so wósomhodźinskeho dźěłańskeho czasa dźerżachu. Do nich storo wschě industrijowe staty słuschcheja z wuniwaćom Sjedmoczenych statow połnóčneje Ameriki a Němskeje. W Jendźelskej, Francozowskej, Belgiskej, Pólskej, Schwedskej atd. drje wósomhodźinski czas płaći, Washingtonske dojednanje pak tele staty hišćeze njeje pschipósłnake, dokelž so konkurrenzy Němskeje boja, hdyž so z dźěła dźěłaćej hodźin dźěła. Wot Němskeje po tajkim wotwisuje, hač w Londonskej konferency wobsankmu, wósomhodźinski dźeń sawjesć.

Němski dźěłowy minister Brauns je na konferency nadrobnje wo dźěłańskim czasu w Němskej rozprawił. Němske knježerstwo wukas wo dźěłańskim czasu z léta 1923 jenoż jako nuzowy skok wobhladuje, kotryž chce po nuznosći borzy wotstronicz. **Wo woprawdźe zwuzenym dźěłańskim czasu w Němskej wopačne měnjenja we wukazu knježa.** S nětdźe 11 milijonow němskich dźěłaćerjow a 295 037 porjadnje mjenje dyli 48 hodźin wob tydźeń dźěła. Porjadny dźěłański czas 48 hodźin wob tydźeń mějesche 8 432 421 dźěłaćerjow, jenož 1 190 635 dźěłaćerjow, po tajkim dźěłaczasu dźěłaćerjow, dlšchi czas dźěła. Mjes tuej dźěłaczasinju je najwjazy ratałskich dźěłaćerjow. Sa nimi potom dźěłaćerjo metalloweje industrije pschinđu.

Tarifowe sćeženja też pschesćěhanje hodźiny dowoleja, kotrež po Washingtonskim dojednanju njejsu sakasane. Tole rozłożenje pokazuje, so njeby njemóžno było, so w Němskej k normalnemu wósomhodźinskemu dnjej wrócicz. Tohodła je so němske knježerstwo njepschestawajcy prózowało, nowy sakoń wo dźěłańskim czasu wudźěłacz. Načisć tutoho sakonja so němskemu knježerstwu létša w rěcu pschedpokoji. Sakoń budźe tak wutworjeny, so móže so na jeho podložku Washingtonske dojednanje potwierdźicz.

Namjety za wuprajenje njedowěrjenja přeciwo dr. Külcej.

Němski žejm je so žydźu sapy połny sełchoł a w druhim cźitanju wo hospodarskim planje němskeho ministerstwa smutkownych należnosćow dale wuradźuje. Schtwórtk ma so wo namjetomaj wuprajenja njedowěrjenja pschećiwo smutkownemu ministrej dr. Külcej wothłosowacz. Wuprajenje njedowěrjenja němskonazionalneje strony praji: Němski minister smutkownych należnosćow, dr. Külz, nima dowěrjenje němskeho žejma.

Kommunistiske wuprajenje njedowěrjenja rěka: Němski žejm němskemu ministrej zwonkownych należnosćow, dr. Külcej, swoje njedowěrjenje wuprajі, dokelž je wón kóžde naprawy k wobaranju monarchistiskeje reakzije wostaja a z tym monarchistiske prózowanja podpjerńje, na druhej stronje je wón wschě polizajske naprawy podpjerał a pschewjedł, kotrejž stej cźełki kapital a wulkokležownosćerstwo pschećiwo dźěłaćerjam žadałej.

Nadpad na strażowaccho wojaka pola Barlina.

Póndźelu je patrouilla wojaka Dahlku němskostatneje wobory 7 pěšeho regimenta cźišło 9, kotryž jako straźnik pschi połnowej hólni sady tjelnikow w Ruhelebenje pola Spandowa stejeshe, z kwoju połatelo a hjeswedowanemu nadeschła. Wón bě so z kulku do praweho ranjenja trjechił. Po wuprajenju cźežkokranjenemu su tśi muzojo, kotśi so jemu bliźachu, do ujecha z pistolije tśełili, hdyž je na nich zawołał.

Hischcze tu žanu nóz su wobhladnja w nětdyschich wojeńskich barakach pola Ruhelebena pschepytali, pschi cźinu su karabinar z wottšelenej patronu namakali. Tśi dny žywnow jeneje windowy, kotśi w jenej z tychle barakow bydła, su jako podhladnyć sojeli.

Spadnjenje kurza belgiskeho franka.

Póndźelu je kurs belgiskeho franka njeje abzy spadnył. Roshorjenje w Belgiskej je ninje měry wulke. Frankowy pad je ześěhnył organisowanemu satrašcenju, kotreż w poźlednim cźasu knježerstwu łewizy njepscheczelni pjenjezniznu wjedu, kotśiž chcedźa skruczenju belgiskeho franka zadźěwacz. Belgiske banki pschećiwo belgiskemu knježerstwu łewizy po tym žanym waschnju postupuja, kaž nětdy franzozowske banki pschećiwo Herriotowemu ministerstwu. Wot zadźeneje frjedy běchu so pschećiwo belgiskej nazionalnej banzy žylne nadběhi organisowałe, so bychu so jej jendźelske punty po kursu 107 wotewsałe. Hač do póndźele nazionalna banka łschak i najcežšchimi woporami nadběh wudźerża. Póndźelu pak so banka rozsudźi, dalsche Pschedawanje jendźelskich puntow zapowědźicz a frankowemu kursej padacz dacz.

Skruczenje belgiskeho franka je najcežo wohnjowe. Njeje zyle twsankmjene, so knježerstwo wróćo stupi.

Po druhich powěsćach ma so pschicźina wothłosowanja franka w tym pytacz, so jednanje wo amerikanisko-jendźelsku pożyčonku za skruczenje franka njeje wuspěcha mělo.

Belgiska ministerska rada je póndźelu zyły dźeń wuradźowała. Popołdnju je finanzny minister wschelakich finanzników słyschał, kotśiž su finanznemu ministrej słubili, so budźa wschě naprawy cźinicz, so by so dalschemu wothłosowanju franka zadźěwało. Ssejmowa finanzna kommisija je so sešła. Po skónczenju ministerskeje rady je finanzny minister rekł, so jeho plany na skruczenje franka so njeskruschcza. We politiskich kruhach so powěda, so finanzny minister wróćo stupi, so pak druhi ministrojo wostanu.

Rěč Šćěpana Radića.

Kaž so je Sahrjeba powě, je minister rosnjeczenja Radić w zhromadźiznje w Metliczy za to wustupował, so by so w pschichodze město 100 000 jenoż 50 000 rekrutow do wójska pschijalo. Radić dale praji, so skupschtina, kotrejž pożydanja budźa hač do 1. augusta tracź, po dowinradźenju rosliczenja statnych finanzow, k wuradźenju ratałskich zakonjow pschińdźe.

Wo zwonkowej politizy rěcźo Radić tźeśi, so by so z Italskej žanych tajnych rěczenjow njeje wobsankło, ale jenož wudospołnjenja rěczenja, kotrež je po Locarnskim rěczenju musne być. Tele rěczenja so pola Swjatych Ludow zapśichu.

Naprašenje južnosłowjanskeje opposicije za nowym italsko-južnosłowjanskim zrěčenjom.

Zastupjerjo wschitkich opposizijskich stronow su póndźelu zastupjerjej zwonkowneho ministra Ninčića w ministerstwje zwonkownych należnosćow w Belgradźe źělodowace naprašenje pschepodali:

1. Je wěrno, so je zwonkowny minister Ninčić se Mussolinom pschi swojim pschebywanju w Romje po rěczał, so by Južnosłowjanska swjasała, so pschi bojoju Adriatiskeho morja žanych pschisłalowon njenawarі, kotrež bychu Fiumje konkurrenzu cźinile.

2. Je wěrno, so je so Italska za to swjasała, Južnosłowjanju w praschenju Ssolunskeho pschisłalowa podpjerać?

3. Je wěrno, so je so Južnosłowjanska swjasała, so pschijaunknjenje Awstriskeje k Němskej pschi wschěch wobsteja nosćach sadźawa?

Zastupjeŕ zwonkowneho ministerstwa je wotmołwił, so naprašerjerom hišćeze w běhu tydźenja pišenne wotmołwjenje pósćele.

Plastiras a nětko wuski grichiski kral w Belgradźe.

Grichiski general Plastiras, kotryž je dla spschihajanstwa pschećiwo grichiskemu presidentej Pangalej do Serbije cźeknył, a w Skopje pschebywasche, chcyše wot tam na powročenje Pangalowoje diktatury dźěłacz. Dokelž jeho južnosłowjanske knježerstwo wótro wobkedźbowasche, pytaše wón, za do Grichiskeje wróćicz, cźemuž pak južnosłowjanske wyschnosće sadźewachu. Přched nětkotrymi dnjemi je Plastiras do Belgrada pschijeł. Jeho pschichład tam jara sajimuje, dokelž nětko, ju wón z jeho dalschimi planami swižuje. Pschipadnje też nětdyschi grichiski kral Jurij jako hósći pola swojeho swaka, južnosłowjanskeho krala Alexandra, pschebywa. Grichiski połłanz w Belgradźe pjecza tuka, so Plastiras tajke z nětdyschimi kralom wobkhadźa. Tohodła Plastiras wschudźe wobkedźbowacz dawa. Mějmy je, so by Plastiras sebje poradźi, so z Belgrada do Grichiskeje wróćicz, abo z Albanskeje połrowcerske hibanje pschećiwo Pangalej wodźicz.

Započatk naléčneje ofiensivy w Syriskej.

Po francuzowskich powješćach je so blizko Damaska fyluje wojowało. Tam je 240 muži fyla cyrjoda sforžarjow do francuzowskich wojakow fraſyla. Na stronje Druſow je pjeżo 15 mużow padło, mjes tym so ſu ſo tżjo Francuzowſoju franili. Po wſchém ſdarju je ſo ſ tym naléčzna offensiwa zapoczała, kotraż ſo uétſole wocżakuje, a ſa kotruż ſu ſo ſ wobeim stronow wobſchérne pichtoty cżinile.

Ultimatum mócnarſtwow na Chinu.

Sto ſhromadnje wospjatnſchi wo blokadże w Tientſinje ſ chineſiim wójſkom w Taku ſu Jendżelika, Amerika, Francuzowſka, Italka a Japanſka ſwojim łódżſtwowym kommandantam w Tientſinje porucżile, ſo bychu roskaſowarjant Takutiſkich wobtwjerdżenjow wojſkowili, ſo budża trébne naprawy cżinił„ jeli ſo ſadżerżowanje zuſcho łódżſtiwa ſa tſi dny njepſchestanje.

Sajmjeć Reuterez powéſcżerinje ſhoni, ſo ſu ſaſtupjerjo zuſich namórſkich muzow w ultimacże na generala Lucżmalina hrożnyli, ſo budża ſe ſwojimi namórſkimi wozami ſhromadnje poſtupowaċ, jeli ſo ſo ſlédoważe żadanja njedopjelnja: Wérżo wſacże chineſiich wójniſkich łódżow pola Tientſina, wotſtronjenje minow, ſwobodne jéżdżenje wukrajnych łódżow a wobnowjenje kanalow ſa łódżniſtwo.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu. 17. nalétnika.
Herty kneżny.

† 1865 Jakub Bryl w Tornawje we Wulkeŕſkej, néhdy kaplan w Radworju sobuſtaw rjada Ignitow, wuċeny misionar.

† 1815 Pomhaj Bóh Khrystalub Fryco, wyſki farar pri ſerbſkej cyrkwi w Khocżebuzu, kiż bżše ſo jako farſki ſyn w Golkojecach narodżił. Tutón Fryco je mjez druhim wudał dobry ſerbſki katechismus, modleŕſke knihi, je w rukopisu zawoſtajił ſerbſku agendu, kotraż ſo bohużel cżiſcała njeje, je ſpiſał prédarſke knihi z prédowanjemi za kóżdu njedżelu, kiż ſu ſo w ſerbſkem fondu pilnje cżitałe a hiſće 1879, potajkim 64 lét po jeho ſmjerċi treċi króċ wudate, je ſpiſał jara dobru powuċażeu knihu wo cżłowjeſkich prilſuſnoſcach. Fryco méjeſe dobry pésnjeſki dar, z rjanym ſpéwom powita ſerbſkich wojakow, jako w lécże 1797 ſo z Pólſkeje domoj wróċichu. — Delnja Łużica je bohużel přemało tajkich ſwérnych, ſo wo Serbowſtwo ſtaracych fararjow mélła, kajkiż wón bżše.

Jenitka róża ſpychuje cylički keŕk. Přiſłowo.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodż. barometer 743, hygrometer —5, thermometer +6. Dżeńſa rano we 8 hodż. barometer 742, hygrometer +1, thermometer we nozy —1. Wuhladny na malo ſo pſchemjenjaze wjedro. Wczera rano rozſuſcheſcżerſche ſo wyſchina wot Jendżelſkeje hacż do ſrjedżnjeje Europy, pſches Schwedſku ſo cżehninſki hacż do rańſcheje Europy. Nizina bé nad ſrjedżnoſeńſkim morjom. Wubżéł ſ njeje ſahajſke hacż do południſkeho morża. Nowa nizina bé ſ wjeczora Jendżelſkeje. Ta mohła naſche wjedro, tak ménja wjebrantże, jutſe wohrożeſcż. — Jutſe ſchtwórtk ſtudnjeżko 6,11 hodż. ſthadża a ſo 6,07 hodż. khowa. Méżaczk ſthadża dop. 8,34 hodż. a ſo wjeczor 11,40 hodż. khowa.

— **Wosebity automobil za cyrkus!** Dokelż cyrkus „Barum“ w Budyſinjo přebywa, na Budysko-Kamjeńſkej autowej cżarje wo ſtatneho automobilneho zarjadnistwa pojédżo:

z Budyſina (dwórniſża)	pop.	3.30 hodż.
z Prědżec	„	4.01 „
z Lejna (hoſcżenca)	„	4.16 „
z Klóſtra (Pančic)	„	4.28 „
do Kamjeńca (dwórniſżo)	„	4.58 „
z Kamjeńca (dwórniſża)	pop.	5.10 hodż.
z Klóſtra (Pančic)	„	5.40 „
z Lejna (hoſcżenca)	„	5.52 „
z Prědżec	„	6.07 „
do Budyſina (na třélnik)	„	6.38 „

Samsny wóz jédże po ſkóńcżenju **předſtajenja** wot „Třélerinje“ wróżo do Kamjenca. Za nócnu jézbu ſo 50 procentow k płaċizniu přirazy.

— **Poſpjedżenje wokrejżneho wubjerka Budyſchſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa** je pondżelu, 22. měrża, dop. we 10 hodż. w poſpjedżenſkej ſali hamtſkeho hejtmanſtwa we Budyſchinje na Bismarckowej dróży 21. Dnjowy porjad: (Sjawny) 1. Hoſpodarſki plan. 2. Wokrejżoſwjaſkowy porjad leżomnoſtneho kupneho (leżownoſcże) a pſchiroſtoweho dawka. 3. Pſchinoſchċ k wukonjenjam pódlanſkich leżomnoſcżerjow dla twara ſadnjeho twarjenja na Bismarckowej dróży 21. 4. Próſtwa gmejnſkeje rady w Sohlandże n. Spr. wo pſchipomoż k léżnemu dżiwadłu. 5. Próſtwa wo pſchipomoż „Němſkich turnarjow“ (Wobkhodna méſtnoſcż w Barlinje). 6. Pſchiſtupjenje k ſatſkej gmejnſkej wucżerni. 7. Namjet Bolborcżanſkeje gmejny na ſpuſchcżenje wjeſnyeju dżelow Debjerżeje a Janezy a namjet Debiſchkowiſkeje gmejny na ſpuſchcżenje ſe ſwjaſka Hodżijſkeje wohnjoweje wobory a na ſjednoczenje ſ Bolhorzami. 8. Méſchcżanſki ſakoń wo wużiwanju wody Schérachowſkeje méſchcżanſkeje gmejny. 9. Wobcżeżowanje gmejnſkeho ſobuſtawa Borchmanna we Warnocżizach pſchcżiwo wobjamknjenju gmejnſkich ſaſtupjerjow w twarje wodowoda. 10. Powyſchenje ſobuſtawſkeho pſchinoſchka zentralneho wubjerka ſa wjeſny kinowy w Barlinje ſa 1920 na 100 hriwnow. 11. Dokónczne wólby wézwuſtojnych ſa wobliczenje wotſchkodżenja ſa morjeny abo padnjeny ſtót. 12. Auguſt Woma w Sohlandże n. Spr. cżo. 708. Pſchenjeżenje korcżmarſkeje dowolnoſcże we leżomnoſczi cżo. 708 w Sohlandże a roſchérjenje dowolnoſcże na porjedżenje wina a wotmékwanje ſpéwnych hrow atd. 13. Hańża Bjedrichowa, hoſcżeńżarka w Delnich Pożtowach cżo. 38. Pſchenjeſżenje korcżmarſkeje dowolnoſcże atd. w leżownoſczi cżo. 38 tam. 14. Pawoł Schubert, hoſcżeńżaŕ we Lahowje cżo. 1. Pſchenjeſżenje korcżmarſkeje dowolnoſcże w leżownoſczi cżo. 1 tam. 15. Guſtaw Küchler, hoſcżeńżaŕ w Motydle cżo. 30. Powjetſchenje korcżmarſkeje dowolnoſcże na dalſchu hóſtnu ſjrwu. 16. Pawoł Jänichen, fabrikſki durnik w Schérachowje. Dowolnoſcż ke korcżmarjenju w fabrikſkej kantinje firmy Wünſchej herbow w Schérachowje. 17. Frieda Mérſchowa we Wétrowje. Dowolnoſcż korcżmarjenja w fabrikſkej kantinje Ruhlandcz tonownje a ſchamotowje we Wétrowje. 18. Hulda Weberowa we Hajnizach. Podléſchenje powjetſcheneje korcżmarſkeje dowolnoſcże, doniż wotmużkeny towarſtwny pſchitwark natwarjeny njebudże. 19. Konſumſke towarſtwo we Wjednarjezach. Dowolnoſcż k drobnemu wikowanju ſe palenzom we wobémaj pſchedawarńjomaj we Wjednarjezach jenoż towarſtwownym ſobuſtawam. 20. Edwin Heyder we Wjednarjezach. Dowolnoſcż k drobnemu wikowanju ſ palenzom w leżownoſczi cżo. 275 we Wjednarjezach. 21. Arnoſcht Kurt Hübner, méſiczel wobkhoda we Wjeleczińje cżo. 169. Dowolnoſcż k porjedżenju piwa we Wjeleczińje cżo. 169. (Nowe dowolnoſcże. B1 Wiſchelczińy.

— **Sónſne deſchcże.** Sónſne deſchcże ſaſdżene dny we Budyſchinje wobejże na dróhach w pſchedmésċe wulkeje ſchkody nacżinichu. Wótko bé żalożtne. S tym drje ſo pſchezo ſaſo dopokaże, ſo je nuſne, ſo ſo dróhi pleſtruja. Też pewak ſo deſchcżowe wichory wſchudżom ſe ſchkodu byle. Tak ſo powé, ſo je ſo w nozy k hobcże na dróhi ſ Budyſchina do Wiaſowiżu krótko ſa Scżijczami telefoniſki ſcheżéżor ſtemik, ſ cżimż ſu ſo groty roſtorhale.

— **Rosprawa poliżije.** K paduſchſtwiże dweju wowzow w jenej dróżni pichi Mużakowſkej dróży 9. 3. 26. ma ſo hiſcheże pſchiſpomnicż, ſo ſu paduſchi wowzy ſ ruczżnym woſom wolwjeſli. Ruczny wós ſu tehonnja kradnyli. Na léwej rébłiſnje pola woſa ſi pſekſchi pobrachuja, 3 kola ſu ſ grotom wobwite a mésto prédkuego pſekluſcha je ſchtyrk ſcżehnjeny. Wós nébdże 2 zentnarjej wużerżi. Wo tażowne ſdżélenja proſy kriminalna poliżija.

— **Ssébi żiwjenje wſala.** Se ſajédojczenjom pluna dżeſche ſaſdżenu nóż 51-létna wudowa knihiwjaſaſkeho miſchtra na Hauenſteinſkej haży dobrowónſiże do ſmjerċe. S pſchiczinu k wobżaromnej krocżeli ſu cżéżke myſle.

— **Kedżbu! Wopaczne ſtihriwnarje!** Wopaczne ſtihriwnarje ſu hižo we Waldenburſkej induſtrijowej krajinje w Hornjoſchleſiſkej nadeſchli. We jenym wobkhodże toſki pjenjes ſadżerżachu. Pjenjes njemélješe żadyn ſynk a méjeſche njeżaſne njehódne, też pišmo na kromje je żara njeżaſne. Wéżnoſtojni ménja, ſo tele wopaczne ſtihriwnarje ſ Lużiży pokhadżeja, dokelż ſu ſo wobżeje we Lużiży do wobkhoda pichinjeſke.

S **Jenkez.** Sswój ſjéborny wobkhódny jubilej może 1. haprcżele t. l. knjez réſniſki miſchtr Arnoſcht Herzog ſwjeċiċ. Tutón dżeń je tunje 25 lét, ſo je prjedawſchi Lehmannez réſniſki wobkhód kupił. Knjez Herzog je we běhu tuthych lét ſroſumił, żebi wulke kolo wotebérarjow ſwéſcżiċ.

Se **Ssolowjez.** Saſdżenu wutoru wotmé po dolhim wotpocżinku ſpéwne towarſtwo „Ssolobit“ ſaſo ſpéwmi hodżinu, pſchi kotrejż wjeſelcżeſcżerjo knjes wuczéż Skłodeit ſ Pancżiż dirigowaſche. Każ ſo ſda, ſo nowe hibicżiże żiwjenje ſaſo do towarſtwa wrócżi. Po ſpéwnej hodżinże běchu nonowóżby pſchedbyſtwa. Dokelż je dotalny pſchedbyda towarſtwa, knjes Lorenz we ſaſtojniſnje pſchejara ſadżerwany, wón pſchedbyſtwo ſtoji. Na to ſo ſ liſcżikami wolesche. Knjes A. Hladki ſo jako prěni pſchedbyda wuſwoli, městopſchedbyda je ſ. A. Lorenz. Sa pišmawjedżerja ſo jenohlóżnje ſ. H. Kſchiżan a ſa pokladnika ſ. H. Herzog wuſwoliſchtaj. S knjeżnow ſo knjeżnje Kſchiżanez a Albertez jako wuběrkowniży żobu do pſchedbyſtwa wuſwoliſchtej. Sa nacżolnika kokolſkeho wotrjada wuſwoli ſo knjes Schejżig. Na 12 nowych ſobuſtawow ſo ſapiſa. Tuż kroczinu k nowemu dżelu: Bohu k cżeſcżi, Sserbam k wużitku.

S **Hrodżiſchcża.** Tſi nowe ſwony ſu ſo na tudomnym dwórniſchczo pſchiwjeſle. Běchu dotal na Lipſczańſkej naſtérnjej maſzy wutajene byle. Dżeńſa ſrjedu ſo k Bożemu domu pſchiwjeſu a na wéżu ſcżahnu.

S **Bukowjz** poła Barta. W nozy k wutorje ſu na tudomnym knježim dworze konja kradnyli. Wokolo 1 hodż. rytny ſtrażnik, ſo běchu konjeżowe durje wotewrjene. Jako bliże ſa tym hladachu, widżachu, ſo běchu paduſchi najkéż-ſchcżo konja kradnyli. Paduſchſtwo może ſo jara khrobje mjenowaċ, dokelż ſu hižo wokolo 10 hodż. pobhladne ſmanjenja pytli a dokelż ſu konja wotwjedli, hdyż je na dworje hiſchże ſwéża ſwéżcżila. Pży w domje běchu njemérne, tola njeſlyſchomkachu. Kradnjenho konja wutoru rano hižo we Wochoſach wuſlédżichu a poliżija wéſtego Krala paduſchſtwa dla ſaja. Każ ſo ſda, je hiſchcże kumpana mél, teho pak hiſchcże dopadnyli njeſtu. Kral bé we ſwojim cżaſu ſa mlokowcho pohonca na tudomnym

Bratrowy mordaŕ.

Kriminalna novella.

12) (Pokraczowanje.)

Bu winowaty ſaſtapjeny? Saſachu Toma Murpheja, jeneho ſ jokanjow Henryjowych, a tohole cżłowjeka ſaſudżichu k ſmjerċi a powéſnjychu jeho na ſchibjeżcu. Miſchtrje Baretto, wy běſchcże jedyn ſ pſchiſażnych pichi tehdomniſchim jednanju. Wy běſchcże jedyn ſ dwaczeċich ſudnikow, kotryż wuprajiſchcże wuſud pſchecżiwo njewinowatemu cżłowjekej, jako by wón mordaŕſtwo ſtuċił a ſwojeho knjeſa ſaſjédoſcżił pſchecżiwo dżeſcu, kotrejż bżše mój bratr ſe ſobużelnoſcże jako lakaja do ſłużby wſaſ.

W jenej nozy połnej bludnoſcże a ſażaklosċe běch ja, ja ſam, fiolu ſ jédom ſażudżenemu do jeho makeho kofra tyknył; ſ pſchehnatymi réċzjemi ſcżinich ſ makeje ſwady, kotraż bżše mjes wobémaj woporomaj była, wulku wéż. Ja wédżach, ſo bé młody pachoł na wjeczoru tohole dnja, hdyż bżše nékajżeje njerodnoſcże dla wuſtwarjeny, na połwótſże pſched ſo bórcżaŕ: „To dyrbi mi lord ſaptaċiċ.“ W dwójnym żwójſtwje jako wobſtorjeŕ a ſwédŕ pſched ſud powołany, wudżélach na tutom njemudrem ſkowje żyłu hiſtoriju, a wbohi Tom Murphy, kiż podarmo ſwoju winowatoſcż wobtrucżeſche a we ſwojim ſadwélowanju podarmo wſche bójſke a cżłowjeſke móżnoſcże na pomoż wołaſche, bu katej pſchepodaty.

* * *

Schtoż mje naſtupaſche, to njemóżachu na mnje jako na jenicżkeho bratra tohole wopora ani wokomit też w najmjenſchim niż tukaċ, wſchako běch ja we wyſokich ſakładach narodnoſcże wukubłowany a k dobrym waſchnjam wożobneho ſwéta pſchiwuċjeny. S żyła ſeſda żo moja ſrudoba cżim bóle prawdże podobna, dokelż mje hižo ſwédomjo hrjebaċ poċża; a nimo toho budżechu moje ſyły, kotrychż żórko najwyſchſchi ſudnik jenoż znajeſche, ſ doſcż żażnym woprawnjenjom byłe.

„Lord James Tyrone“, prajeſche pſchedbyda pſchiżażneho żuda ke mni, hdyż bżše wuſud wuprajił: „Wy mózeże ſmjertne powoſtanki ſwojeho bratra daċ wotnjeſcż; ſudej tute żałożtne dopokaſma wjazy trébne njeżu.

Ale na tutom cżéże, kotreż běch na takſe żałożtne waſchnje ſtónzowaċ, wubudżi jedyn jenicżki pſchedmjet moju pożadliwoſcż: pjerſchcżeni!“ — —

V.

Hdyż bżše cżeſcżowny miſchtr Francis Barreti k tutomu méſtnej rukopiſa docżitaŕ, bżše wot wſcheho, ſchtoż bé pſchecżitaŕ, tak roſhorjeny, ſo njemóżeſche hłuboke ſdychowanżko potłocżiċ. Po khwili pokraczowaſche ſ cżitanjom: „Stónczenje“ — tak piſaſche mordaŕ — „pokhowachu mojeho bratra Henryja, a wboheho jokanja powéſnjychu bjes wulkeho wuſchparanja. Ja běch nétko bohaty, każ běch to byċ chcżył. Dokelż běch żo nadobo ſ jenym ſ prénich wulkokublerjow tſjoch kraſeſtwow ſtaŕ, to wobſpjedżach wſchitko, ſchtoż bohatſtwo daċ ſamóże, ale ſbożowny njeběch. Tohodla pſchepodach żo djażej ſcheho wuſjimanja a wyſłach jenoż na to, kaŕ bych żo pohłuſchił a w ſwéżce błyſchcżaŕ.“

„Cżehoż mam żo nétko hiſchcże bojeċ?“ prajach ſebi. „Schtóż pod jemju ſpi, tón ſawéſcże wjazy njeżwotucżi. Ja mam ſkoto, potajkim żkuſcha mi ſwét! Tuż chżu żo ponuriċ do wſchéch ſawjeżelenjow!“

* * *

Ja méjach żo do żłowa po tutych żłowach, pſchetoż bojach żo méra, kiż żwédomju hrjebaċ dawa, ja bojach żo roſuma, tiż chłoſtanje ſebi żada!..

Tola owej, njedżiwajży wſchéch ſrédkow, kiż na pomoż wołach, ſo bych ſcherjażeho ſamordowaneho ſaczérił, jewjeſche żo mi żałożtne widżenje pſchezo a pſchezo ſażo.

Jeneho dnja, hdyż běch żo próſtnych wjeſelow wograwdwał, żwójich pſchecżelow nabył, roſżudżich żo, ſo bych tole njekmane żiwjenje ſtóncził a nowe ſapoczał.

Powétr, kiż w Lancaſhire żrěbam, ſda żo mi bycż cżeżki każ wokoj; moja krej żo żyda a wużuſki mi pluża. Ja pſchedam tole żałożtne namréwſtwo a cżaſ druhdże wo mérje żiwy byċ. Hdyż běch ſ wumſatżom pjerſchcżenja wſchitko pſchedaŕ — dach żo do zuſeho kraja pſchewjeſcż. Tehdy ſcże mje ſ wocżow ſhubiċ, wy a druſy pſchiżażni. Hdyż a hdyż żo hiſchcże na mnje dopomniſchu a wukhwalowachu moju bratrowſku łubjeċ. Kaŕ cżaſto a huſto żym ſe ſtrachom tſchepotaŕ, hdyż żłyſchach wo tutych wukhwalenjach, ſ kotrymiż mje wuſdéhowachu! „Tutón cżeſcżedoſtojny lord James Tyrone“, taŕ prajachu ludżo, „jemu mózno njeje w tom kraju żiwy byċ, w kotrymż jeho wſchitko na bołoſtne ſhubjenje żwojeho bratra dopomina. Haczrunjeż młody, bohaty a lubowany, to wón tola ſ kraja cżehnje; pſchetoż niemóże ſtudobu wjazy ſnjeſcż!“

* * *

Schtoż mje naſtupa, to żebi jawbohi błuſeń myſlach, ſo hdyż ſo ſ méſtna żwojeho dwójneho njeſtutka wotkalu, tej cżémnym jewjeſam wucżeknu. Ja hiſchcże njewédżach, ſo żo ſtrajchidło bratroweho mordaŕſtwa ſa mojimi pjatami powlecże a mje do wſchéch krajow pſchecżéżhuje, ſo by mi njepſchestawajży do wuſchow ſcheptało to żłowo, kotreż je też Kaina ſ hrożu a hróżbu napjelniło: „Kóżdożkuli cżłowjek ma prawo, tebje ſtónzowaċ!“ Każ Ablowy mordaŕ, noſchach też ja na cżole ſnamjo, krwawnu krjepku, kotruż żana ruka wumaſnyċ njemóżeſche.

W Italſkej, hdyż běch żo najprjedy podaŕ, pſchińdże mi myſlicżka, kotruż méjach najprjedy ſa ſbożownu.

„Byron“, prajach żebi żamomu, „je ras pſchecże wuprajił kulka by mohła jeho żiwjenju, tiż je jemu wobcżeżene, kónz cżiniċ. Njemóże też mje tajka kulka trjechiċ? Potajkim pſchińdu ydo toho kraja, hdyż wójna howri, a ſ wotmachom do boja!“

Ael ach, Europa méjeſche dospołny mér, a wſchitke kraje wotpocżowachu wot ſwady!

„Swoſtanje mi jenoż jenicżka nadżija“, ſawoła, a tu ja wużiju; dam żo wot rubjeżnikow ſajeċ, kiż żu w pokłonihſchej Italſkej; cżi mje njepſchelutuja!“

Jebanje! Wopaczna nadżija! Wot pontinijſtich bahnow hacż do Reggio namakach woprawdże banditow, revolwer w horſchczi a kalacż w paju; ale błecżk na mojim cżole najſterċiſcho k nim réċzeſche, a mésto toho, bychu żwoje bróńże pſchecżéżmo mi ſtożili, woſtajichu mje na pokoj a każ żo dyċż ſda, chżychu mje ſkeſcho k żwojemu nawjedowarjej wolicż.

(Pokraczowanje ſeſzéhuje.)

knježim dworje. Někotři bydli na Bartiskej horse a na dźěło chodźi.

S **Lubija.** Khrystła Hummlowa na Dwórnischczowej dróhi 30, fwjerczesche sańdźenu pónđźelu swoje 95. narodninu. Hummlowa je najstarscha wobydlerka nascheho místa. Hacź bu swojeho 80. léta je fwérnu swoje dźěło činiła, bě plokarnicza. Stara žónka ma też jara pod nětczischej hospodarskej mysle chérpicź. We towarstwje za wowlu wuhotowachu starej maczerźy rjany swjedźeń narodninow.

S **Hodźija.** Tudomna dobrowólna wohnjowa wobora pschewosmje pschichodnu njedźelu dopoldnja w 11 hodź. psched hosćenzom w Błohaschezach nowu Fladerfku motorsku fpikawu „Malu dobrycerku". Spykawu hacź k Błohaschczanskemu hosćenzej s Budyschina pschiwjesu. Mot tam zu wohnjowa wobora w fwjatoczinym czasu do wiy pchewodza. Njech je nowa spikawa s wuzitkom sa nascu gmejnu a wokolinu.

S **Halschtrowa.** Ludźacy auto sawadźi póndźelu popołdnju s poknym wotmachom do twarjenja. Chzyshe žo czežitenu fapschahej wuwinycź. Nutska žedźaze wosoby žo lohko sranichu. Auto žo žnyje wobschkodźi. Pomalu potom do Bistpiz domoj jedźesche.

S **Połcznizy.** We naschej wokolinje žu poslednji czas wopaczne 3-hr. pjenjesy s léta 1924 je snamijenjom D. nadeschli. Wone žu dla njewuschikneho wuwijedźenja a dla zolteje na mołaź podobneje barby lohko spósnacź. Njech žo kóždy na kedźbu bjerje!

S **Kulowa.** Shožo mješesche stótny wikowaŕ Hendrich Dittrich se swojej ranzu. Wona pschinješe jemu 18 strowych prožatow na zwét. — Wjele shoża mješesche też murjeć Klimank se swojimaj kosomaj. Porodźischtej jemu 7 tóslatow (jena 3 a druha 4). — Jara derje ménjesche jena wudowa se swojimaj kosomaj. Wona dosta woł někoho póprjanz jako dar, tiž pak ji njeźkodźesche. Se schćedrotnej ruku rosdźeli hobuczińowa wudowa póprjanz wjeczor swojimaj łubuschkomaj. Ale bohużel skočatzy póprjanczki snjeźej njeběschtej a běschtej ji w nozy zwitkej.

S **Kulowa.** Njeshoże potrjechi pschi woženju brikelow spedźitera Thannhäujera. Sadu statoka wudowy Handrikoweje stupi s prawej nohu do dźery a zebi pschi tym nohu nize kolena slemi. Snjeshoženeho do tudomneje khorownje domjesechu, kotruż bě hakle dźeń pschedy wopuschcził. Wěsche hamfuje nohi dla thory ležał, dokelž bě jeho kóń kopnył.

S **Wulkich Sdzarow.** So je žo w naschej schuli jstwa sa tsecźu schulsku rjadownju natwarika, je jara derje. S tym je žo pschi naschej schuli se 4 rjadownjami a tsjomi wuczerjemi wobcežnoscźam wotwonthalo. Pschedawsche wuczeńske bydlenje žu do schulskeje jstwy pschebwarili. Hdyž žu schulske lawki hotowe, móża žo dźeći po jutrach w nowej schulskej jstwě roswuczowacź. Starschi a dźeći žu schulskemu pschedstejiczerstwu sa tole ponowjenje dźakowni. Sa 2 wuczerjow so bórsh nowe bydleńske twarjenje natwari.

S **Wulkich Sdzarow.** Na pošlednich konjazych wikach w Kulowje kupi jedyn tudomny wobkhódnik we wjeselej wuhi rjaneho konja sa 80 hriwnow. Wobsedar fronje, pschedawaŕ a kupz, wjeselitej žo nad tymle „geschäftom".

S **Bukowiny p. Wulkich Sdzarow.** Tele dny žo nowokładzena elektrifika fawžkowa pschiprawa a wodowód jamy we Werminghoffje trjebaczej sapoczina. Dolho žu jednanja se farjadnistwom jamy trake, ale pomérnje spěschnje žu žo pschiprawjerske dźela wunjedle.

S **Brěsowk.** W Lehmannez hosćenzu wotmě žo njedźešu wjeczor konzert Běło-Wodźanskeje kapały, tiž bě jara derje wopytany. Pofikicznja, kapały, kotrež pod wustojnym nawjedowanjom k. kapalneho mischtra Cossebohma stejachu wulkotne a fwědczachu wo pschikładnym wuwuczenju. Porjad pofikicznjow da posluchaŕjam žo s dźělami prénich hudźbnych mischtrow sejnacź. Wschě spěwy žu fpodobachu a pofikicerjo snježachu wulke pschihódnace. Wobytowarjo konzerta wěsche hischcze dolho na rjane hodźinki spominaja.

S **Kromlowa.** Wobžarujomne njeshoże sta žo sańdźenu póndźelu we Hermannez janje. Tam hórnika Gustawa Braners s Kromlowa sadushcheneho namakachu. Nahle semrěty je wudowu a sawostaji schtyri dźeći. Kak je žo njeswoże stało, pschepytowanje hischcze dopokaże.

S **Dźěnowa** pola Khoczebuza. Ssobotu wjeczor wokoło 11 hodź. nad salu Lehmannez hosćenza woheń wudyri. Hačrunjeź wobnjowa wobora hnydom na mjescu pschikhwata a mójesche stajnje wodu dawacź, ji tola mózno njebě, woheń faleca. Tścha rejwanskeje łubje žo spali, teź wjerch žo pschepali a žo dele župny. Posdźischo žamo tolste murje spadachu.

S **Khoczebuza.** Dokelž je stajne rěčnistwo cźekowe kruchi 9. januara jónžowaneje schulskeje holzy Herty Kuschkez zwobodne dało, žo wone pjatk 19. měrza pop. w 3 hodź. pokhowaja. Mješchczanjezy sastupjerjo žu wobsamkli, jo jej cźežny row spodźcza. Tak žo wěsche mješchczanjezy sastupjerjo schći žarowanstej zwjatoczinośći wobdźela.

Se **Žylowa.** W domje wudowy Klawoweje póndźelu woheń nasta. Ssyn wobsedźerki, žam wobornik, chzyshe hasyć, tiž bě na łubi wuschol, podujnyć. Njschi tym pak žo tak cźežzy wopali, so dyrbjachu jeho do Khoczebuskeje khorownje dowjesć. Jeho wopalne ranj žu jara straschne. Khoczebuska dobrowólna wohnjowa wobora woheń sa krótki czaš sala. Nastata schkoda je wulka.

Z Łužicy.

* Se **Sohland**a. Póndźelu mješesche Schprjewja wulku wodu. Kóždy pschěrow runasche žo torhajez rězy, tiž žo do hlownego rěčnischcza wulíwachu. Rosnbach a Peterssbach mješeschtej telko wody, kaž po stiwkach. Pódkaške twarjenja běchu w strasche.

* S **Biskopiz.** Sańdźenu njedźelu Laetare žo nascha dokładnje ponowjena evang.-luthersha hlowna zyrkej zwjatoczinje poswjeczi. Pod mózným zpukami zwonow a pischczelow stupasche w 10 hodź. krajny biskop k. D. Jhmels s Drjezdźan na czole czaha stajnych a zyrkwinskich wyschnoscźow k wottarjej, wokoło kotrehož běchu žo thorhoje wschěch mješchczanskich towarstwow sestajake. K postrowej a cześci biskopa postany wohada. Zjwje sstutkjo saklincza moteta: „Knježe, ja lubuju . ." Ephorus, k. superintendent dr. Weber s Radeberka, sjednoczi swoju narěcź do zkowa: Wostajcze tych na pokoj, kotziž žu tole cźinili, pschetoż žu dobry zkutk dokonjeli! Krótk ale cźim mózniske predowanje krajneho biskopa D. Jh mesa dozpě zwój wjerschk w napominanju k wobnowje nju snutskowneho cźłowjeka. Potom pożohnowa nowu poswjeczenu Bożi dom, nascheho města a zyku ephoriju K. wyschischi farar Semm s Biskopiz napominasche k fjednanju w nascheju se zmadu a njejednotu rostorhanym cźażu. Posaunischi khór z wéze, zwonyn, pycha khorhojow a pleczidłow porjeschi poswjeczenski zwjedżeń. Popoldnju wotmě žo we hlownej zyrkwi duchowny hudźbny wjeczor „Mótczejnach we zlowach a spěwach khescźanskeje zyrkwje". Sajimawe je zhonicź, so je žo zyrkej wokoło léta 1100 zakoźiła, w starych pismach žo w lěcźe 1229 k prénjemu raźej Marijna zyrkej mjenuje. Dwójizy wotpali žo města a snjej zyrkej hacź na wobdawanskej murje, 25. 8. 1499 a 12. 5. 1813, W haprileji 1596 a 1671 zyrkej woheń s dźěla zapuścźi.

* Se **Schćerachowa.** Tudomna polizija tele dny khrobleho paducha saja. Je to dźelacźej Tietza se Schumborna pola Rumburka. Tam je pschi zpuźtbym dnju s domu, kiž pschi lěsnej khromje stej, njenjesy, cźażnikl a druhe hódnostne wézy, hromadze nětdże 2000 krónow hódne, kradnył. Kradnjene wézy jemu polizija zaho wotewsa.

* Se **Seifhennersdorfa.** Nětdże 50 lětneho fabrikskeho direktora Bjedricha Franzu je blizko Wilhelmez brodutruharnje morwedo lezo namakali. Tam je jeho najzkerje Beza ruczka zajała, zo je wumrěł.

S **Dittersbacha.** W poswjeznju schulskeho wubjerka 8. měrza wuswoli bo k. wucźeŕ Scharre s Wósbórka sa druheho stajneho wucźerja pschi naschej schuli.

* S **Wostrowza.** Wobžedźeŕ thěže w Shorjelzu, kiž je žo w naschim mješe narodźił, je žo zatsélił. Semrěty zawostaji žydom dźeći.

* Se **Seifertez** pola Rósborka. Hižo pched tydźenjom žo w naschej wjzy palesche. Nětko zaho w nozy wobnjowy alarm ludźi je spanja wubudźi. Wulki woheń rosswětkowasche njebjo a wichor howorjesche we płomjenjach. Palesche je zkonu kryte domisse na dwémaj zchłopomaj palerskeho mischtra Strohy z hródźu a bróżnju. Pomozni ludźo mózachu jenoż zkót wulkowacź, wschu domjaza nadoba zyle zyno, zkonu atd. woheń sežra. Ménja, so je zlóstnikowa ruka woheń zalożiła. Naschcź běchu pschijeże zykawy se Arnsdorfa, Dźězow, Němzitkich Jenkez, Ullersdorfa a Mjerjowa. Mjerjowzka zykawa njetrjebasche hakle zykacź, dokelž je zuzpodne twarjenja zaneho sracha wjazy njebě. Wobžedźerjej budźe z cźežka mózno, zaho natwaricź.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drjezdźan.** Cźežke njeshoże sta žo swobotu wjeczor na Prožkej dróhy. Jako haptyzkaŕ na wumjenku Bjarnat Make dróhu pschekrocźi, automobil do njeho sajědże, jeho na bok wjerchny a cźežko srani. Snjeshoženemu žo teź nop zuknu. Krótko po tym, hacź běchu jeho do khorownje dowjesli, snjeshoženy wumrě. Haptyzkaŕ Make bě dźeń pschedy swoje 67. narodninu zwjecził.

* S **Drjezdźan.** Tu mamy nowe khlébowe placźiny. Schtyripuntowzka pokruta placźi 1. druźiny 62 pf. a 2. druźiny 56 pf.

* S **Kamjenizy.** Sdrjedu namaka drjewosběraŕ we Krimiczowskim lěsu w husćinje cźełko dereje drasczeneho mużkeho, kiž mješesche na hlowje ranu. Hnydom sawołana kriminalna polizija swěcźi, so mużkeho nichtó zuzy zkónzowaŕ njeje. Morwy je tudomnich pschekupz, kiž bě hospodarskich staroscźow dla žo tam zatsélił.

* S **Bunzlawy.** Do tudomneho budnitskowneho jastwa pschiwjedźechu zlužobnej holzy se Siegersdorfa. Jena bě druhu narěcźała, so bu brožeń swojeho knjeza, kublarja Altmanna, zapalita, so njebyschcźej trjebalej mlócźicź pomhacź.

* S **Hamburga.** Sańdźenu pjatk wjeczor z tsjomi wožobami wobžedźenu auto bo cźežiteho wosa sraz. Auto žo powrócźi. Wožoby žo z njeho na dróhu cźiknychu. 19lětna žónska bo na mjetnje mori, mużkaj žo lohko sranichtaj.

Najnowiša powěsć wo wjedrje.

Schkrowa powěcź wo wjedrje sa jutrje schtwórtk: Trochu pomrócźene, w nozy žnano mjenje syma. Sznadne deschcze žu możne.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Prjedawschi němski kronprynz žebi pjecza woł ententy žada, so žnjé žo jeho nan z Doorna do Kasela w Schwajzarskej pschebywdliecź.

*

W druhim prozesu pu hrabinku Bothmerowu w Barlinje dla falschowanja liscźinow a jebanstwa dla k jastwu na 2½ měsaza sasudźili.

*

Franzowzka je pjecza Turkowskej zdźělila, so žwoje srěcźenje z njej njepotwjerdźi, jeli so Turkowska žwoje srěcźenje zadanje sa wje žu swojeho wójska po zyrjstej żelesnizy w pschipadze wójny Turkowzkeje z druhej mozu njespunschcźi. Franzowzka nocze Turkowsku we wójnje z Jendźelskej z transportami po zyrjstej żelesnizy podpjeracź.

*

Kaž je žo swěcźilo, je žo pschi żelesnistim njeshożu we Coztarizy w južednej Ameriźy 248 wosobow morilo a 93 žo sranilo. Mulelnizy, kotziž žo z cźahom wjesecźu, běchu po puczu do Cartage, hdyž cźyhchu žo pschi nabożenskej zwjatoczinoscźi wobdźelicź.

*

W Shreysporiu w Luisianaskim statu w południowej Ameriźy je žo pschi wohnju jenoho hotela pjecź wosobow spalika.

*

W Ecuadorje w polodnischej Ameriźy žu žo w Oroskej provinzy po slidku někotre wjy powodźile. Wjele wobydlerjow je žo z swojej wodu doma pschekhwatalo. Nětdże 50 wosobow je žo tepilo. Schkoda žo na dwaj miljonaj dollarow wobliecja.

Hospodarski rozhlad.

Ssrjedu, 17. měrza 1926.

Wežerawschе kursy w Barlinje.

1 Doller	4,195	100 franzowzk. frank.	15,13
1 jendźelski punt	20,38	100 czeskoslowakiskich krónow	12,41
100 schwajz. frankow	80,78	100 pólsk. markow	50,24

Efektny pschi spoczatku wežerawschеje Berlinskeje burzy na krute kursy dźerzachu. Posdźischo žo trochu sesłabichu. Wósmsa pożcźonka spadny s 3,92 hr. na 3,86 hr. sa 1000 hriwnow.

Produktowe wiki, složuju žo po wukrajnych powěscźach, běchu trochu sesłabjene. Rožka žo wo 10 up., po zentnaru sesłabi. Druhe žito na swojich dotalnych placźiznach wobsta. Muka teź wjazy tak derje njeńdźesche. Wotrubу a womjeschki mjachu dale mérne wiki. Wežera placźesche zentnaŕ

w Berlinje:

pschenzy 12,50—12,70 hr., rožki 7,70 hacź 7,90 hr., jeczmjenja nalótrjeho 8,30 hacź 9,50 hr., najmjenscho 6,90—7,60 hr., wowsa 8,10—8,60 hriwnow,

w termijnowym wikowanju

sa měrz: pschenzy 13,35 hr., rožki 8,35 hr. wowsa 8,62 hriwnow,

sa mej: pschenzy 13,35—13,30 hr., rožki 8.87—8,85 hr., wowsa 9,10 hr.,

sa julij: pschenzy 13,37—13,31 hr., rožki 9,13—9,16 hriwnow.

Na pschedań.

Prožatu, rjane žyrne, w Jězowje 18 a we Wyšokej pola Kamjenza cźo. 38.

Krowa blisko k cźelenju w Kschiwej Borschczi 10.

Kosy pschipuschczenej, dobrej dóży, w Hornjej Kinje 3.

Sto pytaja:

Holza do comu, rěsnik Kschiżanowa w Budyschinje, Smutskowna Lawska hasa 6. — Wawerka w Rożencźe pola Kettlz.

Ssudnizy na pschebadźowanje.

Jutře schtwórtk 18. 3., dop. w 10 hodź. na ssudnistwje w Lubiju: sofa, 11 mtr. módreho cźischcźenja, 10 koschow, 10½ mtr. draftnych tkaninow, 12 porow dźerzazych wohazow, dwajdurjaty tworowy thamor, tworowa polza, maschina sa dźelanje majonaise, marmorowa plata, 3 bliba, motor a wschelake milimarske pschiprawy, lampy, żelezka a zudobja.

Jutře schtwórtk 18. 3., dop. w 10 hodź. w Kamjenzu: sekretár, sofa, thamory, zonjazy a mużazy cźażnik z rjeczaskomaj, pokładnja, klamaiśk. blidze, 4 kuczowe koleza, jédzne servis, draty, łuknje, koje, pišańske stroje, butrobaŕ s motorom, kneśe, hawdy, trjenja, nohajzy, rukajzy, kłaŕy, lampy, tschidy, běrnzaze parjaki, filzowe tosle, drjewjane stupnje a wschelaki druhi cźapor.

Schtwórtk 18. měrza dop. ½12 hodźin w Cźornych Nožlizach w industrijowym dworje (na kupjenje smysleni seńdu žo w kantinje), žud zynnknowje běleze barby (nětdże 12 zentnarjow), 8 męschenskich kortow, 2 pónoji z schćenju schleżący a 8 khłódźenskich kaschczow je 4 zawodźakami.

Pjatk 19. měrza dop. w 10 hodź. w Lutobczu (na kupjenje smyslteni seńdu žo na gmejnskim hamcze) 20 tunow drobnych plestrowanskich kamjenjow 2. druźiny, 2 schcźépjenkej maschinje z transmišiju a elektromotorom, 4 konj. mozu;

dop. w 11 hodź. w Minakale (na kupjenje smyslteni seńdu žo na gmejnskim hamcze) schéry plyschowy sofa;

dop. w 11 hodź. w Nowym Bronju (na kupjenje smyslteni seńdu žo na gmejnskim hamcze) 10 kamadlow, 150 metrow elektr. grotu, pišańska maschina z kaschczom a blidkom, maly pišański pult, dwójny pišański pult, tschażeńskі mósk, regal, żelezne kachle z roku, 5 pilkow, 2 kowarskej wóhnischczi s 10 gratami.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki dźenja dop. ¾11 hodź. w Berlinje: Pschi mérnych wikach placźizny žo njepschemenichu. — Tendenza njewuwita

Dop. ¾12 hodźin: Kaž pched hodźinu.

Placźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Kito a wotijowe žymjo wo tuni abo 1000 kg, tewał 100 kg, placźizny po Rotej hriwnje.

	16. 3.	15. 3.		16. 2.	15. 3.
Pschenza	250-254	250-254	rapš. wožuschi	14,70	14-14,70
rožka	154-158	156-160	boch. melaha	14,00	14,00
nałet. jeczmjeń	168-193	166-190	ierdebella	25,00	—
nał. jeczmjeń	138-152	138-152	běrnzaze kružli	14-17,00	14-17,00
wowsa	162-172	162-172	bunty	20-21,00	20 21,00
kukuryca (Kalš)	177	—	wofa	25,50	25,50
pschenična muka	32-36,00	33-36,00	tany wožuschi	18-18,50	18-18,50
rjana muka	22-24,50	23-24,75	módre łupiny	12-12,50	12-12,50
pschenck. wotr.	10,20	10,20	zolte łupiny	14-14,50	14-14,50
rjane wotruby	9,20	9,20	žymo, 50 kg	3,40-4,00	3,40-4,00
rapš	840	840	žłowa, rjana	0,80-1,40	0,75-1,35
tane žymjo	—	—	„ pschenck.	0,90-1,35	0,70-1,25
hrócź	22-25,00	22-25,00	„ wowsna	0,80-1,80	0,80-1,80
pjeluschki	20-21,00	20-21,00	„ jeczna	0,80-1,80	0,80-1,25

Přilopk.

* **Pjeć kuzłow w zwjernowej nitzy.** Bjedrich August Rychtař bě pschekupz w Drježdžanach a bě zjebi nahladnosće swojich 57 lět polnje wědomny. Ale bě pak trochu lohkowérliwy a to tohodla, dyrbjesche jeho wjele pjenjes płaćiće. Pschihódźeješ tak jenoho dnja cźornej zyganskej holczku k njemu, tupitej zjebi maliczkoscź, dataj so j nim do réczow a wudawatej stónczinje, so mózetej thorecho domjazeho synna, kiž w hojenstim wustawje w Hochwetzschenje pschebywa, za tši dny wot jeho cźerpjenja wuśwobodźiće. August Rychtař wobhlada zjebi holzy amtzli pschi zjebi „zyganczi??“ Na, stónczinje so domjsli, so sej tejle 20lětnej młodej holzy bjesstraschnej a da so narécźeć. Mjenjo, so jo jemu wurjadna pomoz posticza, kasasche Rychtař jeho mandzelstej, so by zwjernowu nittu pschinjesła. Potom da mandzelstej 4 kuzki do nitti swjasaći. Na toswjasa jena j teju zyganczow kuzk wusrjedź nicze a praji, jeli so 4 kuzki, kotrej je Rychtarjowa mandzelska swjasała, shubja, dha je pomoz wésta. Jako potom nicź sjo roscźuhuje, bě w njej jenoj hischcze jedyn kuczk, kiž bě zygancza swjasała. Zygancza bě pak mjelczo nicź j pjeć kuczkami j nicźu j jenym kuczkom samenika, na kotruż pak dyrbjesche mandzelstej najprjedy po pschikasni zygancze plunyć. Nětk dyrbjesche August Rychtař j jenej zyganczu do sstwy hicź a so ji tam spowedacź, kelko pjenjes w domje ma, potom dyrbjesche kusk hnoja, wot tjoch schtomow kusk stareje skory pschinjesć, wschu hromadze do stareje papjery a rubischka sawaticźa a dyrbjesche tónle warzkoł dźewjeć pschi zjebi nożyć. Sa kóżdy kuczk, kiž bě so j nitki shubił, dyrbjesche Rychtař 40 hr, potajtim hromadze 160 hr. hotowych pjenjes zaplaćiće a slubić, so chce wo tym mjelczeć, hewak puscherje na hubje dostanje. Pjenjesy dyrbjesche zyganczomaj jenoj jako wopor pożaćić a ja nékotre dny sazo wrócźo dotaćaś. Tola Rychtař so bórzy dohlada, so bjechtej bjesstraschnej zyganći jeho hrosnje stubakej a wojjewi to poliziji. Jena j njeju dosta sa tole wumélstwo 3 mézazy a 5 dnjow jastwa, druha pak 2 méżazaj a 5 dnjow jastwa jako myto.

* **Khrobke paduschstwo juwelow.** Sstrjedu wjeczor 47 hodźin so na Schönhausenstej aleji w Berlinje ludźo, kiž po dróży dźechu, je shnlnymaj wrjeskomaj do stróżelow japadżechu. Dróha, kiž je w tymle cźasu najzliwischa, bě sa krótku khwilu kaž wumjeczena. Mjes tym, so lud tam a sem běhasche a do twarjenjow khwatasche, tradnuschtaj paduchaj j wokn jeneho sjótnikarskeho wobchoda sa 50 000 hr. drohotnych wézow. Paduchaj bjechtaj prjedy kanonstimaj wutrjelomaj, kaž bo pschi wohnjostroju trjebaja, rosbuchnyjej dałoj a staj pschi powschitkownym roshorjenju luda kradnyłoj. Nichtó njeje niczo pytnył, samo wobsstrjedźer nij. Sa nimaj nimaju żanehu sljedu.

* **Cźahaj 108 wowzow morisoj.** Pola Oberhanjena w Porheinskej stadło wowzow na jelesniske kolije sabża. Ssamsnu khwilu pschijedźeschtaj cźahaj. 108 wowzow bo pod kolami cźahow rosmjejhcźechu a morichu.

* **Cźelo j 8 nohami.** W jenej wsy w Schpizarskej, (blisko hory Montblank) mejesche kruwa cźelecźi. Jene bésche zyle normalne, druhe mjesche dwaj sadkaj j 8 nohami. Wone bésche jenoj nékotre mjeńschiny żiwe.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Kuježeslowowy radźicźel dr. Vater a kuježeslowowy radźicźel Berger pola Budyschskeho hamtskeho hejtmanstwa staj so wot 1. mérza t. l. wot swojeju sastojnstwow jako pschedsydża a mésłopschedsydża „pschemysłowego sudna wokrjesnego swjasła Budyschskeho hamtskeho hejtmanstwa a wsyw wokrjesu Budyschskeho hamtskeho sudnistwa a wuwjasowanom mésta Budyschzina“ kaž tež pschekupskeho sudna wokrjesnego swjasła Budyschskeho hamtskeho hejtmanstwa wusnowobdźiłoj. Na jeju mésnje stej so wot kamjenoho dnja krajnoradnistki radźicźel Bjedrich Haase, tu jako pschedsydża a sudnistki assejsor dr. Bulling, tu jako namjetnik, powolałoj.

W Budyschinje, 13. mérza 1926.

Wokrjesny swjask Budyschskeho hamtsk. hejtmanstwa.

*

Za powołanje schula sa hólzow a holzy w Budyschinje na Swonkownej Lawskej hasy 23.

Schulerki, kotrej sm so sa domjazohospodarske polne rjadowanje samowite, maju być j najnowischimi wopisjmami sobotu 20. mérza 1926, dop. w 9 hodź. wo sstwe cźo. 13 w schulskim twarjenju. Wonkowne schulerki Kóża bohužel pschijecź njemóżeny, tak daloko hacź domjazohospodarske polne rjadowanje naschpa. —

Sdyhkuj hólzy a sdyhkne holzy do rjadowanjow sa rjemjeslnikow, pisaśk. powolanja, dźéłacźerjow a w domjazym hospodarstwje dźéłazych maja so j pschedpołożenjom schulskeho wotenźénjskeho woisama sobotu 20. mérza 1926 mjes 10 a 12 hodź. dopołdnja wo sstwje cźo. 14 schulskeho twarjenja samolwicź.

Rosnuczowanske wotdźélenje: Knihiwjednistwo, wobkhódnistwo, sakoństwo, powolanske licźenje, statistiku, wucźba wo żiwjenju, hospodarske stawiny, hospodarski semjepis, projekt ske wuńowanje, powolanske rysowanje, pisanje j maschinu, twarjenje, hospodarjenje domje, wucźba w zyrobach, pisomny wobkhad, pisomstwo, wothladanje małych dźéći, jehłowe dźéła, spéwanje, turnowanje, płotowanje, rychłopisk.

Liczka schulskich hodźin: 6—8 hodź. wob tydźeń pschi tsitednym wopytowanju, pschi dwélétnym wopytowanju we 1. léce 30 hodź. wob tydźeń, a 2. léce 10 hodźin wob tydźeń.

Sa rosnuczowanje so njetrjeba schulski pjenjes płaćiś. —

Schulske wjednistwo.

Towarstwowski powěsnik.

Budyšin. Sokolki zwučuja jutre štwórtk wječor 1/2 9 hodź.

Bukecy. „Radosć“ zmjeje dźensa srjedu wječor spéwnu hodźinu. Wšitcy njech wésće přińdu.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ zmjeje njedźelu, 21. III., pop. w 3 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu. Dowérnicy maja to wšém sobustawam wozjewić.

Předsydstwo.

Lichań. Tow. „Zernička“ zmjeje jutře štwórtk wječor we 8 hodź. pola Rudolfec spéwanje. Nowe spéwarki a spéwarjow stajnje witamy.

Předsydstwo.

S. S. Jednota. Načolnicy zmjeja přichodnu sobotu a njedźelu pola Zendźic w Malešecach zwučowanje. Kóżda Jednota ma być zastupjena.

Načolnik S. S Z.

Slepo. Naše tow. „Swérnosć“ zmjeje sobotu, 27. III., wječor 1/2 9 hodź. w hosćencu knjeza Bastiana swoju měsačnu zhromadźiznu. Dokelž mamy ważne wuradźowanja, njech wšitcy přińdu. Předsydstwo.

Stróža. „Serbske towarstwo“ we Wulkich Zdźarach wotměwa přichodnu njedźelu (Judika), 21. měrca, pop. w 3 hodź. w Berganec hosćencu w Stróži swoju měsačnu zhromadźiznu. Přednošk je přilubjeny. Započatk je z dypkom. Wšitke sobustawy a jich mandźelske abo knjeżny su wutrobnje přeprošene a nam witane.

Předsydstwo.

Zwjazk Łuž.-serbsk. studentstwa. Wuběrkow... sedźenje sobotu, 20. nalětnika, pop. 1/2 5 hodź. w Serbskim Domje w Budyšinje. Wuběrkownicy a Wotrjadnicy njech wšitcy přińdu. Starši.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolerjow Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěšći: G. Janak w Budyšinje.

Cyrkus Barum

w Budyšinje na Trěšerni

Jenoż 4 dny! Jenoż 4 dny!

Wotewrjeńske předstajenje

pjatk, 19. měrca, 26. wječor 1/2 8 hodź.

22 sensaciskich čisłow 22

wo kotrychž cyła

Europa rěči

Wjerśk hobrskeho cyrkusoweho programa

je předwjedźenje

kapitana **Alfreda Šnajder-owych**

65 berberskich lawow 65

znatych ze swětaslawneho

„Quo vadis“ filma

ze spodźiwnej dresury.

Přepředań je so započała:

Cigarowy dom **Rother, w Budyšinje** na Kěžorskej hasy 22 a při **cyrkusowej pokladni** wšědnje dopołdnja wot 10 hodź. sem bjez přetorhnjenja.

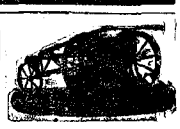
Konje k rězu so kupuja.

Jurij Hänsel

w Budyšinje

na Fukelnjskej haśy 34.

Telefon 736.

Hłowna pschedawarnja Rud. Sacka j Lipska w Budyschskim hamtskim hejtmanstwje.

Skład ratarskich mašinow a gratu wšěch družin.

Prager Presse

Najważniši a najdospołniši rozprawjacy organ srjedźneje Europy.

Najdokładniši wozjewnik narodneho hospodarstwa a wonkown. wobkhoda.

Na njedźelu literarna a illustrowana přiłoha,

Wuspěšne nawěšći. Cisło k wobhladanju darmo,

Zastupnikow wšudźe pytamy.

Zarjadnistwo: Praha XII, Fochova 62.

Č. S. R.

Poručam: Najl. tučne jerje štuka jenoż 6 pj., 10 štuk 50 pj.
Najl. pražene jerje ltr. tyza jenoż 1.— hr. po 5 tyzow 90 pj.
Najl. jerje w żeleju ltr. tyza jenoż 1.— hr. po 5 tyzow 90 pj.
Najl. Bismarckske jerje ltr. tyza jenoż 1.— hr. po 5 tyzow 90 pj.
Najl. kronsardiny ltr. tyza jenoż 1.— hr. po 5 tyzow 90 pj.
4 a 5 litrske tyzy pražencych a zakubnych jerjow
Najtuńše dźeńske płaćizny!
Zdobom poručam dobre piwo z českeje piwarnje w Großröhrsdorfje 20 blešow jenoż 3.— hr. Lékarsky poručene Karamelowe piwo 20 blešow jenoż 4 hr. Każ tež česko- bajerske piwa.
Kajkosć tworow poručuje tesame najlěpje!
Wjele dobrych poručenjow!
Clemens Malezyk, w Baońoju čo. 6.

Łožowe postoły bjez a z matracu, **drastowe khamory, komody, blida, stóły, soły a šezelongi** předawa jara tunjo

Despang w Budyšinje

Žane klamy! na Mužakowskej drožy čo. 4.

Wot **njedźele, 21. měrca** sem zmjeju w mojich hródźach wulki transport **młodych raňoprusk. wysokosnéelu.**

krUWOW

płaćizny hódno na předań.

Emil Reichelt, skótny wikowar **w Kulowje.** Telefon 9.

Wapno a cement k twarjenju

wapno k hnojenju

poruča w kóždej dźělbje

Willy Mader w Budyšinje.

Kontor: na Sukelnskej hasy 1a. :: Telefon 2107.
Při wotběranju po wagonach fabriskeje płaćizny.

Transmisije

kóždeje družiny

wolije, bencin atd.

podawa ze sklada

Carl Gast

w Budyšinje

na drjewowych wikach čo. 27

Ruby na blida

zofy, přikrywy na blida, płachty k wodźewanju ložow a trublow najnowše přikłady, tunjo

K. Erler, w Budyšinje

na Žitnych wikach 11

Sserbjo

podpjerajo swoje

Serbske Nowiny

s małymi nawěšćikami.

Bělosmuhate 27.-hr. počehnjenja

z 2 zychomaj, 4 hłowakami damast, pisane cychi, wolm. płachty, trjenja, trjenčka, rubys, serwiety ma jara tunjo

J. Erler, na Zwonk. Lawskej hasy 10 rózk krónprinc. mosta.

Wolmu k štrykowanju a wušiwanju ručnego dźěła!
W. Köhlerowa, Hłow. torhošco 9.

Meblowy Bjar

Wulki wubjerk w **spańskich jstwach, bydleńsk. jstwach, kuchinjach a stólcach, sofach a šezelongach**

po přijomnem dźělbn. płaćenju.

Tunjo! Dobre!

Při hotowych pjenjezach wysoki rabat!

Znapřeća piwarnje

Wšě nowosće su došle!

Sórcuchi a rubišća
čorne tkaniny za khuty
brune a čorne kašměrowe rubišća.
Wosebje přijomne składnostne kupy
k zelenemu štwórtkej

Alphons Schauseil w Budyšinje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 15 Kč. Kóžde so. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawětki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 65 **Budyšin — štwórtk, 18. měrca 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Katastrofa w Genfu.

Schtož je so pošlednim dny powschitkownje wočakało, je so stało: pschijecze Němskeje do Swjazka Ludow je so do nastawy woitworčiło. S pschećiwjenjom Němskeje pschećiwo rosnmnoženju ſydłow w Radźe Swjazka Ludow, wobźehuje ſ pschećiwnitiwnym pschećiwo Pólšcy, je so konferenza w Genfu rozbiła. Swjazkowa Rada je drje wobſamkła, ſo ma so pschijecze Němskeje do Swjazka hač do septembra woitworčić, tola ſ tutym wupuczom dyrbi so jenoż woprawdźitoſcej fakrnej, ſo zu so wuradźenja konferenzy ſ njewuspěchom ſtónčile. S swoitorczenjom konferenzy dyrbjesche so ſkandalej sadźewać, ſo by so Němska do Swjazka Ludow njepschijała. Sa schćerj mězynzow njebudże ſtejišchego Němskeje w Swjazku Ludow lěpiše, jeli so wona mjes tym swoje pschećiwniſtwo pschećiwo rosſchěrjenju Rady njeſpuſchći. Na tym Radźine zobuſtawy ſame njedźiwuja. Tohodła je mózno, ſo Němska mjes tym Swjazkej Ludow-ſdźeli, ſo ſwoje ſamolwjenje k ſaſtupjenju do njeho wróco wozmje.

W pošlednim Radźinym pożedźenju wotpósłanz Brasiliſkeje **Mello Franco** ſuwa rošoži, ſo dyrbi Brasiliſka jako ſaſtupjerka połodniſcheje Ameriki žadacz, ſo ſo jej ſ bobom ſ Němſkej ſtajne ſydło w Radźe pschirjekne. Jeli ſo by ſo tole žadanje njedopjelniło, by wón pschećiwo pschijećiu Němſkeje do Rady hłoſował. S tym bě konferenzny wotſtup rosčišany.

Hdyž bě Mallo Franco ſ tribuny woteſchoł, jendźelſki minister **Chamberlain** pomału ſtany a někotre ſłowa ſ kordom Cecilom porěčawſchi na tribunu ſtupi. Wón pomału a ſ wulkej thutnoſcju rěčeſche. S měſtnami jeho rěč ſaſćišchcej cżinjeſche, jako by **pohrebnu rěč měł.** Chamberlain praji:

Pryedy hač je mi mózno było, jako rosprawnik prěnjeje kommiſije Wam namjet pſchedpołožić, Němſku jako ſobuſtawu do Swjazka Ludow pschijeć, dyrbjachu ſo ſnutſka rady nětkotre ſ tym ſwiſłowaze praſchenja rosčišacz. Rostoženje, kotrež je Wam ſaſtupjeł Braſiliſeje dał, Wam dopokaſuje, ſo Radźinym ſobuſtawam nieje mózno było, jenohłóſnoſcej dospić, kotrąž je ſa pschijeczje Němſkeje nutna. **Tohodła njemóžemy prawne žłubjenje, kotrež ſmy Němſkej dali, dopjelnicz.** Pſchiſtžechmy do Genfa, a tu na dobo wobſarjujonne njedorozumjenja a wobczežnoſcze nastachu. Sſmy ſo prózowali, tole kritiſke położenje pſchewinycz, tola nam njeje mózno było, hnydomne pschijeczje Němſkeje do Swjazka a Rady pschećiwčicżeez. We wětym wokomiku ſo tele wobczežnoſcze ſnutſka Rady Swjazka Ludow też na **poddpiſanje** Locarniſkeho protokolla wupſchestrěchu. Sſym jara dožowny, ſo mózu Wam rjez, ſo zu wſchě wobczežnoſcze, kotrež běchu ſ wopredka ſnutſka Locarniſkich mozow, dźenża woſtitronjene a ſo hyšchny, hdy by ſnateho ſadźiłoka njebyło, hnydom za pschijeczje Němſkeje błoſowali. Dyrbju pschiſpomnicz, ſo je ſo pschi jednanju w Radźe wſcho ſtało, ſo by ſo kritiſke położenje pſchewinyło. **Dwě mozy, Schwedſka a Czeſtoſłowakſka bęchtej ſwolniwej, ſo na woltarju Swjazka Ludow woprowacz, ſo bychtej ſaſtupjenje Němſkeje do Rady ſmóžniłej.** Mózu rjez, ſo ſtyni ſ wulkej hnutſkoczu Unbenowe a dr. Beneſchowe namjety pſchijał. W mjenje ſaſtupjerjow Jendźelſkeje, jendźelſki knjeſtſtwow a Indiſkeje ſo Schwedſkej a Czeſtoſłowakiſkej ſa jeju nadobnu gestu dźakujeny. Sſym po takſim winowaty, Wam jako rosprawnik prěnjeje kommiſije ſdźelicz, ſo ſo nadawk, kotrež bě ſo nam napołožił, njeje dopjelnił. Sſym wožobinſzy hłuboko ſrudźeny, ſo ſtyny ſamiér, kotrež běchmy žebi wottyknyli, dyrbjeli woſtorczicz. Tola dyrbju na to pokaſacz, ſo budża Locarniſke mozy, kaž pryedy też w pschichodźe, na to dźełacz, ſo bychu ſo ſrěczenja dopjelnile.

*

Streſemannowy organ „Tägliche Rundſchau“ wo rosmnoženju liczby ſobuſtawow Rady Swjazka Ludow piſche: „Genfſka konferenza bě ſo ſwolała, ſo by ſo Němska do Swjazka Ludow pschijała. So bě Briand Polakam ſłubił, ſo jim na tejle konferenzy Radźine ſydło ſaradźi, ſo bě Chamberlain podobne Schpaniſkej ſłubił, ſo běchu ſo hižo w Locarnje Pólſkej zwjerde ſłubjenja dałe, ſchtož je potom w Genfu k ſakoſtnej ſchmatanizy dowjedło — to hakle ſtyny wſcho ſa czaſ tſjoch njedźel pryedy konferenzu ſhonili. Jendźelſke nowiny mėnja, ſo k njewuspěchej w Genfje njeby doſchło, hdy by jendźelſki ſwonkowny minister twjerdſcho ſtał. Won pak njemóžeſche twjerdje ſtejecz, dokelž bě ſo na taſke waſchnje ſwojoſak, kotrež ſo njehodźeſche ſ najwjazy ſłubami ſnjeſecz, kotrež běchu ſo Němſkej w Locarnje dałe.

*

Schpaniſkeho połnomócnika Quinonesa de Leon, kotryž bě podarmo ſtajne ſchpaniſke ſydło w Radźe žadał, někotři nowinarjo w nozy w hotelu „Beau Rivage“ wopytachu. Jim praji: „Woitworczenje bě nuſne, dokelž ſo Briandowe namjety njehodźachu ſa woprawdźitoſcz. Pryedy hač ſo ſaſo jendźemy, budźemy ſo dyrbjecz wo dospołnu ſaſnoſcz poſtaracz. Lěpje woſtitorczicz, dyžli dwojake rosſtrańanje pſchijecz, kotrež na wſchěch ſtronach njeſpokojnoſcz ſłudźuje.“ Mjes Jendźelczanami w Genfje ſo ſrjedu rano powdała ſche, ſo chze Eric Drumond městno prěnjeho ſekretara Swjazka Ludow ſtoźicz.

Brasiliska skorži na njedźakownu Europu.

Nětdyſchi braſiliſki ſwonkowny minister a nětczijchi ſchedźyda ſenatowego ſwonkownego wubjerka, Lauro Müller, je ſo wutoru w rosſrěczenju ſ jenym nowinarjom wo **politiky Braſiliſeje w Genfu** wuprajił. Najprjedy Müller na politiku prěnjeho preſidenta Sjednoczenych ſtatow połnócneje Ameriki, Waſhingtona, pokaſa, ſo dyrbi Amerika po możnoſczi malo politiſkich ſtykow ſ Europu měcz, městno teho pak cżim wjetſchi hſpodarſki wobſtad ſ njej wudźerżowacz. Sdałowanje Sjednoczenych ſtatow wot Swjazka Ludow je politiſkemu idealiſmej w zyłej Ameriji cżežku ranu nadyrił. Njedźiwajcz teho njeje ſo Braſiliſka wotdźerżecz dała, do Swjazka Ludow ſaſtupicz. S politiſkim idealiſmom honjena je wona do Genfa ſchła a je ſe wſchej mozu na rosſrěczanju politiſkich praſchenjow ſobu dźełała. Müller ſo potom na njedźakownoſcz europiſkich ludow ſnapſchecza Braſiliſeje wobczežowaſche. Swjazk Ludow je ſwolniwy, Němſkej ſtajne Radźine ſydło dacz, mjes tym ſo wón Braſiliſkej, kotrąž je pschez ſwoje najſchpicze ſa Swjazk Ludow cżiniła, jenoż „hymne ramjo pokaſuje.“ Tuteje pyſchicżiny dla je Braſiliſka nuſowana, na ſwojim moraliſkim prawje wobſtacz a ſebi nahladnoſcz ſdacz, kotraž ſo jej ſaleži. Dale Müller na to pokaſa, ſo je Swjazk Ludow zyłej Ameriji jenoż jene Radźine ſydło pſchirjekł a ſ tym wobſwědcził, ſo amerikaniſke ſtaty, ſ wuwjacżom Sjednoczenych ſtatow połnocneje Ameriki ſa to hmane wobhladuje.

Rosponimanja braſiliſkich nowin wo Genfiſkich podawſkach ſu ſwjeſchcho dźěła nėmſkonjeſpechczelne. Nětkotre nowiny w Rio de Janeiro napominaju, dowoš němſkich twornow do Braſiliſeje boikotowacz. Němſka pſchi ſwojim ſtarym ſmužcenju woſtawa, ſebi internazionalne nadeńjeżtwo ſdacz a mjes druhimi ludami ſwudu ſłudźicz. Wſchě nowiny ſu ſ jena w tym, ſo Braſiliſka njeſmě ſwoje ſtejiſchcho pſchemėnicz. — Němſki wuwoš do Braſiliſkeje je we lěcze 1925 wot januara hač do ſeptembra 199 977 000 hrimnow wuczinił, dowoš ſ Braſiliſkeje do Němſkeje 173 747 000 hrimnow. Němſka pokoju koſeja, kotrąž pſchetrjebuje, ſ Braſiliſkeje kupuje.

Pólſke demonſtrazije pschećiwo jednanju w Genfje.

Pondźelu ſu we Wilnu wulke nadróſne demonſtrazije były, pſchi kotrychž ſo pschećiwo woitſtorkowanju Pólſkeje we Genfu a pschećiwo Pólſkej njepſchećelſkim wuſtupowanju Němſkeje proteſtowaſche. Też w druhich pólſkich městach je k podobnym demonſtrazijam doſchło.

Sakski ſejm.

Saſiſki ſejm je wutoru wo **nuſowych naprawach ſa ſakſke rataſtwo, kotrež je ſ njepſchihódnym wjedrom ſchkodowało,** jednał. Po namjecze demokratiſkeho ſapósłanza Clauſa ſo wobſamknu, ſo maja ſo wupożczonki, kotrež ſtat potrjechenym ratarjam pſchiſłoli, ſ 5 prozentami ſadanku a ſo ſa 10 lět wotpłacżicz.

Pſchi wuradźenju **pſchemyſłowego dawka** němſkonazionalny **Berg na wſchelakich poſłužbach wuſtajenja cżiniešche.**

Finanzny minister dr. **Dehne** roſłoži, ſo je wunoſchk nahłodnoſcżenſkeho dawka ſ 50 miljonami hrimnow, pſchemyſłowego dawka ſ 15 miljonami a leżownoſtneho dawka ſ 10 miljonami do prėdka wobliczeny. S němſkonaſtatowny ſakonjom je pſchedpiſane, ſo dyrbi ſo pſchemyſłowy dawk ſbéracz. Dawk ſo bjerje ſe pſchipraworowego a dźełanſkeho kapitała a ſ wunoſchka. Dawk ſ wunoſchka jako wudoſpołnjacy dawk dyrbjał ſo tak nijſko dźerżeez, kaž to jeho charakter ſnjeże. Hewak budże dawk ſ njeſnjeżnej njepraworoſcżu a k wotwalenju dawka a podrożenju ſeżiwjenſkich potrebnoſcżow wobudleſtiwa powjedże. Dawk ſ wunoſchka dyrbi pak ſo wjetſchi ſběracz, hacż je do wójny dowolene było. To ſ nuſy czaſa wukhadża.

Lipne ſ němſkeje ludoweje ſtrony mėni, ſo ſakoń krutoſcże wopſchija, na kotrychž woitſtronjenju budże ſo we wubjerku dźełacz.

Kommunist **Granz** žada, ſo bychu ſo konſumſke towarſtwa wot pſchemyſłowego ſakonja wuſwobodźile, dokelž ſu ſa powſchitkownoſcz wužitne pſchedewſacza.

Demokrat dr. **Kaſtner** roſeſtaja: Konſumſke towarſtwa a priwatne wobſtodny ſu płacżiſnowu politiku we wſajomnej pſchesjenoſcżi ſrjadowałe. Konſumſke towarſtwa we Saſkſej bižo dźeła dawki płacża. Wone maja ſo jako wobſebite ſakonſke wobſtodny ſ druhimi wobſtodami do teho ſameho rjada ſtajicz. Tohodła dyrbi ſo žadacz, ſo ſwojim wobſebitu khmanoſcż w ſwobodnej konkurrenzy dopokakaju. Dźeł rěcżnikowych pſchećelow-ma wobmyſłenje hač **nětczijchi cżaſ dotwoli, dawk ſwojwa ſrjadowacz,** dokelž je ſo zyłe hoſpodarſtwo němſkeho luda ſ pſchepinjanjom dawkow do cżeżkeho położenja dowjedło, mjes tym ſo chze němſki finanzny minister hoſpodarſtwo ſpěchowacz. Kraje njeſmėdża tole prózowanje ſe žyłnym napinanjom realnych dawkow ſnjemóżnicz. Rěcżnizy, kotříž ſa wuſwobodżenje konſumſkich towarſtwow wuſtupja, dyrbja po ſwojej ſaſadże ratarſkim družſtwam wuſwobodżenje ſ dawkow pſchiſłoliċ.

Wo dawku na ſwobodne powołanja dyrbi wuradźenje we wubjerku roſſaſtrańenje pſchinjeſeż. Praſchenje ſa ſebje je pola pſchemyſłowego dawka praſchenje **gmejniſkeho pſchiraſta.** Pſchećiwo wyſokoſczi tuteho pſchiraſka hacż do 150 prozentow ſtatneho dawka ſu wulke wobmyſlenja. Pſchewulki gmejniſti pſchiraſk bi kataſtrofalne ſcżěhnił měſt. Pſchi pſchinměrjenju pſchiraſka dyrbi ſo na możnoſcż wunoſchka pomyſlicz. Dyrbi ſa tohodła pruhowacz, hacż ſo namjetowana ſadźba ſnjeże. Sakonjowy nacżiſk ſo prawnemu wubjerkej pſchipokaſa.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na ſeminarſkej haſy 6. Rěči ſerbſki
Najl. a najtuńſa kupowańa wobućow. Pódwużanje ſpěšnje a tunjo

Wotmyſlene biče nowych němſkich pjenjez.

We hoſpodarſkim wubjerku němſkeho ſejma je ſo ſrjedu wo dołhodach rěcżało, kotrež finanzne ſarjadowanſtwo ſ biča pjenjes dostawa. Se ſtrony knjeſtſtwa je ſo ſdźěli, ſo budża ſo w ſlicżbowańſkim lěcze 1926 po měrje wobkhadoweho żadanja dale pjenjezy biċ, a to 100 miljonow ſlěbornych jenohrimnakow, 100 miljonow dwajhrimnakow a 100 miljonow pjeċihrimnakow. Pódła teho ſo 50-pjenjezki ſe aluminioweje bronſy, kotrež ſo huſto podražuja, ſ wobkhadowu wołmu a ſo město nich nikłowe 50 pjenjezki nabija. Se biċa tychle pjenjes ſmėje ſtat nėhdże 133 miljonow dołbyka.

Němſkonazionalny dr. **Quatz** namjetuje, ſo bychu ſo ſtare ſlěborne pjenjezy, kotrež ſu diwiży wjazy hódne dżiſi nowe, ſaſo do wobkhada dale. To by wołsebje makym nałutowarjam, kotři ſu ſebi ſtare ſlěborne pjenjezy khowali, ſ wužitkom było.

Němſki finanzny minister **dr. Reinhold** njewėri, ſo mokło ſo po tutym namjecze dla ſeſebiwkow cżiniċ.

Němſkoludowskeho ſpisaċela Pudora zasudźili.

Pſched ſtatnym ſudom ſa ſchkitanje republiki nėjeſche ſo ſrjedu 60 létny dr. fil. Pawoł Adolf Sjedrich Pudor ſe Lipſka ſamolwicż. Wobſtorżeneho winowachu, ſo je we cżaſtkowej 12 a 13 cżahopiſa „Hakenkreuz“ nėkotre naſtawki wotjewił, ſ kotrymiż ſo **k ſtónjowanju ſwonkownego ministra dr. Streſemanna a k nałożnoſcżam pſchećiwo żidam napominaſche.** S dobom je ſo Pudor w jenym druhim naſtawku na nėmſkoſtatneho preſidenta ſ Hindenburga pſchiſłożdżał a jeho cżeżko ſkhludżił. Pudora dla pſchendżenja pſchećiwo §§ 7 a 8 ſakonja k ſchkitanju republiki k jaſtwu na 1 lěto 3 mėżacy, k 1500 hrimnam pjenjezneho khłostanja a ſ k ſapłacżenju prożeżowych khłostow ſaſudźichu.

Kriza w Cżeſkoſłowakſkim ministerſtwje.

Każ „Narodni Obſwobożeni“ piſche, chze ſozialdemokratiſki minister Bechyne ſaſtojnſtwo ſaſtupjerja miniſterſkeho preſidenta ſkóżicż. Swoje roſſudżenje minister Bechyne

ha pokojenje zakonje, kotrejž je republikanska (ratarska) strona z tym wutworika, so budże zebi w bliskim czasu wjerde ratarske zła žadacz. Po wětšinskim zakonju ratarske zła hake do nogy stupa, hdyž su placiny za ratarske wupłody na wěstu měru spadne. Minister Beckhne je k zwjazanu rozsudej pschihłosowanje zwjeze strony žadak, kotrejž je so jemu tež dało.

„Narodna Politika“ powě, so mjes ministrami, kotriž wschelakim politiskim stronam pschihłuscheja, pschesłuschnosće wo zakonowym dawku, wo pschidźerku za zyrkwje a wo zwjerdych žitnych złach njeje. Tohodla žadaj zyle ministerstwo zwróco stupi a město njeho so ministerstwo se sastojnikow sestaja.

Jimanje kommunistow we Waršawje

W šwitu z wušłedźenjom tajneje kommunistiskeje czischerskeje we Warschawje su pondźelu w nozy wjele połskich kommunistow sajeli. Wschitko hromadze je so 30 wogobow sajalo. Policija je pschesłuchowanje, so je z wušłedźenjom tejele tajneje czischerskeje kommunistiska agitazija w Połskej na dołhi czas sajemóžnjena.

Syriscy zběžkarjo broža Damaskus wupuscić.

Rada syriskich zběžkarjow je europiskej koloniji a konsulam w Damasku warnowanske pismo połsała, w kotrymž wukrajanow napominaju, so bychu město hnydom wopuscheźili. Měra jeźerpnosće patriotow je so z francowskej furowosću wuczerpała. Rosćuhdźaze dozonćne wojowanje so zapocnje, a patriotojo so hotuja, město nadobychowacz, pschi czimž so nichtó njebudże pschelutowacz. Syriscy nazionalistojo dyrbja tohodla samolwitosć sa wosrud zusych kschesćijanow wotpokasacz, kotriž bychu zebi njeduchownych tuteho warnowanja swérili, w měsće wostacz, **kotrejž žnadź so dórsty do hromady rozpadankow pschetwori.** Možnosć pak kschesće je, katastrofu wotwobroćicz, hdy bychu njemuzy Francowojo wotczahnyli a město sarjadnitymi policajskich wyschnosćow pod zhromadnym dohladom nazionalistiskeho nakhwilneho knjeżerstwa pschewostajili. Kaž so z nazionalistiskeho zórja rosćerja, so pjeza diwaj arabskaj dobrowólnikaj bataillonaj w Syriskej wutworitaj, kotrajž so w tu khwilu wojerizy wuwuczinjetaj.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 18. nalětnika.
Cyrilla Jeruzalemskeho.

* 1762 w Zornosykach pola Bukez Jan Hasting (Hawkins), kiž je wot 1768—1817 w Labradorju jako misionar skutkował w służbu ochranowskeje wosady.

1862 wulki spěwanski swjedźeń w Prazy.

Do złych časow — Bóh to z njebja widźi —
naše žiwjenje je zapadło,
jeinych wostrózace bladadło
wočam wotkryć, moja ruka hidźi.

Zašmjatany cyły swět so mori,
duch so mota, čuče zawjadło,
— kajke bludne swěta dźiwadło! —
sam so hižo človjeski rozum mori.

Ze swobodu wjerha njeswoboda,
prawda žneje same žałosće,
česnosć minje so kaž stara moda.

Najbóle pak to nas worudźuje,
zo swět, hdyž też słyši bolosće,
khorosć prěje a ju wusměchuja.

Sławy dźowka, III, 57.

Pjerd je khudeho lěkař. — Pjerd njeje hrěšny, ale směšny. Přisłowo.

*

— Wo wjedrje. Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 739, hygrometer +3%, thermometer wo dnjo +7. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 739, hygrometer 0, thermometer w nozy 0. — Po rosprawje wjedrajnjow cżełnjeriske so wczera rano wyschina wot kupy Island pisches Jendźelsku, Němsku hacź do Wuherskeje. K ranju tutoho pasma nadeidźe so nižina, dalsche nižiny běchu z wjeczora Jendźelskeje a w zamej poknozy. Wjedro potajkim na njewobstatnosć pokasuje. — Jutrje pjatk stónczko 6,07 hodźin schadźa a so 6,10 hodźin thowa. Měsacźk dopoldnja 9,38 hodźin schadźa a so w poknozy 12,50 hodźin khowa.

— Wosebity automobil za cyrkus! Dokelž cyrkus „Barum“ w Budyšinje přebywa, na Budysko-Kamjenskej autowej čarje wot pjatka, 19. hač do pondźele, 22. měrca wosebity wós statneho automobilneho zarjadnistwa pojědźo:

z Budyšina (dwórnišća)	pop.	3.30 hodź.
z Prěčec	„	4.01 „
z Lejna (hosćenca)	„	4.16 „
z Klóštra (Pančic)	„	4.28 „
do Kamjenca (dwórniščo)	„	4.58 „
z Kamjenca (dwórnišća)	pop.	5.10 hodź.
z Klóštra (Pančic)	„	5.40 „
z Lejna (hosćenca)	„	5.52 „
z Prěčec	„	6.07 „
do Budyšina (na tšelnik)	„	6.38 „

Samsny wóz jědźe po skónčenju předstajenja wot „Tšelefnje“ wrócо do Kamjenca. Za nóonu jězbu so 50 procentow k płaćiznje přirazy.

— Podružništi pjenjes za hapreju wostanje samy kaž dotal, 87 proz. měrowego podružništeho pjenjesa.

Česćenych čitarjow »Serbskich Nowin« **w Kobjelni** činimy kodźbnych, zo knjez Krawc z Komorowa wot 1. haprleje roznošowanje »Serbskich Nowin« na samsnem dnju wudaća też w **Kobjelni** přewozmje.

Nakład „Serbskich Nowin“.

S **Radworja.** Po dołhej cżełkej khorosći wumrě nahle sandźenu njedźelu baba Marja Smijowa. Wona bě 63 lět stara. 25 lět dołho je žiwěru pola naš skutkowała.

S **Radworja.** Na wjazyzkrócźne pschecża se strony starschich wotmě so sandźenu njedźelu w naschej schuli schulska wustajenja. Wustajene běchu wschelake ryhowanki. Powschitkowne wobdźiwanje namakachu z dźela derje porabjene ručne dźela. So tež rosnuczowanje we warjenju pod nawjedowanjom fotry Brigitty dobre wuspěchi pschinjesze, dokelž wustajene pjeczima. Wustajenzu pu hudźo jara wopytowali.

S **Hornje Hórki.** Wutoru popołdnju w 5 hodź. wotměchu dźěłonjemějerske rady tych gmejnow, kotrejž mjes Budeštezami a Hušu leža, zhromadne pohedźenje we ludomnej nowej schuli. K. Max Kral z Čzornych Nošliz nawjedowaiske pohedźenje. Dnjowny porjad wopschijesche schtyri dypki: 1. Swěrjenje pschitomnych gmejnow a wólby wokrjesnje dźěłonjemějerskeje rady. 2. Rosprawa wo prócziwje na němskostatny zjem dla powyschenja měztnostnych rjadowinow (Ortsklassen). 3. Rozdźelenje cżełow wokrjesnje dźěłonjemějerskeje rady na wschě gmejny. 4. Wschelicżiny. K 1. dypkej k! Kral swěrježi, so bě 19 gmejnow z 31 hłoskowarjemi pschitomnych. Wólby do wokrjesnje dźěłonjemějerskeje rady mězachu tónle wunoschk: 1. pschedsyda M. Kral z Čzornych Nošliz, 2. pschedsyda Pawoł Urban z Dźěžnikez, pschisydowar Friedrich z Hornjeje Hórki, pisamowjedźer a pokładnik Arnošt Otto z Čzornych Nošliz. K 2. dypkej wojewi k. Kral, so je so sandźenu rjedu pismo na sozialdemokratisku a kommunistisku frakziju w němskostatnym zjemje zapodało, w kotrymž so rańsje pschecżiwje nesprawnemu rjadowanju měschczanskich rjadowinow protestuje. Wschě hospodarske a zeźiwjenske potrjeby su w Hornjej Luźizy runje tak drohe, kaž we wulkich městach. Tak su na psch. khlěbowe a mjasowe płaćizny we Budyšinskim wokrjesu wyschische hacź dźesźkuli druhdźe.

Podobna prošstwa je so we druheje strony němskemu zjemnemu zapodała, kaž pak je wotpokazał. Na to pad ma so žadacz, so so rjadowanje z zyka sobotnu dypkej so wobsamknu, so maja so wudawki wokrjesnje dźěłonjemějerskeje rady na wobdźělene gmejny rozdźělić. Pschi 4. dypku so wobsamknu, so ma wjesenjeny dźěłonjemějerjow 10 hr., wozenjeny z 3 dźěćimi 15 hr. a wozenjeny z wjacy hacź 3 dźěćimi 20 hr. tuhrócznje zutrowneje pschipomoży dostacz.

S **Běłšicz.** Gmejnju zastupjerjo saběrachu so w wutornischim sjawnym pohedźenju se sapodatej prošstwu dźěłonjemějerjow dla potunschoneho khlěba. W bohatelicżbje běchu so wjesnjenjo w Elliz hoseżenzu zhromadźili. Se wschěmi žrědkami dyrbi so nusy dźěłonjemějerjow wotpomhacz spytacz. Namjetej měschczanosty, so ma so kupowanje žita, jednanje z wjesnymi pjekarjemi a wscho druhe radże dźěłonjemějerjow pschewostajicz, zastupjerjo stónczneje pschihłosowachu nimale z 85 hr. za to pschiwolichu. — Po stónczenju pohedźenja zhromadźichu so dźěłonjemějerjo a pschihłosowachu tomu, schtož běchu zastupjerjo gmejny jich prótwu nastupajo wobsamkli. K. Fischer poda krótku rosprawu wo jednanjach pschi zhromadnym pohedźenju dźěłonjemějerskich radow w Hornjej Hórzy. Tudomni dźěłonjemějerjo steja kruce z tamnischimi wobsamknjenjam a wocżakuja, so so njesprawne wobstejnosće pschemjenja.

S **Lubija.** Wokrjesny wubjerk wobsamknu w swojim pondźelschim pohedźenju, so nochze dla wulkeje nusy gmejnow za měrz žadyn wokrjesny dawk zběracz. S tym se 40 000 hriwnami schkoduje. Gmejny, wobjebje taxe z tuhusstriju, maja wjacy hacź za 100 000 hriwnow dołha.

S **Panczic.** Njerdźiwajo na khětro wołóżene wumjenjenja mjes cżełodźu a knjeźiwom njeju so hischcze stare poczlinki słužownych dozyła shubiłe. Mamy wschelatich cżeladnych, kotriž zej z „tantagom“ cżaj bjeru a radšcho we zwojej dotalnej słužbje zwostanu. A to ikt dołho. Tajka pschikładomna lubosća a knjeźiwosć mjes woběmaj stawomaj so za dźěłomězow hischcze dźenja mytuje. Pod tutym sacżišćicżom trejsche cżej wutoma zhromadźina tudomneho ratařskeho towarstwa. We mjenje wokrjesneho pschedsydstwa pschihłowata k. kubleř Hancża z Protez. Tohorunja běchu so feschi k. propšt Mačzek, mnohe zbohustawy towarstwa a jeho cżrjódka dźěłodawarjow a jich cżeladnych, kotriž mjezachu so za mnohołětnu zwěru widźomnje pocżesćicz. Wschěch tutych powita tuhwilnny pschedsyda k. kubleřiti najeńk Rjenc z Worklez. Sastupjer wokrjesneho swjasa k. Hancża pschijesche w mjenje ratařskeje komory, kotraž tute wusnamjenjenja za dołholetne zwerne a pschikładomne dźěło pola jeneho knjeźiwa spožca, wschěm so wusnamjenjazym wjele zhoża, wubohowarske zwjeselaze poměry mjes woběmaj stawomaj. Tajki dźeń je za cżeladneho a dźěłacżerja wusnamny, ale też za dźěłodawarja, kiž je psches zwoje zdźerżenje złužownemu smóžnik, tak dołho pola njeho być a tracz. To je cżim khwalobnischo, hdyž je wotměnjenje w słužbje po nowych postajenjach we wjele wołóżene. Po tutych sawodnych khłowach wusnamjenichu a poczesćicżu so sčehoważ słužowni: Pohonca Pawoł Pjekař a dźěłacżer Pětr Bur, wobaj na 30 lět we klóschtrikej słužbje, dostachtaj postorzanu złěbornu medalju, hospoza Hana Mérczinkez (20 lět w zamjnej słužbje) postorzany złěborny kschiž; cżestne wuzwoběenje dostachu sa 10-hacź 19lětnu słužbu dźowka Hana Rychtarjez, pola kubleřki Wolenkowej w Kukowje, pohonc Jurij Zyž, pola kubleřa Krala w Njebjelcżanach, cżeladnik Jurij Rachela, Ewald Gabler a Jakub Hajnka, wschitzy tśi pola kubleřa Zimmermanna w Seijach. S pschipósmanskim diplomom buchu poczesćeni a to za 5—9letnu słužbu: Hanża Hadankez, Marja Lebsez, Marja Glawschez, Jurij Paschka, wschitzy pola kubleřki Smoły w Swinańni, Marja Pjetarjez a Jurij Rjeczka, wobaj pola kubleřki Wolenkowej w Kukowje. S dźěłodawarjow jimasche so knjes propšt Mačzek khowa a wukhwalesche z jeho stejnischcza tajku njewschědnu zwěrnosć a snjeźiwosć, z zyla we jenym cżaju, hdyž je pola mnohich cżeladnych prenje prašenje za tarifom. Swěrni cżeladni buchu se strony zwojeho knjeźiwa z rjanym pjenjeznym darom pschekwapjeni. Tak budże tutón wusnamny a cżestny

Bratrowy morđar.

Kriminalna novella.

13] (Pokračowanje.)

Pod tajkimi wobstejnosćemi dyrbjach so tomu wróćicz, schtož běsche moje prenje bolosće pohłuschiło, ke bludnosćam mkodosće, k roswólnosćam, a tohodla zebi prajach: „Je na zwěcze, niz pschedaloko wot kraßneho Neapolskeho saliwa, hdyž so runje namakach, njekraßnje wulke město, kiž ma žlawu, so wschě bolosće samóže pohłuschecz. S njepomnitnych cżasow maju słóžniny w tutom měsće domowinske prawo, jelliko maju poinu móschnicżku a moża swałlwje wustupowacz. Praja tam, a schtož je hischcze hórsche, dopokasuja to, so je tam kloto z bójstwom, z pocżinkom, z cżesću, z wótcżinu, z trotka, so wschitko tam płacźi. Tuž nětko horje do tohole města! Horje do Parisa!“

* * *

Tu sčzini cżeszcżowny mischtr Francis Barrett matu pschesławku; potom wobrocźi nowu stronku, kiž mjesche dźiwne napišmo:

Stawisna mojich tśjoch nozow.

Sa dwě njedźeli stupich na franzowsku pódu a cźišnych so do wjerza Parižskeho žiwjenja. Najmach jedyn z najwjetšich hotelow Faubourda St. Honoree, a bórzy zhonichu, so su salony bohateho Jendźelczana z njewidźanej pychu wuhotowane; wjazy njebě trjeba, so bychu so žnyty hościi pschiwabiłe. We mojim domje sjednoczowachu so mnohi, stari, mužojo se zwěta, wumělcy. — Jeneho wjeczora, w spocżatku oktobra, běchu bibschczany zwjedźeli wuhotowałe; pschibliżowasche so hodźina, so pocżachu so hosćo rosthadźecz, a hołk a tołk a hara zwjedźenja po nětcźim wocźichnychu. Jenoż nětkóli pschecżelio, kotriž běchu hischcze zwostali, žtuchachu lywajo zwukam zahorjajeje hudźby a rěcżachu hižo wo tom, so dźeda wotesćz.

„Derje, moji pschecżelio“, zawołach, „pohlednju schkleizu, prjedy hacź za dźenjnische woteńdźecże. Pschistorcźmy zwej na strowju!“

„Jěd! Jěd!“ Tole złowo wospjetowasche so mi dwójizy kaž i wotkłosom; mi njebě možno, zhonicz, še wotkel pschikhadźesche. Ja sam jo słyschach, pschetož pschecżelio zebi pschistorcźichu.

„Schto dha wam je, lord Tyrone?“ wopraschа so mje jedyn z picżtow.

„Schto běsche bylo? Dopomnjecże bě nadobo kaž se wichorom w mojej duschi wotucźiło. Myślach na cźišto tohole dnja a spóznach, so je to letne wopomnjecże mojeho bratra. S dobom wuhladach, kak so Henryjowa ruka mojeje schkleizy smózni a ju na pschestrěnzy cźišnyu. Cżerwjene kaž krej wulinu so wino na semju a za — padjech do womory. Hdyž sašo k zebi pschindźech, widźach so wot zwojich słužownikow wobdaty, kotriž schepetachu zebi za mnje njerozsemlime słowa. Pschecżeljo běchu mje wopuschcźili; mějachu sa to, so zym so tak wopił, so zym wědomjo shubił. Haj, woprawdze běch bjes wědomja, niz wschak wot wina, ale z hróžbu a se cźwilowanjom zwědomja sajaty!

„Njesastupcże do tuteje sjtwy, mylord“, prajesche mi tomorny słužownik, kiž mje jenje zamého njewostaji.

Tola ani tutoho zwérneho słužownika, ani druheho cżłowjeka njepostuchaju, běżach w słoku po khódbach a saleczach do sjtwy. Se spěschnosćeju kaž bludny rosćahnych sawěschki rójno, a wuhladach na łožu ... cżeło z Liverpoola, Henrija, zwojeho bratra!

Zenje njejsym zebi wujaźnicź mohł, cżehodla njejsym hnydom na měsće zwowrótnił. Tola moja wbaha złowa spschecżiwi so na spodźiwne waschnje tomu sarjenju a nasajtra, hdyž sašwita, myślach, so je so mi to wudźało.

Ale tutón zakostny són wrócźesche so pschi kóždej pschileżnosći. Jako druhi Macbeth, wuhladowach wobstajnje Banquowoho ducha pschi mni; wón puczowasche se mnu, žydasche w mojem pósłowem wosu a na khribjeze mojeho konja; pschi wobjebje posłuny so schjerjenje mi snapschecża, a hdyž nóz nastupi, położi zwoju hłowu na mój hłowak.

* * *

Paris bu wohidny, a ja nadobo wotpucźowach. Najprjedy podach so do Tirolskich Alpow, pschebywach nješto cźasa w hornjodawerskich horach a chżdu Reisel, matu kupu, wožrjedź kralowskeho jěsora leżazu, wopntacź. Běsche nětkóże wokolo dźesćacźich, hdyž na wjeczor septembra k mischtrej Hugonej Kolmanej, łódźerjej pisches romantiski jěsor, takle prajach: „Sir John Rasfomre wocźakuje mje w Reselu, kelko žadacze zebi za pschejesdź?“

„Schćěznak wo dnjo, tři schćěznaki w nozy!“

„Dam cźi dwójizy telko, kelkoż zebi žadaich, hdyž mje za pół hodźiny na druhim brjohu wuzadźischi.“

„Płacźi!“ snapschecźiwi łódźer, „wotjědźemoj!“

Sastupich do cźołma a mój wujedźechmoj njedźiwajo zjemnoty nimale špěschnje.

„Sazłužischi zebi pschi tajkem krutem dźele wjele“ wopraschach so łódźerja.

„Mnoho, nć; ale tola dosćz, so mózu zebje, zwoju zonu a dwě dźěćzi sežiwicz. Haj hdy bych cźasto telke tajkich hościi měł, kaž wy sće!“

(Skónczenje pschichodnje.)

dźeń ja nich nowy pohi, ze ſamej luboſczu, ſwěru a pilnoſczu ſa ſwoje knježſtwo dale dźěłacź a tak tich materiłne ſbožo ſpěchowacź pomhacź, ſchtož je ſ dobom teź ſa nich ſ łepſchinu. Njech wobſteji w Sserbach dale ſtary patriarchaliſti duch mjes burom a cźeledźu, ſchtož bě nětdy ſława ſerbſkeho łuda.

S **Rakez.** Najſtarſcha woſoba naſcheje wſy je Hana Lórzowa, mać tudomneho pſchekupza Lórza. Wona ſo narodźi 28. měrza 1833 a wobſtejeſi tak w tutym měſtazu ſwoje 93-ſtne narodniny. Wona je hiſchcze pomérnje cźiła a cźerſtwa. Lórzowa je brje najſtarſcha woſoba, niz jenoż zyłej wobſady, ale teź dalſcheje wokoliny.

S **Wojerez.** Njedźelu, mjes tym ſo ſo dopokdnicha Boża ſłužba wotměwacźe, poła wudowy Hadamoweje w Kulowzu paduch pohu. Paduch ſaleſe ſ pinczným wokomom do twarjenja, pſchery wobydlenje a kradny 20 hr. Wolizija paducha bórſy ſaja. Je to młodoſtny dźěłaczer, kiž tam bliſko bydleſche. Nětdźe 16 hr. hiſchcze namakachu, kiž bě w ſahrodze ſahrjebak.

S **Wojerez.** Dźeſchi cźaſ bě ſo tyfus zyle ſ tudomneho wokrjeſa ſhubił. Nětk pak ſo wo nowych ſkorjenjach powě. W bliſkej wſy Nowej Luzy, kiž je jako hnězdo khoroſczow ſnata, ſtej dwě woſobje na tule ſtraſchnu khoroſcź ſkorjeſe. Na tym drje je tu wěſcze hubjena woda wina. Dalſche woſoby ſu ſkorjile we Wojerezach, Delnim Wujeſdźe a Hóſni. Khori ſo w tudomnej khorowni woſobje pokoſchcu.

S **Wulkich Sdjarow.** Dźiwajo na pſchecza naſchich wobydlerjow ſo wobkhodnu hamt w Torgawje nětko tež ſa naſchu żelezniſku ſtaziju njedźelſke jěſdne liſczíki wudak do Budyſchina a do Wojerez. W Budyſchinie a Wojerezach może ſebi potom kóždy dalſche pichiſſamknjeńſke njedźelſke liſczíki kupicź (do Drježdźan abo Shorjelza). Se wobſebitej łepſchinu ſu njedźelſke jěſdne liſczíki hižo kich zyrkwinſkich ſwojich dnjach. Jutry tele liſczíki hižo wot Seleneho ſchtwórtka pſchipołdnju w 12 hodź. hacź do 2. dnja jutrow w nozy w 12 hodź. płacza.

Z Łužicy.

* Se **Zitawy.** Swada mjes zyrkwju a zyrkwinſkim khórom, kiž tu pſched krótkim cźaſom naſta, je do nowcje doby ſtupiła. Wyſchſchi měſchczanoſta Zwingenberger we poſłednim poſhedźenju měſchczańſkich ſaſtupjerjow pżěli, ſo je zyrkwinſke ſarjadniſtwo wobſamkło, ſo dyż ſo ſłužby ſchulerjow gymnaſija a realki zyle wſdacź. Měſchczańſka roda ſo tehodła ſ myſłu noży, ſo by zyrkwinſki khór do ſpódtneho pſchewobroczíła, kotrehoż ſtuikoiwanje ma bjez pſchi ſjonnych ſwjedźenjach ſchulam a měſtu ſ wużitkom. Zyrkwinſki khór je ſwoju ſłužbu ſ hłownehu dźěła jenoż tehodła ſložił, dokelż wot wukhada profeſora Stóły ſpěwna wuſtojnoſcź khora woteběrjache a dokelż ſo khor hubjenje nawjedowaſche. Se wſchelakich ſtron pak ſo jara wobżarowaſche, ſo ſo khór, kiž je pſches 500 łět wobſtał, nětko nadobo bjeſe wſcheho ſhubi. Měſchczanſky ſaſtupjerjo maja nadźiju, ſo profeſor Stóła khór jako ſpódtny khor ſaſo nawjedźe. Saſjimawe je wopraſchenjoſcź, ſo ſu woſoby w zyrkwinſtim pſchedſtejiczkeſtwje, kiž maja wulki wliw, poſłednje łéta na to dźěłałe, ſo ma ſo hudźba a wumělſtwo je zyrkwje wotſtronicź.

Ze susodnych a dalších krajow.

* S **Brodwizy** pola Miſchna. Njedźelſkeho poſdawk wojſewi ſo Drježdźańſkemu ſtatnemu rěčnizu. We wjele wuhach je wuſchnje, ſo tótka ſwoje ſaſtojniſtwo pódła ſwojeho

Kospodarski rozhlad.

Schtwórtk, 18. měrza 1926.

Wezerawiche kurſy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowſk. frank.	15,03
1 jendźelſki punt	20,38	100 cźeſkoſł. krónow	12.41
100 ſchwajz. frankow	80,74	100 pólſk. markow	50,24

* **Efekty** woſtachu wezera na Berlinſkej burſy ſłabe we kurſach. Tak zara pak ſo njeſeſłabichu, kaž bě nóżno ſo bojeć, dźiwajo na cźeſku politiſku kriſu naſcheje Europy. Lohaj móżno, ſo ſtejimy pſched nowymi politiſkimi ſaſjelkami. Wóſmſta połcźonka ſeblabi ſo na 3,74 hr. ſa 1000 hriwnow.

Produktowe wiki ſawoſtachu też wezera we dotalnej ſeſłabjenoſczi, bjes toho, ſo bychu ſo płacźiny wo wjele pſchemeńile. Jenoż rożła dalſche 5 np. pſchibadźi. W Berlinje płacźeſche wezera zentnar:

pſchenicu 12,50—12,70 hr., rożki 7,65 hacź
7,80 hr., jeczmjenja nałkmjeho 8,30 hacź
9,50 hr., najſmjeho 6,90—7,60 hr., wowſa 8,10—8,60 ſt. hr.

w terminowym wikowanju:

ſa měrz: pſchenicu 13,27—13,25 hr.,
ſa meju: pſchenicu 13,25—13,22 hr., rożki 8,77 hr., wowſa 8,77—8,75 hr.,
ſa julij: pſchenicu 13,25 hr., rożki 9,05 hr., wowſa 8,92 hr.,

Sſminjace **wiki** wezera w Berlinje (Magerviehhof) Berlin-Friedrichsfelde). Na nje běchu pſchihnali 442 běhakow a 451 proſtatow. Te płacźachu:

běhaki wuſke 90—110 hr., ſrjenje 70—85 hr., małe 46—65 hr.,
proſtata wuſke 40—45 hr., ſrjenje 30—40 hr., małe 46—65 hr.

Wiki jara derje dźěchu, běhaki běchu žadne.

Na pſchedań.

Kolo żonjaze, Margareczina haſa 15III w Lubiju.
Koſa błiſko kóſlatam w Kratzezach 27.
Proſata ſyzne 16 we Luſy 41.
Jeju huſaze, w Sajdowje cźo. 13.
Zimnoſcź, 48 jutrow, maſzine twarjenja, elektriſka ſiwerza a mózy, ſe żiwym a mortwym inwentarom, ſo 33000 hr., dokelż je wobſydźer khory.
Wóſ ruczny, 10-zent. deſkowany, Natuſch we Wojerezach, ſrjedźna haſa 10 delka na prawo.
Wołoj, ſyzinaj, w Blunju 88.

Sso pytaja:

Dźěłaczerſka ſwójba, knježi dwór w Schcźežizy.
Wohonź Ulhitzich we Wojerezach.
Dźěłaczerka, parna ploſkarja we Lutach.
Holza do domu, Damenberg w Delnim Wujeſdźe. — W Niſkej na Wódrieżanſkej drohi 14. — Jankowa we Wětej Wodźe, Bahnhofſtr. — Holza do domu a do ratarſtwa, Held w Hunckerizach.
Wuczońnik młynſki, Schmidt, młyn we Wujeſku p. Wóſbórka. — Frankenſteinſki młyn w Budyſchinje.
Pjekarſki, Mar. Dreſcher w Proſchimje.
Introwny w Cźemſerzach 1.
Pomocnik hoſpodarſki, Müller we Worzynje.

Kupicź pyta:

Wołaj, młodej, nětdźe 12-zentnarſkej, kupeji dwór w Hrodźiſchczu.

Sſudniſzy na pſchehladowanje:

Pjatk 19. 3., dop. w 9 hodź. w hoſcźenzu w Lejnje pola Kamjenza: wuhoki ſchpihel.
Pjatk 19. 3., pſchip. w 1 hodź. we Sabrodze: krowa a jałowza. Knyzy ſoidu ſo w Jonaſchkez hoſcźenzu.
Sſobotu 20. 3., dop. w 10 hodź. we Wojerezach a hoſcźenzu „K ſlotemu łowej": 100 błeſchow wina, 1000 zigarow, 6 braſnych khamorow, 4 komody, wuczahanſke błido, 2 cźſnikaj na ſcźenu, mjane błido, 3 khamaſke połzy, bůfet, knihowy khamor, 3 pjſanſke błida, verzilkaj, ſchpihelaj, dwoje ſofa, klawěr, połza, 30 porow ſchłorzow, módry wobłek, łóżniſ nawobłek, ſrakowy wobłek, ſymſki nawobłek, wuhoki kloſ buk, 4 ſwjatſki Reutera, 10 Schillera, 8 Goethe.
Sſobotu 20. 3., pop. w 4 hodź. w hoſcźenzu w Hoſnizy pola Mikowa: krowa.

Drjewowe aukzije.

Pjatk 26. 3., dop. w 10 hodź. w Knotez hoſcźenzu we Nowym Měſcźe: 27 mtr. ſchcźěpow, 624 mtr. klumpaczow, 4356 mtr. wałczinu, wſcho khójnoweho drjewa ſe ſtatneje hole.
Wutoru 23. 3., dop. ½10 hodź. w hoſcźenzu w Kuczinje 50 ſchmrźelowych żerdkow, 190 khójnowych kuluchow, 85 dołhich hromadow twjerdeho drjewa ſe Stróżanſkeje a Hinjanſkeje hole.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje, dźenża dop. ¾11 hodź.: Wiki jara měrne, měnjenje ſkerje ſkrucźene. Tendenza: njewuſtajna.

Dop. ¾12 hodź.: Žito žadniſche a ma wjazy kupzow, pſchenza a rożka kruczíſchcej. Tendenza: kruczíſcha.

Płacźiny na Barliniſkich produktowych wikach.

Žito a wołſjowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, ſewjat 100 kg, płacźiny w Rotej hriwnje.

	17. 3.	16 3.		17. 2.	16 3.
Pſchenza	250-254	250-254	rażk. wołſnich	14,70	14-14,70
rożka	153-156	154-158	poch. melaſa	14 00	14,00
nałet. jeczjmjeń	166-190	166-190	jerdałka	25,00	—
nał. jeczjmjeń	138-152	138-152	bórnjeze kruźh	13-14,00	14-17,00
wowſ	162-172	162-172	ſyny	20-21,00	20 21,00
kukuryza (Mais)	177	—	woła	25,50	25.50
pſchenczjn. muka	32-36,00	33-36,00	ſamy wołſnich	18-18,50	18-18,50
żana muka	22-24,25	23-24,50	modre łupiny	12-12,50	12-12,50
pſchenicź. wotr.	10.20	10,20	żołte łupiny	14-14,50	14-14,50
rjane wotruby	9,20	9,20	ſymo, 50 kg	3,40-4,00	3,40-4,10
rapź	340	340	ſiema, riana	0,80-1,40	0,75-1,35
lane ſymjo			„ pſchenicź	0,90-1,35	0,70-1,25
hroch	22-25,00	22-25,00	„ wowſina	0,80-1,30	0,85-1,80
pjetuſchki	20-21,00	20-21,00	„ jeczna	0,80-1,80	0,80-1,25

Płacźiny reſuchego ſkotu na Barliniſkich ſkótnych wikach.

17. měrza 1926. Płacźiny po zentn. a ſt. hriwnach.

Skótne druzyny a wopraſanjenzja.

Woły: 349.

Polnomaſtne, wukormjene, najwjetſche rjeſne hódnoſcź:	
hacź do 6 lět	50—53
Młode mjaſne, rjenowukormjene, ſtarſche wukormjene	44—48
Mjenje wukormjene młode, derje pżowane ſtarſche	38—42
Mjenje pżowane wſchich ſtarobow	34—36

Bylł: 376.

Polnomaſtne, wukroſcźene, najwjetſche rjeſne hódnoſcź	47—50
Polnowukormjene, młódſche	42—45
Mjenje wukormjene młódſche a derje pżowane ſtarſche	38—41
Schpatne	—

Jałowy a krowy: 903.

Polnowukormjene, wukormjene krowy najwjetſchoſcź rjeſne hódnoſcź	45—50
Polnowukormjene, wukormjene jałowy najwjetſch., rjenſe hódnoſcź hacź do 1 lět	38—44
Starſche wukormjene krowy a derje wuwite młódſche krowy a jałowy	30—36
Derje pżowane krowy a mjenje pżowane jałowy	34—38
Mjenje a ſchpatnje pżowane	20—22

Cźelata: 3650.

Najlepſche wukormjene	75—82
Mjenje wukormjene a talke wot zyza	60—73
Schpatne	45—58

Wowzy: 3225.

Młódſche a ſtarſche wukormjene	52—55
Starſche wukormjene	43—50
Mjenje wukormjene (Merzſchafe)	32—38

Schwinje: 3225.

Polnomaſtnje, wopſebitych rażow a jow ſchtſkenjow, hacź do	
1½ lět ſtare	84—85
Wukormjene	82—85
Mjeſne	78—81
Schpatne	75—77
Kanzy a kundroſy	75—78

druheho powołanja wukonja. Tak bě też w **Brodwizach.** Zyhelnſki dźěłaczeŕ Oka Eulíza tole ſaſtojniſtwo ſaſtawſche. Na poſłednim ſylweſtrſkim wjeczoru běchu Eulíza a woſoby, kotrež w jeho domjazonoſcźi pſchebywachu, na prawje wróżbu myſlicźku pſchiſchli. Pod Eulizowym nawjedowanjom dobuchu ſo napicźi ludźo w nozy w 12 hodź., hdyż po ſtarym waſchnju ſwony do nowcheho léta ſwonjachu, do zyrkwje a wěrowanje hrajachu. (!) Tótka Eulíza hrajeſche fararja. Jeho mandźelſka bě ſo jako nawożenja ſwobleka, druha żónſka hrajeſche njewjeſtu. Sbytki pſchitomni cźinjachu ſwjedźkow. Tónle njewěrjomny, haj wotſtorkowazy podawk jena żónka, kiž bě ſo na „wěrowanju" wobdźěliła, pola jeneje Brokwicźanſkeje ſwójby pſchi pjerjedrjenju ſ łépſchenu da. Sſo wě, ſo ludźo to hnydom dale powědachu. Tak wyſchnoſeſe a też ſtónczne Drježdźanſke ſtatne rěčnizwo wo tym ſhoni. Wjeſtakneho tóńu hnydom wotſkadźichu. Wón a tamni wobdźělnizy budża hiſchcze wot ſudniſtwa dopomnjenku na nózny kwaſ dóſtacź.

* S **Lipſka.** Nimale 300 000 woſobow wopyta techniku maſu. Po dokładnym liczenju je letſa 290 532 wopytowarjow na letniſchej naléżnoſci maſy pobyło.

* S **Wrótźławja.** Na honach ſchleſiſkeje lenowoje pſchadowoje w Cźornej ſo ſobotu ſkładowej kólni, kiž běſchtej ſ lenom napjelnjenej, ſapaliſchtej. Nětdźe 8000 zentnarjow lena ſo ſnicźi. Myſła ſebi, ſo je nětchto woheń ſałożił.

* S **Eberswalde.** Pódźelu tuhjenja ſe ſo ſaraŕ we Heegermühle ſhubił. Praji pſchijimołonju ſwojej żonje a dźěſcom Bożenje, ſo by do pacźeſtejſe hudźby ſchoł. Tola tam pſchijchoł njeje. Nětk pak ſu ſwěſchili, ſo je ſaraŕ měſto toho ſ pówtorym autom do Eberswalde wotjěł a wot tam ſ cźahom do Barlina dale jěł. Jeho łużo ſu ſo poła ſnatych a pſchiwuſnych w Barlinje ſa nim praſcheli, też polizija ſe jeho w hoſcźenzach a khoromnach pytała, tola prózowanja njeumějachu wuſpěcźa. Shubjeny ſaraŕ je wobraz ſwojeho najmłódſcheho dźěſcźa, wupokaſaſſe papjery a revolwer ſobu wſał.

* S **Kiela.** Mandźelſka jeneho wyſchſcheho ſtražnizſtwa ſebi w kuchini ſ dźěſcom hrajkaſche. Nadobo ſo ji ſtóły ſcźeni. Wſchi padnjenju ſtorhny mandźelſka horuż ſ horzym tukom ſ khachlow. Horzy tuk wuliny ſo na dźěcźo, kotrež na ſwoje cźiſte rany w chirurgiſkej klinizy wumrě.

* S **Hamburga.** Pſched Hamburgſkim pſchiſſażnym ſudom dyrbjeſche ſo macź tſjoch njemandźelſkich dźěcźi ſamokwicź, dokelż bě ſwoje najmłódſche dźěcźo-ſſonzowała. S dźeſchdźeſcźu bě do najwjetſcheje mery pſchiſchła, tak ſo ſebi macź, kiž ſ wulkej łuboſcźu na dźěcźoch wiſaſche, ſebi ſamje druheje rady wjazu njewědźeſche, hacź ſo najmłódſche tradaze dźěcźo, kiž hižo ſ hłobom mrěſeſche, we Lobin ſatepi. Sſudniſke woſoby běchu ſ jeje ſpodźelu hnute. Statny rěčnik namjeſtnowaſche, ſo ma ſo woſtorcźena winowinowacź, k czemuż też ſud pſchihłoſowaſche.

* S **Erfurta.** W nozy ſ ſobotu nětotre woſoby na tudomnym żidowſtim pohrjebniſchczu rowowe pomniki ſpowaſchu a ſ dźěła woſchkodźichu. Polizija njedoczinkowy pſchekwapi. Tuczi ſo do cźſtanja dachu. Jeneho polizija pſchi cźſtanju ſaja, druheho naſaſtra dopołdnja.

Najnowiša powěść wo wjedrje.

— **Schkrowa powěść wo wjedrje ſa jutrſniſchi pjatk:** We połnoſchej a ſrjedźnej Němſkej łahodne wuczeńje, w połnożnej a rańſchej ſuchu a w nozy ſmjerſli.

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

Němſke knježerſtwo pjerja bliſkeje dny němſkemu ſejmej **wopomnjenſke pismo wo monopoln žitowcha dowoja a wo ſkrucźenju žitowych płacźiſnow, pſchedpołoži.**

*

W Barlinje je ſo nětdźe 1 600 000 woſobow ſa wuſtrowjenje wjerchow podpiſało, w Kamjenizy (Chemnitz), 113 500, w Muničowje 91 694, w Magdeburgu 84 421, we Budyſchinje 7800 w Drježdźanach 190 000, w Halli 440 000, w Eſſenje 96 000, w Lipſku 196 000.

*

Wojaſa němſkoſtatneje woſobny Karla Haju ſ Barlina, kotryż je ſ wiſoka cźeſkoſłowſki Zendźelezſnan ſa pjenjezy wojerſke potajnoſcze pſchecradźił, ſu k jaſtwu na 5½ lěta ſeſudźili.

*

Cźeſkoſłowakiſki ſejm je nanjet njedowěrjenja němſkich ſtrowow a kommunizmu dla rěcźiwoho wukaſa je 155 pſchecźiwo 103 hłoſam ſacźiſnył.

*

Dla ſudentiſkich nazyniwſcheju pſchecźiwo żidowſkim ſtudentam na univerſitomaj w Bukareſtu a Zoſach ſo wobej univerſitze 17. hapreje ſamknjetej. Kſchcźeſcźijanſky ſtudentoſo ſebi zadaju, ſo ſmětła jenoż wóſta liczba żidow ſtudowacź. Po liczbje wobydlerſtwa nětkole wjele wjazy żidow ſtuduje dyžli kſchcźijanow.

Přilopk.

* **Wyſche huna dele padnyk.** W Kleindittmannsdorfe pola Arnsdorfa ſobotu wjeczor wokoło 7 hodź. kubleŕ Seifert ſmjertnje ſujeſboži. Měſeſche wyſche huna nětchto cźiniſcź a po cźmje pſches hradźinu dźěru pſchelama a 4 metry wyſoko na huno dele padny. Seifert ſo ſmutſkach cźežko ſkaja ſrani, na kotrež bórzy wumrě. Sujeſbożenz bě hakle 41 lět ſtary.

* **Kóń ja 25 pjenjezůow.** Wyſche powěſcze wo ſpodźiwnych kupjach koni pſchetrjechi kup, kotraż ſo tele dny we Marne ſta. W jenej tamniſchej koreżnje pſcheſwoſtaſi młynſki woſwjedźeŕ ſ wokolinu jenemu klumparſkemu mſchetrej ſwojeho konika ja 25 pjenjezůow. Pożeŕdnikſchole wiſowanja je wěſce alkohol był.

* **Ssamomordarſtwo ſchwedſkeho wulkoindustrielneho.** Wulkoindustrielny Flyborg bě pſchi ſwojim automobilu rosbuchadło pſchicźinił a ſ nim ſwój automobil do powětra buchnycź dał. Pſchi rosbuchanju ſo Flyborg do kruchow rostorha.

* **„Morwe" žwinjo kužnyło.** Ratař Blümek we Chaya, jakžo pšched hodami žwinjo, pokoji je do korta, jo by je ſ warjazej wodu woparił. Pšjedy teho chcyšche hłowu k wuczišćenju ſej lepje położiś. Pšchi tym pchinidże ſ ruku bliſko žwiniazej kłamje. Nadobo wocžini žwinjo kłamu a wotkužny burej palz.

* **Khrypa w Newyorku.** S mokrosmuntym wjedrom ſaibżenych tydzenjow je do Newyorka njeluby hoſcz, khrypa, ſaczaſnyk. a wona je ſo tak roſſchěrita, ſo wuſchnoſcje ſe staroſczu do pſchichoda hladaju. Do Bellevueſkeje khorownje ſamjeſe 500 khorych pſchiwjeſchu. Poſlednje tydzenje 361 wopobow ſkhorje, ſnidź 61 wumrě. Wot lita 1923 khrypa w Newyorku tule wyſokoſcz wjazy doſpěła njeje. Boja ſo, ſo ſo khrypa w tajkim roſměrje wupſchestrě kaž w lěcze 1919. Tehdy je w Sjednoczenych Statach wjazy ludźi na khrypu wumrělo, hacž ſu Sjednoczene Staty na bitwiſchczach ſwětowje wójny ſpadłe.

* **Najwjetſche knihi zyłeho ſwěta.** Wichudžom honja ſa rekordami, tak ſda ſo nětk też pola knihiczišćerjow być, wšo w Ameriju. Jena cžišćerjenja w Newyorku docžiſchcži pſched krótkim jeje najnowſchi wudźełk, hubjatu knihu, kotrejež ſtrony běchu 3 metry dołhe a 1.80 metra ſchěroke.

Towarſtwowski powěſtnik.

Budyšin. Sokolki zwučuja dźensa ſtwórtk wječor 1/2 9 hodź.

Bukecy. „Serbske towarſtwo" zmjeje njedźelu, 21. III., posedźenje we 2 hodź. za wubjerk, w 3 hodź. za předsydstwo. Knjez dr. Śleca budże wo serbskich ſtawiznach přednoſować. Sobuſtawy a hoſco ſo naležnje přeproſuja. Předsydſwo.

Delni Wujezd. Tow. „Zahrodka" zmje njedźelu, 21. měrca, pop. w 4 hodź. w Haſkec hoſcenou ſwoju hłownu zhromadźiznu. — Dźeńſki porjad: 1. Lětne zličbowanje, 2. wſotowarſtwowſki zlět do Bukec, 3. wulět do Prahi, 4. wſelake. — To ſu wšo ważne wěcy, tohodla přińdźe wšitcy! Předsydſtwo.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica" zmje njedźelu, 21. III., pop. w 3 hodź. ſwoju měſačnu zhromadźiznu. Dowěrnicy maja to wšěm ſobuſtawam wozjewić. Předsydſtwo.

S. S. Jeduota. Načolnicy zmja pſchichodnu ſobotu a njedźelu pola Zendźic w Małeſecach zwučowanje. Kóžda Jednota ma być zaſtupjena. Načolnik S. S Z.

Slepo. Naše tow. „Swěrnoſć" zmje ſobotu, 27. III., wječor 1/2 9 hodź. w hoſcenou knjeza Bastiana ſwoju měſačnu zhromadźiznu. Dokelž mamy važne wuradźowanja, njech wšitcy přińdu. Předsydſtwo.

Sowrjecy. Spěv. tow. „Sołobik" zmje přich. tydźeń wutoru (23. III.) wječor we 8 hodź. zaſo ſpěwanje pola Palerjec w Sowrjecach. Dokelž k. wyšši wučer Słodeńk přińdźe, proſymy, zo bychu tola wšitke ſobuſtawy z wěſtoſću přišłe. Přiwjedźće přeco wjacy nowych ſerbſkich přećelow ſobu.

Stróža. „Serbſke towarſtwo" we Wulkich Zdźarach wotměwa přichodnu njedźelu (Judika), 21. měrca, pop. w 3 hodź. w Berganec hoſcenou w Stróži ſwoju měſačnu zhromadźiznu. Přednošk je přilubjeny. Započatk je z dypkom. Wšitke ſobuſtawy a jich mandźelſke abo knježny ſu wutrobnje přeproſene a nam witane. Předsydſtwo.

Zwjazk Łuž.-ſerbſk. ſtudentſtwa. Wuběrkowne poſedźenje ſobotu, 20. nalětnika, pop. 1/4 5 hodź. w Serbſkim Domje w Budyšinje. Wuběrkownicy a Wotrjadnicy njech wšitcy přińdu. Starši.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku *Marko Smoler* w Budyšinje. — Zamołwity za hoſpodarſki dźeł: *Arnošt Barth* w Brězyncy. — Za nawěſtki: *O. Janak* w Budyšinje.

Emil Jurack

twornja masinow, tow. z wobm. r.

w Njeswačidle

twari jako wosebitosć

zatwarjomne šćroke a zubićkate mlócace maſiny, ſłomowe prasy a walcowe šrótowanske młyny

Předawanje wšěch ratařſkich maſinow a nastrojow.

Najſpěšniše wěcywustojne wuporjedźenje

po najtuńšem wobličenju.

C. E. Rinke

mějićel: **Kurt Rinke, kóžkarſki mištr w Budyšinje, na Bohatej hasy 5**

Kłobuki čapki pjelſćiny

na bohatem wubjerku. Sprawne płaćizny.
Samsna zhotowjefnja.

Knalčtnym wusywam poručam:

Kałowe ſymjo (za běły a čerwj.), **runkłicowe ſymjo** (za běłu a čerwj. — Eckendorfſku), kaž wšě druźiny **kwětneho ſymja**; Drježdźanſke **cyblowe ſymjo a dźěćelowe ſymjo**, wšě druhe **ſymjenja za pola a do zahrodkow.**

Jan Bjedrich z Kołazy

Sym Serb! 43 lět hižo předawam!
Sym kóždu ſobotu w Budyšinje na Mjaſowych wikach.

Wosebite jutrowne poſkićenja

nalětnych a nazymſkich nowoſćow

za mužow, žony a dźěći

kaž też

konfirmandſkich a pruhowanſkich draſtow

za hólcow a holcy

po najtuńšich płaćiznach a při najniższim napłaćenju a wotpłaćowanju.

Po napłaćenju smě kóždy kupjene twory hnydom wotewzać.

Carl Horn nasl.

w Budyšinje, na Hłownem torhoſču
nutřkhód na Jerjowej hasy 21.

Walter Rinnelt

wosebny friſěr za knjerow, knježny a knjenje

zhotowja wšě włosowe dźěła,

—

Najwjetši ſkład wšěch toilet-towych tworow, wotřihanje po waſnju bubiſkem a paſzkem (Bubi und Pagenköpfe).

Připrawjenje towaſtw. a dźiwadłowych friſurow.

Najſpěšniše a porjadne poſłużenje.

Wosebity dom cigarow a cigaretow w Budyšinje, na Kamjeńtnej hasy čo. 17 při hotelu „Krone".

Nawěſtki přinjesu wužitk.

Naše łunje płaćizny

Žonjacych draſtow

ſukanje	4,75, 3.75. 2.95	**1.75**
bluzy	5.95, 4.50, 3.75	**2.75**
draſty, kaščikate	wot	**4.50** sem
draſty, popelinowe	wot	**12.50** sem
kostum, homeſpun	wot	**18.50** sem
kostum, ševiot	wot	**24.50** sem
pſchekhod. mantle	Donegal	**3.75**
„ **mantle**	Covercoat	**11.50**
„ **mantle**	ſukn.	**9.50**

Hólčaca a holčaca draſta wo wjele zniżena

mužacych draſtow

wobliki, krute tkaniny	wot	**24.50** sem
wobliki, čeńkosmužkate	wot	**39.50** sem
wobliki, gabardina	wot	**48.50** sem
ſportſke wobliki, homeſpun.	wot	**24.50** sem
ſport. wobliki, Cordowe	wot	**49.50** sem
pſchekhod. mantle	Covercoat, wot	**36.50** sem
paletoty	gabardin. wot	**49.50** sem
mantle	wot	**63.50** sem

Šuiſke wobliki wot 10.50 sem
Konfirman. draſty wot 9.75 sem

Drježdźanski konfekcijowy dom

konfirman. wobliki wot 18.50 sem
pruhowanſk. draſt. wot 6.50 sem

Birnberg & Co. **w Budyšinje** **při Mjaſowych jětkach 5**

Wulki transport najlěpšich **rańšopruſkich hollandskich**

kruwow

je wot **pjatka, 19. t. m.** w mojich hródźach tunjo na předań.

R. Richter wik. z płahow. ſkotom **w Kulowje**
Telefon 59 Přijomne wumóńenja při płaćenju.

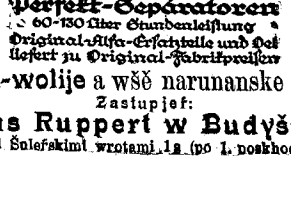
Wot **pjatka, 19. měrca** mam w mojich hródźach wulki transport **młodych, wyſokoſuśelnych rańšopruſkich**

kruwow a jałojcow

płaćizny hódno na předań.

Herman Priemel, płah. ſkót. wikowař **w Kulowje.**
Telefon 4.

Original-Alfa Separatoren
60-600 Liter Stundenleiſtung
Perfekt-Separatoren
60-130 Liter Stundenleiſtung
Original-Alfa-Erſatzteile und Del liefert zu Original-Fabrikpreiſen

Alfa-wolije a wšě narunanſke dźěle
Zaſtupjef:
Hans Ruppert w Budyšinje
před Šulečkimi wrotami 1a (po 1. poſchodźe).

Přichodnu **njedźelu, 21. měrca** pop. w 2 hodź. předawam na přeſadźowanje za hotowe pjenjezy:

rólnej wozaj, 1 łohki wóz, juchowy ſud, młócacu maſinu (ſčerokomłóčak), ſykanjowu maſinu, wějeńſku maſinu, řěpuřezacu maſinu, butrowu maſinu, centrifugu a druhi drobny ratařſki grat, kaž też někotre meble a druhi hoſpodarſki čapor

Wobſedźer Handrij Winkler
w Delnem Wujezdźe.

Přeſadźowanje!

Dla wotčehnjenja přeſadźuj **njedźelu, 21. 3.** za hotowe pjenjezy

bydleńſku nadobu z cyłym domowym nabytkom,

Margis
w Małej Zuborničcy.

Copte ſpódne wobličenja
W. Köhlerowa, Hłow. torhošco 9

Sedła za křižerjow
poruče tunjo **G. Ledny, ſedłarſki mištr w Budyšinje** na Bismarkowej dróży 7.

Kóždu ſobotu wot 8-6 hodź.
kózlace a knotace
—— **kože** ——
a wšě druźiny
kožow a kóžkow
kupujetaj po najwyš. płaćiznach.

Kießling & Erdenberger
w „Potměſacu" na Zwonk. Ławſkej hasy.

Štrykowanska wołma
tunjo. K. Erler Žitne wiki 11

Žonjace kołu,
nowe z fabriki dla nuzneho předaća tunjo pola
Max Seifert w Budyšinje
na Kamjeńtnej hasy 29.

Nowa
kružna pila
(Kreisſäge) je tunjo na předań
w Smjerdźacej čo. 13.

Kupanſke ruby tunjo K. Erler, Žitne wiki 11.

Jurij Fuhrmann
w Budyšinje na hornčerſkej hasy čo. 10 poruča ſjadne koła, šijace maſiny, mantle a ſławchi. Samsna wuporjedź.

Visitne khartki
zhotuje spěšnje a tunjo
Smolerjec knihićišćerjenja
w Budyšinje.

M. Mikel

časnikař w Kukowje
poruča
dobre časniki, ſłubne pjerśćenje a nawoći
(bryle) po najtuńšich płaćiznach.

Prošu
čisło
2687
jeli maće mały nawěſtk do „Serbskich Nowin".

Přiloha k číslu 65 **SERBSKE NOWINY** Štwórtk, 18. měrca 1926

Křiwda srěnim a małym ratarjam.

Schtó najwjacy dawkow płaci?

Wšichtyž wěmy, so měješče sa cžajow thěžorow a ralow ratarstwo najwjacy dawkow dawacž, jeli žo jedna wo dokhody. Kaž statistiki pokasuja, je też dźenża hicžče podobnje.

Wina leži w sakonjach a wukasach, po kotrychž žo dawki wunjerjeja. A ſ toho sćěhuje też wožebje ta **njeprawnosćž, so wulkokublerjo a jich „Landbund“ dawki ſe žebje wotwalcja.**

Sakoń dźěli dawkarjow na dwě skupinje (2 hromadźe), **a to na ratarſke, hospodarſke, kotreż hospodarſke knihi wjedu, a tajke, kotreż je njewjedu.** Prěnim woměrja žo dawk po cžistych dokhodach, kajtiž je ſ knihow widžeć. Druhim pak žo dawk po pscherěrtku (durschschnittlicher Ertrag) naměrja; hacž su dokhody ſ zyła byli, wo to žo wyschnosć njetrjeba staracž.

Hospodarſke knihi wjedže pak ledy schtwórty dźěl wschěch ratarjow; nimale 80 proz. njeſapišuje.

S toho kóždy — też ſlepy — dowidźi, so móže žo hospodarjam druheje skupiny (njepišazym) wulka tschimba stacž, dokelž ma pschežo płacžicž, kaž je stary pscherěrk, njepraschamy, hacž woprawdźe kóžde lěto cžiſte dokhody ma abo niž.

Haj, woprawdźe je žo w poſlednim hospodarſkim lěcže ſtako, ſo kubła ſ knihemi njeſu dokhodow w knihach měle, na kotreż by žo dawk połožicž dał. Tuzi **wulkokublerjo su ſej wot dokhodow telko wudawkow wottscheli, ſo w jich knihach „cžiſteho dobytka“ nicžo njewosta. A tuž njetrjebachu dokhodneho dawka płacžicž! Ale nimale 80 proz., kiž njewjedu knihu, mějachu wschitzy pscherěrkowy dawk płacžicž.**

Tu je wulka njeſprawnosć. Pschetož jeli ma na pschikład mały a grěni ratař (kiž knihi njewjedže) wot kórza 4 hriwny po pscherěrku dokhodneho dawka płacžicž, dyrbi tola wulkokublerſ (kiž knihi wjedže) też 4 hr. na kórz dawka dawacž. Hacž knihe wjedže abo niž, to tola k wězy a wunoſchkej grunta nicžo prajicž nima! Tak žo ſda, ſo ſu jim knihe jenož dopokas, ſo hospodarſtwo nicžo njenježe.

Abo nawopak, maja žo po dokhodach „pschikładnych“ wulkokublerjow wobliczicž dokhody małych a grěnich ratarjow. A dokelž „wulzy“ dopokasuja cžorne na běłym, ſo kubła nicžo njewotcžišnu abo ledy kroſchik wot kórza, ma tola rosum kóždemu rjec, ſo mjeniše ratarſtwa hiſchcže mjenje hacž kroſchik abo mjenje hacž nicžo wotcžišnu.

Hewak měri žo ſ dwojej měru. Njewidźi to „horjeka“ nichtó? Hdże su ſapóſkanzy? Hdże je — Landbund? Ach jej, tón dže wulkich ſchkita. Schto tam potom chaſch, małkuſcho a grěniko? Njebudź cželo! Cželo žo pak „wjaſa“ pak „rěſa. A ani to ani druhe njeczini derje. Khiba žo cžini? Hahaj — tym, kiž „wjaſaju“ a tym, kiž „rěſaju“.

Tola — ſabkudźeni njemóža nikomu ſ pschikładom bycž. Nunje kaž maju wulke kubła, kiž nicžo njewunjeſu, pschestacž wulke bycž a žo tym rospschedacž, kiž dawcži płacža. Wſchako ſ pomjeńſchenjom dawki rośtu! Potajkim — rosum wužiwacž!!

So je woprawdźe wěrno, ſchtož smy pišali, widźicže ſ liczbow, kotreż je njedawno nowina w Sakſkej wojſewika (wěſo to **njebe Dresdner Nachrichten**):

wulkosć po hektarach	kruwow	koni	dokhodneho dawka hr.
91,50 ha.	40	10	0,—
85,72 ha	24	17	0,—
61,90 ha	12	10	0,—
12,82 ha	6	—	66,—
11,— ha	8	2	66,—
5,74 ha	6	—	97,30
3,65 ha	4	—	0,—
3,30 ha	2	—	42,70
2,85 ha	6	1	53,20
1,67 ha	3	—	28,80

Hektar je něschto pſches połschtwórta kórza. Kórz ma 2765 qm; hektar ma 10 000 qm. Cžehodła też to nima tón ſ 3,65 hektarami žaneho dawka? Ja myſlu, tón ſtuſcha do prěnjeje ſkupiny a wjedže knihi. Jedyn mudry! O.

Do hele złósće,

hidy, njekmanstwa, hrubosće, njekničomnosće pohladać da wam, lubi čitarjo, naš přichodny roman:

Khodojty

z kotrymž sobotu započnjemy.

Z hrózbu a hrozu budźośće čitać, kak hluboko padnje človjek, hdyž so wotrjeknje Boha a dže z djabołom. Spóznajśe pak też, zo swojemu zasłużenemu mytu nichtó njewuńeknje. Cmowe bóchu časy! Z hromadami njewinowatosće najhórše čwěle, najžałosniſu smjerć nadeńdźechu. Tola wopomnjeće sprawnych nas pozběhuje, šamałość njeknihičomnych pak nas wotstorkuje. Naše čitarſtwo namaka w tomle romanje nanajlěpše powučenje wo času khodojtow. W žanej šuli nichtó z nas telko zhonił njeje kaž tu. Tohodła napominamy was do časa, też wučenych, zo byšće roman cyły wot spočatka čitali. Spisaćel a jeho dźěło sej to w połnej měrje zaſłužujetaj.

Zapósłane.

(Bjes ſamokwitośće redakzije.)

Zhromadźizna burow w Sćeńcy.

W Schćeńcy, 16. měrca 1926.

Wčera wjeczor wotmě žo tu ſhromadźizna Němſkeho Burſkeho Swjaſka (Deutſcher Bauernbund). Hižo dołhi cžaſ žu žo burjo w naſchej wſy prózowali, ſo by chu ras rěcžnika wot hornjeho wjednistwa ſłyſcheli. A tak pſchijdże nětk ratař Niesmeyer ſ Raušcheje marki (Ottmark), hibicžiwy a wězowny ſastupjeř burſkeho ſtawa. Wjedźeſche w ſwojim pſchednoſchku ſhromadźenych do powſchitkownych hospodarſkich a politiſkich wobſtejnoſcžow. Wobzetkitu nuſu burſtwa pokaže nam nadběh na finanzny hamt w Bernkaſtelu. Bur njewojuje jenož wjazy ſ tuczažnej nuſu, ně, ſapocžina žo hižo ſa dwělowaze wojowanje wo ſdźerženje burſtwa ſamehe na žebi. A nihdźe njepokaže žo pomozniły. Pſcherazdźeni wot wulkoležownoſcžerjow, ſpuſchcženi wot měſchcžanſkeho wobydlerſtwa ſmy nuſowani, ſo ſu ſami wobaramy. Kóždy bur dyrbjał cžaſ ſpóſnacž, žadyn njeſmě wjazy naſdala ſtacž. Naſchi potomnizy budźa žebi junu ſamokmjenje wot naš žadacž. Na ſwrěſchcžejach Landbunda je w prěnim naſtupanju jich wopacžne hoſpodarjenje w jich towaršſtwach wina, kotreż je wſcho druhe hacž ſłutniwe. Nawjedowazy ſaſtojnizy Landbunda ſu létnje kóždy 80 000 hriwnow ſe ſpeſami dostawali. Hobrſke mſdy, kotreż ſo wot potu bura płacžachu, dowjedźechu k ſwrěſchcženju towaršſtwow. We praſchenju wo dokhodnym dawku (Einkommenſteuer) rěcžnik ſe ſakonjom wo dokhodnym dawku zyle jaſnje dopokaſa, ſo ſu ſwójbne pſchirażki, tele wožebite dawki ſa bura, jenož dźěło finanzneho miniſtra ſe Schtieben, kiž je dźakowano Bohu doknježił. K wobrotnemu dawku (Umſatzſteuer) rěcžo wotkry wěrnoſcž, ſo ſu němſkonazionalni (to je Landbundowa ſtrona) a ſozialdemokratoju namjet powalili, kiž žebi to, ſchtož bur žam ſa ſo pſchetrjeba, wot dawka wuſmowobdźene žadaſche. We naſtupanju rosrunanja ſ wjeſchami warnowaſche rěcžnik pſched kóždej ſchcžuwanżu ſ łéweje a praweje ſtrony. Naš ma pſchi tym wodźicž tale myſl, po kotreji mamy ſo ſwojowacž. Niž, ſchto ſu wjeſchoju jako ſwójitwu a wobžedźenſtwo wužiwali, ale na kajke waſchnje ſu k tutemu wobžedźenſtwu pſchiſchli. Jako burja njemóžemy ſ wjeſchami žaneje ſobuželnoſcže měcž, pſchetož hromady ludu, kiž žebi dźenża wuſmowojenje žadaja, ſu potomnizy burſtwa, kotrychž žu w poſlednich łétkotkach wjerchojo a ſemjenjo na ſłóſtniſte waſchnje ſ jich wótzow ſemje wuhnali. Tu dopjelnja žo wošud, ſchtóž ſo druhich kublow mozuje, temu ſeidźe ſo junu wjele hórje. Burſtwo ma ſo krucže ſjednocžicž a do žyłneho ſwjaſka ſtupicž, ale wo burſkej organiſazji mózemy jenoż potom rěcžeć, hdyž ſu wjednizy a ſobuſtawy burja, kaž we Němſkim Burſkim Swjaſku. Landbund nieje žana burſka organiſazija, dokelž je w rukach wulkoležownoſcžerjo, a dokelž ſaſtupuje dawkowy ſyſtem, kiž pilnoſcž a dźeławoſcž khłoſta a łénjoſcži premije dawa. Cžaſny wožebitych pſchedprawow wěſtych ſtawow žu nimo, tak dołho hacž knježějo tole njedowidźa, ma žo pſchecžiwo nim wojowacž. Nazionalny a ludowſki njeje tón, kiž nazionalne rěcže do ſwěta trubi a hurra reji, ale tón, kiž na tym dźěła, ſo by žo ſakoſt zułeho ludа, mjenujuc burſtwo, ſpěchował a ſkrucžował. Ludowi pſcheradnijo žu cži, kotſiž bura ſłónzuſa ſ bjespſchikładnej žebicžiwoſcžu. Tole njech žebi nazionalna ſtrona prajicž da a wožebje cži, kiž nicžo druhe njerozumja hacž Barmat a towaršſchojo, mjenujuc niž ludej ſłuſcžicž, ale na ludu ſaſłuſcžicž! Wjchoſtronſke pſchipóſnacže mytowaſche rěcžnika jeho pſchednoſchk.

W rosmołwje žo hiſchcže wſchelake praſchenja roſjaſnichu. Nimale wſchitzy pſchitomni, kotſiž hiſchcže ſobuſtawy njeběchu, pſchiſtupichu Němſkemu Burſkemu Swjaſkej. K wobſtamknjenju wobrotzi ſo k. Niemeyer ſ napominanjom na ſwojich powołanſkich towaršſchow: Wostaćmy ſwěrni, wojujmy njedźiwajo ſpjerzcže, wumrěmy ſo poſmėwkujo ſa ſwjatu wótzowſku ſemju, ſa lud, ſwobodu a wótzny kraj. Sa prawo, to je ſwobodny lud na ſwobodnej ſemi!

Wotmołwa na „Zapósłane“ butroweje wulkowikowarnje Knothe a Rostock ſ Drježdżan w cžiſle 60 „Sserbſkich Nowin“.

Chězu tu prěnju radu firmy Knothe & Rostock na prěnje město napiſaćz: „Wjeſe reklamy nicžo njepomha, twora dyrbi žo ſama porucžeć.“ Sapółłać w cžiſle 35 dwělowaze wojowanje wo ſdźerženje burſtwa ſamehe na žebi. A nihdźe njepokaže žo pomozniły. Pſcherazdźeni wot wulkoležownoſcžerjow, ſpuſchcženi wot měſchcžanſkeho wobydlerſtwa ſmy nuſowani, ſo ſu ſami wobaramy. Kóždy bur dyrbjał cžaſ ſpóſnacž, žadyn njeſmě wjazy naſdala ſtacž. Naſchi potomnizy budźa žebi junu ſamokmjenje wot naš žadacž. Na ſwrěſchcžejach Landbunda je w prěnim naſtupanju jich wopacžne hoſpodarjenje w jich towaršſtwach wina, kotreż je wſcho druhe hacž ſłutniwe. Nawjedowazy ſaſtojnizy Landbunda ſu létnje kóždy 80 000 hriwnow ſe ſpeſami dostawali. Hobrſke mſdy, kotreż ſo wot potu bura płacžachu, dowjedźechu k ſwrěſchcženju towaršſtwow. We praſchenju wo dokhodnym dawku (Einkommenſteuer) rěcžnik ſe ſakonjom wo dokhodnym dawku zyle jaſnje dopokaſa, ſo ſu ſwójbne pſchirażki, tele wožebite dawki ſa bura, jenož dźěło finanzneho miniſtra ſe Schtieben, kiž je dźakowano Bohu doknježił. K wobrotnemu dawku (Umſatzſteuer) rěcžo wotkry wěrnoſcž, ſo ſu němſkonazionalni (to je Landbundowa ſtrona) a ſozialdemokratoju namjet powalili, kiž žebi to, ſchtož bur žam ſa ſo pſchetrjeba, wot dawka wuſmowobdźene žadaſche. We naſtupanju rosrunanja ſ wjeſchami warnowaſche rěcžnik pſched kóždej ſchcžuwanżu ſ łéweje a praweje ſtrony. Naš ma pſchi tym wodźicž tale myſl, po kotreji mamy ſo ſwojowacž. Niž, ſchto ſu wjeſchoju jako ſwójitwu a wobžedźenſtwo wužiwali, ale na kajke waſchnje ſu k tutemu wobžedźenſtwu pſchiſchli. Jako burja njemóžemy ſ wjeſchami žaneje ſobuželnoſcže měcž, pſchetož hromady ludu, kiž žebi dźenża wuſmowojenje žadaja, ſu potomnizy burſtwa, kotrychž žu w poſlednich łétkotkach wjerchojo a ſemjenjo na ſłóſtniſte waſchnje ſ jich wótzow ſemje wuhnali. Tu dopjelnja žo wošud, ſchtóž ſo druhich kublow mozuje, temu ſeidźe ſo junu wjele hórje. Burſtwo ma ſo krucže ſjednocžicž a do žyłneho ſwjaſka ſtupicž, ale wo burſkej organiſazji mózemy jenoż potom rěcžeć, hdyž ſu wjednizy a ſobuſtawy burja, kaž we Němſkim Burſkim Swjaſku. Landbund nieje žana burſka organiſazija, dokelž je w rukach wulkoležownoſcžerjo, a dokelž ſaſtupuje dawkowy ſyſtem, kiž pilnoſcž a dźeławoſcž khłoſta a łénjoſcži premije dawa. Cžaſny wožebitych pſchedprawow wěſtych ſtawow žu nimo, tak dołho hacž knježějo tole njedowidźa, ma žo pſchecžiwo nim wojowacž. Nazionalny a ludowſki njeje tón, kiž nazionalne rěcže do ſwěta trubi a hurra reji, ale tón, kiž na tym dźěła, ſo by žo ſakoſt zułeho ludа, mjenujuc burſtwo, ſpěchował a ſkrucžował. Ludowi pſcheradnijo žu cži, kotſiž bura ſłónzuſa ſ bjespſchikładnej žebicžiwoſcžu. Tole njech žebi nazionalna ſtrona prajicž da a wožebje cži, kiž nicžo druhe njerozumja hacž Barmat a towaršſchojo, mjenujuc niž ludej ſłuſcžicž, ale na ludu ſaſłuſcžicž! Wjchoſtronſke pſchipóſnacže mytowaſche rěcžnika jeho pſchednoſchk.

W rosmołwje žo hiſchcže wſchelake praſchenja roſjaſnichu. Nimale wſchitzy pſchitomni, kotſiž hiſchcže ſobuſtawy njeběchu, pſchiſtupichu Němſkemu Burſkemu Swjaſkej. K wobſtamknjenju wobrotzi ſo k. Niemeyer ſ napominanjom na ſwojich powołanſkich towaršſchow: Wostaćmy ſwěrni, wojujmy njedźiwajo ſpjerzcže, wumrěmy ſo poſmėwkujo ſa ſwjatu wótzowſku ſemju, ſa lud, ſwobodu a wótzny kraj. Sa prawo, to je ſwobodny lud na ſwobodnej ſemi!

Serbski wumčnkař.

Powědańcžka ſ pſchedwójniſkeho a wójniſkeho cžaſa.

6] (Pokračowanje.)

Khata ſo k tomu njemało dźiwaſche a ſdychowaſche žałoſcžiwje: „Ach, hdy bych ja jeno tele pjenjezy měła.“ Pſchi tym rospominaſche, kak by k tomu pjenjeznemu měchej dóſchła. K cžomu też to by ſtary muž telko pjenjes trjebał. A Khata, hewak pſchetlepana doſcž, pódła też tamne dźěcži do dźědoweje komorki. Njetrajeſche dołho, a kóždy pſchtúbże ſ tolerjom wrócžo. Najmłódſchi, kotryž hiſchcže běhacž njemóžeſche, mjeſeſche jón we hubzy. Khata dźěcžom pjenjezy hnydom wotewſa. Najmłódſchi njedaſche žebi to lubicž a poča nimo měry ſchkrěcžecžs Khata jeho ſmérowa: „Běž k dźědej tón ma pjenjezy ſ hromadami!“

Kaž ſ błyſkom běžachu wſchě pjecž dźěcži na dołho do dźěkoweje komorki, wołajo: „Dźědo, daj mi toleř, daj mi toleř!“ — Ale dźěd jim juž niczo njeda, wuhna małych proſcherjow ſ durjemi won. Měſchk ſ pjenjesami ſamtny do łamorcžka.

Tu pytaſche Khata hinaſchi wupucž. Krótko pſched wobjedom dźěſche do nanoweje komorki. Duzy ſ durjemi hižo wołaſche: „To moht žo jedyn tola do ſmjercže hněwacž dźenża na te dźěcži, kajtuž te haru cžerja. Ssym je do ſahrody wuhnała, ſo byſchcže wy ſ najmjenſcha měr měli we ſwojej ſtwi a ſa blidom. Njechcžače tuž dźenża do ſtwy ſ wobjedu pſchiſtúcž? Dźenża je něſchto wožebite ſa naš ſ wobjedu. Sswinjaza pjecžeń, tiżby kał a běrnjaze kulki. E

Stary nan běſche wſchón hnuty a prajeſche: „Haj, to hnydom pſchiſtúdu. Tajte něſchto dołho wjazy měť njecžym.“ o

Po khwaiłzy žeđžachu nan, ſyn a pſchichodna dźowka po dołhim cžaſu ſaſo hromadźe ſa blidom a dachu ſej ſłodźecž. Jako běchu po wobjedźe, ſaželi žebi nan trubku a mróczele kura ſnoſchowachu ſo nad blidom, na kotrymž hiſchcže něktore jědźe ſtejachu. Hdyž bě nan khwilu pachał, prajeſche: „Tak dźemy nětko wotthad ſwjeczicž. Jutſije počžahnu k mojemu pſcheczelej do Wonez. Wón je **mje k žebi pſcheproſył, ſo bych pola njeho byłlik.**“

„Schto!“ — ſawoła Khata: „Tu haiłbu nam tola njenacžinicže, ſo byſchcže naš wopuſchcžili. To by tola hróſbnje było. Po zyłych Sserbach bychu naš rosnoſyłi a ſaklekłali. „Haj — hdyž pak žebi mój pſcheczel runje tak pſcheje! wotmołwi nan.“

Tu w tej małej wuſkej komorzy hižo dźeše wjazy njewitraju. W ſymje w njej jeno ſymu mrěju a ſayka njechcham Wam dźeše wjazy k wobcžejnoſcži bycž. Dawno wěm, ſo ſym ſbytny. Pola mojeho pſcheczela ſmėju rjanu ſtwicžku ſ thachlemi.“ — „Haj, wěſo ſa pjenjezy!“ ſnapſcheczíwi Khata. „Ale **Wy tola tak khłupy njebudźecže a waſche pjenjezy zuſym ludźom dawacž.** Radšcho je tola we ſwójbje wotkaſcže.“ — „Hm — ja njewěm,“ mėnjeſche nan: „zuſy ludźo nam druhdy łépje poſtuſcžachu hacž ſwoji.“

„Njewěrcže jeno to“, wotmołwi Khata, „waſche pjenjezy dźedźa wam jenož wurečzecž. Na tym ſaleži zyła wina. To drje ſcže pſchezo něſchto hódnje dobył; kelko dha jich je, nano,“ praſcheſche ſo Khata cžipna a pſchi tym pohmėwaſche ſo jemu ſchibale do wocžow. Nan bě khwilku ſmérom, potom praješche: „nó, na 3 000 hriwnow.“ —

„Dundr bij do ſchkórzow,“ wołaſche Khata wješoła; „to je hódna liczba! A wſchitko ſcže we loteriji bodyk?“ „Haj wſchitko w loteriji,“ — wotmołwi nan.

Khata ſdychowaſche; „haj ſchtož ma ſbožo, tón dobudże! My žane nimamy, niżwěrno Jurjo!“ „Schtóž chze dobyć, dyrbi najprjedy łožy kupowacž“, praješche Jurij wobužny. „Ja dźe chżdy hiſchcže ſandżeny tydzeń dwaj łoſaj kupicž, ale ty dźeſ ty mi wiſcho móžne nadawała, ty ſkupa łiſchka ty. Hdy by mi ty tehdom na wſchě móžne waſchnje njewotradžała, **bych ja tehdom łóž kupił, a tak ſo bych traſch ſamžne ſbožo měť.**“

„Wſchudźom też kóždy króčź njedobudźeſch“, wotmołwi nan, „jedyn dobudże we ſnajomſtwje, ſ cžehoż ſcžěhuje ſbožowne mandźelſtwo a druhi ſaſo pſchi hraczu. —

Wój ſtaj waju ſbožo we mandźelſtwje dobyłoj. Wobaj khwilu ſaſtróženaj na ſo hladaſchtaj. Potom rěcžeſchtaj wo wjedźe a wo druhich wězach, wo dźele a tak dale. Stónczńje mėnjeſchtaj, ſo by tola nan pjenjezy we domje ſdźerżał.

„Na, ja žebi hiſchcže tu wěz ras pſchekładu,“ wotmołwi nan: „Prawje drje macže! doma drje je pſchezo najrjeſcho, ale jeno tehdom, hdyž ſkónczko ſwěcži. Cžėmne mróczele a njewjedro ſo mi njelubja. Ale do dobreje poliwki abo dobreje butroweje pomaſki ja wjele dźerżu.“ „Wſcho dóſtanjeze nano,“ wołaſche Khata: „njecžincže nam jeno tu haiłbu, ſo byſchcže naš wopuſchcžił.“

„Tak ja potajkim woſtanu,“ praji nan ſkónczńje rosſudnje: „jeli ſo mi poſdźiſcho ſnadź njelubi, mózu dźe ſo hiſchcže kóždu khwilu k mojemu pſcheczelej do Wonez pſcheſyłdlicž.“ „To ſo njbojcže“, wotmołwi Khata, wſchitko, ſchtož budźeze žebi jeno pſchecz, pola naš dóſtanjecže, wſchitko najlépſche.“

A tuž nan woſta dale doma. Khata pak dźerżeſche ſłowo. Na druhi dźeń dóſta ſaſo ſwoju prjedawſchnu rjanu ſwětłu ſtwu, mózeſche ſa blidom ſoſu jěſcž, ſchtož chżdyſche a kelkoż chżdyſche. Tola nihdy njebu drje ſyty, dokelž te kóždej jědźi najlépſchi korjeń pobrachowaſche, mjenujuc łubosć! ... Wſchitku pódatnu łubosć, kiž jemu Khata wopotaſowaſche, bě jenož jeho pjenjes dla. Wo nicžo druhe jej njeidźeſche, jeno ſo by tak bórzy hacž móżno jeho pjenjezy dóſtała.

Někotry cžaſ bě na Natuſchkej dworje měr. Tola dobry cžaſ ja ſtareho nana dołho njetrajeſche. K tomu pobrachowaſche mjes mkodymaj mandźelſkimaj wutrobnoſcž. Wobaj běſchtaj ſkupaj a ſawiſtnaj a běſchtaj žebi žanymaj najlépſchej. Mėnjeſchtaj jeno na to, na kajke waſchnje hyſchtaj ſamożenje ſtareho nana dóſtałoj. Tola, tón bě ſ naſhonjenja mudriſchi a njewuda ani pjenjezka.

(Pokračowanje ſcžěhuje.)

„Serbskich Nowin“ njeje tworu firmy tak porokował, kaž firma nětko tworu bursow do błóta tepta, wón je wjelebóle zyse wěžowonje rozestajał, kak so kupcy na wikach pohórschuja, dokelž sporo wjazy njewědźa, hdyž maja też wěsće bursku butru kupowacz, dokelž njes burskimi pschedawarjemi tudźo j mlokarskej butru stoja. A to tola dokładnje dosć dopokaże, kak wjele radscho měschcjenjo bursku butru kupuja. Abo njejmaje fundi k. Knothe nimsko-pschichłowo: Ssamsna khwalba śmjerdźi? Hdyž kupc Knothe wo wobkhadźe je butru na wjach takle rěcźi, dha móże ko jemu juchwu na to wotmolwicź, so dorje wěsće hischcze widsal njeje, kak so pola burow dźensnischi dźeń butru dźela a kak so j njej wobkhadźa, hewak njeby takle wo tym rěcźał. A hdyž tola tak rěcźi, dha wěmy, na kaki tłhodźenk mamy jeho stajicź. A dyrbjałe-li ras kupc rozat je swojej butru na njeźišće wanschnje wobkhadźicź, dha dorje je swojej twora wěsće wjele krócź na witi khodźicź tricbał njebu, pschetoż kupcy dorje sami najlepje wjedźa, kotra butra je dobra a dorje płodźi. K tomu njetrjebaja žanchu butrowcho wikowarja je swojim porokowanjom a je swojej reklamu. Hdyž je bur sa cźaš dyrbjeńskeho hospodarstwa woprawdźe ras pschescźharja j dwora wucźeril, dha je to j polnym prawom cźinił, so by so tak cźežkich khłostanjow a wjele njetrjebawscheho běhanja šmiwał a staroscźanc j puscźa schoł. Njebuchu-li burej lehdom telko słotu sebrali, a njetrjebał-li wón swoje mloko do mlokarjow wotedawacź, ale by j nim sam hospodaricź mohł kaž dźensnischi dźeń, dha by też kedyž wobydlerstwu ranje tak zwércu płuźił, kaž dźensa. Ale wschelake mlokarnje su j mlokam, tiž su burej wotenja, najwjetschi schwindl a šmowarstwo cźerile. Sa to mamy wjele dopokasow. Pola wschelakich, tiž j mlokarnjemi we wunkim swišku stejachu abo běchu j nimi spschecźeleni, su wulke kaschcze butry abo podobnych wězow namakali a jim wotewsali. Knjes Knothe drje najlepje hischcze sapomnił njeje, kak je jemu psched nědźe 4 njedźelemi jedyn swojich starych woteběrarjow pschede wschěmi tudźimi wumjetował, kak je pawał. — Nekko prozentow bur dźensa pschi drohich dźelanišćich mozach, pschi drohich hnojiwach a pizowadlach scźinji, wo tym k. Knothe žanehu spacza nima. Burej pschi wyšokich daukach a druhich wulkich wudawkach wjazy tekko njeswopstanje, so móże hdyž kochym na cźełko hupicź, khiba so hdyž njenjesu sa to pożecź. To dopokaża wschědne dyrbjenske pschespadżowanja a cźasanja. Ale knjes Knothe je sa někotre lěta tak dołho pschinjesł, so je někto butrowy wulkowikował, a może hdyž automobil dźerzecź. Wo jeho twarach njechaju sudźicź, wo tom njech hudźa jeho kupcy. Cźi pak pschinasa sa burjski butru, tak dołho hacź je žana na wikach a potom hakle sa mlokarjski butru a j tym burjska butra swoju reklamu hama cźini. Ale pschihódne by było, so by politźija stajnje na to dźerzała, so byschtaj so burjska a mlokarjska butra dźelitoj, so by kóżdy kupc wědźał, kajku butru kupuje. A hdyž by butra k. Knothy woprawdźe tak dobra była, kaž ju won wukhwalnje, dha so tola j njej njetrjebał njes burami khwalicź, ale mohł ju wjesełe na wosebitym městnje porucźeć.

J. M., R.

Listowanje.

H. Sch. Po sakonišćim dźěsenju (herbstnje) dostanje mandźelska schiwórcźkim mužowcho sawostajeństwa jako derbschwo. K wupadźowanju kubłowanych (güterrechtlich) wobhibnych zjednoczeństwow ma so wosebje na to dźiwacź, hdy scźe do mandźelstwa stupiła. Pschedtoż woprawdźe „wobhibne zjednoczeństwo“ (Gütergem.), dha njeskmě po naschim měnjenju mandźelske bjes Waschcheje dowolnje. Jestr nent postajicź. Nětko pod knjeżinowm statnych sakonišćich knihow (B. G. B.) pak won to smě. Pschedtoż pschi sumjerći muża testament — tiž drje we Waschim padze je — dha hischcze Wy stejischcźo pschedherby (Vorerbin) a dźowka poherby (Nacherbin) měła. Nechacze so tutemu porjadej podwoliccź, dha muźesce Wasch pschiwšluschny dźeł (Pflichtteil) jenu woźminiu (ein Achtel) pri žadacź.

E. W. Jeli testament sakonišće pschedpisma wobkhodźuje, dha to dobsaha. Wěsty porjad njeje runje pschedpisany. Ale swjetischca so takle pisa: „Mój testament“ a na kónzu městnosć (wjes) a datum (cźas) a pod tym dospołne mjeno. (Wěsto wschо nětnišći. Tak dołho hischcze njesmuy, so by šerbski spisany testament sakonišće prawa mél).

A. B. Jeli chcesce pisches notara testament swej wustajicź dacź, dha njetrjebacze dosćeche dobreje rady, dokelž tón jón po sakonišći pschedpisanych ryse prawje pschiprawi a potom na sudnistwo woteda. Pschi samorucźnym abo privatnym testamencźe, kotryž może so wschnoze khowacź, też doma, ale tez sudnistwje pschepodacź, wolejeli kute pschedpisanu, so ma so tutón testament wot prwnjeho hacź do pożedneho pjatnika samorucźnje je napisacź, tchodźa tež městnosć a datum pschidacź a napołožku polne mjeno stajicź.

Krauz. Waschе sapowjedźenje, wobsecźenje wotewsacź, je jenoż woprawnjene, jeli hischcze njedostki ma, cźohodźa sce so sapowjedźicź. Schkodu dyrbi Wam Krauz zarunacź, je-li njedostatki njewotstroni. Je-li so sjednacź njemóżecźe, dha so dajecźe wobskorźicź a sapołożcźe potom napschecźiwnu storźbu a żadacźe jej sarunanje. Pschi storźbje budźe drje so nižicha płaćišna za wobsecźenje je wschelakimi njedostatkami postajicź.

L. Sch. Julius Caesar sawjedźe w lěcźe 46 psched Khr. w Romje tak njemjenowanu juliansku protyku. Romjenjo njemjenowachu nětko w měsazach měrzu, meji, juliju a oktobru 15. a we wschěch druhich měsazach 13. dźeń idus (mnohosć iden). Wot tuteho ida liczachu woni tak: dopołdnja, tak so na pisch. 12. měrz 3 pisched idus a 17. 2 po idu rěkasche. Nadrobnische wopisowanje cźasa pod starych Romjenjow namaka so w kóždym wjetschim lexiku. — Mechlerowane jiwy podleża nuczenemu ho podatkowu, noż tehdom, jeli so w nich wosebite hospodarstwo wjedźe, potajkim so wari, hewak žu wone žiwobodne.

Do Prusleje. Je-li chcecze bydlenje wumeńcź, dha bacze k temu dowolnosć wobydleńskeho hamta. Jeli so Wam njeprawda stawa, dha Wam pschewostajene, pod nadobnym rospišanjom keje wězy pola knjeżerskeho presidenty w Lěhnizach wobcźežowacź.

M. K. Po dotalnym prowisnišćim roshudźe njejanych wuhladow, so by so kupne wumeńenje njepscźiże sčiniło. Ale też wobskorźba na wopaczne wosjewjenje kupnych pjenjes we wumeńenju Wam nicźo pomhała njeby, skerje schkodźała, dokelž móhli so pohtowacź dla sanjechanja dawka. Jenicźky możno je, so dźiwajo na Waschе hospodarske połoženje na pohódnotnym městnje (po § 15 pohódn. sakonja) so temu pschecźiwicźe, pohódnoscźenje zapłacźicź. Możno, so hamtiske sudnistwo Wam pod ruku pschimnje. Hospodarske wobstejnosće dołżnika a wěricźela hraja pschi pohódnoscźenju ważnu rólu.

Směški.

** **Pschešwědźate snapschecźiwjenje.** „Wy potajkim prajecźe, so scźe tkiew wukamał a jenu j dweju hušnjzom pokradnył?“ — „Knjes sudniko, žnym sprawnu cźłowjek! A nimo toho njebych sawěscźe jenoż jenu, ale wobej dwě hušnjzy žebi sobu wjak!“

** **Djećaze praschenje.** Jank: „Nanko, bydła ty na měšacźku ludźo?“ — Nan: „Wěso, žynko.“ — Jank: „Potom pak dyrbi tam wulka cźišchcźenza być, hdyž je połměšacźk!“

** **Rospowjesć.** A. „Knjes, tiž pola waš bydli, je jebi pola mje schunku kupił a nětko praji, so ju njemaje saplacźicź! Prajece mi ras, ć cźim dha so poprawom ziwi.“ — B. „Potajkim, tón cźaš ziwi so j waschej schunku!“

** **Sso pschepłapnyła.** A. „Ach moja knjeni, proschu, pożecze mi ras Waschi nowy kłobuk, chcu djenża na konzert hicź.“ — B. „Wobzaruju jara, tón djenża žama trjebam.“ — A. „Ach djenża pschi tak hrosnym wjedrje tola njebudźecze Waschi nowy kłobuk trjebacź!“

** **Rospjerscheny.** Muž žwojej žonje: „Marta, schto dha maju tute twěrki wosnamjenicź?“ — „Djenża je tola twój twaženy dźeń!“ — „Ach tak, dha mje potom też sledźbneho sčiń, hdy je twój twaženy dźeń, so bych też ja cźi mohł někotre kwěrki stajicź!“

** **Žiwy dopokas.** „Sa moje wukubkanje na wyšschich schulach je nasch nan 25 000 hriwnow sapłacźił.“ — „Hoj, haj — djenźnischi dźeń woprawdźe malo sa pjenjesy dostanje.“

** **Dwěl.** „Macźi, kak to je: Hdyž cźłowjek na žwět pschidźe, praji so, won je so narodźił. Cźehodła so praji „narodźił“, wosjasnjej mi to!“ — „Djećo, to dyrbiscź so nana woprascźecź. Hólzy prascźeja so nana, hólzy macź.“ — „Ach scho, cźehodła dyrbjał so nana prascźecź, tón tola wo tym nicźo njeroźumi!“

** **Logiske prascźenje.** „Macźi, kelko pun małych dźěći płaci?“ — „Małe dźěći so tola po puntach njeschehowaja.“ — „Chohodła pak so potom hmydom po porodźe waża?“

** **Hubjene wobkhodne pomjery.** Wučeŕ: „Kajku njeprawdu cźinischu Jakubowi šmowjo na žwojim bratrje Jesusu?“ — Schuler: „Woni jeho pschetrunjo pschehodachu“.

Hamtiske wozjewjenja z Budyšina.

Do registra kubłowych prawow je so djenża sapisało, so je sarjadowanje a wuživanje wojnarskeho mišchtra Ewalda Eligier Ahlemanna w Nowej Wěsy pola Njeswačidła samoženja jeho mandźelskeje Augusty Madleny rodź. Lohsez w Großhartawje pschez mandźelske srěcźenje 15. měrza 1926 wusamkło.

W Budyschinje, 15. měrza 1926.

Hamtiske sudnistwo.

*

Za jewolańska schula sa hólzow a holzy w Budyschinje na Swonkownej Lawskej hasy 23.

Schulerki, kotrejž su so za domjazohospodarske polne rjadowanje samostajne, maju być z najnowischimi wopisami sobotu 20. měrza 1926, dop. w 9 hodź. wo jstwje cźo. 13 w schuskim twarjenju. Wonkowne schulerki sětka bohužel pschijecź njemóżetej, tak dołho hacź je domjazohospodarske polne rjadowanje nadpa. —

Słyšatki hólzy a słyšatne holzy do rjadowanjow za rjemjeschtnikow, pišarjk. powołanja, bźkłaćerjow a w domjazym hospodarstwje dźełazych maju so z pschedpołożenjom schulskeho wotcźeńšušskeho woisima sobotu 20. měrza 1926 wjes 10 a 12 hodź. dopołdnja wo jstwje cźo. 14 schuskeho twarjenja samołwicź.

Rozwucźowanske wotdźełenje: Knihowjednistwo, wobkhodnistwo, sakonistwo, powołanske liczenje, statcźanstwo, wuczba wo žiwjenju, hospodarske stawizny, hospodarski semjepiš, projekarske wyšowanje, powołanske rysowanje, pisanje z maschinu, twarjenje, hospodarjenje we domje, wuczba w zyrobach, pišowny wobkhad, pišmowstwo, wotkhladanje małych dźěći, jehlowe dźěła, špěwanje, turnowanje, płotowanje, rychłopiš.

Liczka schulskich hodźin: 6—8 hodź. wob tydźeń pschi tśišćinym wopytowanju, pschi dwěrčnym wopytowanju we 1. lěcźe 30 hodź. wob tydźeń, a 2. lěcźe 10 hodźin wob tydźeń.

Sa rozwucźowanje so njetrjeba schulski pjenjes płacźicź. —

Schulske wjednistwo.

Kućik radosće za pěkne serbske dźěći.

Dźědowe zabawki wot Radyserba-Wjele. — Wozjewja Serbomił Tuchorski.

A) Człowjek a přiroda.

22. Bóh je swojim kryw a škit.

K póbanam bě wučeŕ přišoł
Zjewić puće k njebjesam:
Hrabja Cincendorf tón sławny,
Z misionstwa znaty nam.

Dźiwichojo w slepej wěrje
Falšnoh' Boha mějachu,
Rěkachu jom' w swojej rěći:
„Wulki duch“ a „Manitu“.

Chcychu pósła Zbóžnikowoh'
Zamordować zasakli,
Jemu z dźiwej ruku zedrěć
Z hłowy kožu z wlosami.

Ze žerdkow a trěhnoh' platu
Při lěsu bě stajił stan,
Prošeše sej k wučbje mocy
W božim dźěle robocan.

Z mjelkom jako w trawje hady
Mórcy sem so zwlečechu;
Pozběhnywši kromku stana
Zaržachu w stróženju.

Sto tych hroznych z cofmom torhny?
Kajka hrózba? Kajki strach?
Zmiju běchu wuhladali
Trašnu ležo při durjach.

W měrje klečeše muž Boži
Do modlitwy zanurjeny,

Njeklóty ze smjertnym zubom
Jědojteje njestwory.

Njewidźo tej' złeje waki
Za dźiwich so modleše,
Ničo w swjatym zaborjenju.
Wo tych bněwcach njepytnje.

„Duch tón wulki“ jeho kryje!“
Stróženi sej swědčachu.
„Dźiw z tym cuzym bětym mužom!
Toho škita Manitu!“

Evangelijon su dali
Wot njoh' připowědać sej,
Swjećiš so ze swjatej krćenću
Wobroćeni k Zbóžnikej.

B) Człowjek: jeho byće a tyće.

23. Spodźiwny statok.

Wěš-li khěžu spodźiwnu
Datu k zeńskom přebytku?
Žana ruka człowjeća
Njej' tak dźiwnej ztwarila.

Khumštnaj stołpaj kulojtaj
Stajenaj ji spody staj;
Z kóždoh' boka hibite
Wokřidło je stworjene.

Horka dźiwnu lubju ma,
Na tej wšelke woknješka;
Z jenych na swět hlada so,
Z druhich je to njemóžno.

Dźiwne też durje su,
Kiž do teje lubje du;
Wšelkim jstwićkam, komorkam
Městnaška su date tam.

Za durjemi młynca je,
Wšědnje wjele žiwnosće,
A te drobne mjelnački
Sćinjene su wot koséi. —

Njewidomny hospodaŕ
Wobydli tón dźiwny stwar;
Ze zonje njej' płodźeny,
Z wysoka je rodźeny.

Hdyž tu swój čas wuhył je,
Njewidźeny wotsal dźe,
A tón statok spadnywši
Do pjeršće so přemèni.

24. Dulawa — kulawa.

Zbódaj mi tu dalawa
Do wysoka stajenu!
Na kulu je podobna,
Tola njej wša kulojta. —
Wona je to wobydło
Hospodarja potajnoh'.
Hladaj za nim, kaž to chcesć
Wuhladać joh' njebudźeš.
Z khěžnymi jej' durjemi
Won a nutř wón njekhodźi.
A te durje překi du,
Žanej' klinki nimaju,
Wobsteja z dwej' połojcow
Njekhodźatej' tam a jow;
Nikom njewočinja so
Na lěwo a na prawo.
A jich hornja połojca
Steji a so njehiba,
Za to ta, kiž spódnja je,
Dele a zas horje dźe;
Dele khodźo wočinja,
Horje khodźo zawjera. —
Z wjerchu duri wutwark jo;
W zymje z njeho kuri so.
Njezawrjenej dźeri ma;
Dešć pak do njej' njepada;
Słónčko też najjasniše
Do njej' swěćić njemóže;
Přez njej' wěje powětro,
Hdyž te durje zamknu so. —
Z kóždoh' boka wutwarka
Steji horka wotwjera,
Kóżda jako wokněška

Do swěta so pinajo,
A na kóždym woknješku
Wokeńčku maš kožanu.
Druhdy z teju wokněškow
Cećeri žórło krjepjelow.
Hdyž tón bydleńk wućehnje
A wjac' wróćo njepřińdźe,
Woknješcy so zamknjetej
Z wokeńčkomaj zawrjenej.
Dale won ta dulawa
Z kóždoh' boka dźěru ma,
A ći wobej dźěri stej
Na lik trochu podobnej,
Tola nic za mokšinu
K leću ani k cydźenju,
Hara pak do njeju dźe,
Spěw a pisk a šeptanje. —
Wjacy 'šće ta dulawa
Tajkoh' podźiwnecho ma.
Horjeka hlej na wjerchu
Widźiš třěchu kosćanu,
A z tej krytwy twjerdeje
Kosimina so dobudźe;
Tak a hinak barbita
Z khwilemi ju těłhaju,
Sukelnik pak njerodźi
Wo žane te třihanki,
Duž ta prosta wolmićka
Za sukno je njekhmana. —
Někotre pak dulawa
Nožicow so wobara,
Nosy wjele radšišo
Promjenjate pletwješko. —
Mudrišo, nět praj mi ty
Mjeno teje dulawy!

(mnohosć iden). Wot tuteho ida liczachu woni tak: dopołdnja, tak so na pisch. 12. měrz 3 pisched idus a 17. 2 po idu rěkasche. Nadrobnische wopisowanje cźasa pod starych Romjenjow namaka so w kóždym wjetschim lexiku. — Mechlerowane jiwy podleża nuczenemu ho podatkowu, noż tehdom, jeli so w nich wosebite hospodarstwo wjedźe, potajkim so wari, hewak žu wone žiwobodne.

Do Prusleje. Je-li chcecze bydlenje wumeńcź, dha bacze k temu dowolnosć wobydleńskeho hamta. Jeli so Wam njeprawda stawa, dha Wam pschewostajene, pod nadobnym rospišanjom keje wězy pola knjeżerskeho presidenty w Lěhnizach wobcźežowacź.

M. K. Po dotalnym prowisnišćim roshudźe njejanych wuhladow, so by so kupne wumeńenje njepscźiże sčiniło. Ale też wobskorźba na wopaczne wosjewjenje kupnych pjenjes we wumeńenju Wam nicźo pomhała njeby, skerje schkodźała, dokelž móhli so pohtowacź dla sanjechanja dawka. Jenicźky możno je, so dźiwajo na Waschе hospodarske połoženje na pohódnotnym městnje (po § 15 pohódn. sakonja) so temu pschecźiwicźe, pohódnoscźenje zapłacźicź. Możno, so hamtiske sudnistwo Wam pod ruku pschimnje. Hospodarske wobstejnosće dołżnika a wěricźela hraja pschi pohódnoscźenju ważnu rólu.

Směški.

** **Pschešwědźate snapschecźiwjenje.** „Wy potajkim prajecźe, so scźe tkiew wukamał a jenu j dweju hušnjzom pokradnył?“ — „Knjes sudniko, žnym sprawnu cźłowjek! A nimo toho njebych sawěscźe jenoż jenu, ale wobej dwě hušnjzy žebi sobu wjak!“

** **Djećaze praschenje.** Jank: „Nanko, bydła ty na měšacźku ludźo?“ — Nan: „Wěso, žynko.“ — Jank: „Potom pak dyrbi tam wulka cźišchcźenza być, hdyž je połměšacźk!“

** **Rospowjesć.** A. „Knjes, tiž pola waš bydli, je jebi pola mje schunku kupił a nětko praji, so ju njemaje saplacźicź! Prajece mi ras, ć cźim dha so poprawom ziwi.“ — B. „Potajkim, tón cźaš ziwi so j waschej schunku!“

** **Sso pschepłapnyła.** A. „Ach moja knjeni, proschu, pożecze mi ras Waschi nowy kłobuk, chcu djenża na konzert hicź.“ — B. „Wobzaruju jara, tón djenża žama trjebam.“ — A. „Ach djenża pschi tak hrosnym wjedrje tola njebudźecze Waschi nowy kłobuk trjebacź!“

** **Rospjerscheny.** Muž žwojej žonje: „Marta, schto dha maju tute twěrki wosnamjenicź?“ — „Djenża je tola twój twaženy dźeń!“ — „Ach tak, dha mje potom też sledźbneho sčiń, hdy je twój twaženy dźeń, so bych też ja cźi mohł někotre kwěrki stajicź!“

** **Žiwy dopokas.** „Sa moje wukubkanje na wyšschich schulach je nasch nan 25 000 hriwnow sapłacźił.“ — „Hoj, haj — djenźnischi dźeń woprawdźe malo sa pjenjesy dostanje.“

** **Dwěl.** „Macźi, kak to je: Hdyž cźłowjek na žwět pschidźe, praji so, won je so narodźił. Cźehodła so praji „narodźił“, wosjasnjej mi to!“ — „Djećo, to dyrbiscź so nana woprascźecź. Hólzy prascźeja so nana, hólzy macź.“ — „Ach scho, cźehodła dyrbjał so nana prascźecź, tón tola wo tym nicźo njeroźumi!“

** **Logiske prascźenje.** „Macźi, kelko pun małych dźěći płaci?“ — „Małe dźěći so tola po puntach njeschehowaja.“ — „Chohodła pak so potom hmydom po porodźe waża?“

** **Hubjene wobkhodne pomjery.** Wučeŕ: „Kajku njeprawdu cźinischu Jakubowi šmowjo na žwojim bratrje Jesusu?“ — Schuler: „Woni jeho pschetrunjo pschehodachu“.

Hamtiske wozjewjenja z Budyšina.

Do registra kubłowych prawow je so djenża sapisało, so je sarjadowanje a wuživanje wojnarskeho mišchtra Ewalda Eligier Ahlemanna w Nowej Wěsy pola Njeswačidła samoženja jeho mandźelskeje Augusty Madleny rodź. Lohsez w Großhartawje pschez mandźelske srěcźenje 15. měrza 1926 wusamkło.

W Budyschinje, 15. měrza 1926.

Hamtiske sudnistwo.

*

Za jewolańska schula sa hólzow a holzy w Budyschinje na Swonkownej Lawskej hasy 23.

Schulerki, kotrejž su so za domjazohospodarske polne rjadowanje samostajne, maju być z najnowischimi wopisami sobotu 20. měrza 1926, dop. w 9 hodź. wo jstwje cźo. 13 w schuskim twarjenju. Wonkowne schulerki sětka bohužel pschijecź njemóżetej, tak dołho hacź je domjazohospodarske polne rjadowanje nadpa. —

Słyšatki hólzy a słyšatne holzy do rjadowanjow za rjemjeschtnikow, pišarjk. powołanja, bźkłaćerjow a w domjazym hospodarstwje dźełazych maju so z pschedpołożenjom schulskeho wotcźeńšušskeho woisima sobotu 20. měrza 1926 wjes 10 a 12 hodź. dopołdnja wo jstwje cźo. 14 schuskeho twarjenja samołwicź.

Rozwucźowanske wotdźełenje: Knihowjednistwo, wobkhodnistwo, sakonistwo, powołanske liczenje, statcźanstwo, wuczba wo žiwjenju, hospodarske stawizny, hospodarski semjepiš, projekarske wyšowanje, powołanske rysowanje, pisanje z maschinu, twarjenje, hospodarjenje we domje, wuczba w zyrobach, pišowny wobkhad, pišmowstwo, wotkhladanje małych dźěći, jehlowe dźěła, špěwanje, turnowanje, płotowanje, rychłopiš.

Liczka schulskich hodźin: 6—8 hodź. wob tydźeń pschi tśišćinym wopytowanju, pschi dwěrčnym wopytowanju we 1. lěcźe 30 hodź. wob tydźeń, a 2. lěcźe 10 hodźin wob tydźeń.

Sa rozwucźowanje so njetrjeba schulski pjenjes płacźicź. —

Schulske wjednistwo.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje wo wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po taritje. :: ::

Čisło (Nr.) 66 **Budyšin — pjatk, 19. měrca 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Hlosy někotrych diplomatow wo njewuspěchu Genfskeje konferency.

Politiski wichor je někotre dny w Genfu sakhadźał a woar Swjatska Ludowy w jeho sakładach žiwjenje rozčěchał. Sakoržo Swjatska pytaju tu faćišćerjo, kotryž je konferency nje njeporadźenje na žurł sćinił, někto w nowinach poćerjeńćich. „Konferency mi rozprawniwy sjednoćenja Čežwjeneho Ličiża" žu je po Radźinym poćahowanju, w kotrymž je nahły konferency mi lónz wojjewi, k francouskemu a jendźelskemu ministerskemu předsydźe pśerosyli, to bychu j porjedśiwaćymi powěśćemi rozhorjeny žurł směrowali. **Chamberlain**, kotryž je je halke dźeńa na domowinu nastajił, jako hluboko ličiwdźeny porjedźer žurła rěkaše. Won je najlepśe chył, tola wyšćichi wosud jeho plany rozstorha. Elementarnemu naturkemu pozahrkej podobny wichor šaschumi, hród Swjatska Ludowa je w žiwotnim salotku fatśehaše, błyšći bijachu, kotrež wšcho śmiśerjo hrožachu. „Sćym jakožne hodźiny pśećerał, hórśe hač žym hdy sćinjeł, Chamberlain nowinarjow prosćeše, so bychu jeho dźeću rozumili. Ale **Locarnski pakt** je je jola wukhował. Won wšćehm wětram napśećiwo steješe. Wutorhnyćhmy jón a hdyž mějachmy jón sašo twjerdźe w ruzy, halke spóznachmy, so won jako **stónežnity schil europiski měr** sakituje.

Briand pśed němskimi sastupjerjemi skorješe, so „rudny podawk bolostnje sadźuwa, a konferenzyny njewuspěch wobzarowaše. Brasilski wobsłužowaše, so je swojej spjećeńwo'ćzu trapny podawk sawinowała. Briand wěri, so budźe Swjatsk Ludowy dale europiski měr schkitaćz a wójnam wobaraćz.

Pólski hrabja **Skrzynski** pólskim nowinarjam praji, so na so wottorćenje pśiwjeza Němskeje j pólskeho stejiśća jako powsćitkownje spokojazy podawk wobhladaćz. Nětko je wěste, so w septembru Pólska sdobom j Němskej Radźine dyrbło dostaće. Położenje žo haćz do bližićeho poźedźenja w nadźiwje tak wožaženi, so Pólika jej salećaze stejišćo we Swjatsku Ludowy dostanje." Na praśchenje, haćz budźe žo haćz do septembra mjes Němskej a Pólskej wo wěźnych pólsko-němskich praśchenjach jednaćz, hrabja Skrzynski wotmolwi, so žebi to jara pśeheše.

Dr. Benesch je je sastupjerjom „Neue Züricher Zeitung" wo położenju w Swjatsku Ludowy rěkaŕ. Po jeho mėnjenju **njeje w praśchenju kandidatury Pólskeje na žydło w Radźe jaunych wobrjeźnoscžow wjazy.** Pśichesjednośćej mjes wobėnaj statonaj je dospołna. Dospołnje je dojednane, so Pólska hromadźe j Němskej žydło w Radźe dostanje. Krica, kotraž bė w Swjatsku Ludowy wudyrila, nima žanoho wliwa na poměr mjes Franzouskej a Němskej.

Schpaništi sastupjeŕ **Quinones de Leon** nima wjele nadźije do pśichodża. **„Mam sa jara wobrjeźne, Radźine praśchenje haćz do septembra rosrihaćz"**, won nowinarjam praji. Schpanitka je swólniwa, so pśichi pśeheptanju praśchenja wobdźělićz, w kajkim wobžahu měła žo Rada rosšěrićz. Wot wunoschka tutoho žohudźela budźe powšchitkowne fiukowanje Schpanišće w Swjatsku Ludowy wotwisowaćz. Kaž pśiedy dźensy też w pśichodźe to dopjelnićz, šćitoj žony Němskej błudili. Wobswědčenja sympathije, kotrež w polnej zhromadźiznje Němskej pśećahu, hu naśche pokne pśichitkoženje namakale."

Italiski **wotpósłanc Grandi** na praśchenje, ćehodła žo Italika njeje **w polnej zhromadźiznje** žłowa jimała, wotmolwi: „Chamberlainowe a Briandowe žłowa wo wottorćenju pśiśinjenja Němskeje a wo sadźerżenju Schwedskeje a Češkoslowakskeje žu też mėnjenje Italiskeje wuprajiłe. Wobešćiteho wobsłužowanja Italiskeje njebė tohodla trjeba."

Vandervelde wo stejišćeju Belgiskeje praji, so je žo do pokuje zhromadźiznu s Briandom wo stejišćeju Franzouskeje dorećzał.

Wažne znamjo

wo zajimje knježerstwa nastupajo wučenje serbskeje rěče w ludowych šulach.

W někotrych rěžnje němšćanych šulach Budyšćanskeje wokolinty pśebywa dźensa jadny wopyt. Knježerstwowy prezident z Lěhnicy dr. Poelchel se z swojim referentom za ludowe schulstwo, někotři knjeza se sakitskeho ministerstwa za ludowe wukubłanje a sastupcy wokrjesnjeho hejtmanstwa dźechža žo pod wodźenjom wokrjesnjeho schulskeju radźićelow z Budyšcina a Kamjenca wo roswuczowanskej methodźe w tutych schulach, wožebje wo wuczenju serbskeje rěče serbskich dźěći, roswuczenej. Po wopyće sakitkich schulow hdźeža někotre schule žuždneho pruskeho Wojerowskeho wokrjesa wopytaćz."

Witamy wutrobnje wopyt tutych wjelemóžnych knjesow do naścheho serbskeho krajika. Witamy pśehe wšćehm sa-mėr jich wopyta. Bóh chyli dać, so by z tuteho wopyta wurostło žohnowanje za naśche schule a dźěći, sa naschu domisnu a sćerśchu wótčinu. Naśchemu knježerstwu nóženy wobkruczićz, so najlepśe stawy serbskeho luda žu žebi wedomne žiwoje narodnosće. Tute nij mało ważoze mogy bychu žo se sahoritosću a z pomoc wutrobu wėnowake spěchowanju zhromadneho lepšcheho lubeje domisny a sćerśkoteje wótčiny, widžo, so jich narodnosć tu njeje cżerpjena, ale ważena jako ważny faktor hospodarskeho žiwjenja se žiwjanskimi ludami, schtož je dźensa za Němsku tunje won se žiwjenjetam sajimom. A tymle rěčam kluč je naścha maczerna rěć, sa cżož je ju Lipscżanska universita spśinała a mytowała znamjenitu knihu naścheho dr. Muka: Historische und vergleichende Laut- und Formenlehre der wendischen Sprache.

Njedowěrjenje přeciwo Külcej so začisło.

Kommunistiske wuprajenje njedowěrjenja pśećeźiwo ministrej šmitskowskich naležnoscžow Külzej je němski žeźm sćišnyło. Wo wuprajenju njedowěrjenja němskonazionalneje strony pśećeźiwo Külzej žo po njenje wothłosowaschе. Sa njo hłosowachu: němskonazionalni a němskolidowy. Kommunistkoju žo wothłosowanja wostajichu, njes tym so sozialdemokratoju a knježerstwowe strony pśećeźiwo wuprajenju njedowěrjenja hłosowachu.

Němskonazionalne wuprajenje njedowěrjenja žo z 252 pśećeźiwo 97 hłosam sačišnyło.

Namjet **dr. Scholza** z němskeje ludoweje strony, so by žo wuwjerk postajił, kotryž měł **wustawu z nowa pruhowaćz**, žo pśećeźiwo hłosam němskonazionalnych, bayerskeje ludoweje strony a němskich ludowzow wotpokasa. Tehorunja žo wotpokasa namjet němskoludowskeje strony, so by žo wólbna staroba wyšše stajiła a žo němskostatne barby pśeměnjeńe.

Namjet, so by žo němskostatny schulski sakoń bórzy pśedpołožił, žo pśichija, tehorunja namjet, so by žo pśed sastupjenjom do zjednośćenje legije warnowało. Zapódłane

Němskostatna rada wo dawku na automobile.

W němskostatnej radźe žo schtwórk wo dawku za automobile wuradźowasche. Wobšamknuły žo dawk na cżežke autonotbile w pśećerėtu wo 150 prozentow, na motorske kola wo 280 prozentow a na wožbowne automobile wo 50 prozentow powyšcżiśi. Pódla teho žo wuzwobodźenje automobilow lekarjow na wjaźy a małych městach z dawka wotstroni. Wunoschk dawka žo niz kaž haćz dotal po położy, ale w pśichodźe wschón sa wudźerżenje puczowu nakoži. Dale bė wubjerk wobsłužowanych, na pśichodźeschi dawk położiće, pokna zhromadźizna pak jón wotpokasa.

Po namjeńcze Sakskeje žo rozdźělenje dawka tak postaji, so žo bwė wšmińnje dawkowoho wunoschka po mėstnym wunoschku a tśi wošmińny po wobydlerskej liczbje a po wopschijeću plonin postaji.

Inženjer Schulze w bludnizy wumrjeł.

Barlinske statne rěčnjišćo bė inženjera Arth. Schulze, kotryž bėchu dla wobdźělenja falšchowanja franzouskich tyšaźfrankowskich bankowkow sajeli, do bludnizy w Gerzberge dako, dokelž Schulze w pśehladanišći jatbje znamjenja duchathorosće pokasowasche. Tele dny je Schulze we bludnizy, hdyž na njeho widliščeża khodźachu, wumrjeł.

Kriza we wuhlowym hórnistwje.

W Barlinje je žo schtwórk senat němskostatneho wuhla sešćk. Hórši hejtman Bennhold rosprawu wo położenju we wuhlowym hospodarstwje poda. Hórnistwo njeunóže wuwjerć wuhlo w dožahazej měrje wotbyć. Wobźebje cżežko po tym porubrśe wuhlowe jamy cżerpja. W Porubrśez je nėhdźe 40 000 hórnikow bjes dźela. Wobstatk wuhla je žo wo nilijon tunow smjeńśiśi, ta to je wobstatk koksa wo 100 000 tunow pśićiběrak. Też sakike kanjesitnowuhlowe podobnki žu pozlednje měźazy cżežko pod njewotbyćzom wuhla cżerpśe,en Pozlednje lėta je žo 10 milijonow tunow wuhla njenje dyźi pśedawśe lėtu pśećerjebako. Wotběranje pśećertjebanja wuhla wobzebje z wrócżokročazym hibanjom němskeje żelesoweje industrije swiżnje.

Češkoslowakske ministerstwo wróco stupło.

Cżeškoslowakske ministerstwo, z kotrehoż pśedsydu bė wjednik cżeškoslowakskeje ratarskeje strony, Schwehla, je wrócżo stupiło. Sapśeczo žo njebodź, so staj Schwehla, runje kaž jeho sastupjer w ministerstwowym pśedsydźistwje, sozialdemokrat Bechyně, thoraj. Wobaj dyrbitaj po radźe lekarjow swoju sjawnu dźełarnosć sastajićz a žebi dźeśaki cżas wotpocżinka popśećez. Khorosći wobeju ministrow pak njeje z płownej pśicżinu ministerstwoweho wrócżostupjenja. Mėsto njeju hyschtaj žo lohko nażłeńdnikaj nantakelof. S nastorkom ministerstwoweje krizy bė žadanje ratarskeje strony z stajnymi žitnymi zlami. Po loni pśihjatym zakonju w Cżeškoslowakskej žitne cła halke potom do mozy stupaja, hdyž je žito na wėźu płacżinu spadło. Ratarstwo njeje žo z tymle postajenjom spokojiło. Wono sa sawjedźenjom stajnych žitnych zlow žadasche. Sozialdemokratoju žo sapowědźichu do nich swolicz. Pódla teho bė njes politiskimi stronami, z kotrychž ministerstwo wobstejesche, njepśećeźenosć w praśchenju wo statnych pśihódźerkach sa duchownstwo a wo pśichródźenju wojerskeje słužby. Prezident Mazaryk njeje spytał, dotalne ministerstwo w sastojnstwje sdźerżeć. Je žo sa nałkwilne ministerstwo rozsudźił, kotreż nimale zyke je sastojnikow wobsteji. Prjedawskeho ministerskeho pśedsydu Cżerneho je z Brna powołał, so by nowe ministerstwo sestajał. Cżerneny pak ga pśichi tym njeje swobodna ruka wostajila, ale liśejna ministrow je žo pod wliwom dotalnych knježerstwowych stronow sestajała. S dotalnych ministrow zwonkowny minister dr. Benesch a finanzny minister dr. Engliš w sastojnstwje wostanjetaj.

Powyšcżenje zlow w Awstriji.

Awstriski parlament je wobsahnuł zło na zokor, superfossfat, smjerśne mjaso a mloko powyšcżiś. So mohło ga też zło na żelezo powyšcżiś, žo nėkotre wikowańske frėżenia wupowėdża.

Srjedźoeuropiski pakt mjez Francowskej, Južnosłowjanskej a Italskej

Genfski dopisowaŕ Londonskich „Times" zhoni, so žu Briand, Ninežicz a Grandi w Genfu wo sadźadach pakta mjes Franzouskej, Južnosłowjanskej a Italskej dojednali. Pakt žo na srjedźoeuropiske należnoscže pocżahuje, kotrež mjenowane tśi staty sajimuja. Pśidhe wšćehm na žo z tutym paktom pśisłuschnjenju Awstriske z Němskej wobaraćz. Podpiśanje a wojsewjenje pakta njeje žo hišcże za nuse mėło a je žo na podźišći cżas wottorezićo. Pśched złonczonym dojednanjom wotmėje žo hišcże nowa konferenza, kotraž ma nėkotre paktowe podrobnoscže wuprawiećz.

Podawki w Chinje.

Bolschewiska parna łódź „Oleg" je pśched Takuske wobkjerdźenja pśišła. Wójniske łódźe marschalka Cżangtšolina žu je sadźerżale. Pśichi pśeheptanju na łódźi žu wulke hromadu tšelbow a munizije w hodnoscži 2½ milijona dollarow namakali. Rušći bolschewiści namėstny konsul we Tientsinje je žo do Taku podał, so by wuschkowal, so by žo sadźerżana łódź puschczila, jeho krocżele žu pak bjes wuspėcha wostale.

Ludowe žadanje za wuswojenje wjerchow.

Žadanje němskich wjerchow za furunowanjom jich nehdyšeho wobšedženstwa je so monarchistisku wotz šte sčežkwki mjeno. Demokratiolo w němskim žiwnje běchu wosebity šud namjetowali, kotryž měł wo žadanjach wjerchow rozsudźeć. Kommunistiolo a sozialdemokratiolo hišće dale dźěchu. Zadachu, so bychu so wjerchowje bjes furunowanja wuswojili, a so by němski lud tole žadanje podpisał. Ludowe požadanje sa wuswojenjom wjerchow je so mjes tym wotmjeło. S najmjeńša wóńom milijonow k wólbje wopravnjenych wozbow je so sa wuswojenje wjerchow podpisało. Mjes podpisarjemi su, kaž jich ličby se wschelakich mjestow dopokazuja, niz jenož sozialdemokratiolo, ale tež mnohi pschiwušlušnicy nješozialistiskich stronow. Monarchistiska myšl je z tym w Němskej njewobzamane poražene poćerpiła. We wjetšich mjestach a industrijowych stronach je so wjetšina wuhwolerjow sa republiku wuznała. Wočakuje so, so by, hdy by k tajkemu wothłosowanju dochło, liczba pschiniwowarjow republiki so hišće we wjazore milijony powjetšiła.

W industrijowych wušach południšeje Luižy je so wjeršina k wólbje wopravnjenych sa požadanje wuprajiło. W Zitawje je podpisało 10 998, w Bertelsdorfje 832, we Dittelsdorfje 710, w Großschönauwje 2374, w Hainewalde 837, w Hirschfelde 1219, w Hörnitzach 835, w Jonsdorfje 762, w Leutersdorfje 1569, w Olbersdorfje 2802, we Mostrowzu 531, w Ruchnowje 2795, w Seifhennersdorfje 2713, w Seitendorfje 911, we Wuhanežizach 508, we Lubiju 2898, w Nowym Salzu-Sprembergu 1453, w Neugersdorfje 5 555, w Habrachežizach 3370, w Starym Lubiju 483, w Bejerkach 545, w Bertheldorfje 600, w Kunnwalde 1089, w Ebersdorfje 521, w Elbawje 2100, we Dažinje 140, w Bukezach 38, w Kemnitzy 202, w Kellizach 177, we Dažinku 95, w Malej Sswodnizy 104, w Kohlwaldy 21, we Kottmarsdorfje 394, w Koporjach 57, w Laubje 294, we Luchawje 28, w Kiwaldze 333, w Njechanju 2, we Njesjuwowach 2, w Niederfriedersdorfje 512, w Hornim Kunnwalde 448, w Oberederwitzach 1230, we Wolschnizy pola Lubija 83, we Wopalej 1026, w Schönbachu 780, w Holbinje 909, we Walowach 12, w Budyšinje 8675, w Schöračhowje 586, w Semizach 735, w Korjenju 689, we Njedarjezach 703, w Kamjenzu 2751, w Semilnej 633, we Čornych Nožizach 167, w Sohlandze 1620, w Tuczizach 180, w Ohornje 332.

W dalšnej Sakskej: w Drježdźanach 200 000, w Freitelu 17 271, w Lipšku 239 747, w Kamjenizy 113 500, we Shorjelzu 28500, we Wróblawju 155652, w Halli 40406, w Braunschweigu 40 670, w Altonje 66 000, w Mnichowje 99 600, w Nürnbergu 97 000, w Stuttgartu 98 000.

Wunoschi podpisanja w Budyšinskim hamtskim hejtmanstwje: Wuriizy 136, Bart 36, Boschezy 32, Brěšow 10, Bosankezy 4, Bobolzy 48, Bolborzy 65, Boranezy 35, Brěšynka 51, Bronjo 24, Brěžyna 86, Bukojna 9, Bórk 9, Porchow 116, Kamjenej p. Radworja 8, Kamjenej p. Rakez 17, Kosslow 22, Kheln 62, Komorow pola Kluschca 29, Komorow p. Rakez 8, Kortniza 23, Khróšt 216, Dobruscha 494, Dobroschezy p. Malschez 10, Dobroschezy p. Njeswačidła 11, Maly Wjelkow (wješ) 36, Druzkezy 74, Drožđizi 65, Haslow 8, Droby 58, Dubrawka 91, Bělschezy 106, Husta 122, Hlina 57, Hnaschezy 57, Kobjelń 47, Hodjizi 93, Hrodźischczo 44, Wulka Dubrawa 439, Budeschezy 377, Wulki Wjelkow 20, Jenschezy 36, Kupoj 65, Korsyń 689, Budyschink 48, Suborniczka 191, Saidow 17, Klusch 26, Rakezy 290, Krakezy 98, Kschiwa Borschcz 21, Kubschizy 18, Lipicz 57, Léton 1, Lahow 2, Lemischow 32, Lomik p. Minakala 27, Lomik p. Njeswačidła 1, Libuchow 5, Luh 52, Lupoj 51, Lutobcz 20, Malschezy 107, Malkezy 10, Miedzojs 113, Mérkow 130, Mjeschizy 18, Minakal 62, Mitkezy 2, Mnischonz 84, Nadjanezy 15, Njechorń 19, Njesdaschezy 7, Njeswačidło 57, Nowa Wješ n. Spr. 75, Nowa Wješ p. Rakez 9, Nowa Wješ p. Njeswačidła 11, Delnja Hórka 28, Delnja Kina 52, Hněwšezy 4, Hornja Hórka 276, Hornja Kina 49, Horni Wujkow 7, Wowzinow 8, Pjsowzow 96, Wézizy 32, Pluškezy 19, Pomorzy 50, Pschiwézizy 64, Porschizy 95, Bóschizy 35, Khwaczizy 80, Khasow 44, Rabezy 9, Rachlow 20, Rakozdy 57, Radwoz 122, Raschow 118, Ratarjezy 84, Rosswodezy 143, Czeschwene Noshizy 45, Sahlow 21, Sskona Borschcz 10, Jarki p. Kluschca 21, Sarkez 16, Ssmochczizy 20, Ssmilno 633, Sdžar 15, Djedźinkezy 219, Ssulschezy 28, Ssowrjezy 6, Lichań 14, Trejschezza 20, Sczizzy 86, Czichozy 51, Djekhorjezy 30, Czemjerzy 1, Trupin 6, Wbohow p. Njeswačidła 2, Horni Wujeh 7, Wodezy 16, Stróža p. Huczizy 48, Wawizy 13, Wichowy 43, Weickersdorf 703, Motydki 164, Wjeschel 56, Wétrow 10, Wjelecžin 1058, Wujeźt p. Pomorz 43, Wujeźt p. Wósporka 8, Wurkis 55, Worzym 17, Schejschow 58, Tšeschkezy 6, Zokow 30, Czelchow 20, Bjedrušk 57, Hrubjelczizy 105, Hora 5, Huczina 56, Hajnizy 76, Wbohow p. Budestez 87, Jenkezy 73, Jaženza p. Njeswačidła 8.

Ze Serbow.

Bujownica.

Pjatk, 19. nalětnika.

Josefa, zastararja Jezusa.

† 1879 pólski basnik Kraszewski, kiž je za serbskich studowacych nahladny stipendij założił, při składnosći swojeho 50lětneho jubileja jako spisowaćel.

† 1840 Handrij Lubjeński, w swojim času wot wšitkich Serbow bjez wuwzaća wysocy česćowany farar primarius w Budyšinje, kiž hišće dźensa zabyty njeje. — Běše burski hólc z Rachlowa, je hromadźe z měšćanskim radźićelom Klinom njebojazinje wustupił za Serbowstwo, wjele serbskich knihow, kurlušow, předowanjow a druhich spisow wudał, jo so z lubosću staral wo młodobu Handrija Zejlerja, kotrehož je za Serbowstwo zbudźował. Je sam rěčnicu a słownik spisał, a Zejlerja pohnuł na zakładze swojeje rěčnicy nowu rěčnicu pisać. — Najbóle pak je Lubjeńsku skutkował přez swoju dostojnu wěrjacu, raznu powahu. —

Plěchej njoje česaka trjeba! Přisłowo.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 738, hygrometer +1, thermometer wo dwě +6. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 740, hygrometer 0, thermometer w nozy 0. Wuhlady na połkmurjene, z cžasami jasne njebjo, hewak malo pschemjenjenja. Wječera rano cžežnjesche so wyschina z jendźesstaje pisches połnozne morjo do Schwedskeje. Nižiny cžehujechu so wot wscheznje Europy pisches pschednjoscinske morjo do Wólskeje a Ruskeje. Wjedro po dźesći swój dotalny rjany ras sakhowa. — Jutše hobołu stónčko 6,07 hodź. khodźa a so 6,10 hodź. khowa. Mjeńsch khodźa dopołdnja 9,38 hodź. a so w połnozy 12,50 hodź. khowa

— **S pschiležnostnu zyrkusa w Budyšinje** wozbje wschesu 21. měrca wósmowy omnibus po sčežkowazym planje mjes Budyschinom a Suborniczku:

S Budyschina	12,30	3,10	7,30	11,30 hodź. popołdnu
do Suborniczki	1,20	4,00	8,20	12,30 hodź. w nozy.
Se Suborniczki	1,30	4,10	8,30	12,30 hodź. w nozy,
do Budyschina	2,20	5,00	9,20	1,20 hodź. w nozy.

(Sobotu a pónjdźetu w nozy jěžby po potrjebje. Dalsche je zhonicz pola wosowcho wjednika.

— **Wosebity automobil za cyrkus!** Dokelž cyrkus „Barum“ w Budyšinje přebywa, na Budysko-Kamjenskej autowej čarje wot pjatka, 19. hač do póndźele, 22. měrca wosebity wós statneho automobilnoho zarjadnistwa pojedźe:

z Budyšina (dwórnišća)	pop.	3,30 hodź.
z Prědźec	„	4,01 „
z Lejna (hosćenca)	„	4,16 „
z Klóšstra (Pančic)	„	4,28 „
do Kamjenca (dwórnišća)	„	4,58 „
z Kamjenca (dwórnišća)	pop.	5,10 hodź.
z Klóštra (Pančic)	„	5,40 „
z Lejna (hosćenca)	„	5,52 „
z Prědźec	„	6,07 „
do Budyšina (na třelnik)	„	6,38 „

Samany wóz jědźe po skónčenju předstajenja wot „Třelnjo“ wróćo do Kamjenca. Za nócnu jězbu so 50 procentow k płaćiznu přirazy.

— **Sswobodne mjasowe jětki (Freibank) w Budyšinje.** Ssobotu, 20. měrca, dopołdnja wot 9—10 hodźin wotedawa so ßyrne howjasje mjaso punt po 60 a 40 pf., ßyrze ßwinjaze mjaso, punt po 60 pf. Sswinjaze mjaso wotedawa so jenoż na cžišla 221 hač 320. Dźěłonjemějerjam wotedawa so wot 11 hač 12 hodź. dopołdnja.

— **Powołanska schula w Budyšinje.** Saidźenu njedźelu puschči powołanska schula ša tuto schulske lěto 40 schulerjow a 230 schulerkow. S jednorej ßwjatočnosću puschčichu so schulerjo dopołdnja. ½9 hodź. we jstwje cžo. 13 w schuli. K. pschemyßlowy wučeŕ Steglich napominaschе wotkhadźazych k połdnjenemu rafej, so bychu na jich dalsche cžełne a duchowne wukubłanje važnosći kładli, so bychu połdźischo wuspjeli kruzi mužojo być. Hišće zyle ßwonkownje bě wotkhadźaza ßwjatočnosć 230 schulerkow, kotrež je ßwojimi pschiwuznymi wulku salu realki hač na połdnje město pjelnjachu, wobschěrnischeho rasu. K. schulski wjednik Heinrich powita cžestnych hośći, kotrjž běchu so w bohatej ličbje sešeli, mjećanzkich zastupjerjow a nowy schulski wubjerk. Swoju roßohnowansku rěcź załoßowaschе na ßłowa bałnjeńci Marje z Ebner-Eschenbach: „Schtoš ßu hižo dokonjał, to zapomń, schtoš masch hišće dokonjecź, to wobmyßl!“ Po krótkim wrócźopohladnjenju na wołobinski wołsud wotkhadźazych schulerkow, kiž najbóle z cžasa nuzy němskeho kraja wukhadźeschе, dźakowaschе ßo Budyschkej měšcžanzkej radźe, wosebje schulskemu dezernentej, k. měšcžanoße dr. Försterej, wutrobnje sa wschо, schtož je ßo w połdnjim schulskim lěcže za powołanske ßtrucženje młodych holzow cžinikło. Nječjnk spomni dźakownje na pschiprawjenje pschikkadnje wuhotowaneje schulskeje kuchinje w starej ßyrotowni, z jstwu ßa ruczne dźěła, dalscheje jstwu ßa wědomostne rozswuczowanje a wobstaranje pißanskich maschinow. Dla hołpodarskeje krisy, w kotrejž smy žiwi, ministerstwo za ludowe rozswuczenje njeje dalschu połnu rjadownju ßa domjaze hołpodarstwo pschiwołiło, so mjeńsche ßo še 117 samołwjacznych jenoż 60 schulerkow pschijeła. Budyschkej měšcžanßkej ßkupinje powołanskeje organisaźije němskich hospoßow, na kotrejež nastork ßo tele rjadownje zakładźichu, ßo w mjenje prénich schulerkow tychle rjadownjow, kiž nětk schulu wopuschčichu, wutrobnje podźakowachu. Tele rjadownje też starschi pschipóßnaja, kaž to ßo kóždym lětom roßcźaza ličba samołwjenjow dopołkaje. Njech je to, schtoš ßu ßwojeho ßtawa a powołanja wědomne ßony, stat a gmejna njedźiwajuz hołpodarßkeje nuzy ßa naße młode holzy tu ßtworkte, tułym ßa jich pschichodne hołpoßyne powołanje prawe napominanje: Schtoš masch hišćeže cžinicź, to wopomń! S cžłopłymi ßłowami wutkkadowaschе ßo wotthožujazym schulerkam ßłowo: Niczo lěpše njeje, hač ßo by cžłowjek wjeßely był w ßwojim dźěle, pschetoš to je jeho dźěł. Se žiwjenja schulskeho ßjednoßerßtwa njech ßebi jako praktiske ßtarßanske pósnacze do ßwojeho jednoreho pschichoda wosmu mużł: Nam mni ßaleji, hdy ma być ßi naßchim ludom a jeho pschichodom lěpje. S modlitwu k. pschemyßlowemu wyschičeho wucžerja a Priebka ßtónczł ßo ßwjatočnosć, kiž bě ße pschednoßčkami na klawérje a khórowymi a jenoßpěwami schulerkow wobwjenzowana.

— **Bětnarjo muja 3½ léta wukuncź.** Hospodarßke ministerstwo je po ßdźelenju Zitawßkeje pschemyßlowoje komory postajiło, so maju bětnarßzy wuczehowanzy wot 4 léta 3½ léta wukuncź.

— **Do Rakez a wokolnych wjßow!** K dźenßnischemu cžišłu pschipołožichmy kopjeńk homóopatha k. Ericha Frauendiensta z Drježdźan, kiž ßmjeje tule njedźelu, 21. měrca, dop. wot ½11 hač pop. do 4 hodź. rěčne hodźiny pola łokoweho wikowarja k. Hampela w Rakezach na Hkownej drózy. K. Frauendienst wuhoji wßche ßnutkowne a ßwonkowne khorośće, wobzjeje też bolaze nohi a rany z homóopathiju, biochemiju a maßażu. K. Frauendienst njeje žadyn zuły, je rodźeny z Budyschina a čehodła wokolinu derje ßnaje. K. wikowar ßedźnych łokow Hampl w Rakezach je jeho ßwak. Cžeßkokhori kotrychž dyrbi k. Frauendienst wopytaź pschiłicź, njech ßo pola k. Hampela ßamołwicź dadźa, hdyž też kóždy cžerpjacy wißho dalsche ßhoni. K. Frauendienst je pschi ßwojim

Bratrowy mordar.

Kriminalna novella.

13] (Skónczenje.)

S tutymi ßłowami wobroćił kóždeŕ cžołm, ale pschi tutej ßtkadnosći budźechmoj bjes maka na pěśćišchežo sajeńoj.

„Cžołm móże ßo roßkamacź kaž worjeschna ßchkorpina! Wjeŕ ßo na kedźbu, ßtary bledźako!“ jemu pschiwołach.

Wßcho běßche kaž je ßcźinoßtym ßawodźewkom ßakryte, mężacźt běßche ßo ßa mróčeł ßthował, a njeběße mózno, pschedmjetny na ßchtyri kroczele ßdaleńoßcze jaßnje roßeßnawacź. Sa nektore wokomitki wustupi mężacźt ßesad mróčelow, pruha ßwětka padje na thabkowazy cžołm a wujběhowaßche nadobu kóđźerjowu hkowu zyle jaßnje. Ja ßo njemylach, ßaßo ßedźeßche wjeczitwy ßcźin pschi mójim doku; ß jenej ruku dźerźeßche prawidło a pokaßowaßche mi ß wohidnym ßmjeczkom bjesdno k mojimaj nohomaj. Wßchón bludny walcźi ßo ße ßtrachom na tole ßcherjenje a ßapocźa ßo ßadwělowazy bój. Skónczńje, haczrunjeź mi dych we wutrobje wjaßny a wutroba biwaßche jako by ßo chcyła roßkoćicź, cźiłnych kóđźerja do žołtkow a dopčch płuwaja brjóh.

Nasajtra ßhonich, ßo je ße Hugo ßatepił, a njemako ßo tomu dźiwach, ßo jeho ßmjercź njeßdożu pschipißuja.

* * *

Skónczńje poda ßo moja ßtrowota tutym wobßtajnym Łwilam a ja buch tak ßtaby, ßo njemóžach dale puczować. Saczuwach ßyluu žadoßć, ßwoju domißnu ßaßo widźeć a tam ßwoßtacź, donič njebych tam ßwoje njekhmane ßtójtniße žiwjenje ßkóncził... Ale ßcherjenje běße ßylniche dyßli ja... njeßłoßo njemęßcße końca..

Njebydłach hišćheże ani ßchčeć mężazow we wokolinje New-Dolgelly, pod ßchtitom ßwojeho ßwérneho ßłużownika Petera, hdyž mje tón na někotre dny wo dowol proßchęße, ßo by ßwoju ßwójbu w Irlandßej wopytacź směł. So by ßo roßzhonował, ßaßtupi na ßmérkach do mojeje jstwy.

„Mój dobry Peterßo“, prajach jemu, „njeßmęcze wotenčź, njewupiwßchi prjedy ße mnu ßchčenčźku na roßzhonowanje.“

S tutymi ßłowami pschinjeßech bleßchu ßtareho Malvańera. Pschißunnych bleßchu a nałach... tola, to njebě Peterßowa, ale ruka mojeho bratra Henryja... S toho cźaßa, ßo běch ßo ß Lancaßhiry wróćił, pschejeźdźeßchowachu mje ßamomordarße myßle; psched tym běch bleßchu Malvańera ß jedom ßmęßchat, a pschipad běße cźłuk, ßo runje tule bleßchu do rukow hrabnych. Ja nałach, Peters ße ßwoje, ß wodźeßknatej kißalinu ßajedożcźeny, jako by ß błyßkom k ßemi poraženy był!

„Saßo hižo tole žałoßtne, cźertowßke ßewjenje“, ßawołach; budźe-li mje wěcźne ßchercź a pschejeźdźowacź?“

So pyßchtej mojej wocźi cźěło hižo wjacy widźeć njetrjebałach, cźuch ßo ßpalicź. Drasta běße ßo wßcha hižo ßpalika, hłowa pocźa ßo ßwuhlicź, ale mi běße, jako bych w heli tcźał... Pschcpoßdże wopßchimnuch ßcźěhwki tohо, ßchtoż běch cźinił, podułnych płomjo, kotrež běße hižo divan ßahrabło, a donjeßech cźěło na ßwoje łoże.

To, mój łuježe, je ßtraßchna hißtorija mojeho žiwjenja... Krej, jeh mje duhxtej..! Hdyž ßcźe wy poślednje ßłowa docźitał, ßym pscheßtał hižo žiwy być...

James Tyrone.

Haczrunjeź běße mißchtr Francis Barretti ß tutymi dźiwnymi wośjewjenjemi hłuboko pohnuty, to njeběße ßo tola taßkeho tragiskeho końca nadźak. Haczrunjeź widźeßche, ßo jemu nicźo wjacy cźinicź njeßbywa, dźeßche tola, liśt w rukomaj, je ßwojeho wobydlenja a dóiđe ßpěßchnje do taverny „K ßtotemu końjeŕ“. Tam potom ßetka ßo je mißchtrom Gißbornom, coronerom a ß jednacze pschißaźnymi, ßtyrjomi kollegami, kotrjž runje zyle wußtrózonč ß pośledźeńßkej žurle pschińdźechu. W tom wokomiku, hdyž dyrbjeße być psched ßudnikom dowjedźeny, běchu ßir Richarda Cockerilla, abo ß prawdu prajene, lorda Jamesa Tyrona morweho w jeho łožu namakali.

Hnydom ßo wotmęwaze pschepytowanje mężtna, na kotremž bě ße ßamomordarßtwo ßtako, pokaßa, ßo je wobßkorjeny wjazore teßtamentarißke postajenja ßawołajił. Mjes druhim nadpadny we wotkßaniłowaje dodawku, ß ruku ßemrćetwo lorda napißanem, ßcźěhowaje mężtno: „Tohorunja ßawoßtaju namrěwzam ßwojeho komorneho ßłużownika Petera dźědźicznу pjerßchcźeń Tyronow.“

Tónle pośledni pschidawk bu najprjedy wuwjedźeny na dnju po pothowanju ßir Jamesa bu pjerßchcźeń na ßjawnem pschedawanju ßa jednacze puntow ßterlingow kupjeny a tale ßuma pschiwußnym njeßłoßownoho wopora pschipoßłana.

(Kónz.)

hojenju hižo jara wulke wuspěchy měr. Tež ma pomerne płaćiśiny.

S **Krakej.** Sjowny pucj ſ Krakej do Lětonja ſo dla nażypowanja na Krakeczańſkich honach wot 18. hacj do 23. měrza ſawrć. Jěduy wobkhad pokaże ſo na Delnju Kinu.

S **Bukej.** Wutoru wjeczor pſchedwidźeſe ſo w ſali Stangez hoſcenza miſijonſki film Herrnhutſkich. Wołodni běchu ſo w tak ſylnej liczbje ſeſchli, ſo wſchitzy měſtna njedoſtachu. Tež popoldnju bě ſala hižo pſchepełnjena. Naſch woładuy poſawniſt khór pſchewodźeſche ſe ſwojej hudźbu nekotre khrluſche a poſpiewi w pſchestawkach nekotre khorale. K. Waldner Herrnhutſkeje miſijonſkeje ſchule roskładaſe naſprjedy wobſtejnoſeje kraja Suriname. Poda ſajimawy hiſtoriſki pſchehlad wo rozwiću kraja pod kujeźjowom hołych, wo njewólniſtwje, wo pſchiwożowanju błyſkich dźěłaczerjow, hdyż běchu w lěcze 1863 njewólniſtwo woſtrowniſ. Tak ma kraj, kiž je ſchtyri króć tak wulki każ Saſkſa, ale jenoż 150 000 wobydlerjow, dźenſniſchi dźeń jara namješchane wobydleršſtwo. Bydla tam potomniſy cžornuchow, Jawanojo, Indiſzy, Chinſzy a Indianojo. Tak wſchelakore kaž tu tam ludźowe rasy, tak wſchelakore ju tež nabožne nahlady. Wjele cźežkeho ſprózniwreho dźěła bě trjeba, ſo by ſo tymle pohanam k khreſcžanſtwu pſchinjeſło. Ale je ſo radźiło. A dźenża je tutón kraj mjes Atlantiſkim morjom a połnóčnej wjeſu Braſiliſkeje kraj ſmutkowneho miſijonſtwa. Potom pokaſa k. Waldner ſ pomocu ſwojeho ſwěrneho pomocnika nekotre proſte a tež žiwe wobrazy tutoho kraja. Kraſne wobrazy pokaſowachu kraj a ludźi, pralěſ a puſtu a płodne płahowańje. Pſchitomni widźachu, kak ſo ſoſej, kakao a zokor płahuje, kak khwinjace khłobaſi nastanu. Woſebje rjane běchu wobrazy jenižeſkeho a ſdobom khowneho měſta Paramaribo, kiž ma nětźe 40 000 wobydlerjow. Ludźo tam nimale wſchitzy w twarjenjach ſa jenu ſtwójbu bydla. Sbožowny kraj! A tola nic! Zaloſtne khorośe, malarija wuſtaja a druhe tam Europjanam p'chebywanje ſkoro njemóżne cźinja. Na konzu poſpiežichu ſo hiſchcze wobrazy ſ indianſkich wjeſow, hdźež ſo jednore indianſke reje pſchedwjedźechu. Spokojeni wróćichu ſo k wopytowerjo do ſwojich domow.

S **Lubiſa.** Rad ſamoſenjom konditorſkeho miſchtra Bjedricha Adolfa Biſchoffa w Lubiju je ſo 13. měrza konkurs wotewrił.

S **Lipicza.** Sjawny pucj ſ Minakala do Hermanez ſo dla nażypowanja na Lipiczańſkich honach wot 19. hacj do 27. měrza ſawrć. Jěduy wobkhad pokaże ſo na Pžowje.

S **Njeſwacžidła.** Sjawny pucj ſ Njeſwacžidła do Wohowa ſo dla nażypowanja na Njeſwacžidliſkich honach wot 18. hacj do 31. měrza ſawrć. Jěduy wobkhad pokaże ſo na Holeſchow a Mały Holeſchow.

S **Rałcz.** Ruczne dźěła a wyhowanja naſchich ſchulſkich dźěći ſo każ w ſaiſdźenych łkach tej łětża ſajo wuſtaja. Wuſtajenża je njedźelu, 21. měrza w „Tſeſelni". Wjeczor ſměje miſijonar ſ Herrnhuta pſchednoſchk ſe ſwětłowobrazami w miſtijonſkim dźěle, kraju a ludźoch w Surinamje.

S **Kamjenza.** Swój 25 létny miſchterſki jubilej ſwjeczejeſche ſaiſdźeny ſchiwórtk tudomny rěźniſki miſchtr Guſtaw Róża.

S **Wochos.** Wutoru rano pſchiſłdże cźłowjek do naſcheje wſy, kiž tudomnym kubleram konja na pſchedań politiczowaſche, kotrehoż pſchi tebi cźerjeſche. Płaczińa ſa njeho niebě pſchewulka. Zadaſche ſebi 250 hriwnow. Ludźo pak jeho wotpołakachu, dokelž ſaneho konja njetrjebachu. Tuž cźerjeſche ſo ſe ſwojim konjom po dróży dale do Běłeje Wody. Někotrym wjeſnjanom běſche ta wěz nadpadna. Tuž ſeběžachu ſo, ſo by najlepje Lyło, hdyż bychu ſa nim łeli, jeho wróćo ſkaſali a ſandarmej wěz wotſewrili. Tudomny rěźniſki miſchtr ſydny ſo na ſwoje koło a jědźeſche ſa nim a narěcža jeho, ſo by ſo ſajo wróćił, dokelž dźeda konja tupicž. Muſżli ſawróćił ſo je ſwojim konjom a cźerjeſche ſajo wróćo do Wothos. Kow běchu tu wěz hižom ſandarmej wojſewili, kotryż ſej pſchińdże. Njenje ſo ſwjeſeli, hdyż kojaſeho wikowarja ſe ſwojim konjom wuhlade, kotrehoż na pſchedań politiczowaſche. Wěſo tón hinak ſ nim wobkhadźeſche, hacž druhy ludźo, wſa jeho a ſo praſcheſche, hdże je konja wſak a ſ wokkal pſchikhedźa. Swoprědka mjelczeſche, potom pak ſo wuſna, ſo je konja w Bukojni pola Suborničiti kradnył a ſo chże jeho nětko pſchedacž. Konja jemu hnydom wotewſchaha a prawemu wobhdźerjej telefoniſzy ſdźělichu, hdże jeho kóń je a ſo móże ſebi po njeho pſchińcž. Njeſprawneho wikowarja do Běłeje Wody do pſchepytanſkeho jaſtwa ſadźichu. Směje ſo podźiwo pſched ſudom ſamolwicž. Prawy wobhdźer ſebi po konja pſchińdże a jeho ſajo domoj wotwjedże. — Ssamy dźeń wjeczor we 8 hodź. běſche w Kerlicz Zurli pſchednoſchk knjeza miſijonſkeho ſekretara Sejlerja, kotryż wo ludowem wozbudże w ranſkim kraju (Orient) rěcžeſche. Filmowe pſchedwjedźenje ſo pſchiſamknu. Pſched noſchowar rěcžeſche, kak je turkowſki lud ſ armeniſkim ludom ſathodźał, jón krjudował a morił na njeczłowjeſke waſchnje, kaž ſebi to žadyn cźłowjek pola naſ myſlicź njemóże. Ale khcheſcžijanſke wulkomoży w Europje ſu temu ſměrom pſchihladowali, njeſu ſakrocžili pſchecziwo ſurowym Turkam, ale ſu měli ſ nimi diplomatiſke a hoſpodarſke poczahi. W cźaſu ſwětoweje wójny je ſo Němſka ſ tutym krajom ſwjaſała a ſ nim hromadźe wojowała, ſa jich njeprawdu a barbarſtwo, kotrež woni wukonjachu napſcheczo Armenam a też druhim khcheſcžijanam w jich kraju. Tele wulkomoży Europy hladachu na jich hoſpodarſtiſ wuzitk, abo ikpje prajene, na jich wulkokapitaliſtiſke idźe, kotrež woni ſaſtupowachu a ſakitachu. Njewobkładžowachu pak, kak wbohi armeniſki lud ſwojemu ſrudnemu łónzej napſchecziwo dże. Wozbitky krjudował khcheſcžijanow běſche ſmutkowny turkowſki miniſter Talaat-Paſcha, kotryż w Barlinje ſpſches ruku jeneho Armena ſwoje žiwjenje ſhubi. Je to ke njebyu wołaza njeprawda, kiž ſo tam podawa, rěcžnik wulkěhny, ſo budże ſo to ras wſchitko wjeczerjeż. Jeho pſchednoſchk bě wulkotny, kaſtiż ſo ludźom na wjach łóżby wſchědny dźeń njepoſtiċża a ſawoſtaji hłuboki ſaſcžiſcžej pola pſchipoſłucharjow. Filmowe pſchedwjedźenje wſchedſtatł nam žiwjenje tamnych armeniſkich cźekańzow.

a kak hyroty ſebi ſyrotownje twarja. Napoſłedku poręcża hiſchcze wjeſny ſarak nekotre nutrne ſłowa k pſchitomnym a potom ſo ſhromadźiſna rónczi. Nekotre wumeſtke wěży běſche też knjes pſchednoſchcež wuſtajił, kotrež Armenizy dźěkaja. Pokaſa, kak wuſchilny tónle lud je, kiž ſo ſ namozu wuſupja a ſwojemu ſrudnemu rónczej ſo bliži.

S **Jakſenja** pola Hródka. Tudomny rěźniſki miſchtr K. nětźeſche na ſwojej elektriſkej pſchitrjawje nječſto wuporjedźecž. Da ſebi tohodła wot wonka dźekanſemježerja pſchińcž, kiž nětźeſche wuporjedźeńſke dźěła wuwjeſcž. Hdyż bě ſwoje dźěła dokonjał, dyrbjeſche ſebi ja mjdu w klamach nekotre punty mjaſa wotewjacž. Jako jemu rěźnikowa mandźeſka mjaſo dahaſche, ſo dźěkacžerjej poh jeho mantlom zyſe ſwinjoze plezo wuſmuły. Pſchekwapjena ſo mandźeſka jeho wopraſcha, na kajke waſchnje bha je plezo poh jeho manił pſchińcžo, wotmołwi, ſo je plezo na dworje namakał. Miſchtra ſo hnydom w rěčarni pola pomocnika wobhoni. Tuſón ji wotmołwi, ſo je pſched krótkim plezo wopraſnje nječtó ſ wanje kradnył. Mjes tym ſo miſchtra a pomocnik ſhubjene plezo pytaſchtaj, nětźeſche ſo „ſprawny" namakał ſ procha.

S **Niſſeje.** Do Wagnerez kožoweje wikowańnje ſpytachu w nozy k ſrjedze paduſchi ſaſcžeż. Dobuchu ſo do dwora, wołſtronichu tam ſchkleńzu pſchedawańſkeho wokna a wurěſchu ſ kónczojtej pilku do wokeńza, kiž bě ſnutſkach. Pſchi tym naſta wulki ropot a Wagnerez ſwójba wozneżi. Ani Wagnerezy ani nóżni ſtražoważy połiſajtoju njeſamóchu ſlěda ſa rubježnikami namakacž, hacž jenoż kaſchežik, na kotrymž běchu paduſchi pſchi ſich dźěle ſtali.

S **Lutow.** Hakle njedawno ſu we wokolinje paduſchi ludźi traſchili. Nětk pak ſu ſamotneho ratarja Auguſta Schmidta we Lutach wopytali. Jako wobſedźeſ wjeczor w dźewjatej hodźinje w hródźi ſkotej dawaſche, dobuchu ſo paduſchi ſ gwaltom do jeho bydlenża. Jako ſo wobſedźeſ do ſiwy wróćił, namaka wſchě durje ſwoczinjane, khamory a kaſchežiki pſcheryte a pjenjezy běchu prječ. Tola pſchewjele pjenjez paduſchi namakali njeſu. Sa paduchami nimaju hiſchcze żaneho ſlěda.

S **Rubyna** pola Khocžebuſa. Póndźelu rano wokolo 1:3 hodź. ſo Rubynſzy wobydlerjo ſ wohnjowym alarmom ſe ſpanja wubudźichu. Wróżeń žiwnoſcžerja P. ſtejeſche w płomjenjach. Njedźiwajcy ſpſchěhnu ſapſchimnjenja wjeſnanjow pod nawſedowanjom gmejnſkeho pſchedſcžiſcžerja Bramki njehodźeſche ſo nicżo wjacy wuſkhowacž. Jako Wjerbunjanka a Brjakowſka ſyłkawa pſchijeſeſchtej, mjeſechtej jenoż hiſchcze ſo żehlazu hromadu wopaleńkow ſhaſcheż. S jara pſchihódnym wětſchom ſo wjeſche njeſbożo wotwobroći.

Ze **Zyłowſka** pola Khocžebuſa. We wcžerawſchim cźiſłe piſzachmy, ſo je pſchi wohnju ſyn wobſedźerki wudowy Klawoweje pſchi haſchenju do njeſboża pſchiſchoł. K temu hiſchcze dodamy: Syn ſpyta ſ pomocu ſuſoſdow woheń ſhaſcheż. Dokelž pak ſo jemu tole njeporadźi, dyżnyſche ſnajmjeńſcha maczerne a ſotſtne ſukneje wukhowacž. Hušeho kura dla ſo k ſkhodej njenamaka. Wohnjowemu ſtolpej podobny ſkoczi ſ woknom na wjeſny puć dele. Prjedy hacž mózachu jeho ludźo, kiž delach ſtejachu, ſadźerżecž, běżeſche ſo palo do dwora. Tam jeho ludźo ſtónżnje ſ wulkej próżu popadżechu a jemu ſo palazu draſtu ſ cźeła ſtorhachu. Wbohi cźłowjek bě ſo ſakoſnuje wopalił. Jeho ſ khorobnym autom, kiž běchu lekeſonižy ſkaſali, do Khocžebuſa do khorownje dowjeſechu. Po ſakoſtnym cźekpjenju ſyn ſtarżeny dźeń popoldnja wumrě.

Poswjećenje nowych zwonow w Hrodźišću.

Minjena ſrjeda bě ſwjedźeńſki dźeń ſa Hrodźiſchcžańſku woſadu. Dźeń wjeſela a ſradowanja bě ſaſwitał. Smy nowe ſwony dóſtali ſa te we wójnje wotedate. Kóżdy je po ſwojim ſamożenju woprował. Ssobotu hižom běchu na Hrodźiſchcžańſkim dwórniſchczu dóſchłe. Żurkwine pſchedſtejiżerſtwo bě wobſamkło, po ſwony na Hrodźiſchcžańſke dwórniſchczo cźahnyć. A tak ſo ſta. Ssrjedu ſmy tam pſchi rjanym wjedrje ſo nje ſchli a w ſwjedźeńſkim cźahu do Hrodźiſchcža wjeſli. Kóżdy ſwón na derje wupyſchenym wołu leſeſche, ſrěni na prénim, mały na druhim a wulki na ſtrježim. Pſſany cźah wołtrjeſche ſe ſchulſkich bżěži, młodźiny a towaſſiwow. Butkecžanſki połaunſki a jedyn druhi hudźony khór ſtaracžichcej ſo wo hudźbu. Sa ſwonami ſtupaſche żurkwine pſchedſtejiżerſtwo ſ pſchedźyhu a dwěmaj duchownymaj ſe ſtuhodſtwa, kk. ſararjomaj Wyrgacžom-Roſacžanſkim a Stammom-Wóſporſtim. Po ſkožownje dokonjanym cźahu ſ żurkwi na Bożu rołu pſchińdźechmy. A tam ſo ſwjeczińna wotmě. Knjes měſtcžanſka Gunzel, ſaſtupnik pſchedſtyhy żurkwineho pſchedſtejiżerſtwa, ſwony poſtrowi a jeho dźowka bażeń pſchednjeſe. Potom ſo ſhromadny ſpěw: „Budź cźeſcž a khwalba wjeſſchnemu" ſpěwaſche. Wjerchowka Hanta ſa mały, knjes wyſchkowy leutnant ſ Krauſe ſa ſrěni a knjes pſekaſſli miſchtr Kerk ſa wulki ſwón rěcžeſche. Jako bě němſke ſpěwańſke towaſtwo ſpěwało, bżerżeſche knjes farar Krauż němſku ſwjedźeńſku rěcž, a jako bě żerżiſke ſpěwańſke towaſtwo ſpěwało, żerżiſku ſwjedźeńſku rěcž. Napoſłedk měſchany khór ſpěwaſche, a ſtónżnje ſpěwachmy wſchitzy hromadźe němſki khérluſch: „Bożo wontkhód pożohnuj a naſch nutſkhód, hdźež my dźemy". Na to ſo roſſeadźechmy. Tón dźeń tak rucže ſapomnicž njemóżemy. To bě wyſchina w żurkwinſkim ſiwjenju naſcheje woſady. Schkoda bě jenoż, ſo tu montér njebě, kaž bě nam to firma Hlubika a ſo tohodła móżno njebě, ſwony na wěżu ſcžahnyć.

Krawż, farař.

Z Łužicy.

* **Se Schérachowa.** Na cźekanju do Barlina ſaja pola naſ ſakſka a Warnsdorfſka połizija Błéſtneho hižo khłoſtaneho Eduarda Tietża ſ Schumborna pola Warnsdorfa. Tietża bě w Schumborniu ſchi ſwětłym dniu dwě wohbdleni wurubił. Dźeł pychi a pjenjez měſeſche pſchi ſebi. Wudawaſche, ſo je 80 hriwnow ſahrjebał. Sałaty je też na druhich měſtnach na podobne waſchnje rubił.

* S **Hornjeje Wjaſonicy.** Najſtaršcha wobydlerka naſcheje wſy, wudowa Henrieta Jurowa, wumrě w 93. lecże ſiwjenja. Pſched 22 létami ſwjeczeſche njebożčina ſwoju kwaſ ſ jeje mandźelſkim, kiž pſched 13 létami 86 lět ſtary wumrě.

* **Se Sohlanda** n. Spr. **Połizija ſaja tu pinczniżu dla pſchemyſłowego njekałan wa a pſchepoda ju Schérachowſkemu hamtikemu ſudniſtwu.**

Se **Zilauy.** W ſnatym łežnym pſchebytku Bürgſtejnje w połudnjowych Czechach hrajkachu ſebi w bróżni jeneho ratarja nekotre dźeſcž ſe ſapałkami. Bórzy bróżeń w płomjenjach ſtejeſche. Wohnjowe wobory dyrbjachu wſchu próżu nakoſowacž, ſo bychu pôdałaſke twarjenje pſched wohnjom ſchkitali. Na ſkoże bě ſo wicher pſched nekotrymi hodźinami łehnył, hewak by by ſo hižo łżeł wjeſ wotpałił. S bróżnju ſpałichu ſo żně, hoſpodarſke graty a ratarſke maſchiny.

Ze susodnych a dalšich krajov.

* S **Wurzena.** 72létny kubler Płätzſch ſyboſtu wjeczor duzy domoj do wjeſnego hata padże a ſo ſatepi.

S **Lipſka.** Na dróży ſ Lipſka do Grimmy ſta ſo w nozy k njedźeli njeſboże ſ automobilom. Tola w nim ſedźaze wobydły móża hiſchcze wo ſboju rěcžeć. Se ſchéſcž wobſanami wobſadźeny automobil ſajedże najkerze cźiny dla do pſchekrowa. Wſchitzich ſchéſcž wobſobow ſo wuczińnu. Wone ſo jenoż lohko ſranichu.

* S **Lipſka.** Tradaniſki ſport je poſledni cźaſ wjele pſchihwiſowarjow dobył. W Lipſku je ſo wóſty Harry Nelſon w kryſtalowym palaſe ſaunkneje dał, ſo by 45 dnjow tradał. Cźiſk ſ tym rekord, kiž je Jolly w Barlinje, woſtawił, wo jedyn dźeń pſcheirjechcž. W tymle cźaſu ſteji Nelſon pod najkruczińſchej kontrolu. Ssamo wopytowarjo móże ſo na kontrole wobdźěliċ. Nelſon je 33 lět ſtary a waži 190 puntow. Sa cźaſ tradan'a žiwi ſo Nelſon ſ 500 bleſchkami mineraln. wody a ſ 5000 zigarelami. Wutoru tydzenża ſaſtupi Nelſon do ſwojeje kleti. Saſtupjerjo wyſchſcheſche, nominarſtwo a ſnaty ſotdkowy lekař bě pſchitomny. Filmſke towaſtwo je podawk fotografowało a notaż je kiełka ſafyglował.

* S **Barlina.** W nozy wot póndźele k wutorje dobuchu ſo paduſchi do jeneje Barliniſkeje měſchczaniſkeje ſchule, w kotrejż je tej wuſkhowańſa dźěcži, tiż zyle łkube dźěcži w jich ſwobodnym cźaſu wotkhłada a ſaſtara. Paduſchi kradnychu pokładnizu wukhowańje, zyroby a wjele druhich wężow.

* S **Berlina.** Pſchecziwo wumělcam w tradanju nětko połizija ſakroczuje a dże pſchecziwo pſchihbżanju a rosmnożenju tradanych wumělcow wſcho cźiniċ, ſo by tole poczinanje k ſjawnemu pobórſchkej wuroſtlo njeboh. Pſchedewjeſchem połizija nowym tradanſkim wumělcam wjazy wuſtupicź njedowola.

* S **Lubanja.** Njeluby kónz měſeſche autowa jězba młodźenża ſ Drjezdźan. Młodżenz bě ſo ſ dwěmaj rjanſkomaj na gummijowych kolesach na njedźelſki wulkeſ do Jierſtich horow podał. Dokelž pak młodżenz ſwojemu ſchofèrej jězbu a wudawki ſapłacżicź njemóżeſche, tutón dołho njepſchemyſłowaſche a młodżenza ſ krótka na drohu ſhadźi. Mjes tym ſo jeho bohataj ſtarſchej doma ſlěborny kwas ſwjeczeſchtaj, dyrbjeſche jeju nadźijepołna wiłka w połdźašim ſłhowje pſchenoſowacž. Naſaſtra jeho wot jeneho ſpomoženeho hamta k druhemu ſcžechu, doniż ſaſo w Drjezdźanach njebě, hdźež bě hordże ſ autom wotſtł. Haj młodoſtna łokkomyſlnoſcž kola druhdy na ſpodźiwne wężki pſchińdże.

Najnowiše z cyłoho świeta.

Skrowa powěſcž wo wjedrje ſa juſtiſchn zobotu: We raniſchej Němſkej wjele dešcžowe, dale k wjecžoru mjenje. We wjecžornej Europie nječſto ſymniſcho a ſ wjetſcha rjenje. W połnóżnej nimale mutno, nječſto miliſcho, we raniſchej ſuma, w krótkowraniſchej ſnjeh.

Liczba podpiſmow ſa ludowe ſadanje liczin hłoſow ſa komrunliſtow, ſozialdemokratow, demokratow a zentrum pſchi pożledniej wólbje do němſkeho ſejma w lěcze 1924 woſtedatych, wo 156 000 pſchekrocži.

*

Komorny ſud w Barlinje je wobſamknył, Barmatej bratrow i pſchepytowańſkeje ſatby puſchczicź. Rosrisnyny ſud je wěrcžejkow Barmatej konzerna, němſku pôtu, pruſku ſtatnu banku, Oldenburgſku ſtatnu banku, města Branibórſke prowinzy a Branibórſke girozentralu ſ jich ſtorżbu wotpołakał a jich ſ ſapłacżenju khżołow ſaſtupdł.

*

We Włoclawku w Pólſkej chżołu ſo dźełowjemježerjo do radnizy dobyċ a do połizije, kotraż radnizu ſchkłałche, ſtaſchu. Dźeſtorj demonſtrantow je ſo cżeſko ſtanło.

*

Chżna je ſo ultimatej wukrajnych mozow podcżiſła. Wona minjenu ſawěru pola Taku wotſtroni a ſuſym łódźam ſwobodnje po Peihu jědźicź da.

Sarrasani – Barum.

Wot k. direktora Stoſcho-Sarraſanija w Drjezdźanach dóſtachmy ſcžěhowazu liſt: Na ſchkhódženja je ſtrowy zyrkuſa Barumu, ſ nadwěſchkom w dźenſniſchim cźiſłe wotmołwju. Wołpołakaju njewěrne wudawanja, ſo njemól wa Bndyſchiſnje ani měſtno ani dowoluješ ſ hrażu, ſa moju hóſtnu hru, ſa kotruż hakle wjeſko wjeczakanu, kotrež wowotwarjam na ſtrowoſcži njeſeſchkodźi. W dalſchim pak ſe ſjawnimi woſſewjenjemi njeſtżym prajicź cżuſt, ſo ludźo njeſmědża do zyrkuſa Barumi khodźicź. Nawopak, hyżh ſo wjeſelił, hdy w prawdze wjele pſchihładowarjow zyrkuſ knjeſa direktora Kreiſela wohptaſko, ſo bychu roſdżeł ſpóſnali njeſ zyrkuſowu nětżdy a dźenża. Potajkim zyle wěſeże: Kóżdemu bycże a thcże! Wudawanje zyrkuſa Barumu, kiž

pschecžiwo mi cžini, njemóhr žebi lubieć dacź, hacžrunjeź móže so do jeho położenja pschekadźeć, kiž je jara na to motane, so by jemu strachu nacžiniło, tón hamty žałostny strach, kiž wschudźom nij jenoj zwrkuhy, ale teź dźiwadła, zoologiske zahrody a swjetzelske městna nadpadnje, hdyž alarm fallineži: „Sarrasani pschindźe."

Dowolam žebi, Wam pschipołożieć nastawk, kiž sandźenu njedźelu w „Berliner Tageblatt" stejesche, kiž zajmi pad jasnje wopisuje. Kopenhagenski C. B.-schodźowaćer njerozmeje nowiny powéda: Law pschindźe! K. Stosch-Sarrasani, swětoslawny zwrkuhowy wustajerśi mischtr swěrjatow a ludźi dźiwidło, kaž pišesche, pohnuwanja žiwoje wutroby poćuchaja i lawami, wopijani, dromedarami, jeho Sulusami cžornuchami, Feuerlandźanami, Nijskimi Kabylami, je swojim manežnym ludowym swojastom Kopenhagen, město intelligenzy, duchownych potrebnoscžow, swětaućichcžanskeho internazionalneho srosnjenja wopytać, so by cžeršenjenu hnjezźiwanu danjeho hłowneho města wopraudźe prénjoltaźu, hischcže njewidźanu hru posłeźił. W throbnych żonach widźesche hižo, kak jemu wschě wutroby napschecžo lecža, wschě ruzy so wotcwrja a wotdźělenje se statnym ministrom Stauningom, kulturowej ministerku fr. Rinu Bangowej a měschcžanostu Kaperom jako cžestnemu druhow k powitanju hotowe na dwórnischcžu stoja. We wopraudźitosći pak wotscherjenja njewocžakane zyle hinak fhukwachu. Strožele, kschiki na dróhach: „Law pschindźe!" a se wschěch swjeteleńskich městnow wupadźechu direktorojo a pschistajeni ſ zbjarni a slutami wobreńseni a spěšachu so do kytow, na seleninowych wikach sjadowachu so roshorjeni skónčnje do dolheho cžasa. Na cžole stupaschc kralowske dźiwadło ſ napisnom: „Zadamy schkit psched konkurrenzu!" Sa dźiwadłom pschindźechu jestarjene lawy se zoologiskeje zahrody, potom gipsowe schkiwi letne cžasy so Thorwaldsenskeho muzeja, Sophus a Michaelis se sjednoćenstwom pišaćelow, direktorjo wuměliske akademije a Tivolija atd. Justizny minister Steinćka je thutny muž (pšched krótkim je sakasał, so njeńme so pšched žudnistwom žortowaćej). Pschemyślnjo hladaschc na demonstrantow. Dyrbjesche pschidaćej, so by hudźbnizy kralowskeho dźiwadła wschо bobrł ludźo, njejsu nikomu kschiwdy cžinił, a podbilanza dźiwadła je loskocžiwe městno Ninny Bangowoje. A schtoż lawy zoologiske zahrody nastupa, dha méne wone dawno hižo pensiju dostaćej. Njedyrbjachu schkitaju ruku nad tym wschitkim dźerżeć? Njedyrbjachu podwodźenju konkurrenzy sadźiwaćej. Tak pschindźe, so k. Stoscha-Sarrasanija je žiwojimi njedwjedźemi, wopijanimi a manežowym ludowym swojakom do města njedachu, w jajimje dwojazeho wunděłstwa. Kopenhagen žmě so dale na bjeskonkurrenzejnym žiwotnoměschcžanskim kralowskim dźiwadle natwarjeć a sradowaćej.

Přirunanje němskich a łacanskich Pschirunanje němskich a łacjanskich pismikow za pisanje a cžitanje:

pißmikow ſa pißanje a cžitanje:

c=ž, z=ſ, s=ß, č=cž, ć=cſ, š=ſch, ř=ſch.

Swójbne powěsće.

Sewrěli: Marta Schcžěpanez w Budyschinje. — Klara Schmidtez w Tischebnju p. Rósbórka, 66 lět. — Lina Tschoppowa rodź. Neuez w Hórzy, 28 lět.

Towařstwowski powěstnik.

Bukecy. „Serbske towařstwo" změje njedźelu, 21. III., posedźenje w 2 hodź. za wubjerk, w 3 hodź. za předsydstwo. Knjez dr. Šleca budźe wo serbskich stawiznach přednošować. Sobustawy a hosćo so naležnje přeprošuja. Předsydswo.

Delni Wujezd. Tow. „Zahrodka" změje njedźelu, 21. měrca, pop. w 4 hodź. w Haškec hosćencu swoju hłownu zhromadźiznu. — Dźeński porjad: 1. Lětne zličbowanje, 2. wšotowařstwowski zlět do Bukec, 3. wulět do Prahi, 4. wšelake. — To su wse wažne wěcy, tehodla přinđźće wšitcy! Předsydstwo.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica" změje njedźelu, 21. III. pop. w 3 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu. Dowěrnicy maja to wšém sobustawam wozjewić. Předsydstwo.

Rakecy. Serb. tow. „Lipa" změje njedźelu pop. w 3 hodź. pola Hönčec zhromadźiznu. Přednošk je přilubjeny. Wo bohaty wopyt prosy Předsyda.

S. S. Jednota. Načolnicy změja přichodnu sobotu a njedźelu pola Zendźic w Malešecach zwučowanje. Kóžda Jednota ma być zastupjena. Načolnik S. S. Z.

Slepo. Naše tow. „Swěrnosć" změje sobotu, 27. III. wječor 1/2 9 hodź. w hosćencu knjeza Bastiana swoju měsačnu zhromadźiznu. Dokelž mamy важne wuradźowanja, njech wšitcy přindu. Předsydstwo.

Sowrjecy. Spěw. tow. „Sołobik" změje přich. tydźeń wutoru (23. III.) wječor we 8 hodź. zaso spěwanje pola Palerjec w Sowrjecach. — Prosymy, zo bychu wšitke sobustawy z wěstosću spěwne hodźiny wopytałe. Přiwjedźće přecy wjacy nowych serbskich přećelow sobu. Předsydstwo.

Stróža. „Serbske towařstwo" we Wulkich Zdźarach wotměwa přichodnu njedźelu (Judika), 21. měrca, pop. w 3 hodź. w Berganec hosćencu w Stróži swoju měsačnu zhromadźiznu. Přednošk je přilubjeny. Započatk je z dypkom. Wšitke sobustawy a jich mandźelske abo knježny su wutrobnje přeprošene a nam witane. Předsydstwo.

Zwjazk Łuž.-serbsk. studentstwa. Wuběrkowne posedźenje sobotu, 20. nalětnika, pop. 1/25 hodź. w Serbskim Domje w Budyšinje. Wuběrkownicy a Wotrjadnicy njech wšitcy přindu. Starši.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolef w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brěžyncy. — Za nawěšćki: G. Janak w Budyšinje.

Skřiwdźenja, kotrež so přećiwo mi ze strony jeneho w Budyšinje přebywaceho cyrkusa stawaju, njewotrunam ze samsnym, ale přepodam to prawiznikej. Přećiwo **hrubym njewěrnosćam** pak, kaž wudawanjam, zo nimam dowolnosće k hraću a městna za předstajenje, móžu hnydom dopokaz wěrnosće podać. Kóždy móže so přeswědčić a pola financneho hamta w Budyšinje so wobhonić, hač njeje so mi z listom z dnja 10. t. m. městno **na dworje** Budyšskich **Husarskich kasernow** přewostajiło, abo pola policiskeho hamta měšćanskeje rady w Budyšinje so doprašeć, hač njeje so z pismom z dnja 1. t. m. za čas wot započatk haprleje hač do kónc junija **moje předstajenje doprědka zapisało.** Na měšćanske městno **(na Třelcźni)** njemóžach dźiwać, dokelž by tosame za moje wulke předewzaće **přе małe** było. Tukhwilne **zymne a njepřećelne** wjedro, kotrež mohło wopytowarjam na strowoće zeškodźeć, zadźewa mi, zo bych mohł **hižo nětko** do Budyšina přińć.

w Drježdźanach, 18. měrca 1926.

HANS STOSCH-

SARRASANI

+ Frauen +

Poručam swój wulki skład přepaskow, měšačnych a předpadowych powjazow, pod- položkow. Sym radźiwje k radże.

Wagnerowa w Budyšinje

před Sulešskimi wrotami čo. 9.

Najlěpše cychi, wupjerki

běłe a pisane

trěnja a trěnčka košlace sukna

po poměrnych płaćiznach a we wulkim wubjerku

A. Bokelmann nasl.

Sylne zrěbcy

6 štuk, 10—15 měsačne, we wšelakich barbach, předawa, mało ruma dla

Grems, Welgersdorf.

Přikrywy za soły adiwany

najnowše pokazki, wulki wubjerk

K. Erler, na Žitn. wikach 11

Lohkoběžace, wobetajne a krute su moje

Pfadfinder-koła

z dwě lětnem rukowanjom wot **68** hr. sem

Šijace mašiny, rěsadła, gumije, latarnje atd. — Tuńše płaćizny!

Ill. katalog darmo

Emil Levy

w Hildesheimje.

Najlěpše kupne žórło za dalepředawarjow.

Motorske kolo

k jězdźenju hotowe, ma tunjo na předań **Albinus, Friedrichstr. 3.** Wobhladać móže so tos. njedźelu,

Róże

Pižmowe róże do zahrody
10 št 3.60 hr. 25 št. 8.50 hr.
na row. přezymske,
10 št. 3.30 hr. 25 št. 8.— hr.
na balkon:
10 št. 4.— hr. 25 št. 9.— hr.
wobsadźenju rjadkow
10 št. 4.— hr. 25 št. 9.— hr.
k wofrězanju do jatwy:
10 št. 4.— hr. 25 št. 9.— hr.
wijate róże:
št. 0.60 hr. 10 št. 5.— hr.

Wysoke róże:
wysok. króny 1-1 1/2 m št. 2 hr.
„ „ 0,75-1 m št. 1.75 h.

Žarowanske róże:
wysokosć króny: 1.60—2 m
štuka 3 — hr.

Pyšne kerčki:
bóz, jabłukowy a mandlowy kwěł, hač wjele dalšich druźinow.

Sad:
jabłučiny, kruščiny, wišnje, slowčiny, marule, januškowcy, kosmackowcy, wysoke, połwysoke a kerčki. Malanowcy, černjowe jahody a lěsnjwe worješiny.

Wijenki:
Clematis, so samo wijace wino a dr.

Płotowe rostliny:
Thuya, hłohonc, Ligustr a dr,

Na dobérku (Nachnahme) abo doprědka zapłaćenje.
Zawalka darmo.

Illustr. liścina płaćiznow po přeću darmo.

Fa. A. Paulsen

štomowa šula

Kaltenkirchen i. Holst.

Sofy matracy

poruća

August Pietsch w Budyšinje

na Kamjeńtnej hasy 19

pódła Krony

Strympy, rukajcy, šatki za cěšne dźěći.

W. Köhlerowa, Hłow. torhošco 9

Vogtl. gardiny

mtr. 45 pj. wumjelske gardiny 3 m Madrasowe gardiny 3.50 tkaniny za vitraže wot 65 pj. sem

Erler, na Zw. Lawskej hasy 10.

Automatiske připrawy k napojenju skotu,

patentowane, podawa tunjo a je radźiwje k radźi, teź štož płaćenje nastupa. Dopisnica dosaha.

Gustav Wenke w Zhorjelcu

Konsulska dróha 86, telef. 2368

Zastaranje hródźow z wodu

je w kóždem hospodarstwje nuzne. Trjebaće jenož — poł čeledźe, maće čiste hródźe, a strowy skót — **Automatiske připrawy k napojenju skotu; twarjenje připrawow k čistozdźerženju, wotwodźadłow a kanalizacije.**

Dawam technisku a praktisku radu. Wuwjedu dźěła ke kóždemu časej

P. Rademacher, železničny wikowar w Kulowje, při cyrkwi.

Sklenca, porclin, kamjeniny

10% rabata

hač do 10. haprleje na wšě twory mojeho składa

domjaceje a hospodarskeje nadoby.

20% rabata

na klanki a hrajki.

E. Ulbrichowy nasl. Max Pfuhl

w Budyšinje :-: na Šulerskej hasy 12

Wróćiwši so wot rowa swojeje droheje mandźelskeje,

Marije Zmijowcje w Radworju

rodź. Pjetašec

kotraž je po dlějšej ćežkej khorosći zańdźenu njedźelu puć do wěčnosće derje přihotowana nastupiła, wuprajam wšitkim wutrobne

„Zapłać Bóh"

za wopytowanje pusteho wječora, tak nahladne k rowu přewodźenje a rjanu wěncowu pychu. Wosobje dźakuju so wšém, kotříž su njebohej na khorołožu kajkežkuli dobroty wopokazowali. Bóh njech to bohaće mytuje.

Hłubokozrudźeny mandźelski

W Radworju, dnja 13. 3. 26. **J. Zmij** w mjenje wšěch přiwuznych.

Přiloha k čisłu 66 **SERBSKE NOWINY** Pjatk, 19. měrca 1926

Přećiwosć spomožerskeho a zastaraŋskeho hamta města Budyšina

w měsaju februaru 1926.

W radupodawaŋni sa maćerje a sastaraŋni cźešćownych dźěći na Kralowskim walu 3 pschedstaji so w měsaju februaru na 8 dnjach 248 dźěći.

W radupodawaŋni sa małe dźěći so na 4 popoldnjach 69 dźěći pschedstaji, mjes tym so radupodawaŋnju sa poldźiske maćerje 18 žonskich wopyta.

Tajkim, kotśiž dosć śrědkow nimaju, so k jich lěpšemu sćiwjenju 1190 puntow wyšokohódnych sćiwjenskich śrědkow woteda. Po lěkarskej radźe dóstachu khude dźěći nimo teho 10½ kg. jatrowcho tuka (Leberiram) wapnowe präparaty a lěkarstwa darmo.

S rozdźělenjom 306 dźěćazych schatkow abo drasćicžkow móžesche so někotrej nuzy wotpomhaś.

Sastaraŋnja sa pluzakhorych na Kralowskim walu 3 wopyta w februaru we 8 radupodawaŋskich hodźinach wschо hromadźe 40 wožobow. S nich pschińdźe 14 k prěnjemu pschepytanju a 26 ke dalschemu pschepytanju.

K lěpšemu sćiwjenju woteda so 159 wyšokohódnych sćiwjenskich śrědkow thudym pluzatkorym darmo. Na wězach sa wothladanje khorych wupožći so: 35 pschikrywow, 2 thermometraj, 28 bluwaŋskich bleschow, łožo ſ matrazu, 3 poditkadowaze gummijowe wobruce a 4 lěhaŋske stoły.

W sastaraŋju schulskich dźěći rozdźěli so na 48 schulskich dźěći 13 porow stupnjow, 13 porow schtrympow a 37 spłódnich cźopłych drastow.

Dale móžesche so ſe sbĕrki nuſowego sjednoćeństwa potrěbnym dźěćom woteđaś: 11 porow stupnjow, 10 spódnich a 54 ſwjerśnych drastow.

Dale dostachu mužojo a žony 32 porow stupnjow, 20 porow schtrympow, 34 schatow a 51 wschelakich drastow.

Pschi pschehladaŋju hłoſowe w 3 schulskich rjadowaŋjach namaka lěkaŕ 14 holzow, kiž mějachu njecziste hłoſy. Holzy so dale wobkedźbuja. W 12 padach wudachu so k wotstronjenju hnidow hnidaki.

Dźeń 4. februara wotmě k. dr. Kästner, wjednik chirurgiskeho wotdźělenja měšćańskeje khorownje, rěčaŋ hodźinu sa bĕdnych. 9 bĕdnych hodźinu wopyta.

Se 5 žonow, kiž w hojeńni sa pluzakhorych „Waldheimat“ w Sepizy pschebywaja, wróćichu so 4 žony wosćehowejene a poćwylnjene. Jena khora dyrbješe nakhwilnje tam wostaś, dokelž bĕchu hydleńske wobstejnosće jejnje ſwójbu jara njepschihódne.

W sastaraŋju cźešćnych dźěći so 156, w druhim sastaraŋju 96 domjazych wopytow cźinješe.

Sastaraŋja sa wopiwzow, kotruž spomožerśti hamt hromadnje ſ měšćańskej wotnoſku němskeho jónskeho ſwjasa sa bjesalkoholnu kulturu nawjeduje, wotměwaše też w februaru kóždy pjatk wjeczor wot 6—7 hodź. radupodawaŋsku hodźinu sa alkoholnych khorych a jich pschiwuſnych. Sastaraŋcźelka je 72 domjazych wopytow cźiniła a 8 nowych wožobow do sastaraŋja pschiwjała.

Sastaraśti hamt je w februaru potuśchene abo darmo wotedał 13 302 pokrutow khlĕba, 3325 puntow margarinu, 4419 kbm. pluna, 166 litrow petroleja abo spirituſa, 665 jĕdźnych ſmamkow.

Podpjery w pjenjesach, podružniske a hospodarśe pschipomozy wuczińjachu wschо w hromadźe 34 720,84 hriwnow.

Cyrkwinske powĕśće.

S Budyšchina.

W Michaſskej zyrkwi śmĕje njedźelu Judika rano we 8 hodź. ſerbſku ſpowĕdź a ſwjate wotkazanje ſar. Tíſcher, dop. w 9 hodź. ſerbſku Božu ſłužbu a konfirmaciju ſerbſkich paćerſkich dźěći ſarał Rjeda, pop. w 11 hodź. konfirmaciju němſkich paćerſkich dźěći ſ. duſchepaſtyrſkeho wokſeja ſarał Tíſcher. — Pop. w 3 hodź. pruhowanje němſkich paćerſkich dźěći ſ. duſchepaſtyrſkeho wokſeja ſarał Rjeda.

Wutoru wjeczor w 7 hodź. w Zyhyežach (pola Alberiez) ſarał Tíſcher ſerbſku a w Dobrunchi (pola Schtejnitzej) ſarał Rjeda němſku póſtnu nutrnoſć.

Sſrjedu wjeczor w 7 hodź. w Libuchowje (pola Jäkeſej) ſerbſka póſtna nutrnoſć, ſarał Rjeda.

Wumrĕli ſu: 11. měrca Jan Kurio, wuſchichi poſtowy ſarjadnik ſw. ſł. w Dobrunchi, 84 lět 7 m. 24 d., połkowany na wótſej. tuchorju. — Jan Auguſt Pannaſch, chĕžowobſkedźeŕ a cźeſła na Židowje, 45 lět 8 měſ. — Ernestina Henrietta Brockwitzej, poſłužowarka ſ Drježdźan na Židowje, 84 lět 4 m. 18 d. — Hana Liddy Zöllnerej, kaporowjedźeŕka ſ Drježdźan na Židowje, 65 lět 5 m. 20 dnjow.

— Krajnoſkrajkwinſke ſhromadźeńſtwo w Budyſchinje, na Rózowej haśy 31. Njedźelu dop. ½11 hodź. njedźelſka ſchula. Wjeczor ½8 hodź. nabožny pschednoſchk „Schto dha dyrbi ſ Jeſuſom cźinicź?“ Wutoru wjeczor we 8 hodź. ſwjatoćnoſcź ſa paćerſke dźěći ſe ſwětłowobraſowym pschednoſchkom. Sſrjedu wjeczor we 8 hodź. ſwjaſk młodź. ſa roſsudź. khcheſcźaŋſtwa ſa młode holzy. Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblíſka hodźina. Sobotu 27. 3. wjeczor we 8 hodź. hodźina ſa mužow. — Knjes ſhromadźeńſtwowy wothladaŕ Zimmermann śmĕje biblíſku hodźinu pónđelu w Kumwałdźe, žrjedu w Semiſach a pjatk w Hornjej Hórzy. — Knjes ſhromadźeńſtwowy wothladaŕ Kſchižan śmĕje njedźelu pop. ½2 hodź. njedźelſku ſchulu a wjeczor we 8 hodź. evangeliſkoſlowſku ſhromadźiznu w Wětej Horje, pónđelu biblíſku hodźinu we Njechornju, wutoru w Bukowi, žrjedu w Kouſezach, ſchtwórtk w Dubrawzy a pjatk w Rodezach, pschcźo wjeczor we 8 hodź.

S Budeſcź.

Njedźelu Judika śmĕje rano ¾8 hodź. ſarał Bójž ſerbſku ſpowĕdź, dop. ¾9 hodź. ſarał Domaſchka ſerbſke a w 10 hodź. němſke pređowanje. — Pop. w 2 hodź. pruhowanje ſerbſkich paćerſkich dźěći ſarał Domaſchka, pop. ¾5 ma ſarał Bójž němſku ſpowĕdź.

Wutoru pop. ¾3 hodź. śmĕje ſarał Bójž w Kobaniź domje w Cźornych Nóſtizach ſerbſku ſpowĕdź a pop. we 3 hodź. tam ſerbſke pređowanje. — Wjeczor w 6 hodź. pożohnowanje zyrkwinſkeho pschedſtejićerſtwa.

Sſrjedu wjeczor ¾8 hodź. ſhromadźiſna towarſtwa młodych holzow.

Pjatk pop. w 9 hodź. śmĕje ſarał Bójž ſerbſke póſtne pređowanje.

S Bukeź.

Njedźelu Judika rano we 7 hodź. ſerbſka ſpowĕdź, dop. ½9 hodź. ſerbſka a w 10 hodź. němſka Boża ſłužba. Pop. w 2 hodź. pruhowanje paćerſkich dźěći. Pjatk dop. w 9 hodź. póſtne pređowanje.

S Barła.

Njedźelu Judika rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowĕdź, dop. w 9 hodź. ſerbſke a ¾11 hod. němſke kemſchenje. — Pop. w 2 hodź. pruhowanje paćerſkich dźěći. Pjatk wjeczor ¾8 hodź. pschedſtajenje Herrnhutſkeho miſſionſkeho filma.

S Budyſchinka.

Njedźelu Judika rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowĕdź, dop. w 9 hodź. ſerbſke kemſchenje, ſo pschiſamknje pruhowanje paćerſkich dźěći, dop. ½11 hodź. němſke kemſchenje. Pop. w 4 hodź. ſerbſka póſtna nutrnoſć.

S Delnjeho Wujeſda.

Njedźelu Judika dop. w 9 hodź. ſerbſka a ¾11 hodź. němſka cźitaŋſka Boża ſłužba.

Pjatk 26. měrca dop. w 9 hodź. ſerbſke póſtne kemſchenje.

S Hodźija.

Njedźelu Judika śmĕje ſarał Voigt rano ½8 hodź. němſku ſpowĕdź, ſarał Wjeſarſ dop. ½9 hodź. němſke kemſchenje ſ pruhowanjom paćerſkich hołzow. Dopołdnja we 10 hodź. śmĕje ſarał Voigt konfirmaciju ſerbſkich dźěći; ſa ſtarſchich a pschiwuſnych tuthch dźěći budźe pređy (¾10 hodź.) ſerbſka ſpowĕdź. — Pop. w 2 hodź. je roſkrĕčenje ſe jónſkej młodźinu.

Pjatk pop. ½5 hodź. je němſka ſpowĕdź, a w 5 hodź. němſka póſtna nutrnoſć.

S Huſli.

Njedźelu Judika rano ½8 hodź. ſerbſka ſpowĕdź, dop. ½9 hodź. ſerbſka a w 10 hodź. němſka Boża ſłužba. Pop. w 2 hodź. pruhowanje paćerſkich dźěći.

S Hornjeho Wujeſda.

Njedźelu Judika rano ½8 hodź. němſka ſpowĕdź a ſwjate wotkazanje, dop. ½9 hodź. němſke kemſchenje, po pređowanju pruhowanje paćerſkich dźěći. Sbĕrka. Dop. ½11 hodź. Boża ſłužba ſa dźěći. Pop. w 2 hodź. roſkrĕčenje ſ konfirmĕrowanej młodźinu.

Sſrjedu 24. 3., pop. w 4 hodź. ſerbſka póſtna nutrnoſć, wjeczor we 8 hodź. biblíſka hodźina.

S Hucźiny.

Njedźelu Judika dop. w 9 hodź. ſerbſka Boża ſłužba, ¾11 hodź. kemſchenje ſa dźěći. — Pop. w 2 hodź. pruhowanje paćerſkich dźěći.

Sſmĕrk 9. měrca Arnoſcht Hermann Strauch, murjeŕ w Brĕſnju, 20 lět ſtary.

S Hrodźiſchcźa.

Njedźelu Judika dop. ½9 hodź. ſerbſka Boża ſłužba ſ pruhowanjom ſerbſkich paćerſkich dźěći, w 10 hodź. němſka Boża ſłužba ſ pruhowanjom němſkich paćerſkich dźěći.

Pjatk 26. měrca, wjeczor ſ dypkom ¾8 hodź. we ſtarym pschednoſchk ſe ſwětłowobraſami: „Wo mikiſonſkim dźele w Sſurinamje“.

S Kotez.

Njedźelu Judika dop. w 9 hodź. němſka Boża ſłužba ſ pruhowanjom ſerbſkich paćerſkich dźěći, k temu pschiſamknje ſo cźeſtne wopomnjenje ſa Sſemiga a Lehmanna ſ Kotez.

S Lupoje.

Njedźelu Judika ſo dop. w 9 hodź. němſke pređowanje cźita.

Pjatk pop. w 3 hodź. pruhowanje paćerſkich dźěći.

S Minakała.

Njedźelu Judika rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowĕdź, dop. w 9 hodź. ſerbſke kemſchenje, dop. ½11 hodź. němſke kemſchenje. Pop. w 4 hodź. ſerbſka póſtna nutrnoſć.

S Delnjeho Wujeſda.

Njedźelu Judika dop. w 9 hodź. ſerbſka a ¾11 hodź. němſka cźitaŋſka Boża ſłužba.

Pjatk 26. měrca dop. w 9 hodź. ſerbſke póſtne kemſchenje.

S Hodźija.

Njedźelu Judika śmĕje ſarał Voigt rano ½8 hodź. němſku ſpowĕdź, ſarał Wjeſarſ dop. ½9 hodź. němſke kemſchenje ſ pruhowanjom paćerſkich hołzow. Dopołdnja we 10 hodź. śmĕje ſarał Voigt konfirmaciju ſerbſkich dźěći; ſa ſtarſchich a pschiwuſnych tuthch dźěći budźe pređy (¾10 hodź.) ſerbſka ſpowĕdź. — Pop. w 2 hodź. je roſkrĕčenje ſe jónſkej młodźinu.

Pjatk pop. ½5 hodź. je němſka ſpowĕdź, a w 5 hodź. němſka póſtna nutrnoſć.

S Huſli.

Njedźelu Judika rano ½8 hodź. ſerbſka ſpowĕdź, dop. ½9 hodź. ſerbſka a w 10 hodź. němſka Boża ſłužba. Pop. w 2 hodź. pruhowanje paćerſkich dźěći.

S Hornjeho Wujeſda.

Njedźelu Judika rano ½8 hodź. němſka ſpowĕdź a ſwjate wotkazanje, dop. ½9 hodź. němſke kemſchenje, po pređowanju pruhowanje paćerſkich dźěći. Sbĕrka. Dop. ½11 hodź. Boża ſłužba ſa dźěći. Pop. w 2 hodź. roſkrĕčenje ſ konfirmĕrowanej młodźinu.

Sſrjedu 24. 3., pop. w 4 hodź. ſerbſka póſtna nutrnoſć, wjeczor we 8 hodź. biblíſka hodźina.

S Hucźiny.

Njedźelu Judika dop. w 9 hodź. ſerbſka Boża ſłužba, ¾11 hodź. kemſchenje ſa dźěći. — Pop. w 2 hodź. pruhowanje paćerſkich dźěći.

Sſmĕrk 9. měrca Arnoſcht Hermann Strauch, murjeŕ w Brĕſnju, 20 lět ſtary.

S Hrodźiſchcźa.

Njedźelu Judika dop. ½9 hodź. ſerbſka Boża ſłužba ſ pruhowanjom ſerbſkich paćerſkich dźěći, w 10 hodź. němſka Boża ſłužba ſ pruhowanjom němſkich paćerſkich dźěći.

Pjatk 26. měrca, wjeczor ſ dypkom ¾8 hodź. we ſtarym pschednoſchk ſe ſwětłowobraſami: „Wo mikiſonſkim dźele w Sſurinamje“.

S Kotez.

Njedźelu Judika dop. w 9 hodź. němſka Boża ſłužba ſ pruhowanjom ſerbſkich paćerſkich dźěći, k temu pschiſamknje ſo cźeſtne wopomnjenje ſa Sſemiga a Lehmanna ſ Kotez.

S Lupoje.

Njedźelu Judika ſo dop. w 9 hodź. němſke pređowanje cźita.

Pjatk pop. w 3 hodź. pruhowanje paćerſkich dźěći.

S Minakała.

Njedźelu Judika rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowĕdź,

Serbski wumĕnkaŕ.

Powĕdańcźko ſ pschedwójniſkeho a wójniſkeho cźaſa.

7] (Pokraćowanje.)

Na tym ſo Khata tak hnĕwaſche, ſo jemu ſ nowa jĕſcź wotorhowaſche, tola znjeſe tajuje a falſchnje. Stary nan drje to hnydom pytny a ſo rozſudźi, ſo dwór w bliſchim cźaſu wopuſchcźi. Mjes tym pak, pschedy hač k tomu dóńdźe, ſta ſo nĕſchto zyle druhe, ſchtož niż jeno nĕkotrych, ale zyły lud naſtrója. Zyně bĕchu tu. Zita bĕchu ſpópowane w dalſchich rynkach na połach a mĕjachu ſo domoj wośyć. — Tu nadobo hrimaſche pſches kraj hróſbny hłóſ — wójna!...

Mnoſy ſyłni, młodźi a ſróſtni mužojo wuczahnychu dalеko ſ domińy do zuſeho kraja na wójnu. Też Natańſkej Jurja do wójſka wotwokaču. Dźĕleſeſche drje ſo ſ cźeſkej wutrobu, dĕ pak ſmužitego ducha. Tola jeho mandźelſka zychnowaſche, hač zyły dom klincźeſche.

„Schtó budźe nĕtko dźĕłacź a zyně domoj thowacź?“ wołaſche płacźo, „schtó budźe woracź, włócźicź, ſycźi a zajcźeź?“ Jurij niczo njewotmołwi. Stary nan pak prajeſche: „Bóh budźe pomhacź. Na njeho mamy ſo ſpuſchcźeź.“

Na druhi dźeń bĕ Jurij prječ. Srudnje bĕſche na Natuſchkej dworje. Też wotroſcź pohonch a ſrĕńk po nĕſtarych dnjach wotcźińdźechu. Wulka nuſa bĕ wſchudźe. Wonka padachu a krwawjachu ſmužicźi wojowarjo. Doma bĕ wulki njedoſtatk na mozach k dźěłu. K tomu pschińdźe ſo ſrudoba wo mnohcho lubeho padnjeneho. Wulka nuſa bĕ też na Natuſchkej dworje. Boże zita bĕchu ſrołe, mĕjachu ſo poſyć a domoj wośyć. Tola schtó bĕ tu k dźěłu? Jenoż hołzy a nĕkotři njedoroſcźeni hółzy bĕchu doma woſtali. Khata bĕ ſo pschenapinała a leżeſche khora. Chžyſche ſadwĕlowacź. „Wſcho je ſhubjene“, žałoſcźeſche, „wſchitko zyně ſu ſnicźene. My dyrbimy ſ hłodom wumrjeć. Bóh je naſ wopuſchcźił.“

Tu pschiſtupi k njej ſtary nan, prajo: „Budź ſmĕrom žona a njehań Boha. Wſcho traje jenoż nĕkotry cźaſ. Dowĕź ſo Bohu, a wón budźe pomhacź!“ Na to dźěſche na dwór, zawoła hołzy a prajeſche: „Tak potajkim. Wot dźeńſnuſchcźeho ſem ſym ja ſaſo ſ hoſpodarjom!“

Na to wſa koſu na ramjo a dźěſche won do połow na ſrałe Zita, kotrež hiſchcźe njebĕchu hač dotal poſnjeńene. — Dźeń wote dnja nĕtko ſpcźeſche w połazym błónju a njewotpocźowaſche prjedy, donjż njebĕ poſłedni ſnop do hróžnje. Pſchi tym ani na mucźnotu a bolośće ſwojeho ſtareho cźeła njetkedźowaſche. Wjeſeleſche ſo do cźaſa, ſo budu zyně domoj thowane a najhórſchi cźłowjeſtſi njepſchecźeł hłód, pſchewinjeny. Wjeczor po ſwjatoku ſeńdźeſchtaj ſo potom ſaſo ſe ſtarym wucźerjom Kralom ke krótkej ſabawje. Też tutón bĕ ſ nowa ſłužbu dóſtał. Młodeho wucźerja bĕchu k wójſku wjali. Tuż bĕ ſ jeho nadawkom, wjeſnje dźĕcźi wuwucźowacź.

„Schtó by ſebi myſlił, ſo my ſtari hiſchcźe ras le cźeſcźi pſchiidźemy“, rĕcźeſche ras jemu pſched dworom na drjewjanej ławzu ſedźo. Wójna je naſ ſtarych ſaſo womłodźiła. Mje je ſłajiła do ſchule a waſ ke kóſy a pluhej. Wy macźe rolu wobdźĕłacź a ja cźłowjeſke wutroby. Boh luby Knjes dyrbi naju dźěło pożohnowacź a ſ nim zyły naſch ſerbſki lud — młodźych tak jako ſtarych, ſo bychu cźełne a duchowne ſbożo znjeli.“

Khata bĕ hač dotal jeje ſłowam pschipoſłuchała. Pſchi tutych poſłednich ſłowach pak ſo mjeńcźo wotkali, dokelž ſo thętro hańbowaſche, dopomniwſchi ſo na wſcho, ſ cźimž bĕ jeju ranika. Nĕtko bĕ jej to tola trochu żel. Sćini krute pschedewſacźe, ſo chže w pſchichodze jimaj wſcho ſaſo żarunacź. A Khata ſo też wopraŕdże na dobo zyłe pſchemjeni. Jeje pſiedawſcha poruczaja krutoſcź ſamĕni ſo k mikoſcźi a lubośći bliźſchomu. Na mĕſto kłupoſcźe a hordoſcźe ſtupi poniżnoſcź a dobrocźiwoſcź.

Rady podwoli ſo ſarjadowanjam ſwojeho pſchichodnеho nana, dokelž bĕ pſcheżwĕdcźena, ſo wón tola nanajlĕpje ſ njej mĕni. Snjeſe ſo ſ nim derje a dĕ jemu dźakowna ſa jeho njeſpróznjowe dźěło a pomoz, cźeſcźeſche jeho po najlĕpſchej ſaſkładźbje.

Tak bĕ mĕr a pokoj w zyłym domje a we wutrobach, kiž w nim bydlachu. Khata lubowaſche nĕtko ſwojeho pſchichodnеho nana jako ſwojeho ſamſnеho. Wona dopomni ſo na ſkowa ſwj. pſima: „Johnowanje nanowe twari dźěcźom twjerdy dom. Cźeſcźuj ſwojeju ſtarſcheju, ſo by ſo tebi derje ſchło a ty dołho żiwy był nad ſemi!“ S tym ſacźahnu nĕtko ſbożo a mĕr do Natuſchkeje ſtatoła. Khacźe ſdaſche ſo jeje domjace dźěło wjele łóſcźe. Ssama bu pschezwĕdcźena, ſo bjes mużageho hoſpodarjenja w domje njendźe, ma-li ſo wſcho nanajlĕpje ſarjadowacź. Wſchitke hoſpodarſke ſtaroſcźe pschewoſtaji ſtaremu nanej. Wón bĕ, ſchtož hoſpodarſtwo naſtupa, we wſchĕm jara najhónity. Wſchitke dźěło na dworje a na polu dźěſche kaž po koleſu, ſo je Khata dźiwaſche. Wſcheje ſtaroſcźe, kotraž jej pſchi wotkhadźe jeje mandźelſkeho hrożeſche, bĕ ſo ſminyła. Tuż dźěkaſche ſpokojna a ſbożowna. Traſchtowaſche ſo ſ mnohimi druhimi wjeſnymi wójniſkimi wudowami, kotrymž bĕ też lubowany mandźelſki do wójny wotwołany.

Pſchi wſchej nuſy a mnohej ſtaroſći ſo cźaſ minu. Barbjerſka najſyma cźełnyjeſche do kraja. Liſcźiſcźka żołtnychu a padachu k ſemi, jako mnoży droſty rjekoju na polu cźeſcźe. Do mnohich domow ſacźahnu ſrudoba. Tu żakoſcźeſche mandźelſka wo dźiwjeho mandźelſkeho, tam dźěcźi wo ſtaroſcźiwеho nana, druhdźe ſaſo ſtarſchej wo ſwojeho jeniczkeho ſynna, jeju nadźiju a ſepjeru ſtarych dnjow.

Schtó pſchelicźi liſcźiczka, ſpadowaze ſe ſchtomow, ſchtó ſyſły, kotrež wójniſke hubjenſtwo a nuſa ſawinowa. Mnohi cźełnyjeſche ſe ſpĕwom do wójny:

(Pokraćowanje ſeźĕhuje.)

hap. w 9 hodź. herbšće a ¾11 hodź. němšce kemschenje. — Pop. w 2 hodź. pruhowanje pačerskich dźěći. — Pop. w 5 hodź. pohrjebnje zurkowskeho pichodstejićerstwa we farje.

Wutoru wječor 3/8 hodź. w Božim domje wulki misionski film: „Pod tropiskim słónčnym Sturmtanny."

Sćrjedu wječor we 8 hodź. w farje Jónske towaršstwo.

S Maleschcz.

Njedźelu Judika rano we 8 hodź. herbška spowědź, pop. w 9 hodź. herbšce a ¾11 hodź. němšce kemschenje a pruhowanjom pačerskich dźěći. — Pop. w 3 hodź. spěwanje młodych hołzow na farje.

Sćrjedu w 7 hodź. němska póstna nutrnosć na farje.

S Rosaczy.

Njedźelu Judika dop. ½9 hodź. herbška Boża słužba, dop. ¾10 hodź. němska Boża słužba a pruhowanje pačerskich dźěći. — Pop. w 2 hodź.: młode hołzy spěwaja na schuli. — Pop. ½3 hodź. shromadźizna zylez młodźiny na farje (šwelowe wobrazy).

Sćrjedu, 24. měrza, pop. w 3 hodź. herbizy start shromadźa so na farje.

Schwórtk wječor ½8 hodź. towaršstwo ženow na farje.

Pjatk 26. měrza, rano we 8 hodź. němska póstna nutrnosć.

Khowany: morwonarodźeny synk kubleria Jona Wünsche we Schpikalach.

S Njezwarzidla.

Njedźelu Judika rano we 8 hodź. herbška spowědź, dop. w 9 hodź. herbška a ½11 hodź. němska Boża słužba. Pop. w 2 hodź. konfschenje za dźěći (k. farar Njeswačanski).

Sćrjedu pop. ½6 hodź. póstna nutrnosć je spowědźu pola Hobrałcz we Lušy.

Pjatk w 9 hodź. pruhowanje herbšćich a w 10 hodź. němskich pačerskich dźěći. — Pop. w 5 hodź. póstna nutrnosć je spowědźu w Wóschicžańskej schuli.

S Porschitz.

Njedźelu Judika rano we 8 hodź. němska Boże wotkasanje, dop. w 9 hodź. němska a ½11 hodź. herbška Boża słužba. Pop. w 2 hodź. w Boschczach dźěćikemschenje, ½3 hodź. fischcerj. towaršstwo młodźenzow.

Sćrjedu pop. w 4 hodź. herbška póstna Boża słužba, wječor 1/8 hodź. w Konjezach biblijska hodźina: bratr Fischjan.

S Rakez.

Njedźelu Judika rano w 8 hodź. herbska spowědź, dop. w 9 hodź. herbška a ¾11 hodź. němska Boża słužba. — Pop. w 2 hodź. pruhowanje herbšćich, w 3 hodź. němskich pačerskich dźěći.

Póndźelu wječor we 8 hodź. žónske towaršstwo.

S Rychwałda.

Njedźelu Judika rano w 9 hodź. němska a ¾11 hodź herbska Boża słužba.

Sr Sslepcho.

Njedźelu Judika herbška spowědź a Boże wotkasanje rano we 8 hodź. herbška Boża słužba dop. ½10 hodź., němska ¾12 hodź. — Pruhowanje němskich pačerskich dźěći.

Sembrała: Marka Kralez ſ Milorasa. Sa nju so žurjerny čerlusch spěwa.

S Wachos.

Njedźelu Judika dop. w 9 hodź. němska a ¾11 hodź. hodź. herbška Boża słužba. — Wječor we 8 hodź. 515lika hodźina na farje.

Listowanje.

L. 48 Sawěsćazej towaršstwje Teutonia a Nordstern ſtej so do aktijowego sawěsćazego towaršstwa za žiwjenje a rentu sſedowćišeſ a małej šwoje hydło we Berlin-Schöneberg (Nordſternplatz). Tam możeſcze ſo wopschihołowana. Howak njetrjebaſcz ničso dale činiſcz, hač praſcheć, hač je Wascha sawěsćenila sa pohładowanje keſ so pola tajkich sawěſcenjowu ani hamołowaſ njetrjeba, keſ wjeſe žadyn pschedpiſmjeny cžaſ k tomu nimaſ. To ſo ſamo wot ſo ſtuſcha.

Do Neuſkoje. Je-li tam wjeſelubło je, na ſo wone jako wjeſnua gmejna pohładowaſ a ſa ſebje ſtaſ downy ſwjaſk (Ortsarmenverband) kworiſ. Tuſon mi potom wo potrjebnego ſo ſtaraſ, jeli ſe tam ſame zyle Kubjes pſchelorhnjenja hydliſ. Je-li wjeſe najeſt po ſwojich najeſtiſch wumjenjenjach k tajkim podpjeram nuſowaſ dha ſe to wo naſchim mjenjenju winowatoſeſ wobſtorjenja. Sakoſt wo nuſtroſeſi podpjerania praji warajuje, ſo ma na ryčerſkubłach wobſtodźeſ kłoſty ſa ſamu podpjeru kłudnych njeſeſ, runje tak kaž gmejny.

O. R. Dokelž je nan wobſtodźeſ leżownoſcje, może wón pſchi žiwjenju ſ nimi cžiniſ, ſchtoſ chce. Pſchi poſtajćichim herbſkim dźěſenju budże ſo potom poſtajeſ hodźeſ, na kaſke waſchnje ſu někotre dźěći ſchłodowane, hač je najmiłoſcziwſi pan pſchi wotkasanju ſchłody měſ adu nij. Potom może ſej wón narunnaje ſwojeho dźěſiſkeho dźela žadaſ (po § 2325 ſtatuteho ſakonja). Je pſchijomne, ſo ſo hódnoſeſ leżownoſcje hižo někto pſchi pſchepodaću pſches wězhwuntoſnych poſtaji. Pſchiſtejazu finanzny haut budże drje w ſajinje herbſkeho a daričzkeho dawka ſo wobhonjeeſ, kelko je leżownoſeſ hódna. Tuž możeſcze to teſ ſam ſhonicz.

P. S. Schtóž ſo napiſcheſo kwikaſe k płaczenju (Zahlungsbefehl) ſpjecjuje, dyrbi hnydom termiju namjetowaſ, t. r. wěſ k ſtórjože dacz, ſo by tak runje hacz mózno nekajki žudniſti roſtund dozpiſ. Dokelž je drjewo hižo pſchedate, njehodźi ſo wjazay cžaſaſ, dokelž dołżniſej wjazy njeſkuſcha. Pſchenjoſny pſchekupz njeje ſej ſwojſiwu na pſchedatym drjewje hacz do dospołneho ſapłaczenja wuczinił. Tuž może ſo je ſwojej ſobinej zadanku jenoż kupza a jeho ſamóżenja dżerżeć.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk, 19. měrza 1926.

Wežerawiſche kurſy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowſk. frank.	15,01
1 jendźelſki punt	20,39	100 czeſkoſł. krónow	12,41
100 ſchwajz. frankow	80,73	100 pólſk. markow	51,84

We efektach zwiti wežera na Berlinſkej burſy wiele pſchemjenjenja njepſchihoſeneſcheho. Wone na dotalnych kurſach wobſtawachu.

Produktowe wiki pſchinjeſeſchu ſa pſchenizu a rožku faſo powyſchenje płaczišnow. Też wołoſ 5 np. wo zentnaru dobu. Sſo wě, ſu płaczišny ſa muku tehornuja ſkrucżene. Wežera płaczeſche zentnaŕ

w Berlinje:

pſchenizy 12,70—12,90 hr., rožki 7,80 hr.
hacž 8 hr., jeczmjenja naſetmjeho 8,30 hr.
hacž 9,50 hr., naſymnego 6,90—7.60 hr.,
wowſa 8,15—8,65 hr.,

w Lubiju:

pſchenizy 11—12 hr., rožki 7—7,40 hr.,
jeczmjenja naſetmjeho 8—8,75 hr., wowſa 7.90—8,30 hr.,

w termijowym wikowanju

ſa měrz: pſchenizy 13,47—13,45 hr., wowſa 8,65 hriwnow,
ſa meju: pſchenizy 13,42—13,45 hr., rožki 9—9,10 hr., wowſa 8,87 hr.,
ſa julij: pſchenizy 13,50 hr., rožki 9,27 hr. hacž 9,32 hr., wowſa 9 hr.

Wiki wežera w Khorjebuſu. Butra 1,90—2 hr., jeſa 11—12 np., twaroh 30 np., howjaſe mjaſo 0,80 hacž 1,20 hr., cželace 1,10—1,20 hr., ſwinjace 1,10 hacž 1,30 hr., ſyra pleczina (Schinken) 1,60—2 hr., ſuſcheny połcz 1,40—1,90 hr., ſchmalz 1,20—1,50 hr., łany wołij litr 1,60 hr., hlinu 1,30—1,90 hr., ſchčuki 0,70—1,20 hr., karpy 1,30 hr., młode hołbje (ſchtuka) 0,80—1,20 hr., žiwe kury (ſchtuka) 4,50—6,50 hr., khaponki 2—4 hr., kormjene huſy (ſchtuka) 20—22 hr., karnikle 2,40—2,60 hr., kólrabi 15 np., morchej 10 hacž 15 np., jebjna loboda 40—55 np., cžerwjeny kał 15—20 np., běły 15 np., połotej (keržeł) 30—50 hr., zybła 15—20 np., běrny zentnaŕ 3—3,50 hr., jabłuka 15—50 np.

Swinjace wiki tam. Na nje běchu pſchiwjeſli 1709 proſnjow a 215 bykowu. Te płaczachu:

proſata małe 20—25 hr., hrěnje 25—30 hr., wułke 30—35 hr.,
běhaki małe 35—55 hr., hrěnje 55—80 hr. wułke 80—110 hr.

Wiki wežera w Shorjelzu. Butra 1—1,20 hr., jeſa 9—12 np., howjaſe mjaſo 0,90—1,10 hr., ſwinjace 1 hacž 1,20 hr.

Wiki wežera pjatk w Lubiju. Butra 1,10—1,15 hr., jeſa 12—15 np., łany wołij litr 1,80 hr., kłóreſa 10 np., běły kał 12—15 np., cžerwjeny 16—18 np., morchej 15 hacž 25 np., jebjna loboda (ſpinat) 40—45 np., kólrabi 30 np. (ſchtuka), zybła 15—18 np., połotej 15 np., jabłuka 10—40 np., kiſały kał 10 np., twaroh 25 np., kóſſata 60—70 np.

Tydźeńſka roſprawa wulkołymjenjatnje Metz a Co. w Berlin-Steglitz. Schleſſi cžerwjeny dźeczeſ je nimale dorosčſchebaty. Porno tydźeńſchim wikam ſo płaczišny mało pſchemjeneſchu. Serabella 13—15 hr.

Někotre płaczišny Drjezdźanſkich wikow (Markthallen) wežera ſu drjezu: Sajaz w łoži 1,10 hr., ſ połczom pſchetykany 1,50—1,60 hr., karnikl 1—1,20 hr., huſy 1,40 hacž 1,50 hr., kaczki 1,75 hr., młodźiczki 1,30—1,70 hr. hołbje 1—1,80 hr. (ſchtuka), karpy 1,60 hr., hlinu 2,20 hr., ſchčuki 1,80 hr., jabłuka 10—60 np., měd 1,80 hr. hacž 4 hr., běrny 3.50—4,20 hr. ſa zentnar, morchej 10 hacž 15 np., karoty 15—20 np., cžerwjena rěpa 20—25 np., kalrěpa 12—15 np., zybła 15—20 np., ſpinat 30 hacž 40 np., cžerwjeny kał 15 np., běły 10—12 np., połotej keržeł 25—40 np., ſuſchene prawaki 6 hr., butra mlokarńka a burika 1,90—2,40 hr., mloko litr 31 np., ja twarohi 28—35 np., jeja 12—14 np., muka (wonjeſaſ) 28—30 np., najlepſche 30—32 np.

Na pſchedań.

Krowa młoda ſuczelna, w Lěſkej 21 pola Kamjenza. — Krowa do cžahanja, wuhſokoſuczelna, w Běłej 18.

Koſa błiſko kóſlatam w Žežowje 3c.

Sſo pytaja:

Kowaŕ ſkalaſki w Brěſnje 16 pola Kamjenza.

Holza do domu, Courtoiſowa w Běłej Wodźe, Mužakowſka dróha 5. — Pawlikowa w Budyſchinje, Waſſka dróha cžo. 17 dełka. — Matwald w Iſchiſchowje.

Hródźnu, Mehnert w Dźěžnikezach.

Drjewowe awkjaſe.

Sſrjedu 24. 3. 26 w Radnej pinzy w Budeſtezach, powołdnju ½2 hodź.:

285 žerdkow,
21 mtr. pałnych kluchow a ſchczěpow,
264 mtr. palnje walczinu.

Wutoru 30. 3. 26 w hoſcženzu „K jandźelej" w Wiſkopizach, dop. ½11 hodź.:

1150 kwjerdych metrow ſdonkow (ſchtinkowcho drjewa),
17,38 kwjerdych metrow duba,

Sſudniſzy na pſchežadſowanje:

Sſobotu 20. 3., dop. w 11 hodź. w Kamjenzu „Ke Sſtołnzej" na Budyſchſkej dróhy: krowa.
4395 ſchmrjełkowych žerdkow.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenſa dop. ¾11 hodź.: Zito žadne, pſchi wyſokich žadanjach wiki jara mérne. Tendenza: krute

Płaczišny na Barliniſkich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymjo po tunu abo 1000 kg, howaſ 100 kg, płaczišny po łotej hřiwnje.

	18. 3.	17. 3.		18. 3.	17. 3.
Pšenica rožka	254-258	250-254	rapš. wołijſki	14,70	14-14,70
naſet. jeczmjeń	166-196	153-166	poch. mełasa	14,00	14,00
naſ. jeczmjeń wowſ	138-152	138-152	jerabella	25,00	—
kukurica (Mais)	163-173	162-171	běrmjaze krużki	13-14,00	13-14,00
pšenična muka	162	—	ſymjo	20-21,00	20-21,00
rožana muta	32-36,50	33-36,00	wołja	25,50	25,50
pšeničeſ. wotr.	22-24,50	23-24,50	łany wołijſki	18-18,50	18-18,50
rjane wotruby	10.30	10,20	módre łupiny	12-12,50	12-12,50
rapš	9.30	9,20	zolte łupiny	14-14,50	14-14,50
łane ſymjo	340	340	ſyrowa, 50 kg	8,40-4,00	8,40-4,00
hirſch	—	—	plonia, rjana	0,80-1,40	0,75-1,35
pſelušchi	22-25,00	22-25,00	„ pſchenič.	0,90-1,35	0,70-1,25
	20-21,00	20-21,00	„ wowſina	0,80-1,80	0,80-1,80
			„ jeczna	0.80-1.30	0.80-1,25

Płaczišny rěſneho ſkotu na Drjezdźanſkich ſtótnych wikach.

18. měrza:

7 wołow, 13 bykow, 6 jałowzow a krowow, 727 cželatow, 49 wowzow, 341 ſwini.

Woły, byki, krowy a wowzy běchu we wikowanju ſkabetohola ſo wěſte płaczišny njepoſtajicju.

Płaczišny ſu

cželata: 2. 80—85, 3. 75—79, 4. 60—70, 5. 43—55;
wowzy: 1. 48—52, 2. 40—44,
ſwinje: 1. 81—83, 2. 84—85, 3. 79—80, 4. 70—72.

Přilopk.

* Sruduy **wopomnjenjſki dźeń.** Sſrjedu bě runje 50 lět, ſo ſo w lěze 1876 pola Kaulna nad Rheinom wulka hora ſypny, pſchi cžimž ſo ſ mózným hrimotom 9 twarjenjow pſchi Rheinſkej dróhy ſaſypny a ſniežli. 25 wobydlerjow ſapuſcheſnych twarjenjow pſchi tym wo žiwjenje pſchińdże. Najwjaſy ſo pſchi cžakanju ſaraſu. Někotrych we ſmjerci we łoju pſchekwatala. Jenoż někotrym je ſo poradźiło wukhowaſ, hdyž ruce ſ wokom wulkocžišu.

* **Njejaſne podpiſma.** W měſze Gladbach (nad Rheinom) dóſta nječtó polizajiſte thłoſtanje. Dokelž běſche thętro wołoſte, wotpokaſa je a tuž dźeſche wěſ ke ſtórjože na ſudniſtwo. Ale ſudniſtwo njeſtarache ſo jara wo to, hacž je wěſta w rjedźe, ale wupraji wiſkas, dokelž běſche jeho podpiſmo njeczitajomne, jako njepłaczíwy. Druſy ludźo ſu też nječto a maja prawo na tym, ſhonicz, niz jenoż kajka wyſchnoſeſ to je, ale też ſ tajkim ſaſtojnikom ma cžłowjeł cžiniſ. — Wy jara derje hyło, ſo by ſo tajkim podpiſmam, kotreż ſo pſchi najlepſchej woli wuczitaſ njehodźa, tónz cžiniło. Mnohe ſu na kurjaze paſory motane. Abo dyrbi to nječhto wołebite byſ, ſo normalny cžłowjeł je cžitaſ njemóże? Njejaſne podpiſma runaja ſo maſkérowanym ludźom. Ale ſ jenym rozdźełom. Maſkérowani ludźo khodźa jenoż wokoło pólniz, ale akty a dopiſy ſ njejaſnymi podpiſmami mamy pak zyle łeto.

* **Wurwyanki w Palestinje.** Na hóry Bethſchan we Jordanſkim dole błiſko Nazaretha a hory Tabor ſu roſpadanki jeneje měſchczańſkeje murje wurwyli. Na njej pſchiſcžinjenych hołach ſu nědyž Filiſtejo wotcžate cželo prenjeho nječſožowneho židowſkeho kraſa Saula połožnyli, tu cželo jeho w bitwje ſarajenych ſynow, mjes nimi też Jonathaſowe, Davidowego pſchećela. Kniha Samuel powěda, ſo ſo je Saulom pſchećeſeni wobydlerjo ſ Gaalada tulo njeſchmanitwo ſ roſhorjenoſeju pſchijeli. Wčžitcy ſmjeja mnohe mésta jebracha ſo a bžedy pſches zyłu nóz, wotewſachu Saulowe cželo a ſwojich ſynow ſ hołowa a pohrjebachu je. Też roſpadanki tamneho Filiſtejſkeho templa namakachu, hdyž běchu Saulowe bróniſtwo wupoſožyli. Pſches wurwyanki nadeždżeju ſtedy greſkich, romiſkich a khćeſcžańſkich ſapſydleżnow na horje, tu taſke ſ cžaſa khžiżowych wójnow.

* **Krute ſakaſanje pſchećziwo alkoholej wobſteja,** kaž je ſnate, w Sjednoczenych Statach Ameriki (U. S. A.). Ale woni ſebi pomhacz wědża, ſo bychu wócžko ſakonja ſlepli. To maja kwětkaze hornczki, kotrychž pjerſchej ſ alkohola wobſteji, mlokowe thany ſ dwojim dnjom, telefonſke apparaty ſ alkoholſkimi batterijami, pródne kije ſ dołhimi ſchlicžcžanymi rołkami, knihe, ſ kotrychž móżeſch rjany alkohol hacž do wědomoſcze ſrědacz.

Směški.

** **Jara inteligenzina:** „Sna'ſcze bha Wy młodu Jona kujeſa profeſhora X?" — „Haj, wěſo, je to jena jara mudra žona: wobſtrujeſi ſi rěcze a — ſwojeho muža!"

** **Hdże ſo ſejnachu?** „Rańcha ſłužobna je ſebi někto hamtſkeho ſudnika ſa muža wſala." — „Nó haj, teho drje je pola Waſſ ſejnala!"

Hamtſke wozjewjenja z Budyſina.

Do Budyſchſkich leżownoſtnych knihow na ſahoſtke ſo pjeno cžo. 1501 na mjeno pſchekupza **Siegfrieda Alfonſa Eilenberga w Budyſchinje** ſapiſana leżownoſcz ma ſo 5. meje 1926, dop. w 10 hodź. na ſudniſtwje w ſali 186 na dyrbjeſiſke wašchnje na pſchedażowanje pſchedacz. Leżownoſcz je po ſahonſkich knihach 29,5 arow wulka a na 25705 němſkokſtatnych hřiwnow ſchazowana. Na nju je bydleniſke twarjenje a benzinowa ſkładownja natwarjena a leži pſchi priwatnym tworowym dwórniſchczu. Do ſdełenjow leżownoſtneho hanta a do druhich pšinoſow, kiž leżownoſcz nałuſaju, wožebje ſchazowanjow, może kóżdy pohladnycz.

kaž jara derje radźi. Nimo toho žo na tajkej pjerschćzi też wschć druhe kaly, kaž na pich. Běly a cjerwjeny kał, rózowzy, winzigory a symšti kał derje radźa. Tohodla bychmy naschim ratarjam radźili, so bychu tajku pjerschcz wožebje na kalowe role wojsył. Na tajkich kolach, hdźež žy hainu pjerschcź wosył, cźi też kalowe rostlinki snjeczerjwja.

Na hatnej pjerschcźi žo też tórki, banje, žolotje a hóblíny (Tomaten) derje radźa. Derje pschedźěkane hatne błóto wobžahuje nimo měry wjele rostlinskich žiwinow, kotrež žo lohko rospuschcźa. Tajke pódy, kotrež žy z hatnym błótom powosył, też wjele lepje wodu dźerža a žo lohko shreja. S hatnym błótom swojich na polo też wjele dušyka a fosforoweje kišaliny. Druhdy wschelazy wobwjedžerjo hatow, kotsiž hatne błóto wužiwa njemóža, pschedawaju. Maschi-li hdy tajku pschiležnosć, hatne błóto łupicź, njedaj žebi ju nimo hicź. Se tym by swoju łuku, sahrodu abo polo hódnje wocžerstwił a pohnojił.

Plahowanje běrnow a kak mámy je wužić.

Jenje drje njejžmy žebi běrny bóle ważili, a je bóle k wužitku brali, taž w cźaźu zwětowoeje wójny. Běrny mózemy skoro rjec, běchu psched wójnu bóle jedź khudschim je worschtny ludu. Tola w cźaźu wójny žo wěs pschemenk. S hrósłu spominamy na cźaźy, hdyž žo nam na tydźeń 3 punty běrnow na hłowu pschidźeli. Bohaty kaž khudy wjedźeše žebi tutón krajny Boži dar tehdom jenak wažicź. W tutym cźaźu hospodarjo spóznachu, kak ważne je plahowanje běrnow, bjes kotrychž bychmy wěso dawno hłodu wumrěli.

Němska je kraj, w kotrymž žo najwjazy běrnow na zwěrcze plahuje. W Němskej je swjetscha wschudže pěskota póda. Na tajkej pódze žo běrny a rožka mjes druhimi rostlinami najlepje radźa. Nam je snate, so manny swjetscha na běrnischcźach najrjeńscha a najcźišcźischu rožku. Tuž žo z plahowanjom běrnow jenož produkcija běrnow njepospěhuje, ale też rožka w tajkich krajinach nješchto hódnje wunjese.

Naschu najważnischu zgrobu abo poživnosć potajkim jenož na plahowanju běrnow twarimy. Jenje njeby Němka z tukrajnej zgrobu žama telko ludźi žesimicź mohła, by-li žo w kraju telko běrnow njeplahowało. Tu je winowatosć kóždeho hospodarja, so po možnosći prawje wjele běrnow, je-li jemu někak wunjesu, na swojich polach plahuje. Dale maju žo najběrane běrny derje khowacź a nanajlepje wužicź. Njedožuha jeno, so žo prawje wjele běrnow plahuje. Najwjazy zobu na tym saleži, kak žo běrny wužija.

Běrny najlepje wužijesch tehdom, hdyž běrny k jeđi a zymjentne běrny derje khowasch a běrny k pizowanju derje nałožišch. Hdyž běrny, kotrež žy nasběrał, derje wužijesch, potom možesch też rjez, so cźi plahowanje běrnow nješchto wunjese. Druhdy žy žam wina, so masch z běrnow mało wužitka a tak žebi wotmyślišch, so budźesch mjenje běrnow žadźecź. S tym polepschenje pódy (Bodenverbesserung) cźerpi a žitne žně žo cźi tak njeradźa, kaž, hdyž běrny na twojich polach plahujesch. Ludowe sežimjenje je potom bóle na wukraj pokasane. S tym pak žo nasche hospodarstwo jenje njepospěhuje. Tuž widźimy, so zyše plahowanje běrnow a wunoschk druhich płodow jenož na wuźiczu běrnow saleži.

Pschetrjebanje běrnow k jedźi a k pizowanju je wobmjesowane. Wone složuje žo po potrěbnosći ludźi a skotu. Pschetrjebanje zymjentnych běrnow pak saleži na tym, kelko ma schtó role k žadźenju. Běrny, kotrež pak maich najsymu nimo swojeho domjazeho pschetrjebanja wyche, maju cźim wjetschu hódnosć, cźim bóle žo wschelake technitke wobtkhody za nimi prascheju. Technitke wobtkhody běrnow žu: běrnowe paleńje, schkrobarnje (Stärkefabrik) a žuschenje. Ssu to technitke wobtkhody, kotrež běrny najbóle smužitkuja. Tute technitke wobtkhody njejžu pak jenož k sežiwjenju luda ważne, to rěka, w nich njewudźělaju žo jenož wschelake žiwnosće a pizowadła, z nimi powyschi žo też produkcija khudeje pěskjateje delanjeje pódy, hdźež nicžo druhe njenarosće, hacź lěto wot lěta běrny a žito. Tajki ratař njeby ženje swoje běrny wotbył, by-li technitschi twornow k pschedźěkanju běrnow njebyło.

Tu by był nusowany, jenož telko běrnow žadźecź, kelkož žam za swoje hospodarstwo potrjebuje. Zita pak by dyrbjał wěso wjazy sahonow wobsyknyć. Zenje pak by žo jemu žito pospochi na žitnischcźu tak radźiło, kaž na běrnischcźu. Tuž widźimy, so sežiwjenje ludu z tukrajnymi wuplodami najbóle na plahowanju běrnow na pěskjatych polach wotpočuje. S poknym prawom žo tohodla też telko běrnow w Němskej plahuje, kotraž dźe je z wjetschego dźela jako pěskjaćny kraj snata.

Rospominamy nětko, na kajke wschelake maschnje žo běrny w Němskej wužija. Někotremužkuli cźitarjej drje je snate, so žo kóždolětnje wjele milijonow zentnarjow běrnow w Němskej na palenz spali. Njechamy wo tym rěcźeć, telko schkódneho alkoholskeho napoja žo z tym pschihotuje. W Němskej žo jeho žobu hischcźe najmjenje wužije. Sa hospodarjow maju jenož wusnam wschelake wotpadki, kotrež žo nam z tajkich paleńjow polskicźuja. Ssu to na prěnim městnje pomnje (Schlempe).

Dawasch-li tajku pizu skotej, to wón derje rojcze a žo spěschnje wukormi. Wobežbe je piza dójnemu skotej jara wuzitna. Někotremu hospodarjej na khutnej pódze je jenož tohodla możno, žebi wjele skotu dźerżecź, dokelž może w blischkosći z paleńje wschelake wotpadki wotyscź. Cźasto cźitamy, so wusirowjenje naschego hospodarstwa jenož na zamžnej produkciji saleži, to rěka, cźim wjazy hospodar je swojeje role abo skotu wuplahuje, cźim wjetsche samóženje dozepje. To je wěste. Tuž pak dyrbi hospodar też wschć žrědki nałožowacź, so by cźim wjazy wuhospodarił. To žame płacźi pschi plahowanju běrnow. Hospodar pak budże też potom cźim wjazy běrnow plahowacź, cźim bóle budże je móz w hospodarstwje zamom wužicź. To pak móżemy sabo tehdom, hdyž zbytne běrny zuschimy. S tym móżemy wjele zentnarjow běrnow wužicź, kotrež na druhe waschnje njebychmy tak se wužitkom potrjebacź móhli. Běrnjaze truhanczki (Kartoffelkleken) žu wobežbe kormjaza piza sa žwinje a howjadła. Też konje je jara rady žeru. Nimo toho žu běrnjaze truhanczki jara strowe a saruczuja nam drohe wukrajne pizowadła, kaž kukurizu, jeczmjeń atd. Kóždy rozumny hospodar budże drje tohodla wjazy běrnow na swojich polach plahowacź, hacź drohe wukrajne pizowadła kupowacź. Bohužel pak nadeńdźemy mało ratarjow, kotiż dźenżnischi dźeń swoje běrny žuischcź daja, dokelž hódnosć běrnjazych truhanczkow njesnaja.

S krótka zhromadźimy wopisacź, kak žo w žuischernjach běrnjaze truhanczki pschihotuja. Běrny žo najprjedy cźiste wumyja a potom žo pyches horze walki puschcza, hdźež žo spraża a wuzuscha. S tym dóstanu zwoju, nam snatu formu. Je to krótke, jednore ale jara wulpešche dźěło. Běrny z tym niežo na wulkach abo hódnosći njeschubja. S běrnow žo jenož wjele wody, kotruž wone hacź dotal wopschihacu, wulkosći a wužuschi. Běrnjaze truhanczki wopschihitaju 74% bjesdušnjatych extraktowych wulkow, 7,4% cźisteho schkróbu, (Stärke), 12% wody, 0,4 proz. zgreho tuka, 3,9 proz. popjela a 2,3 proz. njepoživnajomnych nitkow (Unverdauliche Pflanzenfasern).

Běrnjaze truhanczki placza sa najlepschu kormjazu pizu pschi kormjenju zwini a howjadom. Dale žu wone wurjadna piza za konje, woły, dójny stót, wowzy a pjerinu. Nimo toho žo běrnjaze truhanczki hischcze dołho dźerża a cźi njeschnija jako zgnre běrny. Hospodarjo, kotsiž běrny k pizowanju kupuja, chzyli tohodla na prěnim městnje běrnjaze truhanczki kupowacź. W nětcźischim cźaźu žu wone wożebje tunje. S tym by mnohi ratař najlepje naschonił, kelko žu běrnjaze truhanczki pschi pizowanju a kormjenju skotu hódne.

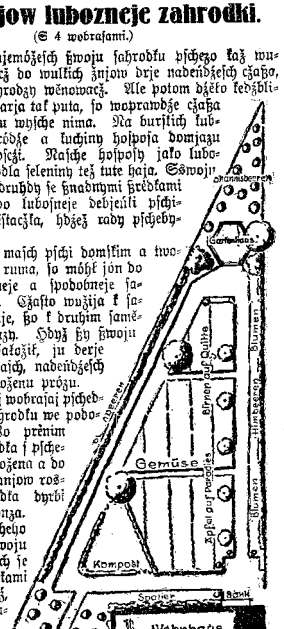

Číslo 12. Budyšin, 19. měrca 1926. Lětnik 33

Něšto za hajerjow luboznecje zahrodki.

(S 4 wobrazami.)

Na wšach njemóžesch swoju sahrodku pschezo kaž wulsanu měcź. Hacź do wulkich žnjow drje nadeńdźesch cźaźo, so też swoju sahrodku wenowacź. Ale potom dźěło kedźlivosć a mozy ratarja tak puta, so wopraudźe cźaźa sa swoju sahrodku wysche nima. Na burskich lubłach ma póbla hródże a luchiny hospoda domjazu sahrodku na staroscźi. Nasche hospoły jako luboważki. Krótkow póbla seleniny też tute haja. Sswoju sahrodku możesch druhdy še znadnymi grědkami a makej prózu do lubosneje debjeńli pschihotowacź, do městacźa, hdźež rady pschebywasch.

1. wobraz.

S rědka hdy masch pschi domskim a twojim statoku telko ruma, so móhł jón do rjenje mutworcźeneje a spodobneje zahrodli mutwarićź. Cźasto wužija k zahrodzy blecźk semje, zo k druhim sameram njepschihodźazy. Hdyž žy swoju sahrodku rjenje zakožił, ju derje hajiśch a wothladaćh, nadeńdźesch zpokojenje sa nałożenu prózu.

Naschej prenjej wobrazaj pschedwjedźetaj nam sahrodku we podobisnje kina. Po prěnim wobrazu je sahrodka z pschemyślowanjom zakožena a do wschelakich wužiwanjow rozdźělena. Sahrodka dyrbi měcź dosć błónza. To je zakład wschelkeho sahrodnistwa. Twoju sahrodku njejmjeśch je schtomami a kerkami tak zarosć dacź, so na rjadki wuhcze a žadźene njeby dosć błónza měło. Prěni wobraz na tute žadanje dźiwa (dźiwa to reka berücksichtigt). Tu nadeńdźesch mało wyšokich schtomow, někajke pjecź niskich ale tak wobžadźanych, so błónzej njeharcza. Wódla domskeho žu wobžadźane kerczki kosmaczkow, w kónczu šamego klina te janšich jahodkow. Pschi jenym dołhim płocze pletu žo cźernje cźornych abo cźerwjenowych jahodkow. Druhu stronu wobrubjeja kwětki mjes nimi nażrjebja maleny. Jabłuka žu wosschczěpjene na dźiwjenki paradiśowych jabłukow a kruschwy na kwětu.

Wopak jakožemu sahrodku chze nam pschedwjeczź druhi wobraz. Wjele wyšokich schtomow je žiwojimi žo schćerjazymi krónami dawaja pschc wjele khłódka. Pschi kromje rjadłow wobžadźane jahodkowe kerczki wadźa žadźeńkam a rostlinkam.

Tfeći wobraz chze nam z winom abo špalerowym žadom porosćenu ścźenu pokasacź. Psched njej steji ławka. Na njej na rjanych leczjnych wiecźorach rady powotpocźnjescźh abo žo nałeto abo najmu na žłónzu wohrjewasch.

Khłódniju žu do bóle špaleneho łucźika žwojeje sahrodki postajił. Do njeje wjedźe z kwětkami wobrubjena schćežka. Hakowy wyšokeho schtoma ju schkitaja. Selene kerki ju wobrosćiju. Na horizych leczjnych dnjach pytasch tu rady wotschewyzaze wotdychnjenscźka. Tak samóżesch skoro kóždy łucźik wokoło žwojeho domcźka z trochu pschemyślowanjom do raja pschetworicź, we kotrymž rady pschebywasch a kotrež cźe wofschewi.

2. wobraz.

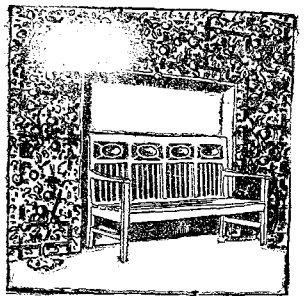
*

Dokelž smy tu cźornu abo cźerwjenjownu jahodu nałpomnili, chcźemy tu hnydom nješchto wo jejnym płahowanju dodacź. Pola naš žo hischcźe jara mało we sahrodkach płahuje. Tola žebi naschu kedźbiwosć zaslužił. Skuscha wona tola do naschich najwobšebnischich a najhłódnischich płodow mjes jahodkami. Tola dyrbimy rozejnowacź wo dźiwje rojcźaženych a wobežbe w sahrodach płahowanych.

Cźorna abo cźerwjena jahodka hodźi žo kaž wino na špalerki pschiwjasowacź. Tak możesch z njej njerjanu ścźenu počžahnycź abo płoty zapleścź. Se žwojimi kałarami

Cẹmi wona na kloty pleczena pschelẹschenju wobaro. Też nawiżoważe brjohi możejch ſ njej ſapleſcẹ. Cẹernjowa *jahoda* wćuhdźom roſcẹe. Na ſtonzu jahodki prjedy *ſrawja*, wubjerenje ſtodźa a wożebnje ſawonjuja. Pschi *plahowanju* je ſ njej nimale każ ſ malenu.

Ssadźecẹ dyrbiſch ju naſnymu a pak nalẹto ſahe. Se loñiſchich wubiwankow narẹſaj 20—30 zm. dołhe ſadźenki. Te naſadźej do mokreje źidlawy. Potom je wobſypaj, ſo jenoż trochu ſe ſemje tcża. Tak ſo wone lohży

3. wobraz.

ſepjchimaja. Nalẹto hóriy wubiwaja. Wubiwanki ſwẹru pſchiwjaſuj. K lẹtu ſmẹja hiżo jahodki. Stare ſuche drjewo runje każ pola malenow w ſymje wurẹſuj. Cẹim lẹpje twojim cẹernjowym jahodam hnojiſch, cẹim lẹpje njeżu a nałożenu prózu a wudawki ſa hnój ſ bohatymi plodami mytuja.

Mjes druźinami roſeinawamy ſaźne, w juniju ſrawjaze a póſdne, doſrawjaze w auguſcẹe a ſeptembru. Najhóle plahowanu ſaźnu druźinu ſu „lukrezija“ (Lucretia) pomjenowali. Wona ſwoje wubiwanki daloko cẹẽri, na kotrychż wulke, wuhlocẹorne, wubjerenje ſtodźaze plody ſrawja. Druhich druźin wubiwanki ſu hóle kercẓkate. Do tuteje ſkluſcheja *Maxwellſke* ſaźne (*Maxwells* Frühe), ſo ſ bohatymi plodami wożebje wuſnamjaze,

4. wobraz. Khlódnkea (Laube).

kittotinny, jara kruta lovetſka najlẹpſcha (Lovets Beſte) a rotbunjka (Rothbun). Tuta ma wożebje wulke, twjerdomjaſne jahodki. Te ſo tohodla ſa daloke roſeſłanje wożebje pſchihodża. Pódla teho też wurjadnje derje njeżu.

Do póſdnych druźin ſkluſcha pẽikowa cẹẽrnjowa jahoda. Tuto ma wulke podołhojte plody. Też te do *dołhich ſpinnich wubiwankow cẹẽri.* Baſtardowa jahoda (Großfrüchtige Baſtardbrombeeren) ma tohorunja wulke a kulojte jahodki. Jeje wubiwanki ſo do dołhoſcẹe pletu. Wóle jako kẽit roſcẹe cẹernjowa jahoda ſ mjenom „Snyder“ a „Lawton“, wobej wjele wulke plody dawatej. Pṙenja ſrawi w auguſcẹe. Wobej ſtaj pódla teho jara krutej.

Rólnistwo.

Wowż na lohkej podźe (roli).

W mnohim naſtupanju njemóżeſch wowż ſ jecẓmjenjom pſchirunacẓ. Wowż dlẽje jecẓmjenja roſcẹe, tohodla dyrbi jahe do ſemje. Ssuchota jemu hóle hacẓ jecẓmjenej iwadźi. Wón trjeba wjaży wlóhi. Tohodla jón ſahe wuſnowaj, ſo mohł w ſemi ſo namokażu ſymſku wlohu hiſchcẓe wutrjebacẓ. Wlohi wjele trjeba, dokelż wjaży ſylniſchich koruſchkow do ſemje puſchcẓa. Jecẓmjeń na mjenje koruſchkow. Tohodla trjeba hóle hnójnu rolu. Jecẓmjeń ẓada wjaży kaliju, wowż pak duſyki. Wowżej ratarja bohużel pſchezo doſcẓ derje njehnoja a tola je ſa hnój jara djakowny. Jeho ſylne korużchka jemu dowola też ſ lohkeje póły wſchẽ wutki (Nährſtoffe) wucẓerpacẓ.

Dokelż wowż wjele wlóhi ẓada, jón na pẽiki rady njeẓnja. We wowżu roſeinawamy dwẽ druźinje. Wobej mataj wſchelake pożadanja na rolu. Bẽły, bjes kochtow, trjeba lẽpſchu a hóle wlożnu pódu. Drobny ſornjaty, żołty wowż też na lohkich pẽikach hiſchcẓe rjane žně dawa. S pożledniſcheho wowża ſu po pſchepytowanjach ratarſkeho towarſtwa ſcẽehowaze druźiny ſa jara wunoſchne też na lohkej roli ſpóſnali. F. ſ Lochowa żołty wowż (F. von Lochows Gelbhafer), Kalbenſki Vienauerſki (von Kalbens Vienauer) a Jägerowy Dupawiki (Jagers Duppauer).

Wſchudźom ſo wupokaſa, ſo Lochowy żołty wowż najlẹpje ẓnypaſche, ale mẽjeſche najmjenje ſtomy. Jägerowy dubawiki mẽjeſche najwjaży ſtomy, ale najmjenje ẓnypaſche. Kalbens Vienauerſti ſteji mjes wobẽmaj woſtrjedża. Pſchi ſpoẓatku bẽ wożebje bohaty na kanẓitkach. Te pak ſo pożdźiſcho ſaſo pożhubichu. Tohodla hodźi ſo hóle ſa ſanjerodźene polo abo tajke, kotrymż ſanjerodźenje hroſy. Tón hodźi ſo ſa lohku rolu. Sa tu je też wożebje plahowany. Tola Lochowy żołty wowż njeſamóże w ẓnypanju pſchetrjechicẓ. Ale na lẽpſchej roli je ſaſo pożledni pſchetrjechit.

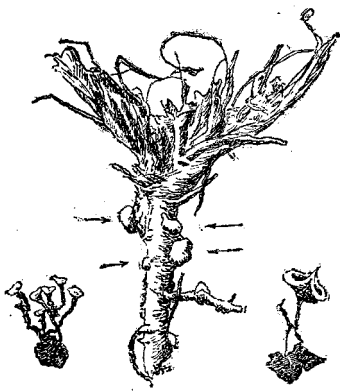
Djeczelniſchczowy rak

(S wobraſom.)

Stupi-li ratar nalẽto na ſwoje polo, ſo druhdy ſe ſtróżelemi dohlada, ſo je ſo naſnymu tak derje ſałożeny djeczel tu a tam poſkubił. Rady pſchipiſuje winu tomu, ſo je wumjerinył, hacẓrunjeż każ lẽtża pſche kruteje ſymu mẽli njeẓmy, ani njeje ẓnẽh pſche dołho leżał, ſo mohł ſo djeczel ſaduſycẓ. Tohodla dyrbiſch ſo pſchepokaſacẓ, hacẓ djeczelonjſchczowy rak njeje jemu ſwadźił.

Tuiu kħorosċẓ możeſch hiżo naſnymu, hdyż ſu nalẽto djeczel wuſyſnwał, ſpóſnacẓ. Na łopjeſchkach dohladaſch ſo na maſane, hroſne barbożte blaki. Te rucẓe łopjeſchko poczahnu a ſo też na ſiwjelzo wupiſchejtrjeja. Łopjeſchka a ſiwjelza bórzy ſahinu. Rak ẓerje ſo też w ſymje pod ẓnẽhom dale. Hacẓ do nalẽcza ſu roſtlinki ſniczene. Na djeczelniſchczu naſtanu nahe blaki. Jeli do ſemje ſa koruſchkami tryeſch, dohladaſch ſo, ſo na wutrobiczżu twjerda na módra hacẓ cẓorno-namódra łulka ẓedźi. Koło *wokoło* ſu koruſchki ſhnile. Spomnjene łulki możeſch loħżu je ſhniłeho koruſchta woſtronicẓ. Hdyż tajtu pſcherẽſnjeſch, ſnutſka bẽły próch wuhladaſch. To je próch abo ẓnyżo *nakażliny* (Bakterien). Pſchi miłym, wlożnym wjedrje ſ tutnych łułkow hribiti, tak mjenowane ſtlerotije, wuroſtu. Na najchim wobrazu widżimy je ſ lẽwa a na prawo wulkeho wobraſa. S nich wuthadża *prójchk.* Jeli je ſeſrawił, jón wẽtr roſnjeży. Jeli tajki *prójchk* na djeczelniſchczo padnje, tam ſaſo rała ſawinuje.

S wjetſcha jenoż młode djeczelowe roſtlinki ſthorja. Dwaj- a ſtółẽtnym pak ſ rẽdka ſwadźi. Najhóle pak cẓerwjeny djeczel nadpaduje. Ale też baſtardowy, ſchwedſki,

inkarnatiſki a bẽły djeczel tohorunja na njón ſkhori. Pſcheczżiwo njemu ſkruczene ẓu eſparſeta, żołty djeczel, luzerna a łupiny.

Kak ſamóżeſch jón podużnycẓ.

Njeje tak łokko, tutoho ſchkódnika ſaniczicẓ. Tohodla je lẽpje, ẓo pſched nim wobarnowacẓ. Maiſch-li na ẓużodnych polach djeczeloweho raka, potom njeżyj djeczel na ſaſtupy wot tamnych wot wẽtra leżażych. Na wlożnych, ſapanitych a cẓeżkich polach ẓo djeczelniſchczowy *rak* rady roſchẽrja. Djeczele, naſnymu runje najrjeniſche ſtejaze, ſamóże tutón ſchkódnik pſches ſymu ẓyle ſaniczicẓ. Tohodla djeczelam naſnymu njehnoj.

Wſchelaży mẽnja, djeczelam doicẓ wapna roſmjeſacẓ, ſo bychu djeczelowe roſtlinki prawje krute a ſtrowe byłe. Tak wjele je wẽſte, ſo wapnowy próch (Kalkpulver) abo njehaſchene wapno njeſamóże raka wutupicẓ. Też ſ podworanjom njeſamóżeſch raka ſahnacẓ. Wón dwẽ lẽcze w ſemi wutraje. Po dwejoch lẽtach pſchinḋże ſ nowa na ſwjerch a ẓo wjeẓele dale pſchiſporja. Jeli maiſch w djeczelu raka a je jenoż ẓnadne blaki wuẓrat, możeſch tute hłuboko podryczẓ a potom ſ nowa ſ djeczelom wobſypacẓ. Hłuboko podryty, njeſamóża jeho hribiti ẓo hacẓ na wjerch pſchedobyncẓ. Je-li ẓo nẽhdże djeczelniſchczowy rak ſahnẽdżiſt, radża djeczel ſ trawowym ẓymjenjom ſmẽſchany wuſyſnwacẓ. Jeli ẓo rak ſahndli a jón ſniczi, maiſch ſnajmjeńſcha druhe ſelene ſa ſkót.

Kak możeſch błóto ſ jẽſorow abo hałow k wużitku w hoſpoda.ſtwje nałożicẓ.

Najmu abo w ſymje nẽkotryżkuli wobẓeduẓer hałow ẓwoje haty wuſbẽhuje abo wucẓiſcẓi. Wożebje tajke haty, do kotrychż w lẽcze wjele wody ſ polow abo dworow nabẽżi a ẓo ſ tym kẽtro ſanjeżu, je nuſno, ſnajmjeńſcha tóżde dwẽ lẽcze, wuſbẽhnycẓ. Mjeńſche haty ẓo ſ deſtowanymi karkami, wjetſche pak ſe ſeleſnymi woſnczami (korjemi) na kolijach wuwożuja. Schto pak mamy nẽkto ſ błótom, kotreż ſ tajkeho hata wuwożymy, ſapoczecẓ. Błóto ſ hałow ẓtacẓi powſchitkownje jako jara dobre hnojidło, a to ſa tym, hacẓ je wone fiżikaliſżu abo chemiżu ſkożene. Błóto ſ hałow możemy jako hnojidło na pola, łuki a do ſahrody wużicẓ.

Nimo toho, ſo na hrowadach taikoho błóta tórki, banje, měrniki (jelerji) a wſchelake drużiny hatow nimo mẽrjo derje radża. Mẽjo njeje błóto ſ tóżdeho hata abo jejora jenak dobre hnojidło. W tutym naſtupanju ſtanje ſo druhdy małe niedoroſumjenje. Hódnoſcẓ błóta we hacẓe potajkim na tym ſależi, kajke ryby abo ſtworjenja ẓu w hacẓe żiwe a kajke roſtliny w nich roſtu. We tajkim hacẓe, hdżeż je wjele ryhow, je też wjele lẽpſche błóto. Sa to pak ſażo njeẓmẽſch błóto je ſtarych ſakẓiẓnjenych a ẓumpadłojtych abo tymjeſchcẓowych hnohdom jako hnojidło nałożowacẓ. S tym by roſtlinam jenoż ſeſchkodźał.

Swjetſcha wſchak je błóto ſ hałow tak rjeż ſa pola njeſrawe a liżake, a tohodla je njeẓmẽmy hnydom nałożowacẓ. Błóto dyrbiſch najprjedy na hromady ſnoſyncẓ, ſo by ẓo pſcheleżało. Sa lẽto dyrbi ẓo tajke hromada wjacẓ raſow pſchemjetacẓ. Hdyż by na pſchikład na polo błóto ſ hata 6 zentimetrow tołſto nawoſył, kotreż njeboh ſ druhej pjerſchcẓu namẽſchał, by ẓej ſ tym wſchẽ młódſche roſtliny ſkaiſk. Cẓerſtwe błóto ſ hałow wopſchija potajkim wjele kiżalinu, ſchtoż roſtliny njeſinjeẓu a ſ tym by jim iwadźił. Kiżake hnojidła njehodża ẓo ẓenje jako dobre hnojidła nałożicẓ, wożebje niż tehdom, hdyż ẓu żitke. Błóto ſ hałow możemy jenoż potom jako dobre hnojidło nałożowacẓ, hdyż je doſpołnje wuſchło a hdyż je wono jako drjebjate, drobna pjerſchcẓ. Błóto ſ hałow by mohł ſtónczńje hiſchcẓe na pola woſnczẓ, by-li je nalẽto ſaworał. S tym by ẓo wone ſ druhej ſemju ſmẽſchało. Tajke błóto, ẓy-li je na polo ſwoiył, dyrbiſch hnydom roſtſidacẓ, ſo by tak prawje wumjerſło, prjedy hacẓ je ſaworaſch. Chżeſch-li błóto ſ hałow do ſahrodki nałożowacẓ, ſnoſch je najprjedy na hromadu, hdżeż je jako kompoſt ſakkadujeſch. Sakkadujeſch-li błóto ſ hata ſ kompoſtom, potom je też wſcho jene, ſ kajkeho hata błóto je, hacẓ je ſtareho tymeſchcẓoweho abo ſ tajkeho, kotryż ẓóżde dwẽ lẽcze wuwożujeſch. Błóto, kotreż chżeſch potajkim jako kompoſt ſakkadowacẓ, ſo by je pożdźiſcho jako dobru pjerſchcẓ do ſahrody nałożował, ſnoſch na niſke hromady. Tute woſtaj ſnajmjeńſcha lẽto, abo hiſchcẓe lẽpje dwẽ lẽcze leżo, ſo bychu ẓo derje pſcheleżałe. Wone ẓo wuparja a ſe nutſka derje wuſyhnu.

Tajke błóto je pożdźiſcho jara dobra pjerſchcẓ. Ju możeſch w ſymje na derje pohnojenu ſahrodu roſmjetacẓ. S roſmjetanjom tajkeje pjerſchcẓe pódu ẓyle womłodźiſch.

Najlẽpje pak je, hdyż tajke błóto ſ hata jako woprawdżity kompoſt ſakkadujeſch. Hdyż to prawje nałożujeſch, doſtanjeſch ſ tym drobnu ẓypotatu pjerſchcẓ. Sakkadowanje kompoſta njeje ani wobcẓeżne, ani ſ wulkimi wudawkami ſjednocẓene. Tajtu hromadu błóta dyrbiſch w ſymje, hdyż mjerſnje, nẽkotre raſy pſchemẽſchacẓ. Pſchi tym pak njeſabudź, wapno ẓobu nuts mẽſchacẓ. Tajta hromada dyrbi wożebje w ſymje prawje wumjerſnycẓ. Hdyż nẽtko tajta błótowa hromada żyłu ſymu njepſchemjetana leży, dha niczo njewumjerſnje, bymjeż niżſcha natwarjena była. Njepſchemẽſchejſch-li tajtu hromadu, hdyż mjerſnje, dha jejna pjerſchcẓ njeſrała abo njepſchetkata ſwoſtanje. Tajke błóto ſ hata, kotreż je w ſymje derje wumjerſło, runa ẓo dobrej cẓornej pjerſchcẓi ſe ſeleninoweje ſahrody (Gemüſegarten). Tajta tucżna pjerſchcẓ ſ hata abo jẽjora wopſchija wjele humuża, kotryż je ẓo w bẽhu lẽt ſe wſchelakich ſhnitych

organiſtich maczijſnow (Stoffe) wutworił. Tajke błóto ſ hałow, kotreż chżeſch pożdźiſcho na ſahrodu abo na łuki woiscẓ, ẓwoż na 60—75 zentimetrow wyſoke hromady. Wyſchicha njeẓmẽ hromada bycẓ, ma-li ẓo błóto derje pſcheleżecẓ. Tajtu hromadu nẽkto w ſymje hdyż mjerſnje, nẽkotre raſy pſchemẽſchej, abo ſ najmjeńſcha pſchekałaj, ſo by ſmjerſk a athmoſfẽriti powẽtr do njeje mohł. S tym ſe pjerſchcẓe wſchelake jẽdżite dymy a żyrikowe płuny wucẓahnu. K tomu dopomha hiſchcẓe wapno, kotreż maſch do hromady ẓobu ſmẽſchecẓ. S derje pſchemjerſnjenym a derje pſchedżẽłanym a pſchileżanym hatnym błótom maiſch nałẽto nimo mẽry dobru drebjatu pjerſchcẓ. Na tajkej pjerſchcẓi ẓo cẓi twẽrtkoty

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóždo čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihtišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 67 **Budyšin — sobotu, 20. měrca 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Němske knježerstwo stejišćo němskich wotpósłancow w Genfu skhwaliło.

S Genfa so wróćiwšchi fu němšzy wotpóšłanzy hnydom knježerstwu rosprawu wo Genfskim wunoschku podali. Ministerstwo je jich stejišćeju jenowuzłuje pschihłosowało, kotrejž sa tu rukuje, so so Locarnska politika dale powjedźe.

Němšzy sastupjerjo na Zane waschnje njesaćuwaju, so fu w Genfu poraćenje pocerpili. Na wopak měnja, so je połoženje Němskeje njedźiwajcy njewuwjerschneho ćłonczenja jednanjow lepsche, hač je psched Genfom było.

Dźenża so wukrajny wubjerk němskeho fu Genfu wotezhrnje. Naj'erje so jemu pódźelu rosprawa poda. Tohodla je možno, so so fu drjedu wulke wurěčowanje w němskim ćinje sapoczinje. **Němskonazionalni fu hižo pschipowědźili, so namjet na wuhrajenje njedowěrjenja pschećiwo dr. Streseman nnej sapodadźa.** Kaž je zhłyschcej, budźe němske knježerstwo žadacz, so by so jemu dowěrjenje wuprajiło.

Němska hospodarska politika.

Němšti hospodarśi minister dr. Curtius je wo hospodarskej politizy rosprawił.

Po rosprawje, kotruž je hospodarśi minister dr. Curtius w němskim fu jeho zakładnych prawidłach nětčišcheje hospodarskeje politiki podał, je wikowanšti wobrot Němskeje w lěcze 1925 w dowoźu a wuwoźu 21,2 miljardy hrywnow wuczinił. **Nascha wikowanska bilanza je pschezo paźivna była, to rěka, so je dowos pschezo wjetschi był, dyžli wuwos.** Hdyž je w januarje a februarje mězačna bilanza aktivna była, tole pscheměnjenje je w tym leži, so je w prěnim rjedze dowos fu hižo wróćo schoł a so je w druhim rjedze wuwos we maliczkosći pschiběrał. Pscheměnjenje fu woteběranjom nascheje kupowanskeje mozy swižnje, z čehož je spóstnacz, **so aktivnoscz wikowanskeje bilanzy pschezo lezy hospodarstwa njewosnamja.**

Dowos zyrobu Němšku jara poczeżuje. **Ani w pschitomnoscži ani w pschichodze njemóžemy z tym liczeć, so mohli so w zamknym kraju dospelnje sejiwicz.** Wojowanje we existenzu nas nutnje, tez njedźiwajo na Dawesowy plan nasch wuwos powjetschicz. Wažny rjedk, kak nasch wuwos w chě wobezežnoscze, kotrez so jemu we wukrajnym zinja, pschewinje, leži we wjetschej aktiwnoscži nascheje wikowanskeje politiki. Pschede wschym wo to dże, na lepsche wikowanske wurunanje w Europie dźełacz.

Pschi jednanju wo **němsko-franzowskim wikowanskim rjeczezenju** knježerstwo na to kedźbuje, so fu wono z internazionalnym żelezowym hospodarskim planom njekasy. Na roswiwcze nascheho wikowanja z **Jendźelskej** knježerstwo se zwulkej starosczu hlada. **Po wobsamknjenym dojednanju njetrzebamy na žadyn pad cżerpicz, so Jendźelczenjo zła sabjedu, kotrez naschemu wikowanju schkodża. Jeli budże trzeba, budźemy jednanje rosritżazeho fuda trzebacz.**

Nadźijamy so, so generalny agent za płaczenje wójnskeho wotschkodzenja wschón moralikli a politikli wliw nałoži, so wěricelske kraje němski wuwos zwólnjwschcho pschijimaju, dyžli dotal, hewak zakładne wumělenjenje za dopjelnjenje Dawesowego plana wotpadnje. So by so němska sozialna politika z pschewjedzenjom Dawesowego plana pocżežiła, njeje so hač dotal spóstnało.

Minister potom na smitskotwe europiske hospodarstwo pschesídże a wo knježerstwownym rukowanju pschi schkodowankach pschi wuwoju do Rušcheje a wo pschiprawnjenju sawěšczenja exportneho kredita rěczeše. Twarske dźelo dyrbi so z kreditom 200 milijonow hrywnow wožiwicz. Jara wobczežne je połoženje poruhrscheho wuhłowego hórnistwa.

Jeli so by jendźelske knježerstwo jendźelske wuhłowe hórnistwo dale 1. meje z pschiběrkami podpěrało, móžu sedobom w njenje němskeho finanznoho ministerstwa pschipowědźicz, so tychu so potom tez srědki za podpjeranje němskeho kamjentnowuhłowego hórnistwa zaradźiłe. Njemóžemy pschihladowacz, so wotbycze němskeho wuhla z naprawami druhich statow na zwětkowych witach schkoduje, z czimż dyrbi so dźeło w khmanych podmokach sastajicz, schtož by pschi pschichodnym internazionalnym dojednanju wo wotbywanju wuhla němskemu hórnistwu je schkodu było.

Kreditnemu njedostatkej so hakle po něczim wotpomha. Wožiwjenje kapitalnych witow, kotrež je so z poniżenja diskonta němskostatnje banki wočakało, njeje wuwostało. Pschi nowej wuplatnoscži pjenjes roswaženje blizko leži, hač mch so diskont hischcze dale snižicz. S tym potuńschenje kreditow swižnje. Banki su hižo swoje danjowe sadźby snižili a znadź tez najnižše sadźby provisije snižu.

Wo sniženju płaczišnow minister praji, so knježerstwo nocże mehanizny płaczišny wuprawicz. **Pospjesenja płaczišnow je stronu wyschnoscžow njesmědża so wospjetowacz.** Sestarjene hospodarske swjasanja, swuknjenja a nałožli dyrbimy pak wulkabłowacz a woistronicz.

Hromadukładzenje leżownosćow w Sakskej.

Sakske knježerstwo je jemu jakonjowy narěcz wo hromaduklađenju leżownoscžow pschedpołożiło. W Sakskej, hdyž někotre hromaduklađenjśi saboh z lěta 1861 płacy, su hakle tśi pjerćiny leżownoscžow hromadu składli, kotrež su teho potrebne. So by so hromadu kładzenje pospěschiło, dyrbi so wono fnowa sjadowacz. Hromadukładzenje njesmě wot wole wobdźělenych wobdźedzerjow wotwinjene być. Hromadukładzenje dyrbi so niż jenoż k wurunanju njesmy stacz, ale dyrbi też sa pschiprawne kłoženje wody a sa twarjenje puczow dowolene być.

Falšowarjej bankowkow Schulzej z jědom zawdali?

Technikar Schulze, kotryž je wobškorjeny, so je w Budapeszu po porucżenjoscži schefa krajneje policije Radosthya tyzaz frankowske bankowki falschował, njeje pjeza w hludnizy w Herzberge naturšku żnjerczą wumrjeł. Powěda žo, so fu jemu z jědom zawdali. Barlinska policija je wo tym powěsczi dostała a porucżiła, so ma so zemrětego cżełko pschepytacz.

Přiběranje wobdźelerstwa w Němskej a Francowskej.

Parižki „Matin" wobdźelerstwo lećeho Němskeje w poslednich pjatnacze letach z liczbami franzowskeje statistiki pschirunuje a žeby dla wunoschka starosczje cżini. Wot ludliczenja z lěta 1919 je Němska smitska žwojich nětčišchich mjesow a njedźiwajcy žwojich schkodowankow we wójnje (2 700 000) a niż znadźeho wuczahowanja (350 000) wo 4 500 000 wobdźerjow pschiběrała. W tym zamym cżasu je žo wobdźelerstwo Franzowskeje jenoż wo nědźe 2 miliionaj pschiporiło, njedźiwajcy wuczenja Elsaza a Lothringskeje a wjele pschicżahanjow. Pschiporjenje wobdźelerstwa Franzowskeje je po „Matinowym" poćudźenju za dobyczesti kroj njespokojaze.

Němski kronprync a Polska.

Wobzwěsty dopisowar Parižskeho „Intransigeanta" se Genfa žwojim nowinam pische: Nědźischi pruski kronpryncz je so poćudźenje njedźele w Barlinje wotpust z wěstymi wobzobami jetkowal. Do Genfa fu wo tym blizsche powěsczje doschle. Rosrěczenja fu so w Potsdamje w domje hrabje Reventlowa wotmeče. Pschi nich fu so direktor němstich dźełarnjow, direktor Stinnesowho konzerna a nědźe diwanacje direktorow wulkich industrialnych firmow wobdźěliłi. **Kronpryncz je pschitomnych namołowak, so bychu wulke němske wójsko z kanonami, bronjemi, municiju a druhej wojerskej potrjebu wuhotowali. Tele srědki su po kronpryncowym ménjenju musne, so by so monarchija wobnowiła a so mohła fo wójna pschećiwo Pólskej wjesć.** Wschitcy pschitomni industrialni fu po informacijach, kotrež je „Intransigeantowy" dopisowar w Genfu dostał, kronpryncowemu planej polnje pschihłosowali.

Balkanska konferenza.

Kónz měrza so w Athenje balkanska konferenza „ligi sa měr a połdźenje z zyrkwju" wotmeje. Tež prašenje lodowych njeschćinow ma so pschi tejle składnosći rospomnacz. Pschi konferenczy so sastupjerjo Grichiskeje, Bołharskeje, Rumunskeje, Južnoslowjanskeje a Albanskeje wobdźela.

Južnoslowjanska a Italska.

Dopisowar italskich nowin „Secolo", Buffoni, je swojim nowinam rozrěczenje z Markowiczom, ponowlnikom swonkowneho ministra Ninczieja zdźelił. Tutón je rjekł, so je wulka wjetschina južnoslowjanskeho luda wuznawosć wustrich poměrow z Italskej sympathiju powitała. Setkanje Ninczieja z Mussolinom je pschethwatało, hač runje njebudźichce dyrbjało nikoho pschekhwatacz. Wot wobsamknjenja

Locarnjskich frjedźenjow je hebi dr. Ntnczicz pschał, s Mussolinom so snowa rosrjeczeć, dokelž je so s Locarnjskimi frjedźenjemi położenje wutworiło, kotrejž byrbi Južnoslowjanskim žiwje sajimacz. Srosumliwych pschizimowo dla njemóžesche Južnoslowjanska žanjeho druzheho sbližanja pytacz dyžli se Italskej a Francowskej. Dr. Ntnczicz po skónczenju Genfskeje konferenzy snowa do Roma pojedże, so by z nadrobnym frjedźenjom itrucził, schtož je so z ertnym dojednanjont postajiło. Powěsczej wo pschihadze grichiskeho kwonkowneho ministra do Roma a žadanje, jo bychu so wschě balkanske praschenja rosrjadsle, je w Južnoslowjanskej wulke spokojenje shudżiło. Italska móże woprawdże s pospjechnikom měra na Balkanje bycz, tak derje w swojim kaz w sajimje balkanskich statow. Južnoslowjanska je hižo pucz do predka pokasała, po kotrymž maja so sjawne praschenja s Grichiskej rosrjadsacz. Jednanje mjes Grichiskej a Južnoslowjanskej je so pschetorhło, tola niz j winu Južnoslowjanskeje.

Albanska w Mussolinowej służbje.

Belgradske nowiny „Obsor“ je wot albanskich cżekanjeszow powěsczeje wo wobstejnoscżach w Albanskej dospał, s kotrychž je spóznacz, jo dyze nětcżischi president Ahmed Zagu do italskeje kolonje p'chetworicz. 50 milijonow tirow, kotrež je Italska Albanskej požczika, so njemje k lepschemu kraja, dyžli k wobsbinskim potrebnoscżam Ahmeda Zoga wuzija. W jenym albanskim pschistawje so wot dlzcheho czasa z italskich tobzow kanony a sbehy na kraj wukładża. Wschom wyschschich italskich offizirow je so do Albanskeje pósłało, so nychu tam offizirow za albanske wójsko wutwucżili.

Hollandski žud madżarskich rosschérjerjow falschowanych franzowskich bankowkow sażudżił.

Sud w Haagu je schtwórtk madżarskeho wyschka Jankowicha a jeho sobuwinikow sudżił. Jankowicha žu k jastwu na 3 leta, Markowskeho a Mankowicza k jastwu po dwěmaj letomaj sażudżili. Sażudżeni žu so pschecżiwo wusudżei powołali.

Franzowsku patrouillu w Syriskej zarubali.

Po powěsczi Havaskeje powěsczerje z Beiruta je wotdżelenje 50 franzowskich Senegalskich strjelzow dla wobacżeneho wowwjedżenja roskasa do kalaizy Druzow sa schto, kotrizy žu zyle wotdżelenje morili.

Njemčry w Pekingu.

Dokelž je chinejske knjezerstwo ultimatum twikrajnych mózmarskstwow p'chijało a jeho žadanje w nastupanju swobodneho tódnistwa mjes Taku a Tientsinom dopołnilo, su chinejscy studentojo w Pekingu wulku protestowansku shromadżiznu psched ministerstwom wotmelli. Knjezerstwo wojakow demonstrantam nap'chezo staji, kotrizy demonstrantow rosehnachu. Wschi tym mjes studentami a wojakami k swojowanju dóndże, a 20 wosobow so mori a 80 so cżesko srani. Roskasowaz je do spjeczowych studentow tżelcez bawak. Hižo dżeń pszedy bě studentojo do wojerskeje straże sra dli. Wojazy studentam wobarachu, so do ministerstwa dobycz. Wdyž spytachu z mozu do njeho sastupicz, wojerscy sra nizu nalwalnikam s bajonettom wobarachu a skónczinje do nich tżelachu.

Amerika a położenje w Europie.

Amerikanski pódsanz w Londonje Houghton je presidentej Collidgej a statnemu sekretarej Kellogej wo podawzakach na Genfskej konferenzy Swjatsa Ludow rosprawu podał. Houghton praji, so europiscy statnikojo njejsu niczo s wójnu nawukli. Swjatsł Ludow njeje s internazionalnym gratom sa organizaziju měra a je po puczu, žiwjatu allianzu z lěta 1915 wobnowicz, tola won nadżiju njepokliczi, so budże kaž tuto, sa 40 létny měr w Europje rukowacz. We tu chwilu Franzowska žadanjam wschich trabantskich statow polkluje, njedas tym so po pschecżiwjaze jendżelske knjezerstwo sobu cżehnje, dokelž je sa njo sobuskutkowanje Franzowskeje w blisskim rauschim kraju a druhdże mjne. Mózmarstwa w Europje nadżedża woprawdże wotbrocz a wo to njerodża, so by so Amerika pschi Radże Swjatsa Ludow wobdżelika. Houghton je dopósnał, so njeje žaneje nadżije na wotbrojenje, doniž so njeje nětcżischa bludnosez pominyła a hrożaza katastrofa pschemenjenje myslow njesbudżi.

Pschibéranje wobydlerstwa w Sjednoczenych statach.

Amerikanska statistika wyschnosez swjerina, so je wobydlerstwo Sjednoczenych statow polnózneje Ameriki 1. julija sandżenego léta 117 milijonow duschow wuczinjo. Sa léto je so wobydlerstwo wo 1,7 milijona a wot 1920 wo 11½ milijona wozobow rosmnożiło.

Albert Rager fotograf. atelej **w Kamjencu**

na rańšej drózy Telefon čo. 239 na rańšej drózy

podawa Wam najlěpše fotografije kóždeje druzyny we wobkhodže a zwonka wobkhoda

Skazanki za fotografowanja přijimuje zwonka wobkhoda za nimjo tož knjez frizér Jupt w Pančicach

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobota, 20. nalětnika.
Huberta.

† 1898 w Małym Wjelkowje Matej Warmow, rodżeny z Wjerbna w Delnjej Łužicy, kiž je wot 1846 hač 1883 w Zelońskej ze wulkim žohnowanjom jako misionar ochranowskeje wosady skutkował.

† 1872 Jurij Liška zasłužbny kantor Hodżijskeje cyrkwje, kiž je wo njej rjano stawizny spisał.

† 1738 Jan Bałcař Dołhi, farař w Njeswačidle, kiž je Posołowu nakelismus přełožił a čišcze dał.

† 1799 Michał Haupt, wučeř we Wulkim Wjelkowje, kiž je dżensa hišce njezabyty. — Je wjele nabožnych knihow spisał, běše zbudżeny křesćijan; je też wjele kórlušow pěsnił a čišcze dał. Najrjeńši rěka: „Nichtó njej so nihdy kał, zo je Khrysta lubował.“ —

* 1805 w Žičenju na robocańskej khěžcy naš najslawniši, lubowany basnik Pětr Mlónk, kiž we wysokej starobje 6. małeho rózka 1887 zemrě. Za njeho hodża so tute słowa z Kollaroweje pěsnje „Sławy Dżowka“ II, 123 za:

Často cicha pastyrjowa khěžka,
wjacy za narodnosć wukonja,
nězli wójsko, kotrež wodzi Žižka.

Żenje čert nuznišo nima, hač njedżelu wječor. Přisł.

Njedżela, 21. nalětnika.
Judica — 5. njedżela pósta.

1763 swjoći so w Budyšinje měr po 7létnjej wójnje.
Goethe a Kollar.

Lěčny čas bě, wětřik wónje dychał,
krasny dżeń! — do njewopisanja! →
kóždy přeprošeny wot Knebla
do zahrody jeho rad je spěchał.

A ja towařšne hry njejsym njechał,
hdyž wšěch stawow krasna zamjatosć
hdyž pak najwjetša bě wjeselosć,
je so do nas „wulki pohan“ mješał.

Po swačinje rjenje swoji běchmy,
hdyž pak ze zerjomi zažoći,
dżeń so, do bjesady wšitcy dźěchmy.

Tam słowakscy rěčach, za mnu miła
pisaše, a naše pěsničky,
Goetheho je Muza přełožiła,

*) Ludwik K., basnik stary pěsčel Goethowy.
Dżowka Sławy I, 112

Cucy khlěb ma sydom skórčičkow. Přisłowo.

*

— **We wjedrje.** Wczera wjeczor we 7 hodż. barometer 740, hygrometer —4%, thermometer we dnju +9. Dżenja rano we 8 hodż. barometer 743, hygrometer —2%, thermometer we nozy —1. — Wjschina cżehnjesche po wsem rano wot kupy Islund psches połnózne Jendżelsku hahajo psches połnózne morjo, Schwedsku hacż do Finnskeje a bě so tež nad srjedźnej Europu wuschestrěła. Nizina leżesche nad Schpanskej, połnocznej Franzowskej a srjedźozemskim morjom. Tuto położenje lubi nam wobstajnische wjedro. Wósrh budże tatak je nalětnim žywom sapocżeczź. Hižo jeho schkowronczk se žwojim wjesełym spěwanczkom do pola wabi. — Jutrje njedżelu Judika hjónczko 6,04 hodżin schadża a so 6,12 hodżin khowa. Měsacżk dopołdnja 10,20 hodżin schadża a so po połnozy 1,53 hodżin khowa.

— **Jutrowne jejka!** Jutry so bliża — swjedżeni radosće a čisteje wjeselosće za kóždeho wěrnoho kresćana! K jutram darja sebi Serbja po prastarym nałožku rjane barbojte jutrowne jeja. Bohužel pozhubjuje so też tutón khwalobny nałožk přeco bóle. Maćica Serbska chce tohodla myta wustajić za najrjeńše a najpřihódnišo jutrowne jeja. Wot mytowanja wuzamknjene budża wšě nowocżasne barbjenja, štož chce so při mytowanju wobdźělić, njech swoje wudźěłki pola podpisaneho muzejownika abo pola knjeza Janaka w Smolerjec knihiknpstwje, hač do 25. měrca woteda. Tuž do dźěła! Nadźijamy so, zo prawje wjele tajkich krasnych jutrownych jeji dostanjemy. — Wyšši wučeř Wjerab, muzejownik, Serbski Dom čisło 2 w 3. poskhodże.

— **Nahła žmjercz.** Schtwórtk tu schewiki mischtr a wobuczowy fabrikant Heinrich Mohr nahle wumrě. Won bě mějiczel snateho wobuczowoho wobthoda rózk Ssukelnjekeje hasy a Zitnych wikow. Schtwórtk popoldnju bě žebi se žwojej mandżelskej do Hrubjelczicz wjeschoł. Wjeczor wokolo 6 hodż. bu wrócził. Wjes teho, jo bě někak khory byk abo so by jemu sle byko, jeho wjeczor w 10 hodż. Boża ruczka sasa a stajł próżnjwemu mužej po dżěłapołnym žiwjenju sażnu mjeru. Semrěty dospi starobu 58 lět. Heinrich Mohr je z wulkej wustojnosću a pilnosću swój wobthoh z małym sapocżat a jón po czażu na dżensnišchu wulkosć pschinjesć. Njech wotpocżuje w měrje wot dźěła žwojeho žiwjenja!

— **Pczjokarske towarstwo „W delnim Schprjewinym dole“ w Budyschinje.** Kaj móże jenotliwy pczjokaf hakle na stawiznim žwjedżenju žwojich pczjokkow wuspěch žwojeho dźěła w sandżenym lětcze pschewidżecz, tak pschedpokoja žebi tej wschitzy pczjokarjo hakle potom samolwjenje wo žwojim dźěle dacz, hdyž je nal. nadżija symk. starosche sahnała. Pczjokki su wozuczite — wjele pczjokarjow hischcze nij! Hdyž z 260 towarstwownych pczjokarjow jenoż 46 pschi takkim wabjazym njedżelskim wjedrje kaž 14. měrza po pscheproschenju na hłownu

Khodojty.

Přenjotny roman wot Jlsana.

I.

Bě krasny nalětni dżeń léta 1595. Brjóżki pschi polach so selenjachu, pschi puczach stojachu płódne schtomy, wobżeže žlowczinu bo błyschczachu z běłymi kczejnjemi każ se sněhom. Tu a tam bě tej jabłuczina, na kotrejž so bijo czerwjene pupki pokasowachu; mtódne běchu każ hubki na knjezny so wuwiwajych holczkow. Po schtomach sletowachu drobne ptaczatka a sanoschowachu se ględrokliczatymi błozami žwoje najrjeńše spěwczki wo mtodej lubosczi. Žwy pomětr bě napjelnjeny se žłódkimi wónjeni, kotrejž człowjeka wopojachu a pohnuwachu k žonjenju. S módreho wobsora sczelesche Boże ględżeczko, kiž hižo k wjeczoru khwatasche, žwoje mile pruhi, a tute kolchachu se semje wubiwaze sela, jakżeżwaze kwětki a człowjekow — wjeselesche wutroby. Lěžny wětřik schepatasche sczicha, so je so ponimył lodowy cżas žymy a pschichod dżeń lubosże, dżeń radosże, kiž wschitkim pschinjesże žodżo a žodżownosć.

Do toho wěrjesche tež krucże mtody muzikli polneje brody a wótrcho wócżka, kiž bębi wjedżesche za ruku žwoju mtodu mandżelsku. A tej so liczay czerwjenjeschtej każ pupki sakżeżwaseje jabłuczinY, a jeje czoło bě jasne běke każ kczejna žlowczinowe. S módreju wócżkow tuteje nježneje, lubosneje postawy swjedżesche so radosć, a wotko hubki hrajesche jej schibaky wjesoły pożměwk, hdyž nětko žwojemu mandżelskemu ruku krucżischo stłóczi a na njeho lubosnje spohladny. Kak tež to njeběschka so wjeselicz, hdyž bě je dżenja 21 lět a pschedwczerawschim bě měła kwas! Jeje muz, kiž we schérej drasje se selenymi wobrubkami pódła njeje krocżesche, bě wo dżesecz abo dżesacz lět starschi, a dyrnjej lubosczi k žwojej mtodej mandżelskej z jeho jakżeju wócżkow hapała, bě tola na jeho wobliczu widżecz, so ważne myslicżi so w jeho hłowje mjerwja.

Psched nimaj jebżesche wós. Domjaza nadoba, se selenymi, módrymi a czerwjenymi kwětkami molowana, bě na njón nakładżena. Wós jebżesche w dolinje po puczu, kiž so wijesche mjes wulkimi sahonami z nasymnymi a z nałetnymi žwami pokrytymi.

S njedaloka pokasowachu so mjes žadowymi schtomami małe se žlomu trjte khěžki. To bě wjeś Dolizy. Jenoż jedna khěžka wobrjedź wěży bě wjetscha. Na njej wiśasche deska, na kotrejž běchu njedospolnje widżecz tżo žwjezi kralojo a z elefantom a dromedarom. To bě dom wjesnjeho Schołty a žodom korczma „K tżjom kralam“. Na konzu wěży stojesche drjewjana zyrkwiczka z małej drjewjanej wěżu; pódła bě sahrodka z małym, ale czistym domczkom, kotryż knjes farař wobydlesche.

Wós njesasta pola korczmy, ale jebżesche po puczu dale. Dolina sady wěży pocża wuschka bycz, a pucz dżesche pomałku na horu, tak so dyrbjeschtaj so konjej žylnitsko napinacz. Wdyž a wdyž schrawasche pohonecz s dołhim khchudom, so by konjej pohonjał. Nětko pola popschestawachu; kedżiwa pschibéraschе a słónczinje sapocża so lěž; tón bu pschezo huschczichi a huczczichi.

Tola to dołho njetrajesche. Każ by je semje wurosił, stojesche na žamej stale hižom sestarjeny, wyjerdy hród, se tołstej murju wobdaty. Dwaj muzej je žekerawi na zamjenju pschindżeschtaj napschecżo. Bęschtaj to drjewarjej story Hubala je žwojim žynom Pětrom.

„Hdże je hajikowniza?“ so jeju pohonc wopraschа.

Hubala wotmolwi: „Jedź jenoż wokoło hroda a potom dwinš so na prawo po puczu do lěha!“

Splschczinje khadoschtaj na muzikeho a žonsku, za wosom krocżageju. Pschinnmyschtaj sa czapku a postrowischtaj: „Bomhaj Bóh!“

Muzj žimaj wotmolwi: „Wjersch pomasy.“

Hdyž bęschtaj muzej kusk pucza wuschkoj, pocża Handrij Hubala:

„To je nowy hajik, a tola wotmolwi namaj žerbski. To njebohi cżinił njeje; pola teho bě kóždy jenoż „wendiches Luder.“

Na to Pětr praji: „Haj, wschо dyrbinny žebi lubicz dacz. Semtu su nam cżi knjezykojo zebrali, jako njewólnizy dyrbinny ju nětko sa nich wobdżelowacz a sa nać je hłódny wot žaznoho ranja hacż do pósdnjeje nozy.“

A muzej khwatajschtej dale dele do wěży. Wós pak jebżesche hischcze schtwórcz hodżiny wot hroda po nětko płonym puczu do lěha knjezskich borzyn; hajik a hajikowa bęschtaj njedaloko pomałku za nim. Tu bě Wožyk, to rěka: mjejno, wdyž běchu schtomy wožyczene abo spuschczene, bě tu selena łuczka, psches nju pluschkotasche zléberna wodżiczka. Na hłik powyschenym mjetnje stojesche jednore se žłomu pschikrytе wrarjenczko; na nim wihachu wulke z drjewa wudżěłane rohizna. Wódła stojesche mjeńsche wrarjenczko za drobny słót. Psched wóknami, kotrejž k podonju žladowaczu, bě kuchinska zahroda, kiž bě dożyła pusta. Kusk dale stojesche mjeńsche a hubjeńsche twarjenczko. W nim lěžny bydlesche. Lěžny bě twudowz, dobre 60 lět stary. Domjaze dżeko, wobstaranje skotu, kiž w małym pódłanskim twarjenczku pschebywasche, cżinjesche jemu stara pschimusna.

Wdyž wós na wožyk pschijědże, stupi lěžny, rěkasch Bischka, k khežnych duri a khwatasche k wosej wołajo:

„Nó, skónczinje tu sesze; mysłach, so dżenja wjazy njedo jědżesze.“

Pohonecz jomu žerbski wotmolwi a rjekny: „Tajki pucz z Wólschcji žent, to wschak žo da jěcz a półkanje mtodeje hajikowneje njeje tež tak łokke.“

Lischka rjekny: „Tu dżeń hižom staj“, bjerjo žebi nasleń czapku, kotraż bě nehdy selena była, khwatasche k žwojemu nowemu pschedstajenemu hajikej a jeho mandżelskej. Rukn jimaj pokricżezo, porcża nemšti, dokelž hojikowa bě Němzowka:

„Nó, djakowano Bohu, so tu staj, a Bóh njech da wamaj prawje wjele žboża, so byschtaj strowaj a cżitaj bytoj, a wobhladaloj dżesi hacż do schwórteho stawa.“

Khrysta, mkoda hajikowa so saczerwjeni, hajik pak so žmješesche prajo:

„Lischka je hischcze tón žamżny, każ psched pjeczadwacżezi lětami, hdyž so mnu hrajakasche a mje twucżesche, każ mam sajacz a ptaczki kójicz; kak jim žel na wopuscż žypacz.“ Lischka wześelesche so:

„Nó, Jurjo, widżu cżi na wobliczu, so žy dobry pachoł też w zuscże wostał, a to dyrbju wusnacz, rjanu knježku so žebi wuschczipnyk!“

Hajnik jemu wotmolwi: „Luba Khrysta, to je nasch lěžny; won je mój pschecżel a so sa naju postara, je žiwena a spriwna stara koża a reka jenoż tehodla Lischka, dokelž radży lischi kójic.“

(Wotpocżowanje schkhuje.)

šhromadźišnu pśiniźe, dha drje . . . Abo njejsu wo šhromadźišnje wědźeli, dokelž so sdźelenja wot 1. januara 1926 w satkel pśichoźy Lipsčanskeje pśekupskeje nowiny wocśišćowaja? Potajkim, sakiku pśichoźu wobkedźowaś! Jenož tón pśekupk, kiž ju dźerži, je pśicheźiwo rukowańskej winowatosći, wohnju a paduchowanym šchkodam šchkitany. Pśekupkarjo wozwuczuju! Wotpśichaśeje liwokći, bjesstarosćiwosći a wopaćne lutowanje! Strach lěnich pśekupkow hrozy! Falschowarjo a panzarjo mjedu wuźija lahodnosći šprawnych pśekupkow a njewědomosć mjedowych pśechećelow! Sakhowajśe pśekupkarskemu šwjatkej šwěru w šwědomicźiwym dróhnym dźěle pśichi kokcźu a še šobuzkutkowanjom w towaršstwje. S lětneje rosprawy njech šo naspomni: Pśecź šhromadźišnow, mjes nimi pucźowańska šhromadźina, šjednocźowachu šobuštawy. Kk. kantor Kern a wyšchi wucźeś Papperitz mějeschtaj pśchednoschtaj wo šaiw"owanju a wušmowanju, a k. kantor Schenk powuc.l maku cźišćbu na 3 popołdnjach wo praktiśkim pśehowanju matkow. Hłowne dźěło pśicheśehe wubjerańkemu pśahowanju, kotruž pśchedbyda, k. prof. dr. Lenschel ſ daloka ihladujo a kruće za samérom honjo šapocza a widomnym wušpěchom hižo w druhim lěcze powjedźe. Pśichipu"chcejkeźnju je sa dźeło w śeczim pśahowańkim lěcze pśichećerk a polepšćik. Njech prawje wjele pśekupkarjow ſ tuteje šludnje pśekupkarskwa cźerpa. — Wjchitkjy, kiž njeběchu pśichitomni, šu wo wobjebity pśchednoschtaj pśchiśchli, kotruž cźešny pśchedbyda, k. kantor Souschka na jasne a fro umkiwe wašchnje dźerźeschе wo žadanjach, kiž nowocźašne pśekupkarstwo na pśekupkarjow staja, a schtóż hischcze žane śrjedźne scźeny lecź njemóže, mohł jo tam wot k. Hajnzy nawukńuc. W mjenje zalcho pśekupkarstwa podšakowa so k. prof. dr. Lenschel tjom Budyšchkim dźenikam, šo šo ſ jich pśchecźelno"cźu domjazy pśekupkarjo wušo šwjašachu a šo je do dalokich worschtow powěźcź wo nobobnym pśekupkarstwje šo pśchecźišchcźała.

— **Wokrjeźny sjeźd** (Bezirkstag) budźe pónd̆zelu 29. měrza 1926 dopołdnja ½11 hodźin w **Budyšku** hosćencu w Budyšchinje. Dnjowny porjad: Sjawne pośedźenje. 1. Nowowólby direktora Židowskeje wothladarńe a jeho saklupnjerja. 2. **Wólby** pruhowarjow šlicźowanjow. 3. Sjeźd **wobsamknje, so maja šo naprawny** dowolicź, kiž je wokrjeźny wubjerk po § 4 wustawy wokrjeźnego šwjaźa wobsamknył a to a) 1. dodawk k wokrjeźnemu šaštarańkemu šwjazkej; b) twar šabawneje měšnišce, pinzy, jédźneje měšnišcźe sa muzow a bróžnje we wothladarni na Židowje, k cźemuž ma šo pozcźonka pśihjeć. 4. Porjad dła wothladarskich dźěcźi. 5. Wothladanki porjad za njemandźelške dźěcźi. 6. Wustawk wo šbéranju pśiharźka k dawkej na kupjenje leżownoscźow. 7. Wustawk wo pśchirażkowym dawku ke šťatnemu leżownoscźnemu **dawkej**. 8. Wustawk wo pśchirażkowym dawku ſ statnemu pśchemnjatkowemu dawkej. 9. Namjet sapóšłanza wokrjeźneho sjeźda Pětšcha-Bórkowskeho, so bychu šo sa autowu cźaru ſ Budyšchina do Huczíny śrédki pśchilwolike. 10. Hospodarśki plan sa 1926/27. 11. Wustawk wo sbéranju **wokrjeźneho dawka.**

— **Njeźydźace šo na jenju!** Dźěcźom šo cźasto dosć dopowědacź njemóže, so šo w šajnym nałécźu njeźmědźa na jenju šydacź. Tak rucže hacź šo błónicźo pokaże, sda šo, so dźěcźi lóšchtej, so bychu šo na jenju šydałe abo kulawe, šo pśichcźiwcźej njemóža. S tejle njekedźlitwoscźju našłanu hušto dosć jara šle thorocźe, a ſtarschi njeradźa, ſ wotkel mohłe być. Starschi njelutujcźe próšy a napominajcźe šwoje dźěcźi pśheco šafo a wótcźe jim, so ho njeźmědźa na jenju abo na kamjenje šydacź, wobeźe pak tehdy niz, hdyž šu šo šhrałe. Sśmémy tež wocźakowacź, so tu šchula tež šwoje cźinji.

— **Njeśbože.** Na dróhowym kschižnišcźu Lawkeje haśy a Kronprynzoweho mosta wcźera popołdnju **kolesźidny** do wozbonišcźeho automobila šrały. Kolesźidny padże ſ kola a šo na hłowje šrani, so šylnje krwawjesche. Sanitetnik, kiž bě runje pśchitomny, šranjeneho na šanitetšku stražu šobu wsa a jeho šwobala. Wšednikej wozbonišcźeho automobila šo wina dawacź njemóže, dokelž je ponahu jěł a też šignale dawał, kaž je pśchedpišmo.

— **Polizija warnuje pśched jedakom,** kiž ſ liśćinu sa napiśmom „Kśchešćeźanśke tow. młodźenzow" (abo podobnym) ſ wjetšcha k wobkhodnikam khodźi a sa tole towaršwo pjenjeźy šbéra, pśchi cźimž barieźelow tłojuje napomina, so bychu bibliške bódźiny pilnje wopytowali.

— **Nadupodawańja ſa powołanja ſ wobstarańju wucźobnišćimi městnow** sa Budyšchin a Budyšchke hamtške he"imanšwo pokaże na to, so šo wot 1. hapreje t. l. ke lśpichemu pśchewjedźenju podawanje rady sa powołanja rěcźne hodźiny pónd̆zelu, wutoru a šchwórk wot 9 hacź 12 hodź. a wot 3—5 hodź. a pśedu a šobotu wot 9 hacź 12 hodź. wotmětowju. Pśakt njeje žana rěcźna hodźina. Nadupodawańja sa powołanja ſ wobstarańje wuzobnišćimi městnow na Hrodowskej haśy 10 (w bohotowni) telefon 2861.

— **W Budyšchich šchulach** wcźera pjatk dźěcźi se šchule wušupichu. Pśichejemy jim šboże a wšcho dobre na pucź do źiwjenja.

— **Do měšćańskeje thorownje** pśchiwjeschu sćeścź šťawow jeneje žwójby w Éibawje, kiž ſ dźešacź wošobow wobšteji. Wšchě sćeścź **wošobow** šu na tyfus šthorike. Jedna šo wo žwójbu póštoweho **rjadowarja Bodena w Éibawje,** w kotrejž po rjadu **mandźelška** a pjecź dźěcźi, 17, 13, 12, 10 a 5 lět šťare išhorichu. Někotre wošoby šu šťrašnje **thore.** Pola někotrych lehnu šo thorošcź šobu na rěcź. Dom thorošcźe je šamknjeny. Pśichcźinu thorošcźe njejšu hišchcźe wubkédźili.

— **Samérnik** je **něchto** 18. měrza popołdnju wokoło 5 hodź. na dworje tudomneje pósty ručźny rěbłowany wos, derje ſdźerźany, njebarbjeny, njeke nėbźe 4 cźetny. Wobrucźi pśednjeju kolow njepśchikšwatej drjewjane dźěle dośpołnje. Jedna špódnja je nałemjena. Měšto tamneho śeźo wośtajeny wóz je w kriminalnej policźiji, Burgplatz 5, šhowany. Wobšedźeŕ njech šo tam šamoštoi.

— **Mlokowe transporśke thany maja bycź ajchowane.** Hospodarśke ministerstwo w jenym postajenju na to pokaże, so dyrbja měcź mlokarnje ajchowane mlokowe wahi a druhe měrjeńśke pśchiprawy, ſ kotrymž móże šo pśchiwožowane mloko ſpśešnje pścheméricź.

— **Jelejniśke liśćiki sa jédne koła.** Wot 15. meje 1926 móža šo njeśawalene jédne koła ſ jenym šedkom hacź bo 150 tarifnych kilometrow dalokoscźe teź sa liśćiki sa jédne koła jako waczok šťacź. Jelejnitša njepśchijima pak na tole waschnje motorśke koła abo jédne koła, kotrež maja pomognu motor saiwarjenu. Liśćiki sa jédne koła (Fahrradkarte) płacźa na dalokoscź 1—25 kilometrow 30 pf., wot 26—100 kilometrow 50 pf. a wot 101—150 kilometrow 80 pf. Liśćiki płacźa šchtyri dny; dźeń, na kotrymž šo kupja, šo šobuliczi.

— **Ratarjej.** Daloko a šchéroko šnaty a **waženy** łubleś knjes Ssmoła ſ Leschawiz je wcźera rano se **žwojim** tśikoleśatym autom na Drježdźanskej dróhy pornjo nasćheje wšy šnjeboźił. Wóšła bě šo šłamała. Auto do pśchérowa sajédźiwšcht šo pśchecźišnyu. Po šdacźu je šo jeho knjeni mandźelka šťrašchnje šranika, dokelž dyrbjachu ju do Budyšchšćeje thorownje dowjeźcź.

— **Bělšchcź.** Pokhroma je šaschka mjes škotom kubleŕja Pentziga a Jiwnoscźerja Mucźerja. Sawěrańske nałprawy ſa dworaj šo šbéhnu, wješ pak bale šchtitanšći wotkrješ wośtanje.

— **Wérjiz.** Pokhroma je šaschka mjes škotom žiwnoscźerja Korle Méćtacha. Sawěrańske a šchkitańske naprawy ſa Wérjizy šo šbéhnu.

— **Maleschcź.** Sandźeny šchtwórk dopołdnja wumrě dołholetny najeńk naschcheho knjeźeho dwora knjes Günz we wyšokej starobje wokoło 80 lět. Sśamy bźeń popołdnju wumrě knjes Pólenk. Tón je Günzej je wšchej šwéru pśches 50 lět ſ hejtmanom byk. Tak wobaj na šamym dnju do tamneje wěcźnoscźe šaštupischtaj. Djenża je žyły Malschanšći knjeźi dwór na matych ratarjow pśchenajaty. Žyła wješ hladajo šo hospodarśky pośbóhuje.

— **Bukcź.** Na ludowe pośadanje šo ludźo w naschej wšy halle na pośledne dny šapišowachu. Wołdźeli šo 12 procentow. S nėhdźe 330 wolerjow šo 38 šapišа.

— **Bukcź.** Kaž šmy hižo w nowinach cźitali, ma naschе narodne a šp̆ewne towaršwo njedźelu wa"ne pośedźenje a šhromadźišnu. W 2 hodź. šeńdźe šo wubjerk. Njech po móžnoscźi lóžby ſ dypšom pśchińdźe, dokelž cźaš khwata dla pśchihota thorhoje. Też šhromadźišna je wažna, na kotrejž k dr. Schleza pśchednoschnje. Napośledk je teź šapišk dla wuléta do Prahi jara nušny, dokelž cźaš khwata. Pśchińdźcźe šći a młodźi, kaž teź lubi hošćo. Wšchitkjy šće nam wutrobnje witani.

— **S Klukšcha.** Sjawny pucź ſ Klukšcha do Sdźarkow šo dla nażypowanja na Klukšchanšćich honach wot 22. hacź do 27. měrza šawrě. Jédny wobkhad pokaźuje šo na Lichań a Sdźer.

— **Hrodźi chcźa.** Wcźera pjatk šmy naše nowe šwony na gyrkwinu wěźu šćahnyli. Pśchi dobrym wjedrje šo to šbožownje poradźi. Wjecźor we 8 hodź. šwony k pśenjemu ra"ej šałwonichu. Pśchi šwjatej cźišćhinje bě jich hłóš po cyłej wośadje šłyšcźeć a tak nėkotry drje pośasta a ſ dźaknej wutrobu na jich šynki pośłuchasche.

— **S Lubija.** W cźešćich mytłach a dokelž bě žiwjenja žyta je wudowa šemrěteho twarśeho mišchtra Ułyiga do šmierće šchła. Dwoj dśećej ju šrubodża widźeli njeboźchu. Tola w twarjenju poča sa pśinjom wowjeź. S mogu šo do jeje wobydlenja dobyhu a namakachu žónšku morwu. Bě žeble ſ pśunowym šajedośćenjom žiwjenje wšawa.

— **S Wósporka.** Do liśćiny sa ludowe pośadanje je šo w naschim měšcźe 113 wošobow šapišało.

— **S Hodźija.** Sśrjedu pśchedwjedźe šo w Eigunerej šali miźionšti film Herrnhutškeho miźionšteho towaršwa „Pod tropiśkim błónjom Surinawy". Dopołdnja pśchedwjedźe šo film sa dźěcźi wšchelakich šchulow naschešwa „Pod tropiśkim błónjom Surinamy". Dopołdnja šchim pśchedwjedźenju aparat nadobo šaprași. Pśchedšťajenje dyrbjeśe šo tak do cźaša šłónicźeć.

Cyrkus Barum

Wulki program!

Njedźelu 2 předstajenji

popołdnju 3½ hodź. wječor 7½ hodź.

póndźelu wječor 7½ hodź. posled. předstajenje.

Njedźelu pop. tónsamy program kaž wječor.

Dźěći płaća njedźelu popołdnju połojcu.

Skotohlad a naboč. stany wšědnje wot dop. 10 hodź. wotewrjene.

Pruhi za rańši koncert wot 10-12 dop.

Čahaj do Wjelećina a Rakec jědźetej sobotu a njedźelu město 10.56 hakle 11.26, tak zo je wšěm wopytowarjam cyrkusa zmóžnjene čah dosćahnyć bjez teho, zo dyrbjeli předstajenje do časa wopušćić.

Tunje płaćizny! Wulki wubjerk!

Pisane a běłe počehnjenja

Najlěpše wupjetki, ložowe plachty

ruby na blido a na tafłu, damastowe ruby, servjety, trjenja, trjeńčka, šantka, makošaty, normalšaty, košlacy porchent a košlace tkaniny, šwicarske a vogtlandske štikowanja

Wjetše dźělby zbytkow wšěch druhich

Hilger, Lotzowa droha 20, I. Žane klamy!

Tunja słoma

je na předań
w Swinarni čo. 1 pola Pančic.

Někotre wozy

runklicy

su na předań
w Kopšinje čo. 3 p. Khrósćic.

Copłe spódne woblečenja
W. Köhlerowa, Hłow. torhošćo 9

Grocane pletwy, kałaty grót, knój. widły, motyki, łopaće, mjecki, trěb. wěcy za rybarjenje, wobtłki za twarske měst., naporjatki, — drjewowe twory —
poruča jara tunjo

Walter Volgt
w Budyšinje
wikowar ze železom,
na Jerjowej hasy 3.

Khójn. koliki
kzamiezowaniu pasiwiščow, drobnołatne, krute,
khójn. koliki z. štomiki
drobnołatne,
palne drjewo
wotedawa stajnje
Knježi dwór w Boršći
pruska H.-Łužica.

Hólc
kotryž k jutram žanu wukhodźi, pyta so
do burskeho dźěła.
Wawrik w Kanecach pola Pančic.

Wuspěšne njejědojte lěkowańske methody.
Wot 15. měrca wukonjam
lěkowańsku praxis
za Hydrotherapiu, Homöopatiju, lěkowanje ze zelom, biochemiju a masažu
J. O. Max Klingst
wustojny na lěkowanje a masažu w Budyšinje, Feldschlößchen 5
Rada wo wšěch khorosćach.
Rěčny čas: wšědne dny 9—1 a 3—5, njedźelu 9—11.

Murjerske cyhle dźěrkate cyhle

**

w znatej wupruhowanej
:: kajkosći podawa ::

Wosebje tunjo

hač na twarniščo a železnisku staciju bjez přiražka

„Klinkarnja" w Tŕoch Hwězdach Paul Arnold
w Tŕoch Hwězdach p. Budyšina
Dalokoročak: Hamt Budyšin čo. 11

Najl. poručenja wo wuwjedźenych gmejnskich a privatnych twarach.

Domske čo. 75 w Budyšinje — na Zidowje
kotrež může so hnydom wobydlić přesadźuje so

njedźelu, 28. měrca 1926 dop. w 10 hodź. w mojej kanciji w Budyšinje. Najwušša sadźba 7500 hr. Khěža je dele zdźeržana. Wotnajeńki pjenjez wučini za měrny čas 740.— hr. Napłaćenje w hotowych pjenjezach 2000—3000 — hr.

Prawiznik Lehmann.

Naše wulke wosebite předawanje gardinow

traje hišće dale

Wumělske gardiny - madrasowe gardiny - krótke story gardiny po metrach - madras z čěmnym dnom k zhotowjenju dekoracijow

Płaćizny wo wjele zniżene!

Hecht, Linke & Truöl

w Budyšinje na Znuttkownej lawskej hasy 5 **w Korzymju**, hosćenc k hwězdźe.

Wobkhod podzemskeho twarstwa

R. Kühn, w Kamjencu, na Nordstr. čo. 28

poruča so za tunje wěcywustojne wuwjedźenje wšitkich k wěcy słušacych dźěłow, kaž tež přewjedźenje mjeńšich mostow a překhódow.

Jeja k nasadźenju

běłe amerikanske Leghornske

pokhadźace z najwjetšeje němskeje zamožneje plahowarnje kuř, kotrež w prěnim lěće znajmjeńša 160 jejow znjesu. Štuka 35 pj. Zezawalene k samsnej płaćiznje poruča

Trenkler w Smječkecach.

Wulki transport młodych, sylnych, wysokosudelnych, zrědka sylnych orig. rańšopruskich hollandsk.

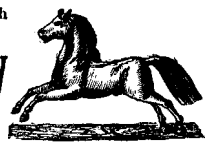

krumow, jałojcow a bykow

je dóšoł a je po wotběženju kwaranteny w mojich bróžach w Hotelu „ke Kurfürstej" w Budyšinje tunjo na předań.

Emil Gräfe, skót. wikowar **w Budyšinje**
telefon 2063, 2418.
NB. Zkazanki so přijimaju. Skót k rězu so zamjenja.

Nowy transport najlěpšich **młodych**

konjow

oldenburgskich rańšich friesow a danow,

jenajke pory a dobre jenopřežne, mam w mojich bróžach, 5 mjeńšinow wot dwórnišća, na wuměnjenje a na předań.

Pawoł Wels,
konjacy wikowar **w Budyšinje**
na Třełańskej drózy.

Wot njedźele sem je **transport** wysokosućelnych rańšo-pruskich

kruwow a jałojcow

tunjo a pod přihodnymi wuměnjenjemi na předań.

Heinrich Jakubetz, skótny wikowar,
Herbska grychta w Konjecach, tel. Wóslink čo. 27

Wšě nowosće su dóšle!

Šórcuchi a rubišća
čorne tkaniny za khuty
brune a čorne kašměrowe rubišća.
Wosebje přijomne składnostne kupy
k zelenemu štwórtkej

Alphons Schauseil w Budyšinje

Rjany młody

čehniwy wol

je na předań
w Bošecach čo. 47.

Wysokosućelna

sylna jałojca

na předań we Wuježku čo. pola Pomore.

Kóždu sobotu wot 8-6 hodź.

kózlace a knotace
kože
a wšě družiny
kožow a kóžkow
kupujetaj po najwyš, płaćiznach.

Kießling & Erdenberger
w „Połměsacu" na Zwonk. Lawskej hasy.

Małe nawěštki

w „Serbskich Nowinach" **maja dobry wuspěch!**

Młody kundroz

je na předań
w Němskich Pazlicach čo. 16.

Sylna wysokosućelna **kruwa**
je na předań
w Kobjelni čo. 14, p. Klukše.

Zrěbc

3 lěta stary (čorna kobła) je na předań
w Porščach čo. 21.

Wolmu k strykowanju a wušiwanju ručneho dźěła
W. Köhlerowa, Hłow. torhošćo 9.

Visitne khartki

zhotowja

Smolerjec knihićišćernja
w Budyšinje — na Lawsk. hrjebjach.

KELING

barbi a čisći chemiscy
pod rukowanjom z benecinom a prasuje

mužace wobleki mantle

Samsne klamy:
w Budyšinje na Kěžorskej drózy 6 na Přiščańskej drózy 16 telef. 3638
w Khočebuzu na Hródkowskej drózy 4, telefon 1774
we Wojerecach na Cyrkwinskej drózy 22
w Běłej Wodźe na Bismarckowej drózy 26

Nawěštki přinjesu wužitk!

Přiloha k číslu 67

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 20. měrca 1926

Nowe knihi.

Jako jedna plišta sa tych ludakow, kotříž wudawaja, so Serbo žaneje samsnjeze kulturny nimaja, a so jo woni jenoż z jasnym přihlonom knjeza, wospjetnjenja so najnowšich wupsob naschoje literatury. Dwe rjanej knižzy, přenjatnej dźele naschoje rodnje spisowačelki, Marje Kubaschcz, stej jo naschemu ludej wobradźiłej. Wječera jo mi z póstom do domu pschinjeseschtej. A stej mi wulku radosć pschihotowałej.

Wušchlej stej we knihowni „Dom a Swět", kotruż nasch pinth a wjesołožnizny Wład. Smeschkal tak wustojnje wjaduje. S tutym je knihownja w běhu nětkotrych lět na 8 cžišlow frosłka. Sa nasche wobstojnoscze je dotal njepschichana pódnosć, kotraż nam wo žiwjenišchi mozy naschcho naroda najkrjepsche švědczenje dawa a też wo tom, so w naschim ludźe potrjeba za domjacej rodnej duchownej zyrobu roscze.

A herbška „Klio" nowe mjena stajnje sapisuje . . ., to je naschа hordosć, naschа nadźija, kotraż nam mozy dawa.

Wuběadny, mjenuje jo prenja knižka a je jako VI. cžišło knihownje „Dom a Swět" wujschła. Cžitarjo „Lužicy" tute wubérne dźeło naschcze wustojnoje spisowačelki hižo znaja. Derje, jo mamy je nětk też jako knižku, so budże tak też schérschim worschtam naschcho ludu pschistupne.

Powědančcko rysuje nam we žiwych barbach wosud dweju cžłowjekow dosć draštišaj a sajimawje, a konflikty, kotreż tu pola cžłowjekow i hrubym dźiłom sowinjanstwa naskanu a jich zyle šmuskowne pschemywaju, wotwiwaja so, swój naiwschischi sthodźenk dozpěwschi, k tajkemu wukónzej, hdźež jo cžitar z hrósnym wukhodom pschez wuskosmyslenosć a cžłowjeczu dobrocželiwosć pschedwjedźenych wobrazow wujednany zaczuwa.

Maczišna tutoho powědančcka, tuteje struchłohry we herbšinu kraju je dże sawěsče na domjacej Lužiłej wobzamknuta. W herbšim ludźe je hišcze wony struchły cžas, hdyż cžorna šmjerć, mór po thlidženi lětnej wójnje w herbšim kraju sakhadźesche, z powěsčzow naschich dźědow a wowkow we wědomiu. W khajowje šu tehdy pjeza jenoż šhdom wosbowom pschi žiwjenju wostałe. Hacz je naschа spisowačelka, kotraż je jo w khajowje narodźiła, potomniza tutych powostankow z woneho bědneho cžasa, njewěm. Pisačk pak wona wo tom wě, kaž dy to wschitko šmna dożiwiła. To je Boži dar, a ważny šedi jón z tym, so kždy tu knižku cžita a z tym naschu spisowačelku wohmuje, so by nam hišcze wjazy tajkich krasnych wobschowjenstwow wobradźiła.

Khodojta mjenuje jo druha knižka, a ma cžišło VIII knihownje „Dom a Swět". Je to hra w tśi jednanjach we wjasanej wězi. Huhdom pak cžan prajicz, so su hrónczka a žady tak jažnje, jednorze a srosumliwje sestajane, so jo knižka nimo měrły hladay cžita a so drje wona lźi kždeho njesnuczenego cžitarja wjasanych hrónczkow spokoji a w nim krajazh socjalischcz sawostaji. Tu knježi klassiska rěč w jednorem zdwonem thabacze. Nadeidźemy tu nimo měrły wjele nowych, zbožownje poradźenych formow pschi wukinczenju złowonu a zdabu a we złowotwórjenje. Kaž zwonkowna forma rěcze je też žro tuteje hry w jenajkej dokonjanosći.

Hra je sutý cžin a polna dramatiki. Wona kroje na jednym wjeczoru a w nozy zwonka wšy pschi tešu, hdyż młody sud khodźiły pali w cžabach, hdyż buchu hišcze kustarnizy na schczepowzach špalene.

Też indy rosumi spisowačelka cžłowjeske wosudy a spczinczka pschedwjedźenych wobrazow hacz k najhlubschi rozžahłosći stupnjowacz. Wschitke wozoby su powahi, pschehrěschi so cžežko pschecžiwo strowocze zwojich zwójskich a jedna nimo toho zyle njeschodźiwo, pschetoż wobczažene wuživanje seleninow dopomha k schwarnemu potuščenju hospodarjenja, hdyż so mjažo wobstajnje a jenostronsy njewuživaja, a tajke tuniše hospodarjenje je w naschim cžasu sawěsče witana wěc. Njesmejemy potajkim schkodu, ale wužitk, hdyż budźemy so tak kožowacz, kaž su to hižo naschi pryedownizy cžinili a žiwi wjeli, a cži běchu porunja dżenżnischemu špłahej wjele strowischi a zynischi. Też my wróczmy so tajtim žiwjenišim prawidłam a bórzy pytnjemy dobre sedźewki toho na zwój zamych a na naschej strowosći.

Wo prawcm žiwjenju.

Podał W. Köhler, hojeř w Lischej Horje.

Sawěsče z najwažnischim cžinischelam we strowotnem žiwjenju wjesnego wobydlerstwa k tworjenju a zdźerženju trěbnych mozow a k woczehnjenju krutcho cžła je pschithódne a prawe sežiwjenje. Tole sežiwjenje rosenawa so na jara zpomožne waschnje wot sežiwjenja měšczańskeho wobydlerstwa, pschetož pschinarodźena jednorosć, z kajkejž so na wšu žiwjenje wjedże a możnosć dawa so pschihódnje wudżełacz, wotstronja nětkotrežkuli njedostatki, kotrymž su druhe powołkuja wustajene, a sadźewa wuspěchne nětkotrymžkuli pschehrěschenjam pschecžiwo strowocze a cžini je hižo do cžasa njestrašne. Tuž drje mohłe hrěchi njepomérnosće w jedźi pola naš žiwój wusnam, tiž ma druhdy cžežke sežěhwti, zyle zhubicz a na nje njetrjebało so też jara dźiwacz, sterčžo wopołasuje so pola nětkotrych cžłowjekow žamo tajke wěste pschejmérne sežiwjenje z jara zpomožnej a trěbnej měru pschecžiwo cžasto jara žnjlnemu wuczerpanju mozow pschez cžežke cžełco, tak so žmérny z pocžahowanjom na to zmérom prajicz: „Schtož derje je, może też derje dźełacz."

Na wšu njetrjebaja so dorosczene wołoby tak jara bojecz, so mohło jim pschewjele jedźenje tak sežchłodźecz, kaž wobydlerjej města druhdy sešchłodźi a wołbude bywa; ale tu jedna so wo jene wjele hórsche zło, tiž ma žiwoju ważnosć: njedostatk trěbneje wschelakorosce jedźow. Mjažo a potcz žamej wschat hišcze wšcho njewuczinitej, pschetoż cžełko trjeba też nětkotružkuli druhu zyrobu wjele nusnischo a tohodła też to njeje dźiwne, so nětkotři ludźo njedźiwajzy toho, so so je žiwnoczu, tiž wjele tuka wobšahuje, natykaja, tola žiwój žadany samer njedozpěja, ale nawopak žebi cžasto na strowocze schładźa. Woni njekedźbuja na najwažnischi zakoń sežiwjenja, cžełe z bohatym wotmenjenjom jedźow mózności dacz, niz jenoż nětotre, ale wschě wutrjebane wobstatki z wužiwaneje zyroby dospołnje narunacz.

Tute sašady wěso we wjesnym žiwjenju pschewjesez, staj tu dwaj dosć wulkaj sadźewkaj. S prenja njepokicžinje jo nam tajka dobra składnosć, na wikach žebi nakupowacz móz, kaž może to měšczan cžinicz, kotremuž žwoje twory podawacz so wikowar a pławowar skoro wuběhujetaj, a z druha dyrbi ratarjowy najwyschschi hospodarši zakoń bycz a wostacz, so njeby žwoje potrěbnosće žebi nětkaž druhdże nakupowak, ale so by žebi staj'e z wuplodami žwojeho žamšneho hospodarstwa wupomhał. Tohodła runje dyrbimy go wo to postaracz, so tute mysličzki wuwjedjemy, a to mózemy też zyle derje cžinicz, wschało so wone wuwjeczż hodźa. Spytajmy jenoż z tym na to waschnje, so wschitke trěbne wšy we žwojej domownosći plahujemy a so wo dożahaju wschelakorosć žwojich i tym postaramy, so žami seleniny a płody w najdobatschej mnohosći z wudobpołnjenju žwojich pojezkow naplahujemy. Wěso je to dźeło trochu z wjetschej prózu sjednocjene, ale ta wěz je tuńša a nuzuje trebna; pschetoż hospoda, kotraż z pohódnosće pjeza trócz sa tydzeń jenoż mjažo z běrnami warjecz we, pschehrěschi so cžežko pschecžiwo strowocze žwojich žwójskich a jedna nimo toho zyle njehospodarjacy, pschetoż wobczažene wužiwanje seleninow dopomha k schwarnemu potuščenju hospodarjenja, hdyż so mjažo wobstajnje a jenostronsy njewužiwaja, a tajke tuniše hospodarjenje je w naschim cžasu sawěsče witana wěc. Njesmejemy potajkim schkodu, ale wužitk, hdyż budźemy so tak kožowacz, kaž su to hižo naschi pryedownizy cžinili a žiwi wjeli, a cži běchu porunja dżenżnischemu špłahej wjele strowischi a zynischi. Też my wróczmy so tajtim žiwjenišim prawidłam a bórzy pytnjemy dobre sedźewki toho na zwój zamych a na naschej strowosći.

Wjesna kowarnja.

(Wobras je wěsy.)

Do kóždej wsy — a hyrnjej mjeńscha była — šłuscha, nó, wy lube dźěcži, schto jej myślicze, schto tam šłuscha? Nózny strażnik. Zyle prawje. Snaju wjesku z dwěmaj kuromaj. Taj porjadnje nózny strażu wukonjetaj. Měnju pak hišcze nětschto druhe — mjenujzy kowarja a jeho kowarnju, so bychu konje pódkowje dostałe a koleza wobrucze, so bo nanej žekera a kruwje rjeczas zwuporjedźa. Haj, wěcze mi, takla kowarnicka šłuscha do wsy. A kowarnja, to budźecze sami wědźecz, lube dźěcži, to njeje wosebne domske, nětajka villa abo knježi statok. To je khěža w jednorym khabacze, druhdy zakurjena. Wěso gardiny we woknach njewisaja a schpundowanje też njeje drjewjane a barbjene.. A to prenje, schtož cži hižo naidała napadnje, je klepot na nakowje, kotryż z dalka žłyschischi. A wjeselu wobeicž cże tohorunja šdala strowi a cži pschikiwa. Psched njej steji wulki točznik, kajkehož w zyzej wsy njenadźiwacz. To tam leża bronje a płuhi a wósne koleza, tam sasso nětajka dodźerzana maschina a drac we, schto schto wjazy. Blachowe plakaty wo zentrifugach, jednych kolach a gummijowych wobruczach wiseja wonka na sčenje. Nasch kowar njemuzy je wschém tušt mjentlowje. Hadźizy, mantle, karbid, dyhiaczine lampy batterije a luty tajki drobny cžapor ma. A derje, so to wčho ma. Wo wšy hewak nihdże tajke wězy njedostanjesch. We kólni pod šwiklemi, w tutej dołhej drjewjanej komorze, ma żeleso. A żeleso dyrbi kowar měcz. Hewak žadyn kowar njeje. Da šej jo z města pschiwjesez, pryedy je sapschahom, nětko — bóle modernje — z autom. A tu je šej pod darjemi popowu tšchu pschiprawiš, so, hdyż ma tas nětschto wonka dźełacz, runje we wschém šubjenym wjedrje njeješi. Sčze tola hižo widżeli, so konje i wjetscha wonka kowa abo wosy tam wuporjedża.

Chzemy tola tas šnoj wósy do kowarnje tyknycz. Ale do pucza so jemu stupicz njeješmecze, hdyż je žehliwym żelesom i nešeze dże. Tak dobrocželiwy kaž hewak je, we tym wokomiku ako w tynt „momenecze" — kaž wón to praji, njeješmé jemu nichtó na prěti pschińcz. To cži „hundsdonow" nawěscha, so cži widżenje a šłyschenje jandże. Pschi tym je jemu kóżda sekunda droha. Bojecz so też njeješmecze, hdyż schkrć létaja. To w kowarni hinak njeje Te waš wo žiwjenje njepschinješe a njespała. Wy-li to było, njeby kowar ani koże a mjaša na rukomaj měč. S wuhornenjenymaj rukomaj a w łéčze i nimale nahim wutrobnom šcsi a so schkrow njeboji. Schto dha takle na plestr hladasch? Djimoj tola radsche nuts. Ach tak, tamne rohowe wotrěsti měnisch. Hlej, mój luby hólcze, to pschindże wot konikowanja. Tute je konjom wot roha wotrěsał a jón wurjedżił. Tajtich wotrěskow mohł por bratrej mjelczo do trubli tyknycz. To budże pschi turjenju šmjerdżecz a płuwacz. Abo njecžii radsche. Tajte něschto wam bratram dwójay kasacz njetrjebam. Tajte hłupoście pryedy nawukujeze a žej pschiběwajcze hacz w schuli něczeho rosumneho.

Serbski wuměnkar.

Powědančcko z pschedwójnstkeho a wójnskeho cžasa.

8] (Pokračowanje.)

„W domisnje, w domisnje budże strowe sakowidźenje. Tola mnohi, kiž žebi tež tak špěwasche, žwoju domisnu sasso njewohlada. Jeho bě Bóh wotwołał z pola cžesze do žwojeje wěcznje domisny.

Też Natuschkez nan šłyschesche ras cžerjódku młodych wjesnjanow tak špěwajo je wšy cžahnycz. Tu dopomni so na žwojeho Jurja. Jemu wukuliczu so někotre špjly.

„Kaž budże Boża wola", prajesche pschi žebi.

„Kóżdy ma žwoju žmjercz wotžundźenu. Potom woraische dale je žwojimaj brunaczomaj.

Natuschkez nan bě ja młode léta na 12 lět z pohonczom byt. Wjes dźiwa, so běchu wschě brjesdy jako by je woschnórił. Wubjernje bě dżeń jeho nan woracz nawukcził. Wón cžuješche so zyle młody, hdyż mósesche sasso woracz a druhe dźełacz dźełaczi. S dźełom bě kaž sroscženy. Pok žiwjenja jemu pobrachowaschze, njemějesche li stajnje dosć dźela. Nowy lóscht a nowe mozy cžerpaische je cžerstweje šworaneje semje w Božej pschirodze. Dźeło bě jemu bóle k hrajzy hacz k wobczežnosći. Cžuješche so tak strowy kaž hišcze nihdy predy. Hdyż bě thwilu powotpoczinył a žebi pót z wobliczа setrěł, wokasche dale. Tu na dobo z naidała saklinczа wjesnoty špew. Wučzeł Kral bě žebi ze swojej schulu do Božeje pschirody wuschok. Spěwachu:

„Ja Sslowjan žym a Sslowjan budu", a posdźischo dale „Rjena Lužiza".

„Haj Sslowjan, Sserb ožu też ja wostacz w rjanej Lužicy", dżesche Natuschez nan pschi žebi, „Sserb hacz do žmjerczе!"

Mjes tym bě žo wjesnła cžrjódka k njemu pschibliżiła. Wučzeł pschi nim na khwilku posasta, so by tróchu žnim pobješadował, mjes tym so dźěcži dale cžechnjechu. Nětčzeschtaj wo wjedrje, wo wójnje, wo najsmiklim wutžpwje atd. Njemějeschtaj pak žadyn wjele khwile. Kóżdy mějesche žwoje městno sastaracz. Tuž so bórzy sasso roszohnowałchaj. Hdyż bě wučzeł woteschoł, bě starv nan bórzy posledniu bróšdu doworał. Mjes tym bě žrěnk na pola pschiščhł. Jeho njeběchu k wójsku wsali, dokelž na žłabokosć wutroby cžerpjesche. Tón mějesche še brunaczomaj cžerstwu šworanu rolu wločzicz.

Natuschkez nan wja žebi žmyku a dźěsche na sakupzay pschežu žnez. Wczera bě w dracžowni też hižom prenje žito žnt. Tak krocžesche nětko z polnej žmyku po mjehkej pschepharjenej roli. S kóždej horschczu sorna, kotreż roli pschepodawasche, sczelesche nutrnu prósiwu z njebjesam. Dżenża bě runje žwj. Michała. Tu dopomnju so na pschihłkowo: „Michał lětża z prósiwu žnje, Jakub k lětu z dżakom žnje."

Haj, woprawdże, tajke dźełco a žnyw dyrbi tola Bóh luby Knjes žohnowacz, cžim bóle hacz dźełco tajkeho ratarja, kotryż i njewědomitymi rečzemi a hrošnymi žatkami žwoju rolu wobdźełа a žnmjo wušnywa.

Po thwilzy pschiłidże Khata se žwaczinu. „Wotpocžeze tola nano, wječze sczе muczny, hdyż tak pilnje a cžežay dźełacze," wokasche hižom i naidała.

„Ani najmjeńschu próżnotu njesacžuwam," wotmolwi wón wjeczele.

„Nad dźełom mam woprawdże žwoje wježelo. Dźeło mje i nowa womkodźi."

Khacze jo nimale žezny, hdyż widżeschе, schto je wscho hižom dźełane. „Schto hižom zyle polo je też žworane," dżesche pschethwapjena i radosću.

„Ach, kak šo wježelu, so mam waž."

A we wschej radosći mutkadże jemu wschе dobre kusti, kotreż bě sa njeho žobu pschiwjezła. Nan bě jej nětko woprawdżity wumóžerski jandżel je wscheje nuzy. Jako bě jo poženlnił, khwatasche, so by žwoju pschenżu dożył.

Tak dźełasche Natuschkez nan nětko dżeń wote dnja, donż njebu wschitko dodźełane. Měr hatle žebi po žce po termuschli popscha, hdyż bě zyla Boża pschirodа se žnehom pschikrywa. Potom žedźachu cžasto wjeczor žhromadżeni wokoło kachli a rosmolwjachu žo wo wójnje a wo Jurju, kotryż bě wonka na bitwischczu tyšzacym strachom wusłajeny. Khata bě pschežwědczena, so by wschě starosće a prózy bjes nana žama nihdy njesnješe. Wón jej pschiręczowaische, so by njesadwólowała, hdyż bě z cžahami bjestroschtna, bě woprawdżita podpjera sa nju w nuzy.

Nětko hatle Khata špósna, kajke bohatstwo z nim mějesche. Njemóžesche jeho nihdże dołhowacz. „Tajkeho pschidhodneho nana drje nichtó wjazy nima, kaž ja," prajesche kóždemu, i kotrymž wo nim rečzesche. S tym dżyvesche jemu wschitko nacžinjenu cžichiwdu sasso narunacz.

Tola hischcze mějesche Khata žwoje priedawsche žiwjenje trochu wotpokucziczz. Khětro bě žo na žwojim pschichodnym nanje pschehrěschika. Dyrbjesche tak prawje spóznacz, schto šlarschi žwojim dźěczom a pschichodnym dźěczom žu. Wot jenicho dnja žem njecžaleschе Jurij žadne listy wjazy domoj. Khata žo nicžeho dobreho njenadźiju, pkatasche dżeń wote dnja. Tu jenicho dnja dóidże słónczнje tišt, -- ale jón bě druha ruka pisała. Jurij leżeschе we lazarecze cžežkoranjeny a žadasche, so by jeho mandżelska k njemu pschišłała.

Khata plakasche a žakosčeschе: „Kak móju ś domu woteschcz, a tu wschо žlejo a leżo wokolicz. Schtó by dźěcži, tute wbohe kurjata wobhladał, schto štót a wschitku domjaznosć derje wobstarał?" Stary nan pak ju troschtowaschze prajizy: jédź jeno w Božim mjenje, jo žo hižom sa wscho postaram." — A Khata špokojena wotjédże.

(Stónczenje pschichodnje.)

Dobre ranje, mischtrje! Chzemoj rjej waschu kowarnju troschku wobhladacz, jeli pschecziwo tomu nicjo nimacze. — Hlejcze, hnydom pschi durjach je to torzelika maschina, hdyz maja ho dzery do zeleza torcziz. Njewjercziche pak na njej! A to je schrubownja, po nemsku „Schraubstock“. Tu leschrubuje rjej kowar wschelake wezy, hdyz dhe je filowacz. Do njeje tez njepohlusnowym dzeczom wusuhi laschrubuje a tak dalso a truche, doniz j zyrkej schiju njewokolo, so dzedza lasy duschne bucz. To ho jeno njesmjejsze, to je wesze werno. A tu stejt dejny bow. Ma na dnje dzeru a tu dyrbi kowar zynnicz. Schto dha macze pschezo k hitanju? Ssnadz dla wulschow schrubowanje. Schto to dale! Ach, tamle dla tych blakowych wotnow? Haj, wot schrubownje bory nechto wotleczi. A hdyz potom kowar takle nekotre rasy sa ho dyrbi nowu schtleinzu nacazahnucz dacz, thots dracz, to cji tola zyte tydnje. To mohl wowrotnicz a tuz je hnydom blachowe wokna rjej sczinik. — Pojcze a hlejcze, kak mechawa ho naduwa a sasso spaduje. Zyle prawje, runje kaz pschi czahazej harmoniju. Wesso, lube dzeczi, bychmy-li jasnyki a sawjery pschiczinili a s porstami je pschebherali, to by czi tak piskalo, kaz na harmoniju. Ale k piskanju kowar rjej mechawu njedzerzi, dyrbi do wohnja ducz, so zelezo so speschnischo zehli. A wossebite wuhlo tez k temu ma. Kelko druzin klescherjow ma na sczenje wikajo. S porstami njemojesch zehliwe zelezo pschimacz. Nesch, wulku nakowni, wobrucze shibowazu maschinu, mnohe pódkowy tamle horjeka a zyty retomas grotu, schrubitkow a druhebo czapra: to jeno rjej wschitko derje wobhladacze, hdyz tu runje stejimy. A hatle tón wulki hamor! Pjejskobanezny! — to je czi drjechmo! Hdyz j nim nechto na hlowu jedyn dostanje, temu drje stawanje saidze. Hlejcze, kak dyrbi wuczobnik na nakowu pracz! Czehodla to mischtr sam nseczini? Haj, menicze, dokelz je synnischi. Ne, po tym njesdze. Riz na biczu, ale na mischtrowym wumjelstwje saleji, so j tuteje dule zelezo nechto prawe a hodne nastanje. Njewerno, hdyz takle pschihladujesch, mysslisch rjej, so to niczo dale njeje. W najhorschim padze mohl to tez dokonjecz. Ale ne, bych-li to djelo tak lohke a gnadne byko, njetrjebal zadyn czlowjek. Kowar wuknycz. Wesze, schto ma tuteho zehliweho kuluha nastacz? No, zekeru dhze j njeho wudjelacz. Dajcze rjej ras rospowedacz, kelko pschimkow je pschi pschiprawjenju sekery trebnych. Hlejcze noz, hlejcze, kak jim wot rukow dje. Djenska maja hischcze wjele shotowicz. Jara wjele! „Holcze sczin czorne!“ je swjetsche pohledne mischtrowe zlowo, hdyz je wez tak dalsko holowa. —

Schto maja tamle te wudrapane smuzki na czornej sczenje wosnamjenicz? Praschejce ho zami mischtra. Telko plistow je rjej wot zwojeho nana dostal, hdyz je wuczobnik bnl, wotmotkwi jim smeso. A my so zlobu smejemy. Je pschak werno, je mjelczo je na sczenu schmorak. Hizo dale djela na swojej sekerje. A tuz jemu hischcze prawje derje pschihladujemy.

Woprawdze, nechto wobkusiase lezi na tajtej wjesnej towarni. Szyka takle wjeczor, hdyz wot pueza do njeje pohladnjesch. Ssapotaju nekotre woheń, prystake zelezo a w blukim zwetle mischtrowe ruzy a mjeswocžo. A te pink, pink po takcze na nakowje! Kaz baja nam ho wscho jda tyez!

Cyrkwinske powesce.

S Budyschina.

— W Petrowskej zyrkwi ma njedzelu Judika rano ½8 hodz. farar Menda predowanje, dop. ½12 hodz. farar Eder konfirmaziun holzow Lutheroweje schule; wjeczor ½6 hodz. fariji vikar Siegemund spowedz.

— W Marijnej-Marczinej zyrkwi ma dop. w 9 hodz. farar Berg konfirmaziun holzow wyschschejo holczazeje schule a Pestalozzijskej schule; w 11 hodz. farar Grofze konfirmaziu holzow seminara a pschekupskeje schule 1. wotdzelenje; pop. w 2 hodz. farar Menda pruhowanje konfirmandow reckli a Pestalozzijskeje schule; pop. ½4 hodz. fariji vikar Siegemund pruhowanje konfirmandow gymnasija a pschekupskeje schule 2. wotdzelenje; pop. ½6 hodz. farar Grofze pruhowanje konfirmandow Lessingoweje schule. — Sbérka za potrjebne paczelske dzeczi.

Pondzelu pop. konferenza duchownych.

Spowedz za konfirmérowanych a jich pschiwuznych, ale tez za druhich wosadnych w Marijnej-Marczinej zyrkwi: wutoru wjeczor w 6 hodz. za Lutherowu schulu, farar Eder.

Sczerdu pop. w 5 hodz. za wyschschu holczazu schulu a za holzy Pestalozzijskeje schule, farar Berg. Wjeczor ½8 hodz. za seminar a pschekupsku schulu 1. wotdzelenje; farar Grofze.

Sczerdu pop. ¾3 hodz. w Petrowskej zyrkwi modlitka hodzina za njedzelnicze.

Tydzenske sastojnstwo ma w Petrowskej zyrkwi farar Eder.

Budestezy.

Njedzelu Judika smeje farar Bojz rano ½8 hodzin nemsku spowedz, ½9 hodzin farar Domaschka nemsku a w 10 hodz. serbske predowanje.

Wusudzenja.

Khlostanska komora w Budyschinje. Dla wopaczneho winowanza jednasche so hischcezi ras pschecziwo 61zetnemu kubleriej Arnoschtej Bohumérej Ramschej s Barta, kotrehoz bé hamtski sudnik w Budyschinje soni w septembru mesto jeneho mesaza sastwa k pjenjezownemu khlostanju sasudzil. Ramsch bé na swojej nezowniesti do Lubiskeje wodyl, k czimuz nesjesche prawo, rubowu wjerschu wupolozil, kotruz pak bé hamtski pomocnik, kiz bé w sluzbje pryna, na pschikas swojeho knjesa wotnjesl a swojemu knjesej wotedal. R. bé hamtskeho pomocnika pola wokrjesneho zandarma Beyera II paduschstwa dla wobskorzil. Djenza jeho wuwinowachu.

§ Na hrube waschnje bischtaj 14. meje 1925 24-letny wojerjer Franz Oswald Ruben a hischcze njekhlostany 18-letny rjemjl Max Adolf Kurij Jakob s Budyschina 24-letnemu pschekupskemu pomocnika krczczmarja w Budyschinje na Rózowej hasy krjanowskej. Wobaj bischtaj so tez po wjetschku wotsijtanym pschecziwjakoj. Budyschtschi hamtski sud nit bé wshoda Rubenej 5 mésazow a Jakobej 2 mésazaj sastwa namérił. Teju powolanje bé krajny sud sacziznyl. Sakitowar, dr. Schuster w Budyschinje, bé revizijn pschesel. Tola po nowych jednanjach dla czéineho franzosa so powolanje sasso sacziznu. Wosta pschi predzawschim khlostanjonaj. Jenoz Jakob dosta wupruhowanskl czas.

§ Pjenjezne khlostanje wo 100 hriwnow mesto 10 dnjow sastwa bé hamtski sudnik skladnostnemu dzélacerjej Nowoschtej Juntkerej s Budyschina napolozil, dokelz bé j temu njenatury njekkasiwo stuzil. Junker bé powolanje sapolozil, na czoz jeho sud wotwinowa.

§ **Khlostanska komora w Budyschinje.** Wazny wusud, kiz mejiczelom korczmow, sawjeselelskich a rejwanskich mestnosczow kaz tez hudzbne kapaly jenak jara sajimuje, wupraji krajny sud jako powolanska instanza w jednanju pschecziwo hosczenzarjej Pawolej Wylemej Gauderej s Budyschina dla pschesudzenja pschecziwo postajenju pschemyslowcho porjada, kiz pschedpische, so je sa pschemyslowe (gewerbsmossig) hudzbne, spewne abo deklamatorische pschednoschki, bjes teho so by pschi tym wyschschi sajim wumelstwa abo wedomosce stukowak, dowolnosci polizije nutna. Gauder bé czerpil, so tu we jeho hosczenzu „K winowej kicji“ w Budyschinje hobustawy jeneje hudzbneje kapaly k tak mjenowanym hudzbnym porazkam tekiy spewake. Policajstu dowolnosci Gauder k temu mél njeje. Na sakladze horjeka naspomnjeneho sakonskeho pschedpisma bé wot hamtskeho sudnistwa 40 hriwnow pjenjezneho khlostanja abo 10 dnjow sastwa dosta. Jeho powolanje ho sacziznu tohodla, dokelz je sa takle spewne pschednoschki dowolnosci polizije trebna. Hdyz ho druhdze hischcze njekhlostaja, stanje ho to, dokelz ludzo takle wezy sudnistwu njewosjewja.

§ Djewjecz jednych kolow bé po nczim hizo khlostany zgheinkti dzélacjer Karla Oskar Jencz s Njeradeja we Polcznicanskej wokolinje Kradnyt. Lawnisti sud we Polcznizy bé jeho jako wospjetneho paducha k sastwu na 1 lito sajudzil. Powokanja, kiz bé pschecziwo wusudej sapodal, bo sacziznu.

§ Pschecziwo ryczerkublowemu najeńkej Janej Aug. Njeljn s Lahowa jednasche so hischcze ras. Jeho jara winowachu, so je syntal sawjeczenske towarstwo sjebacz. Budyschtschi lawniski sud bé jeho 26. januara 1926 wuwinowal. Statne rjecznistwo bé powolanje sapokojilo. Sakitowar bé rjeczit dr. Schwar s Pistopiz. Hizo we oktobru 1924 bé ho knjeza wulka brozen wotpalika. 20. septembra 1925 ho k druhemu rasej s wohnjom sniczi. Pschi jednanju se sastojnikami wohnjowcho sawjeczenja 30. septembra 1925 bé Njelka pschi rjadowanju wotschkodzenja mjes druhim wudawak, so je ho jemu 200 zentnarjow pschezy a 436 zentnarjow zlomy hobu spalilo, hacznunjez bé woboje do wohnja wotwosnjez dak. Tehorunja bé Njelka kriminalnemu sastojnikej Taschnerej prajil, so je jeho doth 2000 hriwnow wuczinjak, hacznunjez bé nehdze dzesacz krocz tak wulki. Njelka sasso, kaz psched kawniskim sudom, wudawaschce, so je pschi roshorjenju dla wohnjowo jeho pomjatk jara czerpjet a so je jenoz se sabyczinowoszu wopaczne wuprajil. Njelka je po druhim wohnju blischi czasz w pschepytowanstej jatbje zedzal. Wulka khlostanska komora spotna, so wina njeje polnje dopokasana, a sacziznu tohodla powolanje statneho rjecznistwa.

Knjezi starosc.

Pólska ludowa bajka.

Wo durje mateje khezki na wezu, kiz je s dzíwim winom a praschiwzom wobrosczena, klapa bleda, schwizna a kosczata zónska. Durje so wotwéraju, a na proh stupa kezezaza rjana mloda zónka.

„Tu zsym,“ powoda bleda zona. „Wczera staj wój wot woitarja pschischkoj a staj zebi nowu domjaznoszi sakozikoj; dzensa netko ja k wamaj pschikhadzam. Pschetoz, ja zsym njewuproschliwa kaz czasz a westa kaz doiit.“

„Haj, schto dha ty zsy? Ja cze tola njesnaju.“

Ja zsym starosez. Ty wschak mje hizo spósnajesch. Mje wschitzy znaja. Pak pschebywam w hrodze, kotrehoz weze do mrocželow zahaju, pak zsym w marmorowem palastu, pak sasso pod stromnej tschu, we burowem statoku; ale tez do na polrospadnanej khezczizki dzéacjerja pschikhadzam. Wschudze nuts salozu. Dolho weso nikdze njeswostanu, pschetoz nichto njeby dolho we mojej towarschnoszi wutrak. Sajedoczam pschitomnoszi pschichodej satkocžu hórki kalacžik dopomnjecza, napjelnju myszi na pschichodny dzeń j hrosbu a du dale.“

„Njemózesch na zwojim puczowanju nimo nasz hicz?“ dzesche s tschepotazym hlosom mloda zona.

„Ne, ale za mózu so komdzicz k wamaj sastupicz. Polaz mi nekajki kuczik w zwojim domje, hewak pschihidu, so mje njepytnjesch, wuhladasch mje tak, so njebudzesch pschihotowana, a potom budzesch so hischcze wjele srudnischa na zwecze czuez.“

Rjana zónska styknu malej ruczzu a rjekny:: „O staroszi, njemóze-li to hinak byez, pschidu a wupytaj zebi mésztacko w naschej domjaznoszi, hdzez bédmoj wot wczeraschnjeho tak zwozownaj. Ale hdyz ty sastupisch, to cze nutrnje prosehu, pschelutuj mojeho muza, tak dolho hacz ho nekak hodzi. Njech wón wo twojej pschitomnoszi nicžo njeshoni a njerzuje. Njesajedoczej jeho pschitomnoszi, njesattocz jeho pschichodnoszat hórki czerń dopomnjecza, njenapjelń jeho myszie na pschichodny dzeń s hrosbu. Sa to, ow staroszi, czi pschilzbaham, so nochzu morkotacz, hdyz s tym sapoczinje spaz s mojeju wokenczkow sahnacz a mi mér mojeho bucza rubicz. Tola mojeho lubowaneho muza mi pschelutuj, wo to proschu hischcze ras nanajwutrobnischo.“

Staroszi zhladowasche dolho mjelczenje na kejzu mlodu zontu a wopytschezi próh makeje s praschiwzom wobroszczeneje tyezki na wzy.

Wona sasso pschihidze, dokelz dyrbi to czinicz. Ssnadz jo hischcze k drunemu a tjeczemu rajej sawjercz hnuta s wutrobnymi, zebje saprewazymi a woporanymi prósstwami rjaneje zónskeje . . .

Hans Depla a Mets Tunka.

Mots Tunka: Lute dobre spodobanje nalécco nam pri-njese. To sej zada zohnowanje, hewak plody nje-njesy.

Hans Tepla: Ty drje sy wésce pódla byl, hdyž staj tam muž a žona z tym wozyčkom jčloj, zo so tak dobreje myslel?

Mots Tunka: Ja nic, moja stara je mi wšo zwupow dala, ach tam nèhdže, — khort wě hdže, to je, staj muž a žona ranču wjezloj a potom. —

Hans Depla: Nó, kak dha potom? Kak dha je so ty poprawom mélo, sym tež nèšto zwonić słyšał, ale ničo cyle njewém.

Mots Tunka: Na Hanso, to wohidne kózlopiwo, ně ty, wjele wjacy wšak njewém. —

Hans Depla: Njebudź tola tak bojazny, ja wšak ni-komu dale njepowédam, ja ći tola też wšo tak praju, kaž wém.

Mots Tunka: Haj, potajkim kózlopiwo je hižo *wjele* njezboża načiniło.

Hans Depla: To je zło, hdyž človjek potom wjacy dušnje bóžeć njemóże. —

Mots Tunka: *Wšak wěš, kak je so mi před našej* drjewowej awkeju zeslo, — ale nozy zwjazali a do lěsycy pak mje tola hišče tykli njejsn.

Hans Tepla: Na ty poskhaj, a khléb z woza tola też *hišče zezhubjał njejsy.*

Mots Tunka: Ně, mje su pčeknje domoj donjesli, njejsu mje trjebali z jenoje wsy do druheje wjesć. A při tym njejsym kusał a kwičał, kaž dźiwi.

Hans Depla: Sto ći nasi jedyn tola přeco do dźiwnych wěckow njezhoni!

Přilopk.

* **Spodźiwne njeźiwje.** We Wolešchnizy (Oelsnitz) w Rudnych horach 53letny hórnišći invalid Josef Wolf wopyt dosta a s nim wschelake korczmy wopyta. Wječor w dźěsatej hodźinje leżeše dom wjes wědomja mjes železnišćimi kolijemi. Dla wichorojteho a dešćeżoteho wjedra žo lokomotivnik cžłowjeka na kolijach s cžaśom dohladacź njemóżeše. Kokoježdny lokomotivnikej šmamjenja dawasche, na cžoż lokomotivnik cžaś zastaji. Wo kokoježdnym njeźiwu, schtož je jara spodźiwne, nicžo wjazy widżeli. Lokomotivnik pak njemóżeše cžaś dodźerżecź a rumowak přeźu přichi lokomotivje Wolfej wutrobno smjecze. Wolf sě hnydom morwy. Smjertnoženy bě wudowcz a zawostaji žnydom, s dźěla hischcze njezastaranych dźěcži.

* **Jebarka.** Lékar w Frankenthalu pytasche *njewěsću*, dźowotu milijonara. Ale z tym je žo wbohi muzik strašcznje zrěkał. Knježna, s kotrejž žo lékar jeśna, wudawasche, so je dźowka fabrikanta Tillmanna w Mannheimje a narécža zwojeho nawoženju, so *móże* s nanowym samożenjom najrjeńšu villu w Frankenthalu za 110 tyšaz hriwnow kupicź. Wicho ke kupjenju ville pschihotowaschtaj. Jebarka móżeche ze zwojim nawoženjom, kotrehoż s automobilom pschewodscheze, rjane žiwjenje wjesć. Stónczńje pak tola na žmetko pschihidże, so je dźowka milijonara wětta Schérjez j Mannheima, kotraż je hižo wjazy krócz jebanstwa dla khlostana.

* **Scherjenje pschebili.** Hižo dlejschi czaś pokalaju žo we wschelakich cžeśtich stronach scherjenja. Njedawno je žo takle scherjenje w Dźiwim Kamjenju pokalało a we poslednich nozach scherjesche w Hoslomizach. Tu mjeješche duch zehliwej wocži a bé bo běleho płaschcza sawaleny. S wobéma rukoma dzerżeješche wulki žlébowny tschiż na wutrobnje. Scherjenje bé hižo wjele ludzi je strózelemi napjelniło. Nas w nozy setkaschtaj jo pachokaj. Pachokaj pak žo njeboješchtaj, jenom z njeju scherjenej žełenu plisiu wotkoži, drubi pak ducha tak j kijom pschemorska, so hrózbnje žakocžeješche, žo zwoju běłu łoju wuzłeczę a cžekny. Na druhi dźeń je duchowe mjeno po zyłej wokolinje znate było.

* **Knesł jako pscheradnik.** Hižo wjele krócz khlostany paduch Marjan w Cžéskej Lipje bé žo sażo do jeneje ville dobył. Hdyž kradnjene wézy pschedawasche, jeho sajachu. Pschedawaŕ prjeśesche, so je paduch. We villi, hdźež bé kradnył, běchu pak kholowowy knesł, kiž bé zpodźiwnje bity, namakali. Sajaty mjeśesche kholowy, pschi kotrymž běchu wschě knesle tajkeho zpodźiwneho rasu, je-dyn z nich pobrachowasche.

* **Lékar, kiž spéwa.** W Stockholmje zwjeczeješche wjednik jeneje tamnišćeje khorownje zwoje 50. narodniny. Pschi tejle sklkadnoszi žo jemu wjele cześcziowanow a zbożopżeczzow dosta. Lékar je powschitkownje jako „spéwazy doktor“ znaty. Ma krażnu tenorsti hłóz a wuzłwa jón k zohnowanju cżeapjazych ludzi. Khorym tuhdżom, kiž žo sa operaziju pschihotuja, wón stajnje arije s operow spéwa, haj spéwa hischcze, hdyž nóż k rézanju nastaji. Lékar mèni, so jeho spéw thoromu bojoscz psched operaziju sacżeri a so je k jich wuhojenju spomożny. A so tale wéra nejje jenoż hoke dsacże, dopokaża wjele zbożopżeczzow a dźakowych listow, kiž je zwojim narodninam dostał.

Z Łužicy.

Se Schěrachowa. Saúdźenu zrjedu zwjeczeńcheje tuhomny khěbtač a swónk pjchi katolšej zyrkwi, k. Felix Jäckel, 25létny jubilej swojeje zyrkwinskeje słužby. Hižo dołhi cząs wukonja zyrkwinsku słužbu Jäckelej swójba, pschetož hižo jubilarowny nan a dźěd tuto městno hacź do zmjerzce sastawasche.

Se **Sohlanda** n. Spr. Nědźe 20létna dźowka Marta Gustawa Neumanna, kiž je we wójnje padnyk, wróćił so njedźelu wjeczor z rejow domoj. Wórsy po tym ju Boża ruczka sasa a holza hnydom wumrě.

S **Wjednarjez.** Schtwórtk bě runje 25 lět, so knjeżna Ernestina Wóhmez w tudomnej delnjej korczmje słužbu nastupi. Schtwórtk bě hamtšli hejtman Jungmann sam w delnjej korczmje pschitomny, so by jubilarzy wjele swoża k jeje jubilejej pschał. K tomu pschisamkny so mała zwjatočnosć.

Směški.

** **Rosdźěl.** „Potajtim Scholta je cźi powědał, so je mje snał, hdyž běch hischcze mała hołczka." — „Nó, *to wón po prawom prajił njeje.*" — „To so mi runje *zwuhkał wugo.*" — „To so we wjaki frosumika. Lubuschko, je prajił, so je cźe snał, hdyž běsche hischcze mały hółczeź."

** „Hdy so Rom natwari?" praschesche so wuczeń we schuli. „Mały Jan so pokasuje: „W nozy!" — „Hdźeha masch to sajtra zdaw?" so wuczeń praschca. A hordźe jenn khołowacź wotmołwi: „Wot naschcho nana! Tón stajnje praji, so Rom na žanym dnju natwarjeny njebu".

Swójbne powěsće.

Semrěli: Heinrich Mohr, schewski mischtr w Budyschinje, 58 lět. — Oskar Leupolt, pschekupz w Budyschinje. — Justus Alexander Paiwol Güntz, nědźuschi wjerchnikhlowny najemk w Makleschezach, 75 lět. — August Kroh, bliđař w Nowym Dworje pola Mikeje, 70 l. — Khrystla Tschöpelowa w Běłej Wodźe, 79 lět.

Semrěła: Klara swob. Schenkowa rodź. Schiwetz we Budyschinje, 51 lět.

Towaŕstwowski powěstnik.

Wulki serbski koncert 7. haprleje w Budyšinje. — Spěw, hudźba a narodne reje Serbow! — Tón króć poskići so w „Krónje" cyło wosebity solistiski program z małym měšanym khorom. — Hłowny wjednik a zarjadowaŕ je naš mištr, knjez kralowski hudźbny direktaŕ Bjarnat Krawc. — Njech so wšitko serbske towaŕstwa, kiž su z tutym wutrobnje přeprošene, na wopyt přihotuja! Komitej.

Budyšin. „Nadźija" zeńdźe so wutoru (23. III.) wječor we S hodź. w „Kat. towaŕšowni" na Garbaŕskej hasy k spěwnej pruzy za přichodny koncert. Bratŕa, sotry, hosćo, přińdźće wšitcy; wočakujemy was w połnej ličbje. — Dirigent je k. kantor Šołta. Předsydstwo.

Bukecy. „Serbske towaŕstwo" zmjeje njedźelu, 21. III., posedźenje w 2 hodź. za wubjerk, w 3 hodź. za předsydstwo. Přednošk je 1/4 hodź. Knjez dr. Šleca budźe wo serbskich stawiznach přednošować. Sobustawy a hosćo so naležnje přeprošuja. Předsydstwo.

Delni Wujezd. Tow. „Zahrodka" zmjeje njedźelu, 21. měrca, pop. w 4 hodź. w Haškec hosćencu swoju hłownu zhromadźiznu. — Dźeńskі porjad: 1. Lětne *zličowanje*, 2. wšotowaŕstwowski zlět do Bukec, 3. wulět do Prahi, 4. wšelake. — To su wšo important wěcy, tohodla přińdźće wšitcy! Předsydstwo.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica" zmjeje njedźelu, 21. III., pop. w 3 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu. Dowěrniccy maja to wšom sobustawam wozjewić.

Hrodźišćo. Spěw. wotrjad „Zerja" zmjeje přichodnu srjedu spěwanje w Njechornju.

Pančicy. „Lipa Serbska" zmjeje póndźelu (22. III.) we 8 hodź. pruhu w Pančičanskim hosćencu, a to 3. a 4. jednanje (z přemjenjenjom). Za wšelake róle nimamy hišće hrajerjow, tuž njech skazani wšitcy přińdu! Zarjadnik.

Rakecy. Serb. tow. „Lipa" zmjeje njedźelu pop. w 3 hodź. pola Hönčec zhromadźiznu. Přednošk je přilubjeny. Wo bohaty wopyt prosy Předsyda.

Ralbicy. Jednota Sokoł ma přich. wutoru (23. III.) zwučowanje. *Kóždy njech swój přinošk sobu přinjese.*

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Pschedstejeżestwo słótplatowanskeho towaŕstwa
za město Budyschin wobsteji z tychle knjezow:

Ratarja Richarda Zimmera, na Hornjeżerskej haśy 15, jako 1. pschedsydu;
ratarja Kurta Herrmanna, na Cźornobóhskej drósy 6, jako namjetnego pschedsydu;
ratarja Jurja Grošy na Mužakowskej drósy 13, jako pisnmawjedźerja;
ratarja Jana Barta na Thrombergskej drósy 1, jako namjetnego pisnmawjedźerja;
ratarja Emila Renza na Sśone-Borschezjanskej drósy 133, jako pokładnika;
ratarja Hermanna Melcherja we Sśmolizach cźo. 208 jako namjetnego pokładnika.

W Budyschinje, 18. měrza 1926.

Měschczjańska rada, spomožerski hamt.

Ssudniišy šo pschekładuje za hotowy pjenjes:

Pónđźelu, 22. měrza 1926, dopołdnja w 10 hodź. we **Lutobeju** (na kupjenje smjatkeni seidu šo na gmejnskim *homzje bohowho powětrowho klórzenka pschikrowno z powětrowym kotlom*, tkóźakom, motorom 10½ konj. moz., 3 wjertule;

pschipołdnju w 12 hodź. w **Rakezach cźo. 108** pisańske blido, schatowy a drastowy khamor we tśjoch dźělach a garderoba.

Wutoru, 23. měrza 1926, dop. ½12 hodź. w **Hnaschezach w industrijowym dworje** (na kupjenje smjatkeni seidu šo w kantinje) 400 błótowych schtikatow za jedne koła;

pschipołdnju w 12 hodź. w **Dźěžnikezach w industrijowym dworje** (na kupjenje smjatkeni seidu šo w kantinje) motor, ventilator, popjelna šól, zynkowa běła barba, połna kowańja, 2 khamoraj, draschla, bezimalna waga a wschelake druhe wěcy.

Ssudniši wukonjeŕ w Budyschinje.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Zamolwity za hospodaŕski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěški: O. Janak w Budyšinje.

Hospodaŕski rozhlad.

Pjatk. 19. měrza 1926.

Wjerjawske kursy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowsk. frank.	14,99
1 jendźelski punt	20,38	100 cźešk. krónow	12,41
100 schwajz. frankow	80,76	100 półsk. markow	52,24

Efekty mějachu wczera na Berlinskej bursy žiwe wiki, kurzy so skerje skruczachu. Wójnska pożčonka staji so na 3,90 hr. sa 1000 hr.

Na **produktowych wikach** so płaczijny pschenzy a rožki dale porjedźichu. Jećzmjeń a wowš pjchi swojich *dotalnych płaczijnach sawostachu. Muka* měsejse nješchto žiwische wiki. Wotruby a womjesćki we zwjotim dotalnym pokoju sawostachu. Wczera płaczejsche zentnaŕ

w Drježdźanach

pschenzy 12,60—12,85 rožki 7,80—8,— jećzmjenja nalét. 9,25—9,75 wowša 1. dr. 9 hacź 9,20 2. dr. 8,25—9,— hr.

w Berlinje

pschenzy 12,75—12,95 rožki 7,85—8,10 jećzmjenja nalét. 8,30—9,50 nasymsk. 7,90 hacź 7,60 wowša 8,15—8,65 hr.

schiwórkt w Kamjenzu

pschenzy 11,80—12,80 rožki 7,30—7,50 jećzmjenja nal. 9,— wowša 8—8,50 hr.

w termijnowym wikowanju

sa měrz: pschenzy 13,52—13,65 wowša 8,75 — sa mej: pschenzy 13,55—13,60 rožki 90,5 hacź 9,10 hr., — sa julij: pschenzy 13,52 hacź 13,65 rožki 9,32—9,30 wowša 9,— hr.

Wiki wužitkoweho skotu wczera pjatk w Berlinje (Magerviehhof Friedrichsfelde): Pschihnali běchu 910 młodych dójkow a žuczelnych kruwow a jałojzow, 185 cźelatow, 10 wołow do cźahanja, 3 byki, 21 prózdnikow.

Młode dójki a wyhokožuczelne kruwy płaczachu

1. rjad.	360—500 hr.
2. rjad.	280—360 hr.
3. rjad.	200—300 hr.

Wyhokožuczelne kruwy a jałojzy

1. druž.	250—390 hr.
2. druž.	160—230 hr.

Prózdniki a druhi skót k wocźehnjenju: 32—38 yr. po zentnaru žiwoje wahi. Wubrany skót bě hischcze drózši. Wiki běchu měrne, płaczijny kaž hewak.

Konjaze wiki wczera pjatk w Berlinje (Magerviehhof Friedrichsfelde): Pschihnali běchu 718 koni. Te płaczachu: 1. rjad. 900—1200, 2. rjad. 600—960 Z. rjad. 300—600, *dobijali* 300—500 hr. Wiki běchu porjo pożlednim měsjazam nješchto žiwische. Wubrane rjane konje běchu nješchto drózše.

Wiki wužitkoweho skotu sandźenu srjedu w Leer we ranšej Friesiskej. Na nje běchu pschihnali 154 schtuk wschelakeho skotu.

Młode dójki wyhokožuczelne kruwy płaczachu:

1. druźiny	500—600 hr.
2. druźiny	350—450 hr.
3. druźiny	250—300 hr.
wyhokožuczelne jałojzy	300—450 hr.
1—2létne prózdniki	100—300 hr.
byczki	100—500 hr.

Wiki pomałku dźěchu. Dotalne płaczijny so njepschemnichu.

Na pschedaŕ

Kruwu wumění na howjadło k rěsu Schczerjo w Běłej Wodźe, Hórska haša 10.

Koło, žonjaze, w Kulowje na Kocźinanskej drózy 19.

Cźołmy, trjebane, Schwanitz we Wojerezach, Sty Komorowska dróha.

Pata z kurjatkami, Hannemannowa schkleńcźenja we Wojerezach.

Soudnišy na pschekładowanje

Pónđźelu 22. měrza dop. w 10 hodź. w Kamjenzu: gramofon, wał chewiota, knihowy khamor, pisański stroj, sofa, wucźahowate blido, drastnaj khamoraj, klaŕer. Kupzy šeidu šo w hoścenzu ke „Kwětkowej jahodźe".

Pónđźelu 22. měrza dop. w 10 hodź. we Wulkich Sdjarach w hoścenzu pschi zyrkwi: wałach, dešćowany wós, schijazu maschinu, klamaŕske blido, kuchińske ludowbja, pisański stroj, pisańske blido, schkleńcźany khamor a wschelaki cźapor za elektrotechniku.

Pónđźelu 22. měrza pop. w 2 hodź. w hoścenzu ke „Cźjom karanam" w Kulowje: wałach, štótny a hospodaŕski wós.

Wutoru 23. měrza dop. w 11 hodź. psched radnizu we Kulowje: pisańske blido a sofa.

Pónđźelu 22. měrza w 12 hodź. w Kreuzej hoścenzu w Kocźinje: kruwu, cźornoschakatu.

Drjewowa aukzija

Pónđźelu 22. měrza pschip. w 1 hodź. pschi schibjenzy we Kulowje: 20 dothich hromadow, potom walcźinu, a dwaj staraj klumpowej sdonkaj.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźensa dop. 3/11 hodź.:
Sšnadne wiki a sćełabjene. Tendenza: cźicha.

Drjezdźanska bursa.

Pschenza	252-257	běrnaze krupki	16,00-16,75
rožka	156-169	pschenicź. wotruby	9,30-10,20
nalétni jećzmjeń	185-195	rjane wotruby	9,30-10,80
nasymski jećzmjeń	—	pschenicźna muka	37,00-39,50
wowš	165-180	rjana muka	24,00-26,00
cźerwjeny bleckel	220-250	woka	27,00-28,50
rapš	330-340	pjeniski	25,00-26,00
kukuriza (Mais)	187-192	hróch	27,00-28-50
hnuhe kruhowcźki	10-10,80	zokrowe kruh.	17,00-19,00

Wjecźne płaczijny w Budyschinje.

wot 20. měrza 1926.
Wschě płaczijny so po złotej hriwnje frosumja.

Pschedmjet		najnišcha płaczijna	najwyschi płaczijna
Pschenza	50 kilo	11,25	12,00
Rožla	50 „	7,00	7,60
Jećzmjeń,	50 „	8,00	9,00
„ nasymski	50 „	—	0,00
Wowš	50 „	8,00	9,00
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny	50 „	1,50	2,00
Butra	1 „	4,20	4,60
Sšyno	50 „	4,00	5,00
Sšoma, ſ masch. mlócź., prašk.	50 „	0,80	1,00
„ ſ maich. „ ſ sašk.	50 „	1,00	1,10
„ ſ zypami mlócźena	50 „	2,00	2,20
Pschenicźna muka, 60 %	50 „	18,00	19,00
Rjana muka, 70 %	50 „	12,50	13,00
Pschenicźne wotruby	50 „	5,25	5,50
Rjane wotruby	50 „	5,50	5,75
Jeja	1 schk.	00,10	00,12
Prošata — schtuk	1 schk.	00,00	00,00

(Sa lepschu tworu wyhsche płaczijny.)

Płaczijny na Barlinskich produktowych wikach.

Kilo a wołijowe žywizo po tuni abo 1000 kg, zwjat 100 kg, płaczijny po Rotej hriwnje.

	19. 3.	18. 3.		19. 3.	18. 3.
Pschenza	255-259	254-258	zapš. wołoschši	14,70	14-14,70
rožka	157-162	156-160	poch. mełaka	14,00	14,00
nałét. jećzmjeń	168-193	166-190	jezdełka	28,00	—
nas. jećzmjeń	138-152	138-152	běrnjaze krupki	13-14,00	13-14,00
wowš	168-173	163-173	bumy	20-21,00	20-21,00
kukuriza (Mais)	162	—	wo'a	25,50	25,50
pschenicźn. muka	32-36,50	33-36,50	lany wołoschši	18-18,60	18-18,50
rjana muka	22-25,00	23-24,60	módre łupiny	12-12,50	12-12,50
pschenicź. wotr.	10.40	10,30	žołte łupiny	14-14,50	14-14,60
rjane wotruby	9,40	9,30	šyno, 50 kg	3,40-4,00	3,40-4,00
rapš	340	340	šłama, rjana	0,80-1,40	0,75-1,35
lone šymjo	—	—	„ pschenicź.	0,90-1,30	0,70-1,25
hróch	23-25,00	22-25,00	„ wowšna	0,80-1,30	0,85-1,30
pjeniski	20-21,00	20-21,00	„ jećma	0,80-1,30	0,80-1,25

Wjecźne płaczijny wozjewjene	w Kamjenzu	w Lubiju
Wschě po Rotej hriwnje	ſa 1 zentn.	ſa 1 zentn.
Pschenza	11,80—12,80	11,00—12,00
Rožla	7,30—7,50	7,00—7,40
Jećzmjeń	8,00—9,00	8,00—8,75
Wowš	8,00—8,50	7,90—8,30
Sšyno	4,50—5,00	3,70—5,00
Sšloma, ſ mašch. mlócź.	1,20—1,60	1,00—1,50
Sšloma, ſ sašlanju	—	—
Sšloma, ſ rulu mlócźena	1,60—2,00	1,80—2,00
Běrny, pola ratarja	1,80—2,30	2,40—2,80
„ hacź na želesnizu	—	—
Butra	2,10—2,20	1,10—1,15
Jeja	0,10—0,11	0,11—0,12
Pschenicźne wotruby	—	5,40—5,70
Rjane wotruby	—	5,40—5,70
Pschenicźna muka	—	18,00—19,00
Rjana muka	—	13,00—12,25
Prošata, wulke	—	—
„ hrjezje	—	—
„ małe	—	—

Drobnowikowanske płaczijny w Budyschinje.

20. měrza po hantlinym postajenju
Wschě płaczijny so po Rot. hriwnje frosumja.

Twora		najnišcha płaczijna hr.	najwyschi płaczijna hr.
Dowjaze mjaso ſ kosćenzi	1 kg	1,40	2,00
Cźelaze mjaso	1 „	2,00	2,40
Skopjaze mjaso	1 „	2,00	2,60
Sswinjaze mjaso	1 „	2,00	2,60
Tukrajny šwinjazy schmalz	1 „	2,40	3,20
Pschenicźna muka	1 „	0,40	0,54
Rjana muka	1 „	0,28	0,40
Khleb	1 „	0,25	0,28
Jedne běrny, nowe	1 „	0,08	0,10
Rajš	1 „	0,40	1,20
Hróch	1 „	0,48	0,72
Ssoli	1 „	0,56	1,20
Amerik. šwinjazy schmalz	1 „	2,00	2,20
Sšuchteny potcź	1 „	2,80	3,20
Dobre mloko	1 lit.	0,26	0,28
Jedźna butra	1 kg	4.40	4,80
„ twikjana	1 „	—	—
Jeja „	schk.	0,10	0,13
Jedźne bumy	1 kg	0,40	0,64
Kolor drobny	1 „	0,58	0,60
Petrolej	1 „	—	0,36
Kamjenine wuhło (domj. tepj.)	1 ztr.	—	1,90
Brunizowe briketty	1 „	—	1,25

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Filialcy we Wojerecach a w Khoćebuzu.

Agentury: w Khróšćicach pola knjeza **M. Čornaka** — w Bukecach pola knjeza **stołarja Rjenča**
w Kulowje pola knjeza **Oty Bulanga** — w Hrodźišću pola knjeza **M. Pawlika**
w Rakecach pola knjeza kantora **J. Rjelki** (na šuli) — we Łazu pola knjeza **J. Haješa**

Pola tutych mjenowanych knjezow hodźa so pjenjezy na knižku zapołožować a po potrjebnosći zběhać

Telefon 3506 a 3507 — **Zadanja pjenjezy tu khwilu hač do 10 procentow.** — Telefon 3506 a 3507

Lehmannec
konditorńja a kofejownja
na Serbskej hasy 8
Najpřijemniše hósćne městnosće - Konditorske pječwa
prěnjeje rjadownje.
Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert.
Wosebitosć: TORTY
so jako dar při kóždej składnosći hodźace.
Bóh k jeđži. — *Fürst Pückler.*

Hdyž chcećе woprawdźe
dobry wobraz měć,
dha dźiće do
fotografiskeho ateljeja
Rich. Hutha
mějerjej **Arno Lehnert**
w **Budyšinje** na Serbskej hasy 13
Kubu njeđelu wot ½11—3 hodź. wotewrjene.

Dla swojeho njepřećećelneho dobreho **słodu**
a dokelž je **spory** so
Klemm-kofej
wot wšěch znatnych hospozow ližo na **50 lět dołho**
najradšo kupuje
Kaffeeimport-Grossrösterei Alfred Klemm
Dresden-A. - Webergasse Ecke Wallstrasse.
Niederlage: S. Saring, Crostwitz.
Štóž chce přewzać **nowu předawarnju za**
Klemm-kofej, njech wobroći so na
knj. gener. zastup. **G. E. Heinick w Budyšinje,**
na Mołtkowej hasy 9. — Telefon 2507.

Džensa twari
so jenož blišće z běłych cyhelow.
Čehodła?
Wone su wuwjedrjene, suche, znjesu wjetša ćežu a su tuńše hač čerwjene.
Wy dostanjeće je přeco pola zastupjerja wapno-piskowcowje fabriki we Łutach.
Arnošt Zschech a syn w Rakecach
kaž tež pola knjezow twarskich mištrow.

Wyšše tehi zhotowjamy a podawamy **cementowe twory kóždeje druziny, kaž skhadźenki, přikrywy, podłohi, woknowe wobtuki, ambikamjenje, wobtoženia za studnje, roły, rowne pomniki a rowne wobtoženja.**

Fotografijowy Meister
atelej w Budyšinje na Nejorsh. dr. 15
hajdu njeđelu wotewrjene
Zhotowjenje portrétow, wobrazow do pučowańsk. pasow, wobrazow za industriju, kwasnych a njewěsćinskich wobrazow, też na wsach. Tel. čo. 2438.

Poručam so wšěm Serbam
za khadźlestajerja
Wuwjedu wšě dźěła **swědomiće, ruče a najtuńšo.**
Wusadźowanje kuchinjow z płatkami
— Też małe pjecy so twarja! —
Max Sickert we Łusku p. Pomorc.

Wšě čišćerske wěcy

serbske a němske

kaž zličbowanja, listowe hłowy, kwitowanja, načišće na listowe wobalki, kwasne spisy, slubowe khartki, wěrowańske khartki, smjertne khartki, wisitne khartki, přeprošenja, dźakne khartki atd. zhotowja spěšnje a płaćizny hódno

Smolerjec knihićišćerńja
z. dr. z w. ruk. w Budyšinje w Serb. Domje

Kupowanje a předawanje
leżomnosćow,
wobdźełanje wotnajeńskich a nahódnosćeńskich žadanjow, zběranje žadankow. — Wuwjedźe pod najpřijomnišimi wumělnjenjemi
Reinh. Jeremias
we Wulkej Dubrawje čo. 15b

Oswald Liebmann
hlowny zastupjeř w Budyšinje
na Třełanskej drózy 42. Telefon 2321.
12měsačne dźěłbne płačenje
bjez powyšenja płaćizny.
Kóždu sobotu předawam na Žitnych wikach — před muzeom.

Khèze za jenu swójbu (Eigenheime)
na 15 lětne měsačne dźělbne wotpłaćowanje twari
Neuland, tow. z wob. ruk. w Mnichowje
Rozjasnjenja podawa wokrjesne zastupjeństwo
w Budyšinje na Jurjowej drózy 23

Serbske a němske
spěwarske
a šulske knihi
ma w bohatem wubjerku
Serbska kniharnja w Budyšinje
na Lawskich hrjebjach.

Susodźinka!
Wy kupujeće
derje a tunjo
we Viktorija-drogeriji apothekar E. O. Hennig
w Budyšinje na Sukelnskej hasy 7.

Kulturwehr
njech sebi kóždy w „Serbskej knihańni" w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

Za runańku

poruča so
wot soboty hač do wutory
doma, wot srjedy hač do soboty zwonka.
Lěk. pruhow. masseuza **Hańža Cyžowa** w Kortitzy p. Barta

Kupuju
nowiny, akty, knihi po 4 pj.
papjerowy wotpady po 3 pj
lapy, bleše běłeho wina
bleše čerwjeneho wina
ektowe bleše, wšě druhe bleše po powyšenych dujowych płaćiznach, **żelezo a stare metale**
jenož na wupokaz wyšnjese.
Popp na horańcšk. hasy 18 telefon 3427.

„Bolosće zadu,
spinanje a kašanje popuści, čuješ so swobodniši a jako z nowej mocu napjelnjeny" tak posudźi bylša khora móc našeho
„Vitalis"-čaja
přećiwo drěnju a wić.
Najzasakliše čerpjenja so wuhoja. Pospyt přinjese Wam nowu radość k žiwjenju.
Pakćik 2— hr., bjez porta přez doběrku.
Dostanjeće pinale we wšěch apothekach Budyšina a wokolinY abo direktnje přez
Mediz. Kräuterhaus „Vitalis"
Brandis i. Sa. Nr. 64

Jupki 50 pj.
wutyk. šipki, (Steckkissen) laski, gummijowe podłohi 50 pj., wósko-wany płat do dźećac. wozyčka.
J. Erler, na Zwonk. Lawskej hasy čo. 10.

Wuporjedźenja
časnikow
wuwjeduje najlěpje po najtuńšich płaćiznach
Fritz Nerlich
we Wojerecach
na dwórniščowej drózy 40.

Sórcuchi z kožaneho sukna
tunjo. K. Erler Žitne wiki 11

M. Mikel

časnikař w Kukowje
poruča
dobre časniki,
slubne pjerśćenje a
nawoći
(bryle) po najtuńšich płaćiznach.

Gardiny, šaty
tunjo. K. Erler, Žitne wiki 11.

Za runańku
poruča so **kóždu wutoru**
wot ranja hač do wjećora
w Radworju w Smidtec hosćencu **Herm. Ziesche,**
pruhow. masseur we Wichowach pola Wósporka.

Mužace porchentowe košle
2,50, běłe porchent 80 Šir. 1.-,
płat za trjenja m 40 pj.
ma **J. Erler,** w Budyšinje
Zwonk. Lawskej Lasy 10.

Makulaturu
ma na předań
Smolerjec knihićišćerńja
w Budyšinje.

Serbske
křćeńske lisćiki
Serbska kniharnja
w Serbskim Domje w Budyšinje.

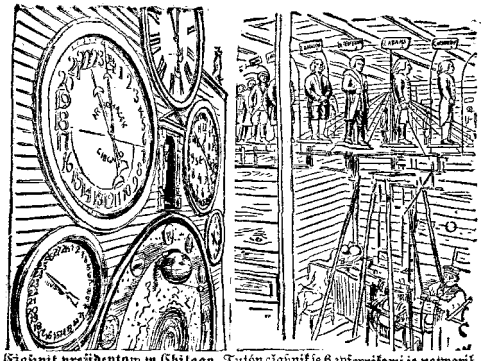
Wylli Köhler
wustojny na łókarjenje
w Lišej horje
pola Njeswačidła
je so z puču-wanja
wróćił!
Ręčne hodźiny na njeđelach wot 9—1 hodź.

Nowinář-Polak, 36 lět stary, wulki přećel łužiskich Serbow, kiž přeje sebi wobkrućić zwjazki mjez Polakami a łužisk. Serbami, pyta po tutom puću znajomstwo
knježnow
ze zamérom přichodneho **manželstwa.** Knježničći wot 22 hač do 28 lět chcyle z dospołnej dowěru swoje přećelne poskićenja připósłać, přiłožo swoju fotografiju do **Gdańska** (Danzig), Stadtgraben 12 bei Brockmüller — Jan Witczak, — Lěpšiny maja knježny rjaneho zrostu a wustojne na hudźbu. Diskrjetnosć je čestna należnosć. Fotografije so wróća.

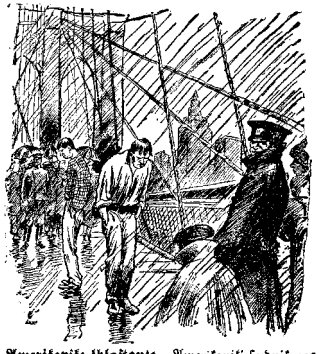
Swobodne městna — **Přemjenjenje městna**

Přistajenja
za wšě khmańše žónske połowanja do domu, swójby a šule (też za mužske powołanja).

Nawěšći za znaty swójbny tydźeńsk
„Daheim"
kotryž je přez cyłu Němsku a susodne krajnosće sylnje rozšerjeny a poskićenja a doprašowanja wuspěšnje a wěsće zmóžni, přijmuje naša
předawarnja
na Lawskich hrjebjach čo. 4.
Poskićenja, doprašowanja dla městna atd. trjebaju so jenož pola nas zapodać a wudawki (bjez přiražka) zapłaćić. Kóždy so z dypkom a dowěrliwje poslužimy, bjez nječakjich wudawkow za naprašowarja, kotremuž so z tym kóžde dalše dźěło zalutuje.
Płaćizny nawěšćka w „Daheim" su porno wulkemu nakładej tuńje a wučinja tuchwilu za čišćany rynčk rjadowca (7 złóžkow) za poskićenja 80 pj., doprašowanja 60 pj., dalše małe nawěšći 1 hr.
Prosymy, zo chcyli so nawěšći po możnosći z čas. zapodać

Czažnik prezidentow w Chilagu. Tutón czažnik je 6 zyfernikami je natwarił Czech Jurij Wacławk z Wazowa. Zyferniki pokazuja hodźiny, dny, měsazy a léto, kotre jenja šł. nyz, měsoza a wjesiow. Te sijuru su postawy amerikanskich prezidentow. Dale pokazuje czažnik na ważne podawki amerikanskich stawisnow.

Amerikanske tłokotanje. Amerikanski žudnik namjerja dźiwne pokuty. Tak je 2 dnjam smjerjatom k temu sobudźił, zo 10 mjenschinow w hrosnym njedrje na Brooklinskim mosce.

R. Lodeman njedawny redaktor Němzow. Pschi posledních wólbach do czěskoho wobsedstwa k nowemu zastupjenju. Wón bě z prjenim storostu Prajskeho Sokola. Lonsa 15. okt. psched 60 lětami je wumrěł.

Hendrich Fügner je hławny Czech a bu zjačel czěskoho naroda k nowemu žiwjenju. Wón bě z prjenim storostu Prajskeho Sokola. Lonsa 15. okt. psched 60 lětami je wumrěł.

Dr. G. Gilgenreiner, wjednik Němzow w Czěskoho: afskej a pschihłuschnik katholscijanskich sozialistow. Wón žada, so bychu Němzy też samolwitosć sa stat a statne lěpsche pschemjali.

Karel Praschek, bywschi czěski hłowa ak ki ministr tatarstwa a pschedsydźa senata. Loni naléto jemu wolitny žud prawo na mandat wotrjekny.

George Fried je kapitan amerikanskeje łódźe „President Roosevelt". W stroschnym wichoru wutorhny wón mužiwo žo nurjazeje jendźelskeje łódźe „Antinne" wěstej žiwjerczi.

Gondenhove Calergi je wuberki spisowaczel. Wón napisa wjele mjenowenu knihu wo sjednoczenju Europy do jenicžkeho swjasta.

Hdže je nan?

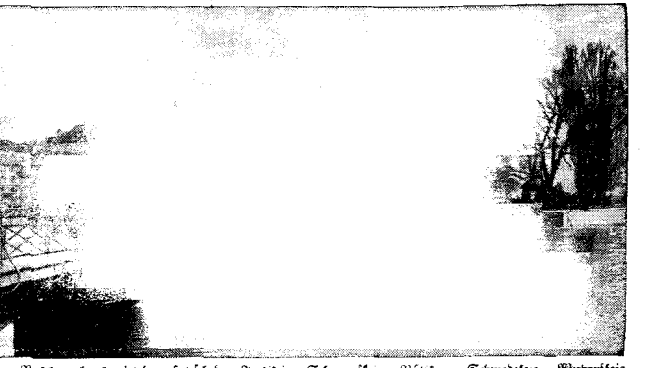
Wupytanje wobraza w tydźenschim czišle:
Stajeje wobraz na hłowu. Ssmuha lěža tworí khrisbjet dźiwjeho žwinjeczka.

Čo. 12 W Budyšinje, 20. měrca 1926 2. lětnik

„Zwjazk Ludow" w Genfu.

Genf abo po franzowsku Génève leži traśnje pschi Genfskim jězoru. Dón wobrubjaze maiestetnje hory Alpow. Ke nohám skałatych horow pschi jězoru tuleja žo wšy a domy. Nasch podlanski wobraz wjedźe naš do města samoho. Kóždy druhi dom města mějmy throble prajicy, je korčma a pak hosćenz. Jasn je w schěch ku nadźinow žiwěnjem pschilhad eju. Tu chodźa žebi w uleźicy do roja schwaizyć lich horow a dolinow. Pódla teho je Genf wlh dźowanske město. To njeho powołaja žo pschede wschěm skhadźowonsi mjesnarodneho abo internacionalneho raju. Nasch wobraz wjedźe naš psched hotel „Les Bergues" to je tak wjele kaž hosćenz k pasyrjam. W tutym hosćenzu bydlachu tele dny sastupjerjo Franzowskeje Italskeje, Schpanskeje, Pólskeje, Schwedskeje, Wutrjskeje, Belgiskeje a Portugalskeje.

Jurla reformazije.

Tak mjenuja jurtarjo w Genfu sa cžasow rozschěrjenja reformazije w tutym měsce. W tutej jurli wotmětwaja žo pohódženja „Swjazka Ludow". Nasch wobraz wjedźe naš psched tutón dom. Wysche durjow cžitamy: Salle de la „Reformation" po jerbsku „Jurla reformazije". Jurla je jara jednora kaž bě to waschnje a nałožk prěnich reformatorow wołoźeje Calvina, skutkowazeho w tutym měsce. Dźenźnischi dźeń žada žebi wołoźenske wuhotowanje. Widźimy na naschim wobrazu nebloty wós stejo psched tutym twarjenjom. S njeho wschelaku nadobu sa wuppschenje jurle nosche.

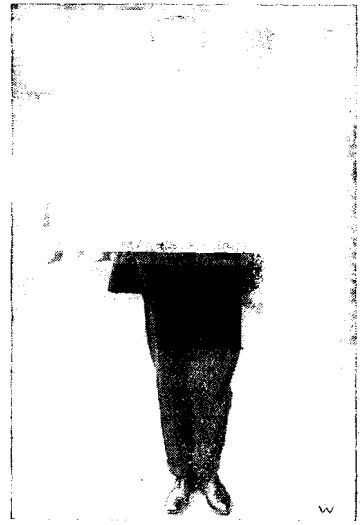
Chamberlain znamjenity politikař a president jendźelskeho *ministerstwa. Hižo jeho inwentownosć pscheradźi nam* Jendźelczana. Wón narodźi žo 1863 w Birminghamje. Tuž budźe nětdźe 62 lět stary. Jeho krajenju žebi jeho jako dobreho znajerja finanzow wraža. Sšo ja statnopratwne powołanje pschikotujo je teć na němskich universitach pschebywał.

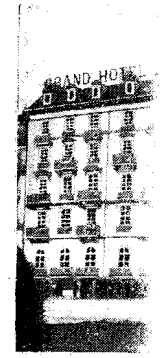
Schpaništa delegazija w Genfu. Z lěwa minister inwentownych należnosćow Yanguas a j prawa wupósłanz we Barlinje Regis de Oliviera. — Pschi nětko bjes wuspěcha rosběžanej konferenzy „Swjatła Ludow", też wjele wo Schpanišej cytachmy. Ta žadaše tekorunja trajne žiwła we Swjatłu Ludow.

Alfonjo da Costa, [illegible] jeho ministerstwa. Jeho wuswolichu ja pschedžydu zhromadźiny „Swjatła Ludow".

Strzynski (wupraj Stschinski) wjele mjenowanym pósłk minister inwentownych należnosćow, zastupuje swój kraj w Genfu.

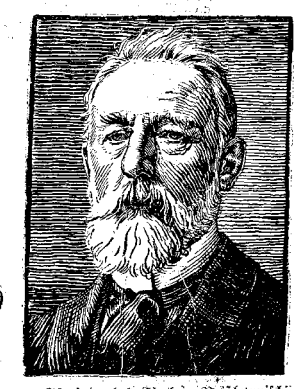

Hotel „Beau Rivage" to rěka hotel „[illegible] bodlachu zastupcu Cžeskoslowakskeje, Jendźelskeje, Ameriki a Južnoslowakskeje.

[illegible] nosćow jako zastupjer swojeho kraja w Genfu

Botharjzy motersko a reibarjo su njedawno w Obeznym Domje w Prazy wustajenzu swojich wuhotowali. Tutych wumjelzow tudy we wobraju podamy. 1. Schcžěpan Badžan. 2. Wladimir Dimitrowicz Majstora. 3. Ant. Mitow. 4. Vasil Dinow. 5. Mikławsch Michak. 6. Boris Mitow 7. Jurij Machow. 8. Colina Slatarewna.

Swjatopluk Czech. Najsławnischi cžesti pěsnjer. Jako cžesti narod hrožesche do narodneje zmjerzje zapadnyci, je wón swój lud j wohnjomi pěsnjenje k nowemu zmjenju wubudžił. Saudženy 21. mateho rózka bě 80 lět, so žo narodź. Wumrěł je w lěcze 1908 na proju k swobodze swojeho luda.

Zlalsti general Piccione. Jeho pomjenowachu ja cžestneho generala cžeskoslowakskeje armeje.

Sir George Russel Clerk, jendźelski wupósłanz w Prazy a Cžeskoslowakskej jara pschecželnje smyslony.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaca měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,20 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihićišćerња, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšk, kiž maja so haď do 9 hodź. dop. wotedaď, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłanje so staječe nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 68 **Budyšin — póndźelu, 22. měrca 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Hindenburg w Kölnje.

Němšti president ſ Hindenburg je 21. měrza Köln wopytał. Hdyž wón ſ divórnišćeja wustupi, jenu ludowe cźrjódy ſe zahorjenjom pśiwźiwjaśu a spěw Němšteje sanjebožu, na kótrejež prěnju sćitkuźu Hindenburg ſ nahej hłowu poſłuchaśe. Wokoło 10 hodźin je wón wśěnadźe žiwje powitajo do radnicy poda, hdźež ga do Skotych kuthow města Kölna zapiga. Po bokomaj drohi ſobustawy ſwjatka němſkotśatneje cźorno-cźerwjeno-złoteje thorhoje, wojeršćich towaršćowſkow, ſaſkowiſtiſkich towaršćowow, młodźińſkich towaršćowow, rjemjeźlaŕſkich jednotow, ſporniſkich a turnowanſkich towaršćowow, ſtudentſtwo a ſchulſka młodźina ſpalěr tworjeśe. Na powitazu rěcź dr. Adenauera němſki president ſ Hindenburg ſ dlěſheje rěcźu wotmołwi. Wjeczor ¼7 hodźin ga němſki president k ſwjedźenju w Gürzenichej poda. Tam jemu pśichi hoſćinje wyſchſcki měſchćanoſta dr. Adenauer pśichpitk wunjeſe, w kótrymž praji: Naſcha wutroba Wam napśiećero bije jako naſchemu pśichkadej a wjednikej. Jako němſki president na pśichkadne waſchnje k krutej njeſtronitoſći ſwoje wyſoke ſaſtojnſtwo ſaſtawjeśe. Teho dla dyrbi němſki lud, kótremuž ſćo ſ taſkim pśichkadom, ſa Wami źiwowaś, hdyž jón, kaž dźenża dopołdnja, k nowemu buchej bratrowſkeho ſrosumjenja a k žyłnemu ſhromadnemu ſaćěkowanju ſwojeje narodnoſće napominaśe. Dźakujemy ga a lubimy, ſo budźemy ſa Wami źiwowaś.

Na to hišćeze němſki minister ſa juſtizu a wobſłužony kraj dr. Marx a pruſki minister Braun rěcźeſchtaj. Wjeczor Kölnſke towaršćtwa a ſtudentoja němſkeho presidenta ſe ſwětłowanym cźahom poćeſćeſchu.

Wo leminych mordarſtwach

S knjeježſtwa je ga 12. měrza woſſewiło, ſo ga wyſchſcheho leutnanta ſwonka ſłužby, Eiſenbeck ſ Frankfurta nad Wódru hromadźe ſ dwěmaj druhimaj wobſobomaj ſajeli, dokeľž ma nich tukaju, ſo ga ga pśichi ſkónzowanju nehdyſcheho leutnanta Sanda wobdźeliłi.

Wo wotwołanju žadoſće wo pśijeć Němſkeje do Zwjazka Ludow njemóže rěcź być.

W ſchwórtkowſkim połdźenju němſkeho knjeježſtwa je ga jenomyślnje ſtejiſchcźo ſa dobre ſpóznało, kótrejž ga němſkeje ſaſtupjerjo w Genfje ſaſtupowali. Roſprawu němſkeho kanzlra a ſwonkowneho ministra ſtyſchcźawſchi ga pśiſpjewdźenje nabyli, ſo mogły, kótrejž ga Locarnſke rěcźenje podpiſałe, na njo ſhladuja, jako bychu wopraudźe wobſtałe a jako bychu ſa wobej ſtronje ſe ſkutkom płaceźe, haczeunje rěcźenje hałe w prawym ſmyſle ſe ſaſtupjenjom Němſkeje do Zwjazka Ludow płaciwoſći nabudźe. Tuteje pśiſpjeźiny dla njemóže ani rěcźe wo tym być, ſo by ga němſka žadoſć wo pśijeźe do Zwjazka Ludow wotmołała. Politika, kótruž je Němſka w Locarnuje wjedła, woſnamjenja direktne dorośnjenje mjes Němſkej a druhimi rěcźenjowymi ſtatami a je ſa Němſku ſe žiwjenjowym praſchenjom.

Wobzamknjenje Londonskeje dźělowoje konferency.

Jendźelſć dźělowe miniſterſtwo je wobſamknjenje internaſionalneje dźěloweje konferency wo wukloženje Waſhingtonſkeho dojednanja woſſewiło: Po nich ma ga ſtaw 1 Waſhingtonſkeho dojdunanja wo 48 hodźinſkim dźěłańſkim tydźenju na wjcźe industrialne pśichedewſaće poćaſahowacej, ſ wuwſaćom tych, w kótrychž ſobustawy jenož jeniczkeje zwólby dźěkaju. Póſtejka, telegrafina a telefonſka ſłužba njedyrbi dojednanjowym poſtajenjam podcźiſnjena być. Wo ſtawje 2 je ga wobſamkło, ſo dźěłańſke hodźiny tón cźaſ wopiſchijeja, w kótrymž dźěćacźeſ k poručnoſći dźěłodawarja ſteji. Najwjeſćiſchu liczbu pśiheſćaźanych hodźin dyrbi po ſtawje 6 5 ludowe ſaſtupjerſtwo kóždeho kraja poſtajiś. W ſtawje pśichedwidźana najwjetſcha pśichiſtajeńſka rata 25 prozentow je obligatoriſka (dyrbjeńſka). Dźěłańſke żeleźniſzowy pod dojednanje ſłuſcheja. Kóžde knjeježſtwo je po ſtawje 14 winowate, jón je ſakonjom pśiheſwjeſć. 48 dźěłańſkich hodźin w tóždnym tydźenju na 5 dnjow roſdźeliś, je ſakaſane. Dale je ga ſ pśichedwuměnjenjom Jendźelſkeje dojednało, ſo ma ga poſtajenje ſtawa 14, kótrejž pśiheſkrocźenje 48 hodźińſkeho tydźenja ſrjaduje, jenož w padźe kriſy nałožiś, kótraž exiſtenzu zyłeho luda hrozy.

„Hollandſka a pópławſtwo pola Vatikana.

Druha komora hollandſkeho ſejma je pjatk widawki ſa hollandſke pópławſtwo pola Vatikana ſ 48 pśheciwo 41 hłoſam wotpokaſała. Hollandſki pópławc pśichi Vatikanje měł ga po tutym wobſamknjenju wotwołaś.

Francowska finanowa reforma.

Finanzny wubjerk deputěrtſkeje komory je namjety finanzneho miniſtra Pereta ſłyſchał, kótryž na to pokaſowaſche, ga dyrbja ga ſtatne dochody a wudawki wurunaś. K nětčiſchim dochodam 3 miliardy frankow pobrachuja. So bychu ga trěbne dochodne źórła wotewrike, cźoſe wón mjes druhim **dawk na hłowu** we wyſokoſći 40 hacź 1000 frankow namjetowaś, kótryž dyrbi 500 milijonow frankow wunjeſć. Kaž Havaſka powješćerna powź, dyrbja ga dalſche trěbne ſumy ſ indirekthnym dyrkami ſwjeſć, mjes nimi na pruhu ſ dawkom na produkcźiju, kótrehož ſadźba by ga ſ wukaſom finanzneho miniſtra poſtajiła. Havaſka powješćerńja dale powź, ſo ma finanzne miniſterſtwo kóńz tuteho měſaca nehdźe 7 miliardow frankow ſa pokładowe bondy wupłaćiś. Wón pak ga nadźeja, ſo budźe ga jenoż połdra miliardy k wupłaćenju zadaś. So mohła ga winowatoſć dopjelniś, ga nadźija, ſo nehdźe 6 miliardow frankow jako dawki dońdu. S Loucherowym ſakonjom poſtajene dawkni ga we wjeczakanym wobſahu doſchłe.

Pśichikrocźenje wojeńſkeho ſłužbneho cźaſa w Francowſkej.

Pśeco ſ wubjerkom deputěrtſkeho komory ſa wójſkowe naležnoſće je wójeńſki miniſter Painlevé namjety ſa wójſkowu reformu cźinił. Wón roſkłoži, ſo ma ga jako pśichkhod k jenoſtnej ſłužbje ſcheſnaćeměźaćna ſłužba ſawjeſć. Wójſko by po ſawjedźenju reformy ſ 20 diwiſijow wobſtało, mjes kótrymiž bychu 4 koloniałne diwiſije byłe.

Po napraſchenju ſapódſtawa Renaudała, hacź ma Abd-el-Krim wotmyſlenje, ſo ſ franzowſkimi ſaſtupjerjeni dla ſawjedźenja měrowych jednanjow ſeńcź, Painlevé wotmołwi, ſo na tole praſchenje njeſmóže direktnje wotmołwiś. Tola moža rjeź, ſo Franzowſka ſamu khutnu ſkładnoſć njepſcheſpiſcheći, ſo by ga měr ſcźinił.

Cisnjenje bomby na Baldwina.

Jra Dalya ga w Londonje ſajeli, dokeľž je pjeza ſrjedu wjeczor pśichi hoſćinje, pśichi kótrejž bě jendźelſći miniſterſki pśiheđnyđa Baldwin pśichtomny, bombu cźiſnył. Wyſchnoſć je ga ſapowědźiła, jatcho ſa kawziju ſ jatby pulſcheźiś.

Wójnſki dołh Jendźelskeje a Francowskeje.

Jendźelſki finanzny miniſter Mac Neill je na napraſchenje jeneho ſapóſłanza źiedźiwace pišomne wotmołwjenje dał: Wójnſki dołh Jendźelſkeje pola Sjednoćenych ſtatow połnóżneje Ameriki 960 milijonow puntow ſterlingow (19 206 000 000 hr.) wučeńja, ſ teho je ga dotal 14 400 tyſaz puntow ſterlingow (288 000 000 hr.) ſ kapitała a 106 300 puntow ſterlingow (2 125 000 hr.) danje wróćo ſapłaćiło. Franzowſka je Jendźelſkej 647 405 700 puntow ſterlingow (12 948 104 000 hr.) a Sjednoćenym ſtatam połnóżneje Ameriki 800 700 000 puntow ſterlingow (16 014 000 000 hr.) winowita. Franzowſka njeje hacź dotal ſajka niczo ſapłaćiła. W tejſe liczbje njeje ſapſchijata hódnoſć twórjenjeho ſkłada, kótryž ſu Sjednoćene ſtaty Franzowſkej po ſkóńczenej wójnje pśiheđwoſtajiłe. Italſka Jendźelſkej 610 840 000 puntow ſterlingow (12 216 800 000 hr.) dołži, ſ kótrychž ſtaj ga 2 milijonaj puntow ſterlingow (40 milijonow hr.) wotpłaćiłoj.

Puczowanje jendźelſkich ſapódſtawnikow konſerwatiwneje ſtrony do Ruſkeje.

Schtyri konſerwatiwne ſobuſtawy jendźelſkeho parlamenta kóńz hapreje ga na ſtudentowańſke puczowanje do Ruſkeje podadźa. „Morning Poſt“ tole puczowanje pod offizielne njenuje. Wone ga ſ wědomoſću jendźelſkeho knjeježſtwa ſtanje, tola niž na jeho namołwjenje.

Strajk rěcźnikow w Rumunſkej.

Wót pjatka rumunſkich rěcźnizy ſtrajkuja. W Bukareſću ga pjatk wſcź ſtudniſke jednanja wupadźe. W namołwjenju zentralneho ſwjaſka rěcźnikow ga na to pokaſuje, ſo rěcźnizy ſ nowej ſakonjowej pśichedkohu cźežko ſchkoduja. S poſtupanjom Bratianowſkeho knjeježſtwa je juſtiza nimo měry wuźadowaca.

Sebrace grichiſkeho wobſedźeńſtwa w Konſtantinoplu.

Po powěſći „New York Heralda“ je turkowſke knjeježſtwo wyſchnoſćam w Konſtantinoplu poručiło, pśichihoty ſa ſebrace wſcheho grichiſkeho wobſedźeńſtwa w Konſtantinoplu cźiniś.

Přihoty za kommunistiski puč we Wolhynskej.

W ſwišu ſ wotkrycźom wjeczornoukrajinſkeje organiſacije we Wolhynſkej notwiny ſpodźiwanje ſbudźaje nadrobnoſće podawaju. Pśichpytanje w tejſe naležnoſći je wotkryło, ſo je wotkryta organiſazija wulkeje revolucionarneje organiſaziji pśichſłuchała, kótraž je hižo w nałěcu 1925 wobkrońjenu ſbóſć organiſowała. Sa tónle ſamér běchu ga hižo loni ći wulke nadpadnjenjeſe wotdźělenja organiſowałe, kótrejž ſu loni pola Łuzka żeleźniſki cźah nadpadłe. Tehdy je ga poradźiło, tele wotdźělenja roſpjerſchiś, pśichi cźimž bu jich wjednik morjeny. Na podkoſku tehdomniſcheho ſlědźenja ga wyſchnoſća poradźi, wopraudźitych wjednikow revolucionarneje organiſazije wuſlědźiś. Hacź dotal ſu 200 woſobow ſajeli. Pśichi pśichpytanju wobdźělenjow ſajatych wjednikow ſu ſkłady bróńjow namakali, mjes nimi tśělny bolſchewikſkeje ſćelkarnje w Tuli, teho rdnja munizija. To depokałuje, ſo je ga organiſazija ſ bolſchewiſtiſkeje Ruſkeje wodźiła a ga podpjerała. Sajatych ga do jaſtwow w Łuzku, Władimiru a Kowelu ſmiſti. W bliſchim cźaſu budźa jich pjeza ſudźiś.

Zarubanje francowskeho wotdźělenja w Syriskej.

Miniſterſtwo ſa ſwonkowne naležnoſće je wo ſarubanju franzowſkeho wotdźělenja w Syriſkej ſlědowaju roſprawu podało: Druſojo, kótriž běchu ſhromili, ſu male wotdźělenje wuczehnje, běchu ga na kałazu lehnyli. Wojazy, kótriž běchu ga nadpadnjenemu wotdźělenju na pomoz pósłali, pśicheſpośdźe dońdźechu. 45 muži, mjes nimi połkoja Franzowſojo, je ga mórikło. Wóſom muži móžeſche ga wutkowaś.

Abd-el-Krim ga ſ Raiſulowej dźowku woženi.

„Le Journal“ ſ Melille powź, ſo dźe ga ſwjedźenju Ramafanu ga Abd-el-Krim ſ Raiſulowej druhej dźowku, něhdźeſcheho wjednika rifſkich Kabylow, woženiś. Pśichi kwaſu ga wjednizy ſpałowy wobdźěła. Pśichi tej ſkładnoſći ga roſſudźi, hacź ma ga dale wojowaś abo hacź ma ga jednanje ſwa měrje ſapoćeś.

Woblehnjenſki ſtaw w Pekingu.

Połoženje w Pekingu je ga po kwaſownych demonſtrazijach, wo kótrychž je ga powědźiło, khětro ſhórſchiło. S kćiwju womałane cźrjódy ſtudentow herjekaju po měſeze cźahaju a žadaju, ſo bychu ga ſaſtupjerjo mukrajnych knjeježſtwow ſ Pekinga hnydom wotwołali. Straźnjcy pópławſtwow ſu ga khětro pohubnili a Europjenje poćinaju ga do njeměra dawaś. Kaž je wojeńſka wyſchnoſć ſdźěła, je ga pśichi ſtrazenju ſtudentow do wojakow, 24 ſtudentow, mjes nimi ſynoma holcow, ſaſtrěliło. S pśenjeſ pśicheiznu krejpſchelecza bě ſa danje ſtudentow, ſo bychu ga krepubliſkanſku preſidenteſ, Tuanchuheſ pśicheſtajili. Wojazy dyrbjachu tehdóla pśeſtrazenjow njeměrnikam ſtrělaś. Preſident demonſtrantow njepśichija, a hdyž cźakachu ſebi audienzu wunuſowaś, wojazy ſtrowcźachu. Wojazy do cźrjódy bijachu, ſo bychu ju roſchiłali. Hdyž to niczo njepomhaſche, ga ſalwa do powětra da. Demonſtrantoja hrozachu, ga do wojakow dacź, tak ſo buchu wojazy muſowaś, do cźrjódy ſtrělaś. Knjeježſtwo je na Peking woblehnjenſki ſtaw połoſiło. Powſchitkownje ga boja, ſo njeměrniſzy ſapoćnu měſto wurubiś.

Chineſke knjeježſtwo w Pekingu wróćo ſtupi.

W połedźenju miniſterſkeje rady w Pekingu je ga we telegrammu Fengyuhſhiana jednało, kótryž knjeježſtwu porokuje, ſo njeje mohło poradź wudźerżeć, hacź runje ſu ga ſtudentoja morili. W połedźenju ga wobſamknu, ſo ma miniſterſtwo hnydom wróćo ſtupiś. — Knjeježſtwowy preſident je wukaſ wudał, ſo by ga pśecź kommuniſtiſtiſch agitatorow ſajałko. We wukaſu ga praji, ſo ga tuchi ludźo, wojeſ rawſchu demonſtraziju organiſowali a kommuniſtiſke wuſeę bu ſa ſłudźenje njeměrow wuſkli

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndźela, 22. nalětnika.
Ostariana, martrarja.

† 1127 serbski wjefch Hendrich, kral Bodricow.

1862 přebywa wulki čěski stawiznař Franc Palacky w Budyšinje, zo by tu žórła stawizniske studował.

† 1832 najwjetši němski basnik Jan Wolfgang Goethe we Wojmarje. —

Goethe měješe wulki zajim tež za słowjanske literatury a ręče. Tutón universalny duch spózna derje jich hódnosć. Přeješe sobi, zo bychu so w Němskej pěstowale. W lěče 1817 přija tež k sebi młodeho basnika Jana Kollara, kotrehož wučby (sonetty) „Dźowka Slawy“ běše w němskom přełožku čitał, a to z tajkim spodobanjom, zo sebi wudawk tež z češkim originalom přeješe. Wuprosy sebi wot Jana Kollara słowakske narodne pěsnje. Jana zajimowaše so Goethe tež za južnoserbske rjekospěwy, kiž je přez Vuka Šóspanowića dostał a w jeho přełožku čitał. Chcemy tudy tež wšelake Kollarowe sonetty podać. Chcemy tudy tež wšelake Kollarowe sonetty podać. Su krasne. Tež Goethowej wulkej woči stej na nje ze nutrnym spodobanjom hladałej. — Čitaj hišće jónu wčerawši sonett z „Dźowki Slawy“, kiž měješe na dźensniši dźeń přihotowane.

Po wulkich křćiznach mósnički skorža. Přisłowo.

*

— **Wo wjedrje.** Dźensa rano we 8 hodź. barometer 743, hygrometer —4, thermometer w nozy —2. Wuhladny na połnjowuchnjenc, z cžapami jasne njebjo. — Po měnjenju wjedrańskich šmjeny dale šmjerčki wočakować. Wječera rano bě dale nad połnocnu Europu wysčina, nižina nad wotsoliščej. Nižina z potonja so pschego bóle k nam bliži a móže nam buchi pschinjesć. Wječera rano bě w Rudnych horach (Erzgebirge) hacž do 10 stop. šmuy, w Dejzbjanach 3, w Zitawje 4, w Bertinje 4, w Frankfurcze n. M. 3, w Mnichowje 1, na horach Brocken 12 a na Schmrzkowei 11 stop. — Juzne wutoru žitnjeho w 6 hodź. skhadża a so 6,15 hodź. khowa. Měsačk skhadża pschiw. 12,22 hodź. a so rano 3,34 hodź. khowa.

— **Sawrjene cžaju!** Džiwajo na blisku jutrownu swjedženi policajski hamt na postajenja wo sawrjenych cžasach dopomina. 1. Reje na sjawnych městnach, we privatnych twarjenjach abo w městnoščach sawrjenych towarstwow zu Bokmoucžku, Cžichi pjatk a jutrownu sobotu skasane. 2. Hudžbne poskiczenja a druhe sawjeselenja z haru na sjawnych městnach zu Cžichi pjatk, jutr. sobotu a 1. dżeń jutrow tak samjesowane, so šmě so jenoż khutna duchowna hudźba posticzeć. 3. Dźiwadkowe a kinematografiske pschedstajenja šmědża so Cžichi pjatk, jutrownu sobotu a 1. dżeń jutrow jenoż wotmečž, hdyž so pschedstajenja po khutnoscži dnja skonja. Pschedwjesčerja njesmědża so tryti, šmě dchi, wjeselohry a operetu. Sawrjeny cžas zapocžne za reje Bokmoucžku a Cžichi pjatk w nozy we 1 hodź. a jutrownu sobotu w nozy w 12 hodź., sa hudźbne po liczenja, dźiwadła a kinematografiske pschedstajenja rano we 6 hodź. a skonczi so we wschich padach w nozy w 12 hodź.

— **Pschi pozledním pohrjebenju měschczanskich sastupjerjow** pschiwidże k zjawnym wustupam. Kommunistojo wyschchemu měschczanoscże wumjetowachu, so njeje zwoju p chiščuschnosć cžinił, dokelž njeje namjet dopjelnił, kiž šam na žebi žanych wuhladow njeměješe, na němski žejm dale dał. Woni jemu tohodla njedowěrjenje wuprajichu a žadachu, so ma so k 1. julijej zwojeho sastojnstwa wzdacž. Tónle namjet pak njepodpjerachu, tež sozialdemokratojo nic. P chedžynda měschczanskich sastupjerjow Lunza pak žadasche, so měł so tamnischi namjet zasnka wrócžicž, tak so tež wobsamknu.

Poswjećenje zwonow w Hrodźišću.

Mnyšte a sačkuża jeneho wožadneho pschi poswjećenju swojich swonow w Hrodźišću.

Dżeń radoscże a wjeselа
Je sa naš, luba wožada,
Nětk sklonczuje pschischkoł sasow.
Sšej nowe swony witamy
Do Hrodźišća, je strowimy
W thutnym póstnym cžasu.
Stejo tudy
Wupyschene, swjenzowane
Je tu mamy.
Bohu džak a khwalbu damy.

Sso nětko horje posłuchnu
Na naschu wěku wyschoku,
Sswój hłós nam zjitschcež dadźe.
Nech saklincža do wosady
Pšches hórkt a pšches doliny
Do žerbskich wótzow kraja:
Bohu nětko
We wyschokosći, we kraznosći
Cžesć budź stajnje,
Měr Wam, dobre spodobanje.

A tak njech wone strażuja
Nad wožadu, njech wotaja
K tym zwjatym Božim sluzbam.
Dóńź jum pod jich synkami
Jowo nasche cžołko w rowje spi,
Hdyž běh je dokonjany.
Naschu duschu
Pak njech swony pschewodżuja,
Sawyskaja
Ke njebju nam do wěcznoh kraja.

W.

— **Jutrowny hermank!** Wot soboty 27. hacž do wóndżeje, 29. měrza wotměje so Budyšinski jutrowny hermank.

— **Powolanske wotdźelenje sa katarstwo** pschi sjawnej dźelowej saradźerni w Budyšinje w bohotowni na Hrodowskej hasy 10 (telefon 2861) móże dźěkowe mlode holzy a młodych pacholow z Porheinskeje sa tudowne katarstwo wobstaracž. Haczrunjež so tele holzy a cžile pacholjo na katarske dźěła njewumjeza a z zyle druhich wobstejnoscžow pschindu, tola so tola naschonjenje sandżeneho lěta pokazale, so jo jara derje do katarstwa hodźa. Sso wě, so k tomu trochu scžerpliwosće a trosymjenja dźěłodawarja skluscha. Cžile młodzi ludźo hodźa so je hlowneho dźěła na mjeńscže kubła. Saradźerńa wobstara młodych ludźi po sr eženju, do kotrehoż móże kóżdy we dźelowej saradźerni pohladnyć. Nimo toho móże powolanske wotdźelenje wuczenych katarskich dźěłacžerjow se Schlesyskeje wobstaracž, kotrež su swólnjwe, so jo na zyle lěto swjasaja. Też su katarzy sastojnizy, wyschschi dejerjo, zwobodni dejerjo, poddejerjo, dźěłacžerske zwójby a zenjeni pohonczojo kóżdy cžas dostacž. Saradźerńa prožu, so by kóżdy bórsy wojsewik, kelko dźěłarskich mozow trjeba. Wona wobstara je njestronisy a darmo.

— **Sjawna saradźerńa dźěła w Budyschinje.** Liczby dźěłonjemějerjow su jo w běhu měsaza wo 6 prozentow powyschile. Podpjeru dostawachu 15. měrza we měsče Budyschinje 1868 (1474 muzskich a 394 žónskich) a na wsach 1404 (1224 muzskich a 180 žónskich), hromadze 3272 dźěłonjemějerjow. Tale liczba njewopschija 400 nusowych dźěłacžerjow.

Strukte napominanje na sastupjerstwo němskeho luda a z dobom sr ežnjwe zwdeczenje sa zadanje gmejnskeho postajenskeho prawa (Gemeindestimmungsrecht), do kotrehoż so wono sjednoczi, je petlizka, kotruż je wjednistwo snatych Bodenschwingskich wustawow w Bethelu pola Bielefelda na němskostatny zjem sapodało.

W njej rěka: W naschim dźele na wjazy hacž 4 000 epi. leptiskich, duchakhorych, padnjennych a tych, kiž bydla na maju, mamy wschědne saniczaze scžěhowi alkoholi psched wocžomaj. Widźimy, kak so duchowne a cžesć mozy cžłowjeka z wužiwanjom tohole jeda kaža, kel swójbne sboža, derjemežea cžesću saniczuje, a kak dyrbi njeliczomne dźěcži cžežke zjeczaju z winu swojich nan w žiwjenju nošyć. Milijony a sako milijony dyrbi so kóždoletnje swudawacž, so bychu so schkody, kiž to ludowemu njepschecželi naczini, po możnosći sabo wotstroniše. A pschi tym wuliwa so, cžasto p checžiwo woli w bydlerstwa, tale jedojta rěka do naschego kraja. Dha sa cžuwamy jako žadanje najjednorischeho prawa, so dyrbi wobydlerstwo žame roshudźicž, hacž dyrbi so mjes nim nowa korczma wotewricž abo niz. Pomhajcže też Wam, so bychmy tole prawo dobyli, a wsmicje tak wulke cžesću se naschego swédomja, kotrež alkoholu nusu nase scheho luda jako cžežku winu spósnaje a zacžuwa. Němskostatny wubjerk sa gmejnske postajenske prawo je, kaž je znate, napominał, so bychu so podpisma sa gmejnske postajenske prawo hromadźe, podpisanje je so hižo 14. měrza sapocžało. Bližsche thonicze p ches adrezu: Sächsische Landeshauptstelle gegen den Alkoholismus, Dresden-A., Waisenhausstraße 29c, Telefon 17558.

— Dyrbišch sapjatowany list pschiwzacž? Kaneho cžłowjeka němóžesch pschecžiwo jeho woli t pschiwzaczu rekajsche wjazy nusowacž, hnadź k sasnowstwu, jenemu darej abo listej. Nieschezaze-li pokazłym nicžo sapjatowy list pschiwzacž, to jón listowy zyle mérnje sako na wót wosmje, hdyž so pschipomnjenje napisa „Pschiwzacže wotpokasał“ (Annahme verweigert) a dże na wotpósłarja wrócžo. Ale bóstwaczel dyrbi sej wdowny dyrbi, so wón wsche scžehowi wotpokasanza njeże. Po wobstejazym prawidle scžehuje se pschispomnjenja „Sapjatacž“ (Einschreiben), so w liscze nescžto wažne, sakuzisy wjasaze je, trasch jene uenjenje, wubowdženje, nescžto dla placženja abo druha wažna sdźelenka. Bóstwaczel, kiž sapjatowy list wotpokaże, faji so do njeprawdy. Dokelž pschiwólkana powesć placži sa nescžo jako pschipowedżenja. Wotpósłar może lohko dopokasacž, schto je w liscze stało, hdyž je jón wotpósłał a so psches jednore pschiwsacże zanych wudawkow nic nescžo. Potajkim wupowedżenje, kotrež w liscze stejesche, je sakonsny wjasomne, runje tak też pominanje abo wobkruczenje k placženju. Tuż je w sajimje bóstwarja, jemu pschedpołożeny sapjatowy list, w kotrymż je sawesce wažna sdźelenka, pschiwzacž, so by dalschich njeluboscžow so sminył.

S **Dobrušče.** Se 600 wolerjow nascheje wsy je jo 494 do lisczinu za ludowe pożadanje na wuzwojenje wjerchow sapjatało. To je 82 prozentow. Sapjatało njeje jo jenoż 106 wosobow, mjes nimi 70 žónskich.

S **Hornjeje Hórki.** Dźěkonjemějerske rady z pokodnja Budyschina smeja žrjedu, 24. měrza, popołdnju w 5 hodź. dalschu zhromadźizu wotpósłanzow w tudownej nowej schuli.

S **Porschiz.** Tudowne žerbske towarstwo „Sswěra“ smeje žrjedu, 24. měrza, wjecžor ½8 hodź. zhromadźiznu pola Handrikez. Knjes farar Tischer z Budyschina smeje p chednoscht ze zwětlowobrasami wo žlubjenym kraju Palestinje. Pchedbydźitwo wschě sobustawy a wschitkich lubowarjow Sserbowstwa kaž też zokolske Jednoty pscheproschuje a wocžakuje, so jo w bohatej liczbje sendu. Też kóżdy sprawny khcescžan, kiž w lubosći za zwojim Sbožnikom khodźi, je wutrobnje witany. Jow budże widżecz městno, hdżej wón cžerpjesche. Tak pschiwdźe wschitcy w bohatej liczbje a nichtó njewostań domach.

S **Lubija.** Psched dlejschim cžasom dźěkasche na zwobodnym kuble w Korjezach katarki dźěkacžer Lorbeer Markoffka. Wón bě so w lěče 1900 w Katowicach we Hornjoschlesyskej narodźił. W Korjezach bydleschе pola swudowjeneje dźěkacžerki Vogtowe. Markoffka se zwazim wudawanjom, so lekarstwo studuje a so je studowanje w Lipsku dla duella pschetorhnyc dyrbjał, pschistup do zwójby jeneho Lubijskeho rěmiskeho mischtra dosta.

Khodojty.

Přenjotny roman wot Jlsana.

2] (Pokracžowanje.)

Na to Li'cha: „Nětko pak pójtaj bale a sastuptaj do waju domu, Bóh njech pschewodża waju sakhód a wukhód. A nětko dajmy so hnydom do dźěła a składajmy wězy z wosa a je na pschistuschane městno sestajamy, so njebudy tu we domje tak pusto było.“

Woni wuradżowachu, hdże by so to a tamne hodźało, a cži tšio muzsaj žlékachu so župany a noschachu nadobu z wosa do domu, a Khrysta roskasowasche, hdże a kak maja něschto stajeež. Bě hižom cžmicžka, hdyż běchu se wschěm hotowi. Bohonež žydowjischi so na wós, prażny z khudom do konjow a jědżesche do Wudworja, kiž blizko Dolij stejeschе.

Lischka widże dże, so staj Hajik a hajiczowa wot pucža munjachaj, pschesjesche jimaj bobru nóż a rjekny: „Dajtaj žebi něschto rjaneho bjeež; schtoż so cžłowjekej prenju nóż w nowym domje bitje, to so dopjelni. Potom dźěsche domoj.

Hajik wobja swojoju młodu mandżelsku, wokoschi ju a rjekny: „Wérno, luba Khrysta, ty budżesch mi swérna a tak budżemoj tu sbožownaj a nichtó namaj naju sboże kajscž njebudże.“

Wona njeprajі ani žlowežka, ale žylsa dźakownosće kapny jej z wocžka na jeho ruku.

Khrysta spasche zyzu nóż derje. Na ranje pak cžiłowasche ju hrosny žón. Wona widżesche, kak bě jeje muża njedowjeżdż nadpadnył a rostorhał. Wona chzyche mużej na pomoż khwatacž, ale njemóżesche, dokelž bě so do tymnjescža sapadła a jeje drasta, ruzy a mjeswocžo bě dożyła z błotom saplażane. S khołom chzyschе wołacž; tola njesłamó. Tuż bě wjeżoła, so wotucžі. Khěžse so swobiekła a wumy žebi palaze wobliczo se symnjej wodu. Nětko bě sako měrnischa a dopomni so, so njeje wječera mnežnosće dla so k Bohu wjecžor pomodlika. Modlesche so tohodla

nětko cžim nutrnischo a prosjesche Boha, so by jej muża sachował pschede wschitkim njesbożom. Hdyż muż stany, bě blidko hiżom pschikryte, wużmuch bě pschihotowany. Tuż pożnědaschtaj.

Potom wsa muż hajništi nóż, tykny jón do nóżnjow, pschipaża je wokoło pasa a dżesche pomałku po puczu k hrodej, so by so swojemu knjesej pschedstajił. Jónu so hiśchże wobhladny. Khrysta stojesche psched khżu a kwasche jemu pożtrow. Potom sapoża jako młoda hospoża prěni raz žiwoje domjaze dźěło. Sastarasz z pizu kokoschi, kotrež bě žebi sbożu pschinjesła. Kosu a wanżku bě hižo Lischka, kaž wječera wjecžor praješche, za nju wobhladak. Sswinko chże jimaj pschedacž, dokelž ma jene wysche. Krowiczku chzetaj žebi halle na tymm hladacž, hdyż smjeżetaj pizy nahromadżeneje dożeż. S wjeżołoscžu žebi sajmowa, cżujesche so, hdyż žebi na wscho myślesche, schto žwoje smeże, sbożowna każ w raju.

II.

Hajik, pschischedschi k hrodej, sadumpa žylnje z klepakom, kiž bě pschi durjach pschipinjeny, do dubowych durі pschi prenjej muri, kotraż Skaliczanski hnżd wobdawasche. Wrota wotewri wrótnik, a hajika, kiž pschecželnje postrowi, spósnawschi wjedżesche jeho pseches wjetschu sahrodu, poknu se kreżżinu, k druhej žylnej muri, kotraż też hnżd prenja wokoło hroda so czehnjesche. Tu puschczi jeho z wrótkanі do druheje sahrody. W njej hedżesche na kaiwy knjezi hnżdej hajikowoje starobu wscha srudna a pschikładowasche, kak žebi schežlétemy hólcži w rjanych cžornych kudżerjach a schpiklétnu holczka wulkeju wócžkow z wulkim pżom hrajkachtaj. Tutón noschesche jimaj węży, kiż bo dałoka njetakschtaj, a pżtasche rubiscžka, kiż běschtaj w sahrodże wżdże sbożowoj. Hajik postrowi a so hluboko pokloni. Pżed samórcža, tola hnydom so smérowa, spósnawschi hajika.

Hajik khwatasche k hrodowym durjam. Tu wustupi z durjemi starý žwérny knjezki žlukownik Jan w modrem kabacże a w krótkich módrych khołowach, dołkich běłych nohajzach a niskich smjuajach je žlébornymi spinkami a z běłym włożowzom na hłowje. Jan da hajikej ruku a rjekny žerbski: „Witaj k nam, Jurjo! A daj cži Bóh luby knjez sbożo w młodem mandżelstwje a twojem nowem sastojnstwje jako wyschschi hajnik. A twoju młodu žónku nawucz bórzy žerbski, so by nasch lud skerje pósnała a nawuzka lubowacž.“

„Haj“, praji hajik, „ty mi z wutrobu rěcžisch. Ssym wostał Sserb a moja žónka je mi prajila: „Twój lud je mój lud a twoja rěcž moja rěcž.“ Tohodla budże tej bórzy žerbski cžucž a moje potomnstwo, je-li mi Bóh wobradżi, budże žerbske.“ A schibale pschistaji: „Cžehesch žnadź ty moju žónku žerbski wucžicž?“

„Ssym k tomu pschestary sajaz“, rjekny Jan, „tu sa wésje to lepje dokonjesch, wschak njerekkacžh wjazy kaj twój wuj Sajaz, ale Haase. A sjyka: Mandżelskaj žebje zamjeju najlepje nawucžitaj. — Tola pój, knjes bo wczera wjecžor hižo pracheschе, hacž by dożeł. Nětkole hižchże pschijimu, pżedy hacž starý žid Baruch pschidże. Hdyż tam tón polu njeho je, potom njeżmém wjazy knjesej blisko pschinjeż, a druhi dożyła niz, ani knjeni niz.“

Hajik so wežipnje wopraschа: „Schto dha to mataj tak wažne hromadże wuradżowacž z tym starym židom Barnchom.“

Jan jemu wažnje wotmolwi: „Jiicko, to mje nicžo njeżesa a tebje też niz; tola lubscho by mi było, hdyż toholi stareho žida wjazy widżał njebyli, dokelž wot cžasa, so nasch knjes z tuttym so nahadżuje, je so zyle pschemenił.“

Sastużawnik so wobroczi a stupasche po wusschi schodach horje a sa nim dźěsche hajik. Bě tu cžemno a z kolinow murjow wudobywasche so zymi a wobeża hajika. Psched wusschimi, uż jara wyżokimi dubowymi durjemi praji Jan Jurjej: „Wocžakń tu, mjes tym, so ja tebje knjesej pschipowiedżu.“

(Pokracžowanje sležehuje.)

Sesna žo bliže ſ 20lětnej dźowku rěsniſkeho mischtra. Pſicheſlepany Markoſſka ſamjelža žwojimaj pſichodnymaj ſtarſchimaj, ſo je hižo wožeњeny a je nan dźeſža. Wězka pſichińdże tak daloko, ſo žebi žeњtwowny jebak, pſchetož ſ taſtim mamy cźinicź, khartiſ k žłubej je mjenom dr. aut. Lorbeer Markoſſka ſtara. Holzynaj ſtarſchej jemu pokaże wěrjeſchtaj, ſo je ſ dobreje žwójby a ſo jeho nan wulke fabriki w Schleſyſkej wobſedźi. Mubawajo, ſo dże w Lipſku žwoje ſtudowanje dokóncźiż, wuwěſchcźi Markoſſka, doktor anatomije (ſchtož je zyle njemóżny titl) ſa cźaż wot 3. januara haca do 6. februara holzynymaj ſtarſchimaj po něcźim 650 hriw., a wobžarujomna žwójba też dobropraji ſa dokhaj, kotrajż bě jebak po jenym tudomnym draſtowym domje ſa nowy wobleſ a bandažowym wobkhodże ſa lekarſke inſtrumenty nacźiniſ. Inſtrumenty pak móſachu žo podawaźej firmje ſaſo wrócźicź, hdyž běchu Markoffku w Drježdźanach ſajeli. Nas da Markoffka jenomu towaríſchej teleſoniſaju ſe Lipſka ſe žwojej njewěſtu, kiž tehdy we Shorjelzu pſchebywaſche, rěcźeſch. S tym holzu we wěrje poſyłni, ſo je w Lipſku woprawdźe ſaſtojniſo pſchi anatomiji doſtał. Też holza žo ras w Bytomju (Beuthen) ſ maczerju žwojeho lubeho ſetka. (Macź měſjeſche žo pſched Lubijſkim hamtſkim ſudom jebanſtwa dla ſamotwicź.) Pjenjeju, kiž bě Markoffka holzynymaj ſtarſchimaj wuwěſchcźił, je w Drježdźanach, hdźež bě jeho pinczniza dla dołžnych 30 hrimnow pominała, abo we Lipſku we wjeſelym towarſtwje pſcheczinił. Markoffka je pola žwojeje hoſpoży w Korjezach, ſ kotrejž ſhromadnu kucheń wjedźeſche, cźaſnik pſcheſchiwił. Tola hoſpoſa, ſwud. Voigtowa, Markoffkowe pſchendźenja, kiž bě ji wjetſche dary dawał, k lěpſchemu wobroczeſche. So by Markoffky ſ nuły pomhała, je wona ras ſamo žwoje jědne koło pſchedała. Ssud ſaſudźi hižo cźežay thkoſtaneho k jaſtwu na 8 měſazow a tydźeń dla jebanſtwa a dokelž bě žebi wopaczny titl pſchipokožił. Wupruhowanſki cźaż jemu žud dźiwaju na niſke ſmyſlenje pſchi ſeńitwownym jebanju wotpokaſa.

S **Wóſborka.** Konjaze witi budża tu póndźelu, 29. měrza. Konje ſeſtajeja žo pſched tſěleńnu.

S **Wudworja.** Saidźenu njedźelu wotměchu w tudomnej Herbſkej gryſchće žwobodnje ſjednoćene wólniſke wopory ſ Wudworja a wokolinu žwoju ſhromadźiſnu. Shromadźiſna bě ſ hłownego dźela rěcźny dźeń ſaſtaranja. Towaríſch K. Völkel ſ Khróſcźiż ſhromadźiſnu wotewri a k. ſekretara Krjeſchmara ſ Kamjenza wutrobnje powita. Wěſho hromadźe žo 15 namjetow pſchija. S niewuſtawajazym próżowaњom 1. pſchedhdźuły, towaríſcha K. Völkela, je žo imóźnikow, ſo žo tójſde ſcheſcź njedźel w Herbſkej gryſchće we Wudworiu rěcźny dźeń wotměwa, hdźež žo też wiſhe namjetu, kiž ſaſtaranje naſtupaju ſa veteranow ſ létow 1870/71 a ſa tych, kotſiż žobuſtawy njeſłuſ, wotbudu. Samołmjenja doprědka njech ſo ſtelu na towaríſcha K. Völkela. Nadźijamy žo, ſo kóżdy ręcźne dny prawjo wuźiwa. Pſcheſemy žebi też, ſo by towaríſch Völkel žwobodnje ſjednoćenym wólniſkim woporam we Wudworju a wokolinje ſ pſchedhdźu byk a pſchejemy ſjednoćeńſtwu, ſo by žo dale roswiwako a tyko.

S **Hory** pola Njeſwacźidła. Njewſchedny popad ſcźinu w naſchej wěſy jena Žiwnoſcźerka. Mějeſche ſhódźo, ſo iſt wulke myſche na jene dobo do žwojich pažołow popadże.

S **Wojerez.** Pſched króttkim piſachmy w „Serbſkich Nowinach“, ſo žu w Nowej Luzy někotre wołowy na tyfus ſkhorike a ſo žu je do tudomneje khorownje dowjeſli. Tale ſtraſchna khoroścź je žebi hižo jedyn wopor zadała. Marjez 20lětna bźowka ſe Žiđźineho je ſaúdźenu žobotu na nju wumrěła.

S **Wojerez.** W naſchim měſcze je žo ſa ludowe pożadanje na wuſſwojenje wjeſchow 1619 wołowow ſapiſało, to je wjetſcha tſećina wſěch wolerjow.

S **Nětzizy.** Saidźeny pjatk wumrě tu pjekarſki miſchtr Guſtav Schober. S nim je žo ſtary žwěrny rjemjeſlniſk pominył. Nja mjenje haca 34 lět je tu žwojeho powołanja hladał a je ſtajnje pſchecźa žwojich wotběhcarjow dopjelnjał. Też w towarſtwowym žiwjenju je žebi ſemrětny dobre mjeno ſcźinił. Też gmejnſke faſtupjerſtwo ſhubi w nim žwěrneho žobudźeſacźerja.

S **Wukrancźiz.** We wołoadnej ſhromadźiſnje naſcheje lutherſkeje zyrkwje ſednaſche žo ſ hłowneho dźela wo pſchiſpórawjenju pucźa k pohrjebniſchcźu. Pucź, kiž nimo zyrkwje wjedże, žo ſa wóſy njehodźi, tohodla wołoada priwatny pucź mjes lutherſkej ſchulu a faru ſa to poſtaſi. S dobom doſta k. Summerer, kotrehož dom pſchi tutom puczu ſteji, na žwój namjet dowolnoſcź, ſo žmě tónle pucź tohorunja wuźicź a wuporjedźicź.

S **Wukrancźiz.** Pſched króttkim cźaſom žwjeczeſche wopalny miſchtr wohnjoweje wobory, knjes Hoſcźenzak Melda, žwoje 50. narodniny. Ssamžny dźeń wjeczor ſhromadźichu žo žobuſtawy wohnjoweje wobory pſchi Ssudniſkej korcźmje a cźehnjechu ſ hudźbu pſched Meldźiż hoſcźenu. Hdyž bě kapała khérluſch wupiſtała, poręcźa pſchedhdźa wobory, k. hamtiſki a gmejnſti pſchedſtejicźeź Bartka, wutrobne žłowa jubilarej a pſchepoda jemu jako cźeſtnu dar w mjenje wobory tehaſ. Po dźakownych žłowach jubilara ſapocźa žo wjeſely dźeł wjeczora. Knjes Melda ſaſtara ſnu woboru ſ jedźu a picźom, a hudźbna kapała poſtara žo ſa trěbnu ſabawu. Wjeczor žo jara wjeſele pominy.

Se **Sslepeho.** Njedźelu Palmarum wobnowja němſke paczerſke dźěcźi naſcheje wołoady žwój ſchcźeńſki žlub. Jich je 39. Wcźera njedźelu žo w zyrkwi pruhowachu. Sserbſke paczerſke dźěcźi, kotrychž je 84, wobnowja žwój ſchcźeńſti žlub Seleny ſchtwórk. Pjatk, 26. měrza, popołdnju w 3 hodź. žo dźěcźi zyrkwinſku pruhuja. Se Sslepeho du 17 němſkich a 6 ſerbſkich dźěcźi prěni krócź k Božemu blidu.

Hospodarſki rozhlad.

Póndźelu, 22. měrza 1926

Burſa ſaúdźenu žobotu w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowſk. frank.	14.99
1 jendźelſki punt	20,38	100 cźeſkoſł. krónow	12.41
100 ſchwajz. frankow	80,76	100 wóſſt. markow	52,24

Efekty běchu ſaúdźenu žobotu na Berlinſkej burſy jeſłabſone, poſłédnjcźo žo ſkruźowachu. Wójnſka požeſonka ſtaſi žo na 3,93 hr. ſa 1000 hr.

Produktowe wiki n'emčeſkeho ſaúdźenu žobotu dotalny kruty ras. W khlěbowym žicźe cźahychu žo płacźiny ſmíkcź. Rožka pſchińdźachi 10 np. po zentnarju. Wowſy 5 np. dešo dyri. Ssobotu płacźeſche w Berlinje zentnar

pſchenicy 12,75—12,95 hr., rožki 7,75 hacź
3 hr., jecźmjenja naléńjeho 8,30 hacź
9,50 hr., najwumneho 6,90—7,60 hr., wołwa 8,10—8,65 ſt. hr.,

w termińowym wikowanju:

ſa měrz: wołwa 8,45 hriwnow,
ſa meju: pſchenicy 13,42—13,45 hr., rožki 8,97—9 hr.
ſa julij: pſchenicy 13,47—13,52 hr., rožki 9,20—9,22 hriwnow, wołwa 8,90 hr.,

Na pſchedaŋ

Bůfet dub, w Kamjenzu, Fürſtenſtr. 9 II.
Koſch (korb) dźěcźazy ſ kroſmicźkami w Budyſchinje, we Schliebenowej haży 18 delka na prawo.
Krowa blisko k cźelenju w Pěſkezach cźo. 32. — Krowa ſ 2. cźelenjom we Wujezku 16 p. Pomorz.
Jałoża blisko k cźelenju we Wujezku 17 p. Pomorz.
Jałoża 1¾ lětna w Maleſchcźach 47.
Wós ruczny rěbłowany w Kamjenzu, Połcźniſka dróha cźo. 51. — Wós dźěcźazy w Budyſchinje, Sedaniſka haża 20 w Budyſchinje, Rózowa haża 11 na prawo.
Wás taſtany na pjerach, kowarnja w Bórku.
Munkiza w Njedźornju 8, w Budyſchinje pola Zimmera na Hornjcźerſkej haży 15.
Kolo motorſke, w Kubſchicźach 27 b.
Kolo, ſtare a nowe, w Kubſchicźach 27 b.
Kóń, walach, cźornak, Lehmann w Starym Lubiju, telefon 696.
Ssmo ſe ſahrody, 14 zent., w Kóſlach 2 pola Budeſtez.
Srěbz 2½ létny w Khelnje 47, ſrěbz, létny w Rabozach 5.
Běhałaj w Minakaſe 49.
Prožata, Topoſinſki w Radworju.
Koſy bliſkej kóſłatam w Małej Borſchczej cźo. 6.
Koſy dobrej, hušy, kacźki, kury, Kobanez młyn we Lahowje.
Kury Orpingtanſke w Dobruſchi cźo. 5.

Drjewowa aukzija.

Póndźelu 29. 3. w Heimanez hoſcźenzu w Hornym Kunwaldźe: 90 m. ſchcźěpow, 700 m. walcźiny. Drjewo leži pſchi hornjej hori.

Sso pytaja:

Pohoncź, knježi dwór we Wuherju. — Pawoł Wibrancź w Lubiju, Budyſchſka dróha 28.
Intromny w Cźemcźerzach 1.
Intromna do Budyſchina na Wjeſelcźańſku dróhu 16, klamy; na Pſchiſchcźeſańſku dróhu 14.
Holza do domu, hoſcźenz bratrow w Małym Wjelkowje.
Dźowka, Jan Heid w Kundraczach 14, Gäbler w Sakowje, Max Schönbach we Wołeſchnizy pola Lubija.
Deſet (ſchwajzar) k 20 krowam, Jan Schołta we Wětrowje.
Hoſpoſa, ſtarſchu haca 23, najradſcho ſ burſtwa, knježi dwór we Spytezach.
Wuczobnik kowarſki w Boſchczach.

Škrowe depeše.

Barlinſke produktowe witi, dźenſa dop. ¾11 hodź.:
Witi ſu hiſchcze mało wuwite, pſchenza ſkerje měrniſcha.
Tendenza njewuwita.
Dop. ¾12 hodź.: Kaž pſched hodźinu.

Placźiny na Barliniſkich produktowych wikach.

Zito a wołiſowe ſymjo po tunu abo 1000 kg, hewak 100 kg, placźiny po Kotej helwanje.

	20. 3.	19. 3.		20. 2.	19. 3.
Pſchenza	255-259	255-259	rapš. wołoſnjaſi	14,70	14-14,70
roſka	155-161	157-162	wóſi. metaſka	14.00	14,00
nalet. jecźmjen	168-19	166-190	ſerabeſka	29,00	—
nal. jecźmjen	138-152	138-152	ſerniaje ſnużi	13-14,00	13-14,00
wowſ	162-173	163-173	bunu	20-21,00	20 21,00
ſuturiza (Mais)	152	—	wołe	25,50	25,50
pſchenicźn. muka	33-36,25	33-36,50	lanu wołoſnjaſi	18-18,60	18-18,60
rjana muka	22-24,75	23-25,00	mołoce ſuniu	12-12,50	12-12,50
pſchenca. ſyor.	10 40	1. 40	olte ſuniu	14-14,50	14-14,50
rjane wotruby	9 40	9 40	ſyno, 50 kg	3,40-4,00	3,40-4,00
ſapš	840	840	ſtoma, rjana	0,80-1,40	0,75-1,85
lane ſymjo	—	—	„ pſchenca.	0,90-1,35	0,70-1,25
hroch	23-25,00	22-25,00	„ wowſina	0,80-1,30	0,80-1,30
pjeſuſchći	20-21,00	20-21,00	„ jecźma	0,90-1,80	0,80-1,25

Placźiny réſneho ſkotu na Barliniſkich ſkótnych wikach.

20. měrza 1926. Po zentn. a ſk. hr.

594 bykow, 844 wolow, 1272 krumow a jałojzow, 2750 cźelatow, 6235 wowzow, 7214 ſwinj.

Woły: 1. druźina 50—54 hr., 2. 44—48, 3. 38—42, 4. 34—36.
Byki: 1. druź. 48—52, 2. 44—47, 3. 40—42.
Jałojzy a krumy: 1. druź. 47—51, 2. 40—44, 3. 32 hacź 37, 4. 25—30, 5. 20—23.
Cźelata: 2. druź. 78—85, 3. 64—75, 4. 48—60, 5. 37—45.
Wowzy: 1. 53—57, 2. 44—50, 3. 34—42.
Sswinje: 1. druź. —, 2. 84—86, 3. 81—83, 4. 78—80, 5. 75—77. 6. — ranzy a kundroży 75—78.

S **Rychbacha.** Schtwórk na ranje dobuchu žo padušchi do tudomneje Wegnerez draſtoweje cźiſcźernje a kradnychu draſtu, kiž běchu k pſchebarbjenju roſpróte.

S **Dubrawki** pola Khocźebuſa. Ssrjedu wjecźor wokoło 10 hodźin w bróžni wobſedźerja Adama woſeń wudyri. Něſchto žyna a pizowadkow žo ſobu ſpali. Woheń ſnicźi też ratatſkej maſchinje a wós. Wohnjowa wobora woheń na bróżeń ſamjeſowa. Dokelž bě cźicho, njebě ſa žuſudne trwarjenja žadnu wulki ſtrach.

S **Chmjelowa** pola Khocźebuſa. Pjatk rano wokoło 1 hodź. žo domſke a bróżeń wudowy Khajzoweje na hłownej dróſy wotpali. Dokelž Chmjelowſka wobora ſama nad wohnjom njedobu, teleſoniſaju motoriſu žyſkaju je Strobiz ſwokachu, kotraž wokoło ½3 hodź. pſchijędże a woheń bórzy ſala. Wožebje dyrbjeſche žuſudne trwarjenja ſchkitacź, dokelž žo hižom wſchelake ſtwi pałicź počźahu. Wjele woknowych ſchkleńcźow je žo roſpuſtało. Schłoda je wulka. Myſlu žebi, ſo je nječhto woheń ſałožił.

Se **Ssmogerjowa** pola Khocźebuſa. Wutoru wjecźor pola wobſedźerja Schimanka poſ na dworje ſchcźowkaſ pocźa. Wobſedźeř hnydom wědjeſche, ſo žo žuſe woſoby na dworje wokolo tłocźa. Jako Schimank na dwór wuidże, pójna, kaž muſſi ruce ſ dwora cźekny. Schimank dwór pſchepyta, tola nicźo podhladneho njenamaka. Jako pak žo Schimank do ſtwy wrócźi, wuſkjſcha, ſo wokolo hródże nječhto wrjeſny. Wón pohladnywſchi widźeſche, ſo žo hródźna ſlomjana tſěcha paliczi pocźa. Na ſkoźo mózeſche wobſedźeř woheń hnydom ſadušnyć. Měſtnoſcź, hdźež bě woheń wudyrił bě ſ petrolejom polata. Woheń je žo ſe žehelom a półtrom ſałožił. Sa ſapalerjom nimaja hiſchcze žaneho ſlěda.

Z Łužicy.

* S **Eibawy.** Wobkhadne njeſłoże ſta žo ſaúdźeny ſchtwórk na tudomnej hłownej dróſy. Automobil wokolonoſcherja ſe Zitawy pſchejéżdże. Wokolonoſcheř žo pſchi padnjenju na hłowje cźežko ſrani.

* S **Hornjeho Rengersdorfa** pola Shorjelza. Tudomneho lubłoweho najeńka Bruna Herrmanna jeho byk napadże a jeho ſtraſchnje ſrani.

Žadny dźiw w přirodźe.

Dźiwne meteorologiſke jewjenje wuhladachu w Rosdorfiſkej gmejnje w Hannowerſkim wokrjeſu. Wokoło ½11 hodźin wjecźor cźehnjeſche žo ſ połnocy pſchikhadźaja, něhdże poł metra w roſměru žylnje błyſkcźaſta kula ſ wopuſchu, pſchewodźana ſ hrimotazym ſchumom, pſches wjeſ. Duzy po žwojim puću prěki pſches wjeſ buchu ſ něhdże 15 twarjenjow, wjetſchich a mjeńſchich, na pſchiſtrěni ſ dźěła někotre kólne metry wulkej zyhele wuſtrěbane, pſchi cźimž ſyła zyhelom k ſemi padże. Pucź tohole puczowazeho cźeleła hodźi žo jaſnje ſpóznacź. S wěſtoſcźu móże žo wěrcź, ſo je tole nicźaze błyſko jara ſ rědka žo pokaſowazy kuloſty błyſk naczinił (to je wohnjowa kula, kotraž pjecźa pſched njewjedrom po powětſiu běži, tak ſo mózeſch ju cźaſto někotre ſekundy dokho ſe wóczkom ſcźehowacź). Sa to rěcźi też woprawdźitoſcź, ſo bu zentimeter tołſty ſawěranſki ryhel pſchi wrotach wottorhnjeny a ſo běſche wotkamane měſtno hiſchcze horze a ſo elektriſka žwěza na někotrych měſtnach žo žwećźicź njechaſche. Dale wobkedźbowachu, kak ſo tole jewjenje jako wohniwa kula roſbuchny. Wulzy ſajimawe je też ſaniczaza cźaſć, kotraž je na wotkrytych ſtěchach widźecź, kowa je něhdże 150 hacź 200 metrow dołha. Tole wulzy ſajimawe jewjenje ſawěcźe w pſchidodpytnym wucźenym žwěcźe wulke ſpodźiwanje budźi a da pſchicźinu k wědomoſtnym pſchepytowanjam.

Najnowiše z cyłeho świata.

— Schkrowa powěſej wo wjedrje ſa jutiſje wutoru: Dale ſyma regnja.

Pola Gelſenkirchena ſapſchah pſches wotewrjeny żeleſnicźi pſchelhoh jědźeſche. W tym ſamym cźaſu ſpěchny cźah, kotryż wothładaŕ mjhły dla njemóżeſche ſ nadala widźecź, pſchijędże a ſapſchah hrabny. Dwaj cźłowjekaj žo morjſchtaj, jedyn žo ſmjerczi ſtraſchnje ſrani.

*

Ssobuſtaw Roſhbachſkeje organiſazije, Ludwig Mayer w Mnichowje, je tamniſchej policiji wóſjewił, ſo žo w Mnichowje tyhžafrankowſke bankowki djełaju. Cźłowjek Franz Leid, kotryż w Mnichowſkich kommunistiſkich nowinach djełaſche, je jemu pſchepradźił, ſo žo w Mnichowje metallowe klińcźeje ſa franzowſke bankowki djełaju a ſo žu žo falſchowanki derje poradźiłe.

*

Jedyn worjoł najenka hrodu w Fontainbleau w Franzowſkej nadpadowaſche, hdyž tón ſ morſtkim kołom do Nimoura jědźeſche. Halle po njemdrym wojowanju žo jemu poradźi, pjaka ſa paſory popadnyć a ſ pomożu nimo jědźaceho kołojéńſkeho k ſemi poraſnyć. Worjoł ſ wupſcheſtrjenym hſchidłomaj poldra metra měrjeſche.

*

We wohnjoſtrojowej fabrizy w Suganje, Tokioſkim pſchedmjeſcze woheń wudyri. Sa tři hodźiny žo płomjenja na 600 khěžow wupſcheſtrěchu. 4000 wołoadow je bydlenje ſhubiłe.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* Se **Strigawy.** Njeknicźomne łóſyſtwo ſłuczajku hiſchcze njeſnate woſoby na knježim dworje w Gäbersdorfje. Pſchi kotole parneje młócźazeje maſchiny běchu w'chě ſchruby ſwotwjercźiłe. Wjes dwěła ju njekhmanizy cźiſli, ſo by pſchi puſchcźenju maſchiny kotoł do powětra buchnył. Na ſkoźo pak ſo maſchinſki wjednik w prawym cźaſu łóſyſtwa dohlada. Wołiſija nětſ ſa njeknicźomnikami ſlědźi.

* S Lubina w Schlesyskej. Na rauschim jěchanju je bratr tudomneho krajneho radźićela, major swobodny hnjes se Sćtosch we Wiesewizach pola Guhrawy smjertnje snjesbožił. Wón bě ſ konja padnył a so pschi tym smjertnje ranił.

* S Eberswaldy. Saudźeny tydźeń pišachmy, so je so farar Schiela w Hoegermühle shubił. Nětko tu jeho posa pschećeležeuje žiwóhy w Erfurcze namakali. Wón je tam jěł, dokelž tu jeho cźmoh nadobo sapraźiłe. Farar Schiela mějesche we swojej wošaže pod wjele njepschećelstwom cźelpićł.

Wusudźenja.

§ Pschećiwo dwěmaj sawinjenjomaj pschećiwo pschitojnosći jednasche kawništi žud w Kamjenicu. We prěnišchim padze dyrbjesche so dźełaćer Benker dla spytaneho wumozowanja samolwicź. Jeho běchu wobskorźili, dokelž je 14. a 16. februara w Kamjeńskej wokolinje žonje nadpadnył a jeju wumozowacź spytał. Ssud sasudźi jeho na lěto a 6 měsazow chłostarnje. — Druhe johnanje ke pschećiwu zigarowemu mikwarjej Kernej, kiž je so na schtyri a schesć lětnych holzach njepózcźiwje pscheschoł. Jeho žud tohorunja na lěto a 6 měsazow chłostarnje sasudźi a jemu cźestne prawa na 3 lěta wotrzekny. Wobej jednani běschtej tajnej.

Přilopk.

* Nózlěš a kuchina w rowje. W Marzetorniji we Wuherskej je so tole stało: Tótka a strażowař wjesneho pohrjebnischcza, kiž pschi pohrjebnischczu bydłi, wuhlad w nozy, kak so ſ jeneho rowa žwětło bobywasche. Nastrażany wubudźi najprjedy swoju mandźelsku, kotraž jemu na pok spiży sdźeli, so je hižo sandźenu nóz nješchto scherjaze pytła a so tu psched cźełownju cźmowe postawy wobkhod měše. Nětko tótka też žuzodow sawoła, ale cźi pschiúdźechu hacź k pohrjebnischczowej muri, kuknychu psches nju a ſ bojoscźu cźeknychu. Bliźichu noz so potom policija do tychle sjewjenjow duchow měschesche. S revolwarami w ruzy sejuwe so schesć krutych pachołow na pohrjebnischcźo. Tam pak jim hnydom lubosna gulaschowa wóń do noża dyri. A we wotewrjenym rowje stejesche muzźi w żelesnizańskej drasce, kiž mérnje swój gulasch warjesche. S dwoju kaschczow bě žebi kožo pschiprawił. Policistojo so jeho wopraschachu, schto ma jako žiwy cźłowjek w rowje pytacź. Na to wotmołwi, so je tu žwoje hydleńske prascheńe rosrisał a so bórsy hischcze druzy żelesnizarjo, kotriž hydlenja nimaju, sa nim pschinidu. Policistojo muża a gulasch ſ rowa wotstronichu. Nětk budźe so dla wonjeczeńcenja pohrjebnischcza psched žudom samolwicź dyrbjecź.

* General Brušilow †. W Moskwie je w 74. lěcźe žiwjesho žiwjenja znaty ruski general Brušilow wumrěł. Wón běsche so w kejzorskem korpsu pagow wukubkował a zastupi ſ 18 lětami do ruskeho wójska. We Bluktowej wójnje cźinješche wón spěchnje swoju karrijeru. Jeho mjeno bu k prénjemu rasej jara mjenowane, hdyž pod republikanskim knježeńtwom Kerenšeho jako wyschi woskasował dotkonjeczorneje wójskowoje skupiny nadběhowanje sapocza, kotreż so we stawišnach po jeho mjenje pomjenowa. Wón wuzeri tehdy we spěchnem nawalu wójsko arzwójwodu Ferdinanda ſ Luka a so žuboduych stojischczow a wunuczi je swojimi wuspěchami, so dyrbjesche rakusko-wuherske nadběhowanje w południowej Diroškej sastacź. Brušilow je podźiwcźny w 1. 1920 ſ tym wustupił, so je też bolschewikiskemu knježeńtwu służiłcź polscźi. Jako wojerśki saradźer we wojowanjach pschećiwo pschećiworeworuzionarnym generalam a pschećiwo Polakam je žiwojemu krajej służił. Napoſledku běsche ſ wyschcźimi dohladowarjom statnych kolałanjow.

* Rekord w rejwanju. Franzowsa ſ mjenom Nicolas je tuchi dny w jenej Parizźej sali 126¾ hodźinow sa sobu rejwał. Sa hodźinu je žebi jenož 5 mjeńschinow ke wodychnjenju popschał. Psched pjećdźesatjowymi rejemi waźesche Nicolas 2 zentnarjej a 2 puntaj, po rejach jenoż hischcze 151 puntow. Mjes dźesacź knjenjemi, kiž běchu pschi jeho wottuczunjeńskim łkowanju jeho towaschi, pokasa jeho mandźelska najwjetschi wutrajnosćź. Wona 25 hodźin w rukomaj jeje hibicźiweho mandźelskeho wutra.

* Islam pokraczuje. Hacźrunjeź je islam (muhamedanska wěra) 622 lět młodschi hacź kschesćanstwo, je je tola wjele špěchnischo rosscherił. Dźensnischi dźeń ma hižo 235 milijonow pschiwitarjowarjow. Muhamedanski žiwot wuspěchestrěwa so wot Japanskeje hacź do Marokkowskeje. W Jndiji steji jeneż 7 milijonow kschesćanow 69 milijonam muhamedanow napschećeo. Islam ma tam univerźitu, mitjionske towarstwa a 220 nowin a cźasopizow. Knjeźitwo swojeje nabožneje arabiskeje rěcźe je wschudże zawjedł. Je koran (muhamedanska biblija) w ludowych rěcźach wudawał a je so pobłednje lěta wobeźe ſ młodźinu saběrał. Wobeźe je w Afriźy je spytał pschiwitarjowarjow dobrcź. Tam je hižo 59 milijonow islamitow pornjo 2680000 kschesćanow. Po powěsći dr. Swemera so islam w południowej Afriźy rosscherśa. Tajke liczby dyrbja ludźom pomnjelenje sbudźicź, kotriž ménja, so njeje trjeba, so so mitjionske dźełko podpjera.

* Dalsche wo żelesniskim njesbožu w Costarica. Centrala amerikanskeho Cźerwjeneho kschiża we Washingtonje je 50 000 dollarow k podpjerje woporow żelesniskeho njesboża w Costarika pschepokasała. Powěsćeje se San Jozze wopisuja najzakotnischze dróbnosće. Posledneje 6 wosow padny na 30 metrow hłuboko dele do rěki. Wožoby, kotrež żelesnizarjo a ſpytni pucźowazy se žołmow wucźahnychu, su wschitke cźežzy sranjene. Mysla sebi, so wjele ſ nich njewotkhori. Załoshne wustupy wotmełchu so na městnje njesboża. Maczerje cźišnychu so se sadwělowanjom na hrósbnje swohidźene cźała swojich dźěcźi, kiž běchu ſ mulkej próżu pod rosbitkami wucźahnyli. Jena žona bě muża a tři dźěcźi shubiła. Ju dyrbjachu pschiwitajacź, hewak by sebi žiwjenje wsała. Hakle za pjeć hodźin pschijědże pomozny cźah ſ lekarjemi a lekarskimi pomocznikami. Prezident je krajne żarowanje porucźił. Pschicźina njesboża njeje hischcze zyle swěsćena. Někotsi ménja, so je żelesniski nastupp podmlety był, druzy maja sa wěrnische, so je so kolisa pukła.

* Dźelenje mandźelstwow a wobydleńska nusa. We Franzowskej su swjesełazu woprawdźitosćź swěćźili, so liczba dźelenjow mandźelstwow woteběra. Njejsmémy pak žebi tohodła myślićź, so maja tam ludźo na jene dobo mjenje łóschta so dźělićź dacź, nź, schpak zyle druhdże tak. Hdyż pory, kotreż maja łóschta so dźělićź dacź, k sjednańskej termiji pschińdu, jim mudry wujednanski žudnik tak pschipódla wojsewi, so dyrbi wožoba, kotraž so sa winowatu spóznaje, shromadne mandźelske wobydlenje wopuschćićź. To ſ wjetscha tak słutkuje, so pory po krótkim pschemyslenju praja, so chcedza radscho hromadźe wostacź, dokelž znadź so lohko druhi muż abo druha žona namaka, ale niz druhe bydlenje. Na tole waschnje je so njedawno sa jenicźki dźeń 24 porow, kiž chzychu so dźělićź, sazo sjednało.

* Najwjetsche mésta na semi. Po nowischich ludźeńjach ma 24 městow psches milijon wobydlerjow. Na prěnim městnje steji Newyork ſ 8 milijonami, potom pschińdże London ſ 7,6 milijonami, dale Barlin ſ 3,9 milijonami, Tokio ſ 1,9, Philadelphia ſ 1,9 a Wien je 1,8 milijona wobydlerjemi. S tychle wulkich městow leza 5 w Sjednoczenych Statach, 3 w Chinje, 2 w Němskej (Barlin a Hamburg), 2 w jendjelskej, 2 w Ruskej, 2 we Jndiji, 2 w Japanskej a po jenym w Awstriskej, Brasilskej, Argentiniskej, Meriku, Turkowskej a Franzowskej.

* Kelko kinow mamy na swěcźe? Jedyn amerikanski cźasopiš je wuslicził, so je na semi 47 000 kinow. Najwjetsch ma, so wě, Amerika W Sjednoczenych Statach samych je 16 000 kinow. W Europze steji Němska na prěnim městnje ſ 5750 kinowami. Potom scéhuje Ruska ſ 3500, Jendźelska ſ 3000, Franzowska ſ 2400, Italska ſ 2200 atd. Sa krótke 20 lět je so filmowa industrija w Sjednoczenych Statach na wołsne městno mjes amerikanskimi industrijemi stajiła. Tuchwilnje dźela w tutej industriji kapital wo 1500 miliónow dollarow a maja dźeło na 300 000 dźełacźerjow a pschistojenych. W pscherešku kóhodnjenje nětdy 700 nowych filmow wudźełaja. Sa reklamu saplacźa letnje 5 miliónow dollarow, sa fotografije, kostumy, pschikhuschki atd. nětkuze 7 miliónow. Wob thydzeń w Ameriźy w pscherešku 50 miliónow ludźi kinowy wopyta. Sastupne pjenjesy, kiž tucźi płacźa, wuczinja sa tęto nětkuze 500 miliónow dollarow. Na 10 000 amerikanskich kinow „dźela" łóžby dźeń abo ſ najmjenischa na 6 dnjach w tydźenju, 1500 na schtyrjoch a pjećzoch dnjach, sbytkne na jenym hacź tśioch dnjach w tydźenju.

Listowanje.

Br. D. Je-li hischcze hypothyka wobsteji, dha so njetrjebacźe samolwicź. Je pak so wrócźo płacźika a sćze tu bjes wschetko wumeńenja pschewsał, dha sće dla sanźechanja sakonskich postajenjow prawo na pohódnoscźenje shubił.

H. O. Po § 96 statneho sastaranskeho sakonja maja wožoby dobrowólneho thorhcźwothladowanja prawo na rentu, jeli su 3ez w służbje nětkajkeho schkodu sćinili a tuto schkodowanje 25 proz. botalnej służbje sadźewa. Ke lékowanju tuteje khorosće so wschě pschiwarwy poscitkuja. Nanjet móže hischcze so nětko stajicź, je-li so dopokasacź hodźi, so je so thorosćź pohubjeńschila abo so je w běłni poslednich schésć měsazow so wupokasała. Dutón nam jet so najlépje wožobinsaj ſ pišomnymi podłohami dla khorjenja a botalneho lékowanja na wokrjesnju sastaracźerski hamt swjask sapoda.

Přirunanje němskich a łacanskich Pschirunanje němskich a łacjanskich pismikow za pisanje a cźitanje:

pišmikow sa pišanje a cźitanje:

c=ʒ, z=ſ, s=ß, č=cź, ć=eś, ł=ſch, ŕ=ſch.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Jan Arnoschd Schmidt, pomozny lokomotiwny tejer na Zidowje, 35 lět. — Korla Moriz Hanuš w Lubiu, 80 lět. — Gustaw Schobeł, pjekarski mišter w Nětzźiby pola Běleje Wody, 59 lět.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Ssudniszy žo pschesahdźuje sa hotowy pjenjes:

Wutoru 23. měrza 1926, dop. w 10 hodź. w Budyschcźach (na kupjenje smyšleni šendu žo w kantinje w industrijowcho dwora): schrubowy automat ſ pschedłoju.

Ssudniski wukonjeŕ hamtſt. ſudnistwa w Budyschinje.

*

Do wikowanskeho registra je žo dźensa sapisało:

1. aN lopjeno 864 firmu Wilhelm Mary a Co. w Budyschinje nastupajo: Heinrich Ernst Loča je wustupił. Sdawne wikowanske towarstwo je žo rospuschćiło. Wostał Gietzelt wikowanski wobkhod pod botalnej firmu ſam dale wjedźe.

2. Na lopjeno 1024 firma Erich Eckhardt w Budyschinje a jako jeje mějićel pschekupz Erich Korla Eckhardt w Budyschinje. (Wobthódna wotnoška: kupowanje a pschedawanje zyrohy, wobkhódna městnosćź na Rózowej haźy 6.)

W Budyschinje, 19. 3. 26.

Hamtske ſudnistwo.

*

Sdrjedu, 24. měrza 1926, pop. w 1 hodź. w Njeswačidźe (na kupjenje smyšleni šendu žo pschi gmejnskim hamcźe): cźełodźełaza maschina sa elektrisce cźerjenje a 2 wožomnej dźěli.

Ssudniski wukonjeŕ w Budyschinje.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. — **Wulki serbski koncert 7. hapreleja.** Spěw, hudźba a narodne reje Serbow! — Tón króć poskići so w „Krónje" cyle wosebity sollistiski program z małym měšanym khorom. — Hłowny wjednik a zarjadowaŕ je naš mištr, knjez kralowski hudźbny direktaŕ Bjarnat Krawc. — Njech so wšitke serbske towarstwa, kiž su z tutym wutrobje přeprošene, na wopyt přihotuja! Komitej.

Budyšin. „Nadźija" zeńdże so jutře wutoru (23. III.) wječor we 8 hodź. w „Kat. towaršowni" na Garbarskej hasy k spěwnej pruzy za přihodny koncert. Bratŕa, sotry, hosćo, přińdźće wšitcy; wočakujemy was w polnej ličbje. — Dirigent je k. kantor Šołta. Předsydstwo.

Hrodźišco. Spěw. wotrjad „Zerja" změje tón tydźeń srjedu spěwanje w Njechornju.

Porśicy. Tow. „Swěra" změje srjedu (24. III.) wječor ½8 hodź. zhromadźiznu pola Handrikec. Předsydstwo ze swětłowobrazami je přilubjeny.

Radwoŕ. Hudźbna Jednota změje jenož tón tydźeń spěwanje: pónd̆elu žónske; srjedu a pjatk wšitcy! Kóždoho hłós je nuzny! N.

Radwoŕ. „Sokoł" zwučuje srjedu wječor we 8 hodź. Kóždy ma přińć. — Dźěći zwučuja štwórtk (25. III.) pop. w 4 hodź. Te, kotreż jutry šulu wukhodźa, maju zwučowacu drastu sobupřinjeseć. Načolnik.

Ralbicy. Jednota Sokoł ma jutře wutoru (23. III.) zwučowanje. Kóždy njech swój přinošk sobu přinjese.

Sowrjecy. Spěw. tow. „Sołobik" změje tón tydźeń wutoru (23. III.) wječor we 8 hodź. zaso spěwanje pola Palerjec w Sowrjecach. — Prosymy, zo kychu wšitke sobustawy z wěstosću a z časom přiśe, dokelž chce knjez dirigent z dypkom we 8 hodź. započeć. Spěwniki sobu přinjeseć! — Po spěwanju zwučuja Sokoljo. Přiwjedźće přeco wjacy nowych serbskich přećelow sobu! Předsydstwo.

Slepo. Naše tow. „Swěrnosć" změje sobotu, 27. III. wječor ½9 hodź. w hosćencu knjeza Bastiana swoju měsačnu zhromadźiznu. Dokelž mamy važne wuradźowanja, njech wšitcy přińdu. Předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolerŕ w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěšćki: G. Janak w Budyšinje.

Koklic zabrodnistwo w Kulowje

telefon 63 poruša telefon 63

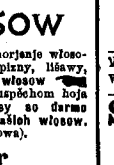
wšě druzlny štomow, kerkow a róžow

Hišće je čas k sadźenju.

Wščlake kwětki a palmy w horncach

tež wěncy a kwětčele za wšě składnosće

Sym w zwjazku kwětkarjow, tak zo kóžda skazanka we wšěch městach a jich wokolinje (tež we wukraju z pomocu telegrammoweho kluča) w prawem času čerstwa do rukow tych přińdże, za kotrychž je postajena.

Khorosće wlosow

kaž wupadanje wlosow, rozščěpjanje wlosow, skhorjanje wlosoweho žrs, skřiwjenje wlosowych korjenjow, šupiny, lišawy, so započasce plěchi, wosebje wupadanje wlosow kolojte wupadanja wlosow so z dopokazownym wuspěchom hoja Porućenja su w bohatej ličbje k rukam. Wlosy so darmo přepytuja. Zapósćelće nam hnydom pokazku Waših wlosow.

Wosebitosć: Wlosowe žołmy (bubiska hłowa).

Richard Hässler

na Hornčerskej hasy 41

dom w zahrodźe, też nutřkhod na kralowskem wale

specialist za pěstowanje wlosow

rěčne hódź. wot 9 h. dop. hač 5 h. pop.

Nowe hrónčka na sćěnu

su zaso dostać

w Serbskej knihařni w Budyšinje.

Ruby na blida

zofy, přikrywy na blida, płachty k wodźewanju ložow a truhłow najnowše přikłady, tunjo

K. Erler, w Budyšinje

na Žitnych wikach 11

Por nimale nowych

wozowych rjebliznow

je na předań

w Nowej Wjescy čo. 16

pola Worlec.

Wupjerki, łož. šaty, běła pis. W. Köhlerowa, Hłow torho, 9.

Symjeńtne běrny

kajserkrony, woltman, centrifolilja, rosa

ma na předań

Jurij Čornak

we Łazku p. Kamjenca.

Syine rjane **prosata**

ma tunjo na předań

Topolinski w Radworju.

Symjeńtne běrny

kajserkrony, centnaŕ 2,50 dr. su na předań

w Stróžišću čo. 3.

Jałojca

1½ lěta stara je na předań

w Jitku čo. 6.

Lětny a dwělětny

zrěbc

je na předań

w Radworju čo. 85.

Zrěbc

8 lěta stary (čorna kobła) je na předań

w Porśicach čo. 21.

Małe nawěšćki

w „Serbskich Nowinach"

maja dobry wuspěch!

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowérnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežuje so stajace nawěšći a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 69 **Budyšin — wutoru, 23. měrca 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Wono swita!

Němcy sami žadaja za narodne mjeńšiny we Němskej zakonje garantowace jim wolnu kulturnu swobodu!

Sapóžłanz w němskim žejmje profesor Götz (hyn Lipicjanskeho profesora Götza znateho pschedhyły němskeho turnarstwa) wo tom takle pische pod napinšmom:

Narodne mjeńšiny.

Schkit narodnych mjeńšinow w žwěcze je najwažnischi nadawk němskeje politiki w „Swjatku Ludow". Na ruzy pak leži, so tuton pospyt směje jenoż tehdom wuspěcha, hdyž narodne mjeńšiny w Němskej směja dokładneje swobody hibanja we nastupanju swojich žamžnych należnosćow. Stara Pruska jim tuteje swobody dała njeje, a tak je trajnu roshněwanosć žwěta pschećiwo žebi wuwabjowała.

Nichtón njemóže dopokazać, so je tuta pruska politika, potłóčowaca abo lěpje germanisowaca zuse mjeńšiny někajkeho wuspěcha měła; rosharitosć Polakow a Danow pschećiwo Pruskej a Němskej bě mjele bóle kužoł jich znutskowneho sežiwnjenja a ſ tym pschiběrazeho stracha ja stat. Hakle po tym, so žu mnoholične němske mjeńšiny w zuſnych statach ſ kotrymiž wošudom je, so je na mjele měſtnach potłóčuja, tola ſdawna niż tak ſlě, kaž ſerbſka rěcz hišće w Pruskej ſ pomozu nim. wucžerjow ſ tutym samyſłom do Sserbow wošebje pschešadženych pschišło. pschel.) je žo w Němskej zaćužce ſa waſnoſć praſchenja narodnych mjeńſchinow ſnyła hakle wutworiło. Někotre hakle na němſkim ludu měrnje ſaćžuwamy, ſchto rěka bjes prawa bycź, ſchto rěka wurubjeny bycź ſamych ſchulow a kulturnych wuſtanowow a ſwobodneho wužiwanja ſwojeje maćerneje rěcze. S połnym prawom wuſtupujemy pschećiwo tajkemu podtłóčowanju Němzowſtwa we ſwěcze, ale nam wotmolwjeja, ſo ſmy ſami ſ pſchikładom potłóčowanja a ſo hač do dźenſnišcheho tym w Němſkej hyważym mjeńſchinam jich prawow njedawamy.

Mjeńšinowe praſchenje ma ſa naš dwójne mjeſwoce: **Prawa ſa Němzow ſwonka Němſkeje a prawa ja Njeněmzow w Němſkej.** Bjes wſcheho ſamyſła je pak to jene a pak to tamne žadacź. **Naſche žadanje po prawach ſa naſchich rodakow ſwonka Němſkeje nichtón njewuſłyſchi, je-li w ſamym cźaſu narodnym mjeńſchinam w Němſkej jich połne prawa dobrowólnje njedamy. Dyrbimy dobrowólnje a rucze ſtutkowacź,** hewak cźerpjenje naſchich rodakow pod zuſej ſtatnej mozu podſćěchimy a *je-li dyrbja naš hakle nuſowacź, njebudže ſarjadowanje* wonka (mjenujcy ſa Němzow) pſchikładne. So bychmy wošud naſchich rodakow tak wjele, hač móžno, wołóžili, **dyrbi ſarjadowanje w Němſkej** (prawow narodnych mjeńſchinow) **pſchewěwacź duch dokładneje ſprawnoſće.** Sću nam hižo nětkotre ſtaty, kaž Eſthonſka a Lotyſchka pucź pokaſałe, prawy wokomik ſ bohrym pſchikładom bycź, je žo we wěſtym naſtupanju hižo pominył. Ale tola móžemy hišćece prjedy wulkich ſtatow, w kotrychž žu němſke mjeńſchiny žiwe, bycź. Němſka ſamóže hiſchcze ſe pſchikładom bycź ſa ſarjadowanje praſchenja narodnych mjeńſchinow. Pruſka je runje ſapoczała, danſkej mjeńſchinje w połnoſnym Schleswigu žo bliżiź, ale mamy hišćece Polakow w Pruſkej **a Sserbow w Saſkej (najwjaſy žo wě, też w tutej Pruſkej, pſchiſp. pſchel.), žebi žadaznch ſwoje narodne prawa, tuto praſchenje narodnych mjeńſchinow njedyrbjeli, je ſnadnym pſchiſłuſnikami rosrišacź ſpytacź.**

Demokratiſka ſtrona je tohodla we němſkim žejmje namjet ſapodała, ſo němſke knježerſtwo by dyžko wobſtukowy ſakoń pſchedkožiccź dawazy krajam powſchitkowne ſaſady, kak ma žo ſ narodnymi mjeńſchinami wobkhadžecź, **ale němſkemu ſtatej ſawoſtanje dohladowanje na tym, kak žo tuton ſakoń nałožuje a wukonja.** *Dźeje njeſměmy cźekpicź, ſo kraje* (to ſtaj Saſkſka a Pruſka) ſe **ſwojimi mjeńſchinami wſchelako wobkhadžeja, ſtatne knježerſtwo republiki dyrbi ſakrocźicź a měru dawaze ſakłady a ſaſady poſtajicź.** Njech žo dale njekomdźi we praſchenju roſkudnym ſa wošud ſtatnjazow němſkich rodakow ſwonka němſkich mjeſow. Mutwórny pſchikładne *ſarjadowanje praſchenja narodnych mjeńſchinow, tak k temu wſchě druhe ſtaty moralnje nucźimy.* Dyrbimy pſched „Swjatkom Ludow" prajicź, ſo ſmy do prěda ſchli a ſo druſy dyrbja naš ſćěhowacź. Kóždy pospyt pſched „Swjatkom Ludow" ſa podtłóčowane němſke narodne mjeńſchiny w ſwěcze wuſtupowacź, by **hył** ſměſchny, hdy bychu naš na ſanjerodźenja w naſchim ſamžnym ſtaćze pokaſowali. Dyrbimy žadacź, ſo ſtatne knježerſtwo tak rucze, hač móžno, ſtutkuje."

To žu wěrne ſkowa ſprawneho Němza a tak wyſoke wažnoſcze, ſo dźeſatemu Sserbej a Němzej pſchińdu pyches jeho ſapſchijecźe. **Gótzowe ſkowa wotpowjeduja pokuje měnjenju ſwěta ſwonka Němſkeje.** Naſche knježerſtwo dyrbjało krucźe žo we ſwojich wyſchnoſćach roshladowacź. Nječi jeneho tajneho zyrkwinſkeho radźićela Rosenkranza jako ſaſtojn. wyſchnoſcze rjadow. je *zyrkw. należnoſcze Sserbow abo hamt.k. hejtmana dr. Jungmanna* jako ſobuſaſtojn. też Sserbow naſtupazeje ſchulſkeje wyſchnoſcze ſamóže ſcźeźka wotpowjedowacź kurſu politiki němſkeje republiki. Sskowa ſapóžłanza a profesora Götza ryſuja woprawdźite ſaſady knježerſtwa naſcheje republiki. Wulki cźaſ pak je, ſo knježerſtwo ſwoju wolu ſe ſyłnej ruku pſchećiwoći k lěpſchemu ſtata a jeho wožebje ſwonkneje politiki. Dźeło budże wěſcze cźeźke, dokelž ma žo ſtaſétne ſanjerodźenje dokładnje wukidacź.

Stresemann wo jednanju w Genfu.

Stresemann w němskim ſejmje jednanje Němskeje wo zastupenju do Zwjazka Ludow zakituje.

W němſkim žejmje je žebi Stresemann póndźelu dopoldnja ſkowo k ſlědowanym roſtoženjam wſak: Wě tu cźhwilu nam nadawk, wo Genfſkich podeńdźenjach roſprawicź. To je cźim nuſniſche, dokelž dyrbjach k mojemu wulkemu wobžarowanju ſhowicź, ſo je ſamo pruſki krajny parlament wo Genfu wuradźował, knježerſtwowe roſkoženja ſtyka njewocźakawſchi.

S pſchedſtawiſnowu Genfſkich jednanjow bě wožebje ſpomnjenja bódne, ſo Rada Swjatka Ludow jako ſamknjene ſjednoczenſtwo w februarje 1925 pſchecze wuwraji, ſo by *dyžła ſ Němſkej w Radze hromadźe dźełacź. Němſka* je ſo po pſchewinjenju cźeźkich ſaſadnych wobſtupkjenjow roſſudźiła, do Swjatka Ludow ſaſtupicź, tola wona ſo je ſwojeje ſtrony njeje k tomu cźiſchcźała. Twójcy ſu Němcy ſawokali: *pěrni króć* po žadanju mozow, kotrejž dyžychu Locarnſki měr jenoż ſ wumněnjenjom wobſamknucź, ſo Němſka do Swjatka Ludow ſaſtupi. S teho winowatoć tychle mozow naſta, ſe ſwojeje ſtrony wſcho cźiniccź, chcźoż by ſmóžniło, ſo bychu Locarnſke ſrěcźenja do mozu ſtupiłe, hdyž bě ſwět prajił, ſo je pſchiſłuſchnoſć Němſkeje k Swjatkej Ludow ſ hłownym kruchom Locarnſkich ſrěcźenjow.

Cźim ſpodźiwniſche běſche, ſo, hdyž krótko po tym, ſo bě wo pſchiſcźenje do Swjatka proſyła, tamne offiſjelne ſdźełeńſći ſo wujewichu, kotrejž prajachu, ſo mohła žo Rada Swjatka Ludow pſchewinowacź, ſo ſrěbi tři mozy ſadachu, ſo bychu ſtajne Radźine ſyhła dóſtałe, ſo ſu žo pjecza ſłubjenja ſa pſchidźełenje tychle Radźinych ſyhłow cźiniłe. Němſki žejm je žo we wutkrajnym wubjerku ſ tutym połoženjom ſaběrał. Roſhudźenje wubjerkowe wulkeje wjetſchiny na to dźěſche, ſo dyrbi Němſka po internazionalnych jednanjach, kotrejž běchu žo wotmełe, a po ſłubjenjach, kotrejž žu žo pſchi pſchedſtajazym ſjěźdźe Swjatka Ludow dałe, pſchi ſwojim **žadanju na ſtajne ſyhło** wuſtěhnycź, ſo žo ſ tym dalſche ſwjaſanje ja ſeſtajenje Rady Swjatka Ludow njeje ſtało. Stejiſchcźo němſkeho knježerſtwa ſtanje ſ žo w rěcźi němſkeho kanzlera w Hamburgu ſwěcźiło. Połoženje pſchi pſchichadže němſkeje delegazije w Genfu bě: Kaž žo ſ wuprajenjom pokała, ſhromadźi na Swjatka Ludow powſchitkownje pod ſacźiſchcźom ſtejeſche, ſo ma hromadźiſna ſamér, **Němku do Swjatka Ludow pſchijeź. Pſchećiwo pſchihłoſowanju** k žadanjam Schwanitſkeje, Braſiliſkeje a Pólſkeje bě žo ſyłnje wobarał. Najžyłniſche ſdaſche žo pſchećiwjenje w ſjawnym měnjenju Jendźelſkeje ſtanje bycź. Schwedſke knježerſtwo je němſkemu knježerſtwu a druhim knježerſtwam offiſjelnje ſdźełicź dało, ſo budże pſchećiwo łóžbenu rosmnoženju ſtajnych Radźinych ſyhłow hłoſowacź, hyrnjež by je ſwojim nę ſama wotſtała. Dale bě ſaſtupa politiki Jendźelſkeje ſpóſnacź, wſcho cźiniccź, ſo by žo pſchijeźe Němſkeje ſmóžniło. Dźiwaju na tole połoženje a na offiſjelne ſdźełenje ſchwedſkeho knježerſtwa mózachu němſzy wotpóſłanzy Barlin ſe ſaćžuczom wopuſchcźicź, ſo woprawdźite roſhudźenje w Radze Swjatka Ludow pſchećiwo pſcheměnjenju Radźineje konſtrukzije w negativnym ſmyſle wupadnje. Pſchi jednanjach ſo też pokaſa, ſo te namjety, kotrejž ſu na pſcheměnjenje konſtrukzije Rady Swjatka Ludow poczahowachu, njehodźachu pſchećiwſchcźecź.

Němſke knježerſtwo je do ſwojeho wotjěda do Genfa wot wokomika, hdyž ſo ſadanje druhich mozow ſa ſtajnymi Radźinymi ſyhłami ſhoni, we wſchěch ſtatach najžyłniſcho dźełało a ſwoje ſtejiſchcźo ſaſtupowało. W běho tohole diplomatiſkeho wuſtupjenja je Chamberlain nmjetował, tole praſchenje w Genfu njes Locarnſkimi mozami roſprajeź. *Hiſchcźe* do ſjěźda Swjatka Ludow žo roſhudźaze roſprajenje mozow, pſchi Rheinſkim pakcu wołdźełenych, wotmě. Pſchi tymle jednaczu bě połoženje ſ tym poczežene, ſo bě Briandowe miniſterſtwo ſo powróciło. o

Pſchi roſrěcźenju w Genfu je žo nětſke wobſtamknjenje ſew ſchej raſnoſcźu ſaſtupowało. Němſzy ſaſtupjerjo njeſu dwěła we tym wołtajili, ſo by **Němſka ſwoju žadoſcź wo pſchijeźe wrócźo wſała, hdy bychu žo Radźine ſyhła roſmnożile. Wo priedy ſnatym žadanju Pólſkeje ſa ſtajnym ſyhłom njemóžeſche žaneje rěcźe bycź.** Tola hdyž bě žo Schwanitſkej a Braſiliſkej nęhdy w priedawſchim cźaſu prajiło, ſo pſchi ſaſtupjenju ſtajne ſyhło dóſtanjetej, poczahowache ſo ſłubjenje jenoż na terminiu porjadnedneho poſeźenja Swjatka Ludow, w kotrymž pſchijeźe Němſkeje do Swjatka Ludow na dnjowym rjedźe ſtrjeſche. Pſchi wotmo wjenju na němſke pijmo by tola wokomik był w kotrymž bychu žo tele žadanja druhim mozam ſdźełile.

Dr. Stresemann w dalſchim dźełu ſwojeje rěcźe praji, ſo je Schwedſka ſwólniwa była, ſo ſwojeho Radźineho ſyhła wotrjej, ſo mohł žo jedyn druhi neutralny ſtat do Rady pchijecź. Němſzy ſaſtupjerjo njeſłu žo kondźili, ſchwedſkemu ſaſtupjerjej rjej, ſo by tónle wopor podarmo podarmo był, dokelž **Němſka njemóže temu pſchihłoſowacź, ſo město neutralneho ſtata ſtat do Rady ſaſtupi, kotryž entenće bliſko ſteji. To by ja Němſku praktiſzy naſnjeſwjeſelichi wupucź był.**

Na to žo naſajitra **Cźeſkoſłowakiſka** poſticźi, ſo ſwojeho ſyhła wdacź. Město Schwedſkeje dyrbje che žo jedyn neutralny ſtat a město Cźeſkoſłowakiſkeje jedyn druhi entenće bliſko ſtejazy ſtat (Pólſka) do Randy wuſwolicź, jeli ſo by žo Němſka ſ tym ſpokojiła. Pornjo tennile namjetej je žo Němſka ſwojich ſaſadow hač do naſnjerſcheje proſtoſcze dźerżała, ſ kotrymiž žu ſaſtupjerjo do Genfa ſchli..

W tutym połoženju ſdźełenje braſiliſkeho ſaſtupjerja pſchińdże, ſo ſebi Braſil ka ſtajne Radźine wjdźo ſada a ſo budże wona pſchećiwo pſchijeźu Němſkeje do Swjatka Ludow hłoſowacź, jeli ſo žo jejne žadanje njeſwjelni. Braſiliſka pſchećiwo Němſkej njeſteſeſche, tola jejne ſtejniſchcźo ſ nahlada wuthadźeſche, ſo dyrbi žo Braſiliſka pheczíwo europi owanju Swjatka Ludow wobroczicź.

W ſwojej dołhej rěcźi njeje dr. Stresemann wěrnu pſchiczinu mjenował, kotrejž dła je Němſka pſchećiwo pſchijeźu Pólſkeje do Rady była. Po łazy praja, ſo je Němſka tehodła Pólſkej wobarała, do Rady ſaſtupicź, dokelž je w Radźe cźaſa na to dźełacź, ſo bychu žo Němſkej tak njeſwonowany pólſki korridor, kruch Póſnańſkeje a pólſka hornja Schleſyſka wrócźiła. Pólſka by žo wěſło pſchećiwo tutenmu wotpohladej wobarała.

Stejiſchcźo němſkonazionalnych.

Hrabja Westarp je po dr. Stresemannowej rěcźe ſtejiſchcźo *němſkonazionalnych k Locarnſkim ſrěcźenjam* roſłożił. Wo jich nahladje Němcy w Swjatka Ludow měſtna nadeńdże, hdyž budże ſjwoje woprawnjene žadanja ſaſtupowacź a ſwoju dóſtojnoſcź hładacź mog. W Genfu dóſpołne ſpynjenje, Němſkej cźeſko ſchłodźacy njewuſpěch Lutherowe ja a Stresemannowe politiki Swjatka Ludow widźi. Woni ſadźerżenje dr. Luthera a dr. Stresemanna njeſchwała, kotrajž ſtaj němſkej nahladnoſcźi w ſwěcze ſeſchkodźiłoſ. Pozłedni ſakład je žo w Locarnje pokoźił. Hižo tehdy je žo ſa wocźonjaj Němzow Pólſkej Radźine ſyhło ſłubiło. Pucź do Swjatka Ludow, kotryž ſtaj Luther a Stresemann poruczałoſ, je žo jako wopaczny wupokaſał. Tehodła je nuſne, ſo ſo němſka ſadoźcź ſa ſaſtupjenjom wrócźo wojſnje.

Pſiedy hač Němſka nima pſchijeźe do Swjatka Ludow ſwoſcźene, wona do Genfa wjazy njepóńdże.

Kaž dipłomatiſki ſobudźěłaczeſ Londonſkeho „Daily Telegrapha" ſhoni, němſke knježerſtwo, priedy hač ſažo wotpóſłanzow do Genfa pócźele, wote wſchěch knježerſtwow, kotrejž Radźe Swjatka Ludow pſchihłuſcheja, **doſtónźne a pſizonne pſchihlubjenje pojeda,** ſo budże žo **wo kandidaturje Němſkeje pſchi bliſchej ſkładnoſći njewotwitże wot druhich kandidaturow jednacź.** Tak njenowana ſłudijowa kommiſija, kotraž dyrbi Swjatkowu nowu organiſaziju pſchihotowacź a na kotruž Němſka po dóſtatym pſcheproſchenju ſaſtupjerjow pócźele, njeſnjeńka wumělenja a ſaſtupjenje Němſkeje hinak pſchewinowacź, hač žu žo wone w Locarnje pſchijałe.

Přemĕnjenje němskostatneho dawkowcho programa.

W pónjelnišchim poţedjenju dawkowcho wubjerka nĕmški finanzny minister dr. Reinhold ſdjeli, ſo je knjeţerſtwo na podlozku jednanjow, kotrejž ſu ſo ſ knjeţerſtwownymi ſtronami wolnjele, ſwoju dawkowu pſchedłohu na to waſchnje pſchemĕniło, ſo bu **wobrotowy dawk niz na 0,6, ale na 0,7 ſnizi**, winowy dawk na prénjaze wino ſo bo zbyła wotſtroni a ſo powyſchenje piwoweho dalka hacź do 1. januara 1927 wotſtorczi. Pódła teho dyrbja ſo pſchi ſamoţenjowym dawku make ſamóţenja wologicz. Luxusowy dawk ſtow ot 1. hayrleje dospołnje wotſtroni. Po ţadanju oppoſizilſkich ſtronow je ſo wobſanjko, daſche wuradźenje wotſtorczicz. Sanſtupjerjo ſozialdemokratow a kommuniſtow ſu prajili, ſo njebudźe tutomu nowemu programmej pſchihłoſowacź.

Pſchełuchowanje prjedawſcheho khţora do Schwiţy?

Nĕkotre Parizſke nowiny piſchu, ſo je prjedawſchi nĕmſki khţor wot kuh hroda w Trevanu pola Luzerna jednak. Wón je ſwoju pjecza wotmyſlił, ſo w Schwajzarſkej ſaſtudlicź, je-li ſo jemu dowoła, Hollandſku wopiſchcziez.

Arthurej Schulzej njeje so z ječom zawdało.

Wbłudnizy w Herzberge j ſo póndźelu cźĕło njeſchadźaceho ſamrĕteho Arthura Schulza pſchepytowało, kotryż je ſo pſchi falſchowanju bankowkow w Budapeſtu wobdźĕlił. Pſchepytanje je dopokazało, ſo je Schulza naturiſku ſmjerć wumrĕł.

Franzouſke nowiny wudawaju, ſo ſu tajne organiſazije w Nĕmſkej Schulza ſ jěchom morile, dokelž ſu ſo bojale, ſo Schulza potajnoſcze pſcheradźł, kotrejž bychu madźarſke knjeţerſtwo a nĕmſke nazionaliſtiſke organiſazije cźeſko poczejełe.

Wothódnoſcenje francowskeho franka.

Franzouſke knjeţerſtwo wudawa, ſo frankowy kurs pada, dokelž Franzouſka pſchiwjele zuſkych pjenjes kupuje. Tole wudawanje pak w ſjawnoſczi mało wéry namaka. „Petit Journal“ piſche, ſo ſo ſle ſcźahuli ſ teho pokaſuja, ſo je knjeţerſtwo w njeſpokojelnoſczi pſchecźiwo tak mjenowanym Loucherowym dawkam cźerpiło. Njedoſtatk ſtatnych kaſow mĕţachu wjaz dyźli 400 milijonow frankow wuczinja, a ſtarowe potrĕbnoſcze wot januara dale pſchiběruja. Praſcha ſo, hcź ſo nowe dawki doſcź ſahe pſchiſtwoła, ſo mohła ſtatna kaſa wſchĕ ſwoje winowatoſcze dopjelnicź.

Demonſtracija dla drohoty w Metzu.

Pſchi demonſtrazijach cźiſkich dźĕlaczerſkich ſwjaſkow, kotrejž ſo njedźelu popołdnju we wokolnoſczi Metza jako protest pſchecźiwo drohoczę wotmĕchu, ſu demonſtrantſoju do wojaſkow ſrażyli. Prefekt bĕ wojakow wſchĕch bróniwych druţinow ſkaſał, ſo by ſo demonſtrantam pucź do ſtrutkowneho mĕſta ſaſchnył. Wdyź ſe oſtróczenju ſtromadźiłu cźah 500 wołozbow do mĕſta pſchicźeże, k ſrĕczenju ſ kawaleriju bondże, kotraž ſo ſ nahim mjeczom do demonſtrantow da. Ludowa cźrjoda na to nowotwar wobſadźił ſ kotrehoż do wojakow zyhełe mjetaſche. Hakle wdyź bĕ wjazy wojakow pſchikhwatało, mózachu demonſtrantow ſ twara wuhnaś. Na wohnjomaj ſtronomaj ſo nĕkotſi ſranichu.

Ratarſke prašenje we Wulkerſkej

Nĕhdyſchi madźarſki wójnſki minister Bela Lindner w dopiſu na Londonſke „Times“ praji, ſo wĕz falſchowanja bankowkow wobſtejnoſcze w Madźarſkej w ſakoſtnym ſpódle pokaſuje. Lindner prĕje, ſo tale naleţnoſcź ſ poſtajenjeni Trianonſkeho mĕrowoho ſrĕczenja ſwójſze a dopokaſuje, ſo ma ſo w ſozialnym twarje Madźarſkeje a wosebje w ratarſkim praſcheniu wopraſchajta pſchicźina ſkandała pytacź. Wjazy dyźli połoſza madźarſkeho wobydlerſtwa ſo ſ ratarſtwom ſaběra, a runje tónle dźĕl luda nima ſamoſtatnych politiſkich prawow. Lindner ſo praſcha, hacź madźarſki ratař na runje tak niſkim kulturnym ſkhodźenſtu ſteji kaž ſłowaſki a rumunſki ratař, kotrajž nĕſto wſche politiſke prawa wuţiwataj. Madźarſki parlament je drje w poſlednim cźaſu dwaj ſakonjej wo agrarnej reformje pſchijał, tola też, hdyż budźetaj wobaj pſchetwjedźenaj, hiſchcze pſchezo ſtecźina madźarſkeho kraja w ruzy 1200 cźłowjekow woſtanje, njeſ tym ſo 800 000 ratarjow ani ſłopy kraja njeſmĕje. Tak ſmĕje na pſchikład jedyn jenicźki wulkoſcźonoſcźeć hiſchcze pſchezo 510 gmejnow abo wjaſy dyźli 130 tyſaz hektarow w ſwojim wobſtejeniſtwje. Hdyż tele liczby ſaſtyſchimy, je nam jaſne, ſo madźarſke „konſerwatiwne“ knjeţerſtwo njemóże njeſ ratarſkim ſudom ţaneje ſepjery pſchecźiwo potwórcźerſkim hibanjam nadcźiſ. Hdyż pak bu ſo rola njeſ ratarjow roſdźĕliła, bychu ratarjo ſ najwjerdſchej ſepjeru tu byli. Po Linderowym mĕnjenju by Locarnſki duch hakle w hrjedźnej Europje płacźiwoſcź namakał, hdyż by ſo ratarſke praſchenje w Madźarſkej podobnje kaž w Cźeſkoſłowakſkej roſrišało.

Spĕw, hudźba a narodne reje Serbow!

Wulki ſerbſki koncert ſrjedu, 7. haprleje, wjecźor 1/2 8 hodź. w „Krónje“ w Budyſinje

Wosebity ludowy program ſolistow!

Bolſchewiſkska Ruska a Jendźelſka.

Wo nĕtcźiſchich ruſko-jendźelſkich pomĕrach „Peſitſki Lloyd“ njeſ druhim ſlĕdowaze ſajimawe ſdźĕlenja cźini: Njedźiwajcy pſchecźiwnoſcze njeſ Moſkwu a Londonom, dha ſo wĕrne byeź, ſo ſo w Londonje kaž w Moſkwje njeoffizielne jednanja wotmĕchaju. W Moſkwje wołoţe Litwinow napſchecźo bolſchewiſkemu póhłanjej Krakińej a napſchecźo Cźicźerinej ſtejiſchcźo ſoſtupuje, ſo ma ſo praſchenje wukraźnoſcze pojcźonki a ho podaŕſkeho wobnowjenja prjedy wſchitkich druhich praſchenjow rosriſacź. Dojednanje ſ Jendźelſkej pak je mózne, dokelž ta dźelenje ſtáry ſajimow w Aſiſkej poſtiſcza. Jeſtſo pak by ſo poradźiło, ſo wo tymle praſchanju ſ Jendźelſkej dojednacź, bychu też ſ jendźelſkim poţerdźenſtwom amerikanſke pjenjezne wiki ſa bolſchewiſkiu Ruſku pſchiſtupne byłe a potom moħł ſo ſyſtem ruſkeho wobnowjenja wutworicź, pſchi cźimż bychu Jendźelſka bóle politiſke, Sjednoczene ſtaty pak hoſpodarſke ſajimy hladałe. Tele njeoffizielne jednanja ſu hižo tak daloko doſchłe, ſo w Jendźelſkej ſ tym licźa, ſo ſo w Londonje Krakin ſ Litwinowom ſaměni.

*

Powěſcź „Peſitſkeho Lloyda“ wo ſbliżenju njeſ Jendźelſku a Ruſkej je ſo mjes tym ſ powěſcźu potwjerdźiła, je ſo Litwinow mĕſto Krakina ſa bolſchewiſkeho pósłanſka w Londonje pomjenował. Ruſka też hižo amerikanſke bo ſajimnje. Nĕkotſi ſaſtupjerjo amerikanſkich bankow ſu Ruſſeje podałcź, ſo bychu tamniſche hoſpodarſke wotnoſcze ſtudowe.

Cangiſolinowe nowe dobycze.

Po poſlednich powěſcźach ſ Cźiki je Cźangiſolinowe wójſko pola Laczawa kommuniſtiſke ludowe wójſko ſbiło. Kommuniſtiſke wójſko ſo. Cźangiſolinowe mandźarſke wójſko ſwoje dobycze ſ wulkej ſpěſchnoſcźu wumuſchuja. W Cźinwangtawje je wulki dźĕl Cźangiſolinowych łódźow pſchiſło, mjes nimi też ruſka tranſportiſka łódź „Oleſ“, kotruż ſu Ruſam prjecź ſwali. Poſlednicha je 2000 muži k poſkhowanju poſtrowanjeho mandźarſkeho wójſka na Kraj wothadźała.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutoru, 23. nalĕtnika.
Victorina a towaſſow.

† 1684 w Budyſinje Korla Hendrich z Nostic, kiž je w času 30 lětnoje wójny dnjownik pisał a so tak z wažnym łužiskim chronikarjom ſtał. — Wo nim je knjez kantor Hańćka z Poršic rjenje we Čitańcy pisał. — Tutón nadobny zemjan běše też z wulkim dobročelom swojich ſerbskich wosadow, do krotychż Budyšink ſłušeše. — Tam ma też swój rowny nad kotrymž je jeho pomnik w žiwej wulkości. — We lětušej protycy je wobraz pomnika, a Budyšinskeje zajimaweje cyrkwiěki. — Njech tola dźensa kóždy raz do Protyki pohlada. Předźenake budźe to prawje! — Stóž swój dnjownik pisa, njemóże nihdy ze zwjeſnym čłowjekom być.

Spomjatkuj sej dźensa ſerbske přisłowo:

Njewonješeńsć žaneje holcy; twoja maćerka je wšak też jónu holca była.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjecźor w 7 hodź. barometer 742, hygrometer —6, thermometer we dnjo +12. — Dźeńſa rano we 8 hodź. barometer 744, hygrometer +8, thermometer —3. Wuhłady na mało ſo pſchemĕnjaze wjedro. — Symiczka traje dale. Mĕrza ſchadźiwu brodu pſchi wolnu tyka. Luże a pſchĕrowy pſchikrywa rano 10 ſm. ſaſwam tuto wjedro njetrje. Jeničke ſpoże, ſo je ſmjerć ſe ſemje. Tuż nabźijomnje tute ſmjerſti bywam ſahubiłe njeſwadźa. Wječera rano leţeſche wyſchina pſchecźo hiſchcze nad połoniſchej Europu. Tak ſ połnozy ſtatny łodźiny powĕtr pſchikhadźa a ſtudźi pola naſ wosbnuch. Słónczko drje derje mĕri, ale wosbuch (loft) je ſymny. Jutſe brjedu ſłónczko 5,57 hodź. ſkhadźa a ſo 6,17 hodź. khowa. Mĕſaczk ſchadźa pſchipołdnja w 1 hodź. a khowa ſo rano 4,13 hodź.

— **K praſchenju pohódnoſcenja ſawĕſcźenjow.** Pſchecźo hiſchcze ſu we wſchelakich worſchtach dwĕle, kaike ſa wĕſcźenja dyrbja ſo pohódnoſcźicź. Nahódnoſcźenju podłeża wſche ţadanja ſawĕſcźenych ſa ţiwjenje a renty ſawĕſcźazych wumĕnjenjow (Lebens- und Rentenverſicherungsverträge), dale ſ tajkich ſa khorowcź, nje-

Khodźiły.

Přenjotny roman wot Ilſana.

3] (Pokračowanje.)

Bórſy ſo Jan wróćźi a rjekny: „Saſtup, knjes na tebje cźaka.“

Hajik ſaſtupi, pſcheńdźe pſchedejſtwu a ſaklepa ſylnje ha durje, kotrejž wjedźechu do bydleńſkeje ſtwy knjeſoweje.

Tutón ſawoła: „nutš!“

Hajik wotewrě durje, ſaſtupiwſchi, pokłoni ſo hłuboko a rjekny: „Bóh daj wam dobre ranje.“

Kaž cźorna mróćźel pſchejĕdźe pſchi tutych ſłowach, na ſokcź ſo barbiaze wobliczo. Tute bě podobnoſcze, ſ cźornej brodu wobdate. Njedowĕrliwje a njemĕrnje ſhladowaſchcźej wuhlocźornej wocźi na tutoho ſchtyrzyſtółětneho muża, kotryż ſo ſdaſche ſtarſchi byeź. Bě to Erich ſe Skaliz, mjehku ſokcu draſtu wobleczeny a cźorne ſidźane nohaźy, niſke ſokte cźrije ſ dołhimi ſchpicźkami a ſlébornymi ſpinkami a na hłowje cźornu ſidźanu cźapku. Tutu wón pſchi hajikowym poſtrowje ſejmuło rjekny: „S dowolnoſczu mojeho knjeſa.“

Knjes nad Skaliſami ſedźeſche na niſkim ſ pſchikrywnom pokrytym ſtole a rjekny: „Sźym tebi wyſchiſche hajikſtwo dowĕrił po ſmjerći twojeho pſredowníka. Chcu, ſo by je runje tak derje ſaſtarał, kaž ſemrĕły. Nĕkeſche Wjelk a bě wporawdźe wjelk. Kóſcźe nĕkotrehożkuli ſ ſ pokłatych podłanow tkaju w lĕſu. Njeczłujeſche wjele rĕcźow a ſaraſy bjeſ kondźenja, kohoż nadeńdźe w lĕſu, a wo kotrymż ſebi myſleſche, ſo dyże dźiwnju kojicź abo drjewo kradnjeź. To bě mój muż! Cźini też tak a njewĕr ţanomu cźertowſkemu Sſerbej.“

Pſchi tajkej rĕcźi dreje ſo poczja hajikej troſchku krej horicź, hdyż ſłyſcheſche, kak wo Sſerbach rĕcźi, ale wědźeſche, ſo w knjeſkej łłužbje cźłowjek ţanoho prawa nima ſaczuwacź, kaž je jemu pſchikroba do wutrobły daka, ale ſo ma ſo ţenoj khilecź a kłonicź a cźinicź, ſchtoż knjeza kajaju. To pak ſebi pſchedewſa, ſo ţenje mordaŕſtwo njeſkuczi, kaž jeho Skaliczanſki knjes namołwjeńdźe w. Jurij bě ſprawny cźłowjek woſtał. Kaž bě jeho ſerbſka luba maćź napomińała, Boże łaſnje dźerţeć, tak bě to pſchecźo cźinił. Nĕ, rabſchu cźhyſche ſam cźerpjeć, hacź koho ſkónzowacź. Tajke rĕcźe njebě wjazy wojakow pſchikhwatało, mózachu demonſtrantow ſ twara wuhnaś. Na wohnjomaj ſtronomaj ſo nĕkotſi ſranichu.

Ratarſke prašenje we Wulkerſkej

Nĕhdyſchi madźarſki wójnſki minister Bela Lindner w dopiſu na Londonſke „Times“ praji, ſo wĕz falſchowanja bankowkow wobſtejnoſcze w Madźarſkej w ſakoſtnym ſpódle pokaſuje. Lindner prĕje, ſo tale naleţnoſcź ſ poſtajenjeni Trianonſkeho mĕrowoho ſrĕczenja ſwójſze a dopokaſuje, ſo ma ſo w ſozialnym twarje Madźarſkeje a wosebje w ratarſkim praſchenju wopraſchajta pſchicźina ſkandała pytacź. Wjazy dyźli połoſza madźarſkeho wobydlerſtwa ſo ſ ratarſtwom ſaběra, a runje tónle dźĕl luda nima ſamoſtatnych politiſkich prawow. Lindner ſo praſcha, hacź madźarſki ratař na runje tak niſkim kulturnym ſkhodźenſtu ſteji kaž ſłowaſki a rumunſki ratař, kotrajž nĕſto wſche politiſke prawa wuţiwataj. Madźarſki parlament je drje w poſlednim cźaſu dwaj ſakonjej wo agrarnej reformje pſchijał, tola też, hdyż budźetaj wobaj pſchetwjedźenaj, hiſchcze pſchezo ſtecźina madźarſkeho kraja w ruzy 1200 cźłowjekow woſtanje, njeſ tym ſo 800 000 ratarjow ani ſłopy kraja njeſmĕje. Tak ſmĕje na pſchikład jedyn jenicźki wulkoſcźonoſcźeć hiſchcze pſchezo 510 gmejnow abo wjaſy dyźli 130 tyſaz hektarow w ſwojim wobſtejeniſtwje. Hdyż tele liczby ſaſtyſchimy, je nam jaſne, ſo madźarſke „konſerwatiwne“ knjeţerſtwo njemóże njeſ ratarſkim ſudom ţaneje ſepjery pſchecźiwo potwórcźerſkim hibanjam nadcźiſ. Hdyż pak bu ſo rola njeſ ratarjow roſdźĕliła, bychu ratarjo ſ najwjerdſchej ſepjeru tu byli. Po Linderowym mĕnjenju by Locarnſki duch hakle w hrjedźnej Europje płacźiwoſcź namakał, hdyż by ſo ratarſke praſchenje w Madźarſkej podobnje kaž w Cźeſkoſłowakſkej roſrišało.

Spĕw, hudźba a narodne reje Serbow!

Wulki ſerbſki koncert ſrjedu, 7. haprleje, wjecźor 1/2 8 hodź. w „Krónje“ w Budyſinje

Wosebity ludowy program ſolistow!

Bolſchewiſkska Ruska a Jendźelſka.

Wo nĕtcźiſchich ruſko-jendźelſkich pomĕrach „Peſitſki Lloyd“ njeſ druhim ſlĕdowaze ſajimawe ſdźĕlenja cźini: Njedźiwajcy pſchecźiwnoſcze njeſ Moſkwu a Londonom, dha ſo wĕrne byeź, ſo ſo w Londonje kaž w Moſkwje njeoffizielne jednanja wotmĕchaju. W Moſkwje wołoţe Litwinow napſchecźo bolſchewiſkemu póhłanjej Krakińej a napſchecźo Cźicźerinej ſtejiſchcźo ſoſtupuje, ſo ma ſo praſchenje wukraźnoſcze pojcźonki a ho podaŕſkeho wobnowjenja prjedy wſchitkich druhich praſchenjow rosriſacź. Dojednanje ſ Jendźelſkej pak je mózne, dokelž ta dźelenje ſtáry ſajimow w Aſiſkej poſtiſcza. Jeſtſo pak by ſo poradźiło, ſo wo tymle praſchanju ſ Jendźelſkej dojednacź, bychu też ſ jendźelſkim poţerdźenſtwom amerikanſke pjenjezne wiki ſa bolſchewiſkiu Ruſku pſchiſtupne byłe a potom moħł ſo ſyſtem ruſkeho wobnowjenja wutworicź, pſchi cźimż bychu Jendźelſka bóle politiſke, Sjednoczene ſtaty pak hoſpodarſke ſajimy hladałe. Tele njeoffizielne jednanja ſu hižo tak daloko doſchłe, ſo w Jendźelſkej ſ tym licźa, ſo ſo w Londonje Krakin ſ Litwinowom ſaměni.

*

Powěſcź „Peſitſkeho Lloyda“ wo ſbliżenju njeſ Jendźelſku a Ruſkej je ſo mjes tym ſ powěſcźu potwjerdźiła, je ſo Litwinow mĕſto Krakina ſa bolſchewiſkeho pósłanſka w Londonje pomjenował. Ruſka też hižo amerikanſke bo ſajimnje. Nĕkotſi ſaſtupjerjo amerikanſkich bankow ſu Ruſſeje podałcź, ſo bychu tamniſche hoſpodarſke wotnoſcze ſtudowe.

Cangiſolinowe nowe dobycze.

Po poſlednich powěſcźach ſ Cźiki je Cźangiſolinowe wójſko pola Laczawa kommuniſtiſke ludowe wójſko ſbiło. Kommuniſtiſke wójſko ſo. Cźangiſolinowe mandźarſke wójſko ſwoje dobycze ſ wulkej ſpěſchnoſcźu wumuſchuja. W Cźinwangtawje je wulki dźĕl Cźangiſolinowych łódźow pſchiſło, mjes nimi też ruſka tranſportiſka łódź „Oleſ“, kotruż ſu Ruſam prjecź ſwali. Poſlednicha je 2000 muži k poſkhowanju poſtrowanjeho mandźarſkeho wójſka na Kraj wothadźała.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutoru, 23. nalĕtnika.
Victorina a towaſſow.

† 1684 w Budyſinje Korla Hendrich z Nostic, kiž je w času 30 lětnoje wójny dnjownik pisał a so tak z wažnym łužiskim chronikarjom ſtał. — Wo nim je knjez kantor Hańćka z Poršic rjenje we Čitańcy pisał. — Tutón nadobny zemjan běše też z wulkim dobročelom swojich ſerbskich wosadow, do krotychż Budyšink ſłušeše. — Tam ma też swój rowny nad kotrymž je jeho pomnik w žiwej wulkości. — We lětušej protycy je wobraz pomnika, a Budyšinskeje zajimaweje cyrkwiěki. — Njech tola dźensa kóždy raz do Protyki pohlada. Předźenake budźe to prawje! — Stóž swój dnjownik pisa, njemóże nihdy ze zwjeſnym čłowjekom być.

Spomjatkuj sej dźensa ſerbske přisłowo:

Njewonješeńsć žaneje holcy; twoja maćerka je wšak też jónu holca była.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjecźor w 7 hodź. barometer 742, hygrometer —6, thermometer we dnjo +12. — Dźeńſa rano we 8 hodź. barometer 744, hygrometer +8, thermometer —3. Wuhłady na mało ſo pſchemĕnjaze wjedro. — Symiczka traje dale. Mĕrza ſchadźiwu brodu pſchi wolnu tyka. Luże a pſchĕrowy pſchikrywa rano 10 ſm. ſaſwam tuto wjedro njetrje. Jeničke ſpoże, ſo je ſmjerć ſe ſemje. Tuż nabźijomnje tute ſmjerſti bywam ſahubiłe njeſwadźa. Wječera rano leţeſche wyſchina pſchecźo hiſchcze nad połoniſchej Europu. Tak ſ połnozy ſtatny łodźiny powĕtr pſchikhadźa a ſtudźi pola naſ wosbnuch. Słónczko drje derje mĕri, ale wosbuch (loft) je ſymny. Jutſe brjedu ſłónczko 5,57 hodź. ſkhadźa a ſo 6,17 hodź. khowa. Mĕſaczk ſchadźa pſchipołdnja w 1 hodź. a khowa ſo rano 4,13 hodź.

— **K praſchenju pohódnoſcenja ſawĕſcźenjow.** Pſchecźo hiſchcze ſu we wſchelakich worſchtach dwĕle, kaike ſa wĕſcźenja dyrbja ſo pohódnoſcźicź. Nahódnoſcźenju podłeża wſche ţadanja ſawĕſcźenych ſa ţiwjenje a renty ſawĕſcźazych wumĕnjenjow (Lebens- und Rentenverſicherungsverträge), dale ſ tajkich ſa khorowcź, nje-

Khodźiły.

Přenjotny roman wot Ilſana.

3] (Pokračowanje.)

Bórſy ſo Jan wróćźi a rjekny: „Saſtup, knjes na tebje cźaka.“

Hajik ſaſtupi, pſcheńdźe pſchedejſtwu a ſaklepa ſylnje ha durje, kotrejž wjedźechu do bydleńſkeje ſtwy knjeſoweje.

Tutón ſawoła: „nutš!“

Hajik wotewrě durje, ſaſtupiwſchi, pokłoni ſo hłuboko a rjekny: „Bóh daj wam dobre ranje.“

Kaž cźorna mróćźel pſchejĕdźe pſchi tutych ſłowach, na ſokcź ſo barbiaze wobliczo. Tute bě podobnoſcze, ſ cźornej brodu wobdate. Njedowĕrliwje a njemĕrnje ſhladowaſchcźej wuhlocźornej wocźi na tutoho ſchtyrzyſtółětneho muża, kotryż ſo ſdaſche ſtarſchi byeź. Bě to Erich ſe Skaliz, mjehku ſokcu draſtu wobleczeny a cźorne ſidźane nohaźy, niſke ſokte cźrije ſ dołhimi ſchpicźkami a ſlébornymi ſpinkami a na hłowje cźornu ſidźanu cźapku. Tutu wón pſchi hajikowym poſtrowje ſejmuło rjekny: „S dowolnoſczu mojeho knjeſa.“

Knjes nad Skaliſami ſedźeſche na niſkim ſ pſchikrywnom pokrytym ſtole a rjekny: „Sźym tebi wyſchiſche hajikſtwo dowĕrił po ſmjerći twojeho pſredowníka. Chcu, ſo by je runje tak derje ſaſtarał, kaž ſemrĕły. Nĕkeſche Wjelk a bě wporawdźe wjelk. Kóſcźe nĕkotrehożkuli ſ ſ pokłatych podłanow tkaju w lĕſu. Njeczłujeſche wjele rĕcźow a ſaraſy bjeſ kondźenja, kohoż nadeńdźe w lĕſu, a wo kotrymż ſebi myſleſche, ſo dyże dźiwnju kojicź abo drjewo kradnjeź. To bě mój muż! Cźini też tak a njewĕr ţanomu cźertowſkemu Sſerbej.“

Pſchi tajkej rĕcźi dreje ſo poczja hajikej troſchku krej horicź, hdyż ſłyſcheſche, kak wo Sſerbach rĕcźi, ale wědźeſche, ſo w knjeſkej łłužbje cźłowjek ţanoho prawa nima ſaczuwacź, kaž je jemu pſchikroba do wutrobły daka, ale ſo ma ſo ţenoj khilecź a kłonicź a cźinicź, ſchtoż knjeza kajaju. To pak ſebi pſchedewſa, ſo ţenje mordaŕſtwo njeſkuczi, kaž jeho Skaliczanſki knjes namołwjeńdźe w. Jurij bě ſprawny cźłowjek woſtał. Kaž bě jeho ſerbſka luba maćź napomińała, Boże łaſnje dźerţeć, tak bě to pſchecźo cźinił. Nĕ, rabſchu cźhyſche ſam cźerpjeć, hacź koho ſkónzowacź. Tajke rĕcźe njebě wjazy wojakow pſchikhwatało, mózachu demonſtrantow ſ twara wuhnaś. Na wohnjomaj ſtronomaj ſo nĕkotſi ſranichu.

Ratarſke prašenje we Wulkerſkej

Nĕhdyſchi madźarſki wójnſki minister Bela Lindner w dopiſu na Londonſke „Times“ praji, ſo wĕz falſchowanja bankowkow wobſtejnoſcze w Madźarſkej w ſakoſtnym ſpódle pokaſuje. Lindner prĕje, ſo tale naleţnoſcź ſ poſtajenjeni Trianonſkeho mĕrowoho ſrĕczenja ſwójſze a dopokaſuje, ſo ma ſo w ſozialnym twarje Madźarſkeje a wosebje w ratarſkim praſchenju wopraſchajta pſchicźina ſkandała pytacź. Wjazy dyźli połoſza madźarſkeho wobydlerſtwa ſo ſ ratarſtwom ſaběra, a runje tónle dźĕl luda nima ſamoſtatnych politiſkich prawow. Lindner ſo praſcha, hacź madźarſki ratař na runje tak niſkim kulturnym ſkhodźenſtu ſteji kaž ſłowaſki a rumunſki ratař, kotrajž nĕſto wſche politiſke prawa wuţiwataj. Madźarſki parlament je drje w poſlednim cźaſu dwaj ſakonjej wo agrarnej reformje pſchijał, tola też, hdyż budźetaj wobaj pſchetwjedźenaj, hiſchcze pſchezo ſtecźina madźarſkeho kraja w ruzy 1200 cźłowjekow woſtanje, njeſ tym ſo 800 000 ratarjow ani ſłopy kraja njeſmĕje. Tak ſmĕje na pſchikład jedyn jenicźki wulkoſcźonoſcźeć hiſchcze pſchezo 510 gmejnow abo wjaſy dyźli 130 tyſaz hektarow w ſwojim wobſtejeniſtwje. Hdyż tele liczby ſaſtyſchimy, je nam jaſne, ſo madźarſke „konſerwatiwne“ knjeţerſtwo njemóże njeſ ratarſkim ſudom ţaneje ſepjery pſchecźiwo potwórcźerſkim hibanjam nadcźiſ. Hdyż pak bu ſo rola njeſ ratarjow roſdźĕliła, bychu ratarjo ſ najwjerdſchej ſepjeru tu byli. Po Linderowym mĕnjenju by Locarnſki duch hakle w hrjedźnej Europje płacźiwoſcź namakał, hdyż by ſo ratarſke praſchenje w Madźarſkej podobnje kaž w Cźeſkoſłowakſkej roſrišało.

Spĕw, hudźba a narodne reje Serbow!

Wulki ſerbſki koncert ſrjedu, 7. haprleje, wjecźor 1/2 8 hodź. w „Krónje“ w Budyſinje

Wosebity ludowy program ſolistow!

Bolſchewiſkska Ruska a Jendźelſka.

Wo nĕtcźiſchich ruſko-jendźelſkich pomĕrach „Peſitſki Lloyd“ njeſ druhim ſlĕdowaze ſajimawe ſdźĕlenja cźini: Njedźiwajcy pſchecźiwnoſcze njeſ Moſkwu a Londonom, dha ſo wĕrne byeź, ſo ſo w Londonje kaž w Moſkwje njeoffizielne jednanja wotmĕchaju. W Moſkwje wołoţe Litwinow napſchecźo bolſchewiſkemu póhłanjej Krakińej a napſchecźo Cźicźerinej ſtejiſchcźo ſoſtupuje, ſo ma ſo praſchenje wukraźnoſcze pojcźonki a ho podaŕſkeho wobnowjenja prjedy wſchitkich druhich praſchenjow rosriſacź. Dojednanje ſ Jendźelſkej pak je mózne, dokelž ta dźelenje ſtáry ſajimow w Aſiſkej poſtiſcza. Jeſtſo pak by ſo poradźiło, ſo wo tymle praſchanju ſ Jendźelſkej dojednacź, bychu też ſ jendźelſkim poţerdźenſtwom amerikanſke pjenjezne wiki ſa bolſchewiſkiu Ruſku pſchiſtupne byłe a potom moħł ſo ſyſtem ruſkeho wobnowjenja wutworicź, pſchi cźimż bychu Jendźelſka bóle politiſke, Sjednoczene ſtaty pak hoſpodarſke ſajimy hladałe. Tele njeoffizielne jednanja ſu hižo tak daloko doſchłe, ſo w Jendźelſkej ſ tym licźa, ſo ſo w Londonje Krakin ſ Litwinowom ſaměni.

*

Powěſcź „Peſitſkeho Lloyda“ wo ſbliżenju njeſ Jendźelſku a Ruſkej je ſo mjes tym ſ powěſcźu potwjerdźiła, je ſo Litwinow mĕſto Krakina ſa bolſchewiſkeho pósłanſka w Londonje pomjenował. Ruſka też hižo amerikanſke bo ſajimnje. Nĕkotſi ſaſtupjerjo amerikanſkich bankow ſu Ruſſeje podałcź, ſo bychu tamniſche hoſpodarſke wotnoſcze ſtudowe.

Cangiſolinowe nowe dobycze.

Po poſlednich powěſcźach ſ Cźiki je Cźangiſolinowe wójſko pola Laczawa kommuniſtiſke ludowe wójſko ſbiło. Kommuniſtiſke wójſko ſo. Cźangiſolinowe mandźarſke wójſko ſwoje dobycze ſ wulkej ſpěſchnoſcźu wumuſchuja. W Cźinwangtawje je wulki dźĕl Cźangiſolinowych łódźow pſchiſło, mjes nimi też ruſka tranſportiſka łódź „Oleſ“, kotruż ſu Ruſam prjecź ſwali. Poſlednicha je 2000 muži k poſkhowanju poſtrowanjeho mandźarſkeho wójſka na Kraj wothadźała.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutoru, 23. nalĕtnika.
Victorina a towaſſow.

† 1684 w Budyſinje Korla Hendrich z Nostic, kiž je w času 30 lětnoje wójny dnjownik pisał a so tak z wažnym łužiskim chronikarjom ſtał. — Wo nim je knjez kantor Hańćka z Poršic rjenje we Čitańcy pisał. — Tutón nadobny zemjan běše też z wulkim dobročelom swojich ſerbskich wosadow, do krotychż Budyšink ſłušeše. — Tam ma też swój rowny nad kotrymž je jeho pomnik w žiwej wulkości. — We lětušej protycy je wobraz pomnika, a Budyšinskeje zajimaweje cyrkwiěki. — Njech tola dźensa kóždy raz do Protyki pohlada. Předźenake budźe to prawje! — Stóž swój dnjownik pisa, njemóże nihdy ze zwjeſnym čłowjekom być.

Spomjatkuj sej dźensa ſerbske přisłowo:

Njewonješeńsć žaneje holcy; twoja maćerka je wšak też jónu holca była.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjecźor w 7 hodź. barometer 742, hygrometer —6, thermometer we dnjo +12. — Dźeńſa rano we 8 hodź. barometer 744, hygrometer +8, thermometer —3. Wuhłady na mało ſo pſchemĕnjaze wjedro. — Symiczka traje dale. Mĕrza ſchadźiwu brodu pſchi wolnu tyka. Luże a pſchĕrowy pſchikrywa rano 10 ſm. ſaſwam tuto wjedro njetrje. Jeničke ſpoże, ſo je ſmjerć ſe ſemje. Tuż nabźijomnje tute ſmjerſti bywam ſahubiłe njeſwadźa. Wječera rano leţeſche wyſchina pſchecźo hiſchcze nad połoniſchej Europu. Tak ſ połnozy ſtatny łodźiny powĕtr pſchikhadźa a ſtudźi pola naſ wosbnuch. Słónczko drje derje mĕri, ale wosbuch (loft) je ſymny. Jutſe brjedu ſłónczko 5,57 hodź. ſkhadźa a ſo 6,17 hodź. khowa. Mĕſaczk ſchadźa pſchipołdnja w 1 hodź. a khowa ſo rano 4,13 hodź.

— **K praſchenju pohódnoſcenja ſawĕſcźenjow.** Pſchecźo hiſchcze ſu we wſchelakich worſchtach dwĕle, kaike ſa wĕſcźenja dyrbja ſo pohódnoſcźicź. Nahódnoſcźenju podłeża wſche ţadanja ſawĕſcźenych ſa ţiwjenje a renty ſawĕſcźazych wumĕnjenjow (Lebens- und Rentenverſicherungsverträge), dale ſ tajkich ſa khorowcź, nje-

Khodźiły.

Přenjotny roman wot Ilſana.

3] (Pokračowanje.)

Bórſy ſo Jan wróćźi a rjekny: „Saſtup, knjes na tebje cźaka.“

Hajik ſaſtupi, pſcheńdźe pſchedejſtwu a ſaklepa ſylnje ha durje, kotrejž wjedźechu do bydleńſkeje ſtwy knjeſoweje.

Tutón ſawoła: „nutš!“

Hajik wotewrě durje, ſaſtupiwſchi, pokłoni ſo hłuboko a rjekny: „Bóh daj wam dobre ranje.“

Kaž cźorna mróćźel pſchejĕdźe pſchi tutych ſłowach, na ſokcź ſo barbiaze wobliczo. Tute bě podobnoſcze, ſ cźornej brodu wobdate. Njedowĕrliwje a njemĕrnje ſhladowaſchcźej wuhlocźornej wocźi na tutoho ſchtyrzyſtółětneho muża, kotryż ſo ſdaſche ſtarſchi byeź. Bě to Erich ſe Skaliz, mjehku ſokcu draſtu wobleczeny a cźorne ſidźane nohaźy, niſke ſokte cźrije ſ dołhimi ſchpicźkami a ſlébornymi ſpinkami a na hłowje cźornu ſidźanu cźapku. Tutu wón pſchi hajikowym poſtrowje ſejmuło rjekny: „S dowolnoſczu mojeho knjeſa.“

Knjes nad Skaliſami ſedźeſche na niſkim ſ pſchikrywnom pokrytym ſtole a rjekny: „Sźym tebi wyſchiſche hajikſtwo dowĕrił po ſmjerći twojeho pſredowníka. Chcu, ſo by je runje tak derje ſaſtarał, kaž ſemrĕły. Nĕkeſche Wjelk a bě wporawdźe wjelk. Kóſcźe nĕkotrehożkuli ſ ſ pokłatych podłanow tkaju w lĕſu. Njeczłujeſche wjele rĕcźow a ſaraſy bjeſ kondźenja, kohoż nadeńdźe w lĕſu, a wo kotrymż ſebi myſleſche, ſo dyże dźiwnju kojicź abo drjewo kradnjeź. To bě mój muż! Cźini też tak a njewĕr ţanomu cźertowſkemu Sſerbej.“

Pſchi tajkej rĕcźi dreje ſo poczja hajikej troſchku krej horicź, hdyż ſłyſcheſche, kak wo Sſerbach rĕcźi, ale wědźeſche

hoše a rukowanje sawěsčenych wumĕnjenjow, sa kotrež dyrbjesche ho po sakonskich postajenjach abo po pschedpismach dohladowanskeje wyschnosće do 14. februara 1924 kak mjenowany premijowy reserwefond w smyśle § 56 sawěsčenskeho sakonja tworić.

— **Nowy direktor Budyschskeje rĕsarnje.** Sa naślĕdnika zemrĕteho direktora rĕsarnje, Stieblera, je ho nětk Awgust Jan Marcin Langhoff w Aue imenowołk. Swoje nowe sastojnstwo w Budyschinje bórzy nastupi.

— **Mĕsłoše**, kiž mohło lohko ze sćĕžkoki mĕć, sta ho pódnjesu dopoldnja wokoło 1/9 hodź. na Bohatej haśy blizko hłownego torhoschća. Konjeŕ Wogatej sapischaśa se Konjcu sylošćischćaj ho na Kotolskej haśy pschi Wobšću mobilownym automobilom a cźerjeschaj bjez wjednika po Kotolskej haśy na Žitne wiki, dale pschez Bohate wrota na Bohatu haśu. Bjliso hłownego torhoschća srašćischaj sylošćiwje skoczeći do sapischaha s jenym konjom k. rĕsnišćerja mišćerja Mettki s Mnišćanje haśy 7, cźerjeschaj hišćeze kruch po khódniku a sastaschaj skónczne pschi drohowej tatarni. Pschi srašćenju ho wobšćedźeŕ sapschaha, k. Mettk, s wosa cźišny. Wón dóstanje hebi ruku pódkny. Też kóń ho srani a wós ho sjemi. Drohowa tatarnja ho s dźĕła rozbi. Swódźenje je, so Wogatej cźornokrai a wós bjeze wischeze schkody wostachi.

S **Dobrućhe.** Pjatk wječor w 6 hodź. wotmĕ ho we tudomnej ludowej schuli roschonowanska žwjatocznosć wotthadźanych schulskich dźĕći. K. schulski wjednik Gruhmert dźerżesche 23 hólzam a hólzam króttku a jadriwu rĕcź, napominasche jich, so bychu byli w žiwjenju prawni a zwĕrni žebi žamomu a powschitkownosći. Jedyn wotthadźaty schuleŕ wobroći ho s mutrobnymi słowami na towaršchow a towaršchi, kiž dale do schule chodźa, na kotrež holza prĕnjeje rjadownje pschećelnje wotmołkwi. K. wuczeŕ Papperitz pschepoda dźĕćom wotthadźeńske wopisma. Też wón wobroći ho s chopkymi słowami na puschćenych a napominasche dźĕći, so bychu byle s dobrymi a wužitnymi cźłowjekami. S chórowym spĕwom, kiž mózny saćišćesć sawostajł, ho žwjatocznosć, na kotrejž ho wjele starschich wobdźĕli, skónczi.

S **Hajnij.** Schulske dźĕći 8. schulskeho lĕta bĕchu sajdźenu žobotu k połdnjejšemu rasej se žwojimi starschimi do schule pschischće. S cźerkluschom wotewri bo rosžohnowanska žwjatocznosć, kotruž spĕwy a deklamazije wobwĕnzowachu. Wošrjedź žwjatocznosće stejeshe rosžohnowanska narĕcź k. wyschschemu wuczerju Domaschki. Dźĕćom, kiž lódź žiwjenja nĕtko žame powjedu, da žobu na puć tioje napominanje: „Muśleće, finjeśce, skutkujće!“ K rosžohnowanskej žwjatocznosći pschisłamknu ho wopyt wuśtajenju dźĕkow schulskich dźĕći. Wuśtajene dźĕła ćmĕdźa we njejpróżniwym skutkowanju a wukonjenju schulskich dźĕći evangelskeje ludoweje schule w Hajnizach w sajdźenym lĕcźe.

S **Hodźija.** Gmejna nowu motorsku žnykawu „malu dobywarku“ kupi. Dobrowólna wohnjowa wobora ji njedźelu dopoldnja hač k Błohaćanskej napscheco dóndże a ju potom s pletwami wupschenou do wóz pschimjese. Popoldnju 1/24 hodź. sestupa ho wobora ke pruśy noweje žnykawy, kotraž bu skónczinje spokojaca. K tomu bĕchu so seschli nasch mĕšćerjanosta, gmejnscy sastupjerjo a wjele sastupjerjow wokolnych woborow a wbow.

S **Hilmy.** Sobotu wječor seśdźechu so naschi wjesnjenjo, so bychu hebi wo załožnju wośmjeroweje woborny wuradźowali. Po dlešćej rosprawje, podatej wot jenoho sastupjerja podwjasaka wohnjowych woborow w Hodźijskim hamtiskim hejtmannstwje, pschija so jenohłósnje natwórk, dobrowólnu woborny załožić. Pschistupichu jako aktiwni (jako wobornicy), hnydom 30 srošćnych muži a wjetscha liczba so jako pasiwne a podpjerace słowaćnych pschisamknu. Komando bu hnydom imenowoli a to jako hejtman k. Jan Pólan, jako wjednik žnykawy k. Cźapa a jako jeho sastupjeŕ knjez Sym. Sćipkawa je so hižo dlešći cźas wot gmejny skałała a budże sa nĕschto njedźelu hotowa. Potom bo wobornizy hnydom fowcźuja, so bychu, jeli nusno było, mógli pschećiwo wohnjej wojowaś. Dalše k temu słušaze drasty a klobuki aib, bo w bliśischim cźasu wobstara'u. Załoženje tajkeje wohnjowoje woborny je sa kóždu wjeś nuzne, dokelż może so pschez to kóždy wobeŕ w nastawanju podpschowaś a tak druhdy wjele nadoby a Bożich darow wótrnu sniczenju wutorhnjeś.

S.

S **Bukez.** Jednora rosžohnowanska žwjatocznosć sjednoczi wuczerjow a dźĕći nascheje schule we wožadnej sali. Też nĕkotsi starschi bohu pschischli, dale nĕkotsi pscheproscheni hoscźo se schulskeho pschedstejećerstwa a wubjerka a k. farař Mjerwa. 49 hólzow a holzow dyrbjesche Bożemje prajicź dźĕćazemu dźĕku a luboś schuli. Sa mnohe sapoczinje so nĕkt khutne wojowanje žiwjenja. Pjecź j nich wopytuja hišćeze dale wyschšchu schulu a tři pschekupsku schulu. K sapoczatkej wuspĕchu dźĕći thĕrluscha: „Hač dotal je Bóh pomhał mi.“ Wotthadźaze dźĕći a dźĕći sjednjeho schulskeho lĕta pschednoschowachu bałnje. K. schulski wjednik Lodny mĕśesche rosžohnowanśku narĕcź ko załoźuje na ława „Wašche žiwjenje budź skutkowanje, wašche žiwjenje budź lubowanje.“ Wjeśeze nad skutkowanjom rosłašni schulski wjednik na hławnych pschikładach saždenoscźe a pschitomnoscźe. Tola starošcź wo wschĕdny khlĕb njedyrbi nutskowne cźuze morieź. Luboścź k Bożu dyrbi tuto žiwjenje rosžwĕtleć. Po rosožełenju wopytnow wupĕchowału wuceŕjo: „Twar, o moja duscha!“ Tak cźehnjeśe do žiwjenja, wy mkodźi, najśépsche pschecze naschich lubych a pschećelow was pschewodźuje.

S **Wósborka.** Wo pogłednjej generalnej shromadźijnje bobrowólneje wohnjoweje woborny so schĕcź nowych žobustawow do słužby wsa. Pscheprošchenje do Radschowa a Khołma so wosjewi. Njewjedrowe straże so rozdźĕlichu. Najeŕ tśĕleńje Max Pótkig, kiž je tśĕleńju 12 lĕt wotnajał a nĕtko rĕsniśtwo dale šaštara, dari cźwiju piwa. K. wopalny mischtr Bjedrich dźakowaśe so Pótkigej sa dar a pschejesche jemu a jeho rjemjeśe žoże a wšo dobre. K. najeŕ tśĕleńje Pótkig, kiž je dobom wjednik dyrbjelskeje woborny dźakowaśe so sa pschećelnosć a proschesche, so bychu też jeho nowy wobkhod podpjerali. K. wopalny direktor mĕśeczanosta Jencź dołmy so w žwojej rĕcźi hischće lĕtnje rosprawy a pschijecza nowych schosćoch towaršchow a wunjeze łóncźnje hławu na mĕśto Wósbork.

S **Górki.** Shorjelske konsumske towaršstwo bě sjawnu shromadźiznu powołało. K. Oswalda se Shorjelca rĕcźesche wo wobschĕrnošći, wujttku a samérach konsumskeho towaršstwa. We sćĕžkowazej rosmotwje wušĕdźny wyschši mischtr Heinrich, so je wožebje nuzne, so ludźe wizowadła a pschikupne hnoje we wulkim kupuja. Wožebje pokaża ho na towaršstwowy nalutowanišći system.

S **Dolnjeje Wódrjeńcy.** Njesłoše s automobilom sta ho tu na statnej dróży. W pogłedninm wokomiku dyrbjesche ludźacy automobil Sćednocźenych nĕmskich tekstilowych dźĕłarjow we Žitawje žonje, kotraž chyśiche hišćeze rune dróhu pschekrocźeć, s pucźa sajeć. Pschi tym pak do sćežora sadźe. Wožoby, kiž w automobilu sedźachu, so se schkleńczowymi kruchami srĕšachu. Młodu knjeńnu dyrbjachu do Žitawskeje kliniki dowjesć. Też njewoshładniwa žonka, kiž chyśiche dróhu pschekrocźeć, do schkody pschińdże. Automobil bě je na stronu wjerchnył.

S **Hórki.** Shorjelske konsumske towaršstwo bě sjawnu shromadźiznu powołało. K. Oswalda se Shorjelca rĕcźesche wo wobschĕrnošći, wujttku a samérach konsumskeho towaršstwa. We sćĕžkowazej rosmotwje wušĕdźny wyschši mischtr Heinrich, so je wožebje nuzne, so ludźe wizowadła a pschikupne hnoje we wulkim kupuja. Wožebje pokaża ho na towaršstwowy nalutowanišći system.

Kospodarski rozhlad.

Wutoru, 23. mĕrza 1926.

Burša sandźenu žobotu w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowsk. frank.	14 83
1 jendelski punt	20,89	100 cześkosł. krónow	12 41
100 schwajz. frankow	80,76	100 wólsk. markow	52,33

Efekty bĕchu wječera na Berlinskej bursy nimale kruce, posdźischo so kursy wotdźerźowachu. Wójnska požeżonka stupi hač na 4,02 sa 1000 hr

Produktowe wiki sawostachu nimale skrućene, rožka samo 5 np., sa zentnaŕ dobu. Wukraj powsć so wotdźerźowace płaćišny dźerżachu, kupcy pak do nich njeswolichu. Wobzarka płaćeśesche zentnaŕ

w Drježdźanach

pschenicy 12,60—12,85 hr., rožki 7,80 hač 8 hr., jećmjenja nałĕtnjeho 8,25—9 hr., wowsa I. 9—9,20 hr., II. 8,25—9 hr.,

w Berlinje

pschenicy 12,75—12,95 hr., rožki 7,80 hač 8,05 hr., jećmjenja nałĕtnjeho 8,30—9,50 hr., nałymneho 6,90—7,60 hr., wowsa 8,10—8,65 hriwnow,

w termijowym wikowanju

sa mĕrz: pschenicy 13,65—13,75 hr., rožki 8,55 hriwnow,
sa meiu: pschenicy 13,52—13,65 hr., rožki 9,02—9,05 hriwnow,
sa julij: pschenicy 13,60—13,70 hr., rožki 9,30 hriwnow.

Na pschedaŕ

Krowa podšobna w Kanjenzu, Dolinska haśa 1. — **Młoda krowa** w Wĕsej Horje cźo. 20, w Hornjej Hórzy 19, w Połpizach 10 posa Klukscha.

Jałowja šuclena we Syalach 61.

Srĕbrjej, lĕtnej a dwajśĕtnej, w Radworju 85.

Byk wubrany, we Wojerezach, Wilhelmowa haśa 11.

Kolo motorske, H. Bjar w Hornjej Kinje 15.

Sso pytaja:

Pohonc, 17—20-sĕtny, Henig w Pschiwĕcźizach.

Holza do domu k 1. 4. w Budyschinje, Jurjowa haśa 13 bejśa. — Holza, starscha 20 lĕt, w Budyschinje, Jurjowa haśa 18, w rĕsniśkich kłamach so pschedstajicź pop. 1—3 hodź. — Holza, do Budyschina, Khěž. haśa 21, so psched staśicź wutoru a žrjedu.

Pschedawarka (bjez Bubikowy), Albert w Budyschinje, Kotolska haśa 28.

Drjewowa awkzija.

Sstrjedu 24. 3., dop. w 9 hodź. na Cźichonjanskim rewěrje pschi Jeleśnizy k połnozy wot puca s Maleho Wielkowa do Libuchowa:

50 dołhich hromadow twjerdeho drjewa,
20 brĕzowych sdonkow.

Ssudnizy na pschedaŕ.

Sstrjedu 24. 3., dop. w 10 hodź. w Sslepom w hoscźeńcu „K żeleśnizy“ zentrifugi, motorske koło, schijace maschiny, rĕblowane ruczne wojwezki a wschelaka kolesarska potrjeba.

Schwórtk 25. 3., dop. w 10 hodź. w Bĕłym Khołmcu we Grundmanez hoscźeńcu: hospodarski, kryty a skótny wós.

Pschip. w 1 hodź. we Łašu w hoscźeńcu pschi torhoschću: kowaniski aparat, muźaze a žonj. koleso a mobla.

Popołdnju w 3 hodź. w Hermaneźach w korczni žonjaze a muźaze jĕdne koło.

Pop. w 5 hodź. w Delnim Wujeźoze w Haschkez hoscźeńcu schkleńczany khamor a sofa.

Wjerzor w 6 hodź. we Luczu w hoscźeńcu: elektr. motor.

Natk 26. 3., pschip. w 12 hodź. w Cźišnowje: 3 klamarske wozy. Kupcy sejdu so pola gmejnskeho pschedstejećerja.

Skrowe depesze.

Barlinske produktowe wiki, dźensa dop. 3/11 hodź.: Pschi žnadnem wobroczе wiki skerje žłabsche. Tendenza cźicha.

Dop. 3/12 hodź.: Kaž psched hodźinu. Tendenza jara mĕrna.

Płaciźny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wotjowe žywjenje wo tuni abo 1000 kg, sewał 100 kg, płaciźny po złotej hriwnje.

	22. 3.	20. 3.		22. 3.	20. 3.
Pschenica	255-259	255-259	rapš, wošmišći	14,70	14-14,70
rožka	155-161	158-160	poch. metaka	14,00	14,00
nałet. jećmjeń	164-19	166-190	jerabeła	25,00	—
nał. jećmjeń	138-152	138-152	bĕrnjaze krupy	13-14,00	13-14,00
nowik	169-173	163-173	buny	20-21,00	20-21,00
kukmrjca (Mais)	162	—	wota	25,50	25,50
pschenicn. muka	32-36,25	33-36,25	lany wobsišći	18-18,60	18-18,60
rjana muka	22-24,75	23-25,75	mohrn kupiny	12-12,50	12-12,50
pschenic. wotr.	10 40	10,40	rolte kupiny	14-14,50	14-14,50
rjane wotruby	9 40	9 40	hruno, 50 kg	3,40-4,00	3,40-4,00
rapš	840	840	žłoma, rjana	0,80-1,40	0,75-1,35
lane žywjo	—	—	„ pschenic.	0,90-1,35	0,70-1,25
hróch	23-25,00	22-25,00	„ wowsina	0,60-1,30	0,80-1,30
pjelušći	20-21,00	20-21,00	„ jećma	0,80-1,80	0,80-1,20

Drježdźanska burša.

pschenica	252-257	bórnaze krupy	16,00-17,00
rožka	156-160	pschenicz. wotruby	9,30-10,20
nałetni jećmjeń	135-195	rjane wotruby	9,30-10,30
nałymski jećmjeń	—	pschenicna muka	37,00-39,50
wowsa	165-180	rjana muka	24,00-26,00
cźerwjeny kleśel	220-250	woka	27,00-28,50
rapš	330-340	pjelušći	25,00-26,00
kukmrjca (Mais)	187-192	hróch	27,00-28-50
žuche truchnjeńi	10,60-11	zokrotny truh	17,00-19,00

Płaciźny rĕsneho stotu na Drježdźanskich stótnych wikach.

23. mĕrza 1926. Płaciźny po zenin. a st. hriwnach.

Stótne druźiny a wojnamjenjenje.

Woły: 127.

Połnomłasne, wukormjene, najwutśišće rĕsnje hódnośe hač do 6 lĕt	50—53
Młode młasne, njewukormjene, stasche wukormjene	43—47
Mjenje wukormjene młode, derje pjewowane stasche	37—40
Mjenje pjewowane wšitcy starosche	30—35

Byśi: 213.

Połnomłasne, wukormjene, najwutśišće rĕsnje hódnośe	50—54
Połnomłasne, młódsche	47—49
Mjenje wukormjene młódsche a derje pjewowane starsche	42—45
Schpatne	38—40

Jałowje a krowy: 263.

Połnomłasne, wukormjene krowy nejwutśišće rĕsnje hódnośe	49—51
Połnomłasne, wukormjene jałowje najwutśich, rĕsnje hódnośe hač do 7 lĕt	43—46
Stasche wukormjene krowy a derje wuwite młódsche krowy a jałowje	37—40
Derje pjewowane krowy a njerje pjewowane jałowje	32—35
Mjenje a schpatnje pjewowane	24—30

Cźelata: 1099.

Najlépsche wukormjene	82—85
Mjenje wukormjene a taste wot zyze	76—79
Schpatne	65—70

Mowzy: 357.

Młódsche a starsche wukormjene	58—62
Starsche wukormjene	50—56
Mjenje wukormjene (Merzichafe)	38—46

Swinje: 2349.

Połnomłasne, wobešłych rasow a ich skrućenjow, hač do	80—82
Wukormjene	83—85
Mischne	78—79
Schpatne	75—77
Ranzy a kundrozy	55—75

Z Łužicy.

S **Delnjeje Wódrjeńcy.** Njesłoše s automobilom sta ho tu na statnej dróży. W pogłedninm wokomiku dyrbjesche ludźacy automobil Sćednocźenych nĕmskich tekstilowych dźĕłarjow we Žitawje žonje, kotraž chyśiche hišćeze rune dróhu pschekrocźeć, s pucźa sajeć. Pschi tym pak do sćežora sadźe. Wožoby, kiž w automobilu sedźachu, so se schkleńczowymi kruchami srĕšachu. Młodu knjeńnu dyrbjachu do Žitawskeje kliniki dowjesć. Też njewoshładniwa žonka, kiž chyśiche dróhu pschekrocźeć, do schkody pschińdże. Automobil bě je na stronu wjerchnył.

Zapósłane.

Lubi wĕrywbratrja Bukezańskeje wožady, Sserbsko a Nimcy! S wěstese strony, kotraž so hewak malo wo zyrkej a jeje naležnosće stara, hromadźa so podpisma sa to, so by so pschi naschej zyrkwi hischće pomozny duchowny pschijaźił. Duchownemu a zyrkwinskemu pschedstejećerstwu pak tale strona nicźo wo žwojich samérach fojślła njeje. Tehodła lubźu, pschetoj samo Nimcy praja, so žo tu wo nĕkajki schcźiwanzu jedna. Tak njestaj nichtó swoje cźesne mjeno na liscźinu, jeli nĕkajki posłok tuteje strony k wam pschińdże.

Jan Paler.

Najnowiše z cyłeho swĕta.

— **Schkrowa powĕsć** wo wjedrje za jutše **žrjedu.** Dale rjane a hymne. Wjeczorna a žrjedźna Europa nĕschto mišćiho, w rańschej dale mjerniše.

Njedźelu w nozy je w Glauchawje wuczerka Barthoz najśĕrje w buchownym sacźěmnjenju žwojeho nana a žwojeho 14lĕtneho bratra sajźĕlła a je žebi potom žama cźeśe tĕlne rany natśĕła.

*

W shromadźijnje sozialdemokratiskeje strony we Drježdźanach-Strjesenje žu wobšamkli, 12 sozialdemokratiskich sapósłanzow j ranscheje Sakskeje, kotśiž stronje wjetśichny w žejmje pschiłuchscheja, je sozialdemokratiskeje strony wusamknyć.

*

Pschi sniczenju stareje munizije je žo pjatk popoldnju w muniziśiskej składowni w Zeithainje cźeśe rozbuchanje njeźboże stało. Na hač dotal njewusajźnjene waschnje munizišći pschedmjet rozbuchny. Dwĕ wožobje žo cźeśko ranitschkej, dwĕ lohko.

*

W Birminghamje w Jendźelskej je wyhoła pĕž rozbuchła. 16 wohobow je žo morilo, 17 je žo cźeśko ranilo. Po rozbuchnjenju je sta tunow rojeschrjeneho metalla wula. Ludźo, kotrychž žahły metall doscźahnu, njemógachu je wjazy wutkowaś.

Přesadźeny nawoženja.

Hdyž Wjerichej brašćka pšichi někajkej ześitwje nječhto cźinić mjeješe, to běše kóždy ras žorta dosć. Ale ženje hišće so tak žmjeli njeišmy, hač hdyž ßej Kašpor ez Arnošćt Kundraćej Madlenu sa žonu wša. To měješe so takle:

Lěšny Kašpor — tak mjenowachu jeho, dokelž blišćo pšichi lěku bydlešće a k rosdźělej druheho, tiš źriedź wšy ßydleše — žiwješe so ßdaleny wot ludźi a khěžow. Tydźenje dołho njewidźeše Kašpor — ś wuwłaćom ßwojeje hospody — ßaneje žiweje dušče we ßwojim statoku. Ale lěšne schłony kukachu jemu pšeches wrota a do woknow. Dokelž też njedźelu cźasa njenamaka, niž dale hač do pośledniejšo zyrkwinskeho kucźita doběžeć, so by w prawym cźasu sašy ś njeho won był, wodźiwi nasch Arnošćt pomaku. Cźorne włosy, na kotrychž hnydom Słowjana spółnaješch, roščešchu jemu hač na cźoło dele, p'ches wuschi a sady daloko pšches khornać. Schešcherjata a schepjerata broda p'chikry wjazy hač połozju mjeswocźa a stupašče nimale hač k mikawcźkam. Sswjatk a pjatk, w lěcźe a zymje khodźeše Kašpor w ßamym wobleczeńu, w kabace še kožmateho ßuknja a na hłowje w šcherym mjechim tkobuku, kaž pležnikym. Hač běše jeho dalšcha nadoba njedźelu hinašcha hač dźěkowny dźeń, to njemóžeše še wěsto'cźu nichtó prajicź. Tuž ße Kašpor dźiwacź njetrjebaše, so jemu ludźo „lěkny bar" narjekowachu. (Mjedwjedź jim hišćeše tak ßnaty njebě).

Po ßwonkownym mózachu jeho ßa pokštałtneho dźerżeć. Ale pośledne schtwórcźłéto běše halke do tłizeteho léta źiwjenskeho sastupik. A runje w tym cźasu běše ßej Kašpor wumyślik, na ześitwu khodźicź. Hospoša, kotraž ßarohy dla wjazy ho'podarstwu p'chedstejecej njemóžeše, běše jemu prěnjeho makeho rózka wupowědźiła. Tak pschińdże Kašpor do wuskocźow. Sa druhej dźowźu ße wobhładowacź, kotraž ßnadź jemu ßa měšaz abo hišćeše prjedy wupowědźi — cźekeđźi je to někto jara łokhe cźinjene — ša to ße wulźnschnje podakowa. Tuž ßej wotmyślł, žonu pytacź a w'acź. Ale žana ßo jemu tak njelubje'če hač Kundraćej Madlena we Wonczach. Też njechašche žanu druhu k „lěßnej burowzy" sčinicź.

Ssrjedź wulkeho rózka poda ße na ześitwu. Dokelž k ßwojej rěcźnimošći wjele dowěrу njeměješe, w'a ßej Wjerschcej brašćku ša pschewodnika. Tón dyrbje'če, hdyž ße rěcźna nitka pschetorhny, ju wośpjet nawjaćowacź, schtož jemu cźežko njebě . Měješe najwjetšu rěcźniwosć daloko a schéroko. Kaž dźeń brašćaju świetscha.

W najlěpschej myślł pschińdźeschtaj do Kundraćej ßatoka. Madlena bóry sacźu, schto ma to rěkacź. A tuž njebě'če pschejara rosswjeßelena a njechašče do „łišaleho jabłuka" łušnyć. Hatle potom, hdyž ji brašćka tak ßtrádźu do wucha schepnu wo rjannych Kaschporowych polach a klinkotatych tolerjach, da ßwoje słowo. Ale pod jenym wuměnjenjom: So ßej pola krawja nowe wobleczenje ßkasa a pola barbéra włosy a brodu dočźišta „kultiwérowacź" da, so by na cźłowjeka podobny był. Hdyž ße Arnošćt trochu ś wotmołwu dlje'če, ślubi na jeho město brašćka ßwjatocźnje a wótrje:

„Haj, haj — na moju dušu budźe ßwój łabat wobnowiciź a ßo w mjeswocźu wupikacź dacź łaž hrabja."

Na podłožku tutoho ßlubjenja ßo ślub wob'amknu. Arnošćtej ßo to najpriódzu prawje njeßdaše. Ale duzy po puću halke praješe:

„Ty, Pětrje, Madlena je tajka horda, ś wyšoka. To ßej njejßnym mysłik."

„Tej cźłowjéj tón dyhu ßdrěcź a ponižnosć nawucźicź. Ale poštacź dyrbiš."

To jemu Kašporej Arnošćt ślubi. Hdyž běschtaj ßo nadoßcź dorěcźałoj a wšcho rospowědałoj, dźěše brašćka ßpokojeny a we wjeßołej myślł do doła, do wšy.

Hdyž ßo na farje pschi wěrowanju kim pruhowanju *ßetkaschtaj, njebéše ßo Kašpor ßwonkownje wo nicźo pschemėnił.* Też niž, hdyž ßo druhemu a pośledńemu rasej pschipowědaschtaj. Dale nośeše ßwój kośmaty łabat, broda rośčeše jemu do mjeswocźa a włosy wiśachu p'che thornar na khribjet łaž dorosčenemu Židej. Měješe woprawdźe napohlad lěßneho mjedwjedźa, ně bara, łaž ludźo prajachu.

To wěso njewěsću mjerśasche. A w tajkej myślł napißa jemu wschědnu zedulku: Je-li ßo do wěrowanja we brašće a ßwonkownym njeporjedźi, cźeknje jemu pschi woštarju abo hišćeje prjedy. Chże ßej cźłowjeka wßacź, niž pak někajkeho ßcherschaka. Tutón dopiš jeho palešče. Ale na njón njewotmołwi.

Tak pschińdże kwašny dźeń. Na rańschich ßmérkach wlecźeše žno ßo Kašpor k brašcźu. Pětr hižo na njeho cźakaše a ßapocźa hnydom ś porjeńcźenjom brody a włosow a to ś njewschědnej wuschitnosću. Dźeše hać dwě hodźinje dźěłasche na nim ś nožizami a ś britweju, ße schcźěrku a cźeßakom, ś wodu a mydłom. Włosy praléša padachu w cźornych łudźerjach k semi. Nětko scźěhowaše drobnische dźěło. Žyle mjeswocźo jemu frišérowaše a měješe hładke wobliczo łaž knjes farař jutrownicźu. Ani jeneho łošmicźka njebéše widźecź. Do włosow ßcźeßa jemu runu žmuhu a łejachu ßhładkowane ł wobémaj ßtronomaj. Temu pschińdźamkny ßo ponowjenje wobleczenja. Našch Pětr rośumješe ßo też na krawcźiśtwo a wodźeše jeho runje tak derje łaž ßwój brašćišk. Ša wěrowanske wobleczenje Kaschporej Arnošćta běše wšě ßwoje rjemjeślowe wumjeśtwo nałożowacź. Derje wupraßowane kholowy ße ßteja cźej ßałdu, ßomocźany łaz ś błyschcźatymi kneflami, ßněhbéły ßtejacy thornar a cźorny ßeklaty ßchlips a cźorna łuknja — wšcho ßedźeše łaž być dyrbi. Drasta njebéše zyle po burśtu też niž zyle po měschcźanśku, ale rjana a pschišłojna. Na niczo njebě nasch Pětr ßabył. Słoty cźaßnik ś połłocźanym rjeczaśkom wiśaseho na łazu a nowy wyßoki kłobuk debješče jeho nětko „kultiwérowanu" hłowu. Pětr ßtupi ßi krocźeje wrócźo a pruhowaše ßwój ßkutk. Hdyž běše pschi pschihotowaniu huścišcho ßkradźu ßmjak, wuraiv nětko wótrje a plazaše ßo ś wobémaj rukomaj na kolenje. Wša wulki ßchpihel ße ßcźěny a poda ßon nawoženi. Kukaše do njeho, hladaše a hladaše a wozji a huba ßo hźeń a bóle wotewrišchtaj. Nadobo muraiv:

„Khóts cźert a hela, schtóha to je?"

„Pschimi jeho ša nos, ßnadź cźi potom praji, schtó je."

A wo'pjet hladaše Kašchpor do ßchpihela. S njeho ßhładowaše młoda, ßhładke mjeswocźo bjes brody, kotreż ś moderneho wobleka kukaše. Sslepjachu jeho wocźi? Woprawdźe, tak młody a rjany wón tola być njemóžeše.

„Ssym abo njejßym?"

„Sso wě, ßo ßy, Kaschporej Arnoschcźe."

„Pětrje, wěr mi, mje ani njewjeśta, ani kwašni hoście njeßpóznaja."

„Jadyn cźłowjek. Ssamo twoja macź, bych-li žiwa była, by ßu'a nimo schła."

„To budźe žort ša dźeßacź tolec."

„Ale jenoź, je-li twoju rólu derje hrajeśch. Kedźbuj, schto cźi praju. Dźi nětko do korcźmy k ßwacźini a měschej ßo do tamnych kwašnych hośći. Ale njepowědaj wjele, cźiu, łaž by dybawy był. Połdźiśchо pschińdu też a cźe jako wojeńskeho towarścha nawoženje wudawam."

Arnošchtej ßo wężka lubjeśche. Dokelž ś wonkownym wośnowjenjom jeho kuraža roścźeśche, njeßtróži ßo ßwoje róle.

Deleka w Lipowej korcźmje njebé'če hišćeże hośći. Tuž ßo nawoženja ke kachlowemu błidłu ßnadny a ßej ßchłenzu wina łaka. Pincźnicźka a korcźmar mějeschtaj jeho ša ßuseho. A dokelž ßo ße ßłowami khětro dajeśche, njewobcźežowaschtej jeho ś dalšchimi pra'schenjemi. Mjes tym dóńdźechu niewjeśta, jeje ßuśodźa a p'chiwuśni a ßeßnadchu ßo wječeße ł błidłu. Wschitcy ßhładowachu na ßuseho ho'cźa. Arnošchtej dźě'če ßatoßnje na ßmjecźe a dyrbjeśche ßo wo'pjet do jańka łuśnycź, ßo njeby wupraßnył. Wórßy móześche ßwoju thwalbu ßpěwacź ßtyčhcźeć.

„Hdźe je lěßny muž?" da'če ßo njewjeśćinu wuj ßtyčhcźeć. „Słónczńnje je ßabył, je ju dźeńßa nawoženja."

Hnydom druhe hłośny dodachu: „Tón ßo ßwojeho dotalneho waschnja dźerži. Pschińdże posdźe do zyrkwje, łaž hewak."

„A njewjeśta njech jeho krucźe ša ruku dźerži, hewak do łónza wěrowanja njewudźerżi."

„K wobjedu žno pschińdźe, prjedy na ßadyn pad. Dyrbi najprjedy lěß w mjeswocźu puschcźicź, a to je dołhe dźěło."

„Chžy-li zyke kěrki ša wuchomaj ßpuschcźicź, dyrbimy hač do ßwjateho Nana cźakacź."

(Skónczenje pschichodnje.)

SSwóbne powěśće.

Sßlubjenaj: Melitta Illingez we Hainewaldźe a Franz Nierth w Budyschinje.

Semrěli: Maria Ackermannowa rodź. Gudźiz w Budyschinje, 87 lět. — Jan Hermann Schmiela, kubłaŕ we Wernbruchu pola Kamjenza, 70 l. — Karla Wróblik, reserwny lokomotiwny ßwednik we Wojerezach, 42 lět. Maria Marjeja w Zibźinym, 20 lět.

Hamske wozjewjenja z Budyšina.

SSsudnišći ßo pschešadźuje ša hotowy pjenjes:

Ssrjedu 24. měrza 1926, hdy. ½11 hodź. w Nješwačidźe (na kupjenje ßmjatšeni ßeńdu ßo na dwórnischcźu): żeßna brašchla, rólowanišći wóz, dwanamo.

Schtwórtk 25. měrza 1926. pop. w 2 hodź. w Hnaschcźanych cźo. 14 (na kupjenje ßmjatšeni ßeńdu ßo na gmejnßkim hamcźu): 8 kotłow pódjacje żelesnizy ś wjerćidłom, nachtežeńska lowrja, podstawk ša nakhileńsku lowriju, żelezny wjeraš, nětko 8 m. dołhi ł 2 grot. powjasomaj a wodowej plumpu ł 2 schlauchomaj.

Ssudnišći wukonjeć w Budyschinje.

Towaŕstwowski powěśtnik.

Towaŕstwam a zajimowarjam — wułšt do Prahi a Českosakskoje Świcy. Wospjetujemy, štož smy před 5 njedźelemi wozjewili: Štóž chce so na tutonašim lětušim wulšu wobdźělić, dyrbješe so zamołwić hač do 15. III. z připołożenym 2,50 hr. Podlěji smy připowědźeński termin na 31. III. To je posledna możność. Za pozdźiše připowdźenja njemóžemy rukować dla nóclěchow a zastupnych kartkow na Wšosokolsku olympiadu. Organisowanje wulšta stawa so přez towaŕstwa. Hdyž kotrymž możność k zamołwjenju njeje data, ma so direktnje w podpisanem sekretariatu zamołwić. Hlej Domowininy kućik. Sekretariat Domowiny.

Budyšin. „Nadźija" zeńdźe so dźensa wutoru (23. III) wječor we 8 hodź. w „Kat. towaŕšowni" na Garbošskej hasy k spěwnej pruzy za příchodny koncert. Bratŕa, sotry, hosćo, přińdźće wšitcy, wočakujemy was w połnej ličbje. — Dirigent ja k. kantor Šołta. Předsydstwo.

Bukecy. „Radosć" zmeje jutře srjedu wječor we 8 hodź. spěwanje. Wšitcy njech cyle wěsće přińdu. Nowe sobustawy su nam witane. *Dirigent.*

Dirigenća serb. spěw. towaŕstwow a druzy zajimacy so dla nowowudaća „Towaŕšneho Spěwnika" na sobotu (27. III) pop. ¼4 hodź. w Serbskej kofejowni w Budyšinje přeprošuja. Štóž sebi přiwzaće wosebitych spěwow přeje, njech je sobupřinjese abo připósćele. J. Słodeńk, zarjadnik.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornobóh" zmeje štwórtk, 25. měrca, wječor we 8 hodź. pola knjeza Zmija na Christianskej dróży 22 swoju měsačnu zhromadźiznu. Hosćo a Serbja, kiž njejsu hišće składnosć měli, su do našeho towaŕstwa zapisać dać, su wutrobnje k tomu přeprošeni. Předsydstwo.

Hrodźišco. Spěw. wotrjad „Zerja" zmeje tón tydźeń srjedu spěwanje w Njechornju.

Khrósćicy. „Ratařski dorost" za Khrósćicy a wokolinu zmeje njedźelu, 28. měrca, pop. w 4 hodź. pola Natuša w Kukowje měsačnu zhromadźiznu. Jara ważne wobzamknjenja. Přednošk. Kóždy sobustaw dyrbi wěsće přińć. Předsydstwo.

Porśicy. Tow. „Swěra" zmeje srjedu (24. III.) wječor ½8 hodź. zhromadźiznu pola Handrikec. Přednošk ze świetłowobrazami je přilubjeny. Předsydstwo.

Radwoŕ. Hudźbna Jednota zmeje jenoź tón tydźeń spěwanje: pónjedźelu žónske; srjedu a pjatk wšitcy! Kóždoho hłós je nuzny! N.

Radwoŕ. „Sokoł" zwučuje srjedu wječor we 8 hodź. Kóždy ma přińć. — Dźěći zwučuja štwórtk (25. III) pop. w 4 hodź. Te, kotrež jutry šulu wukhodźa, maju zwučowansku drastu sobupřinjesć. *Načolnik.*

Ralbicy. Jednota Sokoł ma jutře wutoru (23. III.) zwučowanje. Kóždy njech swój přinošk sobu přinjese.

Sowrjecy. Spěw. tow. „Sokobik" zmeje tón tydźeń wutoru (23. III) wječor we 8 hodź. zaso spěwanje pola Palerjec w Sowrjecach. — Prosymy, zo bychu wšitke sobustawy z wěstosću a z časom přišli, dokelž chce knjez dirigent z dypkom we 8 hodź započeć. Spěwniki sobu přinjesć! — Po spěwanju zwučuja Sokoljo. Přiwdźće přecy wjacy nowych serbskich přećelow sobu! Předsydstwo.

Swinarńja. Jednoty Sokoł w Pančicach, Wotrowje a Khrósćicach maja přich. štwórtk wječor ½8 hodź. zaromadnu skhadźowanku w Swinarńi pola Šwonca. Přednošk ze świetłowobrazami. Dowuradźenje dla jězdby na Sokolski kongres w Prazy (2. - 5. julija) a druhe należnosće. Wočakuje so, so wšitcy Sokoljo přińdu, też hosćo a přećeljo Sokolstwa su nam lubje witani. Pančićanska Jednota.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleń w Budyšinje. — *Zamołwity za hospodarski dźěl: Arnošt Bur* w Brěžcy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Serbske a němske spěwarske a šulske knihi

ma w bohatem wubjerku

Serbska kniharnja w Budyšinje

na Lawskich hrjebjach.

Nawěstki přinjesu wužitk!

Dwanowe přikrywy wot 5 hr. sem

přikrywy na sofy, dołhe 2.50 hr. mužace borchentowe košle 2.50 h. łož. płachty, łož, předłožki 1.50 h. **Erler** na Z. Lawskej hasy 10.

Nowa

kružna pila

(Kreissäge) je tunjo na předań

w Smjerdźacej čo. 13.

Bidowe ruby, kuchinske šaty W. Köhlerowa, Hłow torhošću 9.

Wóz do hospodarstwa a żeleznу pluh je na předań **w Smjerdźacej čo. 3.**

Lohkoběžace, wobstajne a krute su moje

Pfadfinder-kola

z dwě lětnem rukowanjom wot **68** hr. sem

Sijace maśiny, rěćadła, gumije, latarnje atd. — Tuńše płaćizny!

Ill. katalog darmo

Emil Lewy

w Hildesheimje.

Najlěpše kupne žórło za dalepředawarjow.

Dźowku

do hródže pyta hnydom

Měrćink w Khelnju.

Živnosć

přez 6 kórcow wulka z masiwnymi twarjenjemi je za 5000 hr na předań. Napłaćić maja 1000 hr.

Bliže je zhonić pola **Měrća w Jenšecach** pola Rakec.

Přikrywy za sofy a diwany

na mowše pokazki, wulki wubjerk

K. Erler, na Žitn. wikach 11

5 srěnich běhakow

5 sylnych běhakow

je na předań

w Małečeńcach čo. 14.

Žo je so namaj

strowy synk narodźił

wozjewimoj z dźakownej wjesełosću

Dr. med. Šnabel, lěkaŕ za dźěći

a mandźelska Lota rodź. Kellerec

W Budyšinje, 22. měrca 1926.

Příloha k číslu 68

SERBSKE NOWINY

Wuloru, 23. měrca 1926

Něsto začonić?

Tutón podawk leži daloko wróčo, šmadź dwě čłowjeskej žiwjenje a wjazy, a sta žo w dobrym starym aźu, hdyž w městach sćeže rěiny a melny dawk šeł dadu a na'chi dźědoju a wowki w šastarskich wosach a šwěcże karkowachu.

Snata burowka poda žo teź ras ſ tajkim wosom na aloku jěłu do Drježdźan. Pohonc̀ na wuſkotim šyrole rumny sadni wós połny rjanych a trěbnych wězow, so y dołha jě ba snjeſliwa hyła. W Drježdźanach, hdźež ſtischcże żelesniza njeſeſdźesche, chyłsche wjazy dujow wa- ſtać a tuž wsa rjanej ſuſchenej plezy žobu, kaž je derje ſwirkormjene ſwinje na wězach maju.

Pſchi ſawěrje pſched měſchčańſkimi wrotami praſcha ſo złowny ſtražnik ſ khutnym mjeſwocžom: „Macże ſčiſtu ſagowacź?“

Kaž winowatoſcź ſtebi žada, žona wotmołwi: „Sſo wě, dwě plezy.“

Złownik: „Hdźe dha je macże?“

Žona na wosowej deſzy ſtedźo, ſpody ſo pokaſujo: „Sſedźu na njeju.“

A złowny ſtražnik ji poſměwkujo wotmołwi: „Aj, aj — Wy rjenje žortujeczje!“

Bjes ſta wjeſeſchtej ſo plezy do města k wjeſelu wſchěch wobdźělenych.

Mjez hobrami a palčikami w Africy.

J. Roome, ſekretar jendźelſkeho bibliſkeho towarſtwa, je wěſty rekord ſ tym dobył, ſo je Afriku pjeć króć wot wjeczora k ranju a wot juha k ſtewjeru pſchepucźował, ſchtož hač dotal nichtó dospěł njeje. Tute jěły je ſ dźěła pſches zyłe nje'nate a dźiwje krajiny njewobrónjeny, jenož ſ jědnym kokom a fotografiſkim aparatom, pſcheměrił a wo tym w jenej jendźelſkej nowinje piſał a wobkrucził, ſo to zyłe jednorje było njeje. Tam piša: „Njeſměſch dźiwich ludźi a dźiwje ſwěrjata ženje wabicź. Prajiſch jim „dobre ranje“ a dźeſch dale. Sſym liwam, leopardam a dźiwim bykam hač na 40 kroczel blikko pſchiſchoł a pſchi tym wobſteji ſtajnje ſtrach, ſo njeſwinowaty ſa winowateho cźerpi. Law, kotrehož ſy wabił, ſpomjatnuje ſtej to tſi tydźenje dołha, ale napohlad wabjerja eniz tak dołho.“

Roome běſche hoſcź kcała Muſina w Ruanda, kiž je pſches dwaj metraj wulki a nad tajkim hobrſtim ludom knježi. Mužojo wrěnjeje wor'chty (Karte) ſu wſchitzy pſches dwaj metraj wulke, nčkoſſi wo wjele wjeſſche. Pola nich knježi ſtradu Ludźizratſtwo. Kral dopomina w ſwojim proſtlu (napohlad wot boka) faraonej Seti I. a wěri, ſo ſu bobuſtawy najſtarſcheje egiptowiſkeje dynaſtije (knjeſerſkeho rodu) pſches Abeſſin ku do Ruanda pſchiſchli a podobnoſcź ſ Faraonami ſo hiſchcże ſo lětſchazach pola hobrikeho rodu Waſuſow — tak tón lud ſo mjenuje — pokaże.

Ale teź pola palczikow je miſionar w cźmolwej Afriky jako hóſcź pobył. Na kromje njeſměrneho praléa. y dźeſ 1500 kilometrow dołhi a 800 kilometrow ſchěroki, ſtorczi wón na ſlěd tutych Pygmäow. „Sſu žiwi we wutrobje praléa a ſu bjes dwěla najjednoriſchi ludźo na ſwěcże. Dołh ſo zuły pſchiſlužiju, běža ſpěſchnje kaž kohlizy a ſchowaju ſo ſa ſchtomami. Setkachmy ſo ſ jenym tajkim palczikom w praléa a narěczachmy jeho, ſo naš k ſwojemu ludej dowjedże. W najbliſcheſich leczźach pſchińdźechmy k małej dźerze, niz wyſchicha hač ſnadź ſti ſtupnje (na meter) a ſaléżechmy pſches nju. Lětſchmy na por ſtow metrow a potom wotkſwrt ſo nam pſcheſkoč do lěża, ſo nóżachmy ſtacź. Pſchi ruzy widźachmy malicźke ſtopy a na druhej ſtronje nčkajki ſtomowy nałuk. Połtachmy naſchoho wjednika dopředka, ſo by ſwojich towarſchow na naſch pſchihod lokźinych cźinił. Hnak buchu naš ſ mróczelu jedowtych ſchipow poſtrowili. Dowjedźe naš k małemu lěhowu, hdźež na 50 malicźkich ludźi pſchebywaſche, ſadym wjeſeſchi dźe'li 120 zentimetrow. Mačerje, kotrež ſwoje kubuſchki cźeſnchachu, běchu ledy jedyn meter wulke.

Mi ſo poradźi, ſa wulkim ſchtomom jich fotografowacź. Žiwoja ſo kaž ſkót a jenož wot hońkow, maja małe lebije, ſchiſy a prok a dźerza ſkradźu wobſhod ſ druhimi rodami. Njeſměſch jich wabicź. Tak malicźke kaž ſu, tola teź tak ſtraſchne a hižo nětkotryžkuli je jědojty ſchipy morić, tiž je jedyn njewidźomny palczik na njeho wottſelił. Mjeſwocża ſu na wonjaſy podobne, ſich wutrobno (hrubje) je dotyczye koſmate. Ssu ſara ſylni, tak ſylni kaž normalni cźłowjeſchi, cźłowjka kaž wopizy a ſu wubjerni tſelzojo. Stajich małe knanja ſ ſchtomej, ſnadź na dwaczeji metrow ſdaleny, a wſchitzy trjechichu ſe ſwojimi ſchipami direktnje (na hrjeda) do knanja. Dokelž ſu naſtajnje w cźemnoſći pralěa žiwi a ženje ſtłoczźo njewidźa, maja małonu žołtu kožu. Kelko tajſich palczikow w tutym wulkim pralěu je žiwych, njewě nichtó!

Přilopk.

* Pjatnaczletina holza ſwoji žiwjenje wjała. Pjatnaczletina ſchulerka H. Halfpapez w Berlinje je ſwoji w ſtarſchiſkim bydleniu ſ pluum ſandala. Holza bě 50 hrivno.o ſhubila a boječe ſo ſwojeh khłostanjom. Jako cźaſchtaj ſtarſchej do ſtwy ſaſtupicź, byri jimaj ſyna pumowa wóſ napſchecźo. Lěkaŕ móżeſche jenož ſpoſnacź, ſo je holza hižo wumrěła.

* Żelesniſti cźah ſapſchah ſwiſnjeł. Sapſchah jeneho ſwjekarja ſ Buera pſchejěżże koſije Geiſenkirchenſkeje-Katerbergſke żelesnizy. Sſamſny wokomik ſwiſchyna ſpěſchny cźah, ſtrahomy ſapſchah a roſbi jón. Pjekař a jeho dźowka ſo na měſtnje morſchtaj, mandźeſka ſo cźeſko ſrani. Kaž ſo ſda, nje'je pſchekhodny ſtražnik ſtuſneje kurźawy dla ſpěſchnik pſchiſtěhł widźał a je ſawjeru, kiž je hižo ſawrjenu měł, ſaſo wotcwrił. Żeleſniſkemu ſaſtorniſkej cźinyły ſapraſcheju a jeho dyrbjachu do khoromnje domjeſcź.

* Alarmowanje wohnjowoje wobory polnocnje ſwěrtliny dla. Sſylnu ſewjerinu (Nordlicht) wobſtajkowachu pſched nječhto dnjemi w Londonje a polnocnej Franzowſkej; tale polnozna ſwěrtlina ſtoješche wjeczor wot tſiich hodźinach na woſom hač do ſchtwórcź na dźewjeczu na njebjeſach a měſeſche tajku ſpódźeżu, mój a kraſnoſcź, kajkuž ſmo we polnocnych ſtronach ſrědka wuhladacź. — W Reimſu alarmowachu wohnjowu wobornu, pſchetož plomjenitne njebo, kaž běſhi mjehachu, pokaſuje na hobriki wohenj we wo- kolnoſći města. Zyłe cźahi wobornu cźerachu ſ motorowymi ſtykawami, wopami ſ hadźiſkami a rěblemi ſpěſchnje w polnocnem ſmuru ſ města woa na ſwobodnim wjeſ. . . Tu halle domaſtachu ſo ſwojeho ſamyſlenja.

Listowanje.

Do Wojerez. Po poſłanjenju wot 5. dezembra 1925 ſu ſ 1. měrzom 1926 ſa jěżdźadła (Kraftfahrzeuge) nowe pſchedpiſma wuſtawe a ſu twojebje ſa motorſke koła kruczi- ſche hač dotalne poſtajenja. Tak tyſeja kóżde motorſke koleżo, też małe (tak mjenowane (Kleinkrafträder) cźiſłe. Namjet na pſchipokaſanje cźiſła na ſo na kraj- neho radu ſtajicź a ſdobom wuſmjedźenje typy (Typenbe- ſcheinigung) pſchidacź. Hač dotal njetrjebachu jěżdźadła hač do 075 PS ſaneho dawka płaczicź a hač niż wjednikſeho wuſmjedźenja. Wot 1. měrza płaczi ſo jenoż hiſchcże ſa koleża wot 0,70 PS. Tak dże budże ſa mnohich nuſne, ſo hiſchcże pruhowanje w jěżdżenju wotpołožicź dyrbja. Na- mjet na ſo teho runja pola krajneje rady ſtajicź. Pſchi- położcź ma ſo narodne wopiſmo (Geburtsſchein), fotogra- fija ſe ſamorucznym podpiſmom, puliżajite wuſmjedźenje w ſadżerżenju a runje taſke wot jěżdneho wuczerja wo na- wukneżenym jěżdżenju. Tehorunja ma ſo namjet wo dźer- żenju koleża a pſchipokaſanju jeneho cźiſła ſtajicź. Pſchi tym dyrbi ſo wuſmjedźenje typy ſobu ſapodacź.

Směški.

** Kak knjes ſchulſki radźiczel wopiſchiſcże „ſkromny“ wuſaſni. Schulſki radźiczel bě w ſchuli pſchi wuczenju młodeho wuczerja pſchitomny. Tón ſo podarmo pró- zowaſche, dźěćom roſſaſnicź, ſchto „ſkromny“ rěka. — Tuž knjes radźiczel ſam wuczenje pſchewſa: „Tak kedź- bužcże, lube dźěćki! Knjes baron je mje k wjeczeri pſche- proſył. Wón mi ſchkleńczku wina poſkedźi. Tu ja wupiju. Wón naliże mi hiſchcże jenu. Tu ja też hiſchcże wupiju, cźaſe mi tſeczu naleczź, ſo wobaram a to ſ wutrobnym dźa- kom wopokaju. Lube dźěćki, kajki ja ſym?“ — Na to ſane dźěćo nicżo njerjekne. — „Pſchemyſlcże ſebi, kajki ja ſym? Na ſi . . . .“ — Strachocźiwje maly Korika poſrěſi poſobhuje. „Na ty maly, kajki ja ſym?“ — „Skurjeny! knjes radźiczeſo.“

** Młody knjeſyl bě ſebi w jenem hoſcżenju kru- wjazy jazyk kſaſal. Runje chyſche wrěni kuſ do khuby tyknyć, tu ſawoła nadobo ſnadź: „Saſtanćże, ſaſtanćże! Negarawacże dha ſo Wy? Tutón jazyk je hižo nčchtón w hubje měł!“ — „Schto rěkcźeſe? Kak to běche? Hej, hoſcżenjaro, pinczniko!“, rujeſche młody knjeſyl, puſch- cźiwſchi kuſk a prajı na pomoz khwatazemu hoſcżenja- rjeſ: „Tutón jazyk je hižo nčchtón we hubje měł, tón knjes ſnadź to wobkruczał!“ — „Haj, zyłe prawje,“ ſna- pſchecźiwi hoſcżenjaŕ, „pak krowa pak twoł, hewak njeby to tola krowjazy jazyk był!“

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Wot 27. hač do 29. měrza t. l. wotměje ſo

ſukrowny hermank.

Nječhelu, 28. měrza ſmědźa ſo kworty jenoż wot 11—12 hodź. dopołdnja a wot ½2—6 hodź. popołdnju pſchedawacź. Na ſłyſchnymaj hermankſkimaj dnjomaj dur- bja pſchedawarjo najpodſtatſcho wjeczor we 8 hodź. pſche- dawacź pſchiſtaczź. Toſe poſtajenje pak njeſkaczi ſa pſche- dawarjow na tſi'nitu, kotrež dyrbja njedźelu, 28. měrza tehorunja w 6 hodź. wjeczor ſamknuczź, ſobotu a pón- dźelu pak w 10 hodź. wjeczor. Cźumpjele, karuſele atd., pſchedbi'enja a druhe ſaſjeſtejenja dyrbja na wſchěch her- manſkich dniach wjeczor w 10 hodź. ſamknuczź.

Sawjeſelſke wězy a druhe wotpadły ſo njeſmědźa na wobkhadnu měſtnoſcź ſwonka budow kłaſcź. Hewak pak płaczia pſchedpiſma wiczeńe poſtajenja. Potajkim nima- ja pſchiſtup hrajerjo ſ harmonikami, wjerczidłkami atd. Sakſkane je, ſo ſu twory wuſkrawaju.

W Budyſchinje, 22. měrza 1926.

Měſčańſka rada — poljazyſli hamt.

*

Schwórkt 25. měrza, dopołdnja w 10 hodź. ſo w pſche- dbadźowarni na ſudawiſtwie ſchtyrjowacze wołzy ſa hotowe pje- njezy na pſcheſadźowanje pſchedawaja:

2 kuchinſkaj khamorjaj, kuchinſke blido, kuchinſki regał, 9 ſtołzow, ſofa, 3 tworowe khamory, 7 pihanſkich blidow, muzaſy mant, młodry wobſtek, 10 ſamatkiſich ſakow, ſam- katſke tholowy, 2 mantlaj ſa friſerow, 2 dźełbje ſchór- zuchowych ſchnórkow, zwjetu, hólczaze a pachołaze kołche- le, podſchiwkowe taſle, trikotaze, wolmjane twory atd., 3 kłavěry, 4 knihi, ſchtrykowaniſka maſchina, wodowy ſud, horni dźěl limuſiny (auta), wěbarbjena kucka, wos na 2 kokoma', kłamaſke blido, 4 regale, 2 zentna- rej zofkowych tworow, 2 dźełbje mydkowego połwra, dobre a ſadrjwe mydło, wſchelake běłe mina, ſtólczk ſa piſaniſke blido, lampa na blido, 2 Woſchowaj magnetaj, lodowy khamor ſa khowanje tworow, kłamaſka poſtadnja „Nationa“ ſ motorom, 16 punttow kuſkow na Božodź- ſejowy ſchtom, wječſka dźełba bonboneŕowych atrapow, kłamaſke blido, dezimalna waha, ſtejaza lampa, wulki perſiſki tepich, wuczahaniſke blido, kurjeſke blido, wo- bras (żerbſzy kraſo'e), gobelin (ihel w hoſczenju), elek- trikſaj motoraj 3 a 6 ſkonj. moz. ſ puſchczakom, wjertuła, tocżeniſka revolwerowa łonka, 2 ſchatowaj regałaj ſ 5 a 8 deſkami, wuſtajeńſki khamor ſe ſchkleńczanymi ſuwaniſkimi durjemi, wołſjowy wobras, pjenježny khamor, 20 kg. knčzowego łaka, 20 ſchwomowu ſa cźiſczenje autow, harmonium, motoriſke koło (Dekoło), motoriſke koło N. S. U. ſe ſojuſniſim ſedłom a wobſwětſenjom, 13 lampow na nóżne blidka (elektr.), 7 ſtupaniſkich powětrownych plumpow ſ manometrom, ſtejazy cźahnik, bufet, bow- lowe blido, hońtwinſki wós bjes kſywa, ſadźba jaſenjo- wych kolow, Singerowa ſchijaza maſchina, wjeſelſka dźěl- ba kłanin ſa rejwaniſke drasty, wſchelakobarbjene woilowe kłaniny, crep de chine, cźeſzane pſchedżeno, trikotin, koſtu- mowe kłaniny, wolmjane muſliny wſchelakich barbow, dźěłba ſłotych a ſłěbornych zankow, 10 běłych a cźornych ſidźanych khornarjow, dźěłba żonjazych, muſzazych a hólczazych ſtupnjow, jěchaniſke ſchtórnje, knihowy kha- mor.

Soudniſki wukonjer hamtſk. ſudniſtwa w Budyſchinje.

Natuſchkez nan ſo poſměwaſche a dźeſche: „Macże wſchak zyłe prawje, dźěło mje womłodźuje a jěm zyłe wěſcże ſa ſtſoch. Na tym pak je ſaſo Khała wina. Wſche najlepſche łuſti mi ſpodtykuje. Taſku dobru dźowku drje ſrědka nědźe naderoſtſech. —

Nad tajtimi ſłowami khwalby ſo Khata ſaczerwje- ni.

„Wy dźe ſebi ſaſtužicże nano,“ prajeſche. „Wy też ſa ſtſoch dźěłacze a my dźe njetrjebamy na ſeźiwjeńſkich ſrědkach lutowacź. Wſchako nam hoſpodarſtwo wunje- ſe. Wſchědny chléb nam wſchěm da-li Bóh dożaha, mło- dym jako ſtarym, też bohatym jako khudym.“

„Taſke ſłowa ſo mi lubja,“ dźeſche ſtary wuczeŕ. Wěſo Bóh luby knjes wſchěm ſwój chléb narośeż dawa. Niż jenoż ſa dźěcźi a młodźinu, też ſa ſtarych ludźi.

Wſchitzy chędźa ſo nahjeczicź. Tón, ſchtóż ſwojim ſtarſchim na ſtare dny nuſu cźerpjecź dawa, ſo cźežzy pſcheſhrěſchi. Starſchi dźe ſu ſwojim dźěćom ſ mulſej próżu ſamożenje nadrěli. Nihdy njeſmědźa dźěcźi ſta- roſcź, pót a próżu ſwojich ſtarſchich ſapomnicź a jim na ſtare dny ſ niedźakom wotplaczicź. Dobrych dźěcźi je- nicżka radoſcź je, derjemeże ſwojich ſtarſchich na ſtare dny. A k tomu je wołsebje nuſnje trěbna dźeſcźowjka luboſcź. Dźeſcźowſku luboſcź k ſwojim ſtarſchim mytuje Bóh hač do tſeczeho ſtawa.“ —

Wſchěch mutrokby jimachu ſpodźiwne ſacźucza pſchi ſłowach mudreho ſtareho wuczerja. S cźicha prajeſche Khata: „Haj, ſ luboſcźu darjeny dar, byrnjeż by mjen- ſchi był, je tola hódniſchi. Luboſcź naſ wjaſa cźim kru- cźiſcho a nežniſcho k ſebi.“ —

Tu ſwonjeſche ſ blikkeje zyrkwicźki ſwjatu wjeczor. Shromadnje ſo pomodlichu, ſtary nan a ſyn, pſchichod- na dźowka a wuczeŕ Kral. Hdyž bě ſwóicźł dowonił, podachu ſo wſchitzy domoj k měrej. Woprawdźity ſtoty měr bě ſaſo ſaczahnył do Natuſchkez ſwójby. Jurij a Khata bě'chtaj ſo dołhoſnje pſchemeńkoj. Cźinjeſchtaj ſwojemu ſtaremu nanej jenoż wjeſelo. A ſtary nan móżeſche na ſtary dźeń tak derje każ chżniſche, ſwój ſaſtu- żeny wotpoczink wužiwacź, jako prawy ſerbſki wumjeń- kaŕ

Zapis serbskich knihow a spisow:

VI. Zabawne a powučace knižki.

Krystina Royowa, přeł. K. W.: **Wotročk.** W Budyšinje 1923. 69 str. 30 pj.

Krystina Royowa, přeł. K. W.: **Spokojene žedźenje.** W Budyšinje 1926. 30 pj.

K. B. Šěca: **Člowjek w přirodźe.** Přednoškow I. dźěl. W Budyšinje 1925. 92 str. 50 pj.

K. B. Šěca: **Člowjek w přirodźe.** Přednoškow II. dźěl. W Budyšinje 1926. 109 str. 50 pj.

J. B. Mučink: **Boža krasnosć w stwórbi. I.** W Budyšinje 1851. 65 str. 10 pj.

J. B. Mučink: **Boža krasnosć w stwórbi. II.** W Budyšinje 1854. 103 str. 10 pj.

Dr. Pfuhl: **Wumjenkař** abo: Hdźež ma wlóhu, tam rosće. Powjedańčko. W Budyšinje 1851. 80 str. 10 pj.

K. Kulman: **Křižne wójny.** W Budyšinje 1857. 65 str. 10 pj.

Jak. Kučank: **Jutrowne jejka.** Powjedańčko. 2. wudawk. W Budyšinje 1876. 39 str. 30 pj.

Jan Radyserb: **Trójniki.** Zběrka powjedańčkow. We Budyšinje 1885. 89 str. 30 pj.

Jan Radyserb: **Nowe Trójniki.** Zběrka powjedańčkow. W Budyš. 1893. 92 str. 50 pj.

J. B. Mučink: **Hród na Zhorjelskej horje** Landskrónje abo: Bože wodźenja su dźiwne. 3. wudawk. W Budyšinje 1884. 81 str. 30 pj.

Khr. Šmid, přeł. J. Buk: **Kak je Bohusław z Dubowina** Boha spóznał Powjedańčko. W Budyš. 1887. 45 str. 20 pj.

Jan. Wehla: **Křiž a połměsac** abo: Turkojo před Winom w lěće 1683. W Budyšinje. 1883. 78 str. 30 pj.

M. A. Kral: **Sadowa zahroda.** Rozwučenje wo plahowanju sadowych štomow a kefkow. W Budyšinje 1869. 136 str. 30 pj.

Dr. Gloger, přeł. Mich. Rostok: **Najwužitniši přećeljo ratařstwa a hajnistwa bjez zwěrjatami.** W Budyšinje 1866. 106 str. 30 pj.

Jan Radyserb: **Bitwa pola Budyšina (1813).** Powjedańčko. W Budyšinje 1891. 134 str. 40 pj.

Radyserb-Wjela: **Nadpad pola Bukec (1758).** 2. wudawk. W Budyšinje 1888. 60 str. 30 pj.

Jan Radyserb: **Jan Manja** abo **Hdźe statok mój?** Powjedańčko ze serbskich stawiznow nowišeho časa. W Budyšinje 1889. 96 str. 30 pj.

K. Kulman: **Robinson,** Rjane powjedańčko, wosebje za młodych ludźi. 2. wud. W Budyšinje 1886. 146 str. 50 pj.

Jan Radyserb-Wjela: **Worješki,** Přez 900 hódančkow z třěbnym klučom. W Budyšinje 1907. 96 str. 40 pj.

Khr. Šmid, přeł. M. Hórnik: **Genovefa,** Rjane powjedańčko ze stareho časa. 3. wudawk. W Budyšinje 1884. 124 str. 40 pj.

B. Němcowa, přeł. Filip Rězak: **Naša wowka.** Wobraz z wjesneho žiwjenja. W Budyšinje 1883. 360 str. 1.— hr., wjaz. 2.— hr.

Šiman: **Bratřik a sotřička.** Powjedańčko. W Budyšinje 1889. 31 str. 20 pj.

Jan Dobrucký: **Wopomnjeńki** ze swojeho žiwjenja. W Budyšinje 1913. 48 str. 20 pj.

Dr. J. Laras: **Šibakec nan,** Powjedańčko se serbskeho žiwjenja W Budyšinje 1911/12. 59 str. 30 pj.

Jan Radyserb: **Zabawki.** Powjedańčka. W Budyšinje 1896. 106 str. 30 pj.

Józef Jakubaš: **Serbski kraj, krasny raj,** W Budyšinje 1914. 28 str. 15 pj.

Konstantin Wulki a Napoleon Mały, kejžoraj dwojeju razu! W Budyšinje 1913. 24 str. 10 pj.

M. N. R.: **Jězusowy narod.** Jězuskowym bratřikam a sotřičkam podate. W Budyšinje 1909. 17 str. 10 pj.

Mich. Nawka: **Baje, bajki a basnički,** serbske narodne. W Budyšinje 1914. 48 str. 30 pj.

M. Bjedrich: **Legendy** a druhe powjedańčka. We Budyšinje 1914. 82 str. 25 pj.

M. Bjedrich: **Stara jabłučina** a druhe powědańčka. W Budyšinje 1914. 64 str. 25 pj.

Mikł. Bjedrich: **I. Plista.** Žortna bjesada. **II. Ducy z kowařnje.** Humoristiski wobraz. W Budyšinje 1914. 70 str. 25 pj.

M. Hańka: **Marja** abo **Wjelk w kralowskej holi.** Novelka. W Budyšinje 1914. 61 str. 25 pj.

S. Langerôfowa a Mikł. Bjedrich: **Bethlehemske dźěćatko** a druhe legendy. W Budyšinje 1916. 62 str. 25 pj.

M. R. W.: **Serbskeho luda myslički** a nahlady wo serbskej swójbje. Z přisłowow a spěwow wupytane. W Budyšinje 1915. 50 pj.

J. Karaflát, přeł. C. Wjenka: **Brunčki.** Powjedańčka za małe a wulke dźěći. W Prazy 1909. 111 str. 75 str.

Jakub Nowak-Kaščanski: **Češki nan a serbski syn.** Powědańčko ze stareho časa. W Budyšinje 1916. 76 str. 25 pj.

Pawoł Šołta: **Bosniski kraj a raj.** W Budyš. 1918. 55 str. 30 pj.

Pawoł Šołta: **Czestochowa — Pólski Różant.** W Budyšinje 1915. 34 str. 30 pj.

Pomocna knižka k wuličenju nowych a starych měrow a wahow. W Budyšinje 1871. 64 stron.

K. H. Kasparí, přeł. A. Sykora: **Lěčkečanski stary wučeŕ a jeho syn.** W Budyšinje 1893. 172 str. 1,40 hr.

Paul Keller: **Die alte Krone.** Roman aus Wendenland. We Wrótsławje. 352 str. 4.—, 4.80, 5.50 a 6.50 hr.

Joh. Dose: **König Tetzlaw und sein kurzweiliger Rat.** Erzählung aus der Wendenzeit Rügens. 4. nakład. W Lipsku. 382 str. 6.— br.

H. Jordan: **Mały gratulant** abo zbožepřeća a štučki. W Budyšinje 1893. 36 str. W Budyrozpř.

J. Dobrucký: **Handrij,** der wendische Kirchenvater. Eine Erzählung aus und nach dem Leben der Wenden in der preußischen Oberlausitz. We Wojerecach 1907. 84 str. 75 pj.

M. Kubaščec: **Wusadny.** Powědańčko. W Budyšinje 1925. 40 str. 50 pj.

Jan Neruda, přeł. Jurij Wičaz: **Małostronske powěsće.** W Budyšinje 1926. W čišću.

V. Žiwjenjospisy.

Prof. Ota Wičaz: **Dr. Arnošt Muka.** W Budyšinje 1924. 78 str. 1.50 hr.

Dr. Muka: **Handrij Zejleŕ a Korla August Kocor.** W Budyšinje 1923. Str. 169. 1.— hr.

Dr. H. Šleca: **Dr. Jan Pětr Jordan,** jeho žiwjenje a skutkowanje. W Budyšinje 1925. 155 str. 3.— hr.

M. Andricki: **Jakub Čišinski.** W Budyšinje 1907. Str. 19. 0,50 hr.

A. Černý: **Herta Wićazec.** Žiwjenje a pisma prěnjeje serbskeje basnjeńki. W Budyšinje 1901. Str. 24.

Prof. Ota Wičaz: **Wutrobine nalěco Mathildy Stangec a Korle Augusta Fiedlera.** W Budyšinje 1923. 56 str. 30 pj.

Dr. Jos. Páta: **H. Zejleŕ.** K 50. výročí úmrtí lužického básníka-buditele. V Praze 1922. 23 str. 30 pj.

Dr. Jos. Páta: **Ludvík Kuba.** K 60. slovanského pracovníka. V Praze 1923. 27 str. 65 pj.

L. Kuba, Dr. Mikl. Krjčmař a Dr. Jos. Páta: **Arnošt Muka.** K 70. velikóko vš Lužických Srbů V Praze 1924. 30 str.

K. Sedlaček, Fr. Tichý, Dr. M. Krjčmař a Dr. Jos. Páta: **Adolf Černý,** K 60. nadšeného tele slovanskéhe domění. V Praze 1924. 37 str.

Dr. Jos. Páta: **Handrij Zejleŕ** a jeho styky z Čec a Slováky. V Praze 1923. 16 str. 25

J. Milaković: **Dr. Ernst Muka.** Prilog poznav lužičko-srpske književnosti. W Sarajevu 1914. Str. 50

Dr. Kalich: **Žiwjenjoběh njeboh komthura Jana Ernsta Smolerja.** W Budyš. Str. 16. 0.50

Dr. Kalich: **Dr. Jaroměr Hendrik Imiš,** W Budyšinje 1897. Str. 26. 0.50 hr.

Jan Bartko: **Oberlin.** Jeho žiwjenje a skutkowanje w Kamjenjodoli. W Budyšinj 1865. 56 str. 20 pj.

A. Sykora: **Dr. Marćin Luther.** Wobrazy z jeho žiwjenja a skutkowanja. W Budyšinje 1875. 55 str. 10 pj.

A. Sykora: **Ludwig Harms,** duch. w Hermansburku. Wobraz jeho žiwjenja a skutkowanja. W Budyšinje 1875. 38 str. 10 pj.

A. Sykora: **A. H. Franka.** Wobraz jeho žiwjenja a skutkowanja. W Budyšinje 1875. 16 str. 10 pj.

Jan Herm. Mrozak. Łopjena domnjenja. 1841—1902. W Budyšinje 1902. 16 str. 10 pj.

A. Sykora: **Tři dny z Gellertow. žiwjenja.** W Budyšinje 1875. 38 str. 10 pj.

Bjarn. Krawc, přeł. J. Cyž a Vl. Zmeškal: **Smetana a Lužice.** V Praze 1924. 15 str. 40 pj.

M. Hórnik: **Porjedźene** hwězdařstwo a **Mikławš Kopernik.** W Budyšinje 1873. 16 str.

Žywjenje serbskego casnikařa Kito Schwele. Wot jogo samego hopisane. W Khočebuzu 1926. W čišću.

VI. Spěw a hudźba.

K. A. Kocor: **15 narodnych spěwow** hornjo- a delnolužiskich Serbow z přewodom fortepiana. W Budyšinje 1868. 19 str. 1.50 hr.

K. A. Kocor: **Šěsć spěwow serbskich** za sopran abo tenor z přewodom fortepiana. W Budyšinje. 11 str. 1.— hr.

K. A. Kocor: **Serbska meja.** Pólska za štyri jednore hłosy a chór. Text Handrija Zejlerja. 9 str. 1.50 hr.

K. A. Kocor: **Štyrihłósne mužske chóry.** W Budyšinje 1886. 68 str. 1.— hr

K. A. Kocor: **Štyrigłosne spiwańa** za mužske towarstwa. Delnoluźiske teksty spisał H. J. W Budyšyńe 1886. 50 pj.

Bjarnat Krawc: **Zerja,** 25 serb. narodn. hłosow za 4 5 hłósny měšany kkór. Op. 4 W Budyšinje 1921. 64 stron. 75 pj.

Bjarnat Krawc: **Wulka lubosć** 30 serbskich spěwow za měšany khór. Op. 45. W Budyšinje 1923. 63 str. 75 pj

Bjarnat Krawc: **Welika lubosc,** 30 serbsk. ludowych spiwow za měšany chór. W Budyšyńe 1923. 63 stron. 75 pj

Bjarnat Krawc: **Žórleško** serbskich dwojospěwow. Op. 50. W Budyšinje 1924 64 str. 80 pj

Bjarnat Krawc: **Khwatajće ale spěwajće,** Zběrka narodnych a ludowych pěsni. W Drježdźanach 1910. 60 str. 60 pj

Bjarnat Krawc: **Ze serbskich honow,** 6 klavěrnych kusow za dwě rucy. Op. 6. W Lipsku.

Bjarnat Krawc: **Šěsć mužskich khórow.** Op. 12. W Drježdźanach. 14 str. 2.50 hr.

Na předań w Serbskej knihařni w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 4.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde 6o. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihićišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 70 **Budyšin — srjedu, 24. měrca 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Němske knježerstwo w čěsnje.

Nětčišne němske knježerstwo njemóže so na dołhu wjesnu hladowu, demokratisku, centrumsku a bayersku ludowu stronu, njemóža wjetšinu swjesć. - Knježerstwo je tohodla na derjeměnjazu neutralnosć socialdemokratije pokasane. Hač dotal su socialdemokratoju z knježerstwowymi stronami hłosowali. To nochcedźa wjazy činiś, dokelž su knježerstwowe strony nowy dawkowy plan pscheměnile. Němski finanzny minister dr. Reinhold je je socialdemokratiskimi wjednikami Hermannom Müllerom, Hilferdingom a Herzogom bjes wuspěcha dla pschihłosowanja k nowemu dawkowemu planej jednał. Socialdemokratoju su jón wotpokasali, dokelž w nim pohubjenschenje prěnjotneho plana widźa.

Wutoru je dawkowy wubjerk němskeho sejma wo pschenjesenjenej dawkowej pschedłohy wuradźował. Kaž so zda, su socialdemkratoju pscheciwo wotstronjenju winowego dawka a pscheciwo wotstorcenju piwowego dawka hač do lěta 1927. Jich rěčnik dr. **Hertz** praji, so budźa socialdemokratoju pscheciwo pscheměnjenju dawkowego plana hłosowacź. Jim so nochce němski dawkowu politiku po žadanju Mnichowskich piwarnjow a Trierskich winizarjow činiś.

Wot němskonazionalneje strony knježerstwo tehorunja njemóže podpjeru za dawkowy kompromiš wočakacź. Němskonazionalny dr. **Preyer** praji, so maja so jeho pscheceljo we wschelakim nastupanju socialdemokratiske kritiky pschisamknyć. Pscheměnjeny namjet je z dospołnym nowym dawkowym programmom. Sdyž so wobrotowy dawk njehodi we wotmyślenym wobsahu sniźiś, potom dyrbjał so dawk na podruznistwowy pjenjez na 20 procentow sniźiś. Mjezniš je skónčnje finanznemu ministra wotpraschał, kak by po socialdemokratiskim namjerje sniženje wobrotoweho dawka na 0,5 procenta skutkowało.

Finanzny minister dr. **Reinhold** wotmołwi, so so knježerstwowy prěnjotny dawkowy plan njeje rozbił. Wón je so jenož po wobsteinostcach, kotrejž su so mjes tym rozwike, pscheměnił. Prěnjotny knježerstwowy plan sniženja wobrotoweho dawka na 0,6 procenta je so dyrbja spuschcicź, dokelž je nadrobniše wobliczenje dopokazało, so by tajke **sniženje lětża a hišće je wjele bóle w pschichodnym lěcze sa statne finanzy jara strašchne było.** Finanzne połoženje do drobna pruhowawschi je knježerstwo dopóznało, so możemy w lěcze 1926 550 miljonow parowacź. Mjerko pak su so wjazy **tak rozwike**, so so wot januara hospodarska kriša njeje **zhórschika, so pak ho dźełowe wiki njejsu na tajke waschnje** polepschile, kaž bě so w januarje wočakało. Liczba dźełonjemjerjow, kotrejž maja so podpjeracź, je nimale ta sama wostała. Budźemy dyrbjeć na dźesći cyłk z wulkej liczbu dźełonjemjerjow liczicź. Dokelž so hospodarske połoženje pomjenje januarej njeje wjele pschemeniło, njemóžemy so tež dale wunoschka wotmyślenego wobrotoweho dawka jamieho sa lěto 1927, to je 625 miljonow hriwnow wotrjez. Druhe dawki njemohli potom so z dyla sniźiś. Po pscheměnjenym dawkowym programmje sniźenje wěste swobodne hibanje, kotrejž potrjebamy, so mohli podpjeranje wudawkowanych dźełonjemjerjow pschewjesć. Jeli so by to po połěpschenju hospodarskeho połoženja njetrjebne być, by mózno było, druhe dawki sniźiś. **Sa knježerstwo je zamo wot zamo rozumi, so programm sniženja dawkow jenotny zyłk wostanje.** Minister njemóže wě o pschisnaćach, so sniženje wobrotoweho dawka k wěstej terminji zyle wěsty hospodarski wuskutk poda. To płaći runje tak so sniženje na 0,6 kaž na 0,7 procenta. Minister njemóže pschisnaćo, so womjesowanje sniženja na 0,75 procenta zyły wuskutk sniženja wobstroni; pschetož wobrotowy dawk je tola z zyle ważnym dypkom w kalkulaziji winowschka dawkow.

Njedowěrjenje za němske knježerstwo so wotpokazało.

Němski ministar dr. Luther a dr. Stresemann wotpokazał a sa Locarnsku politiku hłosował.

Němski sejm je wutoru **kommunistiske wuprajenje njedowěrjenja pscheciwo dr. Lutherej a dr. Stresemannej wotpokazał.** Sa njo **němskonazionalni, kommunistojo a němscy ludowy hłosowachu.**

Pschi zhładowanju wothłosowanju wo němskonazionalnym namjerje wo wuprajenju njedowěrjenja je so tutón z 259 pscheciwo 141 hłosami němskonazionalnych, němskich ludowzow a kommunistow zacźisnył.

Sćehowałaja formula knježerstwowych stronow sa nětčišchu politiku němskeho knježerstwa so pscheciwo hłosami němskonazionalnych němskich ludowzow, kommunistow a dźelcej hospodarstwoweho sjednoczenstwa pschija.

Namjetu němskich ludowzow, němskonazionalnych a kommunistow na wróčenje zadosće Němskeje sa sastupjenje do Swjazła Ludow so wotpokała, runje tak němskoludowski nanijet, so bychu so Dawesowe płaćenja sastajiłe.

Pschi wothłosowanju wo msdźe němskeho kanzlera jenoš němscy ludowzy a kommunistojo pscheciwo hłosowachu, **němskonazionalni z wjetšinu** pod wosebjeczejenjom ludowzow a kommunistow hłosowachu. Tež msda němskeho ministra dr. Stresemanna so pschijmoli. Wutora bě tak dźeń wulkeho dobycza němskeho knježerstwa w němskim sejmje.

Francowsko-španiska ofiensiwa w Marokkowskej.

Parižšti „Petit Journal" je z Rabata w Marokkowskej zhonił, so so shromadna franzowsko-schpanjska offensiwa pscheciwo Abd-el-Krimej pschihotuje. Abd-el-Krim je wo tym hižo zhonił a hłownych wjednikow rifiskich Kabylow a Dźeballowskich syłahow k sebi skasał, so by z nimi wojowanjsći plan rospominał.

Poražene Fengyuzhianowcho kommunistiskcho wójska.

S **Pekinga** 23. měrca „United Preß" powěź: Fengyuschianowe wójsko je wschěm chwatkom pschihoty k zakitanju hłowneho města činiło. S mózneschu so liczi, so budźete nazionalne knježerstwo a kommunistiske wójsko dyrbjeć Peking wopuschczić. Na tule możnosć dźiwaju, so Naukau w harach z wanju wot Pekinga za sakitanje wobstwerdźuje. Mjes tym so kommunistiske wójsko w Tientsinje z pożhnjenjemi powjeschuje. Internazionalny żelesniski cźah je wezera krwostat, dokelž so żelesniza za wożenje wójska trjeba. Tež z połnozy a południschcje fronty so reserwy pschiwodźa. Kommunistiske wójska dźe po sdaczu pola Yangtun prěnju taktanisku liniju nastajiłe. Jeli so by tež tole stejischco padło, by ledma możno było, Peking sakitacź, a knježerstwo by so potom do Naukua podało.

S **Tientsina** „United Preß" 23. měrca powěź: Stejischco kommunistiskeho wójska, pod Fengyuschianowym roskasowarjowom pola Landschowa stejazeho, je po wjazydnjowym bombardementu rospadło. Wojazy sjednoczenjeju marschallow Wupeifua a Czangtsolina tak so z zkwatkom sa zesaznym knježerstwowym kommunistiskim wójskom puschczili, kotrehoż wojazy su so we wokolnosći Tientsina rozpjerschili. Garnisony wukrajnych mozow w Tientsinje su so chěrzo pożhnyle. Patrouille su cźekazym knježerstwowym wojakam sadźewale, mósć pola Kunha do powětra tźišcź. Powschitkownje so wočakuje, so so knježerstwowe wójsko, prjedy hač do Peking wopuschczi, pola Fengtaia jesstaja.

S **Pekinga** „United Preß" 23. měrca powěź: Kommunistiske wójsko pod generalom Fengyuschianom zoja. Wójzy sjednoczeneju marschallow Wupeifua a Czangtsolina stej so sa nim puschczile. Pschedwójsko Czangtsolinoweho generala Czinglina je hižo Tientsin wobsadźiło. Po sdaczu so kommunistiske wójsko w Kalganje z nowa zhromadźi.

S Fengyuschianowym wójskom, w kotrymž wjele rusciich offizěrow stej, je tež bolschewiska Ruska cźežke poražene poczerpiła. Japanska a Jendźelska marschallow Czangtsolina a Wupeifua z pjenjesami a wójnskej potrjebu sastarujetej.

„Times" z Rigi zhoni, so je so bolschewiscy knježerstwo z wójnskimi podawkami w Chinje do wulkeho njemjera dało. Kaž so zda, je China sa bolschewiscy wliw wobstrowdźiła. S rěcźemi bolschewiskich komunizarow w Moskwje wschak so marschallej Wupeifu a Czangtsolin njehodźitaj sbicź. Moskwa je wulku mózy pjenjez sa rosschérjenje kommunizma w Chinje wudała a wjele agitatorow a offizěrow, bróńjow a municije do Chiny pósłała. Tehodła su někotre w Moskwje knježerstwowe kašy próżdne, a ruske knježerstwo je w Jendźelskej a w Sjednoczenych statach połnozneje Ameriki wo wjerschu pożczonku prózuje. Poražene kommunizma w Chinje wschak amerikanskim pjenjezniram wocźi wotewri a jim šćabotcź Ruskeje pokasuje. Tehodła dźensa hnadź so komdźicź, Ruskej z pożczonku wupomhacź, kotraž by so z najwjerschcjeho dźela tola za rosschérjenje kommunizma w europiskich krajach a w Sjednoczenych statach połnozneje Ameriki nakožowała.

*

Dalsche powěsće z chinskeho wojownischcza praja: Wojazy marschalka Czangtsolina su zyle městro Tientsin wobsadźili. Sdyž pożledni cźah z połojmi wojakami generala Fengyuhliana wotjeżdże, typtachu tuczi żelesniki mósć pola Kuscha rostrělicź. Amerikanzy wojazy pak, kotrejž běchu za z jendźelskimi wokolo žydłoscheżow wukrajanow sestupali, wostrělenju mesta sadźewachu.

Po telegrammu Reuterskeje powěsćerinje knježerstwowe kommunistiske wójsko na wschěch frontach psched wójskami chinestich syjaskarjow zoja. Jennu je munizija wuschła a nowe pożyłki munizije z Ruskeje njejdu dochcé. Kommunistiske wójsko je Fengtai a Tingczau w Cźilskej prowinzy dobrahko. Tam so nowe wojowanja wočakuja. Khdyž try dźeł kommunistiskeho wójska pjeza w Nankauskim hórskim pschechodu z dołbenu wjeczorej wot Pekinga stej.

Wunošk podpisanja ludoweho požadanja w Němskej.

S 25 wólbnych wokrjesow je wunoschk podpismow sa ludowe požadanje wotedaty, znaty. W tychle wokrjesach je **hižo 10 miljonow podpismow sliczilo.** Se Schwabskeje, Hornjeje Bayerskeje, Rańskeje Pruskeje, z Frankfurtskeho n. M., Magdeburgskeho, połnozneho Westfalskeho, Hamburgskeho a mekkenburgskeho wokrjesa njeje hišćeže wunoschk doschoł; dokelž je we wjetšinje tychle wokrjesow industrija runje tak žylna abo hišćeže žylnischa dyrbjała ratarstwo, so w nich z najmjeńscha **3 miljony** podpismow wuczahnja, tak so by zyły wunoschk wotedatych hłosow 13 hač 13½ miljona podpismow wuczinił.

W Sakskej je so wjazy dyrbjało połdra miljona podpismow naliczicź. Pschi wólbje němskeho presidenta bě so 1 188 550 socialdemokratiskich a kommunistiskich hłosow wotedało. W Budyschcko-Drjezdźonskim wokrjesu je so 545 878 wuswobodzerjow sa ludowe požedanje wuprajiło. Socialdemokratiskich a kommunistiskich hłosow bě so pschi wólbje němskeho presidenta 402 717 wotedało.

Wotstronjenje winowcho dawka.

Wubjerk němskeho sejma, kotryž so z **nuzu winizarjow** sabera, je so w prěnim a druhim cźitanju rozšudźił, winowy dawk wotstronicź.

*

Kaž winizarski zwjazk za Mosełu, Saar a Ruwer powěź, je dawkowa wuschnosć w wosłednich 3 měsacach w Bernkastelskim a Wittlichskim wokrjesu 97 winizarjow cźahała a to 41 krócź dla němskostatnych dawkow, 8 krócź dla krajnych dawkow a zbytk dla gmejnskich dawkow. Kaž tón zwjazk zwjazk wosswjeja, je so w Mosełskim, Saarskim a Ruwerskim kraju w februaru, měrcu a haprelji 1925 wscho hromadze 2698 cźahanjow dla sastatnych dawkow wukonjało.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski

Najl. a najtuńša kupowańja wobućow. Pódwuwsanje spěšnje a tunjo

Njeměry dźełonjemjerjow w Hannoverje.

Wutoru su w Hannoweru pschi demonstrazijach dźełonjemjerjow do policije frasyli. Kommunistiski zapósłanc Abel bě w rěczi psched wjele stow dźełonjemjerjow ludowu cźrjódu napominał, so by so sestupała a psched provinzialnu rjadownju demonstrowała. Dźełonjemjerjo je tymle napominanju cźinjachu. Policija pak bě drohi psched zjednowanju zaswrjela. Dla hrożenja rosporjenoho a hawtowanego luda dyrbjachu policistojo gumijowe klumpachi wužicź. Dźełonjemjerja, kotryž so do policista da a so je wschej mogu zajeczu wobarasche, wupschinuchu a pschi herjezkanju a zkhikanju druhich demonstrantow wotwjedźechu.

Tež w Hamburgu su so pódźelu popołdnju wjetšech demonstrazije dźełonjemjerjow wotmełe, kotrejž pak su zyle z měrom wotbźahale.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu, 21. nalětnika.
Gabriela, arcyjandźela.

† 1885 Herta Wićazce, šwalča a prěnja serbska pěsnjerka. Herta njeje so wudała, dokelž běše khroma a khuda; króna mandźelskeje so jej njeje dostała; ale we swojej duši nječeše bohatstwa, njewšědne a wulke, kiž so nam hišćo dźensa błyšća. Hdže su dźensa wšitke te měšćanske knježny, kiž nětko z nosyčkom sćahowachu so z njej přirunajo! Nawjeduje rjane koło našich pěsnjerkow, kiž njech z Bohom dale rosće. —

† 1858 Hendrich August Krygař, farař w Porsičach, jenož 54 lět stary, nadobny, wučeny knjez, kiž je sebi wo serbske pisomstwo sobu najwjetše zasłužby dobył — nětko duchowny wjednik Serbowstwa; kěrlušeć a mócny prědar. Wo nim je Přodźenak loni nadrobny nastawk pisał, zo by jeho wopomnjeće ponowił. — Kak to přińdźe, zo běchu naši wuprawdźići wótčincy z dobom też mužojo najnadobnišeje mysle? — Hendrich Krygař tajki běše! —

Što wuči přisłowna mudrosć?

Palene trubić, kharty hrać, to je: čertej hołdować.

*

Wo wjedrje. Wječera wječor w 7 hodź. barometer 741, hygrometer 0, thermometer wo dnu +2. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 739, hygrometer +1, thermometer w nozy —4. Wuhladny na malo so pscheměnjaze wjedro. — Wjedrańcje měnja, so mamy wuhladu, so sy-mičkła po nječim popuschćeji. Wječera rano hłahałe wyschina hischće se Schotiske pśches Němsku, Pólsku hack ke Čornemu morju. Ale nad Francowskej a wot tam pśches Schwanisku hacź nad Serjedźnjosemske morjo šahaju ležesće hižo nižina. — Jutše schwórtk je šwj. Marje. Słónčko schhadźa 5,55 hodź. a so 6,19 hodź. Měsačk schhadźa popołdnju 2,03 hodź. a so rano 4,45 hodź. khowa.

— **Małym rentnarjam** wupłaćuje so podpjera za měsaz haprielu hižo wutoru, 30 měrca 1926 na měšćanskej błownej pokładni. S technišćich **winow pokładnje so pak pjenjezy jenož** tutón dźeń wupłaćuja. Schtóž **pośłušicho pschińdźe**, niczo **njedośtanje**. Je pak dowolene, je-li něchtó sam pschińcź njemóže, so druhe wošoby **po pjenjezy pósćeje**, kotrymž pišomnu **pokmocź dosta da**.

— **Bjesdźełosć w Budyschińskim wokrjesnym hejtmanstwje** pomału ale stajnje pschibźera. Dźeń 15. měrca bě we wšěch schtyrjoch hamtiskich hejtmanstwach Budyschińskeho wokrjesneho hejtmanstwa wjsho w khromadźe 18542 dostawarjow khłowneje podpjery a 16516 dostawarjow pschiražkowe podpjery. To je pornjo 28. februarej 2, 3 a 1,5 proz. wjacy. Mimo toho je tu hischće 2621 nusowych dźełaćerjow, kotrjž měli so hischće k liczbje dźełonjemerjow pschisłuchćeć.

— **Domjaze tkalitwo w Hornjej Łužizy so hischće zyle słubiło njeje.** To dopokasuje sesstajenje Zitawskeje wikowanskeje komory, kotraž je we swojim wokrjesu domjazných tkalzow liczała. Mjes 112 wšami, w kotrychž je so komora pracchała, su hischće we 75 wšach domjazy tkalzy. Tu pak so wě njeje jenož ruczni tkalzy liczili, ale też tajzy domjazy tkalzy, kotrjž na mechanitkich krosnach ſ elektriſkim cźerjenjom tkaja. Najwjetſchu liczbu ma Jawor (Ohorn) pola Wotcźinjzy se 200, potom sćeřuje Horni Kumwald se 150, Lichtenberg ſ 85, Sohland n. Spr. se 76, Wobromezy (Steinigtwolmsdorf) se 52, Wotcźinica se 46, Gersdorf ſ 45, Hornja Wjasoniza ſ 38, Heinewalde se 37, Lěwald ſ 25 **domjazymi tkalzami** atd.

— **Hubjene hospodarske poměry** w Hornjej Łužizy **pokaja so najlépje na konkurſach.** Sanźdzene lěto je niz mjenje hacź 213 **wobšerjerjow** namjet na **wotewrjenje konkurſa** stajiło, pola 124 **so konkurs wotewri** (w lěcze 1924 **bě 87 a 1923 jenoż 8**). Nimo toho **so hischće** 103 **wobtkhodow pod dohlad stajichu**, kotrež **bychu w dowójnſkim cźasu też ke konkurſej dowjedźe.** W Zitawſkim wokrjesu bě 97 konkurſiſkich jednanjow, w Budyſchſkim 77, w Lubijſkim 68 a w Kamjenſkim wokrjesu 56. Je to sa poślednije 20 lět najwyschicha liczba, jenož liczba konkurſow w lěcze 1905 (**khromadźe 137**) tule liczbu hischće pschetrjechi. Wunoschk konkurſow w lěcze 1925 bě wosebje njeswjeżelazy. Nja jedyn jenicźki konkurs sa wěricźelow pśches 50 **prozentowe pschinjeżnje**.

— Njesboże. Wutorn wjecźor wokolo 6 hodź. rósł Kamjenſkutneje haſy a Sserbſkich hrjechjow motorſki kolesaŕ do póstowego automobila (ſiſkolatcheho žołtcheho automobila ſ woženu paketow) sajédże. Kolesaŕ ſrani so na hłowje, so sylnje krwawjesche. Automobil a motorſke koło so khónzowa a dyrbźachu jej wotwjesć. Kaž swědźy praja, je motorſki kolesaŕ na njesbożu wina.

— **Kradnyli** su tu w pośledním cźasu 3,15 metra ſcherych mužazych tkanin, por žonjazych ſchnórowanſkich niſkich ſtupnjow ſ lakowym tónzom, wulkosće 40, a dźełu **zankowych smuhow.** — Dale **kradnyli we wokolinje** 2 balikaj ſcherebo ripża, khromadźe 94,6 metra, balik bruneho ripża 52,4 **metrow a balik módrych podchimkowych tkanin, 106 metrow dołhe.** We wězowne spóźelenja proźy **kriminalne woddźelenje** w Budyschinje.

— **Kradnyli** su tu 23. 3. 26 mužaze jśdne koło **ſnamki** „National“ ſ cźornymi khrošnami, ſwjenami a błokowymaj ſchkitakomaj, horje ſhibnjenym wodźidłom, brunym ředłom, tśirožatej gratowej toſchki, Rotaxowym ſamohibnym, ſcherymaj **dobrymaj** gumijowymaj wobtruczomaj. Sadni błokowy ſchkitak je ſ grotom ſ ſadnim widlizam pschiwjasany. Wo wězowne spóźelenja proźy **kriminalne woddźelenje** we Budyschinje.

— **Ssebi zjiwjenje wjak** je žebi zjiwilny inżeńer, kiž **na Bohatej haży bydleſche.** Pśches 40 lět ſtary muž bě **bi w nozu ſ wutorje we swojim wobydlenju ſ płunom** ſawda. Hižo pśched nětkotrymi dnjemi běchu jeho do měſchczańſkeje **khorownje dowjeſcź dyrbjeli, dokelž je so** w pjanoſći ſ płunom ſajédożiſcź chcył. Póndźelu popołdnju **jeho sažo ſ khorownje puſchćichu.** Wón **pak domoj njeidźeſche, ale do korczmy.** Jako je w nozy wokolo 2 hodź. domoj pschiſchoł, je najſtórje swoje dotalne **žiwjenje wobjarowak.** Je so **ſamknył ſ płunowy** honacź wotewrił. Wutoru dopołdnja wokolo 11 hodź. so mandźelſka wrócźi a **namaka wobydlenje ſamknjene.** Sawoła hnydom poliziju. Ta dobu so ſ mozu do bydlenja a na to do **ſamknjeneje kuchiny.** Wša ſchtleńzu ſ durjow a dobu so **nuts.** Mandźelſki bě hižo morwy. Mandźelſtaj E. běſchtaj 15 lět ženjenaj. Zonu, kotraž je w mandźelſtwje wjele cźerpicź měła, powſchitkownje wobjaruja.

— **Ważna termija sa nahódnoſcźenje** ma so kónz měrca **wobkedźbowacź.** Hacź do 31. měrca dyrbja ſapodate być: 1. wſchitke namjety dla wyſchſcheho nahódnoſcźenja wožobinſkich žadanjow; 2. wſchě namjety dla ſniženja nahódnoſcźenjow hypothekow; 3. wſchě namjety hypothekowych wěricźelow na dožaśne wróćźopłacźenje (tale możnoſcź je ſwjetſcha kóždemu ſnata); 4. wſchě namjety na nahódnoſcźenje pożćonkow ſtareho **wobžedźeństwa** němſkeho ſtata a najwjazy nehdyſchich ſwjaſkowych ſtatow.

S **Małeho Wjelkowa.** Kónz ſanźdzeneho lěta wotmě so tu wothłoſowanje wo ſjednoćźenju wšy ſ koloniju. Dokelž **wokrjesny wubjerk** 11. januara wothłoſowanje ſa njeobkładźiwe wuprajſi, bu nuſne, so **ſo wšěhi wośpjetowachu.** Wone běchu ſanźdzenu njedźelu. Se 109 wolerjow 80 wo**leſche.** Pścheźiwo ſjednoćźenju wuprajſi ſo 61, ſa ſjednoćźenje jenoż 19 wolerjow. Tak wostanjetej wjeſ a kolonija dale dźělenej. Pścheźiwnizy ſjednoćźenja wusłyšenych ſo nimaja niczo pścheźiwo koloniji, chcedźa pak jako měrna **žuſobna** gmejna dale pod ſamſnym ſarjadowanjom wostacź.

S **Boranez.** Sjawny pucź ſ Kſchiweje Borſchcźe do Boranez **ſo dla naſypowanja na Boranczanſkich honach wot 24. měrca hacź na dalſche ſawrě.** Jěźdny **wobkhod pokaže ſo na Lutobcź.**

S **Khwacźicź.** Duzy domoj nětkotři roswólni wopytowarjo pośłednich rejow nětkotre płoty a ſchćećź młodych ſchtomikow ſpowalachu. Sswoje njethmane poczinanja **žu hižo ſ cźuciwym thkoſtanjom wotpokućźicź dyrbjeli.**

S **Dobrujche.** W ſjawnej ſhromadźiſnje wobhładźowanja ſanźdzenu ſobotu rěcźeſche k. inżeńer Wehder ſ Budyſchina wo projektu wodowodu, kiž w nětcźiſchim cźaſu wokrjesu ſ połodnja Budyſchina ſajimuje. Tuthwilnje maja ſa wodowód ſajim Cźorne Nožliży, Hornja Hórka, Mniſchońź ſ Małymi Boblizami, Wulke a Małe Dębrjany ſ Lejnom, Dźěžnikezy, Dobrušca a Sſónkezy. Rěcźnik poda najprjedy krótki pschehlad wo nuſnoſći wody. Najwažniſchi nadawk jeneje gmejny je, tak wu wuſběhny, ſo ſo ſ dobrej a ſtrowej wodu k picźu ſaſtara, je ſnajmjeńſcha runje tak ważny kaž elektrika ſmědź atd. Wjele ſchorjenjow na tyfus ma ſwoju pschicźinu, bjes dwěla w hubjenej wodze. Też dźiwadło na wohnjowy ſtrach je derje, ſo ma gmejna wodowód. Dalſche a tohorunja jenak ważne praſchenje ſpěchneho twarjenja je wulka liczba dźěłonjemerjerjow. Najprjedy by **tyło** możno, ſo wjele dźěłonjemerjerjow dźěło dóstanje a dale **bychu ſo ſhromadne wudawki** jara ponižiłe, dokelž by**chu gmejny ſe ſaſtaranja dźěłonjemerjerjow ſrědki dostałe.** Wodowe ſórka ſu ſ dźěła pod Pschowom wyſche Cźornych Nožliż a ſ dźěła pſchi Mniſchonſkej horje wyſche Mniſchońźa. Hkowne roły měře ſo ſ Pschowa a ſe Mniſchońſkeje **hory tkaſcź, wobaj wodowodaj měřej ſo w Dźěžnikezach ſjednoćźicź.** Na tole waſchnje je możno, ſo ſo kóżda gmejna ſ dwěju ſtronow ſ wodu ſaſtara. Dalſcha łepſchina pićht tejſe pschiprawje je, ſo ſo ſa nju maſchiny njetrjebaja. Wudawki ſa jenotliweho dawno tak wyſoke njebudźa, kaž ſu jśebi najprjedy myſlili. Kóżdy może je ſnjeſcź.

S **Budeſtez.** Towaŕſtwo ſtélzow ſa Budeſtezy a wokolinu wotměje ſobotu, 27. měrca 1926, wjecźor ½8 hodź. w „hajnkowni“ w Budeſtezach ſjawny pschiwabjeńſti wjecźor, na kotryž wſchěch pścheźelow wutrobnje pścheproſchuje. K tomu pschiſłuſamknje ſo 1. (ſakjeńſka) generalna ſhromadźizna. **Wubjerk** towaŕſtwa ſtélzow wocźakuje, ſo ſo po możnoſći wjele ſajimanjow wobdźěli.

Se **Ssmochcźicź.** Sjawny pucź ſe Ssmochcźicź do Wulkeho Wjelkowa **ſo dla naſypowanja na Ssmochcźańſkich honach wot 26. měrca hacź do 3. hapreje ſawrě.**

S **Hodźija.** Mjes ſkotom kublerja Maxa Laraſża we Hodźiju cźo. 81 **je pokhroma wudyrika a ſo hamtſjo** łwěſcźiła. Sawěrańſti wokrjeſ je dwór pothromy, ſchtitańſki wokrjeſ ſhytkna wjes.

S **Kobliſa** pola Hodźija. Swój ſilberny **wobłubowy** jubilej ſwjećźi 1. hapreje knjes blidaŕſki miſchtr Wobſt. Jako originalny a pścheźelny miſchtr je we wokolinje jara derje znaty. Ssamžny dźeń może też 25-letny **nasſtupny** jubilej ſwjećźicź.

S **Turšiz.** Jutſe ſchwórtk wjecźor we 8 hodź. wuhotuje ſpomožerſtwowy hamt w Budyſchinje w ludowej ſchuli wjecźor ſa macźerje. Dźeźaczy lěkaŕ dr. med. Franzel ſ Budyſchina porěźi wo wothladanju a ſejźiwjenju cźełſchnych dźěći. Pſchednoſchk budźe ſe ſnětłowobrazami.

S **Małeje Borſchcźe.** Mjes ſkotom ryćźerſkubleria Luziuſa w Małej Borſchcźi cźo. 1 je **pokhroma wudyrika a ſo hamtſjo** ſwěſcźiła. Sawěrańſti wokrjeſ je dwór pothromy, ſchtitańſti wokrjeſ ſhytkna wjes.

S **Wyſokeje.** Mjes ſkotom kublerja Pawoła Kubaſcha we Wyſokej cźo. 1 je **pokhroma wudyrika a ſo hamtſjo** ſwěſcźiła. Sawěrańſki wokrjeſ je dwór pothromy, ſchtitańſti **wokrjes ſhytkna wjes.**

Se **Jarkow.** Pothroma je ſaſchła mjes ſkotom żiwnoſcźerſki Marje Lukaſchoweje a żiwnoſcźerſki Marje ſwud. Grožoweje.

S **Kettiz.** Pothroma je ſaſchła mjes ſkotom żiwnoſcźerja Augusta Urbana.

Khodźiły.

Prěnjotny roman wot Iſana

4] (Pokrjacźowanje.)

„Jano, cźaſ je ſo minył, dyrbju hicź. Khrysta budźe na nnje hižo dawno cźakacź. Dyrbju też wſchitko hakle ſajadowacź a lěſ pschehladacź, ſo bych wědźał, kak wězy ſteja. Byle wěſće ſo nadźijam, ſo naju bóry wopytaſch. Khrysta budźe ſo wjeſelicź, ſo wuj k nam pſchińdźe a cźe ſaſwěſće herb ſi powita. Tak woſtań tu w Bożim mjenje ſtrowy.“

„A te, ty khodź w Bożim mjenje, ſo bychmoj ſo bóry ſażo ſtrowaj wohladałoj.“

Jan pſchewodźeſche Jurja ſ hrodu won do ſahrody, hdźež běćźałaj dźěćeji jamej ſ pśom a rjeny poka jujo na hólcźa: „Hlej, to je naſch mały Ditrich, njebojaſny kaž je**ho nan.** A to je naſcha mała Hanka, ſpodźiwna holcźka, je, kaž by hižom jako dźěćo nźkaſ ſamyślena była. — Nó tak dźi, poſtrow wote **unje ſwoju Khrystu.**“

Jurij pſchekrocźi ſpěſchnje prěnju a druhu ſahrodu a pſchińdźe**wſchowſchi pścheźelnje ſtaremu wrótnikej** ſłojeſche wonka pśched hrodom. Tu cźakaſche na njeho hižo Liſchka, ſo by jeho do lěża dowjedł, hdźež robocźenjo ſemju ſa młode khójcźki pschetrwachu.

„Kak dha tam bě, Jurjo? Njeſbyło ſo dźiwak!“ Liſchka wuprašnyła.

„Haj, bym ſo jara dźiwał, je dozyła hinak hacź prjedy. Kak je ſo ſa krótke łeta w chiko pscheměniło! Njewěm, ſchto mam k tomu rjec.“

„Njez niczo, ale na kedźbu bracź maſch ſo pśched tutym pokitym hołzom, to ja cźi praju jako žiwerny pścheźel. Hladaj ſo, ſo tebi **twojeho hołbika njeſadajt.**“

Bórzy pſchińdźe cźytaj na městno, hdźež robocźenjo pilnje rydachu. Wjeſele pſchiwokachu młodemu **wſchſchemu hajikej: „Witajcźe k nam, knjes hajikoł“ Hajik da ſo** ſ nimi pścheźelnje do rozmołwy, praſcheſche ſo, kak daloko ſu ſ dźěłom ałd. Dokelž bě pſchipołdnju blisko, dźěſche bórzy domoj. Dźěſche ſam. Liſchka wosta hiſchcźe pſchi dźěłacźerjach.

Srudne myſlicźki Jurja napadowachu. Hdyž Khrystu pśched ſtajacu wuhlada, pſchećźerži brje poſmělk pśches jeho wobliczo, tola prawa wjeſołoſcź ro njebě. Hdźe bě ta wjeſelołoſcź woſtała, kotruž je rano měł, hdyž bě ſ domu wo**teſchoł?**

Khrysta widźeſche jeho pokhmurjene mjeſwocźo a praješche: „Schto pak je ſo tola tebi ſtało, ſo tak cźmowje hladaſch? Bźło wobſarujeſch ſnadź, ſo ſy ſebje mje wſt? Tajkeholo ſebi njeſbyłem młodeho mandźelſkeho pſchedſtajała!“

„Luba Khrysta,“ wotmołwi Jurij tróſchku ſ krótka, „wodaj, ſo njeſbyłem tajſi wjeſołý, kaž bych być dyrbjał, ale nowe ſaſtojnſtwo cźini mi wjele ſtaroſcźow.“

S tymi drje ſo też ſaběraſche, ale druhe wězy cźinjachu jemu wjazy ſtaroſcźow, kotrež pak ſonje prajicź njemóżeſche.

Tak bě prěni wobjed w nowym domje poměrnje bjes praweho wjeſela; bě dozyła hinak hacź bě ſebi jón Khrysta myſlił, hdyž bě jón pſchihotowała.

III.

W ſamſnym cźaſu, hdyž w hajikołwni młodaj mandźelſkaj prěni wobjed ſrudnje wuživaſchtaj, měſeſche Skaliczański knjes roshorjace rozrěcźowanje je židom Baruchom. S tutym židom bě jón wón pśched nětkotrymi létami w Budyſchinje w jenej korcźmje pſchipadnje ſeſnał. Tak ſmajmjeńſcha ſebi Erich ſe Skaliz myślesche. Ale njebě to pſchipadnje, Baruch bě ſ wotpohladom pſchiležnoſcź pytał, ſo by ſ Erichom, knjeſom nad Skaliczami, ſeſnał a ſ nim do wuzſcheho wobkhada ſtupił. Baruch hižeſche Skaliczańſkeho knjeſa a zyłu jeho žiwótbu, a dozyła wſchěch ſchcesczanow. Wón bě ſiwerny pſchiwiſnik Thalmuda, kiž wuczi, ſo je dobry ſkutk, gojtnej, — to je pšam, kaž židźa ſchcesczanow mjenuja, — na wſchě możne waſchnje ſchkodźecź. Na tutej wobjeſe ſyłnej hižeſe Baruchowej bě Erichowy nan wina. Tutón bě ſebi wot Baruchowcho nana pjenjezy požcźował. Hdyž dyžcźe je Baruchowy nan ſaſo měcź, cźiſtany jeho knjes ſe Skaliz na ſwojej ſwjerdźińſje do ſaſtwa. Tam krjudowaſche jeho tak ſylnje a tak dołho, doniž jemu Baruchowy nan pśmonnje njewobſwědcźi, ſo je knjes jemu zyły dołh ſapłaćił.

Wo tom Erich niczo njewědźeſche. Tehdom hdyž ſo to ſta, bě we wójnje byk. Ale ſtarentu Jſakej, ſwojemu nanej, bě mohły Baruch pſchižahał, ſo ſwojeho nana wjeſoł, a ſo ſměje potomſtwo knjeſa ſe Skaliz žydom krócź wjazy cźerpjecź, hacź je Jſak Baruch pſchetrać měł. A młodły Baruch njeſtuſowaſche pucź ſ Budyſchina hacź do hór, zaſreje prózy njebě jemu pſchewjele, też hrube ſłowa daſche ſebi łubicź wot Ericha, ſo by dozpěł ſwój wotpołład.

Też dźenża bě Erich zara roſhorjeny.

„Nětko dyrbi wěſ ſkoro ſwój kónz měcź! Pſchecźo mje jenoż pokojeſch ſ prózdnymi ſłowami. Chżu ſtutki widźecź! Chżu ſkoro widźecź. Wuživaješ žiwjenje prjedy hacź žym ſchcesdźiwy ſtarz. Tu hlej ſchćinje ſa ſkoro! Je ſ najlépſcheho buka dźěłan. Sto kſchcejkow ma, a do kóżdeho kaſchcejka chżu dźěłacź ſtow ſkotych nécź! A hród dyrbju nowy měcź a w nim harem kaž turkowſki ſultan! Ty drje mi wſchitko łubiſch, ale niczo njeczinich, ſo bych to bóry měł.

Měrnje wotmołwi Baruch: „Njeſbyłem ja ſo ſtaral? Njeſbyłem tebje pſched dwěmaj lětomaj hnydom, hdyž ſy mi prajił, ſchto dyżcźe, pſchipołdnju wjedł na rospuc a wokolo tebje ſcźahnył ſ twojim mjeczom koleźo, a njeſbyłem tebi pſchikaſał, ſo njeſměſch ſo, hdyž duch pſchińdźe, ſ pſchijomi wohtamnjenicź a jemu niczo dacź, ſchtožkuli by wot tebje ża**dał? Potom woteńdźech.** Hdyž ſo wrócźich, łeźeſche ty na ſemi łeds wědomja. Ja pak ſbudźich tebje k żiwjenju. Zenje mi prajił njeſbyło, ſchto je ſo ſtało, a ſchto ſy ſebi ſ duchom **wuczinił.“**

(Pokrjacźowanje ſcźěhuje.

S **Luwoczići.** Pokhroma je sajchka mjes skotom žiwnosćerja Augusta Hübnera (w Nowych Konjezach).

S **Kotez.** Pokhroma je sajchka mjes skotom žiwnosćerja Kopty.

S **Rakez.** Wokolo naš poczinaju sajazy mrěcz. Na Trupinzanskim hońwinskim rewěrje su sandženy tydzeń tři morwe sajazy namakali. Jeneho sajaza su woczinili a su jara wulke jatro (Leber) a wulki jołcz nadešli. Je łożzy móżno, so sajazy na cžerjewowu tuberkulosu šwitnu. S pschičinu khorjenja a šwitnjenja móża pak też wumjetane pschikupne hnoże być. —

S **Rakez.** Pódźelu dopołdnja wotnjeć so w tudomnej schuli rozchonowanska šwjatocžnosć s wotkhadźanymi schulskimi dźećimi. Po shromadnem wuspěwanym kěrluschu jimasche so schulski wjednik Berger słowa. Sćinoju rozchonowanisku rěcz saložowasche na šydom shóžnych khwalenjow s předowanja na horje a pschedwidźeše dźećom hischcze junu dołhi puć wot špodjatka schulskich letow hacz do dźensnischeho dnja. Potom pokasa jim pak też s rjanymi słowami puć, po kotrymž maju hicz, wopisa jim brót bucha a busche, s kotrež prawy puć pisches žiwjenje namakaju. Nječzesche wo šmutkownej cžistosći, kotraž ześini s cžłowjeka dobry płód na schtomje žiwjenja a pschesche wschěm, so bychu hłubinu žiwjenja derje wobeschše a namakale wusti, kamjenjaty puć k wěrnosći a spravnosći. Shromadny khěrluch wobsamknu rjanu gwiatocznu hodźinu, na kotrež so też wsele starschich wobhladli.

S **Kulowa.** Pschedhładniwe a dohladowarska rada družstwa sa twarjenje šamžnych domow stej w shromadnym pożedženju wo twarjenju dalschich domow wurađowałej. Po dlšim wuradowanju wobsamknychu, so chcetej létha twarjenje domow sa jenu šwójbu podyerowacz. Je-li nusne, družstwo sa hobustawy, kotrež chcedža hrěbi šamžnu dom natwarić, trěbne hypotheki s podružnistwa dawka a druhe kredity wobstaracz hamtizy Kulowa.

S **Kromlowa.** Jebak, kiž so sa homöopatha wudawasche, wopyta w Kromlawje žony, kiž mějachu bolaze nohi. Narěcza je, so może jim bolaze nohi sahojić. Da žebi wot žonow 10 hriwnow doprědka sapłaczić a slubi jim, so sašo pschińdże a lékowarski žredk kobupschinjeże. Tola jebak so wjazy njepokasa, hdyž so cžerpjaze žony wo pjenjesy pschinjeßk. Niech so pisched jebakom kóżdy na kedźbu bjerje!

S **Wojerez.** Sobotu dostachu někotre šerbiske schule we Wojerowskim wokrjesu njewočakany wopyt. Sakžy a pruzy schulizy radšicželso a sastupjerjo knježerstwa cžakchu so wo šerbiskej wucžbje pschešwědczicz. Wopyte komitište pschińdzechu je Sakiceje a wopytachu schule we Schcžeńzy, Wulkich Sdźarach, Spalowje a Lubuschu.

S **Wojerez.** Ke konfirmaziji tudomna sastaraćnja wójnskich wobschkodźenych a sawostajenych potrěbne synroty padnjenych wojakow i draku wuhotuje. Wobzebitu wažnosć też na to kładze, so dźeći, kiž bo powołanja sastupia, też nusnu drastu k tomu dóstanu.

S **Wojerez.** W Rólanach namała njedźelu rano reformny lokomotivny wjednik Wróblik na trudne waschnje swoju smjerc. Wróblik bě ludźaty cžah, kiž rano 8.05 hodź. s Wojerez jedże, do Rólanow pschińwjesć, chaj-

sche na tejle stazijt jědnu rosprawu pschepodacz. Jako koltje pschekrocži, jeho Khocžebuski ranschi cžah hrabny a mort. Snjesbożeny sawostaji žonu a njesastarane dźěći.

S **Lejez.** Sandźeny schtwórtk mějachu tudomni měschczanjay sastupjerjo pożedženje. Dnjowny porjad bě jara bohaty. Pschi pruhowanjach pokładnjow njejsu ničzo njepraweho nadeschli — Měschczanska rada bě wobjamtka, so ma žo sa twar doma sa finanzowych a póstowych sastojnikow se strony dźěłodawarjow p'schiwolena pożczonka do dobroliotoweje wotplaczowanjeje hypotheki pschewobrocžiłz. Tomu też sastupjerjo pschihłosowachu. — Dotalny polizajski assistent Hildebrandt, kiž je wjednik měschczanskeje polizije, dostanje titul polizajski sekretar. — Měschczanjay sastupjerjo jenohłósnje pschiwosmu porjad, kiž je wiczna kommisija postajiła. Pschi wikach atd. ma žo městny pjenjes sběracz. Pschijachu też jenohłósnje porjedšenku porjada wo wosjewjenskim dawku. — Namjetej měschczanskeje rady, so ma žo na wotnajeże wupitanu měschczanski mlyn mlynkej Wjeczorkej je Stróże pschenajeczj, sastupjerjo pschihłosuja. — Wulki schpak bě dawk na pży. Wot toho cžasa, jako bě žo k pożlednjemu rasej postajił, wšitcy jón wobšedženy płowu hyły. Nětko pak je tohodla žwoje žiwjenje skubił. Měschczanjay sastupjerjo pschihłosuja namjetej měschczanskeje rady, so ma žo dawk na pży sažo na staru žadźbu snižicz. Też dawk na picza p'schijachu.

S **Dubza.** Hermank, kiž žo w naschej wsy sandźenu žobotu wotmě, cžerpjeschе pod powschitkownym njedobstatkom na pjenjesach. Jenož potrěbne wězy sa ratarstwo bo derje pschedawachu. Pschejemy šebi, so bychu ratarjo wjazy skotu na stótne wiki pschiwjedli.

S **Krapowa.** Mjes skotom najeńka Arnoschta Krawza w Krapowje cžo. 28 je pothroma wubyrika a žo hamtizy šwěrcžika. Jako šawěrach li wokrjeß płaczi zyła wjes.

Se **Steho Komorowa.** Tydźeńšče wiki sandźenu žobotu běchu derje wopytane. Bě wožebje wjele mkodych žadowych schtomow na pschedań. Wschě druzinu płaczachu 1,50 hriwnow.

S **Jaženja pola Hródka.** Wonkowny drjewowy wó'nik wostaji swojeju konjow p'ched tudomnej kowarnju stejo. Puschcži jeju dlšich cžaš j wocžow. Konjej škónczinje woteńdjechtaj. Pohoncž dyrbješche nětk sa nimaj khwatacz. Jemu p'chi tym motorski koleßar napischeżo pschijédże. Haczrunjeż tutón wjazy krótz satrubi, njemóżesche tola sadźewacz, so pohoncž jemu do kola sabéża. Koło padże a wobeju sobuwlecžeche. Koleßar šebi mjeszowżo wobschkodźi a koleso škónzowa. Pohoncžej žo nicžo njesta. Móżesche dale je žwojimaj konjomaj bžjecz.

S **Bórkowow** w Błótach. Na dworje wobšedžerja B. we wsy Bórkowach wotpali žo žobotu rano w pjatej hodźinje male domske i pódlanskim žwinjazym chlěwom. Wobej twarjeni běschtej drjewjanej a se škomu krytej. W domcžtu hydleschе krawz Nowak a wobšedžerjowy wotrocž. Wotrocž móżesche je hischcze s cžasom wuthowacz, ale Nowak bohužel smjerc a wjomjenjach namaka. Ssobustawy sanitetneje kolony móżachu jenož hischcze dźěle jeho cžeka pod wopaleńkami wucžahnycz. Wohnjowa wobora rucże sapschimny a šuždone twarjenje schkitasche. Kak je wohenj nastał, njeje znate.

Cežke železniske njezbože pola Riczy.

Tśjo morwi, 7 cžeżłosranjeni.

Cžeżke železniske nje'boże sta žo pódźelu pschipołdnju na hórnischczu we Wulkinjach, kiž leži pschi železnischej cżarje ſ Rie'y do Elsterwerdy. Tam tworowy cžah ſ Hrodźišcža (Gröditz), kiž ma nětkore ludźaze wozy do druheho tworowcho cžaha, kiž na hórnischczu stejeschе, sajédże. Kolije běchu wopaki wuhibnjene. S mocznym strašenjom žo ludźaze wozy tam stejazeho cžaha do žo jeschiwachu. Tśi wožkowy žo morichu, šydom žo cžeżko a schtyri žo lohko zranichu. Sanitetne muzstwa běchu ſ Hrodźišcža, Glaubiz a Rieſy. Tśjoch zranjenych do khorotwnje dowjeschu, tamnych do jich bydlenjow. Bórzy pschijédże pomozny cžah. Wobkhod žo njesałacżi.

Mjena morjenych šu: Marta Rychtarjowa ſ Lauweidy pola Hrodźišcža, 2. wobuczaŋy wikawar Max Matzke ſ Elsterwerdy, 3. schulez Heinz Dickmann ſ Hrodźišcža.

Cžeżkozranjeni šu: 1. Wikawar Pawoł Ćiwicz ſ Lipska-Lindenauy (ma rukt dwójzy a we kożcju slomjenu); 2. Mandźelka Hulda Elzwigowna ſ Lauweide (cžeżke rany na hłowje); 3. holza Frieda Mannicez ſ Lauweide (ma nohu wyschе kolena slomjenu a wutrobno smjeczenu); 4. kowarski mischtr Kloppe ſ Schweinfurta pola Hrodźišcža (cžeżke rany na hłowje); 5. Korla Hermann ſ Oppelsheima (ma rjeble slomjenej); 6. pschekupz Ota Schüller ſ Kückenberga (ma lěwu ruku wyschе kołcza slomjenu a rany na hłowje); 7. Puczowazy Hans Knapp ſ Drježdźan (ma nožołnu kóšcz rozrśanu).

Lohkozranjeni šu: 1. Alfred Bodag ſ Elsterwerdy (ma nohu wyschе kolena smjeczenu); 2. Puczowazy Ota Jahr ſ Kamjenizy (ma lěwu kulku smjeczenu); 3. dźěłacžeŕ Arno Eisner ſ Müigelna pola Elsterwerdy (ma smjeczenja); 4. pschekupz Wylem Hólbi ſ Běleje pola Elsterwerdy (ma nohu smjeczenu).

Snjdoym po tym, jako bu njesbože znate, wojakow ſ Zeithaina na pomoz sawolachu. wós 2. rjdowinje leżeschе na hromadże železnych nošcakow, kołesow, drjewjanych dźělow. Pod tymle wosom zyle rosmjeczeny wós 4. rjadowinje šdźeż pschi rumowanskich dźěłach wulke sadźerki nastawowaŋ, železnizarjo žele'o autogenizy rosrěsuja a po kruchach wotstronjuja. S boka leża na wulkej hromadże wotdźelowe durje, rostorhane sawěschki, dźěle waczokowych žakow, kruchi špódnjeho dźěła wosa 4. rjadowinje, groty, žerdże, kruchi schtrěkaŋy, pusarje atd.

Lokomotivnik cžakazeho cžasa je njesbože do prědka widźał. Je tohodla chcył se šwojim cžahom wróczo jěcz. Jemu pak bo njeje poraadźało, so by 86 woškow dołhi cžah tak rucże jěł. Lokomotiwje mózne frażenje twudzerjeschtej. Też twuhlowy wós stejazeho cžaha wosta njewobschkodźeny. Ale potom ludźaze wosy bo na tworowe wosy sady nich stłocżichu. To sta žo ſ tajkim wotmachom, so žo wós 2. rjadowinje na prěni wós 4. rjadowinje sajédże a jón rosmjesče. Druhi wós 4. rjadowinje žo jenoż ſ dźěła wobschkodźi. S tychle tśjoch wosow wucżeżechu morwych a wjele ranjenych.

Z Łužicy.

* S **Eibawy.** Schésća šwójbnych jenoho tudomneho sastojnika žu do Budyschcžeje khorownje dowjesć dyrbjeli, dokelž běchu na tyfus sthorili. Nětko pak šhonimy, so žo je wschěmi sašo połépschuje. Sda žo, so žu wschо jenoż lohke pady.

Najnowše z cyleho swěta.

Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutše schtwórtk: We wjeczornej Europje milischo, w połnócznej a rańschej hischcze mjerśnje. Hewak žo pomrocžuje ale šwjetscha hižicze kucha.

Němski president ſ Hindenburg je Kóln, Bonn, Rhejdt a München-Gladbach, hdyž jeho wschudże ſ wulkim sahorjenjom witachu, wopytawschi žo wutoru do Barlina wrócził.

*

Djéłaczerjsta žona Arnoldowa w Aue w Rudnych Horach je w cžeżkich myślach a dla mandźelstwowje šwady žwojeho pjecžśetneho žynka morika, je žekeru domjaju nadobu rosbika a je potom železnischemu cžahej pschejécz dała.

*

Nowe cžeśłoßłowakske knježerstwo je wosjewiło, so dotalnu politiku cžeśłoßłowakskich koalizisskich frontow dale powjedże.

*

Franzowsko-južnoßłowjanske srěcženje žo podpische, hdyž w bliżschim cžasu kral Alezander do Parija pschijédże.

*

Knježerstwo je rumunskemu parlamentej wosjewiło, so žo wón 27. měrza rozpuschczi, so knježerstwo wotstupi a so žo nowowólby po nowym wólbnym porjedże wotmeja.

*

Dla wo'pschleneho sebracza wobšedžerstwa Grichow w Konstantinoplu žu žo diplomatisse styki mjes Grichiscez a Turkowscez pschetorhnyle.

*

W Anlfingenach je pschekupzki puczowaz w pjenjeżnej nuzy žwoju žonu a tśi dźěći morił a žo potom zastrělił.

Hospodarski rozhlad.

Sdrjedu, 24. měrza 1925.

Wežerawske kursy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franowsk. frank	14,79
1 tendźelski punt	20,39	100 cžeśkost. krónow	12,41
100 schwajz. frankow	80,76	100 pólšt. markow	51,83

Efekty wežera na Berlinskej bursy pschi šnabnym wobrocže na kursach pschiłaďowachu. Też wó'nik požczonka sašo hacz na 3,84 hr. sa 1000 hr. špadny.

Produktowe wiki pschinjeże pschenizy, rožzy a wowsnej sašo šnadnje powyschene pracżiny, hyrnjež mjeńsche Amerika sawožerawschim snižene pracżiny. Na naschich wikach sta pschenza a rožz jadnej. Wschitkim žu mukli kupowachu, mjes tym so w rjanej wobrot šnadny wosta. Jeczmjeń a wowsy běschtaj na wikach nimale žadnej. Wežera pracżeschе zentnar

w Berlinje

pschenizy 12,90—13,10 hr., rožki 7,90 hr.
hacz 8,15 hr., jeczmjenja naseńskeho 8,40
hacz 9,60 hr., nasmneho 6,90—7,60 hr.,
wowsa 8,15—8,70 hr.,

w termijnowym wikowanju

sa měrz: pschenizy 13,80—13,90 hr., rožki 8,65—8,75 hr.,
sa meiu: pschenizy 13,65—13,72 hr., rožki 9,05—9,07 hr., wowsa 8,90 hr.,
sa julij: pschenizy 13,72—13,77 hr., rožki 9,32 hr., wowsa 9 hr.,

Ssudnizy na pschežaďowanje

jutše schtwórtk 25. 3., dop. w 10 hodź. w Kamjenzu: wuběrak běrnow, parjal běrnow ſ smjeczakom, 6 kožanych stołow, dwójne ložo, wschelake knihe, koło, drasta, lampy a wobrazy, knihowy khamor, schijaza maschina, domjaza haptyka, šomoczany stoł, skunkowy muf, 3 klamaške połzy, umjna toilela, wulkowe kaschcžiki, kupańske wanje, schudraki, kuchinske wachi, dežki sa žehlenje, sawarjazy aparaty, mlokowe bowy, hrabje, vasy, likérowe blidka, worjewańske bleschе, likérowe serwizy, piwowe serwizy, garnitura stólbow, klanki ſ limplanim, wopłokowaja komoda, klawěr, kachlicžki ke kupanju, pišański sekretar. Kupzy šeidu žo w hoschcženju „Ke kwětkowej zahrodże“.

Dopołdnja w 11 hodź. w Kamjenzu w hoschcženju „Feuerhaus“: 10 000 zigarow.

Schtwórtk 25. 3., dop. w 10 hodź. na šudnischtwje w Lubiju: pschenoschliwa khlódżelnja (transportablez Kühlhaus), pišańske blidze, mały parnik, 4 male kina, 7 elektr. lampow, elektr. želeźa, elektr. warjak, 3 motoriki, 3 šamańske khamory, pišański sekretar, šud šproya, viańskí stroj, hedkarska schijaza maschina, kuchinski khamor, kamjeń na row, cžežku platu, kožuch a wschelaki druhi cžapor.

Drjewowa awkzija.

Sobotu 27. 3., dop. w 9 hodź. w Kohlmanez hoschcženju w Dažinku: 132 schmerkowych žerdžow a 6200 žerdkow, 29 m. šlabschich klumpačkow. Drjewo leži pschi Dažinsko-Jaworuczańskim puczu.

Na pschedań.

Sšmo w Khelnje cžo. 37.

Walach Lehmy, Kellert, knježi dwór we Wórzynje.

Kruwa wyšokožuczelna a ranża w Nowej Wsy 3 pola Nježwačidła. — Podobna kruwa blizko k cželenju we Nowych Porschinzach 74.

Bžhakaj, dobrej kraczkaj, w Budyschinje, Dornschnabel 5.

5 šrěnich a 5 šylnych prošatow w Malschezach 14.

4 šytne šwinje k dale kormjenju w Budyschinje, w Hoschcženju „K slotemu jehnjeczu“.

Prošata, korczma we Domšku pola Nježwačidła.

Sso pytaja:

Moleffi, Wenk w Rakezach.

Sanktaffi wuczobnik, Träger a Sommer w Budyschinje, Intrownu, Wolf w Budyschinje, Schulestka haša 7, w Boschezach 37.

Holzu do oomu a ratatstwa, „Tylanzowa khyžka“ w Malych Dešzezach.

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki, dženża dop. 3/11 hodź.: Wiki šwitschu mało wuwitie. Tendenz amerna, stajna.

3/12 hodź.: Zito žadne, wobrot šnadny, pracżiny powyschene. Tendenza krucżischa

Pracżiny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wotliowe šymje wo tunu abo 1000 kg, hewak 100 kg pracżiny wo tolej hriwnje.

	23. 3.	22. 3.		23. 2.	22. 3.
Pschenza	258-262	255-259	rank. wožuzki	14,70	14-14,70
rožla	158-163	155-161	pock. metalka	14'0	14,00
nalez. jeczmjen	168-192	166-190	ierabeła	25,00	—
nal. jeczmjen	138-152	138 152	bernjaze šrujh	13-14,00	13 14,00
wowsa	163-174	163-173	burny	20-21,00	20 21,00
futurizar (Mais)	162	—	wo's	25.50	25.50
pschenican. muka	32-35,25	33-36,75	lany wožuzki	18-18,60	18 18,60
rjana muka	22-25.0	23-25,75	wobraz lawiny	12-12,50	12-12,50
pschenic. wotr.	10 50	1 4'0	olie tapiny	14-14,50	14-14,50
rjane wotruby	9 50	9 40	šyna, 50 kg	3,80-3,90	3,40-4,0 0
rapš	340	340	šlowa, rjana	0,90-1,5(	0,75-1,35
lone šymje	—	—	„ pschenc.	0,90-1,40	0,70-1,15
hroch	23-25,00	22-25,00	„ wowšna	0,90-1,4'	0,80-1,30
pielusch	20-21,00	20-21,00	„ jezna	0,85-1,35	0,80-1,20

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Sokolski zwuđuja kóždy štwórtk wječor we 8 hodź. Načolnica.

Bukecy. „Radosć“ zmjeje jutře srjedu wječor we 8 hodź. spěwanje. Wšitcy njech cyle wósce po přińdu. Nowe sobustawy su nam witane. Dirigent.

Drježdźany. Serb. tow. „Cornoból“ zmjeje štwórtk, 25. měrca, wječor we 8 hodź. pola knjeza Zmija na Christianskej dróży 22 swoju měsačnu zhromadźiznu. Hosćo a Serbja, kiž njejsu hišće składnosć měli, su

do našeho towařstwa zapisać dać, su wutrobnje k tomu přeprošeni. Předsydstwo.

Ldchań. „Žernička“ zmėje, kaž přeco, štwórtk wječor we 8 hodź. pola Rudolfec spěwanje. Dokelž so na wospjetowanje swjedźenja přihotujemy, njech tola wšitcy přińdu. Předsydstwo.

Pančicy. „Lipa Serbska“ zmėje njedźelu (bolmoničku) wječor 1/2 8 hodź. dźiwadłowu pruhu. Wot njeje wotwisuje, hač budże so wotmysleny kruch docyla hrać. Tróšku wjacy swědomja měli sej naše sobustawy činić a nic cyłe dźěło jenož někotrym přewostajić. Pruhować budu so wšě 4 jednanja. Z dobom je pak tež nětko poslední termin k zamołwjenju za jězbu na „Sokolski kongres“ w Prazy (wot 2.—5. junija).

Radwoŕ. „Sokol“ zwučuje srjedu wječor we 8 hodź. Kóždy ma přińć. — Dźěći zwučuja štwórtk (25. III.) pop. w 4 hodź. Te, kotrež jutry šulu wukhodźa, maju zwučowansku drastu sobupřinjesć. Načolnik.

Radwoŕ. Hudźbna Jednota zmėje jenož tón tydźeń spěwanje: pónděłu žónske; srjedu a pjatk wšitcy! Kóždeho hłós je nuzny! N.

Ralbicy. „Lilija“ njespěwa tón tydźeń štwórtk, ale přichodnu njedźelu wječor z dypkom 8 hodź., ale přińdźe wšitcy! M. H.

Slepo. Naše tow. „Swěrnosć“ zmėje sobotu, 27. III., wječor 1/2 9 hodź. w hosćencu knjeza Bastiana swoju měsačnu zhromadźiznu. Dokelž mamy važno wuradźowanja, njech wšitcy přińdu. Předsydstwo.

Swinarja. Činimy hišće raz našich Sokolow a přećelow na štwórtkownu skhadźowanku kedźbnych. Sekretař Sokolskeho Zwjazka, k. dr. Šleca, budże zajimawy přednošk dźerżeć wo zaňdźenosći našeho luda. K tomu powjedźe nas w swětłowobrazach po cyłem wulkim swěće. — Też wo druhich važnych wěcach budże so jednać. Tuž přińdźće w prawje bohatej ličbje. Wšitcy Serbja maja tola skoro bjez wuwzaća zajim a lubosć za swój narod tohodla je tam kóždy lubje witany. Swonec žurli dyrbi polna być!

Wrjós. Smy přichodny pjatk, 26. t. m., do Khróšć přeprošeni. Tam je wječor we 8 hodź. pola Zarjec kec hłowna zhromadźizna „Khr. Serb. Pčoln.“, hdźe ma so mjez druhim też wo přihotach za pčoln. wustajeńcu w Khr. jednać. Předsyda.

Wšotowařstwowy zlět w Bukecach (Spěwne towařstwa) nastupajo. Z naměstnym towařstwom su so jako zhromadne spěwy Spěwn. Zwjazka sčěhowace postajiłe: 1. „Zerja“ čo. 6, 2. „Dobry wječor“ čo. 6 a 14, 3. Złamany slub (bjez solow), 4. Serbske barby (4 hłósne wot Kocora). Štóž noty nima, njech so na podpisaneho wobroći. J. Słodeńk, hł. dirig.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerjec w Budyšinje. — Zamołwity za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžcy. — Za nawěšćki: G. Janak w Budyšinje.

Wšě nowosće su dóšłe!

Šórcuchi a rubišća
čorne tkaniny za khuty
brune a čorne kašměrowe rubišća.
Wosebje přijomne składnostne kupy
k zelenemu štwórtkej

Alphons Schauseil w Budyšinje

Kredit za ratarjow.

1). **Krótkočasne kredity** wot Golddiskont-banki

2.) **dołhočasne kredity** (hypotheki) w zastawnych listach (Goldpfandbriefe)

Wuměnjenja k dowidźenju na našej pokładni.

Serbska Ludowa Banka – Wendische Volksbank A.-G.
w Budyšinje.

Běłosmuknate počehnjenja 27.-hr.
z 2 zychomaj, 4 hłowakami
damast, pisane cychi, wolm. plachty, trjanja, (rjenčka, ruby, servlety ma jara tunjo
J. Erler, na Zwonk. Lawskej basy 10 rózk krónprinc. mosta.

Jurij Hänsel
w Budyšinje
na hutelnjej haju 34.
Telefon 736.

Hłowna pschedawarnja Rud. Sada f Lipšta w Budyšinskim hamtšim hejtmanstwje.

Skład ratařskich mašinow a gratu wšěch družin.

Müllerec konditorńja a kofejownja
w Budyšinje :-: na Postowym naměstnje

Rumnosć za popołdniši kofej
staroznata a rady wopytana
Najlěpše konditorske pječiwa

Poručam: Najl. tučne jerje štuka jenož 6 pj., 10 štuk 50 pj.
Najl. pražene jerje ltr. tyza jenož 1.— hr. po 5 tyzow 90 pj.
Najl. jerje w želeju ltr. tyza jenož 1.— hr. po 5 tyzow 90 pj.
Najl. Elsmarckske jerje ltr. tyza jenož 1.— hr. po 5 tyzow 90 pj.
Najl. kronsardiny ltr. tyza jenož 1.— hr. po 5 tyzow 90 pj.
4 a 5 litrske tyzy prašenych a zakubnych jerjow
Najtuńše dźeńske płaćiany!
Zdobom poručam dobre piwo z češkeje piwarnje w Großröhrsdorfje 20 blešow jenož 3.— hr. Lěkarsey poručene Karamelowe piwo 20 blešow jenož 4 hr. Kaž też česko- bajerske piwa.
Kajkoraz tworow poručuje tesame najlěpje!
Wjelo dobrych poručenjow!
Clemens Malczyk, w Baćonju čo. 6.

Kedźbu! Kedźbu!
Kupaju trundle, kosće a papjeru
po powyšenych dnjowych płaćiznach.
Po přeću přińdu do domu.
Telefon 2835.
Pauline Richter w Budyšinje
na Hohengasse 11.

Kurt Thieme w Kamjencu
Fürstenstr. 3 pt.
Büro za pruhowanje knihow, dawkow, prawizniske a zarjadowańske należnosće.
Wosebje wobstaram wšo, štož nastupa zarjadowanje zawostajnstwow, zběranje žadankow, założenje towařstwow, sanirowanja, zholowjenja naćiskow za testamenty, kupne wuměnjenja a wšě druhe wobswědčenja ze zapisom ležomnosćow. Wobstaranje ležomnosćow a hypothekow. Zastupowanje we konkursach, wotnajeńskich rozkorach, nahodnosćeńskich a wšěch zarjadowańskich prašenjach. Pomoc we wěcach dowěry. Přesadźowanje ležomnosćow a nadoby. Dokelž mam přez 20 lět nazhonjenje, je najswědomiše wuwjedźenje zawěsćene.
Rěčne hodźiny: wot 9 hač do 4 hodź. bjez přetorhnjenja.

Łožowe postoły bjez a z matracu, **drastowe khamory, komody, błida, stołcy, sofy a šezefongi** předawa jara tunjo
Despang w Budyšinje
Žane klamy! na Mužakowskej dróży čo. 4.

Živnosć
přez 6 kóroow wulka z masivnymi twarjenjemi je za 5000 hr. na předań, zapłaći maja so 3000 hr.
Bliže je zhonić pola **Měrša w Jenšecach** pola Rakec.

Transmisije
kóždeje družiny
wolije, bencin atd.
podawa ze składa
Carl Gast
w Budyšinje
na drjewowych wikach čo. 27

Ruby na błida
zoty, přikrywy na błida, plachty k wodźewanju ložow a truhłow najnowše přikłady, tunjo
K. Erler, w Budyšinje
na Žitnych wikach 11

Symjeńtne běrny
kajserkrény, woltman, centrifolija, rosa
ma na předań
Jurij Čornak
we Łazku p. Kamjenca.

Paleny kofej
punt po 3.20, 3.60, 4.—, 4.40, a 4.80 hr.
poruča jenož w najlěpšich a wubranych družinach.
Otto Sachse
w Budyšinje
na Bohatej hasy čo. 4.

Sylne rjane **prosata**
ma tunjo na předań
Topolinski w Radworju.

Rjane wulke **prosata**
su na předań
w Komorowje pola Rakec čo. 11 b.

Libjata
přez tydźeń stare su na předań
w Brěžcy čo. 20.

Wóz do hospodarstwa a żeleźny pluh
je na předań
w Smjerdźacej čo. 3.

Wołmu k štrykowanju a wušiwanju ručneho dźěła W. Köhlerowa, Hłow. torhošćo 9.

M. Mikel
časnikař w Kukowje
poruča
dobre časniki, słubne pjerščenje a nawoćki
(bryle) po najtuńšich płaćiznach.

Visitne khartki
zhotuje spěšnje a tunjo
Smolerjec
knihićišćerńja
w Budyšinje.

Konkursne wupředawanje
we
Welsec kupnem domje w Kulowje
Wšě twory su wo wjele znižene
Wurjadna kupna składnosć
Njedźelu, 28. měrca wotewrjene
Wutoru k hermankej, 30. měrca wot 8—7 hodź. wotewrjene.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje wo wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowórnikow 1,30 zł. pr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a ćišći Smolerjec kniharńišćerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawětki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 71 — Budyšin — štwórtk, 25. měrca 1926 — Bautzen — Lětnik 85

Němski sejm

je źrjedu **wo hospodarśiwje němšeho ministerstwa sa sćežowanje a katarśtwo** wuradźował. Minister **dr. Halstinde** so hnydom hłowa jimajo praji: W tu chwilu katarśka kriša, podobna našemu zyłeho ludowego sćežowanja rostšahaśej hrozy. Hospodarśenmu chaosej inflazije je so skruśenjom valuty kónc cźinilo. Pśiśeco budźe se hławnym lopjenom němšeho katarśtwa, so je so wono pśichi tym se saftajenjom wulkeho dźela swojeho wobsedźenstwa wobdźerśało.

Nětko pak je katarśtwo do katastrofalneho położenja sajšło a tonu wotpomhaś, je se fakładnym programmom pśichoda. Němski hospodarśi minister je hižo na to pokazał, so našca wikowarśka bilanca ja 1925 njedosćitak 4,3 miliardy pokazuje. Mjezahmy hišće pśeśeśbytk dowoła zyroby we wyšokosći 3,6 miliardy, kotremuž žadyn aktivny pjenjez na pśeco je njeśteji. Wójeńska pokuja lěta pod wliwom hubjenych žnjow lěta 1924 stejeśe, mjes tym so mjenjeśe w pósledńich mězazach dobry wunośk žnjow hromadźe z złowanym tarifom polepśchaju wliw na našu wikowarśku bilancu. Też dowoz pizowadłow stajnje wjaco dźe. Sa jeźnjeń žamón 1 miljon tunow. Našy śkót je so do wójny z wjetšeho dźela z wulkrajnymi pizowadłami žiwił.

Pśichi pósledńej złownej pśeśeśoży je so katarśtwo na njedostahaze waśnje z złom schikało, kotreż je jenu pśichi žiwjenskich wobśežnjośejach jenož mału wunośk pśinjeśo. Pśichi wobsamknjenju wikowarśkich sćeženjow je katarśtwo dale schkodowało. Minister praji, so budźe so wosobinźaj wo to prózowaś, so budźe so **pśichi wobsamknjenju wikowarśkich sćeženjow na katarśtwo bóle hač dotal dźiwaj a so je jemu nusny złowny schkit njesapowędźi.** Pomoz dyrbi se strony kredita pśinjeś. Porńjo dowójnjenu cźažbu je katarśtwo do wulkeho dobra falśiło. Tehodla dotalne kredity k sapśaśenju krótkocźažnych a dołhocźažnych kreditow njedostahaju. Se wótšim dorasom ministerstwo na to dźela, pomoz w tutym nastupanju pospołnjeś. **Dźeśej sadołženeho hospodarśtwa budźe so do bliśšich žnjow ležma pomhaś hodźeś, tola hłowny dźeł katarśtwa so pśeśes najbóršći cźaś dowjeśeś da.**

Skasanje pśichitkownych hnojidłow budźe so pśechodnje pomjenjowaś. Jara wažne za katarśtwo je, so dyrbi so płaćiśny za katarśke wupłody powyšiś. To pak so njetrjebało na schkodu pśichetrjebarjow staś, pśichetož runje tu mohł so rozdźel mjes wupłodźeśitkimi a pśichetrjebarśtimi płaćiśnami pomjenjeś.

Płahowanje koni njeje wróćo schko, mjes tym so je so dowoś koni z wukraja zmjeńśiś. Pśichetrjebanje mjasa je so sasa na 88,4 prozenta dowójnjeho cźasa sdźěhnyło. Dźiwajo na spadnjene němśke fótne płaćiśiny by powjetšenje kontingenta bjeskónkowneho zmjerśeho mjasa najwětše wobmyślenje słuśiło.

W lěcze 1925 je so 538 702 600 litrow wukrajneho mloka pornjo 188 milijonam litrow w lěcze 1913 do Němśkeje dowozała. Butra a twarožk budźetej so dyrbjeś ze bożahazym złom schkitaś, so by so wotbyte donjasego mloka powjetšiło. Pśichetrjebanje spiritusa może so špekowaś, hdy by so won bóle jako cźeridna mózwužiś. Schkodowanju sadarstwa, sahrodnistwa a seleninarstwo se wikowarśkimi sćeženjemi dyrbi so wotpomhaś. Sadwólne se **położenje němšeho winjarstwa.** Němske knježeństwo dyrbi tu dale pomhaś. Wulka wažnosć dyrbi so na rossćerjenje wotbyća mórśkich rybow klasć, dokeł by so hewak dyrbjało rybarstwo zmjeńśiś. **Sa połepśene dźełanje role dyrbi so dalšich 35 milijonow hriwnow wupožeśiś.** Nadźijamy so, so budźe so znajmjeńśa 200 hektarow do wunośnjeje role pśechtowaś hodźiś. 15 milijonow dyrbi so k špekowanju katarśkeho sahrodźenja, wosebje w ranju, a k sapołnjenju katarśkich dźełaćerjow nałožiś. Znowa lěta 1925 su powšitkownje dobre byle, wosebje w khlěbowym žiwe. Jeli so jo poradźe, z donjasego **role** najwětše wunośtwi wotdobywaś, potom budźe so němśke wobkedźerstwo w cźažach krisow z khlěbom sastaraś móg.

Sozialdemokrat **Schmidt** w ratarśkej kriży sćežowki inflazitkeho cźasa widźi. Nadpadne je, so su runje we Mecklenburgskej, Pomorskej a Rańšej Pruśtej, hdźej maja knježe kubła pśechewahu, ludźo cźornje němśkostatnje wobory wulkow namakali, kotrjiž so njehodźa k sprawnemu dźełu trjebaś.

Jendźelski delnji sejm za Chamberlaina.

W jendźelskim delnim śejmje staj wjednik liberalneje strony **Lloyd George** a wjednik dźełaćerśkeje strony **Macdonald** spytałoj, swonkowneho ministra Chamberlaina za njewuspěch Genśkeje konferency samowiśeho cźinicź. Lloyd George so wopraścha, hač je Chamberlein wo wotmyślenju wědźał, so je so z bohom z Němśkej dyrbjała **Pólska do Rady Swjasta Ludow pśichwaliś. Locarnjańe mozny su winowatosć měle, na to cźišćejeś, so bychu so z wuniwajcom Němśkeje wšich druhe kandidatury wo Radźine žydło wotstorcźiłe. Město teho su Locarnjańe mozny, na cźołe Jendźelska, internaznonalnym pśeśiśnam polekowaś, so bychu žamźneho kandidata do Rady pśinjeśle.**

Chamberlain so w žiwojej wotmołwje wobcźežowaśe, so je so nadpad w jeho njepśichitomnosći cźinił, a Lloydej Georgej porokowaśe, so je, pśedy hač je so z Genfa wrócił, amerikańskim nowinam hotowe poćahowanje Genśkeho wunośeka pótšłał. Wón dźe njeje prajił, so je wón, Chamberlain, płkpz, ale so je błaźił. Chamberlain ranje pśicźišeśe, so je z Italskeje so wróćejo z Briandom wo pólskich žadanjach rěcźał. Briand njeje jeho ani namótwił, ani posłubźił, so by pólske žadanja podpjerał. Chamberlain dale praji, so je spodźiwne, so je Lloyd George jemu njesprawnjosć napśeśeśo Němskej porokował. So so w Newyorku na Jendźelsku hórśca, na tym ma Lloyd George podpěł se swojimi nastawkami. Wón Chamberlain, je Stresemannej sam mjes nim žanym a Loydom Georgom wutšudźiś dał, hač njeje dośeś sławny a sprawny napśeśeśo Němśkej był.

Žadyn kraj njeśe, pryedy hač je so brasilśka wotmołwa na Němśku pśeśeźitała, z wuniwajcom Brasilskeje a Němśkeje wo tym wědźał, so je Brasilska se wšěch statow na němśke naprašenje se septembra 1924 wotmołwu dała, w kotrejž so sapowědźi, so na to wjasaś, so budźe Němśkeje wólbu sa stajne žydło w Radźe Swjasta Ludow do pśedka podpjeraś, prajiły, so je to z prašenjom, kotrejž dyrbi Swjasť Ludow sam rosponinaś. Chamberlain so prašeśa, hač take wotmołwa njebudźeśe dyrbjała Němśku napominaś, so by so hladała.

Wón je z instrukcźiju do Genfa schoł, so w Radźe Swjasta Ludow so njeśmě nicźo pśeměniś, schtož by zastupjenju Němśkeje sadźěwało abo jo sadka. Prawidło, po kotrymž dyrbjaśe jenož wulkomocny Radźe pśichiskuśeś, dyrbjaśe so sakhowaś. Jenož Schpanska, kotraž ma wosebite stejśeśego, śmeła Radźine žydło zadaś. Ani Pólska ani Brasilska njeśmeśej w tu khwilu stajne žydło dostaś, so pak dyrbjało so Pólśej tak rucźe hač móžno njestajne žydło pśichipóraś.

Dyrbju wšchak na to pokazaś, so so **z němśkeje strony nieje žadało, so měło so pśichiceźe Němśkeje wot wšěch pśichodnumenjenjow wotwiźane cźiniś.** Nimam žaneje pśicźiny, so na sadźerjenje němśkich wotpósłanzow nětko wubcźeśowaś. Na druhej stronje pak mam runje tak malo pśicźiniowu, dla sadźerjenja druhich wotpósłanzow skorźiś.

Sobu stare dowěrjenje a wušśe styki mjes franzowskim a jendźelskim knježeństwom wobnowiś. Na tymle pod ožku śmy dalśo a hłuboko sakkodu našeho hromadneho sćehanja z Němśkej sakoźili. Ssmy žobudźeło Italskeje mjes wikowarjenmi wulkeho rakta wuczežowneho měra zawjeźili. Hdyž su to moje posłedńe słowa, kotrejž rym jako swonkowny minister rěcźał sym sbožowny, so wśitko Jendźelskeje dźensa wjaśe steji, dyžli je hdy pśedy wójny stak.

Delni žejm na to stejśeśo, kotrejž je Chamberlain na Genfskej konferency sastupował, sa 325 pśeśeźiwso 136 hłosam pśichwalośowa cźe.

Wobucowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěći serbski!
Kajź. a najtuńša kupowańa wobućow. Póduwańanje spěšne a tunjo

Němśkonazionalny **Stubbendorf** na cźežke nadawki pokazuje, kotrejž dyrbja so w nastupanju katarśtwa dopjelniś. Niedźiwajo teho so wikowańśe sćeženja pśeźco sasa na schkodu katarśtwa wobsamkuja. Mječnik pśiseł tym warnuje, pólśe žadanja dopjelniś.

Zentrumski sapósłanz **Zeilmayer** praji, so so němśkej industriji njebudźe pomhaś móz, jeli so so najprjedy němśke katarśtwo njeje wunośnje cźiniło. Lećhu je rozwicze katarśtwa njeju wšchelake knježeństwa dokonjaśe, ale njewustawaje bźeło katarśtwa je to dozpěło.

Hamkens z němśkeje ludoweje strony wobžaruje, so je dowos zyroby z wukraja pśichěrał. Mjes tym so Hamkens rěcźi, jena kommunistka pozłuchańśkeje tribuny wulki plakat do pozećźenje dele puśeźi. Sapósłanzy nje zozialistiskich stronow so na to hórśca. Namócny president dr. **Bell** tehodla pozłuchańśku tribunu wuprošnicź da. Kommunistoho pśeśeźiwso tonu žiwje protestuja.

12 a poł miljona podpismow za ludowe požadanje.

Po dotalnych wjednosćinskich powěźeńach je so za ludowe požadanje 12 512 140 wožobow sapisało.

*

Prawny wubjerk němšeho žejma je źrjedu kompromiš w nastupanju rosrunanja z němśkimi wjeśeńmi dale wuradźował. Němski ludowy dr. Frick namjetowaśe, so njedyrbjeli so wjeśeńcy, ale samožejne bankow a bursowych wjeśeńcow, rańšich židow a druhich zusobnikow wušmjeźeli.

Demokrat **Richthofen** na to dopomina, so je dr. Frickowy frakśišći towaršej, Ludendorf, rańšich židow sa cźaś wójny do Němśkeje zawołał. Sa to, so su nam pomhali, kaž dalśo žu samohli, nětko kwitowanku dostanu.

Dr. Bell z zentra rosłoži, so je hładke wušmjenjenje pśeśeźiwso němśkej wustawje. Runje tak njeprawe pak je, so dyrbja wjeśeńcy polne wobžeđźenstwo wobkhowaś, njes tym, so je lud wokbudnyś. Rěcźnik ma za mnjne, so je kajžo k žudam pśichiśimaju, dokeł so praśenja, wo kotrejž so jedna, njehodźa po zwiłnym prawje rosrišaś.

Sozialdemokrat **Sänger** so **pśeśeźiwso Paśawskemu** biskopej wobroći, kotryž je swojim diözesanam sakaźał, ludowe poždanje podpišaś.

Němski justizny minister **Marx** głubi, so budźe so kompromišny nacźišk po możnosći pospěšiś, so by so wobydlerśtwo směrowało. Wo praśenju, hač so wo pśeměnjenje wustawy jedna, njemóže so ministerstwo wuprajiś, dokuł holowny nacźišk njepśehdeźeš.

Sozialdemokrat dr. Nofenfeld nima sdźělenje němšeho justizneho ministra za bożahaze. Wón dyrbi rjec, so so ludowe požadanje tak rucźe hač móžno němśkemu žejmej pśehdpołoži.

Slezyscy ratarjo so landbundej wotrjekli.

Sawdźenu njedźelu so w najwjetšej sali we Wrótšławju, w Schießwerderu zhromadźizna schlesyskeho burskeho swjasta wotmě, na kotruž bě so nježbě 3000 małych ratarjow a burow ze śrjedźneje a delnjeje Schlesyskeje sćehła. Po powitanju sastupjerjow wyšnoscźow a zapósłanzow wšchelakich stronow zarjadnik Hiltmann wulkocźaratn, po nowocźažnym a zozialnym duchu sastajeny burski programm pśehdnjeśe. Pod schumjazym pśikleskanjom hospodarśku politiku, pod nadnjejźtwom wulkowobźeđźerjow a landbunda sawjedźenu wotpokaźa. Wón žadaśe śebi, so by so pśichi wikowarśkej, wobłbadnej, gmejnśkej a dawkowej politizy na to dźiwało, so samostatna a zrózyniwe burśke wobydlerśtwo skónc nje hospodarśtwo wulkich kubłow pśechetrjechi. Tehodla aktiwnu sapźidleśiśku a najeśtwo schkitazu politiku žadaśe. Hnehwž sbožuje a njepratwe wulke dawki na śrjenje a małe katarśtwo dyrbjało so wokstronicź.

Dale so wo zwjazku organizowanych małoh a śrjenjo ratarśkeho a najeśtkeho swjazka rosprawjeźe. Swjazk budźe dale se wšchemi ratarśtimi a hospodarśkimi organizazjemi hromadźe dźełaćz, kotrejž prawnje wo pokrok katarśtwa a zajmowy burśkeho pokroka prózuja. Teho dla swjazk njemóže z nenuśonazionalnymi a z hospodarśkim zjednoćen-

Traugott Albert w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 10 :-: telefon 3078

poruča za nowe šulske lěto **šulske tornistry za hólcow a holcy, knihowe mapy, aktowe mapy, mapy za noty jaki do wětra statne sokolske jaki, kholowy za sokołow, črije k zwučowanju, sokolska naprawa**

swoim hromadźe hicź. W němskej ludowej stronje so w poslednim czasu znamjenja pokšěsčenja pokazuja, w centrumskej stronje pak maju swjatkowi pšecerjelo hišće cyrkje dźěło pšched sobu.

Wobsamknuty so, žebi wot němskeho stata žadacź, hdyž so pruske wyšinorjecze w prafchenju katolskeho jahydlenja zaprasa, teć na so pšecerjowo njeprawomne nakładźenju dawkow protestowacź.

Hollandska a Vatikan.

Hollandska druha komora j njdźiwajcy rahnje sarkcze prjedawšcheho ministra Heemskeeka twidawki sa pódšlanjstwo pola Vatikana ſ 48 pšecerjowo 41 hłosam sacźišła. Sozialdemokratiski zapósłanz Vliegen Heemskerkej znapšecerjowi, so won swonkuwnopolitiski wliw, kotryž móže bamž k lépšemu Hollandskeje wukonjecź, pšchewyšoko waži. Dla konserwatiwneho wobsamknjenja ſnadź minister rozwuczenja Waszink, kotryž klerikalnej stronje pšichinjuje, wróco stupi.

Romansko-słowjanska ententa.

Franzowske nowinarstwo po pokiwa ſ kněžerstwa wo francowsko-južnoſłowjanskim jednanju njeleži. Sa to so diplomatija a jendźelske a amerikanske nowiny cyim živišcho ſ franzowskimi rekonstrukcijnimi planami sabéraju. Po wobsamknjenju Locarneho pakta so Franzowska straha smirnjej pyta, so by so jeje sfejišćeho w Europe njepospałabito. **Briand je tohodla ſ Mussolinom wo wutwarjenju „łacźanskeje“ ententy** dojednał. Franzowska bě so ſ Mussolinowym njenadźitym postupanjom we Warschawje a Belgradźe pšichlutowała, dokelž bě so prjedy dhyla ſ Italiji dorěčeźeć. Tale njeluba wěź je pak so ſ Briandowym rozprajenjom ſ italiskim zastupjerjom Grandom w Genfu wotstronita. Franzowsky a italijy diplomatojo w tom njeluba, so by so **rańšej Europe franzowsko-italiske rukowarstwo postajilo.** S jendźelskeje strony njeje so hacź dotal nicźo słało, so bychu so jednanja wo tym pšichkapsle. Jendźelskej w prěnim rjedźe wo to dźe, so by Rumunija postajenje jendźelsko-rumunskeho namórskeho dojednanja dopjelniła, jeli so by mjes Jendźelskej, Rusku a Turkowskej k wójnje došło. Te dojednanja mjes Jendźelskej a Bołharskej njeſmědźa so podóstajcź. Do teho ſłuscha pšchede wšěm zawěšenje transporta wójnskeho materiala pšches Južnoſłowjanjsku a Bołharsku sa pad, so by Bołharska tehorunja w jendźelsko-turkowskej wójnje sakrocźiła. Jendźelske namórske ſłejišćo w Gridhišku je so po słacźu pšchi Napoleowskim srěčenju mjes Chamberlainom a Mussolinom sarucźało. Jendźelska ſ najwjetšich sa nětkole sa wutworjenje grichiskeho łódźstwa stara a je žebi w Sełoniju ważne konzesije ſwoźežiła, kotrež dyrbja so w khutnym padźe sawěsćeźeć.

Italska je Jendźelskej wužiwanje kupy Nězboj pšchilubiła. jeli so by jendźelsko-turkowski konflikt wudyrił. Franzowske italske plany so tohodla w Londonje bjes starosćow pośudźuja.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 25. nałětnika.
Swjateje Marije přizjewjenja.

† 1862 farař Pětr Brězan w Ralbicach, rodźeny we lěće 1790 w Delnich Sulšecach, kiž je runje 30 lět dołho jako sarař w Ralbicach skutkował a to z tajkim Božim zobnowanjom, zo w tutych lětach žonje ani najmjeńšeje rozkory mjez nim a wosadu njenasta. — Běše najlěpši Serb, kiž wšitke serbske nałožnosće podpjerašе. -- Z wosadu běše wo najnutrnišej lubosći zjednoćony. Cheyše teź tu pohrjebany być a wuzwoli sebi hižo we žiwjenju městno na pohrjebnišću, jo z křižom woznamjenjujo. Po jeho smjerći so wupokaza, zo běše wšitko swoje nalutowanki swojej lubej serbskej wosadźe, cyrkwi a khudym wotkazał. — Tajcy wučerjo „budźa so swěćić jako njebjeska jasnosć — jako hwězdy stajnje a wěčnjo!“ Dan. 12, 2.

Što wuči přisłowna mudrosć?

Sy-li tu, sy-li tam: sy-li z Bohom, njejsy sam.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 737, hygrometer —4, thermometer wo dnjo +5. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer 0, thermometer w nozy —1. Wušłuby na małe so pšcheměnjaje wjedro; pohlicenje k pomrdźczeniu njebja. — Symnicźka pomałku powuſchcźenje. Wyschina so teź hischcź wječera rano wot kupy Island pšches Němsku, Pólsku hacź k Cžornemu morjej cźehnjesche. Nižina w krótkim ramu Europy je so rozcźahnyła. Nowe nižiny ſ wjeczora Europy nam ſmano samrokźenje pšchinjeceju. **Schkerna wyschat pomałku** na hrońe stupa. — Jutše pjatk ſlónczko 5,52 hodź. ſkhadźa a so 6,21 hodź. khowa. Měsačk ſthadźa pop. 3,08 hodź. a so rano 5,35 hodź. khowa.

Spěw, hudźba a narodne reje Serbow!

Wulki serbski koncert srjedu, 7. łapršeje, wječor ½8 hodź. w „Krónje“ w Budyšinje

Wosebity ludowy program solistow!

— **Wjeleże drjewo.** W hajach a na lěsnych kromach rosnjwa nětko měrnje wyſoki kerć ſwoje kćenja róžowej barby ke króšenu žiwjenju; to je popjerowe abo wjeleże drjewo (daphne mezereum). Kaž spodźiwne ſu po znacźu wšelchichšiste kćenja, kotrež hischcź pšiedy łopjenow pšichładźa, tak dźiwne je teź mjeno. — Wjeleże drjewo (Seidelbast) ſwjatscha druhdy ſ pšełkami, kotrež wopytuja tutón kerć ſ druhimi pšchekaźanzami. Tale rostlina ma wótru mjesnu, kotraž w schiji pali a drapa. W połnóžnych Cžechach mjenuja rostlinu teź jedojtu wischeń (Tollkirsche). Sčanne mjeno pokazuje hižo na njemalu jedojtosć, kiž je tak sylna, so je cźłowjekej sće, hdyž pschi narěnjenju na pusołazu so mjesbu ponucha; wosebje pak maju kćenja šintum, pšchi wonnu mandłowym twón, kiž hłowu bolenje nacźini. Wšelcy kerć běsche priedy jara rozšěrjeny a tohodla bě na někotrych městnach skoro wobcźežny; w posledních pjatnacźe lětach je wschak napaduje wócźo schot. S 3 lět su jón pod schkit wsali a njesmě so wot njeho rěcź a pschedawacź. Cźasto sakcźiwa nětko w privatnych sahrodach pschdměstow a teź wšow nanarjenscho.

— **Ssebi žiwjenje wzał.** W Budyschkim narańschim pschedměsće so wczera wjeczor w ſwojim bydlenju 51-létny ſastojnik wobwěšny. Cźežke myšle, kiž su ſ khorosće pschichle, su ſ pschicźinu wobzaromneje khcźele.

— **K rosprawje wo sniesbożenju** motorskeho kolesarja a pósłoweho auta rójt Kamjenskeje hasy a Sserbskich hrjebjow, wo kotrymž wczera pišachmy, dodamy hischcźe: Snjesbożeny motorski kolesar je pschekuš Pawoł Beinewitz na Zitnych wikach. Won po Sserbskich hrjebjach pschijźeše a sajédże njes jenopschcźeny tworowy wós firmy Steffen a nafpomnjeny **pósłowy auto,** kiž dźyschce so k Bobarym wotam winycź. Dokelž so je strony połizije pišasche, so wina kolesarja ſameho trjecźi, ma so skónczne rosſajnjenje tehole praschenja hischcźe wotcakacź. Motorski kolesar ſ ſwo na powuku a na hubje.

— **Budyschka mechanika tkajerńa** 1. hapreje ſ kacź pschestanje. Kaž je hižo pschipowědźiła, Budyschka ſutowa pschadowńa a tkajerńa někt wopraudźe dźěl pschestanje. Někhdże 950 dźěłacźerjow a 50 pschistajerjow tak swoju ſastužbu ſhubi. Wschitkim dźěłacźerjam a jutše pjatk k ſchtwórtej 1. hapreje dźěło wupowěsć. Pschistajeni a wójnſcy cźeſkowoschkodźeni dyrbja so hacź hacź do junija ſwoju mſdu dostacź. Wićzne połoženje tekſtilneje industrije je teź we wukraju jara hubjene. W dowidźownym cźasu njebudźa móz ſažo dźěłacź a poczecź.

— **Pschewjesenje w Budyschinje zahrjebanych Franzowslow do jich domiſny.** Na žadanje franzowskeho jerſiſwa so ſ mjele pohrjebnischcźow w Němſkej tam zahrjebani franzowſcy wójnſcy jeczi wubrjebaja a do Franzowſkeje wotwjesu. Teź w Budyschinje ſu pónježlu a wutoru 6 na Tuchoſtim pohrjebnischcźu zahrjebanych a 12 na katolskim pohrjebnischcźu pschi Mužakowskej dróſy zahrjebanych Franzowſow wuhrjebali a **franzowskich ſnichrow hłodi.** Pod dohladom němſkeho a franzowſke wyschnoſcze ſu rowy wotewrichu a kosćowzy do nowych kaſchcźow ſkładźechu. Na kosćach jeho hleda wo mjasu wjazy widźecź njebě. Kosćce mjadachu cźemnohruny napohlad. Wložyn pak běchu hischcź derje ſpóſnacź. Kosćowzy ſ wozebitym cźeſitym autom najprjedy do Khocźebuſa woża, hdyž je hromadźa, wotam wotwjesu ſo do Saarburga na ſhromadne pohrjebnischcźo abo do domiſny. Komihija je hižo pjecź mjezow po puczu a pschińdże ſe Schleſiſkeje do Luźicy. Se Tuchoſtseho pohrjebnischcźa ſu psched dźeſkim cźasu hižo jenoho Jendźelcźana, Italcźana a Franzowſu do domiſny wotwjeſli. Někto na Budyſchkich pohrjebnischcźach žadyn Franzowſa wjazy njeleži. Na Tuchoſtim pohrjebnischcźu leżeſche dotal wſcho hromadźe 254 jatych ſahrjebanych, mjes nimi Ruſojo, Italcźenjo, Jendźelcźan, 7 Franzowſow a někotſi Južnoſerbja. Poſledneho jatcheho běchu 5. dezembra 1920 pokhowali. Won njemóžeſche wjazy ſobu do domiſny jěcź, dokelž hižo w lazarece leżeſche. Na ſwonkownym katolskim pohrjebnischcźu polkhowachu 56 wójnſkich jatych, mjes nimi 21 Italcźanow, 23 Ruſow, kotſiž tu wſchitſy hischcźe ſu, a 12 Franzowſow.

— **Rospraswa wo dźěłowych wikach psches kokoſchinſke kowanje (Rundfunk).** Po ſrěčenju mjes krajnym hamtom ſa wobſtaranje dźěła a ſrjedźonémſtim kokoſchinſkim akcijowym towarſtwom w Lipſku bo wot nětka kóždu ſrjedu wot ¾7—7 hodź. rosprawa wo dźěłowych wikach ſa ſaſtki ſwobodny ſtat ſe ſcźelakomaj w Drježdźanach a Lipſku roſchěrja. Rosprawa wo dźěłowych wikach krajny hamt ſa wobſtaranje dźěła ſa tónle ſamer wobzeje feſtaja po hromadźenych rosprawach, kiž ſu ſtawne dźěłowe ſaradźerńje wo minjenym tydźenju trajenemu hamtcej ſapodake. Na tole waſchnje ſo ważne dźěłenja wo pſcheměnjenjach połoženja na dźěłowych wikach, la kotrež maja pſchi nětcźiſchej wulkej bjesdźěłoſcźi dalokе worſchty ſajima, jim po najprěniſchim puczu ſobu dźěła.

— **Nowe powětrowe liſtowe ſnamki.** Dźeń 1. hapreje, krótko pſched tym, hacź ſo lětuſchi lětanſki wobchad wotewri, ſo ſ pſchedawanjom nowych powětrowych liſtowych ſnamkow po 5 pf., 10 pf., 20 pf., 50 pf., 2 hr., 3 hr., a nowych powětrowych póſtſkich khartow po 15 pf. Wobras na nowej ſnamzy pſchedſtaja worjoła, kiž ſo ſ wjerſchka ſkaty k njebju pozběhuje. Snamki powětrowego póſta maju ſo na poſtyki powětrowego póſta wuzicź, ſ cźimž ſu tele poſtyki lépje ſeſnacź. Snamki ſmědźa ſo ſame a hromadźe ſ jednorymi ſnamkami lépicź. Powětrowe liſtowe ſnamki ſu dółacź na póſtach mjezow, hdyž lětadła ſaſtanu a pola někotrych druhich. Jeli ſnamki na jenym póſcźe dołacź njejšu, je póſt tak wobſtara. Dotalne powětrowe liſtowe ſnamki ſ wobrazom k ſemi leccźaceho hołbja ſo po 1. hapreji wjazy njepschedawaja. Swoju płacźiwoſcź ſhubja pak 30. junija.

Khodojty.

Přenjotny roman wot Jljana.

5] (Pokračowanje.)

„Schto je ſo tehdy ſtalo, móju tebi prajicź. Khodźach ſpěchnje, kaž bě mi ty porucźił, pschez w kolesu wokolo na stronu wot ranja k wjeczoru, hacź ſo mi poczа hłowa wjerćeć, ſo padnych abo ſyndnych ſo. Tu nadobo pschijwali ſo wulka woda a nječjach wulki ſtrach, ſo nje ſołmy pożru, tola wostach žedźo a njewopuſchćich kolo. Wschak bě mi prajił, ſo budu hnydom cźeło, jeli kolo wopuſchcźu. Potom wusjachu wětry, na to korcźach ſwinje. Ale niczoho ſo njeſtróżich. Potom widźach ſ blizkeho lěſa hrózbnu njeſiworu ſtupacź, podobnu kaž cźłowjeſki ſejin, wjeſcho hacź ſchtomy. Wědźach, ſo je to djabol. Njeſtwora pschińdże hacź ke kolu a wołta ſtoja. Bě kaž njeſmérny wulki cźorny muž, ſwoblekany ſ cźornej draſtu, tón bě tak ſadławny, a hrózny, ſo njemóžach na njeho hladacź. Ja jej prajach: „Ty pschijdźeſch mi runje prawje, ſym dawno za tobu ždał.“ Djabol rjekny: „Cźehodla?“ Ja prajach: „Ssym wjele wo tebi ſłyſchał.“ — „Schto.“ — „Wjele ſleho a mało dobreho.“ — Djabol rjekny: „Ludźo ſudźa husto hjeſe wſcheje winy. Njejšym hischcźe nikomu, hjeſ teho, ſo njebychu mje rozſłobili ſchkodźał. Praſchej ſo ſwojeho miſchtra, kiž je mój pschećel, hacź ſym hdy jemu ſchto ſleho naczinił. Ja cźinju, ſchtož ſo jemu lubi a wón mi we wſchém połucka.“ Na to ſo wotprascha: „Hdźe běſche, hdyž tebje wołch?“ — Wón rjekny: „Běch tak daloko ſa morjom, kaž je wot tudy k morju, tohodla je ſpratnje, hdyž mi ſarunaſch, ſo ſym ſem pschichoł.“ Wón ſadaſche mój płaſchcź. Hdyž to wotpokaſach, mój paž wokoło żiwota; potom wowzu ſ mojeho ſtabla a ſkónczniže honacźa, ſo by jemu pſchedpěwał. Hdyž to wſchitko wotpokaſach, wupſchejtrje ſwoje paſowy — ruzy to njeſmjerowacź njemóžu — a dźiwjeſche mje pſchimnjecź. Ja ſo wuſtrózach a praſmych wróco. Běch mortwy.“

„Haj, běſche mortwy, a by teź mortwy tam leže wołtał“, rjekny Baruch, „tola ja widźach ſtrach, kotryž tebi hroſyſche a pschibližach a wotewrjeſich djabola, a wubudźich tebje ſaſo k žiwjenju. A nětko rjekniſch, ſo ſo ta tebje ſtarał njeſym! Wołtach pschi tebi blizko, ſo bych tebi ſnydom ſ mozu był, dokelž wěm, kak ſtraſchne taſke wótki ſu. Psched nékotrymi lětami pschińdże teź ke mni muž, kiž dźyſche ſe cźertom rěcźeć. Ja jemu to ſmóžnich kaž tebi, ale potom dźěch prjecź. A hlej: tón je ſtrachom pschestupi koło a bě mortwy a woſta mortwy. Jónu pschińdźechu ke mni wěſtoſi ſyndenca, kotſiž běchu ſtebi prjedy pola nije pjenjezy wupožeſeli a dźyſchu ſ djabolom rěcźeć. Teź tych dowjedźech na rozpucź ſa tebje a ſcźinich wokoło nich kolo. Na nich pschińdźechu duchoje kaž wojazy a hrajachu wokoło nich wójnſke hry. Nadobo pak ſo walichu na ſtudentuw ſ njeczemi, ſo bychu jich pschekkóli, tola pschińdźechu jemaj hacź ke kolu. Hdyž koło ſyndencźi njepschestupichu, tak ſo duchoje pschewobroźichu do rjanych hołcźikow a wabjachu jich won. Wone poſtrěcźachu jim ſote pjerſchcźenje, a jedyn ſ nich tykny porſt pschez kolo, ſo by jemu hołcźik pjerſchcźeni na njón tykny. Ale hnydom ſo jhubi a teź hołcźik běchu prjecź. Tehdom njebě derje ſa mnje; ſyndencźa dźyſchu mje ſaraſpyć, jeli jim towarſtwa njewróćich. Ja ſawołach duchow a ſtkadowach ſ nimi radu a dóſtach ſyndenu wróćo. Tak ſym ſo pschez ſa kóždeho ſtaral.“

„Ale ſchto to mi wſchitko ponuha! Ssym twojeho Thalmuda a Kabbalah cźitał. Ssym cźitał w tutych knihach, ſo je Smaél kajeſ nad wſchitkimi ſatanami, ſchebdini a ſeireni abo kaž woni rěkaja, ſo je jeho ſónſka libiły abo liad. Stoji tam, ſo je lilith wuplumpka jěd na Hadama a kaž je dóſtał Smaél mój nad cźłowjeſtwom. Satany nětko bydla we cźłowjekach a njeſ cźłowjekami a wutwóſchcźeja jich a ſchkodźa jim a to nij jenoż tym, kiž ſo jim podaju, ale teź dobrych ruach abo duch Theſſaliſth cźini bludnych.“

Baruch ſnapſchecźiwi: „Cźitał wſchak ſy, kaž widźu, ale ſrozumiſ ty mało. Chcźu cźi powědacź podawk, kotryž je ſo psched lětami ſtał, a tak wěrnoſcź ſpótnajeſch. W cźaſu, hdyž bě Loriah żiwy, ſajě jehyn ruach do jednyeje wudowy a kneja wudowaſche ju jara. Ludźo thodźachu k tutej wudowje; wona mózeſche na wſcho wotmoſliwjeſ, ſchtóžkuli ſo ju praſchachu. Pschecźeſtyo wudowy běchu pak k Loſrijej a pschecźiwo jeho, ſo by ruacha ſ wudowy wuhnał. Tón pótſa khowjeſkeho wuczobnika ſ mjenom K. Chaima Vitala a da jemu ſtajdate mjena ſobu a praji jemu, kak na ducha wuhanjecź. Teź poruczi jemu, ſo dyrbi na ducha male a wulke pośleco wuprajicź a jeho ſ mozu wuhnacź. Hdyž K. Chaim ſ wudowje pschińdże, wotpowědźeſi wona ſwoje wobliczo wot njeho. R. Chaim rjekny: „Cźehodla wotwobroczeſch ſwoje wobliczo wole mnje?“ W ſonje hydlaſy ruach rjekny: „Njemóžu tebi do wobliczа pohladacź.“ R. Chaim poruczi: „Wobroczi ſo a hnydom jónſka njeſwoczo wobroczi. Won ſ duchej: „Schtó ſy?“ Ruach powědźeſche, kajſe njekmane žiwjenje je tydeſ a bě prjedy žid, pjeczadwanczeſi lět hižo po ſwěcze lěta. Satamani jandźelſo njepſchestanu jeho pſchecźěſhacź. R. Chaim ſo wopraſcha, ſchtó je jemu dowolił do tuteje jónſkeje ſajeć. Na to ſnapſchecźiwi ruach: „Běch runje w donje tuteje wudowy, hdyž wona ſtany a ſpocza ſtebi woheń ſ kamjenja khcźeſacź. Jako pak jónſchkrocźka njepwapadny, cźiſtny žona hněwna wſchitko ſ ruku a rjekny: „Dźi k cźertej.“ Tuteho ſkowa bla dóſtach dawno wojcź, ju mózach do njeje ſajeć. Tuta žona je deje prjedy hižo ſpſchiſchła ſ njewérom, dokelž njewérjeſche do wuczenja Jiraelitow ſ Egiptowſkeje. Tehdom njeſmědźach do njeje ſajeć, tola někto hakle, hdyž rjekny: „Dźi k cźertej.“ — Hdyž ty dyrbiſch ſam ſcźecź ſatanej hicź“, praji Baruch, „a potom tebje hakle pſchawoſnje a dopjelni tebi twoje pſchecźo, kaž ſym tebi to hižo wjazy kročź prajił. Ale ty njepoſłuchaſch. Ssym tebi prajił, ſo dyrbiſch dźěcźo, kiž ſy ſ twojeſ kuchařki nicź, ſadaricź a ſ njeho pſchihotowacź kiſſanke ſatbu, ale ty prajeſche, ſo twoje ſwědomje cźi taſke njedowoli. Hdyž mějeſche ſ druhej ſažo dźěcźo, ſym tebje tehdy jara proſył, ſo by tuto ſfónzowak a ſe ſatanej nowzał. Ale ſažo ſo teho bojeſche a njejšy cźinił. Na tebi ſaleſe, ſo nicźo njedospjewnoji, niż pak na mni.“

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

Hacz do teho dnja zmjedża žo trjebacz. Może pak žo też na póstach na płaćiwe znamki zamjenicź abo sapkaćicź.

— **Wožebity automobil ſ Budyšchina do Klóšchtra a wróćo.** Hermanſku žobotu a póndželu, 27. a 29. měrza, pojedže pšchipoldnju wožebity auto po sćěhowazym planje:

S Budyšchina (dwórnišchća)	11,00	hodź.
ſ Budyšchina (póšty)	11,02	„
ſ Budyšchina (Sserbſkeho Doma)	11,04	„
ſ Budyšchina (Kronprynza)	11,05	„
ſ Ratarjez (hoſćenza)	11,10	„
ſ Tſjoch Hwězdow	11,16	„
ſ Bohaſchez	11,22	„
wot pucža do Debiſchkowa	11,28	„
ſ Prěčez	11,31	„
wot pucža do Libona, Cžornez	11,37	„
wot pucža do Posdez	11,40	„
ſ Lejna (pucź do Nukniz a Wuſchkez)	11,43	„
ſ Lejna (hoſćenza)	11,46	„
ſe Sejiz (hoſćenza)	11,49	„
ſe Swinaršnje	11,52	„
do Klóſchtra Marijneje Hwězdy	12,00	„
ſ Klóſchtra Marijn. Hwězdy (wróćo)	12,14	„
do Budyšchina (Sserbſk. Doma)	1,07	„
do Budyšchina (póšty)	1,11	„
do Budyšchina (dwórnišchća)	1,13	„

(kaž njedźelu).

K wojeſ, kiž wjeczor 7,10 hodź. ſ Budyšchina wotjedže, pšchi potrjebje hišcze druhi wós pojedže. Njedźelſki jśdny plan žo njepšchemeni.

— **30 lět kinow.** Dźeń 17. měrza bě žo 30 lět minyło, ſo žo w Pariju w ſali jeneje kofejownje k prěnjemu raſej hibajomne žiwětkowobrazy ſ nowowunakanym aparatom pokaſowachu. Wot toho dnja je kino žiwój dobrjeńſki cžaſ po zyłym žiwěcže cžinił. Dźenža drje njeje žane mjeſto, kiž njemjeło hižo kino abo dwaj. Kóždy wjeczor wopytuja ſtatyſtiſy kinowe pšchedſtajenja, kotrejž žu žo w běhu ſandźenych 30 lět jara wudoſpołnile. Kino je industriju wocžahnył, w kotrejž žo dźenžniſchi dźeń lětnje ſa wjele ſtow milijonow pjenjez pšchedźeła.

S **Dobrunſche.** Póndželu mějeſche w tudomnej ſchuli k. ſkadaŕſki inſpektor Umhauer ſ Budyšchina jara ſajimawy pšchedńoſchk wo hladanju ſadowych ſchtomow a ſaniſcženju ſchtódnikow. Mjumjetowaſche ratarſtwu, ſo žo pšchemaka ſa ſadowe ſchtomy ſtara a je wothlada. Wyli ratarſtwo, kiž ma lute rjane ſadowe ſchtomy, je lěpje wothladało, njemohło žo po jeho ménjenju ſtacź, ſo nješmi ki lud lětnje pšchezo hišcze milijonu ſa wukrajny ſad wudawa. Rěcžnik wotpokaſa ménjenje, ſo naſche domjaze ſadarſtwo njemóže wobſtacź pšched dobrymi ſadowymi družinami wukraja. Se ſcźěpliwym wothladanjom a ſchcźěpjenjom móžemy też w Němſkej dobre družiny ſadu wocžahnyć. Wědomoſtnje ale na jara ſrjaumliwe waſchnje rěcžeſche pšchedńoſchowaŕ ſ pomocu žwětłowobrazow wo ſadźenju ſadowych ſchtomow a kěcžkow a wo ſaniſcženju jich ſchtódnikow. Dyrbja nowoſadźane ſadowe ſchtomiki derje roſcź a w poźdźiſchich lětach bohate płody pſchinjeſcź, maja žo wězwuſtojnje ſadźecź. Runje kaž ratař abo ſahrodnik najprjedy ſemju k wuſtwowej a ſadźenju pſchihotuje, tak ma žo też pſchi ſadźenju ſadowych ſchtomikow ſemja pſchihotowacź. Ke ſaniſcženju ſchtódnikow ſadowych ſchtomow je najlěpſchi cžaſ nazymu, wot ſeptembra hacź do dezembra. Jako najlěpſchi ſrědk ſa to mjenowaſche rěcžnik karbolineum. Pšchednoſchk nam wjele wobžeńſajóbneho pſchinjeſeŋ. Bohužel pak maja Dobruſchenjo hišcze wjele roſumjenja ſa tejle wězy, kaž to ſtłaby wopyt dopokaſa.

S **Budeſtez.** Wutoru wjeczor wokoło 8 hodź. namakachu ludźo w pšchěrowje pšchi ſtatnej dróży na Raſchowſkich leżownoſcźach 74 lětneho, w Budeſtezach rodźeneho ſamkaŕſkeho miſchtra Michała Michałka morwehu žeźo. Lěkaŕ jeho pšchepytawſchi ſpóſnu, ſo je jeho Boža ruchka ſajała. Raſchowſki měſchćanoſta da cźěło wotnjeſcź a pšchepoda jo pſchiſwuſnym.

S **Krakez.** Sjawny pucź ſ Krakez do Boſchcez žo dla nažnypowanja na Krakezańſkich honach wot 25. hacź do 30. měrza ſawrě. Jěžny wobkhod pokaže žo na Boſankezy abo na Lětoń a Poršchizy.

S **Khwacźiz.** Wjeſna dobrowólna wohnja wotmě ſchtwórtk, 18. měrza pola towaŕſcha Scholty ſwoju lětuſchu generalnu ſhromadźiznu. Sſobuſtawy běchu žo wſchitke ſeſche. Wopalny miſchtr a heſtman J. Scholta powita pſchitomnych. Pšedy hacź žo jednanja dnjowneho porjada ſapoczachu, džakowaſche ſo towaŕſch Scholta Khwacźanſkej gmejnje, ſo je hydrantowy wós kupiła. Saſtupnyſchi do dnjoweho porjada poda piſmowu jednaŕ, towaŕſch Rjeczka, lětnu roſprawu. 1. hapreje 1925 mějeſche wohnja 26 aktiwnych a 5 pažiwnych ſobuſtawow, 3 nowe ſobuſtawy žu pſchijatupiłe. Dwójzy dyrbjeſche wohnja k wohnju Khwacźanſkej, do Starych Ma:ſez a do Starych Boranez, mějeſche 12 ſwuſcźowanjow, ninjo teho 2 ſwuſcźowani ſe hydrantom wožebje, wotmě 5 muſtſtwowych a 2 wjedniſtwowiſkej ſhromadźiznje. Sliežowanja běchu w dobrym rjedže. Wjednik ſykawineho cžaha tow. Mjetka, ſeldwebel tow. Gubſch a wyſchiſchi ſtupaŕ tow. Sſedlazek žo na namjet ſaho wuſwoliechu. Za rewiſorow pokładnje wobora towaŕſchow Scholtu a Brěžana ponjeſowa. Schtyri nowe ſobuſtawy žo ſamoſwólchu a žo je ſawdacźom ruki do ſłužby wſachu. Namjet, jo pokładnik pſchinoſchk płacźicź njetrjeba, pſchitomni jenohłósnje pſchijachu. Sa hydrantowy cžaſ maja žo ſchtyri nowe drasty wobſtaracź. Pšenje wobſchěrniſche ſwjeſcźowanje budźe 9. meje. Towaŕſch Rjeczka pokaža na ſykawinu łžežu a ſo je pſchemaka, njemóže wſchitko woheńſchćeńſke pſchiprawy we žebi khowacź. Ma žo tehodła powjeſcźicź. Wobora trjeba też ſtupaŕſku wężu. Hdyž bě towaŕſch Scholta ſhromadźiznu wobſtajnikny, ſwoſtachu towaŕſchoſo hišcze dołho hromadźe.

S **Pšowjow.** Sserbſke ſpěwne towaŕſtwo „Statok“ ſa Pšowje, Drohy, Wjeſeł, Lipicź atd. ſmjeje dźenža ſchtwórtk, 25. měrza, wjeczor we 8 hodź. w hoſćenzu we Minakale ſpěwanje. Bohate wobdźělenje žo wocžakuje.

S **Niežwačidła.** Póndželu dopołdnja roſžihnowachu ſe pšchi jednorej ſwjatoćnoſcźi ſchulerjo a ſchulerki, kiž běchu žiwoſe lěta wukhodźili, ſe žiwotnu wuczerjenk. Knjes ſchulſki wjednik Kalich porěcza k wotkhadźanym hišcze raz ſ cžołnymi ſłowami. Napominaſche kóždeho jenotliwego: „Hladaj horje, dopŕědka a doſadny!“ Wotkhadźana ſchulerka Henczelez dźakowaſche ſo ſ rjanymi ſłowami wuczerjam a pšchejeſeſche jim a dźěćom, kiž dale do ſchule khodźa, wjele ſboża a wſcho dobre. Maka ſchulerka ſ delnjeje rjadowneje Haſtmannez praji w pěknje a ludoſnje pšchedńeſenej pěſni wotkhadźanym wutrobne Bože:nje. Shromadne pěwy wotkhadźanych wobwěnzowachu žiwjatoczny hodźinku.

S **Prěčez.** W nozy k póndželi žu pola tudomneho kubleŕa Beera paduſchi pobyli. Żeleſnu žerdź pſched pinczinym wokном žu wulemili. Kradnyli žu 4 ſwinjaze pleza, 78 puntow ſwinjazeho mjeſa, 10 kuſkow butry, 5 bleſchow wina. Njech nichtó ſkadnjene wěży njeſkupuje! Sćěhuja może nješchto flišcze ſdźělicź, ſchtoż by popadnjenju paduchow dopomhało, njech žo hnydom na žandarmu w Bacžonju abo na kriminalnu poliziju w Budyšchinje wobroczł. Dostanje dobre myto!

S **Wotrowa.** Wjeſny pucź we Wotrowje žo dla nažnypowanja wot 24. měrza hacź na dalſche ſawrě. Wobkhad žo na pódlańſke pucze pokaže.

S **Wulkich Debſez.** Sjawny pucź ſ Raſchowa do Wulkich Debſez žo dla nažnypowanja na Wulko-Debſezańſkich honach wot 24. měrza na cžaſ wuporjedźeńſkich dźěłow ſawrě. Jěžny wobkhad pokaže žo na Hajniz.

S **Wujeſda.** Raſcha gmejna je ſebi ſwojeho měſchćanoſtu, kubleŕa Jana Natuſcha, na dalſche ſchćěcź lět ſaho wuſwolila.

S **Kulowa.** W pošlednim pogedźenju měſchćańſkich ſaſtupjerjow žo wojſerni, ſo je katoliſki farſki hamt dźěłił, ſo kardinał-wjerſchiſchćik ſ Wróćławja, dr. Bertram, naſche měſto wopyta. Najdoſtojniſchi duchowny knjes pjatk, 23. hapreje, wjeczor wokoło ½8 hodź. ſ autom do Kulowa pſchijeźe. Pod wobdźělenjom měſchćańſkich towaŕſtwow žo na Wojerowſkej dróży žiwjatoczńje powita a do zyrkwje pſchewodża. Nasajtra rano ½8 hodź. ſmjeje wjerchniſchi ſaſtupjerjeſ Božu miſchu ſ wudźělenjom firmowanja. Popołdnju poda žo dla žiwjuſnje ſamjera do Njedźichowa. Njedźelu pogwjeczi wjerchniſchi katoliſku zyrkej we Lutach. Sſwjatoczńjowiſcze we Wojerezach (pogwjeczenje diweju wołtarjow a firmowanje) wotmeje žo pónđželu, 26. hapreje.

S **Wojerez.** Pſched krótkim cžaſom dyrbjeſche ſo pola naſ lětadło k ſemi puſchcźicź, dokelž bě žo na nim nješchto ſkonzowało. Hdyž běchu njedoſtatk wotſtronili, běže žo wono ſaho do powětra. Tola dyrbjeſche žo ſaſo dele puſchcźicź, dokelž bě žo nowa ſchkoda pokajała. Po jeje wotſtronjenju cžaſneje lětadło na pruhu leżeczi. Tola jako cžyſche žo ſbehnyć, ſajeźe na žitnym polu do kóže a žo pſchecźiknu. Pilot na ſboże njeſranjeny woſta, ale maſchina bě ſaho cźežpitka a njebě wjazy k lětanju khmana. Tak wulki pjatk hišcze dale ſ naſchim hoſcźom woſtanje, dokiž ho motor njeponowi.

S **Wojerez.** Tyfuſ je ſebi ſaho diwaj wjoraj žadał. Modej holzy ſ Noweje Luki o Delnjeho Wujeſda, 19- a 20 lětnej ſtej na ſtrašnu khoroſcź wumrěłej.

S **Dźěwina.** W žwoſtim pogledźenju gmejniſke ſaſtupjeſtwo wobſamknu, ſo ma žo nowa khěža ſa ſydlowu natwaricź. Stara khěžka dyrbi žo ſwotorhacź a na jeje měſtno nowa ſaho ſtajicź. Budże to 11 metrow ſchěroke twarjenje ſ dwěmaj wulkimaj wrotomaj. Wokſrjedź khěže budże nětkoże 12 metrow wyſoka ſtupaŕſka wěża ſtacź. — Nataŕiže towaŕſtwo wotmě generalnu ſhromadźiznu. Pſchedźydza, knjes gmejniſki pſchedſtejicźer Bork, dopokaſa ſ liczbami lěpſchinu ſhromadneho kupowanja hnojidłow a žymjenjow. W krótkim cžaſu ſwojeho wobſtacźa je ſebi towaŕſtwo mjes druhim žujazu maſchinu kupiło, a wobſamkło, ſo chce ſebi też tuchnu bróńu kupicź. Njedźiwajcy teho ma hišcze nětkoże ſta hriwnow w pokładni. Žyłe pſchedź. žyſtwo ſo jenohłósnje ſaho woleſche. K wólbam pſchiſamknu ſo pſchedńoſchk knjeſa nataŕſkeho wuczerja Hermanna wo wocźehnjenju cźelatow.

S **Drjeczina.** Póndželu dopołdnja ku Warnoczańſkej ſandarmeriji hižo dołho pytanemu 27 lětneho ſchćehowſkeho jebaka jaja, kiž jako knihowy puczowazy wokoło thodźeſche a najbóle wuczerjow w ſchulach wopytowaſche. Jebak bě we hoſcźenzu w Hušzy ſe ſchkom łapjaſcź, kiž bě na žiwnu pokładnju w Nowym Měſcźe wupiſany. S tym, ſo bě ſo korcźmaŕ telefoniſuje na žiwnej pokładni w Nowym Měſcźe wopraſchał, ſo jebanſtwo wotkry.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoleſ w Budyšſinje. — Zamolwity za hospodarſki dźeł: Arnošt Bart w Brěžyncy. — Za nawěſtki: O. Janak w Budyšinje.

Prager Presse

Najważniši a najdospołniši rozprawjacy organ srjedźneje Europy.

Najdokładniši wozjewnik narodneho hospodarſtwa a wonkown. wobkhoda.

Na njedźelu literarna a illuſtrowana přiloha,

Wuspěšne nawěſtki. Číslo k wobhladanju darmo.

Zaſtupnikow wſudźe pytamy.

Zarjadniſtwo: Praha XII, Fochova 62. Č. S. R.

Kulturwehr

njech ſebi kóždy w „Sserbſkej knihaŕni“ w Budyšinje ſkaza. Wukhadża měſačnje a płaci ſtwórćetnje 2,50 hr.

Alfa-wolije a wšěna narunske dźěle

Zaſtupjeŕ:

Hans Ruppert w Budyšinje

před Šulerſkimi wrotami 1a (po 1. poskhodze).

Nawěſtki přinjesu wužitki

Ložowe počehnjenja, běle a pisane, najl. **wupjerki** w kóždej ſerok., **plachty, ruby, trjenja, porchenty a plat za koſte**

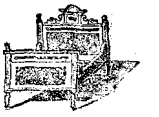
poruča najtuńšo

J. Domsch w Budyšinje

na Lawskich hrjebjach 16

Automaten-Restaurant — Žane klamy!

Trjebane a nowe

meble

kaž też **wuhotowanja ſtwow** poruča tunjo

Ernst Stelzig, na Hrodowſkej hasy 4

Podźěłanje płaći dowolam.

Tunje płaćiny! Wulki wubjerk

Pisane a běle počehnjenja

Najlěpše wupjerki, ložowe płachty

ruby na blido a na tału, damaſtowe ruby, ſerwjely, trjenja, trjeńcka, ſamtka, makoſaty, normalſaty, **ſošlacy porchent a kešlace tkaniny, ſwićaſke a vogtlandske ſtikowanja**

Wjetše dźěłby zbytkow wšěch družin

Hilger, Lotzowa droha 20, I. Žane klamy!

K nalětnym wusyłam poručam:

Kalowe ſymjo (za běły a čerwj.), **runkelowe ſymjo** (za běłu a čerwj. — Eckendorfſku), kaž wšě družiny **kwětneho ſymja**; Drježdźańſke **cybłowe ſymjo a dźěćelowe ſymjo**, wšě druhe **ſymjenja za pola a do zahrodkow.**

Jan Bjedrich z Kołazy

Sym Serb! 43 lět hižo předawam!

Sym kóždu ſobotu w Budyšinje na Mjasowym wikach.

Spuščowny a swérny

pohonč

so pyta na fałſke kubło w Khróšćicach.

Pjatk a ſobotu

předawanje mjaſa

howjaze a ſwinjace na Hornjoŕſkej hasy 29.

Rjane tučne jerje a mločnaki

punt po 30 pj. poruča Ernſt Glien, na Žitn. wik. 44.

Najl. **měſany ſad,** nowe **rězane ſušene jabłuka**

punt po 30 pj. poruča

Ernſt Glien

44 na Žitnych wikach 44

Kóždu ſobotu wot 8-5 hodź. **kóznice a knotuco**

koże

a wšě druhiny

kožow a kóžkow

kupujetaj po najwyš. płaćiznach.

Kleßling & Erdenberger

w „Połmêſacu“ na Zwonk, Lawſkej hasy.

K jutrown. pječenju

poruča najlěpše

Ia kokoſowe truški

namóſane mandle

tunje ſultanſky wot 80 pj.

haš k 1.40 hr.

woprawdźity ſafran

Bramšowe ſuche droždże

Ernſt Glien na Žitnych wikach čo. 44

Čerſtwe kruchate wapno

k běłenju, cementowe wapno k murjowanju, wapno k hnojenju a Portlandſki cement

poruča ze ſklada

na Hošic hasy čo. 8 (dwór)

Oskar Kotte w Budyšinje

telefon 3060

Dwě dobrej, nowej **ložowej poſtole** z matracu na předań w Budyšinje na Šulerſkej hasy 4, II l.

Strykowanſka wolma

tunjo. K. Erler Žitne wiki 11.

Ćešćenemu wobydlerstwu **Budyšina, Židowa a wokolinu** dowolamoj sebi podwólnje sobuzdźělić, zo smój rumnosće korčmarski **zwud. Gudowie, nad Hrodom čo. 8** přewzałoj a po ponowjenju z dźensnišim wotewrjenjom wjedźemoj tesame pod mjenom

Gudec hosćenc

a budźemoj so stajnje prócować, zo bychmoj našich hosći najlepje postužić móhli.

Wo dobroćiwu podpjeru přez bohaty wopyt prošo poručanoj so z počesćowanjom

Max Hentzschel a mandźelska.

NB. Zdobom poručam so za rěznika do domu.

Telegram!

Najl. tučne rjeklinki
Najl. tučne pječene jerje
najl. łoscy, najl. tučne wuhory atd.
poruča
k hermankej w Budyšinje
rybarnja **Heinrich Neidel** z kupy Wolin
Twory ze suda cyle čerstwe. Najtuńše płaćizny

C. E. Rinke

mějićel: **Kurt Rinke, kóžkarski mištr**
w Budyšinje, na Bohatej hasy 5

Kłobuki čapki pjelsćiny

na bohatem wubjerku. Sprawne płaćizny.
Samsna zhotowjefnja.

Njedźelu wotewrjene! **Njedźelu wotewrjene!**

Naše

hermankowe płaćizny

Tudy kupujeće derje a tunjo!

Žonjaca drasta

žonjace mantle	23,50	19,50	14,50	9,75	**3**[75]
kostumy	49,50	34,50	24,50	18,50	**9**[50]
drasty	19,50	18,50	16,50	11,50	9,50 6,50 **3**[75]
bluzy	13,50	10,50	6,50	2,75	1,50 **95** pj.
sukńje	9,50	6,75	4,75	3,75	2,50 **1**[50]
dźěćace drasty	6,50	5,90	4,90	2,30	**1**[60]

Mužaca drasta

mužace paletoty	49,50	39,50	36,50	29,50	**19**[50]
mužace wobleki	55,00	48,50	39,50	29,00	**18**[50]
sportske wobleki	87,50,	63,50	49,50	39,50	**24**[50]
kholowy	13,50	10 50	9,50	8,50	6,50 5,50 **3**[75]
gumijowe mantle	37,50	27,50	24,50	19,50	**16**[50]
hólćace wobleki	po wulkości			wot	**6**[50] sem

Drježdźanski konfekcijowy dom

Birnberg & Co. **w Budyšinje** **při Mjasowych jětkach 5**

Hłowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje

budźe **jutrownu srjedu, 7. haprleje 1926** z dypkom 1/2**3** hodź.

w Serbskim Domje w Budyšinje.

Porjad: 1. Rozprawy. — 2. Přednošk k. dr. Wjacsławk wo Wulkohródskich Słowjanach. — 3. Namjety.

Wječor 1/2**8** hodź. je potom

wulki koncert w Krónje

Wšěch sobustawow wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Kakao čisty pod. ruk. **35** 1/2 punt. karton
1/4 punt. karton jenož 18 pj.
keks 10-pj. pakćik jenož 6 pj.
blokšokolada najlepša, 100 gr. tafla . jenož **20** pj.
margarina 57 pj.
Milchperle nail. do. **85**
woljowk. wolij pt. **65**
čerstwy cydźeny pt. 70 pj.
jědź. lan. wolij l. **1.25**
kokosowy tuk pt. **70**
howjazy łój najl. **75**
tuk k pječenju pt. **77**

Theodor Schleinitz
w Budyšinje, wosebity wobk. margariny tukow a wolijow
na Zadn. bohat. hasy 9

Rumowanske předawanje dla mało městna.

Syjace mašiny

2 m z 19 rynkami		**390.— hr.**
1.75 m z 17 rynkami		**340.— hr.**
1.50 m z 15 rynkami		**290.— hr.**

Najlepje wuhotowane nowe mašiny z fabriki! Nimo teho elektromotory, rjedźeńske mašiny, rěpukrajace mašiny, centrifugi, butrowe mašiny, kótlinki, decimal-wahi atd. wo wjele niže płaćizny.

Karl Gast w Budyšinje

na Drjewowych wikach 27. Telefon 3290.
Ra'afske mašiny a motory.

K hermankej

łožowe poćehnjenja běłe a pisane, trjenja, trjeńka, **hlidowe přikrywy a ruby, lětny porchent** za košle, jaki a drasty w jenož najlepšej kajkosći

cyle tunjo pola

Hilger w Budyšinje
na Seminarskej hasy 2.

Wulka dźělba zbytkow daloko niže płaćizny!

Składnostna kup!

12 mužacych a žonjacych kołow, nowe z fabriki z nuzowanecho předaće kupjene, su změnje tunjo na předań **Max Seifert w Budyšinje** na Kamjeńtnej h. 29.

Wosebje tunje poskićenje

k hermankej

žonjace mantle	wot 5.— hr. sem
gumijowe mantle za žony a mužow	wot 14.80 hr. sem
drasty	wot 3.50 hr. sem
bluzy	wot —.98 hr. sem

Wšitke nowosće su dóšle.

Nowe mustry za serbske khuty, fale a rubiška

Bohaty wubjerk — nimo měry tunje płaćizny.

Paul Otte w Budyšinje

na Žitnej hasy 10.

K wikam sobotu, njedźelu a póndźelu

wobkedźbujće prošu moje niske płaćizny:

mužaze kalmukowe jati, tóžba wulkosć . . **6,50 hr.**
žonjaze kalmukowe jati . . . . . jenož **4,50** „
koschlowy barchent (też lětny) . . . mtr. **0,70** „
dźěrčaje, žonjaze a mužaze **koschle** w tóžbej wulkosći, **koschlowe běłe hunkjo** mtr. **0,66 hr.**, **pósti** mtr. **0,70** „
lětne nahkowjaze rubješcha . . . . **0,80 a 0,70** „
twjelki hižo sa **0,40 hr.**, **trjenje** . . . . **0,30** „
módrocjišchcej (Blaudruck) mtr. **0,95, wolma 0,90** „
wupjelki w jnatej bohrej hódnosći a tóžbej schćerokosći, **pišane zuchi:** 1½pośl. **6,40 hr.**, 2pośl. **8,—** „
běłe poćehnjenja (zuycha j dwěmaj hłowakomaj):
linon 10,50, gmuhate 13,—, damašt 15,— „

Też wjele druhich wězow je sajo doschće, jako: dźěrčaje schórzuchi, **małe jubti a koschli,** žonjaze **balmjane a florowe schtrympy,** mužaze **soki** hižo sa 0,40, rjane dźěrčaje jutrowne dybjaćne **rubješcha** atd.

Sprawne serbske pošłužowanje.

A. Kasper, Burglehn 11

w Budyšinje.

Na wikach njeńeju, mam pak najwjetschi wubjerk w mojim domje.

K jutrownemu pječenju

poručamy wšě trěbne přičinki w najlepšich kajkosćach po najtuńšich płaćiznach.

Prosymy, zo chcyli naše wukładne wokno wobkhedźbować.

Hamburgski kofejowy skład

Telefon 3068 **Thams & Garfs** Telefon 3068

w Budyšinje, na Hłownych wikach 8.

Sórcuchi z kožaneho sukna tunjo. K. Erler Zitne wikl 1

Sedła za křižerjow poruče tunjo **G. Lodny,** sedłafski mištr w Budyšinje na Bismarkowej drózy 7.

Jurij Fuhrmann w Budyšinje na hornčefskej hasy čo. 10 poruča jězdne kola, šijace mašiny, mantla a šlawcki. Samsna wuporjadź.

Copte spódne woblečenja W. Köhlerowa, Hłow. torbošćo 9.

Mužace kola z Torpedo-samoběhom

najl. **Exselsior wobruč, žołte zwjena, 105 hr.** Žonjace kola 10 hr. wjacy. Předawam tute kola hižo na 20 lět. Što jedyn kupe praji: lěta 1910 wot was kupjene žonjace koło je jara dobre. Jězdźu hižo přez 6 lět z nim na 26 kilom. zdalene dźěło. Płaćizna tuteho koła wučini tehdy 75.— hr.

Dale poručam swoje **Janko a Opel jězdne kola** Sprawne rukowanje.

J. Schiebak w Budyšinje,
na Mužakowskej drózy 4.

Hobrski wubjerk. Něhdźe 250 štuk jězdnych kołow zaso na składźe.

Žane klamy — kedźbujće na čo 4.

Wobhladanje bjez nućenja ke kupjenju.

Přijomne dźělbne płaćenje.

Handrija Hajnkowe prjedawše

hospodarstwo

w Dřewcach p. Łaza, něhdźe **22 jutrow wulke, přesadźuje so wutoru, 30. měrca,** dop. 9 hodź. **w hosćencu w Tranjach po losach,** k čomuž so zwólniwi ke kupjenju z tutym přeprošuja. Wobsedźer.

Walter Rinnelt
wosebny frizěr za knjezow, knjeżny a knjenje
zhotowja wšě włosowe dźěła.

Najwjetši skład wšěch toilettowych tworow, wotfihanje powašnju bubiskem a pažskem (Bubi und Pagenköpfe).

Připrawjenje **towarstw. a dźiwadłowych frizurow.**

Najspěšnišе a porjadne posłużenje.

Wosebity dom cigarow a cigaretow
w Budyšinje, na Kamjeńtnej hasy čo. 17
při hotelu „Krone".

Přiloha k číslu 71 **SERBSKE NOWINY** Štwórtk, 25. měrca 1926

Žadanje serbskeje ephorije před sakskej synodu.

Réč tajneho radźićela Rosenkranza.

Pšećeže serbsko-němšich a němsko-serbskich wošadow sa sjednoćenjom do jeneje ephorije je synoda wotpokasała. Knjes synodala wyšiši wučeř Hančźka je tuto pšiležnosć je wšćej šwéru, šwedomitokeju a ſ poknym pšeswědčenjom wo wulkej ważnosći tutoho žadanja sastupowak. Jemu šłuša wšćech wérnych Serbow wutrobny dźak. Wón namjetowaše:

„Synoda dźanka wobſamknuć, serbsko-němše abo němsko-serbske wošady do jeneje ephorije sjednoćiće. Superintendent tuteje ephorije dyrbi Serb być.“

K tomu najprjódy knjes superintendent wyšišchi zyrkwinſki radźićel Jenčź ſ Kamjenicy jako rosprawnik pšišipomni: Sśmêmy wočakowaćˇ, šo šo nasche synodalne jednanje tak wotmêje, kaž we ſwojim cźaśu rosréčźowanje, sarjadowane se ſtrony krajneho konſistorſtwa w Budyšchinje, w kotrymž wuraſnje wobkrućujchu, šo ſu šo serbšći duchowni w kóždym nastupanju loyalnje, ſ napšećeząpšišiwdźenjom a mérnje sadźerželi. Tak też wotewrjeno wuprajamy a pšipósnamawamy, šo serbsko-němšte a němsko-serbske wošady šu žiwu zyrkwinſku smyślenosćˇ a wulku woporniwosćˇ pšichˇ kolekttach wopokasałe. **Wêšo šu ſ thwilemi panſlawiſtiſke hibanje, wosebje ſ truhow laikow naćinjene,** šo jewiše. Móje być, šo tak wjele rospominanych pšichpad ſ Nakazami njeje zyle ſ toho cźiſty (mjenujmy panſlawiſtiſtim hibanjom). Dyrbimy pak pšišnaćˇ, šo wošebje po wotkhadźe jeneho duchownehoˇ, kotryž je wot wonka pšišišchoł, (mênjeny je knjes faraŕ Dobruźky) šo tajke prozowanja njeſu wjazy jewiše. (Dźakowano Bohu!) So wutworjenje ſamoſtatneje serbſkeje ſuperintendenturyˇ je horze pšećeže Serbow, ſrosumimy. Tola pšeł wšćem napšećeząpšišiwdźenju (tuta gesta je hnujaza) wotpokasujemy tuto pšećeže, pšechetoż jeho dopjelnjenje by ſnamjenałko pšeſpěšenjenje k ſchłodže němſkeho wohydlećstwa. Dyrbimy ſpóſnaćˇ, šo cźiſto-serbſkich wošadow wjazy njeje, šu jenož dwojoréčne wošady (cźiſtoserbſkich ſ cźaśow podcźiſnjenja Serbow potajtkim drje ženje była njeje). Móżemy prajićˇ, šo na 100 000 Němzow jenož 15 000 Serbow pšichôdźe, rosprósćheni po wšchelakich ſtronach Łužicy. (Kak mało tuto wuprajenje wêrnosćeˇ wotpowjeduje, njech naſchi cźitarjo ſami rosſudźa.) Hižo ſ tutoho pomêra mjes licźbami wukhadźa njemóžnosćˇ postajenja serbſkeje ephorije. Dyrbjał-li šo hdy serbſkeje réče mózny duchowny ſa ſuperintendentu Budyšchskeho abo druheho zyrkwinſkeho wokrjeſa wuſwolićˇ abo šo powołaćˇ, tomu niczo napšećeżo njeſteji, ale na žane waſchnje prawo na serbſku ſuperintendenturu njeſwuſprawni.

Knjes wyšiši wučeř Hančźka nětko ſ cźopłymi ſłowami ſwój namjet ſastupowaše. (Jeho réč podachmy w cźiſle 286 „Serbſkich Nowin“ ſ dnja 10. dezembra 1925.)

Réč tajneho radźićela Rosenkranza.

Knjes tajny zyrkwinſki radźićel Rosenkranz k tutomu praſchenju ſcźêhowaje doda:

Sroſumićeże traſch mje, je-li šo winowaty ſacźuwam, k wêzu a to najbóle ſ praktiſkeje, ſarjadniſko-techniſkeje ſtrony porêcźu, wošebje **dokelž šu mje serbšći duchowni proſyli, šo jich deſiderija** (to je pšećeża), **wuprajene we dopišu, ſaſtupuju.** W tym wobſahu, kaž šu mje proſyli, njemóżu to pjeża cźiniću, a runje ſ tych wuſpêhnjenych praktiſkich pšicźiźinow. S aktow zyrkwinſkich a ſchulſkich radźićelow pšchi Budyšchſkej wokrjeſnej direkziji wukhadźa, šo ſu Serbam pšećezo napšećeżo pšchiſchli (pšchir. wošady Palow, Lubij, Kotezy a druhe pšchiležnoſće. Pšchiſp. pšchet.), ale we wobmjeſowanju (aha!) woprawnych potrjebnoſćow k tomu wotpowjeduje § 4 pšchedłohi, postajazy trajny nadawk ſerbſkemu duchownemu, kotrejž njech je ephoriałny vikar abo kaž chżyli jeho hewak pomjenowaćˇ, kotremuž šo ſpožeża wêſte ſamoſtatne postupowanje a kotremuž móża też tituł zyrkwinſkeho radźićela dać (tak wabjaże!). S tym bychmy ſamowſtali pšchi dotalnym nałožku, šo zyrkwinſti radźićel pšchi viſitazijach tak dałoko hać šu ofiźielne (hamtiſke) pšchiwoſmje ſerbſkeho pomoźnika. Dale je nuſno, šo wobthôdnu porjad dźiwa na jenotliwoſćˇ dohłada. Sećźnjene jewi šo ſynodże tute napšećeżo-pšchiłudźenje(!) ſerbſkim wošadam napšećeżo, hdyž ſynoda ſłyſchi wo nadawkach, myślenych pšchijednanjach konſiſtorſtwa ſe ſaſtupzami ſerbſkich duchownych w Budyšchinje jako porjadna dźełkawoſćˇ a wobthôdnoſć napokjenej postajenemu ſerbſkemu duchownemu. Tam réka:

K ſamoſtatnemu wotbyću pšchepodaćża šo pšenjemu ſerbſkemu duchownemu tute dźełka:

1. wodźenje ſerbſkeho ſeminara;
2. wodźenje ſerbſkeho kanditatſkeho towaŕſtwa;
3. ſtarośći wo ſerbſke konferenſtwo po 14. dnyku generalneho wukaſa ſ 13. 7. 1862 nastupazy ephoraſny hamt a toho ſarjadowanje;
4. dohładowanje ſerbſkeho naboženſkeho roswućźowanja w ludowych ſchulach a ſtaroſćeˇ wo roswućźowanje ſerbſkeje réče we wobłuku pšchiſłuſchnoſće;
5. dohładowanje a ſpêchowanje ſerbſkeho zyrkwinſkeho ſpěwowaćelſtwa;
6. dohładowanje ſerbſkeho nowinaŕſtwa. Wo ważnych nastawkach ma šo ephoram a pšches tuto krajnemu konſiſtorſtwu powêśćˇ dać.

Praſchamy šo: Sśmê šo tuta měra napšećeżo pšchiſłudźenja hišće dale pšchekrocźićˇ?(!?) Też ja bych radu ſkładnoſćˇ wužił ſ woprawnym pšchećelnym wupra-jenjom wuraſnjeˇ dowêru ſerbſkim duchownym žebi ſaſłužazu ſe ſwojej loyalnoſću. Też wošadam napšećeżo chżył podobneho prajićˇ. Mó wêšće, šo wjele mjenowany **pšichpad ſ Nakazami nucźi pšchemyſlowaćˇ.** Dopominam pak na to, šo podobne pšchikłady njenadeńdźemy jeniczy we Łužicy. Hdyž šo wo wošobinſke wolenje (Perſonalwahlen) jedna, šo wutrohy rady roshoraſa a hdyž do rukow agitatorow padnu, šu žnano też ſajaće. Tola wošanu pšchi tom, šo pšchi tutom praſchenju ſkoźmy mêru po potrjebnoſći. Na žane waſchnje njeje prawje, dopiš ſerbſkich duchownych na konſiſtorſtwo a naſtawk w Kamjenicźi nowinach to tak wuložuja, kaž bychu šo cźeże noweje wuſtawy wołożiłe, je-li bychmy pšchećiu wo ſerbſku ephoriju napšećeżo pšchiſchli. Ja wuwidźu napšećiwnoſćˇ, šo runje jara jednory porjad wuſtawy by šo hakle ſ nowymi wobuźnoſćemi pocźejśt; hdyż chżyli tutomu namjetej pšchihłoſowaćˇ. Nětko chżemy Łužicu ſrjadowaćˇ do rjada zyrkwinſkeje wuſtawy herbſtich krajow. We tymle wotomiku dyrbi — dyrbiu to tak mjenowaćˇ — šo ſaźo **zuſy ſtawcźk wutworićˇ, pšchetoż to by być, je-li chżyli ephora jenož dla ſerbſkeje réče pojtajićˇ.** (To je potajtkim jadro praſchenja ſa jenu „zyrkwinſku“ inſtanzu, pšchiſp. pšchet). Abo dyrbjało žnano temu błêdowaćˇ, šo potom ſerbſka réčź hamtſke prawo doſtanje? (To by być žadławoſćˇ! pšchiſp. pšchet.). S dalſchim cźêhwkom mohło być, šo potom też ſerbſkiſrêćźaneho wotkrjeſneho zyrkwinſkeho radźićela žadaja? (Huh! we tajtſke ſerbſti ſtrach! pšchiſp. pšchet.) Nochżu ſcherjenja na ſcźênje rpšowaćˇ, tole leži poprawom w prawompšle (logiju) wêzu, hdyž tu praja, žadamy ſerbſkeho ephora. A kajſe finanzne pocźejenje by naſtało, kotrehož šo ſminą hodźi. Tworimy dha ſamła nowe organiſazije a ſarjadniſtwa, wo kotrychž wêmy, kaž knjes namjetowaŕ prjedy ſam prajeſche, šo ſu ſachodna wulkoſćˇ? Wjaſamy dha šo ſa njewêſty pšchihod ſa pšchezo šo pomjeńſchaże ſpołk (Körper). Njeje-li wêrno, šo we wošadach ſamnych dorośt pšchezo bóle wotebêra pšchiſłuſchazy ſerbſkej réczi ſa ſchtó je pšched Bohom a ſwêtom na tom winna? knjes réczník ſamołwjejo doda:) pšches möżnotu wobkhada a ſwobodneho pšchecźahowanja? (Božedła niż ſ germaniſazyju ſ pomożu ſchule a zyrkwje). Njepšchijimuja we wošadach ſamo ſe ſtrony Sserbow rady němſke puće widźełanoſće, ſo bychu ſwêſćili pšchihod ſwojich dźećiˇ? (Dokelž knjeżerſtwo hać dotal jeniczki roſkaſowaćˇ a a postajaŕ wo wukuhkanju luda Sserbam ſrjedźnych ſchulow njeda. Tak ſećelnu w pšchihodze nasche dźećiˇ do Pólſkeje a Czêſkoſłowaſkeje na wyſche ſchule, ſo bychmy šo tajſeho, móhli prajićˇ, ſyniłeho poroka ſminyli. Pšchiſp. pšchet.). Dyrbimy jenož nowy hamt w tutom cźaśu wutworićˇ, kotrehož wobſtacźe tak mało trajnoſće lubi, hdyž w žnamom cźaśu wokaja ſa woſtronjenjom nêkaŕ njetrjebawſchich hamtow? Dyrbjało-li pak pšchi kóždym pšcheměnjenju a hulkoſći ſerbſkich wošadow žnano nowa ſwada nastaćˇ, hać dyrbi wošada do ſerbſkeje abo němſkeje ephorije błuſchećˇ? Hdyž fary žnano njemóża šo wjazy ſerbſjay wobſtadźećˇ, pšcheżo k wjetſchemu dźêlej, cźemu potom hišće ſerbſkeho ephora? (So by šo ſtarał ſa doſahaźay dorośt ſerbſkich duchownych a pšedarjow a nutrne duchowne ſaſtaranje! Wo to dże, wſcho druhe je hłucha žłoma. Pšchiſp. pšchet.).

K tutym bjeſobwêlnje woprawnym pomêram a praktiſkim winam pšcheźiwo wutworjenju ſerbſkeje ephorije njemóża hinak hać też nêkotre pomſchkowanje kulturelne a politiſke pšchiſpomnjeńći dodaćˇ. **Jedna ho jeno we trjebanju réče. Sserbſka réčź njeje žana kulturna réčź.** Jeli žnêm na druhe réče dopomnićˇ, **kotrejž ſu literarnje žamo ſnamjenite, kaž nijonêmſku** (plattdeutſch) w Mecklenburgſkej a Holſteinſkej abo ſchwabaſchku w południſchej Nêmſkej, je tam komu pšchipadło, ſebi jenoż nijonêmju réčźażeho generalneho ſuperintendentu žadaćˇ? Mózemy też tudy prajićˇ: Nuſnoſćˇ roſſudźi. Wſchitkjm Sserbja roſumja też nêmſkemu ſuperintendentej. (Nê, knjes tajny zyrkwinſti radźićelo, tajkim Waſchim réčźam žadyn Sserb njeroſumi. Pšchiſpomnjeńje pšchet.) Też na politiſke narodne hibanje dyrbimy myſlićˇ, na panſlawiſtiſke hibanje, ſanjeſene hišo wošpjet też do Sserbow (ale, ale, hdże? Hdy? ſchto to je do hibanja? Pšchiſp. pšchet.), hyrnjeć też niż ſ winu naſchich zyrkwinſkich pšcheźelow. Njechamy runje tym, kotśiż w tutym cźaśu naſchemu narodej zow pšchihotuja, ſe ſtrony zyrkwje ani jeniczkeje kopaćże podaćˇ. (Jeli by žo wo njedocźinkow jednało, dha je wšcheſhomóżny Bóh mózniſchi, tych ſły wotpohlad pšchekaźeˇ, kaž ſpěwaſche Luther? Pšchiſp. pšchet.) Tu réka: principiis obſta.

Chżył wêrićˇ, ſo runje hładajo na naſchich połodniſchich ſtuſodow mamy wſchu pšicźiźinu na to dopomniću, kaž tam ſ Nêmzami wobthadźeja (Bravo!) a tohodla chżemy žebi ſtrobłe wêdomni być, kaž Nêmzy woprawdże ſ napšećeżopšchiłudźenjom a pšcheźelnje ſe ſwojimi ſerbſtimi bratrami wobthadźeja. (Żyle prawje!) A tohodla wêrju, jeli ſathowamy dźenſniſche napšećeżopšchiłudźenje tuteje pšchedłohi, też naſchi ſerbſjay bratija ſmêja wſchu pšchiźiźinu žo ſ nami wjeſelićˇ, ſa to ſchtoż maja pšchede wšćem ſ nami wſchêmi žadaćˇ, narodnu a zyrkwinſku jednoſćˇ, po tutym puczu najwêśćiſcho ſkruća. (Żiwe bravo!)

Hančźkowy namjet ſ wulkej wjetſchinu wotpokaſachu. Knjes wyšiši medizinalny rada dr. Melzer we Wulkich Hendrichczach p. Lubija bê zyrkwinſkemu knjeżerſtwu k rospominanju ſapodaćˇ, ſerbſkeho duchownehoˇ ſ trêbnym ſnajomſtwom ſarjadniſtwa ſa ſuperintendentu w Budyšchinje pomjenowaćˇ.

K tutej réczi knjeſa tajneho zyrkwinſkeho radźićela Rosenkranza dże dale niczo pšchipomnićˇ njetrjebamy, hać to, šo šo dodźiwaćˇ njemóżemy, kaž ſnadnje woprawne poměry ſnaje. Runjewon klaſiſke ſu jeho ſłowa wo hódnoće ſerbſkeje réče a pšchirunanje ſ němſkimi dialektami. A tutón ſaſtojnik ſteji pšches 2 ličźeſatkaj na mêſtnje, hdźeż ma rosrišaćˇ wo najhłubſchich naboženſkich praſchenjach Sserbow.

Přesadźeny nawoženja.

(Stónczenje.)

„Nětko wón ſaweśće na puſchczenje ſwej njemyſłi, hewak mohł w ſymje žo ſaſymnićˇ.“

„Haj, haj — pšchiźiże w ſtarym kožmatym kabacźe a w płêſnjatym kłobuju.“

„Nê, tajſi wón pšchiſłuſchaźˇ njeſmê,“ wotmołwi roshoſena njewêſta. „Je mi žłubił, ſo žo do kwaſa kultiveŕowaćˇ da. Njeczini to, dha žmój hotowaj.“

„Ty myślich potajtim na porjeńſchenje?“

„Na jeho porjeńſchenje niczo njedam, ale cźłowjek byrdi być,“ wuraſy njewjeſta.

Nawożenju pšchi kachłowym błidłu tute réczе tróſchku njerozchu. Ale njeſhubi ſwoju ſmutkownu radoſćˇ a pšchipoſłuchaſche dale wjeſkoſej rosmołwje. Hodźina bêſche hižo nimo a hišćeże ho nihdże njepokaſa. Kwaſny nan ſo ſtrachowaſche.

„To je hubjeńſtwo ſ tutym łêſnym kawzom. Dyrbimy nêkoho horje pózdaćˇ a po njeho hicź, hewak ſcheże na ſwój kwaſ ſabudźe.“

„Nê, ſa nim bêhane njebudźe, też niż wošebicźe proſyjeˇ,“ napšećeźiwi njewêſta. „Je-li ſwój pucź njewê, ja wêm mój.“

W tym wokomiku pšchiźiże braſchka do ſtwy a mnohe **błoży dachu** ſo ſtyſchećˇ:

„Hdźeże je nawożenja?“ — „Cźehodła dha ma ſo tak dołho cźakaćˇ?“ — „Hdże woſtanje ſnit?“ — „Schto ja wêm,“ napšemni Pêtr ſmêjo, „ſnym dha ja nawożenjowy paſtr? Mênjach, ſo tu dawno je?“

„Sſmoże tu je!“ — „Najſkerje hiſchcźe knuwy deji.“ — „Abo kokoſche na jeja namažuje.“

Hdyž Pêtr Kaſchpora pšchi kachłowym błidłu wuhlada, dźêſche na njeho a praješche:

„Bomhaj Bóh, Wilhelmo, budź nam lubje witanyˇ.“ Potom jeho ſ njewjeſćinemu błidu dowjeże a pšchedſtaji jeho jako wójniſkeho towaŕſcha Wilhelma Bergera, kotrehož je Arnoſcht žej wożebicźe na kwaſ pšchepročyt.

Wſchitſzy poſtrowichu njeſmateho bura a nichtó jeho njeſpóma. Njewjeſćiˇ da ruku a praješche ji dybawje wjele ſboża.

„Sſo dźakuju. Ssy dźên dybawy kaž hródźne durje. Dyrbiſch jene cźopłe wino picź a njeſmêſch ſo ſ powêdanjom jara napinaćˇ.“

Mohaj, Arnoſcht a Pêtr, ſakuſnyſchtaj žej ſynjeże a ſydnyſchtaj ſo runje mêrje napšećeżo njewêśće. Hišo ſwonjeſche wêrowanju. Wſchitzy buchu njeměrni a pšchiźiżechu do ſtracha.

„Snajmjeſcha rjeż mohł tola dać,“ mênjeſche ſtary Kundraż, njewjeſćiny nan.

„Njeſpêbłowany khadła je pšcheży **byk** a njewêdźeſche ſo ſadźeržećˇ.

„Je woprawdże łêſny cźert, kiž ſo wo Boha a ludźi njeſtara.“

„Rostorhaćˇ jeho mohła“, ſkobjeſche ſo njewêśća.

„Wón dyrbi tu wêśće być“, réczeſche braſchka do nich, „ſnym jeho hižo ſ cźaſom dele hicź widźaćˇ.“

„Sdźeże to potom tźi?“ ſawoła roshorjeny kwaſny nan.

„Ssnadź njeje daloko. Mam tajke pſchedbidaćże,“ wuſmja ſo braſchka. „Schto mi dacźe, je-li jeho wuſtêdźu a ſa króti cźaſ k tajſi pšchiwjedu?“

„Khołowazy knefl dam ſa to“, ſnapſchećźiwi jedojeże njewjeſta.

„Druſy ſo ſmêjachu a wokachu: „Jedyn fenik“ — Ja grójſch.“ — „Ja pjećzorak“ — „Ja ſtêborny.“

Pêtr ſtorći Arnoſchta pod błidom a nětko ho zuſy hóſcź połdêny a pocźa ſ naturſtim błoſom rêczeć: „Ssahо, tak tuntjo njedam nawożenju pšcheżadźićˇ. Ssadźu ſto tolećˇ, ſo możeże žej nawocźiniży kupicźˇ.“

Kaj bêchu wſchitkich ſcherſchenje ſkałałe, ſjedźechu hoſcźo horje a wſchêch wocźi wiſzachu na rêcźniku. To bêſche tola błóſ lêżneho Kaſchpora! Ale ſtaktnoſćˇ, tón cźłowjek, jeho mjeſwocźo nima runjecźa. Njeje możno!

Saſny wotewri Arnoſcht ſwój ert a praješche ſmêjo:

„Lêżny cźert dźeńſa njepſchitiźże. Ssnadź mohł ja nawożenju ſaſtupowaćˇ, to rêka, je-li ſnym njewjeſće doſcź kukhêrowany a je-li mie do cźaſa rostorhaćˇ njecha.“

Někto wotewrichu so njewěsče wocki kaž pkužnej koleježy. Kaž sprostnjena hladasche na Arnoschka a sawoka wótsče:

„Njebjesći Jerusalemje! Wschitzy pomoznizy Boži. Ty — ty — ty!“

Potom so sypny kaž hromadka njesboża do stola nasypjet, sawodże wobliczo z rukomaj a bu zyle měrna. Hnydom sesupachu so wschitzy hoćzo wokoło nawoženje, torhachu jeho sa ſuknju, pschimachu sa wuschi a cžinjachu harn: „Ssy ty to woprawdże, Arnoschto?“ — Nč, to njeje k wěrjenju.“ — „Ssmy zyle wobskuſkani, so je ſ tebje tajkile pschikopny khdala nastał?“ — „Womłodžił je, njeje wjazy k snaczu!“ — Druſy so samokwjachu a ſwarjachu na Pětra. Tola nawoženja cžini hadriji kónz, wša njewjestu sa ruku a prajesche:

„Někto póndżemy thěts do zyrkwje a doczinimoj ſlub, so mi Madlena wjazy cžeknyć njemóże.“

W zyrkwi so schcze khwilku dlijachu, dokelž chzyſche so knjes faraŕ ſwěſczicz, so je to tež prawy nawoženja a ſnadź żadyn podbjunjeny. Po wěrowanju któcżesche so sbożowna njewjesta zyle pontżnje k ſwojemu nawoženju a proſchesche:

„Arnoschto, budź tak dobry a wodaj mi wschitko, njesżnym ſlě měnika!“

Pschi twaſu běchu wschitzy napadnje wjeſeli. Arnosch a Madlena buschtaj sbożowny por. Tajki wupikany a wuhladkowany kavalier kaž na kwaſnym dnju Kaschpor wostał njeje. Ale zyle do starcho dżiwjcho żiwjenja wjazy ſapadnył njeje. Wo to so jeho młoda żona starasche.

Z Łužicy.

* S **Großröhrsdorfa.** W tudomnej Geblerej fabriky pónoſtu rano barbjer Mawkſch zjeżko ſnjeſboži. Wón so wobſunuy a do kwaki padże, kotraż jemu ſchiju rózbrě, so bě kaž wótcżeć. Wobžarnomnemu hnydom mušnje ſwołachu a k dalſchemu wothladanju do tudomneje khorownje dowjeſechu.

Se **Schěrachowa.** Měſchczanſzy ſastupjerjo jenohłósnje dotalneho měſchczanoſtu Bogta ſaſso wolachu. Bogt je ſwu nětdu'cheho dolholetneho tudomneho měſchczanoſtwa Bogta. Nětczíſcheho měſchczanoſtu Bogta, kiž hižo léto dołho ſwoje ſastojiſtwo ſastawa, wuſwolichu haczˇ do léta 1936. Pišmo, kotreż ſu wſchitzy měſchczanzy ſastupjerjo podpiſali, a kotreż ſo pschczita, wupraji ſaſowuſwolenemu pokne pschipósnaczje, dowěrjenje a dżak ſa dotalne ſkutkowanje jako měſchczanoſta.

* S **Holbina** (Taubenheim). Sa Lubý ma ſo ſchkowacz podawk wobſtladowacz. Nědżelu ſchczesche hoſpodar Zaſki ſwun Krześmar we „Selenym ſchtomje“ a pijeſche ſwo'e piwo. Wichi tym nikoho njewobcżeſowasche. Jako chzyſche domoj hicź, jeho młody pachoł ke khażnym durjam pschewodżeſche. Tam wutżel wrześny a Krześmarja nichtó ſ pjeſcza do wórzka dwri. Sdubaiſke pschepytowanje dwrbi dowokaſacź, ſchto ma poczinanje na ſebi. Nadpadnikow pschecze nimaja.

* Se **Sohlanda** n. Schpr. W naſchej wſy bě 15. měrza 313 muſſkich a 121 żónſkich dżěłowjeſerjow.

* S **Ochranowa.** W naſchej wokolinje je jebak wſcheſakim wobkhodnikam ſeſchkodżił. Wón je wudawał, ſo dyrbi twory ſa dom ſa puczowazych khudych w Hornjej Kundraczizach wotewiacz a ſebi ſlicžbowanje na wotewate twory dacź. Jebak je zodżeny ſe Schneeberga we Rudnych horach a po powokanju ſamkać. Je nětżdże 55 lět ſtary, bě wobleczeny ſchćrn wojerſku ſuknju a bě we mjeſkim kłobuku. Schćžźiwe włoſy mějeſche krótke ſtſhane a ſyſne, ſchćžźiwe wuſy (Schnurrbart).

Hospodarski rozhlad.

Schtwórk, 25. měrza 1926

Wežerawſche kursy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowſk. frank.	14,61
1 jendżelſki punt	20,39	100 cżeſkoſł. krónow	12,41
100 ſchwajz. frankow	80,73	100 pólſk. markow	51,83

Efekty běchu wežera na Berlinſkich wikach po złabym ſporżatku ſaſo kruczijche.

Produktowe wiki pſchiniſchechu wežera dale horjeczijace płaczijny. Tež we ſwikrapu běchu płaczijny wo něſchto malo postupile. Pſchenicza dobu 15 np., po zentnaru, rożka 5 np. Tež jeczmjeń a wowſ 5—10 np. dobuſchtaj. Pſchenicżnu muku żiwiſcho kupowachu. Mjenje rżana dżiſche. Wežera płaczeſche zentnaŕ w Berlinje:

pſchenicy 13,05—13,25 hr., rożki 7,95 hr.
haczˇ 8,20 hr., jeczmjenja naléſnjeſho 8,50
haczˇ 9,65 hr., nafinnuchu 6,95—7,65 hr.,
wowſa 8,30—8,80 hr.,

w termijownym wikowanju

ſa měrz: pſchenicy 14 hr., rożki 8,80—8,85 hriwnow,
ſa mej'u: pſchenicy 13,82 hr., rożki 9,17 hr.
haczˇ 9,10 hr., wowſa 9 hr.,
ſa julij: pſchenicy 13,85—13,82 hr., rożki 9,40—9,35 hr., wowſa 9,10 hrivnow.

Swinjace wiki wežera w Berlinje (Magerviehhof: Friedrichsfelde). Pſchihnali běchu 555 proſaſlow a 680 běhakow. Te płaczachu:

běhati wulke 90—110 hr., ſrjenje 70 hr.
haczˇ 85 hr., małe 46—65 hr.,
proſtata wulke 38—45 hr., ſrjenje 30 hr
haczˇ 38 hrivnow.

Někotre płaczijny **Drježdżanſkich wikow** (Markthallen) wežera ſrjedu: Sajaz w kóſi 1 hr., ſ polczom pſchenkaty 1,50 hr., karnikl 1—1,20 hr., huſy 1,40—2,50 hr. a kaczki 2,75 hr., mlodżiczki 1,30—2 hr., hołbje 1—1,80 hr. ſchtuka, karpy 1,60 hr., hłiny 2,20 hr., ſchćuki 1,60 hr., jabluka 10—60 np., měd 1,80—4 hr., bórny 3,50 haczˇ 4,20 hr. ſa zentnaŕ, morchej 18 np., karoty 15—20 np., cżerwjena rěpa 20—25 np., kuſrěpa 12—15 np., zybła 15—20 np., ſpinat 30—40 np., cżerwjeny kał 15 haczˇ 20 np., bětły 12—15 np., ſołotej kerczˇ 25—30 np., ſuſchene prawaki 6 hr., butra mlokarſka a burſka 1,90 haczˇ 2,40 hr., mloko litr 31 np., ſa twaroż 28—33 np., jeja 12—13 np., muka (wuczah) 28—30 np., najſpjcha 30—32 np.

Dohladowaŕſka rada Sſerbſkeje Ludoweje Banki ſ. Budyſchinje wotmětwaſche ſrjedu dnja 24. t. m. bilancżne pohebżenje. Porjadna hłowna ſhromadźizna je powołana na dżeń 17. aprjla 1926. Po wotpiſkach wuczini cżiſty dobytk 16.330.93 hr. Nanjetnja rosdżelenje 7% (koni 6%) dividendy a reſervnemu ſondej dyrbja ſo pschidżelicź 8000 hr. — Dobromějża w běżnych kontach wupokaſaja ſo ſ hr. 220.449.93 a nakutowanki ſ hr. 820.122.17, pokaſkim hromadże ſapołożenja hr. 1,051.405.55. Obrot na jenej ſtronje hłowneje knihi wuczini hr. 23.385.896.— Centrala w Budyſchinje a ſilijalzy we Wojerezach a Khoczebuſu ſu ſpokojacy dżełake. K podrobniſchej roſprawje kſchak ſo hiſchcze wróczimy, kak cżeże haczˇ cżiſchczana pſchebleži. Hižo dżeiſka hodži ſo prajicź, ſo je położenje naſcheho narodneho wuſtawa wurjadne dobre, wobzebje jeje wěſtoſcź w kóżbym naſtupanju ſarnecżena.

Na pſchedań.

Trjebanej koleži we Wujerju 5 b.
Schewſka maſchina w Běłej Wodże, Goethowa haſa 13I.
Pjerjo huſaze, njedrěne, 6—7 puntow (7.50 hr. ſa pt.), Vogt w Porſchizach.
Wobleſ cżorny (Gehrock) w Małej Nidej, wjeſna haſa 11.
Woz ryany żiwy w Bronju cżo. 8.
Byk k pſchipuſchczenju we Wojerezach, Wilhelmowa haſa cżo. 11.
Krowa młoda wyſokoſoſuczelna, tež wumjeńcz na bruhe kormne howjadło. Nowa Luka 29.

Sso pytaja:

Pomozniſ wicżny (Markthelfer) w Lubiju, Haufenowa haſa 1, delka na lěwo.
Wurżobnik ſedłarſki, Tſchiſcha we Wojerezach, Hrodkowſka dróha 19.

Bohuncz. Mnus we Wojerezach, Rybarſka haſa 3.
Wurżobnik motoriſt, Pawoł Langa w Budeſtezach 25 b.
Pěſtuńżu, jenoż ſtarſchu ſonu, w Nowej Wſy ł 10 pola Huſki.

Drjewowa awkzija.

Zjawnoſcź zyli a pak leżownoſcże po kruchach, wutoru 30. 3., dop. w 9 hodź. w korczmje w Tranjach. Jedna ſo we Hančkowu zjawnoſcź w Drěwzach.

Drjewowa a ſłanjowa awkzija njedżelu 28. 3., pop. we 2 hodź. w podróżnikim haczˇe pola Kinaſchta:
60 metrow palneho drjewa,
30 ſoſow wałczinu
a pſchi wulkim Hamorowſkim haczˇe 25 ſoſow ſłanja ke kowanju.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dżenża dop. 3/11 hodź.: Wili njezwuwite. Pſchenicza żadna. Mało kupzow. Rożka mjenje żadna. Tendenza: něſchto měrniſchcza.

Dop. 3/12 hodź.: Wili dale měrne. Sſnadny wobrot. Tendenza kaž pſched hodżinu.

Płaczijny na Barlinſkich produktowych wikach.

Żito a wolijowe ſymjo po tunu abo 1000 kg, howaſ 100 kg. płaczijny po ſłotej hriwnje.

	24. 3.	23. 3.		24. 2.	23. 3.
Pſchenicza	261-265	258-262	rapſ. wotſtuſchi	14,70	14-14,70
rożka	159-164	158 162	poſ. melaſka	14,00	14,00
nałet. jeczmjen	170-193	168-192	jerdełla	29,00	—
nał. jeczmjen	133-153	138-152	bérnjaze knjże	13-14,10	13-14,00
wowſ	164-176	163-174	ovsy	20-21,00	20 21,00
kukurika (Mais)	162	—	wo'a	26,00	25,50
pſchenicz. muka	32-36,50	33-35,25	lanu wołoſchći	18-18,40	18-18,60
rżana muka	22-25,00	23-25,75	módre łupiny	12-12,50	12-12,50
pſchenicz. wotr.	10 50	11,50	žołte łupiny	14-14,50	14-14,50
rżane wotruby	9.75	9.50	ſymo, 50 kg	3,30-3,90	3,40-4,00
cap'a	350	340	ſtonja, rżana	0,90-1,50	0,75-1,25
lane ſymjo	—	—	„ pſchenicz.	0,90-1,40	0,70-1,25
hrach	23-25,00	22-25,00	„ wowſina	0,90-1,40	0,80-1,30
pjeluſchki	20-21,00	20-21,00	„ jeczma	0,85-1,35	0,80-1,25

Płaczijny réżneho ſkotu na Barlinſkich ſkotnych wikach.

24. měrza 1926. Płaczijny po zentn. a ſ. hriwnach.

Skotne druhiny a wołnamjenjenje.

Woły: 350.

Połnomłaſne, wukormjene, najwyſchſche réżneje hódnoſe	
haczˇ do 6 lět	50—54
Młode młaſne, wukormjene, ſtarſche wukormjene	44—48
Mjenje wukormjene młode, derje pżowane ſtarſche	38—42
Mjenja pżowane wſchelkich ſtarokow	34—36

Bory: 553.

połnomłaſne, wukormjene, najwyſchſche réżneje hódnoſe	48—50
Połnomłaſne, młódſche	44—47
Mjenje wukormjene młódſche a derje pżowane ſtarſche	40—42
Schpatne	—

Jałowy a krowy: 1632.

Połnomłaſne, wukormjene krowy najwyſchſche réżneje hódnoſe	47—51
Połnomłaſne, wukormjene jałowy najwyſchich, réżneje hódnoſe haczˇ do 7 lět	40—44
Starſche wukormjene krowy a derje wuwite młódſche krowy a jałowy	32—36
Derje pżowane krowy a mjenje pżowane jałowy	25—30
Mjenje a ſchpatne pżowane	20—23

Cżelata: 1695.

Najlepſche wukormjene	75—82
Mjenje wukormjene a talle wot zyza	60—73
Schpatne	48—58

Bowzy: 7179.

Młódſche a ſtarſche wukormjene	50—53
Starſche wukormjene	42—45
Mjenje wukormjene (Merzſchafe)	30—38

Schwinje: 12218.

Połnomłaſne, wołoſchtych rażow a ich kſchiżencow, haczˇ do 1½ lět ſtara	79—80
Wukormjene	76—78
Młaſne	73—76
Schpatne	70—72
Ranzy a kubrozy	70—75

Najnowiše z cyłeho świata.

Schkrowa powěſcź wo wjcżorje ſa jutſchi pjatk: Njenje żuchu, wodnjo mile, w nozy mrózy. We wjeczornej Němſkej ſo pomróżcżuje.

*

Pólſki miniſterſki pżedsydża Skſrynſki w najbliżſchim cżaſu do Wina pſchijedże, ſo by tam ſrěcżenje wo pólitiſkowaŕſkim rozrisażym żudże dojednał. Awſtriſka tež ſe Južnoſłowjanſkej, Italſkej a Rumunſkej wo ſrěcżenju rozrisażeho żuda jedna.

*

Lk. haprleje ſo manevry ruſſeho cżerwjeneho wójſka bliſko rumunſkich mjeſow ſapocżnu.

*

Preſident grichiſkeje republiki Kondurioris wróczo ſtupi, pżedy hacˇ jeho diktator Pangalos wotſtadżi.

*

Sa „balkanſke Locarno“ ſtaj ſo bołharſki a grichiſki miſkrajny miniſter wuprajiłoj. Najpżedy pak dyrbi ſo wo Dżewdżeliſko-Sſoluntſkej żeleſnicy a wo južnoſłowjanſkim ſwobodnym paſmje w Sſoluntſkim pſchiſtawje dojednacź.

*

Bubjerſ ſchtyrſkeho ſjemja, kotryż ma falſchowanje cżeſkoſłowakiſkich bankowkow we Wetzelsdorfu pruhowacź, je wobſamknył, dla roſſażnjenja tuteje należnoſcże 31 ſwědkow ſlaſacź.

*

Awſtriſki ſwjaſkowy kanzler dr. Ramek je cżeſkoſłowaſkemu preſidentej Maſarykej najwjeſtſchi awſtriſki rjad pſchepodak. S tym ſamym rjadom ſo tež němſki preſident ſ Hindenburg wuſnamjeni.

*

W Daveżhireſkim hrabinſtwje w Jendżelſku je ſo pſchi wichorje położa wěża Morcjona wotpalika.

Hamtſke wozjewjenja z Budyſina.

Ssudniſcź ſo pſchehadża je hołowny pjenjes:

Pjatk, 26. měrza 1926 dopołdnja w 11 hodź. w Wěcżijach (Na kupjenje ſmyſłeni ſeńdu ſo pola gmejnſkeho pſchedſtejczerja), Eichłdo (Thürmer), Rokoko-komoda, tohorunja khamor, kryſtallowy ſwěcznik;

dopołdnja w 11 hodź. w **Nadworju.** (Na kupjenje ſmyſłeni ſeńdu ſo na gmejnſkim hamcże) khłódżenſka maſchina ſ khłódżenſkej pſchiprawu a 3 małe běhaki;

pſchipołdnju w 12 hodź. w **Bronju** cżo. 9 kundrofiſ, 2 płahowanſkej ranżaj ſ 13 proſatami a 65 kop rożki = 117 zentnarjow.

Ssobotu, 27. měrza, pſchipołdnju w 12 hodź. w **Budeſtezach.** (Na kupjenje ſmyſłeni ſeńdu ſo na gmejnſkim hamcże) 5 kuchinſkich cżaſnikow, 3 dyhjacżne cżaſniki a 2 ſaſtawanſkaj cżaſnikaj.

Ssudniſki wukonjeŕ hamtſkeho ſudniſtwa w Budyſchinje.

Towaŕſtwowſki powěſtnik.

Budyſin. — **Wulki ſerbſki koncert 7. haprleje.** Spěw, hudźba a narodne reje Serbow! — Tón króć poſkići ſo w „Krónje“ cyle wosebity ſolistiſki program z małym měſanym khorom. — Hłowny wjednik a zarjadowaŕ je naſ miſtr, knjez kralowſki hudźbny direktaŕ Bjarnat Krawc. — Wſitke ſerbſke towaŕſtwa ſo na tón koncert pżeproſuja Po koncerče je pyſny ſerbſki bal. Komitej.

Budyſin. Sokołſki zwuczuja kóżdy ſtwórtk wjeczor we 8 hodź. Načołnica.

Dirigenća ſerb. ſpěw. towaŕſtwow a druzy zajimcy ſo dla nowowudaća „Towaŕſneho Spěwnika“ na ſobotu (27. III.) pop. ¼4 hodź. w Serbſkej kofejowni w Budyſinje pżeproſuja. Stóž ſebi pżiwzaże wosebitych ſpěwow pżeje, njech je ſobupżinjeſe abo pripóſcżele. J. Słodeńk, zarjadnik.

Pančicy. „Lipa Serbſka“ zmeje njedżelu (bołmonċku) wjeczor ½8 hodź. dźiwadłowu pruhu. Wot njeje wotwiſuje, hač budże ſo wotmyſleny kruch docyła hrać. Tróſku wjacy ſwědomja měli ſoj naſe ſobuſtawy cżinić a nic cyle dźěło jenoż někotrym pżewoſtajić. Pruhować budu ſo wſě 4 jednanja. Z dobom je pak tež nětko poſledni termin k zamołwjenju za jězbu na „Sokołſki kongres“ w Prazy (wot 2.—5. junija). Zarjadniſtwo.

Ralbicy. „Lilija“ njeſpěwa tón tydżeń ſtwórtk, ale pżichodnu njedżelu wjeczor z dypkom 8 hodź. ale pżiňdźe wſitcy! M. H.

Ralbicy. „Tow. kat. ſerb. młodżeńcow“ w Ralbicach ſwjeći njedżelu, 27. junija t. l., ſwjedżeń poſwjećenja noweje khorhoje. Prosymy wſě ćeſćene wokolne towaŕſtwa, ſo nochcyże na tutym dnju nětšo we ſwojim towaŕſtwje zarjadować. Předsydſtwo.

Slepo. Naše tow. „Swěrnoſć“ zmóże ſobotu, 27. III., wjeczor ½9 hodź. w hoſćencu knjeza Bastiana ſwoju měſanu zhromadźiznu. Dokelž mamy ważne wuradźowanja, njech wſitcy pżiňdu. Předsydſtwo.

Wrjós. Smy pżichodny pjatk, 26. t. m., do Khróšćic pżeproſeni. Tam je wjeċor we 8 hodź. pola Zarjeńkee hłowna zhromadźizna „Khr. Serb. Pčoln.“, hdyž ma ſo mjez druhim tež wo pżihotach za pčoln. wuſtajeńcu w Khr. jednać. Předsyda.

Wſotowaŕſtwowy zlět w Bukecach (Spěwne towaŕſtwa) nastupajo. Z naměſtnym towaŕſtwom ſu ſo jako zhromadne ſpěwy Spěwn. Zwjazka ſóčhowace postajiłe: 1. „Zerja“ čo. 6, 2. „Dobry wjeċor“ čo. 6 a 14, 3. Złamany ſlub (bjez ſołow), 4. Serbſke barby (4 hłóſnje wot Kocora). Štóž noty nima, njech ſo na podpiſaneho wobroći. J. Słodeńk, hł. dirig.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,20 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihitišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabelo so wyše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 72 **Budyšin — piatk, 26. měrca 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Němski sejm.

W schwórtkowskim poседźenju němskeho sejma je so namjet wšěch stronow z wuwzaćom němskich ludowcow a kommunistow přihłosował, po kotrymž ma so sapitk měsačnych klazow sastojnikow hač do 1. hapreje 1928 z nowa sestajeć. — W přenim a druhim čitanju so sakonjowy nacrjt k jenakemu wuprawjenju wobhdźeńskeho přichodka přichwa. Prawnemu wubjerkej je so sakonjowy nacrjt we přichwalenju akonja k zchitanju republiki přichwalkow, po kotrymž maja so zhłostanske wěsy, kotrež w tu khwilu statny hród wu hudźenje, porjadnym hudam sapo pschewostajeć. We wšěch tšoch čitanjach so potom sakonjowy nacrjt přichwa, **po kotrymž ma so k špěchowanju twarjenja małych wobydlenjow 200 milionow hriwnow naložić.**

Přichi čitanju **hospodarstwa němskeho pólskeho** ministerstwa přišli minister dr. **Stingl** praji, so je **finanzne położenje němskeje pólty w tu khwilu napjate.** Temu budże tež přichodnje tak, dokelž je pósta we wulkej měrje wot powchčitkownoho hospodarskeho położenja wotwisna. Dokelž dyrbi pósta nětk pjedawšche darmowne woženje pólskich pożytkow po němskej želesnizy sapłaćeć, so je wuradnki pólty wo 70 milionow hriwnow lětnje powjetschiše.

Přisłužnika němskeje tajneje organizacije w Češkosłowakskej zajeli.

Na hlowne dwórnischežo w Morawskej Wostrawje je so tele dny njeznaty muski człowjek pschinjeł, kotryž je swojim njewěstym počinjenjam kedźbliwosć policije sbudźi. Tehodła jeho sajachu. Přichi přeprašowanju so wukopa, so je wón z němskim staćanom a so je cżekoslowakiu mjenu bjes pućowanskeho pasa překročił. Přichi dalschim přeprašowanju so wón wusna, so nazionalistickemu přichdu němskeje prawizy přichłuscha. Jeho so sa to wulosowali, **so ma revolwerowy attentat přecziwo němskemu ministrej smutskownych naležnosczow skutczeć.** Dokelž je wón, prjedy hač je attentat wunjedł, czeknył a so zhłostanja je strony swojich towarschow boji, je we wukraju wuczek pytał. Wěz so dale pschepytuje.

Pożytnjenje cżeskeje namjesnieje straże pschecziwo Bayerskej.

Cżeskosłowakske knjeżerstwo je po sdaću powěsce dostało, so němske nazionalistiske swjazki w Bayerskej nadpad na Cżeskosłowakiu pschihotuja. Kaž so z Deutsch-Eisensteina w bayerskim lěsu powě, je cżeski generalny stab krajnu finanznu direkziju namolwił, so dyrbi hischcze letsa cżeskU namjesnu straż napschecziwo Bayerskej khěrno pożytnicz. Bjes teho je so hižo wot dlečkeho czasa cżeska żandarmerija we Schumawje (cżesko-bayerskim lěsu) nimale podwojiła. Też je so porucziło, so żadyn słowny, żelesnikl abo finanzny sastojnik němskeho naroda njesmě pschi bayerskej mjezy służbu cżinicz. Jenotliwi Němcy, kotrzi su hischcze na tychle městnach pschistajeni, so pak pschepadża, pak so na wotpočink dadża. Też garnisona w namjesnym měsce Wimperku so w dowidźitym czasu pożyli.

Skšynski wo Genfu.

W žejmownym wubjerku sa swonkowne naležnosce je *późiti ministerski* pschedsydża Skschynski rosprawu wo měrzej konferenzy Swjaska Ludow podał. Tale konferenza je **so dla pschijeca Němskeje do Swjaska Ludow** z pschisamknjenjom k Locarnskemu paktej swołała. Prjedy hač do Genfa sastupjerjo jenotliwych statow pschijedźechu, so dwě stronje mjes nimi pokasaschtej, jena strona měnjesche, so ma so jenoż pschijeca Němskeje do Swjaska Ludow pschewjesć, druha strona pak žadasche, so by so twar Swjaka Ludow z pschijećzom Němskeje pschemjenił. Wobej stronje běschtej je swjasanymi instrukzijemi pschisłałej. Ministerski presidenť proji, so je namakany wupuć z njewěsteho położenja nahladnosć Swjasta Ludow wuchował. W Genfu z jenoju stronu krisa Swjasta Ludow, z druheje strony krisa Locarnskeho pakta hrożesche. Wobej kritej stej so zhoźkownje wobsehłej, a sastupjerjo statow su z Genfa w nadźiji wotpucowali, so budża so w pschichodze wšěsče wobcežnosce wotstronicz hodźicz.

Schtož stejischcho Pólskeje nastupa, ministerski presidenť Cschynski praji, hebi pólske knjeżerstwo žadaische, so by Pólska z dobom z Němskej stajne Radźinje hydło dostała. To su njeje z pschicżinowny nahladnosce žadało, ale z pschepschewjedżenjom, so by njemóżne było, měr zakhowacz a moralne wotbronjenje pschihotowacz, jeli so by so pódła Němskeje też Pólska pschi radźitych wuradżenjach njewobdźelika.

W debacze wo Cschynskeho rosprawje sapódłanz Stromski z khcheżerjanskonarodnoje strony praji, so je so w Genfu žadanje Pólskeje za stajnym Radźinym hydłom wotpokasało. W Genfu je so pokasało, so je **Locarnski swjask, mjeto so by ludy zhodnał, měrej w rauschej Europje se stracham hrożył.** Stejischczo Pólskeje w Genfu njeje so z Locarnskim paktom, ale se sapowjedżenjom Brasilskeje wukhowało, kotrež so na stejischczo staji, so by so Němskej njebźe polne dobycze pschipósnacz.

Sastupjeć narodneho ludoweho Swjasta, sapódłanz Serbda wobzarowasche, so by so w myślenju němskeho luda njedźiwajcy Locarnskeho Swjasta njeje nicżo pscheměnilo. Tón dobytk je Genf schtitnjeł, so by Němcy maštu wotczišnyli. S tym je hebi naležnosć Pólskeje pschecżelow mjes sobustawami Swjasta Ludow dobyła, kotrež so dotal z napschecza pólskich sajimow neutralne dżerżachu. Rěcznik praji, so je so Locarnski duch jako jebawy wobžwjedcził, a so dyrbi runje tehodła Pólska žadacz, so by so jej stajne Radźinje hydło pschipósnało.

Wdalschim běhu debatty hischcze někotři sapódłanzy lěwizy a raćarskeje strony rěcżachu. Woni běchu tehorunja z wunoschkom Genfskeje konferenzy njespokojom

Ministerski president Schschynski so pschi debacze hischcze dwójcy hłowa zimasche, so by na wustajenja jenotliwych rěcznikow wotmolwił. Wón praji, so je so praschenje rosnunowenja stajnych Radźinych hydłow, kotrež běschtej Brasilska a Schpanska naczišlej, na septemberski sjězd Swjasta Ludow wotstorczilo. Dołho trajace wuradżenja w Genfu su jenohłósne pschihótuace wschědy zhobustawow Swjasta Ludow wunjeżle, so ma Pólska prawo na njestajne Radźine hydło.

Cesćowanje Chamberlaina za Locarno.

Londonska City je schtwórtk w Guildhalli swonkownemu ministrej Chamberlainej pschihótnawschi jeho wusnamne zjawne zasłużby za cżaj jeho žiwjenja **cżesine měschczanske prawo spożeliła.** Wulka liczba wyšokich hosczi bě pschi zwjatoczesnosci pschitomna, mjes nimi ministerski pschedsydża Baldwin, dale sapódłanzy Němskeje, Schpanskeje, Italskeje, Portugalskeje, Brasilskeje, Belgiskeje, Japanskeje, Francozskeje a Turkowskeje.

Cook wo możnosći strajka w jendźelskim hórnistwje.

S kónzom hapreje je cżaj minje, w kotrymž jendźelske knjeżerstwo wothłosowanjam wuhlowych jamow pjenježnu podpjeru dawacz, so mohła so Hórnikam dotalna mzda dale płaćicz. Też w pschichodze nochcedża zhebi hórnizy mzdu pschikrócicz dacz a se strajkom hrożą. Sekretar hórnistwa swjatka je w rěczi wo możnosći wuwjerjenja strajka 1. mje rjekł: Hórnizy su pschihoty cżinili, so by ani tuny wuhla w Jendźelskej njetwurhje, jeli so knjeżerstwo dalschu podpjeru sapowědźi, a so by ani tuny wuhla z Amerikl abo Němskeje do Jendźelskeje njepschinjese. **Hórnizy nochcedża dleže se schłowami być a budża rdšcho hłodu mrěcz, dyžli so do nekajkeho sniženje mzdy swola.**

Minister Malvy pječa wróco stupi.

W franzowskej deputértkej komorje su so pschecżiwo ministrej Malwyej wótre nadpady se strony prawizy cżinike. Jeho winuja, so je za cżaj zwětoweje wójny jako minister pscheradnistwa rólu hrał. Naprjódzy su Malvya pscheradnistwa dla zażudźili, poslédnjcho pak wuwinowali. Franzowskim patriotam pak je won hischcze dżensa z wulkim pohórschkom. Sću wobsamkli, so jeho njebudża jako ministra cżerpicz. Wěste je, so so knjeżerstwu zadane nowe dawki njepschisiwoła, jeli so Malwy z ministrom wostanje. Tehodła žnadź je Briand swojemu pschecżelej Malwyej rosumiecz dał, so by swoje ministerske sastojnistwo a wukhowanje franzowskich finanzow woprowacz. Kaž „Paris Soir" pische, so w deputértskej komorje powěda, so je Malvy, kotryž je pschi poslednim skandalu w komorje cżežko skhorił, Briandej prósnu pschepodał, so žmeł swoje ministerske sastojnistwo złożicz. Malwyowi pschecżelio drje přeja, so je tale powieść wérna, tola pschisinawaju, so budże so dyrbjecz nowy minister smutskownych naležnosczow ponjesenowacz, jeli so Malvy za bliżschi cżaj njewothkori.

Njespokojace italske hospodarske wobstejnosće.

„Agenzia di Roma" hebi starosce teho dla cżini, so je so wikowańska bilanza w přenimaj měżagonej tuteho lěta njedostatkom 1717 milijonow lirow kónczała. Njemóże so hischcze rjec, kajki wliw je němski bojkott na tutón njedostatk měł, wěste pak je, so je italskemu wuwoji wschudże wobcežnosce napschecżo stajeja, a so dyrbi Italska, so by runowahu we wikowańskej bilanży dosphła, dowos wukrajnych twarow samjesowacz.

Wójna w Chinje.

S **Pekinga** 24. měrza „United Preß" powě: „Rosborjenosć w Pekingu je najwysche stupika. Dobyczerske wójska Wupeifua a Cżangtsolina njepschestajowajcy postupuja. Je-li so do Pekinga dosću, jim pjecża „kommunistiske wójsko na pschecżo stupi. Hrób presidenta Tuma je, so mohł so psched demonstrowajcymi studentami dowoborasć z murju měchow, z dráhowym prochom napjelnjenych, woddał. Wjele wyšokich knjeżerskowych sastojnikow su do městoweho dźela cżekli, w kotrymž pschisłuschnistwo wukrajnych statow leża. Tutón městowy dźel je z kalatym grotom wobcežnjeny a so z wojakami wukrajnych statow straži. Wojazy w stajnej alarmnej hotowosći w barakach pschebywaju. Wschelake znamjenja na to pokasuja, so wjednizy kommunistiske strony njedźiwajcy naprawowu k wojowanju tajnje wschě pschihoty cżinja, so bychu Peking njejazdy wopnischczili a do Kalgana zofali.

Tientsin w Cżangtsolinowej ruzy.

Ssrjedu so Cżangtsolinowi wojazy do Tientsina saczahnyli. Woni su 10 000 muži žyhli, mjes nimi 250 běłoruskich jězdnych, a pod rosskasowarjstwom Cżilikeho wojerskeho gowerneura stejachu. Město je smérom. Żelesnišli wobkhad z Pekingom je sastajeny, dokelž je panzerowany cżah kommunistiskeho wójska blisko Jangtsuna, 20 kilometrow wot Tientsina, koliju sawrjeł. Dwaj panzerowanaj cżahaj, kotrejuž nuzstwo z Wékoruzowu wobstejł, staj runje do Tientsina pschijełoj. Wonaj dyrbitaj do Jangtsuna dale jěcz, hdyž dyrbitaj panzerowany cżah kommunistiskeho wójska wotstronicz. Cżangtsolinowy žyn so frjedu w Tientsinje wocżakowasche.

Rospadnjenje Fengyuhsianoweho wójska.

„Kaž „Jndo-Pacifiquesta powěsczernja" powě, Fengyuhsianowe wójsko hischcze pschecżo zofa, 39 z wojakami pschepjelnjenych wosow je psches Tientsin do Mungtaia jěło. Sćelne wojowanje je so w połodnju wot Tientsina wotmělo po njenadźijcym pschicżelnjenju Cżinglinowych wojakow, kotrejž je z Cżangtsolinowym generalom. Cżinglinowe wójsko 6000 muži kommunistiskeho wójska sajia a so 60 kanonow smjezowa. Nowa bitwa za pola Juantsuna wocżakuje, a to, so by so Peking sakitał. Cżangtsolin je pschecżiwo 20-milijonskej dollarskej pożczonju Pekingskeho knjeżerstwa protestował a praji, so so z tutej summu bolschewiske hibanje podpjeruje. Po dalschej powěsczi leje žnamjeje powěsczernje su we wokolnosći Tientsina njeměry wudyrike. Mukrajanski městowy dźel w Tientsinje je sa sakitowanje pschihotowany.

Domorodni so wšndże přeczinu knjeżstwu běłych zdźehaju.

Dokelž je so na Filippinskich kupach pschecżiwnistwo mjes amerikanskim sarjadnistwom a pschiwiżowarjemi filippinskeje strony njewotwisnjosće słóncznje, je sastupjeł „United Preß" nahladowazeju rěcznikow wobeju stronow, amerikanskeho generalneho gouverneura Leonarda Wooda a senatowcho presidenta Manuela Gnezona prožył, so by wschitaj žiwoje nahlady rozłožił.

Generalny major Wood.

zjawnje wuzna, so je so wobdźelerjam Filippinskich kupow njewotwisnjosć słubika, hdyž to wobstejnosce dowola, wone pak hischcze sa 25 lět njebudża sa to frali. Jich zajimanj so mjes tym nalěkuje na to wuschnje žiwi, hdyž so jim

ſchërſaye ſarſaduiſtwo pſchiſwoltl. veneralny gouverneur pak też wulki ſajim amerikanſkich Sjednoczenych ſtatowu na wobhdżeńſtwuje Filippinowu wuſdżehny; zyła nahladnoſcź Amerikl w dalokim ranju na hraczkach ſtejt. Filippiny ſu moht rjez ſ hlebiju, ſ kotrejż mója Sjednoczene ſtaty „polltiku wotewrjenych durjow" w Chinje pſcheczilſchczecź. Dale ſu wone „ ſ wulkim ſchcheſcijanſkim ſtrażiſchczom w dalokim ranju", ſe ſepjeranſchczom ſa zyle amerikanſke miżionſtwo.

Senatowy president Guezon,

kotryż njeje na żane wachnje ſ horkowzom każ komorny president Noras, kotryż je rjekł: **„Radſcho heln pod żanſtnym ſarjadniſtwom, dyżli njebjeſcź pod amerikanſkim kujeſtwom"**, na to pokaſowaſche, ſo ſtej wobej politiſkej ſtronje na Filippinach, demokratoju a nazinalliſtoju, hacź runje żebi we wſchech druhich praſchenjach wótro napſchecżo ſtejitej, w naſtupanju njewotwiſkuloſcze ſjena. Stej njeſtronitu nazionalnu radu ſ wobeju ſtronow wuſwoliłej, ſ kotrejuż pſchedsydu je Guezon.

Guezon dale na plan pokaſa, **amerikanſke gumijowe plantaże na Filippinach ſałoſćich.** *Na tutón plan jeho krajenja* ſ njedowerjenjom hladaju. Wón mèni: „Kapitaliſtiſke ſaſtwy Amerićanow ſu wżo ſtajnje pſchecziwo njewotwiſkuloſcźi mojeje wótczinu byłe. Nèkole mènja, ſo ſu kraſnu ſrédź namakali, ſo buchu ſebi podyseru miliżonow amerikanſkich wobhdżerjow automobilow dobyli, kiż jim praja, ſo budże jim amerikanſke nadkniežſtwo na Filippinach tuneje automobilowe wobrucże podawacź."

Guezon praji, ſo jeho **krajanam njeje żadyn wopor ſa njewotwiſkuloſcź pſchewulki.** Wobżelże ſu ſwólniwi, Sjednoczenym ſtatam dwajeczi miliżonow dollarow wróćicź, kotre ſu Amerićanoju ſa wobhdżeńſtwo Filippinow ſapłaczile. **Pſchecżiwo amerikanſkim tworam njeje potwſchitkowny bojkott jako nuczadło wotmyſlony, tola budża ſo mój pſchecziwo amerikanſkim ſirnam wobaracź,** kotreż ſu ſo wobżelże jako njeſchcheczelſke pſchecziwo żadanjam ſa ſwobodu Filippinow pokaſowałe. Guezon wuſdżehny, ſo maju Filippiny wot Sjednoczenych ſtatow ſaruczene prawo na njewotwiſkuloſcź. Wón na wotruczenje narodneho ſacżuczi pokaſa, kotreż ſo w zulem ranſchim kraju, wot Chiny hacź do Syrilleje jewi. Wſchitke tele prózcwanja mjes ſobu ſwiſuja, a wobydlerjo je ſe ſwojimi ſympathijemi pſchewodże ja. Tak ſu wjednuju hibanja ſa njewotwiſkuloſcź na kupje Jawje na ſwojej cżełauju pſched hollandſkimi wyſchnoſcźemi wuſkowa na Filippinach namakali.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 26. nalêtnika.
Haſtała, martrarja.

- 1853 Jan Arnošt Holan w Drjećinje, kiż 1. malelio rózka 1921 w Ruskej zemrě, jedyn z najlépšich synow Łużicy, rektor revalskeho gymnaſija — prěni hłowny ſtarši ſerbſkeje ſtudowaceje młodżiny. —
- 1827 w Přiſecach Mila Imišowa rodź. Pfuleo, nandżelſka naſcheho wótca Hendricha Imiša, ſerbſka pěſnjerka, dobry jandżel-pěſtoń naſcheho luda. Jejny wobraz namaka ſo w lětuſim „Předzouaku". Njech dżepſa kóżda ſerbſka knjeżna a kóżda ſerbſka mandżelſka na ujón kedżbliwje hlada a ſebi tutu přenadobnu knjeni za příkład wozmje! — Je nèhdy ſo wuznała: „Mi z najmjeńſa nicžo na ſwéce njemóże rubić tutu ſwjatu wozbożacu lubość k mojej narodnoſći! Ja chcu w njej khodźić hač jónu mój zoński dèh wobzamknu!"
- 1920 prěnja zhromadźizna ſerbſkich wučerjow wobeju Łużicow. — Z předſydu wuzwoli ſo Marćin Kral we Zarječu. — Wobzamkny ſo wulke wučbne dźełu (čitanki) za wſitke ſkhodźeńki wudać. —

Prisłowo rèči:
Hdyż će trapi njezbože, zhoniš, što ći přećol je.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 735, hygrometer +3, thermometer wo dnjo +10. — Dżeńſa rano we 8 hodź. barometer 737,5, hygrometer —1, thermometer w nozy 0. Wuhlady na mało ſo pſchemèniuje wjedro. — Położenje wyſchinow a niżinow bè wczera rano ſtſchiſcze ſtamſne każ pſchedkhadżaje dny. Wyſchina cżełniſcze ſo wot kupy Island pſches Normſku a Pólſku hacź k Czornemu morjej. Niżini bèſchtaj ſ wjeczora Jendżelſkeje a nad dolhoraliſchej Europu, każ wjedrnje mènja, też nóżne ſuiſerſki powniſchcża. — Jutſe ſobotu ſapoczinje ſo w Budyſchinje jutrowny hermank. Sſónczko ſkhadża 5,50 hodź. a ſo 6,22 hodź. khowa. Mèſaczk ſkhadża popoldnju 4,18 hodź. a ſo rano 5,35 hodź. khowa.

— **Nahódnoſczenje krajnych kulturnych rentow.** Na banku krajnych kulturnych rentow pſchithadżeja nètk wjele naprašchowanjow wo nahódnoſczenju krajnych kulturnych rentow, wo wyſokoſczi jich wotpłacżowanja atd. Tola w liſtach pobrachuje ſwjetſcha dożahaze wo ſnamjenjenje rentow, wo kotrejż ſo jedna. So ſo banka njeby trjebała jaſo praſchecź a ſo by ſo nałeżnoſcź ſtrótſchika, je nuſne, ſo napraſchowarjo nimo cżłnka leżowno ſtneho kopjena cżłiko pſchipiſche, kotreż ma renta we rentowym kataſtru, na pſchikład Abtlg. B. Nr. 6317.

— **Autowy póſtowy omnibus ſ Budyſchina do Suborniczki** pojèdże hermanſkiu njedżelu:
ſ Budyſchina dop. 9.00 hodź, pop12,10; 6,00; a 9,00 h.
ſe Suborniczki dop. 10,00 hodź. pop. 1,10; 7,00 a 10,00 h.
Kóżda jèſba traje 50 mjeńſchinow.

— **Powołanſke wotdżelenje ſa ratałſtwo** pſchi ſjawnej dżełowej ſaradżeni w Budyſchinje na Hrodowſkej haży 10 (w bohotowni, telefon 2861) je hermanſkiu njedżelu, 28. měrza, dopoldnja wot 2—4 hodź. wotewrjene. S tym da ſo wſchém ratałſtim kruham możnoſcź, ſo móże powołanſke wotdżelenje woprjacź hjes toho, ſo buchu ſwój cżaſ pſchiſpadżili. Prěnju njedżelu w hapreli, na kotruż ſwjedeń jutrow padnje, je dżełowa ſaradżeńja wuwſtacżnje ſamknjena. Wona wobſtara dżeło abo dżełacżerjow njeſtroniſzy a darmo.

— **Swobodne mjaſowe jètki (Freibank) w Budyſchinje.** Ssobotu, 27. měrza dopoldnja wot 9—10 hodź. wotedawa ſo ſyre howjaſe mjaſo, punt po 40 pj., ſyre ſwinjaze mjaſo, punt po 70 a 60 pj. Swinjaze mjaſo wotedawa ſo jenoż na cżiſka 321—420. Dżełonjemèrjam wotedawa ſo wot 11 hodź. dopoldnja.

— **Weigangez fabrika w Budyſchinje** chze dżełacżerjow puſchecźicź. Tuthwilnje ma 623 dżełacżerjow a 62 pſchiſtajenych. Tſeczi dżeł ſ nich chze ſ dżeła puſchecźicź. Sa pſchicżinu wudawa wjednifstwo, ſo ma mało ſkaſanków a też mało kapitala. Konto mjdow je ſo njeſnjeſomne ſcżinſko. Dale je ſo trèbny pjenježny kapital fabriki wot 900 000 hr. w oktobru 1925 hacź na 100 000 hr. nètko pomjeńſchił. Potaiſim firma wudawa, ſo je 800 000 hr. ſhubiła. Mjes 200 dżełacżerjemi, kotrychż chze wjednifstwo ſ dżeła puſchecźicź, ſu ſwjetſcha ſtarſchi dżełacżerjo, kotříż wjazy w połnej dżełaniſtej mozy njeſu.

— **Cżaſaj mjes Budyſchinom a Wósborkom.** Pónjedże, 28. měrza, Cżiſchi pjatk, 1. a 2. dżeń jutrow pojèdże cżaſ 3305 ſ Wósborka do Budyſchina (pſchijèdże 10,41 hodź. dop.) a cżaſ 3308 ſ Budyſchina do Wósborka (ſèdże ſ Budyſchina 11,38 hodź. dopoldnja).

— **Kedżbu!** Njech ſo kóżdy na kedżbu bjerje pſched njeſnatymaj jebakomaj ſawèſcżenja, kotrajż po njejenaſchich cżłach wobydlerjow Budyſchſkeho wokrjeża woprytujetaj. Wobaj wuhwèſcżujetaj ludżom pjenjeży a wupiſażaj woprażne ſawèſcżenſke wopiſma. **Powſchitkownje Němſtsce nowiny ſa ſchkitanje ſwèrzatow w Lipſku.** Wopiſanje: 1) 23—25 lèt ſtary, nèhdże 1,65 m. wulki, ſchwiżny, ma ſuche blède mjeſwocżo, jaſne cżeſzane włoſy, jaſnej wocżi. kónczojty nóſ; rèczi rjenje němſki, je wobleczeny jaſnoſchery woblek, wulkej cżornaj ſchnurowanſkaj ſtupnjej, jaſnoſchery mjeſki kłobuk je ſchérokej kromu, cżemny ſwjeterſchnik. 2) Nèhdże 35 lèt ſtary, 1,70 m. wulki, ſchérokorakanjenjaty, ma *polne cżerwjene mjeſwocżo, cżemne włoſy, male brune* wuży (Schnurbart-; rèczi rjenje němſki; je wobleczeny brunty mantl, cżorne ſchnórowanſke ſtupnje. Komu, jedno ſ jebakom pſchindże, njech to hnydom kriminalnemu wo. dżelenju w Budyſchinje abo pſchiſtuſchnej policiji wo ſjewi.

— **Kak ſteji ſ dżełom w Hornjoluži kej induſtriji?** W tekſtilnej induſtriji chadża ſcżełowaze fabriki dżełacżerjow pſchestacź: Hoffmannej bratraj w Neugersdorfje ſ nimi hdże 700 dżełacżerjemi; Welſe ſun. w Habrachcżinach 70 dżełacżerjemi; Rolle w Cibawje ſe 200 dżełacżerjemi a C. G. Hoffmann w Neugersdorfje ſ nimale 1000 dżełacżerjemi. Licżba dżełconjemèrjow w Budyſchinſkim wokrjeżnym hejtmanſtwje pſches 20 000 ſroſcże. Też w metalowej induſtriji bo wobſtejnoſcże pohubjeſchcżaja. Na wjele mèſtnach jenoż hiſchcże 2 dnjej wob tydżeń dżełaja. Twarjenje je ſo trochu ſlèpſchiło, tola niż tak każ by to w nałeżcu bycź dyrbjało. Pſchicżina leży i dżela w njedoſtatku pjenjes, i dżela pak w tym, ſo njeweſtu hoſpodarſke położenje wjele ludżi wotdżerżuje. Kamjenjowa induſtrija je trochu żiwiſcha, dokelż wot ſtata a gmejnow ſtajnje dóndżechu.

— **Licżenje bydlenjow w němſkim ſtacże.** Němſkoſtatiſtiſka wyſchnoſcź je mèła wotpohlad, ſo by w małym hapreljeſt 1. l. bydlenja w němſkim ſtacże licżiła. Tola je nètt licżenje hacź do ſeptembra abo do pſchichoda nèho nałeżcu wotſtorcżika.

S **Hornjeje Hórki.** Ssrjedu popoldnju wotmè ſe centralna dżełconjemèrjeżſka rada ſ pokodna Budyſchina w nowej ſchuli ſwoje poſjedżenja. S 19 pſchiſtupnych gmejnow bèchu 12 ſaſtupjerjo pſchiſchli. Jako bè ſ pſchedżyda, knjes Kral ſ Cżornych Noſiliz 3 namjety, kiż bè poſłednja ſhromadżizna wobſamkla, wojſewiſ, ſamotwi ſo knjes Wenzel ſ Budyſchina k ſkowu. Wupraji ſwoje poſdżiwanje, ſo ſo Budyſchnjerjo njeſhu k Budyſchſkej wokrjeżnej dżełconjemèrjeżſkej radże pſchiſamkli. Na to jemu wotmotwichu, ſo Budyſchſka wokrjeżna dżełconjemèrjeżſka rada niczo ſa wjeſnych dżełconjemèrjerow cżiniła njeje a ſo ſo njepſchiſamknu, ale ſamì woſtanu, każ dotal. Skónczuje wobſamknychu, ſo chżedża Budyſchſku konferenzu dżełconjemèrjerow wopytacź, kiż ſo Cżichi pjatk wotmèje.

S **Budeſtez.** K powèżcźi wo ſemrèżu knjeſa ſamkarſkeho miſchtra Michała Michałka ma ſo hiſchcże pſchiſpomnicź, ſo je wuczeł, kiż je po dróży pſchiſchoł, wobżamronneho żedżo widżał. Najprjedy je mèni, ſo je to jedyn pjany, dokelż wobzoju po cżmè njeje prawje ſpóznacź moht. Wuczeł ſuzdowom na to kedżbliwyh ſcżini, kotříż hnydom mèſchczanoſtu a knjeſa dr. Alberta ſawołachu, kiż ſpóna, ſo bè wobeho Boża ruczka ſaſacka.

S **Wjeleżina.** W pożedżenju pſchedſydſtwa naſcheje powſchitkowneje khorobneje pokładnje 22. měrza wuſwoli ſo knjes Max Liebſcher ſa pſchedſydu, knjes Wałtar Leßmann ſa jeho namèſtnika a knjes Max Tſchölitſch ſa pijmawjedżerja.

S **Bukez.** W ſhromadnym pożedżenju ſe ſchulſke pſchedſtejiczerſtwo ſe ſchulſkim wubjerkom nètk jenotliwe dżeła a twar noweje ſchule rozdżełiło. Rujeſke a murjeſke dżeła pſchewoſmjetaj twarſkej miſchtraj Löhnert a Rjeczka w Budyſchinje ſhromadnje ſ twarſkim pſchewodżacżelom knjeſom Neumannom w Mjeſchizach, cżeſſliſke dżeła pſchewoſmje ſamſna firma, ale ſhromadnje ſ knjeſom cżeſſliſkim miſchtrom Brodu w Bukezach a knjeſom Domaſchku w Trjebjeży. Tèchu ma knjes tſchikrycżeſki miſchtr Proſt w Bukezach krycź. Hižo żu ſapoczeli mèricź.

S **Bukez.** Pſchichodnu njedżelu w naſchim Bożim domje 65 dżeći ſwój ſichcżeńſti ſlub wobnowi. Pomjo druhim lètam je to tèżko mało.

S **Porſchicz.** (Wobżadna diakonija). Saudżene lèto bè ſa naſchu wobżadu ważne, dokelż ju zyrkwinſke pſchedſtejiczerſtwo 1. oktobra 1925 jako zyrkwinſku pſchiprawu do ſwojeho ſarjadniſtwa pſchewża. Wot lèta 1919, hdyż bè knjes farař dr. Rèjback diakoniju ſałożił, mèjeſche ſtaroſcź wo ſwoje wobſtacże, doniż je politiſke gmejny na pſchiſpóſnajomne waſchnje bèżnu podpjeru ſwóżiły.

Khodojty.

Přenjotny roman wot Jſana.

6] (Pokračowanje.)

Erich rjekny: „Złote chżu a dyrbju mècź. Tuż njech ſo ſtanje, ſchto kuli chże ch. Schto mam cżiniez?"

„Schto maſch cżiniez? Dżeńſa w nozy w jèdnacżich cżaſaj na nnje pſchi wonkownych khodowych wrotach. Ja pſchiidu po tebje. Chżeſch?"

Trochu ſtrachocżiwje rjekny Erich: „Haj."

Hluboko ſdychnywſchi ſtany na to a wottamny durje a ſaklepa ſi krótcź ſ klepatkom na durje. Hnydom pſchihdże ſpèſchnje ſłużobnik Jan a praſchèſche ſo, ſchto żebi knjes pſcheje. Tutón wotmotwi: „Wobjed."

Bórſy pſchinjeſe Jan wobjed do prènjeje jſtwy. A Baruch powobjedowa ſ knjeſom mjeſcżiży. Po wobjedże ſtany a wotejdże.

IV.

Baruch pſchekrocźi mały łèż a ſtupaſche po ſeſenych ſchcżeżkach k Budyſchinej. Njeſdżeſche po puczu. Njechaſche mylenky bycź. Baruch bè pſchejſchedcżeny żid, njecżiſtneſche każ nèkotři druſy żidża, kiż ſo draſcżachu każ ſchcheſcżenzo. Nè, khodżeſche w dolhim kabacże hacź k ſemi; tholowow njeſtrjebaſche. Na hłowje mèſeſche wyſoki kłobuk. Wobliczo bè ſ cżornej rèdżej brodu wobroſcżene. Po ſtronjomaj wiſżachu dołhe włoſy dele a ſtrjedź cżornjeju, njemèneju, ſyłſowateju wocżow bè njeruzne ſaſtibnjeny nóſ. Dżiwja wotejkoſcź paleſche ſo w jeho wocżomaj. Dżeńſa bè dożèł, ſchto bè chżył. Rèczeſche mjeſcżo pſchi ſebi: „Jſako, mój luby nano, wjeſel ſo! Hańbu, kotruż je tebi tutón Erichowy nan naczinił, budu hydom krócź wjeciſcź, każ ſym tebi pſchiſłahał. Jeho domjaze ſboże ſym jemu ſuicżił. Prěni ras, hdyż jeho żona ſhoni, ſo ma ſ kuchařku dżećo, jemu woda, a wón jej pſchiſłahaſche, ſo ſo to njeżaj njeſtanje. Ale ja tebje, Ericho, lèpje ſnaju. Poſtarach ſo wo to, ſo ſwoju pſchiſłahu ſtama. Nètko tebi ivjazy twoje żona njewèri. Żana lubościź, żana dawèra njeje wiązy mjes wamaj. Twojej dżećzi ſtej tebi wozuſbnitej. Helu maſch w ſwojim ſtanſnym domje. Nètko ſym roſpyrił twoju pożadoſcź ſa ſtotym, a twoja ſtara pożadliwoſcź jenoż nètkole troſchku ſpi. A wobej chżu wuzicź, ſo tebje ſnieżu niż jenoż cżełnje, ale też duchownje. Ty dyrbiſch ſatannany bycź. Potom budu hakle ſpokojom. Tak ſo wjecźi Baruch."

Tak bè ſo Baruch do ſwojich wjeczażych myſlow ponórił, ſo na njeho ani ſo ſelenjaze pola, ani ſwoje kluſchći wocżinjaze kwètki, ani cżołko ſwèżeze ſtónczko ani ſpèw ptaczkow ſaczitſcża njeczinjeſche. Wón njemożeſche ſwoje myſlicźi we ſebi wobkruježicź; na pok wótcże rèczeſche pſchi ſebi: „Ty mènisch, ſo ſy Thalmuda a Kabbalah cżitał. Haj ſy, ale jenoż to, ſchtoż my gojimej cżitacź damy. Schtoż pak je jenoż ſa naſ, tam ſu w tych knihach, kotrejż wam damy, koleża, tak wèrnoſcź njeſhonicże. Ja ſnajn pak Gog a Magog. Ja wèm, ſchtoż je wèdżał cabbaliſta Bedechias, kiż każ Frithemius wo nim piſche, cżłowjeka do cżaſcżow rosrubawſchi cżaſcże do powètra cżitaju a ſ nich ſwori jaſo żiweho cżłowjeka. Tutón jómu pſched mnohimi pſchiſładowajemi rèdłowany wóſ ſe ſymom, ſ konjomaj a pohonczom pożrè. Ja ſym natwinkył, ſchtoż mājeſche Rabbi Jechiel ſ tónz tſinateho lètſtoka. Tutón bè wulki cabbaliſta a bu na ſranzowſtit kralowſki dwór powołany. Żidża cżeſcżachu jeho jako ſwjatebo, Parižjo pak jako khodojtnika. Rèkaſche, ſo wón rôżdu nóż dżèła pſchi njewuhażnej ſpuży. Lud chżyſche jeho mylicź a ſhromadżi ſo pſchi jeho domje. Wón pak dyri ſe klepatkom na hołdźik a hlej, ſenuja ſo hnydom wocżini a pózdże wſchech, kiż pſched domom ſtojachu. Rabbi Chanina kupi żebi wot ſtarſcheho muża krokawu w ſlèbornym budobju ſa 80 florinow a wot teje nawuknu ſakoń Mójżeſowy a 70 rèczow cżłowjekow a rèci ptaczkow a ſdtyrmohatych ſwèrzatow. Hdyż J. Karro Miſchnaſ wuknejeſche, dha jemu jedyn duch powuheſche. A Rabbi Elias ſ Wormża, Jſac Hünerfänger, Rabbi Levi ſ Morawſkeje a Naphthali Lohen ſ Frankfurta bèchu wulzy kuſkarjo. A ſchtoż cżi wèdżachu, to wèm też ja. Tohodła rèkaſche tebi, Erichu/

Hdyż k Budyſchinej blizko pſchindże, woczichnu Baruch a kroczeſche pſches wuſke Budyſchſke wulicźi a pſchekroczi małej dworaj. Bèchu tu cżnowe khèżki ſe ſtarymi, rożnokanymi durjemi a maſanymi wokнami. Nèkotre kóſchlate dżećzi pſchibèżachu jemu napſcheczo a wołachu: „Tatalchen" a poſbżnychu ſo jemu ſa kabat. Wón ſaſtupi do małeje cżnowoje khèże a wotewri niſke durje do jednoreje, ſe wſchelkimi ſtarymi wózami napſelunjenjeje jſtwicźki. Tu ſpe dżeſche Rebeka, jeho żona, ſ połnym rjanym mjeſwoczom. Sswoje cżorne kudżerjatwe włoſy bè roſpuſchczika; te je wiſżachu po ramjenjomaj a khribjeſce. Se ſtotym cżeſkaſche hebi cżeſaſche a ſo pſchi tom we ſlèbornym hładale wobhładowaſche.

Hdyż Baruch ſ herjekazymi dżećzimi ſaſtupi, poſkoczi khètſe je ſtoła a wobja jeho ſa ſchiju prajiży: „O, kak derje, ſo njeſżu tak dołho ſa wobkhodom khodźił, każ hewak! Sby hižo wobjedował?"

Wokoſchwiſchi ju na cżoko rjekny Baruch: „Haj, luba Rebeka, żtym wobjedował hromadże ſe Skaliczankim knjeſom."

Rjekny ji to prèni ras, njepowèdaſche je ſwojej żonje wo ſwojim wobkhadże.

„Schto, ſ tym, kiż je twojeho nana wohaſbił? S tym żadyn żid njemóże pſchecżeſtiwo mècź."

„Haj, maſch prawje, ale liſchta dyrbi ſo ſe ſajazom łapnicź, dżeli ſajaza popadnjeż."

„Tatalchenje", praji Rebeka, „bjeŕ ſo na kedżbu pſched jenjanami! Wèſch, woni maja móz a chżedża jemej pſchinjeſy wot naſ."

„Njeboj ſo Rebeka, ja ſym wuſmył doſeż, ſo mi dżećcź njemóże. Erichowy nan je mojeho nana wonje a gojim njewèdża, chto to pola żidow rèka. Ale Erich ſwójba to naſhoni. Nètkole pósżeſ naſcheho Jakóbn dże ſo ſawèſcże nèhdże wonka wokolo honi — ſ Feileleżej a Saſilej, ſo bychu ſa hodźinu ke mni pſchi Mam we ważnych wèzach ſ nimi porèczeć."

(Pokračowanje ſcżehuje.)

Wodkeźdźbnjće moje wukłudne wokna!

Cyle wosebite tunje poskićenje

k hermankej a k jutram!

Niedźchu wotewrjene!

1 wagon najl. emajlowych prěnjorjadnych kaš. kostnych horncow z jeneho krucha dźěłane!

Sadź. horne. k warj. 10/20 cm šěre	**5.50**	**Dybzačne karany**	1/2 0.95	1/1 1.10	litrska 1.40	**bowy,** mód.-běłe **1.25**	šěre **0.95**	**khlěbniki,** oval	4 pt. 4.35	6 pt. 5.50
Sadź. wěčk. k temu 10/20 cm šěre	**1.75**	**bowčki** k nošenju jědźe, kulojte .			**1.20**	**wanje,** šěre, oval	50 55 60 cm 3.00 3.90 4.90	**tesame,** kulojte	3.75	4.60
Sadź. horne. k pječ. 14/24 cm šěre	**5.90**	**S. S. S. konsole**			**2.10**	„ „ kulojte . .	**1.70**	**tesame,** płasne, oval		6.50
wěšaki za wěčka	**0.70**	**mlokowe karany,** litr			**0.95**	**šklo** k myću, oval. šěre, 34 cm	**1.60**	**tesame.** □ běłe		12.90

kamjeniny

myjne garnitury, z wulkej šklu **7.90**
myjne šklě, po jenej, płasne wot **0.95**
nócne sudobja, płasne . . . **0.95**
napaški **0.75**
talerje, hłub. a nize. pis., złoto z wuzwa. brodu. 6 štk. **—.48**
talerje, hłub. a niz. pis., złoto „ **—.95**
talerje za wječeř płasne „ **—.75**
talerje, hłub. a nizke, běłe „ **—.90**
talerj., hłub. a niz. pis. krom, „ **1.20**
talerje za wječeř. běłe „ **—.70**
sadźba šklow, běłe „ **1.10**
sadź. šklow, pis., 6 dźěłb. liebrejne 1.50, **—.95**
kofejowe hornčki. 5 štuk . . **—.48**
šalki ze šklička. 6 štuk . . **—.60**
mlokowe karany, běłe, literske **—.45**
kašćiki za kolbasu . . . . **—.95**
snědki za korniški. sadźba, 6 štuk **1.25**

porcelin

taflowe servisy, ze žołtej kromu, za 6 wosobow **19.50**
kofejowe servisy, różate . . **4.50**
šalki ze złotej kromu, 1/2 dwan. **1.95**
kofej. hornčki, win. mustr., 4 štuk **0.95**
talerje ze złotej kromu, hłuboko a nizke, 6 štuk **4.25**
talerje ze złot. kromu, za wječeř, 6 št. **3.00**
solotwiey, różiźkate . . 1.75 **0.95**

cynkowe twory

bowy, 28 cm, najl. kajkosć . . . **1.10**
wanje, podołhojte 45 50 60 65 cm: 2.25 2.75 3.75 4.25 — **horncy**
ludowe wanje. 180 cm dołhe . **19.50**

železne twory

2 3 4 5 6 litr
1.45 1.75 2.00 2.30 2.60 — **horncy**
2 3 4 5 6 litr
1.50 1.90 2.40 2.95 3.40 — **pónoje**

šklenca

6 kompot. šklikow **0.60**
6 čaj. a piw. šklenčow **1.—**
6 lihkr. šklenčk. z tabl. 1.35, **0.95**
6 winowych šklenčow **2.45**
6 piw. šklenc. ze złot. kro. **1.35**
6 lihkr. servi z blesu **2.25**
točene wazy 26 32 36 cm: 0.65 0.70 0.90

priprawy k začahanju, story gardinowe čerje, mosazne-porćerowe garnitury
wurjadne tunje płačizny

wósk. poswětlik, punt-tyza	0.90
worcelina, pakćik	0.40
šćětki, mjetele, nalěpše	1.65
hadrjeśća	0.30
mydlowy próch z truśk., 3 paké.	0.90

Wšelakore

kofejowe a cokorowe tyzy, mlok. šklenca z pat. zamk. **1.75**
tes., blach., z pisan. kromu **0.50**
khlěbniki, najl. z lak. poć. **3.50**
mjasowe młynčki **4.90**

5 paké. zapalkow **0.95**
5 ról. papjery za pomazki **0.90**
róla kuchinskich cáukow z hozdźikami **0.20**
wuhlowe kašćiki **3.90**
wuhlowe wopatki **0.30**
kofejowe młyny **1.95**
deski k blotowanju **3.90**
blach. bleše (1/4 litrske) **0.65**
spiritus. warjaki **0.95**
alum. mydłowe tyzy **0.35**
„ jejkowe rězadło **0.48**
běrnjace tołkače **0.20**
groćane podstajaki **0.22**

šatowe powjazy, najlěpše 20 metr. **1.35**
šatowe zapjeradła, štuka . . **—.60**
šatowe přidźeržawki, kopa . **—.30**

drastowe powěšadła, 6 štuk . **0.35**
drastowe powěšadła, ze prěkusom **0.55**
drastowe powěšadła, z 3 hokami **0.85**

kulki k hrajkanju
100 štuk **10** pj.
wobrnče, gumijowe bule

wóskowany plat □ **1.80**
tosame wokoło wodowoda **0.40**
tosame k zdźerženju sćěny **0.75**

Centralny kupny dom

měšćel J. Kohn **w Budyšinje** **na Kěžorskej cy 14**

Podźělne płačenje dowolene! Podźělne płačenje dowolene!

chu a s tym smóžnichu, so ju zyrkej pschewša. Kaž hacź dotal hotra Hiža darmo wothladuje. W lěcze 1925 cźinješche 671 domjazych wopytow, wopyta 901 krócź khorych, w 480 padach bě k pomozy, 357 krócź swobala, dwójzy runa che, 18 krócź wodnjo a 29 krócź w nozy straźowasche. Dale skutkowasche w hodźinach, hdyž so maserjam rada podawa, pschi hladanju mkodźiny, pschi dźěćazym kemschenju a w žónskich bibliskich hodźinach. Dobrowólne dary k zdźerženju diakonije pschijimuje se dźakom farstwo.

S **Noweje Wsy** pola Hucźiny. W tudomnej papowe, sabrizy nimale 2 měhazaj dołho dźěkali njesu. Kaž pak shonimy, tam dźenża pjatk sažo dźěkacź sapocźnu. To je jara zwjeselaze sa dźěkacźerjow, so zu so tu wobstejnosće polepschite. Wschak tola hižo do hód s krisu wojowachu, hdyž bě tak wulki njedostatk na pjenjesach, so dyrbjachu dźěkacźerjo tydźenje dołho na sažkužbnu mjdu cźakacź.

S **Wětšecy.** Mjes skotom kublerja Maxa Lorenza je pokhroma wudyriła a so hamtizy swěcźiła. Sawěranšti wokrjeź je dwór pokhromy, schkitanšti wokrjeź shytka na wjes.

Se **Spytez.** Mjes skotom swudowjeneje Nowakowe-je w Spytezach je pokhroma wudyriła. Sawěranšti wokrjeź je dwór pokhromy, schkitanšti wokrjeź shytka wjes.

S **Njeswacźidła.** Dla nazhromadnja na Njeswacźidłich honach so sjawny pucź s Njeswacźidła do Bóschcź a Wětrowa wot 26. měrza hacź do 1. haprleje sawrě. Jedny wobchad pokaże so na staru Kamjenšku dróhu. Dale sawrě so pucź s Njeswacźidłskeho dwórnischcźa do Holeschowa wot 30. měrza hacź do 6. haprleje. Jedny wobchad pokaże so na Nowu Wješ.

S **Njeswacźidła.** Saźdźenu hrjedu wjeczor wotmě w tudomnym knjeźim hosćenzu Landbund shromadźišnu, na kotrejž so wo nowych sakliich dawkowych sakonjach rěčeschе. Wobkhodny wjednik Pirnjanskeho Landbunda pschednoschowasche. Wobroczi so najprjedy pschećiwo dotkhodnemu dawkej, kiž ratarstwo wožeže tłoczi. Szyta w,che dawki so dźenża njeśmilnje pschećiwo ratarstwu měrja. S toho, so so wobrotowy dawk na 3/4 prozenta poniži, njesmeje ratař wuzitk, ale wulke wikowarstwo. Dawk na cźehniwy stót je so ja Saksku sbehnył. Pschi leżownosćowym dawku je nowe, so je sa wulkich a małych wobdźerzerjow wschelaki. Dawk na podruźništi pjenjes je sakoudawař postajił, dokelž je byl měnjenja, so zu ratarjo swoje hypotheki za cźaš instalizje swoitkrtali. Wschelnyzkowy dawk ratarjo pschichoduje wjazy njebudźa płacźicź trjebacź. Nahódnosćenšti dawk ma so na njewobydlene twarjenja rosćerkicź. Schtóž ma na pschikład 15 000 hriwnow wopalneje khaźy, budźe 400 hr. nahódnosćenskeho dawka płacźicź dyrbjecź.

S **Nakez.** K naschej schulskej swadźe je nětko wutoru **zwilna komora krajneho žudnistwa w Budyschinje** rozsud wuprajiła. Wyschschi wučeř a kantor Rjelka, kiž je hižo nětkotre léta je sastojnstwa wustupił a jenoż hischcze zyrkwinsku słužbu sastara, byrbi se swojcho dotalneho sastojnskeho bydlenja wucźahnyć. Stóžba Nakezanskeho schulskeho wokrjeża měješche tak polny wuspěch. Sastojnske bydlenje so k powjetschenju schule trjeba.

S **Wojerez.** **Wustajeńca jutrownych jejkow,** kiž so njedźelu a póndźelu we Wojerezach wotmě, wotewri so njedźelu **dopołdnja w 11** hodź. a budźe wotewrjena hacź do 6 hodź. wječor. Póndźelu je wot 9 hodź. dopołdnja hacź do 6 hodź. wječor wotewrjena.

10 % rabata
Njezakomdźe wulku lěpšinu při kupjenju

časnikow a złotych tworow

jenož bišče hač do kóno tuteho měsaca
F. A. Lenke w Budyšinje
na Hošic hasy 25
10 % rab.

Do Wojerez! Wěch wčera we Wojerezach a schtož tam wot lubeho pschećela shonich, da mi nowu radoscź a wjesele do wutroby. Njeplacźi teź tu nasche słowo: „Naschе Sserbstwo s procha stawa, stawa žiwa narodnoscź?" Wěch hižo we Wojerowskich nowinach cźitak, so tamnische towarstwo „Gesellschaft für Heimatkunde" njedźelu Palmarum, 28. měrza, a póndźelu, 29. měrza w „auli" **přednoschcze** „Towarstwownje" wulkotnu wustajeńcu jutrownych jeji wuhotowje. So pak budźe tale wustajeńca tak rjana, kaž mi mój pschećel powědasche, žebi tola wuhlik njebych. Budźa wustajene jejka we wschelakich pišanych barbach, ale niz pak jenoż to, śmeja mjenujzy te. wschelake hrónczka a napišma we serbskej rěcźi a wobrazy se serbskeho žiwjenja. So pak by kóžde wopytowar widźał, kak so jejka dobja, budźa schtyri wjesne hołzy w rjanej narodnej drasce jejko pišanicź a wobrazowacź. To móže žebi kóždy derje wobhladacź. Nimo teho rjenje wupyschena serbska mjeja wobžebity serbšti narodny a žiwjenšti wobraz poda. Sa tule wustajeńcu budźe teź wustajeńska žurla rjenje wupyschena. Kaž hischcze kedźi, budźa tute jejka teź na pschedań. Dźěći naschеje schule tam teź na rjanej wustajeńcu pojědu. Pschipomnicź chcu, so tole zyle zrjadowanje a pschihotowanje, kiž tola jara wjele dźěła a prózy cźini, w rukach němskich a serbskich knjezi leži. Wosebje pak je jara khwalobne a zwjeselaze, so tuchi cźeršeni němšzy knjeza ke zdźerženju serbskeje kultury wobsehje w najchim hacź dotal tak wohrožennym delanšim serbšim ludu Wojerow, keho wokrjeża, zwolu pschinoschnja a so prózuja a s tym pokazuja lubosćź a zajim ja dźerženje serbskeho luda a jeho rjanych waschnjow. A tak nětko, lubi Sserbja, pokazźe teź Wy Wasch zajim a lubosćź za swój narod a wopytajze pschichodnu njedźelu abo póndźelu we wulkich žykach dźěła a prózy połne pschedewsacze.

Sklawa Němcej, kiž swoje haji,
Hajnda Sserbej, kiž swoje daji.

S **jany Brigity.** Załošne njesboże sta so hrjedu rano krótko po tym, hdyž běchu hórnizy do jamy k dnjowemu dźěłu dojěli. Dźěłacźer B. pschińdźe pod kola elektrikeje maschiny cźaha, kiž wotpady wotwožuje. Kola dźěchu jemu psches wutrobu a nohy. Jemu nohu jemu wotjědźechu. Jako snjesboženeho do khorownje wjesechu, wón wumrě.

S **Khočebuša.** Saukelnika Maxa Mesferta w jeho wobydlenju na Golkojskej dróhy 19 schtwórtk rano s plu-nom sajědojzeneho namakachu. Wobnjowi wobornizy pytachu jeho do žiwjenja wróćicź, ale podarmo. Tudy jedna so wo wobjarujomne njesboże. Meffert bě so je swjedźenja narodninow wróćił a je najskerje so pschichladawschi do honacźa pkunowcho warjaka storźił, so so honacź wocźini. Jako je poldźišcho pkunowu wón zaczuł, je drje pytał honacź zacźinicź, pschetoż w domje su žtyschcheli, so je štółz padnył. Njesbožowny pak wjazy k honacźej dóńcź moht njeje.

S **Rogosny pola Khočebuša.** Póndźelu rano wotpali so nowe maśiwne domske gmejnskeho pschedsteježerja Wětnarja hacź na delnje murje. Wokoło 4 hodź. na ranje dohladachu so žuźodża, kak se swižlow pkomjenja špachu. Wobsteježerja hnydom se spanja wubudźichu. Dokelž sa krótki cźaš wschitzy wobydlerjo na pomoz pschikhwatachu, mózachu delkach wschu domjazu nadobu wukhowacź. Dwě bliskej je žlomu krytej twarjeni so njesapalischtej. Byli wo wšu žykawa była, bychu wo-heń hnydom salecź mohli. Tak pak dyrbjachu hatle je pośołom po wohnjowu woboru do Zargonja pósłacź. Jako něhdże sa 1/4 hodźinu pschijědźe, bě so tschcha hižo zyle spalika. Měnja, so je woheń se sahapnjenjom mi-liony nastał. Je to we naschej wšy sa 16 lět sažo prěni woheń.

S **Noweje Wsy** pola Khočebuša. W nozy k pón-dźeli wuwjedźechu tři njerali pacholjo throbły tryjk. Pola wudowcze Gurmannowcze dobuchu so s mozu do cźahanje a wotewsachu jenej wožobje pośłedschcźo. Wja-chu jo žobu won a walachu jo na drósy na nim. Potom powěsnjychu jo na płót. Teź wolej a konjej měra njepo-pschachu. Skoczecźomaj i nogu měsno samenichu. Pschi tym jo tón tak splěschi, so jeho s wopředka pschihaćej nje-mózachu.

Wulke wosebite poskićenje!

tallowe servisy za 12 wosobow, woprawdźity porclin, 55 dźělow wot hr. jenož **44**,00 sem

kuchinske garnitury, 22 dźělow, wot hr. **12**,50 sem

Chinske kofejowe servisy, za 6 wosobow, woprawdźity „Tupack“ jenož hr. **13**,50

Chinske šalki, módre štuka jenož hr. **1**,00

kofejowe servisy za 2 wosobje wot hr. **1.95** sem

kofejowe servisy za 6 wosobow wot hr. **3.90** sem

3 porclinowe kofejowe hórnčki z wobrazami . . . . . **50** pj.

4 běle porclinowe šalki . jenož **20** pj.

porclinowe šalki, z pisanej kromu wot **25** pj. sem

kofejowe kany, porclin, běle wot **60** pj. sem

6 porclinowych jejowych nopaškow, běle . . . . . jenož **40** pj.

porclinowe šklč, běle, 24 cm . . **95** pj.

Nimo měry tunje płaćizny!

winowe šklenčy, z dołhej nóžku wot **45** pj. sem

šklenčane šklički abo **talerki** za komnot . . . . . štuka **9** pj.

aquarije □ . . . . wot hr. **1**,50 sem

kofejowe a cokorowe tuzy, punt, mlok. šklenca . . . . . **95** pj.

12 kamjen. talerjow, běle . jenož **95** pj.

sadźba kamjen. šklow, pisane 6 štuk . . . . . jenož hr. **1**,50

kofejowe młyny na sčnu w rjanych mustr. wot hr. **4.75** sem

emajlowe bowy 28 cm, šěre . . jenož **1.20** hr.

cynkowane bowy najl. kajkosć, 28 cm . . **1.10** hr.

sadźba běłych šklow z kamjen. 6 št., bjezporočna twora, jenož **1.20** hr.

sadźba emajlow. hórncow, šěre 6 štuk, 10—20 cm jenož hr. **5**,90

emajl. khlěbnicy, oval wot hr. **4**,90 sem

emajl. khlěbnicy, kulojte 3 kg . . . wot hr. **5**,90 sem

emajlowe wanje, oval wot hr. **3**.90 sem

emajl. nadoba k nošenju jědźe, šěra . . jenož hr. **1**,20

mjasowe młynčki, (Alexanderwerk) . . . wot hr. **4**,75 sem

bowy k myću nohow, drjew. připr. . jenož hr. **6**,90

wuhlowy kaščik za salon, rjane mustry . . . hr. **3**,50

dloty, derje niklowane wot hr. **3**,00 sem

nože, widličky a lžicy, Solinski fabrikat $^1/_2$ dwanatka wot **3**,50 sem

sadź. alumin. hórncow 6 štuk, 10—20 cm . hr. **6**,90

$^1/_2$ **dwan. alumin. jědźnych lžicow** . . . . . **50** pj.

$^1/_2$ **dwan. alumin. kofejowych lžicow** . . . . . **40** pj.

garnitura za dźěći 3 dźělna . . . . . **75** pj.

alum. lžicy k načerpanju **55** pj.

termos-blešе, $^1/_2$ liter. hr. **1**.20

3 powčšaki . . jenož **10** pj.

cynkowane wanje, oval, wot **2**,45 sem

garnitura k truhanju wot **70** pj. sem

ryzy mosazne garnitury za zawčšk, komplet wot hr. **2**,90 sem

sclowe nopaški, kamjenina, cyblowy mustr . . . **90** pj.

Zawěškowe žerdźe, připrawy k začahanju, myjne blidka a kózleška, wažne sudobja z lateho železa

po wosebje tunich płaćiznach.

Seelenfreund & Co.

w Budyšinje :: jenož na Lawskich hrjebjach 12

Wulka wustajeńca krystala při Měšćanskim dźiwadle Njedźelu wot 11 hodź. sem wotewrjene

K hermankej!

wosebje tunje poskićenje!

Pjelsćowe klobuki w nowočasnych formach a barbach 8,00, 7,20, 6,50, 5,50 **4,80**

Sportske čapki za muže a hólcy 4,00, 3,50, 2,50, 1,80 **1,00**

Módre čapki wot **2,50** sem

Předpisane šulerske čapki za wšitke wučerjnje

Hugo Lehmann

w Budyšinje na Bohatej hasy 22

Tunje črijowe twory

Na zymske twory 20 % rabata.

Dobra sprawna črijowa twora po kóždej płaćizne

Wulki wubjerk, sprawne posłuženje

Wobhdźujće moje wokna!

Črijowy dom

August Fähle w Budyšinje

na Zwonkownej Lawskej hasy 8.

Přijomne

hermankowe poskićenje

nalčtnych modow

po dźělbnem płaćenju za žónske a mužskich

žonjace drasty	*mužace wobleki*
žonjace kostum	mužace ulstry
žonjace suknje	mužace kholowy
žonjace bluzy	jaki do wětra

kaž tež

konfirmand. drasty za hólcow a holcy.

Skónčnje poručam

meble a wutykane twory

po najtuńšich płaćiznach

za nizke napłaćenje a přijomne dźělbne wotpłaćowanje.

Njedźelu wotewrjene

Njedźelu wotewrjene

Meblowy a tworowy kreditny dom

Carl Horn nasl. w Budyšinje

na Hłownem torhošću, nutřkhod na Jerjowej hasy 21

Sobustaw krajskeho zwjazka kredit dawacych małych wikowarjow zap. zjedno.

Frauen

Poručam swój wulki skład přepaskow, měsačnych a předpadowych powjazow, pudpołožkow. Sym radlubje k radźe.

Wagnerowa w Budyšinje

před Sulefskimi wrotami čo. 9.

Paleny kofej

punt po 3.20, 3-60, 4.—, 4.40, a 4.80 hr.

poruča jenož w najlěpšich a wubranych družinach.

Otto Sachse

w Budyšinje

na Bohatej hasy čo. 4.

Najl. měšany sad, nowe **rězane sušene jabluka** punt po 80 pj. poruča

Ernst Glien

44 na žitnych wikach 44

Živnosć

přez 6 kórcow wulka z masivnymi twarjenjemi je za 5000 hr. na předań. Napłaćić maja so 1000 hr.

Bliže je zhonić pola **Měrša** w Jenšecach pola Rakec.

Štrympy, rukajcy, šatki za čěsne dźěći.

W. Köhlerowa, Hłow. torhošćo 9.

Spušćomny a swěrny

pohonč

so pyta na farske kubło w Khróšćicach.

Přikrywy za sofy a diwany najnowše pokazki, wulki wubjerk

K. Erler, na Žitn. wikach 11

Za runarku

poruča so **wot soboty hač do wutory** doma, wot srjedy hač do soboty zwonka.

Lék. pruhow. masseuza Hanka Cyžowa w Kortnicy p. Zły.

Khwatajće, zo bychće sebi moju

jutrownu wustajeńcu

hrajkow		plećenych meblow
	dźěćacych wozow	
dźěćacych meblow	atd.	korbarsk. tworow

wobhladali.

Najbohatši wubjerk při najprijomnišich płaćiznach. Położenja při płaćenju.

Herbert Krietsch w Budyšinje

Założene 1885. **na Sukelnskej hasy 18—20.** Telefon 2771.

Wuznamne zniženje płaćiznow

črijowych tworow wšěch druž.

namakače pola

Franz Kühnberg w Budyšinje

znapřeča měšćansk. dźiwadła na Lawsk. hrjebjach 12

Wobkedźbujće tunje płaćizny w mojich wuklad. woknach.

Příloha k číslu 12 **SERBSKE NOWINY** Pjatk, 26. měrca 1926

Pěć tajnche cyrkwinskcho radźićela Rosenkranza na synodze w Drježdźanach.

Hač dotal njesłyšane skřiwdźenje serbskcho ludu.

Sa cyrkwinike a nabožne žiwjenje njeje pśchijomne, hdyž naja žo wobdani abo zyły lud ś najwjetšim chćchim cyrkwinskim asistjonkom w njepśećelśkim smyśłu sabźeracź. Sserbja žu dawna ŝem znaty pobožnosć a mérny lud. A ŝtaŋdź je cuŋje tuta pobožnosć a ś njej združena poniźnosć ś pśchizinu, so žej wśte instanzy ś nim wścho dowoleja. Nam je pśchezwólone w dobrym pomjatku, kak w žiwojim cźasu Pawołskej wobsadźe bu nemśki duchowny namuławany, a wo pśchećiwo zadanju serbskcho dźěła wobadły, kiž bźěśe tehdom — je hižo na wjśe 30 lět — ś wulkeho dźěła pśchećele serbska. Dźensa móže tam serbśći Jeremias na narodnych rospadankach swoje lamentazije spěwaź. Tak hižo žo tehdom na pśchećza Sserbow dźiwalśe. To sławśeśe teź w attach „cyrkwinskich a schulskich radow“ wokrjeśneje Budyśchskeje direktzije śteji, w kotrychž je tajny cyrkwinski rada Rosenkranz cźitał, so je Sserbam nastajuje a we wśchém napśećezo pśchiśchła.

Ssmy w žiwojim cźasu hižo na druhim městnje pokasali, so wotpokasanje serbśćo-nemśkeje eforije njeśłožowaśćeje žo na cźiśte cyrkwinśke a nabožne winy, dyrnjeź žo nabožna a cyrkwina smyślenosć ś nemśkeje strony — wyśchi źiwalowała, teź lojalne smyślene serbśkich duchownych. Méni, so žu mjes serbśkim ludom po cźasach žo „pantjlaśtiske hibanja“ jewiśe, wośebje w lajikich kruhach. Tajke ideje pśchizapśe teź Rakerjankemu padej. Ale wobtrucźi teź, so njejźu po wotžalenju jeneho ś wukraja pśchikhwataneho duchownego žo wjazy pokakale. Pśchipósnawa, so je wunwórjenje namjetowaneje eforije zadanćko (Liebkingswunśch) Sserbow, aletoby žo jenož na śchodu Némzow pśchewjeśeź hodźało. To licźbje ś tym dopokakuje, so by na 100 000 Némzow jenož 15 000 Sserbow, śćtož ma žo hišćeze dopokasaź“. Njewérn, na kaźu statistiku žo tamny ŝynodala łožuje. Tola wśte je, so je w ŝakśej Hornjej Łužźy hišćeze dźensa wjazy hacź 15 000 evangelśkich Sserbow. Bźeli tomu tak bźěło, bźa hišćeze to žana wina njeje, Sserbow pśchećezo wotpokasaź. Sa nźetrych tyźaŋ cźornuchow w Afrizy wuźi a wukuje žo hišćeze dźensa jich réć na orientalśkim seminaru we Barlinje, so bydźu inźionarosjo ź pomocu tuteje réće jich ša hišćeźańśtwo dobyli. Sserbja žu hižo hčeśeźenjo a tuź žo njetrjeba wjazy na jich narodnu wobsebitosć dźiwaź. Tak žej to najśkérje nemśći duch ľubośće źada.

To tajśich a hišćeze hórśich kolizow bźeśe žej potom tajny cyrkwinski rada Rosenkranz sajeť. Ssnadź by žo še *dobjelnjenjom* serbśkeho *žadanja teź narodne žiwjenje* bo trošćku śóchnyło. Tajkemu wotpohładej dyrbjeśeźe žo je wśchemo śpocźatka sadźéwaź. Tuź wotpokaźa žo bóle je politiśkeho stejśićźa, śchtož žo śwjetcźa we wśtkich napśećezownych réćach śjawnje abo śkradźu jewjeśće. K tomu bźěchu serbśći buchowni jeho prošyli, so by tajny rada pśchećezo namérśanych wośadow sastupował. Ale po žiwojim wuźnaću su „praktiśkich pśchićinow“ njemóžeśće. Na kónźu žiwojich wuźwjedźenjow njebyrajachu tute „pśchićiny“ ša njeho wjazy wulkeje wóle, a tuź žo na kulturne a politiśke polo poda a ménjeśeće: „Tu jedna žo jenož wo réčny nałoźk. Sserbśka réć njeje žana kulturna réć. Chyba na druhe dopomnicź, kótreź žu literarnje jara wažne, kaź nižoněmśka w Mecklenburku a Holśćeinźkej abo śchwabiśka w južnej Némśkej. Je tam komu na mysl pśchiśchło, jeneho nižoserbśanju réćaźeho superintendentu śwój źadacź? Tu móže žo jenož prajeź: Potrébnosć rosćudźi. Wćihźy Sserbja rosumja teź némśkeho superintendenta.“ Hdyž hnydom na pośledniu myślicźu nawjasamy a radźimu logiku dale pleśemy, dha teź janych serbśkich duchownych u jetrjebamy. Hacź ŝ tym nabožne a cyrkwine žiwjenje mjes Sserbami cźełbi, to njeje tola wukónź cyrkwinskeho prózowanja. Na Sserbach dyrbja žo wśće możnoty — teź ś cyrkwinskeje strony — nakóžowaź, so śtérje a śépje śwoju „njekulturnu“ réć wotpokoźa. Wuźeniłudźo wutrjebowaliju serbsku réć jako filologiśku wośebitosć a śwój dowanje jeje dźerźenje źadaja. A jedyn tajny rada, kiž ju ani pośkownje, ani w duchu njesnaje, réćeźi wo njej kaž wo něćźim wśchednym, śćipatnym. Hanowerśki Némc, dr. Sauerwein, kiž na 30 réćzow wobkrućeśeźe, žo njehańbowaśće, „njekulturnu“ réć Sserbow nawukanjeź a ŝamo w njej pśinjeź. Jena réć, kiž kłaśnje wźuy ŝtareho wéka (Homerowu Odyssej a Ilias) jako śwoje pśchełożene śwójstwo njesnaje, kotreź hišćeze wśće „kulturne“ réće nimaja, njedyrbjała kulturneje hódnośće méćź? Njeně dha tajny rada, so śtej nižoněmśka a ćehwabśka réć nékajkej wotnośćy, narécźi (dialektaj) nemśkeje réće?

Wšo to žej to serbśke hibanje a panślawistiśke ideje dyrbjeśeźe dopomnicź, so by w ŝynodalach tu wódu pśchihotował, na kotreź dyrbjeśeźe jeho njepśećezelśći ŝtuk wuroćź, njesnjaj wotpokasanje serbśkeje eforije. Jako cźežnjeny płaśeź wupołožny „južnych ŝtuśodow“. We Cźeśkej maja Némzy śwojich najwyśśich cyrkwinskich sastojnikow, kotśiž žu nemśkeje réće mózni. Chże trašch tajny rada ś njewérnosću sjawnosć ślepicź. Daicźe Sserbam, śchtož Némcy tam maja, dha žu śpokojom. So tute ścherjenje na ŝynodale ŝtukowaśće, dopokasowaśće powśchitkowne pśchihłosowanje, ŝamo „Bravo“ wokachu. A Sserbja chzeja Némzowśtwu row ryeź? Tuž njeźmé žo po jeho nésnjenju hišćeze kopaź k tomu pośkićicź, t. r. ś pśchiwolenjom serbśkeje eforije. Tu je evidentnje ivdźeć kajke myźle bźehu ša wśtkych ŝynodalow pucź a śchezeźa.

Žadanje wobsebiteje eforije mjenuje wón „zuły pśchedmjet, je-li je wona jenož serbśkeje réće dla zarwdeje. So ma wona bycź śrédk k posébnjenju cyrkwinskeho a nabožneho žiwjenja, temu wón pśećiśći njeda. To móže žo teź ś pomocu némśkeje ŝtaź po jich logiśkej ŝabadźe, nadźiwanja ma žo macźerńej réći wucźićź a nałoźowaź, potajśim néćchto, śchtoż je ŝa Némzow na zhłym śwéće pśchewjedźene. Wón žo boji, so mohła žo serbśćina „k hamtkej réći“ posébnyć. (!) Potom teź žadośći ŝa serbśkej wokrjeśnej radu (Bezirkskirchenrat)? Derje, so takśe — ś waha prajene — njenudrje wudawanja a wunoschowanja ŝamo jako „ścherjenja“ wuŝnawa.

S jeho słowow móžeśći wśtku radosć cźitaź, so we wośadach trébnyj serbśći dorość ŝo pomjeńśća a to pśches wobkhod a śwébodnje pśećezahowanje. Posahuje je pśichśitaźeć teź pśches zyrkej a śchulu. To ŝtaj wośebitaj faktoraj, kotrymajž ma žo Sserbśtwo ša žiwoju narodnu musu dźakowaźeć. To tajny rada derje wé, ale boji žo wuprajeć. S tym by žiwój wotpohład wotkrył. Wottklepany argument, so dźeźża ŝtarśći ś némśkej dźéćanoŝcu žiwojim dźećom jich pśchihod śwésćicź, dyrbi wośpjet njewažnosć serbśkeje réće a dopokasaź. A nowe śaśtojnśtwo, mjenujuc serbśći ŝuperintendent, je ŝa njehonéćchto „malo trajaze“. Potaźim liźi ś tym, so budźe némśka pomóc bórśi ŝe Sserbami hotowa a potom žadanje ŝa serbśkej eforiju žtame wotnjelnje. Trochu tuje ŝo ś tym, so wśchelake farśke a nésnata žo wjaźi ŝe Sserbami wobtaźźicź njehodźa. Na potaźim, dha tam bórzy budźeće, knjes tajny rada, hdyž Waścha wutroba žo khila. A njemér njeźe žo ŝe serbśkim žadanjom do wośadow. Tuž, lubi Sserbja, dajće wśchemu bycź kaž je. Njehnéwajće ŝ waśchim njetrjebanym žadanjom tajneho radu a njeźakźe jemu śaśtojnśći a śwójbnu mér. Wón tola śépje rośumi, śchto k waśchemu bycźu a wuźu trjebaźe. Waśche napjate žadanje je njeméńśe njechćeźańśke, méŕkaźaze. Macźe dale pod némśkim kśchudom a pjaćeźu waśchu wéźemu śbóžnosć śpéchowaź a njebjeźe mjto žej śaśtuźicź. Waścheje njekulturneje réće dla bytbjeli jej némśaj knjeźa hłowu łamaź a wam nékajke konźeźije cźinicź! Hacź pśches to nabožne žiwjenje mjes wami śkhodźe a tutón hewak wuwośany poćink ŝo śhubiju, śchto to jeneho némśkeho śaśtojnika ŝtara. Wón njeje tola Sserbowi dla tu, ale naopak. Spokojeźe žo ś tym, śchtoż macźe. To hižo je tak pśchetwjele, hewak wam njebу hrjebeń rośćł. To je tola wścho jene, hacź jako Sserbja abo Némzy wunnérjeźe. Bóhłuh Knjes budźe w njebjeśach, je-li je ŝzyła po nétźiśchim rźezpeźe dozpéjeźe, jenož némśti réćeźi. — Na taśke ideje pśchiśłúśeźi, hdyž logiku a idejuwéśtych ludźi dale pleźeźi. S rasnośću wotpokaźa zyły herbśći lud hčhúdźenja wyśchścheho cyrkwinskeho śaśtojnika, kiž méť po hčheśeźańśkich a cźakowjeśkich ŝaśadach žo wo méŕ, pśches śjeność a ŝpokojnosć śwojich wośadnych staraź. Se śwojej synodalnej réću je tajny rada Rosenkranz łuśt śbrwazeje bowéry mjes Sserbami dozyła śniciźl. To budźe žo w pśchihodźe na njelube waśchnje jewiźi. A tuź je najlépje, *so žrwoje śaśtojnśtwo we Łužźy ŝtoźi a tam žo pśchedźadźi da*, hdyž ŝ „njekulturnymi“ Sserbami nicźo cźiniźi nima. Dowérlwe dźeło je w pśchichodze ŝnjemóžneje a tak błeśwuśpéchne. Jeho 20 lětne ŝtukowanje we Łužźy je wośebitu kapiź serbśkeje hiśtorije. A Serbśka Kulturna Unija ŝapiźuje, so bé tu néhdy wyśkoźi cyrkwinśći śaśtojnik, wuwokany njepśećezeź Sserbow, kajkehož Sserbja hacź dotal widźeli njeźu. Zyrkwinśka wyśchnosć njech dale njeźwédomnéje ŝe serbśkimi cźućeźemi njehraje!!

Spodźiwne zadźerźenje.

We lécźe 1924 bźehmy Ssmetanowy 100-lětne narodniny wośwjeźili w małej ŝali pśchekupśkeho śjednoćeństwa Ostra-Allee 9. Bźehmy tam Cźechowo, Polazy, Sserbjo. Ssmjedźeńśku réć mějach ja. Muźśke thory, ŝolowe śpěwy, łuśtowe pśchednoŝki ŝo wotmjeńcźachu. Zyły wječźor bé ryły wunnéśki a ŝwjatoćźny. Po nim ŝo tam hišćeze hodźinku ŝabawichmy w méŕnej pśchesśednośći, posébnjenj pśches duch Ssmetanowy, kiž pśches naśchu towaŕśchnoŝć kroćeśche. — Pśchihodźech hrjeśa februara 1926 ś ŝo bo ŝekretariata, ŝo bych tutón ŝa małe tow. jara pékny ŝal wotnajaź. Sa koho? Tola niź ŝaśo ŝa Cźechowo? Temu jón wjazy njedamy! bu mi prajene. Jako na kulturnowunmérśći karakter hudźby, kiž wśchitke ludy ŝwéśuje, pokasach — tśchaźenje hłowy. Prajach, so chźu ŝalu tónkróć ŝa Sserbow, némśkich ŝtaźanow. Sekretaŕka njemóźeśchi mi ŝalu pśchilubicź a dźiwśće ŝo hakle wopraśchećź; po dlšćhim cźakaŋu dóśtach ŝlédowaźriadki:

Dresden, am 20. Februar 1926.

Herrn Musikdir. Schneider, Dresden-N. 16.
Feldherrnstr. 6.

Zu unserm Bedauern können wir Ihnen am 12. Mai unserm kleinen Saal nicht überlassen, da vom Vorstand beschlossen worden ist, die Säle u. Räume an fremdsprachliche Vereine nicht abzugeben. Für jede andere Veranstaltung steht Ihnen unser Saal selbstverständl. gern zur Verfügung.

Hochachtungsvoll

Dresdner Kaufmannschaft
5. Abt.
Haus- u. Wirtschaftsabteilung.
Johann Arno Schuster, Vorsitzender.

Takle jeona némśke pśchekupśtwo Drježdźanske, kotreź zuśe réće we śwojej ŝchuli wuwućźuje, je nuśnje hamo trjeba, chże wobkhod méćź ś zuśoréćźnymi łuśtodami a pśchi tym ŝtajnje na zuśych ŝporźi.

To ŝo ŝatyriśy mjenuje:

deutschkaufmännische Großzügigkeit!

Nićźo wo to! S najwjetśchej pśchećelnoŝcu pśchenośtaŕichu mi jara pśchihódnu ŝalu „Klubräume d. Dr. Kunstlerhaus“, Grunaerstr. Tam śméje nétko „Hromadnik“ 12. meje intimnu

„mejśki wječźor“.

Bjarnat Krawz.

Cyrkwinske powésće.

S Budyśchina.

W Michałskej zyrkwi w Budyśchinje śméje njedźelu Palmarum rano ½8 hodź. némśku ŝpowědź a śwj. wottanjanje, faraŕ Tiścher; dop. w 9 hodź. konfirmaziju némśkich pacźeŕśkich bźećzi 1. buśchepaśtyrśkeho wokrjeśa, faraŕ Rieda, a ½11 hodź. serbśku Bożu śłužbu, faraŕ Tiścher. Sbérka ŝa łkhude pacźeŕśke dźećzi.

Semrźli ŝu: 18. 3. Jan Arnoścht Schmidt, pomozny lokomotiwny tejśeź na Zidowje, 35 l. 7 m. 19 dn. (ŝ w méśchćańśkej hojeźni, pokhowany na Hrodźiśchću). Helena Marja rodź. Schierjeź, bźedrića Augusta Wotki, fabrikśkeho dźełacźerja w Hrubjelcźicach manuźelśka, 61 lět, 24 dnjow ŝtara.

— Krajnozyrkwinske śhromadźeńśtwo w Budyśchinje, na Rózowej haśy 31. Njedźelu dop. ½11 hodź. njedźelśka ŝchula, wječźor ½8 hodź. evangelśkoźiśka śhromadźizna. Wutoru wječźor we 8 hodź. ŝwjaśk młodź. ŝa rosćudźchśeść. ŝa młodźenzow a ŝriedu ŝehornuja ŝa młode holźy. Śchtwórtk njeźe žana biblśka hodźina. Cźichi pjatk wječźor we 7 hodź. pósćna nutrnosć, ś khórowymi śpěwami atd. — Knjes śhromadźeńśtwowy wothładaŕ Kćchźan ŝnéje njedźelu popołdnju ½2 hodź. njedźelśku ŝchulu a we 3 hodź. biblśku hodźinu w Bésej Horje, njedźelu wječźor w Krakczach, pónźelu we Wulkej Dubranje, wutoru we Łuku, ŝrjedu w Njeŝnarowach, śchtwórtk w Drožźlicy, Cźichi pjatk popołdnja serbśke predowanje w Kotczach, pjatk wječźor w Hlinje.

S Bukcz.

Njedźelu Palmarum dop. ½9 hodź. serbśka a ¼11 hodź. némśka konfirmazija. Zyrkw. khor śpěwa: Boża tuboŝcź njeśpéchestanje. Sŝobuśtkowanje posawnowego khora.

Semrźli: Hilža Herta Pilazkeź, njemandź. dźowcź. ś Rodeź, 11 dn. ŝtara. — Bédrich Hermann Béla, hajniśki pomocnik w Zornoŝyhach, 22 l. 3 m. 5 dn. ŝtaro.

S Budyśchinka.

Njedźelu Palmarum dop. w 9 hodź. serbśka a ½11 némśka konfirmazija. Pop. w 4 hodź. serbśka pósćna nutrnosć.

S Barta.

Njedźelu Palmarum dop. w 9 hodź. konfirmazija némśkich, poŷoldnu w 2 hodź. konfirmazija serbśkich pacźeŕśkich bźećzi; k poŝledńiśchej ŝo serbśka ŝpowědź pśchiŝamknje.

Semrźła: Hanna Elśrida Schäferez, fabrikśkeho dźełacźerja w Suborniczźy dźowka, 10 méŕazow ŝtara.

S Hodźija.

Njedźelu Palmarum ŝmjeź faraŕ Woigt rano wo 8 hodź. konfirmaziju némśkich hólzow a faraŕ Wjeŝaŕ we 10 hodź. némśkich hołzow. Do teje ŝtamje budźe łóźdy króć, potaźim ¾8 a ¾10 hodź. ŝpowědź ŝa ŝtarśchich a pśchiwuŝnych, kiž chźedźa po konfirmaziji ŝwoticźh dźéćzi na Bożim wotkazanju dźélbraź.

S Huśći

Njedźelu Palmarum rano ½8 hodź. némśka ŝpowědź, dop. ½9 hodź. konfirmazija.

S Hornjeho Wujésda.

Njedźelu Palmarum dop. ½9 hodź. konfirmazija. Sŝrjedu: pśchihotowanja na prénju ŝpowědź.

S Hucziny.

Njedźelu Palmarum dop. w 9 hodź. serbśka a ½11 hodź. némśka konfirmazija. Sbérka ŝa zyrkej.

S Hrodźiśchcźa.

Njedźelu Palmarum dop. ½9 hodź. serbśka, w 10 hodź. némśka konfirmazija.

S Budestej.

Njedźelu Palmarum abo Bolmonczka rano ſwj. ſpowědź wupadnje.

Popołdnja w 8 hodź. ſměje farar Domaſchka ſerbſku a ¾10 hodź. ſ. Bosa němſku konfirmaziju. Kollekta.

S Khmaczij.

Njedźelu Palmarum dop. 1/2 9 hodź. ſerbſka Boża ſłužba a w 10 hodź. němſka Boża ſłužba ſ konfirmaziju ketuſchich paczeriſkich dźěći, pop. w 3 hodź. towariſchne ſeſtajenje nowokonfirmowanych ſ jich pſchiwuſnymi.

Semrěł: Jan August Branzka, rentnikowstawar we Wulkej Dubrawje, 76 l. 3 m. 2 dn. ſtary.

Pokhowany 25. měrza: morwonarodźeny mandź. ſynk Roberta Kurta Wiſchnera, ſahrodniſkeho pomocnika w Rietzy.

S Klukſcha.

Njedźelu Palmarum rano 1/28 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. 1/2 9 hodź. ſerbſka a w 10 hodź. němſka konfirmazija.

S Kotez.

Njedźelu Palmarum dop. w 9 hodź. němſka konfirmazija ketuſchich paczeriſkich dźěći. Sběrka ſa naſchu wobſadu. — Sadźenu njedźelu je ſběrka 7,65 hr. wunjeſła. Wutrobny dźak.

S Matteſchez.

Njedźelu Palmarum dop. 1/2 9 hodź. němſka a w 9 hodź. ſerbſka konfirmazija. Wječor 1/28 hodź. konfirm. ſwjeczeńſka ſ pſchedwjedźenjom miſijonſkeho filma: Tropowe ſłónzo Surinama, w zyrkwi. (Saſtupne tkacki 50 pjenježkow.)

Sobotu pſchedy w 7 hodź.: pſchedſtajenje filma ſa ſchulſke dźěći (20 np.)

S Roſkacziz.

Njedźelu Palmarum dop. 1/2 9 hodź. němſka a w 10 hodź. ſerbſka konfirmazija. Sběrka ſa wukubłanje młodźiny w evangeliſkim duchu. — Pop. 1/28 hodź. němſka ſpowědź a Boże wotkaſanje.

Póndźelu 29. měrza: roſſchohnowanje ſ paczeriſkimi dźěćimi.

S Njezwaczidła

Njedźelu Palmarum rano we 8 hodź. konfirmaziju ſerbſkich a w 10 hodź. němſkich paczeriſkich dźěći. — Pop. w 3 hodź. němſka a w 4 hodź. ſerbſka Boża ſłužba ſ ſpowědźu w Sarěrju.

S Porſchiz

Njedźelu Palmarum rano we 8 hodź. ſerbſke Boże wotkaſanje, dop. w 9 hodź. ſerbſka Boża ſłužba. Dop. 1/211 hodź. dźěćiſkemſchenje (ſtarſche dźěći). — Pop. w 2 h. dźěćiſkemſchenje (młódſche dźěći). — Wječor 1/28 hodź. biblika hodźina w Krakezach, bratr Kſchiżan. — Wječor we 8 hodź. w Nowych Porſchizach, ev. luth. ſchulſke towariſtwo.

S Rakez.

Njedźelu Palmarum dop. 1/2 9 hodź. ſerbſka a w 10 hodź. němſka konfirmazija. Sběrka ſa zyrkej.

Semrěli: Korla Herbert Berkez, dźěćo w Jenſchezach, 7 m. a 15 dn. ſtare. — Handrij Wezka, khěžkař we Hermanezach, 45 l. 8 m. 16 dn. ſtary.

S Nychwalda.

Njedźelu Palmarum dop. w 9 hodź. němſka a 1/411 hodź. ſerbſka Boża ſłužba.

Se Sſtrejcho.

Njedźelu Palmarum němſka Boża ſłužba dop. w 9 hodź., wobnowjenje khěžczańſkeho ſłuba němſkich paczeriſkich dźěći ſ pſchiſamknjenym ſwjeczeńſkom Bożeho wotkaſanja. Sſerbſka Boża ſłužba dop. w 11 hodź.

Semrěła: Marta Berkez ſ Brěſowki, 20 dn. — Sa nju ſo ſmjertny łerłuſch ſpěwa.

S Wóſſlinka.

Njedźelu Palmarum rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. ſerbſka a 1/211 hodź. němſka konfirmazija. Sběrka.

Póndźelu 29. 3., wječor we 8 hodź. pola Hammermeiſterez pſchedſtajenje Oberlin-filma: „Rěczaze ruzy", wobrazy ſe žiwjenja hłuchoněmych ſlepych.

S Wochoz.

Njedźelu Palmarum dop. w 9 hodź. němſka konfirmazija pacź. dźěći ſe ſwjeczeńſkom Bożeho wotkaſanja, dop. 3/411 hodź. ſerbſka konfirmazija paczeriſkich dźěći.

Sdrjedu 31. měrza, wječor we 8 hodź. biblika hodźina w Hamorach.

Njedźelu Palmarum popołdnja w 9 hodź. konfirmazija.

Wusudźenja.

§ S konkurſom firmy Klingſt a Sträubichen w Budyſchinje ſaběrasche ſo ſhromadny kawniſti ſud w Budyſchinje w jednanju pſcheczíwo towaríſchnikomaj wobtkodnemu wjednikej Mylemej Alexandrej Klingſtej we Budyſchinje a ſamkarjej Pawołej Mazej Sträubichenej w Delnjej Wjaſoźicy. Firma mějeſche ſwoje dźěłanſte, kontorſte a pſchedawanſte měſtnoſcje na Swonkownej Lawſkej haźy w Budyſchinje. Dźěłaſche jěſdne a motorſke kola a je wuporjedźeſche. Wobkhod dołhi czaſ derje dźěſche. Poſołdźiſcho bě firma nuſowana, ſo ſwoju dźěłarnju do něhdyſchich huſarſkich kaſarnow pſchepokoji. Pſchepokoſenje, nakupjenje nowych maſchinow a ſnowa pſchiprawjenje dźěłarnje ſadaſche ſebi wulke wudawki. S hłownej woteběrarku dźěła bě firma D. K. W. we Freitalu. Wona podawaſche D. K. W.-motor (maty dźiw), firma Klingſt a Sträubichen dźěłaſche kroſna, ſatwarjowaſche motory a wotedawaſche hotowe kola Freitalſkej firmje. Mjes woběmaj firmomaj knježeſche žiwy wumělnjeſtki wobkhod. Kaž Klingſt wuprajł, nochzyſche D. K. W.-firma pſcheczíwo ſrěczenju žane hotowe kola wjacy bracź. Wobkhod poczа ſo haczicź, a Klingſt dyrbjeſche hižom w ſeptembru 1925 konkurs pſchiſjewicź. Wobkhod bě ſe 60 000 hriwnami ſadołżeny. Naiſſeriſnika a Komerzna banka běſchtej firmje wulki kredit pſchiſwoliłej. Bankowſti doły wucźini 20 000 a 15 000 hriwnow. Budźa jenoż cźi něſchto ſ konkurſa dóſtacź, kiž maju prěnje prawo na tym, tamni naiſſerje próſdni wuſtdu. S knihow njebě hnydom jaſny pſchehlad wo ſamóžnym położenju ſpóſnacź. Klingſta běchu wobſtorżili, ſo knihi njeje prawje wjedł, ſo je motor ſa jědne kolo, kiž weſtej Kühnez firmje w Drježdźanach, do ſwojeho kola ſatwarił a kolo ſa 600 hriwnow pſchedał, potajkim motor pſchekſchiwił. Klingſta a Sträubichena, wobeju winowachu, ſo ſu ſ pſchewulkim pſchetrjebanjom, wobſtoje ſ wulkimi wudawkami na puczowanjach, wěricźelam ſeſchkodźili, dale, ſo ſtaj wěricźelej Mazej Klingſtej, nanej wobſtorżeneho wjetſchu weſtoſcź dakoj, dyžli druhim wěricźelam. Klingſta ſakitowaſche rěcźnik dr. Büttner, Sträubichena rěcźnik dr. Harniſch ſ Budyſchina. Klingſta wot pſchekſchiwjenja wuwinowachu. Dla jenoho bankrota a dokelž bě jenemu wěricźelej wjetſche łěpſchiny dał, ſaſudźichu Klingſta k jaſtwu na 9 měſazow. Sträubichen doſta 300 hriwnow pjenježneho khłoſtanja.

§ Kubłeř Wagner ſ Nachłowa mějeſche ſo pſched Njedyſchſkim hamtſkim ſudom ſamołwicź, dokelž běchu jeho wobſtorżili, ſo je mjaſo jeneho ſkoczeża, kiž bě dowěrjał, bjez teho, ſo by gmejniſkej wyſchnoſći wo tym ſdźěłił, po puntach pſchedawał. Wagner gmejniſkeho pſchedſtejiſcerja jenje doma nadeſchoł njeje, ſo by jemu to woſjewicź mohł. Skótny łěkař bě mjaſo pſchepytał a dowoźił, ſo ſmě ſo pſchedawacź. Mjaſo je tehdyła ſtrowe było. Sſudnik Wagnera k 20 hriwnam pjenježneho khłoſtanja ſaſudźi.

Kućik radoſće za pěkne ſerbſke dźěći.

Dźěćowe zabawki wot Radyſerba-Wjole. — Wozjewja Serbomił Tuchorſki.

B) Člowjek: jeho byće a tyće.

25. **Dwě a dwaj.**

Dwě woči maš: widź Bože dary
A krasnoty we ſtworjenjach;
Je wohdźiwaj ze zradowanjom
Na zemi a na njebjeſach!

Dwě wuſi maš: ſłyš Božo ſłowo,
Je do wutroby zaſčěp ſej,
A z nutrnoſću rozpominaj
W duši bohuposłuſnjej!

Dwě rucy maš: čiń Bože ſkutki
Kiž w kaznjach přiručene ſu,
Jej njezabrudź ſej z njepočinkom,
Słuž rady z nimaj bliżſen.

Dwě nozy maš: khodź Bože puć
A dźerž na ſčožcy k njebju ſo,
A njeſtuj z pobožneje čary,
Kiž do raja dźe jandźelſkoh'!

Dwaj pućej na wubjerk maš tudy:
Tón łóžki a tón wobčežny;
Tón zrumny pyšny k heli wjedźe;
Tón čěſny ſebi wuzwol ty!

Dwaj towaršow maš njewidomnej:
Dźě čornoh' a też běłeho;
Tón čorny na łěwo če wabi —
Z tym běłym měj ſo na prawo!

Dwě wole maš: tu Božu ſkutkuj,
Tu djaſnu zaduš we ſebi,
So njepodwol złym zachcywanjam
A před nimi ſtej na ſtražił!

Dwaj kóncaj ſtaj: tón zbóžny py-
Zo z Boha čeknješ njezbóžnom', [taj,
A durje wjeſnoh' paradiza
Žo wotewrja ći z wjeſelom!

26. **Wuknyć a poſłuchać.**

Handra hłuchi pjeńk bě w ſuli,
Njepoſłuchaše wučerja,
Přeſčěhaše něhdyžkuli
Ptački, ſkót a dźěćata,

Proſo jeho, hrožo jemu,
Rěčeštaj 'mu nan a mać;
Mjelčo wón ſo wusmja wšemi
Njedaše ſo nakazać.

Hłupy wukhodźiwſi ſulu,
Njedočink bu rohaty,
Lěni pjeńk a ze złej mułu
Spjeraše ſo hordźicy

Zahe zhinuštej do rowa
Staršej k ſmjerći rudźenej;
Rozbudni ta zhniła hłowa
Bohatom' nět Handrijej.

Bórzy wotby browjeł bludny
Łuki, pola, dwór a dom,
Z kubła na proſeſtwo ſkhudny,
Wuhnaty bu z brěmješkom.

Pytajo kus khlěba ſebi
Słópe wón nětko wači ſo. —
Njedyrbi tak zeńć ſo tebi:
Wukń a poſłuchaj, hólčiſko!

Swjaty Jurij.

(Stara baja.)

Hrozna waka něhdy běše
Žrawocha ta rěkaše;
Tajkej' dale njeje wjacy,
Nihdźe wjacy na ſwěće.

Hrozny dym wot njeje dźěše,
Stomy z nim wšě zhinychu;
Žrańca póžeraše ludźi
Na pole a na puću.

Kral bě na ſmjerć wurudźeny,
Njewědźo ſej pomocy,
Słuhi tomu złote hory,
Štóž to zwěrjo morił by.

Hoberjo to ſpytowachu
Skručeni do żeleza;
Waki pak ſo njejimachu,
Kłok, nic mječ, nic lebija.

Hordźi ſamych ſwojich mocow
Přejłrawachu běđźeńcu;
Łratwa buchu tomu traſmeji
Łbići z wótrej pazoru.

Zhoniwši to ryćeř Jurij
Khrobły přijě na konju,
Dźeše: „W Božim ſwjatym mjenje
Zmužu ſo na žrawochu."

Kóń ſo hroznej waki boja
Zběha ſtyſkno kopyto;
Jurij jemu z dobom rěči:
„Stupaj, ſwěrny koniko!"

W božmje, božmje, trójcy božmje
Wón ſo do tej' waki da,
Lebiju ze ſylnej ruku
Kłó tom' drjechmu do kutła.

Łujo, wujo, zo bě hrozno,
Derniše to wačisko. —
Kral a ludźo ze wšoh' kraja
Dźakowachu Jurjej ſo. —

Maš-li čežku wšo před ſobu,
W božmje jeno započń ju:
Skutki, z Bohom započate,
Dobroh' kónca dobudu.

Z Łužicy.

* S **Wótrowza.** Póndźelu dopołdnja wokoło 9 hodź. ſta ſo na Sporjelſkej bróſy cźežke njeſhoże. Cźeſkołyſchcza 61 lět ſtara mandźelſka fabrikſkeho dźěłaczerja Dchmanna chcyſche drohu pſchekročźiwſchi automobilej, kiž ju napſchećžo pſchijěđźe, ſ puczа hicź. Pſchećžłyſchcza pak ſignal automobila, kiž ſ druheje ſtrony pſchijěđźe. Wna ſonu ſtrabny a na bok wjerbnu. Wboha žona ſo tak cźežko rani, ſo dyrbjachu ju do Zitawſkeje khorownje dowjeſcź. Tam je na ſwoje rany wumrěła.

S **Wulkeje Schěny.** Naſch cźeſtny měſchczan knjes Božidar Haebler w Newyorku je ſa potrjebne paczeriſke dźěći naſcheje ludoweje ſchule 500 hr. pósłał.

Se **Zitawy.** W konſiliſcy mjes zyrkwju a zyrkwinſkim khórom ſo nětk ev.-luth. zyrkwiſke ſarjadniſtwo ſłowa jima. Wotpokaſuje wobjebje wumjetowanja pſchećžiwo zyrkwinſkemu pſchedſtejiſcerſtwu w poſtejanju měſchczańſkich ſaſtupjerjow. Na ſakkadje zyrkwinſkich aktow ſo wſpěſi, ſo ani na zyrkwiſke ſarjadniſtwo ani na zyrkwiſke pſchedſtejiſcerſtwo do 1. měrza ſjawne woſjewjenje dóſchło njeje, kiž by wotpohlad zyrkwinſkeho khóra, ſo chże zyrkwinſku ſłužbu ſaſtajicź, ſpóſnacź dało. Schtoż nakhwilne wjedniſtwo khóra naſtupa, dha je ſaſtupowacy kantor jako hudźbnik do ſmaty a zyrkwiſke pſchedſtejiſcerſtwo je žebi drje ſwólicź mohło, ſo by jemu ſaſtupjerſtwo ſa wuſtupjenje kantora pſchepodało. Spěſchny rozpad khórowneje wanſteje ſamóſnoſcje ſměje hłubſche pſchicźiny. Zyrkwiſke ſarjadniſtwo jara wobjarnje, ſo ſu wudawanja w poſtejenju měſchczańſkich ſaſtupjerjow byle ſ pſchicźinu njeluboſcźow, na kotrychž zyrkwine organy winu nimaja. Kaž hižo naſpomnichmy, je wobadne ſarjadniſtwo dalſchu ſłužbu zyrkwinſkeho khóra wotpokaſało a měſchczańſkej radźe hižo pſched dleſchim cźaſom ſwój narunanſki plan ſdźełiło.

Se **Zitawy.** Phänomenjke dźěłarnje *Gustava Hillera* w Zitawje ſu wobſamtke, ſo chżeja 27. měrza *nakhwitnjenje* dźěłacz pſchejtacź. Wſchitcy dźěłaczerjo, nětkje 600 muži, nathwilnje dźěło ſłubju. Wſchicźina ma ſo pytacź w hubjenych wobthodnych wobſtejnoſcjach a w tym, ſo ſkaſanki ſłabje pſchikthadźeja. Sarjadniſtwo ſebi myſli, ſo móże ſa krótki cźaſ ſaſo we wjetſchim wobſahu dźěłacź dacź.

* Se **Zitawy.** Jena ſmajojeſtſchich a najſtarſchich maſchinowych dźěłarnjow Hornjeje Łužicy, Gruſchwizez akt. tow. w Olbersdorfje, móżeſche póndźelu ſwjedźeń ſwojeho 70-lětneho wobſtaca wołwjeſcź. Jako jedneru lijer ſałoži Korla Gruſchwiza w lěcze 1856 w małej khěžzy pſchi pucźu nět tak wulku fabriku. Wona bě dołhi cźaſ jenicźka maſchinowa fabrika w Hornjej Łužicy. Po ſmjerći ſałożera w lěcze 1889 pſchewſachu jeho ſynowja Arnoſcht, Korla a Hermann dźěłarnju. Wot lěta 1905 je Arnoſcht Gruſchwiza jenicźki mějicźel. W lěcze 1917 pſchewobrocźi firmu do akcijoweho towaríſtwa.

* Se **Shorjelza.** Cźeſke njeſbože ſ automobilom ſta ſo wutoru pſchipołdnju na dróſy do Seidenberga. Limuſina ſe ſchěſcź wožobami jědźeſche ſ něhdże 50 kilometrowſkej hodźinſkej ſpěſchnoſcźu. Nadobo ſo je ſadneho kola gummijowa wobruczł puſchcźi. S wulkim wotmochom ſo wóſ ſawjercźa a ſo pſchecźiwny a ludźi pod ſobu pohrjeba. Wſchitcy ſo mjenje abo bóle ſranichu. Auto ſo tak cźežy wobſchkodźi, ſo ſměje wobſtejdźeć na 4 000 hriwnow ſchkody, kotraž pak ſo je ſawěſcźenjom naruna. Někotre wožoby dyrbjachu łěkarſku pomoc pytacź.

* Se **Shorjelza.** Na njerozumne ſadźenje ſwjaſa ſo njedźelu w nozy w jenym tudomnym hoſcźeńcu jedyn hóſcź. Hižo trochu ſkurjeny na to ſadźi, ſo by ſwój łóżdeſ likérowe druzinu, kiž ma hoſcźenjaŕ we ſwojej korcźmje, wéſku dźělbu wupije. Wón też ſadźenje dobu. Duzy domoj pak ſo bórzy bjez wědomja ſwojeſy. Sawołany łěkař ſpóſna, ſo je ſo bobjeżeł ſłylnje ſ alkoholom ſajědowſi.

Ze ſuſodnych a dalſich krajow.

* S **Langebrücka.** Tudomny kubłeř Bergmann ſpyta wutoru tydźenja w Ottendorfje ſpójcźenjeju konjow druheho kubłerja ſadźerjeć. Tola wojo jeho ſłubjene do ſiwota ſtorcźi a jeho powali. Wós kubłerjo jeho pſchejědźe. Wbohi ſo tak cźežko rani, ſo hiſchcźe ſamžny dźeń w jenej Drježdźańſkej khorowni wumrě.

* S **Drježdźan.** Njewſchědny podawk, kiž na ſwoju wulkeje ſchkody njenacźini, ſo pjatk popołdnju w Drježdźanach ſta. Nóſt Jězorſkeje a Wokolneje dróhi, hdźež je pſchejo žiwy wobkhad, na jenym woſu bleſcha ſ tłóſtom roſbuchny a 4 metry wyſoka a 120 metrow daloka ſ Marijnej dróhy w powětſkje lećeſche. Mkodej hołzy ſo w prawym cźaſu ſkhilichtej, hewak by jeju bleſcha trjechiła, tleſcej mkodej hołzy bleſchowa granata wczijna mjes nohomaj pſchelecza! S roſbuchnjenjom ſo pohonicź powali a ſo w mjeſnowcźu khětro ſrani, ſo krwawjeſche. Bleſcha bě něhdże 70—80 puntow cźežka a hy, hyć na pſchecźiwnu ſtronu lećzała, na Jězorſkej dróſy cźeſke njeſboże naczinicź mohła.

* S **Drježdźan.** Póndźelu wjecźor na Oſtra-alei pſchi dźiwadle 30lětny montěr ſ jědźazeho woja elektriſkeje dróhowneje żelesnizy ſtoczi a ſo cźežko rani. Jeho dyrbjachu do khorownje bowjeſcź.

Najnowše z cyłeho swěta.

— Schtrowa powěsć wo wjedrje sa jutše hobotu: Powschitkownje hišćeze rjenje, ł lohka žo pomrócžuje, mišlisho.

Němski president ł Hindenburg budże jutrowne dny w hrodże w Großschwulpern pola Gifhorna pschebywaćz.

*

Pruski minister šnutskownych naležnosćow je Werwolfowu skupinu w Cžebornu rozpuschćił. Wojerske bróńje, ł kotrymiž žo jejne zbrojstawy zwuczowachu, ku žo zebrake.

*

W Oberhausenje w Porheinskej je powjas korba, ł kotrejž žo 35 wožobow do hłubiny puschczesche, rozstorhnyk. Korb do hłubiny padże. 7 hórnikow žo pschi tym zarasy. Druhi žo pak cžeło, pak lohko zranichu.

*

Krónowanje južnoslowjanskeho krala smeje žo lětsa kóny augusta. Pschi tutej zwjatocznosći žo italiski kral a president franzowskeje republiki wobdźělitej.

*

Na hłowu bolschewikiskeho „rschesczijanskeho“ marschalla Fengmuhiana, kotryž je po porażenju swojeho wójska do Urgy cžeknył, je žo milijon dollarow wupłahało.

Towarstwowski powěstnik.

Pančicy. „Lipa Serbska“ zmeje njedźelu (bołmončku) wječor 1/28 hodź. dźiwadłowu pruhu. Wot njeje wotwisuje, hač budże so wotmysleny kruch docyła hrać. Trošku wjacy swědomja měli sej naše sobustawy činić a nic cyłe dźěło jenož někotrym přewostajić. Pruhować budu so wšě 4 jednanja. Z dobom je pak też nětko poslednі termin k zamołwjenju za jězbu na „Sokolski kongres“ w Prazy (wot 2.—5. junija). Zarjadnistwo.

Ralbicy. „Lilija“ njespožwa tón tydźeń štwórtk, ale přichodnu njedźelu wječor z dypkom 8 hodź., ale přińdźe wšitcy! M. H.

Ralbicy. „Tow. kat. serb. młodźencow“ w Ralbicach swjeći p. dźelu, 27. junija t. l., swjedźeń poswjećenja noweje ... orhoje. Prosymy wšě čłonow wokolne towarstwa, zo nocheyłe na tutym dnju nješto we swojim towarstwje zarjadować. Předsydstwo.

Slepo. Naše tow. „Swěrnosć“ zmeje sobotu, 27. III., wječor 1/29 hodź. w hosćencu knjeza Bastiana swoju měsačnu zhromadźiznu. Dokelž mamy ważne wuradźowanja, njech wšitcy přińdu. Předsydstwo.

Wrjós. Smy přichodny pjatk, 26. t. m., do Khrósćic přeprošeni. Tam je wječor we 8 hodź. pola Zarjeńkec hłowna zhromadźizna „Khr. Serb. Pčoln.“, hdźež ma so mjez druhim tež wo přihotach za pčoln. wustajeńcu w Khr. jednać. Předsyda.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerʃ w Budyšinje. — Zamołwity za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžnicy. — Za nawěstki: O. Janak w Budyšinje.

Najlěpše cychi, wupjerki
běłe a pisane
trěnja a trěnčka košlace sukna
po poměrnych płaćiznach a we wulkim wubjerku
A. Bokelmann nasl.

Hospodarski rozhlad.

Piatk, 26. nalětnika 1926.

Wežerawiske kursy w Barlinje.

1 Doller	4,195	100 franzowsk. frank.	14,68
1 jendźelski punt	20,39	100 cžeškošł. krónow	12,41
100 šwajc. frankow	80,77	100 nóńk. markow	51,83

Efekty žo wežera na Berlinskej bursy snowa skruczowachu. Wójska pożczońka dyrbjesche swój kurs na 3,77 hr. sa 1000 hr. sniżić.

Produktowe wiki swoju dotalnu krutosć wežera sachowachu njesamdochu. Rožka wo 15 np. sa zentnar dele srały. Pšeńcza a wowsa swoje dotalne płacžiny sachowaschej. Wowsa 5 np. dołu. Wežera płacžesche zentnar

w Lubiju:

pšeńcy 11,50—12,50 hr., rožki 7,30 hr.
hač 7,60 hr., jerjenja nałetnjeho 8 hr.
hač 8,75 hr., wowsa 8—8,40 hriwnow,

w Berlinje

pšeńcy 13,05—13,25 hr., rožki 7,80 hr.
hač 8,05 hr., jerjenja nałetnjeho 8,50
hač 9,65 hr., nałamneho 6,95—7,65 hr.,
wowsa 8,25—8,85 hriwnow,

w termińowym wikowanju:

sa měrz: pšeńcy 13,90 hriwnow,
sa mej: pšeńcy 13,70—13,72 hr., rožki 9,05—9,02 hr., wowsa 9 hr.,
w juliju: pšeńcy 13,65—13,67 hr., rožki 9,27 hr., wowsa 9,10 hr.

Wiki wežera w Lubiju. Butra 1,10—1,55 hr., jeja 11—12 np., kóšrěpa 10 np., běły kał 12 np., cžerwjeny 15 np., morchej 15 np., jědźna łožoda (Spinat) 45—50 np., kolrabi 15—20 np., zybła 15 np., radišći (wałcžk) 20 np., retchej 10 np., cžerwjena rěpa 15 np., selerij 30—40 np., jabłuka 5—40 np., kiłzały kał 10 np., łany wołiji litr 1,80 hr., twaroh 25—40 np., kósłata 75 np., kosaze mjaso 80 np.

Wiki wežera w Khorćebuzu. Butra, 2—2,20 hr., jeja 11—12 np., twaroh 30 np., howjaze mjaso 0,80 hr. hač 1,20 hr., cželaze 1—1,40 hr., skopjaze 1—1,20 hr. šwinjaze 1,10—1,30 hr., šynka płeczina (Schinken) 1,60 hač 2 hr., šuscheny pokč 1,40—1,60 hr., schmalz 1,20 hač 1,60 hr., łany wołiji litr 1,60 hr., hlinj 1,30 hr. hač 1,90 hr., schcežki 0,75—1,20 hr., karpy 1.30 hr. młode hołbje 1—1,10 hr., žiwe kury 2,50—5 hr., khapony 3—6 hr., karnikle 2,30—2,50 hr. sčtuka, morchej 10—15 np., jědźna loboda 50—60 np., cžerwjeny kał 15 np., běły 15—20 np., šolatej kerchł 20—60 np., zybła 15—20 np., běrny zentnar 3 hr., jabłuka 25—60 pjenježkow.

Na šwinjaze wiki w Khorćebuzu wežera schtwórtk běchu pschihnali 1432 prošatow a 170 běhakow. Te płacžachu:

prošata małe 18—24 hr., brěnje 24—30 hr., wulke 30—35 hriwnow,
běhaki małe 35—55 hr., brěnje 55—80 hr., wulke 80—110 hriwnow.

Wiki wežera w Shorjelcu. Butra 1,05—1,15 hr., jeja 9—12 np., jědźna loboda 30—40 np., cžerwjeny kał 12—20 np., běły 10—18 np., morchej 10—15 np., zybła 12—15 np., běrny 3 np., selerij 30—35 np., bowjaze mjaso 0,90—1,20 hr., šwinjaze 1,10—1,30 hr. šmjersle 62—76 np., jabłuka 40—60 np.

Na pschedań.

Kolesa pžołow, 20 a 25 pt. wótka, w Hórzy, T. Schubert.
Krowa do cžehnjenja w Cžornowje 4 pola Kamjenz.
Nadoba kuchinska, trjebana, w Kamjenzu pschi haczenjack cžo. 21.
Wohnischcžo (Herd) w Holeschowje 115.
Loži ł matrazu w Budyschinje, Schulesska haża 411 na lěwo.
Wós běležaży w Budyschinje, Sadnja haża 3 delka na lěwo.
Wrota drjewjane 2,40 cm schěroke, 3 mtr. wyšoke, Měschczanska hapyka w Budyschinje.
Kury 7, kosu dwě blisko kóstalam w Wórzynje 19.
Motor 2 PS. a motorske koło w Budyschinje, Hoschiz haża 25 VI na lěwo.

Sso pytaja:

Jutrowna w Kschidole 4.
Dreněrarjo, Hejduschka w Nakezach.
Pohonc, 16—17-lětny, Glaser we Wjeleczinje, Nowy młyn w Dobrej Wódy pola Lipy.
Holza do domu, Wagnerka we Wjeleczinje cžo. 156 b.

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki, dźenja dop. 3/411 hodź.: Wiki žu něschto pschecželnische pschi měrnym wobchadźe. Tendenza ł waha skruczena.

3/412 hodź. dop.: Kaž pscheđ hodźinu.

Płacžiny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wotjowe žymje po tuni abo 1000 kg, wowaš 100 kg, płacžiny po kolej hriwnje.

	25. 3.	24. 3.		25. 2.	24. 3.
Pšeńcza	261-265	258-263	rauš. wotjowski	14,70	14-14,70
rožka	156-161	158-162	pow. metalka	14 0	14,00
nałet. jerjenjen	170-193	168-192	serabska	25,00	—
nał. jerjenjen	139-153	138-152	běrnjaze knjeh	13-14,10	13-14,00
wowš	165-177	163-174	bunu	20-21,00	20 21,00
kukuriza (Mais)	162	—	wota	26,00	25,50
pšeńcen. muka	32-36,50	33-35,25	tany wotjowski	18-18,40	18-18,60
rjana muka	22-25,00	23-25,75	módre łupiny	12-12,50	12-12,50
pšeničk. wotr.	10 50	10,50	žołte łupiny	14-14,50	14-14,50
rjane wotruby	9.75	9.50	šmo, 50 kg	3,80-3,90	3,40-4,00
rapš	350	340	šmoma, rjana	0,90-1,50	0,75-1,35
lane žymjo	—	—	„ pšenična	0,90-1,40	0,70-1,15
hrochi	23-25,00	22-25,00	„ wowšna	0,90-1,40	0,80-1,30
pjelušchi	20-21,00	20-21,00	„ jeczna	0,85-1,85	0,80-1,25

Płacžiny rěsneho skotu na Drjezdźanskich skotnych wikach.

25. měrza:

— wołow, 16 bykow, 11 jałowzow a kruwow, 1036 cželatow, 146 wowzow, 754 šwinl.

Woły, byki, kruwy a wowzy běchu we wikowanju skabohdła žo wěste płacžiny njepostajichu.

Płacžiny ja

cželata: 2. 85—88, 3. 78—82, 4. 68—74, 5. 39—60;
wowzy: 1. 48—52, 2. 40—44,
šwinje: 1. 76—78, 2. 80—82, 3. 73—75, 4. 60—70.

Hermankowe dny

10% rabata 10% rabata
20% na zymske wěcy. 20% na zymske wěcy.

cyle wurjadnje tunje płaćizny.

w njewšědnje wulkem wubjerku poručam:

cyle modne mužace wobleki (narunanje za zešića po měrje); mužace wobleki, sportne wobleki; suknjane, ševiotowe, česanosuknjane wobleki; najwubjerniše maušestrowe a wolmjanocordowe, sportowe wobleki; wobleki za młodźencow, pacholow, hólcow a dźěći; krute manšestrowe kholowy; dobre krute kožane kholowy; (čorne, brune, módre) jězdnocordowe kholowy; předźenkowe kholowy; mulešske kholowy; breches-kholowy (płatowe manšestrowe a cordowe); lětnje kholowy; čorne a módre kóperowe jaki; lětnje jaki a jakety; lustrowe jakety; čorne, kožane, suknjane jaki; dźěłanske a kalmukowe jaki; kholowy za młodźencow, pacholow a hólcow; kholowy do koleń a stawćikowe kholowy; pisane, smuhate a płatowe kholowy; (la prěnjeje kajkosće) suknjane kholowy; kholowy ze šěrokim žiwotom a zadkom; płatowe, předźenkowe, manšestrowe lacy; dobre žołošowe (inprägnirt) wětrowe jaki (wšěch wulkosćow za muži, pacholow a hólcow); šwedske płašče; mužace płašče, gumijowe płašče atd.

Jenož dobre, kruče sprawne twory! Płaćizny tak tunje hač so mi jenož někak hodźa.

Woldemar Menger w Budyšinje,
na Serbskich hrjebjach 6.
(prjedy A. zwud. Mengerowa.)

Z 42 lět staro znate, kruče solidne a sprawne drasčace specialne wikowafstwo. (Zbytki a wulke zapłaty su z přidawkom cyle darmo.

Położenje płaćenja wotplaćowanje je dowolene

Sofy
matracy
poruča
August Pietsch
w Budyšinje
na Kamjenitej hasy 19
pódla Krony

Ržanu pšeńcnu wowsnu prasowanu **słomu**
kupuje po najwyšših płaćiznach
a **čerwjeny dźećel**
ma na składzu
Rich. Jakob w Budyšinje
na Drjewowych wikach 17
telefon 2137.

Prošu
čisło
2687
jeli maće mały nawěstk do „Serbskich Nowin“.

Vor Fettverlusten schützt der
Alfa-Separator
mit Umlaufzähler D.R.P.
Riesenauswahl
Alfa-Separatoren
Alfa-Butterfertiger
Alfa-Melkmaschinen
1200 erste Preise
Bequeme Ratenzahlung

Oswald Lichmann
hlowny zastupjeř w Budyšinje
na Třěłanskej dróży 42. Telefon 2321.
12měsačne dźěłbne płaćenje
bjez powyšenja płaćiny.
Kóždu sobotu předawam na Žitnych wikach — před muzeom.
K hermanskej steju na Swinj. wikach.

Młoda wysokosnjesena
kruwa
na předań
w Žornosykach 7 pola Bukec.

Rjane tučne jerje a mločnaki
punt po 30 pj. poruča
Ernst Glien, na Zitn. wik. 44.

Kóń ze zrěbcom
je na předań
we Wudworju čo. 3
pola Worklec.

Tworykupowacc towarstwo

služimy ludej!

we Budyšinje z.dr.zw.r.

Tutón dostanu naše sobustawy jenož w **konsumje.**

Hermankowu njedźelu

je naš **hłowny wobkhod na Serbskej hasy,** kaž naš **wosebity wobkhod za rukodźěnje a črijowe twory**

w Budyšinje na Serbskej hasy we zakońskim času **wotewrjeny**

My poskićamy na tutych dnjach wosobje tunjo:

gumijowe mantle	wot 26.—	**hr.** sem
plat za košle	metr wot —.70	**hr.** sem
porchent za košle . . .	metr wot —.50	**hr.** sem
běłosmuhate počehnjenja ⁶/₄ m. 1.60	**hr.** ⁶/₄ m. 2.50	**hr.**
damast . . . ⁶/₄ metr 1.90	**hr.** ⁶/₄ metr 3.—	**hr.**
počehnjenja ⁶/₄ metr 1.—	**hr.** ⁶/₄ metr wot 1.50	**hr.** sem
wupjerki, njepušćomne a njepřepušćomne		
⁶/₄ metr 2.80 **hr.** ⁶/₄ metr 4.40	**hr.** ¹²/₄ metr 5.60	**hr.**
Ložowe plachty	wot 2.50	**hr.** sem
plat za zwjeršne košle .	metr wot —.84	**hr.** sem
šuntka, běłe a pisane	wot —.28	**hr.** sem

Wulki wubjerk črijowych tworow, znaće dobre kajkosće.

Skazanki za tykancy a div. pječiwa chcyli so hač najpozdźišo do pónđele, 23. měrca, w bližšej wotedawarni tworow wotedać.

Předsydstwo.

K Budyšskemu hermankej

při nakupowanju

žonjaceje, mužaceje a dźěćaceje drasty

njech nichtó njezabudźe, so raz wo bohatem wubjerku a płaćiznowej hódnosći mojich wěcow přeswědčić.

Wětrowe jaki za

Wosebite mužace a paholace wobleki wot 35 hač do 95 hriwnow. Wosob. Kovercoaty a pasky, płašće, suknjace wobleki z 1 a 2 porom. kholowow, smuhat. kholowy a breccheske.

Wosebne žonjace mantle ze sukna, wołmja. ripsa a gabard. kaž kovercoaty, woseb. kostumy wot najjednor. hač do najwoseb. sport. kostumow, kostumowych kabatow. Wjedrowe mantle (płašče)

Zymy, muži a dźěći

Woprawdźite bajerske lowdowe mantle.

Njewšědny wubjerk gumijowych mantlow.

Měwam jenož najlěpše družiny a rukuju za to, zo dostanješe něšto šwarne, znamka Continental je najlěpše.

Z dobom poručam tež zošiće po měrje při wulkem składže maćiznow.

Otto Preuss w Budyšinje

Žitna hasa 4 **Měšćel Karl König** Telefon 312

WILHELM **RUDOLPH**

vorm. Heinr. Müller. Kaiserstr. 8

Cacée

k hermankej

derje a tunjo kupować, dha nakuńće sebi swoju potrjebu

drasty za holcy a hólcow

mantlow, drasow, woblekow, klobukow, čapkow

nohajcow / rukajcow / wołmjanych tworow

wšěch družin

štrykow. šakefow, pulowrow, pótnikow, lacow, bluzow

trikotowych spódnich drastow

za žony, mužow a dźěći

košlow, kholowow, jakow, košlowych kholowow, reformskich kholowow, druhich kholowow, spódnich tajkow

krawatow, šórcuchow, šatkow, za céšne dźěći

pola mje.

Krasne dary k jutram. Wulke składy kajkostne twory a jara niske płaćizny.

Połoža Waše kupowanje.

Aeltestes Strumpf-Wall- u. Tricotagenhaus. Grösstes Specialhaus für Mädchen- u. Knabenbekleidung a. Platze.

Róže

Pižmowe róże do zahrod
10 št 3.60 hr. 2 št. 8.50 hr.
na row, přezymske,
10 št. 3.30 hr. 25 št. 8.— hr.
na balkon:
10 št. 4.— hr. 25 št. 9. hr.
wobsadżen u riadkow
10 št. 4.— hr. 25 št. 9.— hr.
k wotrězan u do jstwy:
10 št. 4.— hr. 25 št. 9.— hr.
wijata róžo:
št. 0.60 hr. 10 št. 5.— hr.

Wysoke róże:
wysok krony 1-1½ m st. 2 hr.
„ „ 0,75-1 m št. 1.75 h.

Žurowanske róże:
wysokosć krony: 1.60-2 m
šćuka 3 hr.

Na dobrěrku (Nachnahme) abo doprědka zapłaćenje.

Illustr. lisćina płaćiznow po přeću darmo.

Fa. A. Paulsen
štomowa šula
Kaltenkirchen i. Holst.

Vogtl. gardiny

mtr 45 pj. wumjetske gardiny 3 m Madrasowe gardiny 3.50, tkaniny za vitraže wot 65 pj. sem

Erler, na Zw. Lawskej hasy 10.

Makulaturu

ma na předań

Smolerjec knihićišćerńja

w Budyšinje.

Nowy transport **ranšo-pruskich**

howjadłow

wysokosućelnych, za 4—8 njedź. so ćelacych, dojkow, kaž też jenoćelneho skotu je z dźensnišim tunjo na předań.

E. Matticzk, skótna wikowarńja

w Wětnicy (Wiednitz) Postowa a železniska stacija.

Šokolady, kakawy
čaje

Thams & Garfs

Naše kofeje
su wokřewjenje!

Wěncy spěwow

za serbsku młodosć

5 zešiwkow su zaso na předań

w Serbskej kniharni w Budyšinje.

Kedźbu! K hermankej!

Mašinski cwjern, ručny cwjern,

hišće po jara tunich płaćiznach, kaž wšě

drobne a česakowe twory

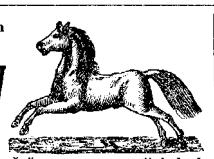
poruča

Eugen Gaitzsch z Drježdźan

při Bohatej wěži. Prošu wobkedźbujće moju firmu.

Nowy transport najlěpšich **młodych**

konjow

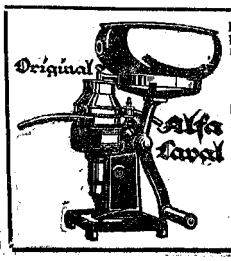
oldenburgskich raršich — friesow a danow, —

jenajke pory a dobre jenopřežne, mam w mojich hródźach, 5 mjeńšinow wot dwórnišća, na wuměnjenje a na předań.

Pawoł Wcls w Budyšinje

konjacy wikowař na Třełanskej drózy.

NB. Z dobom mam wjacy zaměnjenych koni k wotedaću.

podawa hnydom ze składa při 12měsačnem podźělbnem wotpłaćowanju bjez přirażka k płaćiznje. —

Wustajene kóždu sobotu w Budyšinje při Žitnych wikach. —

Na přeće wopytam Was hnydom a předwjedu a rozjasnju Wam.

Hermann Künzel

fabr. ratafskich mašinow w Budestecach

Telefon: Hamt w Budestecach čo. 19.

Konfirmandojo

zakhowajće sebi dopomnjeńku na swój

dopomnjeća hódny dźeń we wobrazu

Płaćizny a wuměnjenja k płaćenju njejsu za nikoho přewysoke

Fotografiski ateljer W. Korneť

w Budyšinje, Gickelsberg 1 b.

Krawaty

překhwapjace nowosće, hobrski wubjerk, nizke płaćizny

J. A. Henoch w Budyšinje

Złoty worjoł, na Hłownych wikach 4

Porjeńšace mydła — parfümy jutrowne dary

walki wubjerk

we

Mydłowem domje Wilhelm Wagner w Budyšinje

na Seminarskej hasy 4 telefon 2066

Serbske poslužnje!

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežuje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 73 **Budyšin — sobotu, 27. měrca 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Narodne mjeńšiny dyrbja loyalni a statej swěrni być.

Sańdźenu łjeđu wotmě němsko-awstriśti ludowy swjasł" sjawnu zhromadźišnu w sali w twarjenju němskostatneho ţejma w Barlinje. Rosprawnik a rěčnik w zhromadźišnje bě dr. Strauß, samolwity redaktor nowiny němskich sozialdemokratow w Częśtoţkowakiej. Wón pschednoschowasche snate a zylemu śmětej swonka Němskeje jako pschehnate stórźby wědomne wudawanja wo podtkóčowanju Němzow w Częśtoţkowakśej.

Po skónčenju jeho rěče wuwi ţo ţiwa rosmołwa. Do njeje sapschimnyschtaj teţ sastupjerjej narodnych mjeńschinow w Němskej. To staj knjes Jan Skala, samolwity redaktor organa narodnych mjeńschinow „Kulturwehr", a knjes Bačewšći, wuţwoleny sastupjeŕ narodnych mjeńschinow w pruskim ţejmje.

Knjes Skala prajesche mjes druhim:

Na skhadźowanych narodnych mjeńschinow w Genfu w oktobru sańdźeneho lěta ţu tam mjenjene wuprajili, so dyrbja narodne mjeńschiny być loyalne temu statej, w kotrymž ţydla. Dyrbiny statej dacź, schtoţ statej ţkuscha. Knjes Skala potom wusběhny, so narodne mjeńschiny w Němskej dawno telko prawow nimaja, kaţ narodne mjeńschiny w Częśtoţkowakiej. W Němskej ţydli 1 milijon 800 000 Wołakow a maja jenoţ 31 pólśtich ludowych schulow. Luţiśa Serbja nimaja ţapta ţerbśtich schulow, jenoţ w Sakśej śmědźa ţo ţerbśke dźěći tydźenśkţy 3 hodźiny w maćerńej rěči rosmučowacź. Frisojo nimaja ţapta ţanych prawow narodnych mjeńschin.

Sapóţkanţ Bačewšći praji, so njesastupuje w pruskim ţejmje jenoţ pólśke mjeńschiny ale teţ Danow, luţiśkich Serbow, Litwinow a Frisow. Dale wupraji throbkoścź rosprawnika dr. Strauţa ţwoje wobdźiwanje. Bačewšći dopomni na to, so je psched létom jenoţ w dowěrliwym ţnadnym kruhu w Pólśkej porěčał a hiţo ţu jeho dla krajneje pscheradny wobstorźili. Je-li pak dr. Strauß jako sastupjeŕ narodnych mjeńschinow w Częśtoţkowakśej tu praji, so tamna němśka narodna mjeńschina ţo ţajmuje wo pschidobne politiśke ţwonkne wutworjenje němskeje republiki, ţebi myślł, so je dr. Strauß pschedaloko schoł. **Nar. mjeńschina dyrbi ţo jako ţtaćanka (Staatsbürger-in) ţaćuwacź. Loyalnoścź je prěnja winowatoścź mjeńschiny.** W mjenje narodnych mjeńschinow Němskeje móţu prajicź, so njeśu pschiwiśowarjo kulturneje awtonomije, pschetoţ kulturna awtonomija je ţ dobrom ţesamtkanje (Einkapselung) mjeńschiny, ţo cźujazeje **jako zuţy pschedmjet** w ţtaćach. **Mjeńschiny nochcedźa je zuţym pschedmjetom być, wone ţadaja ţpěchowanje ţe ţtrony ţtata."**

Tak ţtaj rěčałoj ţamolwitaj ţaśtupcaj ţwjaśka narodnych mjeńschinow w němśkej republizy. Tutemu ţwjaśkej pschihtluschamy teţ my na narodnym ţakładze ţorganiśowani Serbjo. Tule politiku ţmy ţaśtupowali w Genfu a ţmy tutym nahladam tam k dobryću dopomhali.

A tola je hamtśi hejtman dr. Jungmann ţa nuţne měł, naśche wobdźělenje na ţkhadźowanju w Genfu „wuhanjenje Němzowtwa" mjenowacź a to hiśchcze we połnej kaţłoći, hamtśeje wośoby na ţjawnym połedźenju wokrjeţneho wuběrka.

Rěcze, dźerţane we ţaśtej ţynodźe ţ pschiležnoścu wuradźowanja wo połtajenju ephorije ţerbśko-němśkich a němśko-ţerbśtich wośadow, wośeţe tu je ţtrony tajneho zyrkw. radź. Rojenkranza ma drje ţababjene, ale tola doścź ţrośumlime dwěle, ţo ţmy my ţwoje narodnoścze ţebi wědomni Ţerbjo njelojalni a njeţwěrni ţwojemu ţtatej. Wiśhe tele poroki ţ najwjetśim dorasom jako woprawdźitoścźi njewotpowjedawaje wotpokaţujemy. Proţmy naśche knjeţeţtwo naţ ţtónčnje pśched tajkimi porokami ţe ţtrony hamtśich wośobow ţchtitacź. Mamy prawo na tajki ţchtit, kaţ kóţdy druhi ţtaćan němśkeje republiki.

Što praji k temu zamołwity minister dr. Stresemann?

Michałk je ţiwnoţcźeŕ we Wilhelmojzach pola Klětzeho. Wón ma wobdarjeneho ţynna. Tón lětţa ludowu ţchulu w Krinaczach wukhodźi. Po radźe knjeza wučerja a wośadneho knjeza faraŕja chţyśche jeho dacź na wučerśtwo wuwuczicź, ţo by něhdy mohł jako ţerbśti wučeŕ ţwojemu ludej ţłužicź. Tohodla pschipowědźi jeho *na ţeminar do Rychbacha (Reichenbach O./L.).* Michałkowy ţym tele dny pruhowanje wobśta. Ale ţtudijowy direktor dr. Bodde jeho wotpokaśa ţe ţłowami: **„Michałk kann unter keinen Umţtänden aufgenommen werden, da er Wende iţt."** Knjes Michałk je ţwólniwy ţ pokaznym dorasom ţwoje czeţćejdoţtojnoje wośoby wěrnoţcź tutoho podawka pśched ţnym ţwětom ţaśtupowacź.

Tu je ţo pjecźa jena wośoba mjenujuca direktor dr. Bodde k ţystemej ţjawnje wušna, kotryž ţo dawno a hiţo pschećiwo Sserbam ţbadźeny nakoţuje, ţo Sserbja njebychu měli ani wučerjow ani duchownych ţnjła ţanych duchownych wjednikow. Niţ prochniwoţcź Sserbowţtwa ţawinuje, ţo naścha maćerna rěcź ţo wośebje we Pruśkej poţhubjuje, ale tutón ţaniećanţy ţystem. Wobroczamy ţo na knjeţeŕtwo republiki, ţo by ţtónčnje ţwojim podśtajenym inţtanţam ţwoju wolu nanuţowała. Je dha pruśki ţchulśki direktor wjacy, hacź ţamolwity minister němśkeje republiki?

Sakski sejm.

Pśchi ţpoczońku ţchtwórtkowśkeho połedźenja ţo najprjedy **minister ţnutśkownych naleţnoścow Müller** ţłowa jimasche, ţo by ţłědowace wośjewił:

Chţył ţdźěcź, ţchtoţ budźe ţejm wośebje ţajimowacź. Hdyž je nimśki preţident ţ Hindenburg Lipźanśku nacźu 2. měrca wopytał, je ţo 300 **Lipźanţkich a ţwonkownych policajţkich ţaţtojnikow pohoţćilo a potom ţtorhnyło.** Hacź runje ju ţo khori hiţo blizźi dźeń wulkěkowali, a hacź runje njeţbu po ţtrowoţći ţchkodowali, na knjeţeŕtwo ţa nuţne, ţejmej hiţo nětkole wo tym wědomoţcź dacź. Pśchi tym je ţo wupokaśało, ţo jěźe njeţbu ţkaţene byłe. Poradźiło je ţo, jwěśicź, ţo je ţo **bo jědţowu ţydlazy krědł ţměchał.** (Ţtuţchćeze, ţłuţchćeze!) Blizźi dźeń ţu policajţţy ţaţtojniţy ţaţo mohli ţwoju ţłužbu ţaţtawacź. Winik hišcźe njeje znaty. Knjeţeŕtwo je na jeho wutkźenje wjeţtse nyto wuţtajiło. Dalţche pschepytanje dopokaże, hacź ţo wo khłoţtajomny cźin ţ politiţtich pśchećinow jedna.

Dlěţka debatta ţo wo wotbywajonuny dujowy porjad roswi. Pśchedbydźiwo namjetowaţche, ţo by ţo **wo namjecze ţozialdemokratow lěwizy na rozpuţchćenje ţejma** psched naprawami ţa wobśtaranje ţkładnoścze ţ dźěłu ţa dźełonjemjerjow jednako. To naţtorkţ k dalţchim namjetam da. Sozialdemokrat wjeţchimy **Beihţe** namjetowaţche, ţo by ţo wo rozpuţchćeńśkim namjecze na pśchinit mjeţtnje jednako. Pśchećiwo tomu ţozialdemokrat lěwizy **Edel** rěcźeśche. Sseţm wobţamknuły, wo **namjecze na rozpuţchćenje na pśchinit mjeţtnje jednacź.**

Sozialdemokrat lěwizy **Liebmann** ţejmej porokowaţche, ţo njeje nadawki najwěśćeje muţy dopjelnił. S wobţamknjenjemi, kotrejž ţu ţo we wubjerku ţ naprawam w ţajimje dźełonjemjerjow pschijśe, je ţejm dopokaţał, ţo nima prawo, dale wobśtajecź. Teţ knjeţeŕtwo je ţo jako njehmane wupokaţało, ţo by w cźaţu muţy ţwoju winowatoścź dopjelniło. Tohodla ţmy namjetnyli, **ţejm rozpuţchćicź.** Se rozpuţchćenjom dźeţmy teţ politiţku jaţnoścź dacź, kotraž je w Sakśej trěbna. Namjetnjemy, wo rozpuţchćeńśkim namjecze hnydom dojednacź.

Po dźeţchim wuměćowanju ţo rozpuţchćeńśli namjet pschi wothłoţowanju po mjenje je 60 **pschećiwo 27 hłoţam wotpokaţa.**

Na to ţo wo **naprawach w ţajimje dźełonjemjerjow** wuradźowaţche. Knjeţeŕtwo namjetowaţche, **ţtatne ţkaţanki pschepodacź a dwaj milijonaj hriwnow gmejnam pożejcź,** ţo **mohłe dźełonjemjerjam dźěło ţaradźicź.** Po dalţchich knjeţeŕţtwowych namjetach, dyrbjał ţakki ţtat dźěł rukowańkeho podźěła pschi wuwoţu ruvrow do Rukseje pschewjacź a ţa dotwarjenje ţeleźniţy Worzyn—Eilenburg pożćonku pschiţwolicź. Sozialdemokratiśki namjet ţadaţche, 10 milijonow hriwnow ţa nuţowe dźěło a 10 milijonow hriwnow k podpjeranju nuţujcerjejzyny nakoţicź.

Hdyž bě kommunist Lieberasch wjetśe ţummy ţa dźełonjemjerjow ţadał, ţo ţ pschikładowańśkeje tribuny ţawoła: „Bójeţe, ţchtoţ nětko pschińdźe, němy!" Teţ druhi wopytarjo ţ tribuny do połedźerńe dele wołachu. Hdyž městorţ-preţident porněcź, tribunu wupróţdnicź, wulki hołk na njej naţta. To **połedźerńe wołachu: „Pschecrabuţy!"**, Bojaţtne pśby!", „S wami hiţo wotţlicźimy!", „Płacźimy tola dawki a ţejm wudźeržujeny!" Mjes tym ţo wopytarjo na ţapółkanţow wudma wołachu, ţo tribuna wupróţdni.

Połoţonka ţa dotwarjenje ţeleźniţy Wurzen-Eilenburg a 10 milijonow jako rukowańśli podźěł ţakkeho ţtata ţa wuwoţ ţworow do Ruśkeje ţo pschihłowolichu, tehorunja ţo knjeţeŕţtwowy namjet pschija, ţo ţmědźa ţo majoratne kubła ţ hypothekami poczejcź.

Wubjerk němskeho sejma žada, zo by so wothłosowanje wo wuswobjenju wjerchow pospěšiło.

Wubjerk němśkeho ţejma ţ wuţwobjenju wjerchow je prawidła ţa pschewidźenje ludoweho wothłoţowanja ţestajał. S parlamentneje ţtrony bě ţo idźeliło, ţo chze knjeţeŕtwo wuradźenje němśkeho ţejma wot ţpoczatk junija hač do ţeptembra woiţtorcźicź. To by ţo wubjerkowym měnjenju rěkało, ţo ţo namjet na wuţwobjenje wjerchow do lěcźnych próţdninow němśkeho ţejmej njepschedpołoţi, a ţo ţo ludowe wothłoţowanje hacź do naţtupny ţadli. Wubjerk je ţo tohodla pola knjeţeŕtwa wobcźował a ţada, ţo by ţo namjet po możnoţći bórţy ţejmej pschedpołoţił. Ludowe wothłoţowanje ma ţo hišcźe do lěcźnych próţdninow pschewjeźcź.

Wotmyslany attentat na ministrow Külca a Severinga.

Wo ţajeţu młodeho cźłowjeka w Morawśkej Woţtrawje w Cźechach ţo powě, ţo 26 lětny ţajaty Gruschczyk rěka a ţo je ţo we Wróţtławju narodźił. Cźeţkoţłowakka policija jeho ţaja, dokeľ bě bjes puczowańśkeho paţa njeju pschekrocził. Pśchi pschleţwyschenju na policiji je ţo wón wuţnał, ţo organizaţiji Consul pschiţłuschka. Jemu a jenemu druhemu ţobuţtawej je ţo porucziło, ministrow Külca a Severinga ţ revolwerowym attentatom morićź. We Wróţtławju dyrbjeschtaj woţt diweju druheju ţobuţtawow organizaţije wójţkowaj revolwaj dotraćź. Dokeľ wobdźělnił ţ Westfalśkeje njeje k ţkaţanemu rosrěčeńju do Leobţchütz pschiţchoł, je Gruschczyk wjednikej organizaţije we Wróţtławju liţt napiţał, kotryž pak je ţhubił, pschedy hacź je jón na póţtu wotedał. Sţo bojo, ţo wobaj jeho ţhubjeny liţt pschećeradźiłej, je ţo wón do Morawśkeje Woţtrawy podał, ţo by woţt tam dale do Madźarśkeje puczował. We Morawśkej Woţtrawje ţu jeho ţajeli, dokeľ njeje ţanych legitimaciskich papjerow pschi ţebi měł.

Brasilska hroţy, ţo budźe ţnowa pschećiwo pschijeću Němskeje do Ţwjaţka Ludow hłoţowacź.

Brasilśke knjeţeŕţtwo je ţo ţ rozprawu jendźelśkeho ministra Chamberlaina w jendźelśkim parlamenće rosńoriło, ţo kotrymž měcźa jenoţ Schpanilśka ţtajne Radźiny ţydło dośtacź, niţ pak Brasilśka. Brasilśke knjeţeŕtwo je tohodla pschihotowdźiło, ţo budźe naţtupnu na konferenzy Ţwjaţka Ludow ţnowa pschećiwo pschijeću Němskeje hłoţowacź, jeli ţo pódła Němskeje teţ Brasilśka Radźine ţydła njedoţtanje.

Nowy dawkowy kompromis.

Po wobcźežnym jednanju knjeţeŕţtwowych ţtronow ţe němśkonazionalnymi, ţozialdemokratami a hţpodaŕţtwowym ţjednoczenjom wo nowym dawkowym planu je ţo pschedběţne dojednanje dośpiło. Sozialdemokratiśo a hţpodaŕţtwowe ţjednoczenje ţu rjekli, ţo budźa jemu pschihłowacź. Němśkonazionalni njeţbu ţo hišcźeze roţţudźili.

Nowy kompromiţ ţo najpriódy wobrotowemu dawku w pschemjenjenej wyţkoţći 0,75 prozenta dźerţi.

Snišenje dawka na wobydlenje khěţow je ţa pschichod wotmyślene. To dyrbi ţo w pschedńoţty nětkole ţ tym wuprajicź, ţo ţmě ţo powyschenje podruţnišćeho pjenjeza pśches 100 prozentow měroweje ţadźby hakle wot 1. hapreleje 1927 ţtaćź.

Luxuţowy dawk ma ţo wotţtronicź a ţamoţenjowy dawk na małe ţamoţenja ţo ţnišicź. Jeli ţo pak ţamoţenjowy dawk 400 milijonow njewunijeje, dyrbja ţo pschihrožki bracź.

Winowy dawk ţo wotţtroni. Wţ naţtupanju dawka na pěnjaze wino (ţekt) ţo wot 1. julija 1926 banderolny dawk ţawjedźe, kotryž nětdźe 1 hriwni na bleschu wuczinja.

Ţeţelowy dawk wotpadnje. Powyschenje piwowego dawka ţo hakle 1. januara 1927 ţawjedźe.

Dale dyrbi ţo reţoluzija pschijeć, po kotrejž ma ţo pschichodnje ţokorowy dawk ţnižicź, jeli ţo ţo wuţadwjena ţunta

ma ſ lépſchim wuſtworjenjom palenzowſkeho monopola wuſmacj hodſt.

Pólſke ſkotowe zło pſchecžiwo němſkim tworam.

Pólſke knjeſerſtwo ſtejnje ſakonjowy naczisk pſchedpoloži, po kotrymž ma ſo zło na němſke twory po ſkotowej hódnoſczi wobliczicž. Pólſka industrija dyrbi ſo na tajke waſchnje pſched wukrajnej konkurrenzu a woſebje pſched **pſchepłahowanjom ſ němſkimi twormi ſchikacz.** Wocakuje ſo, ſo budže jejm wobliczenju po ſkotowej hódnoſczi pſchihłosowacz.

W Katowizach kommunistow ſajeli.

Policija w Katowizach je 12 zobuſtawow kommunistiſkeje centrale w Hornjej Schleſyſkej ſajała, mjes nimi dwaju wotpółſkanzow kommunistiſkeho zentralneho komiteja ſe Warſchawy, kotrajž agitaziju w Hornjej Schleſyſkej wodžiſchtaj. Kommunistojo w Hornjej Schleſyſkej ſu w poſledním czaſu žiwu dźeławoſcz woſebje mjes dźełorjenjemježerjemi roswili.

Ninčič po jutrach do Londona pojědže.

Po powěſczi ſ Belgrada je Ninczicz w Pariſu ſ franzowſkim knjeſerſtwom wo to jednał, ſo by Južnoſłowjanſka ſ pośrědniſtwom Franzowſkeje zwobodne paßmo w Sſolunſkim pſchiſtawje a ſarjadniſtwo żelezniſzy Dźewdjeliſ-Sſoluń, kotrajž Južnoſłowjanſku ſe Sſolunjom ſwiſanje, **do ruki doſtawa.** To je ſ praktiſkim podawkom Ninczicžoweho puczowanja do Pariſa było. Politiſzy hiſchcze dale ſahaje je, ſo **Južnoſłowjanſka na bok Franzowſkeje ſtupi, a ſo ſ teho žo italſko-franzowſko-južnoſłowjanſka zhromadnoſcz ſajimow wutwori.** W hapreli, dwě njedźeli po jutrach Ninczicž do Londona pojědže. Sſo domoj wróczejo drje wón w Prahu a Winje ſaſtanje.

Rozprawa ſwonkowneho miniſtra Ninczicža w ſtupſchtinje.

Swonkowny miniſter Ninczicž je w ſtejnje wo ſwonkownej politiju Južnoſłowjanſkeje rozprawił. Na Locarnſki pakt pokaſawſchi wón wuſpołožny, ſo je južnoſłowjanſke knjeſerſtwo ſ měrnym duchom napjelnjene. Miniſter praji, ſo ſu ſtyki k Italiſkej a Franzowſkej dale pſchecželne. Jeho njedawne puczowanje je dyrbjało měrne ſtyki a internazionalnu ſolidarnoſcz w Europje ſkrucžicz. Poměry k Grichiſkej dyrbja ſo po Locarnſkim duchu wuprawicz. Na prózowanja Jendźelſkeje, ſo by ſo měr w Europje zakhował, Južnoſłowjanſka ſ dowěrjenjom ſhladuje. Miniſter do prédka widži, ſo ſo poměr k Němſkej połepſcha. Teſ pſchi jednanju ſ Vatikanom dobra wola wobeju ſtronow woczakowacz da, ſo ſo njerozſudźene praſchenja bórſy rosrižaju.

Kónc kommunistiſkeho knjeżerſtwa w Kantonje.

Po powěſczach ſ Kantona, kotrež pak hiſchcze njeſtu potwjerdżene, je general **Czjang-Kaiſchek,** hłowny roſkaſowar „czerwjeneho wójſka" w Kantonje, ſo pſched krótkim ſe ſwojim knjeſerſtwom roſkorił. Dwójzy hłowny kwartěr kommunistiſkeho knjeſerſtwa w Kantonje nadpadowſchi je wón roſkudnu krocžel czinił a dotalne Kantonſke knjeſerſtwo powrócził. Czjan Kaiſchek, kotrež je ſo ſ generalom Wupeifuom ſwjaſał, je pjeża wſchě ſobuſtawy dotalneho knjeſerſtwa a druhich wjednikow kommunistow, mjes nimi też wjetſchu liczbu Ruſow ſajał. Offizialny ruſki radźicžel Kantoniſkeho knjeſerſtwa, Borodin, pak w tu khwilu we Pekingu pſchebywa. Po powěſczach, kotrež ſu wukrajni konſulojo w Pekingu ſ Kantona dóſtali, ſu ſo hižo nětkoſi ſe 144 ruſkich radźicželow, kotříž wot wſcheho ſpodatka Kantoniſke knjeſerſtwo wodžachu, ſ Kantona wotwjedli. Woſebje je ſo pjeża w Kantonje wo ſtwarjenje „czerwjenych kadettow" wojowało. Pſchi tym ſu pjeża kommunistojo czejſto ſchkodowali. Wjele Ruſow ſu morili.

Do **Londona** je 25. měrza **Hłědowaza powěſcz** doſchła: Kaž ſo ſ Hongkonga powě, Kantoniſki woſerſki gouverneur Czjang Kaiſchek pſchecžiwo wſchitkim bolſchewiſtiſkim elementam ſakrocžuje. Někotrych ruſkich offiſzerow ſu ſajeli a ſtaſeliſi. Pod gouvernementowym wliwom na ſo bliſche dny nowe knjeſerſtwo poſtajicz.

*

S podawkami w Kantonje je ſo po ſpacžu pſchewrót w Chinje dospołnje pſchewjedł. Mjes tym ſo dotal chineſke knjeſerſtwo w Pekingu jara ſylnje a połoniſke knjeſerſtwo w Kantonje dospołnje pod ruſkim wliwom ſtejeſche, ſtaj antikommunistiſkaj marſchallaj Wupeifu a Czangſolin w poſledním czaſu w połnocnej Chinje kommuniſtiſke wójſko ſbiłoj. Ruſke bolſchewiſke knjeſerſtwo je w Kantonje ſwoje hłowne ſepjerarniſchczo ſhubiło, kaž je ſo to hižo prjedy ſ poražejom Fengwuſhjana w połnocnej Chinje ſtało.

*

Powěſcze wo powróczenju kommunistiſkeho knjeſerſtwa w Kantonje doſtawaſchi, je bolſchewiſke knjeſerſtwo w Moſkwje we wurjadnym poſedżenju wobſamkło, Radeka jako emiſara do Kantona póſłacz. Moſkowſke nowiny połoženje w Kantonje jako jara khutne wobhładuja a pſchiſnawaju, ſo wliw bolſchewiſtiſkeho w Kantonje ſańdże, jeli ſo bolſchewiſke knjeſerſtwo hnydom njeſakrocži.

Roſſudna bitwa wo Peking.

Generalaj Lucžunglin a Mingczjung nětkole ſhromadnje nad ſbitym kommunistiſkim wójſkom, kotrež je ſo ſ Tientſina wuhnało; roſkaſujetaj. Lucžunglin je ſebi wotmyſlił, krajinu nětżże 30 kilometrow ſ połodnja Pekinga ſa wojowniſchczo roſſudneje bitwy wuſwoliecz. S wſchěm khwatkom ſo tam tžélne hrjebje wuſzynjuja a ſo nahotowa twarja. S knjeſerſtwoweje ſtrony ſo wudawa, ſo budże ſo Peking ſe wſchěmi mozami ſakhacz. Lucžunglinowi njiſchi wjedniży pak ſo intenmu planej pſchecžiwjeja.

Albert Rager fotograf. atelej **w Kamjencu**

na rańſoj dróży Telefon čo. 239 na rańſej dróży

podawa Wam najlěpše fotografije kóždeje družiny we wobkhodže a zwonka wobkhoda

Skazanki za fotografowanja přijimuje zwonka wobkhoda za mjo tež knjez frizěr Jupt w Pančicach

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu, 27. nalětnika.
Jana Damaščanskeho.

1883 wuswjeći so naš basnik Jakub Ćišinski za měšnika. —
1880 założi so we Maćicy Serbskej „Delnjołužiski wotrjad".
† 1874 w Pizy w Italskej Wotrowski farař Jakub Wels, přebywaše khorosće dla wot 1869 sem zwjetša w Swicy a w Italiji. Tu pak njejo na swój ćichi Wotrow pozdał. Słuša do wulkich dobročelow swojeje wosady. —
† 1924 Rakečanski farař Korla Božidar Křižan, syn serbskeju staršeju, přećelny a swórny, přezalbe za swoju swójbu a swój serbski lud. —

Sto wući ludowa mudrosć
Hdyž je kócka wotešła, myše po jstwje rejwaja.

Njedźelu, 28. nalětnika.
Palmarum — Bołmonćka.

1921 serbski koncert w Drježdżanach pod nawjedowanjom Bjarnata Krawca.
* 1592 w Niwnicy na Morawje poſledni biskop morawskich bratrow Amos Komensky, wulki myſleř a paedagog, wo kotremž je naš Radyserbjany epigram spěſnił:

Je Słowjan Amos Komensky
Kaž kral mjez paedagogami. —

Komensky běše žedźak, muž žedźenja. Haž ſmjerće we wyſokej ſtarobje dyrbješe wón ſwoje přebywać, ſo žedźo za ſwojej horco lubowanej mizu; jeho paedagogiſke dźěła ſu žedźenje za dobnym człowjeſtwom; jeho nabožna duša ſo ze žedźenjom za Bohom — „Labyrinth ſwěta" „Unum necessarienu" ſtej podobnje bohatej kaž „Krocženje ze Khrystusom". — Jako Cěſa parlament wotowrichu, ſta ſo to z tym, zo jich ſidenta Domaš Masaryk zawoſtajeno wotkaz Komenskeho předčita. — Zawěſće ſtawizniſki dawk! — Znaja naši zdźěłani Serbja ſpisy Komenskeho? — Snano Unum necessarienu? —

Přiſłowo praji:

Najrjeńſi kał, kiž je pospał.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź barometer 735, hygrometer —1½, thermometer we dwór +13. — Dźenja rano we 8 hodź. barometer 734, hygrometer +2, thermometer w nozy +4. Wuhlady na njeſtajne wjedrje Mórno, ſo ſo deſchćenje. — Po dwójcoh dnjach lubjeneho wjedra ſaduwa ſ dołheho ranja ſaſo jěry wětr. Wjedrajne ſtajachu nam tola mile wjedro. Pſchećož wjeſra rano wyſchina wot Schwjedſkeje hacž do Ruſkeje ſahaſche. Ale wot wječora dobywaſche ſo nižina ſ milym a bóle mačzatym wjedrom ſ nam. Schkleńca je tehorunja něſchto na hroſne ſtupiła. — Jutſe njedźelu Palmarum hłóncžko 5,48 hodź. ſchadża a ſo 6,24 hodź. khowa. Mačzatk ſchadża na wječor ſo 5,19 hodź. a ſo rano 5,55 hodź. khowa.

— **Serbski koncert 7. jutrownika w Krónje we Budyšinje.** Prěnjoraznje ſteji na programje ſerbſkeho koncerta też **melodram.** To je hudźbnoréčna ſtwórba. Hudźba rysuje we wulkich ſmuhach hłownu myſl pěſnje, pak zaćuwanje poetiſkeho wobſaha připrawjo, pak dale napředżo, hač ſłowo to zamóże. Češki komponiſt Zdeněk Fibich je melodramy po ſłowach J. Vrchlického napiſał, kiž cyły wječor wupjelnja. Poſłuchał, kiž tutu druźinu wumělſtwa hiſće njeznaje, budże překwapjeny mile a njelubje — cyle po ſwojej hudźbnej a aeſthetiſkej zdźěłanoſći. Hdyž pak ſo k hudźbje zwonjacy a wotměnjacy organ přidruži, kaž jón knjeżna Měrana Lešawio ma, budże zaćiſć wěſce ſylny. Poſkića ſo J. Ćišinſkeho: „Són na Lubinje" a „Při kwaſu". Hudźba je wot Bjarnata Krawca k tomu hakle nětkole cyle nowa złożena.

— **Jutry ſo bliža!** tuž do ſpěcha a barbjenjom wumjelſkich jutrownych jeji za ſerbſki muſej. Čas k wotedaću ſo podléši hač do jutrowneje ſoboty 3. jutrownika. Wjerab, muſejownik,
pódla S. muſeja w Serb. Domje.

— **Měſtno přenjeſeho duchownjeho w Budyſchinje ſo wupiſało.** Měſchćanſka rada jako kollatorka wyſchnoſći piſche: Prěnje farſke měſtno pſchi hłownej a Pětrowſkej farſkej žyrkwi ma ſo bórſy wobſadźicz. Mjezyčaſ tehoſ měſtna budże ſo, hdyž nowa zyrkwina inſtalowa do nowy ſtupi, najſterje ſa ſuperintendenta Budyſchſkeje ephorije pomjenowacz.

— **Maſkym rentnarjam** wuplaczuje ſo podpjera ſa měſaz hapreljo hižo wutoru 30. měrza 1926 na měſchćanſkej hłownej pokładni. S techniſkich winow poſłanje ſo pak jenjeſły jenoż tutón dźeń wuplaczuja. Schtož poſdźiſcho pſchińdże, niczo njedoſtanje. Je pak dowoleny, jeli něchtó ſam pſchińcz njemóże, ſo druhe wobſoby po jenjeſły pójſczeże, kotrymž piſonimu połnomóz ſobu da.

— **25 létny dźełowy jubilej.** Pola Weigangez mójeſcha pjatk ſaſo ſwérny ſobuſtawſkaczeř na 25 létnu dźełarowſku wróczo ſhladowacz. Je to kamjenjecziſchczeřſki maſchinſki miſchtr knjez Maks Salomo. S teſe pſchiczinu bě dźełarſke měſtno tjenje ſe kwětkami a pleczidłami wupyſchene. Knjez Salomo doſta wot firmy jenjeſły dar a diplom. Też jeho ſobuſtawſkaczerjo a ſobuſtawſkaczeřki jeho ſ wulkim

Khodojty.

Prěnjotny roman wot Ilſana.

7] (Pokračowanje.)

Kajkaž bě Rebeka wloſała bźeſche hnydom wou a wokaſche Jakuba a praji jemu, ſchtož bě Tateleben porucził. Baruch pak dźěſche do połdanſkeje ſwiczki, hdyž ſo na ſtary rjenje wurěſany, ſ łoju wobezehnjeny ſtoł pſchi pißańſkim blidźe, wuczahny ſ kapby kožanu mółčeń ſ rjenjeſłomaj ſwjaſanu; na nimaj běſchtej kluczej pſchiwjaſanej. S jenym wotſamkny Baruch potajny kaſchczik w blidźe a Rabbjeſche do kaſcheżika, hdźež bě wjele ſe ſtotym napjelnjenych rólkow, někotre nowe ſe ſtotym napjelnjene rólki, kotrež ſ mółčenje bjerjeſche. Potom wottamkny ſ druhim kluczom, kiž pſchi mółčeni mějeſche, ſaſo druhi kaſchczik a wſa ſ njeho wulku do ſwinjazeje koże ſwjaſanu knihu a ſapiſa tam dołſnikow, kotříž běchu jemu ſapkaczili. Bě prjedy hacž bě Skaliczanſkemu knjeſej pſchiſchoł, duzy po pjenjeſy pola někotrych dołſnikow pobył a pjenjeſy też doſtał.

Baruch poczinjeſche ſo ſtajnje jako khudy muzik, mějeſche pak ſkota ſ hromadami. Ani žiđja njeuwědżachu, kelko ma. Wón bě mudry, wupoczkowaſche pjenjeſy ſa lichowanſku dań, tola běſche pſchi tym roſumny, ſo pſchewjele njezdźabaſche, kaž to huſto druhy žiđja činjachu a pſchinjeſechu tak człowjeka bórzy we wiſcho. Baruch mějeſche ſaſadu: Kokoſchku, kotraž ſkote putki lehnje, njeſmě człowjek ſarſkacz, ale dyrbi ſebi ju dźerżeć, ſo by pſchěcžo wjazy wuzikła ſ njeje ſtajnyh. A to wón derje roſumjeſche, pſchi tym pak njezdźabaſche.

Wón lubowaſche doma měrne žiwjenje, ſe žiwojimi dźěcźimi hrajkaſche a ſwojej Rebeju hołdowaſche a dopjelni ji kóžde pſchecže, kotrež jej ſ wocžow widżeſche. Rebeka pak cżeſcžowaſche ſwojeho muża, bě na njeho horda, dokelž bě najnahladniſchi muż pola žiđow w Budyſchinje a bě jemu ſ žyżej wutrobu poddata. Baruch, hdyž bě ſe žiwojimi ſapikami hotowy a wſchitko ſaſo ſeſamkat, ſawoła Rebeku.

„Luba Rebeka, nětko ſo ſhotuj, wſmi make dźěcźi ſobu, wjetſche móża ſo wonka wuběhowacz a dźi k ſwojej ſotſe na wopyt. Wěſch, ſo mam poſedżenje; ſa hodźinu mójeſch ſo ſaſo wróczicž."

Hdyž bě Rebeak woteſchła, pſchińdżechu pſcheproſcheni. Baruch jich powita. Na to ſamkny tžéżne durje a wſchitcy dźěchu do połdanſkeje ſtwy a roſmołwjachu ſo we hebrejſkej rěcži. Baruch rjekny: „Lubi bratſja! Ssym waš k ſebi ſwołał, ſo bychcże mi pomhali we ważnej nałeżnoſcži. Wěſcze, ſchto je nan Ericha ſe Skaliz mojemu njewbohemu nanej Jakej naczinił. Naſch nan bórzy na ſcżěhowkach njeczłowjeſcheho krjudowanja wumrě a njemóżeſche ſo wjazy wjeczicz. Ja pak ſym jemu na ſmjertnym ložu pſchiſażał, ſo ja knjeſej nad Skaliżami a jeho potomſtwu žiđom krócz hóršche naczinju hacž ton naſchemu nanej. Stareho knjeża ſe Skaliż a jeho ſonu wotſtronich ſ jědom; pſchi tym bě mi ſtužobna pomozna. Ale ſ tym, mjenju, njeje moja pſchiſażaha dopjelnjena. Mam naſcheho nana wjeczicz też na jeho potomſtwu. A dźenja ſym tak daloko. Jeho pożadoſcż ſa ſkotom a ſa mjaſanymi łiſchtami, kotrež ſym dołſi cżaż pſchezo bóle w nim ſpodżiwał, je jeho pohnuła, ſo dże ſo Boha wotrjez a djabołej ſo ſapiſaczż. Tohodla pſchińdże dźenja w nozy ſ hłěchże pjeczami ſ naſcheho ſwjatka, ſo bychmy jeho dowjedli do naſcheje ſhromadźiny a tam jeho djabołej pſchepodali."

S cżicha běchu wſchitcy na Baruchu poſłuchali. Najprjedy mjelczachu. Słónczinje poczа Levi: „Wěż tho ſo mi ſtrafchna być. Mój ſtużobnik mi powědaſche, ſo ſu gojim pſcheczeſtwo nan ſaſo jara roſhorjeni, dokelž ſu žiđża, kaž praja, jedneho hółcża w Regensburgu kradnyli a jeho pſchijězowali. Też druhe wěżki roſnoſchuja wo žiđach. Woſebje powědaja žebi: ſchto ſu lěta 1475 na połnuwanje ſtareho Mójſaſa Tobias, Angelus a Samuel ſtużili. Wo tutych baja, ſo ſu maleho hółcża Simona, kiž bě ſo 1472 w Trienze wot khudych ſtarſchich narodźił, bożahnyli a zaſrażili. Jeho cżeło pjeża ſu ſhowali w ſynagogy, dokelž wobrónjeni wſchudżom ſu hółcżom pola žiđow pytachu. Potom w najwjetſchim ſtrachu cżinjeſchu cżeło do wody, kotrež nimo ſynagogi běži. Hdyž gojim cżeło namakachu poruczi biſkop krute pſchepytowanje a poſtajichu jako žiđnikow ſchoſtku Jana a pſchedſtojicżerja Jakuba de Sparo. Tuczi powołachu ſebi Archangela Waldnina ſ Trienta; Mateja Tiberina ſ Brejcija, Chr. de Fatis ſ Turlachu. Cżi běchu chirurgojo a lěkarjo, kiž dyrbjachu cżeło pſchepytacż. Žiđża běchu podhładni a ſo ſajachu. Cżi pak powołachu žebi ſakonjawucżenych ſ Padwanſkeje univerſity jako ſakſtarjow. Ale wobſtorkjeni buchu na cżiwilizu ſeſpinant a Tobias wuſna ſo njeſtukka a potom też druhy. Woni doſtachu ſmjertne khłostanje, žiđow wuhnachu ſ Trienta a ſynagogu pſchetworichu do kapaky, hdźež ſo na próſtwu ſkónczowanje mnoho dźiwow ſtatwa. A wo mnohich tajkich podawkach žebi w korczmach powědaju. Tohodla je lěpje, ſo někotre hiſchcże ſ twojej wožu cżakamy."

Poręczawſchi tak, ſhładowaſche na druhich, ſchto měnjeji. Tu poczа Teiteles: „Haj, hdy bychmy Schem Hamphoraſch ſnali, potom bychmy rěcż ſwěrjatow na ſemi, ſandżelow w njebjeſach a djabołow w helli rozumili a też ſami pſchichod by nam wědomy był. Schtóż to pratwje ſnaje, wón by mohł nowy ſwět ſtworicz. Mójſaſ ſo ſnajeſche a cżiniſche ſ tutym ſwojeje dźiwy w puſczinje a wěſcherjo wěſcherjow wot Jehoſcha nowuwknył, cżiniſche w nim ſwoje dźiwy. Tute ſłowo ſtojeſche w Jeruſalemje pſchi templu na kamjeń napiſane a Jakub je tutón kamjeń ſ wolijom ſalbował. Ale ſchkoda, pſchi ſpalenju templa pſches Romjanow bu kamjeń ſnicżiny."

Tak porěcża Feiteles. Hnydom po nim pſchimny ſo ſłowa Saſſi. Tón bě bóle nowoczażnje ſmyſlony: „Ja do Schem Hamphoraſcha nicżo njeměrju. To je ſtupa bajka. Tola mamy praktiſke ſrědki nałożcz, ſo bychmy ſchich njepſcheczełow ſnicżili. Myſlu, ſo je to najlepſche, ſchtož Baruch poruża. Tón je wucżeny muż a roſumnje ſebi derje, prjedy hacž něſchto ſapoczńe. Wón nam ſwjeſe w naſchej muſy kóždemu ſ rólki ſkota powoże.

(Pokračowanje ſcżěhuje.)

kotsejowym serwiskom a wschelakimi druchimi trebunymi wozami pocejeciichu.

— Dr. Swerkoffs 1. ruske konzertne towarstwo poskiczi wecera wjeczor w „Krónje“ wumeiski konzert. Tute s nekhde 25 muzi wobstejace sjednocenstwo, kiz tez hizo w Schpanjiskej a we Schwizy konzertowasche, poskiczi tez tu wopraudze prenjotny konzert, wobstejo we spiwach, hudzbje a narodnych rejach. Wobkulkuje, zo do wutrobow unjaze melodije dzerzachu pschiposkuchanstwo hacz do konza we swojich spevach. Tu sjewi so zazo tak prawje zlowjanski 'ras hlubokomysllnosce, kiz swoji wusnak we wschelkich zlowjanskich spewach a we hudzbje namaka. Posticerzo zhami jewjacu krasnu wobras pisanjosce we jich ruskich narodnych drastach. Sa tute nimo mery wamerske posticenja znejzachu schumjazy pschikkelk, kiz nochzwische s czasami popschestacz, wuwabjo nome pschidawki. Wopyt konzerta njebe pschebohaty, dzinzo pak na wulkotny program a prenjotne wulvjedzenje mosnemu ludu. Serbej poruczi, tutón konzert, kiz so jutse nedzelu, 28. merza wjeczor we 8 hodz. w Krónje wospjetuje, wopytacz.

S Wjelecjina. Nedzelu Palmarum sudje nascha wosada skladnoc, zebi na swojonym wjeczoru w Herbiskej grychcoje mitsijonski film wobkladacz, kiz rjenje mitsijonske pola Herrnhutskeje bratrowskeje gmejny na hollandskej koloniji Surinamje s polnozy pokodnischeje Ameriki pokasuje. Knjes biskop Woullaire, kiz be sam dothi czas wjednik mitsijonstwa we Surinamje, film wukkadnje. Liczi zo s tym, so wotgadni w bohatej liczbje film wopytaja.

Se Szwinarnje. Rjana czejoba Ssokolow a hoscei hdzeje so schtwórk wjeczor na zurli wjesnje kocemy seschka k powuczenemu pschednoschkej a k wuradschowanju wo gokotschich a druhich nalezenoscach. Jednaczel Ssokolskeho Swjasla, bratr dr. Schleza, wjedzesche nas, hdyz besche jeho, gokolskich bratrow a hoscei starosta Pancicjanskeje Jednoty Franz Natulek pschihodne powitak, po zylym swecze wokolo a to we zuetlych wobrasach, kotrez pisches nowy aparat „Unaphot“ pschedstajesche. „Wokolo sweta“ rekasche pschednjet a tuz khwatachny pisches juznu Europu do zewjerneje Afriki, Indiskeje, Khinskeje a Japanskeje pisches njezmerne morjo do juzneje a potom do zewjerneje Ameriki a sconcznje sazo pisches Island a druhe kraje do Barlina wroco, kdzez zo nam nemskostatna zejmownja (Reichstagsgeb.) pokasa. Na tutym zlawnym mestnje khwilku posatachu. Jednaczel rospowneda pschitomnym, kak wazne namjety su zo we saschich dnjach na statny zejm a nemske knjezerstwo zapodake dla narodnych mjenschinow w Nemskej. Sdobom pschecziza rosrikowanju nowinarski dopisk prof. dra. Gotza, kiz je w mjenje swojeje strony (demokratiskeje) daloko zahazy namjet stajil. Won je strowemu menjenju, so nemske mjenschiny we wukrazju swoje sarunczne prawa zez zadacz njemoza, hdyz Nemska (wosebje Pruska, kotraz je runje won pschikkedomna sa zyly zwet w pozischczowanju njenemskich ludow) zwojtim mjenschinam zanych narodnych wolozenjow njeda. Necznik pschecziza namjety na zejm a tez herbske zadanja, kotrez s tuteho a s wustawy szehnja. Wazo budu zo tomu nemske wyschtosce spjetzowacz, dokelz zu rosbudne sa wobstacze serbskeho ludu, na kotrymz wesnym instanzam nicso njesalesi. — Jeho wuwjedzenjam pschisamknu zo ziwa rosmoliwa. Pokaja so na njecnicznune hredki, kotrez so k wutupjenju serbskeje recze nalozuja, samo se strony zyrkwje, kotraz neka so po Khrystusowej pschikasni runje tak wo Sserbow staracz kaz wo druhe narody. Temu pak tak njeje. Wschelake nasnonjenja nasz wucza — na nje zo tez w shromadzinje s wjazorych stron pokaja, — so wschelakim zurkwinskim sastojnikam wobeju werywusnaczow najprjedy na sezylnjenje Nemczowstwa salezi, w druhim rjedze na nabozinje a schescczanstwje. Tak zo se katolskeje strony na diwju katolskeju duchownju wobczezowachu, so staj pschecziwo shromadnemu prozezitonej Ssokolowu na hnadowne mesto do Rózanta dzisakoj, schtoz smeje hischcze swoje dalsche sczehi. Tuz drje prjedawschza napschecziwnosc z duchownje strony so njenerzesche pschecziwo „njewerimemu a njenabognemu“ Ssokolej, ale Sserbjitnu. Tak moze zo jenez swosumicz, so jedyn herbski duchowny herbskim mkodzenzam tu „bobru radu“ da, do nemskeho „turnvereina“ sastupicz, schtoz wseo cznili njeju a tak radzenu pscheradu na zwojim ludze wukonjeli njeju. To zu symptomy, kotrez k rosmyslenju mucza. W dalschim saberasche so shromadzinu je shromadnej zebu na wschozokolski slet do Prahi (2.—5. julija). Minosy so hischcze sapischachu. Tajka lepschina zo tak ruce wjazy njepostaci a tuz njech so podlaschency czas hacz do 31. merza wujize. Potom je konz samolwjenja. — Bratr Natulek namjetowasche fond k pomnikej sa njebob Franza Krala, sbudzerja herbskeje mkodziny a towarstwow. Tuta myst namaka powschitkowne pschipósnacze a zo hnydom sberka sarjadota, kotraz mejesche zyle rjany wuspech. Dary kwituja zo w Sserb. Nowinach. Nedzbe w holi abo na jenej horzy w Spewn a Sserbach ma zo jednore znamjo lubosce a czesczownosce stajicz. Zara ziwa rosmolwa je z dopokasom, so zu tajke narodne shromadzinu jara nusne. Pschichodny ras sawesce hischcze wjazy wjesnych a dalschich Sserbow pschijidze. Wschitzy bechmy wulzschnje spokojeni.

S Marijnje Gwezdy. Blizi zo czas jutrow a s nim zwjedzen schkijerjow. Sta a tydzen nastaja za na nohi, so bychu jej tutón prastary nalozk wospjet wobkladali, na kotryz zo njemozesch nahladacz. Njesmerne czkody ludu zo do wtzy nawala a dzedza tez czklnje spokojeni byc. Wobkhodnizy zu hizo na to pschihotowani. Tez sa wukhowanje kolesow a automobilow je starene. Naliczi tola zo loni na 2000. Sa wupschahowanje koni zo tu jenez we njesiesej merze nuznosc posticzuje. Pschi rjanym wjedze moza konje a wozy wonka na puczach a drohach wostacz. Hacz dotal uje zo s tym zane njeszose stako. Budze-li njebjo nam pschichilene a polcejele rjane wjedro, dha moze zo wsej a wokolina wospjet na njezmerny lub pschihotowacz.

S Kukowa. W posledznjej gmejnskej shromadzinje bu nasch dotalny mescenoscha, knjes zuwnoscer Wetnar, kiz swoje sastojnizwo hizo 6 let k powschikownej spokojnosczi wukonja, na dalsche 6 let sazo wolony. Wobowód, kiz zu tez wobudleriu tak mjenowaneho Kinkharka (Kuniqunden-berg) loni s wulkej prózu nawarili, je zo jako zara pschijomny wulvokasak. Kusok je dozahazu a tuz mohlo hischcze wjazy interesentow zo pschihlasmknycz. K wobowemu druzstwu je w saschlych dnjach jedyn wulkopschetrjebak pschistupik, njemuzy k. dr. Racket, kiz na pódla swoje domjazmosce hischcze wjetsche ratakstwo, korczmarstwo a rsnistwo a tak wjele wody potrjeba. Tak rosce druzstwo dale k lepschemu zobustawom a wulkeho dzela wzy. Woda je dobra a strowa, wopschija wjazy kalka, jenoz mako zelesa, je tak jara wuzitna. Szyka moze druzstwo te zwojej loschej krocelu spokojom byc. Hacz dotal zu zo wschit wocakowanja dopjelnike, wosebje je pschinoschowanje wody wo wjele wolozene.

S Khrószcija. Kaz w zwojim czasu hizo pisachmy, budze wot 1. haprcleje póstowy automobil wot Kamjenza pisches Niebielczizy, Kupjele, Worklezy, Khrószcijzy do Pancicz a natjpjet jedzacz a to wob dzen dwójzy z muwenjenjom, so wono pjched wjeczorom jenoz hacz do Khrószcija dojedze a tam pisches nóz stejo wostanje. Rano wokolo sednich wotjedze do Kamjenza, hdzez ranschi Drjezdzanski czah wocaka a póstowe wezy zobu wosnje, wsecko tez ludzi, maja w nim na 12 wozobow ruma. Wokolo ¼10 ma potom w Pancizach byc, hdzez hacz do popoldnja w 2 hodz. czaka a potom zwoju druhu turu nastupi. Pschihódna kólnja je tam we runnotsczach Zimoscerja Ryschtarja pschiprawjena. Wczera wotnic so nekto pruhowanka jesso se spodich nowym autom, na czele Kamjenski póstowy direktor a nekotsi druzy sastojnizy. Tutón wurnamny postup zo s malej zabawu wospjetzi. Bohuzel njeje tuto nowotarstwo nekajsi póstowy wuspech sa Delany pschinjesto. Wone wostanu dale popjelawka a w zwojim dotalnym póstowym hubjenstwje. Tez sastaranje wosow pisches jenotlive agentury zo po wosnjesnej geografiji njeida praktiske hycz. Chzemy najprjedy póstowy porjad wocakacz a budzemy w blizkim czasu wospjet we tom pisacz. Njech je za dzensnische dosez.

S Rakojd. Pothroma je saschla mjes skotom zwonoscerja Schalla a kublerja Schönfeldera. Sawaranske naprawy sa statokaj zo sdehnu. Schkitanske naprawy sa Rakojdy dale wostanu.

S Klukscha. Pothroma je saschla mjes skotom kublerja Hermanna Schustera. Sawaranske naprawy sa statok zo sdehnu. Schkitanske naprawy sa Klukscu dale wostanu.

Praktiske a płaćizny hódne potrjeby

kaž tepichi, ložowe předłohi, kožane předkładowaki, płachty za pućowanje přestrjechy, wodźeća na ložo, přeślwanki, blidowe a leżakowe wodźeća zawěški, połojčne zawěški, tkaniny za pychu a nadobu, wóskowane płaty, linoleum, linoleowe běhaki, linoleowe přestrěwy

Hecht, Linke & Truöl

w Budyšinje, Znutkowna Lawska hasa 5
w Korzymju, hosćenc k Hwězdze

Zhotowjenje zawěškow a wupyšenjow po samsnych abo datych naćiskach

S Kulowa. Wutoru wuhrjebachu na tudomnym pohrjebnischczu jenicskeho, psched nehdze 8 letami zahrjebaneho, franzowskeho wojnskeho jateho, Theophila Lebretona. Pschedewjaczel je Kinsbórka z dwémaj nemskimaj dzeczerjomaj wury kosce a poloji je do franzowskeho kaschcza, kiz be zobupschinjesl. Franzowski zastupjer pobrachowanske. Jeho auto be po puczu do schkody pschischok. S czejinym autom kosce na hromadzernju w Khocebuzu domjezechu. Franzowsow halke potom do franzowskeje wotwjesu, hdyz budza wschc czeka franzowskich jatych na schlesiskich pohrjebnischczach wuhrjebawe. Na Kulowskim pohrjebnischczu wotpocznja hischcze tsi ruzy wojnskeje jecji.

S Wojerez. W czejcich myslach satsili so hrjedu pschipoldrju na pohrjebnischczu pschi rowje zwojeho nana wobzedzer konditerje H. Klein.

S Wojerez. Prent samkar Hendrich Sauermann zwjeczesche 28. merza zwój 35likny dzekowny jubilej. Preni samkar Franz Becker mejesche 25. merza zwój 25likny jubilej. Wczera, 26. merza, zwjeczeschtaj preni bkar Pawok Fuhrmann a samkar Bohuwer Dietrich zwój 25likny dzekowny jubilej.

S Khocebuz. Pondzelu popoldnju zu nascheho nowseho wyschsiheho mescenczanostu Nollnera zwjatocznje do sastojnistwa sapokasali.

Cyrkwinske powesce.

S Budyschina.

— W Petrowskej zyrkwi na njedzelu Palmarum rano ½8 hodz. farar Berg predowanje, dop. ½12 hodz. farski vikar Siegemund konfirmaziju schulerjow gymnazija a pschekupskeje schule 2. wothdzelenje.

W Marijnje-Marczinej zyrkwi na farar Grosze dop. w 9 hodz. konfirmaziju dzecži Lessingoweje schule, w 11 hodz. farar Menda konfirmaziju schulerjow realki a Pestalozzijskeje schule, wjeczor w 6 hodz. ma farar Eber spowedz.

Sberka sa nascu zyrkej.

Srjedzu popoldnju ¾3 hodz. w Petrowskej zyrkwi modlerska hodzina za wjedselnicke.

Srjedu wjeczor w 6 hodz. w Marijnej-Marczinej zyrkwi spowedz sa konfirmérowanych a jich pschiwuznymi, farar Groze.

S Delnjeho Wujesda.

Nedzelu Palmarum dop. w 9 hodz. serbska a ½11 hodz. nemska konfirmazija.

Semrekli: Hana Remschez z Delnjeho Wujesda, 19 let. — Matej Marusch z Trankow, 70 let.

Najnowsze z cyleho swéta.

— Schkrowa depescha wo wjedze za jutrischu nedzelu: W rauschej Nemskej budze hischcze rjenje, bole k wjeczoru zo ponrócuje a dale k wjeczoru zo hizo deschczuje.

W Magdeburgu je ranzérowaza lokomotiwa do pschijedzazeho wosobowego czaha, zahadzila. Won bo schtyrjoch wosow schtwórcze klaby srasty, kotrez zo storo do czista rosrahchu. Hdyz zo njesboze psched hlownym dwórnischczom sta, zo schtyri hlowne kolije na 3 hodzinty sarazichu. 30 wozobow je zo franilo, mjes nimi schesez czejto.

*

Pschi njesboju we wuhlowych podkopach w Oberhausene w Porheinskej je zo 12 hórnikow morilo a 31 zo sranilo.

*

W Prunnje we wjeczornej Nemskej czejzity automobil do khejzineje murje zahadzi. Murja je na automobil zypnu. Jena wozboza na automobilu zo sarasy, druha zo czejzko srani.

*

S Rabata we wjeczornej Marokkowskej zo powe, so zo mjes Abd-el-Krimom a sastupjerjmi Franzowskeje a Schpanskeje wo mér jedna.

W Gdansku je zo student Eggers w duellu bjes zwédkow se studentom Klingenbergom morit

*

Rumunski ministerski pschedzyda Bratianu zoboru kralej zdzeli, so knjezerstwo wróczo stupi

*

W Parisu zu juznoslowjanszy Serbjo a Bolharjo (pschiwisowarjo Stambulijskeho) ligu sa wutworjenje „siata balkanskich Slowjanow“ salozili, kotrez by wot Adriatiskeho hacz k Cjornemu morju dohanal.

*

Na brasilskej parnej lodzi „Paes de Carvalho“ je, hdyz na rjezy Amazonas jebjesche, wohen wudrik. 77 wozobow je zo wulkowalo, 84 zo tepilo.

*

W reprezentantiskim domje Sjednocenych statow polnozneje Ameriki je republikan Schafer wuzolich sastojnikow w sarjadnistwje zuseho wobsedzenstwa winowat, so zu wobsedzenstwo swojich schkitanzow kradnyli a za zebje wuzili.

Towarstwowski powesnik.

Budyšin. — **Wulki serbski koncert 7. haprleje.** Spew, hudzba a narodne reje Serbow! — Tón króć poskicí so w „Krónje“ cyle wosebity solistiski program z małym mósanym khorom. — Hłowny wjednik a zarjadowar je naš mištr, knjez kralowski hudźbny direktaf Bjarnat Krawc. — Wšitke serbske towarstwa so na tón koncert přeprošuja. Po koncerće je pyšny serbski bal. Komitej.

Budyšin. „Nadźija“ so w martrownym tydźenju njezeńźe, ale hakle pjatk po jutrach. — Wutoru, 30. měrca, wječor w 7 hodź. změja předsydstwo a wuběrk posedźenje w Serb. kofejowni. Tehorunja zeńźe so komitej za Krawcowy koncert na samsnym dnju, času a městnosći. Předsyda.

Ralbicy. „Tow. kat. serb. młodźenzow“ w Ralbicach swjeći njedźelu, 27. junija t. l., swjedźeń poswjećenja noweje khorhoje. Prosymy wšě česćene wokolne towarstwa, so nochoyle na tutym dnju nješto we swojim towarstwje zarjadować. Předsydstwo.

Towarstwam a zajimowarjam — wulět do Prahi a Češkosakskeje Šwicy. Wospjetujemy, štož smy před 5 njedźelemi wozjewili: Štóž chce so na tutom našim lětušim wulětu wobdźělić, dyrbjeło so zamołwić hač do 15. III. z připołožonjom 2,50 hr. — Podłóžili smy připowědźeński termin na 31. III. To je posledna możnosć. Za pozdźiše připowědźenja njemóžemy rukować dla nócłehow a zastupnych kartkow na Wósokolsku olympiadu. Organisowanje wulěta stawa so přez towarstwa. Hosćo, kotrymž możnosć k zamołwjenju njeje data, móža so direktnje w podpisanem sekretariatu zamołwić.
Sekretariat Domowiny.

Wšotowarstwowy zlět w Bukecach (Spěwne towarstwa) nastupajo. Z naměstnym towarstwom su so jako zhromadne spěwy Spěwn. Zwjazka sóšhowacy postajiłe: 1. „Zerja“ do. 6, 2. „Dobry wjećor“ do. 6 a 14, 3. Złamany slnb (bjez solow), 4. Serbske barby (4 hłósnje wot Kocora). Štóž noty nima, njech so na podpisaneho wobroći. J. Słodeńk, hł. dirig.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerˇ w Budyšinje. — Zamołwity za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyny. — Za nawołtki: G. Janak w Budyšinje.

Pytamy swědkow!

Sobuježdźeli, kiž wužichu 3. februara 1926 wječor stalny Kamjenski awto do Kamjenca abo do Budyšina a spytany nadpadnu pri Tonberku wobkedźowachu, prosymy, zo chcyli knydom swoje mjeno a adresu zapodać na

Kraftverkehr Freistaat Sachsen A.-G.
w Budyšinje, na Tšelańskej drózy 45

Lékař za dźěći

Dr. med. Šnabel
w Budyšinje, na Kěžorskej drózy
do jutrow žane rěčne hodźiny wjacy njewotmětwa.

Akcijonarojo Serbskeje Ludoweje Banki w Budyšinje

so z tutym přeprošuja na **porjadnu**

hłown. zhromadźiznu

kotraž wotměje so **sobotu, 17. haprleje 1926, pop. w 1 hodź. w žurli Serbskeho Domu w Budyšinje,** na Lawskich hrjebjach čo. 2.

Dźeńši porjad:

1. Lětna rozprawa dohladowarstwa a předstejićerstwa za 1925, předpołoženje a wobzamknjenje bilancy a wobličenje dobytka a wotbytka.
2. Wobzamknjenje dla rozdźělenja dividendy na wobkhodne lěto 1925.
3. Wuswobodźenje dohladowarstwa a předstejićerstwa a narunańska wólba 2 sobustawow dohladowarstwa.

Bilanca za lěto 1925 wuleži wot 27. měrca t. l. w bankowych městnosćach akcijonaram k dowidźenju. Akcijonaram so po přeču wotpisk bilancy darmotnje poda.

Akcijonarojo so připušća k hłownej zhromadźiznje pokazawši legitimaciju, wustajenu wot banki. Připowjedźenje wopyta hłowneje zhromadźizny ma so stać najpozdźišo 3 dny před zhromadźiznu.

W Budyšinje, dnja 27. měrca 1926.

Předstejićerstwo Serbskeje Ludoweje Banki.

Liščja jama (Fuchsbau) we W Budyšinje

Najstarši jědźny dom ze samsnym přihotowanjom pod 31 lětnym wosobinskim nawjedowanjom mojeje žony.

Wot dźensnišeho sem matrowny tydźeń, kaž na jutrownych swjatych dnjach

rybjace hosćiny

wšelakich mórskich, rěčnych a podmórskich rybow wšelkotnje přihotowanych

Woprawdźity čerstwy a sušeny Rynski łosos

Čerstwe jeja, tehorunja wšelakorje přihotowane

Čerstwa Waldmeister-bowla a druhe bowle

Wina w sklenicach, ½ a ¼ bleše

O. Dietrich.

Nowe! **K hermankej** Nowe!

Žane wjetše **mordarstwo** njezbudźi tak wjele spodźiwanja, kaž

Salomé

módra žónska

Hódańč. wšěch universit. tukraja a wukraja

Wobsedźimy wopisma

statn. univers. žonjaceje kliniki w *Barlinje, tajneho rady prof.* dr. z Ohlshausen. Dermatologiskeje univers. w Lipsku prof. dr Rillera.

Němskeje Dermatologiskeje *university w Prazy, prof. dr.* Kreibiša, Dermatolo. university w Greifswalde prof. dr. Schönfelda.

Tysacy su a budu sebi hišće hłowu łamać přez tute hódańčko cyleho swěta!

K hermankej w Budyšinje

na Třešelni

wjeselo na tajfunowem kolcsu

Wšitko so směje a wjeseli!
Jusk a hołk bjez kónca!

Jónkróćny wopyt a wy přińdźeće zas.

Wo pohaty wopyt prosy

Seifertec Oskar.

Poručam: Najl. čučne jerje štuka jenož 6 pj., 10 štuk 50 pj.
Najl. prażene jerje ltr. tyza jenož 1.— hr. po 5 tyzow 90 pj.
Najl. jerje w šeleju ltr. tyza jenož 1.— hr. po 5 tyzow 90 pj.
Najl. Bismarchske jerje ltr. tyza jenož 1.— hr. po 5 tyzow 90 pj.
Najl. kronsardiny ltr. tyza jenož 1.— hr. po 5 tyzow 90 pj.
4 a 5 ltrske tyzy prażenych a zakubnych jerjow
Najtuńše dźeńske płaćizny!
Zdobom poručam dobre piwo z češkeje piwarnje w Großröhrsdorfje 20 blešow jenož 3.— hr. Lěkarscy poručene Karamelowe piwo 20 blešow jenož 4 hr. Kaž taž česko- bajerske piwa.
Kajkosć tworow poručuje tesame najlěpje!
Wjele dobrych poručenjow!
Clemens Malczyk, w Baćonju čo. 6.

K wusywej

poručam w najlěpšej, čerstwej a derje skhadźacej kajkosći

šlezyski čerwjeny dźećel, šlezyski běły dźećel, šwedski dźećel, serradellu, inkarnatski dźećel, lućernu, žołty dźećel, timotej, rajsku trawu wšelakich družin, **phacelliju, žonopowe symjo, trawowe měšenje** za wložne a suche łuki, **peluški, hróch, woku, hejdušku, koll,** sréni a hobrski.

Dale najlěpše **origiu. žołte a čerwjene Eckendorfske a Oberndorfske runklicowe symjo, cokrorěpowe symjo, Male Wanzenlebenske,** kaž tež wšě druhe družiny **kwětkowych a zelenjnowych symjenjow,** tež **hnój za kwětki, Drježdźanusku sadźeńsku cybłu** atd. najtuńšo.

H. Lolck w Budyšinje

Telefon 2098 **na Mjasowem torhošću 20**

Jupki 50 pj. wutyk. šipaki, (Steckkissen) łaoki, gummijowe podłohi 50 pj., wóskowany płat do dźěćac. wozyčka. **J. Erler,** na Zwonk. Lawskej hasy čo. 10.

Porjadny, nježenjeny

pohonč

so k 1. haprleji pyta na **Knježi dwór w Jasećicy** pola Njeswačidła.

Naše poražaki k hermankej!

¾ punta lodowych bonbonow
¾ punta pralinow } jenož 50 pj.
¼ punta sjódnych bonbonow

tafla 100 gr. blokšokolady
tafla 100 gr. creme-šokolady
tafla 100 gr. mlok. šokolady } 1.— hriwnu
tafla 100 gr. worje. šokolady
a druhe

Hamburgski kolonjalowy skład Thams & Garfs

telefon 3068 w Budyšinje na Hł. torhošću 8

Zastań! **Hdźe dźeš?** Zastań!

Do Budyšina na hermank 27., 28. a 29. měrca na **Třešelnju** při stupańskej wjesy

Što dha tam je?

Tam je **Augusta Schatowy** najwjetši

terrasowy panorama

z najnowšimi podawkami časa, swěta a přirody

Widźiš tam dźiwy swěta a morja z najnowšeho časa.

Přińć! Widźeć! So dźiwać!

Nowe, tuhdy k prěnjemu razej

předstajenje trowpy

z Korle Hagenbekoweje zwěrjenskeje zahrody

Zwěrjata ze wšěch kónćin swěta, hobrake a kralowske dusyče kóždeje družiny. Wopiće parady, zběrka wšelkich kaž tež najwšědnych wopicow, mjez nimi znata „Non plus ultra", najmjeńša wopica swěta, nic wjetša kaž horšć, 87 gr. čežka, hišće žeńska pokazowana.

Hobrski krokodyl Mississippiu.

Krokodylka z jeje 8 žiwymi młodymi a hišće wjele druhich.

Jenož sobotu, njedźelu a póndźelu.

Copte spódne wobličenja W. Köhlerowa, Hłow. torhošćo 9.

Šubertec najwjetše elektro-

hobrske koło

je k hermankej w Budyšinje na Třešelni

Holca

při wysokej mzdźi do Njeswačidła so pyta. Bliže zhoniš w wudawarni „Serbskich Nowin".

Goldstecher

Dipl. Optiker Schmidt

SPEZIALIST FÜR AUGENGLÄSER

BAUTZEN

Za runcarja

poručа so **kóždu wutoru** wot ranja hač do wjeczora w **Radworju w Sulitec hosćenc Herm. Zieschc,** pruhow. masseur we Wulichowach pola Wósporka.

Kredit za ratarjow.

Wobstaramy sćěhowace kredity za ratarjow w Sakskej:

1). **krótkočasne kredity** wot Golddiskont-banki

2.) **dołhočasne kredity (hypotheki)** w zastawnych listach (Goldpfandbriefe)

Wumjenjenja k dowidźenju na našej pokładni.

Serbska Ludowa Banka – Wendische Volksbank A.-G.

w Budyšinje.

Na konkursnem wupředawanju

Pětra Hančki w Kulowje

su hišće wulke dźělby

mužaceje, hólčaceje a dźěćaceje drasty

tunjo dostać,

Njedźelu bołmońčku wotewrjene. - Wutoru, 30. t. m. je hermank w Kulowje. **Zarjadnik zadołženeje maćizny.**

Wutoru, 30. měrca

hermank a skótne wiki w Kulowje.

K hermankej w Kulowje

poručam **wulku dźělbu bałmjanych přikrywow,** tež z małemi brachami, dale **měchi, słomniki, konjace wołmjane a dešćikowe přikrywy, hadrjeńca, trjenja** a trjeńca atd. po najtuńšich płaćiznach.

Skazanki njepřepušćom, wozowych planow přijimuju.

G. Bartsch w Demjanach.

Njedźelu wotewrjene! **K jutrownemu pječenju** Njedźelu wotewrjene!

je z nowa dóšła

najl. Rünigska muka

(Kaiser-Auszug)

Wyšše tehoporučam: **rózynki, korinty, mandle, citrony, citronat, drožđže atd., biskwit, poprjancy, šokolady** kaž tež

suknowe a drastowe twory

kaž **jupy, mantle, wšě tkaniny za drasty a šaty** atd.

Jan Haješ we Łazu

Kheze za jenu swójbu (Eigenheime)

na 15 lětne měsačne dźělbne wotpłaćowanje 1 mil.

Neuland, tow. z wob. ruk. w Mulchowje

Rozjasnjenja podawa wokrjesne zastupjerstwo

w Budyšinje na Jurjowej drózy 23

---

999 króćnu hrimotacu słanu

hospodarskemu wobsedźerjej **Pawołej Syndzi** k jeho **36. narodninam,** zo by so cyła kóža zaćumpała.

Nětk hódaj jónu!

Baćon wobradźi namaj

strowu holčku

štož z dźakownej radosću wozjewitaj

Pawoł Krawc a mandźelska
Marta rodź. Jakobikec

W Lemišowje, 26. měrca 1926.

Příloha k číslu 13

SERBSKE WOTINY

Sobotu, 27. měrca 1926

Boćmońčka.

Pożělednja njedźela do jutrow rěka boćmońčka (lucæ palmarum), tam a ćem tež „jelena njedźela“. Boćmońčka źiwjeći žo k dopomnjeću na Jesušowy cźah do Jerusalema, hdźež jemu na puć boćminu sćelechu. S njej sapoćina žo žo cźichi abo marrowny tydźeń. Wón wjedźe wot źmjerće k źiwjenju, se symy k ćwětu a k cźopłoće. Je kaž by na nětajki dźiw cźakała. We ćłowje „cźichi tydźeń“ cźujeśch miśe wětšiki buć, kotrež jemju kóšcźo po Božej stwórbje žo wleku. Pupki žo wotcewjeja a cźicha potajnosć tycźa a bycźa naš wobdawa. W evangelikej zyrkwi je boćmońčka husto tež dźeń konfirmacije, ważny wotrěk w źiwjenju wjele tydźenj młodych ludźi, kotrjž žu šchulu wopušcźili a nětko žo ſ wulkeho dźěła na ſwoje nohi staja.

W grekšej zyrkwi ſwjećeśche žo boćmońčka hižo wot 4. šěrtoka, w romšej hdźe wot 7. šěrtoka. Hišće dźensa sjednocza katolska zyrkej ſ tutym dnjom poſwjećenje boćminy abo hdźež žaneje njeje, ſpokoja žo ſe ſelenymi halóžkami, kotrež měſchnik ſwjećeśi a je na wěrźowych rosdźěli. W někotrych kóncźinach žo proſeſijony ſ boćminu woćmětwaju.

Nałoż trjebanja boćminy dźe do póhanſkich cźaſow wróćo. Kśheſećijanka zyrkej jón pśchewša a dałše jemu ſwój ſchećeſćijanſki ras. Sswjatocźnosć boćmonćžki wonſnamjenja ſwjedźeń naléćźa, wjeſele nad woźiwjagej ſtwórbje. W juhu móžeſche žo to pśches woprawdźite ſwjećene palmy ſtaći. W druhich kóncźinach, wośebje w ſymniſchich krajinach, dyrbja ſej ludźo ſ druhimi halóžkami wupoſnaći móź, to bychu žo pśchi tym na biblijſke podaśenja dopomnili. W narańſchej Europje žo nimale wuwſaźnje k tomu boćmina hjerje. Powſchitkownje ſnate ſu boćminowe ſwjedźenje w Franzowſkej. W Ruſkej ſu wone ſ harowazymi wjeſelemi ſjednocźene.

Boćmońčka je dźeń wjeſela. „Hoſiana“ pſchiwoła lud Meśiaſej. Ale tuto wołanje wotpowieduje ćhutnym myſlam, dokelž naš wucźi, ſo na tute wjeſele hoſiana bórzy ſcźěkuje hrube ſłowo „ćhśiśuj jeho!“ To je njewjeſeły pſchekhod k wujednaznym jutram, pſchekhód wot źmjerće k źiwjenju.

Ke konfirmaciji.

W źiwjenju cźłowjeka pśchiśidu hdyž a hdyž cźaſy, hdyž wón tak rjec poſaſtanje a wodyćhnje we ſwojim wſchédnym próźowanju, powotpocźnje wot dźěła ſwojeho źiwjenja, wotſchaſnje wſcho niſke dźěło a poſběhnje ſwoju ſłowu a dawa ſwojim myſlam ſchidła. Taſke cźaſy a hodźiny ſu ważne a cźaſto roſsudźaśe měſniki pśchi dróhy ſiwjenja. Wy lube paćerſke dźěćži, ſtejićze pśchi ſwjatej konfirmaciji pśchi tajtim měſnitu. Wam ſeźdze žo kaž pućowarjej, kiž cźe do dalokeho měſta. Je runje hórku dozpěć a wodyćhnje. Pohladnje najprjedy do ſadu na dróhu, po kotrejž je ſchoł. Potom ſtoji ſwojej wóći doprědka, hlada k hiſchcźe dalokemu měſtu. Tak tež wy, paćerſke dźěćži, ſtejićze w duchu na hórzy, a pohladujeze najprjedy do ſadu na puć ſiwjenja, kotryž ſcźe hižo ſchłe, a potom ſkóćcźe waſchej ćwětłej wóćźu tež do njewěſteho pſchihoda.

Hdyž takle w duchu wróćoſhladacźe na waſche dźěćaze léta, napjelna waſchu wutrobu dźak. Widźićze, kak ſtaj waš ſtarſchej wocźahnyłoj, kak ſtaj waš ſaſtarałoj, ſa waš bo prózowałoj a dźěłałoj. Kak bjeſe wſcheze ſtaroſcźe běchu waſche dźěćaze léta w ſtarſchiſtim domje. Sstónžo luboſcźe maćerſke a nana ćwěrſcźeſche žo wam kóždy dźeń. Khodźeſcźeſche do ſchule. Běſchcźe rad mieſ waſchimi ſchulſkimi a hrajeſkimi towaršſchemi a towaršſchkami. Sbožowne běchu to léta! Njeſběha žo wam we wutrobje dźakne ſacźuće k lubymaj ſtarſchimaj, kiž ſtaj waš ſaſtarałoj wot waſcheho prěnjeho dnja, pſches waſche zyłe dźěćaze léta, haj hiſchcźe dale ſtaj žo ſa waš poſtarałoj, waš wuhotowałoj ſe wſchem nujnym ſa dalſchi puć do noweho, ćhutneho ſiwjenja. Dźakownoſe wutroby ſcźe też pſchećźiwo waſchim wućerjam, kiž ſu waš roswućowali wóſkom dołhich lět a ſu žo prózowali, ſo bychu cźłowjekom ſ waš ſcźinili, kotrjž móža wobſtać we wichorach ſiwjenja, do kotrychž pśchińdu. Dźakńje ſpominacźe też na waſcheho duchownoho, kiž je waš pokałał na Boha, wot kotrehož wicha pomoz pśchiſtawa. Haj, ſ dźałkownej wutrobu ſhladujeze do ſadu na ſbožowne dźěćaze a ſchulſke léta. Esu nětk nimo. Njewróćźa žo ženje wjazy.

Wutroba dźěćża, kiž ſchulu wopuſchćźi, bywa ſ wjetſcha też radoſtna, ſo móże nětk kroćźiś do noweho ſiwjenja, ſamoſtatnje. Ziwjenje leži pſched wami, lube paćerſke dźěćži. Tak jaźnje wobkwětleny puć tu njewihladacźe, ně, je cźěmny a njewěſty. Tu rěka wojowaćź! Tola wſmiće ſwój žobu do noweho ſiwjenja nadźiju a dowěru na Boha. Budźeźe ſwěrni we ſwojim dźěle, budźeźe ſwěrni waſchim knjejim, budźeźe ſwěrni ſwój ſamemu, njepodwolćźe žo niſtim hrěcham, kiž móža wſche rjane nadźije ſniśiścź a zyłe ſiwjenje ſkažćź. Wostańcźe też dale ſwěrni ſtarſchiſtemu domej, njeſapomnicźe ſtarſcheju, kotrajž ſtaj waš tak dałoko ſaſtarałoj. Njewopuſchćźcźe waſcheho Boha a zyrkej! Budźeźe też dobri a ſwěrni Sserbja, hódni ſwojich wótzow. Tak kroćźiśe njebojaſnje ſ nadźiju a dowěrjenjom do ſiwjenja a budźeźe ſ dobywarjemi. So by cźhcźe na wjeczoru ſiwjenja prajićź mohłe, ſo tu njeſćiśe podarmo na ſwěcźe bywli, alé ſcźe tu byli ſe ſohnowanjom ſa druhich. To daj Bóh! —

Zahrodna wustajeńca w nocy.

Hišće někotre njedźele jenož a wulka „Jubilejna zahrodna wustajenca“ Drježdźanskeho létneho rozhlada wotewrja ſwjatońcźe ſwoje wrota: 23. haprleje, na dnju ſwj. Jurja. Wšě rjadki, zahrodki, wšelakore sadźišća (rabaty) a kultury budźa tak daloko přihotowane, zo móže kóždy wopytowaŕ w běhu měſacow cyły rozrost a rozkćěw tuteje hobrskeje kwětkoweje zahrody w swojich jednotliwych stadijach (skhodźeńkach) sobu přeživić. Zo bychu ludźo tež na rjanych létnych wječorach krasnosć a kuzło wustajency wužiwać móhli, je tam wobšérne elektriske wobswětlenje připrawjene. Tři hłowne puće k „zelenemu domej“ a mostaj nad hłownej aleju rozswětluja wosebje sylne lampy. „Zeleny dom“ samy budźe z wohnjobłyskanjom a ze swětłomjetakami a wjacorymi 3000 swěcźkowym błubokopružnymi lampami wobswěcźeny w swětle pluwać. We wulkej róžowni je swětło-fontana natwarjena, kotraž w štyrecći pruhach 15 mtr. wysoki wodowy stołp njepřestawajcy horje mjeta, kotryž rozpršuje z miljonow kapkow do šérokeho korta dele pada a wječor šěść kótłow ze jenajkoprudowymi swětłomjetakami we wšěch barbach tute wodowe wumjelstwo wobswětluja, přetrjebujo za hodźinu 20 kilometrow swětła. Wšelakore hoscency w rozšérjenym wustajniśu dostanu też zwonka bohate wobswětlenje, a wosebita nowa čajownja w krasnej zahrodźe pod zemju wobswětlene wódniki. Wobswětlenje je tak zarjadowane, zo so harmoniski rythmus cyłeje zahrody a wšěch twarow po swojej rjanosći hišće pozběhnje. Na wosebitych dnjach, kaž kwětkowych, létnonócnych a druhich swjedźenjach wobswětluja wustajencu hišće z pisanymi lampijonami a druhimi sredkami.

Z nowa pokazujemy na to, zo su nětkole kupowane trajace zastupne kartki bjez přiražka a to do soboty pred jutrami jenož hišće. Stóž ma zajim, njech khwata! Tak směš potom z tutej kartku k wšitkim wosebitym zarjadowanjam wustajeńcy, kaž też ke koncertam do „Wulkozahrodnje korčmy“ stajnje bjez wosebiteho dopłaćenja zastupić. Za wšěch, kotříž maja mysle, často wustajeńcu wopytać, je to směšnje tunja płaćizna. Dostanješ kartki w zarjadnym domje Leunestr. 3, w Drježdźanskim wobkhodnym towaŕstwje (Verkehrsverein) we hłownym dwórnišću (rańši dźěl) a jeho filiali we wobkhodnym twarjeńću na starym torhošću (Altmarkt).

Za rataŕski a wjesny lud ma zahrodna wustajeńca bjez dwěla najwjetši zajim. Zo bychmy swój statok a jeho wokolinu w našich lubych wjeskach porjeńšili a wudebili, móžemy tam wjele nawuknyć. Štó wě, hdy so nam zaso tajka přileżnosć poskići a štó wě, hač hdy wjacy w tajkej dokładnosći. Přez 6 měsacow je čas a přeco so wotměnja wobraz. Drježdźany njejsu daloko a za mało hriwnow maš wokřewjenja dosć a na dosć w Božej stwórbje a we wupłodach člowjeskeho ducha w jeje zwisku. D.

Spěw, hudźba a narodne reje Serbow!

Wulki serbski koncert srjedu, 7. haprleje, wječor 1/2 8 hodź. w „Krónje“ w Budyšinje

Wosebity ludowy program solistow!

Smě so rubježny hońtwinski pos zatrěć?

Sakſka hońtwinſka nowina piſche: Pod tutym napjećim pśchinjeſechu wſchelake dźeńſki roſsud němſkoſtatneho ſtuda woprawdźe ſtaŕ, ſchtož ſo hač dotal wobkrućźićź njehodźi, dha drje tutón pad doczaſanowego hońtwinſkeho ſakanja leži. Mak jedna ſo tu wo jenym padze ſ wonka Sakſteje abo poſ je byŕ w ſdalenoſći niže 500 metrow najbliſſcheho wobydleneho ſtatoka ſatěleny abo w pſchitomnoſći ſwojeho knjeſa. Nowy ſakſki hońtwinſki ſakoń powjetſcha prawo hajnika namorjenje pha nahladnje. Najprjódy je ſchkitanſka miſea brudźaſych pśchow na 300 metrow wot najbliſſcheho wobydleneho ſtatoka ſnižena. Potom pak njeſchkitka pśchitomnoſć ſwojeho knjeſa wjazy pſched ſaſtuźenym thkoſtanjom. Stanu žo tute w § 4 hońtwinſkeho ſakonja ſtrućźene wumělenja, potom njetrjeba hajnik (hońtwjeŕ) hakle pruhowaćź, hač ma dźiwjeńſki poſ wjazy hódnoſće dyžli nastajomna ſchkoda. Směć jeho w kóždym cźaſu ſatjelićź. So tuto wułożenje trjechi, je hižo ſ toho ſpóſnaćź, ſo hońtwinſki ſakoń prawo na morjenje pſchijźpěje, je-li poſ dźiwinu ſchert. W tym padze by žo na praſchenje, hač ma poſ wjazy hódnoſće dyžli wotwobrućźenа ſchkoda, wotmołwićź njemohło.

Pſchi ſwjeſtſnym rospominanju tutych ſakońſkich poſtajenjow może łoha měnjenje nastaćź, ſo je wulka krutosć a hrubosć pſchećźiwo wobhdźerjam pśchow, wośebje wjeſnym ludźom. Tomu pak tak njeje. Nas budźe kóždy hońtwjeŕ napſchećźo jemu ſnatemu pśchej poſběhnył ſrědk, jeho wotmołwjenja wotdźerżowaćź, hakle potom nałożowaćź, hdyž ſu wſche druhe naprawy bjes wuſpěcha woſtałe. Hižo w ſajimje dobreho pſchećźeſtwa ſ hońtwjeſtſkim towaŕſchom drje hońtwjeŕ najprjódy ſ wobhdźerjom pśa do ſwiſła ſtupi. Ale napſchećźo pśam, kotrež žo njeporjedźa, njeje žadyn ſrědk krutý doſćź, ſo by žo jich dalſchemu ſchkódnemu dźěłu ſadźěwało. Wo tom dyrbimy ſej jaſni byćź, ſo je dźiwjeńſki poſ ſ najwjetſchi ſtrach ſa wobſtaćźe dźiwinu jenoho reweŕa, haj zyłeje wokoliny. Tak njeježi napoſrědk jenoż w ſajimje pſchipadneho wotnajerja hońtwy, ale zyłeho hońtwinſkeho ſjednoćźenſtwa, hdyž žo kóždy dźiwjeńſki poſ ſ rewéra ſhubi. Hońtwa, kotruž huſćźićho dźiwjeńſke pśy wopytuja, bórzy wjele hódna njebudźe.

Staruškaj.

(Wobras ſe wſy.)

Ně, tak to dale hićź njemóže! — Pſchi tym pſchińdźe cźłowjek wo ſtrowy roſum! — Schto dha mataj tutaj ſtaruſchkaj hiſchcźe wo źiwjenju, jeli nić nješchto łubych dopomnjenkow ſe ſaſchkych dnjow a mjelcźaze wjeſele na wotpowědnym ſrośumjenju.

Ale też ſ tym nićo wjazy njebu! Wot nětkotrych njedźel ſem běſche to wot ranja hač do wjeczora taſke bórzenje, ćwarjenje a borkanje, ſo mohł ſej myſlićź, ſchto też to ſtaj tutaj ſtaraj cźłowjekaj mjes ſobu měkoſ. A pſchi tym njebě to nanjeńſche ſo mjes nimaj ſtało, ani pſredy ani nět.

Ale běſche tak: Wonaj ſo wjazy njerośumiſchtaj. Lěhy ſtaru Měrcźinej Jan hubu wocźini, hdyž ſo Khata jeho nješchto woprašcha. A wjecźor wječeſche ſo ſtradźu do loża. Huſćźićho běſche też bjes dźěła. Druhdy wſchak thmany do dźěła njeběſche dla wićze, kotraž bě wina jeho pokhnurjenoſće. — — Ale, ſchto móžeſche ſej wona ſa to? — Rybowaſche jemu bolotne blaki ſ wolijom a cźinješche wſcho, ſo by jemu źiwjenje trochu wołóžiła.

A tak wulke ſtaroſcźe wón woprawdźe njeměješche. Lubi pſchijwuſni běchu ſuoj tomozni. A tuž ſo ſrachawaćź njetrjebaſchtaj, ſo ma gmejna jeju ſaſtaraćź. To wſchak tuta ſtara cźeſna žónka dożiwiła njeby. Běſche ſ nahładneje ſwójby. Wšchitcy ſ jeje krejneho pſchećźelſtwa běchu pak burja, pak bohaći žiwnoſćerjo. Jenož wona wſa ſej khudeho rjemjeſlnika, ſchtož jej jejni pſchiwuſni ſenje wodaćź a ſabyćź nochcźchu. Jeje prěni muž běſche murjeŕ, cźłowjek bjeſe wulkeje ſdźěłanoſće, ale jara dobroćźiwy. Wěſchtaj ſo woprawdźe ſ luboſcźe wſaloj. Hordźe běſche žo wſchěch lěpſchinow wſdała. Běſchtaj ſej thćźu natwarikoj a źiwjeſchtaj ſo poninſne a pokornje. Jeneho dnja padźe ſ roſchtowe a žo ſaraju.

Dołho doſćź běſche ſe ſobu wojowała, hač ſo k druhemu raſej wożeni. Taſka myſl ſaſche ſo jej njecźeſſomna napſchećźo drohemu ſemrětemu. Ale wſcho dalſche ſamo mot ſo pſchińdźe. Dyrbjeſche tola ſiwa byćź. A ſchtož ſej ſe ſwojimi rukomaj ſaſkuſi, njedožałaſche nihdźe. Tak wotſtupi blidarjej Janej Měrcźinej jenu ſtrowźku.

Schćźej lět dołho běſche ſ jeje podružnikom był. Po cźaſu ſydaſche pſchi njej też w kuchini. A wona cźitaſche ſwoje Sserbſke Nowiny w jeho ſtrowi, ſo by na ſwěźy lutowała.

W jenej ſymje ſkhori Jan ſtraſchnje na ſahorjenje pluzow. Lětaŕ běſche wſchu nadźiju ſhubił. Wěſchtaj hižo dawno wócźko na žo ſłožiłoj a tuž buſchtaj pſchesjenaj, ſo žo na khorołoju ſwěrowaćź daſchtaj. Knjes faraŕ pſchińdźe a dopjelni jeju próſtwu a da jimaj ſyrkwine a ſwoje ſohnowanje.

Ale Jan ſo njenadźiwy ſhraba a wotkhori. A bu ſamo dobry mandźelſki. Běſche hižo ſo ſeźimy łuſcźiwy a kedźbliwy, tak nětko jako muž cźim ſóle. Zneje njepſchińdźe nětkaſe hroſne ſłowo pſches jeho hubje.

We wſchěm běſchtaj jena wutroba a jena duſcha. Waźebje w pſchebwědźenju, ſo nicźo ſrudniſcheho na ćwěcźe njeje, hač w ſtarobje ſam byćź. A dźenſa? Njeběſchtaj to dwójzy wobamocźenaj? Wón dźeń njebě wjazy tón ſtary Jan. Wěſche ſo ſa króttí cźaſ thćźro pſcheměniłź.

Njeběſche ſkoro ſaneho wutraća wjazy ſ nim. Haj, tak dałoko bě pſchiſchło, ſo jemu w poſlednim cźaſu jeru wěrnoſć prajeſche a byrnjeſ ſ krwawjazej wutrobu. Na nětkotre hodźiny a dny drje to pomhaſche. Ale potom běſche ſaſo na ſtarym błaku.

„Njebudźiłi-li tola ſtareho bórcźaka ſ ćwojemu muješ ſcźinika, dha mohła mi a tebi nicźo jeho na cźerſtwu powětr ſhadźićź!“ wuraſy ſ mjerſanjom. Wón pak ſo poſměwkowaſche ſe ſwojim njeſtrowje cźetwjenym wobliczom kaž małe dźěćco a hladaſche mjeńſchiny dołho do próſnoſće. Dołho njetrajeſche, mějeſche tu a tam nješchto wuſtajeć. A hdyž jemu po nětkotrych dnjach ſaſo Khětro do ćwědomja popowědaſche, wſa bórcźo ſwój khołuſ ſe ſeźeny a dźeſche prjeć.

Posdźe w nozy yjerſeſche žo do durí a naſtróźanej ſtaruſchaju, kotraž běſche njemérnje ſtrażowała a na ſwojeho Jana cźakała, pſchińjeſechu ludźo jeho do domu. „Że na wěcy žo do hromady ſypnył!“ roſkoći jedyn ſ nich. „Sawalcźe jeho krućze do poślescźeća. Jeho najſkerje ſymtja ſchaże!“

Starej, ale hewak hiſchcźe hibićź, ſonje ſółdnyſchcźej hubje a njeſnapſchećźiwi nicźo, hdyž ſwojeho Jana do jeje loża położichu. Potom žo ludźo ſ krótkim ſtrowjenjom wotćahnychu a běſchtaj nětko ſaſo ſamaj. Kunje

tak wošamoćenaŋ, hdyž kujeja fararja šawokašchtaj a šo nakhorołožu šwérowacź daschtaj. Bórsy pschińdże lékař, po kottreho bésche šuštod dójschok. Klepasche a štuchasche, čujesche na hibik a liczesche, kak pukoze. Kiwasche khutnje ſ hlowu: „Haj, haj — moja Mérczinowa ... dźekacź njebudże niczo wjazy móc! Dodźiwacź šo njemóžu, šo je tak dalko bjes lékarskeje pomozy wutrak! Njesjesze dha niczo na nim pytnyła? Nékajte pschemènjenje? Njerosumju to.“ —

Nékko padny staruschzy kamjeń ſ wutroby: „Sso wź, knjes doktor! Jara je šo w pošlednim czašu pschemènił. Jyle zusy tak špodźiwnu, so šmóź šo wjazy trócź krucze rozhnéwakoj. Potajkim — khory bésche, knjes doktoro? Khory? Mój luby Bože! Potom šym tola ja jemu ...!“ Pohnuta swjese šo na stólz a pkakasche hórke šyzły do schórzucha.

„To budże šo wschitko sašo dacź, luba Mérczinowa! Mérjeze sčeřepnoscź! Nakajtra rano pschińdu wospjet pohladacź. Djicze wo mérje lehnycź. Jemu šo niczo dale njestanje.“

„Nó haj, schto dha po prawom ma, knjes doktor?“ „Jeho je Boža ruczka ſ lohka sajala. Ssylne smoknjenje bésche drje ſ pschiczinu. Wodžakicze wo mérje. Dobru nóz.“

A Mérczinez Jan šo wospjet skraba, runje kaž tehdom! — Jenoź ſ tym wumènjenjom, so nétko hischcze bóle napadnje hacź prjedy kaž male dźecko bledźesche a na wischo šo huntorjesche, schtoź jemu na woczi abo na prékl pschińdże

Jeho šwérna Khata šedźesche pak na kožowej kromje a dźerżeschе jeho ruku krucze we swojej, pschikiwasche wschemu a šwarjesche tu a tam mózne šobu.

Njeslemjena staraschе šo wo njeho, kubiasche a pleńczesche jeho. Nè, nétko njebé wjazy wošamoćena. A druhdy derje ménjaŋ ludźo do ſstwy kuknychu a ji mjeńczo do wucha schuknychu: „Na, nadźijomnje njetraje wjazy dokho! By najlépsche sa waš a sa njeho bylo!“ — Nè, taike myšle žiwje wotpokaka se šwojimaŋ ſuchtmaj rukomaj, kotrejź ſ roshorjenoscźu dyrkotaschtej. „Wostajcze naju na pokoju! Sdźerżu jeho po Božej woli hischcze dokho. Do jeho rukow kładu naju dónt. Wostajcze naju, Jana a mje, mój šebi sašo rosumimoj!“

Što rěka „polny dowójnski podružniski pjenjez“?

Statny šejm je wobšamknył, so ma šo polny dowójnſti podružny pjenjes 1. julija t. l. płacźicź — najprjedy běšche to k 1. haprleji wotmyślene. Wo tutej wězy šo wschelake wopaczne mènjenja rozscherjeja, kotrež maja šo wujaŋnicź.

Ssejmowe wobšamknjenje dyrbjako po prawym rěkacź: Sakoństi podružny pjenjes wuczini wot 1. julija 1926 100 proz. dowójnſkeho podružneho pjenjesa. S toho, so po šwojim § 24 statny podružny ſakoń 1. julija 1926 (po 3. cźitanju ſakonja 30. junija 1926) šo ſbéhnje, šudźa mnoſn, so ſ 1. julijom ſakoń ke podružnſtwo ſ zyla pschestanje a podružny pjenjes šo šako tak ſarjaduje, kaž šu podružne wuczinjenja do statneho podružneho ſakonja postajene bóle. Tak šebi wschelazy mnšla, so na pšch. wot 1. julija polny dowójnſti podružny pjenjes tež płacźiny ſa koſs, jédny stok (Fahrstuhl) a druhe wopschija. Tomu tak njeje. Hamtšo šo wobtrucźuje, so płacźiwosć statneho podružneho ſakonja šo podležkuje a ſakoń ke ſarjadowanje podružneho pjenjesa po 1. julija dale płacźiwe wostanje. (Runje tak je podružnika ſchtitazy ſakoń hacź do oktobra 1927 podlécheny. Tuž wostanje ſmyšl „dowójnſkeho podružneho pjenjesa“ dale w mozy, kaž je po statnym podružnym ſarjadowanju wutworjeny.) Dowójnſti podružny pjenjes je potajtim dale tak prjedy tón 1. julija 1914 bywſchi wuczinjeny abo tón pjches wobſamknjenje podružneho wumènjazeho hamta postajeny abo ſ nowa wuczinjeny pjenjes.

Schtož wyšokoſcź ſakoństeho podružneho pjenjesa we bliźſchim cźaſu naſtupa, dha budże najſerje wot 1. haprleje wo 8, šnadź šamo wo 10 proz. powyſcheny. Potajtim 1. haprleje wocźakowane powyſchenje na 92 abo 94 proz. dowójnſkeho podružneho pjenjesa šwostanje drje też ſa meju a junij, tak ſo potom 1. julij powyſchenje wo 8 abo 6 proz. pschinješe, ſo by šo wobſamknjenje statneho šejma dopjelniło.

Sakske łuki z nalčtnimi barbičkami (Crocus).

Bórsy budu šo nékotre łuki naſcheje domiſny w tyšazorych kčenjach barbičkow abo barbowkow (Crocus) błyščećeju. Maſch-li šwoje wjeſelo hižo nad tym, hdyž tele kwětki w ſaſnjom nalézu w prédkownych ſahrodkach wuhladaſch, to šo cźim bóle nad tutej pyče drje ſpodźiwaſch, hdyž widźiſch kčenje ſ hromadami na nékotrymi měſtnami w Saſkej. Wošebje wjele roſcze jich w Moriz-burſſkem hrodowſkem parku, też wokoło Stolpina a we ſrjedźnych Rudnych horach we Wolkenſteinſkem wokrjeżu. Wulke kučne pschestrénje šu tu ſ fijałkomódrymi kčenjemi pokryte. W nježnej traźnoſcźi wotewrěwaju šo jich kheluſchki nalétnjemu ſtónzu napſcheco; tak ruže hacź wichory ſaduwaju a ſ deſchcźom ſchwikaju, ſadyrknu a ſakrwaju šwoje kwětkow. Kopjeſchta, so bychu šwoje nézne próchniči a pléſchki ſnutſka ſakitowake. Wopraw-dže pak tute k dalſchemu plahowanju jara šobu njeſłutkuja. Schéroke pschestrénje ſ nalétnimi barbičkami drje njejšu naſtake še ſpłaźnym daleplahowanjom, ale bobliže šu byte pak ſ wotpohladom na druhe měſtna pschežadźene, pak šu knoty ſemju pscheryke a potom šu šo ſ brónju abo ſ deſchcźom pschenješe.

W Saſkej ſtara šo „Saſki ſtaſi domiſny“ woto, ſo bychu šo łuki ſ barbičźkami ſatkowake a podpjera ſ pjenjeźnymi pschipomozami tole prózowanje ſe ſtrony druhich towaſſtwow, wošebje w Rudnych horach. Pschiroda móže nam šwój porſany wuſnam poſkliczicź, hdyž damy jej zyzku pychu njemnjenje roswicź, kaž nam to traſnoſcźe buchmy w Božej ſtwórbje ſawohladali, hdy by šo powſchitkownje kóždy ſ nyšlicźku noſnk, pschirodu ſchcźitacź, a wošebje też nalétnje pčnicźki (primula veris), kotrež bórsy nétko ſatku, tam woſtaſicź. Hdźeż ſłuſcheja, njenuja na łuzy k radoſczi wſchitkich!

Měſtna, hdźeż barbicźki roſtu, njeſłu prinjatne; ſe pschiležnoſcźu šu byte šadźene. Pola Debracha je to pjecza byl faraŕ, wuſtojny na létowanje, kiž bésche šo ſaſkim kurwjeſchom ſwjaſał, ſo budże jim konje létowacź a ſa tymdźeſche ſebi ſ kurwjeſchowſkeje ſahrodny we Drježdźanach ſi roſtlinу wotewiacź, mjes nimi też barbicźki. Pschiwuſna naléćnjej barbicźy je naſymna barbowka (Safran), kotraž ſ rauſcheho kraja pschikhadźa. W Schpaniſej, Franzowſtej a Delnjej Rakuſkej šadźeja ju we wulkim, dokelž jeje žolte pléſchki ſłuža k dobywanju ſmateje rjaneje barby. Wjeſo šu ſa jedyn punt barby pléſchki něhdże 40 000 kčenjow trébnych.

Žałoščenje statneje pósty.

Na 150 000 liſtowych pošyłkow njehodźi šo wschédnje pola wulkich póſtſkich hamtow dla njedošahaze je adreſy (napišma) na prěni ras wotedacź. Na 40 000 dyrbi šo wróćo pošłacź, dokelž šo bydlenja adreſatow pschi najlépſchej woli po adreſnych knihach, napraſchowanjach atd. wuſłédźicź njemóža a wjele tyšaz dyrbi šo ſnicźicź, dokelž też wotpóſłarja namakacź njemóžachu.

Nétko njech šej kóždy pschedstaji, kelko njetrjebawſcheje prózy, dźeła, cźaſa, ſaſtojiſtich mozow a thóſtow šej to žada, dóch wote dnja tajkele hromady njedošahajnych pošyłkow wobdźékacź. S wjetſcha šo podźe wobſtaraja. Wobkhód šej ſdźerżenje niſkich płacźinow ſa póſtſke wézy žada. To pak njepołépſchuje tutomu žadanju, hdyž dla njerodnoſcze a bjesdźaknoſcze šo ſ tyšazami njedošahazy adreſerowanymi pošyłkami šu wobcźejeni a wudawki naſtanu, kotrež njejšu hospodarſke.

Tu móže kóždy wotpóſłaŕ njedoſtatkej wotpomhacź, hdyž na pošyłkach pschezo bydlenje doſtawacźela ſ dróhu, cźiſłkom (šnadź też dźél khéže, na pſch. w ſadnjej khéži), poſkhód a we wjetſchich měſtach też cźiſłko póſta, kotryž ma tón měſchczańſki wotkrjeż ſaſtaracź. So by šo pošyłka mohła na prawého adreſatu wróćicź, jeli je doſtawacźel šnadź šwoje bydlenje pschemènił a to pótze njeje wojſewił, mèł kóždy wotpóſłaŕ na khartu, liſt abo druhu pošyłku šwoje mjeno dodacź. Tak by šo wjele njetrjebawſcheho dźéła a cźaſa ſalutowało. Tomu móže kóždy pschinoſchowacź.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hans Depla: Nó, Motso, takle zamysleny, što dha je so cźi stało? Ty bě tola kewak přeco tak wjesoły.

Mots Tunka: Haj, Hanso, to bóch, ale kaž so cźi to druhdy cźini. Mam cźi lubu nuzu ze swojej starej, nó khiba dźensa praju — mandźelskoj.

Hans Depla: Ji so tola nicžo stało njeje?

Mots Tunka: Nè, dźakowano Bohu nic, ale wona so jara, jara hnéwa, dokelž su mje létsa z gmejnskeje rady wuzamkli.

Hans Depla: To tola zły być njetrjebaš.

Mots Tunka: Ja wšak zły njejsym, ale moja mandźelska, kiž ma kholowy — mój jej, što prajach, — ma tola też rady komando nad cyłej gmejnu.

Hans Depla: To maće njebojaznche officéra!

Mots Tuuka: Nétko nie wjacy, Hanso! Posledne póstnicy su pola mje hońtwinske piwo pili. A tehdy je so moja žona na wjesnjanow dała a na nich wołała, zo njesmědźa kurić, ale činić, zo skoro domoj přiňdu.

Hans Depla: To wšak so žonje njesłuša!

Mots Tunka: Zaso je była pola mje zhromadźizna, dha je žona durje zwočinjała, haž runjeż bě zyma dosć, a je so do gmejnskich ludźi dała a na nich wołała, zo ji jstwu zanjerodźa.

Hans Depla: To wšak so wo wašej błóčanej wsy cyle wobeńć njehodźi.

Mots Tunka: Nè, a wona měša so do wšěch gmejnskich należnosćow a chce najradšo postajić, kelko ma žadyn fórman zasłužić.

Hans Depla: Ach, to maš ćežki křižik, ja sej wot mojeje žony tajke něšto postajić njedam, kelko chcu ja zasłužić, to je moja wěc.

Mots Tunka: Na, a pomysl sebi, mje tam ke knježemu pisarjej wučéri, zo dyrbjach prajić, zo ze swojim wołom też telko zasłužu, kaž fórman z konjomaj.

Hans Depla: Sy dha to šołt?

Mots Tunka: To chcu ći druhi króć dale powědać, ale tole pak dowidźu, zo zo swojim wokoleom ženje telko pěska njenawožu, kaž jedyn z konjomaj.

Hans Depla: To so wě, to staj wój, twój woł a ty, přepomałku.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drježdźan.** Srudne njeſboże ſta šo w Bühlawje we villi ſtudijowcho rady Hoffmanna. Mokoło połonđnja jeho mandźelſtu a 3½lětneho žynka morweju w kupańni namakachu. Wobjej běšchej šo ſ wuhlowymi dymami ſajédojcźiłej.

* S **Pirny.** Ssobotu je tu 31lětna nježenjena dźéłacźerka **jeje nowonarodźene dźéćko krótko po porodze do rubiſchcza ſawalika a do wušupa cźišła.** Jako šo dźéćko łohyy pſches rolu njeſununy, ſpyta wona, so by ju ſ njetřu dele ſeſtorkała. Sſušodźa ſłyſchachu dźéćko žałoſcźiwje a ſawołachu poliziju. Sawołana wohnjowa wobora roskopa roku, ſo by dźéćko wuchowała. Tola wono podźe do jamy a šo ſatepi. Maćeř jako poliźajſku jatu do měſchczańſkeje thorownje wotwjedźechu.

* S **Riesy.** Żeleſniſke njeſboże na dwórniſchczu we Wülknitzach, pſchi kotrymž ſi wožoby wo žiwjenje pſchidźechu a jédnacze šo ſrani, je wuhibował kólijow Braune ſawinował, dokelž je kolize wopak wuhibnył. Na namjet ſtatneho rěcžniſiwa Braunu ſajachu.

* Se **Seidenberga.** Lédma šu autowu cźaru ſ nja ſta na dwórniſchczu wotewrili, dha pak też hižo nje thmaniqu žwoje maſane dźéćo cźinja. Na dwórniſchczu dróhu, po kotrejž auta jédźa, šu pošledni cźaſ hi někotre raſy wulke kamjenje nakładli. Kajke ſcźěhi mohłe naſtacź, hdy bychu ſtajnje pſchepjelnjene wo pſches tajti kamjeń ſajéke?

* S **Kamjenicy.** Snaty wulkopaduch Poller, kiž pſched někotrymi měſazami ſ tudomneho jaſtwa cźe a w Rudnych horach rubježniſke žiwjenje wjedł, je ſwojej jaſtwowej kłětzy na nowu mygłičku ſapadn kotraž dyrbjeſche jemu k cźekenjenju dopomhacź. Stó nik pójrje jehu, dokelž šo nadźijeſche, ſo budże móc pucźu do khorownje cźekunyć. Tola na wſcho pſchthot wani, běchu doſcź muži žobu póſkali, a jeho rjana na dźija šo ſnicźi. Operazija bé jednora. Pollera hižo naſajtra ſaſo do jeho jaſtwoweje kłětti tykhychu.

* S **Glauchawy.** Załoſna žwójbna ſtruchłohra wo mě šo w naſchim měſcze w nozy wot ſobotu k njedźeli. Wokoło 1 hodźin ſatšeli wucźerka Barthez, kiž je na tudomnej Ditterowej ſchuli pſchiſtajena, žwojeho nana Božidara Bartha, měſczeſela tudomneho ſnateho Falke winoweho hoſcźenja, jako we łožu leżeſche, a žwojeho 14lětneho bratra. Potom šo ſama tšěli a ſo ſtraſchnje ſrani. Ju do měſchczańſkeje khorownje dowjeſechu, hdźe hischcze bjes wědomja leži. Ménja, ju je wucźerka n jabžy wobłudnika a njewědžo, ſchto cźini, mordaſtim ſłucźita.

* S **Zeithajna.** Schtwórtk popołdnju ſta šo na m nizijowym ſkładze w Zeithajnje ſ rosbuchnjenjom cźe njeſboże. Tam wěſtu muniziju, kaž mjenowane ka nowe wrjeſki, kiž běchu ſ papy dźéłane a ſ pólrom pi njene, wot ſchkitaniſke ſcźěny do pětkoweje ſamy wo cźu, ſo bychu ju tam ſnicźili. Na hischcze njewujaſn e waſchnje taike rosbuchadko hižo pſchi ſapalenju žeſe la rosbuchny. Nawjedowazemu wohnjoſtrojnikej šo wot jeneje ruki dwaj porſtaj wottorhnyſchtaj. Jena dźéłacźerka šo we wobliczu cźežko ſrani a budże nje rje wo wóczko pſchińcź. Dalſchi dźéłacźeř a dźéłacźerka šo łóźiſcho ſranſchitaj.

* S **Lipska.** Saúdźenu šobotu wumrě najſtarſchi Lipſczanſki měſchczan, rada němſkoſtatneho žudniſtwa na wotpocźinku dr. Hendrich Beer. Swoje 97. narodniny ſwjeczeſche 26. februara.

* S **Lipska.** Pſchezo hiſchcze wſchě warnowanja we nowinach a pſchednoſchkach niczo pomhaše njejšu. Sſykſchimy pſchezo hiſchcze wo młodych ludźoch, kotrźi šo łohtomyſlnje do franzowſkeho zuſnihſkeho wójſka naréczeć dadźa. Tak šu šo poſlednje njedźele ſaſo tšo Lipſczenjo ſłužbu w zuſnihſkim wójſku pſchijeli. Dwaj šwoju troczel hižo jara wobžarujetaj a ſtaj hižo wo pjenjesy domoj piſałoſ. Jedyn je 22lětny žyn jeneho rjemješlniſkeho miſchtra, druhi 19lětny žyn jeneho wobthodnika. Pjenjeſy jimaj njedoſahaju, mjda a jédź ſtej jara hubjenej. Wo tšečim, 21lětnym ſaſtonku, kiž je šo w Frankfurcźe n. M. do zuſnihſkeho wójſka ſapiſacź dak, hiſchcze žaneje powěſcze nimaja.

* S **Hirſchberga.** Na ſamotnej ſkale njedaleko Hirſchberga młodeho muzźiſkeho a młodu holzu ſatšeleneju namakachu. Jedna ſo wo ſkładownika a fabrikiſa dźé łacźerku ſ Mrótzkławja. Kaž šo ſda, ſtaj młodaj cźłowjekaj ſ njeſbožowneje łubośce do žmjercze ſchłoj.

* S **Berlina.** Njedźelu rano wohnjowu woboru do Straßmannſkeje dróhi ſawołachu, hdźeż šo w bydlenju 35lětneho bildarja Unterloſſa nadobo paleſche. Unterloff, kiž je njedźelu rano pjany domoj pſchiſchoł, je najſerje petrolejowu lampu powalił. S huſtym kurom, kiž bě ſ wohnjom naſtał, bě šo Unterloff ſaduſył.

* S **Hannovra.** W pokodniſchej Hannoverſkej tyfus žylnje ſakhadźa. W Duderſtacźe, hdźeż hižo tšo dokho ludźi traſchi, je šo na naſtrózaze waſchnje roſ ſcherił. Sa krótti cźaſ je ſaſo dwaceźi wošobow na tule natyklíwu thoroſcź ſhoriło. Sa tſi dny šu ſchtyri wo žoby wumrěłe.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Wobkhodny dohlad nad ſamóženjom inſtallatéra a ſamkaŕſkeho miſchtra Guſtava Schmidta w Rakezacźi je po prawomócznje wotſamknjenym dyrbjeńſkim wurunanju po § 69 poſtajenja wo wobkhodnych dohladach jbe hnje.

W Budyſchinje, 25. měrza 1926.

Hamtſke žudniſtwo.

*

Ssudniſzy šo pſcheſadźuje ſa hotowy pjenjes:

Pondźelu, 29. měrza 1926, dopołdnja w 9 hodź. w Bě ſchezach. (Na kupjenje ſmyſleni ſeſidu šo w hoſcźen zu) wjetſcha dźélba kožowcho a podkowowcho tuka; dopołdnja w 10 hodź. w Budeſtezach cźo. 67 bra padło (ſa žukelnikow) a wjetſchi pjenjeźny thamor; popołdnju w 1 hodź. w Hnaſchezach. (Na kupjenje ſmyſleni ſeſidu šo w kantinje industrijowcho dwora) pi žanſka maſchina (Sedel a Naumann.)

wutoru, 30. měrza 1926 w Hnaſchezach (Na kupjenje ſmyſleni ſeſidu šo w kantinje industrijowcho dwora) dopołdnja ½12 hodź. 125 hollandſkich žedłow, 25 podſta kow ſa hollandſke žedła (ſaniłkowane), 2 pižanſkej blido popołdnju w 1 hodź. dospołna žykarſka łakowanſka pi prawa ſa 2 žykanſkej měſtni ſe pruſchcźiſkimi thachlem klawěr a pižanſke blido.

Ssudniſki wukonjer hamtſkeho žudniſtwa w Budyſchinje.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu, 27. měrza 1926.

Wežerawšche kurhi w Barlinje.

Dollar	4,195	100 franzowšk. fran.	14,63
Engelšti punt	20,39	100 čěšk. krónow	12,41
Šchwaiz. frankow	80,80	100 pólšt. markow	51.93

Efektny wežera na Berlinšej burhi swoje kurhy šajo ličowachu. Teš wójnika poležorika swój kurs porjedži jara žiadnje.

Produktowe wiki w Berlinje wežera wjele nowego wobchinješe hu. Pšchenža swoju płaćiznu wo 5 np. powži. Rožka 5 np. pšchišadži. Wowš dohu 10 np. ječmjeń pšchi swojich dotalnych płaćišnach šawosta. — Sintnar płaćeše wežera:

w Drježdžanach

pšchenzu 12,75—13 hr., rožki 7,80 hr. hač 8 hr., ječmjenja naležnjeho 9,25—9,75 hr., wowša I. 9,10—9,30 hr., II. 8,35—9,10 hriwnow,

w Berlinje

pšchenzy 13,10—11,90 hr., rožki 7,75 hr. hač 8 hr., ječmjenja naležnjeho 8,50 hr. hač 9,65 hr., nasymneho 6,95—7,65 hr., wowša 8,35—8,95 šk. hr.,

šchtwórtk w Kamjenzu

pšchenzy 12,40—12,80 hr., rožki 7,50 hr. hač 7,80 hr., ječmjenja naležnjeho 8 hr. hač 9 hr., wowša 8—8,80 hriwnow,

w Shorjelzu

pšchenzy 12—13 hr., rožki 7—7,80 hr., ječmjenja naležnjeho 7,50—8,60 hr., šo wowš 7,60—8,60 hr.,

w termijowym wikowanju

ša měrz: pšchenzy 13,95—13,90 hr.,
ša meiu: pšchenzy 13,77—13,82 hr., rožki 8,97—8,90 hr., wowša 9—9,05 hr.,
ša julij: pšchenzy 13,72—13,77 hr., rožki 9,20—9,12 hriwnow.

Sserbska ludowa Banka akc. družstwo w Budyšchinje.

poda na lěto 1925 tutu rosprawu:

Minjene lěto 1925 wupokaša šo ša němske hospodarstwo jako doba częstich staroščow. Hdyž bě šo poradžiło, čmišku měnu stabilisowaci, dyrbješe to tež pucj pytacj, a podaške poměry slěpschicj a skruczicj. Sławne a prijatne hospodarstwo bě chtaj nuz wanej, šo razionalisowacj; potajkim s lutowanjom a rašniwym džělom šu polěpschenjom a wustrowjenjom šo staracj.

Howne sjewšna šarženeho lěta běchu:

Trajny njedostatk na tukrajnym kapitalu, kotrejž dohajaše lutowanje — hakle lědma šaporžate — narunacj njesamóže a kotryž tohodla zulokrajne pjenjesy žadasche; wysoke nakłady na kredity; njewšědne dawki a wotewawki, kotrez produkciju podrožowachu; pschisporjenje podbhodnych dohladow; konkursy, likwidazije a wobmjerowanja wokbhodow a s tym pschičinjiła bjezdžělnosć, na kajež tukhwilu czěrpimy; njedostatk realkreditow na pschi czaš a sa pomérnu dań, schtož sawinу sadokjenje katastrowa, kiž dyrbješe nusne pjenjesy na šmělki — katastrku produkziju hačaze — pozičowacj — skónčnje kritiske poměry katastrich towarstwow, kotrez buchu pšches katastrowe je šmětkami wobczerene.

Krisa deflazije njebě s lětom 1925 hišcze skónčena a jeż dženża hišcze njehodži so dowidżecj, hdy so poměry wo pokuje wustrowja.

Hospodarska nusa czinješe bankam mnohe staroscze. Wone dyrbjachu, šame wottwarjujo, druhim pschi wottwarjenju pomoznе byczj. Powschitkownje žadachu a so prózowachu, so mohke skerje a lépje k normalnym pomérам so wróczicj.

Hižo w lěcze 1924 šmy wschu kedžbnosć na swěščenje pschisiwolenych kreditow složowali a pšches to so pšched pschijadkami schkitali.

Džiwaju na pjenježne poměry minjeneho lěta njejšmy powyschenje kapitala, kaž bě so wobšamknyło, detal pschewjedli a namjetajemy šodbom, termin sa špomnjene powyschenje wot 1. 7. 26 hacž do 31. 12. 1927 podleschicj.

Nasche fitijalki šu spokojazy a s wuhotykom džělale.

Lězba kontow je wot 1567 tónj 1924 na 2172 tónj 1925 postupiła.

Nalutowanske pjenjesy šu so wot **332 000,—** hr. na **829 000,—** hr., potajkim wot **488 000** hr. pschisporile.

Banka ma tukhwilu 23 šastojnikow a to: 11 w Budyschinje, 5 we Wojerezach a 7 w Khodžebuzu.

Nasche dołhody wobmjesowachu so na pjenježny a kredity wobtkod, druhe žórka, wobježe wobkhod s effektami běchu nam sawrjene.

Najebacj wyschich wšdow, dla powyschenych tarifow, šu wudawki lědma dotalnu wyšokosć dozpike.

Wobkót na jenej stronje hlownych knihow wuczini 23 385 896, — hriwnow.

Pschi wobhladniwem wobliczenju wschěch aktivnych póstow dozpěchmy **16 046,62** hr. dobytka. Hdyž pschenoschk s lěta 1924 wo 284,31 hr. pschiliczimy, dóstanjemy jako wušbytk hr. 16 330,93

s toho dóstanu po § 31 wustawkow akcionarojo 4 prozenty dividendy hr. 4 000,—
namjetujemy, so by je shytknych hr. 12 330,93
reservowemu fondej pschipisałe hr. 8 000,—
a s tutych hr. 4 330,93
hišcze 3% nad-dividendy rosdžěliko hr. 3 000,—
shytk pak hr. 1 330,93

na nowe sliczbowanje pschepisałe.

Na pschedań

Bliźo a polzu we Wojerezach, Verbindungsweg 1 delka na lěwo.
Budu deskowanu, Kapler w Khelnje 3.
Kosch (korb), džerzący w Budyschinje, Wieczorna dróha čo. 12 delka na lěwo.

Pony, Fiedler w Czornym Khołnzu.
Leśowničy pschi dwórnischczu we Slepom kwakšku, Nowak w Mulkezach, twarz.
Wós džerzacy, tworkowy, klankowy w Budestezach 9 h; we Budyschinje na Tšelanskej dróży 361 na lěwo: džerzacy wós.
Dózy a wyšokošuczelnu jakozu w Hajnizach 15.
Blido josowe, a wós sportowy w Budyschinje, Schulerske wrota 1 b III na lěwo.
Prošata žyrne w Khelnje 48.
Sklomowu praszu, butrobaj, khamor k šuschenju mjasa, 20 zent. žymjentnych bérnow, we Wjelkowach 4.
Kolo motorske, 4 PS., Gubsch w Budyschinje, Mjasowe wiki 18. — Mužace kolo, w Budyschinje na Korkowej haży 81 na prawo.

Sso pyta:

Wurčownik pjekarski, Thieman w Mužakowje, Jarowska wuliza 75 (Sorauerstr.).

Drjewowa awkzija.

Pondželu 29. 3., pop. w 2 hodž. na Delnjošoržeczkim rewerze:
84 mtr. khójnowych kuluchow, 2 mtr. dołhe,
4 dołhe hromady khójnoweho a 3 twjerdeho drjewa.
Knupy šeidu šo pschi Schkowronczej horje pola Czechowa.

Ssudniczy na pschešadžowanje

Pondželu 29. 3., pop. w 2 hodž. w hoschežu „K tšom krónam" w Kulowje: wulka dźělba wina a zigarow, šklótnej a hospodarskej wosaj, bruna kobla, schijasa maschina, koło, mjaso rubaza maschinu s motorom, piano, krowa, 5 cbm deskow, pišanski stroj, moble a wschelake deski.

Pondželu 29. 3., dop. w 10 hodž. w Kamjenzu: wał chewiota, patentna waha, polzy, klamarske blido, benzinowej motoraj, taflaty wós, klamarske pokładnja, darstnaj khamoraj, komoda, klamarski khamor, krednza a frejza lampa. — Knupy šeidu šo w hoschežiznu k „Krónskowej jahrodze.

Pondželu 29. 3., dop. w 10 hodž. we Wutlich Sdžarach w hoschežiznu pschi zyrkwi: mały walach, mały rólowany wós, schijaza maschina, kuchinski bufet, motor, wschelake samkarske maschiny, 8 sitzowych tarczow.

Wutoru 30. 3., pschipołdnju w 12 hodž. w Drježnej we hoschežiznu: drasta, zigary, 12 tyšow howjaseho kuša.

Wutoru pop. w 3 hodž. w Placzezach w Schlenkrichej hoschežiznu 2 kompletnej matrazi s piowakomaj.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dženża dop. 3/11 hodž.: Pschi šnahnych wikach rožka na płaćiznje wobstwa. Pšchenza jara skruczena. Tendenza: měrna.

Dop. 3/12 hodž.: Pschenza dale kruta, rožka wolczakowaza. Tendenza: Kaž pšched hodžinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Kilo a wolijowe šymje wo tuni abo 1000 kg, šewał 100 kg, płaćizny po šotej hriwnje.

	26. 3.	25. 3.
Pschenza	261-265	261-26
rožka	156-161	156 161
nalěc. ječmjeń	170-193	170-193
nal. ječmjeń	139-153	139-153
wowša	165-177	165-177
šuturiza (Mais)	162	—
pschenična muka	33.36,50	33.36,50
rjana muka	22-25,00	23-25,00
pschenez. rozty.	10 50	1. 50
rjane wotruby	9.75	9 75
rapž	350	350
lone šymje	—	—
hrch	23-25,00	22-25,00
pjelušchki	20-21,00	20-21,00

	26 2.	25 3.
rapž. wosuški	14,70	14-14,70
poch. melasse	14'0	14,00
rerabella	25,00	—
bérnjaze kruzki	13-14,10	13 14,10
šmoł	20- 1,00	20 21,00
wota	6 00	26'0
šamy wosuški	18 18,40	18 18,40
módre lupiny	12-12,50	12-12,50
žołte lupiny	14-14,50	14-14,50
šymo, 50 kg	3,80-3,90	3,3-3,90
šlowa, riana	0,90-1,50	0,90-1,50
„ pschenez.	0,90-1,40	0,90-1,4
„ wowšina	0,90-1,4	0,90-1,40
„ jezma	0,85-1,35	0,85-1,35

Drježdžanska burša.

Pschenza	255-260	bérnaze kruzki	16 00-17,25
rožka	156-160	pschenicz. wotruby	9,30-10 50
nalěcni ječmjeń	185-195	rjane wotruby	9.80-11.30
nasymski ječmjeń	—	pschenična muka	37.00-39 50
wowš	167-182	rjana muka	23,50-26,00
cžekwienj khcžki	220-250	woka	27,00-28,50
rapž	330-340	pjelušchki	25 00-26,00
kukuriza (Mais)	187-192	hróch	27,00-28 50
huche truhnczki	10-11.30	rokowe kruzki	17.00-19,00

Wiežne płaćizny wežera Wschitko po šotej hriwnje	**w Kamjenzu** ša 1 zentn.	**w Lubiju** ša 1 zentn.
Pschenza	12,40—12 80	11.00—12.50
Rožka	7.50—7,80	7,00—7.60
Jeczmjeń	8,00—9,00	8,00—8,75
Wowš	8,00—8,80	8.00—8 40
Ssyno	4,50—5,00	3,70—5,00
Sšloma, s masch. mkócz.	1,20—1,50	1.00—1,50
Sšloma, l sastanju	—	—
Sšloma, s rulu mlócżena	1,60—2,00	1,80—2,00
Bérny, pola ratarja	1,80—2,30	2,40—2,80
„ hacž na železnizu	—	—
Butra	2,10—2,20	1,10—1,15
Jeja	0,10—0,11	0,11—0,12
Pschenične wotruby	—	5 40—5,90
Rjane wotruby	—	5 40—5,90
Pschenična muka	—	18.50—19 50
Rjana muka	—	13,00—13,25
Prošata, wulke	—	—
„ hrenje	—	—
„ małe	—	—

Wiežne płaćizny w Budyschinje.

wot 27. měrza 1926.

Wschě płaćizny šo po šotej hriwnje rosumja.

Pschedmjet		najmišcha płaćizna	najwyschša płaćizna
Pschenza	50 kilo	12.00	12,75
Rožka	50 „	7,00	7,60
Jeczmjeń,	50 „	8,00	9,00
„ nasymski	50 „	—	0,00
Wowš	50 „	8,00	9.00
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Bérny	50 „	1,50	2,00
Butra	1 „	4,40	4,60
Ssyno	50 „	4.00	5,00
Sšloma, masch. mkócz. prošt.	50 „	0,80	1.00
„ maich. „ šašt.	50 „	1.00	1.10
„ zwami mlócżena	50 „	2,00	2.20
Pschenična muka. 60%	50 „	18,50	19,50
Rjana muka, 70%	50 „	12,50	13,00
Pschenične wotruby	50 „	5.50	6,00
Rjane wotruby	50 „	5,50	6,00
Jeja	1 schk.	00,10	00,12
Prošata — schtuk	1 schk.	00,00	00,00

(Sa lěwschu tworu wyschše płaćišny.)

Drobnowikowanske płaćizny w Budyschinje.

27. měrza po hamtiskim postajenju

Wiše płaćizny šo po šot. hriwnje rosumja.

Twora		najniš. płaćizna hr.	najwyšch. płaćizna hr.
Howjaze mjaso s loščemi	1 kg	1.40	2.00
Cielaze mjaso	1 „	2,20	2,60
Stopjaze mjaso	1 „	2,00	2.60
Šwinjaze mjaso	1 „	2,20	2,60
Tukrajny šwinjazy schmalz	1 „	2,40	3,20
Pschenična muka	1 „	0.40	0,54
Rjana muka	1 „	0,30	0,40
Khléb	1 „	0,25	0,28
Rjane bérny, nowe	1 „	0,08	0,10
Nasch	1 „	0,40	1,20
Hróch	1 „	0,48	0,72
Skoki	1 „	0,56	1,20
Amerik. šwiniazy schmalz	1 „	2,00	2,20
Sšuscheny potcz	1 „	2,80	3,20
Dobre mloko	1 lt.	0,26	0,28
Jedžna butra	1 kg	4.40	4.80
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	schk.	0,10	0,13
Jedne bunu	1 kg	0,40	0,64
Zolor drobny	1 „	0,60	0,64
Petrolej	1 „	—	0,36
Kamjentne wuhlo (dowz. tepl.)	1 zr.	—	1,90
Brunjowe briketty	1 „	—	1,25

Listowanje.

Do Pruśleje. Spocżatk meje chze pruske ministerstwo sa ludowu wudžełkowanosć tři statne pädagogiske akademije wotewricj a to jenu w Bonnje nad Rhynom k wukubłanju katolskich wuczerjow na ludowych schulow, druhu w Elbingu (blizko Gdanska) k wukubłanju evangelskich wuczerjow a w Kielu k wukubłanju evang. wuczerjow a wuczerkow. Tute pädagogiske akademije sarjaduja šo po šaržadach wot ministerija wobdžełkaneje wopomnjenki (Denkschrift) „Die Neuordnung der Volksschullehrerbildung in Preußen" (Berlin 1925, Weidmannsche Buchhandlung). Tuto wukubłanje je dwělětne. Wěsty studoważy pjenjes (Studiengebüren) šo njeběra. Nad wěstymi wumělenjemi mója šo tež stipendije dostacj. Internaty njejšu z tutymi akademiju sjednoczene. Prošstwa k pschijecju ma šo najpózdšischo hacž do 1. haprleje sapodacj. Schulerjo a schulerki wyschich schulow maja šo pšches swojeho nawjedowarja (direktora) samokwicj a to po złužbnje pschedpisanym puczu, druhe prošstwy maju šo direktnje na ministerstwo (Berlin W. 8, Unter den Linden) sapodacj. K samokwjenju ma šo pschidacj: žiwjenjopis, wobkruczeny wotpisk wuswědženja srakošcze jeneje 9-rjadownjeje schule abo jene wobkruczenje direktora, so je schulerj pruhowanje srakošcze wobstak, strowotne wuswědženje lekarja, kiž ma prawo, hamtiski kolk wjesej. W běhu měsaza hapreje šo samokwjeni, kotrejž maja wuhiady, so šo na akademiju pschijimaju, k pruhowanju swojeje musikaln. hódnoscze a hotowoscze na měšnosć akademije powołaja. Zónske samokwjeni maja w pschiwłaczanym pruhowanju wo šwojich khmanoščach a wuchinoščach w schwadbliklim džěle (Nadelarbeit) a w dokonjanym wukubłanju lycea (wyschcha holcza schula) šo wupokašacj. Pucj k nastupenju wuczerstwa na ludowych schulach je šo tójschto pocżeżik. Njedźiwaju na to dyrbimy šo staracj, šo dožahazeho šerbskeho wuczerkeho dorosta dostanjemy. Se schulu steji a padnje nasche Sserbstwo. Schtóž ma schulu, ma pschichod.

G. M. Hdyž maja wschitzy druzy podrużniży dwaj chežnaj kluczej, dha możeze hischcze jedyn jedyn žadacj. Sapowědżi šo wam, dha możeze jej na šwoju ruku jedyn wudžełkacj dacj a njetrjebaceje jón pschi wotthadze wotedacj, dyrbicze pak na žadanje wobjědżerja jón sniczicj. Wasche wudawki sa klucz šmęcze jej wot podružnego pjenjesa wotczahnycj, jeli po podružnym wumělenju wam dwaj kluczej złuschescheitaj. Wo tym ma tola domjacy porjad nadrobnische postajenja.

D. B. Czaš inflazije (wothódnoscenja) poczahuje šo tola na wjazy lět. Bżes postajenja lěta a dnja njeda so tehdomnischi pjenjes po dollarowym kursu wobliczicj, dokelž macże šawěscze wěste lěto na myślach. W pożledním lěcze inflazije njeje šo nimale powschitkownje złyła žaneho podružneho pjenjesa płaczito.

Lehmannec konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hósne městnosće - Konditorske pječiwa prěnjelo rjadownje.

Wšědnje wot 4—7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert.

Wosebitosć: TORTY so jako dar při kóždej składnosći hodźace.

Łódź k jědźi. Fürst Pückler.

Jako wosebitosć

mojcho wobkhoda poručam

připóznaće wubjerne

palene kofeje

(ze samsneje palerńje.)

po hr. 3.60, 4.—, 4.40, 4.80 za 1 punt

Při wotpósłanju wot 5 puntow sem njewobliči so žadyn porto a zawalenje.

Marijna drogerija Alfred Steinborn

Telefon 129 **w Kamjencu** Herrenstr. 8.

Dla swojeho njepřeśećežneho dobreho **słodu** a dokelž je **spory** so

Klemm-kofej

wot wšěch zlutniwych hospozow hižo na **50 lět dołho** najradšo kupuje

Kaffeeimport-Grossrösterei Alfred Klemm

Dresden-A. - Webergasse Ecke Wallstrasse.

Niederlage: S. Saring, Crostwitz.

Štóž chce přewzać **nowu předawańju za Klemm-kofej**, njech wobroći so na knj. gener. zastup. **G. E. Heinick w Budyšinje.** na Mołtkowej hasy 9. Telefon 2507.

Koklic zabrodnistwo w Kulowje

telefon 63 poruča telefon 63

wšě družiny ſtomow, kerkow a różow

Hišće je čas k sadźenju.

Wšelake kwětki a palmy w horncach

też wěncy a kwěćele za wšě składnosće

Sym w zwjazku kwětkarjow, tak zo kóžda skazana we wšěch městach a jich wokolinje (też we wukraju z pomocu telegramoweho kluča) w prawem času čerstwa do rukow tych přińdźe, za kotrychž je postajena.

Kurt Thieme w Kamjencu

Fürstenstr. 3 pt.

Büro za pruhowanje knihow, dawkow, prawiznjske a zarjadowańske należnosće.

Wosebje wobstaram wšo, štož nastupa zarjadowanje zawostajnstwow, zběranje žadankow, założenje towarstwow, sanirowanja, zhotowjenja naćiskow za testamenty, kupne wumjenjenja a wšě druhe wobswědčenja ze zapisom leżomnosćow. Wobstaranje leżomnosćow a hypothekow. Zastupowanje we konkursach, wotnajeńskich rozkorach, nahodnosćeńskich a wšěch zarjadowańskich prašenjach. Pomoc we wěcach dowěry. Přesadźowanje leżomnosćow a nadoby. Dokelž mam přez 20 lět nazhonjenja, je najswědomišiše wuwjedźenje zawěsćene.

Rěčne hodźiny: wot 9 hač do 4 hodź. bjez přetorhnjenja.

Emil Jurack

twornja masinow, tow. z wobm. r.

w Njeswačidle

twari jako wosebitosć

zatwarjomne šćroke a zubličate mlóćace mašiny, słomowe prasy a walcowe šrótowanske młyny

Předawanje wšěch ratařskich mašinow a nastrojow **Najspěšniše wćcywustojne wupwjedźenje po najtuńšem wobličenju.**

Džensa twari

so jenož hišće z běłych cyhelow.

Čehodła?

Wone su wuwjedrjene, suche, znjesu wjetšu čežu a su tuńše hač čerwjene.

Wy dostanjeće je přeco pola zastupjerja wapno-pěskowcoweje fabriki we Łutach.

Arnošt Zschech a syn w Rakecach

kaž też pola knjezow twarskich mištrow.

Wyšše teho zhotowjamy a podawamy cementowe twory kóždeje družiny, kaž **skhodźenki, přikrywy, podłohi, woknowe wobtuki, ambikam,enje, wobłożenja za studnje, roły, rowne pomniki a rowno wobłoženja.**

Syjacu mašinu

1¼ a 1½ m šěroka, system „Schubrad“ poruča po samopłaćiznje

Otto Linke w Kulowje

Paleny kofej

punt po 3.20, 3.60, 4.—, 4.40, a 4.80 hr.

poruča jenož w najlěpšich a wubranych družinach.

Otto Sachse

w Budyšinje

na Bohatej hasy čo. 4.

Meblowy Bjar

Wulki wubjerk w spańskich **ſtwach, bydleńsk. ſtwach, kuchińskich a stólcach, sofach a šezelongach**

po přijomnem dźělbn. płaćenju.

Tunjo! Dobre!

Při hotowych pjenjezach wysoki rabat!

Znapřeća piwarńje

K jutrown. pječenju

poruča najlěpše

Ia kokosowe traški namješane mandle

tunjo **sultanlny** wot 80 pj. hač k 1.40 hr.

woprawdźity safran

Bramšowe suche droždże

Ernst Glien na Žitnych wikach čo. 44

Mužace porchentowe košle 2,50, běł.: porchent 80 šěr. 1.-, **płat za trjenja** m 40 pj. na **J. Erler,** w Budyšinje Zwonk. Lawańej Lasy 10.

Hermankowe dny

10% rabata **10% rabata**

20% na zymske wěcy. **20% na zymske wěcy.**

cyle wurjadnje tunje płaćizny.

w njewšědnje wulkem wubjerku poručam:

cyle modne mužace wobleki (narunanje za zešića po měrje); mužace wobleki, sportne wobleki; suknjane, ševiotowe, česanosuknjane wobleki; najwubjerniše manšestrowe a wolmjanocordowe, sportowe wobleki; wobleki za młodźencow, pacholow, hólcow a dźěći; krute manšestrowe kholowy; dobre krute kožane kholowy; (čorne, brune, módre) jězdnocordowe kholowy; předźenkowe kholowy; mulerske kholowy; breches-kholowy (płatowe manšestrowe a cordowe); lětnje kholowy; čorne a módre kóperowe jaki; lětnje jaki a jakety; lustrowe jakety; čorne, kožané, suknjane jaki; dźěłanske a kalmukowe jaki; kholowy za młodźencow, pacholow a hólcow; kholowy do kolen a stawćikowe kholowy; pisane, smuhate a płatowe kholowy; (la prěnjeje kajkosće) suknjane kholowy; kholowy ze šćrokim žiwotom a zadkom; płatowe, předźenkowe, manšestrowe lacy; dobre zotošćowe (inprägnirt) wětrowe jaki (wšěch wulkosćow za muži, pacholow a hólcow); šwedske płašće mužace płašće, gumijowe płašće atd.

Jenož dobre, kruće sprawne twory! Płaćizny tak tunje hač so mi jenož nječak hodźa.

Woldemar Menger w Budyšinje,

na Serbskich hrjebjach 6.

(prjedy A. zwud. Mengerowa.)

Z 42 lět staro znate, kruće solidne a sprawne drasćace specialne wikowarstwo. (Zbytki a wulke zapłaty su z přidawkom cyle darmo.

Położenje płaćenja wotpłaćowanje je dowolene

Čisto-mosazne portierowe a diwanowe garnitury,

driewjane žerdki za gardiny, vitraže a rulowy.

Připrawy k začahanju, story atd. poruča tunjo

Walter Voigt w Budyšinje na Jerjowej hasy 3.

Hdyž chcesće woprawdźe dobry wobras měć, dha dźiśe do **fotografiskeho ateljeja**

Rich. Kuhta

měnjejet **Arno Lehnert** w **Budyšinje** na serbskej hasy 13

Wódby njedźelu wot 1/2 11—3 hodź. wotewrjene.

Tunjo płaćizny! Wulki wubjerk

Pisane a běłe počehnjenja

Najlěpše wupjerki, łožowe płachty

ruby na blido a na taflu, damastowe ruby, servjety, trjenja, trjeńcka, šantka, makošaty, normalšaty, košlacy porchent a košlace tkaniny, šwicarske a vogtlandske šitkowanja

Wjetše dźělby zbytkow wšěch družin

Hilger, Lotzowa droha 20, I. Zane klemy!

Wapno a cement k twarjenju

wapno k hnojenju

poruča w kóždej dźělbje

Willy Mader w Budyšinje.

Kontor: na Sukelnskej hasy 1a. :: Telefon 2107.

Při wotběranju po wagonach fabrikske płaćizny.

Zahrodniske naporjadki

kóždeje druž. **připrawy za bildarjow, material k polstrowanju** kupujeće tunjo pola

Walter Voigt w Budyšinje

na Jerjowej hasy 3.

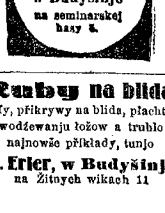
Za runańku

poruča so

wot soboty hač do wutory

doma, wot srjedy hač do soboty zwonka.

Lěk. pruhow. masseuza **Hańža Cyžowa** w Kortnicy p. Barta

Specialist nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje

na seminarskej hasy 5.

Ruby na blida

zofy, přikrywy na blida, płachty k wodźewanju łožow a truhłow najnowše přikłady, tunjo

K. Erler, w Budyšinje

na Žitnych wikach 11

„Bolosće zadu,

spinanje a kałanje popušći, čuješ so swobodniši a jako z nowej mocu napjelnjeny“ tak posudźi bywša khora móc našeho

„Vitalis“-čaja

přećiwo drěnju a wlći.

Najzasakliše čerpjenja so wuhoja. Pospyt přinjese Wam nowu radość k žiwjenju.

Pałčik 2.— hr., bjez porta přez dobérku.

Dostanjeće nimale we wšěch apotickach Budyšinu a wokolinu abo direktnje přez

Mediz. Kräuterhaus „Vitalis“ Brandis i. Sa. Nr. 64

Wuporjedźenja časnikow

wuwjeduje najlěpje po najtuńšich płaćiznach

Fritz Nerlich

we Wojerecach

na dwórniščowej drózy 40.

Lokkoběžace, wobstajne a krute su moje

Pfadfinder-kola

z dwě lětnem rukowanjom wot **68** hr. sem

Šijace mašiny, rěčadła, gumije, latarnje atd. — Tuńše płaćizny!

☛ III. katalog darmo

Emil Levy

w Hildesheimje.

Najlěpše kupne žórło za cyle předawerjow.

Khójn. koliki

k zamjezowaniu pastwišćow, drobnołetne, krute

khójn. koliki z. ſtomiki

drobnołetne,

paine drjewo

wotedawa tunjo

Knježi dwór w Borći

pruska II.-Łužica.

Visitne khartki

zhotuje spěšnje a funjo

Smolerjec

knihićišćerńja

w Budyšinje.

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj.

papjerowy wotpady po 3 pj

lapy, bleše běłeho wina bleše čerwjeneho wina

cktowe bleše, wšě druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **żelezo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnjesće.

Popp na hornčerśk. hasy 18 telefon 3427.

Prošu čisło

2687

jeli maće mały nawěšk do „Serbskich Nowin“.

M. Mikel

časnikař w Kukowje

poruča

dobre časniki, słubne pjerśćenjca nawóźi

(zsyła) po najtuńšich płaćiznach

Derje zdźeržana **mašina za rězanje sykanja** je na předaj

w Koslowje čislo 2.

Na předaj

I lěto stara wowca

kotraž so też na dójnu kozu zamění. **Rězak w Slepom.**

Młoda wysokosućelna **kruwa**

na předaj

w Pozdecach čo. 6.

Sylna jałojca

blizko k Čeleću je na předaj **w Hrodźišću čo, 35.**

Wysokosućelna

kruwa

z 3. ćelcom je na předaj we Prawocicach čo. 10 p. Khrósćic.

Najl. wysokosućelnej čelnjwej

k r u w j e

a wysokosućelna

jałojca,

k čahanju so hodźace, na předaj. Wumjenjamoj čelniwy a rězny skót.

Max Köhler a syn,

skótn. wikow.

w Nižej Wsy a w Njeswačidle,

w Knježim hoscencu.

Rjana sylna 1/2 lětna

jałojca

je na předaj w **Krónicy čo. 2** pola Łuha.

Sylne dobre

prosaće

ma tunjo na předaj **P. Topolinski w Radworju.**

Jeja k nasadźenju

najl. nošnych kokoši pod kontrolu (Fallmeisterkontrolle) kurwotw. barb. italjan. po 30 pj. běłe Leghornske . . po 35 pj. wotedawa

Jan Šěca w Drěwcach

pola Łaza.

Kurjata na naprašowanje

Rjanu pšeńcnu wowsnu prasowanu **słomu**

kupuje po najwyšših płaćiznach a **čerwjeny dźećel** ma na składze

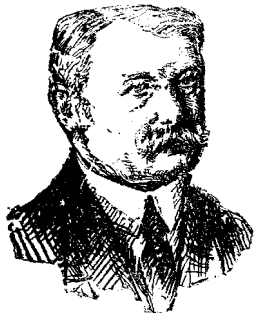
Rich. Jakob w Budyšinje

na Drjewowych wikach 17 telefon 2137.

Serbske křćeńske lisćiki

Serbska kniharńja

w Serbskim Domje w Budyšinje.

Raoul Peret, nowy franzowski finanzny minister. Pjen eznu nuju chze wotstronicz.

Josef Ssmjetana je był ſ czeſkim wótczinzom a je pontał budżicz czeſki lud ſe ſahubneho narodneho ſpanja. 11. měrza je było 125 lět. hdyż bě ſo narodźił.

Pětr Lazarewicz je był ſ wyſchkom w ſerbiſkim wójſku. Wón je ſ pſchedbyhu južnoſłowjanſkich invalidow.

Pomnik Komenſkeho w Prazy.
Komenſki je był jedyn ſ najſławniſchich pädagogow ſrjedźneje wěka. Wón narodźi ſo 29. měrza 1592 w Czeſkej.

Schtom Janiczarow w Zarihrodże (w Konſtantinoplu). Pſched ſtawnej turkowſkej mſcheju ſteſi prastary ſchtom. Tón mjenuja ſchtom Janiczarow. Pſched nimi buchu ſabiczi tuſzi najſthróſliſchi wojaſy Turkow, dokelż ſo knjezetſiwu ſpiecowachu, każ też druhdże ſwjaſki ſtarych wojakow to czinja. Turka pak ſo ſ tajkimi ſbežktrjemi njehelcejeſche.

Giovanni Boccaccio (na lewo) bě ſławny italiſki ſpiſowaczeł. Pſched 550 lětami je wumrěł. — **Röſzler-Orovitz** (na prawym) je pſched 40 lětami w czeſkim ludu jawzdał ſport na ſnehalach.

Hdże leži njedźeliſki jězdny, kiž ſ konja padny?
Wupytanje wobraza w tydźenſchim czišle:
Stajcje wobraz na hłowu. Nan w halowjach ſchtoma **hedźi.**

Čo. 13 **W Budyšinje, 27. měrca 1926** **2. lětnik**

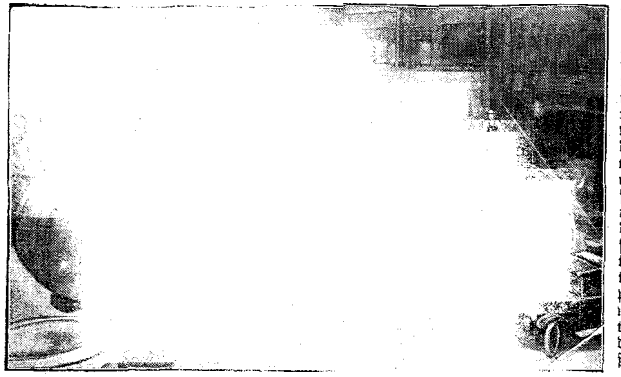
Najwjetſchi krematorium ſwěta.
Krematorium je pěz. W tutej pječy pala czěła ſemrětych. Naſch czaſz ſo ſaſo pſchiwobroczja nałožkam naſchich ſerbiſkich, ale pohanſkich prawótzow. Czi też czěła ſwojich ſemrětych palachu. Jich popjel khowachu w nopaſchkach a pokhowachu je potom w ſhromadnych pohrjebniſchczejach do khłódneje ſemje. W Treptowje pola Barlina ſu najwjetſchi krematorium ſwěta natwarili, hlej naſch wobraz.

Mello Franco, ſaſtupjeł Braſiliſkeje na ſhadźowanzy „Swjaſka Ludow“ we Genfu. Wón na tom wobſta, ja by też Braſiliſka trajne měſtno w tutom ſwjaſku doſtała. Jeho ſadźerzenje dla poſlednja ſhadźowanka ſaneho wuſpěcha njemějeſche. Druhe ſtaty njeběchu ſwólniwe, jenu k woli **buch.**

Měſta Bern, Freburg a Genf ſu ... jeneho ſwjaſta. Se wopomnjeczu na to ſo nětko wjele ſwjedżeſ wuhotowa. Tón wam naſch wobraz pokaſuje.

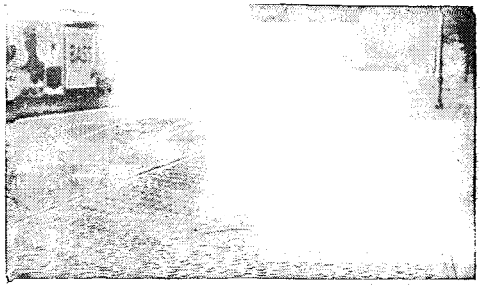

Najwjetscha turbina ſwěta.

Tutu turbinu ſu, ſo wě, postajili w Ameriży. W Hudſonſtreet(-haßy) w Brocklinje, njedaloko New-Yorka, dźěła milinu. Wona je hobrſtich rosměrow a samóže 80000 KW podawacź. We wobrazu wjedźemy naſchich cźitarjow pſcheð tuteho hobra. Kajke hobrſke měry na, ſpóſnawamy na tom, ſo ſu pódla a na njej ſtejazy mužojo kaž male palcźiki. Kondenſator tuteje turbiny waž ſwoje 10000 zentnarjow. Jón twori 12920 na 8 m dołhich trubjelow. Dwě elektriſkej klumpje, kótrejž po 500 PS, do njeho wodu mjetaja. Maſchiny we tajtich rosměrach twarja hacź dotal jenoź w Ameriży. Ruſka ſmano teź tute měſtno naſtupi.

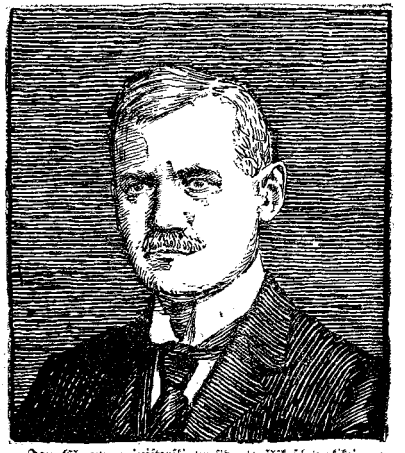
Gumijowa dróha.

W Aktonje (měſtacźku pola Londona) ſu dróhu natwarili, tu mohli gumijowu mjenowacź. Dróhu ſu ſ drjewowymi klozkami wukładli abo wudłožili. Na drjewo ſu paſki ſ gumija pſchiſklepali. Dróhu ſu wožebje ſa automobilowy wobkhad pſchiprawili, ſo ſo automobile pſchi pjeſkim wjedrje ſuwale njebychu. Kaž piſaja, je ſo tuta dróha ſa tkmanu wupokaſała.

Dr. Josef Kallay, minifter ſa ſarjadowanje Słowakſkeje. Słowakſka je dźěl Cźeſkoſłowakſkeje. Tute ſtrony ſłuſchachu do wojny pod ſurowe madźarſke nadſnjeſtwo.

Jan Czerny, miniſterſki preſident cźeſkoſłowakſkeje republiki. Hdyž bě Schwehlowe knježerſtwo wróćo ſtupiło, wutwori Czerny hižo na druhi dźeń nowe miniſterſtwo.

Renata Tyrſchowe, dźowka ſławneho cźeſkeho wótcźinza.

Paſſekaři je ſnamjenita ľudowa hra ſ kraja waſajchſkich paſſekarjow na Morawje. Tu wobraſowane wožoby ſu hłowni hrajerjo ſ tuteje hry we podobiznach ſwojich rólow.

Anna Bodlyna je cźeſka dobroczelka. Ta je ſo teź ſa naſche dźěći, jako w Cźeſke pſchebywachu, jara ſtarała

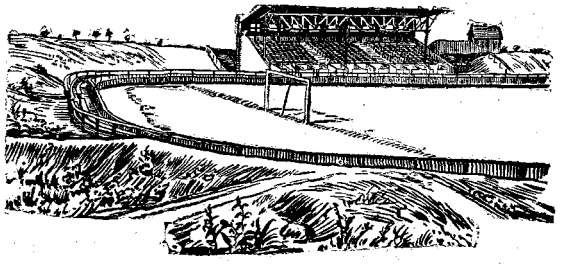
Chinejaj (na lěwo) ſtrowitaj ſo na hańy ſetkanjo. Kaž pola nas pſyćźka na powjaſu wjedu, tak tam łóźde ſwojeho ptaćźka w kletźy ſobu noſy. — Wikowarjo w Angorſkej (na prawo) pſchedawaja jabłuka.

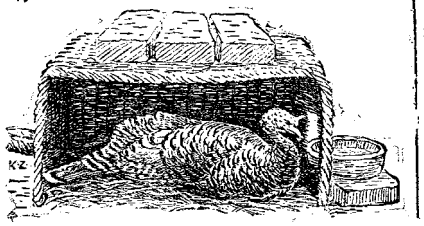
Ludwig, kral Madźarow a Cźechow, nadeńdźe 29. awguſta 1526 pſched dobyćerſkimi Turkami cźekajo frudnu ſmjerć w bahnu Dunaja.

Sdenka Soldanowa je ſamnjenita cźeſka ſpižowaćelka a wojowaćka ſa prawo ſonſkeho ſpłoha.

Cźeſki ſtadion we Winje. Wſchudźom, hdźež ſu Sokowjenjo żiwi, ſakoženja ſebi ſłowjanſki Sokoł. Maja Sokoła, trjebaja pokolownje a ſwuczowanſkeho. Woporniwi Cźechojo ſu ſebi ſa ſwoje ſwuczowanja tajſt „ſtadion“ we Winje natwarili.

Je-li chcejsć trutu k jedzenju pschinuciej, tykit ju do kleti abo kosche (korba) tak nisteho, jo w nim jo jrunacz njemóże. K temu trjebaja nisce jadowe kosche. So je truta njeby jamóhla wu'behnycz a j hnjezda cekelnycz, poczeja je j kamjenjemi. Hnjezda pschipraw kaj hewak j njechkeje ztomy a pak drjewjenweje wolmy jmechaneje se zynom. Hnjezdo njeczmé hubuke a dyrbi nitke byez. Trutu zmejch na dwójzy telko jejow kaj kokosch nażadzicz. Wona zamóże 25—30 jejow wobkrynycz. W hlubokim hnjezdze dyrbu jo jeja jene na druhe kulite a truta by je lohko doczj rosmjatka Chzeichli sache mkodzicki mecz, podpolož nechto njemje jeji. Tak zy wejny, jo jo wschc zhrecja a jo wudypaja. So njeby trutu njerodz czmilowała, pscheprósch hnjezdo j wapnowym prochom (Kalkstaub). Przedy hacz ju nażadzich, pschehladaj ju, hacz njerodze nima. Trutu naprócch j prochom pschc pschekasanzy (Insektenpulver), tobakowym prochom a zyrkowym naletom (Schwefelblüte). Truczc kampferinowe jejo podpolożicj, njeje radno. Je jo tola hijo stako, jo ju na tajkim jeju jedzo zwitke. Truta dyrbi tez skladnosci mecz, jo jwonka hnjezda popjelicj. Hnjezdo pschipriwnjej za czichim a w derje wobarnowanym rumje, rumnosci njech jo sesamta. Zadym njepokoj a druhe wubuznosce njeszmedza trutu pichi jedzenju wobczezowacz.

Hdyż zy wschitko tak dalako pschihotowała, netko wo to dje, pola truty kokanje wupabicj, to reka ju k jedzenju pschinucziez. K temu jbrej 6 porzlinowych jejow. Na nje zadj trutu. Potom powrócj na nju nijki kosch. Do teho wurczaj dzerzu, jo może j njeje hlowu tyknycz. Psched dzerzu zlaj czerstwu wodu. Jenje njeszmé truta czerstweje wody trabacz. Kózde ranje we wczitym czazu ja njej pohladaj. Wimi ju j hnjezda, jo mohła zo wunjerjedzicj, zracz a zo pschedbehnycz. Porzlinowe jeja jnowa zbrej. Po schwórcj hodzinje dożahi trutu a zadj ju zazo na zhrete jeja. To wolpjetuj hischcze 2—3 dny. Potom truta koka. To spóznajesch, jo wjazy j hnjezda nocze, hdyż tam pschindżesch, jo by ju j njeho puschczila. Netko dyrbisch ju j hnjezda czichnycz a ju wotdzerzecj, jo zo njeby na hnjezdo znydom zazo wróczila. To je nétko prawy czaz, jej wopratwne jeja k wulehnjenju podpolożicj.

Truta wot teho czaza zwércu na hnjezdze zawostanje. Kózde ranje w jmuczenym czazu dżij ja njej pohladacj, wimi ju j hnjezda, jo by zrała. Hdyż ju j hnjezda bjerjesch, zmé zo to jenoż j wulkej kedzbliwoczu stacj. Nózzy truty zu mjes jejemi. Je-li by ju nahle j hnjezda storhmyła, mohze zo jeja rosbicj. S jenej ruku pschimi trutu pod brjuch, druhu poloz jej na khribjet, tak wusbehi ju pomatku a kedzbliwe j hnjezda. Sedzjazej trucsi njedawaj ani jelereho, ani njechteje pizy, jo njeby na dristawu zthorila a potom hnjezdo a jeja zamalacka. Dyrbjala-li tola na dristawu zthoricj, daj truczc nechto drjebjenczkow pschenczneho khleba, namaczaneho w czermjenym winje. Truta wostanje zirowa, je-li jej pschenzu, jeczmjen abo turkowsku pschenzu (parlkojtu tukurizu = majz) zypasch. Sorno zy

[illegible] jwonka [illegible], wobkrynu nij tam, hdyż na jejach jedżi. Je-li jorna njespócza, dyrbisch je jej do pysta tykacj. S nażadżenymi jejemi runje tak wobkładżej, kaj hdy by pata na nimi jedżała. Na 5. a 14. dnju je pschehladuj. Potom je troschku womaczuj, wożebje tehdom hdyż je czopku a krótko do dypanja.

Sdy-li trutu po tymle wukajanju nażadżowała, zmé jejch hijo k jutram kurjatka. Na knjezich dworach dżerża truty jenoż nażadżowanja dla. Znano nasche hospozy tez j nimi zpytaja, so bychu sażne kurjatka a nasymu hijo njejaze mkodżiczki mele.

Pschehladowanje nażadżenych jeji stanje zo tohodla, so bychu nasche hospozy zpólnale, hacz zu zo sahlanyle. To stanje zo j tym, jo je pschecziwo zwézy dżerża, psched jejom rutu tulostu skrużo. S tym je mózno, jozbnje zpólnacz, hacz zu zo jeja salahnyte a tak lehnjenje w jeju postupuje. We prénich 11 dnjach zo kurjatko wuwije. Podżijcho rostu mózdt a nohcze.

Wożerje wazny je 5. dżeń. Pschi derje woplodżenych a normalnje wuwitych jejach zamózcych hijo hibanje zaporodka zpócnacz. Hijo rose, nawaich wutrobu a zikki. Snutskownoscj jejka pschecżahuja hijo drobne zikki a zaporodk je zapodobny na maku bunu. Pschcer na tolsthm tónzu jeja je nécicho wjetschi hacz hewak. A tez jnutskownoscj jeja je czénnischa. Je jejo na 5. dniu hischcze czjste, potom je njewoplodżene a dyrbisch je wotstrenicz a mózesch je kaz czerstwe jejo pschetrjebacz. Ma jejo drje czénnu bleczk ale zanych zikkow, je tez czjste a mécich je wotstrenicz a pschetrjebacz. Wone je hluche kaz nasche hospozy praja. Czasto nadendżzesch tez jeja, kotrychz zaporodk je ichkorpawje pschilépjeny. Je-li tajke jejo nadendżesch, wohladajsch pschi ichkorpawje czémny dypk a kolodokolo njecho czerwjene kolesko. To praji, jo je zaporodk wotemrét. Nasawaje zikki zu zo do tuteho koleska zjednoczite. Tez tajke jeja wotstroń, hewak zo sażnjerza. Wot 12. dnja jejo na zwézu dżerżo wostane nimale czénne. To je znamje, jo je jejo salehnjene a jo kurjatko je nimale wuwite.

Prašenja a wotmolwjenja.

Praschenje: Mój kóń ma wschi. Kak mózu jemu rucze a wécze pomhacz?

Wotmolwa: Najwéczischi zredk pschecziwo wschom je Cuprex. Tón dostanjecze w kózdej haptyzy abo drogeriji. Ale njedostatk ma, so konjom na dych pada — je-li je j nim w konjenzu masacze. Tohodla je radno, jo konje j nimi zwonka konjenza masacze. Potom dyrbicze konjenz, schczécze a wscho, j czimż konje hromadże pschindu, derje desinfitzerowacz, so zo tam zane wschi wukhowale njebychu.

Praschenje: Mój zrébz wjele pije a ma njepschestawajzy dristawu. Pisches njeho zkoro zama woda dże. Schto mi wukasujecze?

Wotmolwa: Dawajcze zrébzej mało wody a do zykanja mészchejcze w ponoji zbrunjeny wowz. Njedyrbjako-li tole hischcze pomhacz, potom pschidajcze do kózdeho zypnjenja hischcze nétotre jédzne kzizy „Heskimal".

Praschenje: Moja Slétna ruska kobla njeżerje zykanje a wowz, ale zyno. Dawam jej 8 puntow zorna wschédnje (2/3 wowza a 1/3 rozki). Poslédni czaz zym jej jenoż wowz dawak. Hdyż zo dżélo na roli zapocznje, pschidostawa tez rozku. Schto dyrbju czinicz, so by lépje zrała?

Wotmolwa: Njech skótny lékar waschej kobje do thlamy pohlada. Może byez, so zmeje wótru a kóńczojte lubu. Ssu-li czronowzy jara kóńczojte, dyrbicze je runje zhibowacz dacz. Je-li potom hischcze lépje njeżerje, pschimészchejcze kózdemu zypanju 2 jédznej kzizy „Eguina". Dostanjecze tutón zredk w haptykach abo drogowych klamach.

Cisło 13. Budyšin, 26. měrca 1926. Lětnik 33

Njebožatka skotarstwa.

(S 3 wobrazami.)

Naschi ratarjo zu zo stajnje wo pobehnjenju zkotarstwa starali. Ssu tola pschezo byes pohonjenja se strony knjezerstwa hódnotu zwojeho zkotu pobehowali. Hakle potom, hdyż bé stawy zkotarstwa pola nas wésiy, wyschichi zthedżenk dozwit pschiadże stat, so by dobrowólne a zamóstatne pschehowanje zkotarstwa do nuczażeho khabota wuzpinak. Druhdy je j tym zkotarstwu zomo sescholdżak. Dopominamy jenoż na bylinuberazy zakoń. Do tuteho zakonja ratarzy rodżenzu howjaseho zkotu lédma znajachmy. Tehodla zo dżiwacz njetrjebamy, jo zo naschi mali a brzéni ratarjo tak wótrje pschecziwo howjadła plahowazemu zakonjej wobaraja. Tutón naschich ratarjow pocżeji a pschiwobroczja lépschiny wjetschim ratarstwam pschede wschém knjezim dworam.

Dżenża chzemy kedzbliwosć naschich czitarjow na tri druzziny naschego bomjazeho zkotu wobredczicz. Wo tych porjadne plahowanje zmy zo bacz dotal hischcze jara mało starali. Ssu to pzy. karnicke a kozu. Nadżijomnje stat se kwojej njelepej rucu do teho njemaznje hdyż zu dobrowólni z zwólniwi plahowarjo tute zkorzatka na wyschichi zkodu hódnoty wuplahowali. W naschej Sakiej mamy za kozy hizo nékajki tych plahowanje rjadowazy zakoń. Tez tu zo nam jda, so je kotarstwo a plahowanje kozow zo lépje a ruczischo roswikako pryjedy hacz stat se zwojimi popjerjanymi zakonjemi wuwicze do morwych paragrafow zatkoczi.

Tak zazkuzi zebi naschi domjazy wowczerski poz (zhladaj 1. wobraz) wschu kedzbliwoczj tez ratarja: Wón je mudry a lobzy wuczbu na zo bjerje. S jeho rjadow wubéraja wowczerske, policajske, wojerske a zamaritske pzy. Wschudżom zu zo tute

1. wobraz. Wowczerski pos.

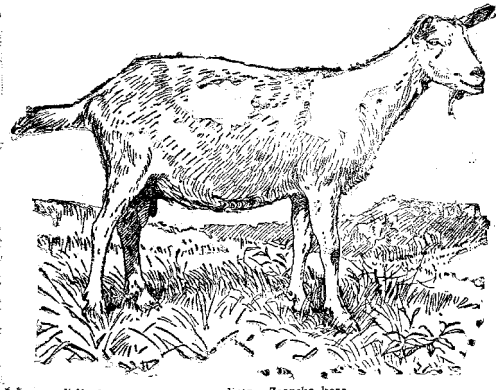
2. wobraz. Rheinski zakatv karnik.

skotarstwa kmane wopokazake. Wschelake towarstwa wschak zo wo to staraja, jo bychu jeho kmanoscze pschczo bóle wudospoknite. Ssu hijo wozebitu schulu za plahowanje tutych pzow zakozili.

We makych ratarstwach dyrbjeli zo hischcze wjele bóle wo plahowanje karniklow staracz. Ale wédomosczj dyrbjata temu tez wjetschu kedzbliwosć pschiwobroczicz. Wschelake karniklezahubjaze khorosczje znajemy hischcze jara mało. Plahowak karniklow wichor zajim zhubi, hdyż zo w jeho khlémje wétajka natykowaza khorosczj zazné.

Potom jedyn po druhim sešwita a plahowanje šo w stronu cžišnje.

We kosaršwje šu šo nasche też w Serbach skutkowoze kosarske towarstwa hódnje storake. Swoju kedžbliwosć pschiwobroczichu bělej tak mjenowanej saanskej kozy (hl. 3. wobras). Wona rózkow nima, je pak dobra dójta. Pschedewschěm dyrbjeli šo ja khmane kozoty postaraš. Dobry kozok je najlěpschi sakład kosazeho plahowarstwa.

wobraz. Zaanska koza.

Sa plahowanje kozow.

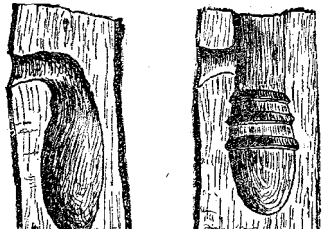
Kozu maja mali ludžo město krutwow. S njej maju jmajmjenscha najmudniche mloko, kotreż wschědne dny trjebaju. Někto drje šu najwjazy kozow pschipuschczenych, pschetož koza, kotraž šo k dalschemu plahowanju njehodži, najsmu abo k hodam sarčaju. Tajku pschipuschczenu kozu pak njesabudž wožebje nětkle prawje wothladowaš. Kedžbuj, so na nju, hdyž maš ju w khlěwje stejo, njeczežehnje. Koza mjenujzy žaneho pscheduwanja wětra njesmježe. Sahmni-li so pschipuschczena koza, posdžischo rady smjeta. Njepschirěruj jim nětkle panochy, ale halle po kóšlatach. Jeli maš khwile, abo je-li někak mózno, cžešaj ju wschědnje je schcžětku. To je nimo měry strowe a wožebje k pschedběhej krewje (Blutumlauf) howi. Kedžbujcže, so maš w khlěwje stajnu cžopkotu. Najwažnischе pak je wšo, pizowanje šame. Njedawaj jim žanu cžežku, ale skerje a lěpje prawje šylnajzu pizu. Cžim bóle so cžaš kóšlenja bliži, cžim šylnischu pizu jim dawaj. Njedawaš-li pschipuschczenym koam nětkle doscž šylnjazeje pizy, sastaraja so kóšlata ſ pschemako žiwinami (Nährstoff) a tak make a žłabe na žwět pschinidu.

Kóšlata ſ mjechkimi koscžemi šu jenož scžěhwk žłabeho pizowanja starych kozow. Tajke šu też potom lohko wschěm thorosczam nathilene. Maš-li wjazy kozow we khlěwje, to kedžbuj, so by jena druhu njeibodła, na pych. njewjasaj je pschebliſto hromadu. Hacžrunješ šu koty make stoczaika, bha trjebaju šwoje šwerne wothladanje.

Kukawy.

(S 4 wobrasami.)

Na cžich rataršo wědža šebi wšeze wažicž wužitk ptaczkow, nasčich pólnych a lěsnych spěwarjow. Tohodla so też prózuje, je psched schkodami wobarnowaš. Ale tola je hischcze trěbne, so so bóle wo wobarnowanje a hajenje nasčich wužitnych ptaczkow staramy. Mjes nimi najwužitnische šu te lehnjaze w próschnjenzach a próschnych schtomach. Ale hajnik próschnych schtomow we šwojim lěsu njeczerpi. Wón je poruba. S tym pak rubi runje tutym wužitnym ptaczkam mózno, šebi w nich hnězda tworiczˇ a lahnyczˇ. Tohodla dyrbimy jim próschne schtomy ſ kukawami narunacˇ.

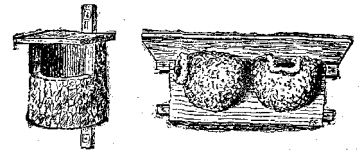
Tajke kukawy dyrbja so runacˇ wobydlenczˇkam dypornaka. Dypornaš je twarz mjes ptaczkami. Tón ptaczkam nobydleńcžka darmo twari, jeneje wschitkoze so wo dowolnoscˇ njepraschawschi ani so tarifa njedžerżawschi. Je-li chcemy naschim we próschnych schtomach lehnjazym ptaczkam tute hnězda narunacˇ, njeżměmy jim kukawy ſ runym dnom pschiprawjecˇ. Tuta družina ptaczkow šebi w próschnjenzy wožebitcžo hnězka njewari. Na runym dnje njebychu jeſka hromadże wostate a šanežka njeby samóbła je wulahnyłe. Tohodla pschihotuj jim kukawy ſ jamkatym dnom (hladaj nasch prěni wobras). Najlěpje je, so do krucha sdonka, pschi kotrymž šu koło wokoło ſtoru wostaji., wot horka džěru wumjerzecˇch. Do scžěnow džery wurězaj kolowoko 3 hrjebiczki. Wot horka sawrjej ju ſ deiku. Wo boku je džera do hnězkowe džery. Ta njech je trochu nathilena, so njeby pschi deschczitu so woda do hnězka cžahnyła. Tolste scžěny kolowoko hnězka rukuja sa stajnu cžopkotu. Też we jamje nadeńdu tu ptaczki šwój wěsty a cžopky mutchow. Ke kukawje pschikllepaj prětuch, so by samoht ju k schtomam pschimjajacˇ a pschiklepacˇ. Prjedy hacž kukawu wupowjeżnjesch, šyb do jamkateho hnězka pjerschcˇ, smješchanu ſ rěsom. Tak maja jeſka miehtu podlohu. Pschi najmjenschich kukawach dołaža jenicžka jědina tžiczka, pschetož dno džery dyrbi jamkate sawostacˇ.

Snaty hajeć ptaczkow, šwobodny knjes ſ Berlepich, twari hnězka w schtyrjoch wulkosczach. Te najmjenische žłuža žurkorkam, kaž cžerwjenym łopuschkam, pikotaczam, cžompaskam, kwikawam, mucharjam a djeczelsam. Druha wulkosczˇ je postajena sa schtórzu a pišane djeczelsu. Tsecža wulkosczˇ žłuži selenym a scherym dypornakam a hupakam ja wobydleńcžko. W najwjetschich kukawach tutych družin hnězda rady šowy, dupnaki, módre rožki, hupaki, pustawy, kawki a schmapacže.

Male kukawy powětschej 2—4 metry wyšoko, schkórcže kukawy 4—5 metrow a wulke kukawy hacž do 15 metrow. Je-li chcetsch, so dyrbja w nich dupnaki hnězdzicˇ, spowětschej tute kukawy hromadże we skupinach, ale tak, so je jena wot druheje na 30 metrow sdalena. Kukawy njeżmětch do cžěrneje huscžiny lěga, haja abo šadoweje sahrody powětschecˇ. Pschipokasuj jim tajke městno, hdyž maja njemyleny a wotewrjeny wulkt. Kukawy, postajene ja hupaki, powjeschcˇ w blizkoscži paiwschczow.

Cžerwjene łopuschki, mucharje a cžumpate łopuschki hnězdża a lahnu najradscžo w tak njenowanych polkukawach (na naschim druhim wobrasu). Te pschiklepaj šwonkownym scžěnam twarjenjow. Cžumpate łopuschki maja šwible twarjenjow rady.

We wschelakich stronach nascheje domizny skorża na to, so je kastoscžka pschezo žadnischa. Rětka, so nimaja pola naš dožahajeze pschilepnoscže, šebi njemyleny hnězko twaricˇ a w nich lahnyczˇ. Też tu so cžłowjek prózuje, jim je šhoto-

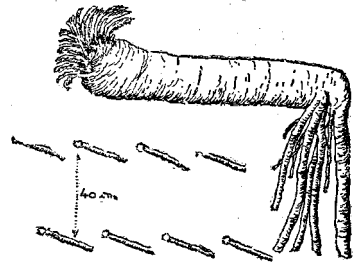

wjenymi hnězkami domeźi a městaczka k lehnjenju podawacˇ. Tute kunschtne hnězka pak dyrbjesch šwonka ſ khmu pomajacˇ, so buchu ptaczki też wo nje rodžake. Wožebje měte tute kukawy tym kastoscžkam, njehnedžazym w hródach, tak mjenowanym brjohaczkam łužicˇ. Nasche domjaze kastoscži a brjohaczki šu nasch najpilnischi kóžerjo muchow a tohodla schkitarjo nascheho šota pscheď cžiwiku muchow.

Wo khrěnje.

(S wobrasom.)

Rozesnawamy dwě družinje plahowanja khrěna. Te jene mózemy proste plahowanje, te druhe wěžywustojne mjenowacˇ. Po prěnim natožku khrěn nětkle do jeneho kuta šmoješe šahrodži wožadżesch. Tam jón potom šebi šamemu pschewostajisch. Telko, kelkož ja šwoju kuchinu trjebaš, hjerjesch korjenjow še jemje. Te korjenja, sawostate we jemi, so šame wot so dale plahuja, ſ tym, so so pschezo šamo wot so rosmnožuja abo pschisporjeja. Tajke plahowanje po prawem žane plahowanje njeje. Khrěn pjerže so šam dale kaž někajka njerodź

Žyle hinak je ſ wěžywustojnym plahowanjom. Kožodolětnje w haprleju so te jako žadżenki šłužaze koruschki pschežadżuja. Je-li chcetsch ſ plahowanjom khrěna pospjitacˇ, dyrbisch šebi žadżenki kupicˇ. Jako žadżenki šłužaze koruschka nimaja ani wutrobiczki ani pódlanskich koruschkow. Najprjedy je ſ rubischkom wotrybuj ſ wuwjacžom wobeju końcžkow. S tym žadżewaš, so po boku koruschki wubiwaju, dokelž chcetsch tola šylnych a hładkich korjenjow še jemje bracˇ. Ssadżenki kładu so do hrjebiczkow. Jena wot druheje dyrbitej 40 cm. rózno byczˇ. Hrjebiczki njech šu 6 cm. hluboke. Do tutych hrjebiczkow žadżenki jenu wot druheje 6 cm. rózno kładż, potajkim dyrbisch žadżenki ſtajicˇ a niz stejazo žadżecˇ. Pschi tom dyrbisch na to kedžbowacˇ, so tolsche końzy žadżenkow wschě do jenoho a toho žamoho końza pokasuja. Cžeschi końz do jemje puschczaju koruschki trochu pschitłocˇ. Tak žadżenki ſ waha nakhileno w jemi leža. Wubiwanju koruschkow je stareje žadżenki dyrbisch sadżewacˇ. Tohodla je w junniju, julliju a augusce šwotwohżowaš. Wotrybuj je ſ rubischkom. S nich wubiwaze pobocžne koruschka hładzy kwotrežuj. Jenicžky na cžeńkim końzu žadżenki wubiwaze koruschki wosaj. Na tuto waschnje dojtanjesch šylne rostlinki abo huby. W nasmjze rostlinki je jemje jmuczahaj. Najšylnische na końzu wubite koruschki sa pschichodne lěto jako žadżenki šhowaj. Khrěn hewak w kožżej semi rosce. Najlěpje radži šo w płódnej, na wutkach bohatej, bóle wlóżnej pódže.

Zanrodnistwo.

Prěnje sahrodne dźěło.

Byrnjež měli hischcze šymne dny, druhdy šamo še šmjerjskom a šnědžom, da je tola šyma nimo. A byrnjež mjenischi bleżˇ jemje šwój mjenowak, špytaj jón tola wodźěłacˇ a wužitny cžinicˇ.

Wožebje *mali šahrodniży* dadża šo někto do dźěła a pschihotuja jemju sa wušywu, ryja a rosraja pódu. So by wunoch šo powjetschił, poruczuje šo tak mjenowane „šnojene khowy“ (Kopfdüngung) ſ ammoniakom, hižo někotre dny do wobdźěłanja role.

„Cžehodla dyrbjeli šej prózu datwacˇ a šeleninu płahowacˇ, kotruż tola w pschichodnym cžašu wschudże *kupicˇ mózesch a niz sa pschemyšlene płacžiny, hdyž dźěło a* wudawki wobliczisch. A ſ tomu cži dźěł kónz wo mje?“

„Sahrodne dźěło je najstrowische, cžěło a duschu wožhcžewjaze. Wjacžaje naš wutko ſ Bożej šwórbu, ſ kotrejež měr a pokoj sa nasche pschedźěłane nerwy cžerpamy, a to we wjetschej měrje hacž we wschěch sanatorijach a jich methodach k wušstrowjenju. Jenje njesačuwamy tak šwjatoscž jemje hacž runje pschi wušywje. Nimamy cžiscžeho a wjetscheho wjeběła hacž w cžašu žnjow. A dokelž nicžo lěpje nježdodži hacž *ſamoplahowana ſelenina*, po kotruż mózesch někotre hodžinki do wobjeda do sahrodu hicˇ.

Wyschcže ra radiši ako młodu rjetkej jědła, kotreż scže runje je jemje wucžahnyła — wumyła — naležiła a do njeho kušnyła, abo selenu šolotej w tamnej schmörzhodźinje wotrěsała — wurjedšiła — pschihotowała — a na blido stajiła — — abo jenicžki ras prěni selenj hroch rumu měru je šahrodu do warjenskeho horsza wupócžkowane — wumyte — a ſ burtru (nječhto šele a prišu šokora!) nawarjene — — njebyschcže ſ ramjenomaj cžahała dla žadanja, też w šahrodze dźěłacž a płahowacˇ, moja cžešcžena hošposa — —!“

W tutym měšazu je nětko cžaš, prěnje pschihoty cžinicˇ a šajmu seleninu wušywacˇ.

Wschelazy naschonicži poruczeja, bróidy nješchto hubischo cžahacˇ, so njebychu mkode šthadżenki pschi podšischich šmjerjskach schkodowale. Praktiki šahrodnik pak wě, so hubuke wušywanje šróšteſ rostlinow šadżewa a so runje tak šahe šnježe, je-li hischcze někotre tydženje ſ wušywom docžaka a potom nitschо šnje.

Schpinat a šolotej mózesch w Božim mjenje hižo někto wušywacˇ, też prěnje zyblicžki žadżecˇ. Sa hroch a sa šajmu pschesahu, kotruż mózesch pola wschěch šahrodnikow dostacˇ, je hischcze sa měšaz cžaša doscž. Ssadowe schtomy dyrbja swobrešowane byczˇ a też sa truſkalzy je na cžašu, je pschehładacˇ a pschihotowacˇ.

Schtóż šo je šahrodnistwom saběra, wě, so na wošrjedkach, hdyž běchu loni běrny, šo lětša selenina wužyje abo žadża a nawopak. Radžonne je, też ſ běrnjazym šymjom rumnicˇ, so by „póda wotpocžnyła“, kaž to nawodžiły šahrodnik rjekuje, to rěka, kóžda rostlina bjerje ſ póty pschezo druhe mozy a tuž njeje radžomne, tešame rostlinu žadżecˇ. To ma mulkeho wliwa na róšt a płód a tuž ma šo dobnje wobkedžbowacˇ.

Truty derje lahnu.

(S wobrasom.)

Truty jara rady lahnu. Radšcho hłodu rumru, hacž so žamowólnje hnězdo wopuschcža. Tohodla dyrbja je ſ hnězda

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžda so. płaci 10 zł. pj. Wudawa a dóstawa Smolerjec knihićišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje, Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličuja. Za reklamowy :: :: rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 74 — Budyšin — póndźelu, 29. měrca 1926 — Bautzen — Lětnik 85

Wo skhorjenju policajskich zastojnikow w Lipsku.

Wo skhorjenju policajskich zastojnikow pschi składnosći wopyta němskeho presidenta w Lipsku so powě, so je so do wobjeda w kalarnach žiđlazy hrěbk smješchak. Wschu hromadze je z wuzběrjanjom wobjeda 354 policajskich zastojnikow skhoriło, a to 90 Lipšćanskich a 264 zwonkownych; někotři z nich su wjazore dny we łožu khori leželi. Kuchinski personal je so po tutym podawku hnydom rozpuschćił.

Wo wunoćku wědomostneho pschepytanja so sledowaze powě: Hdyž bě so wustawej za žudnilku nedźelnu Lipšćanske universitu pruha wozsudnje jěde pschepodała, je sudstawowy direktor, wyschi medizinalny profesor dr. Kolle, hnydom posypty se swěrjatami činił. Tsom běrym myschanm z pschipósłaneho materiala žrjacy dachu. Jena myšch so hižo nasajtra rano morwa namaka, druhej njebešchtej wot spocjanka pospyta wjazy cžitej bytej, bě chtej 6. měrza cžežko khorej a stej w nozy k 7. měrzej zwitkej. Rosprawa praji, so je bjes dwěla. Z znamjenja khorosće policajskich zastojnikow a wukóng po pytow z myschemi spóznać dawaju, so je so do dweju kotłow, w kotrymaž je so wobjed warił, žiđlazy hrěbk pschidak. Tutón hrěbk njeje senoftalein byl, też chinimusowy ale krotonowy wolij so njeje namakał. Chemiske a mikroskopiske pschepytanje wjele bóle spóznać dawa, so je so jěđzi rostlinski žiđlazy hrěbk we formje drobneho prószka pschidak, a so so najšćerje wo kalapenski próschk (tubera jalapae pulv) jedna.

Němskostatny president je cžežne pschedźyhdyło Drjezdźanskeje šahrodnistwowje wustajeišy pschewzał.

Němskostatny president z Hindenburg je sakikemu knjezerstwu spodobał, so je so rozsudźił, po próstwje cžesne pschedźyhdyło ketuschoje šahrodnistwoweje wustajeišy w Drjezdźanach pschewzać.

Nowy dawkowy plan we wubjerku němskeho žejma wjetschinu namakał.

Dawkowy wubjerk němskeho žejma je pjatk dopołdnja nowy dawkowy plan z porjedženjemi, je strony sozialdemokratije so žadazymi, w prénim a druhim cžitanju pschijał.

Diskontna šadźba w Němsku so snižila.

Zentralny wubjerk němskostatneje banki je wobsamknył, wot soboty 27. měrza diskontnu šadźbu na 7 prozentow, lombardnu šadźbu na 6 prozentow snižeć.

Sakoń wo dawku na wobydlenje khěžow w Pruskej so wotpokazał.

W pruskim krajnym žejmje je so sakoń wo dawku na wobydlenje khěžow w tšeśim cžitanju z 198 pschećiwo 193 hłosam zaćišnył. Wotpokazany sakoń ma jenož wurunanje němskostatnych finanzow pschewjesć. K zaćišnjenju sakonja je so jenož z pschipadnej wjetschinu doschło, dokelž někotre sobustawy knjezerstwowych stronow w žejmje njeběchu pschi wothłosowanju pschitomne. Sakoń njedźiwajcy teho w Pruskej płacžiwosć dostanje, dokelž je žejm psched tydźenjom nakhwilny sakoń wo wurunanju němskostatnych finanzow pschijał, kotrehož płacžiwosć njeje wuzamknjena. Kommunistojo su namjet na rospuschćenju žejma sapodali.

Dokelž bě pschi tym jenož něhdże 35 sapósłanzow pschitomnych, so kommunistiski namjet sylna njeje k wothłosowanju pschipuschćił. Dalsche žejmowe poswědźenja su so hač do 20. hapreje wotstorcžile.

Nowa hobrska zeppelinska powětrowa łódź so twari.

Dwarstwu powětrownych łódźow je so z Eckenerjeje sparki jako prěnja rata 500 000 hriwnow pschepodała. Hižo nětkole so w Friedrichshafenskej łódźérni pschihoty za twar nowoje hobrišeje powětrowoje łódźe stawaju.

Němdźi němski kronprync w Šwajcarskej.

Wot někotreho cžasa prjedawschi němski kronprynz we Locarnje w tassinskej krajinje pschebywa, hdyž je willu Roccabella na schěsći mězazow wotnajał. Też jeho žiwak, něhdyšchi braunschweigski wójwoda, kotryž je so jenicžke dźowku něhdyšcheho khěžora wożenił, je so w Locarnje zajadł. Pschitomnosć tuteje sobustawow Hohenzollernskeje zwójby w Tessinje je žnadź powšedanju nastać dała, so chże so tam prjedawschi khěžor tehorunja pschećhadlicź, a so jeho bajkowski hród Treviano sajimuje.

Puschćenje dźěłaćerjow w Kruppowych fabrikach.

S Kruppowych dźěłarnjow so 29. měrza 2500 dźěłacerjow puschći. Wschu hromadze so pschi tutej firmy 4500 dźěłacerjow a sastojnikow puschći.

Barlinscy knihićišćerjo 1. mej woswjeća.

Barlinscy knihićišćerjo su z powschitkownym wothłosowanjom wobsamkli, dospołny dźěłowy měr 1. meje postajić. S 13783 knihićišćerjow Barlinskeje župy, z kotrychž je něhdże 600 khorych a tehodła k wothłosowanju njewopraunjenych, je so 10 700 pschi wothłosowanju wobdźěliło. S nich je 7953 za do polne dźěłowe wotpoczowanje hłosowałe, 2693 pschećiwo tomu. Dokelž je so 75 prozentow wothłosowazych za dospołne wotpoczowanje dźěła wuprajiło, w Barlinje 1. mej, sobotu, a z tym też sledowazu njedźelu žanych nowin njewudźe.

Skitanje pólskeho wobydlerstwa pśeciwo plunowej wójnje.

Psched dwěmaj ketomaj je so we Warschawje towarstwo za schkitanje pschećiwo plunam (gasam) sakóžiło. Wono je so z namolwjenjom na lud wobrocžiło, kotryž na pschichodnu wójnu pokazowaše a z hešlom skónči: **Kóždemu wobydlerjej plunowa maska!** Tola towarstwo je potom hrěbki pschećiwo plunowej wójnje sběrało. Lětša w měrzu je towarstwo we Warschawje agitaziski a sběraciski tydźeń wotmělo, kotryž so z małym manewrom plunoweho wozwanja wotewri. Kompagnija wojakow, kotruž bě wójnske ministerstwo za to posłało, z plunowej maśku psched wobliczom pschez město na tamnischi Wiśliny brjoh cžełnjesche a z někotrymi plunowymi patronami tajke kadźenje naczini, bě pschedněšło Praga hodźinu dołho z kurom pschikryte a so Warschawa na tamnej stronje Wiśły njebě spóznać. Na tajke waschnje chzychu Warschawskim wobydlerjam wa pokazać, kajka budźe pschichodna wójna, a na kajke waschnje móže so cžłowjek psched njej wobaraćź.

*

Sesejm je pjatk w tśeśim cžitanju rekrutski kontingent za lěto 1926 we wyšokosći 190 000 muži pschijwolił. Sozialdemokratojo namjetowachu, kontingent wo 40 000 muži smjenschćicź, schtož pak so wotpokasa.

Skrzhynski do Prahi pschijědže.

Pólska telegrafna powěsćerna powě: Minister ski president Skrzhynski 12. hapreje do Prahi pojědže, so by wopyt cžěskoslowakskeho zwonkownego ministra dr. Benesha wotpłaćił.

Pólsko-rumunski zwjask.

W Bukarešu je so pjatk zwjazkowe srěcženje mjez Rumunskej a Pólskej wobnowiło.

Dojednanje wo želesnischim wobchadźe mjez Němskej a Pólskej.

Mjez němskim polnomócnikom dr. Ledvaldom, a pólskim polnomócnikom, presidentom dr. Pradźynskim, je so dojednanje k wuprawjenju želesnischeho wobchada mjez Pólskej, Němskej a zwobodnym městom Gdanskom wobsamkło.

Prašenje statnych žitnych cłow w Cžěskoslowakskej.

W Cžěskoslowakskej žitne zła płacžiwosć dostawaju, hdyž je jich na wěstu płacžinu spadło. Tamnischi ratarjo su so tutymi so pschićiwowazymi złami jara njespokojom. Sadaju sebi twjerde a njekhablaze zła. Pschedhdyžbo němskeje kulturneje rady za Cžěchi je po namjeńcže senatora Spiaha, wobsamknjenje pschijało, w kotrymž so praji:

Shromadźizna wotpółłanzow krajneje kulturneje rady wschě faktory, kotrej su ratarske rozmjeze w Cžěskoslowakskej samolwite, z najwjetschim doraźom na to kedźbliwe cžini, so su z njedostatnymi žitnymi złami wrota sa wukrajne ratarske wupłody schěroko wotewrjene, tak so ratarstwo, njeje wjazy wunoschne a so jeho dźělo njeschkładcži. Porno tomu so twdźeńki industrije z wyšokimi złami schkitaju, mjes tym so je wunos ratarskich wupłodow se wulkotnymi złami poćežene. Katastrofalne stukowanje tejele zlowonje a wikowanje politiki njebudźa po jenicžay na ratarstwo wobmjeschowacź, ale smeje dla woteběranja kupowanišeje mozy ratarstwo wobydlerstwa też schkodne cžehwi sa domjazu industriju, sa domjaze dźělowe witi a sa stat zan. So by so hrozajcemu sahubjenju domjazeho ratarstwa sadźewało, žebi shromadźizna wotpółłanzow žada, so bychu so dołhaze stajne žitne zła sawjedże a so bychu so poćežeze postajenja za wunos ratarskich wupłodow wotstronile.

Te žane žadanja su też sastupjerjo cžěskoslowakskeho ratarstwa knjezerstwu pschepodale.

Hakenkreuzlerjo w Awstriskej.

Linzski sozialdemokratiski „Tageblatt“ powě so je pschez někotrymi dnjemi jedyn z jastwa puschćeny khłostanz pola policajstwa w Steyru dźělił, so su někotři hakenkreuzlerjo (mjenujc ludowzy) w lěcže 1924 wotmyślenje měli, sozialdemokratiskeho gmejnskeho radźicžela **Müllera w Mödlingu stóržowacź.** To su khłostanjez jeho cžłonjacej w cžasu jeho jatby dźělili. Wopraudźe su potom **Müllera sandźene léto pschi jenej hakenkreuzlerskej demonstraziji satrělili.** Khłostanz dale praji, so je tehdy z jastwa w lisce sozialdemokratiskim wjedniram we Winje wo hakenkreuzlerskim planje powěsćej **dał, list pak** so njeje z jastwa wotpósłał, mjeno teho **je direktor** khłostarnje jeho dla napisanje lista pokhłostał. Pschepytanje je so hižo zawjedło.

Vatikanowa politika.

Diplomatisti dopisowaš „Daily Telegrapha“ pische: Hač runje so fakty mjes Vatikanom a Mušolinowym knjezerstwom wubjerne, wo tu chwilu napjatosć mjes knjezerstwom a dźělom zyrkwinskich wysokosćow dla rady, kotruž je tutón dźěl bamžiskeje diplomatije awstriso-katolskej stronje dał. Tale strona bě hač dotal monarchistiska a Habsburgam zwerna, tohodla dyrje pschećiwo pschijamknjenju Awstriskeje k Němskej, dokelž bě swjasanje radikalnych Wschonkmzow a sozialdemokratow antikatolske było. We posledninm cžasu su awstrizy tschešcžijanskolozialni nadźiju spuschćili, so budźe mózno, Habsburgsku monarchiju wobnowiecź, a mjenje a bóle so wujnawaju, so su so pschi samknjenje Awstriskeje k Němskej. Tole nowe politiske stajenje je so po ménjenju wjele Italcjanow po radze dźela bamžiskich diplomatow sbudźiło, kotrejž na to dźěłaju, awstrisko-němske sjednoćenje spěchowacź, so by so poddźicžo nadkrjeżiwe katolskich elementow w Němskej dozpiło. We Němskej licžba katolikow hižo 24 miljonow wucžinja a tak njepschechetwajcy pschiliporja a by z dalschim pschidaćom 4 miljonow z Awstriskeje 40 prozentow zyleho wobydlerstwa Němskeje wucžiniło z wuhladom na jenaku zylnosć z protestantami. Faszistiski stat pak žebi njepscheje, so by połła njeho w Europje katolski stat wobstał, dokelž dże Italska wjedniwo katolskich krajow wobchowacź a z Vatikanom we blišim a žrjedźnym ranju hromadźe dźěłacź.

Poćžahnjenje italskeho wójska pschi Brennaru.

Kaž „Innsbrucker Nachrichten“ z derje wobhoniteje strony z połodnischeje Tirolskeje zhoni, so tamnischa garnisona poćžahnjeja. W połodnischej Tirolskej někotre něhdże 20 000 italskich wojakow stej. K nim so hišcze faseistiske organizazije pschidawaju. Wšitko tym cžasu so wjetsche manewry pschi awstrisej mjesy wotmeja.

Hospodarska kriza w Francowskej.

Sakoń wo nowych dawkach je so w Francowskej hischcze pschezo njeje dowurodźił. Pjatk rano je so žejmowa finanzna kommisija sešcha, so by nowe namjety finanznego ministra Perota pruhowała. Powschitkownje móže so položenje sa trochu wujasnjene wobhladacź. Wschě strony su so dojednanje spytali. Prawe khchidko wjetschiny žada, so by minister Malvy wrócžo stupił, kartellowe lisve khchidło nochże sabo niczo wo powschitschenju wobrotowego dawka khcžeschcź. Mjes tym frankowy kurs pschezo dale spaduje. Frank njeje skoro wjazy hódny dyžli cžěskoslowakska króna. S tym drohota w Francowskej dźeń a bóle pschiběra. Sastopnizy na pósće a želesnizach tohodła wjetschin mjenu žadaju. Po spad-

Njenju frankowego kursa je so jich mjeda wo nimale pokeżu wothódnoseżika a jim wjazy k sežiwjenju njedożaha. Pschipowědźili su, so budźa strajkowaś, jeli so so jim mjeda njepowyschi.

Cežke wojowanje w Syriskej.

„Times" z Haify powědźa: Francowzojo su Neebk, město z něhdźe 8000 wobydlerjemi mjes Damaskom a Homsom po krutnym wojowanju wobsadźili. Město bě hnydom pschi spočatku zbóžka, do rukow Druzow padło. Dopyte źělbne hyjebje Druzow po ménjenju Francowzow dopokazuju, so Druzojo pod techniczy derje wuwuczenymi wjednikami stejachu. Wojowanje je źebi wjele wopornow žądało, wožebje na stronje Francowzow. Někotrych sajatych Druzow su psched wójnu z nimi stajili a hnydom zatśělili. We rukach Druzow su hischcże někotre wjsy, a dalsche opanowanje budża mutne, so by so zdyły wukrjeż do'poknje podezitnyk. W pósledninim czasu su Druzojo wjazy khrobłych nadpadnyli na Damaskus cżinili. Prěni króć su Druzojo tele dny Salthier, Damaskuse pschednjeto, na běłym dnju nadpadli a někotre wosy dróhoweje żelesnizy sniczili.

Abd-el-Krimowa wójnska rada.

Po powěsći Parizskeho „Journala" z Rabata je Abd-el-Krim wójnsku radu wotmók. W njej je so wobsamkło, njepschećelnosće sasu sapoczeć. Abd-el-Krim je pjecza z wukraja lětadła dostał.

Wojowanje w Chinje.

Wójsko, kotrež może chineske zentralne knjezerstwo k sakitanju Pekinga wuzwić, je něhdźe 70 000 muži žytne. 50 000 muži so jako dowěrjenjahódnych wobhladuje, njes tym so 20 000, kotrež w krótkim wjeczorje wot Pekinga steja, njeje wěrić. Czangtsolinowe wójsko so na 90 000 muži powažuje, z kotrychż hižo 50 000 muži k posodnju Wulkeje murje ścieli.

Njeporadżeny lět generala Fengushiana.

„Daily Mail" z Pekinga powě, so je so lětadło bolschewikskeho generala Fengwuhjiana, kotryż chcyschże do Mongolskeje cżeknyć, nuzowało, so w pusczinje Gobi na semju puschczeć. Powěźćom Moskowskich nowin, so je Fengwuhjian do Urgi pschileczał, w Londonje njewěrja.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndźelu, 29. nalětnika.
Victorina.

1911 wuzwoli so prěni króć Arnošt Bartz Brězynki po Zobowej smjerći jako zapósłano do sakskoho sejma.

Kollać wo swojej njewjesće.

Jedna maćeŕ měła njebohaty
statok, při nim rolu płódniwu,
susod grammy, bydło za wodu,
přišoł a wzał wšitko njewustaty;
Słała syna z mjeńša na dobraty
kraj tón, kłosy zběrać za škodu,
a — hlaj! — na šćernišču z přiehodu
namkał hišće kłós wón zybolaty.
„To je bajka!" něchtó snano wola,
„knyskot zelhańneje přiwěrki!"
Njej to, bratře, ale wěrnosć hola;

Maćeŕ moja — to je Słowjansčiuka,
ja sym kłoskaŕ, — złoto dozbĕrki —
Serbow moja njewěsta lubka.
Dżowka Sławy I, 51.

Přečołow z hubu je dosć, ale tych z wutrobu mało. Přisłowo.

*

— **Wo wjehrje.** Wječor wjeczor w 7 hodź, barometer 724, hygrometer +3, thermometer wo dnjo +16. Dźensa rano we 8 hodź. 729, hygrometer 0, thermometer w cazy +5. Wuhladuj na jasne wjedro i mało pschemĕnjenjemi. Dźensa rano schkleuza, hacź dotal jara na hrosne pokasowaza, sasu bóle na rjane stupasche. Też wjedrowe stajeja rjane wjedro. Wječera rano bě wyschina nad rauschez a krótkorauschez Europu. Nižiny nadeidźechu so pola kupy Falandy, z wjeczora Jendźelskeje nad Belgiskej a nad rauschinu frjedźnoseuskim morjom. Jutse wuloru słónczko 5,43 hodź. schadża a so 6,28 hodź. khowa. Mĕsacźk schadża wjeczor 7,35 hodź. a so rano 6,34 hodź. khowa. Dźensa je polny mĕsacźk. Pschichodnjemak staja pomročowanje k deschczowanju.

— **Policija** saja tu saudźenu bobotu 15-lětneju rjemjeslnikowu wuczomnicu z Wirow, kotraż kuchaŕ, swojemu mischtrej cźekłoj, dokelż dźiwschtaj sebi swĕt wobhladacź. Policija jeje do schkitalskeje jatby wsa a jeje wežera sasu jeje pschichwilnym pschepoda.

— **Nowej pósłowej agenturje.** S 1. hapreleju so we Porschichach a Malescheach pósłowej agenturje pschipraniwelu, kotrejż budźetej so w hamtskim wobkhodze Porschizy (hamtske hejtmanstwo w Budyschinje) a Maleschezy (hamtske hejtmanstwo w Budyschinje) mjenowacź.

— **Wožebity auto k jutrownemu ječanju.** So by wopyt jutrownoho ječanja w Klóschtrje Marijneje Hwĕzdy połóžiło, dyrje statne autowe farsadnistwo jutrownicżku 4. hapreleje wožebite wozy do Khróšcźiz a klóschtra Marijneje Hwĕzdy a wróćo jeź dacź. Wozy pojedu z Budyschiskeho dwórnischcża dop. 11,30, wot połcy 11,34 a wot Serbskeho Domu 11,40 hodź. Pojedu na Tši Hwĕzdy do Sejiz a wot tam do Khróšcźiz, hdźež nĕhdźe 1/4 1 hodź. pschijedu. Wozy 2,10 hodź. z Khróšcźiz do Kukowa dale jedu, z wotkel so we 5 hodź. do Budyschina wróćа a tu nĕhdźe w 6 hodź. sasu w Budyschinje. Na tejse wokolostejsże może žebi kóždy derje swjećhanje z Khróšcźiz a też jara sajimawe wokolostejchanje w Klóschtrje wobhladacź, pucź tam so jara połóji a potuschi. Jĕdźa placźi z Budyschina na Sejizy, Khróšcźizy do Klóschtra 1,75 hr., z Klóschtra do Budyschina 1,65 hr. Jĕdźa tam a žem placźi 3,30 hr. Pojedu nowe omnibusy z powětrownymi wobkruczenmi, kiż je statne autowe farsadnistwo halle psched nĕkotrymi dnjemi do słužby stajiło.

— **Wschitzy nĕhdyschi wójnjey jeczi** so z nowa na dny sasowidźenja w Budyschinje 26.—28. junija 1926 pokazuja. Kóždy nĕhdy cźerpjazy towarsch, wschо jene hacź bě wójnski abo zywilny jaty, hacź nĕmskostatnemu swjatskej nĕhdyschich wójnskich jatych pschiwzkuscha abo niz, je wutrobnje witany. Zadajcze žebi samokwjeńske liscźiny pola towarscha Metzschinga w Budyschinje na Mjazowym torhoschczu 11 po 2 skhodomaj.

— **S hamtskeho žudnistwa.** Knjez justizny inspektor Klimant Kertzscher je so sa justizneho hamtmana powyschił, knjez wyschi justizny sekretaŕ Pawoł Michał Narczink sa justizneho inspektora.

— **Pažijonska hudźba w Pětrowskej zyrkwi.** Też lětsa zyrkwinski khór Cźichi pjtak popołdnju wot 5—6 hodźin pschecźelam khutneje zyrkwinskeje hudźby sa pomyslomnje nażnijschi sastupny pjenjes pschedwjedźechu pokiscźi.

— **Kradnyli** su z tudomneho dwórnischcża 25. 3. 26, popołdnju we schtwórtej hodźinje muzaze jĕsone bolo z cźornymi kroźnami, swjezenami a błótowymaj schitakomaj, horjeschibnjenym wodźidłom, saniklowanymaj, z dr... sersowymi sćipzami, nowymaj gumijowymaj pedal... klotżitym hudźnckom z cźelowjenej puchu, cźarnobrun... kożanym sydłom, se saniklowanymi p'erami, Rokaz... humobĕhom, schérymaj gumijowymaj wobruczkomaj. ... kose bě prĕdku a sady waczolinoschak. — Dale kradnu... 25. 3. 26 z komory jeneje tudomneje słužobneje ... žołty schicźkowy kaschezik, w kotrymż bě słoty narucźnik, ... cźasnik z wĕstotnym wierzakom, nakofejorunym zn... kom, słoty pjerschczeń, 585 kolkowany z cźelowjenym ... binowym kamjeschkom, kiż bě z bĕłymi paczekami n... daty, słoty pjerschczeń z bĕłym kamuschkom, por ... nych nawuschnjkow, cźorna najpomjerjenša knjiżka z ... se słotym cźischczom „Städte- u. Staatsbank 1926", ... pismo z podpisimom Ludwig Scheidig, Kesburg. Wo ... zonne zdżelenja prosy kriminalne woddźelenje w Bu... schinje.

— **S dźĕkawocże Zitawskeje wikowanskeje komory.** Pola satkeho hospodarskeho ministerstwa je komora z sawjedźenje ličźeneho cźasa wustupowała. — Na nam... ty, kiż je komora też podpjerała, je němskostatna je... niza wot 15. měrza 1926 wójny pjenjes sa pschem... wotruhu, dziewiznowe rjemjenjowe tarcże (Holzzielscheiben), kosczowy a kożowy kliż snjitła. — K jed... njam wo wikowanskim sreczenju z Finnikci, Lotyschi a Litwy, kiż so wocźakuja, je komora pschecźa sapodo... kiż su jej z wokrjeża pschednjesże.

— **W Pruskej w hapreleju podružnisti pjenjes najli... rje 94 prozentow wucźini.** Każ zhonimy, so zakoń... podružnistki pjenjes sa hapreleju wo 10 prozentow powy... schi. Podružnizy, kotrejż su rjanostne wuporjedżenja mě... li, trjebaju jenož 90 prozentow sapkacźicź. S powy... schenych 10 prozentow padnu 8 prozentow na powyschny dawk na podružni ći pjenjes a 2 prozentaj staj so wobsedżerjej doma pschiswoliłej, hdyż teho, so by je mo... sity samóŕ sa wuzicże postajił. Tole wobsamknjenje ... możerstwowego ministerstwa je so sinanznemu ministerstwu pschepokazało.

— **W Lĕhnicźanskim** wokrjeżu je so po dotalnym wuliczenju se 752 840 wolerjow 268 121 błosow sa ľudowe pożadanje za wuzwojenje wjerchow wotedało.

S **Radworja.** Tudomne Raiffeisenske towarstwo wo... mě saudźeny schtwórk popołdnju w Schmidcz hosćenju swoju nalětnju hłownu zhromadźiznu.

S **Hornjeje Hórki.** Rady dźĕkonjemĕrjow gmejnow z pokodnja Budyschina smĕja wutoru 30. měrza popołdnju w 2 hodź. w tudomnej nowej schuli sazo wokrjesnu zhromadźiznu.

S **Wjeleczina.** Pola hosćenzarja Wagnera zpytachu paduschi w nozy kradnucź. Dokelż pak wobsedżer w zimnym cźasu runje domoj pschińdże, njesposnachi cźeknychu.

S **Bukez.** Knjez wikowaŕ z kolami a cźasnikarskim mischtr Handrij Mrós da němsko-amerikanskemu petrolejowemu towarstwu „Dapolin" psched swojim twarzejnjom benzinowy tank postajicź. Tak może zo autowi sedżerjo a motorzy kolesarjo też w naschej wsy zwsdy potrĕbny benzin napjelnicź. Kotok wopschija 2800 litrow. Jón 2½ metra hluboko do semje połožichu. Hdyž jamu twarzachu, storzachu na granitowu skału a dyrbjachu tohodla kamjeń rostrĕlecź. Kotok satwarichoj a rjarške dźela wukonjachoj staj twarskaj mischtraj Radzendorf a Kluga w Kubschizach.

S **Snajchez.** Mjes słotom kublerja Augusta Helma je pohrowa wudyrila a so hamtsky swĕźcźika. Sawranski wokrjeż je dwór pohromy, schkitanski wokrjeż je ... bytka wjeś.

S **Hnajchez.** Mjes słotom kublerja Oskara Klemma je pohrowa wudyrila a so hamtsky swĕźcźika. Sa...

Khodojty.

Prĕnjotny roman wot Iljana.

(Pokračowanje.)

To so Baruchej njedźiwaju thwalby runje njeluźjesche. Tola mĕrnje snapschećerjwi: „Bratśe! Sćym khudy kaž wy. Tola, schtoż móju, to dyrbi cźinicź. Jutśe, hdyž so wĕz bu... radźi, njech žebi kóždy z was k mni po rólku słota pschińdże. Tohodla dźiśe wjeczor kóždy sam, a prajśe to też naschim pschecźelam, k hrodej a tam so sekkamy. Wjmicże žebi wschitko sobu kaž hewak; na šmólnyje njesahudnyje. Wrótnik tu pschi małych duricźkach wam nicźo njeprajи; je w mo... simaj rukomaj; rĕcźu so z nim. Njetrjebam wam deje rjeź, so ma so wo wschĕm mjelcźeć. Wschak kóždy wĕ, so so kóžda pscherada se šmjerczu thłosta. Tak bratśa a njech waš Jehowa pschećewdża."

Wschitzy poitanychu; jedyn po druhim wopuschcźeji Baruchа. Tuch wosta hischcże jedźo, dóniž so Rebeka njewróći a na jeho wobliczu bĕ hischcże dołho wotbłyschcź dźiwjeho wjesela widzeć, kaž widźimy na wobłorje cźerwjenu cźwětlinu, hdyž so statok pali.

Bĕ młody mĕsacźk. Njebjo bĕ z tolstymi mrócźelemi pschikrycże. Jenoż schtož schcźejźi derje šnajechе, możeschе žebi šwaźicź w tutej cźmje po nich kroczicź. Baruch wuidże z mĕsta, hdyž bĕ so dospołnje sacźmiko, a thwatajsche po puczu schli. Hdyž bĕ Budyschcźe hona pschescholi, pschiidże do małych kerczikow. A hlej, tu stojesche muž. Baruch so postrózi; muž pak praji: „Sćym na tebje cźakał, dokelż wĕm, so po tutej schcźeźisy thodźisch." Wo khożu pósna Baruch, so je to Sakkl. „To je rjenje", wotmolwi, „to możemoj hromadźe hicź a djakuju so też tebi, so sy pisches twoje rasne wustupowanje tamneju pohnuł, so sobu cźinitaj. Mĕjeschtaj wurĕcźe a njechaschtaj tak prawje. Jenoż ty mi dopomha, so jeju sa wĕz dobych."

„Wschak darmo njeczinu", mónjesche Sakkl, „ja słoze sym k wschelkemu swólniwy. Njejźym po prawom sa tele samopaschne khłstanje. To je wĕz źudnistwa."

„To je wschitko rjenje", wotmolwi Baruch, „ale kak możemy pisches źudnikow pothłostanje tutych semjanow dopĕcź? Nad źiwojimi poddanami sy tucźi panoje hami źudnizy. A wo druhich na to prajicź: Wróna wrónje wocźi njewudypa." Sśam wĕsch, kak hmy bjes wschĕho prawa. Dyrbimy we wożebitych dźelach městow bydlicź, we ghettach, abo kaž w Budyschinje, w źidowskej wulicy. Dyrbimy w żołtym rubischku khodźicź, jo by naš kóždy znał. Kóždy może na naš pławacź a jadyr wotpławacź. Wowschitzy naš teptaja; hmy zapĕcźi, wschо dyrbimy žebi lubicź dacź; ikoro nihdże njemamakamy prawa, thiba druhdy pola wyschcźeho mĕschnika tychże gojim."

„Haj", praji Sakkl, „mach prawje, tak sće so nikomu njeidże kaž nam, nam wuwolenemu ludej, kiż mĕli knjezicź po złym swĕcźe. A tucźi gojim swĕrza žebi naš pschescźahacź, hdyrnjej cźi wulki proseta Jesuš z Nazaretha, wo kotrymż praja, so je Mesijas źiwota, wucźiśt jako prĕnju najwjetschu kaniju: Dyrbiśch bliżcźeho lubowacź kaž sebje samego. Ale woni nimaja žaneje lubosće mjes sobu. Kak so mjeje sobu husto pschecźeźehaja a naš wuzmĕscheja. Jich wucźba so mi lubi bóle hacź hłupe bajki, kaž je je Thalmud wucźił, jenoż to mi do hłowy njecha, so so khcźesćenjo po tutej wucźbje nimaja."

Rozhorjeny sawoła Baruch: „Luby bratśe, widźu pola tebje schlódny wliw twojeje maczerje. Sśym błyschak, so je so na źunjertnym łožu khcźesće daka a wumrełe jako fischesćanka, a twój nan njeje tomu sadźewak."

„To je wĕrno", snapschećerjwa Sakkl, „schtož prajiśch wo naschej maczeri, a nasch nan lubowaschе naschu maćź a jej jej jeju wolu dopjelnił. Nascha maćź bĕ źiwjata źenska a je naš najlĕpschu wucźbu wucźiła, kiż mĕjesche, kaž prajesche, se spikowu źiwjatego Jana. Tu budu cźeschcźi hacź do źunjercza, a schtož je cźinika, to je samóŕsce prawo błyo. Schkoda, so njejźym po ja po jeje wucźbje mĕł, ale lubowach hižo jako hólcźej złoto a so hych tute dobryl, žym husto hinak cźinił, hacź je mje wona wucźiła. A też bźensa to sa złoto cźinju."

Tak so rosmołwjeju pschiendźeschtaj bórzy kcźeżki, kuki a sahony bjes toho, so byschtaj pschischłoj pisches wjeś. Mĕko sastupischtaj do wyschcźeho khójnoweho lĕża a kóždy dyrbjeschе kedźbowacź, so ho njeby wo korjenje sakopnył. Njedaloko hrodu namakaschtaj druhich hižo shromadźenych.

Baruch praji „Doczakajcze tu, mjes tym so po knjesa se Skaliz dóidu."

Tón pak stojesche do wulkeho płaschcza sawalenu, pola hrodowych wrotow.

Źid praji mjelcźo: „Sśy le wschemu swólniwy? Dje wo twoju duschu."

„Haj, też duschu dam djabolej", snapschećerjwi Erich.

„Tuž pój sa nimа."

Dźeschtaj k zhromadźenym, a tucźi wschcźu Erichu po ... ... a nĕko hnydom jedyn po druhim sa Baruchom. Tón jich wjedźesche pisches cźłowjeŕ lĕź na hodźim dele... dóniż njeschćedźiwdźechu se sćakam.

Tam so wschitzy thubichu a Erich stojesche sam na nje... snatym mjestnje. Wobzyl pak so wrócźichu wschitzy dźeriwe cźo. Bĕchu dołhe cźorne drasty wobleczene, wokoło schije mĕjachu dwójzy wobwite na pjeć porstow schérokе i cźer... wonymi znamjenjemi wuschiwane rubischko, kotrehoż konzaj hacź k paŕej wišajschtaj. Baruch mĕjesche runje tak rubischczo, jenoż schérische a dĕšesche a na hłowje cźapku, podobnu kaž bispop pschi wulkich kemschach. Wschitzy dźerżachu w ruzy palaju šmólnitu. Saschupichu do prożdźenych, kotraż bě z cźernjenu saroseenа. Tu žedźesche na kanjenu djabol w cźłowjeskej podobje i swoheńšapazywaj wocźomaj i kosazej brodu, i rohjitanej i konjazymaj nohomaj. Baruch wsa jelo, kotreż tam, hdyż je stały woda kapasche, rosczesche, roskusa je a praji Erichej: „Wocźiń hubu!" a hdyż bě wo... tewrił, plunu jemu je do huby. Mĕko pschilecźa nĕschto kaž rapak a sasć do Ericha. Baruch rjeknu: „Cźuj, schtoż nasch wódcźich cźinicź!" Wschitzy padnychu na žiwoje kolena. Potom jedyn po druhim stany a wokoschi djabolej sa... ny k djabolej: „Pschihlejedu tebi nowcho, kiż jsaje ... wuczeju a je žiwy po twojich kasnjach. Dźensa dże so ... pożiwjesći i cźekom a dušchu." Djabol rjeknu, so ma ... wy žiwoje pschecźa pschednjesći. Erich praji: „Wuži... wschehomócny! Proschu tebje ponižnje na kolenomaj, ... by mi dopomhał k wulkim pokładam: pak mi pokaźał, ... wone su a kak maja so sbĕhacź abo kak móżu złoto ... dźelacź abo dźelacź daco. Pschi tym pak mje njeschć... sljepicź abo bewak na nĕkajke waschnje wojebacź; ale dy... bischch mi woprawdźite złoto abo złĕbro dacź. Potom ... bischch mje nauczicź, so móżu so njewidźomny zjawicź a ... móżu wschudźom khodźicź też pisches samkjene durje, ... mje moja pożadosć pacźeri, dokelż dyn so poddasz pożadanjam twojeho mjsna. Hdyż ja djabolow wołam, bĕsi mje ... nimedża jenje zwěricź, so mi pschecźiwicź, ale dyrbja ... wšitkite moje pschecźa nanajpschičnischo dopjelnicź; też mje ... wschudźe dowjesći, hdyż bo mi jeźbze."

(Pokračowanje jeźbnje.)

wěranski wokrjeß je dwor pothromy schkitanski wokrjeß zhytkua wjeß.

S **Porchowa.** Mjes skotom kublerki Miny Gneuzoweje čo. 289 je pokhroma wudyrila a žo hamtizy swoßcika. Sawěranski wokrjeß je dwór pokhromy, schkitanski wokrjeß zhylkna wjeß.

S **Jaßonzy.** Sławny puć je Ssokolzy do Jaßonzy žo dla naßpowanja na Jaßončanßkich honach wot 29. hacž 31. měrza sawrě. Jěsdny wobkhad žo na Hrubočizy pokasuje.

S **Wjelzeje.** Ssrjedu dopoldnja wokolo 9 hodzin wotendže krawski mischtr Krawz, so by žo wukhodžowak. Krawz dě žo na wulkhód selenu kožmikatu jupu a čorne kholowy wobkelk. Dotal žo hischcze domoj wrócził njeje.

S **Lubija.** Tón tydzeń wotmeja žo tydzeńske wiki ßrjedu 31. měrza, niz Seleny schtwórk.

— **Nowej autowej czarje.** Dźeń 1. haprleje žo mjes Kamjenzom, Ssmjeczkezami, Worklezami, Khróßizjami a Panczizjami kaž tež mjes Kamjenzom a Wóßtinkom autowy wobkhad wotewrił. Jěsdne plany na póstach njewißaja.

S **Protez.** Sławny puć Pisches Protezy ſ ranja Czorneho Haſchtrowa hacž ſ Zelezniſkemu mostej a wot Protezanßko-Thonbergſkeho ſaſtanißchcza hacž ke Kamjenßko-Budyßchkej ſtatnej dróhy ßo dla naßpowanja wot pónđzele 29. měrza hacž na dalßche ſawrě. Jěsdny wobkhad pokaſuje ßo na pódlanßke pucze.

S **Kukowa.** Wotrjad Swjaſka Ratarſkeho Doroſta ſa Khróßizjy a wokolinu ſeißze ßo wježera popołdnju w korcmje „Pißched klóßchtrom“ (pola Natuſchez). Pod nawjedowanjom ł. Wawrika ſ Nukitz jednaſche ßo najprózdy wo Swjaſkowym ſlětu a to 13. meje w Khróßizach. Nadrobnißchi porjad ßo naczißmy. S njeho dzensy jenoß ßdźelicź, ßo budże popołdnju Hłowna ſhromadźizna ſa ſchelakiwt pißchednoſchkanu a wjeczor wuhotuje ßo ſabawny dźeń. Póndzelu 8. meje wulěcza hej Hobuſtowy a pßczeczelo ratarſkeje młodźiny na kolejach do Hajniz, hdźo tež ßobu na Mnißchonzu. Na dompuczu budże ßo Budyßchka wulka piwarnja bliże wobhladacź. Na ſpędże 2.—5. julija do Prahi dźedża ßo ßobuſtawy tež wobdźělicź, a to wobeje cźi, kotrjż żej tamniſchu ratarſku wuſtajenzu (w běhu mjeßza meje) wobhladali njeßu. K poßmjertnej pokładnizy na podłožku a we wodźiku „Domowiny“ ßo Ratarſki Doroſt tež pßchißamkuje.

Po doſedźenju tutych ſtutskowutych naležnoſcach jimaſche ßo k. wyſchčiſt wuczeł Ssokołeńk ſłowa a wjeſelſche naß po ſerbſkich ſtawiſnach ſprasty wócza ßow hacž do nětcźiſcheje doby. Ryżowaſche ſrudny dóſt ſerbſkeho ludu a karakterißowaſche winy, czehodla je ſerbſke ludſtwo, kotrež hiſchcze w prěnim wěku wulkk dźeł dźenßnißcheje Němſkeje wobkſkedźeſche, wrócźo ſchto na ſchtwórcź milijona. Njeſprawnje a njeſkhcźeſzanjy je ßo ſo Ssorbami ſaſhadźake. A to hiſchcze hacž do naſcheho cźaſa. Schtóž ſtawißny ßwojeho ludu ſmaje ſaczuła też z nim. Dokłž mnoſy wo nich nicźo abo malo wědźa, tohodla mamy mnohich teptarjow a wonjeſcźeſcźerjow ßwojeho ludu. Tajzy njeßu jeho deba a pßchikkad. Dyrbimy bóle ßwojcze narodnoſcze hej wědomi być, niz kabłacze ſcźiny, kotrež kóždy wežißk ſaſchcźaßuje a wuhida. Na końzu ßwojeho dźeſe hacž hodźimy trajzeho pßchednoſchcźa pokaſa na najnowißchi poſtupy narodnych mjeńſchinow w Němſkej (Polazy, Danoſo, Ssorbje, Litwinoſo a Frijoſo) a wßchelake kroczele pola ſtatneho kujeżeſtwa a ßejma. Njeżadamy ßej wjazy a mjenje prawow hacź maja němſke mjeńſchiny we wukkaju. Na podłožku tajſchi ſprawnych żadanjow dórdże ſkónczńje k měrej mjeż narodnymi mjeńſchinami w Němſkej. Kóżde prawa Ssorbja na pßch. w Prußkej maja, pokaſuje najnowißchi pad w Rychbachu, hdźež bu ſerbſki hólcez, kiż běżeſe pßchißczeżcźe pruhowanje na inwjerſtwo derje wobſtał, ža wotpołaſa, **dokelż je Ssorb.** Tutón ſyſtem bižo ßo dawno naložuje a ſamowolcźi wukonjerjo derje wědźa, ſo ßo jim dla takkeje do njebjeſ wołazeje njeprawdy ße ſtrony wyſcheſchich inſtanzow nicźo njeſtanje, ſtórkje ßo wukhwalkuje. Wěźku na hižo miniſterſtwo kulta w rukowaj. Budźemy widźeć, ſchto ſ teho wuſkoźi. S namołwjenjom ſe ßrjedźiny ßobuſtawow, ſa ponnißi ſond njebeß Franza Krała agitowacź, ſtóncźi ßo poßedźenje, kotrež mózeſche lépje nawypłane być.

S **Hermanez.** Na ſajédożcźenje krwe je tudomny żiwnoſcźer Wjazka wumrěł. **Tamny tydżeń bě pßchikupan hnój mjetak.** Na druhi dźeń **ruka kraßchnje łaczkaſche a pßchidachu** ßo żałoſtne bołoſcze. Po cźeżkimi cźwilemi Wjazka wumrě. **Ssobotu jeho na Nałeczańſtim pohrjebniſchczu pokhowachu.**

S **Lichanja.** Dźenßa na ranje wokolo 3 hodź. wuńdźe w nałcźej wßy woheń. Wón wuńdźe w nowej brožni Mara Faltena. Ju do popjeła pßchiwbroczißwſki pßchkoźi někotre ſtatoki a pßchenicźe ßo na domße Hilmana. Też teho ſtałok pkomjenja do prócha a popjeła pßchewobroczißwſki. Hilman je wulku ſchkodu poczerpił, dokelż ſamó malo pkomjenjam wutorhnyeź. Wobaj, mataj ſowißcźene. Na pomoz pßchikpwatałchtaj póbła wjeßnoſce dobrowólnicze wobory, ßyłkowy ſ Klukſcha a ſe Ssdzara. Klukſchanſka dóſła 1. myto.

S **Kamjenza.** W ßobotnißchim cźiſße pytachu ßo we Ssa. N. ßwędźkojo, kotrjż ßu ßrjedu 3. februara ſ wjeczornym ſtatuym autom do Kamjenza jěli. Na ſhomnjenym dniu nadpadnychu tśjo njedocźinſkojo ſ Kamjenza, ſ Kukowa a ſe Ssareje Zyhelnizy, kotrjż maja hižo worcźißnu njeſtukkow ſ cźaſa inflazje na ßwędźonju, zyle po pßchikkadze Meßikantſkich banditow. Jedyn lehnuj ßo prěli pßches dróhu a chyßche ſ tym auto ſaſtajcź. To ßo jemu też poradźi, dokelż ſchofer njemóżeſche w prěnim wokomiku wodźeć, kajki ſmyk tuto cźinjenje ma. Njedocźink ſahwißda a hnydom wukkocźiſchtaj hižcźe dwaj kompanaj ſ lěża tannemu na pomoz. Ssu wéſeje na dźenſku kaßu ſchofera wotpohlad nełi a chyßchu ju wumwaźcź. Tón nětko ſchamały wotpohlad nadpadnikow ſpóſna, wja jenemu reſolutuje kołeſo — běżki hnydom na kołeſach pßchijeli, ſo mohli w pßchihodze ſpęſchnje cźekacź. — cźiſtuj je na auto, wa je ßobu do Kamjenza a pßcheboda je poliziji. Na wołjerwjenje, ſo je ßo jene kołeſo namałało, ſamołwi ßo jedyn ſ njedocźinkow, kotremuj kołeſo ſłuſchcźeſche. Tak jeneho ptaczka nejdaſch. Pßchi tym ßo też tamnaj wuſtędźichtaj. Dla teho nadpadu běſche nětko ſandźenu ßrjedu termiju w Kamjenzu pßched ſudnißwom. Tak daloko jich maja, ſo ſkónczńje njeſkhanſtwo pßchidadźa, ale wndawahu, ſo ßu tehdom dospołnje pjeni byli. Tuto wndawanje pak ßo jenoż ſtawa, ſo by khłoſtanje miłčcźo wupadło. Wędźa, ſo ßudnik njeſtukki pßchi dospołnej pjanoſcźi tak krucze njepoſudźuje. Ssdwókoło ßo nětko pytaja, kotrjż móża podawk pßched ßudnißwom tak pßchedßtajicź, każ je ßo wopraſdźe mel. Schofer je wobkrucził, ſo woni pjeni byli njeżku. Cźyła ſa njemóżze dźerżi, ſo mohło takke nětcźo zyle po amerikanſkim wačinju po pola naß ſtacź. Wěźcźi ludźo ßo porjadnemu a ſprawnemu dźeła ſdakuja a potom na takke njeſłuſnane myßle pßchindu.

Hospodarski rozhlad.

Póndźelu, 29. měrza 1926.

Kursy ſandźenu ßobotu w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowſki. fran.	14,63
1 jendźelſki punt	20,39	100 cźeſkoſk. krónow	12,41
100 ſchwajz. frankow	80 80	100 pólſk. markow	51,93

Efektny měrcźachu ſ pßchicźinu ſniženja diskonta ſtatneje banki ſandźenu ßobotu na Berlinſkej burſy wożiwjeny wobrot, kurſy ßo ſtruczowachu. Wóſnika pożczońka ſtupi na 4,07½ hr. ſa 1000 hr.

Produktowe wiki pßchinjeżeſchu ſaßo jara ſeſtylnjene žitne płacźizny na powěrſche ſ Amerki, ſo tam płacźizny horje bija. Pßchenza a rożla dobuſchtaj 10 np. Woweß 15 np., ale jeczmjeń ßwoje dotalne płacźizny njepyſchenemi. Ssoſ wě, ſo bě też muka brózſcha. Ssobotu płacźeſche zentnar w **Berlinje:**

pßchenzy 13,20—13,40 hr., rożli 7,35 hr.
hacž 8,10 hr., jeczmjenja naležnjeho 8,50
hacž 9,65 hr., naſymneho 6,95—7,65 hr.,
owoßa 8,50—9,60 hr.,

w termińowym mikowanju:

ſa měrz: pßchenzy 14,15 hr.,
ſa meju: pßchenzy 13,97 hr., rożli 9,05 hr.
hacž 9,07 hriwnow,
ſa julij: pßchenzy 13,90—13,87 hr., rożli 9,20—9,25 hriwnow.

Saßka ratarſka komora je ſandźenu ßobotu ſaßo poßędźenje měła. Mjes druhim poda jeje rosprawa cźenny wobras wo pßchedołżenju ratarſtwa, we ratarſtwo ſaniczazych dawkach a brożenju ſtatnych pjenjez w ſtatnym hoſpodarſtwje. Po jeje rosprawje je ſadołżenje němſkeho ratarſtwa ſ nowym dołżom, ſ dołżom rentowoje banki, ſ wożiwjenym dołżom ſ pßchicźinu nahóbnoſcźenja na 8 miliardow ſłotych hriwnow ſroſtło. Sakſke ratarſtwo je na 150 miliźinow nowcho dołża naczińiło. — Te tak mjenowane wupomhatſke dźełanje mózu ſ rjadow tych bjes dźeła dyrbiacych nicźo hódne njeßu. Wo jóm khmaniſchi ßu Polazy. — Nam hroża nowe dawki. Tak mjenowany podružniſki dawk (Mietzinsſteuer) kóżdy kórz ratarſkeje leżomoteje wo wjazy hacž 10 hr. ſ nowa poczeźi. Polnje pßchihłoßujemy tutym ſtórżbam ratarſkeje komory, wożebje podſchmórnjeny jeje poroki wo brożenju pjenjez w ſtatnym hoſpodarſtwje. Njech pak ratarſka komora jónu też ßwoju kcźbłiwoſcź wobroczi jej żara błiſko ſtejazym tak mjenowanym pßchikkadnym lubkam (Muſterwirtſchaften). Te ßu mjemitaj kóżdemu ratarjej ſ pßchikładom, kak hoſpodarcź njeßmě. Dołh ſ jich ſtrony naprażſany dźe letuje do wjele ſtow tyßacow. Też naſchi ratarjo, nźmſky każ ßerbſky, ſe ſpodźiwanjom na to ſhladuja, kak ßo w tymle cźaſu we ratarſkich wuſtawach ſ pjenjeſami bróźi. Do Pomorza na pßchikład tykaja ſo ſtatne pjenjezy ſ hromadami. Naſchi praktiſky ratarjo njemóża ſpóſnacź, na kajku ſrownu tam nałożene pjenjezy móża ſa praktiſke ratarjenje ſ wużitkom bycź. Wuſtawy w Pomorzach je ſa ßwoje poßpity też knježi dwór w Drożdżiju pßcheſwaſał. K wuhotowanju tuteho dwora ſa pßchepytowanje ſamery je ßo pßches 1 miliźon ſłotych hriwnow pßchertrebał. To ßu wſcho pótne kroſchki teptanych dawkipłaczerjow. Dawkipłaczerjo maja prawo, ßebi błiże wobhladacź, kak ßo ſ jich pjenjezami hoſpodari. Praktiſky ratarjo kołowokoło Pomorza powſchitkowuje ménja, ſo tuteho wuſtawa experimenty ſa praktiſke ratarjenje nźz pßchicźka wużitka nimaja. Sa poſpyty pak, kak ſo ſ pjenjezami bróźici njeſmě, ſa to naſchi praktiſky ratarjo wobrawdźe żadnych wuſtawow njepotrjebaja. Sdónczńje ßu poſpyty tajkich wuſtawow kużok dopředkhatſtwa ratarſtwo wumoſowazych ſakonjow, każ howjadła płahowazy ſakón abo ßo pßchihótowazy rólniſki ſakoń (Anbaugeſetz). Tón ßudźe rcźi, mój ſoſchédny ratarjo, pßchedpißowacź, kajke ßymjenja maſchi wuńźwacź a kajke běrnjaze ßymjeńcźki ßadźecź. Ratarſka komora njech njeſapadnje do demagogiſkich jeremiadow, ale njech najprjedy we ßwojich reſorach khutu a pßchikładnu ſłutniwoſcź pßchewjedźe, potom ſmije prawo ſ wjeſelſchim doraſom ßebi ſłutniwoſcź we wſcheźch druhich wotnožkach ſtatneho hoſpodarſtwa żadacź.

Na pßchedań.

Kolo žonjaze, we Wołeſchnizy 10 pola Lubija; mużaze w Budyßchcźinje, Sserbſka haßa 411 na prawo; žonjaze w Budyßchcźinje, Tßelańſka dróha 2011 na prawo; žonjaze a mużaze w Budyßchcźinje, Fiedlerowa haßa čo. 511.

Wóz dźerżazy w Lubiju, Jurjowa haßa 4 delka na lewo; w Budyßchcźinje ſpßched Schuſſkimi wrotami 1911 na lewo; w Budyßchcźinje, Arnoldowa haßa 3 delka na prawo; hoſpodarſki wóz, Helbig, Horniczeſka haßa 53.

Stunkitza w Lubiju, Zitawſka ſwonk. haßa 49 pola ſahrodnika; Stephan we Wołwnjowje.

Ssyno, 50 zent., w Lubiju na Herwigsdorfſkej dróży 16.

S **Protez.** Sławny puć Pisches Protezy ſ ranja Czorneho Haſchtrowa hacž ſ Zelezniſkemu mostej a wot Protezanßko-Thonbergſkeho ſaſtanißchcza hacž ke Kamjenßko-Budyßchkej ſtatnej dróhy ßo dla naßpowanja wot pónđzele 29. měrza hacž na dalßche ſawrě. Jěsdny wobkhad pokaſuje ßo na pódlanßke pucze.

S **Kukowa.** Wotrjad Swjaſka Ratarſkeho Doroſta ſa Khróßizjy a wokolinu ſeißze ßo wježera popołdnju w korcmje „Pißched klóßchtrom“ (pola Natuſchez). Pod nawjedowanjom ł. Wawrika ſ Nukitz jednaſche ßo najprózdy wo Swjaſkowym ſlětu a to 13. meje w Khróßizach. Nadrobnißchi porjad ßo naczißmy. S njeho dzensy jenoß ßdźelicź, ßo budże popołdnju Hłowna ſhromadźizna ſa ſchelakiwt pißchednoſchkanu a wjeczor wuhotuje ßo ſabawny dźeł. Póndźelu 8. meje wulěcza hej Hobuſtowy a pßczeczelo ratarſkeje młodźiny na kolejach do Hajniz, hdźo tež ßobu na Mnißchonzu. Na dompuczu budże ßo Budyßchka wulka piwarnja bliże wobhladacź. Na ſpędże 2.—5. julija do Prahi dźedża ßo ßobuſtawy tež wobdźělicź, a to wobeje cźi, kotrjż żej tamniſchu ratarſku wuſtajenzu (w běhu mjeßza meje) wobhladali njeßu. K poßmjertnej pokładnizy na podłožku a we wodźiku „Domowiny“ ßo Ratarſki Doroſt tež pßchißamkuje.

Po doſedźenju tutych ſtutskowutych naležnoſcach jimaſche ßo k. wyſchčiſt wuczeł Ssokołeńk ſłowa a wjeſelſche naß po ſerbſkich ſtawiſnach ſprasty wócza ßow hacž do nětcźiſcheje doby. Ryżowaſche ſrudny dóſt ſerbſkeho ludu a karakterißowaſche winy, czehodla je ſerbſke ludſtwo, kotrež hiſchcze w prěnim wěku wulkk dźeł dźenßnißcheje Němſkeje wobkſkedźeſche, wrócźo ſchto na ſchtwórcź milijona. Njeſprawnje a njeſkhcźeſzanjy je ßo ſo Ssorbami ſaſhadźake. A to hiſchcze hacž do naſcheho cźaſa. Schtóž ſtawißny ßwojeho ludu ſmaje ſaczuła też z nim. Dokłž mnoſy wo nich nicźo abo malo wědźa, tohodla mamy mnohich teptarjow a wonjeſcźeſcźerjow ßwojeho ludu. Tajzy njeßu jeho deba a pßchikkad. Dyrbimy bóle ßwojcze narodnoſcze hej wědomi być, niz kabłacze ſcźiny, kotrež kóżdy wežißk ſaſchcźaßuje a wuhida. Na końzu ßwojeho dźeſe hacž hodźimy trajzeho pßchednoſchcźa pokaſa na najnowißchi poſtupy narodnych mjeńſchinow w Němſkej (Polazy, Danoſo, Ssorbje, Litwinoſo a Frijoſo) a wßchelake kroczele pola ſtatneho kujeżeſtwa a ßejma. Njeżadamy ßej wjazy a mjenje prawow hacź maja němſke mjeńſchiny we wukkaju. Na podłožku tajſchi ſprawnych żadanjow dórdże ſkónczńje k měrej mjeż narodnymi mjeńſchinami w Němſkej. Kóżde prawa Ssorbja na pßch. w Prußkej maja, pokaſuje najnowißchi pad w Rychbachu, hdźež bu ſerbſki hólcez, kiż běżeſe pßchißczeżcźe pruhowanje na inwjerſtwo derje wobſtał, ža wotpołaſa, **dokelż je Ssorb.** Tutón ſyſtem bižo ßo dawno naložuje a ſamowolcźi wukonjerjo derje wědźa, ſo ßo jim dla takkeje do njebjeſ wołazeje njeprawdy ße ſtrony wyſcheſchich inſtanzow nicźo njeſtanje, ſtórkje ßo wukhwalkuje. Wěźku na hižo miniſterſtwo kulta w rukowaj. Budźemy widźeć, ſchto ſ teho wuſkoźi. S namołwjenjom ſe ßrjedźiny ßobuſtawow, ſa ponnißi ſond njebeß Franza Krała agitowacź, ſtóncźi ßo poßedźenje, kotrež mózeſche lépje nawypłane być.

S **Hermanez.** Na ſajédożcźenje krwe je tudomny żiwnoſcźer Wjazka wumrěł. **Tamny tydżeń bě pßchikupan hnój mjetak.** Na druhi dźeń **ruka kraßchnje łaczkaſche a pßchidachu** ßo żałoſtne bołoſcze. Po cźeżkimi cźwilemi Wjazka wumrě. **Ssobotu jeho na Nałeczańſtim pohrjebniſchczu pokhowachu.**

S **Lichanja.** Dźenßa na ranje wokolo 3 hodź. wuńdźe w nałcźej wßy woheń. Wón wuńdźe w nowej brožni Mara Faltena. Ju do popjeła pßchiwbroczißwſki pßchkoźi někotre ſtatoki a pßchenicźe ßo na domße Hilmana. Też teho ſtałok pkomjenja do prócha a popjeła pßchewobroczißwſki. Hilman je wulku ſchkodu poczerpił, dokelż ſamó malo pkomjenjam wutorhnyeź. Wobaj, mataj ſowißcźene. Na pomoz pßchikpwatałchtaj póbła wjeßnoſce dobrowólnicze wobory, ßyłkowy ſ Klukſcha a ſe Ssdzara. Klukſchanſka dóſła 1. myto.

S **Kamjenza.** W ßobotnißchim cźiſße pytachu ßo we Ssa. N. ßwędźkojo, kotrjż ßu ßrjedu 3. februara ſ wjeczornym ſtatuym autom do Kamjenza jěli. Na ſhomnjenym dniu nadpadnychu tśjo njedocźinſkojo ſ Kamjenza, ſ Kukowa a ſe Ssareje Zyhelnizy, kotrjż maja hižo worcźißnu njeſtukkow ſ cźaſa inflazje na ßwędźonju, zyle po pßchikkadze Meßikantſkich banditow. Jedyn lehnuj ßo prěli pßches dróhu a chyßche ſ tym auto ſaſtajcź. To ßo jemu też poradźi, dokelż ſchofer njemóżeſche w prěnim wokomiku wodźeć, kajki ſmyk tuto cźinjenje ma. Njedocźink ſahwißda a hnydom wukkocźiſchtaj hižcźe dwaj kompanaj ſ lěża tannemu na pomoz. Ssu wéſeje na dźenſku kaßu ſchofera wotpohlad nełi a chyßchu ju wumwaźcź. Tón nětko ſchamały wotpohlad nadpadnikow ſpóſna, wja jenemu reſolutuje kołeſo — běżki hnydom na kołeſach pßchijeli, ſo mohli w pßchihodze ſpęſchnje cźekacź. — cźiſtuj je na auto, wa je ßobu do Kamjenza a pßcheboda je poliziji. Na wołjerwjenje, ſo je ßo ſo jene kołeſo namałało, ſamołwi ßo jedyn ſ njedocźinkow, kotremuj kołeſo ſłuſchcźeſche. Tak jeneho ptaczka nejdaſch. Pßchi tym ßo też tamnaj wuſtędźichtaj. Dla teho nadpadu běſche nětko ſandźenu ßrjedu termiju w Kamjenzu pßched ſudnißwom. Tak daloko jich maja, ſo ſkónczńje njeſkhanſtwo pßchidadźa, ale wndawahu, ſo ßu tehdom dospołnje pjeni byli. Tuto wndawanje pak ßo jenoż ſtawa, ſo by khłoſtanje miłčcźo wupadło. Wędźa, ſo ßudnik njeſtukki pßchi dospołnej pjanoſcźi tak krucze njepoſudźuje. Ssdwókoło ßo nětko pytaja, kotrjż maja podawk pßched ßudnißwom tak pßchedßtajicź, każ je ßo wopraſdźe mel. Schofer je wobkrucził, ſo woni pjeni byli njeżku. Cźyła ſa njemóżze dźerżi, ſo mohło takke nětcźo zyle po amerikanſkim wačinju po pola naß ſtacź. Wěźcźi ludźo ßo porjadnemu a ſprawnemu dźeła ſdakuja a potom na takke njeſłuſnane myßle pßchindu.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. 3/11 hodź.: Wiki ßu hiſchcze malo wuwite. Płacźizny pornjo ßobjeze malo pßcheměnjene. Tendenza: měrna.

Dop. 3/12 hodźin: Ssnadny wobrót, wiki ledma pßcheměnjene. Sa rożlu ßebi wjazy dźerża. Tendenza: każ pßched hodźinu.

Płacźizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ßymjo po tuni abo 1000 kg, ſewal 100 kg, płacźizny po ſtotej hriwnje.

	27. 3.	26 3.		27. 2.	26 3.
Pßchenza	264-268	261-265	rapß. wołſuſchi	14,40	14-14,70
rożla	157-162	156-161	poch. melaßo	14,0	14,00
małeč. jeczmjeń	170-193	170-193	jenaßeta	25,00	—
nat. jeczmjeń	189-188	189-153	běrnjaze ßymjeń	13-14,70	13-14,10
owoß	170-173	165-177	ßuny	20-22,00	20 21,00
kukurica (Maiz)	163	—	woka	26,00	26,00
pßchenična muka	32-37,00	33-36,50	lany wołſuſchi	18-18,40	18-18,40
rjana muka	22-25,25	23-25,00	modre lupiny	12-12,50	12-12,50
pßchenič. wotr.	10,60	10,50	žolte lupiny	14-14,50	14-14,50
rjane wotruby	10,20	9,75	ßyno, 50 kg	3,80-3,90	3,80-3,90
rapß	350	350	ßyeno, rjane	0,90-1,50	0,90-1,50
lane ßymjo	—	—	„ pßchenič.	0,90-1,40	0,90-1,40
hrech	23-25,00	22-25,00	„ wowßina	0,90-1,40	0,90-1,40
vicielčki	20-28,00	20-21,00	„ jeczma.	0,85-1,35	0,85-1,35

Płacźizny rěſneho ſkotu na Barlinſkich ſkótnych wikach.

27. měrza 1926. Po zenitn. a ſt. hr.

811 bykow, 1018 wołow, 1771 krunowy a jałojzow, 4150 cźelatow, 9243 wowzow, 10745 ßwini.

Woły: 1. druž. 49—53 hr., 2. 42—47, 3. 37—40, 4. 33—35.

Byki: 1. druž. 46—48, 2. 42—44, 3. 37—40.

Jałojzy a krowy: 1. druž. 46—50, 2. 38—42, 3. 30 hacž 35, 4. 25—28, 5. 18—22.

Cźelata: 2. druž. 75—82, 3. 65—74, 4. 50—60, 5. 40—48.

Wowzy: 1. 48—51, 2. 40—46, 3. 28—35.

Sswinje: 1. druž. —, 2. 78—80, 3. 77—79, 4. 78—77 5. 73—74, 6. — ranzy a kundrowy 70—74.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěźcź wo wjedźe ſa julißchim wukoru:** Wjedro cźopliſcho, we wjerſternej Němſkej ßo podeſchcźuje. Sa Europu we wſcheźoru ſamróźcźene a maczenje pßchi cźopłym wjedźe, w połodnju jara cźopło, w ranju rjenje a ßyro.

W roży wot ſchtwórka ł pjatkej je na nowej dróży mjes Grośfiedlij do Heidenau wulke njeßeże ſtało. Spěwacźe wotbłjenje turnaſkeho towarßtwa Jahn ßo domoj do Heidenau wrócźeſche. Wot tam ßo pjecź motorſkich kołow blijeſche, ſdźeła ſe ßobuſtawſkeju. Prěnjej motorſkej kole ſ wurjaduej ſpęſchnoſcźu na prawej ſtronje dróhi ntmo praſkkatſkiej. Tśecźe motorſke kolo do cźaſa ſajedże. Sczehnuli ſraźenja bóchn jara cźeſke. Njedoſt motorſkeho kola, Gruber ſ Heidenauna, ßo cźeſko ſranjeny do Johanniterſeje ßhoroiwnje w Heidanu pßchewjeſe. Dwaj pßchejedźenaj ßobuſtawaj ſpęwarſkeho wotbłjenja ſtaj ßudnym pa njeſbożu na ßwoje cźeſke ſranjenja wumrjeloj. Schéſcź dalſich cźeſcźich ſranjenych w ßhoroiwni leži.

*

Prjedawſcheho pßchelupſkeho puczowarja Muſchiola, katryż je loni 18. haprleje ſ pomozu ßwojeje żony a ßynowika Willya magiſtratſkeho ſaſtojnika Fiſka morił a ßo tohodla k ßmjerczi ſaſudźił, ßu w Bjelomju wotprawili.

*

Bliſko Sdłuzka pola Wilmy w Pólſkej je ßo ſ wulkkim wohnjom nětkle 300 hoſpodarſkich twarjenjow ſnicźiło. 90 cźłowjekow a 1000 ſkorzatow je ſo ſpaliło.

Zapósłane.

Próstwa wubjerka k hajenju burskich zajimow

podata sakitkemu šejmej nastupajo wupisanje dawkow sa ratarstwo.

Laudbund Swotuchowa nětko khromadźizny, kotrež so z dawkowymi praschenjemi saběraja. Wubjerk k hajenju burskich zajimow je hižo swoje namjety šejmej zapodał. So tychmy burstwo we tutych namjetach powučili, pschinješemy je do sjaunosće:

1. Namjet: Jako rólna žiwnosć (Ackernahrung) ma so wobhladowacź sćěhowace plony (Fläche) sa ratarstwo wuzitkowane:

rjadowanja pódy 1 = 4 hektary,
rjadowanja pódy 2 = 5 hektarow,
rjadowanja pódy 3 = 6 hektarow,
rjadowanja pódy 4 = 7 hektarow,
rjadowanja pódy 5 = 8 hektarow,

a tutu rólnu žiwnosć jako najmjeńschi dźěl k wobstaczu wot kajkehožkuli napołoženja dawkow wuswobodźicź.

2. Namjet: Kóžde ratarske hospodarstwo podwižowacź po plonowem wobhydstwje, dokelž dyrbja w normalnem hospodarstwje twarjenja, wobhydstwo skotu a inwentar we wěstem poměrje k plonu bycź a to mjenujcy sa:

rjadownju pódy 1: hriwnow 60.— sa hektar,
rjadownju pódy 2: hriwnow 48.— sa hektar,
rjadownju pódy 3: hriwnow 32.— sa hektar,
rjadownju pódy 4: hriwnow 20.— sa hektar,
rjadownju pódy 5: hriwnow 16.— sa hektar,
hubjeńsche kajkosće hriwnow 12.— sa hektar.

3. Namjet: Wuswobodźenje wot dawka sa rólnu žiwnosć wjazy njepschiliczejcy pschi wobhydstwje we:

rjadowni pódy 1. wjazy hacź 8 hektarow,
rjadowni pódy 2. wjazy hacź 10 hektarow,
rjadowni pódy 3. wjazy hacź 12 hektarow,
rjadowni pódy 4. wjazy hacź 14 hektarow,
rjadowni pódy 5. wjazy hacź 16 hektarow

mjeńschich kajkosćow (bonität) wjazy hacź 20 hektarow.

4. Namjet. Pschi žiwnej kwobzbje rólnu žiwnosć swobodnu wot dawka wo 10 prozentow sa kóždy khowstaw žwobzy, sa kotrehož jeziwjenje dyrbi so staracź (Ośiezi abo starschich) powyschicź.

Hermann Sikor w Delnjej Hórzy.
Wilhelm Wagner w Rachlowie.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Gertruda Nowakowa w Budyschinje, 24 lět. — Augusta Pilopowa rodź. Teutscherez w Budyschinje. — Augusta swud. Menzlowa w Kamjenzu, 79 lět. — Hermann Klein, konditorski mischtr we Wojerezach, 53 lět. — Marcźin Marschner, žiwnoscźer we Němczach, 67 lět. — Erneština swud. Spillerowa we Rěczjay, 74 lět. — Fryz Kramer, póstli sstajnik we Wětej Wodze.

Hamtske wozjewjenja z Lubija.

Konkursowe jednanje nad samoženjom pschekupza — wikowanje z cźěłnymi a blidowymi schatami — Emila Mara Betgera w Lubiju na Mollkowej dróhy 1 bo po wotmrěcźu stónčnjeje termije z tutym sběhnje.

Hamtske sudnistwo w Lubiju, 20. měrza 1926.

Wobthodny cźaš podpisaneho sudnistwa bo wot 1. haprleje 1926 takle pscheměnjeny:

Dopołdnja wot 7—1 hodź., popołdnju wot ½3—5 hodź., sobotu pak wot 7—½1 hodź.

Wjažnje wostanu popołdnju, posledni dźěławy dźeń wudženja pak hižo wot 12 hodź. za ludźi samknjene. — Nutne wězy bo pschijimnja.

Hamtske sudnistwo w Lubiju.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Wobthodny cźaš pschi hamtskim hejtmanstwje a wokrjesnym swjasku je wot 1. haprleje 1926 sćěhowazy: Wot póndźele hacź do pjatka wot 7—12 hodź. a wot ½2—5 hodź., sobotu wot 7—½1 hodź. Sa sjawny wobthad je rěczny a płaczeński cźaš wot 7—12 hodź., sobotu wot 7—½12 hodź.

Hamtske hejtmanstwo a wokrjesny swjask.

Nowy pad pśiwjeze słaźenosće.

Pola pša, kiž knjesej Korli Měrschej w Pišanym Dole pola Wóślinka śłuschca, a kotrehož žu morili, dokelž bu słaźenosće podhladny, žu pschi schpeytanju mosnow słaźenosć spóznali.

Hamtske hejtmanstwo w Kamjenzu.

Ssudniśy pschedawaja bo 15. meje 1926 dop. w 9 hodź. leżownosće žiwnoscźerja Oty Waltarja Knoche w Protezach. Žiwnosć wobsteji z domiścha, z hrodźe z rěsarju a pschitwarkom, z brožnje, schrodu, pola a łuki. Je 57.5 arow wulka a 11 676.50 hr. hódna. Wopalna kaša wuczini 10 000 hriwnow.

Hamtske sudnistwo.

Sa nałožnje wuprošenje, kiž je žo hižo sapaczało, móža bo hischcźe ratarjo abo hewschi woteberarjo je šuseńskich rowow k wotwožowanju měschćańskeho hnoja je šamtnym sapschahom, jeli móžno, hnydom na radnej pinzy, wo śtwe cźo. 9, samolwicź.

Kamjeńska měschćańska rada, 22. měrza 1926.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Sjawne namołwjenje k wotedaczu dawkowcho wobpowjedźenja sa pschemyślowy dawk (Gewerbesteuer) a pschemyślowy dawk (Gewerbestener) a pschemyślowy wunoschkowy dawk (Gewerbeertragssteuer) sa 1925 a 1926.

I.

Dawkowe wopowědźenje maju sapodacź:

1. wschitke pschedewsaćarja, kiž su měłe w lěcze 1925 wjazy hacź 6000 hr. pschemyślowcho wunoschka;
2. njedźiwaja na wyschoskoźi pschemyślowcho wunoschka, pola kotrychž pschedewsaćarjow so dobrik z knihemi dopołnjacź hodźi;
3. wschitke pschedewsaćarja, wot kotrychž žebi pschedbyda wubjerka pschemyślowcho dawka dawkowe wopowědźenje wožebje žada.

Dawkowe wopowědźenje ma mějićel wobkhoda wotedacź.

II.

K wotedaczu dawkowcho wopowědźenja winowaći so namołwja, so wuzija jo wužije pschedeźišchćanu formular w cźasu **wot 29. měrza hacź do 10. haprleje 1926** pschedbyźe wubjerka za pschemyślowy dawk. w kotrehož wokrjesu pschedewsaćarje je, sapodali. Leźi-li městnosć šwonka Prus, dha płaci bydlenska městnosć postajeneho šastupjerja, abo dźełarnja w Prusach, hdyž so najwjazy mjdy płaci.

Formulary su dostacź pola gmejnskich wyschnoscow. Dawkowe wopowědźenje ma so listowi — najlěpje se šapisanym — sapołožacź abo wožobinšiy pschedbyźe wubjerka sa pschemyślowy dawk wotedacź.

III.

Schtož postajeny cźaš sa wotedacźe dawkowcho wopowědźenja sfomdźi, tón może so z pjenježnym khostanjom k wotedaczu mjezicź, też może so k jeho dawkej 10 prozentow pschirazyć.

IV.

Podwjedźenje abo spytane podwjedźenje pschemyślowcho dawka po wunoschku so khosta. Też njerodne pschedźenje pschećiwo dawkowym šakonjam so khosta

We Wojerezach, 24. měrza 1926.

Pschedbyźa wubjerka za pschemyślowy dawk sa Wojerowski wojerjeński wokrješ.

Dr. Lenoir, krajny radźićel.

*

Mjes žwinjemi mlynskeho wobšedźerja Thumanna we Spalach je žwinjazy mór wudyrił.

Po nawjesće provinzialneho wubjerka Delnjeje Schlesiskeje Němskeje nuzowje pomozy wotměje so we Wojerowskim wokrjesu wot 28. měrza hacź do 3. haprleje wopołdnja wotdźeń sa spomožerstwowe listowe šmatki. Schtóž ma wotrobu sa nuzowe pomozy, kupi w tutym wotdźenju jenoź spomožerstwowe listowe šmatki (Wohlfahrtsbriefmarken) Němskeje nuzowneje pomozy. Tele šmatki su dostacź na wokrjesnym spomožerstwowym hamcźe a pola gmejnskich pschedstejićerjow.

We Wojerezach, 18. měrza 1926.

Pschedbyźa wokrjesneho spomožerstwowego hamta.
Dr. Lenoar.

Wuprošenje šamow.

Wojerowje.

Sławny puch se Stróže do Schećeńcy bo dla nadbytowanja wot póndźele, 22. měrza t. l. hacź na dalsche sawrě. Jěduy wobkhad pokaže bo na Mortkowski puch a krajny mjesu.

We Łasu, 20. měrza 1926.

Hamtski pschedstejićer. Blažij.

Hamtske wozjewjenje z Niskeje.

Nad samoženjom firmy wobuczowy dom Huga Weigta, mějićela pschekupza Huga Weigta w Niskej, je bo sobotu, 20. měrza 1926 konkurs wotewrił. Sarjadnik: konkursowy sarjadnik Alfred Hentschel w Schorjelzu na Jakubowej dróhy 37 I. Cźaš k pschisćehowanju žadanjow z konkursa traje hacź do 8. meje 1926. Prěnja schromadźizna wěricźelsow 19. haprleje 26, dop. w 10 hodź. a pruhowanska termina 31. meje 26, dop. w 10 hodź. psched hamtskim sudnistwom tu, wo śtwe cźo. 2. Sjawny arrest z winowatosću samolwjenja hacź do 8. meje 26.

W Niskej, 20. měrza 26. Hamtske sudnistwo.

Pola ratarja Jakuba Nowotnika w Brěžkach je wuczornopišany byk z hwězdu, 1¾ lěta stary, czornopišane, nižinskeje rasy šwonka termije hacź do oktobra 1926 swubrak.

Wyschschi president Delnjoschlesyskeje we Wrótzławju je postajił, so porjad dawka na pjaty sa Wojerowski wokrješ z 11. haprl. 1924 z dodawkom z 3. febr. 1925 na dalsche lěto hischcze płacźi.

Dźěłaczeź Franz Hollandt w Lubuschu, w baraku Wierick ma dowolnosć, so šmě w swojej pschi šwojim domiśtim jědojtu pschenzu kupacź.

Dróha z Płaczej do Lejnoho bo wot póndźele, 29. měrza na 2 njedźeli sawrě. Wobkhad pokaže bo na puch z Lejnoho na Kortez młyn do Płaczej.

Towarstwowski powěsnik.

Budestecy. Tow. „Lubin“ změje 3. dźeń jutrow, 6. IV. wječor w 7 hodź. ważnu zhromadźiznu. Přednoh je přilubjeny. Sobustawy a hosći přeprošuje

předsydstwo.

Budyšin. — Wulki serbski koncert 7. haprlepe. Spěw, hudźba a narodne reje Serbow! — Tón kroć poskići so w „Krónje“ cyle wosebity solistiski program z małym měšanym khorom. — Hłowny wjednik a zarjadowaf je naš mištr, knjez kralowski hudźbny direktaŕ Bjarnat Krawc. — Wšitke serbske towarstwa so na tón koncert přeprošuja. Po koncerće je pyšny serbski bal.

Komitej.

Budyšin. „Nadźija“ so w martrownym tydźenju njezeńdźe, ale hakle pjatk po jutrach. — Jutře wutoru wječor w 7 hodź. změjetej předsydstwo a wuběrk posedźenje w Serb. kofejowni. Tehorunja zeńdźe so komitej za Krawcowy koncert na samsnym dnju, času a městnosći.

Předsyda.

Ralbicy. „Tow. kat. serb. młodźencow“ w Ralbicach swjeći njedźelu, 27. junija t. l., swjedźeń poswjećenja noweje khorhoje. Prosymy wšě česćene wokolne towarstwa, zo nocheyle na tutym dnju nješto we swojim towarstwje zarjadować.

Předsydstwo.

Sowrjecy. „Sołobik.“ Hrajerjo změja jutře wutoru wječor pola Rämšec dźiwadłowu pruhu z dypkom ½9 hodź. Wšitcy hrajerjo dyrbja přitomni być.

Towarstwam a zajmowarjam — wulět do Prahi a Českosakskeje Šwicy. Wospjetujemy, štož smy před 5 njedźelemi wozjewili: Štóž chce so na tutom našim lětušim wulětu wobdźělić, dyrbješe so zamołwić hač do 15. III. z připołożenjom 2,50 hr. — Podźěšili smy připowědźeńsku termin na 31. III. To je poslednja możnosć. Za pozdźiše připowědźenja njemóžemy rukować dla nócźichow a zastupnych kartkow na Wšosokolsku olympiadu. Organisowanje wuleta stawa so přez towarstwa. Hosćo, kotrymž możnosć k zamołwjenju njeje data, móža so direktnje w podpisanem sekretariatu zamołwić.

Sekretariat Domowiny.

Wšotowarstwowy zlět w Bukecach (Spěwne towarstwa) nastupajo. Z naměstnym towarstwom su so jako zhromadne spěwy Spěwn. Zwjazka sóčhowace postajile: 1. „Zerja“ čo. 6, 2. „Dobry wječor“ čo. 8 a 14, 3. Złamany slub (bjez solow), 4. Serbske barby (4 hłósne wot Kocora). Štóž noty nima, njech so na podpisaneho wobroći.

J. Słodeńk, hł. dirig.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerjo w Budyšinje. — Zamołwity za hospodarski dźěl: Arnošt Barth w Brěžcach. — Za nawěšći: G. Janak w Budyšinje.

Kumowanske předawanje dla mało městna.

Syjace mašiny

2	m z 19 rynkami	390.— hr.
1.75	m z 17 rynkami	340.— hr.
1.50	m z 15 rynkami	290.— hr.

Najlěpje wuhotowane nowe mašiny z fabriki! Nimo teho elektromotory, rjedźeńske mašiny, rěpukrajace mašiny, centrifugi, butrowe mašiny, kótlinki, decimal-wahi atd. wo wjele niže płaćizny.

Karl Gast w Budyšinje

na Drjewowych wikach 27. Telefon 3290.

Ratafske mašiny a motory.

Swobodne městna | **Přeměnjenje městna**

Přistajenja

za wšě khmanišе žónske połowanja do domu, swójby a šule (teź za muzske powołanja).

Nawěšći za znaty swójbny tydźenik

„Daheim“

kotryž je přez cyłu Němsku a susodne krajnosće sylnje rozšěrjeny a poskićenja a doprawowanja wuspěšnje a wěsće zmóžni, přijmuje naša

předawarnja

na Lawskich hrjebjach čo. 4.

Poskićenja, doprawowanja dla městna atd. trjebaju so jenoź pola nas zapodać a wudawki (bjez přirazka) zapłaćić. Kóždy so z dypkom a dowěrliwje posłuži, bjez někajkich wudawkow za naprašowarja, kotremuž so z tym kóžde dalše dźěło zalutuje.

Płaćizny nawěšćka w „Daheim“ su porno wulkemu nakładej tunje a wučinja tuhowilu za čišćany rynčk rjadowca (7 złóžkow) za poskićenja 80 pj., doprawowanja 60 pj., dalše małe nawěšći 1 hr.

Prosymy, zo chcyli so nawěšći po możnosći z čas. zapodać.

„Sokolske Listy“

Časopis Serbskeho Sokolstwa

njech sebi kóždy w „Serbskej knihafni“ w Budyšinje skaza. Wukhadźeja měsačnje a płaća: na lěto za sobustawy 1.— hr., za druhich 2.50 hr., dowukraja 3.— hr.

Paleny kofej

punt po 3.20, 3-60, 4.—, 4.40, a 4.80 hr.

poruča jenož w najlěpšich a wubranych družinach.

Otto Sachse

w Budyšinje

na Bohatej hasy čo. 4.

Wupjerki, łož. šaty, bóle a pis. W. Köhlerowa, Hłow torho, 9.

Jeja k nasadźenju najl. nošnych kokoši pod kontrolu (Fallnesterkontrolle) kurwotw. barb. Italjan. po 30 pj bźeto Leghornske . . po 35 pj.

woteawa

Jan Šěca w Dřewcach

pola Laza.

Kurjata na naprašowanje.

Přikrywy za sofy a diwany najnowše pokazki, wulki wubjerk **K. Erler**, na Žitn. wikach, 7.

Pytam hnydom abo za pozdźišo

spuščom. dźowku

jeli možno Serbowku, do dobreje służby.

Pohlc w Nowosilcach.

Wysokosućelna

krowa

z 3. čelećom je na předań we Prawočicach čo. 10 p. Khrósćic.

Sylne dobre

prosata

ma tunjo na předań P. Topolinski w Radworju.

Sylna jałojca

blizko k čeleću je na předań w Hrodźišću čo. 35.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 nł. pł., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. nr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pł. Wudawa a dźiśi Smolerjec knihidźerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim pomje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pł. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pł. Rabat po tarifie.

Čisto (Nr.) 75 **Budyšin — wutoru, 30. měrca 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Serbow běda počina němsku zjawnosć zajimować.

W prěnjej pschikoły pośledniho niedźelskeho cźišła wulkeje Berlinskeje nowiny „Berliner Tageblatt“ je spitzowaczel C. T. Klötzel pěkny nastawk wo delnjolužiskim žerbskim krajiku a Serbach wojewił. Tón je tak rjenje spišany, so jón ſ wulkim spokojenjom ſ ruki pokładach. Djakowano Bohu, so mamy tej Němcow, mějazych ſrosumjenja ſa mały žerbšći lud. Schtož wo Serbach praji, chcemy po ſkowje podacź, dokelž je jedyn tych najrosumniſchich hłokow ſ němſkeho pjera w poślednim tak ſamuczenym cźasu:

W Delnjej a Hornjej Lužicy ſu dźensa hischcze žiwi 100—120 000 „Wendojo“. S tutym mjenom hižo ſapoczina ſo njeprawda, nacźinjena hacź na dźensniſchi dźeń tutomu makemu, krutemu ſplahej. Wendojo běchu jich — mjenujcy Serbow — pschedtkadnizy wo cźaſu pschecźahowanja ludow, — hdyž ſu ſkónčnje wostali, praja nam mjena Benedig (ſkowjanſcy Wjenatki, pschiſpomnjenje pschek.). Do wopuſchczenje Lužicy pschikładźachu Serbjo, a Serbjo mjenuja ſo hischcze dźensa Błótowczenje (die Spreewälder). W posdźišchich ſtaſ-kach jim ſ pscheněmczowazymi pospytami wabźachu — ale bjes wuſnamneho wuſpěcha (?!) So dowoſnjeſa Němſka je ſwojim hakatiſmom jim derje ſmyſlena ſnjeſ-bě, ſo ſamo rosumi, hacźrunjeź bě kruta wótczinſka ſmyſlenoſcź Serbow derje ſnata. Nekrutow ſ Błótow (aus dem Spreewald) tykachu rad jako „ſpuſchczomnych ludźi“ do regimentow pschi rańſchich mjeſach a hanjachu jich potom „pólſke ſwinje“.

Bohužel poměry ſa Serbow **teź pod republiku** na žane waſchnje ſwjeſelaze njejźu. Njedźiwajcy wſchcźi naſhonjenjow **němſtich** mjeńſchinow „ſ narodnjej“ politiku druhich ſtatow njemóža ſo (tu w Němſkej) k tomu ſpóſnacu pschedobyć, Serbam jich ſnadne bjes dwěla wuſprawnjene pschecźo dopjelnicź, kotreż ſa ſwoju narodnoſcź a rěcź maja. Serbjo cźedźa — a na to wobmjeſuje ſo jich žadanje po kulturnej autnomiji —, ſo jich dźěcźi cźitacź nawukną, ſo by ſo jim wſchudźom Bože ſkowo w macźerſnej rěcźi pschipowědało a tohodla jich w žerbſkim ſpěwanju roſwucźowali. **Wopraudźe na ſanej ſchuli Błótow ſaneho žerbſkeho roſwucźowanja nimaja. Schulſte wyſchnoſcźe w Khocźebuſu hromadźe ſ nazionaliſtiſtimi zyrkwinſtimi wyſchnoſcźemi ſabótěruja ſ wuſtawu ſaruczene prawa a pschikrócźeja Serbſtwo, hdyž jenož ſamóža. Haj ſtako ſo je, ſo je wucźer ſwojim ſchulerjam ſakaſał, ſe ſwojimi ſtarſchimi žerbſcy rěcźecź!**

Tuta ſ puſtym (engſtirnig) a kluchim (öde) nazionaliſmom nadawana politika je němſkeje republiki njedoſtojna. Pódła toho je khmp. Wjeſelicź ſo dyrbimy, ſo mamy narodnu mjeńſchinu w Němſkej, ſo móhli k njej wutwaricź poměr tak jara w ſmyſlenju ſprawnoſcźe a ſnjeſliwoſcźe, ſo móhli pschikład podacź ſa waſchnje wobkhadźowanje, kotreż žebi pschejemy ſa němſke mjeńſchiny w druhich krajach. Kak chcemy Muſſolinej napſchecźo ſtupicź, hdyž někotſi Muſſoliniczkojo naſſnadniſcheho formata w Khocźebuju bjes ſmyſła a rozuma, ale ſ wjele pschešěhnjenjom a narodnej naſdatoſcźu „germaniſuja“. Pschicźiny tutych knjeſnyczkow ſu tak wjetke, ſo njeſmu hódne roſpomínanja.“

Wěſcźe je kóždy wěrny Serb tutomu nadobnemu a ſprawnemu Němcej ſ wutrobu dźakowny. Njech nam Bóh luby Knjes wjazy tajſich wěrnych pschecźelow wobradźi mjes němſtim ludom. Ale njeje we wſchém ſpóſnacź Bożi porſt, žyzlna ruka Wjerſchneho, wodźicźerja ſwětow a ludow?! Wón dopuſchcźi ſwětowu wójnu a jeje wutóncz. Němcy, kotſiž hacź dotal nimale po zyłej ſtrjedźnej Europje nad njeněmſtimi ludami knjeźachu, rubjachu jim ſ pomocu ſchule a zyrkwje jich rěcź, jich kulturu, jich duſchu. Dźenża ſteji nimale 11 miljonow Němcow w Europje ſwonka němſkeje republiki pod njeněmſtim knjeźiſtwom. Němcy mění, ſo ſu jich mjeńſchiny tam potłoczowane. Nimamy pschicźinu, jich ſtórźby pschepytowacź, kak daloko ſu wuſprawnjene. Ale jene je wěſte: **Psched naſchimaj wocźomaj hladaju dźeń a bóle w němſtim ludu ſkhadża ſpóſnacze, ſchto to rěka, ſe ſwojimi najdróżſchimi narodnymi kublami być podaty do miłoſcze zuſeho. Dźeń a bóle poczinaju Němcy, najrjedy roſjaſnjeni, wołacź, ſchtož hižo ſwjate pismo praji: Schtož chcerze, ſo bychu wam ludźo cźinili, to cźińcze najrjedy jim.**

Slepi dyrbjeli rěkacź, jeli njebychmy tu widźeli Bożi porſt! Tuž njeboj ſo, ty małe ſtadleſchko wěrnych Serbow. Hlej, Bóh je ſ nami, wiedźe naſ!

Němski sejm dawkowy kompromis přijał.

Plan na ſnižene dawkow, kotryž je němſki finanzny miniſter dr. Reinhold němſkemu ſejmej pschedpołožił, je ſo po někotrych pscheměnjenjach ſe ſtrony ſozialdemokratow pschijał. Němſkonazionalni wěcźiły mějachu na nim wjele wuſtajicź, tola njejźu pschecźiwo njemu hłoſowali, ale ſo wothłoſowanja woſtajili.

Němſki miniſter **dr. Reinhold** ſo pschecźiwo porokam němſkonazionalnych ſakitajo **prějeſche, ſo je ſo knjeźerſtwowy plan w ſjwojim ſakładnym charakteru dopołnje pscheměnił.** Jadro jeho plana, wobrotkowy dawk ſtajicź, je woſtało. Po **wotſtronjenju winoweho dawka je ſo** knjeźerſtwo dyrbjało wěſo po nowym położenju wězow ſłoźicź. Najwótſchiſcho **wón** dopředka prajene němſkonazionalnych wotpokaſa, ſo ſo je ſnižењom dawkow finanzne ſakłady Němſkeje ſtrajchnje roſtſchaju. (S prawizy ſo woła: Motzačkacź!) Hdyž wołacze „wotczačkacź“, dr. Reinhold ſnapſchecźi, potom njerozumiju, ſo ſami nanjeſty ſapodawacze, kotreż finanzielnje wjele dale ſahaju. **Knjeźerſtwo ſamolwitoſcź ſa ſummy njeſe, kotreż k porucźnoſcźi ſtaja.** Pschi tym je jara wobhladniwe było. Też ſ nětcźiſchim ſnižењom wobrotkoweho dawka ſo ludowemu hoſpodarſtwu 300 miljonow hriwnow woſtaji. To dyrbi wěſo po něcźim na ſnižene płacźiwne ſtutkowacź. Drubi jadrowy kruch dawkoweho plana, wotſtronjenja luxuſoweho dawka, je hižo hoſpodarſtwa ſpěchowało.

Zentrumſki ſapósłanc **Brüning** žebi wědomoſcź wo tym žadaſche, po kajkich prawidłach dyge finanzne miniſterſtwo **wudawkowanych dźěłonjemějerjow do ſpomoženja ſažo pschińcź.**

Němſki dźěłowy miniſter dr. **Brauns** woſtnolivi, **ſo ſo podpjerańſki cźaſ ſažadnje na 39 njedźel podłěſchi** z wuwſaſanjom teſich połowkarjow, hdyž ſu dźěłanſke wuměnjenja. Wjeſ. teho budźe dowolene, **podpjerańſki cźaſ na 52 njedźel podłěſchiź.** W knjeźerſtwowym wokolniku ſo należnje napomina, ſo by ſo tale możnoſcź ſcheźedrinje trjebała. Po puczu wukaſow dyrbja ſo wudawkowani ſažo do ſpomoženja pschińcź.

Němſkonazionalny namjet, ſo by ſo dawk na wobydlenja **thžkow wo 6 prozentow** měrowemu podruženemu pjenjeſu ſnižił, ſo ſ 251 pschecźiwo 98 hłoſami němſkonazionalnych wotpokaſa. Po wubjerkowych namjetach ſo potom wohſamkny, ſo podružny pjenjeſ 100 prozentow měrowy podružny pjenjeſ hacź do 31. měrca 1927 njeſmě pschekrocźicź. S wothłoſowanjom po njenje ſo potom kommuniſtiſki namjet na dołpolne woſtronjenje wobrotkoweho dawka ſacźiny. Luxuſowy dawk ſo woſtroni. **Wobrotkowy dawk** ſo po dojednanju na 0,75 prozenta poſtaji. Poſtajenja wo ſamoženjowym dawku ſo ſthwala. Zyły dawkowy plan ſo potom w druhim a ſcźim cźitanju pschecźiwo němſkim ludowzam a kommuniſtam pschija. Němſkonazionalni ſo wothłoſowanja ſdźerżachu. Pschijpomnicź ma ſo, ſo ſu wot wobrotkoweho dawka też kažy politiſkich ſtronow wuſtawodożene.

Po knjeźerſtwowym namjecze ſo ſ 195 pschecźiwo 170 hłoſami wobſamkny jenemu pod knjeźerſtwowym dohladom ſcźapemu žitowemu wikowaríſkemu towarſtwu 30 miljonow pożcźicź. Sozialdemokratojo a kommuniſtojo pschecźiwo tomu hłoſowachu.

Sežiwjeniſki miniſter dr. **Haſlinde** roſłoži, ſo dyrbja ſo wikowarſtwo a mlyny pschi towarſtwu wobdźěłicź a žebi we nim wahu dźerżeć. Požcźonka ſo jenož **na tři léta** pschiſtroli, dokelž ſo jenož wo nuſownu naprawu jedna. Sežiwjeńſke miniſterſtwo wopomnjeńſki ſpiſ wo naſhonjenjach ſe žitowym monopolom w druhich krajach, kotreż žebi ſozialdemokratojo žadaju, **wudźěła a němſkemu** žejmej pschedpołoži. Towarſtwo dyrbi ſ pschiſprawnymi naprawami łhadanju tukajnych rožkowych płacźiſnow na pschecźo dźěłacź. Knjeźerſtwo ważnoſcź na to kładze, ſo ſakoh hižo lětſa ſtutkuje a ſo ſ lětuſchim žnjam pschińkamknje. Tajke towarſtwo dyrbi ſo dźěſchi cźaſ pschihotowacź.

Póndźelu je němſti ſejm do jutrownych próſdninow ſchoł.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na ſeminarſkej hasy 6. Rěči ſerbſki.

Najl. a najtuńſa kupowańja wobućow. Póduowańje ſpěšnje a tunjo

Wopyt awstriſkeho zwazkowcho kanclera dr. Ramcka w Barlinje.

Sſobotu je awſtriſki ſwjaſtowy kanzler dr. Ramek Barlin wopytał. Němſki kanzler dr. Luther je jemu k cźeſcźi hoſcźinu wuhotował. Pschi njej ſo němſky miniſtrojo dr. Streſemann, Stingel, dr. Haſlinde, Marx, dr. Brauns a dr. Reinhold wobdźěłichu. Dr. Luther po dźeſchej połwitazej rěcźi na ſtrowoſcź hoſcźa pijeſche. Dr. Ramek ſ pſchipitkowej rěcźu wotmołwi. We woběmaj rěcźomaj ſo je ſaſnym ſkowjeſkom na pschiſamknjenje Awſtriſkeje ſ Němſkej njeſpomni. Wobaj ſtacźanaj jenož we muhy połwójſtnich letow a wo widźomnym połepſchenju hoſpodarſtich wobſtejnoſcźow we woběmaj ſtatomaj rěcźeſchtaj.

Parijſki „Temps“ puczowanju awſtriſkeho kanzlera dr. Ramcka ſawodny nastawk wěnuje. „Temps“ dźe wěri, ſo ſu ſaſnupjerjo pschiſamknjenja w njemſkiſchnje, tola psched ſkejej połwerni warnuje, kotruž je psched dwěmaj měſacami monſjongeur Seipel pokaſował, kotryž praji, ſo ſu też hižo Němcy ſmjeł a wuſtnam njewotwiſnjeho awſtriſkeho ſtata ſapſchimmyli, ſo Němſka njemyſli na nětkajke pscheměnjenje měrowego ſrěcźenja ſ kóſka, ſo je ſa ſakpotwanje Awſtriſkeje. „Temps“ na wopak wěri, ſo myſl pschiſamknjenja njeje w Němſkej wumrěła, a ſo dyge Němſka ſwój ſamóſ ſ pomocu Swjaſka Ludowu dospicź. Awſtriſzy dyrbjeli ſedźiwliwje połſłuchacź na hłoſy we wěſtych wukrajnych kruhach, kotreż dźeja nowu runowahu w ſtrjedźnej Europje ſtworicź. Njeſłu to jenož madźarſzy a bajerſky monarchiſtojo, kotiž rozdźělenje Awſtriſkeje pschipowědaju. Sſu też druhe elementy, kotreż dźeja Awſtriſku mjes Italſku Němſku rozdźělicź. „Temps“ wołpjetuje na kónzu ſwoju ſnatu ſadu wo hoſpodarſkim ſawdźeſcźenju Awſtriſkeje a praji: Kanzler dr. Ramek je žebi teho wědomy a dyge we Barlinje a Prahy puczí k hoſpodarſkim rěcźenjam pschipraviwcź, kotreż bychu Awſtriſkej wjeſkoe łepſchiny poſtkiſke dyźli dotalne. Němcy budźa ſo bóle wróżo dźerżeć, kaž daloko by wo poſtkiſcźenje łepſchinow ſa Awſtriſtich ſchło, hdyž je ſo jim do prědka na ſrosumjenje dało, ſo kanzlerowe puczowanje nochge pódu ſa pschiſamknjenje pschipraviwcź.

Nowe femine mordarſtwo?

Barliniſka politiſka policija w tu khwilu ſa něhdyſchim bohuſtawom Czorneje němſkoſtatneje woboty ſłědźi, wo kotrymž měnja, ſo ſu jeho po ſeminym wukaſu ſkónzowali. Dźe wo podawk, kotryž je ſo ſtóz lěta 1922 ſtał. Tehdy chzychu pschiſłuſchnizy dźěłanſkeho komanda na Säpzigſkim fortu pola Kniſtrina cźekneć, ſo bychu ſo thłoſtanja ſmiwzł. Cźekniczizow pak ſaſa połpadnychu, jich wěcźiſty pschebyłk je też ſnaty hacź do jeneho, ſłeža Oty Schołty. Tutón dyrbjeſche ſo, hdyž běchu jeho ſaſſakpili, do arreſta ſawjeceź. Prjedy hacź jeho wotwjedźechu, wyſchſchi leutnant Schulz, ſ ſeminych mordarſtwow ſnaty, praji, ſo **dyrbja jeho na kóždy pad ſaſteźicź.** Wot teho cźaſa nimaja žaneho ſłeda ſa nim, a wyſchſchnoſcźe, kotreż pytaju ſemine mordarſtwa resjaſnicź, maja ſa wěſte, ſo je ſemo też ſłeža Oty Schołta ſa ſwój wopor ſhładała.

Wjeſdźělkoſcź w Awſtriſkej woſebera.

Liczba dźěłonjemějerjow w Awſtriſkej je wo 78 000 woſebera. W tu khwilu je w Awſtriſkej jenož hischcze 200 000 woſobow bjes dźěła.

Hiſce přeco žaneho dojednanja wo nowych francowskich dawkach.

W franzowſkej deputěrtſkej komorje njejźu hischcze pucź k dojednanju wo nowych dawkach namakali. Finanzny miniſter Peret je ſo pschi pośledním wuradźenju dyrbjał pschełžwdźecźicź, ſo ſo jeho nowemu namjetej **na powjeſchenje** wobrotkoweho dawka hischcze pschecźo žyłnje pschecźiwi. Sajſtojniczy finanzneho miniſterſtwa ſu zyku njedźelu nowe dawkowe programmy naſtajeli, ſo by możno było, pjenjeſy ſwjeſcź, kotreż ſtatna kaſa trjeba, ſo nochła žadanja žwojich wěrnicelow ſpokojicź. 31. měrca dyrbi ſtat 4 miliardy ſtatnoje pożcźonki ſapłacźicź. Hdyž deputěrtſka komora nuſne dawki ſapowědży, njemóże ſtat jako dołkník žwoje winowatoſcźe dopjelnicź. Potom by frankowy kurs dale ſpadował. Skerje ſcźěhowi ſ teho ſa Franzowſku naſtanu, njeje dowidźecź.

Pólſka žwoje wójſko ſmjenſchuje.

Pólſki ſejm je liczbu rekrutow wo 23 000 muži ſmjeńſchił. Namjet ſozialdemokratow na dalſche ſmjenſchenje wo 40 000 muži je ſo ſacźiſnył.

Dwaj italskaj sozialistaj žiwoje italske staczanstwo shubitaj.

Sozialistowaj Bacicky a Tonallu je žo italske staczanstwo wotrjekło. Samoježenje přesilneho žu konfiskowali a samoženje druheho na dwě lěcze sebrali. Wobaj staj so w nowinach, kotrež w Newyorku a Luganu wudawataj, na fajzitalske knježerstwo pschihlobjałoj.

Abd-el-Krimowa nalětna ofensiva.

„Times“ ſ Marakeſcha w Marokkowſkej powě, ſo je žo wujasnikło, ſo marokkowſka wójna hiſchcze njeje skónczena. Abd-el-Krim je žo rozſudnył, ſnowa nadpadły pſcheczíwo Franzowſkam a Schpaniczanam czinicz. Riffay Kabylojo pjeza na nékotrych frontach wójnſkich mſtnach wojuja. Sſamo ważne franzoſſke lěhwo w **Ain Aicha nad Uergžu** dyrbi žo pſched jich nadpadami wokasacz. Sſylahi, kotrež běchu žo hižo Franzoſam podczíłył, ſu ſnowa pſcheczíwo nim poſtanyłi. Abd-el-Krim nima myſle, nadknježíwo Franzowſow pſchipósnacz. Poſledneje ſmutkopolitiſke powěſcze we Franzowſkej ſu franzowſkej nahladnoſczi w Marokkowſkej jara pſchekodźile.

Wuſpěch Franzowſow w Syriſkej.

Kaž Havaſka powěſczerńa ſ Beirutа powě, je mjes franzowſkim wodźělenjom, kotrež bě ſe Sedmya pola Damaſka wuczahnyło, a ſ Druſami k wojowanju doſchło, pſchi kotrymž žu je Druſoj ſ czežkim ſchkodowanjom wrócz czíſnyli. Druhe franzowſke wotdźělenje pola Harza do ſyriſkeho wotdźělenja Druſow ſrały a 30 njepſcheczeľow mori.

Reformacija kalifata.

„Daily News“ ſ Kaira powěda: W iſſanuje ſmuhamedanſke) hibanje ſa poſtajenje radikalnje reformowany kalifat ſtajnje pſchibéra. Kalif je najwyſchſchi duchowny wjednik muhamedanow njeniuje. Wotpohłanzy muhamedanow zyłeho ſwěta dyrbjeli jeho wuſnowlicz. Sa kalifom dyrbi jako jeho ſepjera ſwjaſt muhamedanſkich ſtatow ſtejecz. Stajna kalifatowa rada w Mekzy by móz w ſwětowej politiky była. Wona by ſa wſche ſtaty, kotrež raiſchi kraj jaſmuje, wulku ważnoſcz mła. Muhamedanſki ſjéd, kotryž žo ſa meju do Kaira ſwoła, budże ſwo nowym kalifie wuradźowacz.

Wójna w Chinje.

Po powěſczi Hawaiſkeje powěſczerńe je w Chinje žo wojowanje w Chinje k rożſudnej bitwje blizi. Mandżurſke wójſko, kotrež je Tientſin dobył, na Peking pódla jeleſnizy cźehnje, mjes tym ſo Czangkaiſkowa kawalerija ſ ranja duzy pſcheczíwo chineſkemu hłowonemu mſtu poſtupuje. Se pokodnja wójſko marſchalla Wupeifu k Pekingej cźehnje. Po wudawanju ſ japanſkeje ſtrony Czangtſolin nima myſle, na to, ſo by Peking dobywſchi dale wojował. Wupeifu pak je žebi wotmyſlił, pſcheczíwo dotalnym hłowonym žudu **Kantonej a pſcheczíwo Kalganej poſtupowacz. W Kalganje maja chineſzy kommunistoju nékole hłowny kwarćer.**

Kommunizmus w Kontonje.

Kaž „Times“ powě, njeje žo Chang Kai Shekej poradźiło, kommunizmus w Kantonje zyłe poſtóczicz, dokelž je pſcheczíwjenje dźěłacźerſtich ſwjazkow pſchewulke było. Tohodla je dyrbjał mnohich jatych, mjes nimi wjele Ruſkow, ſe jaſtwa puſchecźicz. Hnydom ſu žo ſtrajkowaćerjo ſtražniſzy pokasali, kotrěž ſu chineſkim puczowarjam wobaraſt, na parne łódże do Hongkonga ſtupicz. Też wukwajanam njepſcheczeľne hibanje je ſaſo pſchibéraſo.

Amerikanſki protejſt pſcheczíwo nadpadam w Mexiku.

Pódlanz Sjednoczenych ſtatow połnózneje Ameriki we Mexiku je tamniſchemu knježerſtwu pſched króſkim notu pſchepodał, w kotrejž žada, ſo bychu žo banditowje Khloſkali, kotrěž ſu w Durangu diwjeli amerikanſkeju hórnikowoweju inżenierowu nadpadli a wurubili. W Mexiku ſu žo we poſledninim czaſu tſchelake druhe nahłownoſcze pſcheczíwo Amerikanam ſkuczile. Knježerſtwo Sjednoczenych ſtatow chze pak je jako wożiwjenje rubježniſtwa wobhladowacz, ſa kotrež ſo mexikanſke knježerſtwo njemóže ſamolwite cźinicz.

Přenajeće smuhi mexikanskeho kraja na japanski syndikat.

Po powěſczi „Aſſociated Preß“ ſe Santiaga w Kaliforniſkej je mexikanſke knježerſtwo 100 mil dołhu a 40 mil ſchěroku ſmuhu kraja wyſchej Baſyncez ſ mexikanſkeho wójſka a japanſkemu ſyndikatej pod wjedniſtwom dr. Djawy pſchenajało. Dr. Djawa a jeho towarſchojo, kotrěž dwaj milijonaj dollarow wobſtejdza, chzedźa pjeza barbjage roſtliny a kawczuk plahowacz.

Kaž „Aſſociated Preß“ ſ Waſhingtona powě, je ſenator Borah rjekł, ſo nima žaneje nadrobneje powěſcze, ſo je ſo 100 mil dołha a 40 mil ſchěroka ſmuha kraja w mexikanſkej Kalifornſkej japanſkemu ſyndikatej pſchenajała. Jeli ſo pak by ſo ſhoniło, ſo ſo w teſe kajinje Japanzy ſaſtupdła, by ſenatowy wubjerk ſa ſwenkowne naležnoſcze wěz pſchepytał. Sjednoczene ſtaty njebychu czerpike, ſo bychu ſo w połudnjowej Amerizy Japanzy ſaſtupdlili.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutora, 30. nalětnika.

Quirina, martrarja.

† 1875 Jan Aug. Mórcink we Malem Wjelkowje, miſionar Ochranowskeje wosady, rodźeny Serb z Hrodźiſča, wubjerny znajeŕ eskimoſkich rěcow, kiž je pjeć lět sobu kapitana Franklina we wyſokem ſewjeru pytał a wo tutom ſtrašnem puéowanju zajimawu knihu ſpiſał.

† 1908 Lipčanſki profeſor dr. theol. Guſtav Adolf Fricke, wulki přećel ſerbſkich ſtudowacych a ſerbſkeho łuda.

1879 założi ſo přez tyšerſkeho mištra Jana Mlynka we Zarěcu Zaračanſke ſerbſke towaſtwo, kiž je nětdy jara horliwje we Serbach ſkutkowało a přikładuje Serbow česć hajiło. Njemóhło ſo tuto towaſtwo zasy zbudźić? — Zarjadowaše porjadnje hodowne ſwjedźenje ze ſerbſkimi dźěćimi, hrajeſe dźiwadło — a naprawi ſebi ſamu krasnu dźiwadłowu hru „Zerja abo hród na Landſkrónje.“ —

Pós ſłapnje muchu a praji: Něšto je wjacy hač ničo.
(Přiſłowo.)

*

— **We wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 726, hygrometer 0, **thermometer we dnju +17.** Dźenja rano we 8 hodź. barometer 726, hygrometer +4, thermometer w nozy + 11. Wuhladny na njeſtajne wjedro, pokhilenje k deſcheczowanju. — Dotalne wjedro, kotrež njeſtajne wobſtajnſko rano drje wobtkowamy. Nad Europu, woſobje wjeczornej, ležachu wczera rano **wobſchérne** nižiny. Sněh nad rauſchej běchu hiſchcze wyſchiny a nad najdaſchej połnóznej. — Jutſe wjedru ſlónczko 5,41 hodź. ſkhadza a ſo 6,39 hodź. khowa. Měſaczk ſthadza wjeczor 8,45 hodź. a ſo rano 6,54 hodź. khowa.

— **Radwoſcha Hudźina Jednota,** kotraž pſchi jutrownym **konzerće** zyły rjad hacź dotal ſjawnje njeſłyſchanych khorow pſchednjeſe, njeſe drje po liczbje (quantitecze) wulke towaŕſtwo, cźim wjeſelſche pak po ſpěwnym ſamoſenju. Ssobuſtawy ſu wubrane mosy, kiž maja dobry hłoſ a hłuchu — a wulku łuboſcz k herbſtnemu ſpěwej. Khor ſpěwa wſchitko ſ pomjatka a ſ wutrobu kaž ptaczki pod módrym njebjom, ſo je radoſcz a wołſchenje pożłuchacz.

To je pak wubokonjak hudźbywuſtojny, wopornuvy, ſa rjeny a ſahorjazy muż, kajkichi w Sserbach pſchewjele namy: dirigent wučer Michał Nawka, kotryž ſwěrnoſcz tuteje nadobneje cźeſnoſcze.

— **Sſwěrny ſobuſtawſkar.** Magazinowy bźełacźer Arnoſcht Hančk na Lubijſkej dróſy 20 hižo 30 lět bu pſchetorhujenja pola wójſkowcho ſaſtarańſkeho hanka w Budyſchinje dźěła. Na radźinym mſtnje jeho k. mějeſ cźanoſta dr. Förſter 27. měrza ſ pſchepodacźom mějeſcźańſkeho pſchipóſtnawańſkeho wopiſma ſa dołhoczinu ſwěrnu ſłužbu wuſnamjeni a jemu k jeho jubilejej wjeſołoża pſchejeſche. Pſchi pſchepodacźu cźeſtneho wopiſma bě kupes hamiſti pſchedſydża Dietrich ſ wójſkowcho ſaſtarańſkeho hanka pſchitomny.

— **Kradnyli ſu** in 27. 3. 26 žonjaze jěſdne kolo ſnamki „Rapid“, cźiſłu 1963 ſ cźornymi kroſnanmi a ſłotowymaj ſchkłatkomaj, cźornymi ſyſenami ſe ſłotomódrej ſmuhu, horjeſſibnjenym wodźidłom ſ cźelowenymaj gumijowymaj pſchimadkomaj, pedałaj ſ gumijom, ſiwónczě wodźidle na napiſmo „Lehmann Bautzen“, brunc ſtebło pobolhojta gratowa toſchka, konetowy ſnamoběh, ſchěra gummijowej wobrucźi. — Dale ſu kradnyli 28. 3. 2 mužaj nikowy cźahnik ſ arabiſkimi liczbinkami a 2½ metra wołſchkowych kłanin, módrym ſ běłymi ſnuzkami. Wo wězowne ſdźełenja proſcy kriminalna polizija.

— **Póſtowe poſyłki,** kiž maja ſo ſ khwalnym poſłom wuwjeſcz, też pakety ſ pſchiſłuſchnymi pakkowymi khartami, kaž też póſtowe ſcheki dyrbi wotpóſłał wot nikla, ſo bychu tajke poſyłki na póſcze hnydom ſpóſnacz było a ſo wucźe wobſtarałe, pſches zyłu adreſu leżazy cźeſtwjeny ſchij namołowacz. Kimo teho ma nuſnu ſpomnjelku po możnoſci ſ ſkowego boka njeſena měſtna, do kotrehoż ma poſyłka hicź, napiſacz a barbojcze podſchmórknycz abo wobłuk wokoło namołowacz. Dotalne woſnamjenjenje khwatnych poſyłkow ſ kěpjenjom cźeſtwjenych papjerkow dale wobſtaje. Pſchiſpomnjenje „S khwatnym poſołom“ ma jenoż ważnoſcz ſa wunoſchowańſku póſtu, niz pak też, kaž huſto mjenja, na póſłanje wſiwa.

— **Jutrowne khartki.** Póſta wojewja: Cźiſchcźane jutrowne khartki, kiž ſo bjes wobalki ſcźelu, a kiž ſu po poſłanjenjach ſa póſtowe kharty, płacża w měſcze, też hdyž ſo na nje ſ ruku piſche, 3 pjenjezki. Schtóž pak dźe khartki dale ſa 3 pjenjezki płacź, njeſmě nimo dnja, hdyž ſcźele, mjeno powołanja a bydła wotpóſłarja atd. wjacy hacź 5 dalſchich ſłowow pſchſtajicź, kiž ſmědża pak ſo wězownje na cźiſchcźane rjadki pożnjowacź. — Jutrowne khartki, kiž ſo ſ wotewrjenej wobalku ſcźelu, płacża w měſcze a dalewon jenoż tehdy 3 pj., hdyž ſo na nje nimo wotpóſłarjoweje adreſy nicźo druhe njepiſche. Je-li pak ſo na kharty pſchedcźiſchcźane ſłowo kaž „Najlěpſchi jutrowny poſtrow“ abo podobne ſ rukopiſmom hacź do 5 ſłowow na pſchikład: „ſcźele Wam Waſch djakowny žiwy“ dokónczi, ma ſo ſa taiku khartku 5 pj. ſapłacźicź. Schtóž wjacy pſchiſtajі, ma liſtowy poſto (w měſcze 5 pj., do daloka 10 pj.) ſapłacźicź. — Na kharty ſ cźiſchcźanym wobraſom, ale ſe žanymi cźiſchcźanymi ſłowami ſmě ſo jenoż adreſa wotpóſłarja pſchipiſacz, hewak ſo tajke kharty jako ſjawne kharty wobhladuja a ma ſo ſa nje płacźicź porto ſa póſtowe kharty a je-li maja wobalku, liſtowy porto. — Na njedobłahaze wſchitke frankowane kharty pokoji ſo khłoſtanſki porto. Może ſo wotpóſłarjam jenoż naležnje poruczecź, ſo bychu tele poſtajenja wobkedźbowali.

S **Bórka.** Mjes kotom kubleri Jana Bräuera je pokhromawudrikła ſo ſo hamtizy ſwěſcźiła. Sawěranſki wokrjeſ je dwór pokhromy, ſchkitanſki wokrjeſ ſhubiła wjeſ.

S **Brěžynki.** Pokhroma je ſaſchła mjes ſkotom kublerja Korle Auguſta Pětſchki. Sawěranſke a ſchkitanſke naprawy ſa Brěžynku ſo ſbéhnu.,

Khodojty.

Prěnjotny roman wot Ilſana

9] (Pokračowanje.)

Djabol rjekny: „To je wſchitko jara łohko, jeli ſo najprjedy Boha wotrjekniejeſch a kruce wórſich, ſo žadyn druhi Bóh njeje hacź djabol. Też wotrjekjeſ maſch ſo wſchitkich druhich wuczbow wěry a ſrdźkow hnady. Dale maſch duchownych a wſchitkich Bohu ſwěrnych hłdźicź, a hdyž mohło wo nich ſe powedacź a njeſmějeſch žaneje cźeſcźownoſcze jim wopokazowacź. Do zyrkwje njeſmějeſch jenje wjazy ſtupicź, ani k ſpowědźi a poſledniej wjeczeri khodźicź. Jeli pak dyrbiſch jónu do zyrkwje ſaſtupicź abo mjeno Boże wuprajicź, tak dyrbiſch pſchiſtajicź kóždy kuſ a pſchi tym cźapku ſejmowacź: S dobrowolnoſcju mojeho kujeſa, kaž je tebje wuzdił pſched nim tu ſtojazy biſkop a kaž ſy to też dotal ſwěrnje cźinił.“

Erich ſłubi: Wſchitko cźu wěrnje dopjelnicź ſ wuwſacźom prěnjeho, dokelž měnju, ſo je to pſcheczíwo ſtrowemu roſumej, ſo žadyn druhi Bóh njeje hacź djabol.“

Barnuch poſtrědkowaiche ſe ſłowami: „Hdyž njeſhajſch wěricź, ſo žadyn druhi Bóh njeje hacź djabol, tak wěſt ſnajmjenſcha, ſo ſtej dwaj Bohaj, jedyn ſwowiczeľ wſchitkeho njewidźomneho a duchownego a druhi, kiž je djabol, ſiworizeľ wſcheho widźomneho a cźeľneho.“

„To chzu wěricź“, wotmoľwi Erich a wotrjekny ſo ſdobom Boha jako ſwowiczerja njeſmeſ a jemje, ſwjatoje kujeżny macźerje Božeje, japoſchtolſkeho wěrywuſnaca, wſchech ſakramentow, wſchech zyrkwinſkich wobrjadow. Pſchi wotrjekanju tóždeje wěży dyrbjeſche Erich djabołej ſłubicź ſwěru a pſchi tym jemu ſadź wokoſchicź. Barnuch wſchitke ſapřeża božiſchi wězow na ſwinjazu kožu napiſa, a Erich dyrbjeſche tute piſmo podpiſacź ſe ſwojej krewju. Barnuch pſcheczeſnu jemu ſ małym nožikom žiłku. Nětko dyrbi kujeż ſe Skaliz hiſchcze na liſcźinu ſwójſ kołk, poda djabołej ſwoju łéwu ruku a ſ prawuju pſchepoda jemu piſmo. Barnuch praſeſche Erichej: „Sſleeź ſo pſaſchcź a kabat a podaj nahu łéwu ruku djabołej.“ Erich to ſcźini a djabol dyri do ruki ſe ſwojimi paſorami, tak ſo běchu tute pſchezo wotdźecź. Nětko djabol ſakorcza kaž ſwinjo a hnydom pſchińdże mały muzik. Tón ſo mjenowaſche Martinet abo Martinell. Tuteho da wón Erichej, ſo by jemu pſchezo k pomocy był.

Barnuch pownoži Ericha, kak ma ſłuch duchow wołacź, hdyž jich trjeba. Wón rjekny: „Pſchihotuj błido a na nje naſtajeſ jédże, napoje a kuſtarſke žałby a maſch ſ kładźidłom wokoło błida kadźeſ. Hdyž to cźiniſch, tak ſo ſłt duchoju ſhromadża wokoło błida a budża cźiniczí, ſchtož ſebi pſcheſjeſch.“

Wſchitzy padźechu na ſwoje kolena: po kolenach łeſechu k djabołej, wokoſchowchu jemu ſadź; potom wulkeſchu ſe pródźenjom. Tu ſtojeſche Martinet ſ kroſnym wołom. Do njeho běchu ſchtyri běłe kanjele ſajeſchnjene. Wſchitzy ſo ſeſpudachu do wóſa, a pridy hacź honacź jaſpěwa, běchu pola Erichowego hrodu. Tam wuleſechu. Wóſ a kanjele ſo ſhubichu.

Spěſchuje ſo Barnuch ſe ſwojimi towaŕſchemi wotſtali a jim poruczi w dwěmaj cźaſodkomaj a po wſchelakich puczach do měſta ſo wróczicź abo w lěhu dźeń woczakacź a potom po wſach po ſwojim wobłhadje khodźicź. Wón ſam pak dźeſche ſe Levijom, Feitelſkom a Sakſſom po ſezejkach do Budyſchina.

Hdyž běchu ſ lěha wuſchli rjekny Baruch: „S tym ſym hotowy; moje dźeło je tu dokonjane. Nětko jeho djabol powiedże wot njeſtutka k njeſtutkej a tak namaka tutón hordy ſentjan, kiž w ſwojej wutrobje naſ židow ſazpěwa, ſmjerjeż na ſchćěpowozu a jeho duſcha pódźe do hele. Haj bratija! Radźin wam, Měnſchi pomału wopuſchcźicź, dokelž Erich we ſwojej ſabłepjenoſcźi roſterha ſebje ſamoho, ale ſaſwěſcze naſ prjedy naſ, jeli bychmy tu woſtali.“

„Hdźe pak dyrbimy hicź“, wopraſcha ſo Saſſl.

Kłuſnuli wſchitzy mjeľcźadźu, potom rjekny Levi: „Do Franzoſuſkeje niz, tam je nětko jara ſlé, kaž ſym wot naſchich pſchikhadźazych bratrow ſhonił. Tam nětkole telko cźłowjekow kuſtarſtwa dla jimaju, ſo wjazy jaſtwa njedobžahaja. Wokoło ſudniſtwow cźecźe krej.“

Na to Jeiteles: „Też ja ſym wſchelake ſłyſchak a to, ſo ſo tuta bludnoſcź w Měnijſej ſaſo ſyłnje woſcherja. Na delnim Rhwnje ſu poſlednje léta ſnć jara njepłodne byle, a k tomu hiſchcze ſlejſ Nijoſeniſkeje pſcheczíwo Schpaniſkej. Dźiwje wójſka ſu wſchitko wurubile. Nic jenoż holanſzy, ale też ſchpaniſzy wojazy rubjachu a palachu a ſniczichu kraſiny w Cifli a ſuſodnie. Lud cźerpi wulku nuſu a myſli, ſo ſu khodojty wina hubjenſtwa. A nětko wobſtorjuje ſe dym druheho kuſtarſtwa dla. Saſtojnikam je to witana wěz, dokelž móże pſchi tym wobſtorjenym ſłoto ſhrudźerwacź. Haj ſamo ſudnikom wobſtorjuja kuſtarſtwa dla, kaž ſu Dietricha Flodu, rektora univerſity, po ſudniſtich ſahadach, kiž bě wón ſam poſtajił, ſaſudźili a na ſchćěpowozu ſpalili. Pala tam wſchitkich, měſchczanoſtow, radnych ſrjeſow, kanenikow, ſarariow, wſchitkich bjes wuwſacźa. Powiedachu mi, ſo ſtej w dwěmaj woſomaj jenoż hdźeſche dwě ſonje weſtaloj. Schtóž może, hlada ſo pſchi tym wobohacźicź. Dracź ječha na wyſokim konju ſdraſcźeny do ſłota a ſlébora a jeho ſona je ſe ſwojej pychu wſchitke ſentjanke pſcheſcźahnyła. Dźeſci ſpalenych cźekaja do druhich krajinow. Hórje tam je, hacź by mór ſakhadźał. Sa ſydom lět ſu w dwaczeſich wjazach 368 wozłobow ſpalili.“

Barnuch kebźbuje na wſchitke ſłowa pózłuchajſche a praji: „Haj, bratije, widźu, ſo ſo hida kopi mjes tymi, kiž ſu nowoje a ſtarcje wěry. Hdyž je ſo procha dołej nahromadźiło, ſo wón ſapali a naſtanje wulki woheń a ſežerje cźłowjekow a jich ſamoženje. Tuž mějmy ſo ſ próſcha, niz pak na dobro ale po nécźim. Może hiſchcze pichczy na dźeſacz lět traſcź, hacź dóńdże k wójnje, ale wona pſchińdże wěſcze. W Schpaniſkej, Zendżeliſej, Nijoſeniſkej, Měnijſej Cźiſkej budża naſ ſedzycź wulkimaczź a nam ſebjacź naſche ſłote. Myſlu, naſlépje je, ſo ſo poddamy do Wſechowa (Italijeje). Tam ſu naſ pſchcźiwi ſchłitali. Najwyſchſchi měſchnizy gotmow. Nětko mjeleſimy, ſmy blisko Budyſchina. Djetſo abo jutſje njech ſebi kóždy pſchihótuje po ſłubjene mjeſto.“

Wſchitzy ſtupachu mjeleſcźu k měſtu. S małymi wróćkami puſcheji ſi ſnaty wróćnik ſa dobre mjeſto do měſta.

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

S **Jeschig, Pokhroma** je łaschła mjes skotom ryczeńublerja Pohrischa. Sawěranske a schkitanske naprawy a Jeschig so spěhnu.

S **Adolfiseje Hely.** Łahotne njesłoże sta so saidźenu pobotu w tudomnej fabriky. Na njewuczałanjene waschnje schkitože dźěłaćeř August Heße ſ Brěmsenja do grata. Jeho owarčich grat hnydom łastaji, njedźiwajcy teho so Hesse zaostajnje rosmjeje. Jena ruka so jemu wjazy kóńc ſlemi a wobidźi, tehorunja je jena noha ſrakowanje ſrank. Też nutřkach so njeſbožowny cźełko wobschkodźi. Sbožowdźakarjo hnydom pschikłwatawschi cźełkorkranjeneho muża po różninym dźele ſ jeho bołostnemu położenja wumdźu. Tuonomny lěkař jeho hnydom do Budyschkeje thorownje pschewołała, hdźež wobhi pschi operaciji wumrě. Jeho ſwójbu za wobžarusa, dokelž bě ſnjeſbożetny jko dźěłarny a ſolidny ſłowjeł znaty. Sawostaji někotre njeſaſtarane dźěći, ſ kotrychž jene łětja ſchulu wukhodźi. To je za ſchiwórezłěta jko tiežke njeſbože, kiž je so tu ſtało.

Se **Sźmelnje.** Sźrjedu rano wokoło 5 hodź. dohłasachu so, so bě w Grubjiz ſkałe, kiž wotſrjedź łěta łeži, woheń wudyrił. S drjewa natwarjena kantina so palcźe. Wſcha dźěłaniſka drasta tamniſchich ſkałerjow a też pěſk ſkład kalkowanych wobſahowa wosta ſnjeſ. Wohenj je najſterje ſ tym nastał, so cź. Zehſtlowy wuhlik ſ ſachow padnył, so w nozy dale żehlił, dónjž ſo słónczne ſcźeny ſapałłe njeſtu, a ſ tym zyła kantina. Jako so wohnja dohladachu, bě hižo wſcha pomoz podarmo.

S **Wbohowa** pola Njeſwaczidła. Sjawny pucź ſe Kroźizy do Wbohowa ſo dla naſypowanja na Wbohowſkich honach wot 30. měrza hacź do 7. hapreleje 1926 ſawrě. Jěſdny wobkhad pokaſuje ſo na wětrnikowu horu.

S **Hruboczig.** Mjes ſkotom kubleria Pawoła Jeuricha cźo. 1 je pokhroma wudyrika a ſo hamtźu ſwęſcźika. Sawěranſki wokrjeſ je dwór pokhromy, ſchkitanſki wokrjeſ ſhytka wjeſ.

S **Hlinu.** Mjes ſkotom ryczeńkubłoweho najeńka Sachſy na Hlinjanſkim fórbarku je pokhroma wudyrika a ſo hamtźu ſwęſcźika. Sawěranſki wokrjeſ je dwór pokhromy, ſchkitanſki wokrjeſ ſhytka wjeſ.

S **Huczinu.** Mjes ſkotom ſiwnoſcźerja Kſchecźejana Schewczika je pokhroma wudyrika a ſo hamtźu ſwęſcźika. Sawěranſki wokrjeſ je dwór pokhromy, ſchkitanſki wokrjeſ ſhytna wjeſ.

S **Wetſej.** Mjes ſkotom ſiwnoſcźerja Handrija Bjenady je pokhroma wudyrika a ſo hamtźu ſwęſcźika. Sawěranſki wokrjeſ je dwór pokhromy, ſchkitanſki wokrjeſ ſhytna wjeſ.

S **Wujeſta** pola Wósporka. Mjes ſkotom kubłerja Oswalda Benedikta je pokhroma wudyrika a ſo hamtźu ſwęſcźika. Sawěranſki wokrjeſ je dwór pokhromy, ſchkitanſki wokrjeſ ſhytkna wjeſ.

S **Makeje Borſchcze.** Mjes ſkotom ſiwnoſcźerja Mukti je pokhroma wudyrika a ſo hamtźu ſwęſcźika. Sawěranſki wokrjeſ je dwór pokhromy, ſchkitanſki wokrjeſ ſhytna wjeſ.

S **Lubija.** Tudomna realka wotſwjeſeji 5. a 6. junija ſ. l. ſwjedźeń ſiwojeho 50 łětneho wobſtaća. Sobuſwěſtowanje na ſpez pſchedbe wſchěm dźeń ſaſoswidźenja nětkuſchich ſchulerjow realki.

S **Krjebje.** Njedźelu Palmarum w naſchej zyrkwi 37 dźěći ſwój ſchcźeńſki ſlub wobnowi, 20 hołzow a 17 hołzow. Kaž pſchcźeż bě ſchkitak naſcheje zyrkwje, knjes paron Schlolsheim, Boži dom ſ kwětkami wunyſchiſcź dał. Powołnuju ſhromadźichu ſo konfirmandoju k wſpěſnej brě ze farſkej ſahrodźe. — Sſiwój 25-łětny jubilej jako baba [illegible] Jandrowa, Kiżyna, Wětrowskeho. Wón ſ. [illegible] ſwojeja bratrowstwa a móz, ſo może ſiwojm huſto niz johnu pſchiſpuſchnoſcź k łěpſchemu powſchitkownoſcze cźiniſcź. —

S **Kamjenza.** Wot łěta 1920 ſu na Jelſenizach ſe Kamjenza do Warnoczíz, ſ Kamjenza do Biſkopiz a ſe Kamjenza do Skeho Komorowa abo też na dwórniſcźach twory ſ tworowych cźahow kradnyli. Wſcho hromadźe je ſo 31 paduſchſtwow ſłuczźiło. Paduſchi dźěchu gaiſkle ſa ſukuom, tiż we wokolinje pſchedawachu. Njeſpěwajcy wſcheho ſtrowanja paduchow łapiej njemóżachu. Słónczníe pak ſo tola poradźi. Schtwórtk a pjatk ſ wozowom ſajachu a hamtſkemu ſudniſtwu pſchepodachu. Pſchiſtuſcheja wſchitzy perſonałeſ naſcheho dwórniſcźeja; mjes nimi je jedyn ſaſtojnik a jedyn wobkhodny radźićeł.

S **Łěſkeje** pola Kamjenza. Sjawny pucź ſ Łěſkeje do Njedźiſchowa ſo dla naſypowanja wot kónca wſty hacź k měſtnu, hdźež ſón pucź ſ Wyſokeje do Cźiſkowa kichźuje. Jěſdny wobkhad pokaże ſo na Wyſokim.

S **Kulowa.** W poſledniim poſedźenju měſchczanſkich zaſtupjerjow wuſwolichu ſo do wubjerka ſa leſowniſtwo hóbnoſeje a pſchenyhło cźile knjeża: Michał Möller, ſa jeho nameſtnika August Smoleć. Sa ponjenowanje pſches krajny finanzny hant ſo namjetowachu knjeża Geppert, Pětr Wjerſch a Józef Handrika, ſa jich nameſtnikow knjeża Jan Schiłch, Hugo Sserbin a Franz Bulang. Měſchczańſka rada pſchedpokoji muſny namjet dla pſchiſcźeża poźezonkk. Saſtupjerjo wobſahowachu, ſo ma ſo ſ poźrědnoſtiwom Delnjoſchleſkeje provinzy wukrajna poźczonka wo 120 000 hrivnow pſchijeć. S tychle pjenjes ma ſo 100 000 hrivnow jako wobkhodny ſond ſa měſchczańſku nakutowańu a ſiwowu pokładnju trjebać, 20 000 hrivnow dyrbja k ſapłaczenju wudawkow ſa pſchetwarjenje miłinarnje wuźiež. — K podpjerje dźěłonjemjerjow ma naſche měſto tułhwilnje 250 hrivnow tydźeńſkeje pſchipomozy płacźeć.

S **Wułkich Sdźarow.** S pſchiłhadźazym łudźazym cźahom ſo kóń ratarja P. ſpłoſchi. Wodźiwjenje ſkoczo ſo wot bróny wottorze a ſabrabowałoſche po drózy dale. Spłoſcheneho konja mózachu bórzy ſaſo ſadźerjeć. Jemu ſo niczo njeſta.

S **Wojerez.** Po tym, ſo bě ſpoczatk tuteho wrěżaza liczba dźěłonjemjerjow ſ 1200 podpjeru dostawazyni ſwój najwyſchiſchi ſtudźenk dozhita, ſo nětko ſaſo widomnje poknijnje. Dla nuſownych dźěłow w Niedźichowje a ſ tym, ſo ſo w twarſtuje ſaſo bóle dźěła, je ſo njeſtowana liczba wo nětkże 10 procentow ſnižiła. Schkleńzowa industrija po jutrach tej wotſeje ſaſo mózy trjeba. Dożamo płacźi też wo rataſtawje. Wjedźeńſkeſej ſnadź wotſeje tak rucze wotſebra, kaž je pſchiběrała.

S **Wójrez.** Saidźenu njedźelu pſchi prěnim moſcźe na dróhy do Hródka łudźazy auto ſchkulerja M., ſ W. pſchejedże a frau. Po wuhrajenju wozčitych ſwórkow trjoch wina na njeſboże ſuſodźeneho ſamehu, dokelž je njedźiwajcy autowych ſignalow pſched autom ſpjatał dróhu pſcheběhnyć. Je tole njeſwjeſtnk, pſched kotrymž ſtarſchi ſwoje dźěći dołeſ napominaju njemóża.

S **Wochoſ.** Njedźelu Bohmoſiźku buchu paczeńſke dźěći naſcheje wołſady konfirmérowane. We 11 ſerbſkich hołzow a 17 ſerbſkich hołzow, 7 němſkich hołzow a 8 němſkich hołzow; wſcho w hromadze 42 paczeńſkich dźěći, kotrěž nětko do ſiwaneho ſiwjenja ſaſtupja.

S **Krapowa.** Mjes ſkotom kubłerja Arnoſcha Bartki w krapowje cźo. 3 je pokhroma wudyrika a ſo hamtźu ſwęſcźika. Sawěranſki wokrjeſ je zły Krapow.

S **Wojerez.** Wołcźeżny łékař dr. Meyer je wot 12. měrza hacź do 11. hapreleje na dowoleńsy. Jeho ſaſtojńſke dźěła wjedźe knjes mediźinalny radźićeł dr. Meyer ſ Muſkałowa. Rěcźne hodźiny w ſaſtaranju cźeſchnych dźěći a na tuberkulozu thorych ma knjes dr. Piazza.

S **Dyrbacha.** Sjawny pucź ſ Dyrbacha do Rychwałda ſo hacź k Dyrbachſkej wowcźeńi dla naſypowanja na nětkże 4 njedźele ſawrě. Jěſdny wobkhad pokaſuje ſo na pucź ſ Dyrbacha na Wóſtrjcu Horu.

S **Drětwje.** Plan k natwarjenju nadſeńſkeje telegraſoweje cźary pſchi puczu ſ Drětwje do Sprejowa wuleźi na póſrjeſe w Hródku wot 25. měrza 4 njedźele dołho k nutſkpohladanju.

S **Wukreańcźiz.** Saidźenu ſchtwórtk ſo w tudomnej **evangeleſkej ſchuli ſwětłowobrazy pokaſowachu.** Pſchedſtajenje wopytachu dźěći wobeju ſchulow. W prěnim dźělu pokaſowachu ſo wobrazy ſe Sakſkeje Schwizy, druhi dźěł **pak** pſchinjeſe wobrazy ſ zykeho ſwěta. Bohużel ſo chułka ſtiwa derje doſcź ſacźemnicź njeſhodźeſche, hewak bychu ſwětłowobrazy łépje ſtutkowałe. Dźěći, kotrež jutry do lutherſkeje ſchule ſaſtupja, dyrbja ſo hižo 31. měrza dopołdnja w 10 hodź. we ſtiwje 2. ſrjadowanje ſamołwiſcź. Kſchcźeńſke wopiſmo a wopiſmo we jétrascheńcźenju dyrbi ſo ſobu pſchinjeſcź.

S **Wěleje Wody.** Wobžaromne njeſboże ſta ſo njedźelu rano mjes 7 a 8 hodź. w jenej tudomnej ſchkleńcźeni. Tudomny murjeř Gustaw Rhenſch bě do wobniwotpuſchcźeńſkeho ſchachta kanała ſa pſchiwodowanje pluma łeſeł, ſo by do ſcźuny dźěrn wubił, ſo by teroma woda wotběcź mohła. Wobě pak pſchiſłuſchnemu ſchkleńcźeńſkemu roſkaſowarjej jódźeł, ſo do ſchachta łéty. Tu ſu jeho dwaj wuſtupowazeje horcźe teroweje wody połuſchiłe, ſo je Rhenſch do ſenoż 30 zentnertrow hłubokeje wody padnył a ſo ſatepił, dokelž žadyn cźłowjeł k pomozy njebě. Rhenſch, kiž je jako wuſtojny a pilny cźłowjeł znaty, je 35 łět ſtary, wożenjeny a ſawostaji wudowu a někotre njeſuſtarane dźěći.

S **Wěleje Wody.** Pſchemyſłowe rěſanje (gewerbsmóżiz) ſkotu w ſa to dowolenych rěſarnjach ſmě ſo hakle **potom ſtacź,** hdyž je ko pſchemyſłu ſu pſchemyſłowy dawk pſchiſłuſchiło. Na tole ſo wożebje cźi kedźbliwi cźinja, kiž pſchemyſłowanje doma rěſaja. Domarſanja ſu pſchemyſłowe, hdyž ſo mjaſo wożjeſ pſchedawa. Kóżde ſtajne dźěło, kiž ſo na dohytk měri, je pſchemyſło (Gewerbe). Dokelž je ſo ſ měſtnami poſledni cźaſ pſchemyſłowanje doma rěſało, ſo na to pokaſuje, ſo ſo to chłoſta.

S **Wěleje Wody.** Pſched nekotrymi dnjemi pſchekupcźej Budarjej ſ Kija ſ dwora tudomneho hoſcźenja „Bayerſki dwór“ w nozy ſedźne kolo tradnycźu. Koło je ſnamki „Wanderer“, fabrikſke cźiſło 98 454, ma horjeſhibnjene wodźidło, żołte ſwjena, cźorne krožna

S **Wórkhamora.** We wójniſkim cźaſu w ſchtomownej knjeſa Knjeźa w Wórkhamoru nětkoſi franzowſay jeźdźi dźěłachu. Dwaj łataj w łéze 1917 wumrěſchtaj. Jeju na wſeźnym pohrjebniſchcźu pokhowachu. Na rowaj ſtajchu rjanaj pomnikaj. Knjeczej firma je w rjedźe dźerjeſche. Schtwórtk dopołdnja cźełe franzowſkeju wójniſkeju jateju wuhrjebachu, ſo bychu jeju do domiſnj dowjeſli. Cźełe bětchej ſo w tychle dźewjeczj łétach jara derje ſdźerżałej. Mjaſko bě ſo dołpoknje ſhubiło, tola koſcźe ſo hiſcźe krucze hromadu dźerżachu. Koſcźe jenoho druheho Franzowju mózachu hiſhcźe zyłe ſ rowa wjacź. Kaſcźczaj běſchtaj hiſcźe koſcźe krutaj, ſamo drasta bě hiſcźe dobra. Pſchi wuhrjebanju mějeſche Franzowſka dohład. S autom cźełe wotwjeſechu.

S **Lubina** w Błótach. Saidźenu ſrjedu błiſko wojeſſeje pluwańnje a kupańnje mużaze jěźdne kolo namakachu ke kotremuż bě papjera ſ roſzjohnowanſtimi rjadkami na ſonu a dźěcźo pſchiwiſajana. Popołdnju wokoło 4 hodźin potom cźełko tudomneho pſchekupza Otty Sch. nije kupańnje ſ wody wuczeſechu. Pſchekupz bě 8 łét we

Hospodarski rozhlad.

Wutoru, 30. měrza 1926.

Wěſerawſche kursy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowſk. fran.	14,22
1 jendźelſki punt	20,39	100 cźeſkoſł. krónow	12,41
100 ſchwajz. frankow	80,77	100 półſk. markow	51,93

Efekty wěżera na Berlinſkej burſy ſapoczachu ſ krutymi kurſami. Na kónzu ſo trochu wotrjebjoſowachu. Wójniſka poźezońka mějeſche ſamy kurs kaž ſobotu.

Produktowe wiki pſchiniſeſchcźu wěżera wſcheźem druziam żita powyſſchene płacźiſnu. Pſchenźza, rożka a nowſymu jeczmjeń dobachu 15 np., nałčmy 10 np., wowſa ſamo 20 np. Minku wſchak bychu kupowali, kupy pak njerad do ſuſchenych płacźiſnow ſwołowachu. Wěżera płaczeſche zentnar

w Drjeźdźanach:

pſchenźzy 13,10—13,35 hr., rożli 8—8,20 hr., jeczmjenja nałčtnjeho 9,50—10 hr., wowſa I. 9,50—9,70 hr., II. 8,85—9,50 hrivnow,

w Berlinje

pſchenźzy 13,35—13,55 hr., rożli 8—8,25 hr., jeczmjenja nałčtnjeho 8,60—9,75 hr. nałymnjeho 7,10—7,85 hr., wowſa 8,70 hr. hacź 9,30 ſt. hr.

w teremiſnym wikowanju

ſa měrz: pſchenźzy 14,20—14,25 hr., rożli 8,80—8,85 hrivnow,

ſa meju: pſchenźzy 13,97—14,02 hr., rożli 9,17—9,25 hr., wowſa 9,40 hr.,

ſa ſulij: pſchenźzy 13,90—13,92 hr., rożli 9,45—9,52 hr., wowſa 9,50—9,60 hr.

Na pſchedań.

Żaloſzu wyſſokoſmeſcźena hyżna w Zitrn 33; 2 kónej, kubło w Mucźowje; 1½-łětna w Małeſchezach 47.

Krowa młoda hóſka w Zidźeńku 41.

Zimnoſcź, 20 kórzow pola a luki, 3½ kóża 70-łětneho łéża, ſ morowym a ſiwym inventarom pſchi 12000 hr. napłaczeniu w Hunczezach 11 pola Knſti.

Bůfet kuchiniſki, Hinter we Wojerezach, Zyrkwinſka haſa cźo. 14

Sso pyta:

Dźowka do rataſtwa, 16—18-łětna, Arnoſcht Schneider w Krapowje 20 pola Ketlźa.

Drjewowa awkzija

ſchtwórtk 8. 4., wjeczor w 7 hodź. w Małej Nideſ na Drjeźdźanſkej dróży 1, 25 metrow ſuchcho palneho drjewa.

Soudnizy na pſchepadźowanj.

ſchtwórtk 1. 4., dop. w 10 hodź. w dworje radnizy we Kamjenzu: motor a tarczowa ſtelba.

Drjeźdźanſka burſa.

Pſchenźza	262-267	bźrnaze kruſki	16,00-17,25
rożka	160-165	pſchenźcź. wotruby	9,30-10,50
nałčtnj jeczmjeń	190-200	rżane wotruby	9,80-11,30
nałymſki jeczmjeń	—	pſchenźczna muka	37,00-39,50
wowſ	177-190	rżana muka	23,50-26,00
cźerwjeny bźerkeſel	220-250	woka	27,00-28,50
rapſ	330-340	pjeniſchſki	25,00-26,00
kukuriza (Mois)	187-192	hróch	27,00-28-50
kuche truhnicźki	10-11,30	zokrotwe kruſy	17,00-19,00

Šarowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja doſ. 3/11 hodź.:
Wiki měrne, ſodane płacźiſny wſchcźiche. Tendenza: měrna, kruta.

Dop. 3/12 hodź.: Pſchenźza wo nětčźo měrniſchcźo, rożka na płacźiſnje wobſtawa, żnadny wobrot. Tendenza: měrna.

Płacźiſny na Barliniſkich produktowych wikach.

Żito a wołiſowe ſymło po tunu abo 1000 kg, ſowaſ 100 kg, płacźiſny po ſotej krowje.

	29. 3.	27. 3.		29. 3.	27. 3.
Pſchenźza	267-271	264-268	rapſ. wołiſſki	14,40	14-14,40
rożka	160-165	157-162	pocź. melaſa	14,00	14,00
nałčt. jeczmjeń	172-195	170-193	ſeradella	25,00	—
nał. jeczmjeń	142-157	139-153	bźernaze kruſki	18-14,70	13-14,70
wowſ	174-186	170-173	bunq	20-22,00	20-22,00
kukuriza(Mais)	162	—	woka	26,00	26,00
pſchenźcźn. muka	32-37,50	33-37,00	lany wołiſſki	18-18,40	18-18,40
rżana muka	22-25,75	23-25,25	młodre łupiny	12-12,60	12-12,50
pſchenź. wotr.	10,75	10,60	żołte łupiny	14-14,60	14-14,50
rżane wotruby	10,50	10,20	ſyno, 50 kg	3,80-3,90	3,30-3,90
rapſ	350	350	ſłoma, rżana	0,90-1,50	0,90-1,50
lane ſymło	—	—	„ pſchenźcź.	0,90-1,40	0,90-1,40
hróch	23-25,00	22-25,00	„ wowſowa	0,90-1,40	0,90-1,40
pjeniſchſki	20-23,00	20-23,00	„ jeczmj.	0,85-1,35	0,85-1,35

Płacźiſny rěnehu ſkota na Drjeźdźanſkich ſkótnych wikach.

26. měrza 1926. Płacźiſny po zentn. a ſt. hriwnach.

Cźołme bruzuny a wołnamjenjenje.

Woły: 213.

Połnomjaſne, wukormjene, najwyſſchcźe rěſane ſóbnoſcźe hacź do 6 łét	49—51
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarſche wukormjene	42—47
Mjenſe wukormjene młode, derje pźowane ſtarſche	36—40
Mjenſe pźowane wſchěch ſtarobow	30—35

Byli: 176.

Połnomjaſne, wuroſtſene, najwyſſchcźe rěſane ſóbnoſcźe	50—53
Połnomjaſne, młódſche	45—47
Mjenſe wukormjene młódſche a derje pźowane ſtarſche	41—44
Schpatne	—

Jałoźy a krowy: 3

Połnomjaſne, wukormjene krowy najwyſſchcźe rěſane ſóbnoſcźe	47—49
Połnomjaſne, wukormjene jałoźy najwyſſchich, rěſane ſóbnoſcźe hacź do 7 łét	41—48
Starſche wukormjene krowy a derje wukormjene młódſche krowy a jałoźy	30—33
Derje pźowane krowy a mjenſe pźowane [illegible]-jaſ	22—28
Mjenſe a ſchpatne pźowane	—

Cźelata: 1833.

Najlěpſche wukormjene	84—87
Mjenſe wukormjene a łaſe wot zyza	77—80
Schpatne	63—72

Wowcy: 995.

Młódſche a ſtarſche wukormjene	54—57
Starſche wukormjene	48—50
Mjenſe wukormjene [illegible]	30—40

Świnje: 3146.

Połnomjaſne, wołheſitej [illegible] hacź do 1½ łét ſtare	75—78
Wukormjene	72—80
Młoſne	72—75
Schpatne	70—72
Ranzy a kubrogi	60—70

ſjenym tudomnym wobſtojże pſchiſtajeny a bě w ſhożownym mandjeſſtwje žiwy.

S **Rósworka.** W Rósworſtim wokrjeſu bě w cžaſu wot 18. hacž 24. měrza 2120 tajkich, kiž dźěło pytachu. S nich dostawaſche 1974 podpjeru ſa dźěłkanjemějerjow. Swobodnych měſtnow bě 89. W ſchkleńczerjnjach, podkopach a železnowych dźěłarnjach ſu dźěłaczerjow puſchczili. Wjetſcha ličba dźěłanjemějerjow wukonja nuſowe dźěła. S twarſtim pſchemyſłkom je ſo trochu poſkſpſchilo. Do rataršiwa pytaja ſo dźěłaczerjo ſ robocžanſkimi ludźimi. Dźěłaczerjow bjes roboczerjow nichtó njerodźi a dyrbja dale podpjeru dóſtawacž. Do rataršiwa pyta ſo dale jara wjele ſtužobnych hołzow. Hołzy pak na žane waſchnje njedoſahaja. Njeſenjenych rólnych pohonczow dyrbjachu ſ druhich wokrjeſow pſchiſmožowacž, dokelž ſu w naſchim wokrjeſu njedźiwajcy wulkeje bjesdźěłkoſcže poředko dóſtacž.

Jězdny plan

póſtoweho auta z **Kamjenca do Khróſće a Pančic.**

Płaći wot 1. haprleje 1926.

	200	Pančicy		918	
	202	Kukow		916	
	205	Stara Cyhelnča		913	
651	211	Khróſćicy		905	635
701	221	Wudwoſ		857	627
707	227	Worklecy		849	619
710	230	Kupjel Marijna ſtudžeń		847	617
712	232	Janske kupjele		845	615
715	235	Smjećkecy		843	613
721	241	Serbske Pazlicy		837	607
725	245	Njebjelčicy		833	603
735	255	Kamjenc, Krónpryne		823	553
738	258	„ hoſćenc „Słónca“		820	550
741	301	„ Sakski Dwór		817	547
742	303	„ dwórniſćo		815	545
745	305	„ pósta		805	535

Železniske přizamknjenja

803	347	z Kamjenca	do	746	501
959	533	do Drježdżan	z	603	307
1120	506	z Kamjenca	do	756	244
1244	616	do Biskopic	z	650	140
808	524	z Kamjenca	do	754	330
1009	814	do Lubnjowa	z	405	1215

Na wobkhodže ma dohlad pósta w Kamjencu. Wšo dalše wukaža pósty a wozowi wjednicy. Skazanki wosebitych jězbow a doprědne skazanje měſtnow přijimuja pósty w Kamjencu, Pančicach, Khróſćicach a Worklecach.

Jězdny plan

póſtoweho automobila z **Kamjenca do Wóſlinka.**

Płaći wot 1. haprleje 1926.

710	255	Wóſlink		855	565
716	301	Skaskow, dźělenje dróhow		849	549
720	305	Debricy		845	545
724	309	Jitro		841	541
733	318	Křidoł		832	532
737	322	Čornow		828	528
748	333	Kamjenc, Sakski Dwór		817	517
750	335	„ dwórniſćo		815	515
755	340	„ pósta		805	505

Železniske přizamknjenja:

803	347	z Kamjenca	do	746	501
959	533	do Drježdżan	z	603	307
1120	506	z Kamjenca	do	756	244
1244	616	do Biskopic	z	650	140
808	524	z Kamjenca	do	754	330
1009	814	do Lubnjowa	z	405	1215

Na wobkhodže ma dohlad pósta w Kamjencu. Wšo dalše wukaža pósty a wozowi wjednicy. Skazanki wosebitych jězbow a doprědne skazanja měſtnow přijimujetej póſće w Kamjencu a Wóſlinku.

Z Łužicy.

S **Kamjenitneje Wóſlichinki.** Sarźženu ſrjedu namaka knjeſ mjaſowobhladowar Arndt ſe Džěžowa pſchi pſchepytowanju ſwinjencza wjele trichinow. Sawołany ſtótny lěkař knjeſ Müller ſ Niſeje tohamnjne ſwěźi. Tole je w naſchej wokolinje ſa krótki cžaſ druhi pad, ſo pola ſwinjenża trichiny namakachu. Knjeſ mjaſowobhladowar Domogen ſ Borſchcže namaka 3. měrza pola jeneho ſwinjenża we Wukrancžizach tehorunja trichiny. S teho widźimy, kak mjetne je, ſo ſo mjaſo wobhladuje. Pſchetož ſ jenicžkim ſwinjenżom, kiž ma trichiny, móže ſo wjele njeſboża nacžinicž, hdyž ſo mjaſo ſyre jě. Też njetrjechi, hdyž někotři praja, ſo ſwinjo, kiž ma trichiny, njeroſcže. Wukrancžanſke ſwinjo bě 3½ zentnarja cžeżke.

Se **Sohlanda** nad Spr. Tu wumrě 77 lět ſtary pſjedawſchi tótka a ſwótk Pittrich. 28 lět dołho bě ſemſkeho ſe ſwótkom a 13 lět ſ tótku.

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

— **Schkrowa powěſcz wo wjedrje ſa jutſiſchi ſrjedu:** Khłódniſcho, tu a tam ſo hiſchcže poproſchi, wožebje w połnóčnej Němſkej. We wjeczornej Europje pak je ſajo niſiſcho, też w Schwedſkej, we połońſkej Europje jara cžołno. W Ruſkej dale ſuchu a ſyma.

Zentrumſka ſtrona je reſoluzију w naſtupanju roſtrunanja ſ wjećchami pſchijała. Roſtrjanje dyrbi ſo namałacž, ju kotrymž ſo na powſchitkowne wothłubnjenje wobydlerſtwa, tola też na wuſtawu dźiwa, kotraž priwatne ſamoženje ſchtitła.

Cžeſkoſłowakſke knježerſtwo je ſakaſało, połſke ſwinje ſches Cžeſkoſłowakſku do Awſtriſke wojeſ, dokelž mjes ſwinjemi w Połſkej thorosce ſakhadźeja.

W Pariſu ſpyta automobil mjes dwěmaj wołomaj elektriſeje dróhowje železniſzy pſchejeżdż. Wón ſo ſhrabny a ſo rozmjecže. Tſi mužſke hodźaze wołoby a automobilowy wjednik ſo na měſeze morichu.

*

Bamžſki „Oſſervatore“ rańuje pſchecziwo wudawanju „Daily News“ proteſtuje, ſo je Watikan Braſiliju nadpjeral, ſo by ſtrebi ſydło w Radże Swjatła Ludow ſadała. dokelž ſo Watikan njeje do Swjatła Ludow pſchipuſcheżił. „Oſſervatore“ na wiſcho dobreho dopomina, ſchtož je bamž ſa cžaſ ſwětowcže wójny k położenju cžerpjenja ludow dokonjał.

*

„Times“ ſ Kantona w Chinje powěda, ſo kommuniſtiſke hibanje w Kantonſkim kraju pſchecziwo wulkajanam hiſchcže njeje połožene. Kommuniſtiſo hroža hoſpital we Wučžawje a baptiſtiſkim miſijin w Kmilinje wupuſcheżeć. Jendželſke a amerikanſke kanonſke cžołmy ſu ſo wotpóſłałe.

*

Kommuniſtiſke wójſko Peking wopuſchczuje a do Kalgana cžehnje.

*

2000 Chineſow w Cžangſchi w Honanſkej provinzy je ſo do japanſkeho konſulata dobyło, wokna wubiło a nadobu roſraſyło.

Swójbne powěſce.

Eſlubjenaj: Flſa Jahnej, wučžerka a dr. jur. Erich Schuſter, rěčnik w Budyſchinje.

Smrěli: Jan Arnoſcht Schuba, inſpektor na wotp. w Budyſchinje, 81 l. — Wjerch ſe Schwarzburg-Rudolſtadt w Großharthawje. — Elſbetha Tſchöpelowa rodź. Mowcžerjez w Běſej Wodźe, 44 l. — Benno Alke, wobſydžeř tocžerńje w Běſej Wodźe, 33 l.

Smrěli: Mina Lehmannowa rodź. Schołcžiž na Zidowje, 36 lět. — Knježna Marta Petrikez w Budyſchinje, 29 lět. — Auguſta ſwob. Hußakowa w Budyſchinje. — Pawoł Hermann Srobel w Budyſchinje. — Eduard Kern w Habrachcžizach pola Lubija, 68 l. — Hendrich Mučiſch, ratař w Běſej Wodźe, 66 l. — Pawoł Henczel, póſtowy rjadowař w Běſej Wodźe, 44 lět.

Hamtſke wozjewjenja z Budyſina.

Kupanſke cžaſy pſchez jutrownym ſwjedźenjom w pluwarni:

Cžiſchi pjatk: Wanjowe kupjele wot 8 hacž 12 hodź. dopołdnja. Swójbne pkuwanſke kupjele wot ½8—½10 hodźin dopołdnja. Pluwanſke kupjele ſa mužow a hołzy ½10 hacž ½12 hodźin dopołdnja.

w měſchczańſkej kupałni:

Cžiſchi pjatk: Wanjowe a łekowanſke kupjele wot 8 hacž 12 hodźin dopołdnja.

Wobej kupjeli woſtanjetej 1. a 2. dźeń jutrow ſamknjenej.

Měſchczańſka rada — kupanſke ſarjadniſtwo.

Schtwórtk 1. haprleje 1926, dop. wot ½10 hodź. maja ſo w pſcheſadźowarni na ſudniſtwje ſcžěhowaze wěży ſa hotowe pjenjezy na pſcheſadźowanje pſchedawacž:

200 wacžokinoſchakow, 200 powětrowych płumpow, na 400 blótowych ſchkitakow, 304 koleſowych ſwinow, 50 ſurpanſkich walowych Wójſkow, 2 pižanſkej blidže, 2 knihowaj khamoraj, pižanſka maſchina (Smith Pr.), kuhotowanje knjeninje jſtwy: ſofa, 4 ſtółzy, blido, pižanſke blido, ſalonſki khamor, wulki ſchpihel; dopołonja wot 10 hodź. wſchelake meble, kaž ...bliba, ſchpihele, bufety, ſofy, kredency, brafotowe ...mory a ſtojidła, ſtółčk, 3 ſchewſke maſchiny, wſche... łkaniny, pižanſke maſchiny wſchelakich ſyſtemow, ... le, ſcžěnſki cžaſnik, hudźbny naſtroj (Cremone), ... wy khamor, kopěrowańſka praſa, 3 autowe cžełni... ra ſa 5-tonowe Büſſingowe automobile, wſchelake... dijowe aparaty, połładnja „National“, 2 kłaźe... dezimalnej wagy, 4 benzinſtutowaki ſa auta, cžołi... rameſowaje ſakładnje maćizny, błěbrowy blidowy ... ſtawk, 3 płokańſke wanje, wulki khamorčk, 2 ... ſkej blidowej lampje, 4 wukładowańſke kaſchčiki, ... cžerpańſki kaſchčik, 3 knihowe ſtojidła, blidło ſa ... ſku maſchinu, knihowy khamor, kutawy, mužaty ... chowy mantl, jaſnobarbuty lětny wobłek, ſworiſt ... błek, bźełba cžeſanego, hładźeneho a ſaſchiwańſkeho ... dźenja, wołmjane wězy, trikotaže, dźełba kakawa, ... lo, gramofon, wjertula, 3 Singerowe ſchijaze ma... ny, 2 turnerowaj wołaj, 4 kucže, 300 wołowych ... zow, ſanje, 10 kóſmych metrow autoweje koſe, 4 ... bańſke błeſche ſe wſchelakimi likěrami, wołijowy wo... dźełba ſłotych a ſlébornych twarow, kaž pjerſchč... noże, widličzki atd. nětkuže 50 metrow wurěſnych ... wow, njebarbjenych dubowych, nahliſenſka waha, 3 ... tory (¾, 4 a 6 konj. moz., dwójne pižańſke blido ... błeſche, kóždy ſ 3 litrami rumoweje eſſenzy, ... pika, 2 garniturje ſa wujeńſke blido, 2 kamjenin... mnjej ſchčlk, 2 lampje, 13 wſchelakich wižatych ... pow, 3 wołſtowe ſpuſchczaki, próchſrěbak, 2 elektri... koſejowej maſchinje, 2 cžajowaj kótlikaj, ventilator, ... hrěwańſke khačle, 2 galańſkej lampje, 5 elektr. płoto... elektr. warjak, lampa na pižańſke blido, 6 wobdźěłowy 8 ſtedłowych toſchow, 4 ſtedła ſa koleſa, 7 ſozjuſtich ſta... błow ſa motorſke kola, 2 jendźelſkej ſtedle ſa motorſke kola, pſchikrywy ſ wjelbłudowych kožmow, 8 porow beu... uych mužatych niſkich ſtupnjow, 3 pory cžornych ſtu... njach ſtupnjow, korbaŕſki ſtółčk, harmonium, buſcže... wy delni dźěl (dubowy).

Ssudniſki wukonjer hamtſkeho ſudniſtwa w Budyſchinje

Towarſtwowski powěſtnik.

Budeſtecy. Tow. „Lubin“ změje 3. dźeń jutrow, 6. IV., wječor w 7 hodź. ważnu zhromadźiznu. Přednoſk je přilubjeny. Sobuſtawy a hoſći přeproſuje předſydſtwo.

Kedžbu! — Předſydſtwa wšěch ſerb. towarſtwow cyłeje Łužicy ſo z tutym proſa, zo bychu w ſwój... towarſtwach ſobuſtawy na wulki ſerbſki kon... cert ſrjedu, 7. haprl., wječor ½8 hodź. w „Krónje“ w Budyſinje kedźbliwe činili. Tón króć budže ſo... něšto cyle wosebite poſkićić! My was wšitkich, ... kaž też wšěch druhich Serbow wutrobnje přeproſujemy a witamy! Komitej.

Ralbicy. „Tow. kat. ſerb. młodźenceow“ w Ralbicach ... ſwjeći njedźelu, 27. junija t. l., ſwjedźeń poſwječenja ... noweje khorhoje. Prosymy wšě čescene wokolne ... towarſtwa, zo nochcyše na tutym dnju nješto wa... ſwojim towarſtwje zarjadować. Předſydſtwo.

Sowrjecy. „Sołobik.“ Hrajerjo změja dźensa wutoru wječor pola Rämšec dźiwadłowu pruhu z dypkom ½9 hodź. Wšitcy hrajerjo dyrbja přitomni być.

Wšotowarſtwowy zlět w Bukecach (Spěwne towarſtwa) nastupajo. Z naměſtnym towarſtwom ſu ... jako zhromadne ſpěwy Spěwn. Zwjazka ſcžěhowa... poſtajile: 1. „Zerja“ čo. 6, 2. „Dobry wječor“ čo. ... a 14, 3. Złamany ſlub (bjez ſolow), 4. Serbſke barby (4 hłoſnje wot Kocora). Štóž noty nima, njech ... na podpiſaneho wobroći. J. Słodeńk, hł. dirig.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleſ w Budyſinje. — Zamołwity za hoſpodarſki dźěl: Arnoſt Barth w Brěžnycy. — Za nawěſtki: O. Janak w Budyſinje

Khorosće włosow

kaž wupadanje włosow, rozšćěpjenje włosow, skhorjenje włosoweho žra, skrźiwjenje włosowych korjenjow, šupizny, łušwy, so započnace plěchi, wosebje **wupadanje włosow** kołojte wupadanje włosow so z dopokazomnym wuspěchom hoja Poručenja su w bohatej łičbje k rukam. **Włosy so darmo přepytuja. Zapósłałe nam knydom pokazku Waših włosow.**
Wosebitosć: **Włosowe žołmy** (bubiska hłowa).

Richard Hässler

na Hornčerskej hasy 41
dom w zahrodźe, też nutřkhod na kralowskem walu
specialist za pěstowanje włosow
rěčne hódź. wot 9 h. dop. hač 5 h. pop.

Poručam so wobsedźerjam skoćatow a piahowarjam skotu

za praktiskcho wurčzowarja

specielnje za znutřkowne wurčzowanje klepcow (Klopfhengst) a za wšě podobne pady, kotrež so wčzywustojnje wuwjedu.

Franc Mudrack prakt. wurčzowař skotu
w Kulowje.

Porjenšace mydła — partiimy jutrowne dary

wulki wubjerk
we
Mydłowem domje Wilhelm Wagner w Budyšinje

na Seminarſkej hasy 4 telefon 2066
Serbske poſłużenje!

Nawěſtki přinjesu wužitk!

Žažne běrny

su dóſle
Paul Bennewitz
w Budyšinje
skład na Drjewow. wikach pola Baldeweg & Sachse.

Jeja k nasadźenju
najl. noſnych kokoši pod kontrolu (Fallnesterkontrolle)
kurwotow. barb. italjan. po 30 pj.
běłe Leghornske . . po 35 pj.
wotedawa
Jan Šěca w Drěwcach
pola Łaza.
Kurjata na naprašowanje.

Paleny kofej

punt po **3.20, 3-60, 4.—, 4.40, a 4.80 hr.**
poruča jenož w najlěpšich a wubranych družinach.
Otto Sachse
w Budyšinje
na Bohatej hasy čo. 4.

Diwnowe přikrywy
wot 5 hr. sem
přikrywy na ſofy, dołha 2.50 hr.
mužace borchentowe košle 2.50 h.
łož. płachty, łož. předložki 1.80 h.
Erler na Z. Lawſkej hasy 10.

Sórcuchi z kožaneho ſukna tunjo. K. Erler Žitna wikl 11

Předawanje mjasa

Jutře ſrjedu, kaž też ſobotu předawa ſo
howjaze a ſwinjace mjaſo
na Hornčerſkej hasy 23.

Blidowe ruby, kuchinske ſtoły
W. Köhlerowe, Hlow. torhoſćo 4.

Pytam hnydom abo za pozdźiſo
ſpuſcom. dźowku

je-li možno Serbowku, do dobreje ſłužby.
Pohlc w Nowoſlicach.

Młode husy su na předań w Khelnie čo 3/.

Vogtlandske gardiny tuńe K. Erler, Žitna wikl 11

3 běhaki

su na předań w Kobjelni čo. 7 pola Kluka.

Starša knježna
pyta bórzy jako předawařka abo hoſpoza měſtno. Piſomne poſkć... ženja pod O 64.

Bačon wobradźi namaj
ſtroweho hólčka
ſtož wyſokozwjeſelenaj wozjewitaj
Jurij Kuška a mandźelska
Marta, rodź. Mahlerec
W Budyſinje, 29. 3. 26. Hoſćenc k „Złotej hwězdźi.

Příloha k číslu 75 **SERBSKE NOWINY** Wukrom, 30. měrca 1926

Kónc wučerskich seminarow w Pruskej.

Jutry 1926 — potajšim sa někotre dny — ho we wusej stare wukublanje wustawy sa wučerjow na ludowych schulach, mjenujcy wučerske seminary, skónu.

Myslicža, woželite wustawy sa ludowych wučerjow ožicz, kotraž je tak płódna była sa zyły lud, je hižo na wóncerščitkotka stara. Hižo 1675 mješesche wójwoda Arscht Pobožny krótko do swojeje smjerce wotpohlad wučerski seminar wutworicz. A někotre léta posdžejso — w lécze 1687 — nantjetowasche Fenelen w žiwotnym kubu „Wo wocehnjenju holzow" załoženje seminarow sa wučerki. Zdeju wójwody Arnoschta pschedwidzeje posdžejso sławnu Halaski pedagoga Herman Franka, kiž w lécze 1698 tak njenowany „Seminar Reptorium" stoji. Franka wón dżen tež załožeł Halaskeje žiwotnizy. Tutón seminar sche pjeca sa wučerjow na wyschi stawizny zajmtowanych ay. Też pruski kral Wiedrich Wilhelm I. spěchowasche tón wotpohlad a załoženje pschedkhodnikow wučerskich seminarow a pedagogiach w Schczecinje a w klóschtrje we borje pola Magdeburga, hdyž běsche hižo 1717 postajił, dyrbi kóżde dżeco do schule khodzicz. W lécze 1748 załoži podobny wustaw snaty Barlinski wyschi kosistorialny rada Häcker w Barlinje.

Prenje wopraudżite wučerske seminary nastachu w lěnjej 1750 a 1751 w Hannowru, Brunschwigu a Wolfenbüttlu, tak so załoženje wučerskich seminarow nětko runje sa 175 lět wróco zhladuje. Wobsebje po Napoleonskich wójnach — 1807 — wenowasche so na wukublanje wučerjow najwjetscha kedżbliwosc. Seminar we Weselu, kotryż so 1786 załoži, so do Soesta pschenjeloži a wukublanje wučerjow dospe tajku wyschinu, so móże so z dobrym pravom nemski ludowy wučer jako prěni załožer prjedawschcho mózneho němskeho stejnischcża wusnamjenicz. Sónadź hischcze so nechtózkuli na prajenje dopomni, so je winu pola Kraloweje Hradza ludowy wučer dobył. Zyła scżba katolskich wučerskich seminarow w běhu prjeje schtwórczinu sandżeneho létitotka załoži, tak w Langendorf (pola Münstera), Düren atd. Pestalozziowy duchowny wliw też swoje scżehwći na wučerskich seminarach pokasowasche, kotreż so po czasu žamostatnje organisowachu a so hladajcy roswinowachu a wyhoti schodżenk dozpěchu. Liczba seminarow zylnje pschibiwrasche. Spocżatk tuteho létstotka bě w Němskej hižo wsaczy hacż 200 wučerskich seminarow, z kotrychż běschcej znadź dwě tżeczinje evangelskej a jena tżeczina katolska. K temu pschidnu hischcze wjazore seminary sa wučerkow. S nich je w Pruskej 15 statnych a wjazy hacż 30 měschczanskich a privatnych je stajnej zwonkownoscżu. Na tutym polu běsche Němska z wučerkeju zyeho swěta, dokelż z Němskeje wupschestrěwasche so zarjadowanje wučerskich seminarow najprjedy do Franzowskeje, potom do Zendżelskeje a žewjernete Amerikii a do skandinawijskich krajow.

Na město sběhnjenych seminarow stupja někto **pedagogiske akademije**, kotreż budu nadžijomnje dalschi postup na polu ludoweje schkalnoscże wosnamjenicz. Bohužel maja ho Serbja wobsebje tutym wustawam dżakowacz, so je jich récz a narodnosc wróco schla. Serbscy wučomcy ho tu a tam na seminary pschijachu, jeli ho ra:nje jako Serbja njewujnachu, **ale na žerbsku récz ho w seminarach do zyła njedżiwasche.** Swjetscha wukublachu ho žerbsky wučerjo na seminarach w Starej Darbnej, Lubowym Dole (Liebenthal) a w Rychbachu. Schto je pjej direktor Rychbachskeho seminara pschecziwo Serbam dowolił, je hižo znate. To pak njeje pschipad. Tuto waschnje wobkedżbuje a pschewjeduje ho hižo dolho. Na seminarach ho žerbskim wučomcam też žerbske cżucze wuhna. Tak je bjes dżiwa, so mnohy žiwoju maczerninu récz posabytnu abo ju „schparije" abokhrjeże. „Ruscha, schtuka und anjes" Serbowe powolanje **žerbsku récz wutnupicz.** Tohodla ho w žerbskich schulach swjetscha němszy wučerjo. Hacż je to pedagogiszy a logiszy, wo tym schulske ministerstwo a nizsche instanzy ho njestaraja. Precz s taktimi wobmyslenjemi! Hacż wučer récz swojich schulskich dżecži może a znaje, wo teho žo samolwite němske instanzy njestaraja. We wukraju žadaju žej Němzy wschudże němskich wučerjow sa swoje schule. Tuta spranwnosc a pravoda jich nadobo wopuscheci, hdyž ho wo narodne mjenischiny w Němskej jedna. Tucži nimaja w tym žanych prawow, hyrnjež jim wustawa a druhe postajenja to sarucżuje. Jadyn cżłowjek ho tehoda njerkfosta, hyrnjež ho wuthwaluja a s titulami pocżescżuja. To je snata dwojaka moralka, kotraž ho w Němskej letdżesatki a stotki nakożuje. Tu wukraj, haj zyły zwet straje, kak ho němscej „moralzy" ma. Dżiwacz ho jim njemożesch!

Nalčco.

W polu, haju, spěwy klinza,
Ptaczki pilnje sahudża.
Wczijnje s halzki pupczicżk kuka,
Seleni ho pschiroda.

Boże silnocżko stoto haje
Swoje krasze wobkhadża.
Wódry plaschczicżk wjeho tkaje,
Pschikrywa, schtož wotucża.

Duschu pyta sbožny pokoj,
Laczina strěha do ho won,
Kiž jej spożczi prěni kwěczel,
Wołožo jej sonski bónt.

Pschijimajcże dary dżakuje
Kiž nam dawa pschiroda,
So też wascha duscha slotuje
Sboża była domisna.

Pawoł Krjeżmar.

Protyka za dawkowe termije.

Měżaz haprleja 1926.

Sapkaczicz ma ho:

1. **haprleje: Dawk na obligazije** ((Czakanski czaż hacż do 8. haprleje 1926.)
1. **haprleje: Dań renteweje banki** noweje drużiny 1. dżel. (Czakanski czaż hacż do 8. haprleje 1926).
6. **haprleje: Dawkowy wotczah wot dżełacżerskeje mjdy** sa w czażu wot 21. hacż 31. měrza 1926 wuplacżene mjdy. (Zadyn czakanski czaż).
10. **haprleje: Bursowy wobrotowy dawk** (Zadyn czakanski czaż).
10. **haprleje: Doprědne samolwjenje k wobrotowemu dawkej a doprědne naplacżenje tajtich,** kotrež mězacznje płacża, sa měżaz měrz 1926 a tajtich, kotrež schtwórczétnje płacża, sa 1. protyczne schtwórczétko 1926. (Czakanski czaż hacż do 17. haprleje 1926).
10. **haprleje: Doprědne samolwjenje k dothodnemu dawkej a doprědne naplacżenje w'schitkich, kotrež** maja dothodowy dawk płacżicz — s wuwsżacom ratarjow — sa 1. protyczne schtwórczétko 1926. (Czakanski czaż hacż do 17. haprleje 1926).
10. **haprleje: Towarjstwowy dawk** (każ pola dotkhodneho dawka). (Czakanski czaż hacż do 17. haprleje 1926).
15. **haprleje: Dawkowy wotczah wot dżełacżerskeje mjdy** sa w czażu wot 1. hacż 10. meje 1926 wuplacżene mjdy. (Zadyn czakanski czaż).
26. **haprleje: Dawkowy wotczah wot dżełacżerskeje mjdy** sa w czażu wot 11. hacż 20. haprleje 1926 wuplacżene mjdy. (Zadyn czakanski czaż).

Powołanja w Americy njeznate.

Wożebite wobstejnosce w Amerizy pschinjeżu žo-bu, so w nowym swéczu zyła rozlana powołanjow njeje, kotrež žu w Europje njeparujomne. Tu pokasuje žo žoziologiki rozdżěl dweju swětow a wożebita hinascha hospodarska struktura. Wizische rospominanje tutych wobstejnosczow je tohodla nusne, so kżdy, kiž chce znadź do tamnych krajin wucżahnycz, we, kajke możnoty ho we modernej Amerizy poskicżuja. Podarmo žo na pich. wucżahowar, kiž je we žwojej europiskej domisnje knježi dworowy inspektor abo ratarski ekonom, każ žo też druhdy mjenuje, sa podobnym sastojnstwom rosbladuje. W Amerizy ho pak žamostatny farmar abo ratarski dżełacżer. Wżdy žu w Amerizy wulke wobšedżenstwa, wo kotrež žo wobšedżeer žam lędy stara, ale pschepoda to sarjadnikej, kiž ludżi, kotrež trjeba, žam wuwoli a pschistawa. Tajzy „schofarjo" žu na prénim městnje wobkhodniży. Wożebite towarschne stejnischczo a titul njeje ž tutym sastojnstwom sjednocżene. Tohorunja njeżbu tu wżde powołanske sthodżenki. Ratarstwo žo w Amerizy žyle hinak pschewjeduje hacż w starej domisnje. Wosnamjenite sa to na pich. je, so žamo najmjenschi farmar (wobšedżeer ratarstwa) lędy hischcze naturski hnój nakożuje. Hnójnisza (juchowa jama,) kajkuż ma w Europje kżdy bur, je w Amerizy nješto zyle njeznate.

Zyle njeznate žu wżde powołanske drużiny w bürowej službje każ sekretar, wyschi sekretar, kassirer pschedstejiczer a podobne. Sa wschć tute sastojnstwa je tam wżdy „clerk". Clerk je muż, kiž dyrbi wschć bürowske dżela docżista snacz a może ž małym sapoczcżej, doniż najwyschschi thodżenk njedozpęje. Wjednik knihi (Buchhalter) njetrjeba jenoż dwoje amerikanske knihownistwo (Buchführung), kotreż je tróschku hinasche hacż nasche, snacz, ale wschć tajte trébne dżela móz. Smyslt „sastojnita", każ jeho w Europje snajemy, też w žwisku se žtowom bürow, je w Amerizy njesnaty. Potajkim wuhlady tajtich wucżahowarjow žu tu njemożne a hyrnjež žendżelstu récz hižo trochu rosumili. Sa nich réka, hnydom pschebjedżacz a powukncz.

Też wschelake powołanja i pschemyślu žu w Amerizy tohorunja njeznate, tak wobthody s pojamentami (trodle, zanki atd.). Tute w Němskej wupokżene twory ma tu pak kóżda drastownja abo tworny dom (Warenhaus). Tak nadeidżesch srédka pschekupstwa je seleninu. Tute twory wjedże ž wjetscha tak njenowany „grocer" žodu, kiž ho se žwojim tworowym składnitczkom němskim butrowym a seleninym wikowarjam a pschekupzam runa, kotrež wysche toho tež kolbażu, schokoladu a bonbony pschedawa. W Europje wschudże snaty hoscżenzarz abo korczmarz w Amerizy wschudże kasuje. S dżela swrkuje to ž alkoholnej sakasnju, ale hižo do njeje njebě tam na nicżo tajke podobne każ poka nasz. Tu snajachu jenoż tak njenowanu „bar" bjes blidow a stólzow. W jenotliwych wulkich městach běchu wżso lokale, kżdej běsche pschiležnosć k jedżenju, kaka njewurosczenu żenje k městnoscżam sa wopyt se žwojbami. W Amerizy žu jenoż jedżerne, hotele a tak njenowane „lodocrems we-parkows", žu to ž wjetscha drogownje, kżdej je „bar" sarjadowana a kżdej mózesch tuchwilu krem a bjesalkoholne napoje kupicz. Pschijspomnicz dżu, so je njedżiwajo na alkoholnu sakasnju pschedawanje piwa ž ½ prozentom alkoholu dowolene — tajka podobna juschka, kajkaż běsche we žwojim cżażu nasche „mójnske piwo".

S njensżimy rjemjeślnistimi porjedżenjemi ho mnohy pschemyślnizy žyła njesabéraja, žo też ž tym wot ludżi njewobcżežuja. Tak w Amerizy sczescże kżdy na mýsle pschindu, na pich. cżrijaju žwjetschnu kożu wot někajkeho schewza pschescżiwacz dacz. Je-li rostorhana, dha cżišmu žwjetscha cżrije precz. Też mjenische klempnarske dżela w jenym abo dwěmaždżomnym twarjenju žej wobydlerjo žami wobstaraja. Schtóż to žam njedokonja, namaka swjetscha někajkeho pschecżela abo žuždoba, kiž trébne reparatury wobstara. Tohodla klampnarja žej skasacz, to lędy schtó cżini.

Skónczuje cżażemy hischcze na jene powołanje pokasacz, kiž je tu ž domom a też wjace dokhodow pschinjeże, mjenujcy „kontractos". Smyslt tutoho žłowa do němskeje abo žerbskeje récze pschełożicz, schtož žo ž nim dożwinje kruje, poprawom njeidże. Najbóle bliži žo jeno wuras „twarz" po němskim „Gaunternehmer". Byrnjež mjes nimi jara idżełani a wutrajni ludżo byli, kotrejż žwoje dżela derje rosumja, žu pak też mjes nimi hischcze ménje hacż krénje hłowy, kotreż pak žu tohodla doprédka pschijschli. Najprjedy „kontractors" žu ž cżełkeho powołanja, mnohy też murjerskeho. Swjetscha žu jim pschecżelcjo njenjeju pożczili, so móża žo žamostatni sczinicz. Najprjodzy sapocżachu jednore jenoż wżdne

Wěno.

Podawisna ž wojowanja pschecżiwo alkoholej w Amerizy.

We New-Jericho, kżdejžnem městaczku w stacże Indiana, kżdowasche towarstwo hižo méżazy dolho ž wczijnym sajimanjom wulpěchi, kotreż méżesche njeprózninuy strażnisti pschedstejiczer, mr. Kent, pschi swojich prózowanjach ruku jenicżeje dżowki bohateho knjeza Bakera dobycz. We wschak widżecz, so Lilian žwojenu pożadarjej tu wżdu niz runje pschelohko njeczinjesche, a mjenje wutrajnu nahwożenja każ mr. Kent budżesche bo bjes dwéla w běhu tejele synny hižo se sadwélowanjom podat a znadź do pusczeny schok a žo tam, dalenj wot wschehu žwéta, dołpolnje wschenu wużiwanju wotrjeknyk. Ale mr. Kent, kiž běsche daloko a schtoroko swonka méżaczka muwotany dla njeprózninuje scżerpnosce a krutieje wole, ž kotrymżi wje žwojim powołanju sa najnjesżichim pschejdżenjom kotrehożkuli žobumélschczana stéżczesche, njepopuschczi. Psches žanu wumyslenosć kraznje Lilijany njedasche bo wottraschecz, žawżesche ž tej nadżiju, so bo jemu tola ras poradżi, jeje hordosć pschedobycz a ju na wschć cżašy se žwojimaj rukomaj wobžimacz mózu.

S někajkej pschiležnoscżu cżinjachu žebi wulet do hór. Stary Backer bo też pschi tom wobdżeli a pokasa runjewon žhodżiwnu roswólnosć, kiž běsche ža jeho starobu zyle njewschédna. Na pschekhodżowanju wotkry jemu młody sastojnik žwoju wutrobu. Stary wuhlyscha tule spowédż, kotraż bo napoślednik ž próstwu łkonczi, zyle smérom, haczrunjež możesche žwojej dżowzy wopraudże wjerschowite zamoženje žobu dacz. Backers stupi bo psched młodym muzom na pucz, położi jemu ruzu na remjeni a hladasche jemu wótrje do wocżow. Wobaj běchtaj žnamaj. Wżdy žitychcz, kak bo towarstwo wjeżele zabawjesche a žmjeżesche a lędy schum blizkeho wodopada pohłuchi.

„Schtoż sczje mi tu khwilu sdżelit, cżesczeny knjes Kent, nje runje njepschesczkapi. Wżm hižo w běhu schtwórcż léta ž erta žwojeje dżowzy Lilijany, so bo wy wo jeje pschikhilnoscż a wo néschto wjazy prózujeczje. Ja zyle wżese hischcze njewżm, hacż chce bo Lilijanje ž wschej mandżelskej bycz, wo tom pak žym truesce pschesżwédczeny, so Waż njerada njewidżi. Sa nunje pak nasta, hdyż bo prěni krócż ž wuhlezku šabérach, Waż eventuelnje za pschichodneho žyma dostacz, każ bo bycz ža, njepschewinjomna wobżežnosć. Sslubicże-li mi, so chcżesce runje tak njelecżecz, każ też ja žanej żiwej duschi wo waschich wufnacżach ani słowczka njepiknu, to wam jutże dopołdnja w mojej villi někajko pokasam, wot cżehoż budże wschitko druhe wotwiśowacż."

Kent žlubi to ž najżwjeczischej pschijżahu a sjewi bo nasajtra dopołdnja ž bypkom we villi mr. Backera.

„Pójeze!" zawoła tutón, wsa swojak kluczow a pschewodżesche žwojeho ž wczijnocżu napjateho hoscża do pinzow. Psched wobmjetanymi durjemi wón sasta a praji: „Hacż dołub kujeże strażniki pschedstejiczerjo. Wjedże moja offizjelna pinza. Tele durje sakrywaju moje najwjetsche potajnstwo, kotrež dyrbiesche też wy někto póznacz. Jednajesze potom, każ bo wam sda prawje a žodnje dyka. Za njejžym tón žamożity muż, kajcehoż žebi wobrazniscż naschich nésczanow pschedstaja, tajtr, kiž žedżi hacż do schije w najlepschich statnych a pschemyślowych papjerach, ale druhi, kotrehoż zyle žamoženje je w najdrohotnischej wéznej hódnoscżi sapokżene. Tale drohotnosć budże ž wénom mojeje dżowzy a tudy" — wón wotewri ž wotmachom durje a wotwjertny miliowum žwéżu — „a tule to widżisce!"

Każ by jeho nechtó še žochorom na hłown žmatnył, wotskoczi mr. Kent nasad — w njeżmérnje wulkej rosżnésczenej łaż wodnjo pinzy leżacżn winowe žnidy jedym ža druhim każ baterije wajstajane do rjadu, zyle zaprósczene. Polizajski sastojnik pschewidża hnydom zyku wża: tudy běsche tak žadoscżiwje pytane, ale pschejżo njeznajomne żórlo, ž kotrychż wulkadżachu sakasane alkoholiske ergije (nózne hejżowanja) w Newen-Jerichowje!

Schto staj wobaj mużaj w tamnej hodżinje mjes žobu wećzakoj, to njese žiawnoscżi znate. Wopraudżitoczej je, so mr. Kent a Lilijan Backer w poślednich njedżelach žwój żważ žwjeczeschtaj a so mr. Kent bórzy potom žwoju službu wupuschczi, so by, każ wón prajesche, ž žiwotnym pschichodnym nanom hromadże — w Mekiiko leżazu twarinu że New-Jericha nawjedowak.

pjewjane kheje abo garaje (podobne kónjam) twarichi, nadewdachu potom nekoho, kiž jim plany a wobliczenja shotowi a na to waschnje pschihódachu dopredka. To njedyrbi nekajke wonjeschescenje tuteho powolanja dheli, ale dhu jenoj pokasacz, so móje so w tutym rjemjesle hesi wjele hrenjeho ducha samoschcichi. Nekto pak njech we Nemiczej nichtó njemyschli, so mózesch jako zéhla abo murjer w Amerizy hnydom „contractor" byez. Dyrbisch tu najprjedy wjazore leta praktizy dzélacz, i druhimi mérami a s trjebanjom najmachizschich gratow a instrumentow so sesmacz, wschelake swjati a dobreho pscherscela méz, hiž czi preni kapital pozczi. Pryedy njemózesch so zyula swericz, jako „contractor" sapoczinacz a so sahnadlicz.

F. Sch.

Přilopk.

* **Pschezo sahn potajne brónjowe składy.** Njedawno pihasche „Voss. Zeitung": Nowy skład brónjow je so na jenej kupje pola Waren w Mecklenburgskej namakał. Wósmbodsebacz tielbow so pschichowa (modell 98). 5000 patronow, jenu czezku maschinstu tselbu a mnoheje munizije k wobsiwéllenju tu swdeczili. — Schkoda, so „Voss. Zeitung" njewopisowi, w e l a k o h o tu brónje namakali. Hacz tez to statna wobora (Reichswehr) njebudze wospjet jako dwoje reklamowacz? Wot czahu, so tu hamo Pétrowa zyrkej w Bremenu jako brónjowy skład wuzity, njeby drje so nichtón dziwał, by-li so kupa pola Waren k tomu wuzila. W njeliczomnych prjedawschich wojerskich twarach njeje najschkje runnoscow dosez.

* **Czehodla khorhojczka na zyrkwinskich wezach stej.** Na khejach, kiž na zyrkwinskich wézach stejachu, w prjedawschich czahach sa wjedowom khorhojczku rad wjesele spéwajeho honacza. To ma swoju wésmu winu. Big prjedy wiszesche na honaczu a jeho spéwanju wjele pschimérko. Honaczej njemózesche zadyn sly duch nicho pschijscz a jeho spéwanja mésesche pschez wérnosez wossewjecz a wschu njeprawdu na swétlo pchinjesez. Nasskéje steji tutón stary ludowy pschimérk tez je spéwanjom honacza pschi zaprdcu Pétra w Swisku, ale jeho nastacze je dorje hischcze starsche. Kaz so powéda, zu stari Germanojo spéwanju honacza wéschczerisku wazjosej pschizpéli a zu w mnohim honacze sez pschiwéham wopraswali.

* **Nowe wunamakanje.** Na lezownosczi wyschkeje zelesnizy w Hamburgu bechu wscheli salozili, so bychu wunamakanje Hamburgskeho inzenéra Marimoffa wupruhowali. Jedna so wo shuczenium s réka, kotraz wogeli, shnilk a njeczakanzy wetczerzuje. S teleje shuczenimy bechu maku thezu natwarili, kotraz méjesche pched saftnjerjemi wychinczejow a nowinarstwa wohnjowu pruhu wobstacz. Wokolo thézki drjewowe hromady nakladzechu, je s benzinom polachu a sapalichu. Khézka f réjowoje shuczinu natwarjena swoje pruhowanje wobsta. Wozprjedy wohnjeow stejo so njesapali. Tole wunamakanje pschi twarjenju lódzow, thezow a zelesnizow bjes diwéla wulkeje wazinoscze dostanje.

* **Njewschédnje walke jezo.** Na burskim kuble we Violenburgu (blizko Eckernförde w sewjernej Nemczej) sniesze jenoletna kaczka jezo, kiž wazesche na 700 gram., to-je nimale poldra punta. Pschi wotewrjenju namaka so pódla czornika a bélka hischcze jene druhe zyle dospolne jezo w schkorpinje.

* **Rubjezny nadpad w Halli.** Schtwórtk pschipoldnju njesnaty czlowjek wobhedzerja Hallejskeje automobiloweje schule Meyera w jeho wobtkhodze nadpadze a jeho strachnje skała. Bidbar, kiž chzysche zunje hotowe dzélo wotedacz, Meyerej na pomoz pschikhwata. Tez jeho zusy skała, so so k temi swjesy. Nadpadnik na to tzekny. We Wormlizach jeho doschezechu a po sabalnym wojowanju pschemohu. Je 24letny krawcki Hahn se Bamberga. Kaz so sda, je chzył rubjezne mordarstwo sluczicz.

* **S 205 000 hriwnami w létadle czeknyk.** Pschistajeny pschi Hamburgskim Michaélskim konzernu, Max Blumenthal, bé 205 000 hriwnow pschetschiwit a so je nimi shubik. Bé s létadlom do Schwajarskeje czeknyk. Wot tam bé do Triesta puczowak. Tam pak jeho sajachu. Pschi nim namakachu jenoz hischcze 35 000 hriwnow. Pched Hamburgskim sudom wudawasche, so su jemu shnkne pjenjezy na zelesnizy kradnyli. Sso we, so je to tha, sud jemu tule bagnizku njemérjesche a sa sudzi jeho k dwémaj létomaj jastwa. Michalski konzern ma 170 000 hriwnow schkody. — W podobnym padze pschekschiwjenja je njedawno jedyn turkowski sud tónle mudry wuszud wuprajik: Pak dyrbi paduch sthowane pjenjezy pschinjesez, pak hischcze 20 lét thokstanja pschidostanje a — bórzy tu pjenjezy bechu.

* **Bitwa se zoltymi jabluczkami.** Na konjazych wikach w Freyburgu (w saskej provinzy) mejachu wschelazy dobru warbu, ale jena wotkhodna halosa njeczakjesche, mjenujzy pschedawanje zoltych jabluczkow (Apfelzinen). Pschekupz, kiž bésche s konjom a wosom pschijél, zyptasche podarmo, zwoje plody wotbyez. Snizi placzinu, wuwolasche zwoje twory kaz pisane pjwo a zadasche zej stónczinje jenoz p j e n j e z k a s a s c h t u k u. Tez tole niczo njepomhasche. Ale nékto so zalosnje roskobi. Hrabasche s wobémaj rukomaj do jabluczkowych roschow a mjetasche roshorjeny zolte kule do czrjódy. Na niczo njemyslo stejachu ludzo nadobo w kulkatym wohnju. Ale kolkoczimi méschczenzo njebéchu kromi, sesbérachu jabluka a mjetachu je s hromadami napjet do wobkhodnika a jeho storo samjetachu. Méstnosez zoczczesche so s jabluczkami a méjesche napohlad, kaz by zolnych plodow so dezschczowalo. — Tak su jabluczka snajmjenscha nékajki samér méle, byrnjez tez njerjany. Nowiny njepisaja, hacz je roskobjeny pschekupz hischcze nékajke thkolstanje dóstal za womasanje méstnoscze a dla tajkich trykkow. Nasche dzéczi w Sserbach buchu je rad sa pjenjezk brake.

* **Spodziwny kónz prozesa.** Pched sudom w Bougu w Belgiskej méjesche so stórzbna nalezinoscz wujednacz. Ale k prozesej dónez njemózesche. W behu dweju tydzenjow bechu wschitzy wumrekli: Stórzbnik, wobskorzeny, wschitzy swédkojo a réczník wobskorzeneho. Nékotsi bechu na thorosez wumrekli, nékotsi snjesbozhili.

* **Nowa móda.** W Parisu nowa móda juwelow knjezi. Knjenje nosicha jako nawuschnizy wulkej samknjenej wobrucz, kotrejz staj hustej s dejmantami wobsadzenej a szczinja zyle wucho.

* **Blati na zlonzu.** Wot februara t. l. so zlónczko na swojim swjerchu jara pschemenja. Hwédzarjo zu na swojich fotografijach wjazy hacz 50 blakow a blakowych kupinow wuznédzili. Najwesselschi blak mért w pscherézku 50 000 tilometrow. Blati so hischcze pschiskporjeja.

* **Szebani winizarjo so z njetanjom kamjenjow wjezha.** W Monzingengje bé winowy witowat Moser wjele winizarjow sjebak a jich wo wunoschk posledneich winowych znjow pschinjesék. Jako so Moser nétko tajnje s sajtwa wróczi, dachu so winizarjo w nozy s kamjenjemi do Moserowho domu a rosbichu wschi wokna a durje. Moser bé so z czahom na kubju wukhowak. Jako bechu so winizarjo wotsakili, pytasche wobojany czlowjek schtit pola polizije w shusodnej wézy.

* **Bubi-khowa njeszmé so wozenicz.** W stacze Tenneszej (w Sseswjernej Amerizy) je méschczanska rada Moongard zeitwu s bubi-khowu sakasała, to réka jenoz mkodym knjeznizkam, muzam je schcze tukhwilu dowolene. Stawnizy maja krucze pschikaiane, zanu njewjesitu bjes kopuschow wérowacz. Na dnju, hdyz sakasana na zjawne pschihódze (w Moongard so tajke pschikasnje najzerje najprjedy njewuradza a do czahza njewosewja) stejachu 40 porow na stawnistwu. Wot 40 njewjestow méschcu wschitzy bubi-khowu a tohodla pósczachu wschéch domoj. 35 wsachu sej awto a dachu so (we Amerizy je wsché mózno) nékotre hodzinu posdzischo we jenej shudnej bubi-khowje pschecekanym méjesce swérowacz, pjecz nawozenjow pak so wuprajichu, so chzedza tak dolho czakacz, doniz jich njewjestam wtoky sazo narosile njesbu. A njewéry? Wechu tuczi s tym spokojom? Jene druhe praschenje: Njesbu da w Amerizy twornje sa wlokowe wopusche? Abo snajmjenschcha „dzéle" s nich. Kaz so sda, je jenoz zenjenje zamo s bubi-khowu sakasane. Schto te mlode zony posdzischo czinja, tola nikoho njesztara?

Listowanie.

A. Z. Byrnjez so mkody mushki w Pruskej narodzik, wobhedzi tola statnu pschizkuschnosez nana a to po pohadze. Won je tohodla kaz jeho nan czésokoklowaski statny pschizkuschnik. Psches sdomjenje (Einbürgerung) do Pruskeje móze pruske stazanstwo dozpécz. Namjet k sdomjenju ma so pola namésitneje polizajskeje wyschnosche (Ortspolizeibehörde) — w méstach méschczanska rada a na wsach krajny rada — stajicz. Domjaze wuswédczenje (Heimatschein) a narodne wopisimo ma wobstaracz. Dosdomnjenja w Pruskej dyrbi so najprjedy z czésokoklowaskeho stazanstwa puschczicz. To njeje pschedpisane, so dyrbi w Czekoklowaskej najprjedy swoju wojersku sluzbu docziniez. Sa sdomnjenje ma so 500 hr. sarjadnistneho pjenjesa saplaczicz. Schtóz pak może dopokasacz, so je potrébny, może so pohadany pjenjes na 10 hr. nizicz.

B. D. Wascha pschichodna macz ma prawo na rentu sa wudowy, jeli je jeje mandzelski hatle s létom 1912 invalidnu rentu dostal. Jeli hej Wascha pschichodna macz hama invalidnu rentu zada, potom ji podla tuteje renty hischcze r e n t o w y p s c h i r a s k a s a w u d o w y (Witwenzusatzrente) pschisteji. W najnowischim czahu dostanu wschi trajaze invalidne wudowy tutón rentowy pschitrazk.

Wojnski invalida. Jeli wobhedzer lezownoscze jenemu rukowanstwemu sawescenju pschisluscha, by so Wam sarunanski pjenjes pschizpécz dyrbjak. W druhim padze pak njemózesche hej dalscheho zadacz, dokelz je wobhedzer lékarske wudawki saplaczil.

Do W. Statny sastaraczerski sakoń (Reichsversorgungsgesetz) w najnowischim wudawku mózesche dostacz wot „Reichsbund für Kriegsbeschädigte, Kriegsteilnehmer und Kriegshinterbliebene" Berlin C 2, pschi Stralauftim mosche 6 po 2 shod.

K. P. Na to macze prawo, je-li sche w czahu dzéla shorjel. Sche pak po wustupje s dzéla shorjel, da macze potom jenoz prawo, hdyz sche da bjesdzélawosche puschczeny a w saschkych 12 méjazach snajmjenscha 26 tydzeni zobustaw jeneje khorobneje kazy byk. Dokelz njesische snajmjenscha 6 tydzen bjes pschestacza zobustaw byk, da macze pschi zwobodnym sawescenju toßame dopokasacz. Wrócznokaczenje pschinoschkow njemózesche sej zadacz.

H. K. w M. Wobroczcze so na jeneho statnje wobkruczeneho sastupjerja „Norddeutscher Lloyd", kaschkej macze we wschédnjetschich méstach. Tam wscho dalsche shonicze. 18 jendzelskich puntow je tu thwilu 367,75 hriwnow. Jésha wot Bremena do Rio de Janeiro traje 18 dnjow, wot Bremena do Santos 19 a wot Bremena do Rio Grande do Sul 21 dnjow.

E. W. Wot tuthwilneho sawostajenstwa ma so najprjedy to wozahnjez, schtóz sche do mandzelstwa zobu pschinjesesi. Wot hischcze sbywazeho sawostajenstwa dostanjecze potom schtwórczinu a dalschi sbytk pschipadnje pschiwusnym po jenajkich dzélbach.

J. K. Je-li je Wascha zona hischczeziwa, dha tola zobu dzéczi (herbuje). Je-li wona do wotkalarki wumréla, dha stupja na jeje mésto jejne dzéczi. Jenoz tehdom, je-li je dzéczinstwo (herbstwo) dozziwila a hakle posdzischo wumréla, macze My a Wasche dzéczi podzéla na sawostajenstwje Wascheje zwakoweje a sche dzédzinzu.

Praktikus. Wutbkuzene britwowe noze truhazeho apparata, kotrez so k truhanju wjazy njehodza, mózą hospodarjo hischcze dobru sluzbu czinicz jako prajazy nóz. Wbnicze stary kórk (znadz wot winoweje blesche abo druheho) a narezsche jón po dolhosczi a tykuicze nózik nuts. So lépje dzerzi, pschewojasa so krucze i bornizi, wschako ma tsi dzérki a pysches nje so tykuje. Tak możeze hotowy prójazy nózik derje pschinmnycz. K próczu schowa czini hischcze swoju sluzbu.

Smésky.

** **Zona f hobrikej brodu.** Francuzowski spisowacz Tristan Bernard, muż f derje płahowanej brodu, pschijdze w poslednim wotkomiku na dwórnischczo. Czah hizo jédze. Bernard skoczi na czah a popaduje zyle prózny wotdzél, hdzez sej da derje byez. Wuczehnje swoju trubku a sej ju sazehli. K smérowanju wuskateho strachu czaha hluboko a duze kut pysches pluza a nóz. Nadobo pokaze jo hlowa we wokuje, kotraz jenemu sastojnika pluscha: „Mój knjeze!" — „A?" — „Njemózesze dhi czitacz?" Dyrbieze wotdzél hnydom wopuschczicz, je ja zomu reserwowany!" — „Ale, proschu Wah, luby knjeze," da so wjezhi zonjazy hlós zlyschecz, „zym tola klamna zónska f hobrikej brodu a pnczuzu na hermank do Rochechonart." Na to so sastojnik zdwórliwje samowjesche.

* **Poßledni njedzedzej** (bar) w Némskej bu 1830 we Spessartu sastrelony. Tez nétko su hischcze w Europze njedzedzeje, swjetscha w horach a to w Uralu, Karpatach, transylwanskich Alpach a tam a zem hischcze we Schwizy (Kanton Graubünden). W Skandinawiskej (Schwedzka a Norwegika) je dozyla wukorzenjeny, abo bésche zpocza 19. letstotka tam hischcze f domom. Wjelkow je w Europze hischcze wjazy, kaz so byez sda. W jara krutych zymach dobeża sej exrjoby f Ruskeje pyches pruske mjety. Daze nadeidu so w Karpatach, Pyrenéach, schwajzarskim Jura, we Cavonnach (zuzna Francuzowska), Ardenach, Abruzach (we Italiskej) a we sewjernej Greskej.

Hamtske wozjewjenja z Budyschina.

Ssudnistwo so pschesadzuje za hotowy pjenjes:

Sstrjedu 31. měrza 1926, pop. w 2 hodź. w B ó s c h i z a c h pola N j e s w a c z i d l e (na kupjenje smytkleni sesidu so na gmejnskim hameze): hladkowanska tarcza f latehu zelesna, nékaje 8 zentnarjow ezejka.

Ssudnistwo wukonjez hamtskeho zudnistwa w Budyschinje.

Do wikowanskeho registra je so dzensa sapisało:

1. Na kupjeno 794 tonowuju a schamotowuju we Wétrowje Gustav Ruhland towarstwo f wob. ruk. w Budyschinje nastupajo: Firma njemuje so nékt: „Schamotowanja a silikowa dzélarnja we Wétrowje, Gustav Ruhland towarstwo f wob. ruk.

2. Na kupjeno 985: „Safagma" hedlowu fabriku f wob. ruk. w Hnasschczach nastupajo: Towarstwo je so rozpuschczilo. Gustav Weise njeje wjazy wobkhodny wjednik ale likwidator.

W B u d y s c h i n j e, 27. 3. 1926.

Hamtske zudnistwo w Budyschinje.

Hamtske wozjewjenja z Ludija.

Konkursowe jednanje nad samoserjom zigarowho wikowarja Pawoła Richarda Duczki w Ludiju so po wotmécu skónczenje termije z tutym sdénje.

Hamtske zudnistwo w Ludiju, 20. měrza 1926.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Wobhedzer młyna Michał Brésan w Ssulschezach w Pruskej je pola wokrjesneho wubjerka w Lehnizy najmjetował, so bychu so jemu jeho wodowe prawa swésczile.

Na namokwjenje krajneho radzicjela we Wojerezach so pschimjesowazym Czornego Halschtrowa na Skakowskich, Tradowskich a Debriczanskich honach a pschimjesowazym Tradowskeho hatneho pschérowa, kaz tez wobhedzerjej ryczerstuba w Debriczach szczehowaze wojsewjenje wokrjesneho wubjerka w Lehnizy f wézenju da.

Plany, kotrez k namjetej sluscheja, wuleza hacz do 7. haprleje 1926 na krajnym radzicjelstwje we Wojerezach. Pschecziwjenja maja so hacz do tutoho dnja na krajne radzicjelstwo we Wojerezach pisomnje sapodacz.

W Kamjenzu, 23. měrza 1925.

Hamtske hejtmanstwo.

Wosjewjenje wokrjesneho wubérka w Lehnizy.

Wobhedzer młyna Michał Brésan w Ssulschezach je namjetował, so by so jemu f wobhedzerstwom młynstwje leżownosche w Ssulschezach sjednoczene prawo wo wodowym sakonju 7. haprleje 1913 swésczilo:

a) so f zmé wodu Czornego Halschtrowa hacziez a stajnje sadzerżowacz, so f zmé dotalnu wyschokosez 132,15 m. nad morjom mécz;

b) so f zmé nahromadzenu wodu k czérjenju młyna we Ssulschezach wuzicz;

c) so f zmé mécz w zwobodnej wodze 2,45 mtr. dolhe wódne hrabje, kotrehoż zerdti su 3 zentimtr. tolste a 2 zentimtr. rózno steja;

d) so f zmé f puschczadkom, kiž je nehdze 300 metrow pched młynom na prawym boku Czorneho Halschtrowa wodu, kiz njetrjeba, do pschérowa wopuschczecz a nehdze 300 metrow sady młyna sazo do Czorneho Halschtrowa bézecz dacz;

e) so f zmé po pschérowje wodu, kiž za młyn njetrjeba, s Czorneho Halschtrowa wotpuschczicz a pysches Tradowski hat abo po spuschczenskim pschérowje nize młyna sazo do Czorneho Halschtrowa puschczicz;

f) so f zmé f haczadkom pschi Tradowskim hacze, kotrehoż sakkadna trama 131,24 m leži, wodu k dotalnej wyschokosczi 132,15 m sastajicz, se sjednoczenskim pschérowom wodu po potrjebje do młyna puschczecz a trjebacz.

Polkroma je wudyrila njes skotom wud. Pjerschmannowje w Dubom, bura Wylema Schmidta we Schprozjach a wobhedzerja Noki w Turjach. Mjenowane statoki su sawéranske wokrjesny Sawéranske naprawy maja so wobkedzowacz.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a poła dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžda čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihitišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinju. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźełanje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy: :: rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 76 **Budyšin — srjedu, 31. měrca 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Překřiwjenje při saksim ludowym woporje.

Wutoru je so před Drježdźanskim jednoczenym lawniskim žudom jednanje w prozy ze přećiwo sarjadnikomaj Sakskeho ludoweho wopora, dr. Meißnerej a hejtmanej Löfflerej zapoczało. Pódla njeju staj wobskorženaj privatna lekrelarka Langguthej a knihwjednik Gründel.

Sakski ludowy wopor je nastupił 1923 sched sakskeho wobornego workrjeża, semrjety generalny leutnant Müller założił. Tutón a ś nim hromadźe dźěłazaj landbund a wjele industrialnych ze tonu přećiwstojachu, so by ze Sakski ludowy wopor pod dohlad sakskeho spomožerskeho ministerstwa stajił. Tak bě organisatoram ludoweho wopora móžno, swoju wěz, wutworjenu wot kóždeje statneje kontrole na zamjenu samolubitosć přećiwjesć. Sakski ludowy wopor měsesce nadawk, **hańbićiwych khudych we wulkej nuzy, njedźiwajo na přićiwstajnosć k politiskej stronje podpjerać.** Dr. Meißner a Löffler staj wobskorženaj, jo pjenježne srědki ludoweho wopora njesłaj za tónle zamyšł nałožowałoj. We wobskorženym pitanje so praji, so je dr. Meißner 4000 hač 5000 hriwnow jako wobdobiznu pożčonku ź kazy wsak. 1500 hriwnow žebi Meißner do St. Moritza w Alpach póstlać da, dźeż je swoje žiwjenje ź wudhońenjom přehebywasche. 6000 hriwnow žebi wón ź bankoweho konta ludoweho wopora wupłaćeć da a tute summu jako wobdobiznu wupożčonku „hospodarskej powěsćerskej słužbje Sakskich industrialnych" w Drježdźanach da. Hdyž bě so tale wupożčonka w dwěmaj ratomaj wróćiła, Meißner tute summu za žebje přećerpeła. Meißner da słušebowanje „Nazionalneho kluba" w Drježdźanach we wobsahosći 27 000 hriwnow ze srědkow ludoweho wopora zapłaćeć, přeć čźiwj wón wudawasche, so so wo dary priwatnych wobžowom, dźeła wot njeho žanehjo jedna. 500 hriwnow wón „wótčinskej filmskej słužbje" dari a 21 200 hriwnow požči; 18 000 hriwnow k tomu wschaź ho njeje ź kazy ludoweho wopora wsako. 3000 hriwnow wón „Modowěrnišemu rjadej (Jungdo)", jako dar připokaza, 500 hriwnow wón „listy k schkitanju němšeje kulturny" jako požčonku da, 3100 hriwnow jako požčonku „Wehrwolfej", 300 hriwnow „Stahlhelmej", 700 hriwnow „Hochschulringej deutscher Art", 450 hr. dr. Wildgrubje, so by letaki přeć składnosći Hinkemannkeho přehedźatejna rozdawał.

Meißner a Löffler wupożčźichtaj hromadźe wobkhodnicej Miethkej 10 000 hr., jenemu studentej technisteje wupożčeje schule 2000 hr., dr. Schurichtej w Drježdźanach 2500 hriwnow, chemikej Schütz 1000 hr., chemikej dr. Clemenej 1500 hr., žonjazemu lěkarjej dr. Unterdörferej 2500 hr. Tele wupożčźonki ho skoro bjes wuwiasća wobžobam dachu, ja kotrychž podpjeru srědki ludoweho wopora njeběchu posłajene.

9000 hriwnow „Němska nuzowa pomoc" ludowemu woporej přichpokasa. S tejle summu Meißner a Löffler njedostatk w kazy wurunacź pytaschtaj. 150 hr. wonaj kontorišćaj Langguthez darišćtaj, hać runje ta njebě wo to prošyła a teź njebě w nuzy. 250 hriwnow Meißner ź kazy ludoweho wopora jenej cźapli wupłaćeć, kotrejž běšchtaj Meißner a Löffler w bordellu pjenjesy winožatej wostakoj. Löffler 245 hriwnow ź kazy za schijazu maschinu wša, kotraž je ze w jeho hospodarskim wobsahu trjebała.

Meißner a Löffler běšchtaj ź wulka přeches swoje dołhody žiwaj. Sy byschtaj ź dźěła swoje wudawki zarunakoj, pjenjesy ź kazy ludoweho wopora bjerjeschtaj, k čemuž njemějeschtaj prawa. Wšcho hromadźe je so někdźe 30 000 hriwnow, jeli niz wjacy, přeschichwilo.

Po Meißnerowej a Löfflerowej přichłasni **Gründel** pjenjesy njesłapišowasche, kotrež do kazy ludoweho wopora přichpadachu. Wón wědźeše, so so tele pjenjesy na njeprawe waschnje přećerpjebachu; wón bě po tajkim Meißnerej a Löfflerej přichi přeschichwinjenju a njeswěrnosći powinny.

Langguthez je schtyri kwitowanki ź wunuzłenymi mjenami podpisała a ź tym privatne liśejiny falschowała. Dr. Meißner zapřeše, so je hdy zapiš přećerpjebanych pjenjes dostał. Pokładnik Gründel pak praji, so je zapiš zhotowił a jón dr. Meißnerej w přichtomnosći hejtmana Löfflera přećepodał, schtož pozdźišći teź potwierdźi. Gründel dale praji, so je, hdyž je wěz na zwólno přichichła, dr. Meißner jemu poručił, so dyrbi **kwitowanki wo wupożčonkach a dołzne wopismа liśiećj.** Wón pak je kwitowanki Löfflerej dał. Na to je Meißner bjes prawa Löfflerowe wobydlenje přeheptaeź dał. Meißner ź tomu praji, so je so wobydlenje po žadanju fabrikskeho direktora Lehniga a ministerialneho direktora dr. Schmidta přećepytało. Gründel na woprašenje ludoweho přećedźydu praji, so mjenowanaj knjeja staj njeźitaj spytałoj, wěz samaćaj, **wschо je dr. Meißner naparał.**

Wobućowy dom Ernsta Löberta.

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Ręči serbski

Najl. a najtuńša kupowańja wobućow. Pódnowsanje spěšnje a tunjo

Ssudowy přećedźyda list knjeżny Langguthez na Löfflera přećezita, w kotrymž po poručnosći dr. Meißnera Löfflerej radźi, **so by wschе přećerandnišе wězy spalił.** List je ź navrěcźu: „Ludy Dolfo!" zapoczina.

Ssudowy přećedźyda přichsłomni: Po liśeje je so sda, so je so domjace přećepytanje jenož na sdaeje stało, so pak je Löffler wo tym prjedy powěsć dostał, so je njeby nicźo namakało. Kaž je dopokaza, je Gründel dr. Meißnerej po jeho žadanju wulke summy přećepodał, so pak njeje wo tym kwitowanki dostał. Meißner je rjekł, so je ź hłownym sarjadnikom. Wón (Gründel) je je Meißnera bojał, a je do hrohy dał, so mohli jeho po seminym waschnju wotstronić. Dohodła njeje někotre dny domoj přichichol. Löffler je dyrbjał cźinić, kaž je Meißner roskasował. Wón je je wopisał spjecził, tola dr. Meißner je jeho tak dołho cźiwilował, hać je Löffler jemu ź wolu był.

Dr. Meißner pyta přećed žudom, wschu winu na Löfflera swalić. We St. Moritzu je wón politiskich přećezinowdla přećebywał, zapowědźi pak je, w sjalownym pożedźenju wjazy wuprajić. We St. Moritzu bě teź privatna sekretarka a dr. Meißnerowa poładcźna žwakowa, dokelž ju ź wobstaranju spomnjeneje politiskeje należnoscе trjebasche. **Hdy by wón (Meißner) dalsche wupożčowdał, by mjes nami a druhim krajom nowinska wójna nastała, kotraž bы nam jara sćeschkodźiła.**

Politiske puki w Lipsku.

Němska ludowska strona bě w Lipsku pódźelu wjeczor w zoologiskej zahrodze wulku demonstraziju přećeziwo zjednoczonej iskała, přeć kotrejž dyrbjeschе profesor Gregor wo „krwawnym wopojenju bolschewikiswa" rěcźeć. Mjeńdze 3000 wosobow je sendze. Hnydom po wotewrjenju hromadźiny brjedź sale ź wulkim wrjeskom po žadanju wohnjerjowy přećedmjet rosbuchny. Satrascheni wopytarjo je do cźekanja dachu. We sali je njele nadoby rosbi. Na dróhy mjeń kommunistam a němskim ludowzam ź pukam dóndże. Dokelž přichitomni polizistoje njesamochu bijerjow potołcźeć, je policija na pomoz zawoła. Tej je poradźi pukam konz cźinić a nětorych bicźkow sajeć. Wjele wosobow je je franiko, mjes nimi tśo polizistoje.

Awstriski zwjazkowy kancler dr. Ramek w Prazy.

S Barlina je wróćeje je awstriski swjatkowy kanzler dr. Ramek ź awstriskim wotpósłanstwom do Prahi přićichł. K jeho potwitanju bě na Wilsonowe dwórnišchezo swonkowny minister dr. Beneš ź najwyschichimi statnymi sostojnikami přećichoł. Přeć poćeźinje na Hradczanach dr. Beneš na rozwieje awstriskeje republiki, na derjemeńe awstriskeho presidenta Heinisha a na strowosć kanzlera dr. Rameka přichipił wunjeże. Dr. Ramek na kraźne rozwieje a zbožowny a měrny přichichod cźeskosłowakskeje republiki a na rjane město Prahu schkeńcźu zdźěhny a na strowosć presidenta Masaryka a dr. Beneša pijeche. We zwjazmaj rěcźomaj dr. Beneš a dr. Ramek na přećeczelne styki mjes Awstriskej a Cźeskosłowakskej pokasowaschtaj.

Ruskej hospodarskej kriży njehodźi so wotpomhaeź.

S cźasa rukeje rewolucije je tele dny prěni króć knjeżerstwowa hospodarska statistika wuschła, kotraž trochu wěry hódne liczby wo rozwiciu bolschewikskeho ludoweho hospodarstwa posrěca. **Wunoschk tuteje statistiskeje zběrki je porazajuc.** Wón dopokazuje, so ruske hospodarske zjiwjenje powschitkownje a ratarstwo wobeźe brjedź cźeźkej kriży steji, kotrejž njeje wotpomhaeź.

Avaresen nowe ministerstwo zestaja.

Rumunski kral je njedźelu wjednikow tśoch opposizisticzych stronow k sebi powołał, a to profesora Jorga, přećedźydu narodneje strony, generala Avaresca, přećedźydu ludoweje strony a stónčenje přećedźydu ratarskeje strony Michalagka. Kral kóždeho ź tychle politikow naniohwi, so by jemu pónđźelu popoldnju ministerstu liśejinu přećedpołożił, jeli so je wo jenotnej liśejinje njedorěcźa. Pónđźelu je na to zastupjerjo narodneje a ratarskeje strony sendźechu, so bychu je wo możnosći shromadnеje ministerskeje liśejiny dorěcźeli. Jeli so je strony njedorěcźa, kral liśejiny wšitkich tśoch stron přichijima a po swojej woli rosskudźi. Najskerjo wón liśejinje generala Avaresca přednoseć da.

Kral je mjes tym Avaresca ze ministerstwo přećedźydu pomjenował. Avaresen a jeho sobuministrowje su wutoru přichijachu složiłi.

Italske żeleznіske plany na Balkanje.

Přichi wopyće južnosłowjanskeho swonkowneho ministra Ninećića w Romje su statniscy tež plany italskich bankow rosponiminali, kotrež su na **twar żelesnizy se Splita přeches Belgrad do Bukaresta** složene. Take żelesniza, kotraž by pod italskim sarjadnistwom stała, dyrbi italske přichstawne města Bari, Ancona, Pescari a Neapel ź balkanskimi krajemi a přećede wschěm ź Odesu a Rusku swjazaeź. **Italske towarstwo dyrbi 80 prozentow akzijowcho kapitala a za 99 lět jenicźke wobkhodne prawo dostaeź.** W politiskich kruhach w Belgradze a Bukaresću w tychle italskich żelesniskich planach prózowanje widźa, italskej industriji a wikowanju Balkan dale wotewrjeć a wotbywanje italskich towarow k ranju, přećede wschěm do Rusleje spěchowaeź. Jara dźiwne pak je, hać južnosłowjanska skupschtina italske sarjadnistwo a wobkhodne prawo na 99 lět na tejle żelesniznju přichipóśnaje.

Francowska deputěrska komora za přikročenje kredikow za wójnu w Marokkowskej a Syriskej.

Deputěrska komora pónđźelu wo kreditach za wójnu we Marokkowskej a Syriskej jednasche. Ministerski přećedźeda Briand přeć tym mjes druhim praji: Schwarzes [illegible] zowska stej zwólniwej, na sprawne a sjawne waschnje wo měr jednaeź. Francowska nima zaměr dobywanskich wotmyslenjow. Wona nochze žo žamo njewotwinjowaeźe riffskeho kraja dóstknjeź. Jeli so hychu riffzy Kabylowjo pschinjeć přeć zwej mjesty a niz, kaž hać dotal jenož přeć nětrych městnach namjetowali, by Francowska zwólniwa była, na nich pożtuchaeź a ź nimi wo trajny měr jednaeź. Schtož Syriju nastupa, Francowska tam swój mandat wukonja. Se schtyrjoch płahow su hižo tśi namjety wyschcheho kommisara přichjeli. Jenož płah Djebelskich Drusow so přećerźiwja. Drusam je žyła wědźeć dali, so by so ź nimi, hdy hychu přećestali, francowskich wojakow morieź, wo dalekohasnu žamostatnosć jednalo.. **Wo tym pak njemóże žaneje rěcźe być, so bychu Francowzojo Marokkowsku a Syrisku wopuschćili.**

Kommunist Berthou so Briand wopraschа, hać je swólniwy, parlamentej a ź tym zwěsej a Abd-el-Krimej měrowe wumjenjenja ihaeź. Briand bě k tomu hotowy a na proschenje teho žaneho sapółłanza, hać zu je měrowe wumjenjenja wot julija sandźenego lěta **p**cheměnite, Briand wotmolwi: **Jenož tak dołho, hać so nochzemy, so dyrbjeli sa tśi měsacy swowa sapocźeeź.** Berthou na to praji: Jeli so je wumjenjenja přećemenite, dyrbi žebi wón myślieź, so zu połwěsće schpanskich nowin wěrne, so Francowska nima wjacy swobodneje ruki na podłožu wumjenjenjow se strony Painlevea sestajenych, měr cźinicź.

Po Briandowej rěcźi sapółłanz Baron žiwój namjet na wulchmórcenje 100 miliionow w kapitlu za Syriju a Marokkowsku w tym zmyśle pschemjeni, so by so **jenoj milion wuschmórnył.** Tutón namjet so ź 288 pschećiwo 265 hłosam přichija.

Londonske nowiny powědźa, so Francowzojo wulke přichihoty za offensiwu w Syriskej cźinja. We Beirucze a w druhich přichistawach su nimo měry wulke hromady wójnskeho materiala wukładuja, tanki, panzerowane cźahi, bomby mjetaki najnowschcheje konstrukzije, cźeźke a lohke batterije łětadła atd.

Rakétna offensiwa so bórzy sapocźnje. S hromadnym nałożenjom technistich wojowadłow dyrbja so běskarjo morality jatraschcź. Wobežde dyrbi so ža systematiskim bombardementom ź łětadłow pschećerźiwna mózy Drusow sčemicź.

Wojowanje wo zebrane němske zamożenje w Americy.

We Sjednoczenych statach polnóżneje Ameriki je knjeżerstwo, hdyž bě we lěcźe 1917 Němskej wójnu pschipowědźiło, wschо zamożenje němskich stacźanow sebrało, kotrež je žo hać dotal sarjadowało a dantło. Knjeżerstwo we Washingtonje je so stónčenje rosskudźiło, sebrane zamożenje stacźanam Němskeje wróćeź. Na to so poczahowazy zakonjowy naczisk so representantskemu domej pschepoda. Po wschěm

ſpadaju budże reprezentantſki dom ſakonjej bjes wulkich wobcżežnoſcow pſchikłoſowacz. Tola wojowanje wo ſakoſt ſo hakle w ſenacže ſapoczinje. W nim budża ſenatorojo, kotſiż hiſchcże dżenja ſwoje antipathije pſchecżiwo Nemſku njeſamjelczeja, ſakoń wotpokaſacz pytacz. Samożenje, kotrejż mjeno ſo nemſkim ſtacżanam wróżżi, ſo na 180 milijonow dollarow wobliczja.

Financny cżiſć Ameriki na Italsku.

W ſenacže Sjednoczenych ſtatow połnocznoje Ameriki je ſenator Reed namjet ſapodał, ſ kotrymż ſo ſenatorowe wubjerkeſ ſa wukraine naleſnoſcze połnomocż da, wupraiwjenje dołha wukrajnych ſtatow ſnowa pſchepytacz. Senator Smoot ſo namjetej pſchecżiwjeſche. Senator Reed praji, ſo mérej Europy Muſſolini hroży a żadaſche, ſo by ſo po wotmyſlenej wotbrońenſkej konferency ſtejiſchcżo Italſkeje ſnapżchecża preſchenja ſwjetowneho méra pruhowało.

Dale ſenator Robinſon na to pokaſa, ſo, jeli ſo Nemſka njebudże napokonjeno cżeſu dale njeſcż móż, ſchtoż ma ſo ſ wéſtoſcżu woczakacż, hdyż potajſkim Nemſka njebudże ſnapſchecża Italſkeje ſwoje winowatoſcże dopjelnicż móż, też Italka njebudże ſwój dołh w Ameriży wotpłacżicż móż. Robinſon da prédka praji, ſo budża ſo płacżenja nemſkeho wotſchodżenja ſa nékotre lėta ſnowa dyrbjecż ſrjadowacż. Wéſte je, ſo móże Italka wjele lóżo ſchtyrjeczi milijonow hacż Nemſka 600 milijonow lėtnje wotpłacżicż.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjeda, 31. nalėtnika.

Ballony, knjeżny, martrarki.

1875 swjedeše Budyšska Bjesada wulkotnje swój 25-lėtny jubilej.

† 1759 senior Budyšskeho tachantstwa Jakub Anton Kilian, kiż bėše so 1683 w Kulowje narodził a je wot 1808 sem w duchownem zastojnstwje w Budyšinje skutkował, spisa bibliske stawizny za lud a podpjeraše šėdrijwje wšitke skutki miłoseo. Nowej praebendże „Agoniae Christi" na tachantstwje wot Swėtlika założenej — přida 2000 tolėr, tehdy podobnje wjele pjenjez każ dżensa. — Słuša do dobrocełow našeho lud, kiż su jemu swoje zamożenje zawostajili. — Hdyż su nėtko z inflaciju so nimale wšitke tute wotkazanja dospołnje wotnihdnosćile, trjebamy dobrocełow z podobnej luboseu a woporniwoseu. —

Po wójnje je też strachula na wójnu khrobły.
(Přisłowo.)

*

Spėw, hudźba, narodne reje Serbow.

to je swjedżeńſki porjad, kiż poſkicżi ſo ſrjedu 7. hapryle, wjeczor 1/2 8 hodź. w „Krónje" na wulkim ſerbſkim ſwjedżenju. Schtó chżył to doma ſa khacżlemi ſedżo weſtacż, hdyż ſo tajke rjanoſcże poſkicża? To kóżdeho wabi hdyż ſłyſchi, ſo ſotſtitſke mozy każ knjeżna Belza (ſoprena ſpėwarka pſchi Budyſchſkim mėſchczanſkim dźiwadle), dale knjeżna Freyſchlagez ſ Hornjeje Hórki, każ też knjez Schlamar ſ Budyſchina najnowſche ſerbſke ſpėwy na wumėſtke waſchnje pſchednoſchuja a jim ſo hiſchcże pſchidruži knjeżna Měrana Leſchawitz ſ Drjezdżan jako recitatorka a ſnaty dobry Radworſki ſpėwny chor pod wjedniſtwom knjeża wucżerja Nawki (wo kotrehoż dokonjaneſci hižo wcżera ſłyſchachmy). Drjezdżańſzy Sserbja tam nėhdże 10 najſtarſchich, ſkoro zyle ſabytych, pſches njeſpróżnjowe ſlėdżenja knjeża hudźbneho direktora Bjarnata Krowza ſaſo wożiwjene a ſa Sserbſtwo ſaſo dobyte reje, pſchedwjedu, tak, ſo ſo kóżdemu wucżko błyſchcżi. — *Naſch miſchtr, knjes direktor Bjarnat Krawz, je zyle wjeſelnoſtiwo na ſo wſał, ſam najnowiſche hudźbne wudėlki na ſchidle poſtiżo.* — Hiſchcże wjele, wjele wjazy ſo poſkicżi, ale to nochża nėkomu pſcheradżicż, ale pſchijidże wſchitkży Sserbja, ſtari a mlodżi, bohaczi a khudżi, ſ Horjeje a Delneje Łużicy we wulkich ſyłach na tutón krafniże a Delneje Łużicy we wulkich ſyłach na tutón krafnje ſwjedżeń do Budyſchina, kiż ſo wam w tajkim wumėłſtim khabacże pſchedſtajż a wuwjedże. Sserbja! młytnjeże prożu naſcheho ſławuneho miſchtra, knjeża direktora Bjarnata Krawza a jeho pomoznikow, kiż njeſhładaju ſo cżežkow. Wopruſnje też wy waſche ſcherpatko rad, a dajcże do ſo żórliż wokſcheiż, kiż tajki ſwjedżeń wopytaſ rjeż wobradſt. Sserbja, dżerżcże kruczże hromadże! Hajcże wótzow kłukła! Tuż ujech je hežło wſchich Sserbow ſa ſrjedu, 7. hapryle:

Wſchitzn do Budyſchina do Krónу na Wulki ſerbſki ſwjedżeń (Spėw, hudźba, narodne reje Sserkow).

Po porjedże pſchichmy bał ſa wſchich ſwjedż. wopytowarjow!

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 728, hygrometer -|-3, thermometer we dnjo -|-18. Dżenja rano we 8 hodź. barometer 738, hygrometer —8, thermometer w nozy -|-6. Wuhlady na nałkwitnje khłodnješe wjedro. — Wczera popołdnju a wjeczor pſchecżaſchowachu naſchu krajinu nimale zyłne hrimanja. Popołdnju cżahnjeſche jene poob horami, druhe nad holu. Wobaj ſo ſedhy Wóſborka ſjednoczijſchtaj a ſo w ſyłnym deſchczu roſpuſchcżijſchtaj. Wjeczor pſchecżaſchowachu naſ wjazy njewjedra. Bėše na módre błyſki ſapachu ſ cżornych mróżelow. Wétr ſchwihaſche ſe ſyłnijſchemi krupami. Bórſy bė krajina ſaſ ſe ſnėżnym pokryła. Ale ſłiwkate deſchcż krupy ſcżehowaſche. Nałktne ſywy ſu dżenja njemóżne. Wczera ratarjo pilnje rolu pſchidżełachu a ſyjiſachu. Każ wjedrainje mėnja, ſmėjemy nałkwitnje ſymniſchi ale tola trochu rjany cżaſ. — Jutſe, Seleny ſchtwórk, ſłónczko 5,38 hodź. ſkhadża a ſo 6,32 hodź. khowa. Mėſaczk ſkhadża wjeczor 9,57 hodź. a ſo 7,17 hodź. khowa.

— **Kajke ſmėjemy jutry wjedro?** Tole praſchenje mózemy dreje tele dny cżaſto ſłyſchcżeć. Tak dołoko hacż ſo dżenja dopředka prajicż hodźi, ſmėjemy jutry cżyſte nałtnje wjedro. Njech ſo też ſ khwilemi podeſchcżuje. Powſchitkowemu raſ wjedra woſtanje rjany. Nėtrjebamy ſo bojecż, ſo ſo po hrimanju ſyma wróżi. Mjina, kiż ſaidżemy tydżeń ſymne wétry k nam ſcżeſcżeſche, je ſo dołoko k Cżornemu morju ſcżahnyła. K nam pſchikhadżeja nėtko wétry ſ cżopłych połodnjiſchich krajow, a bórſy ſo ſtwórka rjanu nałktnuju pychu wobleczeſ.

— **Lėtſne wohnje!** S naſtawanym nałcżom roſcże też ſtrach lėtnych wohnjow. Dyrbi ſo tehodła pſchego ſajo napominacż, ſo bychu ſo wożebje wulkhodżowarjo, puczowarjo wſcheho ſminuli, ſchtoż móhło na nėkajke waſchnje ſ pſchicżinu lėtneho wohnja bycż. Po hantiſkich pſchehódżitkach njeſmė ſo bjes dowolnoſcże hajnika woheń ſadżewacż w lėſach abo bliſko lėżow, każ też niż na podhonym bahnu, kiż ſ lėżom mjeſuje. Starſchi ſchulſkich dżeci dyrbja ſo napomnjecż, ſo bychu ſwoje dżeci napominałe, ſo njebychu ſo ſe ſapaladżanti njewobſtaduiwje ſaberake, a ſo bychu dżeci woſebje na to pokaſałe, kak ſchkodne a ſtraſchne je, hdyż dżeci kerżinu abo ſuchu trawu paſa.

— **S jaſtwa I w Budyſchinje cżeknyła** khłoſtarz Bjedrich Jung-Heidruſchka. Wón we jaſtwowej fahrodże dżełaſche a je ſ njej pondżelu popołdnju we 11 hodź. w njewobkedżowanym wokomiku cżeknył, najſkerje je po Sprjewinym dole dele błżał. Cżeknjeny je 19 lėt ſtary, 170 zentimetrow wulki, ſwižny, ma jaſne włoſy, na prawym ſrjedym a tżeżim porſcże ma ſmitkaty rėſm błukmu. Wobleczeny bė drillichowy wobleż a ſchtórnje, najſkerje je cżemny ſukowy wobleż ſwody wobleczeny był. Najſkerje je ſo wón k Rakezam bił. Schtóż nėſchto błiże wo cżeknjenju naſhoni, njech to jaſtwowej direkzji a pſchiſłuſchnej poliziji woſſowi.

— **Wobjaromne njeſboże** potrjechi pondżelu popołdnju w Drjezdżanach 46-lėtneho wjednika lokomotiwy, knjeſa Maxa Petzolda wot tudy na Cżornobóſſej dróſy 21. Petzold na ſwojej naſchinje pſchedhrewak wuporjedżeſche. Nadobo ſo klin puſcżeſi a ſ pſchedhrewaka ſpadża para njeſbożowneho na prawej nohy wyſche kolena na wobėmaj nohomaj njeſe kolen ſtraſchnje wopari. Drjezdżańſki żelesniſki lėkaſ jemu prėnju pomoz poſkicżi. S blišchimi cżahonu njeſbożeneho do Budyſchina pſchijeſechu. Tu jeho ſobuſtawny ſanitetneje kolony ſ khorobnym autom do jeho bydlenja dowjeſechu.

— **Na tyfus wumrėła** je pondżelu wjeczor w Budyſchi mėſchczańſkej khorowni maindżeſſa póſtoweho rjadowarja Bodena ſ Eliſawy, kotruż ſo, każ we ſwojim cżaſu piſachmy, dla ſłorjenja na tyfus ſ pjecż dżeżimi do tudomneje khorownje pſchiwjeſli. Wboha żona bė pſches 40 lėt ſtara. Dżeci ſu hiſchcże w tudomnej khorowni. Jenonu żyjnej ſo też jara łubjenje dże.

— **Tradanſki wumėłz w Budyſchinje.** Schtoż je we Barlinje możno, cżohodła njedyrbjało to też w Budyſchinje możno bycż? Natej tola wobej mėſcże jene ja ſo, ſo pſchi Schprjewi leżitej. Tak ma nėtko też Budyſchin ſwojeho tradanſkeho wumėłza (Hungerkünſtler). Poſłuchta na rjane mjeno „Max" a je żebi ſa nadawk ſigiſł, ſo chże Barlinſkeho tradanſkeho wumėłza Follya ſbicż. Max chże pod lėkaſſkim dohladom 46 dnjow hłodu tradacż a żiwi ſo tón cżaſ jenoż ſe Selterſkej wodu a zigaretemi. Nimo teho chże pilnje cżitacż a ſo hewak ſ radiom ſabawjecż. Schtwórtk wjeczor chże w „Mnichowſkim dworje" ſapoczeċ. Wot ſchtwórtka potajſkim moża ſajimanzy Maxa pſchi jeho dobrowólnym tradanju widżeċ.

S **Maleſchcz.** Pjched nėhdże w hromadże 250 pſchitomnymi ſo tu Bolmonczku wjeczor każ ſobotu pjedy ſa dżeci w ſtarkui film bratrowſkeje Herrnhutſkeje gmejny „pod tropiſkim (jużnoſkajwym) ſłónzom Suriname" pſchedſtajeſche. Wėżne każ ſtejace (ſwėtke) wobrazy kraſnu pohlad na krajinu w jużnej Amerizy ſ jenej ſtrany a żiwjenjom a ſkutkowanjom domorodnych cżornych a brunych wobydlerjow poſtiżachu każ nimale 2 tżiſtroikaj hiżo trajaze dżełanje Herrnhutſkeho miſjionſtwa w mėſcże Paramaribo a pralėżu pokaſowachu. Naſchenu ludſtwu żyle nowe a ſdżiwe wulzy ſajimawe pohlady do tamnych ſtron ſwėta k wokſchiwjenju ducha a k poſbożnjenju duſche. Spėwy waſadły a chora, każ też deklamacyje wjeczor wożiwjachu. Dokelż bėchu ſo hižo tydżeń prjedy 2—3 raſy ſwėtkowobrezy we wżyz pſchedſtajałe, bėſche ſajim tu ſnano mjenjſchi, hacż by wėż żebi to ſaſtużiła a ważnoſcż ſobu wożiwjerjeneje konfirmazije. — Njech żebi wokolne waſadły, kiż to hiſchcże njeſżu cżinile, film pola miżionſcheho wodżerſtwa w Herrnhuzke ſkaſaja — ſa zyrkej abo hoſcżenz a ſwėrnu do prédka wſcho pſchihotuja.

S **Bułej.** Wot 6. hacż 12. meje t. l. ſo do naſcheje wży wotbżėlenje offigżrow a nėkotrych wojakow, wſcho we hromadże 24 muży ſ 33 konjemi, pokoj. Woni pſchinđu ſ Jutrobka k nam, ſo bychu tu nėkajke ſtudije cżinili.

S **Pſchiſchcz.** Tudomny hoſcżenz, kotryż ma Gerunez ſwójoba, móże dżenja ſrjedu na 15 lėtne wobſtacże ſhladowacż.

S **Lubija.** Njedżelu popołdnju ſnjeſboży blisko hoſcżenza „Mėſto Drjezdżany" motorſki kolejaż. Dokelż żebi ludźo myſlecżu, ſo je ſo padnjeny cżežko ſranik, wojſewiſchu njeſbożo hnydom poliziji. Też ſanitetnu kolonu na pomoz ſawołachu. Jako pak ſo wona k mėſtu njebożu bliżeſche, ſydny ſo po ſdacżu cżežkoſranjeny na ſwoje koleſo a wotjėże.

S **Lubija.** Ssobotu ſo do ſamknjeneho bydlenja jeneho twarjenja bliſko dwórniſchcżowoje dróhi paduch duby a liſtownju ſ 97,50 hr. a dżełbu ſchatow kradny. Mjes kradanjenymi ſchaiami ſtej bėłej łożowej pocżehrjeni, ſchtyri bėłe khowati, bėła łożowa pkachta, ſ B. S. wuſchita, tſi błe żonjace łoſcże ſ B. S. wuſchite, bėła barchentowa ſpódnja ſukinja, bėłej nożnej jazy ſ B. S. wuſchitej, módraj ſchórzuchaj, kopiſchiwnej tżejeſzy ſ B. S. wuſchitej. Kriminalna polizija warnuje ſpjched kupjenjom tychle kradnjenych wėżow a proſzy wo wėżowne dżełenja..

S **Hermanez.** Tudomnu Kunez żiwóſbu je wulka ſruboba potrjechiła. Jim bė 1½ lėtne dżeżo na ſahorjenje Pluzow wumrjelo. Wczera maeſ ſa pohrjeb dom dokładniſcho rjedżeſche. Pſchi tom wokno rozbi. Kruch ſchkleniny padny Kunowej do lėtwebo wóczka. Te njeſbożownej hnydom wubėża. Tak na nje widżenje ſłuhi. Praſcha ſo, hacż budże lėkarjej mózno, je tak wuhojicż, ſo njetrjebał je woſtrónicż. Bóh trejchnj wumrudżenu żiwóſbu a pſchi wuſtrejch.

S **Rynarze.** Srudny dóſt potrjechi żiwóſbu fabrikſkeho tkalza Paiwoła Marczina Lehmanna. Njedżelu popołdnju wokolo 4 hodź. ſu Lehmanez 3½ lėta ſtare dżeżo ſłuhi. Myſlachu żebi hnydom, ſo je pſchi hrajkanju do

Khodojty.

Prėnjotny roman wot Jlſana

10| (Pokracżowanje.)

VI.

Do kraja bė ſacżahnyła rjana neja a pſchinjeſe dopołotne wożiwjenje Bożeje ſtwórby też ſ hórſkich krajinach. Ludźo wopuſchcżachu niſke ſtwiżki ſwojich domckow a khwatachu na łuki a pola, na knjeże a ſwoje, ſo bychu je wobdżełali we wjeſołej nadżiji na bohate żnė. Cżežke napinaże dżeło wołożachu żebi ſ rjanymi ſpėwami a wjeſełachu ſo każ ptacżki w ſėkach a ſchkworncżki w jahrym połwétſu.

Tola ſpėwy njebėchu lėtſa tak huſto ſłyſchcżeċ, każ druhe lėta. Ludźo njemėjachu thwile pſchi dżele ſpėwacż; jich jaſyki mėjachu żebi wjele nowinkow powėdacż, kotreż bėchu puczowarjo ſ druhich krajinow pſchinjeżli do ſalężanych hórſkich wjeſſow, kajkeż Dolizy bėchu. A hdyż w Dolizach żuſy w korczmje pola Schołty pſches nóż wotſta, ſo tam wjeczor ſ ludźimi wſcho mjerwjeſche a hłuboko do nozy tam żedżachu a pohłudżachu ſ wſetkżej kedżbnoſcżu na ſpodżiwne nowinki ſuſeho hacż njedżelu na ſarajowe predowanje. Jich ſarajej njebėchu dożyła jara dobri. Erich knjes ſe Skaliz bė jeho jako ſararja poſtajił bjes tehо, ſo by *ſo duchownu wyſchnoſcż* praſchak. Farař bė Nėmcż, patwinkny dże nėſchto żerbiſki, wońa pak ludej żuły. Lud jemu też tak prawje njeměrjeſche, rėkaſche dże, ſo je to nékajki mnich, kiż je nowu wėru pſchiwjeł, dokelż je ſo jemu żony ſechżyło. Przedawſchi Skaliczanſki knjes bė nowu wėru pſchijał a po tehdom placżazym jakonju: kajkuż wėru ma knjes, tajku tej mėſto a wjeſ! bė poddanow nuſiwał k nowej wėrje. Hdyż chżyſche lud ſwėrnу ſtarej wėrje woſtacż, bė nan nėtcziſſchemu knjeſu nad Skaliczani ſararja wotehnał a pſcheſtupnika pſchiſłajił a ludźi, kiż njechachu na prédowanje nowehо poſtajeneho ſararja poſłuchacż, dajche bicż. Ludej ſo też praji, ſo to żana nowa wėra njeje, ale wſcho dobre *woſtanje* a jenoż nėkotre hubjene nałożki ſo woſtſronja. Roboczenjo dyrbjachu wėricż, ſchtoż ſo jim praji, jenoż Schołta, kiż bė ſwobodny a njeirjebasche roboczicż, woſta pſchi ſtarej wėrje. Ludźo roſbżėlachu ſo nėtko do tajkich, kiż Lutheroj pſchiwiſżowachu a rėkachu lutheriſzy a do tych, kiż Janez Cżiżchoſchlapez, Budyſchſkemu tachantej a ſaſtupjerjej katoliſkeje duchownеje wyſchnoſcże ſo podcżiſnychu, rėkachu tohodła podjanſzy. Ale ſerbſki lud njjes ſobu njebė wėry dla ſ hiſu pſchekitżany, każ to bė w druhich krajach, woſebje njes Nėmzami, dokelż Luther bė Nėmz a wudawaſche ſo jako wuſwobodżeł Nėmzow ſ putow Rounzanow a tak naſtachu ſwady a pſchieſeżkanja njes tymi, kiż chżychu bantżej ſwėrni woſtacż a tymi, kiż bėchu ſo bantża wotrjekli abo bėchu muſowani to cżinicż. Schołta, byrnjeż bė katoliſki woſtał, bė kóżdemu pſchecżeł, woſebje Sserbej, a pomhaſche kóżdemu ſ muſy, kajkuli to mózeſche. Tohodła bėſche jeho wſchitzy jara ważadnu; jeho ſłowo pola nich nėſchto płaciſche. Jeho dżeżeſi Mikławſchk a Borbórka wobkhadżowaſchtej ſe wſchitkimi dżeżimi a hrajkaſchtej ſ nimi, a żenje ſo njeſta, ſo bychu dżeci na ſo wokałe: lutheriſi, lutheriſi — podjanſki, podjanſki. Stariſchi taiſe nėſchto njeczerpjachu.

Nėſchto njedżeli po pſchikhadże nowehо hajika, żedżachu wjeſni w Doliczach wjeczor pſchi ſchtżelenju cżornuho piwa we Schołcżiż wulkej ſtwė. Nadobo ſaſkhyſchachu ſpėwiſnje Łoſki wóſ. Tón pola korczmy ſaſta. Schołta poſtoczi a bżeſche won a hlej: dołhi muż we wożebnej drajże wuſkoczi ruċże ſ woja a praji k Scholcże: „Sſy ty korczmaŕ, mózu pola tebje pſchenocowacż?" Schołta woboje wobkruczi a ſawoła na wotroczka:

„Donjeż knjeſowe wėzy horje na najſſuwy a knjeſowemu pohonjeżej pokaſaj konjeńz, hdyż mózе wupſchahnyċ."

Jeży ſaſtupi ſ korczmarjom do jſtwy a ſkaſa żebi wjeċeŕ. Wżeſnje hoſcżo wſachu żebi thżiſje ſwoje cżapki ſ hłowy a hładachu wežipnje na zuſeho.

Nowy hóſcż żydny ho ſa prżiſne błido a wobhładowaſche żebi tu ſhromadżenych a potom daſche żebi wjeċeŕ ſłodżeċ. Na to natyka żebi krótku, drjewjanu, ale rjenje wurėſſowanu trubku a pocża kurcżeċ. Roboczenjo, ſ kotrychż nėkotſi kurjachu, dachu ſwojim trubkam wuhaſnyċ a ſcżehowachu ſ nożom kraſnu wón bo żelżazeho tobaka. Schołta żydny ho k njemu ſa błido a praſcheſche ho, ſchto ho nowehо w żiwėſe ſtawa.

„Wobkhodu dła puczujuſ pſches wſchelake kraje a naſhonju jara mnoheho ale nicżo dobreho", praji hóſcż. „Tak bėch pſched krótkim w Lothringiſkej, hdżeż je wulki njemiċ a roſhorjenoſcż khodojtow dła. W poſlednich lėtach je ſe tam 900 ſtórżbow pſchecżiwo khodojtam pſched ſudniſtwami wotmėło, a ſ kóżdym dnjom pſchibżera liczba ſtórżbow. A ja ho njedżiwam, ſo ho lud pſchecżiwo khodojtam wobara a żebi ſich ſmjerczi żada, nacżinjeja tola wjele ſchkody cżłowjekam a ſkotej. Wotroſcżenym a dżeżom pſchihotuja khoroſcże a ſamó ſmjercż. Khodojty ſu wina, ſo je tam wjele ludźi a ſkotu ſ horow ſpadało a ho ſarabiło."

Wſchitzy wżipni poſłuchachu. Też Schołta. Tola prawjeho doroſtumjenja ſa nowinku njeměrjeſche a tak ho wopraſcha: „Kajke ſu khodojty? Ja hiſchcże hacż dotal żaneje widżał njejżym."

Jeży wotmołwi: „Ludźo praja, ſo ſu to najbóle żony, huſto ſtarſche żony ſ cżerſwjenymi wokoſami a ſe ſyſłowatymi woczomaż. Ale widżach tam pſched ſudniſtwom jako khodojty wobſtrożene hżo dżeċi, dwanaczeſetne, hólzow a holzy, młode holzy, żony a mużow kóżdeje ſtarohy. Sżym huſto wjele dnjow ſa ſobu pſchi ſrudżenjach pſchitomny był, ſo bych ſpołnał, kak ho ſ wėżami ma."

(Pokracżowanje ſcżehnje.)

łynskeje hrjebje podło, pšeded kotrejž janeho wobłokjenja jeje, a žo satepiło. Tak tež bě. Hakle wječor wokolo 9 hodź. dźěćo jako cźěło pšeded hrabjenni hrjebjeneho mlyna z jwedy wuczežechu.

S **Kamjenza.** Wječera wječor we 8 hodź. běšche pola aß jara cźěkje hrimanje, kiž cźełmjeschche do klóschtrikoje rajtiny. Dulnota, kotraž wodnju knježeschče, běšche jo zwinowała. Sa horami kopjachu so cźorne mrocźele. Skworčbu rozswětlowaše błysti honjachu žo na pschemo na jebjeschach a hrimanje scźěhowaschče se głuchnym praskotom. Do deschcza měschachu so cźěkje krupy, kotrejž z takim wotmachom do wokna praskachu, so ludźo so bojachu, o je rosbiła. To traješche jenož někotre njeměchiny. Pschi wšitkim błyscheze błyskom běleschi so semja z krupami, koreż hodźiny dołho jako łodowe kruchi na wokna wiedachu. Posłužischo so počza se wschěch stron błyskacź a rimacź. Sa dobre poł hodźinki běšche wscho nimo a swjata cźišchina knježeschče saso w Božej šworbje. Nazajtomnje njeje njeswjedro žaneje wjelcheje schkody zwinowało. Taike njeswjedra z krupami w měrzacu měrzu su něschto žadne. Po ludźazym prajidmje scźěhuje na nowa symu.

S **Kulowa.** Njedźelu rano wokoło 5 hodź. wohnjowy warnu ludźi se spanja wubudźi. Palesche žo na Hornjcźerjej hajy na kubi prěnjeho dźěłacźerja Božidara Bulanka. Bohnjowa wobora bě hórsy pschi wohnju a wobeh cuczeła a jadźiwasche, so žo dale a na žuhodne twarjenje wuschełtrě. Wobhedźerjej je žo wjele dyna spalilo. Też pschicze dalscha schkoda je jemu z wohnjom nastała.

S **Kulowa.** Popołdnju wokoło 2 hodź. pschikhadźa na udomne dwórnischcźo z Wojerez tworowy cźah, z kotrymž ześ schukerjo pschijědu. Pschi rangěrowanju na pódlanskej oliji je na tudomnym dwórnischcźu lokomotiwa z nakkadowym wosom z kolijow wuješła. Hakle na druhi dźeń popołdnju mjažachu ju po wulkim prózowanju wothwjeźe. Schkoda wuczinja něhdźe 1000 hrivnow.

S **Kulowa.** Wo wobłek sjebał je njedźelu zusy cźłowjek udomny Welhez kupny dom. Kupi žebi tam jedyn za 40 hrivnow a tykny jón do swojeho nathrijetnika. Na to z jzyche hischcze pola druheje pschedawarki žeklu do włoson upicź, tola dla žylneho wobthoda pšeded pokładnu njenaty i durjemi twochny a se žiwjim kolom cźekny.

S **Kulowa.** Do pschedawarnje jeneho rěznika pschińdże nandźelska dźěwcźerja, so by z rjemjeźnikom porěčała, kiž ola rěznika dźěłasche. Mjes tym so rěznikowa po rjemjeźlika dźěsche, žebi cźakaza žona 4 punty cźeźki kruch žwinjacego njesa pschijźiwoji. Pschihadnje pak tole rěznik psches wokno wobkedźbowaschče. Padwischniza dyrbjeschče tohodla rjedźeźlsku pječeń saho wotedacź, kiž bě žebi na njeprawe paschnje wjała.

S **Wulkich Sdjarow.** Někto, hdyž su domske prjedawacheje Kuhnez žiwnoscze saso do porjada pschinjeźli, pschesoschnje je 1. hapreje fahrodnik se Stróže. Tak smjeja Wulke Sdjary swojeho ramtnjeho sahrodnika.

Se **Stróže** pola Wulkich Sdjarow. Tudomny fahrodnik Schraunm chze pschecźahnycź. So hy jemu to wołožił, schtóżde w nozy padnch a kradny jemu někotre wjazynkatne ofmaczkowe kerczki. Wón niczo njeje sawostaji hacź stopy zańjazych stupnjow.

S **Hornjeho Hbjelska.** Njedźelu Palmarum bu we rajchej zyrkwi 9 hólzow a 6 hólzow konfirmérowanych. Se schule konfirmandow wopyta 10 schulu w Hornim Hbjelsku 5 evangelisku schulu we Wukrancźachach. — Schulu we Hbjelsku wukhodźi lětha 13 dźesci (8 hólzow a 5 holzow), nich je 10 evangelickich, 2 stej staroluthersker a 1 katolske.

Wulke rjedźenje do jutrow.

Wulke rjedźenje je drje radosćz kóždeje stroweje a pilneje ospoty, ale strašchadło kóždeho mandźelskeho. Hižo tydźenje do šwjatych dnjow žo pkoka, rjedźi, bělli, wumoluje, zamjetuje a salěpjuje a to wot ranja hacź do wjecźora, so by najposlědnischa hrjebu marrowneho tydźenja wscho hotowe było a dom a jstwy jenoż žo tak z cźistotu sybła. Docźažnje wjeselje pschinjeseze wšelo pjecźenje tykancow. Wjeselje wublicźa a wot dźěła scźerwjenjene lička a hubje zu swědkowjo pilnoscze wschěch dorosćencych, ale tež dźěći. Dokelž bjes jich „pomozu“ njeby tykanzyjecźenje nóżno było. Sstódke mandle dyrbja žo wobelicź, zitronat žo roskuskowacź a rósenki derje wumyć, tež žydr a posypk (Streusel) pschihotowacź. A pscht tym žej dźěći wjeselje spěwaju. To dźeło lépje wot rukow dźe. Hólzy žej žanu jedyn sahwisdaju. To je žiwjenje a wjeselje wó jstwi a wokolo pjezy. A macź jich k temu pohonjuje, mjenujzy k spěwanju. Hewak mohło pschewese hłódkebo w jich chłódscźich hubach žo słubicź. Pola nich njerěka pschezy: Dobre do schlieźki, hubjenjske do hubki. Hakle pschepołdze žo hospoza druhdy dohlada, so je khěrko roseńkow a mandlow žo pominyło.

Dźenza na wulke rjedźenje tróschku hinascheho napohlada hacź w cźažach naschich dźědow a wowkow. Najwjazy wobydlenjow w měsce a na wšach maja barbjene schpundowanje. Město prjedawschich wolijowych a petrolejowych lampow a lampkow žwěźi žo cźiste pławowa aba milinowa žwěza, nowoczažne kachle trjebaja žo wob léto jenoż jónu wumjesć. Sceźeny, chłódby a kuchnje su husto z wolijowymi barbami wumolowane a próch žo na nje tak krucze njenażhda. Jstwy su z wulkeho dźěła tapezérowane a mnoho je žo w běhu cźaża polépschiło, schtož rjedźenje wo wjele wołóżuje.

A kajke pschiprawy a žrědki někto mamy! Elektriski zyzak sašrěba próch se scźenow, z meblow, knihow, łožow, matrazow — te njetrjebaja žo tam wjazy klepacź, khětrischo a lépje rjedźi žo z elektriskim zyzakom. Gardiny žo po nowym waschnju płokaja a žo tak njeschkonzuja kaž prjedy. Lépje je, hdyž móżesch gardiny jenoż šmjeńcz a k płokanju na bóle pschihódnischi cźaż schowacź. Husto žo schpundowanja z wolijom žyeża a tak žo dale rjedźicź njetrjebaja, khiba snowa namalacź. Tak dźěła jeden pomozny hrěbk druhemu do rukow. A wscho dże z khwatkom. Hdyž žo hospoar na wjecźor domoj wrócźi abo muž z dźěła pschińdże, je pilna hospoza z pomozu dźěći wscho do cźista wurjedźiła. A k žiwjatym dnjam błyscheźi žo zuły dom a stołk.

Cyrkwinske powěsće.

S **Budyschina.**

— W **Michałskej zyrkwi** w Budyschinje smjeje seleny schtwórtk rano we 8 hodź. herbska a dop. ½10 hodź. němišku spowědź, a šwj. wotkasanje, farar Njeda. (Wot 1. jutrownika sem hacź do 30. septembra zu wschitke Boże słužby wo ½ hodź. prjedy.)

Cźichi pjatk rano ½8 hodź. herbska spowědź, a šwj. wotkasanje, farar Njeda. Dop. ½9 hodź. herbsku a we 10 hodź. němišku Bożu słužbu, farar Tischer. — Pop. ½4 hodź. smjeje němišku spowědź a šwj. wotkasanje farar Njeda. — Sběrka za khudych wosabnych.

— Seleny schtwórtk je we **Marijnej-Marcźinej zyrkwi** za konfirmérowanych a jich pschiwisnych, ale też za druhich wosabnych spowědź, pop. w 5 hodź. farski wikar Siegemund, wječor ½8 hodź. farar Menda.

Cźichi pjatk dop. we 9 hodź. ma we Marijnej-Marcźinej zyrkwi farar Berg předowanje, we 11 hodź. farar Große litturgisku Božu słužbu, wječor we 6 hodź. farski wikar Siegemund předowanje, k cźemuž so spowědź pschisamknje.

— W **Pětrowskej zyrkwi** na cźichi pjatk rano ½7 hodź. farar Menda spowědź, ⅛8 hodź. farar Eber předowanje, dop. ½10 hodź. farar Große w drastowni Božu słužbu za cźełkobłischacych, ¼12 hodź. farar Eber kemschensku sa dźěći. — Pop. w 6 hodź. zyrkwinski konzert.

Dyhdźenske fastojnstwo ma w Pětrowskej zyrkwi farar Große, w Marijnej-Marcźinej zyrkwi farar Bera.

S **Budestcz.**

Seleny schtwórtk smjeje farar Domaschka dop. ½9 hodź. herbsku a wječor w 6 hodź. němišku spowědź.

Cźichi pjatk smjeje farar Domaschka rano w 7 hodź. němišku spowědź, farar Bóża dopołdnja we 8 hodź. němske a ½10 hodź. herbske předowanje. Popołdnju w 2 hodź. smjeje farar Domaschka herbsku litturgisku póstnu nutrnosć. — Popołdnju wot 3—4 hodź. jwonjenje se wschěmi jwonami.

S **Bukecz.**

Seleny schtwórtk rano w 7 hodź. herbska spowědź, dop. ½9 hodź. herbska Boża słužba.

Cźichi pjatk rano ¾7 hodź. němska spowědź, dop. ½9 hodź. němska, we 10 hodź. herbska Boża słužba.

S **Budyschinka.**

Seleny schtwórtk wječor we 8 hodź. němska spowědź.

Cźichi pjatk rano we 8 hodź. herbska spowědź, dop. w 9 hodź. herbske a ½11 hodź. němske kemschenje. — Sběrka za Jyrisku zyrkotwinju w Jerusalemje.

S **Barta.**

Cźichi pjatk rano we 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske a ½10 hodź. herbske kemschenje.

S **Hodźija.**

Seleny schtwórtk smjeje farar Voigt dop. ½9 hodź. herbsku spowědź, a farar Wjesak ½10 hodź. herbske kemschenje.

Cźichi pjatk smjeje farar Wjesak rano ⅛8 hodź. němsku spowědź, farar Voigt dop. ½9 hodź. němske a we 10 hodź. herbske kemschenje.

S **Husli**

Seleny schtwórtk rano ⅛8 hodź. herbska spowědź, we 8 hodź. herbska Boża słužba.

Cźichi pjatk rano we 7 hodź. němska spowědź, dop. ½9 hodź. němska a we 10 hodź. herbska Boża słužba.

S **Hornjeho Wujesda.**

Seleny schtwórtk rano we 8 hodź. němska spowědź, a swjate wotkasanje.

Cźichi pjatk rano ⅛8 hodź. herbska spowědź a šwj. wotkasanje, dop. ½9 hodź. herbske a w 10 hodź. němske kemschenje. — Sběrka. — Pop. ½3 hodź. němska spowědź a wotkasanje, wosebje za młodźinu.

S **Duczinu.**

Seleny schtwórtk rano we 8 hodź. herbska spowědź.

Cźichi pjatk rano ⅛8 hodź. němska spowědź, dop. we 9 hodź. němska a ½11 hodź. herbska Boża słužba.

S **Hrodźischcza.**

Seleny schtwórtk dop. w 9 hodź. němska spowědź, hop. w 10 hodź. němska Boża słužba.

Cźichi pjatk rano ⅛8 hodź. herbska spowědź, dop. we 9 hodź. herbska a ½11 hodź. němska Boża słužba.

S **Khwaczicz.**

Seleny schtwórtk rano we 8 hodź. němska spowědź.

Cźichi pjatk rano ⅛8 hodź. herbska spowědź, dop. ½9 hodź. herbske a w 10 hodź. němske kemschenje. Pop. w 5 hodź. němska spowědź.

S **Klukicha.**

Seleny schtwórtk rano we 8 hodź. herbska spowědź.

Cźichi pjatk rano w 7 hodź. němska spowědź, rano we 8 hodź. němska a dop. ½10 hodź. herbska Boża słužba. Pop. w 3 hodź. němska spowědź.

S **Kotcz.**

Cźichi pjatk rano we 8 hodź. němska spowědź, a šwj. wotkasanje (za konfirmérowanych). I dop. w 9 hodź. němske předowanje (wosabny farar). Popołdnju w 2 hodź. šwjateze sjmjertneje hodźiny w herbskej rěcźi (pucźowański předar Kschižan z Běleje Hory. — Sběrka

S **Lupoje.**

Seleny schtwórtk wječor ⅛8 hodź. němska spowědź.

Cźichi pjatk rano w 7 hodź. herbska spowědź, we 8 hodź. herbska a ½10 hodź. němska Boża słužba, kotrejž so němska spowědź pschisamknje.

S **Makleschcza.**

Seleny schtwórtk rano we 8 hodź. němska spowědź.

Cźichi pjatk rano ⅜8 hodź. herbska spowědź, dop. w 9 hodź. herbske a ½11 hodź. němske kemschenje.

Semrěł: Justus Alexander Pawoł Güntz, bywschi rycźerkublerški najeńt w Makleschczach, 75 l. 3 m. 12 dn. Korla August Pohling, bywschi knjezi hejtman w Makleschczach, 81 l. 2 m. 22 dn.

S **Minakala**

Seleny schtwórtk rano we 8 hodź. herbska spowědź, dop. w 9 hodź. herbske kemschenje.

Cźichi pjatk rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. ½10 hodź. němske a ½11 hodź. herbske kemschenje.

Semrěł: Ota Horst Opitzez w Camjenej posła Radoworja, 1 lěto stare.

S **Rožaczu.**

Cźichi pjatk rano ⅛8 hodź. herbska spowědź a Boże wotkasanje, dop. ½9 hodź. herbska a w 10 hodź. němska Boża słužba. Pop. w 3 hodź. jmjertna nutrnosć.

S **Njeswaczidła.**

Seleny schtwórtk rano we 8 hodź. herbska a w 10 hodź. němska spowědź, (też šobu za paczeźke dźěcźi).

Cźichi pjatk rano we 8 hodź. herbska spowědź, dop. w 9 hodź. herbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. — Pop. w 5 hodź. němska spowědź. — Sběrka za Syrišku zyrkotwinju.

S **Porschiz**

Cźichi pjatk rano we 8 hodź. herbske Boże wotkasanje, dop. w 9 hodź. herbska a ¾11 hodź. němska Boża słužba.

S **Rakez.**

Seleny schtwórtk rano we 8 hodź. herbska a ½10 hodź. němska spowědź, za paczeźke dźěcźi a jich pschiwisnych.

Cźichi pjatk rano we 8 hodź. herbska spowědź, dop. w 9 hodź. herbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. —

Hospodarski rozhlad.

Sšrjedu, 31. měrza 1926.

Wječerawske kursy w Barlinje.

Dollar	4,195	100 franzowšk. fran.	14,37
jendźelski punt	20,39	100 cźěšk. krónow	12,41
100 schwajz. frankow	80,79	**100 pólšk. markow**	51,93

Efektowe kursy so wječera na Barlinskej bursy trochu rozdźělowachu. Wójnska požczońka pschijźadźi 20 np.

Produktowe wiki pschinjeseczu wječera dalsche powychenja. Pschenza dobu po zentnarju 20 np., rožka a powěs 10 np., Jeczmjeń pschi žwojich dotalnych placźinach sawosta. Muka drje ma žnadnischi wobrok ale na łacźišim dźerži. Wječera placźeschze zentnar

w Berlinje

pschenzy 13,55 hr., rožki 8,10—8,35 hr., jeczmjenja nałetnjeho 8,60—9,75 hr., nałetnjeho 7,10—7,85 hr., wowsa 8,80 hr. hacź 9,40 št. hr.,

w termijnowym wikowanju

za měrz: pschenzy 14,35 hr., rožki 8,90 hr.,
za meju: pschenzy 10,02—14,07 hr., rožki 9,35—9,37 hr., wowsa 9,55 hr.,
za julij: pschenzy 13,90—13,97 hr., rožki 9,57—9,60 hr., wowsa 9,55 hr.

Na pschedaż.

Łóstata w Jeżowje 35.
Zentrifuga w Budyschinje, Moritzowa dróha 11 desla; w Delnjej Hórzy 28.
Kolifi k schtomikam, Gusta Ryczeř w Wětschczach.
Kruwa mloda wobškožuczelna, w Pschesdrěnje 4.
Wóz ruczny rěblowany, 5-zentnarski, w Hajnizach cźo. 19. — Dźerżacy wóz, Paulijowa haja 32 III w Budyschinje; Tšelańska dróha 36 I na lěwo.
Kury 3 bóle w Budyschinje, Hornczerska haja 41, zadni dom I.

Sso pytaja:

Bohuncź, Michałk w Korjezach.
Połza do domu, Jochmanka w Wšej Wodźe.

Sšudnizy na pschežadžowanje

jutře schtwórtk 1. 4. 26 w Kamjenzu; pišańske stroje, kujeźi rhamor, drastne rhamory, žonjazy a mužazy cźapnik, z rjeczajom, klamarška połkadnja, klamarščej błidże, kuczkowe koła, knihowy rhamor, sofa, wuczahanske błido, żeleźko, marmorowa garnitura, motorski pluh, drasche la, motor, kowarske maschiny, cźišcźej dźeczeła, měchawa, pluh z karu, kaschcźik tobaka. — Kupzy sendu so we hoscźenzu „ke Kwětkowej sahrodźe“,

Jutře schtwórtk 1. 4. 26, dop. we 10 hodź. na šudnistwje w Lubiju: sofa, rowowaj pomnikaj, motory, wschelaki cźapor sa elektromontérowaj, pišańske stroj, hrajeń, Wohlmutowy aparat, hektograf, mjehkaj stolaj, bowlu, cźajowy servis, stejak sa kwětki, klawěr.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. ¾11 hodź.: Žito žadne, wiki měrne. Tendenza: knježisca.
Dop. ¾12 hodź.: Kaj psched hodźinu. Postajenja a zadanja dale žnadne. Tendenza: měrna, kruta.

Placźiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunach abo 1000 kg, wowas 100 kg, placźiny w Rolej hriwnja.

	30. 3.	29. 3.
Pschenza	271-275	267-271
rožka	162-167	160-165
nałet. jeczmjeń	172-195	172-195
nał. jeczmjeń	142-157	142-157
wowsa	176-188	174-186
kukurjza (Mais)	162	—
pschenczn. muka	35-37,75	33-37,50
rjana muka	28-36,00	28-25,75
pschenicz. wotr.	10,75	10,75
rjane wotrowby	10,50	10,50
rapš	850	850
lane symjo	—	—
hrótch	23-25,00	22-25,00
pjelušku	20-23,00	20-23,00

	30. 2.	29. 3.
rapš. wołjuschi	14,40	14-14,60
pusk. melasa	14,00	14,00
šeradela	30,00	—
běrnjace kruzli	14-15,00	13-14,70
bunu	20-23,00	20-22,00
wołs	29,00	26,00
lany wołjuschi	18-19,80	18-18,40
módre łupiny	12-12,80	12-12,60
žołte łupiny	14-14,60	14-14,50
symo, 50 kg	8,40-4,00	8,30-3,90
šrota, rjana	1,00-1,80	0,90-1,60
„ pschenicz.	1,00-1,50	0,90-1,40
„ wowsjana	1,00-1,50	0,90-1,40
„ jeczmjeńc	1,00-1,45	0,85-1,38

Popołdnju w 3 hodź. serbska a 1/25 hodź. němska spowědź.

Se Sslepeho.

Seleny schtwórtk serbska póstna Boża słužba dop. we 10 hodź., zwobnowjenje fischérskeho słuba serbskich wječerskich dźerzi i pschisamknjenym swjerzenjom Božeho wotkasanja.

S Wóslinka.

Seleny schtwórtk rano we 8 hodź. němska a dop. we 10 hodź. serbska Boża słužba. Wječor w 5 hodź. serbska spowědź.

Cżichi pjatk rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a 1/2 11 hodź. němske kemschenje. Sbórka. Popołdnju w 5 hodź. němska spowědź.

S Wochos.

Cżichi pjatk pop. w 3 hodź. pasijónska nutrnosć.

Z Łužicy.

* S **Kumwalda.** Wotmysleny autowy wobkhad njes Kumwalskam a Lubijom žo 15. haprcje wotewri. Tři dny w tydźenju pojedže auto tři króć tam a ńem, tři dny pak schtyri króć.

* S **Cibawy.** Njedźelu pschipołdnju žo nadobo tšecha doma Hany Christophowej palicej wocža. Sšuždża hnydom na na pomoz pschikhwatachu. Tež Cibawska a Waldorfska wohnjowa wobora bórzy k haschenju pschijědże. Woborje wohenj salaschtej, pridy hač mózesche žo dale rozschěrić. Sa połdra hodźiny mózeschtaj hyzkawje sasso wotjeć. Kak je woheń nastał, njeje hischcze znate.

* Se **Seitendorfa.** Cżeže njesboje sta žo tu pjatk dopołdnja. Kubleritši žyn Felix Ebermann hischcze njewunsasnjenje pschicżiny z wosa padże a žebi nop pukny a žo na ligu cżežko jranj. Hatle 24 hodźiny po tym cżežkosranjeneho namakachu a jeho z autom do Zitawskeje měschczanskeje khorownje bowjesechu.

Jan Hajnca †

Runje dostachmy struchlu powěsć, so je Bóh nad žiwjenjom a smjerću zwěrneho Sserba a serbskeho ludowego pěsnjerja Jana Hajnzu w starobje 73½ léta dźensa dopołdnja ½11 hodź. do žiwojcho njebjeskeho raja wotwolał. — Jeho wotemrěte cżěło pokhowaja zbotu popołdnju we 3 hodźinach z wobydlenja jeho pschichodneho žyna we fabrizy firmy Liebscher u. Stolle we Wjelecżinje. Ssobotu hischcze w Budyschinje pobywschi sthori. Jenicżki dźeń khory pobywschi saja jeho Boža ruczka.

Najnowiše z cyleho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutšišchi schtwórtk:** Po zyłej Němskej žuchu, rjenje a wodnjo cżopło. We wječorniej Europje po wocżopljenju je sasso zymicżka sastupita, we rańšej žuchu a zamrócżenju, we połnocnej jara cżopło a dešcżeje.

W Brüsselu je pjecź dźěłacżerjow, kotřiž stare lapy pschedźěłachu, na mór sthorito. Wyschnosć je hnydom naprawy cżinila, so by žo khorosć dale njerozschěriła.

Pschi automobilowym njesboju na bróhy mjes Rouenom a Dieppom w Franzowskej je žo pjecź cżłowjekow morilo.

Ruske bolschewiske knježerstwo je žo pola chinesskeho zentralneho knježerstwa dla wupokasanja a pothlostanja ruskich offizěrow wobcżežowało. Jada žebi hnydom wotprošchenje a ghlubjenje, so budże chinesska politika w pschichodze k Ruskej pschecżelna, hewak budże Russka wotpłacżenje naprawy cżinić.

Powěsć dostatowschi, so je grichiski general Plastiras, kotryž je z pschecżiwnikom diktatora Pangala, z Theotokisom tworjacy, je Pangalos wschitkich ludźi sajecz dał, na tom tukaju, so maju stykt z Plastirom. Boja žo, so je žo Plastiras sasso do Grichiskeje wrócżił.

Towarstwowski powěstnik.

Budestecy. Tow. „Lubin" zmjeże 3. dźeń jutrow, 6. 11 wječor w 7 hodź. ważnu zhromadźiznu. Předsydstwo je přilubjeny. Sobustawy a hosći přeprošuje předsydstwo.

Hrajefki „Snórowački": Hłowna pruha je Wutorak pjatk popołdnju w 3 hodź. w Serbskim Domje w Budyšinje. Zarjadnistwo.

Kedžbu! — **Předsydstwa wšěch serb. towarstwow** cyloje Łužicy so z tutym proša, zo bychu w jich towarstwach sobustawy na wulki serbski koncert srjedu, 7. haprl., wječor 1/2 8 hodź. w „Krónje" w Budyšinje kedźbliwe činili. Tón króć budźe něšto cyle wosebite poskićić! My was wšitkich kaž tež wšěch druhich Serbow wutrobnje přeprošujemy a witamy! Komitej.

Ralbicy. „Tow. kat. serb. młodźenzow" w Ralbicach swjeći njedźelu, 27. junija t. l., swjedźeń posweća nowe khorhoje. Prosymy wšě česćene wokolne towarstwa, zo nochcyle na tutym dnju něšto z swojim towarstwje zarjadować. Předsydstwo.

Sowrjecy. „Sokołbik." Hrajerjo změja dźensa srjedu wječor z dypkom we 8 hodź. pola Palerjec dźěłowu pruhu. Wšitcy hrajerjo dyrbja přitomni być.

Wotrow. Jednota Sokoł změje jutře štwórtk wječor we 8 hodź. pola Juršec zwučowanje.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Zamolwity za wospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěstki: O. Janak w Budyšinje

Müllerec konditorńja a kofejownja
w Budyšinje :-: na Postowym naměstnje
Rumnosć za popołdniši kofej
staroznata a rady wopytana
Najlěpše konditorske pjećiwa

Ślezyski symjeńtny dźećel
najlěpšeho stroweho zorna je zaso dóšoł. — Mamy hišće mału dźělbu z ruku wuběranych dobrych
symjeńtnych běrnow.
Serbski Hospodaŕ w Budyšinje
ratařske wulkowikowańske družstwo z wob. ruk.

Emil Jurack
twornja masinow, tow. z wobm. r.
w Njeswačidle
twari jako wosebitosć
zatwarjomne šćroke a zubłkate młóćace mašiny, słomowe prasy a walcowe šrótowanske młyny
Předawanje wšěch ratařskich mašinow a nastrojow
Najspěšniše wěcywustojne wuporjedźenje
po najtuńšem wobličenju.

Porjeńšace mydła — parfumy jutrowne dary
wulki wubjerk
we
Mydłowem domje
Wilhelm Wagner w Budyšinje
na Seminarskej hasy 4 telefon 2086
Serbske poslužene!

Dobre a rjane
symjeńtne běrny
ślezyski symjeńtny dźećel (wosebje rjane) najlěpše **ślezyske wapno** (kalk) a druhe hnójniška mamy na składze
Malćańska nalutowarn. a wupožćernja
z dr. z njewob. ruk.

Jurij Hänsel
w Budyšinje
na Fukelnjskej haźy 34.
Telefon 736.

Hłowna pschedawarnja Rud. Sacka a Lipska w Budyschinje hamtiskim hejtmanskuje.

Skład ratařskich mašinow a gratu wšěch družin.

Prager Presse

Najważniši a najdospolniši rozprawjacy organ srjedźneje Europy.

Najdokładniši wozjewnik narodneho hospodarstwa a wobkowneho wobkhoda.

Na njedźelu literarna a illustrowana přiloha.

Wuspěšne nawěstki. Cżisło k wobhladanju darmo.

Zastupnikow wšudźe pytamy.

Zarjadnistwo: Praha XII, Fochova 62.
Č. S. R.

Lohkoběžace, wobstajne a krute su moje
Pfadfinder-koła
z dwě létnem rukowanjom wot **68** hr. sem
Sijace mašiny, rěćadła, gumije, latarnje atd. — Tuńše płaćizny!
☛ Ill. katalog darmo
Emil Levy
w Hildesheimje.
Najlěpše kupne žórło za dalepředawarjow.
Wotmuk k firkowanju a wušwanju ručeńho dźěła
W. Köhlerowa, Hłow. torhošćo 9.

Transmisije
kóždeje družiny
wollje, bencin atd
podawa ze składa
Carl Gast
w Budyšinje
na drjewowych wikach ča. 5

Kózl. kože
atd. kupuje
Paul Scholz
wik. z kožemi a črjewan
na Zad. Bohatej hasy 5

Běłosmuhate 27.-hr
počehnjenja
z 2 zychomaj, 4 hłowakami
damast, pisane cychi, wolna
płachty, trjenja, trjenčka, rubje
servlety ma jara tunjo
J. Erler, na Zwonk. Lawki
hasy 10 rótk krónprinc. wotd.

Jeja k nasadźenju
najl. nošnych kokošt pod kontrolu (Fallnestorkontrole)
kurwotw. barb. italjan. po 80 p
běłe Leghornske . . po 25 p
wotedawa
Jan Šěca w Drěwcach
pola Łaza.
Kurjata na naprašowanje.

Najlěpše
mjaso wot korm. wola
rjane naselene mjaso
bjezcełow. **zmjer. mjaso**
poruča
Gustav Roschke
w Kamjencu na Wikach

Ruby na blido
zofy, přikrywy na blida, płaśe
k wodźewanju łožow a truhłow
najnowše přikłady, tunjo
K. Erler, w Budyšinje
na Žitnych wikach 11

Železna pila
(Bandsäge) na 400 kulowe
trjebana, tola dospołnje k dźěł
připrawjena
je tunjo na předaj pola
Karl Gast w Budyšinje
na Drjewowych wikach

Zwjazk serb. spěw. towarstwow
Srjedu, 7. jutrownika 1926
z dypkom 1/2 8 hodźin w Krónje w Budyšinje
serbski ludowy koncert.
(Spěw, hudźba, nar. reje)
Sobuskutkowarjo: knježna E. Belza (mezzo-sopr.) Frajšlagec (sopr.) a Měrana Lešawic (recit.) Šiamaŕ (baryton). Radwořska hudźbna „Jednota" (dirig. khóra: M. Nawka), Drjezdźanski „Hromadnik" (nar. reje). — Zhromadne wjednistwo: Bjarnat Krawc.
Po koncerće pyšny bal.
Zastupne kharliki su za 1 hr. a dawk w Smolerjec knihaŕni na Lawskich hrjebjach čo. 4 a na swjedźenju w Krónje, wječor při pokładni (kasy) na předań.

Poručamy
jutrowne zajacy a jejka
z fondant a šokolady jara rjenje wuhotowane po najtuńšich płaćiznach.
Hamburgski kofejowy skład
Tams & Garfs w Budyšinje
na Hłownem torhošću 8 telefon 3068.

Łožowe postoły bjez a z matracu, **drastowe khamory, komody, blida, stóły, soły a žezelongi**
předawa jara tunjo
Despang w Budyšinje
Žane klamy! na Mužakowskej dróży čo. 4.

Starša kujena
pyta bórzy jako předawarka abo hospoza městno. Pisomne poskićenja pod C 64 na wudawarstwo Serbskich Nowin.

Zawnosć
přez 6 kórcow wulka z masivnymi twarjenjemi je za 5000 hr. na předań. zapłaćić maja so 1000 hr.
Bliše je zhonić pola **Měrća w Jenšecach** pola Rakec.

Wysokosućelna
kruwa
z 3. ćelcom je na předań
w Bačonju čo. 14.

Što by młod. wučerjej
k studijam na universitše dźělbu pjenjez poskił? Poskićenja pod C 65 na wud. Serb. Nowin.

Wóskowane platowe ruby
ma jara tunjo
K. Erler, na Žitnych wikach 11

Łožowe počehnjenja, běłe a pisane, najl. **wupjerki** w kóždej šerok., **płachty, rubje trjenja, porchenty a plat za kóski**
poruča najtuńšo
J. Domsch w Budyšinje
na Lawskich hrjebjach 16[1]
Automaten-Restaurant — Žane klamy!

Bačon wobradźi namaj
stroweho hólčka
šłož wysokozwjeselenaj wozjewitaj
Jurij Kušk a mandźelska
Marta, rodź. Mahlerec
W Budyšinje, 29. 3. 26. Hosćenc k „Złotemu jehnjeću".